

Practica / [Antonius Guainerius].

Contributors

Guainerio, Antonio, -1440.

Publication/Creation

Venice : [B. Locatellus for O. Scotus], 1497[98]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/bdevbu3w>

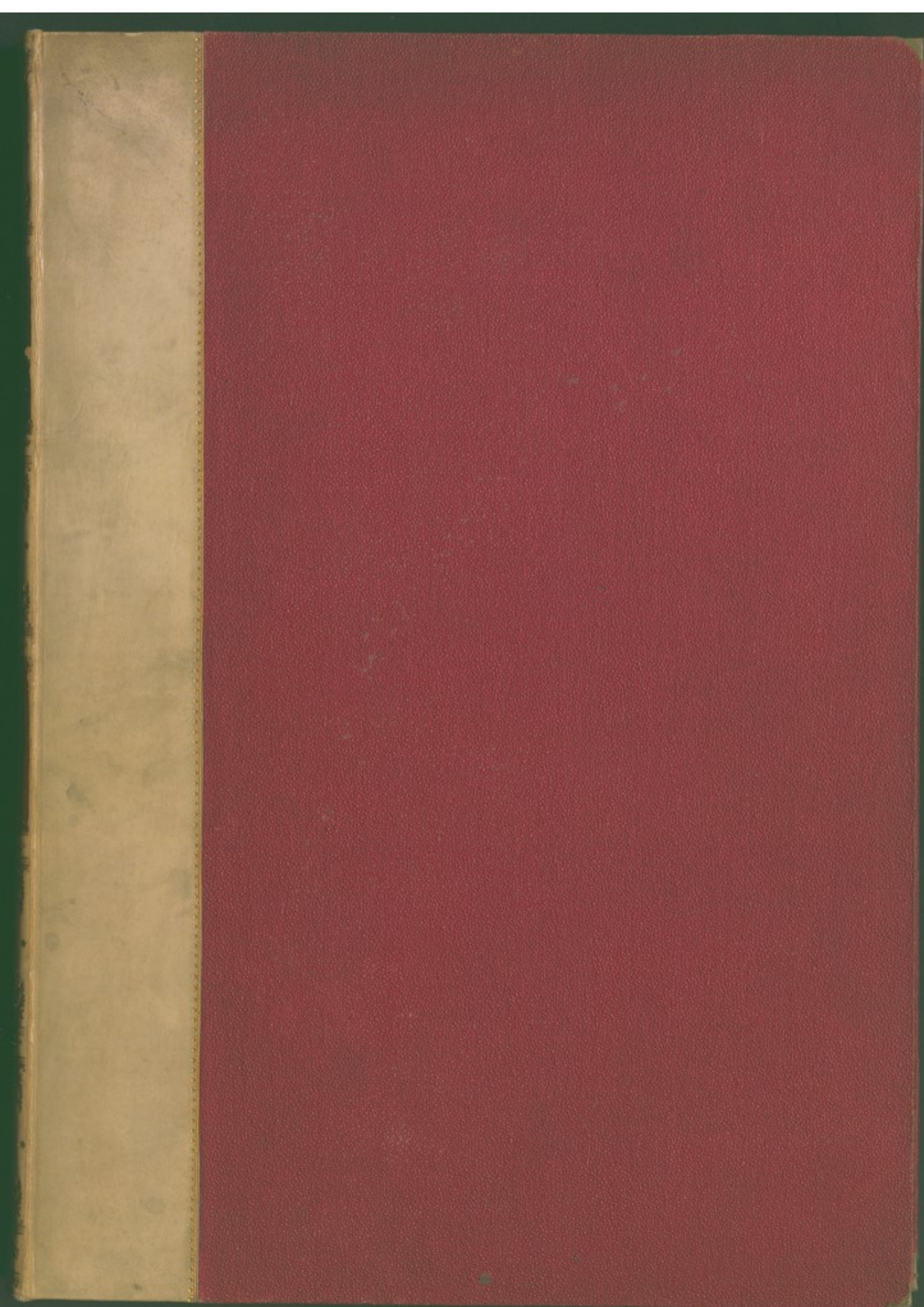
License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

1
Van
C
1719

Case 3.c. 19.

Hain *8099

Guainerius (Antonius)

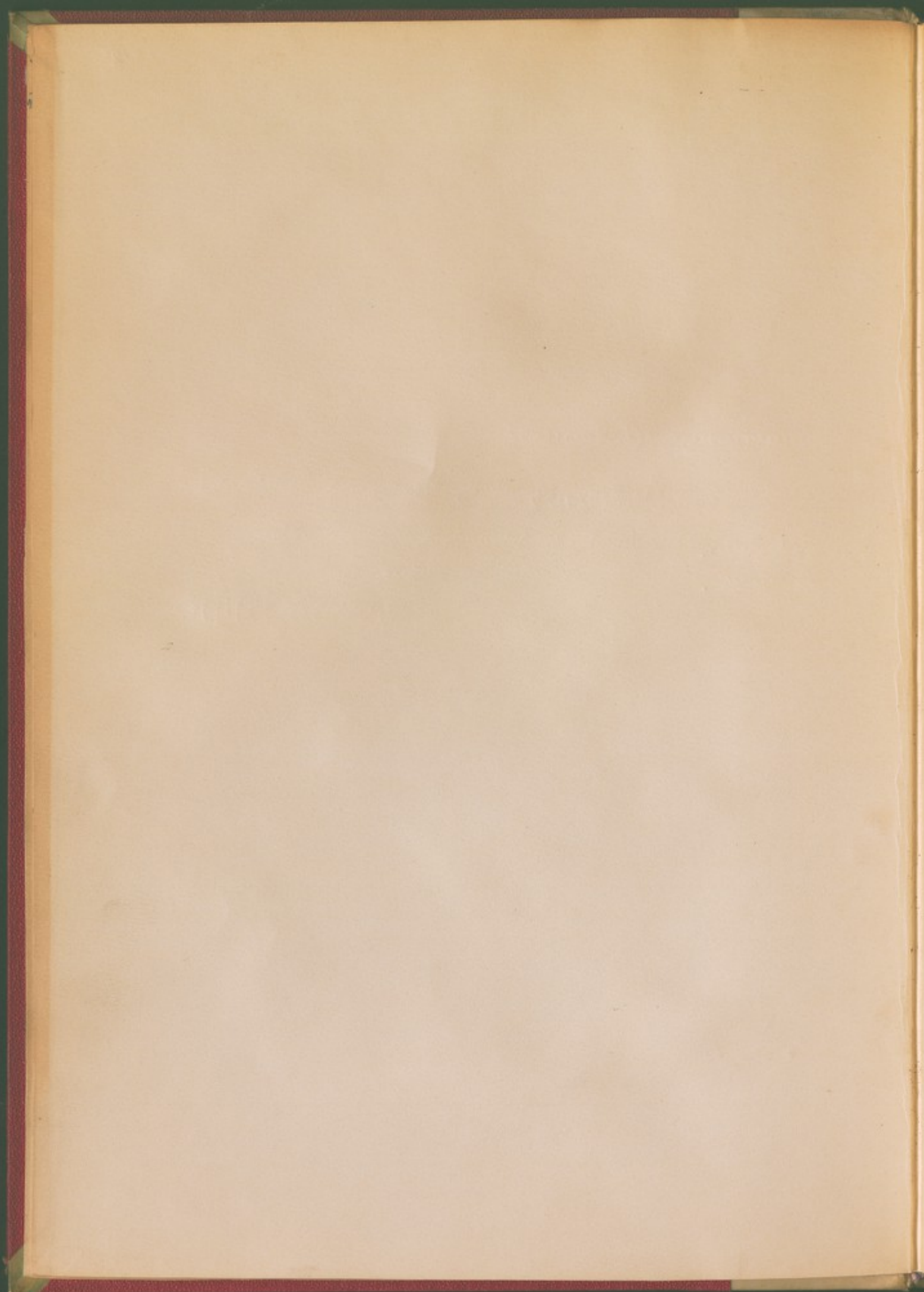
Practica. [Revised by Hieronymus Faventinus.]

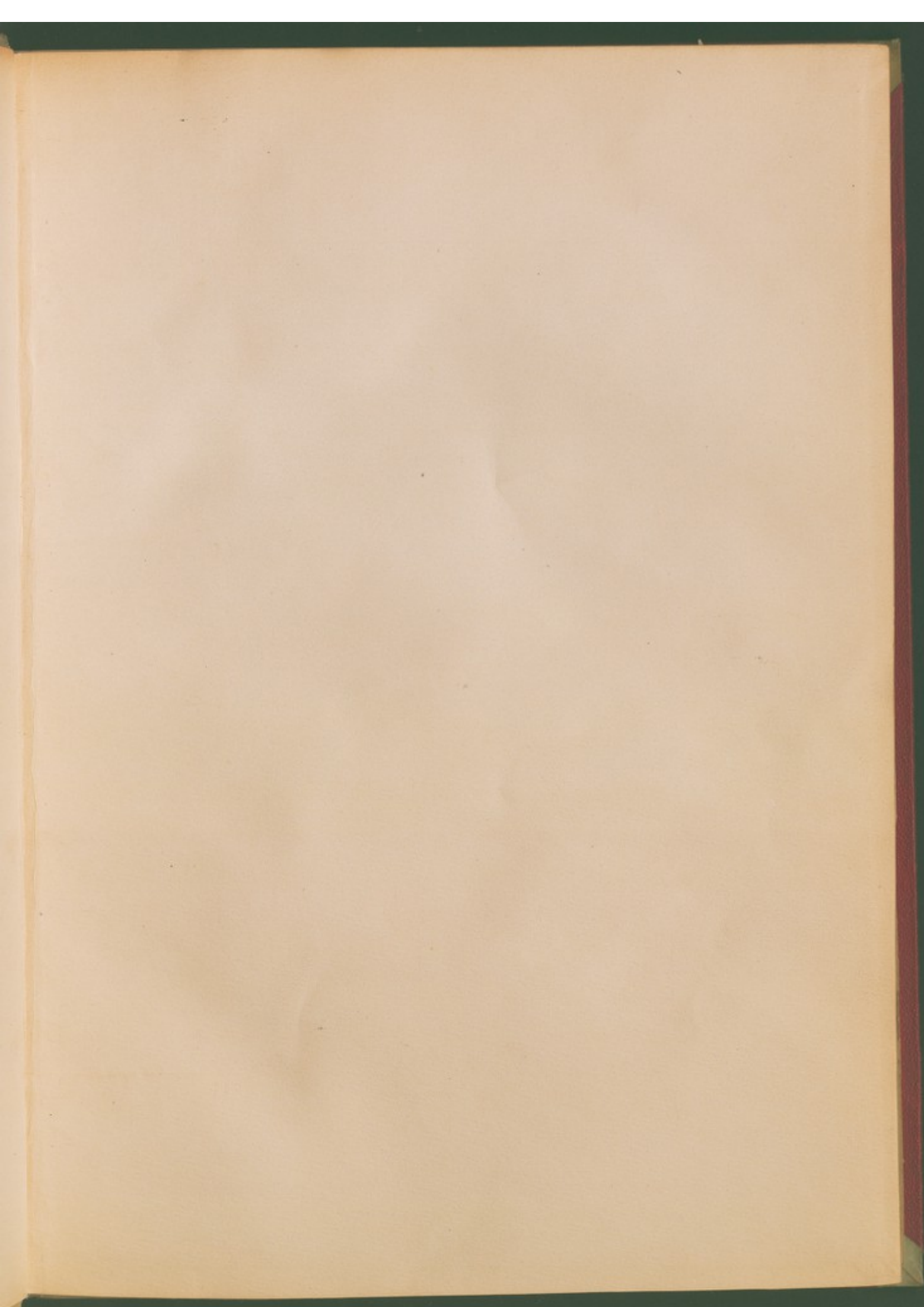
Bonetus Locatellus for Octavianus Satus.

Venice

14 February 1497/98

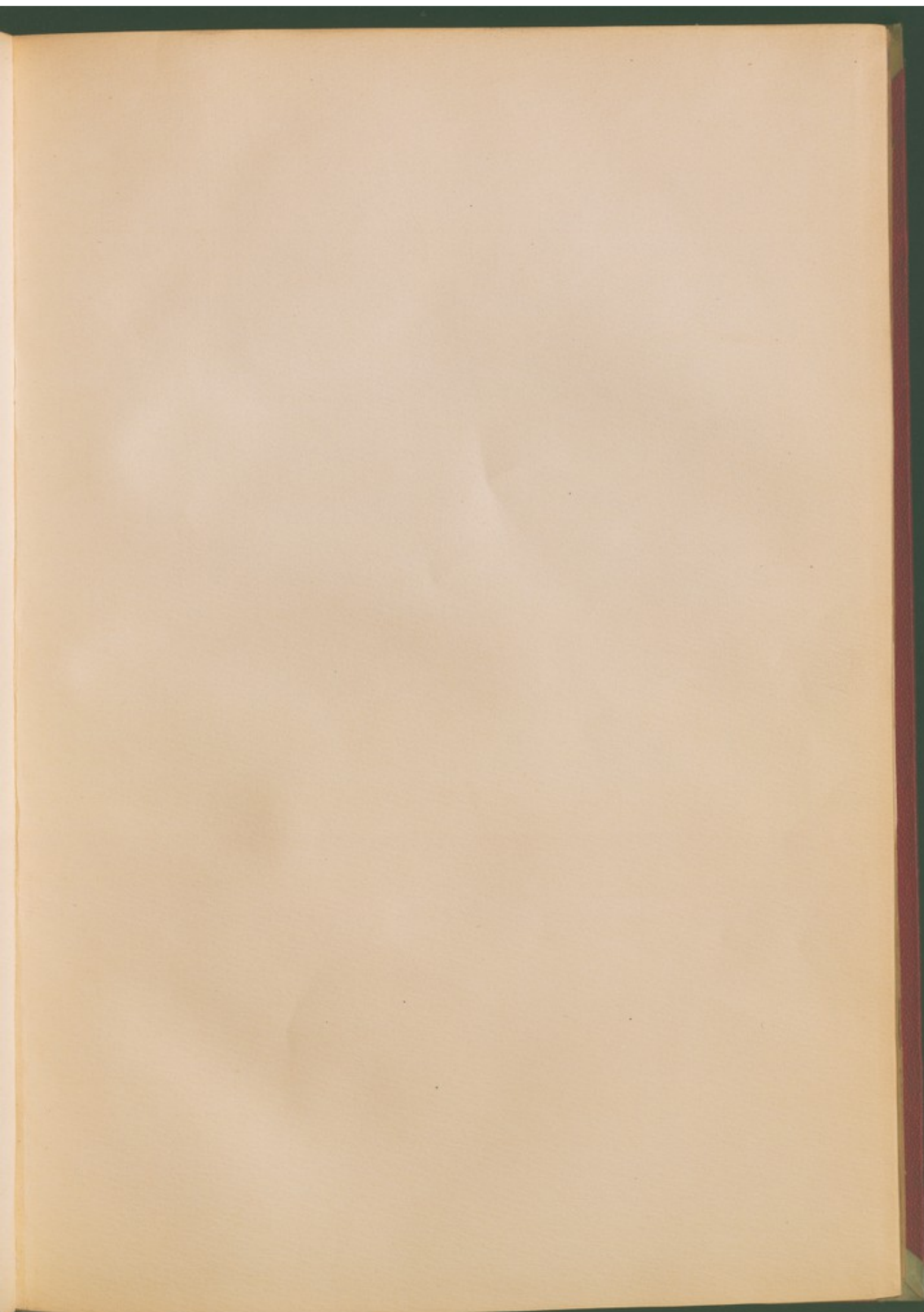

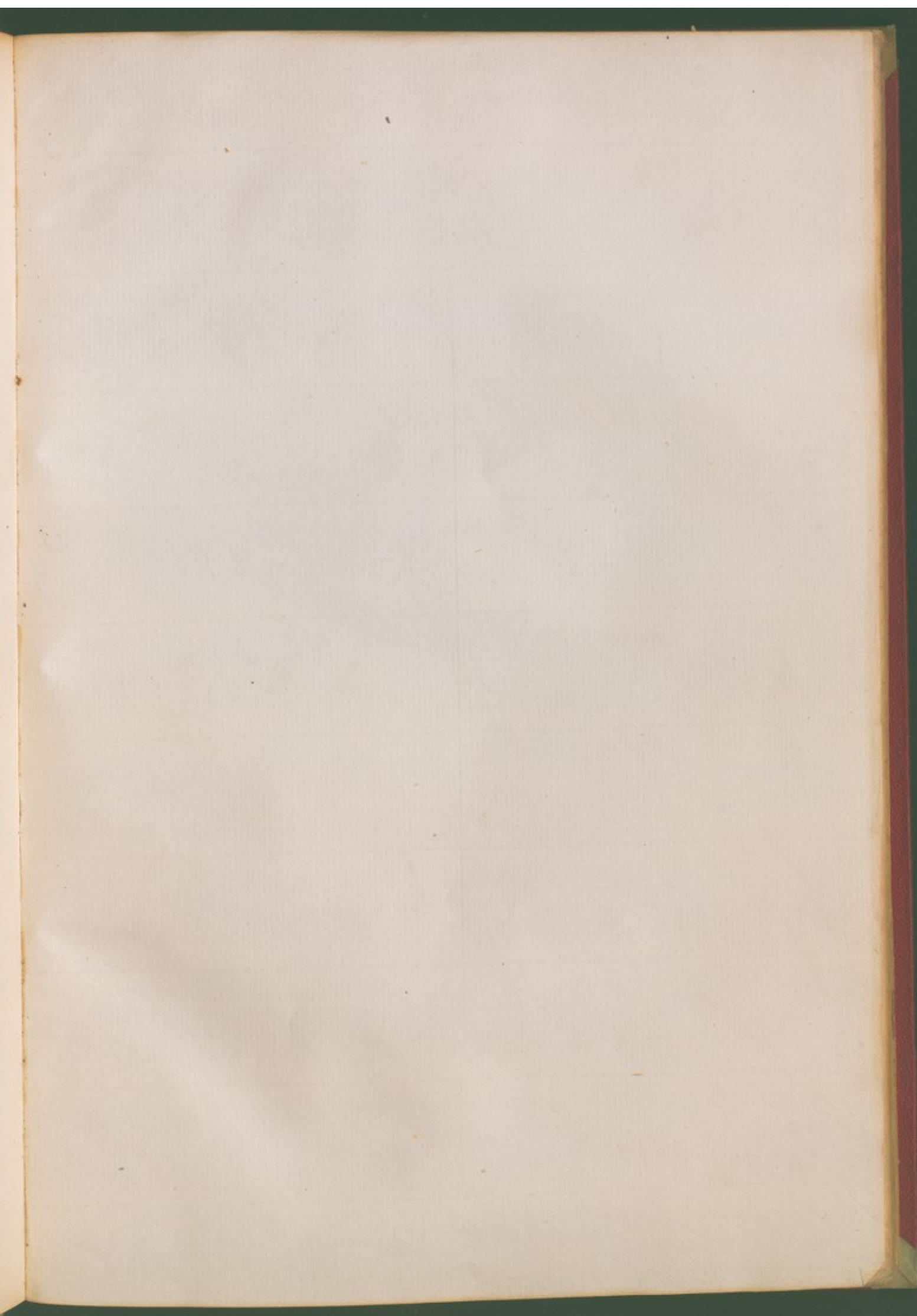

**Practica Antonij Guainerij papiensis
doctoris preclarissimi.**

Epistola ad Romanos
in octavo

Incipit tractatus de egritudinibus capitis editus per
Magistrum Antonium Guaynerium papientem arti-
um et medicine doctorem clarissimum.

MAGNO ac sum

mo cū desiderio iam diu
cuiuscūq; picularis mē-
bri egritudinū curā pone-
re concupiui. Sed claris-
simi quidā antiqui viri
me cautuz reddiderunt:
qui morte pūeti ichoata
opa finire nequierūt. vñ
de si qd pfectū erat nihil
supra: propter tamen to-
tius operis iperfectionez
nulla est de eis facta mē-
tior: sic vacue tēpus eoz paupculi cōsumpserūt. **C** Ne
igif mibi veluti illis eueniat: nullū hacten? in mēbris oz
dinē obseruādo cōmētariolos quosdā edidi mēbris in q/
busdā appropriatos: vt qd eueniat hi absoluti in lucez
saltē remaneāt: qd impitiarū facere libet. qre cōmēta-
riolus pñs de egritudinibus capitis sit volo. quez si deo
auxiliāte pfcero facile mibi erit iam factos cū eo ordi-
ne quodam cōcatenare. Sis igitur bone deus mibi: vt
soles adiutor: cui sint infinite laudes Amen.

Comentariolus

- presens sexdecim tractatus continet.
- C** Primus tractatus de dolore capitis. Char. 3.
  - C** Secundus de vertigine et scotomia. Char. 6.
  - C** Tertius de frenesi et parafrenesi. Char. 7.
  - C** Quartus de litargia. Char. 9.
  - C** Quintus de subeth. Char. 10.
  - C** Sextus de incubo seu de epialdes. Char. 10.
  - C** Septimus de epilepsia. Char. 11.
  - C** Octauus de apoplexia. Char. 14.
  - C** Nonus de parali. Char. 15.
  - C** Decimus de spasmo et tetano cum alucez. Char. 17.
  - C** Undecimus de tortura ozis. Char. 19.
  - C** Duodecimus de tremore. Char. 19.
  - C** Decimustertius de stupore. Char. 20.
  - C** Decimusquartus de sabara seu vigiliari instatia. Char. 20.
  - C** Decimusquintus de melia mania et demonio lupino. Char. 22.
  - C** Decimussextus de catarro. Char. 27.

Primus

- tractatus de dolore capitis sexdecim in se capitula continet.
- C** Primū caplz. Quid sit dolor capitis. qd ei? noia. Char. 3.
  - C** Secundū caplz. De causis doloris capitis. Char. 3.
  - C** Tertū caplz. De cuiusq; dolori capiti signis dñratis. Char. 3.
  - C** Quartū caplz. De cuiusq; doloris capiti signis pñstici. Char. 3.
  - C** Quintū cap. De cura doloris capiti a sang. pueniētis. Char. 4.
  - C** Sextū caplz. Sex rerū nōnāliū regimē ponit in cura doloris capitis vitio sanguis pueniētis obseruādū. Char. 4.
  - C** Septimū caplz. De cura doloris capitis q a sola colera puenit ac illi? qd q fit a mala pphone cala sine mā. Char. 4.
  - C** Octauū caplz. Qualr et cūz qd mā sit diuertēda ac qtr ipsa euacuata sit mala pphone derelicta corrigenda. Char. 4.
  - C** Nonum capitulum. De regimine rerū sex non natura- liū tā in cura doloris capitis a mala complexione sine materia puenientis q eius q a colera pura fit. Char. 4.
  - C** Decimū ca. De cura doloris capiti q a colā citria cāt. Char. 4.
  - C** Undecimū capitulum. De cura doloris capitis qui a colera fit vitellina. Char. 5.
  - C** Duodecimū capitulum. De his que flegma dolorem capitis efficiēs digerunt. que quoq; taz p medicinas so- lutiuas q per caputpurgia sternutiōes gargarismata.

- q per masticationes flegma ipsum euacuant. Char. 5.
- C** Tertiūdecimū caplin. De his que caput flegmatis vi- tio dolens pfortāt que dolores sedant ac malā cōplexio- nē frigidā si qua sit derelicta que sola capitis dolore ef- ficiat remouent. et de rez non naturalū regimine. Char. 5.
- C** Quartūdecimū capitulū. De cura doloris capitis qui a melancolia prouenit. Char. 6.
- C** Quintūdecimū capitulū. De his que dolori capitis indifferenter a proprietate valent. Char. 6.
- C** Sextūdecimū capitulum. De cura doloris capitis qui per communitatem accidit. Char. 6.

Secundus

tractatus de vertigine et scotomia in se duo continens capla. Char. 6.

- C** Primū ca. Quid sit scotomia atq; vtrigo q qz eaz cāe. Char. 6.
- C** Secundū caplz. De signis tā pronosticis q demfati- uis vtiginis ac scotomie ac qliter curari debeant. Char. 7.

Tertius

tractatus de frenesi. ac parafrenesi in se se- ptem continens capitula. Char. 7.

- C** Primū. Quid sit frenesis ac parafrenesis. q qz eaz cāe. Char. 7.
- C** Secundū caplin. De signis frenesis demfatiuis. Char. 7.
- C** Tertium caplin. De signis frenesis pronosticis. Char. 7.
- C** Quartum capitulum. De cura parafrenesis. Char. 8.
- C** Quintum capitulum. De regimine rerum sex non natu- ralium in cura frenesis obseruando. Char. 8.
- C** Sextum capitulum. De his que ab extra in cura frene- sis sunt obseruanda. Char. 8.
- C** Septimum capitulum. De his que ab intra in cura fre- nesis approximantur. Char. 8.

Quartus

tractatus de litargia in se continens qn- que capitula. Char. 9.

- C** Primū caplz. Quid sit litargia que cōsistit cause. Char. 9.
- C** Secundum caplin. De signis demfatiuis litargie. Char. 9.
- C** Tertium caplin. De signis litargie pñsticis. Char. 9.
- C** Quartū caplz. De rerū sex nōnāliū in cura litargie ob- seruādo regimē. de flomia ac vētosīs. ac vtr de oib? his q taz ab intra q ab extra mām diuertūt et euacuāt. Char. 9.
- C** Quintū caplin. De his q capiti ab eē sunt applicāda. Char. 9.

Quintus

tractatus de subeth seu subethia in se con- tinens sex capitula. Char. 10.

- C** Primū capitulum. Quid sit subeth. Char. 10.
- C** Secundum capitulum. De causis subeth. Char. 10.
- C** Tertium caplin. De signis subeth demōstratiuis. Char. 10.
- C** Quartū caplin. De signis subeth pronosticis. Char. 10.
- C** Quintū capitulum. De his que ab intra in cura subeth sunt approximanda. Char. 10.
- C** Sextū. De his q ab eē in cura subeth approximant. Char. 10.

Sextus

tractatus de incubo seu epialdes. tria in se continens capitula. Char. 10.

- C** Primū caplz. Quid sit incub? seu epialdes et q cāe. Char. 10.
- C** Scōz ca. De signis icubi tā pñsticis q demfatiuis. Char. 11.
- C** Tertium capitulum. De cura incubi. Char. 11.

Septimus

tractatus de epilepsia in se continens nouem capitula. Char. 11.

- C** Primū caplz. Quid sit epilepsia q cāe et qd fit i locis. Char. 11.
- C** Scōz caplz. De signis epilepsie demfatiuis ac qliter si per pprietatē ac cōitatem fiat cognoscere debeas. Char. 11.
- C** Tertū caplin. De signis epilepsie pronosticis. Char. 12.
- C** Quartū capitulū. De cura paroxismi epilepsie. Char. 12.
- C** Quintū capitulū. De sex rerum non naturalū in cura epilepsie obseruando regimine. Char. 12.
- C** Sextū capitulū. De modo materiam epilepsie digerem di que et qualis illa fuerit euacuādī quoq. Char. 12.
- C** Septimū caplin. De his que ab intra sumpta epilepsia omnez curabilem radicis extirpant. Char. 13.
- C** Octauū caplin. De appropriatis quibusdā que exteri- applicata omnē curabilem epilepsiam eradican. Char. 14.

Tabula

Nonū capitulū. De cura epilepsie que per cōitatem ali-
orum membrorum causatur. 14.

Octauus tractatus. De apoplexia duo in se conti-
nens capitula. char. 14.

Primum capitulū. Quid sit apoplexia que cāe: et que
tam pronostica q̄ demonstratiua sunt signa. 14.

Secundū capitulū. De cura apoplexie. 14.

Nonus tractatus. De paralesi in se octo continens
capitula. char. 15.

Primū capl̄. Quid sit paralesis. q̄ q̄q̄ ei sunt cāe. 15.

Secundū capl̄. De signis demōstratiuis paralesis. 15.

Tertiū capl̄. De paralesis signis p̄nosticis. 15.

Quartū capitulū. De regimine sex rerum non natu-
ralium in cura paralesis obseruando. 15.

Quintū capl̄. De his q̄ mām flegmaticā paralesis dige-
runt atq; tā cū medicinis solutinis q̄ caputpurgis: tam
etia; cū gargarismatibus q̄ cū masticationibus. 15.

Sextū capl̄. De his que intus sumpta malas cōple-
xionem inductam remouent: calorem suffocatum vni-
cant. et nervos a proprietate confortant. 16.

Septimū capitulū. De his que ab extra in paralesis
flegmatica cura veniunt applicanda. 16.

Octauū capitulū. De cura paralesis sanguinee: et me-
lancolicę ac colericę: et facte a mala cōplone: et facte a ca-
su vel percussione: et de paralesi lingue. 17.

Decimus tractatus. De spasmo in se decem conti-
nens capitula. char. 17.

Primum capitulū. Quid sit spasmus tetan⁹ cuq̄q̄ si-
ne alciuez. 17.

Secundū capl̄. De causis spasmi tā de inanitione q̄ de
repletione: et tā p̄portionati ad mās q̄ nō p̄portionati. 17.

Tertiū capl̄. De signis spasmi demōstratiuis. 17.

Quartū capl̄. De signis spasmi p̄nosticis. 18.

Quintū capitulū. De his que intus sumpta spasmi de
repletione curant alciuez quoq; 18.

Sextū capitulū. De his que exterius applicata spas-
mum curant repletionalem. 18.

Septimū capl̄. De cura spasmi tā a punctura veneno-
sa q̄ non venenosa causatus. 18.

Octauū capl̄. Qualiter et cum q̄bus febris in spasmo
sit prouocanda. 18.

Nonū capl̄. De regimine sex rerū nō nālū in spasmo
repletionali obseruando. et de spālī cura alciuez. 18.

Decimū capitulū. De cura spasmi ab inanitione p̄-
uenientis. 18.

Undecimus tractatus de tortura in se continens
sex capitula. char. 19.

Primū. De torture causis ac demōstratiuis signis. 19.

Secundū. De p̄nosticis torture signis oris facieiq; 19.

Tertiū capl̄. Qualiter mās torture digerēda sit euacuā-
da quoq; ac de his q̄ intus sūpta in cura ei⁹ pueniūt. 19.

Quartū capl̄. De his que ab extra in cura torture sūt
applicanda. 19.

Quintū capl̄. De torture cura q̄ causat̄ ex spasmo. 19.

Sextū capitulū. De regimine sex rerū nō naturalium
in torture cura obseruando. 19.

Duodecimus tractatus de tremore: in se vnum
cōtinens capl̄: in quo ponitur
quid sit tremor: que cause: et que signa. et p̄nostica q̄ de-
monstratiua: et que cura et. char. 19.

Decimus tertius tractatus. De stupore in se
continens q̄q; capitula. 20.

Primum capitulū. Quid sit stupor. 20.

Secundū capl̄. De causis stuporis. 20.

Tertiū capl̄. De signis demōstratiuis stuporis. 20.

Quartū capitulū. De signis p̄nosticis stuporis. 20.

Quintū capitulū. De cura stuporis. tractat⁹. De sabara: seu
supflua vigilia: in se nouē
continens capitula. char. 20.

Decimus quartus tractat⁹. De melia et mania in
se. xvi. continens cap. char. 22.

Primum capitulū. Quid sit sabara. 20.

Secundū capitulū. De causis sabare. 20.

Tertiū capitulū. De signis sabare demōstratiuis. 20.

Quartū capitulū. De signis sabare p̄nosticis. 21.

5°. De his q̄ hūiores i sabara peccātes digerēt: cuānt q̄q; 21.

6°. De regie rez sex nō nālū i cura sabare obfūdō. 21.

7° capl̄. De his q̄ i cura sabare applicāt ab extra. 21.

8° capl̄. De his q̄ i cura sabare approximāt ab intra. 22.

Nonū capl̄. De epilōgōdo in se ordinez in cura sabare
concludit obseruandum. 22.

Decimus quintus tractat⁹. De melia et mania in
se. xvi. continens cap. char. 22.

Primū capitulū. De notificatōe melie atq; manie. 22.

Secūm capitulū. De causis melie ac manie. 23.

Tertiū capl̄. De manie ac melie demōstratiuis signis. 23.

Quartū capl̄. In quo assignat̄ cā q̄re illi rati qdā melāco-
lici litterati facti sunt. Et q̄re et alijs futura p̄dicūt. 24.

Quintū i quo tā manie q̄ melie p̄nostica signa ponūt. 24.

Sextū capitulū. Quare i cura manie atq; melie tā san-
guinee q̄ colice sit flobotomia fienda: q̄liter quoq; et cū
q̄bus sit digerenda atq; euacuanda mā. 25.

Septimū capl̄. De puluerib⁹ atq; p̄fectōib⁹ q̄ in cura
manie atq; melie tā sanguinee q̄ colice pueniūt. 25.

8° ca. De balneis epithimib⁹ vinctōib⁹ et caute-
rys q̄ i cura māie atq; melie tā sanguinee q̄ colice pueniūt. 25.

Nonū capl̄. De rez sex nō nālū regimine in cura manie
atq; melie tā colericę q̄ sanguinee obseruando. 26.

Decimū. Qualr mēla fecal euacuāda sit digerēda q̄q; 26.

Undecimū capl̄. De puluerib⁹ ac p̄fectōib⁹ q̄ in cura
melie a fece sanguinis cāte pueniūt. 26.

Duodecimū capl̄. Qualr balnea fieri debeāt. et vinctio-
nes: verbera itez atq; cauteria. 26.

Decimū tertū ca. Qualr gñat bereos et qd̄ ipse sit. 27.

Decimū q̄rtū capl̄. De caus bereos seu ystichi. 27.

Decimū q̄ntū. De signis tā p̄nosticis q̄ demōstratis bereos. 27.

Decimū sextū capitulū. De cura bereos. 27.

Alcimus tractat⁹. De catāro in se. x. continens. 27.

Primū capl̄. Quid sit catarrus. 27.

Secundū capitulū. De causis catarrī. 27.

Tertiū ca. De signis catāri seu māe catāral demōstratis. 28.

Quartū capl̄. De signis catarrī p̄nosticis. 28.

Quintū capl̄. Qualr in cura catarrali sit fienda flobot-
omia: ac mā digerēda: euacuāda quoq; 28.

Sextū capitulū. De canonib⁹ in sistēdo catarrū calidū
obseruādis: et de his que catarrū sistunt. 28.

Septimū capitulū. De regimine rez sex nō naturalium
in catarrī calidi cura obseruando. 29.

Octauū capitulū. De regimine rez sex nō nālū in ca-
tarrī frigidi cura obseruando. 29.

Nonū capitulū. De modo materiā catarralē frigidā di-
gerendi pariter euacuandi. 29.

Decimū capitulū. De his que particulariter mām catar-
ralē euānt vt sunt caputpurgia masticatōes et. 29.

Undecimū capl̄. De p̄fortatib⁹ cerebz q̄ ab intra sumūt
vt sūt p̄fectōes plures decoctōes lupiales forle. pille p̄stri-
ctiue: gargarismata et simplicia plūma q̄ iter dētes retēta
aut trās glutita catāp̄ sistūt et cerebz q̄ maxie p̄fortāt. 30.

Duodecimū capl̄. De odoramētis suffumigatiōib⁹
uacris embrocatiōibus sacellatiōib⁹ vinctōibus et caute-
rys: que in catarrī frigidi cura fienda sunt. 30.

§ 3135.

Tractat' p'm' de dolore capitis i se. xvi. p'tines capla.
Quid sit dolor capitis: quot & q' sint noia. CAP. I.

Dolor capitis

est nocitini sensu bilitas aut in p'niculis cerebri: seu craneu iuoluetibus. aut in carne cooperiete subito & maliter ip'm'ctis. Substantia. n. medullaris cerebri ac craneu cu ea neruis careat no sentiant. vii illa dolorosa sensatione: q' dolore caput dicim': in dictis p'niculis: aut in illa carne fieri necesse est. ¶ Noia aut dolore capitis ip'ortatia sunt pl'ma. Unu tñ oib' coe e s'oda. Cetera vo s'z doloris diuersa loca adinueta sunt. q' dolor aut totu occupat: aut p'te capitis. Si totu cephalca ouuz aut galeata passio nucupaf. Cephalca dicit a cephal grece qd id e latine e qd caput: q' totuz ip'm dolor tenet. Quum fm Auicē. a quoda armoz genere: qd totu t'z caput dicit e. p'p'ius tñ d' ouuz ab vno qd est dolor vñ' totuz caput p'prehēdes. Et p' file d' galeata passio. Galea vo est qdā armoz gen'. totuz caput d'fendens. Dicit tñ nonnulli p' illa tria noia itensioze aut remissioze capitis dolore itelligi debere. S'z cū hec scia p'axis de reb' sit & nō de termis: parū de nouis disceptationibus curo. Si p'tez aut: mediā aut q'tā: si medietatez d'f emi granea. ab emi qd est mediū. Si q'tā parte aut eius totā. aut ei' particularē. Si totā d'f monopogia a monos qd est vñū. q' vñā p'te capitis tenēs. Si p'te d'f clau'. naz q' ibidez cōtinue clau' affixus sit appet patiēti. ¶ Doloris capitis qdā per p'prietatē. & qdā p' cōitatez sit. Eum p' p'rietatem fieri dicim' cui' eā est dūtaxat in capite: & fieri dupl'r cōtingit. aut q' dolor e ad itra craneu aut ei' i p'niculo eū tegēte q' cincea m' seu almochati a gbus d'f: vel in carne. S'z p' cōitate fieri dicim' cū ab alyz mēbris a capite q'cūq' illa sint. pueniat: vt a stō eate plene &c.

De causis doloris capitis. CAP. II.

Unū de cāis est agēdū. q' intrinsece & extrinsece esse p'it. Extrinseca qdā incuitabil' occurrūt. & qdā nō. Inuitabil' occurrētes sūt res fex nāles sine gbus hoicm viuere nō cōtingit. Cū aut ille moduz exccerint sepe capitis dolore iducūt: vt supflua aeris calitas: aut friditas: balnei quoq' siue cuiusq' alteri' extrinsecus applicabilis calefaciēdi. aut ifrigidiādi viz hūitis. Idē ira igēs efficit: ac excellens gaudiū timor grādis. & ad hūc modū de alyz aie imoderatis accitib'. Cū gbus tñ supflū coit' solet anecti. cuiusq' nimia abstinentia. nā retentū sperma in venenū cōmūtat hali. & tegni. a quo eleuati sumi sepe dolore capitis iducūt. & morē subitanē iterdū. Supflūū igi' exercitiū: lōga ges: debitoq' sonus lōgior: supflua vigilia: nimia repletio. abstinentia imoderata. Ex p'te cibi si nimia fuerit q'titas: si nociue q'litatis vt venenose &c. Si i sumēdo cū posteri' ordo obseruetur. Si super idigestū aliū sumatur. Si ex illis quoq' nā e capitis dolore iducere fuerit. vt pāis lolia ei'. aialū itestia. & potissimū sāguis. pīscēs q'q' i oleo nucū dcocti. & maxie si calidi coopti fuerit. legumia porri. cepe. alleū. caules. nūces. auellāc. & alia plūria simplicia. d' g' ab auctorib' p'p'ys i caplis facile e vider'. Ex p'te pot' ar tificiales plūmi iueniūtur dolore capitis iducētes. S'z qd i cōi vsu hēm' e vinū potēs atq' fumosum. & h' i sūma sūt cāe ienitabiles. Euitabiles vo sūt tā olētiū q' redolētiū rez odor vt musci storacis croci costi cinamomi asse feti de amare: mēta stri porri allei cepe & similū. Act' quoq' so n' terribilis quoq' vt tōitruū. bombardē & taliū. ac casus & paissio. Et h' sūt i sūma extrinsece cāe s'oda efficere potētes. ¶ Intrinsece aut q' siue p' p'etate siue p' cōitatez sūt: esse possūt v'tositas se. apostema cōplones tā simplices q' cōposite: tā sine materia: q' cū mā: v'z vt z' p'mi. Auic.

n' caput: d' cāis doloris absolute Ingt. hūiditas cū sensus hebetet dolore n' efficit. Et idē p'it h'a. libro. x. tractatuz cap. de Cephalca. Et mesue cap. de psilio. i suo de p'solatiōe mediciaz igt. Nō iueim' hūidū eē cāz doloris i q'tū hūidū: s'z i q'tū p'or eē cū mā q' q'titate sua moueret ad p'tiuitatis solutionē. siccitas vo de paccis q' scilz alteri' generis cāe cōtingit v'tputa solo p'tiuitatis. Mala vo p'p'o cū mā e san. colera flegma v'l m'lia. Et h' sūa q'litare aut q'titate aut v'troq' mō aliqñ s'oda iducit. Et ille sūt tā extrinsece q' itriscece cāe sūmati collecte q' subito māl'r solēt cōiter capitis p'plone imutare aut in eo cōtinui solutiōe facere seu v'troq' ex q'b' capitis dolor iducit.

De cuiuslibz doloris capi. signis d'mōstratis. CA. III.

Ja cāis extrinsecis dolor ipse puenit fm ordinē q' ipse supra descripte sūt ifirmū aut astantes ite roga. sic enī i cap' cognitiōez facile deuēies. Intrinsece vo an p' p'prietatē. aut p' cōitatez enēiāt inestigādū ē. ¶ Et ideo dolor q' p'prietatē accidit ifirmū tādiu molestat: donec p'letā aurā recepit & i visu & i auditu ceterisq' tā itrisceis q' extrinsecis sē sūb' p'sepe fit turbatō visus obscuritas: aurū tinit'. iterdū surditas. somni grandedo. ratōis p'turbatio & similia. Et qd huiusmōi signū ē potissimū mēbra alia: vt stōacus ep'ar sple & similia i naturali tūc sua dispositiōe p'sistūt. ¶ S'z tua interest eū q' ad itra craneu ab eo q' extra sit cognoscere. Quia de re si i mirigis: seu alyz i p'niculis itra craneuz existētib' dolor fuerit ad oculos v'q' radices. puenit. i tātū vt sepissime oculi ab extra cassilā notātē p'pellūt. vt ego ipse vidi. Si i p'niculo crāeū tegēte. aut i carne dolor fiat ad oculos nō p'riget. cutis tacta dolebit: cū quo tal' veluti q' ad itra craneu sit ceteris parib' crudel'r nō molestat. ¶ At is q' p' mēbroz cōmunitatē sit fm q' cōmunitas mēbroz vna vice magis q' alia patiē pausos habet & ite polationes: cū quo mēbrū tale a sua naturali dispositiōe variatum cōperies: Ut ergo ordinate per cās descri ptas icedā. Si a febre dolor pueniat eū se. ipa manifestat de apostematib' at q' dolore capitis efficit: infra p'p'ys caplis dictio fiet. Ille vo q' a ventositate sit dolor est per ambulās: cū quo tinit' aurū quoq' sentit'. ¶ ¶ Nunc de si gnis q' dolorū capitis cās ostēdunt dicendū est. Quib' p' sitis ad illoz signa q' per cōitate sūt particulariter cōdescē dere licebit. Et q' tā mala cōplexio sine materia: q' cum materia i cā eē possūt. Si sine materia fuerit nulla graue do i capite aderit. nulla quoq' i naribus hūiditas: q' i oī cō plexione cū materia q'tulaciūq' sit. vt inquit Auic. prima tertiy apparere solet. & i capite quoq' grauitas: & maxie si ip'm patiēs inclinauerit. Q' si sine materia complo calida fuerit absq' grandedine capitis dolor acutus erit: rubent oculi tactu caliditas sentit': & his calida nocēt. Cōplones si gna fride istis sūt opposita. Et si cōplones iste cū mā iūcte fuerint erit sanguis colera flegma m'lia. Si sanguis cum eis cū i anteriori parte dominet' dolor illic aderit: & caliditas mitis ibidem tactu p'cipiet. rubet facies: rubent oculi: & apparēt q' nō erant solite apparere vene. q' vo i tiporibus inflant' dulcescit os facies ac mēbra cetera cū quadā madefactiōe grauescūt: & a nona hora noctis v'q' ad tertiaz diei q' est hora san. inualefcit: plūis fit magnus plenus atq' fortis. v'ria subrussa atq' spissa & eius superioris circulus quoq'. Q' si etas cōplexio t'ps anni p'cedens regimen & talia sanguini consentiāt certior multo fiet. ¶ Si colera dolor acutus ac pungitiuus in dextera p'te capitis erit q' colera ibidē d'fiatur & tactu caliditas pungitina sentit'. citra appet facies oclozq' albedo. os amaricat. sitis cre scit. appetit' diminiuit. insomneitas p'lerūq' accidit. Et a tertia hora diei v'q' ad nonā roborat' dolor: v'ria citrina ignea atq' subtilis ē. Si i r' circuli pulsus velox frequēs &

Tractatus .I.

durus. Et si etas cōplexio et alia p̄senserit i cā eē co. haud
q̄q̄ dubites. ¶ Nōdū tñ q̄ tā colera pura q̄ si pura i cā
eē pōt. Que igitur dicta sunt nūc signa supra purā coleras
magis arguit. Et si nō pura fuerit inter b et q̄ statī de fleg
mate dicent signa mediū tenent. ¶ Si ergo flegma i cā
fuerit i vniuerso capite et in occipitio maxie vbi ip̄s dñat:
granitas sentitur magna et frigiditas. itez albescit facies:
hebetado sensus. os pluria cū salina īspidū fit. Et tñ fleg
matuz diuersitate diuersificat et sapor. nā si dulce fuerit
salina dulcescit. si acre acrescit. si saluz i ore māifesta sal
sedo sentitur a narib⁹ plime supfluitates effluūt: granis
fit somn⁹. Et a tertia noctis hora vsqz ad nonā q̄ est hora
flegmatis cōtinue magis īfestat. erit vria alba atqz īspisa:
circulus q̄qz: pulsus q̄z moll⁹ tard⁹ atqz rar⁹ cū diuersitate
q̄dā erit. et si etas cōplexio: silia his attestat: dubiū nullū
tūc erit. ¶ Si melancolia cū frigiditate q̄dā i sinistra ca
pitis pte: vbi ca plus viget: dolor pl⁹ sentit: liuet facies et
oculorū albedo tumet. patiens mortuos ac terribilia so
mnia videt. hora mlie q̄ ē hora nōa dici: vsqz ad tertiā no
ctis p̄tinue magis affligitur. pl⁹ tard⁹ rar⁹ atqz durus
erit. Et si etas p̄cedēs regimen: cōplexio et b⁹ sup mliā
significēt certiorē i indicādo te reddent: vria vō suo cū
circulo alba. erit atqz tenuis. Interdū tñ ad paliditatem seu
nigredinē tēdit. veruz prima materiei magis arguit per
sistētia. scda vō euōnē. q̄ si tunc bona fuerit cū īfirmi per
sistentia intolerantia doloris capitis solutionem arguit.
¶ Sz legentiuz pace hic succicte aliq̄ q̄ i tractatu de vri
nis plix: et rigi replicare libet: qz nō solū p vrinā sup hūo
res: ac eoz maturitates significare possum⁹: vel īmaturiz
tate: sz et sup mēbroz dispōnes. qd hoc mō fit. qz scda di
gestiōe i corpore pfecta ps aq̄a sanguini supflua ad renes
demittit: et ad vesicaz tādē: et bec ē vria que extra finalr
pellitur. vt at sanguis ad mēbra nutriēda liberius tran
sire qat secū hūiditas certa cōmiscet. xui⁹ postea pars ali
qua nōnūq̄ p sudore emittit: et interdūz resoluūt īfens
biliter. sed ps alia ad epar demādat secū supfluitates mē
bri illi⁹ a nutrimēto rescatas nōnullas deferēs q̄ success
siue tāq̄ supflua ad renes et vesicā missa cū vrina miscet.
Et tunc supfluitates a nutrimēto illi⁹ mēbri rescate in
vria quādā sequestrationē faciūt. et bec ē hypostasie. hūi
ditas vero illa cuiz substātia vrine p̄mixta filiz locū pōit
quē mēbriū a quo decidit i corpore possidebat. naz sōus
cū calore naturali tā i corpore: q̄ extra oia i suo vbi situa
re conat. Lūqz hūiditas illa a q̄ decidit mēbro aliq̄r pos
sa sit sup dispositionē ei⁹ aliqd significare posse cōprehē
sū ē. Et pp b antiquoz nōnulli ingeny p̄spicaces q̄tuor
circulos seu quatuor i vrina dñas ponunt. Ex qb⁹ super
varia membra aliqd posse significare cōprehēdūt. nā cuiz
sanguis cerebrū nutritur⁹ subtil⁹ sit: atqz lenis: vt testant
auctores: et precipue Aristo. i d sōno et vigilia: cū ingt. Sā
guis purissim⁹ et tenuissim⁹ fert ad caput: et ad nutrimētū
mēbroz supioz. et turbidissim⁹ ad īferiora. Et i de histo.
aioliuz cap. 3. Dñ at igit subtilissimū et puris. sang. bō. et in
īferiorib⁹ q̄ superiorib⁹ grossior sanguis fit et. Quare sic
erit et hūiditas sanguinea illū p̄comitās: q̄ sua posteriori le
uitate a spū et calore naturali iuncta q̄ i suo situ oia: vt di
ctū ē: suo posse situat: supremū i vrina locū tenet: et bec est
ps circularis. Secūdis circul⁹ sup cor et spūalia significa
tiōes bz: ga sāguis illa nutriturus magis terrestris ē: q̄ is
q̄ ad cerebrū dñādat. et q̄nis calor cordis hūiditate illaz
supi⁹ pellēs itēfior atqz fortior sit. pp tñ ip̄s hūiditatē.
terrestreitate eleuari ita alte negt. et talis i vrina secūdis
locū t3. Terti⁹ circū ab epate et alijs nutritiis mēbris
puenit: q̄ hūiditas tā caloris dñiūtiōe: q̄ materiei illi⁹
terrestreitate tā alte sic īmediata ascēdere n̄ valz: et pp b
tertiū locū i vrina possidet. Quart⁹ circulus mēbroz est

De dolore capitis

īferior: q̄ ceteris grossiori sanguie nutriunt: et alioz respe
ctu dñiūti sūt caloris: q̄ fit vt q̄ ab eis veniūt hūidita
tes īfinū in vrina locū teneat. Ex qb⁹ oib⁹ apparet q̄l ex
circulis vrine tā sup cerebrū: spūaliū: nutritiōis: q̄ alioz
mēbrozū dispōne aliqd significare possum⁹. ad ppositū il
le circulus i suprema vrine pte rube⁹ et īspissus exis i ca
pite sanguinis dominium indicat. Subtilis vel igneus
cum subtilitate coleram. grossus et albus flegma. subtili
lis et albus niger quoqz siue palidus etiam cū subtilitate
mliāz denūciat. tñ quia vt dictū ē p̄m⁹ materiei p̄sisten
tiā. et secundus euacuatiōez enūciat: duo igitur circuloz
colores repiūt. plūbe⁹. et viridis: plumbeus extictiōez
caloris et epilepsia seu appoplexiam futurā denūciat. viri
dis at hūoz adustione et i acutis febrib⁹ futuraz frenesiz.
¶ Per signa ergo q̄ dicta sunt in capitis dolore p p̄prietatē
effect⁹ facile cōprehēdēs. ¶ Nunc vō q̄ dolorē p cōmu
nitatē puenientē demonstrant dicēdū ē. vnde si a stoma
co is veniat p ei⁹ grauedinē nauseā vomitū fastidium di
gōnis maliciā et similia cognoscitur. et qd omnib⁹ capitis
doloribus a stoāco puenientib⁹ cōmune ē: statiz dolor īpe
sumpro cibo miorat. Quā ob rē putātes plurimū ab ina
nitiōe puenire: vt pellāt dolorē: māducāt: vnde qz crudū
sup indigestū ponūt: dolor īpe fit solito maior. Et si cole
ra i cā fuerit ex siti: ex amaritudine oris: et alijs signis p̄di
ctis sup colerā arguētib⁹ cōprehēdēs: et īanitiōis tēpore
cū colera supincēdat: dolor augef. Qui a fleūate vlt mliā
fit īspiditas oris: puatio sitis: et breuiter signa alia supi⁹
tacta q̄ sup flegma et mliāz arguūt cū demonstrāt. Sz do
lor i his vacuitatis tpe diminiuit. ymmo videt nunquāz
nisi ex longa abstinētia totaliter auferri. Verū tñ in his
oib⁹ cibo sumpro dolor rēittat anteqz crescat diutius stat
q̄ a colera q̄ a fleūate seu mliā puenit. ¶ At si epar i
cā fuerit i dextera capitis pte dolor fiet. Si splē i sinistra
Si matix i capite vltus tñ occipitiū. Si renes aut dosus
vltus posteriore. Si mirach aut ītestina vlti⁹ i anteriori.
Sz vbi d his certificari cupias p̄dēoz mēbroz p̄ternā
les dispōnes: q̄s p̄mittēte deo infra describz considerā.
¶ Quid sit i quis dolore capiti p̄noscādū. CA. III.

Si i acutis febrib⁹ īsomniaetas cū mētis aliena
tiōe et fortis dolor capitis sine aliq̄ māifesta cā
supuenerit mortale. ¶ Capitis dolor q̄ appeti
tū p̄sternit et īsomniaetate ac alienatione idu
cit mortalis: is enī tā in naturali: q̄ aīali virtut
te nocumētū īgēs cē demonstrat. Si doloris vi in capite vt
plerūqz fit tant⁹ hūoz attrahitur q̄ i anteriori pte apostēa
fiat mortale. dolor capitis q̄cūqz ille fuerit cui īp̄asim⁹ sup
uenerit mortalis. ¶ In dolore capitis subito euēiente si
īfirmus sine voce fiat mortalis. Nā nocumētū tñ in ce
rebro eē arguit q̄ vt plurimū tales apoplexiam īcurrunt.
¶ Si in dolore capiti oculorū eductio seu ip̄oz nimia re
tractio supuēiat et īsomniaetas et alieatio fit mortale. ¶ In
dolorē capitis singul⁹ p̄seuerās mortale. ¶ Dolor capiti
appetitū p̄sternēs et debilitās digestiūā malū. ¶ Do
lor capitis ex fleūate aut melācolia pueniēs ceteris pib⁹
alijs fit longior. ¶ Dolor capitis ex cerebrū debilitate pue
niēs ex q̄cūqz leui cā reuertitur: et eo frequēt⁹ si debilitas
digōnis huic adiūgit. ¶ Dis dolor capiti q̄ aliquādo dis
pōni cōtrariā curā exigit cōiūgit. vt ē exēplī gra. catarrus
reumatizās curā difficulter recipit. Nā i illo cān appro
xiata calida catarrū eliquāt: frida vō cōfluere faciunt: q̄re
et. Vria filis vrine a sinorū p̄stē p̄teritū aut futurū capiti
dolorē significat. Aui. testante. Ypocrate q̄qz affozimoz
q̄ra. Quibuscūqz igit i febrib⁹ vrine cōtribate valde et.
¶ Vrina i acutis febrib⁹ q̄ alba fit et subtilis materiei ra
ptū ad caput significat. Et ista sūt ex eis vt Aui. inquit: q̄
pauldubio sodam efficiunt.

Qualiter dolor capitis sanguinis vitio proueniens curandus sit.

CAP. V.

Sanguis capitis dolore effecerit commue s; p pui^o ad supfluitatū communiū educationē attēde: q̄s si natura nō emiserit. Be. malue: blit: folioz mercurialis viol. ordi. añ. M. i. fiat decoctio d̄ q̄ accipe. l. i. f. i. q̄ casie: pul. zuc. añ. 3. i. sal. triti parū fiat cli. Et si paties potione materias illas educētes p̄diligat. Be. cap. ve. flozū boza. bug. viol. añ. M. i. f. p̄uoz numero. x. tamarindozū. 3. i. fiat decoctio i. e. 3. iij. dissolue cassie. 3. x. aut māne. 3. i. f. sirupio. 3. i. et fiat potus quē tuo i. firmo i. aurora tribue. Libū tū boza p̄ueta recipiat: et si adhuc operata nihil fuerit. Communi^o illis supfluitati b^o eductis regulariter ad san. m̄iutionē accedat: vbi ergo ad slobothōiā regfita cōsentiat: et magna repletio sanguinis affuerit de basilica p̄io slobothōiā face: et copiosas satis i. crastinū d̄ cephalica. Quarta rō trāfacta die vltra si dolor ex toto nō abierit: de alia cephalica slobothōiā reitera. At si eā apieris et nō exiret: eius loco nigrā icide: ipa q̄q̄ a capite multū euacuat: vt Salie. iij. de interioribus. q̄ itē suo i. passionario vbi dolor ille multum plōget venā tipozū: aut frōtis: aut nasi icidi iubet. Et idē p̄ia ter ty voluit Aul. ac suo in cōtinēti rasis. verū vbi talis dolor in posterioribus affuegit id regularius sit iuxta amphozis mū p̄ticule quire. Posteriora capitis dolētia i. frōte venā icisa inuat. Ego vō in casu illo cū seris vlt. añ. a naribus puoco. id. n. secūri? ac cōmodi? fit. Aliq̄ vō p̄dicti vīs san guisugas applicat. q̄d tu facias si libet. Vis pactis si q̄ ma la p̄plexio derelicta sit: eā put sequēti cap. d̄scribā reone.

De regie rez sex non naturalū i. cura doloris capitis vitio sanguinis prouenientis obseruando. CA. VI.

Quātūvero ad rez sex n̄ naturalū obseruādū regimē aerē ad frigidū et siccū d̄clinātē inhiat: quē si cū alteratiōis h̄re necesse sit. ex rosacea quē sandal: et aceto p̄mixta: camerā irroza. Uel ex aq̄ liphata cū aceto p̄mixta idē facias: et ge te vtendū ē. In audiēdo cātilenas i. strā musicalia d̄lectā: tia nona et q̄q̄d gaudiū iducere pōt vt sit eger itē? studi um adhibe: occupari i. eo q̄d gaudiū: vt auice. q̄rta p̄mi de sedatōe doloris vehemētiaz doloris sedat: irā et furores: et talia denitet: coitū q̄q̄z solito somno nocturnus somnus equetur: sed diurnū viter. In cibo p̄tisana ordeacea nō colata det: quā cū agresta succo limonū granatorū citri: citranguli: seu acetoselle alterare poteris: oīaque feruila d̄scribēda: ordeū auētū mica p̄ais abluta amidū semula et agnida. loc cōueniūt. De si ad carnes transiendū sit galī narū nō cocūtes pulli d̄etur: vlt capri caro. et he carnes suc cia cū p̄scriptis alterent. Et si cōtūso opus fuerit ex carni bus p̄mixce p̄scriptis succis: Selatie gelū cū aq̄ aceto et vi no facie comestio iterdū p̄derit: vitet vinū: cui? loco aquā ordeī bibat: vlt cū zucca. solūmō coctā: i. q̄ granatorū vinūz si libz p̄mixce: vlt citrāguli succū: seu citri acetositatē. Qd si iuuēis robust? fuerit: et i tpe calido cū succis istis aquaz simplice misce. vlt cū rosaceo sirup. bibat. Et si lasciuie grā ad vinū dādū cogeris sit poti? simplex aq̄ vino liphata: q̄ vinum lūphatū in aqua. dietetur sobrie ne in digerēdo ci biū naturam occipēs.

De cura doloris capitis prouenientis a colera pura: ac et qualiter a mala complexionē calida sine materia fact? curari quoq̄z debeat. CA. VII.

In dolore capitis a colera pura proueniēte p̄mo clister i. cap: p̄cedēti d̄scriptū fieri iubeas: vel potiōez illā lenitiuā dato. demū vbi paties ve nosus fuerit: cephalicā aut nigrā icide. Mōz tū esto san. cē frenū colet. vñ p̄cedētis respectu nō m̄tra extrabēda ē san. q̄ntitas: nec i. bis fieri moderatā

stolaz tieas. Nā Sal. i. soda flegmatica eā fieri iubet: si pa ties sit v̄cōtus. q̄nto d̄ regimie s̄itat. Bis factis p̄ma terie digestiōe. Be. sirupi ace. simplicis 3. i. f. aq̄ endi. 3. y. aq̄ lup. 3. i. p̄ vna vice misce. vlt loco sirupi ace. simpl. p̄de sirupū d̄ nenufare v̄o. aut orizacarā simpli. Et vbi sirup. magfale facere libet. Be. endi. scario. lactuce: v̄o. ros. ru. floz n̄uf. añ. M. i. q̄tuoz seminū froz. 3. i. se. papa. albi. 3. i. f. passū. 3. f. fiat decoctio. et cū lib. ij. zucca. al. 7. iij. aceti fiat sir? d̄ q̄ sup̄ascriptoz loco: 3. i. f. p̄ vice tribue. Di gesta mā. Be. capil. ve. floz bug. boza. v̄o. sticados ordi. añ. M. f. p̄uoz nūero. x. tamaridoz. 3. i. fiat decoctio: i. cui? 3. iij. dissoluat cassie. 3. i. electua. d̄ succo ros. 3. iij. siru. v̄o. 3. i. pulueri stica. 3. f. et fiat pot? Uel facias sic. Be. corticā mirabo. citri. 3. i. fundat i. p̄scripte d̄coctiōis q̄ntitate suffi ciēti: addēdo pulueris stica. 3. y. et p̄horas. x. i. fusioe: p̄ maneāt. et fiat expressio cū q̄. 3. i. cassie cū p̄dicta d̄coctiōe extracte p̄mixce electuā de succo ro. 3. y. et cū. 3. i. sirupi v̄o. fiat medicia. Uel. Be. electi reubar. 3. y. f. stica. 3. y. sp̄ice gra. vi. Infude i. aquā edūne p̄ p̄us tū modico vini albi cui asp̄gem? et horis. x. i. fusioe dimissis fortis fiat ex pressio: cui adde extracte: vt sup̄a cassie. 3. i. et fiat potus. Si i. modū pulueris et ē bñ d̄icat? Be. diagridy a. 3. f. v̄qz ad. i. stica. 3. y. zucca. 3. f. fiat puluis. quem patienti tuo cū aq̄ plūmali vlt ro. vlt plāraginis dato. opationē. n. mi rā efficit. Si i. p̄fectiōis forma da. 3. f. electuā d̄ succo rosa. si p̄bolos fuerit. put vltra mōtes cōiter fit. Uel faci as sic. Be. electuā d̄ succo ro. i. cōi forma facti. 3. f. pulueri stica. 3. f. zucca. q̄tū sufficit: et fiat bolus deaurat. Si in pillularū aggrega. 3. y. f. stica. 3. f. ciamo. 3. f. formēt pil lule cū siru. de stica. q̄z d̄of. sit a. 3. i. v̄qz ad. 3. iij. Mōz dū q̄taz euandi q̄z digerēdi mām h̄ m̄ultiplicē tibi d̄scripsi

Qualiter et cūz q̄bus mā sit diuertēda. ac q̄liter mā ipa euacuata sit mala p̄ple. d̄relicta corrigēda. CA. VIII.

In quocūq̄z morbo m̄az diuertere potes: q̄d in casu illo maxie conuenit: et hoc cū ligaturis ad brachia et ad coras fiet cūz ventosis sine scari ficatione sup spatulas appositis. ac cūz tibiariū et brachioz lotionē: quā sic facies. Be. folioz sa licis: folioz v̄o. fol. vitis albe vinifere añ. M. y. fiat deco ctio cū q̄ añ cibū tam brachia q̄z tibiaz sil lana: i. ferius tra hēdo semp: et sit q̄tū paties sufferre potest calida. Eua cuata itaq̄z mā ad localia v̄e: i. quo alterātia sola capiti ap plicata sufficiunt. Lāne tū ne cū qd capiti appropices si ue epithīma siue emplū seu qd vis aliud fuerit tādū sup ipm morā faciat: qd ad nimiaz actualē caliditatē d̄ueniat. Ea. n. capiti reflecta mām illaz ad d̄iscrefā aūgerēt. et ideo tā i. p̄cedenti q̄z i. p̄nti q̄z in oī alia cā calida id mēti semp hēas: et imēdiate d̄scribēdis v̄tere. Uel igit ad actum practiciū te p̄ducā sup tipora et frōtez ad cōisurā v̄qz se pe qd vis infra scriptozū applica. vt. Be. olei ro. 3. y. aq̄ ro. 3. i. aceti. 3. f. addita sil: et in eo i. m̄ersas pecias locis dietis superpōe. Uel loco olei ro. accipe oleū de fol. salicis de cu cur. v̄o. de nenufare aut de papauere. Itē ad idē infra scriptozū succozū glibet valet. et ē succus lactuce sēpnite vernicularis corrigiōle passule solatri folioz salicis vlt ca prioloz vitis: et potes cū istis pap̄ aceti miscere si libet: vlt parū cāphore. Uel facias sic. Be. succi solatri. 3. vi. pluc ris iūsgami albi: pulueris papaueris albi añ. 3. f. pulueris cort. cūz mādragore. 3. y. istis mixtis linitio fiat. Uel lo co puluerū p̄scriptoz p̄de sandalos albos et rubeos ro. ru. spodi. añ. 3. iij. fiat puluis quē cūz p̄scriptis liq̄rib? misce. Uel facias sic. Accipe succū capoloz vitis: et cū farina ordeī et olco ro. linimētū cōfice: q̄ vt sup̄a v̄tere. Uel alr. Be. de lacte mulieris q̄ puellā peperit. qd cū albumine recētis oui sil agita: vel ex folys edere terrestris cōfēctis et albumine oui cū modico olei ro. emplastrū face. vel loco

205

De regimine rerū sex nō naturalius ī cura doloris capi-
tis a pura colera tēt a mala complexionē calida sine ma-
teria prouenientis obseruando. CA. VIII.

De dolore capitis

¶ De cura doloris capitis q̄ a colera citria p̄uēit. C A. x.

Scapitis dolor a citrina colera proueniat scz
rerum nō naturalium regimen ad temperamē
tuz magis q̄ precedens fac vt decliet. ¶ Quā
tum vero ad medicinalia pro superfluitatū
cōiū educatione si clistere opus fuerit. R. mal
ue blitis mercurialis florū camemille florū bozag
nis añ. ℞. i. f. fiat decoctio: de q̄ accipe. lib. i. f. in q̄ dissol
ue callic pulueris zuca. añ. 3. i. hyerepigre. 3. f. olei cōmūa
3. iij. falsis triti parum: 2 fiat clisterium. ¶ Et si patiens
per porciōes eas educi prediligeret. R. capill. ven. florū
buglo. boza. viol. añ. ℞. i. sticados isopi añ. ℞. f. passiv
larum liquiritie añ. 3. f. iuiubarum prunorum. añ. nume
ro. viij. tamaridi. 3. i. fiat decoctio: in ipsius. 3. iij. dissolue
cassie aut māne. 3. x. vel. 3. i. mell rosace. 3. i. 2 fiat potus
¶ Uel facias sic: 2 est aqua fructuum mesue in capitulo
de soda a colera citrina proueniente descripta: que recipit
rof. vio. añ. 3. iij. fumiterre. 3. f. pruna. xy. f. iuiubarum se
besten añ. numero. vi. tamarindorum. 3. f. fiat decoctio.
Deinde accipe corticū mirabol. citrinorum. 3. i. sticados
3. i. ifunde in huiusmodi decoctionis quantitate sufficien
ti: 2 bulliāt paz 2 fiat expressio cū qua misce cassie aut ma
ne cum dicta decoctione distemperet. 3. i. f. mellis rof.
3. vi. fiat potus. ¶ Dis superfluitatib⁹ cōib⁹ eductis si
floborhomiā sciendam iudicaeris cephalicis dextrā
incide: vel eius loco inter spatulas cum scarificatione vē
tosas appone. vices enī suppleat cephalice. ¶ Sloborho
mia facta si materiā minore volueris in quo potius
prescriptozum si libuerit diaphiniconis aut electuarij in
di. 3. y. adiunge. ¶ Uel facias sic. R. turbit. 3. i. f. 33. stica
dos añ. 3. i. ifunde totum in modicum decoctionis sup
prescripte: 2 bulliant parum. fiat deinde expressio: cuius
postea cassie vel manne vt supra distemperetur. 3. i. mel
lis rof. 3. i. 2 fiat medicina. ¶ Si potius pillulas vellet
R. pillularum aggregatiuarum. 3. f. cochiarum. 3. i. f. v
ant pillule. v. aut. vy. ¶ Itē in formā boli. R. diaphini
conis aut electuarij indi. 3. iij. zucari quantum sufficit: 2
fiat bolus deauratus. ¶ Uel recipe specierum electua
rij 2 cum succis cum quibus ipsum conficitur: facta resi
dentia zucarum cum sufficientia resoluaatur: 2 fiat confe
ctio per bolos: quam secundum specierum ingredientūz
quantitatem dabis. ¶ Si vis ad hoc pospositum suffici
entes pul. R. turbit. 3. f. 33. sticados añ. 3. f. diagredy
gra. vi. macis sandali rubei. añ. gra. iij. zucari. 3. vi.
fiat puluis qui totus cum aqua lactis in vna vice detur.
¶ Miorata materia ad residui digestiōes. R. sirupiac
tosi simplicis. mellis rof. co. añ. 3. i. f. vel oxymellis simpli
cis. 3. iij. aque absinthij: aque endiue: aque buglose. añ. 3.
y. pro vicibus duabus. Et si vis magistralis facere cum
his aquis partz sticados bulli: vel nucis muscate. ¶ Si
vō ad hāc itētiōem magistralē sirupum voluer a. R. stica
isopi: casente: ēdittie: scariole: lactuce: cicore: añ. ℞. i. ra
dicū fenice. 3. iij. se. endi. se. scariole añ. 3. i. fiat ex his deco
ctio. 2 cū lib. y. zucari. 2 cum. 3. iij. aceti. fiat sirupus cus

nuce muscata aromaticatus: quo prescriptorum loco vte
re. tñ sirupigetur patiens: q̄ tibi materia videat digesta.
quam postea ex descriptis immediate solutiuis euacua.
Scdm̄ tamen exigentiam doses illas auge. **Materia**
educta: vel saltem eius parte maiori: si ex masticatoris
sternutatoris: caputpurgis: seu gargarismatibus vti ne
cesse sit: seu ad doloris sedationem: aut aliquā malam cō
plexionem amouendam quicq̄ si oporteat facias: prout
in capitulo sequenti describam.

De cura doloris capitis: qui a colera puenit vitellina.
CAPITVLVM.

II.

Colera vitellina in causa existente sex rerum
non naturalium regimen non debet ad tan
tam frigiditatem: ad quā tñ precedens declina
re. imo potius ad temperatam siccitatem. vñ
de lactuca: cucurbita: quattuor semia frigida:
et similia pretermittenda sunt. Carnes lactentis vituli va
bis: iuuenis montonis: perdicis: fasianorum: caponum: et si
milium. nec sunt cum agresta seu aliquo talium alterande:
ordei aqua relinquenda: vinū cū simplicia aqua eius fm̄
potentiā limphandū detur. **Sed** debitis horis exerci
ter: et somnus sit longior: aer temperate ad calidū et siccū
declinet facito. et nunq̄ cibo stomachū grauet. ventris vō
beneficium: vt oī die habeat procuret. **Q**uod si natura nō se
cerit facias sic. et per hoc ad medicinalia condescendo. **R.**
maluē: blitis mercurialis: sticados: matrū violarum: fur
furis. quod quasi decoctione finita ponat. ana. **M. i.** fiat
decoctio: ex qua accipe lib. i. f. in qua dissolue cassie pul
ueris succari. añ. **z. i.** hyerepigre. **z. f.** olei cōmūis. **z. iij.** sa
lis triti. **z. ij.** et fiat clistere. Et si per potione superfluita
tes cōes potius educere libet. **R.** sticados: yfopi: cuscute:
florum boraginis: buglosse. violarū. añ. **M. f.** liquiricie:
passularū. añ. **z. f.** et fiat potus. **S**uperfluitatib⁹ cōibus
eductis vbi sanguis minutio necessaria fuerit: cephalicā
incide ad flobothomiaz requisitis: vel flobothomie loco
infra spatulas cum scarificatione ventosas apponi iube.
Vis peractis si materiam minozare libet. **R.** decoctio
nis suprascripte. **z. iij.** in qua dissolue. **z. i.** cassie. electuarij in
di: seu diafiniconis. **z. ij.** f. sirupi. sticados. **z. f.** vel accipe
qđ vis ex solutiuis in contiguo capso descriptis: et ifirmo
tuo fm̄ exigentiam prebe. **Materia** minozata: vbi eam
digerere cupias. **R.** oximellis simplicis. **z. ij.** sirupi de sti
cados. **z. i.** aque endiuie. aque feniculi. et florum sambuci.
añ. **z. ij.** pro vicibus duab⁹: quē si clarificare libet aroma
tice: cum nuce muscata: vel de ea conuassata añq̄ cum
sirupo aquay cōmixtio fiat: in eis paz̄ buliat. **Uel** facias
sic. **R.** oximellis squilicis: sirupi de endiuia: aut de bisan
tys. añ. **z. i. f.** cum aquis prescriptis pro duab⁹ vicibus: vt
prius fac. **Uel** sirupum magistrale: qui in hoc casu q̄ma
xime valet sic facias. **R.** sticados: yfopi. scolopendrie. en
di. cicoree. adiatos. añ. **M. i.** radiaz feniculi. sparagi. bru
sci. añ. **z. ij.** liquiricie passularum añ. **z. i. f.** endiuie scariole
apy. añ. **z. f.** conuassent: et fiat decoctio cum lib. ij. zuc. et
z. iij. aceti: et fiat sirupus cū nuce muscata aromaticatus:
quo prescriptorum loco vtere. **Materia** digesta solu
tina in precedenti capso descripta prebe: et illa fm̄ exigē
tiā dosa. **M**odū ergo habes mām digerēdi ac vniuersa
liter euacuandi. **E**t qđ in quocunq̄ huiusmodi morbi
tpe materiei diuersio maxime conuenit sup spatulas vē
tosas sine scarificatione si libet appone. ad adiutoria et co
pas ligaturas dolorosas face. **A**d tibias vō sic et brachia
lotio infrascripta: quam sufferre poterit fiat calida. **R.** ca
memille: florum violay foliorum vitis albe vinifere: ros
marinay. añ. **M. i. f.** fiat decoctio: ex qua vacuo stomacho
tio vt predictū ad brachia et tibias fiat. **M**inozata ma
teria seu parte eius maiori educta non rōne diuersionis

solum: sed vt residuū materie educatur. **M**asticationes
sternutatoria: caputpurgia: seu gargarismata: sepe fiant.
verum in materia frigida conuenientia hec sunt magis. **S**
quia vitellia colera ex colera rubea: et flegmate grosso gi
gnit: ex his aliqua leuia describam: cū abunde magis de
eis in materia flegmatica sit dicendum. **C**onueniēs itaq̄
huic casui mastica⁹ fit ex solo mastice: et cū eo potes aliq̄
paucula piperis grana: vel cubebay: aut paz̄ corticis ra
dicis capparoy adiungere. et talis masticatio tribus con
tinuis dieb⁹ stomacho vacuo fiat. **E**t qui prescriptis omnib⁹
masticatorū suauis habere cupit nouā lini telā bñ mū
dam mastice. **Sed** sternutationē vbi fieri iusseris cū
tela: vt aliqua huiusmodi nariū cartilaginez porrigat.
Sic enī quotiens libuit puluericātū naribus insufflat: vt
cinamomū: piper: zingiber et similia. et si fortius ipsius ma
iorane: aut blitis succus: cū quo si libet mellis paz̄ adiuu
ge. **E**t potentior istis succus preos existit. **Uel** facias sic.
R. aq̄ maiorane: vel ei⁹ decoctionis. **z. i.** manne granate.
z. iij. dissoluat in eaz̄ colet ex aqua: postea caputpurgū
fiat. **G**argarisma in hoc cōueniens casu ex aliqua deco
ctione yfopi cū oximelle simplici: aut oximelle squilicis
fiat. **E**t de his sic breuiter ptransiitū sequētib⁹ i capis
taliū narra⁹ sit magis necessaria. **E**uacuata materia vt
eius parte maiori applicari capiti possunt. que ipsū pfo
rant: que quoq̄ malā complexionē: si aliqua derelicta sit
reimouent: et in hoc casu ex camemillino oleo: vel anetino:
perūgi frons et tempora solēt: vel ex fabis: violis: rosas: vt
carno. si calidū magis cupias decoctis: emplastrū capiti
applicandū confice. **Uel** facias sic: et tam sequenti qđ p
senti cap⁹ puenire potest. **R.** croci. **z. i. f.** opy. **z. f.** rosay. ru
beay. **z. f.** fiat emplastrū: cum cepe decocto. hoc. n. dolorē
sedat ac somnum inducit: et sic puenit vbi vigilie propter
dolorē adessent. **Uel** facias sic. et est in casu illo maxime
conueniens. **R.** aloes. **z. f.** et cum oleo ro. et aceto dissolue:
qđ postea fronti et temporib⁹ applica. **E**t ego alias addidī
parum farine fabarum et est mirabile. **D**e his plura in se
quētib⁹ capitulis descripturus sum: que huic capitulo
foran conuenire possunt.

Qualr flegma dolorē capitis efficiēs digerēdi sit: ac tā
p medicinas solutiuis qđ caputpurgia sternutatiōes gar
garismata qđ p masticatiōes euacuari obeat. **CAP. XX.**

Et si flegma dolorē capitis efficiēs multū
plex esse possit: hic tamen cōmūnem omnibus
curam describam. medicus itaq̄ suo casu con
uenientiora medicamina ex infrascriptis eli
gat. nam in viscoso magis flegmate potentior
bus incisuius vtendum erit: et fm̄ exigentiā in alijs ad hūc
modum fiat. **U**t ergo ad actū practicum deueniam: esto
flegma peccet: per sepe tñ patiens iuuenis ac venosus exi
stat cōtingit: quo in casu flobothomia opus est. sed prius
omnes superfluitates educende sunt. **Q**uod si cūz cliste
ri. **R.** sticados: malue: florum camemille: florum boragi
similitatum caulū ru. añ. **M. i.** fiat decoctio: de qua acci
pe lib. i. f. in qua dissolue cassie: pulueris zucari: ana. **z. i.**
hyerepigre. **z. f.** vel diafinicōis: seu electuarij idi tantū dē
olei cōis. **z. iij.** salis triti. **z. i.** fiat clistere. **Q**uod si per leniti
uum potabile potius efficere volueris. **R.** cassie: aut man
ne. **z. i. f.** dissoluiatur cum aqua lactis: vel aqua decoctiois
cicerum ru. vel aqua zucari ru. seu aqua mellis: vel cum
brodio pulli addendo mellis ro. **z. i.** et fiat potus: quez tuo
infirmo in auroza ppina. **C**ōibus supfluitatib⁹ eductis
vbi flobia op⁹ sit eā face: **D**einde si mās pp multitudinē mī
nozare necesse sit ex infrascriptis solutiuis tibi vñ elige i
minori dosa: qđ si mās digesta foret exhibendus. **E**t ad eā
vō postea que remanserit digerendum. **R.** mellis rosati
cocti: oximell squilicis: et si foret descriptione democri

Tractatus .I.

timelius esset. añ. 3. i. f. aquaz betonice: feniculi: et florum sambuci. añ. 3. y. pro duabus vicibus. misce. Quod si tamen clarificare libet aromatizetur cum nuce muscata. **Uel** alr. B. oximellis simplicis. sirupi de sticados añ. 3. i. f. cum prescriptis aquis vt prius facito: et totiens de sirupo dabis donec materia digesta tibi videat. Interca tñ bonum erit clistere prescriptum aliquoties iponere. **At** vbi sirupū magistralem huic casui convenientissimū exhibere volueris. B. yfopi sicce: cuscute: calameti: betonice: maiorane: florum rosamarin: florum sambuci: thimi cordumēti leuistici añ. M. f. sticados. M. i. f. passularū 3. f. radicū peonie: feniculi: apy: añ. M. f. fiat decoctio cū lb. iij. mell. 7. lb. f. aceti squilicici: et fiat sirupus aromatizatus cum rebus infra scriptis. B. nucis muscate. 3. i. seminis peonie. 3. f. conuassent: et in petia rara ligenf: et cū sirup⁹ ad perfectionē decoquat: in eo semp bulliant interdum petia illa cōprimendo. De tali sirupo cū prescriptis aq. 3. i. f. pro vice def. **Materia** digesta cū 3. i. seu. 3. iij. pillularū cochiarū descriptione almanzoriz educēda erit: aut cū tātūde pillularū turbitidariū seu aureaz. **Et** si per portione id pot⁹ infirmus p dilegeret fieri. B. cassie 3. i. diaphiniconis. 3. f. dissoluat cū decoctione sticados: maiorane: yfopi: cuscute: thimi: ligricie passularū: et extracta cassia. 3. i. sirupi d sticados addat: et potio fiat. **Uel** aliter. B. turbitid abrazi. 3. iij. 3. i. infundat in vncys. iij. p dicte decoctiois et horis. vj. in ifusiōe dimissis fortis expressio fiat: cui postea siru. de sticados adde. 3. f. **Uel** optime facias in forma boli. B. diaphiniconis. 3. f. vel. 3. v. pul. sticados. pul. seminis peonie añ. 3. i. zuchari. q̄tum sufficit: et bolus deauratus fiat. **In** formam pul. B. turbitid. 3. iij. 3. f. seminis peonie sticados añ. 3. i. zuchari ad pondus oīum: et fiat puluis quē cū brodio: aut aqua lactis: aut vino calido sumat. **Plurib⁹** in locis materie flegmatice cōueniētia solutius descripsi. Digestiua quoq; et precipue in eo de sebz. q̄obz hic sic breuiter pertrā sinī. Sed in casu illo memor esto capiti aliqd appropriatum tā digestiuis q̄ in solutiuis ipsi ad iūgere. **Sane** materia talis raro: aut nūq; tota pōt per talem purgationē educi: sed eius parte maiori per vniuersalē purgationē educta solemus ad particularia euacuantia deuēnire. qd p caput purgia sternutationes gargarismata masticationes fiet cōuenienter. **Quantum** vō ad caput purgia his vti poteris que precedentī capitulo descripta sūt. Et vbi forti⁹ velis succ⁹ folioz emule cāpane p se. aut succus yreos: aut canliū cū lacte mulierū mixtus: per nares attractus: vel parum succi cucumeris asinini: cū aqua maiorane cōmisce: et idem fiat. Et si naribus pruritū aut ardor restet cum calida aqua lauenf: aut oleū violatum per nares attrahat. **Uel** nigella per diem cum sua nocte ifusa in aceto pmaneat. et deide exicce: postea teraf: et cū aqua maiorane: seu decoctione eius per nares attrahat. hoc enī caput sitauiiter purgat. **Nonnulli** nigelle loco castoreo vtunt. Alij cū aqua maiorane: seu eius decoctioe hyperā pigrā benedictā: seu aureā alexandrinā dissoluit. plurimi quoq; succum rute capiunt. ex quo ex p̄dictis ali quod vñū miscent: et caput purgiū faciūt. **Uel** de felle anseris cum lacte mulieris paz misce: et idē facias. nam prescriptorum quidē quodlibet est pueniens caput purgiū. **Sternutatorium** vō cū puluere piperis piretri: seu alteri⁹ aromatis acuti: aut cū puluere radicis elebori albi cōuenienter fiet. **Gargarisma** aut sic facias. B. yfopi sicce. M. i. thimi saluie añ. M. f. passularum cortici capparoz añ. 3. f. sinapis. 3. f. conuassent: et fiat decoctio: de qua accipe. 3. iij. oximell squilicici. 3. y. misce: et cū eo mane stomacho vacio gargariza. potes in decoctioe piretri conuassatū addere: aut piper: et erit huic casui valde cō-

De dolore capitis

gruum. **Sed** masticatoriū conueniens sit cum mastice granis piperis nigri quidē additis: aut cubebarum vel parum ex radicū capparoz corticibus. **Uel** facias sic. B. macis. 3. i. piretri. 3. y. staphisagrie corticū radicū capparoz cū cubebaz añ. 3. f. simul oīa cōquassent: ex quibus sacculus ex tella factus impleat. quem tu infirmus mane stomacho vacio per dimidiā: aut per horā integraz masticeet semper: qd in ore profluit expuendo. **Uel** facias sic. B. piperis nigri staphisagrie añ. 3. i. passularum cū cleataz. 3. y. misce: et vt supra simul omnia masticeantur. **Habes** ergo tam vniuersalem q̄ particulare modū: qd dolores capitis efficit euacuande materiei. qd in omni tempore diuertere multū prodest: qd vt precedentib⁹ dictum est cū ventosis ligaturis fricationibus et cōuenienter fiet. **Cumq;** predicta facta fuerint ad capitis cōfortationē: doloris sedationē: seu alicuius male cōplexionis remotionē alia fienda sunt. de quib⁹ te in sequens capitū copiosum faciet.

De his que caput vitio flegmatis dolēs confortant: ac dolorem sedant. Et malā complexionē frigidam: si qua derelicta sit: vel que sola dolorem capitis effecerit remouent. Et de sex rez nō nāliū regimine. **CAP. XIII.**

Ue caput confortent: dolorem ac malā complexionē frigidam si qua derelicta sit amoueant: sunt in p̄ti caplo describenda. Sed horū nullum nisi materia euacuata: aut eius parte maiori nūq; facere presumas. Et iste sunt facellationes: vnctiones: epithimata: embrocationes: et emplāstra. **Quantū** ad p̄mū accipe sal minutum: et cum mīlo facellum imple quem calidū: tonso capiti suppone: cū cum in frigidari incipit calidius renouādo. hoc enī si multotiens fiat: caput calefacit: ventositatē resoluūt: et dolorem sedat. **Uel** facias sic. B. bacaz lauri oliban: sandarace: añ. partes equales. Ex his facellū reple: quē super candentem laterē aspersus aceto calefacias: vt supra capiti superpone. **Aliqui** prescriptoz loco facculo ex granis sinapis cū semine nasturey repleto: et vt p̄i⁹ calefacto vsi sunt. **Uel** imple ex pulegio facellum: aut camomila: betonica: absinthio: meliloto: branca yrfina: vt alioquo taliū: quo vt supra calefacto vtere. **Reperim⁹** enī q̄ plurima: qd ad similes fiedas facellatiōes popria sūt: et talia per horam: aut duas cōtinuanda erunt. **Sed** ad cerebrū et totius capitis cōfortationē: sepe numero infra scripto facculo vsus sūt: quē p aliquot mēses paties i capite p̄tinue deferat: et ipse ē. B. florum camomille: bethonice: berbene: maiorane: absinthij sicci rosarū rubearū: sticados: florum rosamarin: añ. quartam partē vniū. M. sandarace. 3. f. folliculorū: sene grana tinctorū: añ. 3. f. ligni aloes. 3. y. Et si adderetur. 3. i. ambre: esset melius. quas sentur et fiat ex sindone de grana ad bireti formam facculus imbastatus: quem ex rebus prescriptis facias: et tam die q̄ nocte in capite deferatur. **Vnctiones** autem ex oleis calidis vt anetinum camo. de costo: de lilio: yrinū: de spica: et consimilibus in hoc casu valent multū. **Uel** facias sic. B. pulueris costi: spice cellice: castorei: mirtillo rū añ. 3. i. olei de costo. 3. y. cere parum. et fiat vnguentū. **Uel** alr. B. olei yrinū: aut de lilio. 3. y. olei anetini. 3. i. pulueris radicis yreos. 3. y. castorei. 3. f. folioz rute sicce: bacarū lauri. ana. 3. i. cere parum. et fiat vnguentum: cū quo tempora et caput illinias. **Uel** habes costum puluerizatum: quē cū succo ruthe misce: et ex eo frōnē et tempora pithina. **Uel** ex mirridato cum succo mēthe distemperato idem facias. **Uel** ex succo calameti cū succo nepete mixto. **Uel** ex succo apy solo: seu sauiue: actu tñ calido. **Uel** accipe cinerem capill⁹ hoīs: et modico laudani addito cum succo rute: aut betonice misce. et vt supra epithi-

ma fiat. hoc. n. vltra credibile caput calefacit. ¶ Ego aut in isto casu aq̄ ardēti sepe numero v̄sus sum. et est in casu isto domesticum ac conueniens satis epithima. Embrocatio v̄o hūic casui conueniens hoc modo fit. B. betonice sticados camomille foliorum lauri laudūle abstinthy sicci rute pulegy ana. ptes equales. buliant in aq̄: olei cōis sexta parte addita. et ex tali decoctione embrocef caput. alij radices cucumeris asinini i aqua et oleo vt supra decoquūt: et ex tali decoctione embrocationē faciūt. et ex contritis radicibus emplastrū successine. Embrocatione aut ista et emplastratione successine ingt Auic. prima tertij. d cura emigrance. q̄ materialiter quidam indifferenter oēs alias emigrācas curabat. ¶ Et vt ad emplastrum deuenias inter oia hoc sume laudat. B. bacaz lauri origani añ. 3. i. fiat puluis: ex quo cū folijs betonice cōfect aut eius succo emplastrū face. Vel facias sic. B. olibani mastice añ. 3. i. sanguinis draconis boli armeni añ. 3. 5. incorporent cum succo vrtice gre. aut cum ea contrita. et vt supra fiat emplastrum. ¶ Vel facias sic. B. brāce vt sine centauree minoris: betonice vrtice añ. ptes equales decoquantur cū tribus vini partibus: et olei anctini q̄nta parte: et fiat emplastrum. ¶ Et alij fabas decoctas cū decocto iaz alio pistant: et emplastrum faciunt supra. Et vbi dolor importun⁹ foret seu vt plerūq; accidit intolerabilis i quouis prescriptoꝝ adde parum opy. quod ego sepe feci: et mihi dono dei bene successit. Et hic medicina lium rex esto finis. ¶ Quantū v̄o ad sex rerum nō naturalium regimē ex carnibus v̄taf montonis duoz dentū lactantis vituli. perdicis. fassani auium rubaliū galinaz iuuenum caponū et similiū: fructus deuinet: pisces quoq; fercula de pasta et legumina: vinū temperate limphatus bibat: plurimū exercitiū sibi conueniat: ac añq; surgat i biarium coxarum: ac ceteroz membrorū fricationes. i reu matica camera non dozmāt: calidū caput teneat ac ton sum. et ipm mane aspo pāno confricet ac pectinet: et si pecten ex arietis cornu foret nihil supra. Sit somnus solito breuior: et beneficium ventris oī die habere procuret. Ad qd̄ bñdū si natura lenta foret cū clisteri p̄scripto iuuē.

De cura doloris capitis q̄ a mīlia puenit. CAP. XIII.

Vi melancolia dolorē capitis effecerit totum regimen sex rerum nō naturalium ad calidū et humidū declinet facito. Legumina quoq; vitet: porros: cepe: alleū: carnes anat: anseri cerui leporis et silium. vinū debite limphatum bibat. Vitam ducat letam: temperate se exercitet. sit in v̄ctu sobrius. Et ventris oī die debitū hēre pcuret in quo si natura pigra foret: cū ifrascripto clisteri iuuē. B. maluarū matru violarū sticados blitis mercurialis añ. M. i. fiat decoctio de qua accipe. lib. i. 5. in qua dissolue cassie pulueris zucari. añ. 3. i. hyereptigre. 3. 5. olei cōis. 3. iij. salis triti parū. et fiat clistere. ¶ At si lenitiuam potionē in firmis tu⁹ prediligeret. B. capilloꝝ veneris florū boraginis buglos. sticados: maiorane: camedreos añ. M. 5. prunorum numero. vi. tamarindorū. 3. 5. epithimi. M. 5. fiat decoctio cū qua. 3. i. 5. cassie aut māne dissolue. et sirupi de sticados et viol. añ. 3. 5. adde: et fiat potus quē alia si ne custodia infirmo tuo in auroa prebe. ¶ Sane et si raro accadat reperit tñ interdū patiens iuuenis venosus ac flebotomie assuetus q̄ in hoc gradu a minutione grande inuamen assequeret. Supfluitatib⁹ ergo cōibus eductis vbi opus fuerit cephalicā incide aut nigram. Dis factis si materiā minuere libet decoctioni prescrip̄te folliculorū fenec: ac polipody. añ. 3. y. adde et cum tali postea decoctioe cassie. 3. i. dissolue diaphiniconis p̄fectiois amech añ. 3. i. sirupi de sticados sirupi violarū añ. 3. 5. et fac potum. ¶ Vel facias sic. B. agarici. 5. y. salis gēne. 3. 5. 33. pulue-

ris sticados añ. 3. y. infundant in aqua lactis vel in de scripta decoctione addēdo. 3. 5. oximell squillitici. et boris xy. in infusione dimissis fortis fiat expressio. cui adde. 3. i. cassie cū decoctioe supra scripta dissolue. ¶ Et si ad hāc intentionē bolū volueris. B. diaphiniconis. 3. i. p̄fectionis amech. 3. y. 5. seminis peonie: sticados añ. 3. i. zucari quātū sufficit. et fiat bolus. ¶ In pillularū forma. B. pillularū indarū: vel de lapide laquli. 3. y. pill. cochiaz almanforis. 3. i. fiant pillule. viij. Cū his solutinis vel alijs equa lentibus materia minorata. nā plurima alia sunt solutina hūic p̄posito faciētia alijs ab auctorib⁹ posita ad residui digestionē. B. oximell squillitici: et si descriptione democriti fuerit: quam mēse recitat p̄ualebit. 3. y. sirupi viol. 3. i. aque buglosse melisse scolopēdrie: vel floꝝ sambuci añ. 3. y. p̄ vicibus duab⁹ misce: quē si clarificare libet cū nuce muscata cū aromatica. ¶ Vel p̄scriptaz aquaz loco infra scripta vtere decoctione. B. capilloꝝ venec. sticados scolopēdrie: floꝝ boraginis: et buglosse añ. M. i. 5. ligricie passularū añ. 3. 5. epithimi. M. i. et fiat decoctio. Et si hūic p̄posito sirupū magistrale faciētē hēre volueris. B. sticados camedreos scolopēdrie melisse florū boraginis et buglosse añ. M. i. radicu apy: feniculi: corticu radicu caparoz añ. M. 5. passularū folliculorū sene polipody añ. 3. 5. epithimi. M. i. fiat decoctio: et cum lib. iij. zucari: et lib. 5. aceti squillitici sirup⁹ aromatizat⁹ cū nuce muscata fiat. quo prescriptoꝝ loco vtere. ¶ Materia digesta quouis ex solutinis prescriptis dato dosim fm q̄ tibi videbit adiungēdo ad materie digestionē put sepe dictū ē face. ¶ Cū q̄ vniuersalis purgatio facta fuerit si p̄culari opus erit caput purgus stemutationib⁹: et ceteris in caplo p̄cedenti descriptis vtere. et sic primū ordinez obserua. Verum ex decoctione maiorane seu eius succo magis sit conueniens hūic proposito caput purgium q̄ ex alijs.

De his q̄ cuiq; dolori capitis indifferenter appropriate valent. CAP. XV.

Tāmodo cura doloris capitis p̄p̄etate euenientis finem faciā: nonnulla cuiq; dolori capitis indifferenter appropriata inscribere hic libet. Ut est turturis aquatice sanguis fronti ac temporibus illinit⁹: hic enī capitis quēlibet dolorē sedat. ¶ Anulus itē in quo parū vmbilici infatis nati recenter icludī gestat⁹ in digito ab omni dolore capitis hominē preseruat. ¶ Idē quoq; facit muris caput in linea peria inuolutū: et continue sup se portatū. ¶ Aqua v̄o plinius inquit: que post potū bouis vel asini remansit ab infirmo potata dolorē omnem capitis ilico sedat. ¶ Si os verticis aquile in corio cerui liget. et dextrum supra tempus dextrum dolens apponat: vel sinistrum supra sinistrū indilate dolorē illuz remouet. ¶ Itē si pars dolēs capitis dextra ex arietis dextro cornu pectine facto caput pectinet: statim illius partis dolor soluitur. ac etiam si pars sinistra pectine ex sinistro cornu facto pectinet. ¶ Si limacie testis amotis fronti illiniant dolorē sedant. Ex berbena: boligario: pulegio: seu politrico corona facta: et capiti supposita mirabiliter capitis dolorē sedat. Et idē facit plātago suspensa collo. Hilbertus.

Pectinatio capitis cū pectie eburneo valz i oī dolor capitis.

De cura dolori capitis: q̄ p̄ cōitātē accidit. CAP. XVI.

Superest dolorē capitis per cōmunitatē facrum curandi nunc modū inscribere. Si igit ex vicio stomachi fiat ex descriptione in. iij. capitulo facile p̄prehendes. Et tunc cū aqua tepida et aceto et modico olei cōmūis p̄mixta vomitū puoca. vbi. infirm⁹ tuus hoc leuiter faciat. Vel B. sirupum acetosum simplicem cum aqua rassani. aut oximellis simplicis seu compositi vel squillitici. vomitū

Tractatus .II.

facto dentes cum vino lauētur calido. ¶ At ubi per se-
cessum materiā educere volueris fm exigētā eā pu^o vi-
geras. verbi gratia. si colera pura fuerit. R. oxigacare sim-
plicis. 3. i. f. aqua p^o endiuie absinthij cicoree añ. 3. i. p^o vna
vice misce. ¶ Si colera citria. R. sirupi de bisatys. 3. i. si-
rupi acetosi simplicis. 3. f. aq^o endiuie feniculi absinthij
añ. 3. i. misce p^o vna vice. Si colera vitellina. R. oximel-
lis simplicis. 3. i. f. aq^o absinthij feniculi cicoree añ. 3. i. misce p^o
vna vice. ¶ Si p^odictos sirupos vt magis dlicati sint clari-
ficare libz receptas dupla 2 cū ciamomo eas aromatica.
¶ Digesta materia in casu p^omo. R. cassie. 3. i. electuarij
de succo rosarum. 3. iiij. sirupi viol. 3. i. dissoluantur cum
decoctione prunorū tamarindorū capilloz ve. floz boza-
gis buglosse violarū ligritie 2 passularū. 2 fiat pot^o. ¶ In
casu scdo loco eluay de succo rosarū dyafiniconis 2 tātū
de pone. Vel facias sic. R. reubarbari. 3. iiij. spice gra. iiij.
infundant in aq^o lactis vel aq^o absinthij vini albi parū ad
dēdo 2 horis. 2 i^o infusio dimissis fiat fortis exp^osio. Cui ad-
de cassie vt supra distēper ate. 3. i. 2 sirupi violati tātūde.
2 fiat pot^o. ¶ Si p^o pillas da pillularū de reubarbaro. 3. i.
2 harū loco i colā citrina aut vitellina pillas aggregatas
exhibe. ¶ Per bolū in colā pura. R. eluay de succo rosa-
rū. 3. f. cūccari q^otū sufficit. 2 fiat bolus. ¶ Pro colā citri-
na vel vitellina. R. dyafiniconis. 3. f. 2 cū cūccaro bolū fac.
Et q^o in passionib^o stōi de sirupis buic pposito prinētib^o
te deo duce copiosuz facias: his paucis volui eē cōtentus.
¶ At si effusmā mā ad caput dolorē efficiēs fla fuerit q^o
leuāq^o illud sit si cōmode potes p vomitū eaz educas: vbi
nō sic eā digerās. R. oximellis squillitici. 3. i. f. sirup^o de ra-
dicib^o acetosi. 3. iiij. aq^o rū absinthij apy feniculi añ. 3. iiij. pro
vicib^o duabus. Et si delicantie gra eū clarificare volueris
aromaticez cū cinamomo. ¶ Mā digesta cuz pillarū co-
chiarū. 3. i. seu. 3. iiij. cinz. 3. iiij. cūccari ad pōdus oīum. et
fiat puluis quē p vna vice totūz pbe. ¶ Aut. R. cūccute
ysopi capil. ve. añ. M. i. ligritie passularū. añ. 3. f. fiat deco-
ctio in q^o cassie. 3. i. dissolue dyafiniconis. 3. iiij. vel yerepigre
3. f. mellis ro. 3. i. 2 fiat pot^o. ¶ Vel. R. yerepigre. 3. vi. cū-
cari q^otū sufficit. 2 fiat bolus. his g^o vel alyz solutiis i p-
pys caplis describēdis mā cūata cū pfectionib^o vngu-
tis puluerib^o 2 alyz put i de passioib^o stōi repies eū cōfor-
ta. ¶ Māz aut melicam si vomitū eūare nō potes. R. si-
rupi de bicatys. 3. iiij. sirupi violati. 3. i. aq^o rū buglosse scolo-
pēdie floz sambuci aut fumiterre. añ. 3. iiij. p duab^o vici-
bus: 2 vbi clarificet cū cinamomo aut ligno aloes aroma-
ticez. ¶ Mā digesta cū. 3. iiij. pillarū de lapide laquili seu
idaz 2. 3. i. pillū stomaticaz aut cochiaz eā cūes. ¶ Ul-
tic. R. folioloz sene tartari. añ. 3. i. thimi. 3. iiij. cinz. 3. f. cū-
cari ad pōdus oīuz 2 pyna dosi fiat puluis. ¶ Vel sic. R.
scolopēdie ysopi cūccute capil. ve. floz bozag. buglosse lu-
puloz. añ. q^ortā pte vni^o. M. sene. 3. iiij. polipody. 3. i. f. ligri-
tie passularū. añ. 3. iiij. f. epithimi. M. s. fiat decoctio i q^o. 3. i. f.
cassie dissolue. pfectiois hamech. 3. iiij. dyafiniconis. 3. i. si-
rupi de radicib^o sine aceto. 3. i. fiat pot^o. ¶ In boli formā
R. pfectiois hamech. 3. iiij. dyafiniconis. 3. i. f. cūccari q^otū
sufficit. 2 fiat bolus deauratus. Plurima ad B ppositū fa-
ciētia deo duce isfra reperiēs: q^o ex cā d^o his leniter trāsiui.
Sic g^o vel alr cūata mā p pfortatione stōi si op^o fuerit ad
ppa: q^o si dō voluerit B ppleto tractatulo describas capla:
trāsi. ¶ Cū ad cibi 2 pot^o supascriptis oib^o casib^o regi-
mē cōueniēs oīa cibaria q^o ad caput facile fumāt vitāda
sūt: vt porri cepe alleū caules nuces panis loliaci^o 2 silia.
Vinū dōbile bibat i sine pass^o repellēs fumos aliqd fumat
vt paz diacitonitē de zucharo sine speciebus: vl aliquot co-
riandros pparatos seu modicū panis assip^o tū boz come-
stione nō bibat: de die nūq^o dormiat. p horas ad minus
duas: añq^o vadat dormitū mācat p^o q^o nō bibit. ¶ Et

De vertigine et scotomia

q^o dolor capitis vitio stomaci pueniēs plurib^o est hoib^o
postq^o vellēt familiaria ad eūz pculdubio pellēdū infra
scriptas pillulas mirabiles adiueni. R. oq^oimi gario. ro. ru
bearum croci xilobalsami carpobalsami sticados spice li-
gnū aloes assari ignati se. peonie. añ. 3. f. dragagati bdely.
añ. 3. iiij. macis. 3. iiij. radices briōie. 3. v. aloes epatici. 3. iiij.
f. fiat cū sirupo de sticados massa ex q^o cū op^o fuerit pillas
cōfice de qb^o fm exigētā tres aut qnq^o p duas horas añ
cenā pbe ad min^o in ebdomoda semel. stomacū pfortat:
appetitū icitat: 2 a putridis humorib^o eū suauiter sine mo-
lestia purgāt visū: auditū: memoriā ac oēs alios sētus cor-
roborāt: ac caniciē tardāt. Des igit^o q^oliter dolor capitis vi-
cio stomaci pueniēs curādus sit: tū si aliq^o mala q^olitas in
capite derelicta fuerit i pcedētib^o capitulis modū eā pel-
lēdi inuēies. ¶ Sane si epar si splē si renes si matrx siue
aliud q^ouis mēbzū doloris capitis cā fuerit i illo mēbro
petriū existēs corrige. Et hoc i capitulis p^opis regre. i qb^o
taliū mēbroz vicia curāda deo pmitte de scribā. nā si ca-
pitis dolor ab eis pcedēt illis curat: 2 dolor. Et sepe quo-
q^o vt habitū ē: tā olētū q^o redolētū odorū cā dolor capi-
tis iduciē. 2 boz cura ē odor^o 2 trioz olfatio. Et p^osimiliter
qliber dolor capitis a q^ouis extrinseca cā pueniēs: si ea ad
triū pmutet illū dolorē curabis. ¶ Si aliq^o mala q^olitas
relinquat vt eā pellas a pcedētib^o succursū pete. ¶ Po-
test itez dolor capitis ab apāte puenire: cui^o cura est illi^o
apātis cura: quā auxiliāte deo i p^omis caplis dicitur^o sū.
¶ Et si febris doloris illi^o fuerit cā put i meo d^o se. te do-
cui febrē cura: 2 ascendētes fumos cū oleo ro. aceto pmi-
xto frōtē: 2 tipora epithimādo repelle. ¶ Vbi ad hāc ite-
tionē alyz tibi op^o fuerit: supra: ad quartū capl^oz vade. Et
q^o ad oīum capitis dolor^o cōplēdā curā succursū non so-
lū a pcedētib^o sed etiā a sequentibus quibusdam capi-
tulis petendū est: p^osentis capituli hic finis esto.

¶ Tractat^o scds de vtigine 2 scotomia. duo p^oinēs capla.
¶ Quid sit vtigo 2 scotomia. 2 q^o ipoz sūt cause. CAP. I.

Uislibet

doloris capitis p ppe-
tatē attēta cura: vt dñe
frenesi p^osetē locū accōmodare iā calami
cōphēderā: 2 ecce dñā vtigo sua cū sorore
scotomia. 2 si oīa ingt mibi in g^oz deuol-
ui videā: 2 sorori mee circa oculos veluti
volātes musce appeāt: tū recte iudicam^o
vt loc^o p^osens nobis digne cōuēiat. Que vō alr q^osi doloris
capitis scdm spēz diuersitatem curā recipimus. Cum igit^o
tur nos tibi māifestas fecerimus causas nostras 2 signa:
tam p^onostica q^o demonstratiua descripseris qualiter. cu-
rari debem^o: ad curam doloris nos remitte. Dis auditis
hūc locū potius q^o frenesi dare disposui: cum illa cura in
capitulis pcedentib^o iam posita sit. Et vt rez statim ag-
grediar. Dico q^o vertigo interdum accidit cuz homo cir-
culariter seipm mouet. q^o spiritibus visibilibus circulari-
riter motis non ita cito quiescūt: 2 ita cum ille tunc videt
in girum moueri putat. Sit itē si rem circulariter motam
q^o diu inspexerit: quia species ille in organo visus aliquā-
diu reseruant^o: 2 obiectū suū q^op^omo non aliter moue-
ri putant. quo fit vt bonus homo adhuc omnia in girum
moueri putet. Experientia enim videmus q^o si quis rem
valde lucidā aliquādiu aspexerit: 2 ad aliā partem se ver-
tat: rem illam se videre interdum indicabit: 2 tam diu do-
nec ille species euanescent. Cumq^o sepe anteq^o habeant
notabile tempus transcant concludebat magister meus
blasius p^omensis q^o stat videre aliquid quod nō sit. quia
spēb^o illis fortiter ipressis annihilat^o seu corrupit visibile.
2 tūc p spēs istas tū iudices: 2 nō nisi obiectū cui^o sūt spēs:
q^ore 2 cetera. S; blasio cū ācillis dimisso ad ppositū dñi
gine put supra causata mentionē alias facere nō intendo

cum cura per illorum remotionem obiectorum fiat. ¶ Sed vertigo de qua hic intenditur a vaporibus subtilibus cum ventositate mixtis et in cerebro seu in viis spirituum debili-
um genitis vel ad alias aliunde venientibus puenit. q spiritus visibiles ad idem existētes in girum mouent. ppter quod extrinsecus visa moueri in girum quoque videantur.

¶ Ex quo patet q vertigo nihil aliud est q spirituum visibilibus in giru comotio ppter vaporem subtilē cum vētositate mixtu in cerebro: et viis spūs exīte causata: per quam patiens semper visa et interdum seipsum in girum moueri putat. et iō dicit vertigo a verto vertis. Sed cū se ipsū verti putat nō se regit: et cui appo dicit querit: et nō iue niens cadit. Est tū inter hāc et epilepsiā dīa. quia in epilepsia fit tortura spasmus atqz spuma. i vertigine nequaquā.

¶ Scotomia fit a vapore grosso exīte in anteriori cerebri parte in viis. s. visibilibus spirituum: q nō circulariter mouent: sed gescunt: illorū spēs in humore cristallino receptis: in sensu cōi similitudinē suā impūnt. et sic bon' hō male iudicās nebulas muscas vel aliqd bñ extra oculū se videri putat. et iō dī scotomia a scothos qd est visio. et mia musca: qsi visio muscarū: qz scotomaticus an oculos suos muscas videre putat.

¶ Alij dīcūt q scotos grece latine tenebra. nā scotomatic' muscas. nebulas vel talia se videri putat. visus eius obtenebrat: pp qd qdā antiquorū scotomia tenebrositate oculorū vocant. ¶ Ex quo p qz scotomia est nebule muscarū vel cōsimiliū visio ppter vaporem grossū in anteriori pte cerebri in viis spūs visibilibus existētes qz.

¶ Ex qbus p in qbus vertigo et scotomia differūt. et i qd quorū pueniunt. differūt. n. qz vti gō a vapore subtili ventositate pmixto et in giro moto causat. Scotomia vō a vapore grosso qeto. Cōueniūt aut qz in eisdē locis et ab eisdē cāis seu psimilib' fieri pnt. ¶ Earū igit cāe taz extrinsece qz intrinsece eē pnt. Extrinseca eē pōt qlibet nō nālis q vaporē in cerebro gñare vel ad eū mandare possit. Ut allen' porri cepe caules legumia res in patella frīre aīaliū interiora et potissime sanguis. et iter fructus nices. vinū itē potēs et maxie nouū atqz turbidū.

Quātū vō ad rerū q circulariter mouent itutionē aut rerū lucidarū et talis q vt dcm est iterdū vertiginē iducūt supra me absolutū feci. In sūma igit be sī hāc egritudinū cāe extrinsece. ¶ Intrinsece vō eē pnt hūor qlibz potens in cerebro vapore gñare vel aliud ad eū mittere. vt sanguis colera flegma et mīa. Rasis tū in suo cōtinēte ingt. q vertigo a flate pueniēs accitū epileie et nō vertigis inducit. iō epileia et non vertigo dīcī dī. Uerūtū cū nec tortura nec spūmā spasmū neqz aliud videris. eā in caplo de vertigine et nō de epileia repone. Et sic hēs tā intrinsecas qz extrinsecas hāc passionū cās. ¶ At iterdū per ppietatem iterdū per cōitātē sūt. Per ppietātē cū vapor ille in cerebro et in viis spūs visibilibus gñat. per cōitātē vero quādo aliunde puta a stomacho epate splene renib' matrice vlmō alio vapores eleuati ad cerebrum pueniunt.

¶ De signis tam pnosticis qz demonstratiuis vertiginis ac scotomiae ac qualiter curari debeāt. CAP. II

¶ Unc de signis est dcm et p demonstratiuis. vñ de si vertigo ac scotomia ab extrinseca re fiat patiens vel aīaliū narratiōe pprehēdes. De intrinsecis at si a sanguine rubor erit in facie dulcescit os: tēporū frōtis ac oculorū sūt vene replete: et in tēporib' pullant: et in toto lassitudo et granitas et sanguis hōra magis isest. Est vrina ruffa vel subruffa et pulsus magn' atqz mollis et plen'. Qz si ei' regim' pcedēs et filia huic assentiāt: id a sanguine puenire nullū dubium erit. ¶ Si a colā oculorū cōiunctiua atqz facies citrīatur. oris amaritudo. sentit adsumt vigilie. adest inflamatio. et hōra colē magis isest. Urina est subtilis et ignea. pulsus

velox et durus. Etas aut pplexio et talia si cōsenserit te certū efficiēt. ¶ Signa at flāris sūt: qz albet facies tumet quoqz. albet et totū corp' i quo sūt. sentit granitas et pigredor: et in hūorib' abundat. ēqz multū somnolēt'. Urina erit idigesta spīsa mīta atqz alba. Pulsus erit tardus mollis atqz rarus cū diuersitate qdā. et hōra flāris plim inadit. qz si etas et talia cōsenserit: certior multo fiet. ¶ Adico at hūore b' faciēte erit patiens vtrūqz saturnin'. malarū cogitationū: timidus valde: facies liuet atqz pūctina oculo: vrina tenuis erit et alba: et hōra melie aggredit. isfirmū fortī. et vbi etas ppleo et cetera melie pscitāt te eē dubiū nō os. ¶ Sōnia at sup hāc passionē plim idicāt. vapores. n. exītes i cerebro spēs rerū sibi cōformiū mittūt in sensus cōes. et sic patiens somnia illis cōformia somniat. et i bis pte ceteris egritudib' magis. De sōnys q patietē tuū iterroga. nā si res rubeas cātilenas coreas risus et alr res letitā iferētes somniat sanguinē peccātē arguūt. si aut res citrinas saltare volare et rixas facere et vlr res ad furore ptenētes colaz. S; vbi aqz pīces nines plunias et alia cōsimilia flā id efficiēt. At vbi mortuos in pfundo cadere nī gra videre et talia vilia et timorosa somniauerit. meliaz arguūt. Et l; talia i alijs egritudib' iterdū veniant i vti gine tū et scotomia sepi'.

¶ Sed vt scias an p ppietate an p cōitātē ille egritudies fiat: scito q qn p ppetatē eueniūt. cōtinue isfirmū affligūt: nec erit i mēbris ceteris nocumētū. dolor capitis ac ei' grauedo adest vel pcessit. Tinitus qz aurī: obfuscatio visus: debilitas odorat' et. S; vbi p cōitātē fiat ē afflictio interpolata et aliq lesio i mēbro mādare sentit. ¶ Qz si stōac' i cā fuerit supro cibo scotomia vel vti gō gescit: et hōra digōnis inadit: cū q eger nauseam abhominatiōe eructatōes et talia patit. ¶ Ab alio at mēbro si venerit lesione aliquā i isto pscitāt et tādū formicari i loco sentit: dōcē vapor vti gine ac scotomia efficiēs cōsupt' sit. ¶ Cōtū ad pnostica si ille passioēs diu plenerat: epilepsiā futurā aut appoplexiā time. Nā si vapor vētositatem aliquam acquisierit epilepsiam. et si instantum multiplicetur q epilepsiam efficiat: inducet appoplexiā et mortem subitanā p cōsequēs. pp qd vili pendēde nō sūt sed eis est psto succurrēdū.

¶ Vñ si a sanguine puenit q in cura doloris capitis a sanguine pueniētis supra dīscribūt pīse oīa p ordinem facias: et ita de flate colera ac melia dcm est. Et qz vereor ne de nimia plixitate hui' operis adhuc arguar istaz curā describere h nō volui. s; a pīcri pīs caplis in qd pplete ac ordiate descripta ē cā mutua.

¶ Tractat' tert' de frenesi: in se septē capla cōtīnēs.

¶ Quid sit frenesis qd parafrinesis. et q cāe. CAP. I.

¶ Accum est apostema cerebri do-

lores capitis efficere posse: pro quo vt hui' mei opusculi qdam ordinata pūtinatio fiat: de apatibus cerebri aliqd dcm videt. Et primo de frenesi q duplex est. s. vera et nō vera. Vera est apa calidū in cerebro aut pāniculis ei' fa-

ctus: qd se. semp. mētis alienatio: et instantia yigiliarū psequunt. nō vā ē mētis alienatio a fumio putridis a calidis hūorib' resolutis cāta: quā se. semp. et mētis alienatio: ac yigiliarū concomitantur instantia. et talis dī parafrinesis quasi ad verā frenesim preparās. p tempus. n. anteqz vera fiat frenesis parafrinesis aīcedit. pīepe tū illa fit ad quā vera frenesis nō psequitur: vt in se. sam. et colicis sepe ac apostematib' plurib' appz. ¶ Solet nāqz nris a veterib' apostema b' plurib' noib' denoiari: vt frenesis carabit. et si sen: sūt. n. frenes pāniculi qdā cerebri subam inuolentes qui cū cerebrum ipm medularis sit substantie ne sinat retinēt. ad similitudinem ergo frenorū quibus detinent equi: pāniculū frenes dicti sūt. Cū igit illis i pāniculis tale apo-

¶ Accum est apostema cerebri do-

lores capitis efficere posse: pro quo vt hui' mei opusculi qdam ordinata pūtinatio fiat: de apatibus cerebri aliqd dcm videt. Et primo de frenesi q duplex est. s. vera et nō vera. Vera est apa calidū in cerebro aut pāniculis ei' fa-

ctus: qd se. semp. mētis alienatio: et instantia yigiliarū psequunt. nō vā ē mētis alienatio a fumio putridis a calidis hūorib' resolutis cāta: quā se. semp. et mētis alienatio: ac yigiliarū concomitantur instantia. et talis dī parafrinesis quasi ad verā frenesim preparās. p tempus. n. anteqz vera fiat frenesis parafrinesis aīcedit. pīepe tū illa fit ad quā vera frenesis nō psequitur: vt in se. sam. et colicis sepe ac apostematib' plurib' appz. ¶ Solet nāqz nris a veterib' apostema b' plurib' noib' denoiari: vt frenesis carabit. et si sen: sūt. n. frenes pāniculi qdā cerebri subam inuolentes qui cū cerebrum ipm medularis sit substantie ne sinat retinēt. ad similitudinem ergo frenorū quibus detinent equi: pāniculū frenes dicti sūt. Cū igit illis i pāniculis tale apo-

¶ Accum est apostema cerebri do-

lores capitis efficere posse: pro quo vt hui' mei opusculi qdam ordinata pūtinatio fiat: de apatibus cerebri aliqd dcm videt. Et primo de frenesi q duplex est. s. vera et nō vera. Vera est apa calidū in cerebro aut pāniculis ei' fa-

ctus: qd se. semp. mētis alienatio: et instantia yigiliarū psequunt. nō vā ē mētis alienatio a fumio putridis a calidis hūorib' resolutis cāta: quā se. semp. et mētis alienatio: ac yigiliarū concomitantur instantia. et talis dī parafrinesis quasi ad verā frenesim preparās. p tempus. n. anteqz vera fiat frenesis parafrinesis aīcedit. pīepe tū illa fit ad quā vera frenesis nō psequitur: vt in se. sam. et colicis sepe ac apostematib' plurib' appz. ¶ Solet nāqz nris a veterib' apostema b' plurib' noib' denoiari: vt frenesis carabit. et si sen: sūt. n. frenes pāniculi qdā cerebri subam inuolentes qui cū cerebrum ipm medularis sit substantie ne sinat retinēt. ad similitudinem ergo frenorū quibus detinent equi: pāniculū frenes dicti sūt. Cū igit illis i pāniculis tale apo-

¶ Accum est apostema cerebri do-

Tractatus .III.

plurimum fiat: frenesis nūcupat. ¶ Dicūt alij qd suo ab accēti nomē assumpsit. Nā frenesis grece latine rabies. hoc. n. patiens apā māniaci sepe fiūt: interdum demoniuz lupinū hñt: qd accidētia vulgares rabiem appellant. ¶ Nōnulli tñ dicūt qd a frenon dñ qd idem est qd mens. qz in tali apate mens semp ledit. Et ob hoc alij carabitū eum appellant. qd a charos qd est cōsiliuz. r bitos pmutatio. qñ cōsili rōnis pmutatio. ¶ Et sisen nomē pscū est: r dñ a sir qd est caput. r sen apā: qñ capitis apā. ¶ Ex quib' oib' p3 dñia inter frenesiz verā r nō verā: quā ego parafrēsisz voco. ¶ Nōnulli per verā frenesim apostema freneticuz itelligunt. r per nō verā qd ab alyz būozib' fit. ¶ Et alij dicūt qd vera frenesis fit a colera: non vera aut ab alyz būozibz. ¶ S3 cōiter auctores p veraz frenesim apostema ipm poti' itelligere vident. per nō verā aut illā mentis alienationez quā parafrēsim vocāt: ad quā nōdū apostema psecutū est. Est. n. frenesis apōsa collectio. parafrēsis vero fumosa. pp qd meret non vera frenesis appellari. ¶ Ex qbus p3 inter verā frenesiz r nō verā dñia. p3 scdo quot nobis talis passio noiet. ¶ Cui' cāe extrinsece r intrinsece cē pñt. Extrinsece qdē vt res qñs nō nālis in humano corpore calozē excessiū iuducere potēs. sicut aer excessiue calid'. cibus quoqz r pot' vt alleū cepe. sinapis. potēs vinū: r talia. mor' supflue calefaciens nimia vigilia famis tolerātia ira grādis. r ad hūc modū de alyz. Causa intrinseca est sanguis colera ru. citrina vel adusta. r hec sunt in sūma frenesis cāe. ¶ Sed extrinsece sunt mediate magis. intrinsece vero imediate. Nā caloz extrinsec' colerā. verbi grā. in ebullitiōe ponēs vbi sit eē cerebzū ipaz dilatat siue subtiliat. r tūc si ad caput raptū bz coadunata apostema freneticuz cāt. Ex quo p3 qd colera est cā imediata magis qñ extrinsec' caloz. ¶ S3 sciendum qd frenesis qñqz est icipiēs aliqñ accidit aliozū morbozū successione. p se aut fit cū sanguis aut colera in cor. de. epate. stomaco. seu alio intrinseco mēbro quouis modo ebullit. rōne cui' subtiliata ad cerebzū repit. r coadunatio ne facta generat apostema. r p hūc modū egritudine iei pientē cā appello. Dixerūt cā icipientē fieri nō esse pole. sed qd temp ad alios morbos sequit. ¶ Alioz vero morbozū fit successiōe cū se. aut apā aliqñ pcedit. vt pleuresis peripleumonia r filia. r hoc fit vplm. Lū igit cor. epat. stomac'. renes. matrix. r filia meat' quosdā: r si forsan sen su imceptibiles: cum ipso cerebro habeant. r colera aut san. in his mēbris rōne se. aut apatis ebullit leuiter p eos meat' sepe ad caput ascēdit: r tūc ibi apostema fit freneticū. r hoc mō alioz morbozū fit successione.

¶ De signis demonstratiuis frenesis. CAP. II.

PAssio illa cōia ac ppria signa bz. Lōia sunt se. itēsa valde. vigiliāz instantia. rōnis pmutio. oculoꝝ varia. lingūe asperitas. grādo capitel bozoꝝ lumis. in pulsu velocitas cū ferrinitate quadā. ¶ Propria aut signa sūt. qz si sanguis i cā fuerit: oculi ad rubedine mutati sunt. quoꝝ vene ple ne apparēt ac rubee. nōnūqz lachrymant. r lippi p sepe fiūt. rubet quoqz facies. r qdā sanguis guttule iterdū e na so effluūt. tense r iſtate sūt frōtis vene. exasperat lingua q pmo rubet. successiue nigrescit. r in ore magnam sentit amaritudinē. sed sapor ei' ad quādā poti' dulcedinē tendit. iterdū dormit. iterdū ridet. plorat iterdū. nō multuz rixat. nec multū furiose loquit. verba iocosa r ad risū puocantia pfert. r si q fantasmatā videt rubea putat. Qz si etas. cōplexio. tps āni. pcedens regimē: r filia attestant san. tūc certior mto fies. ¶ Si aut frenesis a colera fiet patiens plurimū alienat. plurimū loquit. lingua aspera fit multū. r citrina tñ in pncipio. successiue tñ nigrescit r excoquit. magna adest ozis amaritudo. sitis magna. psum.

De signis frenesis

danē oculi. r citrini fiunt. r hoc pp acutos fumos qui ad eos eleuant patiens eos sepe tergit. nariū fit contractio. r frontis ruge superi' attrahunt. Crescit audacia. r furiose rixant: citrina sunt idola q videre putat. r se. itēsa valde. pulsus fit velox atqz durus. ¶ S3 si colera citrina aut vitellina fuerit. accidētia pscripta sunt multo remissiora. r pulsus inordinat' aliquat' existit. ¶ S3 si colera fuerit adusta cū furia itensa rixat fit melacolic'. demoniuz habet lupinū. videt rixates mortuos. vix teneri pōt. turbantur oculi. in pulsu magna fit velocitas. ¶ In oib' tñ bis cōsiderāda est etas. cōplexio. toti' habitudine. tps āni. pcedens regimē r similia. naz de pdomināte būore testimonium magnum tibi pbeant.

¶ De signis pnosticis frenesis. CAP. III.

Prenesis pnostica signa duplicia sunt. qdā futuram frenesim. r qdā qd ea facta pnostican dum sit docent. vñ parafrēsis futura frenesiz arguit. vtpota si acutā febrē aut apostema aliqñ itrisecū patiēti accidat isomnietas. ingetudo. mētis alienatio. r pcpue si vidisse se aliqñ affirmat qd nō sit. si futura pdicere velit. si feror sit aspect'. si eius rubent oculi. si ppinq rei obliuio fiet. si grauedinē capitel plus solito senseris his signis vel ex his plurib' apparētibz de futura frenesi nullaten' dubitabis: cui' rei signus potissimū est hoc. si in his febriz' seu apatib' vrina q cōtinue rubea appuit subito qñ subtilis paucula r alba fuerit. naz cū febrēs r apata illa sanguinea aut colerica fuerint: vt supra vrina alba apparēte q pus rubea fuerat materiei calide ad cerebzū raptū significat. r p ois frenesiz futurā. fit. n. vrina alba. qz mā illa calida q tūc vrina tingi solebat: ad cerebzū raptū: ac vrina necessario alba manet. ¶ Patet ergo pmo ex qd' futurā frenesiz pnosticaribz. ¶ Patet scdo qd ex parafrēsi pnosticadū sit. naz si aliq pdicta pseuerat i verā frenesim cā cōmutari scias. si remittunt. vt isomnietas. ingetudo. mētis alienatio. r cetera. cā ad salutē venturā pñcia. qd in egritudinib' acutis plerūqz videbis. ¶ Scito tñ q iāscā frenesi vrina alba apparere solet. q tūc pximā mortē dñciat. nam in calozē vrina tingit. Qd in his p3 in qb' nālis caloris fit resolutio. q si paulatine fiat. vrina ad albedinem tendit. r si cita cito experiētia docet. ¶ Ex quo p3 q iam facta frenesi vrina alba appet. ¶ Frenesis pnostica signa duplicia sunt qdā mortē signant. r qdā sanitatē. Et q significāt sanitates sunt iterū duplicia. qdam frenesis in aliā egritudinē r mutationē. qdā liberationē totale significant. ¶ Ex egritudinib' in qb' frenesis iterdū cōmutatur sunt litargia. dmoniu lupinū. mānia. melacolia r etbi ca. ¶ Si litargia cōpriebendes. qz apostema illud calidū mutatu est in frigidū. r litargie q infra deo duce dicētur signa apparebūt. Nota tñ vbi sic fiant de mille vn' non euadit. ¶ Si in demoniuz māniā r c. cōmutet comprebendes. qz patiens in febriz' fiet. r alia plurima superi' descripta erunt remissa aut ex toto getata. sed pp mae q cā frenesis erat cinereitate per cerebzū dispersaz pscriptaz aliq egritudo iterdū remanet. ¶ Et si in ethicā transsit frenesis accidētia getant. r apparent ethice signa. ¶ Ex quib' p3 qd facte frenesis si infirm' ad salutem deuenire debeat. cū in egritudinū pdictarū aliqñ cadere posse fore possibile. pnosticari poteris. Tales vero ifirmi liberationez argues. si emoroydes. si fluxus mēstruoz. si sudor copiosus. aut fluxus sanguis nariū cum ifirmi alleviatōe puenit. r cetera accidētia remittuntur. ¶ Scito tñ q ois frenesis est periculosa. euadūt. n. ab ea perpaucissimi. ¶ Mortis signa alienatiōis r isomnietatis cōtinuatio. febris ac vrine aquose perseuerantia. Egestionis retētiō crurium ac coxarūz imobilitas siue retracte siue extense

Tractatus .III.

fuerit. palea collectio: vomit: viridis: spasm: ac sinecopis. horum quolibet mortem significat. Idcirco ut Dip. inquit mortem subit. Et si in sinistro pede frenetici fabae similitudo citria et dura fuerit: et tingit infirmum solui super aut inferi: i sexto die morietur. Sed vnus scito quod ceteris paribus periculosior est quod est in cerebro quam in puniculis: et in pia matre quam in dura. Illa autem quod successione febris seu apostematum periculosior est quam quod se fit incipiens: cum quod ceteris paribus virtute debiliores inuenit.

De cura parafrasis. CAP. III.

In parafrasis cura egritudo cuius causa ea puenit tibi consideranda erit: et ei secundum exigentiam parafrasis non obstat succurre. Sed quod in febribus prope porismatibus accit: et quod non solum hora porismi: sed et getis detinet infirmum quod ad clisteria supposito et alia habet: fecuri getis hora quam porismi succurrere infirmo poterit. Tunc igitur iterum ad prohibendum vaporum ascensum in hac cura esse debet: quod ad eam et ad iterum fieri potest. Ab itra vero getis hora facias sic. R. maluarum matrum viol. blit. an. M. i. siccatos. M. f. fiat decoctio de qua accipe lib. f. i. quod dist. solue cassie pulueris succari an. z. i. bierepigre. z. f. olei vio. z. iij. sal. triti. z. ij. fiat clister: et in casu isto plurimum valet vel suppositorum cum croco melle et speciebus hie fiat. Digestiua vero ad solutiua hic mea potere non debet: secundum exigentiam egritudinis parafrasis efficietis ordinanda sint quare illa in propriis capitulis querenda sunt: que per os sumenda conueniunt: sunt sicut rosas. d. ribes. de succo acetoselle de acetositate citri de papauere ac iulep. ros. vio. minia citoniorum et filia: et talia prebe sola vel cum aqua ros. seu succari. granata quod acetosa plurimum conueniunt. Vel vino ptere citoniorum vel granatorum cum modico ro. aqua et succo. ro. itez conuenit potissime antiquum. manichristi quoque cum perlis. ac infra scripta coactio quam diacorallum voco. R. coralloz rube. z. iij. margaritarum. z. i. f. succari al. lib. f. dissoluat succum cum aqua i. quod ro. p. pus sadaloz ru. z. iij. i. fusioe pmaserit: ex quibus fortis expressione coactio fiat in mortellis. Vel facias sic. R. coferue rosaz. z. i. manichristi. z. iij. coralloz ru. z. i. margaritarum. z. i. f. fragmento lapidum p. cio fori. z. iij. prunorum numero. xy. mixtura fiat deaurata. Potest consisti ex coferua ro. diacoralli et puelis mixtura fieri quod huic casui multum conuenit. Et fricationes ligature: ventose: fomerationes seu lotiones et filia mebris ceteris a capite conueniunt. Unde fricationes ad extrema fiat et ligatur. Itz ventose ad spatulas nates sine cura: ad brachia vero et tibias fomerationes. Et illa ex decoctione violaz folioz salicis: folioz vitis albe vinifere: folioz canaz: folioz ne nufaris vel consilii fiant: et decoctio quod potest sufferre calida inferius trabedo. Et si multa in hoc casu applicatur capiti. s. hac lege ne. s. caput catarrois ac repletum sit hac obseruata lege facias sic. R. olei ro. z. ij. aceti. z. f. agita sili et fronti et temporibus pecias immensas multotiens applica. Vel aliter. R. aqua ro. z. ij. olei ro. z. i. aceti. z. f. et ut pus face. Uep in casu isto vigilie sepe importune fiunt. Et ubi robustus infirmus sit: et fortis virtus: in quouis prescriptis adde croci. z. i. opij. z. f. Sed infra deo duce de in statu vigiliaz ad hoc propositum facientia multa reperies: quod ex re his paucissimis contentus sum. De aere cibo et potu et alijs rebus non nallib tractatione h. omitto: quod si egritudinis exigentia quod parafrasis efficit ordinata sunt. p. quo ad propria capita vade. Sed quod i. primo caplo plura describunt quod cap. huic conueniunt: his pauculis contentus esse volui.

De cura frenesis: et post de regimine sex rerum non naturalium. CAP. V.

Inter colericam et sanguineam frenesim quo ad curam parum interest. sanguis enim frenesis efficiens in colera facile transiit: quia colericus sanguis existit: quare et si frenesi colica totum regi-

De frenesi

8

me magis frigidum et humidum quam in sanguinea esse debeat. paucula tamen oriam ex infra scriptis facile desphedes. Et sane cum dictum sit frenesim per se morbum posse esse incipiente licet de regimine rerum sex non naturalium aliquid dicere: quod ubi successione aliarum egritudinum accideret: regimine ordinandum non esset: d. quod ubi casus euenerit: facias ut in illis. Eger ergo in loco ubi picture nulle sint situandus est. illaz enim inspectio infirmum persepe ad insaniam maiorem inducit: propter quod antig medicorum: ne diuerse facies: nec variate vestes coram eis presentent iubet: quia ex re ut locum non sit illuminat: laudone visibili varietate maiorem in mania cadat. Aer igitur ad frigidum et humidum preparet: que si naturale non habes cum solus nenufariis violis: folijs salicis: mirti: populi: quere: vitis vinifere: herba cum redolentibus floribus et consilii: paucum substerne. et cum aqua rosaz: et aceto mixta sepe irrozet. Et si tibi tanta aque ros. copia non fuerit. cum coia aqua: et aceto id fiat. Anteamina his inersa aquis super lectum et parietes apponantur. Redolentia poma: ac pira: frusta tim incisa: et predictis aquis irrorata: hinc inde per cameram in calatis posita situent. Nonnulli suffumigium ex trociscis de caphora et consilii super carbones incensos positis laudat. quod ego minime. quod sum ois post occursum huic egritudini nocet. Vinum nullo modo det: cuius loco aqua ordei bibat: seu boni putci: cum qua paraz granatorum vini: vel ex iulep describendis aliquid misce. Et si pariens iuuenis colericus: et in tpe calido fuerit cum febre et itera siti: quicquid potest sit actum frigidum: et ubi illa non fuerint: poterit aliqua liter calida dare. Carnes oes vitade sunt: et ubi propter casum virtutis: vel aliquid tale te ad dam necessitas cogit: sint galloz nodum cocuntium: capreti: aut rubalium: vel lactentis vituli: que cum lactucis portulacis coibus seminibus frigidis: vel aliquid talium alterent. in quarum brodio panata fieri potest. que per prius in aqua frigida per horam steterit: et cum agrestia: vino berberis: vino granatorum: succo citrangulii: limonis: puniculis: vel acetose possit tamen ferula carnes alterari. Et si ex eis potius feceris: parum de eis supermisce. Et si sublimatum necesse fuerit fieri: carnes ex quibus sit in aliquid predictorum per horam vna vel duas remollire permitte: cum eis aqua ro. aut viol. parum commiscendo. Et si in vase carnes solum appense fuerint: cum infra scripta puluere aliquantulum aspergat. R. sandaloz ois. ro. ru. spody: corall. vtriusque an. z. f. margaritarum. z. ij. fragmento lapidum preciosorum. z. i. caphore z. i. fiat puluis. Et si iterum ut sit carnes ille in vesica: seu alebico reponant succis: et ags prescriptis eas irroza: ac de prescripto secum misce: et quotlibet ducatos ipone: et vas in duplici vase: seu marie balneo colloca: et sublimatum face. Ex ferulis puenit panata i predictorum carni brodio decocta. Prifana ordeis non collata: grudu ordeis et auene. Et si cum non hueris: ordeum in aqua decoq: et pistet. et ad orale: seu stomachum passetur. et cum predictis brodis coquatur. Conuenit lactuca portulaca: endivia: cucurbita. Et quod practicaes coiter tri. vnum pro prius ea buliri facias: vel in recce. aqua remollire: ut quod hnt salis deperdat. Poris quibus minus se male habet infirmus cibandus est: et parum pvice dandus. sed sepius. caue tamen ne tue diete subtilitate virtus cadat. de ea in egritudinibus quibuscunque sollicitus semper esto. ea enim deficiente laboras in casu. Quies iniungenda est. somnus pro cadus: gaudium inferat. Astet amici qui silentium tui obseruet preciosos lapides inspiciat: et maxime saphirus. Cantilenas suauis audiat. Armonias quoque musicalium instrorum delectabiles: cithare et talium. Quod suum det venter beneficium paucis: et ubi hoc non pigra foret: clistere infra scriptum inbe. Quod recipit malue: blitis: folioz violaz an. M. i. Et ubi maior est queres ifrigidationem: adde folioz lactuce cucurbitae florum nenufariis: vel talia. d. tali decoctione accipe lib. i. f. in aqua dissolue. z. i. cassie: pulueris succari. z. f. olei viol. z. iij. sa-

Tractatus .III.

lis triti. 3. y. et fiat clistere: qd hora minoris afflictionis fiat. Clisteria i B casu sup oia comedant. et istud potissimum quod statim scriptum est. et.

De his q ab extra sūt in cura frenesis approximanda.

CAPITVLVM

VI.

Si vi nature: aut artificio superfluitates coes educte sūt: minutio ilico fiat: nec lune cōbusti onē: neqz alioz planetaz aspectū ispicias. mō cetra flobothomie consentiant: ne tibi veluti his diebus cūda3 amico ptigeret: qm̄ tñ ad quendā rō bustū freneticū flobothomādu3 distulit donec cōbustio lune trāfacta esset. pp qd frenesi cōfirmata intātū accidē tia aucta sunt: qd bono homo cātādo ad vitā trāsiuit eter nā. Ceteris ergo p̄sentientibz flobothomiaz ilico facias. est. n. hui⁹ egritudinis cura potissima. q si tardei magnifi cas apostema. cresecit accidētia: et p̄sepe ob hoc infirmus morit. Et iō si iuuenis venosus fuerit: et frenesiz a sangui ne puenire iudices. basilicā primo incide: et abundātem sanguinis quātitatē exire pmitte: nolo tñ qd ad sinopim vsqz deueniat: vt antiquoz alig iubēt. Sed illinc ad bo ras sc̄: vel tertiā vsqz diē iclusue ex cephalica venis na si frōtis: aut ligue flobothomiā reitēra: vel sanguisugis venis illis appone: vel poti⁹ gulā restringe: vel cuz porci nis setis: vel cū instrumento qd ex eis sit naso emoroidas api. vñ s3 exigentia ad extrahēdū sanguinē infra pmissū terminū quoquo modo poteris sollicit⁹ semp esto. sed die trāfacta tertia flobothomiā oio dimitte. Si. n. infra hoc tps ad extractionē sanguinis cū debita mētura sollicitus fueris: et in sanguineo q̄maxime hāc egritudines curādū spēs aliquā habere poteris: et vbi nō paucā aut nullā. S3 aduertat vt semp flobothomata vena stricte: et cū caute la liget: ne patiens sua furiositate soluat. Et vbi etas: seu aliud flobothomiā fieri pbibeat: v̄etosas cū scarificatiōe apponi iube: et sup nates primo: successine in spatulis. et de sanguine fin exigentia extrabe. Nota tamē q colera existente in cā multo minor sanguinis quātitas: modo te tera paria sint: extrahenda est. Et iā in hoc diligenter ad uerte: qua ex re cōditiones que in flobothomia attēdūt: semp habe: qz et si nō ob aliā cāz q̄ diuersionis cā in fre nesi colerica flobothomia fieret: iuuabit adhuc multuz. Est quoqz huius egritudinis cura potissima si emoroi des. menstrua. fluxus sanguinis nariū puocari possint. sic enī materia hanc egritudinē efficiens euacuabit. S3 eius diuersio plurimū quoqz iuuat: qd ad tertiā vsqz diez iclusue p̄uēiēter fiet cū ligaturis. i. ad extrema brachy: et cū brachio: ac crurū fricatōibz: s3 pedū ac manū vole cū aceto sale mixto fricent. Lentose itez in illo casu p̄ue niūt: qd i cruribz sub poplite: vel i spatulis sine scarificatiōe poni debēt. Brachia ac tibie ex decoctione folioz salicis vitis albe vinifere: folys cānaz: et taliū calida quātū suf ferre pōt lauef. Clistere qz d̄scriptū i casu illo mās mltū diuertit. Ac illa q applicat capiti: sūt cū cautela appoxi māda. Nā in capite repleto seu catarroso talia applicare timorosi sūt. nec vllū etiā actuali frigidū capiti apponi d3. qz frigiditas illa actualis p̄mo occurſu porros clauderet. et vapor q sūt egritudis cā respirationē pbiberet. Quat tuoz itē vniuersalia tpa i applicatiōe taliū p̄siderāda sūt. In q̄rta autē die illa egritudo vt plurimū est i statu: vñ s3 tēpoz diuersitate: alia et alia sūt applicāda remedia: vt sta tis describā. Sacta itaqz flobothomia caput abrađat qd cū hac d̄coctiōe fiat qd ē rof. ru. viol. corticiū papaueris albi: vñ folioz ei⁹: floz nenufaris añ. M. i. fiat d̄coctio: cū q tepida caput lauef. et deinde radaf. Quo scō. B. olei ro. et si esset onfācinū p̄staret. 3. y. aceti. 3. i. agita fil: et tiporibz ac frōti petias imersas ac tepidas applica. Uel facias sic. B. aq ro. aq plātaginis añ. 3. y. aceti. 3. i. f. olei rof. 3. i. fil cō

De frenesi

q̄sent: et fiat vt pri⁹. Uel aliter. B. succi solatri plātaginis aut sempuine. 3. iij. aceti. 3. y. olei ro. 3. y. f. fil cōquassa: et mō q supra fit. B. potissimum i die p̄ma nāli fienda sunt: q trāfacta mā vplurimū fluxa ē. Attamē si accidentia cō tinue augmētari p̄seperis: vt vigiliāz istantia: furoz: alie natio et. p̄scripta medicamina p̄tinuāda sunt. Qd si patiens iuuenis ac robust⁹ fuerit q baud q̄qz dormire pōt cū p̄scri ptis liq̄ribz. 3. f. aut. i. opy. cōmisce. S3 nō misi i vtute cō stante facere p̄sumas quo ēt i casu sic facere potes. B. vnguenti populeonis. 3. y. croci opy. añ. 3. i. icorpozētur fil et ex tali timpora ac frons illiniāt. Uel facias sic. B. aq rof. 3. y. aceti. 3. f. sandalozum omniū añ. 3. y. cāphore. 3. f. p̄oe oia i ampulā: q bñ agitata sepe naribz applicetur: vel spongiā imerge: quā sepe ifirm⁹ odorit. Uel cāphorā cū oleo ro. distēpera: et cū pēna naribz imitte. Hoc itez epithimate magna existente flāma ifirmi cor: epithiman dū erit qd. B. aq ro. l. f. aq viol. aq buglose: añ. 3. iij. sanda loz oīuz rosaz rube. añ. 3. i. spody. 3. f. croci. 3. f. Et si ma gna fuerit flāma: adde aceti. 3. f. cāphōc. 3. f. et fiat epithia cōdi. Et qz egritudo illa ē periculossima: ne videaris de cōtingētibz aliqd omittēre: cū ifrascripto epithimate testes epithima: vt. B. aq rof. l. f. vini albi boni. 3. i. sanda loz oīuz añ. 3. y. misce: et fiet epithia q testes epithimāf sepe. Cū aut accidētia augeri amplius non p̄cipias: sed poti⁹ stare frenesiz eē i statu iudica: et facias tūc sic. B. olei rof. viol. lactis mulieris añ. 3. iij. et fil agita: et locis p̄dictis applica. Uel facias sic. B. succi apy. l. f. olei ro. 3. iij. et fac vt prius. Uel B. et hoc versus declinationē magis: ca tulū et p̄ dorſuz sc̄isuz pulmōe corde et epate i eo d̄relictis alyz p̄o visceribz abiectis: et sic calidū capiti sup̄pōe: et cū ifrigidat amoue: et aliū eius loco repōe. Qd si tot nō habue ris: in calida aq hūc repone. qua expressa vt supra capiti suppone. Uel loco canis accipe arietis pulmōe: q ipso vino p̄ dorſuz extrahat: et de eo veluti de cane facias. Uel gallū accipe: et p̄ dorſū scinde: et fac vt dictū ē de cane. talia .n. mās attrahūt: et attractā ibibūt: rōne cuius in B casu q̄ maxie valēt. Ad hāc itētiōne valet ifrascripta embzo catio: q B. cāomille sticados melliloti añ. M. y. folliculo rū sene. 3. y. conquassent: et fiat decoctio. ex q calā caput embzocet: qd ex oleo camomilino cū oleo ro. in onfācinio tñ p̄mixto vngi potest. De his que ad intra sunt in cura frenesis approximanda.

CAP. VII.

Di tra vero tuus ifirm⁹ de ifrascripta mixtu ra q hora voluerit recipiat. B. cōserue rof. 3. i. diacozalli. 3. iij. fiat mixtura deaurata. Uel fa cias sic. B. cōserue rof. 3. i. māuschisti. 3. iij. cor rallop ru. margaritaz añ. 3. i. f. fragmētoz la pidū p̄ciosoz. 3. i. folioz auri. nūero. xv. fiat mixtura. Ma nuschrifti qz cū pl. ac qz diacozali cōueniūt. Cōueniūt et ifrascripta. Sirupi d̄ ribes: d̄ limōibz: de papa. de aceto sitate citri: de succo acetose: sirupi. ro. ac etiam viol. et iulep pariter rof. et viol. Et hi cū aqz succari quīs hora da ri poterūt: vñ ēt sine alia mixtiōe. Uel facias iulep tale de q p libito bibat. B. sirupi d̄ acetositate citri vñ d̄ quīs alio libuerit ex p̄scriptis. 3. iij. sirupi d̄ papa. 3. y. aq rof. aq floz nenufaris aq endiuiē añ. 3. y. vini granatoz. 3. i. vini citonioz. 3. f. fiat iulep: cū sādāl ru. aromatizatu: de q ifir m⁹ tu⁹ p libito bibat. potes et multiplicia iulep ex p̄ scriptis tuo mō facere q in hoc casu maxime conueniunt. Sed si ad prouocandū somnum magis intendere vo lueris hora dormiendi. 3. y. exhibe sirupi de papauere cū 3. iij. aque succari vel endiuiē vel lactuce. Uel. B. aq lactis papaueris albi cum aqua rosata lactuce endiuiē extractis. 3. iij. sirupi de papa. 3. i. f. misce et potui dato Uel loco lactis p̄scripti. Recipe. 3. iij. decoctio nis ifrascripte: q. B. corticiū papaueris albi. flozū nenu

faris viol. aff. .M. i. s. se. papa. al. 3. i. se. lactuce q̄ttuoz semi
nū frigidoz an. 3. vi. vñee. 3. vi. conq̄sent. 7 fiat decoctio
q̄ p̄scripti lactis loco vtere. ¶ Per pauci i hac cura de so
lutiis faciūt mētiōē clisterib⁹ exceptis pp materiā sū
guinis: q̄ nō p̄ solutiua: s; per flobotomiā euacuat. tñ i vir
tute cōstāte materia coacta exite ifra scriptis audacter
vtere. ¶ Et p̄mū. B. cassie. 3. x. vl. 3. i. f. dissolue cū deco
ctione capilloz. ve. orde: florum boraginis. quatuor semi
nū frigidoz: viol. p̄mū. ac tamarindoz: 7 ia materia
adusta epithimi parū adde: extracta cassia adiunge siru
pi violati. 3. i. 7 fiat potus: quem in auroza prebe. ¶ Uel
facias sic. accipe p̄una quot libet. 7 ea i aq̄ decocta pistē
tur. 7 ad staminia vel ozale passent. debine. B. viol. .M.
y. tamarindoz. 3. iij. buliant in decoctiōe q̄ remansit ex
p̄unis ex q̄ expressio fiat. Deide. B. medulle cassie bñ pi
guis. 3. f. zuccari. 3. iij. extrabe cassiam cū decoctiōe p̄e
scripta: cū q̄ zuchaz postea misce. q̄bus oibus paste p̄u
noz. 3. f. adde. 7 oia sūt ad debitam electuariōz decoctio
nē decoquantur: de q̄ electuario ab. 3. i. vlq; 3. i. f. cu 3. aq̄
zuccari vel endinie p̄be. Et pōt solū comedere si libet: cū
sit gustui satis delectabile: vel zuchaz adde. 7 bolū cōfici
as. De si copiosius infirmū soluere volueris a. y. vlq; ad
viij. grana diagridy audacter adde. 7 erit solutium dele
ctabile satis. 7 huic casui maxime cōueniens. ¶ Uel fa
cias sic. si pur materiā farmaco euacuandā indicaueris
reubarbari. 3. y. spice gra. iij. Infunde in aq̄ endinie mo
dico vini albi sup̄asperfo. Et botis decē in infusiōe dimis
sis fortis expressio fiat. cui adde cassie cū p̄dicta decoctio
ne dissolue. aut p̄dictae cōfectionis de p̄unis. 3. i. sirupi
vio. tñdē. 7 fiat pot⁹ quē tuo infirmo vbi mā. exuberant
audacter exhibe. S; vbi potioz nullā dederis eluatio p̄
dicto nihil op̄ate nā q̄q; die p̄ter: ga māz diuertit: 7 fumo
rū ascēsus p̄hibet. q̄d est i casu illo maxime necessariū.

Tractat⁹ quartus de litargia i se cōtinēs quinq; capla.
¶ Quid sit litargia. que quoq; eius catise. CAP. .I.

Eteres plurimi litargiaz frenesim
seu fisen apostema frigidū
vocant. quā ex re vt tota significatio hu
ius termini frenesis euacuetur: tracta
tum proximum litargie determinatio di
gne subsequitur. que dicitur a lectos: q̄d
est obliuio: 7 largos mens: quasi mentis
obliuio. Cellula enim cerebri posterior i qua memoria vi
get patit. pp q̄d i oi litargia necessario fit obliuio. 7 sic ab
accidēti nomē accipit. Est igit litargia apostema frigidū
ad intra craneū i posteriori cellula capitis genitū cū lēta
cōtinua febre obliuionē efficiēs. ¶ Et huius cā i trinfeca
7 extrinfeca eē pōt. Lā extrinfeca ē res q̄libz nō naturalis
potēs huōrez flegmaticū: aut melācolicū vaporosū gene
rare: vt aer excessiue frigidus soliti exērcitij dimissio. ocu
lose ac quiete viuere. somn⁹ debito longior: retētiō sup̄flui
tatis. sup̄flua comestio: 7 eoz potissimū q̄ in flegma fa
cile cōuertit. vt sunt fercula caseata: fercula de pasta: por
cina caro: legumina: fructus: pisces 7 similia: quozcūq;
tñ volueris sup̄flua comestio idē efficere poterit. Lā intri
feca sepius ē ipsū flegma. 7 interdū melancolia 7 talia i
meatib⁹ vel pāniculis cellule posterioris cerebri: aut ipsa
substātia cerebri cōgesta apostema litargicū generant. Id
tñ in meatibus sit sepe 7 vt plurimū. In pāniculis aut rā
ro. 7 adhuc in cerebri substantia rariū.

De signis demonstratiuis litargie. CAP. .II.

Signa sunt febris lēta: dolor leuis: totius graui
tas: 7 capitis p̄cipue: facies plūbea: q̄ interdū
parum tūmet. albefcit lingua: sepe infirm⁹ osi
tat. 7 plerūq; post ositationē os apertū dētinet:
cūz eum claudere amplius memoz non sit. in

spūto plurimum abundat: 7 potissimū si a flegmate pro
uenit: oculos vlturimū ac si dormiret clausos tenet: pp
quod cum vulgares profunde dormire putāt. quia diffi
culter: 7 nō nisi acutis euz vocibus seu clamore maximo
excitatur. excitatus tamen respondet. sed illo sine clamo
re dimissus in illū vt prius innaturale somnūz profundat.
7 tantū aliquādo vt huc vel illuc motus velut isēfata res
trahatur. oculos nōnūq; apertos detinet. supinus iacet. 7
si a tali situ remoueat: in breui reuertitur ad eundem.
assellare aut mingere obliuiscit sepe: flegmatice sunt ege
stiones. vrina alba: 7 q̄si veluti subiugaliū spissa. ¶ Rar⁹
ac tardus existit anbelitus. pulsus vero rari⁹: tardus: ma
gnus: ac vndosus: cū quadā diuersitate. De si a melācolia
B apostema puenit: taciturnitas adest mior: nō tñ i so
mno p̄fundat: stupidus si ita fit: p̄s se mouet: p̄s loq̄. cū
q̄dā tñ furia: plus oculos apertos tenet. 7 si in loco vno re
spererit cōtinue oculos fixos tenet ibidē. vrina fit subnil.
satis: 7 alba. pulsus ē dur⁹: parvus: atq; rar⁹. ¶ Et vt hāc
ab illa discernere scias. cōsidera etatē: cōplexiōez: regimē
pcedens: 7 similia. nā cui bec magis erit familiaria sup il
lam iudica. ¶ Distinguentia quoq; huius apostematis
loca signa sunt: ga si in substantia cerebri fuerit: ceteris pa
ribus plus i somno p̄fundat: immobilis fit magis. lingua
q̄z magis albescit: cū quo plus oculi ab extra p̄minent. Si
āt in velaminib⁹ dolor erit fortior: non sic in formū profū
datur lenisq; mouebit. ¶ Auctores aliqui litargia in ve
rā 7 non verā diuidunt. Verā a flegmate puenire aiūt:
7 ē de qua statiz mētiō facta ē. Non verā ex flegmate euz
colera mixto fieri dicūt: 7 in hac q̄z in ceteris plus rixant
infirmi: plus vigilant: plus mouetur: nec tāta adest obli
uio: 7 cetera. nā flegmati permixta colera accidētia q̄ ab
eo p̄nt puenire: valde remittit. vnde signa ista aliquid de
natura signozū frenesis sapiūt. Verū talis litargia raro
accidit: cū posterior cerebri cellula sāguie flegmatico ma
gis q̄ alie due nutria: vt supra i dolore capitis dictū ē:
propter quod plus abūdat in flegmate q̄ alie due: quare
euenit: vt illa non vera litargia rarissime fiat. ¶ Dicunt
item alij litargiā non verā solum esse mentis obliuionē:
que sine se accidit. 7 senibus plerūq; contingit: in his. f. g
plurimo abūdat flegmate. nam tunc in cellula postero
ri tantū coadunat flegma: vt p̄e nimia humiditate orga
nūz memorie nihil aut bene p̄az retinere possit: 7 sic nul
lus recordant. ¶ Et ego senes duos in cura habui: quo
rum vnus vltra tria noia dicere nesciebat: alius vō nō nī
si specificoz nominū: aut generalium memoz erat. vnde
nunq; vel bene raro p̄p̄y nois alicuius recordabat: 7 cū
quēq; vocabat eum per boiem appellabat. de hac autem
in hoc tractare capitulo mea non est: cum eam p̄scripta
diffinitio non comprehendat. ¶ Sed tñ vbi bec cura pos
sibilis fuerit cum bono regimine: cum purgātib⁹ flegmā
7 cum electuarijs caput confortantibus: vt tyriaca mitri
dato: 7 cum silibus eos curabis. ¶ Et si aliquib⁹ huic ca
sui pertinentibus idiges: supra ad caplm de cura doloris
capitis a flegmate pronocientis: succursum pete.

De signis litargie pronosticis. CAP. .III.

Um aut ad p̄nostica veniendo: q̄dā futurā li
targia: 7 q̄dā quid ea facta futuz sit denūciāt.
si igit in se. quotidiana vrina pus ruffa: vl sub
ruffa successiue discolorata: 7 si infirmi alleuia
tione turbida p totū appareat: futurā litargiā
time. ¶ Et in minori item emittiteo: si vrina primo ruffa
vel subruffa iserius liuet: 7 successiue turbida fiat futurā
litargiaz quoq; denūciat. ¶ Tremor itē capitis vbi assue
rit ipsi⁹ grauitas: totius pigritia: paulatina obliuio: 7 max
ime etate cōplexione tpe anni regimine: 7 talib⁹ flegmati
cōsentiētibus futurā litargiā time. ¶ Sed quātū ad ias

Tractatus .III.

factas si solito vrina discolorata magis appareat. Si isfir-
mus manns sine ordine mouet: si tremor eū suaserit: si fa-
cies plus solito lineet: si sudor frigidus eū i capite ad collū
vsq; deprehendat: his signis apparentib; vel ex his plib;
euadet nūq;. Alij dicūt q; si frōti sanguisugus appli-
caueris et nō adhaerit moritur: infirmū denūciat. Di-
cūt itez alij non solus in hac sed in quacūq; alia egritu-
dine q; si ex lardone vel pane infirmi fronte fricaueris: et
dehic canibus apposueris: si eū māducet euadet: si vero
nō: minime. Spes at salutis aderit si vrina coloratioz
fiat solito: si magnificatur anhelit; et si accidia cetera re-
mittantur. Et si litargia in frenesim et q̄maxime non ve-
ram permutari perceperis.

De regimine sex rerus non naturalū i cura litargie ob-
seruando. de flobotomia et ventosis: et vniuersaliter de
omnibus his que tam ab intra q̄ ab extra materiam di-
uertunt et euacuant.

CAP. III.

In cura litargie apostemose quas presens capi-
tulus docet in loco cloro et luminoso situatū
ē egeri q̄ varie ac diuerse sint picture: clamor
ingēs gētiū frequentia ac varij strepit; fiāt: aer
ad calidū et siccus declinet: quez eū lignoz for-
tiū igne: vt quercus et similia leuiter facies ad iras infir-
mus prouocetur: et vbi posse deē vtat plurimo motu: pō-
hibeatur somn; et q̄tū possibile fuerit eū enigmatū tene.
Subtili dicta regendus ē: p quo vinus oio vitet: cuius
loco aqua mellis ouenit: in qua si aliqua pipēris bulierit
grana: nō malū erit: brodiū cicerū rubeoz: canliū quoq;
leuiter coctoz cōuenit. et hos potus eū aliqua feniculi et
petrosilini radice bulire facere: et si grossius pānatā in his
brodis face. Mōtonis carnes paruarū alium: caponuz
perdicuz: fassianoz: et taliz vbi virtus deficeret. dande
essent: sed virtute cōstare: quāto min; cibi sumpserit me-
lius erit: cū a multitudine materie: qua calor natural op-
primū: hec egritudo pueniat. Sed sumpto cibo ilico ex-
trema fricent. ligetur q̄q; vt vapor ad caput pibeatur
ascētus. Ventrīs bñficiū vt quaq; die hēat puocadū
ē. Et a principio hoc clistere statū fiat. qd. B. blitis malua
rū mercurialis: camamille furfuris añ. M. i. fiat decoctio
de q̄ accipe. l. i. f. i. q̄ dissolue cassie: pulueris zuccari añ. 3.
olei oliue 3. iij. salis triti 3. y. fiat clistere. Cōibus sup-
fluitatibus eductis vbi infirmus iuuenis venosus fuerit
alys cū circūstātis ad flobotomia regitū: ex vena me-
dia vel cephalica fiat flobotomia. pauca sanguis tū quā-
ritas extrahēda ē: cū poti; diuersiōis q̄ alterius grā hoc
fiat: vel eūz peplō gula stringat. et de vena media frontis
fiat flobotomia: q̄ iuxta doctrinaz hypo. laudatur. a plu-
ribus. Luz inquit posteriora capitis dolentia et. Alij flo-
botomia dimissa vena illi sūguisugā apponūt: et tu facias
si libet. Sed circa materie diuersionē sollicit; semper
estor: hoc eūz ligaturis et fricationibus fiat. s; peduz vole
et manu eūz succo ruthe: aceto: et sale mixtis sepe fricē.
Sed vbi somni p̄funditas adest: acetū sglitēū pualeret.
Et nōnulli rusticaliter operātes alleum pistuz eū bis mi-
scēt: et loca p̄dicta cōfricāt. Tu at nō nisi i grossis rusticis
hoc facias. Cissi quoq; ad nates seir ad alias partes infe-
riores: sine scarificatione diuertēdo materiaz multū cōue-
niunt. Tractio aut pilloz pectinis et emūctorioz et in
statu egritudinis: pillos barbe ac capitis extrahere mul-
tūz iuuat. quocūq; ēt morbi tpe in illo et casu q̄maxime
valet vor terribilis. Unde nōnulli scrophā per pedes in
camera ligāt. q̄ prius clamat eius terribili et acuta voce
hoiem euigilatū multum tenet. Pro materie diuersione
hoc ab extra fiat. Ad intra et clisteria ac suppositoia
fiant p̄t infra. Clistere aut bulc casu multūz cōueniēs.
B. maluz camamille paritarie mercurialis: sticados: et

De litargia

litargie minoris añ. M. i. agarici 3. i. cartami 3. f. aquasse
tur: et fiat decoctio: de qua accipe. l. i. f. in qua dissolue hye-
repigre 3. i. f. mellis ro. 3. y. pulue: zucca 3. i. olei commu-
nis 3. iij. salis gēme 3. y. fiat clistere. Et potes loco hyere-
pigre vti bñdicta electuario indo diaphinico vel simili
Suppositoia in hoc casu optimūz. Ex duro saponē fi-
at. Vel decoque mel: et cum infrigidari incipit: de fel-
le tauri: verris: porci: vel de quouis alterius aialis secuz
misce: et fac suppositoia: vel loco fellū pone spēs hyere-
pigre magne aut benedictę: vel pone de sale gēma vel de
nitro seu de sale armoniaco. Et alij ponunt de lacte sicū
vel titimali. Alij de hermodactilis: de agarico: vel clebo
ro albo: de euforbio: vel de sula. Nulluz tñ hoꝝ iponas ni-
si ex oleo rosa. p pus inunctuz fuerit: vñ cū ipo oleo ro. ce-
re liquefacias: sic q̄ ad vnguētū formaz deueniat: et eūz
tali vnguēto suppositoia illa semper inunge. Quibūdā
tñ nō nisi i magia p̄fundatione somni vti debes: et his
potissimūz: que ita acuta sūt. Vomitus i hoc casu lau-
datur multū. Si igitur infirmū tuūz satis commode cūo-
mere posse scieris: oximel cū aqua rassani tepidū ad bi-
bendūz prebe. Et vbi vomitus non fiat eūz pēna oleo in-
uncta eū ad vomēdū iuuat. Et q̄ passio hec idncias nō
las accommodat: prescripta: vbi possibile fuerit: die natu-
rali fiant: si materia fuerit multa vt frequentius conti-
git laudo vt a. 3. i. vsq; ad. 3. iij. pillularū cochiarū descri-
ptione almā sors eidem tribuas. Vel facias sic. B. ci-
namoni assari: carpobalsami: xilobalsami: ozimni: gariofila-
ti: croci: ligni aloes: spise se. peonie añ. 3. f. coloquintide 3.
iij. f. diagridy 3. y. f. turbit. sticados añ. 3. y. aloes 3. i. fiat
pillule eūz sirupo de sticados: quaz dof. sit a. 3. i. vsq; ad
3. i. f. In formaz plueris facias sic. B. 3. sticados añ.
3. f. salis gēme. 3. i. turbit. abraf. 3. iij. zuccari ad pōd;
oium: et fiat puluis. Vel ex puluere illo sic boluz cōfi-
cias. B. puluere illū sine zuccaro q̄ eūz sirupo de sticados
ico: poretur: addēdo de zuccaro quātū sufficit. et fac bolū
quē deatira. Si potiones volueris. B. agarici 3. y. sti-
cados 3. f. salis gēme. 3. i. 3. i. Infundatur i aq̄ absin-
thy addēdo oximellis sglitici 3. i. et hois. xy. in infusioe
dimissis fortis fiat exp̄ssio: quā poti dabis.

De his q̄ sūt ab extra applicāda capiti. CAP. V.

Nunciat super vtraliq; capiti applicanda de-
scribā. statiz itaq; a principio caput cū aqua: in
qua camemilla: sticados: salina: maiorana: be-
tonica: vñ aliō cōsimile bullierit: lauet: debic
abradatur. Et Auicē. et nōnullor antiq; p̄ce-
pto pupis capitis ex oleo ro. cū modico aceti p̄mixto pun-
gatur: et hoc ad duos infra dies clusue fiat. Ego at ta-
lia rep̄cussina nō nisi i iuuene robusto: venoso: tpe calido
et laudo. q̄ ex eis nō multū talis materia repetit; et de-
cursu maior sit infrigidatio: maior quoq; spiritūū ingros-
satio: et ex p̄sequēti stupor maior: quo fit: vt magis ille in-
naturalis somn; augeat: qd est in casu illo q̄maxime p̄bi-
bendū. Et id bonus ille metus cū aceto: oleo ro. in casu il-
lo euforbij paz cōmisceri iussit: vt aliquatiter q̄ dixi peri-
culis obuiaret. Statim ergo a principio oibus: qbus
poteris: modis materiā diuertēdi tua sit intētio. hoc enī
casu prioz excepto in infinitū: vt ita loquar: q̄ repercussū
tūm aliqd p̄ualebit. Et si diuersis fuit rep̄cussis vsus
fueris duob; in p̄mis dieb; ex oleo camimillino pupim
capitis punge. et si cū oleo illo vel oleo rosato succuz apy-
cōmiscueris erit vtile. Et si in somno p̄fundat oleū de co-
sto cū succo rute misce: et pupiz cōfrica. Et vbi per vom-
itū: farmaciz: vel per quoduis aliud materia vel eius pa-
magna fuerit euacuata resolutiūz fortioribus securiū
vti poteris: et tūc cū illo succo rute oleū de euforbio mi-
sce: et vt supra loc; confricetur. Et si p̄ prius ventosas

¶ sine scarificatione suppositueris. et successine ex dictis frictione feceris: facilius pro pororum aptione resolutio fiet. Et huic casui vnguentum siue emplastrum infra scriptum maxime valet. Decoque sub pumis squilla et cum oleo yris: seu de liliorum quoque euforby dissolutum sit totum ad formas vnguenti deducas: cum quo ut prius locum perunge. ¶ Mediamina plura huic proposito pertinentia descripsi sem. Et caplin sequens multa huic caplo puenientia in se tenet: quod si passio illa in proa magis quam in pupi fiat fortis: attamen illa medicina pupi quam pre securi applicamus.

¶ Tractat. v. de subeth seu subetia in sex et nines capla. ¶ Quid sit subeth. CAP. I.

Sit subeth intelligere volumus: de somno aliqua prius videnda sunt. Sit. n. somnus ut Aulicen. inquit: propter reditum spiritus aialis ab instrumentis sensus et motus ad principium: cum quo priuantur ipsorum instrumenta ab exitu operationis in ipsis: nisi quod necessaria sunt ad vitam perueniant. ¶ Somnus itaque est primi ventriculi cerebri passio: nam ois opilatio in eo facta: ex cuius causa spiritus ad membra sensuum et motus exire nequeunt: cum efficitur. ¶ Sed quod per aialium perfectorum vita necessarii existit: inter res sex non naturales deputat: quod per ipsos spirituum in vigilia resolutio fit restauratio: alias enim ibi vita finiret. et est quoque propter calorem naturalem accretionem: quod in eo fit cum melioris digestionis. ¶ At somnus duplex est: naturalis et non naturalis. Naturalis est ille reditus spirituum etc. non opumens naturam taliter quod ad se curam vocet. Non naturalis vero est conuerso. ¶ Naturalis insuper somnus ut nonnulli veteres posuerunt ratione trium digestionum triplex dicitur: fortis: mediocris: et stans. fortis in prima fit digestionem: cum vapores in ea resoluti: quam in alijs duabus ceteris paribus fortiore opilatione efficiat. et ita in secunda fit respectu tertie: quod ex re ipsa tertia propter opilationem esse leuiter stans multum fit somnus: in secunda vero mediocris. ¶ Preter tria istos (ut proposito meo spectat) somni alius naturalis reperitur ois. scilicet quod ad se curam minime vocat. Unde in nimia spirituum resolutio: siue per exercitum supfluitatem siue coitum vel quocumque aliter causet: semper somnus profundior multo quam in sanitate sit: quod tamen cum ex eo patiens meliorem mentem consequatur ad se curam nequaquam vocat: et tale similitudinem naturalem appello. Et quibus oibus liquet quod per naturalem et non naturalem somnum intelligere debeamus. Nam si summa naturalis est quod ad se curam nulla vocat: si naturalis vero est. Unde his intellectis aptum quod sit subeth intelligendum est. Est. n. subeth somnus profundus non naturalis ab igrossatione spirituum: vel forti humorum opilatione: non tamen completa in vix primi ventriculi cerebri causata pueniens. Cum igitur in ventriculo opilatio profunda fiat: completa tamen: aut spirituum igrossatio nimia. Cumque somnus nimium profundus fiat: namque talis opprimens: ut in obitas operationes exire nequeat: ad se tunc curam vocat. Et talis subeth appellatur. De cuius causa deinceps est agendum.

¶ De causis subeth. CAP. II.

Subeth a causa extrinseca et intrinseca esse potest. Extrinseca est res quibus sua frigiditate potest spiritus iactare: seu stupidos efficere: ut est aeris excessus: uel frigiditas: seu vini. vel cuiusvis alteri: veluti esset narcotica capiti quicquidque appropriata et sit a vulgares. n. medici sepe opium in adragoras iungunt: succum sepium: vel aliqd tale pro capitis applicatione: ut ei doloris: vel vigilias amoueant. quod fit ut tantum inter dum patiens in somno profundus quousque ad dies iudicij dormiat ut ipse vidi. Potest etiam subeth a causa vel capitis ppassione causari: et maxime ubi crani ad intra pplect. Stupefactiua quoque et pmissione seu potu data idem facit. ¶ Ad

tra vero a grossis vaporibus vndeque resolutis: modo vias illas primi ventriculi opilare possunt: fortiter sepe fit: ut ipsum caput porisimorum se: et maxie flegmaticarum sepe attingit: pleuritis etiam ab humiditatibus in matrice: pulmone: epate: splene: vel stomacho existetibus vapores resoluuntur: quod ad caput venientes in anteriori cellula opilantes causant: et inducunt. Et idem sepe a vniuersis contingit. Generatur. n. a materia fleugmatica putrida quod eleuati vapores prope subetiam inducunt.

¶ De signis demonstratiuis subeth. CAP. III.

Umque in profundum somnum esse vides: et non nisi magnis et acutis vocibus excitari potest: excitatus autem ad propositum respondet. Et dimissus in eadem somni profunditate reuertitur: subetiam huic edicito. Quod si ab aliquo causa exteriori fiat: tunc ab ostentibus iustitia. Vix si frigiditas exterior causa fuerit: eius color ad viriditatem tendit. Et non tunc facies: et pulsus erit durus: strictus: et rarus valde. Si autem per aliquorum narcoticorum pintum assumptio venerit: in meo de venenis signa regre. Nam sicuti narcotica inter se diuersa sunt: ita et signa: et tibi de opio: insquidmo: fungis: et de alijs ceteris notatis signa appropriata reperies: quorum narratio nimis in longum hoc meum opusculum traheret. ¶ Et si in principijs porisimorum ruz alicui se fiat subeth illius se essentias regre. ¶ Cum autem a matrice: stomacho: vel alio membro puenit: cognosces: Quia patiens dolore ac grauedine in eo membro propter sentiebat. ¶ Et si materia in cerebro fuerit pantea de eius grauedine querebas: aut quod humiditates pro naris aut palatui egredi solentes: iadum retentae sunt: quod si fuerit fleugmatica albet facies: oculi quod tument: palpebre pshil: et facies quod tactu frigida sentiunt. ¶ Et si sanguis rubet oculi ac facies ipsa lingua quod erit ac vena frons valde replete erunt. Et si humores pmixti sint: signa quod pmixta erunt. Et si de his certior fieri cupis: etate: complexionis: tempus anni: pcedens regimen: et consilia: considera: quod cui magis attestant humori super illius iudica. Pulsus vero latus vndosus ac mollis erit: ipsi autem quod causa veneni puenit: pro ipso signa que suo loco deo duce describentur agnosces.

¶ De pronosticis subeth. CAP. III.

Uantum ad pronostica subeth in quo patiens difficulter excitatur si pulsus occultus: futura appropinquat denunciat. somnus in apparente sano solito longior: si per dies aliquos pseueret: futura litargias palcisi: vel aliquam talium egritudinem tunc. ¶ Somnus de nocte augmentatus cui succedit pmixtio rois: et associatur frigori extremorum malum: scilicet quarta cap: de signis somni et vigiliis. ¶ Somni profunditas cum debilitate: pulsus malus: eodem caplo. ¶ Subeth in se porisimius euenerit si profundus fuerit: et in aliquo porisimo euenerit mortale: in quo porisimo virtus se debile reperit et patiens morietur. ¶ In statu propter nimiam inanitionem debili si somnus profundus: mortale. ¶ Somnus in declinatione alium egritudinis pueniens si fuerit nocens mortale: cometo illius afforsint: in quo membro somnus labores prestat.

¶ De his quod cura subeth ad itra se appropinquanda. CAP. V.

In febre subeth euenerit: centia se considera: cui puti tractatu de febre docui remedia adhibere. ipsi autem subeth puti statim dicat: facias. ¶ Eius autem quod per narcoticorum iterius assumptionem factum est: et quo ad ea quod interius applicant in eo de venenis curam regre. Ibi. n. becardica cuique appropriata et alia conferentia per ordine reperies. ¶ At id quod ex frigiditate aeris seu alterius intesti nimium vel ex emplatratione narcoticorum sit in ordine inferius describendum curabis. ¶ Illud autem quod ratione materiei in aliquo membro contenta fit: citius quam poteris illi materiei euacuationem quaere: et successine ad alia medicamina transi. Et ubi materia

Tractatus .VI.

illa san. seu p̄mixta san. fuerit alijs cōfētiētib⁹ slobotomi
qz facc. vel saltē ventosas cū scarificatiōe. ¶ Sed vt de
inceps ad actū practiciū te deducā materia exīte slegna
tica ⁊ cērebro potissimū si virt⁹ cōstet: dicā tenuissima
vtēre. Et vbi debilis ea fuerit. cū onis sorbilib⁹: pullo cō
tuso vel eius bordio: aut cū aqua carnis eaz p. posse sub
leua. Vinū absolute phibēdū ē: sed in casu p̄ori de aliquo
optimo aliquātilū aque p̄mixto dari poterit. Nā defici
entē vtute frustra laborares. In aere calo infirm⁹. sitiet
cui iras p̄uocare bonū ē: magnis cū vocib⁹ excitef. ⁊ sero
faz p. pedē si libz in camera liga. Exeratiy loco vt statim
dicā fiat fricatioes. ¶ Et cū B. clisteri supfluitates prime
digestionis educas qd. B. maluarū blitis mercurialis ca
memille furfuris añ. M. i. fiat decoctio: de qua accipe. l.
i. f. i. qua dissolue cassie pul. quicari añ. ⁊. i. hyerepigre. ⁊. f.
olei olīue. ⁊. iij. salis triti. ⁊. ij. fiat clister. Quō misso i quo
uis loco materia fuerit statim infra scriptū secunde. quod
B. camēille: sticados: mercurialis: yfopi: cētauree mino
ris: eupatorij añ. M. i. agaricicartāi añ. ⁊. i. polipody. ⁊. f.
q̄ssēf. ⁊. fiat decoctio cū aq. maria: si habueris. vñ nō. cōz
aquā accipe. ⁊. in clisteri put infra describas sal adiunge.
¶ Adiraret forā quis cū cōtinue p. decoctione clisterio
rū res in tāta quātitate describā. Cuius oppositū antiqz
plurimi faciūt: qz i decoctione clisterioz res i pauca quā
titate ponūt. Et tu scias q. B. decoctio melior fiat facio.
nā vt pz multa rez q̄stas posita i decoctioe ceteris pib⁹
pfectiore eam efficit. cū quo sepiissime plurib⁹ clisteribus
indigem⁹: plurima. n. clisteria ab auctorib⁹ descripta cō
peries: qz p̄uacissime sunt virtutis. Ex decoctioe igit p̄e
dicta accipe. l. i. f. i. qua dissolue hyerepigre. ⁊. i. f. cassie. ⁊. i.
olei cōmunis. ⁊. iij. salis gēme: vbi decoctio nō fit ex aqua
marina: seu nitri vel eōis. ⁊. iij. fiat clistere. ¶ Aliquos in
hoc casu vidi vt naturā forti⁹ enigilarent ex solo almuris
qd ē encludaz seu aloz p̄ficiuz salitoz salmorā clisteria
faciebāt: vñ duo: ⁊. plura: fm exiētā ex his clisteribus
face: qz p̄mā nō solū naturā irritat: sed et materiā trahit
a capite: qz oibus possibilib⁹ modis fidū ē. Et si hoc p. sup
positoria facere volueris: his q. supra in litargia descripta
sunt vtēre. ¶ Quib⁹ factis si os auz dētes clausos hēret.
cum cūteo ligneo seu cultello dentes aperi. ⁊. ⁊. i. f. hye
pigre cū vino calido distēperato i eius os p̄ue. ⁊. oib⁹ in
genijs vt eam transglutiat: facito. Qz si transglutire pillu
las possit: pillulaz cochiaz. ⁊. i. vel. ⁊. iij. dato. Vel his
vtēre solutius q. i litargie cura supra descripti. ¶ Vñ
tus vt supra de cura litargie dictū ē mīre iunat quez vt il
lic describit p̄uocā. ¶ Et vt de his q. in ore ponunt: me
expedit cūteo illo: sic iter dētes retento palatiz euz fino
balsamo p̄fricef. Lingua qz ac radices ei⁹: vel idē cū sola
aurea alexādrina: seu anacardi qz cōfectioe fiat. Vel eā cū
calido vino distēpera. ⁊. idē facc. de q. sūtrāsglutiret iunat
ret ad hoc: ⁊. iō t̄p̄ica: seu mītridatū in vino dissolutū ⁊
potui datū: q̄maxime cōueniūt. Sed oū fricationes infra
scripte fient: vt salua liberi⁹ egrediat: caput inclinet: als
insociari posset infirmus. ¶ Et vbi ipse gargariqz p̄s
set: B. yfopi: maiorane: sticados añ. M. i. f. carieaz nūme
ro: yfeminis sinapis. ⁊. i. cōq̄ssēf. ⁊. fiat decoctio: de q.
accipe. ⁊. iij. oximellis sglitici. ⁊. ij. misce: ⁊. gargariqz ifir
mus. ¶ Alij cū decoctioe illa aureā alexādrinā vel ana
cardinā p̄fectā miscent ⁊. gargariqz faciunt. ¶ Et alij
hyerāpigrā quā sūme nisi eēt tāte amaritudinis collau
darē. ¶ Quē vō p. nares attrahūt: sunt caput purgia: ster
nutatiōes: vñ odoramēta seu suffumigia. ¶ Caput purgia
āt sic facias. B. aq. maiorane: vñ violaz decoctionis. ⁊. iij.
succū blitis. ⁊. ij. mellis. ⁊. f. simul tepefiāt: ⁊. p. nares attra
bant. vñ cū aq. illa succū yreos cōmisce: ⁊. ē illo casu vti
mī: ⁊. exp̄t. ⁊. sūz. Alij accipiūt succū radices sambuci: vel

De incubo

ebuli. ⁊. tu facias si libz. ¶ Sternutatoriū aut fiat ex pi
pere vel alio aromate acuitate hūte. vñ ex eleboro albo. ⁊
talia narib⁹ insufflentur. Et ego als sic feci. Accipe petiaz
lineā subtilez ⁊. ex ea tētā cōfice: quā in aq. maiorane vel
decoctiois ei⁹ mades facias. debic eā ex eleboro vñ ex pul
uere alteri⁹ strenutare faciētis aspgē. ⁊. i. nasū immitte eā
circūuoluedō: nā strenutatiōe inducit. ⁊. sopitā naturā
potēter euigilat. Et idē faciet acetū fortissimū persepitis
odoratū. ⁊. nāqz ipz quocūqz casu puenit. ¶ Ex odoramē
tis tñ appropriatis ē lignū aloes: muscū: nux muscata: sg.
nanti: vel castoreū odorare. Et ille bon⁹ Jacob⁹ forliniē
sis cū alexādrina aurea: vel cū calido vino distemperata
nares inungebat: iunabat plurimū. Alij fumū capillorū
p̄bustoz narib⁹ apponūt: vñ corū cap. vel asse fetide: seu
galbanū: seu pellis edī.

De his q. ab ex i cura subeth sūt applicāda. CAP. VI.
¶ Vñ at superest q. exteri⁹ sunt applicāda de
scribere. dolorose autēz ligature ad brachioz
adiutoria fiāt: ⁊. ad coxas itēz. fricationes vero
ad extrēa scilz pedū ac vole manū euz aceto
⁊. sale cōfricent. Ventosas itē sup spatulas po
nēquas sine scarificatiōe sepi⁹ reitēra eas. itēz sup nates
aut sub poplite ponere potes. a superiorib⁹. n. potēter at
trahūt: ac vapores diuertūt. Et vt ea q. capiti cōueniūt me
li⁹ applicari q̄ant. ex decoctioe cameinille. sticados: rute
aneti: apy: folioz lauri: origani: vel filij caput lauef: de
hinc abradat: ⁊. tali medicamēte p̄a inūge. Qd B. pul. pi
peris nigri. ⁊. f. castorei. ⁊. ij. misce cū lacte mulieris: ex q.
p̄a cōfrica. Vel idē cū saturēgia cū aceto forti: trita fa
cias. ¶ Qz si forti⁹ eo. B. ficus quot libz. ⁊. de viuis passis
quas successue pista: ⁊. de illa pasta accipe. l. f. pulueris si
napis. ⁊. i. f. euforby: fini: colūbini: añ. ⁊. f. acetū fortissimū
⁊. i. f. ⁊. ad formā vngueti fiat: quo vtēre. ¶ Ego aut i tali
casu talia fortia medicamēta nō min⁹ pupi qz capitis p̄e
applicata laudo. nā cerebz clarificādo: ⁊. materiā a p̄ora
diuertēdo q̄maxime iunāt: vt exp̄erētia didici. Quidaz
n. bon⁹ praticon⁹ bis dieb⁹ succū sempuine: ⁊. nescio que
alia stupefactiua sup frōtez cuiusdā robusti iunentes febrī
citatis apponuerat q. nullis remedijs euigilari poterat: ⁊.
in ea fortijs medicamēta pupi applicata: qz p̄e operari
reperiebat. ⁊. iter cetera hoc q̄maxime valebat: qd sic fit.
B. hois capillos: ⁊. bure: de quo puluere. B. ⁊. y. castorei.
⁊. f. cū succo ruthe ⁊. aceto: sit: icoporent: de q. pupi fiat
iunctio. ¶ Si aut subeth in se euenerit euigilare ifirmū
cū fricationib⁹: ligaturis: ventosis: vociferatiōib⁹: ⁊. alijs
huiusmodi tñ sit intentio. Quo euigilato materiāz euas
cia. Et quib⁹ modis poteris eā ad iferōia diuertere suc
cessine: ne vapores ad capāscēdāt: phibe. In q. casu acetū
odorare multū p̄dest: ⁊. p̄ora ac frōtē cū rosato oleo mo
dico acetū p̄mixto pūge. ⁊. si vapores nō tātu repercutere
valeas: qn i soninū p̄fūdū cadāt: cū his q. dēcā sūt te iuna.
¶ Tractat⁹. vi. d. icubo seu epialdes tria i se p̄tinēs capla.
¶ Quid sit icub⁹ seu empialdes. ⁊. q. cause. CAP. VII.

¶ **I**spoluerā dñe epilepsie p̄itez
locū accōmodare. s.
dñs incub⁹ familiaritatē quādā cū sube
tia se hēre affirmabat: ⁊. cū epilepsia san
guineitate p̄pinquā. pp qd vt meli⁹ iter
hec duo sitiet obrinuit. Sepe accidit vt
vie p. quas spūs a corde ad cerebrū defe
runt: a cerebro ad mēbra cetera grossis ab humiditatib⁹
opilent: ⁊. pupis q̄maxime q. fit: vt mēbra debitis suis
motib⁹ careāt. qz tñ cū p̄et: ad necessarias diuersiōes
dilatari neq̄at: diafragma constringit: ⁊. ab ipso pulmo: a
pulmone vō cor. q. ex cā cor. ipm debite dilatari. nō p̄t.
⁊. tñc ifirmo supse vt p̄d: vñ fantasma talē hēat phibēs.

dilatatores apparet. et cum extrema per illa opilationes citius spiritibus quod membra cetera depauperent. fatalis per a pedibus initium facit. et paulatim per quod membra ipsa spiritibus peras sursum recipit. quod vulgares demonem homines suffocant putant. ob hoc ergo passio hec scilicet appellatur. quod est nomen demonis. Alij vetulas quasdam icatates que se in formas varias ut igitur mutare possunt. facere putant. et eas strigas seu cobianas nostri vulgares appellat. que ut dicuntur gatorum forma sepius accipiunt. Nec credulitas ob hoc ortu habet. quia passio habet lactentes sepe dependit. quos tunc suffocat. cum eas vulgares ignorantes vetulas illas cobianas illud fecisse putant. Et dicitur itaque quod sit scilicet apparet. Et non est egritudo grossius a vaporibus vias spirituum cordis ad cerebrum senariis ad membra cetera opilationibus. pueniens in qua patiens supra se potius aut fatalis potestas habere putat. ut plimum in somnis accidit. et his potissimum qui resupine dormiunt. Quam ad eas intrinsecas et extrinsecas esse potest. Extrinseca. ut itesa caliditas vel frigiditas. nam frigiditas dormitanti supueniens vias spirituum compulsums incubum efficit. Intersus caliditas interdum humores in vaporem conuertit. qui postea vias illas opilat et scilicet inducit. Accidit ite cum quo super magna repletionem dormierit. gradis. nam repletio est quibus plerumque causa stomachi repletur. compulsums diaphragma. et ipse pulmo. pulmo vero cor. quare et. Ca itriseca esse potest quibus humor a quo grossius vapor eleuatur. sufficit. in viis dictis opilationem inducere. ut sanguis. colera. flegma et melancolia. De signis incubitanti pronosticis que demonstrati. CAP. II.

Egritudo huius demonstratiua signa per infirmi narratioes deprehendes. In earum cognitione sic deuenies. quia si extrinsece fuerit. te de eis patiens informabit. Quam ad intrinsecas si sanguis in ea fuerit. rubet facies. oculique tumet frontis et timor venie. pcedens regimen. etas. coplerio. et filia sanguini consentiunt. Et pariter de flegma. colera ac melancolia per propria signa iudicabis. que supra pluries descripta sunt. Hanc passioes greci empialdes vocant. quia Hal. in libro de inuameteris anhelit. cap. 12. epilepsiam in somno esse dicit. Differt autem hec ab epilasia. quia hec in pupi. et illa fit in pra. Materiam ite epilepsie venenositatem participat. hec vero nequaquam. Et tertio quia epilepsia semper fit spasmi. in hac vero minime. Ex dictis patet satis intelligenti signa pronostica. cum plime sint egritudines que ab opilatione viarum spirituum pducunt. Si scilicet ille pseueret patiens. aliquam illarum facile cadit. ut est epilepsia appoplexia. paleis. spasmi. et mors subitanea et. Et si hec mala bestia. scilicet homini vigilanti venierit. erit periculosior multum.

De cura incubi. CAP. III. **I**n sanguine incubi puenient subtilietur dieta et res sanguinis multiplicates deuit. quod doctrina cura doloris capitis a sanguine. puenient tibi data fuit. dehinc supfluitatibus pme digonis emissis ubi cetera consentiant. flobotomia inbe. Et ubi magna fuerit sanguis quantitas siue plectorzia a saphenis icepe. successiue ad cephalicam veni. Quod si etas vel aliud flobotomia phibeat in locis debitis vetosus apponere. de hic alio per exigentiam put capitulum allegatum te docet egre. Uter ubi colera flegma et melancolia in ea fuerit in capitulis doloris capitis his causis correspondetibus cura regre. illic. nam per humorum exigentiam digestiua. solutiua. fricationes. stricture. vetosus diuersas. et gargarismata. breuiter oia huic proposito necessaria ordinate coperies. Et per hoc breuiter parcens quia illic oia reperies necessario huic capitulo finem impono. Tractat septimum de epilepsia et se nonne otines capitula. Quid sit epilepsia que cae. et quod sit in locis. CAP. I.

Non aliter quam correlatiua somni et vigilia quadam quasi inter se affinitates habere vident. per quod plurimum rationabile putaret ut post egritudines que in somno vel ex somno eueniunt vigilia collocares. quod factum est. sed iter subterfugibus et epilepsia que ad eas et curam maiorem multo quam iter somni et vigiliarum similitudinem inuenio. et hanc ob causam ipsi epilepsie prius capitulum accommodaui. Ipsi tamen vigilia ipsarum digno loco collocabo. Est igitur epilepsia morbus plimum ubique notus. Is. nam oes apud nationes hitat. et familiaris certe que cuperet. per quod variis nominibus appellatur. epilepsia. ranoson. diuinitio. heraclea. seu herculea pedicon. morbus comicialis. morbus caducus. morbus lunaticus. et mihi puerorum. Sed de epilepsia ab epi quod est supra et lesio lesio. quasi superioris partis lesio. quod capitis. per quod dicitur quod epilepsia dicitur ab oppressione mentis et sensus. quod occupat corpus. que a suis opationibus impedit. Et ob hoc nonnulli eam ranoson vocant. quod quasi passio sacra interpretatur. veteres. nam cum aie eorum plones manifesti in cerebro que in alio membro deprehenderent. ipsi aie templum appellauerunt. quod a coreplado dictum est. Et cum templum coiter sacra sint. ipsum cerebrum locum sacrum appellauerunt. id peranoson dixerunt. Diuinitio autem a gbusda dicitur. ut ille boni. Serapio ingit. quia ea ex parte demonum puenire putabatur. sed pace illa eorum non fuit intentio. sed ea appellabatur diuinitio. quia in epilasia in qua fortis fit opilatio sensus oes exteriores ita ligantur. ut fere ab oibus eorum opationibus vacent. per quod aia rationalis aliunde non impedita in suo simplici esse quasi remanet. que fit ut quicquid futura deprehendat. amoto itaque porrimo plima pscpe futura pducit. ubi vulgares eam ignorantes demonum virtute hoc fieri putant. et hac ob causam diuinitio nonnulli veteres hunc morbum appellat. Et ego quedam iunctura colerici vidi qui se aiebat in potissimis semper miranda videre. que summe cupiebat istis demandari. ille. nam indubio futura esse sperabat. hac igitur ob causam veteres diuinitio hunc morbum appellat. Dicit autem eraclea seu herculea. quia ipsa veluti hercules fortis egritudo. vel quia ipse ea passus est vitare ferit. Et quia passio hec pueros quoniam deprehendit pedem con a gbusda dicta est a pede grece quod est latic puer. vel ut alij placet ab iordata pedum motio. que in huius passionis perroxismo coiter fit. Morbus ite comicialis a comitus dictus est. erat. nam comitie populi romani in capomartio in chaldeis ianuary pcreadis magistratibus conuert. Et si forte tunc quepias hic morbus inaderet. comitias ad diem alium deferre bant. et sic morbus comicialis dicitur. Caducus autem dicitur quod quod deprehendit cadere facit. Lunaticus vero quod finem lucis varios aspectus plimos inuadit. Et puerorum mihi quod sepius quam alios pueros deprehendit. Oia tamen que dicta sunt vera egritudo est epilepsia ab auctoribus nuncupata. iporant. et hoc est nomen. Quid autem sit epilepsia nunc inuestigandum est. Unum Hal. de interioribus. quod capitulo. et in libello de inuametero anhelit. Et ite Auice. prima tertii. capitulo. per quod vtriusque auctores alij hoc conueniunt quod in pra capitis principat hec passio fiat esto pres alie cerebri per colligantiam occupate teneant. alio hac patietes egritudine de porrimo des recordaret. cuius oppositum pringit in pluribus. fit igitur ad bonum intellectum a vapore humore vel veto. vapor. seu vetositas in cerebro genita vel aliunde veniens. si secum aliquid venenosa qritas iungit. bta sit cerebrum aut ei pelliculas mordicando percutit. unde senties nocumetum. bta. ad cuius actionem orta ab eo bta. tur. puta nervi qui vltus sua origine tracti spasmi efficiunt. In tali autem spasmatione seu nervorum actione fit in viis spirituum opilatio. per quod ad membra transire nequintes motu et sensu ea puant. et sic patiens cadit. Si autem fiat de humoribus per pus causat opilatio que phibet transire spiritus sensibiles. et motui ad aia membra successiue actio siue spasmi. nam

Tractatus .VII.

cū hūiores illi in pelliculis cerebri seu meatib⁹ imbibaf. creſcit in latuz: et in lōgū accurtant. q̄re neceſſario retra- hūnt: ad quoz retractionē orta verſus ſuaz originez q̄qz trahūnt et ſpaſm⁹ ide ſit. Ex qbus pz q̄ in caſu pmo prius ſit ſpaſmus: et ſucceſſiue opilatio: et in ſecūdo pū opilatio: et ſucceſſiue ſpaſm⁹. nulla tñ i epilepſia integra ſit opilatio: tunc. n. tā motu q̄ ſenſu oīa mēbra careret: cui⁹ oppoſitū videm⁹. ¶ Ex qbus oib⁹ quid ſit epilepſia manifeſte pz. Eſt. n. egritudo cerebri ab humiditate vapore ſeu vėtoſi- tate: venenoſitate q̄dā participatib⁹ pueniēs: quoz cā in ſeipz cōtrahit: et in vyz ſpiri⁹ ſenſibilis et motiui opilatio- ne facta eſto nō integra a ſenſu et motu mēbra aiata pri- uat. ¶ Ex dictis itē pz vapore vėtoſitate: aut hūiore ad bonū intellectuz: venenoſitate quadā picipates eē cām epilepſie immediatā. Hal. nāq. Raf. et Aulc. opinionem cōfirmantes epilepſia: niſi aliq̄ iterniente vėtoſitate ſie- ri poſſe baud quāqz putant: qd p anotiūcatas oues hūc patientes morbz p̄bant. in quaz caputibus ſemp humi- ditas venenoſa repta ē: ſi ea hora. ſ. qua porxiſm⁹ eas ina- dit anotiūcant. ¶ Sed ē p declaratione maiori ad cā- rū epilepſie inueſtigationē pticulari⁹ trāſeundū. Ille igr intrinſece et extrinſece eē p̄nt. Extrinſecarū qdā ienitabili- ter occurrūt. et qdā nō. Ienitabiliter occurrētes ſunt ſex res nō naturales. vt ē aeris exceſſiua frigiditas: timor in- gēs: ſomn⁹ debito longior: quies ſupflua: nimia repletio: et cibi ac potus incōueniēs aſſumptio. Que aut enitabili- ter occurrere p̄nt ſūt i ſumma oē excellēs ſenſibile potēs ſenſus corumpere. vt res horribilis: aſpectus q̄qz rei mote circulariter et ſiſtū. Son⁹ terribilis vt tonitruū vel alteri⁹ rei. ſetidi aeris vel alteri⁹ rei olfactio ac quozidā: qd idū cēdi epilepſia p̄prietas ē: vt odor apy: cornu capre: ſumi quozidā fungozū: ac aliorū plurimozū: guſtabilia ac tan- gibilia plurima idē efficere p̄nt. ¶ Quātū ad intrinſeca a quolibet humore pōt indiſcretēter puenire: frequēt⁹ tñ a ſlegmate: et rari⁹ a colera. ¶ Sed rōne loci triplicē de- noiationē recipit. Nā cū p cāz p̄p̄ia in cerebro exiſtētes cātuz: oī epilepſia. et ſi a ſtomaco analepſia: ab alijs vero mēbris catalepſia. Uñ refert Hal.⁹ de iteriozib⁹. caplo vy. q̄ a pollice pedis vapor qdā puello eleuabat: q cū ce- rebzū attigebat i epilepſie porxiſmū cadebat: cui⁹ cā erat vapor ille a materia venenoſa: reſolut⁹. ſepe. n. in mēbro aliq̄ ſit opilatio: cui⁹ cā nulla ſit tranſpiration. nullus q̄qz ſpūs a d hūorez illū attigere pōt. q̄re corūpiē et putrefit: a q̄ tūc eleuat⁹ vapor p eas vias p quas ſpūs ad mēbzū illd eūt ad cerebrū tendit. et cū venenoſitate illa pcutiēs epilepſia iducit. et ita a quonīs mēbro fieri cōtingit in q̄ hūoz corrupt⁹ et maxie venenoſus reſit: vt ē ſlegma putre factū. ¶ Et ex q̄ vermes i inteſtinis vñ alibi generant ipi q̄z vermes epile cā eē p̄nt. ¶ Et a corrupto itē ſpermate tam in mulierib⁹ q̄ in viris pſepe accidit. ¶ Etia⁹ credo hoc frequēt⁹ tpe Hal. q̄ nro fiebat. naz nri tēporis mulie- res ac viri ne i tale piculū icidāt q̄ maxime ſibi cauēt por- tādo ciliū: dormiēdo ſup terrā: crudas herbas comedē do. et itātū breniter p̄cōcaricāt q̄ nequaqz tale piculū incurere timēt. Sz tñ i talib⁹ p̄cōcaris non confidas: qz ex regula hūit q̄ meli⁹ ē tale ſemē i agro nature ſeminare q̄ ipm corūpi ſinere. Sed miſſis p̄cōcarijs p̄gnantes p̄ retentionez matericz corruptaz epilepſiaz incurrunt: q̄ partu facto libere remanent.

De ſignis epilepſie demonſtratiuis. CAP. II.

Nunc de ſignis q̄ duplicia ſunt: demonſtratiua. ſ. et pnoſtica. demonſtratiuoz qdā ſumūt a paro- xiſmo: et qdā a quietis tpe. Sz plurime ſūt egri- tudies q̄rū paroxiſmi cū epilepſie porxiſmo ta- liter pueniūt: vt vix vñ ab alia diſcernere ſci- as: vt ē litargia ſubeth apopſia ſtupor ſincopis et ſuffoca-

De epilepſia

tio: qualis ſit inter epilepſiam et illas vñ vidēdum eſt. ¶ Litargia et ſubeth diſcernit ab epilepſia: ga in eis nul- lus ſit ſpaſm⁹ in epilepſia ſic: cū quo ſi litargic⁹ ſine ſubethi- cus euigile et quietere pmitat: i ſomnū itē p̄fundum cadit: epilepticus nequaqz. Sit itēz in epilepſia ad os ſpu- ma: in ſubethico ſine litargico minime. ¶ Ab epilepſia di- ſcernitur apoplexia: quia i apoplexia oīo ſenſus et mor⁹ auferitur. in illa at nō. iō nōnulli apoplexi⁹ et epilepſia for- tez vocāt. Nā epilepticos quosdā mori vidi: quos vltim⁹ porxiſm⁹ fuit apoplexie. Eſt q̄qz epilepſia egritudo paro- xiſmalis: et illa nō. ¶ Epilepticū vñ a ſincopizato cognov- ſes: ga epileptic⁹ vñi vocē bz: ſincopizāt⁹ mortui. Sincopizāt⁹ itē nullū pulſū bz: epileptic⁹ vero ſic. Itē ſincopis nō ita ſubito veniūt: bz epilepſia ſemp. ¶ Apofocatione co- gnoviſci: ga p̄focata itē et ſi ridere nequit: tñ in- clinat: epileptic⁹ nō. p̄focata itē et ſi ridere nequit: tñ in- telligit: et oīz q̄ i paroxiſmo facta ſūt p paroxiſmū recoz- dat. Tu tñ q̄ cū honore hāc artē exerceat cupis: boz oīz p̄p̄ia ſigna in ſuis caplis deſcripta: fac bene mēti hēas: et ſic i boz cognitionē facile deuenies. ¶ Nūc aut ſuper eſt paroxiſmi epilepſie ſigna deſcribere: q̄ ſūt: ga vñ plurimū paroxiſm⁹ ſubito veniūt: ſenſus et intellectū paroxiſmans amittit. toz q̄tur: ſpaſmat⁹: ſpumat os. Interdū imigit: ſter- corizat: ac poluit ſe nōnunqz: bis oībus vel ex bz plurib⁹ apparētib⁹ hūc epilepſia pati baud q̄qz dubites. ¶ Sed ga a quolibet mēbro a q̄cūqz humore: vt ē dictū pōt in- ferētes puenire: pmo peccātis humozis ſigna inueſtigā- da ſunt. Secūdo mēbzū in q̄ hec paſſio radicē iſt q̄d geto tpe peroptime fieri pōteſt. ¶ Si igr ſlegmā in cā fuerit veluti plurimū cōtingit: long⁹ erit paroxiſm⁹: ſpuma groſ- ſa et alba ad os erit. ſz cōplexio: etas: p̄cedens regimē: tps anni: et ſimilia tibi ſunt conſiderāda. que ſi ſlegmāti atteſtatur: tunc cert⁹ ſies: et adhuc certior: ſi vñna i colore remiſſa fuerit: p̄ſiſſa q̄qz ad modū liquefacti vitri: ſedimē reſideat: fueritqz pulſus mollis et inordinatus ſatis: et p paroxiſmū paties q̄ſi ſtupid⁹ māferit. ¶ Si vñ ſpuma ad croceitātē tēderit: et in facie fuerit rubedo dulceſcat i ore ſaliua: ſint vene frōtis plene. vñna vñ groſſa et rubicunda. pulſus plen⁹ et vñdoſus: et etas: tps anni: p̄cedēs regimē et c. ſang. conſentiat: cū quo poſt paroxiſmū iſfirm⁹ cū qdā ſano riſu manet cāz fore ſan. nullo mō dubites. ¶ At ſi ſpuma fuerit modica lūēs i facie ſit ſaturnin⁹. vñna ſub- tilis ac clara: pulſus durus: et bis cōplexio: p̄cedēs regimē et c. p̄ſentiat: et p paroxiſmū veluti melacolic⁹ remā ſerit: id a melacolia puenit certū ē. ¶ Et vbi paroxiſm⁹ ſit lenis: ſpuma citrina: facies quoqz: etas aut cōplexio p̄- cedēs regimē: et talia ſup colera arguāt. vñna vñ ad ignei- tatē qdā tēderet: pulſus velox ſit atqz dur⁹: cū q̄ quietis tpe rixofus et q̄ſi mania⁹ iſfirmus maneat: talis epilepſia puenit a colera: eſto id raro fiat. nā ſua caliditate agit ac dōpilat ſua ſubtilitate facile penetrat: et ſpiriti⁹ vñ p̄bz: q̄b⁹ ex cāis raro epilepſia ab ea puenit. Attñ ſi cā i ea fue- rit tibi eaz deſcripta ſigna nūciabūt. et ſic humoz ſimpli- ciū q̄ epilepſia inducere p̄nt: ſigna poſita ſunt. ¶ Quod ſi p̄ mixti fuerit: ſigna q̄qz p̄mixta erūt. Cōtingit. n. tā i dictis q̄ i dicendis egritudinib⁹ peccātis humozis toriēs ſigna deſcribere q̄ ſtudere volētib⁹ facile ſit: q̄ ſit vt leuiter p̄ tranſeā. ¶ Loc⁹ vero a q̄ epilepſia puenit ſic inueſtigād⁹ erit. nā ſi a capite hoc fiat gravitatē capitis vertiginē ſco- thomiā oculoꝝ tenebroſitatē vñ alios dolozes ſepe caput patit. cū q̄ paroxiſmū venire nō p̄ſentit. ¶ Si a ſtomaco dolozes nauſea et alias ſtomaci egritudines ſepe patitur: et anqz a porxiſmo dep̄bēda agitationē i ſtomaco p̄ſentit: cū q̄ vñ plurimū euomit in paroxiſmo. ¶ Si aut a matri- ce mulier p̄ſepe de paſſionib⁹ matricis q̄rit: et ſe cōmin- git interdū. ¶ Si a ſplene lateris ſiniſtri dolozes ſepe pa-

titur. Et si ab epate passiones aliq̄ epatis precesserunt. Si ab intestinis dolores eoz sepe veniunt: cū q̄ vtp̄li-
mū i porisimo stercorizat. Et si a verimib⁹ signa vmiuz
aderūt: q̄ tibi oīa i suo loco fiēt manifesta. Si a renib⁹
eoz passiones perūt: cū q̄ in paroxismo patiens se polluet.
Ex q̄b⁹ oib⁹ p̄s q̄liter quietis t̄p̄e taz loca q̄ epilepsie cāz
venari facile poteris.

De signis epilepsie p̄nosticis. tā. s. q̄ futura epilepsia de-
nūciāt q̄s sit finis paroxismi. CAP. III.

Unc de p̄nosticis epilepsie aliqd̄ dicendū: vñ
illa q̄ futura epilepsia indicāt q̄tū ex p̄te capi-
tis sūt varia somnia: et aq̄rū marie si clamor i
sono: si v̄tigies scothomie icubi grauedo capi-
tis sōnolentia: oculoz tenebrositas: lingue ve-
naz citrinitas aut viriditas: vñ aliqd̄ tale cōtinuet epile-
psia futura minant. Rōne stomaci si p̄suet epilepsiaz
pati in ore stomaci tremorē et mordicationē senserit: ma-
xime vbi iuuenis ipse sit paroxismū futuz time. Et si cūz
his scothomie seu vertigo eū deprehēdat: porisim⁹ ille est.
Que vñ ab alijs membris ē cū patiens membrū dolo-
rez vel aliqd̄ ab esse suo mutabilitatē hēre p̄prehēdis: si
potes infirmo succurre cūz epilepsie p̄pe sit. Si epile-
ptici interdū emoroides aut fluxū mēstruozū patiunt: et
ista p̄ter solitū retenta sint: in b̄zui veniet epilepsia: que
igr̄ dicta sunt: futura cā p̄nūciāt. Sed alia adhuc p̄-
nostica restāt: p̄ quoz declaratione sciendū ē q̄ triplex ē
epilepsia. s. leuis: fortis: et mediocris. Leuis ē q̄ p̄sentif: q̄
egrotātē cadere nō facit: i illo os nō spumat: et diu paro-
xism⁹ eū nō tenet q̄ raro venit. post quē ēt let⁹ satis rema-
net: et oīuz reminiscit. Hrauis ē q̄ e contra: cū euēer⁹ nō
sentif: et infirm⁹ cadit: os spumat: frequēter infirmū porisim⁹
inuadit: et long⁹ p̄ quē timidis semianimis: et multū tri-
stis remanet. de casu in paroxismū minime recordat: cū
q̄ ēt ē inerecūd. Mediocris vñ hūic 2⁹ mediū tenet:
vex epilepsia q̄tūcumq̄ leuis difficulter recipit curaz.
Pro q̄ vt predicare aliqd̄ scias notāda sunt aliq̄. Et p̄
mo locū. nā q̄ in cerebro sit q̄ alio potius in mēbro diffici-
lius curā recipit. Attā si tunc super caput alba res appa-
ruerit sig⁹ bonū ē et cure possibilis. Respectu etatis
quāto ab ortu magis distat diffici⁹ curat: q̄re p̄. xxv. an-
nū ea maxime q̄ cerebri vitio puenit: rarissime curat. vt
voluit Hippo. si q̄ tñ curā recipit facili⁹ iuuetute sit q̄ in
senio. Sed si ab infantia epileptic⁹ fiat: et cū epilepsia. xxv.
annū p̄transierit: curat nūq̄. Semine itē si añ eruptione
nē mēstruoz epileptice fuerint: et per ipsoz eruptionem
nō curat: p̄ nūq̄ postea curat. qd̄ elici pōt ex snia illius
affozisimi tertie p̄ticule: pueris plurime passioēs. Et
q̄ ad difficultatē cure idē dicēdū d̄ p̄plexioē: t̄p̄e: regione:
et silib⁹. nā q̄tomagis illa accidūt caliditati ceteri parib⁹
facili⁹ curā recipiūt. Circa vñ cāz et materia q̄ ex hūo-
rib⁹ q̄ ex v̄tositatē seu vaporib⁹ puenit: diffici⁹ curat:
et respectu humoruz q̄ a flegmate puenit. S3 in gbuscūq̄
dictis cetera paria semp̄ ponēda sunt. Respectu vero
porisimi q̄to maior morib⁹ inest: tāto est epilepsia deterio-
r: fortiorē. n. opilationē ac maiorēz lesionez significat.
Et si tremor accidit: et plonge⁹ paroxismus: infirmus
velociter interficit. Itē si infirmus subito cū clamore
cadat cuius membra torquent: et os spumat v̄inat et ege-
rit: ab illo porisimo euadet prarissime. Itē si infirmus q̄ in
puerperio epilepsia incurrit: p̄paucissimi euadūt: q̄ vel
ex infecto sanguine p̄cepti sunt: vel q̄ ex p̄stellatione aut
ap̄y amelatione seu alteri in vtero m̄tis hāc dispositionez
acq̄suerūt. Sed hi in quoz capitib⁹ maxillis et narib⁹
crustule squamose vel ylcera inasunt: cū q̄ a narib⁹ mul-
te mucilagines egrediunt: et aquositates ab ore difficulter
epilepsia incurrit. Epilepsia grauis q̄ a flegmate ex̄te

in corpore prouenit persepe ad paralepsiz terminat. Si vñ
ab humore grosso ad melacolia patiens melancolicus effi-
ciat. Et q̄ a. xxv. ifra curant plurimi: et ab hic supra aliq̄
esto prari. Ut gnoscas an patiens ex toto lib sit. Inter
man⁹ ap̄iū recens confrica: qd̄ postea naribus aliquādiu
tene. Vel epilepticū ex fumo cornu capze fumiga: vel ei⁹
in narib⁹ puluerē ipone: aut epar yrcinū odorēt: si tūc p̄p̄
aliqd̄ illoz epileptic⁹ nō ceciderit: liber ex toto erit.

De cura porisimi epilepsie. CAP. III.

Epilepsie cura biptif: q̄daz. n. porisimū: et q̄daz
getis t̄p̄s respicit. Si q̄ porisim⁹ epileptico
supuenerit: tua sit intentio vaporz ascēsus p̄bi-
bere: et q̄tū potes m̄az iferi⁹ trahere: fortes q̄
extremoz fricatiōes aut ligaturas dolorosas
fieri facias. Et ad nates et sub poplite sū scarificatiōe v̄-
tosas apponi facias: et cū eleuata voce p̄prio noīe sepe vo-
cef. Et si cūz his paroxism⁹ solui non posset aut nimis
longus cēt: vt erat illi iuuenis q̄ p̄horas septē interdum
a porisimo tenebat ifrascriptū clistere statiz apponi iube.
Qd̄. B. maluaruz blitis saluie camemille sticados cētau-
ree minoris añ. M. i. agar. 3. i. polipody. cartami añ. 3. f.
cōquassent: et fiat decoctio: de q̄ accipe. l. i. f. in q̄ dissolue
cassie hyerepigre añ. 3. i. ol. cōis. 3. i. y. salis triti paz: et fiat
clistere. Quo emissio recētē rutā inter man⁹ cōfricatas
patientis: narib⁹ sup̄tene. Vel ei⁹ succū narib⁹ imitte. Lul-
telluz q̄q̄ lignēū iter dentes appone: deide cū fino balsa-
mo palatū semp̄ cōfrica. Nares itē ac pulsātes i timpozū
bus venas. Solet. n. B statiz porisimū pellere ac cū multū
retardare: vt experiētia didici. Et si balsamuz nō hūeris
palatū ac linguā cū fino mitridato aut tyriaca seu succo
rute p̄frica. S3 vbi p̄ ista patiens surgere negret ster-
mutationez audacter cū pipere seu eleboro albo: aut q̄uis
alio puoca. Id tñ i principio neq̄q̄ facias: ne ex illa forti
motioē materia sursum repet. Dicūt qd̄ q̄ si in patiē-
tis aurib⁹ ter deuote ifrascripta dixeris epileptic⁹ illico
surgit. Gaspar fert mirrā: thus melchib⁹: balthasar aurū.
Vel ter dicat. Oremus p̄ceptis salutarib⁹ moniti et.
cū toto p̄r n̄r. Sed ad sacrā medicinā veniēdo dicūt qd̄
q̄ si a vena auris sanguis extrahat: et ex eo os patiētis il-
liniat: mox a porisimo surgit. Et si dū sic stupidus manet.
tres illius sanguinis. 3. potui denē: cadit postea nūq̄. S3
de loco extractionis sanguinis ē inter quosdā v̄ria: q̄z di-
cūt qd̄ q̄ non ab aurib⁹ s3 a poplite pedis dextri sang. ex-
trahi debet. Itē cū epileptic⁹ ceciderit: canē vñ statiz
iterfice: et fel patiēti quoq̄ mō poteris tribue. Itē si is
q̄ primo casu viderit in propzio sotulari m̄ixerit: et postea
agitauerit: ac si cū leuare veller: deinde v̄zinā illā cū sotu-
lari illo potui dederit liberabit ex toto. Alij p̄ dorsum
ranā scindūt: et extractū iecur in folio canlis inolutū d̄fic-
cāt: et puluerē faciūt: quē cūz vino optimo potui tribuunt
porisimāt: et si vice prima nō curat: v̄turo porisimo idēz
faciūt. Aditā qd̄ dico putātes se philosophos q̄ illa
passio p̄ descripta d̄beat amoueri: p̄ q̄ scito q̄ nullavene-
nositas a calido frigido succo vel humido soluz pellitur:
s3 ē necesse vt aliqua q̄litas occulta huic venenositati cō-
traria in re pellēte reperiat. Lū ergo epilepsia rōne vene-
nositatis p̄ducā: necesse ē pellētes eā oppositā illi q̄lita-
tez occulta aliqd̄ habere: q̄ in iecore p̄te: sang. canis vñ
in vena hominis seu i aliq̄ alio inesse pot. Quot. n. p̄p̄rie-
tates reb⁹ insunt q̄ adhuc nobis existunt icognite. S3
dices cur p̄mū q̄ v̄zinā ponis sotulari: cur istas ceremoni-
as adiūgis: vidēz q̄ p̄mo casum viderit sic faciat: cur nō
oēs alij hec faciāt. Et tu debes r̄ridere q̄ hoc fit vt illi
medicīne q̄cūq̄ illa fuerit: maior fides attribuat. Quāto
enī infirm⁹ maior cū affectiōe medicamīa sumit: tāto au-
dius nā illa recipit et m̄sto meliorē ceteris p̄b⁹ opatiōez

Tractatus .VII.

efficit: q̄ si cū illa affectiōe recipiet. Et hic ē q̄ tot cerimonias i mediā faciunt. Nā pillulas i dispari numero exhibent: cūz vlgares putēt cū numerū mltō pfectiōe q̄ parē. vñ plimī si pillulas. vi. 3. vñ si fuerēt putarent eas nihil opari: pp qd̄ idubie mltō meliōre opatiōez. v. eiusdē pondēris faciēt i eodē q̄ sex. Dēs ḡ egritudines venenositatē picipātes meli⁹ p talia sic cōiter a nobis cerimonys q̄ busdā adiūctis curant: q̄ aliter. ¶ Si q̄ ḡ i h̄ meo opusculo deiceps ad mōz vetulaz descriptero: pēsa nō ab re hic illa descriptissimā ⁊ si tibi forisā pcatatiōes appetant: nihil tñ ē sine rōe positiū quaz tibi vbi op̄ eēt ex pncipijs nālib⁹ assignare. S3 cum hoc sit pbi declarare huic meo opusculo esset impitens.

De sex rez non naturalū in cura epilepsie obseruando regimine. CAP. V.

Uid in porisimo agēdū sit in pcedēti caplo te scire feci: nūc aut ea describere supēst q̄ getis tēpore sunt fienda: q̄ q̄z epilepsia curabilem radicit⁹ extirpēt vel saltē incurabilis rabiem mitigēt: vñ enim serenissim⁹ ypo. illo affozissimo epilepticoz ypo iuuenibus ⁊ c. q̄ etatū mutatiōes tempoz locoz ac regimis q̄maxime in curis epilepticoz cōferāt ex q̄b⁹ satis pater hui⁹ egritudinis itētiō curatiua. ¶ S3 vt ad actū paticū pcedēdā cū hec passio sepi⁹ a flegmate q̄ alyz ab hūozib⁹ pueniat ab illi⁹ cura pncipiū sumā a regimine rez sex nō nāliū pncipiādō. aerē igit calidū ⁊ siccū fac vt inhabitet q̄ sit a fumo ⁊ maxime carbonuz a vēto a nebula a puluere a fetorē a radys lunarib⁹ atqz solarib⁹ expedit. Sonos acutos sonos varios ac dissonantes terribiles q̄qz ⁊ oēs strepit⁹ effugiat. In gix volutiā coreas itē res pfundas ac splēdoris excellētis n̄ inspicat neqz obscura nimiz loca: odores oēs fetidos vitet: nihil excellētis amaritudinis gustet: a tāgibilib⁹ veloci ⁊ acute i pcessiōis se custodiat. Somnū diurnū vitet: nec i reumatica camera dormiat: mediocriter caput suū cooprit teneat. ¶ Sit cena leuis post quā ire dormitū tardet: nec vñ q̄ post eaz bibat. Timorē: tristitiā: irā: ⁊ oia excessiua aie accidentia oio vitet. ¶ Coitū quoqz nisi iuuenis sit bene robust⁹ q̄ assuetus fuerit coitui: is enī iterdū coire potest ne nimia pp retētiōe sp̄ma i venenū puerteret. ¶ Exeritiū tēperatū ⁊ dignis horis q̄plimū sibi laudo: sed caueat ne sup flumina vadat: nec illā domū q̄ sit piciua flumib⁹ inhabitet. ¶ Fricatiōes itē anteq̄ surgat pueniunt q̄ pariter postq̄ surrexerit tōso capite leues siāt: nec manū i cōfricādo circuat. Et idē fiat de pectinatione: nā si ob h̄ aliq̄lis agitatio i sp̄iritib⁹ fiat: tñ pp apertiōez poroz sumi liberi⁹ exalāt: ⁊ ppter hoc mai⁹ iuuamētum: q̄ exagitatiōe illa nocumētū segtur. Sobrie semp viuat: famem q̄qz neqz toleret: sed extraordinarie ne comedat neqz bibat. ¶ De vētris habeat beneficiū oī die pcurat. Et si nā non fecerit: clistere aut suppositoziū cōmune fiat: aut cūz describēdis iferi⁹ pillis se iuuat. ¶ Quātū ad potū vinū potissimū i epilepsia cerebrali phibet. cui⁹ loco aquā laudāt auctores: cū q̄ papz herbe yfopi ac mell⁹ bulire pmittatur: plurimū. n. i hac passione a Mesue capi⁹ pprio cōmēdat yfopus. ¶ Et scias q̄ pannū itegrū: vt igt Rasis: n̄ debz epileptic⁹ simplicē aquā bibere. S3 si vinū biberit sit debile seu valde lipbet optie ne sua potētia cerebz pcutiat. ¶ Et hāc ob cāz semp in fine pastus aliquot coriādros pparatos mādudet: quos bñ masticet vñ parū diacitonitē de cūcharo sine speciebus sumat: sed post illa nihil bibat. Nam talia fumoꝝ ascensum prohibent: qd̄ ē in casu illo maxime pquirēdū. Et idē Rasis ⁊ antiquoz alig laudant cū pane grana coriādros misceri: q̄ vt ingrvapoꝝ ascēnt phibēt ⁊ c. ¶ Oēs aues aq̄ticas vitet: ⁊ oēs porcina carne agnā bouinā ⁊ oīz aīaliū itēriora: pter galoz testicu

De epilepsia

los: galinaz epar: ac ipsaz cerebra. Caro autē vulturis ⁊ yrudinis comesta a ppietate valet: ac caro lupi ac porci vel porce qui vnici i vno partu nascitur. Et Auice. Carnes siluestres porcorum omnia in patella frixa ⁊ maxima oua. Pīscēs quoqz q̄maxime: tēcham anguillam ⁊ ceteros viscosos dimittat. Qd̄ si d̄ petrosi lucis seu truitalis vel de aqua dulci apud nos cōiter laudatis manducauerit: ne sint frixi ⁊ maxime in oleo nucum vt in pedemontium ⁊ vltra montes p̄muniter sit. ¶ Laucat oē ferculum de pasta: ac caesatum vitet. Lac item omne pter q̄ eque: qd̄ ferunt aliqui a ppietate epilepsiaz curare. ¶ Deinit quoz cepe alleum: porros: caules: ⁊ inter cetera apium q̄ non solum eius comestione sed sola visione epilepsie paroxysmum inducit. ¶ Ex fructibus ficus conueniunt: sed ceteri vitandi sunt ⁊ q̄maxime nuyces ⁊ auellane: sed si de piro vno aut de pomo dep̄siōis vaporum aut lasciuie gratia i fine pastus manducauerit: pfectis anis corrigant. Et sic hēs sex rez nō nāliū regimē: q̄ nutrix ē i epilepticus lactens fuerit gubernet.

De mō materijs epilepsie que siue q̄lis illa fuerit digerendi euacuandi quoqz. CAP. VI.

Quantū ad medicinalia q̄ lactati fienda sunt: ferius narrabo. ad grādiōres ergo veniendū menti semp hēas a quouis membro epilepsia veniat in oib⁹ q̄ ad intra sumunt alig qd̄ caput respiciat: qd̄ illi q̄qz venenositati resistat apponere: mandās tñ membrū obliuioni nō tradas. Sed de his oib⁹ deo duce te copiosius facias. Et a materia flegmatica pncipiū sumēs: cas pmo sic digerās. B. oximelis sglitici descriptione democriti. 3. y. f. sirupi de yfopo. 3. i. aq̄ herbe paralesis. 3. iij. aque yfopi. 3. y. misce. ⁊ si libz p duab⁹ vicibus clarificet: ⁊ cū nuce muscata papz semis peonie addēdo aromatizetur. ¶ Sed nota q̄ illa herba paralesis epilepsie q̄maxime conuenit: ⁊ est herba que i ortis per totū annū reperit: ⁊ est appellata a vulgaribus herba sancti petri. S3 nōnulli apothecary herbam quamdam cuius folia folys galitrici assimilant: pro herba paralesis capiunt. Nāz cū illa in pncipio veris pmo flores emittat: a nōnullis primula veris nuncupat: vnde pp quosdā sinonimicantes qui dicunt herbas paralesis primula veris ⁊ herbas sancti petri idem hanc forisā pro illa acceperūt: q̄re ⁊ c. ¶ Uel aquaz p̄scriptaz loco. vi. in frascripte decoctionis. 3. accipe que. B. yfopi. M. i. f. herbe paralesis: thimi: epithimi: sticados: añ. M. f. passulaz 3. i. fiat decoctio in cuius fine thimus ⁊ epithimus apponatur. ¶ Ac si magrālez sirupū facere volueris. B. yfopi. M. i. f. rute origani floz sticados betonicē calamitē saluie thimi herbe paralesis añ. M. f. radices yreos radicū peonie aristologie rotū de visci quercini añ. 3. f. se. sisēlos. 3. y. passulaz. 3. i. fiat decoctio cum li. iij. mellis ⁊ lib. i. acceti sglitici fiat sirupus qui cum nuce muscata ⁊ se. peonie parūz aromatizetur. De quo. B. 3. iij. f. ⁊ cum p̄scriptis aquis ⁊ decoctiōibus pro vice misce. ¶ Materia digesta pillularum cochiaz descriptione almā. a. 3. i. yfqs ad. 3. iij. patienti tribue. ¶ Uel facias sic. B. cina. assari carpo balsami croci specie oxibalsami cassie lignee rosa. ru. sgnāti se. peonie añ. 3. i. radicū bziōie. 3. f. colognitide sticados añ. 3. iij. agarici. 3. y. turbit. 3. i. diagridy. 3. iij. aloes. 3. y. fiant pillule cūz sirupo de yfopo dosis ē a. 3. i. yfqs ad. 3. iij. ¶ In formā potabilem. B. agarici. 3. y. salis gemme. 3. y. 3. f. sticados añ. 3. f. infundant in aqua lactis oximelis sglitici addendo. 3. i. ⁊ boris. y. in infusione dimissis fortis fiat expressio quam potui dato. ¶ Uel huius loco 3. f. yeralogodion: cū vino calido distemperatū dare potes ⁊ ē huius casui maxime conueniens. Sic ⁊ illa 3era galieni i q̄ colognitida igredif. cui⁹ dosis sit. 3. f. cū vino ⁊ c.

C At si solutiua pfectione appropriata bre libet. *Agarici. 3. ij. turbith. 3. i. 33. 3. y. diagredy salis gēme añ. 3. f. sticados se. peonie añ. 3. y. paste radi. yreos. 3. f. quca. ri albi. 3. ij. fiat in morellis confectio de q. 3. vi. exhibe.*
C Euacuata materia dieb. q. 4. totius continuis mane stoma co vacuo tale fiat caputpurgii. qd. *Be. maiorane. 20. i. f. rute. 20. i. in. i. f. aque ad consumptione tertie ptis buli. ant. de q. postea accipe. 3. iij. succi radi. yreos. 3. f. vel suc ci blitis. 3. i. 2. fiat caputpurgii. Uel facias sic. Be. succi blitis. 3. i. succi rute. 3. f. mellis. 3. vi. sil. calefiat. 2. de eo te pido caputpurgii fiat. Uel ex solo maiorane seu rute succo: vel ex solo puluere radi. peonie: vel ex vno grano mumie cu aqua maiorane fiat. Serut nonnulli q. fel lu pi cu musco i principio 2. i. fine mēsis narib. impositu epi lepsia sanat. Uel facias gargarisma ifrascriptu: qd. *Be. yfopi: maiorane. sticados: calamēti añ. 20. f. radicū peo nie. 3. f. se. sinapis. 3. i. 2. q. s. sentur: 2. fiat decoctio d. qua. Be. 3. vi. oximellis mastitici. 3. y. misce: 2. ex illo gargarisma fiat. Uel fiat mastitici talis. Be. piretri. 3. i. sinapis. 3. i. f. sapi fragie. 3. f. cu cera misce: 2. ad auellana. 2. quātitate fiant formule: vel cu solo piretro mastice 2. cera idē fiat. Si at melācolia cā fuerit tu eā sic digere. Be. oximel lis squillitici. 3. y. sirupi de fumo terre. 3. i. f. aque buglo se: aque absinthij: aque sumi terre. añ. 3. y. misce p. vici b. duab. 2. cu nuce muscata: 2. paz. se. peonie eū aromatica. 2. toties dabis q. mā digesta sit. Uel loco aqua. 2. p. scri ptaz. Be. aque decoctiois ifrascripte. q. *Be. yfopi. 20. i. thi mi epithimi floz. boraginis: floz. lupuli añ. 20. f. passu l. 3. f. fiat decoctio: de q. p. scriptaz. loco vt. 2. Ma teria digesta sic eā educas. Be. pillulaz. cochiaz. almāso ris: pillulaz. de lapide lauli añ. 3. f. Et si potiones vo lueris infunde agarici. 3. y. vt supra: de q. expressioe facta adiunge pfectionis amech. 3. i. 2. fiat potus. Dis factis vbi necessarii sit caputpurgii vel gargarisma: vt supra face. At si epilepsia a sanguie puenit 2. etas 2. cetera p. senserit i saphena pmo: successe i basilica: dehinc i ve nis lingue sloborhomia fieri iube: nō eadē hora 3. diuer sis. Nā si magna repletio affuerit sāguinis mane i sapha na 2. i. sero vel seqnti die i cephalica: 2. successe illinc ad tres dies vel q. 4. totius i venis lingue. Sed vbi tāta sangui nis quātitas nō affuerit cephalice sloborhomia solū suffi ciat. vbi vō aliud sloborhomia phiberet si magna abun dantia eēt pmo sup nates: 2. dehinc sup spatulas cū scarifi catioe vctofas apponi iube. Si tāta nō fuerit sanguis copia sup spatulas: vctose solū sufficiūt. be. n. quo ad ma terie sanguinee euacuationē sufficiūt. Peccās aut co lera taliter digerā. Be. oximellis simplicis. 3. y. oximel lis squillitici. 3. i. f. aque endiuie. 3. iij. aque lupuloz. 3. y. fiat p. duab. vici b. Et scias q. oximel squillitici qd i epi lepsie cura ponit democriti descriptioe esse v3. Dige sta materia pillulaz. aggregatiua. 3. i. exhibe. Seu i f. rascriptā infusione q. *Be. reubarbari. 3. y. spice gra. 3. y. se. peonie sticados añ. 3. f. infundant i aqua lactis vini albi paz. addēdo: 2. boz. 2. i. ifusiōe dimissis fiat expssio fortl: cū q. misce cassie vel māne extracte cū decoctioe ifrascri pta: q. Be. sticad. capill. ve. floz. boza. bugl. viol. añ. 20. f. p. uioz. nūero. vi. tamaridoz. 3. f. thimi. 20. i. fiat deco ctio cū q. cassia vl mānā extraxe: sirupi violati postea ad dēdo. 3. i. 2. fiat pot. De illaz. materiaz. digestiuis: de solutiuis ēt me sic leuiter expediri: cū supra in cura dolo ris capitis a quouis humore fiat: tā digestiuioz. q. soluti uoz. q. his humorib. 2. in hoc casu cōueniūt: copia inueni es: vbi ergo opus fuerit succursum ab illis pete. 3. 2. q. 2. sanguinea ac colerica epilepsia raro: imo rarissime eneni unt p. mae digestioe ac euacuatoe: q. deā sūt tibi sufficiāt. nā quātū ad cure plemētū illa solū sufficiūt: q. oī epi le****

ppetate pueniūt: de q. b. te ifra deo duce copiosū faciā. De his que radicit. epilepsia curabilem oēm sumpta i terius extirpant.

CAP. VII.

R Estat aliq. nūc scribere q. hanc malignā passio nē extirpat. Et ab ea q. a flegmate puenit pnci piū sumēs fm doctrinā pphabitā ipso flegma te euacuato: caputpurgia seu gargarisma i terdū vt supra fieri iubet. Et si ifirm. leui ter enomeret: sel aut bis i mēse cū aq. raffani 2. oximelle simplici vel squillitico vt vomat facias. Uel accipe aque raffani. 3. iij. succi radicū mediāt: sambuci eū sup. excoz ticado. 3. f. misce: 2. sumpto cū cepis alleo piscib. falsis et alijs h. isciuis pradio vomitū puoca 2. cū vino calo po stea dētes ablue. Et idē si melia in eā foret facere potes. Unā p. terea ex ifrascriptis pillul. q. satis grosse fiant p horas duas añ cenā vel añ pradiū oī die sumat: vel de q. 4. totius i q. 4. totius: vel de trib. i. tres dies. Ut. *Be. cinamomi af sari carpobalsami oīmi gariofiloz. 3. 3. ligni aloes: cassie lignee squinati: croci: xilobalsami añ. 3. i. se. peonie. 3. y. macis. 3. i. sticados. 3. i. f. agarici. 3. y. briōie. 3. y. aloes epa tici. 3. y. f. cū sirupo de sticados: cōfice pasta: ex q. cū opus fuerit forma pillulas: 2. illa pasta vsq. ad tres ānos i pfe ctiōe seruabit: q. duob. trāsactis mētib. q. i. pncipio meli oz existit. Et ille pillule i epilepsia q. 3. melica cōueniunt. Sel itē i hebdomada. 3. y. tyriace fiñ aut mitridati fac i auroza recipiat: vel hora tali q. ea supra aliquātulū doz mire qat. Uel tyriace loco misce ifrascripte. 3. y. ex bibe. Be. tyriace sine lib. f. pul. radicuz. peonie. 3. f. pul. se. peōie. 3. y. herbe yfopi. 3. i. f. icopozet sil. oximel. i. glitici vt itez ad formā tyriace deuēiat paz. addēdo. Cū 3. patiēs dormitū meret. 3. i. cōfectiois de musco dulcis die bus interpolatis accipiat sepe: q. cura hec nisi tpe lōgo nō pfcif: esto ifirm. adhuc libez se putaret: tā descriptus q. describendū regimē p. annuz itegruz ad minus obseruet. At quia supra dixerā passionē hanc ppter venenosita tem q. puenit p. res quaz. p. p. ietates nō sic nobis sunt co gnite curari plurima: q. tā ad extra q. ad intra conueniūt scribere disposui. Et a vegetabilib. inchoad o. plimuz valere que sequuntur ab antiquis cōpertum est: vt vif. quercinus: pentafilon: radices peonie ac eius se. gētiana. armel. 2. nō est cicuta: vt nonnulli sinonimicātes ponunt: sed est species cuiusdā rute siluestris: ligna passerina: pal ma christi: se. agni casti: poliu3 montanum: borago: radi3 aristologie rotunde: piretrum: se. betbonice: herba carui agreste: fifeleos: pulegiuz: rosmarin. ruta: saluia: sticados: thimus: 2. politricuz. Qd. n. vis illoz. puluericatus stoma co vacuo cum vino sumi pōt. 3. 2. politricum cōiter cum ofone dñica datuz. Peonia vō cū vino decoctiois arthe misse. Hētiana cum succo saluie. Ex ruta marubio 2. her ba paralytis succus extrahit: q. cum melle dat. piretrum ad moduz. 3. 3. 2. diti preparē: 2. ex boragine fit succus qui postea iulepticat: 2. qd. uis illoz. dederis fac vt p. mensē p. tinuet. Ex his que dicta sunt diligens medicus nō solū pul. sed sirupos decoctioes seu pfectiones electuaria suo modo conficere poterit: sed de his particularius infra. Nunc de mineralibus est dicendum: 2. sunt lapis yri dis: lapis iudaicus: antimoniu: spuma maris: lapis yrun dinis q. i. yētre yrundinis pulloz reperit: q. luna crescen te scinde yrundinis pullos 2. q. reperies rubeos i stoma co lapides referua: 2. qd. uis illoz. puluerica: 2. cū vino po tui prebe. De his at q. sumunt ab aialib. sunt vermes terrestres: stellio: mustella: talpa: cuculus. Accipe q. que ex istis libuerit 2. totum integrum in furno deficcari per mitte taliter scilicet q. inde puluis fieri possit: sed ne ad carbonis formā deducatur caue: 2. illum puluerē cū vino dabis: vel in suis cibarijs vt. Et legi i quodam li*

Tractatus .VII.

bro de pprietatib⁹ animalium qui intitulat^r rasi. q^o cuculus in hoc magna bz pprietate: q^o in epilepsia semel oī mēse cadit. Et sicut reubarbarū ad se colerā a pprietate trahit: ita cuculus materiā que epilepsia efficit. Et subiungit q^o caput cuculi sup se portatū nō finit epilepticum cadere. ¶ Quantū vō ad aialū pres valet infrascriptoz sūguis: vt sanguis agni albi: asini pmo partu nati: mustelle: testudinis nemoralis: leporis: et vulturis: san. agni: et asini cū vi nō datur: mustelle cū aceto: testudinis quo libuerit mō. Ex sanguine vō leporis cū speciebus sit artocrea: q^o ifirmo ad manducandū daf. Sanguis vulturis desiccatur: et cum pulvere sui iecoris cū oximelle squil. daf. Ex cerebellis conueniunt cerebz corui parui dammulley: si et mustelle: et ex quolibet illoz fac puluerē: quē cum aceto dabis. ¶ Ex cordib⁹ conueniunt cor irundinis: vulturis: irci: lupi: simie: et mule: cor irundinis ita calidū trāsglutiat. comesta tñ oīa illa p̄sūt: sed ex eis cōiter fit puluis: qui quouis mō valet. ¶ Ex epatib⁹ conuenit epar asini: lupi: aquile: muli: et vulturis: ista epata comesta valet ipsoz pul. quo quomodo dederis. vep^r epar aquile puluericātū cū ppo sanguine eius ac melle datū efficacius operat. ¶ Ex fel lib⁹ sunt fel agni albi: vrsi et lupi: et illa cum melle dentur. ¶ Ex testiculis: sunt testiculi apri: verris: arietis: et gallo: rui comesti valet. sed ex eis cōiter fit puluis: et qui fit ex testiculis apri cū aqua daf. Ex testiculis arietis: cum lacte eque: verris vō cū lacte scrophæ: et galloz cū aqua et melle. ¶ Aliqua sunt ex aialū partib⁹ q^o nō nisi in formam plueris vt possum⁹: vt est cinis yngulaz asini: cornu cerui: cranei bois. s. p viro masculi craneū accipias: et p muliere femine: et cinis testitudinis nemoralis cineres isti cū vino dant. ¶ Ex stercorib⁹ conueniunt sterc⁹ pauidis et ciconis: et quoduis illoz cū vino et melle dabis: vrinā apri cū lacte eque dabis. ¶ Ex coagulib⁹ puenit coagulū leporis et caprei: et talia cū vino vā aqua ad quātitatē ciceris datur. ¶ Ex gb⁹ valet additamenta q^o sup ipsoz crura nascūtur. ¶ Itē cū nascit equus sup ei⁹ fronte stella q^o daz exstiter: quam equa statim labit: sis ergo p̄sto ad eā bñdum. ¶ Itē cū equa parit ei⁹ pullū post horā vā infra bñcū tps quoquō frustū ad formā splenis porci per nares emittit: qd equa statim labit. Si ergo ista hñe cupis: auisat^r esto. q^o nisi p̄sto affueris illa equa deuorabit. Ex quo q^o vis illoz puluerē facias: de q^o cū vino potui dabis. ¶ Quia corui comesta valet. ¶ Puluis vō facit ex oib⁹ interioribus canis: vt est epar: cor: splen: et cū vino q^o daz. ¶ Plura ex istis sunt q^o si i abundantia hñi nequeūt fm eoz duratiōes vti poteris. sed his quoz copia tibi fuit p cōtinuū mēsez ad min⁹ vtere: vep^r si cū q^o p̄dictoz volueris irundinis puluerē cōmiscueris valebit p̄mū. ¶ Valet itē si qdvis p̄dictoz cū oximelle sglitico dederis: et si secū vt facili⁹ laberēt pap^r aq^o p̄mule vis adiūgeres nihil supra. ¶ Simplicia q^o epilepsie cōueniunt plima tibi descripti. s. ex gb⁹ dā ipsoz omixtiōes aliquē fuit q^o i casu illo mirabile esse cū iducunt: imo diuinus: quaz pma. B. pul. cuculi. pul. irundinis: cineris yngulaz asini: cineris cranei bois masculi p masculo et. an. 3. y. se. betonice: se. agni casti: se. ruyte: palme xpi vici quercini: spume maris: sticados: lapidis yridis an. 3. i. se. peonie. 3. i. f. radi. peonie. 3. y. fiat puluis: cui⁹ mediū coclear mae stomacho vacuo dabis. ¶ Et si ex illo pulvere cōfectionē p̄diligeres. B. pul. p̄scripti. 3. i. cuccari albi lib. f. dissoluat^r cuccaz cū aqua p̄mule verris: et fiat i morsellis cōfectio: cui⁹ dos mane stomacho ieiuno sit. 3. f. ¶ Scito tñ q^o esto. 3. i. specieruz p lib. i. cuccari cōiter p̄suerit apponi. tñ tā de istis q^o de infrascriptis. p lib. i. cuccari audacter. 3. y. ipone: q^o magis erit cōfectio virtuosa et delicata satis. ¶ Et bñ sup nota q^o peonia te/te thesalo i suis de pprietatib⁹. xy. herbaz luna crescen-

De epilepsia

te crescit: et decrescēte decrescit. vñ ipse et antiquozū aliq^o expmētob⁹ didicerunt q^o ipa collecta luna crescēte egritū dines gb⁹ appropriat adauget: et decrescēte minuit. Ex q^o infero q^o i epilepsia tā radix q^o semē luna decrescēte colligi debeant. Quid ergo mix⁹ ē si Sal. et aliq^o interdū eam valere cōpererūt: et interdū nequaquā. ¶ Puluis alius i hoc casu diuinus. B. cineris cranei: cineris yngulaz asini: an. 3. i. se. peonie. 3. y. fiat puluis quo vt supra vtere: et si libet de eo cōfectionē face. ¶ Ali⁹ itē optim⁹. B. cineris cranei. 3. i. pulueris vermiū terrestriū yrundinū an. 3. y. se. peonie. 3. f. et fiat puluis. ¶ Vel ad lēbicū put ifra faci/ as: accipe yrudinū partes. vi. castorei partē. i. cōquassēt. et cū aceto fil⁹ emplastrēt: ex quib⁹ aquā ad alembicum extrahē. cui⁹ dosis sit vñ coclear stomacho vacuo. ¶ Lōfectio alia in hoc casu singularis. B. succi herbe paralesis lib. i. succi rute: succi maruby an. lib. f. cuccari albi lib. i. f. cum succis istis cuccarum dissoluatur: postea decoquat^r: et cū infrigidari inceperit infrascriptos pulueres adde. B. cineris cranei: cineris yngulaz asini. an. 3. y. vi. pulueris yrundinis: pulueris cuculi: corazol⁹ ru. pulue. lapidis: yridis palme xpi an. 3. i. radice peonie. 3. y. f. se. eius. 3. i. f. fiat puluis: quē cum cuccaro iam dicto misce. et p bolos vel in opiatoz formā cōfectionē fieri facias. ¶ Vel aliter. B. recentē rutaz quā cultello tere: et de ea accipe li. i. mel/ lis lib. y. et eo modo quo fit saluata decoquat^r: cūq^o infrigidari incipit adde pul. infrascriptos. B. cinamomi electi. 3. y. f. nucis musca. 3. y. ambre. 3. f. se. peonie. rad. eius an. 3. i. f. cineris cranei: cineris yngule asini: an. 3. f. pulueris cuculi: pulueris yrundinis: an. 3. y. fiat puluis que cum p̄scriptis misce: et fiat electuarium. dos sit ad castanee quantitatē mane stomacho vacuo. ¶ Multū sirup⁹ sglle in hoc casu ab Auice. cōmēdat^r: quē sic fieri iubet: squillā in vitreato vase de terra cū melle reponē: et cū corio/vas illud stricte liget^r: et dieb⁹ quattuor regnatē canicula i sole dimittatur. dehinc totū exprime: et expressionē illā cū melle sirupizato. cui⁹ dosis sit singulo mane coclear vñ. ¶ Ali⁹ de squilla sic faciunt. B. squillas quot libet: et eas cum ligneo pistello cōtere. deinde tantū mellis superpone: q^o cooperte maneāt. dehinc canicula regnante dieb⁹ quinquaginta i sole p̄tinue dimittant^r: cū spatula lignea q^o die misceat^r: et si citius necessitatis cā id facere velles: vas super cineres calidos pone: quos cōtinue permisce: huius cōferne singulo mane 3. y. exhibeat^r: veruz gustui multū displiceret. quā ex re tuis cū cōfectionib⁹ quādo libuerit poteris cōmiscere: quod bñ laudo. et cum his maxime que cum melle fiunt tā pulueres p̄scriptos q^o cōfectiones in hoc casu mirabiles adinuēni. ¶ Sed tu ipse ex simplicibus p̄scriptis q^o magis placent elige: et tuo mō cōfectionē face: vel ad lembicum aquas si libuerit extrahē. ¶ Nunc autē secreta quedā inscribere libet: quorum primū. accipe cuculū et vñū cū plumis in rudi olla reponē: que sigillata i furno donec ex eo puluis fieri possit dimittat^r. et cū dormitū ifirmus tuus iuerit ad quātitatē auellane cū 3. y. aque primule veris de. ¶ In fine vō cene sup assō pane i vino remollito de infrascripto puluere ponat^r: dehinc vipā illā manducet. nihil tñ postea bibēdo. B. mirrhe masti. thuris. an. 3. f. cuccari. 3. y. p̄anorum aurū numero. xx. et fiat puluis: quo vt est dictū vtere: et B diebus. xxx. continuis fiendū est. Quantum tñ ad purgationes et regimē vt in p̄cedēti dictū est fiat. ¶ Secre/ tum aliud quo quidā mirabilia faciebat. Accipe se. peonie luna decrescēte collecta que nunq^o terrā tetigerit: et puluerizent^r: et cū vesptiliōis sanguine pillulas ad quantitatē cice. confice. de quib⁹ tres cū iuerit dormitū p men/sem infirmo tuo prebe. ¶ Aliud fac ex costa sinistri lateris suspensi aut decolati bois pul. de quo cū succo primu/

le veris oī fero per mensem integrum infirmo tuo pbe.
De appropriatis que in cura epilepsie ab extra appropriantur. CAP. VIII.

A extra iuuantia quod plurima sunt: vt est cona coru lupi sup carnē nudā delata: ac cona pellis frontis asini i capite sp portata. Rusa vō con trita odorē p sepe: pariter vō et thim. Uel tale pomū cōficiat. R. radice peonie pulueri: et subtilissime: et cū storace liquida eā in formā pomū re ducas: qd sepiissime infirmus tu odorēt. Infantes vō ta lia ad collū deferant: vt illorum odor ad nares transeat. In illo itē casu suffumigia nōnulla laudant: veluti fa cta ex mēbrana q est sup pullū asine cū nascit: vel ex peo nia: vel ex blata bisctia seu ex ambra cū osse d corde cer ui mixta. Plurima itē reperiunt q sup se portata mul tū valent. veluti radix piretri ad collū: vel radix peonie tpe agrio collecta: vel accipe se. eiusdē q semina nūq ter ram tetigerint: et p diē cum sua nocte i sanguie vesperilio nis ea dimitte. Efficacia vero i corio vituli aut cerui alli gari facias: et talia infirmo ad collū portet cōtinue. Uel portet smeraldū seu aliqū lapidē: vel corallū: vel iridi nis lapidē: q terrā nūq tetigerit: et in cerui vel vituli corio inuoluat. Dehinc sinistro lacerto cōtinue ligatū de ferat. Et idē de celidonio facias: s3 sub ascella sinistra por ter. Si itē anuli quidā accipe de vmbilico puelli nō uiter nati: et in anulo auri eū include: smeraldū vō desup. Uel facias sic accipe de pilis canis albi cum modico peonie radice: ac radice piretri: et illa anulo aureo inclu dant: smeraldus vō desup: et fiat anulus bñ polit. Et si s3 hos anulos infra scriptū feceris. Gaspar fert miram thus et. Ser. n. q prescriptū versus sup se portat epilepticū ea dere nō sinit. Hi anuli i digito vel ad collū portari valēt. Abusū dā cū cetera nō p sūt actuale vel potēiale cau teriū plurimū laudat. qd ego pariter laudo. Et si feceris p annū foramē illud apertū detine. nā sup cōmisuraz in medio de potenciali cauterio de peste i cura bubonis de scripto pone. Et amota escara pilam ex ligno edere factā in foramē illo cōtinue deferat. Laulis vō: foliū aut consi milis desup. Si n. hoc feceris: magna bñ esset epilepsia: q descripto obseruato regimine infirmū nō relinqret.

De eius cura epilepsie: que per cōitates aliorum mem brorum causatur. CAP. IX.

Vbi a stomacho seu ab alio mēbro prouenerit: epilepsia peccantē humorē fm exigentiā pur ga membrū successeue confortat: qd ex doctrina in ppris capitulis data facere scies: debic ad prescripta ordinate te transferas. Sed garga ri smata: caput purgia: suffumigationes: peccato nō exite i cerebro dimittēda sunt. Que a vermib? puenit p ver miū curam curat: q infra deo duce suo loco dicet. La ctentes et adhuc aliquantulū grandiores q dicta sunt fa cere cōplete nequirent. Sed tñ de plurib? cōfectiōibus et cōsiliis cū lacte vel vino seu aqua sumere pnt: atq de scripta sup se portare: et tu de talib? vt postea eis fiāt esto. nec i sola estate p fidas: qz q cū malo regimine viuūt: eta tis mutationē neqz curant. S3 deiceps vt oīc epile psie licētiāz pntē q dca sūt epilogo ad actū practicū te deducā. Si ad epilepticū paroxysmi hora puenieris. put i cap? de cura paroxysmi dictū est face. Quietis vō tpe eta tem: cōplexione: pcedens regimē: et talia considera. et sibi debitū sex rez nōnaturalū regimē iniunge. Dehinc pec cantē humorē fm exigentiā digerat: et euacuat mēbrum mādās seu peccās cōforta. pillulis tyriaca seu mixtura il la vraf. et oī mense vomitus mō patiens ad hoc abilis sit gargarismata: caput purgia: masticationes: odoramēta: et suffumigia: fm prescriptū ordinē face. puluez itē pfectio

nū et talium acceptionē continet. Serlandā ex pelle frō tis asini factam continue in capite porret. Et lupi conam vbi libet sup nudā carnē: et que descripta sunt ad collum portāda deferat. In digito vō anulos: mala erit epilepsia imo pessima q pscriptis diligētē obseruatis non recesse rit. qd vbi sic esset tu ad cauteriū recurre. Ego. n. plimos curauit: et inter ceteros vñū sexagenariū q annos plimos hanc fuerat egritudinem passus.

Tractatus. viij. de appoplexia dno in se cōtinēs capla.
Quid sit appoplexia: que cā: et que signa taz pnostica qz demonstratiua. CAP. I.

Si sensu et motu plurib? ex cau sis membra priuari cō tingat: vt interdū cā stupefactiōis spiri tui: mēbra aliqua iffecti qūitate mala p quā spūs ad euz venientes taliter dispo nunt: vt nec p sensu nec p motu sufficiāt.

Ab opilationē tñ viarū spūs sensibilis et motui frequētius id accidit: vt in somno taz naturali qz nō naturali ē videre. in paralyti qz et epilepsia ac alijs in pluribus et. sed q nō pposito magis attinet i appople xia id manifeste cōphēdit. nā pp opilationē ventricu loz cerebri seu viarū spūs sensibilis et motui itēgre factā a sensu et motu mēbra oia tūc vacāt. Ex qb? cludo q appoplexia nālis nihil aliud ē qz egritudo qdā ab itēgra viarum spiritus sensibilis et motui opilationē pueniens: ppter qd sensu et motu oia mēbra priuant. Illa igit opila tiōne appoplexie fore cām liquet. Sed vt particulari us eius cause tibi pateant. scias q talis opilatio a causis plurib? puenire pōt. Nā frigiditas pcussio apostema vel qdvis aliud spiritui vias cōstringere valēs opilationem efficere pōt: q a Joāniculo suis in cathedrys attenuato ria dī. Pōt et alia fieri: quā artatoriā vocat: et est cū in viarū illaz pcanitatē hūor sua nimia quātitate aut visco sitate opilationē effecerit vel lapis vel qdvis aliud in vi is illis exis. Alia sit a carne seu re simili: vt veruca vt porcus et. et in vīs illis pternaturaliter genita: et hāc car nosam appellat. Ex quibus oibus in genere cause patent appoplexie cum nulla opilatio fieri possit que ad illorū trium generum aliquod non reducat. Sed ad eas adhuc particularius veniendo extrinsece et intrinsece cō pnt. Extrinsece vt iordiat: sex rez nō naturalū occurfus sicut nimia aeris frigiditas: supflua comestio: et rerū hu midaz potissime: supflua qz comestio et potatio nimia: qz es: somn? et sic de alijs: et casus ites et pcussio. Intrinse ce vō eē pnt apostema vel quecūqz res spūs sensibiles et motui vias attenuātes: vel humor aliqz sua nimia qūi tate aut viscositate illas opilās: et hoc sepi a flegmate: de hinc a sanguine: raro a melācolia: et rarius a colera pūit. Et sic iste in summa sunt cāe appoplexie q triplices gra dū recipit. Prim? est cū in oib? cerebri vetriculis et in vi is oibus spūs sensibilis et motui itēgra sit opilatio: et tūc patiens sensu et motu oīo priuat: et anhelit? vix pcpit: euz vie que a corde ad cerebri proueniunt: omnino sunt opi late: et talis nec spirat neqz spumat: s3 i pectore oregmon: qui est prece mortis audit. Et talē appoplexiā vipo. for tem appellat impossibilis curationis et. Et hoc est q in terpretatio nominis sonat. nam appoplexia idē est quod localis percussio: vt inquit isido. quarto et huiusmodi caplo de nominibus egritudinū acutaz. appoplis. n. gre ce apud latinos pcussio. In secūdo aut gradū: et si in tēgra quoqz opilatio: leuior tñ existit. et tūc patiens anhel itū h3 inordinatū per os potius qz per nares exirentem: cum virtus a multitudinē materie velut in primo nō sic opprimitur vltimū ad expellendū materiā conatū facit: et pp h apoplico iterdū spuma accidit. Terti? gradus

Tractatus .VIII.

est cum anhelit⁹ liberius habeat. et cū facili⁹ q³ respirant
vñ i illa leuior q³ i pcedētib⁹ ē opilo. pme baz. specierū i
possibilis est cura: a secūda euadit prarissimi. Nā vt Ra
sis ingt i apolia spuma apparēs mortē significat. A tertia
vō aliq³ sed itez cū difficultate: et euadit i paralyfis ca
dunt: q³ neceffe ē aut materia illa eos suffocet: aut in ner
uos ibibat: cū i eoz originib⁹ exeat: nec aliā viā ad egres
sionē hñt. Ex istis pz qd in tali passiōe pronosticandū sit.
¶ Sed q³ nōnulli q mortui appebāt tertia die adhuc vi
ui repñi sunt. iubēt veteres vt vsq³ ad lxx. horas taliuz
sepultura tardet. nā egritudies pacute: vt est apoplexia
et. in die tertia: et potissimū versus finē: vplimū aliquaz
mutationē faciūt. nā luna i tali spacio vñū cōdiaci signū:
vel saltē grad⁹ vñi signo equalētes pagrat et vltra. et nun
q³ ab vno signo ad aliud puenit qn i hñozib⁹ aliquaz agi
tationē faciat: et hoc tā i apoplexia q³ i gbuscūq³ repēti
nis egritudib⁹. Jā aliq³ innēti sūt q reputati mortui iterū
surrexerūt. ¶ S³ vt cognoscas an patiēs viuat: fac vt di
cūt qdā accipe bōbacē bñ carmiatū: et loco vbi nec vēr
fum⁹ nec aliq³ hñ fuerit situet ifirm⁹. ad cui⁹ nares talis
bōba⁹ apponat. Si mouet viuit: cū necessario viuis diu
stare neqat: qn aer ad nares pueiat. hui⁹ tñ signū ē valde
fallax: q³ solū ex anhelitu astantiū aer pscpe mouet: q ad
bōbacē pueniens cum cōmouet. Sed certū est: si accipis
clatū aqua plenum: et sup ifirmi pect⁹ apposueris si viuit
mouet. necessario pect⁹ ad cui⁹ motionē alique gutte illi
us aque expādunt. ¶ Uel speculū bñ tersū et politū ac
cipias: et iuxta os et nares patiētis appone: q³ si viuit indu
bit ex suo anhelitu speculū ificiet. ¶ Sed nunc signa q³
dā q³ apoplexiā futurā minant: iscribere libet: esto pticu
lari in caplis: illa distincta repica. Et sūt importun⁹ et an
tiquus capitis dolor: vertigo: et scotthomia: frequēs ebrie
tas: oculo⁹ tenebrositas: icub⁹: somni nimia plixitas: toti
us grauitas: ac pigritia faciei liuiditas: ac palor. vñna vō
pallida spissa: cū resolutiōib⁹ plib⁹: et cū circulo grosso plu
beo. Signa. n. talia apoplexiā futurā minant. ¶ Quan
tū ad demōstratiua qdā cās: et qdā apoplexiā actu existēti
demōstrāt. ¶ Quantū ad cās si extrinsece fuerint: vt p
cussio aut casus aeris excessiua friditas supflua rez hñi
daz: cōmestio frequēs ebrietas: vel aliq³ tale ex astatiuz
relatiōe id scies. ¶ Quāti vō ad hñozes q eaz efficiunt.
Si i cā san. fueris i facie color viridis: aut rubens erit: aut
niger. nā calore p ifridationē mortificato vt in appople
xia cōtingit fit san. color viridis: aut niger: vt yemis tpe
i pomis maxillaz sanguineoz pz: attū cōplo etas ptece
dens regimen et silia: certū iudiciū de hoc tibi dabunt.
¶ Si aut fleugma fridū in cā fuerit i facie palor: seu liui
ditas cū mollicie et timore quodaz aderit. Sed de B cō
plexio pcedens regimen et. te certum magis efficient.
¶ Et de melancolia pariter inuestigabis. ¶ Q³ si a com
plexione calida: et a colera id fiat: pro miraculo quasi re
putabit: q³ de his signa inuestigare nō curo. ¶ Signa
actualis apoplexie sunt si subito ifirmus cadit: et veluti
subeticus iaccat et stertit: si vocib⁹ magnis et acutis voca
tus nō rñdet. si tract⁹ timpoz: aut capilloz: aut si pungat
nō sentiat his signis appentib⁹ hunc apoplecticū iudica.

De cura apoplexie.

CAP. II.

¶ Apoplexie cura est ifirmū a porismo releua
re: nā si q³ postea fienda sūt: veluti purgatiōes
caputpurgia: sternutatiōes: gargarismata: ma
sticatiōes et. eo mō quo i caplo d epilepsia di
cūtū est fiat: palyfis aut in q³ passio bec sana bil
termiat: sequēs caplin curā ponit. ¶ Lūz ergo ad appo
plecticū deijneris quot⁹ grad⁹ ille apoplexie fuerit. pno
sticatiōe vtire. ¶ Et vt appeat hñc diuinā sciam egritu
dinē nullā ptermisise cui possibilia medicamina nō sue

De apoplexia

nerit q³ sequunt⁹ p ordinē face. Si. n. ex his quēq³ curare
possis vulgares te p deo tollerēt. ¶ P³remisso ergo p³ono
stico: si apoplexia sanguinea fuerit et corpus plectoriz
ac ad flobothomiā cetera regita sint: de sappēis statiz si
at flōmia: et de sanguie in notabili quātitate debes cūbe
re. ¶ Cū sale et aceto fiāt extremoz fricatiōes. ¶ Adiu
torijs vō dolorose ligat. ¶ Sup poplite ac i crurib⁹ ven
tose. ¶ Dehinc cephalicas scid e: et successiue nafi venas:
vel ab eis cū porcinis setis sanguinē extrabe. ¶ S³ vbi
tanta nō fuerit sanguis plectoriz cephalicas pmo. debic
nafi vēas flōtoma. ¶ Uex vbi i pncipio affueris et mām
i fluxu pcpias cū olo ro. et aceto q³ssato caput iunge: vbi
vō mās fluxū pcpies id haud q³ facias. ¶ Itē hoc cli
stere fiendū ē. q³ B. malue blitis mercurial: sticados: cā
mēlle: cētauree minoris: añ. M. i. fiat decoctio. d q³ accipe
li. f. i q³ dissolue hyerepigre. 3. i. cassie pul. que. añ. 3. i. mell
ro. 3. y. olei oli. 3. y. sal. tri. 3. y. et fiat clistere. ¶ Sternuta
tio ex pipe: eleboro albo: stasifaria: vel aliquo tali successi
sue sic fiat. ¶ Et vt dētes nō frāgant: et nō sibi ifirm⁹ lū
guā amputet: cūe⁹ ligni iter dētes appōat: quo facto lin
guā aut palatū ex mitridato: tyriaca: aurea alexadria: cō
fectiōe anacardiā: aut sinobalsamo pūge. Et si spuma ad
os fluxerit: id nequa³ facias. nā illa ppinquā mortē de
nunciat. ea. n. ab hñiditate pulmōis puenit: in q³ pp forte
ebulitiōes caloris naturalis i corde: q³ vt d³: enētari negē:
grādīs fit agitatio: et his pfeueratib⁹ qn calor ille suffocet
tur: diu stare non pōt. vt inquit Sal. vō de interiorib⁹. c. i.
Isto mō ergo ad os spuma causat: q³ vt pz caloris extin
ctionē denunciat: p³his mortē p³ima: q³re si q³q³ in os ap
posueris: te ifirmū suffocare dicēt. Si itaq³ ifirm⁹ tuus
ex his nō reuincit q³ sequunt⁹ i cura apoplexie flātie:
fortiora medicamina face. ¶ Et q³ oia sil ifscribere nō po
tuit: et cū multa sil fiāt: neceffe ē epilogādo dicta ad actuz
practicū te ordiate deducā. ¶ P³ronostico p³mo vtire: frica
tiōes ac dolorose ligature successiue fiāt: et mā i fluxū exi
stēte euz oleo ro. et aceto q³ssatis: caput iunge: cit⁹ q³ po
tes: ex saphenia vel basilicis flobothoma: et debinc cliste
re fiat: quo emissio flōthomiā ex naso reiteta: deinde veni
tolas diuersas appone. postea vō fiat sternutatio: et suc
cessiue d mitridato: siue de aliq³ ex dictis i os p posse mit
tas. Et ordo ille i apolia sanguinea seruandus ē. ¶ Tūc de
flegmatica cūeo iter dētes: vt supra posito ligature fiāt
dolorose: digitoz plicatio: ac sub ynguib⁹ subiliū cānaz:
vel stilli alicui⁹ appō. Coxe vō: nates et anche: euz virgul
acriter vberent: extrēitates cū sale aceto fricēt: et vōtote
in tā dictis locis diuersiue ponant. ¶ Et q³ passio bec a
plectoriz magna vplimū accidit: veteres cephalicaruz
flōthomiā laudāt quā vbi cetera nō cōueniāt: facias: san
tū nō i multa quātitate exbat. ¶ Successiue vō tale cli
stere fiat. B. calamēti: organ: camēlle: sticados: centau
ree minoris: saluie: añ. M. i. agarici: cartā: polipody. añ.
3. i. collogntide. 3. f. q³ssent: et fiat decoctio: de q³ accipe. li. f.
3. i. q³ dissolue hyerepigre. 3. i. f. mell⁹ ro. 3. y. olei cōis. 3. y.
salis gēme. 3. y. fiat clistere. quod sel aut toties iponat: q³
notabilis hñoz q³ttas egrediat. ¶ Uel loco ei⁹ supposi
torizū cū duro sapōe: felle thauri iunctū fiat. ¶ U³ facias
sic. B. salis gēme agarici añ. 3. i. f. scamōee. 3. i. mell⁹ cocti
quātū sufficit: et fiāt suppositoria. ¶ Dehinc aut sternuta
tionē cū eleboro albo: euforbio: piretro: sinapi: succo yri
os: vel aliquo tali puoca. Rasis vō succū vñi⁹ teste allei
narib⁹ iubet poni. Castoreū q³ oppopōaci et galbanū na
rib⁹ vt odorēt pōat. Aquā q³ vñis paz. Item oppopōaci
galbani et euforby i oleo amigdalaz amara⁹ dissolue: et
de eo guttule alique in nares apponantur. deide si possi
bile fuerit cū modico oxymellis. 3. y. anarcadie cōfectio
nis fac transglutiat: vel tyriache seu mitridati tātūdem.

Cum pēna itē oleo intincta et in gutture missa si fieri po-
test vomitū prouocet. **C** Sup collū et i pēcipio spine sic
ta ventosa apponat. **C** Bis factis cum calido vino albo
decoctiois saluieruthe sic habet: maiorane et camemil-
le caput lauet: et abradat: et ex tali vngueto totū punga-
t. **Q** olei de euforbio. 3. i. terbetine. 3. i. f. serapini oppo-
ponacis an. 3. iij. sulfuris. 3. iij. castorei. 3. i. ducant in mor-
tario donec ad formā vnguēti denētiat: quo postea vte-
re. **C** Uel more rasio accipe castorei. 3. f. pulueris sina-
pis. 3. ij. cum aceto fortissimo simul ico porcent: et ex tali
caput inunge. **C** Uel facias sic. **R**. castorei. 3. f. serapini:
euforby. an. 3. i. f. sinapis. 3. ij. cū oleo vulpino et de pipe-
ribus aut de euforbio simul i mortario ducat: et ex eo ad
formā vnguēti deducto a principio spine vsq; ad medi-
um dorſi fiat inunctio. **C** Et vbi illa nō cōtulerint sarta-
ginē ferreā cōcatū valde: aut capellū ferreū: qd nri anti-
qui p̄res in bellis p̄o tutamine capitis deferebant: tigniri
facias: et supra caput ita ppe ponatur qd capilli vel caput
abrafum: si fuerint aliqui pilli ibidez possint uſulenti. Cū
qz infrigidari incipit: eū calidū vt supra reitera. **Q** si nec
bon' hō reueniat p̄sbris euz relinq; qd eū oleo scō punga-
t. **Tractat' non?** De paralyti in se octo p̄tincens capitula.
Quid sit paralytis: q̄ quoz sunt eius cāe. **CAP. I.**

Nonnulli veteres paralytis cu apo-
plia p̄p̄ea q̄ sit hnt affini-
tatē in vno cā: posuerūt. Nā vbi vētricu-
loruz cerebri atq; neruoz oluz fiat opilo
apoplia ide puenit: s; cū solūmō neruoz
quorūda opilatio talis fiat: qd spūs sensi-
biles et motui p eū transire nequeāt. mē-
bra quib' nerui illi deseruiunt: motu atq; sensu p̄uari ne-
cesse est. et talis passio paralytis nuncupatur: q̄ nūllū aliud
est q̄ mēbroz relaxatio ppter neruoz opilationē cāta i
q̄ tā sensu q̄ motu mēbra illa oīo p̄uant. **B** ē q̄ **B** voca-
bulum paralytis sonat: qz grece paralytis latine relaxatio.
C An. iter relaxationē et palyſim tñ ponēs dñaz dicit qd
palyſis dñ cū p̄ aliq̄ seu tota corpis medietas relaxat. et
B est (vt ait) qd vocabulū illud paralyſis in arabico sonat:
qz idē est qd p̄: vel medietas. sed mollificatio est euz to-
tū corp' ppter caput relaxat. Nā si caput qz relaxaret: cēt
appoplexia et nō palyſis. **C** Et ex his p̄s p̄o iter palyſis
et mollificationē dñaz. et ea qz q̄ est iter palyſim: mollifica-
tionē et appoplexiaz. talia n. solū fm maiore aut minorez
opilationē differūt. **C** Alij paralyſis enerationē appel-
lant: ab e q̄ est sine neruis q̄s sine neruis: qz palyſis pa-
tiens fm paraliticatā p̄tē sine neruis eē vt: cū motu atq;
sensu: quoz ipsa sit infra: careat. Auctores tñ istis trib'
terminis. fm mollificatio: paralyſis: et eneration: tanq̄ sinoni-
mis vtunt. **C** Paralyſis aut duplex est. fm vniuersalis: et
p̄ticularis. **P**articularis ē q̄ aliq̄ vñū mēbrū p̄p̄ehen-
dit: vt est brachiū manus: pes etc. **U**niuersalis ē illa que
corpis toti medietatē: aut capite excepto corp' ipsū totū.
nā si simul caput ambob' cū laterib' palyticū: foret: esset
vt dictū est: appoplexia et nō palyſis. **C** Nūc de causis q̄
extrinſecē et intrinſecē esse p̄nt. **E**xtrinſecē vt res q̄libet nō
naturalis i neruis quouis mō tātas opilationem iuducere
valens: qd sensu et motu mēbra qd' nerui illi deseruiunt:
oīo p̄tinent: vt aer vel quoduis aliud friditatis: aut cali-
tati itēse: superflua comestio: et maxie pisciū: ferculū casea-
ti de pasta: et similiū: frequēs itē crapula: somn' supflu': vi-
missio: exercitiū: ira ac timor igēs: nimia coy' frequētiatio.
Supfluitatū retētiō: et ita neruoz cōfractio: seu attractio
ac eoz fm lōgū scissocasis: p̄cussio: dislocatio: mēbri fra-
ctura: et sic de alijs. **C** Lā itē se eab' hūoz q̄libet eē p̄t. **S**z
ē frequēti' fleugma: deide sāguis: raro melia: rarissimē vō
cola: apostēa itē tolē: neruis opilationē interdū efficit: q̄

ē palyſis cā. **C** Et refert An. qd q̄libet cōplo sine mā pa-
lyſim efficere potest: esto enī vt ait spūs sensibil: et mo-
tu ad aliq̄ vñū mēbrū denētiat: p̄t tñ mala cōplo ibi
exis talr mēbrū idisponere: vt ip̄cſione ip̄s spiritū:
haud q̄quā recipiat. Et sic mēbrū illud motu atq; sensu
p̄uari necesse ē: **B** a friditate vel hūiditate accidere for-
san p̄t. Nā friditas p̄p̄ quā hēt cū spiritib' p̄tietatē: cum
ip̄s ad mēbrū pueniāt: eos talr idisponūt: vt neq; ad sen-
sū: neq; ad motū cāndū sufficiāt. **H**ūiditas vō mēbrū stu-
pefacit: p̄p̄ qd ip̄m motu atq; sensu p̄uat. **S**z rarissime a
calitate et siccitate hoc euēnit. **C** Tenēdo ergo has q̄lita-
tes palyſis efficere posse: et cā includēdo qd p̄ neruoz incli-
sione causat: p̄scripta diffinitio talr supplēda cēt. **U**idelz
palyſis est mēbroz relaxatio: p̄p̄ neruoz opilationē vñ i
cissione: aut ip̄s mēbroz p̄p̄ q̄litate indispositionē cāta:
in q̄ tā sensu q̄ motu mēbra talia oīo p̄uant. **C** Persepe
qz successioe aliaz egritudinū: puta per viā crisis accidit
palyſis: vt apoplexie: epilepsie: stuporis: tremoris colice
apostematū grūdā fe. cronica: et i bis potissimū qd' ma-
teria plimū abūdat in cerebro. Et vniuersalr p̄t ab oib'
egritudinib' puenire: in quib' materia plurima in cere-
bro: vel neruis abundat.

De signis paralyſis demonstratiuis. CAP. II.
Nunc de signis q̄ duplicia sūt. s. dñōstratiua et
p̄nostica. **C** Demonstratiua q̄s sūt duplicia: qd'
palyſim: et qdā ei' cās ostēdūt. **p**aliticū vi-
ces cū mēbrū aliq̄ seu totius medietas: vel
ipsū totū corp' ppter caput ē cū puatiōe sensus
et mot' relaxatū: et cū pulsus est occult' debilis: frequēs
et inordinat' persepe etiam mēbrū seu latūs paralyticū
est ac si esset i glacie frigidum: et sanum ac si esset in igne
calidus. Et hoc est qz ad mēbrū palyticū spūs nequaq;
eūt. Et hi qd cū venire solebāt transeūt ad sanū. **C** Lā-
rū extrinſecap signa ifirmi vel astatiū narratiōe p̄phen-
des. **C** Que vō aliaz egritudinū successione pueniet ex
ipsis pcedētib' egritudinib' cognosces. Si aut fuerit apo-
plema ip̄m ibi signa p̄p̄a demstabit. **C** Et si ea a flegma-
te puenierit: qd plimū accidit palytica mēbra ad albedi-
nē sedēt: et toto flegmatico supfluitates aderūt. **U**rina
vñ plimū erit alba atq; spissa: et dixi vñ plimū. Nā in paly-
si sepe epar atq; renes itantū debilitant: vt seq̄strare ab
aquisitate sanguinē nō valeāt: et tūc fiet vñ rubra: esto
flegma fuerit i cā: s; tñ vt dictū ē frequēti' accidit. **C** Et si
p̄lo: tps āni: pcedēs regimē: et talia flegmatica p̄tentiā: cer-
tior tūc fiet. **C** Signa san. color rubr' erit: vene tumēt.
Pulsus plen' nec tanta erit sicut i p̄o diuersitas: et hoc
qz te p̄lo etas regimē pcedēs tps āni et talia certū magl
efficiet: ab his puob' frequēti' palyſis accidit. **C** S; si mīa
in ea fuerit p̄lo etas pcedēs regimē illud indicabit: cūz
q̄ pulsus erit q̄ i ceteris durior et vñ alba atq; subtilis.
C In colera vñ erit ignea. In pulsu velocitas: et p̄plexio
etas pcedēs regimē et sup dñantē colera arguēt. **E**x qd'
oib' hū peccātes facile p̄phēdes. **C** Scias itē qd si i paly-
tico vñ lateris facies sana fuerit: lesio i ortū medulle spi-
nalis existit. Et vbi facies relaxaret i cerebro. Et ad **B** ē
aduertēdū: qz te ad applicāda medicamīa plimū iunabit
De pronosticis signis paralyſis. CAP. III.
Uatū ad p̄nostica ea bipartiri libet. qdā futu-
rā palyſim: et qdā ea scā qd futurū sit denūciāt
C Paralyſim futurā tūc: si puelli febricitā-
tis vñ (vt An. igt. fuerit viridis. **C** Et flu-
por qz ac tremor palyſim futuraz minantur.
C Egritudies vō cronice i qd' capitel atq; neruoz grādis
repletio fuerit i palyſim facile terminat. **C** De tā scā pa-
lyſi signa p̄nostica sūt. **Q**z si ex p̄cussioe vñ casu subito fiat
Et i spacio diez triū applicatū imedys nō valeat. ex ner-

Tractatus .IX.

noxi contritione ruptura: transuersali sectione seu dislocatione puenire scito. et tal' curat nūq̃. Sed si in priori casu parlatiue ea fiat et medicamina pferre pphedecus curas recipere posse scias. Si paliticus membrū minoraret curas nūq̃ recipit: et potissimū si eius color ad nigredinez vel ad viriditate puerat. In senibz aut raro aut nūq̃ curat talis palefis. Et teste Rasi que epilepsie aut apoplexie successioe puenit nūq̃ curat. Que q̃q̃ aliquandiu durauerit: nec applicata remedia ei q̃q̃ p̃sunt curā nūq̃ recipit. Tremor i palefi supueniens aut se bonū. Tremor eniz arguit materiā nō ex toto nature rebellē cū quo sensus mēbris aliquat' restitui significat. alias nō tremet. Et febris est causa resolutionis materie. Habes ergo palefis signa pnostica.

De regimine rerum sex non naturalium in cura paralitico obseruando. CAP. III.

Um ad paralitici curā deuenies: si bonozem hie cupis: q̃ et q̃lis illa fuerit iustiga: et vbi incurabilis fuerit i trouantuloz manib' paup'culū derelinque. Et si hoc facere velis pnostico utere: et ei' quātū potes vitā p̃trabe. In curabili vō q̃ a mala pplexioe solū puenit: put te ista docebo: face. Mā aut in cā exite: si a fleugmate fiat in aere calido et sicco: infirmū tuū stina. Uniuersale exercitūz si bi cōfer. Nā vt ingit Rasis: labor cū motu paralitici curat: et vbi fieri negranteq̃ a lecto surgat fricatioes mō q̃ supra dictū est: fiat. Quoddā exercitiū particulare cōmedat: vt cantare: loqui alte: et sepe cum alto capite legere.

De die dormiat nūq̃: et de nocte multo minus solito. Unde melior paralitici cura: (vt ipse rasis testat) est famies vigilia purgatio atq̃ mor. Ex quib' p̃s q̃lites sobrie viuendū est: imo famē atq̃ siti tolerare inuit. Et inter cetera sit cena leuis: post quā dormitio tardet. Et vt experientia tā expertum est ad ingētē irā puocare infirmū enim nō nūq̃ liberat: vt de Tito vespasiani filio legitur: quē in mēbris p̃tractū perit: medicus tātū ad irā puocari fecit: qd̃ sanitati donat' est. Valerius itē maximus de quoddā milite duce recitat: q̃ linguā paraliticā habens ex sublatioe p̃mij certamīs tātū extitit ira cōmor: vt vocalis euasit. ira ergo cū calore excitet et adaugeat: vt patet: paralitici interdū curat: cortis oīo vitand' ē. Et quantū ad cibū et potū. Ex carnib' cōueniūt vituline: ea stratine: caprioline: cuniculine: lepordine: et hācie ei' assatum cerebrū. ipsū enim a p̃prietate valet: vt veteres oēs ferunt. Ac caro vulpis: ciconie: erit: bubonis: et vipera: vñ mēse ius vipere et galli antiqui: plimū paralitici valeat. Quib' si vri libet quātū ad vipera facias sic: habitis ex magnis que in loco arido bitant: tam caput q̃ cauda p̃ quattuor digitorū mensurā simul abscindat. Et de hinc euiscere et excozies successue: et in aq̃ salis aliquā diu ei' p̃mitte. postea cū yfopo: maiorana: origano: ozimo: salua: ac diptamo: quī i talib' nūq̃ dimittat: ad ossium vsq̃ separationē bulire p̃mittat. tale deinde iusculū patiēti potui tribue. Et si libet: de carnib' q̃q̃ dabis. Jus aut galli sic facies. Unū antiqui: galluz accipe ex superbis: q̃ ita libenter dimicant: et tādiu loco stricto cum paruis virgis fatiget: q̃ fere se mouere nequeat. deinde caput amputa: de hie cū euiscera: et sale p̃tuso reple. Sex vobozis sic dimisso sal amoueas: laue postea: et cum reb' in frascriptis farcinef cōquassatis. Accipe cardamomi. 3. f. turbitis polipody. añ. 3. ij. sticados. 3. y. semis anetis: semis peonie: añ. 3. i. bis pactis cū ad ossiū vsq̃ separationē bulire dimitte: cū quo si libet: salua: yfopum: sticados: et talia q̃ bulias. De tali iusculo. 3. vi. stomaco: vacuo patiēti tuo pbe. Et ad horribile si quē sapore habuerit occultrādū: p libito succap̃ adde. Et hic est mod' talia iuscula faciēdi

De paralisi

Potes etiam tuo patienti carnes pullinas exhibere: fassanoz: perdicū: auicularum: rubalium. Et precipue turdozum qui ex iunipero pascuntur. Omniū illarū carniū assatio q̃ elixatio cōuenit magis: quāz salsamēta ex speciebus calidis fiant: et precipue ex cingibere et pietro que a p̃prietate quoq̃ valent. Sed plurimū quoq̃ cōuenit: piper: sinapis: grana paradisi: cardamomum: et similia. Et vbi elixas carnes manducauerit cum salua: rore marino: yfopo: maiorana: et similibus condians. Et maxime cum his que a p̃prietate valent. Et sunt: thimus: yfopus: polium: origanum: et cimar: est yua. quam ille diuinus mēse superlatiue laudat. Simon autem iaimen: sis quid cimar esset ignorauit. Sed in sinonimis Mēse eam sinonimigataz adinueni. Ac i suo de appropriatis et de medicinis egritudinū neruo. Cum ingit Salie. cum aqua decoctiois cymar: yriacam ac mitridatū adinueni strabat et. Et exponit ibi in littera q̃ cimar est yua. verū nico gustū est herba amara multū. sed vbi i firmi tui gustus amaritudinē non abhorreat ea vtere: q̃ nihil supra. Spēs in ferulis ac condimentis cōuenientes. R. 3. 3. i. nūcis musca. cinamo. añ. 3. f. pipis nigri. 3. ij. galage. pipe. lōgi granorum paradisi añ. 3. y. p̃ietri. 3. i. croci. 3. i. f. fiat puluis quo vras. P̃sces recetes viten oēs: de salis i terduz tā manducare p̃t: virtute enim salis calidi facti sunt. Et fructibus in fine pastus: de pineis que a p̃prietate valent: semp assinat. In principio vero de ficibus: ceteros vero deuitet. Acetum tāq̃ inimicū mor tale fugiat. Ac vinum pariter et album potissimum: nisi medicinaliter detur: in eius loco aquam mellis bibat. In q̃ nisi eius amaritudinē abhorruerit: buliat de yua. cum ea tñ ex herbis suprascriptis vnā vel plures semp bullit: vt yfopus: salua: sticados: maiorana: poliū. Ex speciebus cingiber: p̃ietri: piper: cinamomuz: nup muscata: anisuz: vel aliquod tale: aut aqua vini bibenda est.

De his que materiā paralitici fleugmaticā digerunt: ac queq̃ tā cum medicinis solutiuīs q̃ caput purgus q̃ etis cum gargarismatibus eam euacuant. CAP. V.

Medicinalia trāsēdo que ad intra sumēda sunt. p̃sens caplm doctrinā ponet: añ igitur diem quartū vel quintū. forte pharmacū non exhibeas. ne subito (vt inquit Mēse) tollat virtus aut resoluiatur. nam cum materia cruda sit: agitat' et nō educit: et sic morz angmētatur: et sic p̃s sternitatoria: caput purgia: masticationes aut fortia gargarismata tpe illo nullaten' puenire. Ad actū igit' p̃ieticū te deducēdo tale elistere facias. R. malue mercurialis: blitis: sticados: salua: centauree minoris: añ. 3. i. agarici. 3. f. Coquasent et fiat decoctio: de q̃ lib. i. f. accipe: et in ea hyerepigre galieni aut yeralogodion. 3. i. dissolue: mell' ro. 3. y. f. olei cōis. 3. ij. salis triti. 3. y. fiat elistere. S̃z oīs mēse sic facit. R. siccle futuris. añ. lib. 3. meliloti: anisi: malue: camemille: añ. 3. ij. ficuū siccap nime ro. xv. fenugreci: cartami: añ. 3. i. f. pulpe colloquintide: cherue mundate. añ. 3. y. centauree minoris. 3. f. buliant i lib. vi. aque: vsq̃ ad p̃sumptionēz duaz partū: de q̃ accipe lib. 3. olei antiqui. 3. y. almuri. vel salis cōis. 3. y. mellis 3. i. et fiat elistere. Primū tamen est ṽuale magis. S̃z vbi infirmus restrictus fuerit aut feces iduratas habuerit: primo clisteri lenito vtero: et dehinc aliquo ex dictis. Clisteria igitur illa multum a principio commēdantur. Vomitus item mō infirmus cum cōmode faciat: quē cum aqua rassani opimelle simplici vel squillitico pronocare posses: Ac cum penna oleo intincta et in gutture immissa: nullū tñ a principio vomitiū forte: vt esset succus mediant: corticis sambuci: elleborus albus: vel alterius consimilis exhibeas. Et vbi ad materie digestionem

transire libet. Accipe sirupi de sticados. 3. ij. f. optimellis squillitici. 3. i. aque saluic: aque bethonice: aque p'muleve ris añ. 3. ij. aromatizetur cum nuce muscata: et in duabus vicibus prebe. Et superscriptarum aquarum loco hac decoctione utere: que. Recipit yue. 20. i. saluic: bethonice: sticados: maiorane: poly: yfopi. añ. 20. f. passulaz. 3. f. nucis muscate. 3. ij. fiat decoctio: qua cū p'scriptis sirupis utere. Vel facias sic: et est sirupus i b' casu mirabilis p' prietatis. qui accipit yue viridis si haberi p'or. 20. f. vel sicce. 20. ij. saluic: stica. herbe paralefis maio. floz isopi: floz anthos añ. 20. i. radicis acori. 1. f. passulaz. 3. i. fiat decoctio. et cum lib. ij. mellis successiue sirupus cuz nuce muscata aromatizat: cuius dosis est. 3. i. f. pro vice: cum aquis: aut decoctione p'scripta. Vel cib' aliquot siru po sumptio: pillulaz cochiaz almasozis. 3. i. aut. 3. iij. doz bis. Vel 3. i. pillulaz fetidaz mesue. Et si forti' pillulaz suaz de serapio. 3. ij. Vel pillulaz de euforbio tantū de in. Ego tñ bis que in principio paralefi sūt cō uenientia vsus sum. q. B. speciez hyperpigre almasozis: vl byere. de octo reb' Galieni. 3. ij. coloquintide. 3. i. turbit agarici añ. 3. ij. cingiberis sticados añ. 3. iij. seminis peo nie. 3. f. euforby. 3. i. cum succo ruthe: pillas confice: quaz dosis sit. 3. i. Vel aliter. accipe plueris p'scripte byere. 3. ij. coloquintide. 3. iij. euforby. 3. f. castorei: piperis: sinapis: serapini: oppoponacis: tapfie. añ. 3. i. centauree minoris. 3. ij. gumie in succo ruthe dissoluant: et cuz siru po de sticados pillas facie: et sit dosis yna. In forma pō tabili da yere logodon: aut byere pigre galiei cū aq mel: lis. 3. f. Vel facias sic. B. turbit agarici añ. 3. i. cingibe ris. 3. ij. sticados. 3. i. seminis peonie. 3. f. infundantur i aqua saluic: aut floz sambuci: sirupi de sticados: vel p' scripti. 3. f. addendo. Et horis. 12. in infusione dimittis: for tis fiat exp'ssio: quā si libet pillaz loco patienti tuo tribu as. In forma pulueris centaurce minoris puluicigate cuz aqua mellis. 3. i. exhibe. Vel facias sic. B. turbit 3. i. cingiberis. 3. i. sticados. 3. f. seminis peonie gra. ij. qu chariad pondus oñm: et fiat puluis: quez vt supra dato.

Uerisimiliter in vice yna tota materia euacuari negt. Et prima euacuatiōe facta quo libuerit ex digestiuis fa ctis utere. Solutiuis itē. Dominus rasis. 3. i. pulueris sue byere. cuz gume aliquot piperis: cū aqua mellis qua qz die dabat: et tu si libet facito. Et qz aquas calidam post dare prohibebat: ne ppter eam a stomacho byera ipsa ita cito laberet: prestaret eaz in pillaz formā p'pinare: qz in stomacho plus staret: continue ad caput effundado: qd ei erat intentio. Materiam p' maiori parte euacuata: ster mitatoris: gargarismatibus: caput purgare: seu masticato ris: tunc securius uti possemus: que materiā derelictam diuertunt et euacuant. de quib' capitulū de cura doloris capitis a flegmate puenientis supra te abundante faciet. Et talia in mane stomacho vacuo: fienda sunt.

De his que intus sumpta malā complexionē inductaz extinguit: calorem suffocatum viuificant: et nervos a pro prietate confortant. CAP. VI.

Une autē illa scribere superest: que ad intrā sumpta malā complexionē inductā extingūt calorem suffocatum viuificant ac corroborant: et nervos a proprietate confortant: vt est conse ctio de musco dulcis: acori conditi. Ac diaco ri. descriptione cōmuni quorum conuenientes dosim: cū infirmus dormitū vadit: prebe: mane quoqz cuz surgit. Vel hoc electuārio utere: qd bonus mesue composuit. B. secacul. radicis acori. añ. lib. i. f. elixetur: ad staminia seu orale passentur: et cum lib. x. mellis decoquantur. Cu z autem in frigidari incipiunt: pulueres infra scriptos ad de: vt piperis nigri. 3. i. f. piperis longi: cingiberis: gariofi

lorum: macis. añ. 3. vi. nucis musca. galange: cardamomi. añ. 3. f. puluerizentur: et p'scriptis misceantur. Debine b' corporando cum eis pinearum mundatarum libram. i. f. fiat electuārium. Cuius dosis sit. 3. ij. Ego infra scriptū qd per optimū adinueni: pro quadā nobili fieri feci. quod accipit ex radicibus acori quantitatē quā libet. Et eas bene mundas in aqua et melle vicibus aliquot elixat: vt fa por scilicet quem ingratiū gustui habuerint: tollatur. Vel diebus aliquot in recenti aqua eas dimitte: illaz sin gula die renouando: postea debite coquantur: pistentur: et ad staminia seu orale passentur. de cuius lib. ij. paste accipe mellis despumati lib. vi. simul omnia debine co quant: quib' postea cuz in frigidari incipiūt: adde pineaz mundatarum lib. i. pulueris cingiberis: pulueris pipis logi galage: cubebaz: grāoz paradysi: nucis muscate. añ. 3. ij. f. peonie. 3. i. f. musci. 3. f. fiat electuāriū. de q. 3. ij. vt pus exhibe. Dñs rasis infra scriptū pulucre laudat dicens qz corp' inflat: et mām paralefis febres iducēdo psumit. Nunqz tñ nisi p' corp' mundificato puocare febres au deas. et illa tūc effluera esse v3. Nā p'sepe putrida ad eter nā requie inducit infirmū. Tale igit eluāriū accipit: radi cis acori. 3. iij. cingiberis. 3. i. f. pipis: piperis. añ. 3. i. casto rei. 3. v. asse fetide: oppoponacis. añ. 3. ij. mellis lib. i. et fiat electuāriū: cuius dosis sit. 3. i. vel. 3. i. f. cum infirmus dormitū vadit. Vel facias sic. B. asse fetide. 3. f. ruthe folioz lauri. añ. 3. ij. myrrbe serapini añ. 3. f. mellis lib. i. f. fiat eluāriū: quo vt pcedēt utere. Vel 2. f. sectionis an cardine. 3. i. prebe. Vel 2. f. sectionis de asse: seu de pietro a mesue i cura epilepsie descripta tā tūc dē. Et i casu illo rasis atqz veteres plurimi cū dormitū paties vadit ad fa be quantitatē de asse fetida dabāt. Et vt citi' ac facili' eū in flammarent: post boni vini subtilis paz exhibebāt. Et si per ola hac assam fetidā laudant. Et interdūz hui' lo co pipis: castorei: añ. 3. f. dabāt. Sed galienus nō nisi chi ratū vnū exhibebat: q est pōdus gra. qttuor. Rasis 3o et nōnulli aly integrā. 3. i. ctinue dare ausi sunt. Dabant per se qz se. potioz. 3. i. Vel mane: da coclear vnum aque vitis cū modico tyriace mixte: talia p' maiori parte materia euacuata conueniūt: vt dictum est.

De his que ab extra in cura paralefis flegmatice veni unt approximanda. CAP. VII.

Dea que i cura paralefis flegmatice extrinse cus approximanda sūt: amodo trāsēndū est: vt sunt stupbe: balnea: vnctiōes: fricationes: et ventosa: ita tñ nisi p parte maiori mā euacua ta: seu i fine haud quāqz fieri debet. Et si stu phis sūt qdā qz nāles voco: et qdā artificiales. Nāles qz i loco fabricate sūt vbi balnea nālia scaturiūt. Et ille maxie casu nō pueniūt: vbi balneoz minera sulfurea allumio sa nitrosa: aut salia fuerit. Artificiales modis duobus fieri facito: p'io qz i fūdo coopte tñe postis pfozata po nif: et sub ea candētes lapides sup qz vinū potēs pyciat. et ex tali fumo i tina calefacta paties igredit: i q tantū su det quātū sine lassitudine eā sufferre pōt. V' loco vini su p candētes illos lapides de infra scripta decoctioe pyciat: q recipit carneille: saluic: sticados: absinthij sicci: rosis ma rini: laudē ule: maiorāe: folioz lauri: bethonice: folioz tā byci añ. 20. ij. fiat decoctio: qz vt est dictū utere. Et si her bas i vino bulire facias: tā p piti qz p p'scripta stupha op time foret: qd facias si libet. Vel vbi magis desiccati ua h're libeat: i p'dicta decoctioe sulfur alume salante n trū: p libito adiuge. Et ob B nōnulli de ags calidop son tiū apportari faciūt: quib' tā in stuphis qz i balneis vtūt. talis tñ experientia didici: de portata aqua paz p'dict: qz fere virtutem deperdit. Et ille est p'mus stuphadi modus. Alius quem magis laudo: hēas tñā tuam coopertam

Tractatus IX.

Cooperitur quoque super ignem cacabū: descriptio prescri-
pta repletur quo canale: per quod fumus ad tinaz transfe-
at: sit ut. Quia ea debite sit calida intret patiens. Nam sic
faciendo quante intensio libuerit: in tina calorem ha-
bebis: quod modo primo sic: modo fieri nequit. Et has
stupbas plurimū laudo: quod solent sicca balnea paralytica
sepe curare: ut antiquorum plurimi referunt: quod tam defic-
cantibus stupbis: quod balneis intelligendū est. Moder-
nos tamen quosdā vidi qui paralyticos: podagricos: et cōsimi-
les: nervorum egritudine laborantes: in calido fumo ponūt.
et bonū tunc esset ut ex lignis odoriferis calefieret: ut est
Juniperus: laurus: et. Et posset quoque de roze marino: de
lauendula: ac de cōsimilibus herbis imponi. vidi tamen hoc per-
desse multū faciēdo cum hoc que sequuntur vnciones.
Cuz autē infirmus tunc cum his tunc ad sufficiētiā
sudanerit: in lecto deponetur: a. 3. v. q. ad. 3. y. tyriace fi-
neant fini mitridati: cum modico vini albi: aut cum sua
aqua mellis suscipiat. Vel ex prescriptis cōfectionibus: de
qua libuerit dosim puenientē. Cū finito et absterio sudo-
re patiens ē ciba: et poteris fin virtutis tenores semel aut
bis in die stupbari: vacuo stomacho. si sex et pluribus: si libue-
rit: cōtinuādo diebus. et id quoque poterit interpolate si
cere. hoc enim securius est quod naturā sine intermissione
tot medicamentis opprimere. Artificialia balnea ex pre-
scripta decoctione fieri possunt: addendo sulfur: allumen
nitru: vel sal: put tunc intentioni conuenientius magis ap-
parebit. Aliq. vulpē vsq. ad ossium separationē deco-
quunt: et in illa collata decoctione balneāt infirmū. Cum
qua tamen si sticados: saluā: lauendulā: herbā paralesis: ab-
sinthiū: et folia lauriz: et camomillam bulire feceris: bo-
num erit. Balneādū vō modum vel simile: prout fiebat in
stupbis obserua. At vbi balnea naturalia habere pos-
sis: pueniant multū: in quibus est modus idē obseruandus.
et fin naturā balnei plus est: aut minus morari. Robore
quoque virtutis inspecto. si semel aut bis in die balneādo.
Et ne virtus debilete nimium: diem aliquā interponat: quod
se non balneet. Stupbis aut balneis modo quo ut supra
facti: data quoque tyriacha seu mitridato: et sudorib. asper-
sis: collum: ac spondiles aliquot ex infra scriptis: vncio-
num perunge. Et in hoc casu olea appropriata sunt de co-
stode terbetina vulpinū: de piperib. ac laterinū. Et si
plura alia conueniant: ista tamen cōi vsu magis habentur.
Ex pinguedinibus appropriatis cōiter. Pinguedo an-
seris: anatis: gatti siluestris: vulpis: leonis: vipere: et pique-
do pardis: inter oēs alios antiquorum relatu picipatū obti-
net. Ex vnguētis valet vnguētū arogon et marciaton
magistrāle nicholai. Alia cōsist vnguēta magistrālia
sunt plura: que in hoc casu sūme valent. Primus recipe
olei de costo. 3. 4. olei de piperibus: olei terbetine añ. 3.
y. 5. succi saluie. succi herbe paralesis añ. 3. i. 5. vini optimi
3. y. radicis acoriz: radicis lily: costi. añ. 3. 5. cōquassent. Et
simul oia ad vini et succorū consumptionē buliant. Cum
quibus cere quantū sufficit liquefacias. et cum in frigidari
incipit addendo piperis: piperis: euforby: castorei: añ. 3.
y. sticados. 3. y. spice squinanti añ. 3. i. 5. et fiat vnguētū.
Infrascriptus quoque mirabiliter valet. qd. 8. olei de co-
sto. 8. 5. pinguedinis vulpis. 3. y. pinguedinis anseris. 3. y.
Dehinc. 8. saluie: sticados: radicū betōice: als brionie p-
mule veris añ. 3. y. piperis: piperis: castorei: añ. 3. 5. quaf-
sent et buliant in. 3. i. 5. vini vsq. ad medietatis consump-
tionē: tale vinū postea colet: et cum pinguedinibus ac ol-
supra scriptis. ad eius postea vsq. cōsumptionē buliat. suc-
cessine cere quantū sufficit adde. et cū in frigidari incipit:
pulueris seminis vitice: euforby: piperis: piperis: añ. 3. y.
castorei. 3. y. et fiat vnguētū. Quidā heremita alchimia-
sta magnus plurima paralytica mēbra cuz infrascriptis

De paralisi

vncionibus curauit. nam cū ānos plūmos ille in alchimia
laborasset: et oia ut ceteri alchimiste vana cōperisset: olea
vnguēta: aquas: et talia in ea arte facere didicit: quod in me-
dicina plurimū valent. Unde alchimia dimittēdo medi-
cum se fecit: a quo experto plura habui: et nro pposito quod
maxime vtilia: ut sunt vnguēta quot libet: et per quattuor digitorū
cipe ex malignis viperis quot libet: et per quattuor digitorū
mensurā: cauda ac caput amputet. Dehinc eas in olla per-
forata reponet: et hec in alia integra situetur: simul eas ta-
liter lutando ne spirent: et in cacabo aqua pleno per horas
tres situent: et idē sinenter bulire facias. Pinguedo autē
que in sana olla descenderit referuet vsui. ipsa enim sola
inuncta paralytica mēbra curat. vel de ea cum marciaton
vel arogon cōmisce. In taliū enim viperarū pinguedine
spem maximā habebat per mirabiles quos videbat effec-
tus. Unde cuz oleū laterinū distillabat malignā aliquā
viperā semper in olla ponebat. Ego vō viperarū que
grosse aut nigre sunt: et que plurimū in aquis habitēt libe-
tius quod malignarū pinguedine vsus sum: ne. scilicet illa totum
corpus venenaret: et in ea mirabile effectū adinueni. Istā
ergo quod securior in illis duabus ollis ut primam extrahet: et
vsui referua. Interdum et heremita ille hoc faciebat
vnguētū: quod recipit olei de costo: olei de nucib. añ. 3. y.
5. pinguedinis vulpis. 8. 5. pinguedinis vipere. 3. y. primu-
le veris: viridis: saluie quoque viridis. añ. 3. 5. has herbas cū
pinguedinib. contunde: et cū oleis misce addēdo castorei
3. 5. piperis: piperis: euforby. añ. 3. y. per dies aliquot oia
simul pmitte macerare. postea cuz 3. i. 5. boni vini ad con-
sumptionē ipsius oia simul bulire facias: quo facto eorū
fortis fiat expressio: et cū cera quantū sufficit fiat vnguē-
tum. Nonnūquā quoque pōicta oia in vesica vitrea repo-
nebat: addēdo terbetine lib. vñā. et desuper alembico po-
sito vigoze ignis in diuersos liquores extraheret: quia ea
sua nostro valent multū: sed est tertius ceteris efficacior.
Vel facias sic: est melius. 8. galbāi gummi bedere añ.
libra. 5. olei laurini. 3. y. terbetine. 3. y. et per alembicū li-
quores ut prius extrahet: vltimū vō quod egredietur pueniet.
Alia ego ciconie oleo vsus sum: et in istis nervosis pas-
sionib. multū valet: quod sic fit. Deplumata ciconia: tantū
in antiquissimo oleo oliue: vel nucis decoquatur: quod car-
nis ab ossib. fiat separatio. Dehinc carnes ille in mortario
diutissime conterant: et postea in decelicto oleo iterū
buliant. ex quibus successine fortis fiat expressio. Nam ipsū
solum oleū tales nervorum languores sanat. Vel ex co-
sice vnguētū facias. 8. olei ciconie. 8. y. sepi tauri pingue-
dinis vulpis: pinguedinis anseris: et anatis: añ. 3. y. anedu-
le ceruine. 3. y. cere quantū sufficit: et fiat vnguētū. Vel
facias sic. Accipe anate vñā vel plures antiquam et bene
pingue: quā euiscera: et ex infrascriptis rebus ipsam farci-
tam. 8. accipe pinguedinis vulpis: pinguedinis gatti sil-
uestris: añ. libram. 5. euforby. 3. 5. saluie primule veris añ.
3. y. vnum. contundenē simul cum pinguedinibus ex qui-
bus anas fartiat: et que inde fluit pinguedo colligat: que
in casu nostro mire valet. Socium quendā habui qui cū
illo forcimento contusum alleū cōmiscebat ei bene: et ego
frustuz cepe squillitici: et reddebat pignedo illa magis pe-
netrans: et casui nostro magis cōueniens. Et si velles hac
pinguedine loco olei ciconie in vnguētis vti esset vtile.
Ab his vnguētis cum vulgares in his magis quod in alia
re fiducia maiorem adhibeant: discedere nescio. Sed
vnum in hoc preciosissimū et erit finis. qd. 8. serapini op-
poponacis: bdellij: euforby: masticis. añ. 3. 5. olei terben-
tie: olei laurini añ. 3. y. cere. 3. i. gūme cum vino dissoluan-
tur: et fiat vnguētū quod de gumis vnguētū appella-
re consuevit. Asperfricationes super nervorum origine
multū valent: et potissime cuz stupbe aut balnea fieri ne-

queant. Posite quoque idem sine scarificatione vêtose. qbus factis ex practactis vnctionib⁹ aliqua erit successiue fienda. Et in hoc vniuersalis paralesis vitio flegmatis puenientis cura finit. ¶ Sed te ad actū practicū deducēdo que dicta sunt sub epilogo ordinate ponere libet. Pzimo aerē disponere: ac rerum aliarū nō naturalium regimē clisteria ordina successiue. Et vbi cōmode vomitus fieri possit. puocet. Dehinc ordina digestiua: et solutiua successiue: que calorē viuificant confectiones. Et si mā p parte maiori fuerit enacuata: ea dare poteris: q effimera: idu: cūnt: ac tunc quoq stupbas: balnea: fricationes: ac vento fas facere: vltimo vnctiones. Ex qbus oibus in paralesi flegmatica ordinata cura patet.

De cura paralesis sanguine: et melacolic: ac colerice: et fa cte a mala cōplexiōe: et fa cte a casu: vel percussione: et de paraly si lingue. CAP. VIII.

Paralysia a sanguine vt in causis efficientib⁹ iā dictum est: et si raro fiat: nō prouenire pōt: cui⁹ sex res non naturalium regimē ad septimū vsq diem subtile sit. vinū: carnes: oua: et vniuersaliter qdlibet sang. multiplicatū euitando: et ad talia particularia. tanq ex predictis nota impresentiaz supersedeo. ¶ Ut aut ad medicinalia duenias: vbi clisteri opus fuerit: vt supra face. Slobothomia vō modo cetera consentiāt successiue: et illo in casu parientes alii qui tres lib. sanguinis: et vltra interdū simul extrahūt super hoc se fundantes: q slobothomia multitudinē euacuat et. ¶ Tu tñ vbi ad tantā sang. quantitātē extrahendā cogaris: in duabus aut tribus vicibus securius id facies: mane. s. a basilica oppositi lateris incipiendo: in sero aut a cephalica lateris eiusdē: et in crassinū a venis lingue. id enī q totū simul extrahere securius existit. ¶ Dehinc vō ad localia trāsī et fricationib⁹: et ventosis: ac vnctionibus vtēre. Et vbi opus fuerit stupbas: ac balneis. itē et talia: vt te supra docui per ordinē exequere. ¶ At vbi melancolia in causa fuerit in solutiuis ad melancoliā aspiciēs adde. Cetera vō vt in paralesi a flegmate prouenienti face. Sed oia talr ptempera: vt minoris exiccationis existant. ¶ Et vbi colera paralesim efficiet: a reb⁹ multū exiccātib⁹ cauendū erit. immo aqua ordei tunc danda foret. Et intrin de cura paralesis a sang. a melancolia: vel colera puenientis: sic breuiter dictū sit: eueniunt enī talia raro: et vbi euenerint si tibi aliqd defecerit: sursum a pcedentib⁹ caplis pete: q de necessarijs huic proposito ptenentibus. illa te abundantē efficiēt. ¶ Eam item q soluz a mala qualitate puenit curandi doctrinā pcedētia capitula ponūt. taliter enī elaboranduz in eis est: ac ceteris in quibus materia fuerit enacuata. ¶ De illa vō que a casu vel percussione causat: vt supra te docui: pnosticis vtēre. hinc clistere fieri iube. et vt vbi cetera consentiant: slobothoma successiue. Et si ex prescriptis vnctionib⁹ aliquam feceris taz super neruoz originem q membrum lesū eam facias. Et in tali paralesi emplastrū infra scriptum plurimū valet. qd. B. farine fenugreci. lib. f. armoniaci. 3. y. bdely. 3. i. olci d lilio. 3. y. f. pinguedinis anseris 3. iy. cere quātū sufficit: et fiet emplastrū qd super panno extendat: et tepidū predictis locis applica. Vel facies sic. B. camomille. 3. iy. tantū buliat q ad mucillaginis formam deueniat: euz qd postea farine fenugreci farine se. lini. an. lib. f. misce armoniaci bdely. an. 3. f. incorporent oia simul. et cum oleo de lilio: aut pinguedinis vulpis anatis vel anseris: impingue. quo si libet vt pmo vtēre. Lū his curabilis paralesis q a casu vl pcussioe puenit deo auxiliāte curat ois. ¶ Et vt caplm hoc cuiuslibet curabilis paralesis succide in se curā teneat: siue in manu braebio: vel quouis alio mēbro fuerit pmissis euacuationib⁹

tā cū clisteri q quouis alio mō factis. ac vbi opus fuerit slobothomia: q exteri⁹ per vnctiōes: emplastra: embrocationes: seu fricationes: appropinquant: tā sup neruoz originē q lesū mēbrū fiāt est necesse. Et si pul. pfectiones: vel aliqd hmoi dare necesse sit a pscript caplis illa mutua: hoz enī copā in se hnt. ¶ Et q p sepe lingua paralytica pmissio clisteri: alysq euacuatib⁹ opportunis ex vnctionū pscriptaz aliq collū ac tipora punge. p pri⁹ tñ fricationē aut sicā vêtosaz apponēdo. Et qdā eo in loco catarides cū assūgia et melle pistas apponūt: et quā faciūt ibi vesicā pforāt. sic. n. ad eū locū mā trahit. soluit lingua et loquetur la recupat. Vel facias sic. mā euacuata caput abraas. et dehinc ex tali vngueto punge. Qd. B. asse fetide: serapini: galbā: armoniaci: euforby. an. 3. i. castorei. 3. y. cū oleo laurino. pter castoreū oia liquefiāt addendo cere quantū sufficit. vltimo vō castoreū adde: et fiat vnguētū. Postea vō tuo patiēti. 3. i. castorei cū succo saluie dato. valet. n. itē ipse succus saluie dat⁹ solus. Aut. B. castorei: nucis muscæ gar. an. 3. f. cū succo saluie. aut bono vino: totū ifirmo pbe. Vel da. 3. i. se. peonie. et patiens ptime qsi sub lingua castoreū teneat. Vel facias sic. accipe piperis. sinapis. se. na: sturcy. y. i. op. an. 3. i. castorei. 3. y. cū succo saluie: lupinorū formas p fice. de qbus paties ptime sub lingua qsi vna deferat. id. n. p dītā loquelā p sepe recuperat. Vel aliter. B. castorei. 3. y. pul. saluie. 3. i. f. fiat cū melle: vt pri⁹ lupia res formule. de qbus quoq sub lingua teneat. Itē cū vō no calido decoctionis saluie tyriacaz: vel mitridatū dissolue: et cū eo linguā cōfrica. Et vbi ligue venas repletas sang. cerneret: ac in toto quoq ipsi⁹ abundantiā: venas ipsas slobothomari iube. et dehinc euz se. nasturcy: ac castoreo ligatā pfrica. Vel facias sic. B. castorei. pipis. piperis. euforby. anisi. maratri. gar. baccarum lau. an. 3. y. saluie. 3. i. f. 2. quas sent. et cū vino albo buliat. d quo paties sepe in ore teneat. Et intātū de ligue paralesi dictū sit. Uerū cū ei⁹ particulares egritudines ptractauero. d tali cura fortassis aliq dicā. Lū qd nāq loquelā p diderit apud vulgares vinū quoddā reputat: si loq facere infirmū valet. ¶ Aliq quoq mēbra paralytica sepe fiūt. vt vesica anus virga et. Et de his curā als deo auxiliāte describā.

Tractat⁹ decimus de spasmo decē in se ptenens capla. Quid sit spasm⁹. tetan⁹. cuq⁹. seu aluceq⁹. CAP. I.

Eandam cū paralesi spasmus affinitatē hz. hac ex cā locū istū sibi accommodari libuit. q duplex est. s. pportionat⁹ ad mām: et nō pportionat⁹. Illū ad mām pportionatū dicimus q ex supabundantiā: vel ex defectu materiei puenit. primus de repletiōe: et scds de inanitione dī. Nāz si ptingat mām aliquā in neruis imbibi sic vt eos dilaret et accurreret: pp qd vsus originē hnt: fit spasmus: quē de repletiōe dicim⁹. Defectu aut materiei fit a quacūq cā potēte humiditates nri corpis exicare. et tūc neruis nō aliter accidit q qñ igni coriū madefactū exponim⁹. ips. n. humiditate resoluta hnt. qd silr pp materiei dfectū neruis accidit. vñ pp hoc hnt. et flecti nequnt: et talis dispositio spasm⁹ de inanitione nūcupat. ¶ Nō pportionat⁹ vō ad mām fit pp dolorē: aut nocimētū aliqd cerebri cōmunicatū: vt plerūq ex punctura aliq fit. vel ex aliqlis animalis venenosis morbi: seu q litate aliq venenosa: aut maligni humoris iordinatiōe. cū n. cerebri tale sentit nocimētū: se hnt ex cui⁹ actione ab ipso quoq orta hnt: motu volūtario fit inobediētia. et tale pter nām dispositionē cōiter spasmū ad mām nō pportionatū appellamus. Ex qbus sequit⁹ q spasmus n. bil aliud est q neruoz pp quāvis cām vterius originē pternatura: lia ptractio. p quā mēbrū: seu mēbra motui volūtario fi

Tractatus .X.

tint inobedientia. ¶ Ultra finones de spasmo dictos f3 quosdā adhuc rōne loci spasmus triplex reperit. Quidāz partē anteriore. quidāz posteriore. et quidāz totū tenet. Pri mus pstonus seu spasmus anterior. Scds epistonus seu posterior. Et tertius tetanus appellat. Et ppter hoc dñs Auic. de tetano iquebat qd ipe ex duob9 sit spasmus. vt si due fuerint cāe ad spasmationē tā anterioris q3 posterioris partiū egpotētes. tūc. n. in nulla partiū vt p3 tractio fiet. et tñ totū sine tractiōe neruoz tēsus stabit. et sic erit tūc tetan9 absq3 spasmus. Interdūq3 pp frigus musculos pglās mēbrū tensus stabit ad nullā positionis ofiam se flectere potēs. in q casu erit etiam tetanus sine spasmō. ¶ Dixerūt etiā alig ex venaz et arteriaz repletiōe pos se tetanū puenire. vt in sinocha inflatiua nōnūq3 cōgigit. in q corp9 totū capite excepto adeo tēsus manet. vt ad nullā positionis ofiam se flectere qat. Ex gbus p3 q3lter tetanū sine mēbroz spasmatione ptingit fieri multipli. Pro pter qd alig tetanū nō esse spasmū. nec ex duob9 spasmus cōpositū esse voluerūt. cū in oī spasmō sit semp aliq ner uoz tractio. In tetano aut statiz dicto apparet nulla. cū in eo corp9 seu mēbrū tetanātū tēsus sine tractiōe ma neat. Et iō etimologicā tetanū. q3 si tēsus manēs. seu to tū tenēs. ¶ Ex gbus oībus cludit. siue in tetano sit spasmus siue nō. q tetan9 est pternaturalis dispositio. p quā totū corp9 pter caput. seu particulare mēbrū aliq3 volun tarie mobile ad nullā positiois ofiam se flectere pōt. Ex illa diffinitioe p3 q tetanus nō nisi mēbris volūtariē mo bilib9 accidit. q3 si ossa tēsa maneāt. tñ dici tetanata nō debent. cū volūtariū motū nō hēant. ¶ Ex dictis p3 q3l ter cuq3 seu alcuq3 est quedā spēs tetani. q3 mēbz qd al cuq3 tenet tēsus manet. nec ad aliquā positionis ofiam se pōt flectere. qd ex intēso frigore. seu vōsitate accidit psepe. Et hec spēs tetani est quā grāfū. seu rāpū appellāt.

¶ De causis spasmī tā de inanitiōe q3 de repletiōe. et tā p portionati ad mām q3 nō pportionati. CAP. II.

Superest amodo tā tetanū et alcuq3 q3 spasmī cās inuestigare. q extrinsece et intrinsece esse pnt. Et hoc a spasmō de repletiōe principiū faciē do. quē res quelibet nō nālis corpori nō inco uenienter occurrēs efficere pōt. vt aeris exces siva frigiditas materias pprimēs. seu caliditas dissoluēs et neruis mādans. Nīmia ges. somnus supfluus. inordina ta comestio. nimia cibi seu por9 repletiō. timor grādis. cu ius cā hūiores psepe in originib9 neruoz imbibunt. et spasmū efficiūt. et sic d alys q pnt ad neruos mās demādare. ¶ Intrinsece vō cāe esse pnt sang. flegma. melācolia ven tositās. apostema. ac dolor intēsus. quē vt nā pellat. spūs et humores ad locū dolorosus semp mādāt. pp qd plerun q3 accidit qd humores illi neruis ibibunt. et spasmū effici unt. Itē accidit spasm9 tā acutaz q3 cronica3 egritudinū successione. et iterdū accidit p viā crisis. Nā a mēbris no bilib9 mā sepe ad ignobilia pellit. et neruis imbibita spasmū efficit. vōsitas quoq3 in neruoz pcanitatib9 existēs eos igrossare et accurtare sufficiēs spasmū psimilr efficit. S3 vt ingt Auic. remouet in hora. i. cito. vt ptingit in alcu q3. q in tibys senus factus ex sola fricatione remouet in breui. De inanitione vō spasm9 ab oī re causari pōt. q nā les hūiditates desiccare seu psumere valet. vt aer exces sive calidus ac sic9. cibuzq3 calidus ac sic9. ira. tristitia. excessiua vigilia. imoderata purgatio. et sic de alys rebuz nō nālib9. et talis etiā de inanitiōe spasmus tā acutariū q3 cronica3 egritudinū. cā plerunq3 accidit. ¶ Causa vō nō pportionati ad mām spasmī eē pōt. vt supra dictū ē mor dicatiū humoz. seu aliq venenosā q3litas. aut punctura. veluti scorpionis. vel alterius venenosi aialis. hūc quoq3 sepe vermes efficiūt. cū os stomaci mordēt. Quis eniz

De spasmō

istoz spasmū sepe efficit nō pportionatū ad mām. Ner ui a cerebri pāniculis oriunt. a neruis vō lacertiz lacert q chordas pterit. vñ cerebri tale nocumētū senties pbi tur. ad cui9 actionē pbiunt nerui. et ipos musculos trahūt. et sic mēbrū illius fit cōtractio. et hoc modo pp puncturaz vel mām aliquā mordicatiū spasmus ad mām nō ppor tionat9 sit. Et sic hēs tā de inanitiōe q3 de repletiōe. seu pportionati ad materiā. vel nō pportionati spasmī cās.

¶ De signis spasmī demonstratiuis.

CAP. III.

Spasmī amodo venāda sunt signa. S3 spasm9 cō uenit plurimū cū epilepsia. Vñ Auic. ingt. spasmus ē epilepsia mēbrū. sicut epilepsia est spasmus corpis totū. Vñ vbi signa epilepsie su pra bñ notaueris. ab ea spasmū discernere fa cile scies. Auic. aut tñmō duo signa ponit. p q vñ ab al tero discernit. nā spasmus difficulter resoluit. epilepsia vō facile. ipsa preterea paroxysmalis existit. spasmus neq3 q3. ¶ Signa aut spasmī demonstratiua sūt duplicia. nam quedā spasmū. et quedā ei9 cās manifestant. cū enī mēbz seu mēbra aliqua pp q3uis innaturalē cām retracta ma neāt. et volūtario motui iobedientia fiant. spasmū illa pa ri dicim9. ¶ Et causaz signa fm spasmī diueritatē vari ant. nā spasm9 de repletiōe subito patietē inuadit. Qui vō post se. vel aliud nostri corpis humiditates extenuare potēs paulatiue superuenit. is de inanitione spasm9 nū cupat. ¶ Eius igit qd repletiōe fit si cause extrinsece fue rint q3unq3 ille sint cert9 ab infirmo vel astatiū relatiōe fies. Vbi aut sint intrinsece si fit san. in cā. ex repletiōe etate tpe anni regimie pcedere et ex talib9 sup san. dñum arguentib9 facile deprehēdes. et sic de flegmate et melan colia facies. Non incōuenit tñ spasmū a colera fieri. S3 q3 tā rōne caliditatis. q3 modi sue substātie. q3 subtilis et fa cile resoluit. sit ab ea rarissime. Et hec eē cā qre boni vete res flegma san. et meliam colerā omittētes p spasmū intrin secis cās assignauerūt. Nā vtpurimū sit a flegmate ra ro. a sang. rari9 a melācolia. et rarissime vel q3 si nūq3 a co lera. mā nāq3 spasmū efficiēs vt ingt Auic. nō efficit nisi p pter suā grossiciē. et sic ppter colere subtilitatē rarissime aut nūq3 fit ab ea. ¶ Apostema aut seu vñmes in cā si fue rint per ppria signa illoz in cognitionē deuenies. ¶ S3 vbi spasmī de inanitione cās scire cupias. ab infirmo. seu astantibus. que humiditate exiccas. seu exterminans cā fuerit inuestiga. Et sic predictas causas enumerando taz de repletiōe q3 de inanitiōe facile cognosces. ¶ Spasmī ad mām nō pportionati causaz ex infirmo aut astatiū relatu in noticiā deuenies. ¶ Spasmatoz pulsus est inordinatus. durus atq3 parius. et interdū tanta fit opila tio. vt pulsus nullus reperiat. Urina a sua naturali dispo sitiōe. vt sepi9 nō mutat. ppter tñ opilationē sepe aquea et subtilis apparet ad quandā tendens viriditatē. et maxi me vbi calor exterminet. verū nec ex pulsu. nec ex vrina super aliqua spasmī certā causam quicq3 significari pōt. Sed si que dicta sunt bene notes. cuiuslibet speciei spasmī causas leuiter deprehēdes.

¶ De signis spasmī pronosticis. CAP. IIII.

Superest spasmī pronostica signa describere. d quib9 plura ille noster serenissim9 Hypo. enu merat. ¶ Primū a spasmō vel tetano habiti scilz de repletiōe se. superueniēs soluit egrit tudinē. afforissimoz quarta. siue talis spasmus siue tetan9 humoralis. vel a grossa ventositate fiat. Sed si spasmus se. superuenit mortalis. vt in tuo de appropria tis. bonus inquit Mesue. ¶ Item spasmus ex elleboro mortalis. quinta afforissimoz. vt infra de qualibet euacua tione superflua. cui spasmus superueniat est dicendū. vñ septima afforissimoz conuenientio illius. In san. Au. inquit

Sal. q. cū talis spasm^{us} superueniens superflue euacuationi san. si de inanitione mortalis est. et ita intelligit de oī alia euacuatione superflua etc. ¶ Idē tertio afforismoz^{us} quinte particule. san. multo fluente spasmus superueniens malū. Itē spasm^{us} post nimia ianitionē malū afforismo. iij. Itē i affo. y. si qd iebziat^{ur} fuerit. et repēte sine voce fiat spasmus adueniēte morit^{ur}. Si nō supuenerit se. aut ebrietas in cōfucto tpe dissoluat^{ur}. qd i duob^{us} dieb^{us} cōiter fieri dō. ¶ Itē quicūq^{ue} a tetano dephendunt. in quarta die pereūt. si vō hos effugerit sani sūt. afforismo sexto. et hoc est qz tetan^{us} est egritudo peracuta ad quartā vsq^{ue} duratura. vñ morbi plixitatē. vt inquit Rasis. et ei^{us} acumē natura diu tolerare nequit. et iō si diē quartū effugiūt. poterūt saluari. ¶ Itē in fluxu muliebri si spasm^{us} supuenerit malus. affo. quinquagesimo septie. ¶ Itē in vigilia spasmus mortalis septima afforismoz^{us}. afforismo decimo octauo. ¶ Et afforismo. xxv. in farmacia inquit spasm^{us} potioni supueniens mortalis. ¶ Itē spasmus mulieri supueniens mortalis. Auic. et etiā Hippo. gnta afforismoz^{us} afforismo scdo. ¶ Itē in spasmō yētris inflamatio mortalis. Rasis. Auicēna tñ mortale nō dixit. sed malū esse signū in pncipio. ¶ Inter ceteras etates. vt Auic. inqt lactātes in spasmū facile cadūt pp debilitatē virtutis cerebri mēbroz^{us} quoq^{ue} ac la certoz^{us}. verū cū taliū virtutes tā nāles q^{ue} vitales. vt ipse Auic. et Rās. inquit. fortes hēant humores multū obediētes resolutioni a spasmō leuiter absoluūt. Et subiungit Rasis. q^{ui} pueri añ septimū annuz^{us} pp būditates multas in qbus abundāt. ac etiā qz inordinate multū māducāt. cito spasmū incurrūt. et pp assignatas cās ab eo absolutum tur quoq^{ue} facile. ¶ Plurimi itē qz ex spasmō moriūt^{ur} ca ludi diu manēt. Et bi sunt vt Auic. inqt qz pfocati moriūt^{ur}. qd cōtingit. qz lacert^{us} anbelit^{ur} spasmāt. qz tūc ei^{us} destruit^{ur} mor^{us}. et tūc bon^{us} patiēs suffocat^{ur} perit. ¶ Urina rubea in spasmō mortē significat. Nā yrina talis vt Auic. inquit si gñificat q^{ui} ibi est caliditas pura. vñ si caliditas erit pura. de inanitiōe spasmus erit. qz inanitiō ex tali caliditate cōtinue auget^{ur}. et p hñs spasm^{us}. et cū eius sit cā. sic ad mortē patiētē deducit. pterea si illa yrina se. significet. cū spasmus se. supueniens mortalis. vt supra. p^{er} yrinā ru. in spasmō mortē significare. ¶ Ex dict^{is} itaq^{ue} p^{er} spasm^{us} dī inanitione. et potissimū qz egritudinū successione puenit mortē significat. Cū. n. paulatim ille veniat cōsūptionē humi ditatis substantifice denotat. et sic per vtutis defectionē incurabilis redditur.

De his que intus sumpta spasmum de repletionē curāt aluceq^{ue} quoq^{ue}. CAP. V.

Spasmū recte cures qz spasmus ille fuerit cōsideres opz. alr. n. de repletiōe curat spasmus. aliter de inanitione. et aliter qz nō est ad mām pportionat^{ur}. Uex cura paralytis cū cura spasm^{us} de repletionē magnā hz affinitatē. Nā que ad intra sumēda sūt. tā vñ qz alteri idifferēter cōueniūt. et inter illa qz approximāt ab extra. est pauca quoq^{ue} dñia. hanc igit ob cām veteres qñ oēs pro illius de repletiōe spasm^{us} curā ad cure paralytis caplin nos remittūt. Ut igitur scias que ad tuū ppositū sūt faciēda a caplis. de cura paralytis ante scriptis mutare. at que sequunt^{ur} artēde. ¶ Retentis itaq^{ue} fecib^{us} clisteria lenitiua facito. successe acuta. et debinc mās digerās. educas quoq^{ue}. et oīa illa que supra capitulo de his qz paralytis materiā euacuāt ordinate cōperies. Sed in eā euacuādo. tā per farmacū qz per sternutationes. gargarismata. seu masticaciones illic descriptos cāñ. obserues. ¶ Verū vbi passio in membris fuerit posteriorib^{us}. gargarismata et sternutationes. conueniunt materiā. cōuertendo. et euacuando. s3 in parte anteriori nequaq^{ue}. et hoc bene menti babeas. de pulue.

aūt cōsectionib^{us}. et consimilib^{us} supra caplin de his que ad intra sumunt te abūdantē faciet. ac exhibēdi modū tibi dabit. ¶ Qz si flobothomia ac vctosis tibi op^{us} fuerit de cura paralytis sanguinee cap^{us} supra quere. ipsū. n. qualr illa fienda sunt te clare docebit. ¶ In his igit que statim dicta sūt. tā paralytis qz spasm^{us} cura cōicat. sed in illis variat. que ab extra applicanda sunt. Et hoc ex diuersitate modi substātie materie puenit. n. paralytis subtilis val de. spasm^{us} vō grossa. et iō si forti resolutionis fueris subtili resolutio grossus remaneret. ppter quod cura spasm^{us} multum finistre fieret.

De his que extrinsecus applicanda spasmum repletiōnalem curant. CAP. VI.

Eigit ad actū practicū reducēdo ab his qz extra veniunt approximāda in cura repletiōis spasm^{us} pncipiū sumere libuit. et sic mollitiuis in principio. debinc resolutionis ytere. vel saltē illa adinucem misce. siue balnea embrocationes. vnctiones. emplastra. seu cerota fuerint. ¶ Et qz ad balnea. siue embrocationes. si mollitiuas facere velis ex malua bismalua suis cū radicib^{us} fenugreco se. lini et psimi libus illa facito. ¶ Resolutiua vō ex camomilla. fol. lauri. absinthij. folioz^{us} sambuci. yua. lauedula. rozemario. saluia. bethonica. herba palytis. et silibus. Et vbi adhuc resolutione maiori esset opus sal cōe. sulfur. seu nitru adiu gere posses. ¶ Et qz vt plurimū tā mollitiua qz resolutiua in hoc casu sil cōmiserit. de pscriptis cōueniēte facias mixtionē. verū neq^{ue} balneū neq^{ue} embrocatio vlla fienda erit. nisi mā fuerit. p maiori pte euacuata. Ex balneis igit vnguent^{is}. emplastris. siue cerotis huic pposito cōueniētib^{us} aliq^{ue} singulariadeo adiunāte nunc scribere intēdo. ¶ Balneū i hoc casu singularissimū. Accipe catulū vñū vulpis. vel. y. vel. iij. vel plures. aut catulos canis. seu gati euisceratos in aq^{ue} decoque. in qua ad min^{us} p qrtā parte succū aneti ipone. herbe vō bethōice. et hedere terrestres añ. m. aliquot misce. et oīa tantū sil bulliāt. qz caro ab ossib^{us} separet. ex tali decoctione balneū fit huic pposito cōuenientissimū. et embrocatiōes itē. ¶ Qz si balneo ipo refrigerato supnatantē pinguedinez collegeris. ex ea tā neruoz^{us} originē qz spasmātū mēbz^{us} iunge pteritis. et erit talis vnctio vtilis multū. ¶ Dic nota qz si spasmus fuerit vniuersalis spōdiles oēs qz sub collo sunt erūt pungen de. Sed vbi in facie mēbz^{us} aliq^{ue} spasmātū fuerit. cerebro est attēdē. a cuius anteriori pte nerui illi trahūt originē. In ptiulari vō mēbro alio spasm^{us} si fuerit neruoz^{us} ad illud mēbrū pueniētū originē inunge. Et in casu illo vnguentū tale fit pciōssimū. qd. R. costi amari. et i. i. fūda tur in lib. i. boni vini albi. et p diē cū sua nocte in infusiōe maneat. et cū eo postea olei oliue antiq^{ue} lib. i. misce. et vsq^{ue} ad vini cōsūptionē bulliāt. deinde cū eis cere parū lique fiat. et cū in frigidari icipit pipis nigri. castorei. euforby. p. retri. añ. z. vi. misce. et fac vnguentū. quoytaris. magis tñ est resolutiū qz mollificatiū. S3 qd sequit^{ur} magis est tēpe ratū. et ips recipit medule cruris vacce pinguedis anseris pinguedinis caude arietis. añ. z. i. olei d. nasturtio. z. iij. ca. rorei. z. y. p. retri costi amari. añ. z. i. musci si libet. z. f. ce. forez^{us} et fiat vnguentū. qz ytere. ¶ Nōnulli pulmonē arietis calefactū tā sup neruoz^{us} originē qz sup mēbz^{us} spasmātū sine intermissione frequēter apponūt. et successe ex aliquo pscriptoz^{us} vnguentoz^{us} vngūt. ¶ Alij Sal. do. cumento pellē arietis cū multa pinguedine incidi faciūt. et spasmato mēbro apponūt tādiu donec fereat dimittentes. debinc eam remouēt. et ex predictis vnguentis membrum vngunt. In crastino vō vt supra ad pellem redeūt. et vnguenta successe. et cum illo medicamine spasmum curant in bzeti.

Tractatus .X.

De cura spasmi tam a punctura venenosa q̄ non venenosa prouenientis. CA. VII.

Le aut̄ q̄ ex punctura fit venenosa ex supposito t̄ioe v̄etosa: curat̄. q̄s si aliqui cū scarificatiōe reiterares nō malū esset. Vel pullū vñū vñū h̄as. cui oēplumatiū anū sup punctura pone sibi rostrū sepe claudēdo: vt attrahere aerē cū ano cogat̄. Vel per aliquā psonā vilē locū sugere facias. Et q̄tū tibi possibile fuerit puncturā aptā detine. debinc tyriacā: siue metridatiū: vnicomū: gentianā: bacas lauri: termētillā: diptamū: vñ aliq̄d h̄s: venenū patiētī tribue. Si at̄ spasm⁹ a nō venenoso vulnere fiat: cū apertū p posse tenē: super q̄d oleū de euforbio pone: et vt dolor mitiget̄: ex oleo camomellino: et oleo ro. calidis mēbrūz spasmū ebzocer̄: q̄d aliquātulū fiat: deinde petiā triplicatā: vñ q̄druplicatā in terbentina calida remollitā suppone. illa. n. mirabilr̄ dolorē sedat. Et sup oīa ne pūctura claudat̄ caue. q̄ si loc⁹ apostemēf̄ apostematū cura curetur. Bon⁹ vñ anglic⁹ plimos ex pūctura spasmatos emplastro infra scripto curasse ait. q̄d. R. musci arboris: vñ lapidis. Ad. y. furfuris. Ad. i. olivani. z. i. tāniz in vino buliat̄ aceti parū addito: q̄ ad emplastri formā deueniat: et tale calidū suppone. tantā. n. in isto musco arboris: seu lapidis bon⁹ vir⁹ p̄fidetiā h̄uit: vt cuilibet pūcture tale eplastrū applicabat. Cū quo fere oēs sanabat. qd sit muscū respice Aliic. z. cano. in cap. p̄prio. Si casu isto memor semper esto tā p̄ flobothomiā q̄ per farmacias: q̄ aliter v̄es purgatiōes fieri facere: et p̄ticulares itē. Et si pūctura claudat̄ cū auro seu cādenti calibe loc⁹ canteriget̄. et p̄fū de quidē sup q̄d emplastrū postea de maluis pone. In bēt aut̄ vetere s: q̄ si pūctura nervi longitudinalis fuerit ex qua spasm⁹ fiat q̄ p̄ trāuersū nervi totū icidat̄. min⁹ enī malū est motum membri perdere q̄ vitam.

Qualr̄ et cū q̄b⁹ fe. i. spasio sit puocāda. CA. VIII.

Num antiq̄ in spasio singulare reputat̄. p̄ uocare se. ipsa nāq̄ mām resoluēdo spasmum curat: vt in p̄nosticis h̄uisti. s. z. aīq̄ eā puocas: p̄ditiones infra scriptas observa: nā iter se. sola est effimera puocāda i vniuersali spasio. s. q̄ ex frigidis humorib⁹ fiat. et mā p̄ te maiori euacuata. Dis igit̄ p̄ditionib⁹ obseruatis: si sulfureū nāle balneū hueris s. z. can. debitos patiētē in eo pone: qm̄. n. in casu illius q̄maxie puenit siue fe. puocauerit siue nō. Sed deficiente balneo alr̄ poteris fe. puocare. ad q̄d vnguētū infra scriptū plurimū valet. Qd. R. olei de lilio: olei oliu. rū antiquaz. añ. z. v. succi flāmule. lib. i. illa vñq̄ ad p̄sumptionē succi fil bulliant. Cū q̄ cere postea q̄tū sufficit misce: et cū in frigidari incipit adde storacis calamite. z. i. y. pi peris p̄iretri. añ. z. y. euforby. z. i. fiat vnguētū: cū q̄ tempo ra inungant̄: brachioz pulsus: atq̄ pedū. debinc madafa etā in eo lanā in subascellis et in inguinib⁹ pone. talis nāq̄ vñctio fe. potenter puocat: q̄ tñ cū infirmū tuū vnperis castorei. z. f. cū modico vini calidi poti tribue: vñ castorei loco. z. f. infra scripti electuarij dabis. Qd. R. asse: flāmule: castorei. añ. z. vi. mellis. lib. f. fiat in formāz electuarij. de quoyt dictū est. z. y. dabis. Glamula vñ de q̄ ē fmo est herba quedaz q̄ sepib⁹: et vepib⁹ iuoluit̄: flores capilares h̄is: in cui⁹ medio repit̄ semē saporis acutissimi: q̄d p̄tusū et sup mēbrū positū cauterizat: vt ipe expt⁹ suz. Et isti rustici d̄ mōte ferrato in suis alleatis de tali semē loco pipe ris sepe ponūt: et inaduertēter disinteriaz aut mictū sang. incurres ad aliū modū se reperiunt. hui⁹ igit̄ flāmule succus fe. potēter puocat. Ex si teutonicoz more facere volueris q̄ fe. facile puocat̄ patiētē tuū iter duos ignes colloca: cui aliqd cū forti alleata ad comedēdū p̄be. Succus siue optimo vino calido: in q̄ modicū sit pipis eū porta

De spasmō

et abundat̄ satis. Dehinc vñ ex aliq̄ vnguētōz p̄scripto rū locis p̄dictis: vt supra iunctio fiat. Sed hoc nō nisi teutonico talib⁹ assueto vel alicui bñ robusto facias. In delicato. n. corpe humores subtilēs h̄nt nō solū effimera: s. putrida de facili puocaret̄. sed sudor adeo intensus: q̄ se cū per porros aiaz p̄duceret. Serenissim⁹ Hypo: spasmū. q̄nta affozissimoz. affozissimoz. z. z. ex casu p̄cussione vel aliter sine vulnere factū ex subita submersiōe patiens in aqua frigidissima curat: q̄ exteriorib⁹ corpis partib⁹ cōdensatis interi⁹ calor vñit: q̄ mās spasmī resoluūt: et sic talis cura fit per accidēs. Posses tñ immersiōe dimissa sup infirmū frigidā aquā p̄curre: vel cū ex lintheaminibus in aqua frigida mersis sepi⁹ circūuolueris: sic vt lintheamina illa nūq̄ calefieri p̄mittas: robusto tñ valde: ac in media estate seu tpe multū calido hoc fieri iubet: s. nō aliter. Et sic modū habes qualiter de repletionē spasmus oīs q̄tū ad medicinalia sit curandus.

De regimine rerum sex non naturalium spasmī repletionis obseruando: et de cuq̄. CA. IX.

Ed quantū ad sex rez nō naturalium regimen oīo vinū in p̄ncipio p̄hibe: eius loco aquā mel lis bibat: in qua saluia decocta sit. In fine tñ vinū valde potēs cōmedat̄: q̄ mās tñc resoluūt: et vñā puocat: fruct⁹ p̄isco: ferculū de pasta: olera: vt blitis: spinachie: et filia: et vniuersalr̄ oīa cibaria frigida et humida vitanda sunt: et itē aer frigidus et humidus. Somnus longus. ges n̄mia: et vbi exercitiū fieri ne queat: fricationibus vtēre. Caro vulpis: et cric⁹ his passionibus valent a proprietate: p̄ue autē atque saluie mirabilis quoq̄ inest p̄prietas. vñ istoz vsus quoquo mō sit valet plurimū. Lucez vñ seu alucez: ex fricatiōe mēbrī cū manibus calidis: aut p̄anis calidis curat̄. et iterum ex calidoz oleoz vñctiōe: vt ex oleo de costis: anetino: vulpino: de lilio: et p̄similib⁹. Sed lotio tibie: aut alteri⁹ alucez cū membrī ex decoctione herbe tunici passionē hanc illico curat: et p̄ dies aliq̄t cū tyriaca eā nō rediturā pellit. et sic cū adiutorio cure paralytis curam bēs spasmī de repletionē tam ex materia q̄ ex ventositate prouenientis.

De cura spasmī ab inanitiōe pueniētis. CAP. X.

Uperest de inanitiōe spasmī curā ponere. In talib⁹ nāq̄ patiētib⁹ ē vñt⁹ multū debilis: euz q̄ p̄ mēbroz siccitate porri valde sūt stricti. Qua ex re eoz nutrimentū facilis digestionis eē d̄z penetratiōis quoq̄ multū nutrimentū bu mectātis valde: et sic medicinale pot⁹ q̄ pure cibale euz esse necesse ē: in q̄ cū aq̄ oz. plurimū cōmedat̄: et illa potissimū in q̄ flumiales cācri ac nemozales testudines sint decocte. vinū quoq̄ clarū puenit cū decoctiōe q̄tuoze se. ffoz bene limphatū: q̄ facile penetrās mlti existit nutrimentū. Cōuenit aq̄ carnis cū p̄dicti se. alterata. Ex cōfectiōib⁹ cōe restauratiū cōmedat̄ cū oleo amigdalārū dulciū factū: aut violārū: vbi. s. maiorē q̄reres buectationē: lac cōtinent mlieris et itē asine. Aq̄ q̄z dulces. Balnea cū foliis salicis. vitis al. vinifere violis: et filib⁹ bulita: ac iunctio ex oleo violaz. et illa sūt q̄ in sūma spasio de inanitiōe cōueniūt d̄ q̄b⁹ leuiter sic p̄rāstui. p̄mo q̄ ex talib⁹ ifirmis p̄paucissimū nobis offerūt. z. q̄ cura illa euz cura et bice ordinate descripsi: ad quā vbi opus sit recursū habe.

Tractatus vñdecim⁹ de tortura in se sex p̄tines capla. Quid sit tortura et qualiter signa inuenire debeas de monstratiua. CAP. I.

Epe materia in nervis anterioribus capitis et in his qui in principio nuce oriunt̄ imbibi. bi enī musculus atq̄ mēbris facie: sensum atq̄ motūz p̄bent. Si igit̄ ma

teria illa subtilis fuerit relaxatione seu paralyfis induc:
 et si grossa spasmodi. quodcumque enim istorum fiat torquet facies et
 egritudine efficit: quia oris seu faciei torturas appellamus.
 Ex quibus patet quod tortura nihil aliud est quam in nervis quod
 busdam tamen anterioribus quam posterioribus: propter subtilis mate-
 riei imbibitionem relaxatione: aut grosse tractio, per quam
 musculi motum faciei videntes relaxant: aut habent ad quam
 relaxationem: seu actionem tunc os aut facies torquetur. Et sic
 habet quod sit tortura. Cuius causae in capitulo de paralyfi: vel
 de spasmo describuntur. Quatuor ad signum intertio duplex
 habet. vna respectu signorum: quod nobis ea demonstrat. alia quod
 causas. Quantum ad primum cum ea difformitate sua se nobis
 satis manifestet signis alijs non egemus. Sed quantum
 ad causas habenda notitia primo an a paralyfi: vel a spas-
 mo fiat inuestigandum erit. Id si a paralyfi latius super sa-
 num caderet: ut Galenus de interioribus. secundo capitulo. Si latus
 ingit mouens dextre partis labium mollescit: erga sinistru
 latius torquetur. Et lacerto sinistri lateris labium mouente mol-
 lificatio: id est labium ad dextrum vertitur: et subdit. Simili iter-
 ligendum est in maxillis narium extremitate: et vtriusque ge-
 neris. ut velit quod maxille extremitates narium et gene mol-
 lificate super non mollificatum cadunt. Si autem fiat a
 spasmo: tunc egrum latius ad se sanum trahit: cum hoc plurimum
 decipiunt tortum latus credentes esse egrum. quod est falsum. Un-
 deras. Non inueni ingit rugas in fronte: ex parte lateris pa-
 tientis tortura est spasmi: et eorum illius lateris sensu erat:
 et tortum non apparebat. Et nunc tua est cognoscere:
 an pars lesa paralytica sit: an non. Unde si tortura a pa-
 ralyfi fiat: pars lesa mollis erit: ab ore plurimum salina ma-
 nat: et pars oris sana bene claudit: et sua cum figura atque for-
 ma manet. Quod si tunc pars lesa claudat: cum mala figura clau-
 dit: quod labium superius infra cadens cum abundanti salina oris
 figura deformem efficit. Et si huius paralyfis causa quod tortu-
 ra puenit: scire cupias: capitulum secundum tractat de paraly-
 si supra require. ipsum enim tibi necessaria signa monstrabit.
 Si autem sit a spasmo: pars lesa erit tactu dura: ab ore sa-
 linae nihil aut parum manet: et pars egre os non claudit. imo
 propter actionem apertum aliquantisper manet. Consimilia
 signa in inferiori palpebra lesa oculi: quoque notabis: huius
 aut spasmi causas per signa demonstrata spasmi supra tracta-
 tu de spasmo. tertio capitulo. facile comprehendendes.

De pronosticis torture oris: seu faciei. CAP. II.

Nunc superest huius die torture pronostica signa
 describere: quorum quedam futura: et quedam praeter
 torturam denunciant. Multus namque seu continuus
 faciei saltus: ut rasis ingit: ac ipsius faciei ossibus
 frequens dolor: eorum quoque stupor ventura tor-
 turam significat. Sed quantum ad ea facta illa que a cere-
 bro puenit in quarta vel circa sepe patientes interficiunt: quod
 passiones fortes: ut est paralyfis apoplexia: epilepsia: et files
 cerebri non diu sustinet. Id quicquid ingit extimauerunt:
 quod patientibus torturam timeat mors subitanea usque ad octu-
 or dies. Si vero hos pertransierint euadunt. Et videtur quod sit illud
 ea epilepsie fortis quod tortura nunciat. Et ut cognoscas an
 a cerebro fiat ingit rasis. Si si tortura operationis cerebri sa-
 ne fuerint: ut est intellectus: ratio: memoria: et scito eam
 a cerebro non causari in quod casu tales diu viuere possunt. Et sub-
 dit: quod si tortura per menses: aut per annos durauerit: vix aut
 nunquam curas: cum ea tunc diutissime viuunt. Quosdam enim vidi
 ingit quos tortura. 20. annos inuasit: alios. 30. et alios. 40.
 g nullum aliud nocumetum sustinuerunt. Tortura praeter
 sinistri lateris deterior est quam dextre: ut antiquus sapio: et
 ipse rasis. ingit. Tortura itaque si febricitauerit: eadem non nocet.
 ut ipsi quoque aiunt: quod in tractatu de paralyfi: et spasmo su-
 pra satis tibi declaravi. Et sic patet quod tam supra futuras
 quam presentem torturam pronosticari debeas.

De modo manum quod torturam efficit digerendi euacuandi quoque
 ac de his quod in eius cura ad intra sumenda sunt. CAP. III.

Tortura oris interdum a paralyfi: interdum: ut vi-
 ctum est: causatur a spasmo. vnde quantum ad humorum
 digestionem et euacuationem: que si inaequales ille
 fuerint: non aliter quam in his duabus egritudinibus
 sciendum erit. Que siue fla fuerit: siue mliia: siue
 colera: et si rarissime ab ea fiat: ea digeratur tamen cum clisteribus
 quod cum appropriatis solutiuis: ea successue euacuetur: ut in tra-
 ctatu de paralyfi: supra. capitulo quinto te docui. Et si a sanis. si
 autem fin maioris aut minoris eius puritatem de eo minuendum
 erit: et sic coibus supfluitatibus eductis de cephalicis pri-
 mo: debinc a venis linguae minutio fiat. Et quod in casu illo
 magna est interdum sanis quantitas extrahenda: secundationem
 potius quam vice vna totum extrahere fieri laudo: et tunc bonum est
 ut in mane ab vna fiat cephalica: et si tunc magis diuertere
 magis cupias basilica lateris oppositi in secundo: aut cum ce-
 phalica lateris patientis: et mane sequenti a venis linguae.
 Sed inter cetera sunt in cura tali a veteribus comenda-
 ta gargarismata: atque caputpurgia: de quibus aliqua appro-
 priata describere nunc libet. Purgatio igitur facta ma-
 ne stomacho vacuo: et sero ante cenam per dies tres primus
 tale fiat gargarisma. Quod R. isopi: origani: thymiaci. M. i.
 fiat decoctio: de qua accipe. 3. vi. oximellis squillitici. 3. ij.
 misce: et fiat ut dictum est gargarisma. Vel aquasate. sinapi-
 3. ij. accipies: que in libra vna vini ad summationem tertie
 partis bulliat: coletur: et fiat gargarisma. Vel cum 3. vi. sirupi
 acetosi compositi. 3. i. puluerisate sinapis: misce: et fiat ut
 supra. Vel hoc facias quod antiqui in isto casu sume laudant: quod
 R. origani: isopi. an. M. i. fiat decoctio: de qua accipe. 3. vi.
 acetici squillitici. 3. i. f. hycrep: gre. 3. i. si dissoluatur: et fiat gar-
 garisma. Vel facias sic: sinapis staphisagrie. 33. piperis ma-
 cropipis. ana. partes equales accipias: et in aqua bulli: de
 qua 3. viij. accipe oximellis squillitici. 3. ij. hycrep: gre. 3. f. et fi-
 at gargarisma. Tribus transactis diebus gargarisma
 solum mane fiat: ante vero cenam caputpurgium hoc quod recipit
 pul. nigelle: que in infusione acetici per diem cum sua nocte per-
 manserit. 3. i. distemperet cum succo maioris anthebe para-
 lytis: aut auricule muris: et fiat ut dictum est caputpurgium.
 Et si fortius. Acc. pulpe colloquintide. castorei. pipis albi.
 condisti. ana. 3. i. fiat cum aqua casei pillule: de quibus vna
 cum aliquo de succis superscriptis dissoluatur: quod per nares at
 tractum in hoc casu mire valet. Et idem facit fel perdicis:
 aut gruis cum aliquo ex prescriptis succis dissolutus. Dum
 ab his patientibus quiescit: nucem muscatam in parte oris lesa
 continere teneat: ut membri assueta figura remaneat. Non
 nulli tibus retentum in ore comedant. Et alij frustum. 33. Alij
 vero paululum castorei. Et ego alias ipsius castorei. 3. i. cum
 aqua vitis dissolui feci: quod in ore sepe retenta incredibiliter
 profuit. Rasis suis in exprimendis nucem muscatam integras
 ex oleo de piperibus: aut costino: vel alio appropriato inun-
 ctam per duas horas: tamen sero quam mane stomacho vacuo in
 ore teneri faciebat: et postea masticari: et hoc ait huius pas-
 sioni plusquam credi posset subuenire. Ex sectionibus valet
 tyriaca magna: mitridatum quoque: et quod libuerit ad auel-
 lane quantitate cum modico vini: aut melicrati in aurore da-
 bis. Et cum in sero dormitum inierit. a. 3. i. usque ad duas elle-
 ctuary: de musco dulcis: aut tantum de pluris cum musco: et
 hec sunt que in cura ista ab intra sumenda sunt.

De his quod in cura torture ab extra sunt approximanda. CAPITVLVM III.

Nunc cura torture ex his que ab extra conueniunt
 sunt unctiones: ventose: emplastrationes: facel-
 lationes: et euaporatoria. Et ut statim ad actum
 practicum te deducam super spondiles colli super-
 iores: quod isti nervi faciei motum: atque sensum do-

Tractatus .XII.

tes oriuntur: ventofas sine scarificatione poni: facias que p dimidiam horā aut min⁹ oimittat. Quia amota ex oleo costino calido: aut de piperibus: vel de terbentina. aut de ben spondiliū locus iungat: ac faciei pars leſa. ¶ Illinc aut ad .ij. aut .ij. horas facellū ex calido ſale repletum: di etis ſpōdilibus applica: et cū incipit ifrigidari remoue: quē poſtea calidū iterūz ſuperpone: quo aliquoties facto: ex p ſcriptorum: oleo aliquo: vt ſupra locūz iunge. ¶ Et ſi uigentis appropriatis: aut emplaſtris vti libet in cura paralyſis quere ſeptimū capitulū: de his enim te abundan tem efficiet. ¶ Verū in caſu illo: ille bonus noſter Me ſue euaporationes plurimū cōmēdat: inquit: q illis po ſterioribus vſi ſunt: et inueniūt ea fore inuamenti ſublimis: et pſie qñ vaporat ex eo pars capitis poſterior: et collūz: atq ſpondilia cernix: mandibule: ſpōdiles: atq ſrons. Et euaporatione facta ſpondilia ex: fece vini emplaſtrari uo bet: facias ergo ſic: Acc. yue. yſopi. ſcicados. origani. piretri folioz. lauri. ſinapis. camomille. melliloti. maioranc. ma ruij. añ. partes equales: coquant: et vt ſupra fiat euapo ratio: et deinde ex coſtino oleo: vel baſamino: aut de ben inunctio fiat. ¶ Laudat itē lorionē faciei ex aceto deco ctionis ſinap. ¶ Preſcripta euaporatio cōiter ſic fit. Nā infirmus taliter ſituaſ: vt rez preſcriptaz v: poze taz ſu per collū qñ partes alias pñarratas recipe queat. Sed ego has euaporationes ſic fieri facere pñeci. Candentes lapidē ex decoctione aliqua preſcriptaz aſperſum pñis lineis inuolui facio: et iuxta loca pñdicta reponi: et refrige ratō lapide caleſciere iterum poteſt: et iuxta loca iterūz ap poni: remoto latere vñctiones: ſeu emplaſtratiōes p libi to fac. Et ſic illa applicandi modū habes: que exterius in cura torture conueniunt.

De eius torture cura que a ſpſmo puenit. CAP. V.

Sia ſpſmo fiat taliter materia digerā: purge tur quoqz qualiter in cura torture a paraleſi cauſate ſit. et ſic pariter de his que ad intra ſu muntur facies. ¶ Sed quantū ad ea que ex trinſecus applicant ad capitulum 6° in cura ſpſmi reſuſum habes. Sed colli ſpondilibus et parti leſe ſemp applicanda remedia q tñ vt in illo caplo patet. ab his que in paralyſi conueniūt varian: et tu vide ſibi: qz capitulū illud talē curā te fideliter edocebit. ¶ Bargariſ mata ac caputpurgia illa facies: que in caplo tertio huius tractatus deſcribunt. Et vbi cura preſcripta te fallat ru bificantes medicinas poſt aurē partis leſe iubent vete res appōi. Et debic ex altea butyro: vel alio locū iungere. ¶ Et ſic quātū ad medicinalia torturā oēm modū curā di habes excepta que pñuenit a punctura: cuius curaz ſi ue punctura illa venenofa fuerit: ſine non. ſeptimū ca pitulū de cura ſpſmi tibi clare monſtrabit: ad qvbi op? fuerit reſuſuz habe. Et ſic ois torture tam q a ſpſmo qz que pñuenit a paralyſi medicinali cura finitur.

De regimine ſex rerum non naturalium in cura torture obſeruando. CAP. VI.

Eſtat vt huius deformis paſſionis cura perfe cta ſit de regimine rez ſex non naturalium. ad diſcernere ipſum igiſ quo ad cibū et potum: ſo minū et vigiliam motum et quietē: inanitionē et repletionē: et aſe accidentia taliter obſeruan dum eſt qualiter in cura paralyſis: atq ſpſmi dictū fue rat. verū ab illis regiminē aeris aliquāter variaſ. nam in paſſione hac oculus vnus ſemp patiſ. et huius cā vt inquit Raſis. in loco obſcuro eſt eger ſimandus: qz aer lumino

De tremore

ſus ſpiritus viſibiles diſgregando viſum multum debili tat: aeris ſo obſcuritas cōgregando confortat. ¶ Debet quoqz ſepe et in ſpeculo patiens intueri: vt faciei deformi tate inſpecta eam ad naturales reducere conceſ. Laudat itē bonus Raſis. qz poſt dies aliquot patienti bonū ſit ti bias pulſare: ac alijs cū instrumentis muſicis ſiſtulare: qz labia ſimul iniungendo melius figura oris informabit.

Tractatus duodecim⁹. de tremore vñi in ſe ptinēs ca pitulū: in qd ipſe ſit inuenies: que eius cāe q tā pñſtica qz demōſtratiua ſigna: et qualr cū quoqz curare debeas.

Remore de ſens crit ſermo nō mi nus eſt cerebri: atqz neruozū paſſio: qz pa raleſis: qz ſpſmus qz tortura. Et in cauſa vt patebit cū illis quoqz cōmunicat: atqz ipſoz ſere vna et eadē eſt cura: quare pñs locus ſibi digne cōcedit. ¶ Ut igiſ ad rē

ſtatiz accedā: tremor ſit cū virt⁹ motiua mēbrū rectū te nere conaſ: et ppter ipſi⁹ mēbrū grauitatē nequit: et ſic in ter virtutē et cām tremoris: vt ita loquar: cōtinue qdaz duellū ſit: in quo virt⁹ mēbrū rectū tenere conaſ: et mox bus ad bonū intellectū deoſū trahere: et ſic cauſant mor⁹ contrarij ſuſū et deoſū et nequeſter tremor. ¶ Et hoc eſt illud qd dicit Auic. tremorē diſſiniendo. tremor inquit eſt morib⁹ officialis eueniēs p defectū virtutis motiue a mo tu lacertoz ſm cōtinuitatē cōparē grauitati compariſ. mēbrū tremoris: inuolūtrē. ſpēdiēti ſua motiue mo tionē voluntariā. Et per hoc intelligit qz vñs lacertozz defecta nitiſ mēbrū rectū tenere: et ſic per ptinuationē ſit cōpar grauitati mēbrū qz ptinue ſnāliter deozum trahit. Et ſic tali motione ſpēdiēti motione lacertozz voluntariā. Cum igiſ due prime potētie. ſ. virt⁹ motiua lacertozz: que mēbrū nitiſ tenere rectū: et grauitas mēbrū ptinue trahēs mēbrū nāliter deoſū p paritate ptinuent. mor⁹ etiaz ille ſcilz ſuſū et deoſū ptinuat: et per pñs tremor: qz pñs eſt cōpoſit⁹ ex motu lacertozz nō voluntario: et motu nālī. ſ. grauitatis: que nāliter deoſū trahit: et ſic vñqz bec diſſi nitio Auic. cū ſit bet pñuenit tremor. ¶ Sed vt meo ppo ſito ptinet alia ē de tremore ſienda mētio: p quo me ſen tētie Sal. 2° de mor⁹ caplo. 2° et qnto ſformabo. Tremor eſt duplex. ſ. mālī: et materialis. Imūalē voco qui ab ali qua mala ſilitate ſine mā ſit ad bonū intellectū: vt a pun ctura aliq venenofa: vel a frigiditate int⁹ ſpſus corripē te: vel acentrante a caliditate reſolvente: ab accidēte aie terribili: vt ingenti timore: a quo ſpſus petunt cor. a gau dio ſupfluoz: qd exalant ab ingenti ira: et a coitu ſupfluoz per que ſpſus reſoluunt: et a pñlib⁹: et ois talis tremor: ima teri alīs per remotionē ſeu mutationē cauſaz cū efficien tiū facile curāſ. Materialē voco q a mā ſit. et B duplex. qz aut a mā mobili: aut a mā geta. A mā mobili vt in ſe. ſepe ptigit in gbus mā ſupra mūſculos ex vafa expellit et tre morē efficit: et de tali non eſt ſermo: qz cito recedit et amo ta ſe. non reuertit. ¶ Alio: cū mā in membro: vel in mē bris geta manet debilitās virtutē motiua: cui⁹ nerui ſūt instrumentūz: aut cū in originib⁹ neruoz ſit quedā facta opilatio cui⁹ cā ad mēbrū: cui nerui illi deſeruiūt: ſpſus libere tranſire nequeſt. Cū igiſ mā illa in membro que ta manens cū nāliter ſua grauitate deoſūz trahit: et vir tute illa motiua: qz ſus debilis grauitatē ſit mō quo ſupra dictū eſt: tremor: et talis ſit de intētiōe hui⁹ capli qz ner uoz eſt paſſio a mā in eis imbibita vel ab opilatiōe in ori ginib⁹ neruoz cauſata pñueniens: per quā tūc in mēbris gbus nerui illi deſeruiūt: liber ſpirituū tranſitus pñbet: cuius cā ac etiā grauitas imbibite materie virt⁹ motiua debilitata mēbra in ſuo ſitu retinere neqz: et ſic illis deoz ſum grauitate ſua trahētib⁹ et ptinue virtute grauitatē

motus cōtrary sunt q̄s tremorē appellamus. ¶ Et talis q̄qz caput: q̄qz manus: q̄qz brachiū vñū: vñ aliquod mēbrū aliud tenet. Et hec diuersitas accidit ppter opilationē in originibz neruoz illi membro tremētī deferuētū factā et nō in alijs. ¶ Ex quibus satis p̄ q̄dēs ille tremoris cāe esse p̄t que et paralytis: q̄s si scire cupias i tractatu de paralyti capitulo p̄mo ordinate comperies. Qd si eas noscere velis demonstratiua signa in 2o capitulo q̄re. ¶ Quātū vō ad eius p̄nostica: si tremor senibus accidat nūq̄ vel magna cū difficultate ppter virtutis debilitatē curam recipit. ¶ Itē tremor sinistri lateris deterior est q̄ dextri. ¶ Tremor itē si diu durauerit bonū patietē in paralem deducet. q̄vitiqz est dispositio satis p̄p̄nqua si bi. Et sic ad curā est festinandū quā in cura paralytis: taz rōne digestionis materiei: q̄s eductiōis: q̄s eoz que ab intra sumunt: siue sirupi fuerint atqz decoctiones: siue pulueres siue p̄fectiones. Et etiā eoz que ab extra siue balnea siue: embrocationes: ventose ēplastratiōes: siue vñctiones fuerint cōpletā inuenies. ¶ Senibz vō pluribus q̄bus defectu virtutis et terrestreitate mēbroz tremor accidit: his quoqz q̄ longa defecti sunt egritudine: alia nō est fienda cura: nisi vt p̄ posse virtus subleuet. Et sic hēs quid sit tremor: que cā: qualia signa tā p̄nostica q̄s demonstratiua: et vbi curam inuenire debeas: q̄ huius tractatus quā in hoc solo capitulo finitur intentio fuerit.

¶ Tractat. 13. de stupore q̄qz in se ptinēs capla. CAP. I.

Stupor capis dupliciter: vno modo p̄o diminuta operatione vñutis imaginatiue: melancolicis sepe ptigenti qui diu rezynam imotis oculis ptinent: et q̄būdā quoqz nō m̄licis: q̄ oculis semiapertis: et iterdū nō totalit̄ apertis vñū in locū vñū totāl̄ fixum tenet: et hoc illis p̄ mām frigidā in cerebri p̄a exstentē puenit etiā: et q̄qz ppter colligatiā pupis in q̄ mā frigida multa ptinet. vñ p̄mū suberbiā: et scōi litargiā facile incurrit: et talē stuporē mentis stuporē appellamus. ¶ S̄z stupor ali' de quo est f̄mo hic duobz modis ptigit. vno mō p̄ spiritū paucitatē. q̄n. s. in originibz neruoz aduenit opilatio: sic vt spūs sensitini abūdātē ad mēbra transire nequeat: siue ab ap̄te fiat: siue ab humore: siue a q̄cūqz re alia in vñū spiritū opilationē facere potēt: vt ē itē friditas: supflua calitas: stricture mēbrū: seu ligatura: cāus: seu p̄cussio: seu aliū sile. Alio mō fit a p̄cturavenosa: vel ex tactu rei stupefaciēdi virtutes habētis: vel ipius int' assumptiōe. Et talē stuporē modis duobus fieri contingit. Uno mō cā spiritū: q̄ in se talē dispositionē acq̄sierūt: vt virtuti tactiue debitū esse non possint instrm. Alio modo cā mēbrū: quod taliter per illa stupefacientia disponit. et si spūs vt ita dixerim: adhuc sani forēt: et sufficiēt in quātitate: ab ipō tñ mēbro talr inficiunt. vt ipi vñutis tactiue debitū nō sit instrm: et sic modis tactis fit stupor: q̄ est mēbrū dispositio: p̄ quā ipz parū: aut nībil sentit. ¶ Stupor: igit nībil aliud est q̄ mēbrū ablata: vel diminuta sensatio p̄ tactiū spiritū paucitatē aut ipoz seu mēbrū idebitā dispositionē ab alicui' rei mala q̄litate eisdē ip̄essa causatā. ¶ Verū si debilis stupor fuerit tremorē: et si fortis paralytis: seu mollificationē inducit. Jō Auic. ingt. est morbus officialis faciens euenire in sensu tactuali nocumētū. s. aut d̄structionē: aut diminutiōē cū tremore si debilis: aut mollificationē si est fortis. Et p̄ hoc dixerat supra: q̄ a nōnullis dictio stuporis ponit sinonima dictiōni paralytis cum facili ter in eam transeat. Et sic p̄ qd sit stupor: qd huius capli intentio fuerat.

¶ De causis stuporis. CAP. II.

Stuporis cā extrinseca et intrinseca esse potest. Extrinseca quidē res quelibet q̄ in neruis: seu in vñū spiritū coartationem talē ne spūs ad mēbra transire queat: facere possit: aut que spiritibz ip̄is ingrossationē: seu aliquā aliā malā qualitātē inducere: vt mēbrū ligatura: seu stricture: casus: percussio: aut excessiua sola friditas: et sic cuiuslibet rei: siue aeris: siue aque: et cetera: mēbra coartans: et spūs ingrossans. Caliditas quoqz nimia humiditātē resoluēs: siue aeris: siue balnei: siue alterius rei fuerit. Tunc enī in mēbris coartatoria fit opilatio: vt in febribus adurētibus in quibus fit stupor sepius est videre: et talis est signū mortis. Aliqua sūt p̄s̄lr que et si spūs ingrossant: cū hoc tñ talem adhuc in eis vel in mēbris qualitates inducūt: vt tactiue operationi habiles nō reddant: vt est de tactu illi' p̄scis quē Auic. recitat: vel de opio iniquiamo mādragora vñ cōsimilibz: siue extra siue ad itra approximēt: talia nāqz nō sua sola virtuali frigiditate mēbra: seu spūs inspissant: sed eos cū hoc quadā venenosa qualitate inficiūt: per quā mēbra ipsa stupida fiūt: vt in meo de venenis de opio: et iniquiamo: et p̄s̄libz latius declarauī. ¶ Supflua itē friditas et humiditas spūs: humectādo sepe stuporē inducit: vt aeris: seu aque: siue cuiuslibet alterius rei humectādī ac infriādī diu hñtis: vt nimia q̄s: formus nīmī: manseatina satietas. Et ita p̄s̄lr de cibis et potibz dicē. est: siue cibi et pot' absolute dicant: siue cibi et potus medicinales etē. vt sunt lactice: endiua: scia frigida: papauer: iusqz mus: et silia: ac fercula de pasta: et superflua aque potatio. Illa quoqz sepe stuporē inducūt: q̄ sua nimia caliditate spiritibz paucificant: ac resoluūt: sic vt per tactiua opationem ipsi membro quātitas debita nō adueniat: vt superflua exercitiū longa quies: nimia famis tolerantia: supflua potentis vini bibitio: re: calidaz comestio: et coy' supflu: et sic modo suo dicendū est de supfluis aie accidentibus. Et oia ista que statiz dicta sunt quātū ad extrinsecas cās se tenēt: q̄ si alia reperiant ad istaz aliquaz sunt reducibilia. ¶ Quātū ad intrinsecas oia q̄ in originibz neruoz: seu in neruis ip̄is: per quos ad mēbra spūs deferunt opilationē facere queūt stuporis cā ē p̄t: vt sua nimia q̄titate san. opilās: aut viscositate flā. aut melācolia sua grossitie. Colerayo nisi rōne qua humoribus ceteris dat ignesum raro: immo rarissime fit stuporis causa: cum sua caliditate: atqz subtilitate potius stuporem prohibeat. Coleray tñ vitellina sua interdum grossitie hoc efficere posset et iste sunt que p̄ cās intrinsecas stuporis assignant. ex quibus oibus tā intrinsece q̄ extrinsece stuporis cāe patent.

¶ De signis stuporis demonstratiuis. CAP. III.

Stuporis cās per demonstratiua signa inuestigare voluerit: quātū ad extrinsecas per ordinē supradictū eas ab infirmo vel ab astantibz inuestiget: ipoz enī relatu in dictaz causaz cognitionē facile deuenies. ¶ Quātū vō ad intrinsecas si sanguis in causa fuerit erūt replete vene: et maxime in oculis apparentes: rubet facies: somnolent' erit infirmus: cū facies ac si balneū egredere sepe madet pulsus erit plenus et vndosus: vrina rubea et grossa. Qd si etas cōplexio tempus anni regimē p̄cedens et silia. vt supra san. attestāt eū in causa esse nō dubites. Slegma vō vbi sit in cā albet facies: infirmus sepe ruget: vrina alba erit et spissa: pulsus cū quadā diuersitate mollis. Qd si etas cōplexio etē. slegmati attestant ipz erit i cā: qd plurimū accidit. Et si melancolia vene parue erūt patiens saturnin' pulsus durus et rarus. vrina subtilis et alba: et vbi cōplexio. p̄cedens regimē: et talia super humore melancolicū significarent illa erit in cā. ¶ Coleray vō cognosces ex cōplexione: etate: tēpore anni etē. Et pulsus erit velox

Tractatus .XIII.

in cōparatione ad suprascriptos: cuius aliquali tñ diuersita te yrina ad igneitate tender. Et qz totius sup istos humo res conuenientia signa descripsi hec paucula qz in caplo d paralysi de his te satis abūdātē feci. ad qd si op^r fuerit re cursum habe. Et in tñ de demonstratiuis stuporis signis dictum sit.

De signis pnosticis stuporis.

CA. III.

De stupore recte pnosticari queas illa sunt tibi notāda q in cap^r pprio bonus Anic. descri bit: qz si stupor cerebri cā fiat: sic qz in origini bus neruoz fuerit opulatio: quā nō integra: tunc stupor erit in toto: et nisi paupculo succur rat cōplet opulatio: et bon^r patiens fact^r apoplecticus gete ibit ad in feros nō rediturus. Sepe tñ non tā magna illa erit opulatio: et sic stupor in paraly sim terminat. Qz si ma teria illa aliqd corruptiōis habuerit in se fit bonus pati ens apoplecticus. Quā etiaqz stuporis cā existit in nucha: q in cāu interdū neruoz origini in spondili aliq sit opulatio: et interdū nō origini. sed in ramis neruoz. Et tūc mēbra q bus nerui deseruiūt stupida fiūt. Stupor igit in quo cūqz membro fuerint si diu pseruerat illi^r mēbri paraly sim futurā denūciat: si mā fuerit grossa spasmū: et qñs il la fuerit si inuētū puerit: causabit alcuqz. Ex qbus patz vt in pnosticis de tortura supra dictū fuerat: q stupor fa ciei pserueras: futurā torturā significat. Stupor preterea q ex enōne māci nō curat: si vīgo supuenerit in apopleziā paupculū patientē deducit. Et in hoc signa stuporis pno stica terminātur.

De cura stuporis. CA. V.

Stuporē recte curare velis an a causis extri secis: an intrinsecis: fiat tibi pñderandum erit. Qz si ab extrinsecis eas ad oriū permutes est necesse. S3 qz tā sup mēbri q sup neruoz originē aliqua q malā inductā stupefactiuam qualitatē remoueat sunt sepius applicāda: ventosis iter dū forsan opus erit: vel balneis: stupbis: embrocationib^r: vnctionib^r: siue emplastris: et hec oia in cura paraly sis or dinate cōperies. Et idem fiet si humor aliois in cā fue rit. Nā digerendi modus enacuādi quoqz illic satis abun de describit: et sequēter de omnibus fit que tam ad itra qz ab extra applicanda sunt. Et si san. in causa fuerit fm il lic dñscriptū modū eū minue: qz ex sola abūdātē inuētiōe: hec passio sepe curatur. Et non solum illic medicinalia. s3 huic quoqz conueniēs regimen sex rerum nō naturaliu illic adinuenies: et sic illa mihi in hoc loco describere sup fluum viderē: cum vt patuit eisdem in locis: et eisdem a causis a quibus et paraly sis stupor generetur. Quia ex re capitulū presens tractatui de stupore finem imponit.

Tractatus decimus quartus de sabarra: seu superflua vigilia: in se nouem continens capitula.

Quid sit sabarra: seu superflua vigilia. et. CAP. I.

Etiam nos insomnietatem: seu vi giliam superflua ap pellamus: sabarrā greci vocant. Pro cui^r habenda notitia sciendum q somnus: vt in tractatu de subeth digera^r est propter duo animalibus necessarius. Primum vt resolutorum in vigilia spiritū per euz re stauratio fiat. Scdm vt caloris facta retractione per eū melior digestio celebretur. Ex quo patet q nisi somnus esset tam propter nimā spirituum resolutionem: q in pfectā digestionē homo periret in breui: hac ex causa in ter res non naturales tam homini ad bonum intellectū necessarius somnus ipse ac vigilia computatur. Et talis est duplex: scilicet naturalis: et non naturalis. Somnus il lum naturalē voco: per quem homo suas debitas potest operatiōes exercere. Qz si q uis cā longus ita fiat q ope

De superfluavigilia

rationes impediāt eū non naturalē dices: et supra subeth talem appellauī. Ex quibus pz qz sicut naturalis somnus est qui operationes debitas nō impediens minime ad se curam vocat: ita et naturalis vigilia: cui^r tamen debitam longitudinem nō plus metiri q somni posset. illam itaqz superflua dices que operationes impediens ad se cu ram vocat: et hec est illa quam greci sabarrā vocāt. Que vt pz nihil aliud est q quedā intrinseca pternālis dispō: q hominez tantum euigilatus tenet: vt debitas opetatiōes exercere nequeat. Et sic habes quid sit sabarra: quod hu ius capli pñcipalis itentio fuerat.

De causis sabarre.

CA. II.

Um somnus vt patuit per opilationem viaz primi vēr. culi cerebri fiat: cuius potissima cā est frigiditas et hūiditas: oppositū sibi vigiliā per decopilationē illaz viaz: aut apertionē ne cesse fieri ē. Et hui^r cā generalis caliditas exi stit tā sine materia q cū mā: atqz siccitas potior tñ est ca liditas: qz spūs igniendo mobiles valde eos efficit. Ex q pz q oia illa que in vīs illis opilationē phibere: apta sūt vigiliē cā esse pñt: et tales ab extrinsecis aliqñ sunt: aliqñ ab intrinsecis. Extrinsece qdē vt aeris balnei: vel cui^r libue rit alterius caliditas: atqz siccitas excessiua: splendor quo que grādis: superflui exercitiū: tolerantia nimia famis: Libi excessiue calidi: vt porci: cepe: allea: alleata oia: atqz pip: crata: et ad hunc modū de alijs: ac cibis qlibet vento sis et potissimū qui somnia inducit terribilia: vt fabe et. vt ait Anic. indigestio ois ac nimia ciboz repletio: talia enī ad cerebz fumos putridos facile mādāt: et opitatiōes phibētes sabarrā iducūt nimā. Itē vñdecunqz fiat eūo: et illa maxie q a solutiōe farmaco: cui^r nā est sitis iducere: vt ē euforbiū: pūcit. Pot^r itē caliditas: siue nālis: siue potē tis vini: vt de interiorib^r tertio recitat Gal. de illo. s. q pp potentissimi vini bibitionē ppetuas vigiliās passus est: si ue artificialis: vt mellicrati: vel ad modū vulgariū nectā ris siue clareti. Et superflua quoqz aie accidētia veluti gau diū ingēs: lōga tristitia: assidua circa re aliquā cogitatio et filia: ac coit^r supflū: et ab eo sūt nimia abstinentia: vt i cō tinētibus picocharis sepe pñgit: bruniqz fulti barba: et iu uenes existētes ociosi atqz plurimoz vñm cibo potētiqm vino: horū enī cā multo tales abundant in spūate: a quo diu retēto fumi ad cerebz eleuant^r: et nō solū tūc vigili as iducūt: s3 interdū mania: vt in tractatu de mania deo adiunāte patebit: et vñuersāl^r. Itē oia illa sabarrā iduce re pñt q subetiū vigilat: de qb^r tractatu suo mēto facta est. Intrinsece vō cā nōnulle ex hūoz pte se tenent: et hi colā melia: ac flegma falsū: nitrofa quoqz humiditas vt in decrepit^r ē videre: et in his potissimū: q cerebz sic cū hñt: dolor itēsus sepe dictā sabarrā iducit: vt in colica iliaca: et renali dolore emoroidali: vel ab apate facto: seu a solutiōe pñui: vel quocūqz alr. In se. et frequēter illd accidit: in qb^r mordicatiū fumi ad caput eleuat. Et hec i sūma tam intrinsece q extrinsece cā sūt sabarre. q si ab istis alie iuenian^r ad istarū aliquā erit reducibilis. Et per hoc presenti capitulo finē impono.

De signis sabarre demonstratiuis.

CAP. III.

Aliq extrinseca cā sabarrā iduxerit: et ordiate put in pcedēti caplo descripte sūt: cās inuesti ges pfirmū: aut p astātes in capz cognitionē facile duenies. Qz si aeris balnei: vel alterius extrinseci caliditas atqz siccitas excessiua id effecerit: seu splendor nimī: aut supflui exercitiū: et sic de cās ibidē enarrat^r ifirm^r ipe: aut astātes re statī certifica bñt. Vēz aie accēsa passiōe hāc frequēter cānt. d qb^r sub tilr iueftiga. nā patētes: et maxie mlieres timide: vñ forā filocapte vt eas nō manifestāt pudor co it vt nō nūq ex

perit⁹ suz. Si si caceptrifese fuerit: vt cola melia: et saluz flegma. et p. coplefione etate precedes regimē tēp⁹ anui et similia facile deprehendes: nam super quem humores illa magis attestantur: is erit in causa: nitrosaz vero humilitatem cognosces ex capitis aut totius grauedie. Et quia tam ab oculis q̄ ab vlcerebus continue superflue humiditates emanant. Item autem quam dolores aut febres efficiunt ipsa tibi ea manifestabūt. Si igitur hec paucula que dicta sunt bene notes et in notitiam causaruz sabare facile deuenies. Et intantum de signis demonstratiuis dictum sit.

De pronosticis sabare.

CA. III.

Sabara diu durauerit ad pessimasegitudines ifirmū sepe deducit: vt ad mania meliam frenesiz ethica acutas se. et ad multas alias q̄ ex humorum sunt corruptione. ipsa nanqz spiritus resoluendo membra desiccant hu. isflamat digestiua corripit. vnde catur malicia coloris. isflamat palpebre. fit interdum caceticus. et sic varij ex ipsa morbi concreant. Item si aliqui sabara perseuerauerit morietur ex ea. Anic. caplo proprio. Et rursus inquit q̄ sabara veniens in senio et maxime ex flegmate baurachi no paruum curam recipit. Sabara itaqz perseuerante pronosticari poteris in aliqua ex egritudinibus tactis patientem facile casurum. Et hic sabare pronostica finem accipiunt.

De his que humores in sabara peccantes digerunt euacuant quoqz.

CAP. V.

Vinceps ad sabare curaz cōdescendā vidē dū erit an ea a sola q̄litate sine mā fiat an cu materia. Si sine materia. vt infra deo adiunā te describas facies. Si cū materia peccantem humorē cōsidera. et cū fz exigētia digeraz educas quoqz. Si igitur colera in causa fuerit. accipe oxica chare simplicis. et i. f. vel sirupi acetosi simplicis tātūde: aque lactuce cucurbitae vel endiuie. et iij. p. vna vice misce. et de hoc totiens sumat dōec digesta cōprehēdes. Quā postea sic educes. Cassie nouiter extracte. et i. accipe. et cū aqua fructuū aut decoctioe capil. ve. cassia et alyz solutiuis que Mesue in illis ponit omisissis eā dissolue cui adde electuary de succo ros. et iij. sirupi violati. et i. et fiat pot⁹. Vel loco cassie māne. et iij. impōe et loco electuary de succo ros. reubar. et iij. f. in aq̄ endiuie vel lactis infusi cū granis. iij. spice et bono vino p. p. irrorati expressionez accipies. et i. i. sirupi violati addita cū māna vel cassia potionez facies. Vel accipe electuary de succo ros. et i. et cū quāto sufficit cūchari bolus deaurat⁹ fiat. Vel da. et i. humore digerēdo euacuando q̄qz hec paucula sufficiant. Qu si tibi quicquā deficeret respice supra tractatu de dolore capitis cap⁹ sexto. ibi enim plurima tam digestiua q̄ solutiua inuenies ad hoc tuū propositū facientia. Si at melā colia i cā fuerit loco sirupi ace. simplicis aut oxica chare siru. vio. accipe. et cū pscriptis mixtū aquis toties exhibe q̄ tibi digesta materia videat⁹. Et p. solutiua loco electuary de succo ros. in potiōibus cōfectionis hamec trīdez pones. vel. et i. pillulaz indaz dabis. q̄ si tam digestiua q̄ solutiua volueris. capl⁹ decimū quartū tractat⁹ de dolore capitis supra require. illud. n. te de his abūdāre faciet. Uex. vbi saluz flegma in cā fuerit. accipe oximellis simplicis. et iij. sirupi de fumo terre. et i. f. aque lupuloy aque scabiose et fumiterre añ. et iij. misce. Et si magis delictum habere libet p. vicibus duabus eum clarificari iube. de quo totiens dabis q̄ materia digesta sit. Et tūc pillularum de fumo terre. pillularuz cochiarum descriptio. one almansozis añ. et i. f. acc. diagridy grana. y. et fiant pil

lule septem: quas exhibe. In forma potabili. B. cassie et i. et cum decoctione isopi. sicados: capilloz veneris. florum boraginis buglose viol. liquiritie. passularū. cuscute et epithimi dissolues. quibus dissolutis adde diafiniconi confectionis hamec añ. et i. f. sirupi viola. et i. et fiat potus. Vel aliter accipe agarici. et iij. salis gēme. gra. iij. cin. giberis. et i. f. oximellis squillitici. et i. et hec infusa in aqua lactis horis decem permanceant. dehinc fortis fiat expressio. quam cū manna aut cassia suprascripta misce confectionis hamec. et i. addendo et fac potum. Et sic habes si in sabara aliquis humor abundauerit qualiter sit digerendus educendus quoqz quod huius capituli intentio fuerat.

De reruz sex nō naturalū regimine. CAP. VI

Uz medic⁹ pria vice ad visitādū sabarraticuz venerit sex rerz nō nālū sibi regimen ordinet. dignū. ē cū igit splēdor vt i cāis hūiū sit sabar plerūqz cā i obscuro aere erit patiens colocad⁹ geto q̄ sine puluer sine fumo ac sine malo odo re quē cū h ad frigidū et hūidū deliet facito. Osi i loco eēt i q̄ fluui⁹ cū fragore qdā decurreret: nihil supra: B tñ nfe tēpestat armigeri leuiter faceret q̄ sepe ff fluia ex arbori b⁹ cū folijs ac tpe suo cū redoletib⁹ flo. sibi māsiōes faciebat: circa q̄s auicule sept⁹ olciter garriūt. Tu igit mō fieri possit patiēte tuū in tali aere collocabis. Artificialē tamē aerez in ppria domo facere poteris cū herbis. f. suis cum floribus odoriferis pauimētū substernēdo: arborū quoqz redoletū frondes hincinde situādo sup lectū rursus et. lintheamina i aqua odorifera balneata locabis: vbi ergo aerē frigidū et hūidū nō habueris cū taliter artificiatū si bi facito: q̄ quoqz alyz multis modis fieri potest. vt sepe i meis comētariolis disserui. Aliquādo i fundo pforatas situlas aq̄ repletas hūi q̄ i cōchis gbusdā degutulabant. talis nanqz sonus ad somnū inducēdū v3 multū patienti tuo quietē iniunge. a diuersis cogitationib⁹ eum distrabe. q̄ si nimīū pp gaudiū sabarra fieret aliquod triste nouiz fac nunciatur: et ppositū si nimia tristitia illud efficeret bona noua q̄ quis ficta verisimilia tamē nunciētur: et de illis maxime noua fiant q̄ se oblectari consueuerat: dulces iterum cantilenas bonum est vt interdū audiat: musicalia quoqz instrumenta delectabilia. Qu si nimius coitus in causa fuerit a confocia cum semoue vel saltem semper secum aliqui commorentur: quorum reuerentia se a coitu absteineat. Ille autem qui propter retentum sperma dormire nequit: sua cū vxore tantū coeat q̄ sperma illud totum venenosum emittat. Pizocharys vero abstinentibus in pane et aqua ieiunium iniunge: et ab eis omnia que sperma multiplicat aliena. Et nisi esset a lege prohibitum bichina iuuenis eos liberaret. patienter igitur id sufferant. quia si se deuote altissimo amēdauerint illico indubie liberabūtur. Patiens tuus vt sobrie viuat facito. Quaqz iterum die vt ventris habeat beneficium procura. Et si videtur natura pigra fore: accipe malne blitis mercurialis et florum viol. añ. et iij. fiat decoctio. de q̄ accipe. et i. f. in q̄. et i. f. cassie dissolue vitellos duorum ouoz. et iij. olei viol. et cū modico salis triti fiat clistere. Et quia toto posse somnum querimus: ad rerum sex non naturalium dictionem complendam solum cibi et potus regimen ponere restat: qui potius cibus medicinalis sit q̄ cibalis. Carnes itaqz nisi alterate fuerit nullas mādu cet. elix potius q̄ asse comedantur que cum lactucis cucurbitis se. quattuor cōibus frigidis se. endiuie aut papa. vel lactuce semp alterē. i. gbuscūqz et suis ferculis al. pa. pa. lac semper pones. Et conueniens sibi ferculus erit panatella: colatura fursuris parūper bulita: lactuca cucumer: portulaca. puluis ordeci: et lac amigdalaz: quod sic

Tractatus .XIII.

fiat. Lac q̄rtuor semi. frigidorum: seminis lactuce: atq; papaueris alb. cum aqua ordei extracti facias: et cum tali amigdalaz lac postea facies: et est illo casu cib' optim'.

¶ Uel tale facias lac cū suis ferculis cōmiseri. Accipe se. papa. albi. 3. iij. se. lactu. se. endiuic. añ. 3. i. quattuor se. frigidor. 3. vi. Et ex his cū aqua ordei lac extrahe in quo inscripta hōr. x. in infusione dimitte: vt acci. corticu papa. al. 3. y. floru nenufa. M. y. f. se. insgami al. 3. i. f. cū bec cōtusa in lacte p̄scripto hōr. x. in infusione steterint exp̄ssio mediocris ex eis fiat. et tali lacte in suis ferculis vtere.

¶ Quātū ad potū vino vtaf infusionis vsnee: aut amom: optime tamen limphato. q̄ si cum aqua lactucarum: aut cucurbite id fieret: non esset malum. nam vinum infusionis vsnee aut amomi bibitiū: somnū potēter puocat. Auic. 2. cañ. ¶ In tertio vō i caplo de sabara vñū ponit qd̄ in regimie sex rerū nō naturalū mibi ponere libet: si patiētis extremitates cū nodosa cordula ligari dolorose facias: et cū eo lampades accēsas tene: vbi rursus plures sint cōfabulātes: dehinc subito ligaturas solue: et lāpades extingue: et taceant cōfabulātes. q̄ tā lampadis splēdor: q̄ cōfabulatio spūs ad cerebrū trahit. et p̄p ligaturas vt dolori natura succurrat spūs: q̄ p̄ vigiliā vagant retrahit. Quare his oib' subito factis coadunati intus in cerebro spūs gescūt: et isto mō fit somn': vt bon' Auic. testat. Et in Brex fer. nōnāliū regimē obseruañ. in sabara terminat.

¶ De his q̄ in cura ab extra veniūt applicāda. C. A. VII. Aria in cura sabare ab extra applicare consueuim' vt lotiōes seu fomentatiōes embrocatiōes linimēta vinctiōes emplastrationes odoramēta seu suffumigia et caputpurgia. Accipiendo caputpurgium p̄ oī liquore qui in nasus infunditur: vt de his ordinate in capitulo presenti mentio fiet.

¶ Alotionibus igitur sumas principiū. Accipe popu. fol. vitis albe vinifere. salicis fol. insgami papa. al. violarū et cānarū añ. M. i. fiat decoctio: de qua tibi atque brachia sepe lauentur seu fomentētur. Uel aliter accipe viol. M. i. f. floru nenufaris: floz cāomille: floz aneti: folioz apy folioz insgami vsnee añ. M. i. cortic. papa. al. corticu radi. mādragore. añ. 3. y. se. lactuce. se. portulace. se. papa. al. añ. 3. i. f. amomi. 3. i. otūdant: et fiat decoctio de q̄ tibi atque brachys lotō seu fomentatio fiat. ¶ Uel accipe corticu papa. al. cortic. radices mādragore añ. 3. y. se. lactuce. se. portulace et papa. al. añ. 3. i. fol. apy et alkekegi et folioz papaueris: et insquiami: folioz nenufaris et viol. atque camomille rof. ru. floz aneti: añ. M. i. fiat decoctio. de q̄ vt supra lotio seu fomentatio fiat. ¶ Cēti ad ēbrocatiōes caue ne eas nec q̄c̄q; aliō catarroso capiti: neq; hūiorib' repleto facias: nec B a tua mēte ynq; cadat. Nōnullos. n. vi di q̄ sic iaduertēter talib' vsi sunt: et pauculus eger i eter nā suberbiā trāsuiit: alij i paralesiz. alij i spasmū. alij i apoplexiam et i cōsimiles egritudines deueniūt. Tu ergo ne i errore talē cadas caue: vbi egro embrocationē facer libet accipe floz. camomille: melliloti: aneti: corticu radicū mādragore: sanfuci añ. fiat decoctio ex qua successiue ab raso capite fiat embrocatio: B vt iquit mesue materia exstente melica aut flegmatica falsa cōueit. ¶ In materia vō calida hāc facit embrocationē: q̄. B. fol. mente: apy: al kekengi: capitiū papa. al. añ partes eq̄les. ex istis fiat decoctio et successiue embroca. ¶ Et vbi intensa valde sit caliditas. B. se. papa. al. se. lac. insquiami et portul. añ. 3. y. rof. viol. flo. nenufa. folioz salicis: ordei excorticati añ. M. i. Ex harū decoctōe fiat embrocatio. Cap. brachioz pul. atq; pedū linire sepe solem'. Acci. itaq; lac m̄leris q̄ puellā pe pit. 3. vi. aq̄ rof. cucurbite aq̄ lactuce añ. 3. y. succi sēpuiue insquiami albi succi lactucarum: añ. 3. i. f. olei de papa. 3. iij. olei viol. olei mādragorati añ. 3. f. agitētur sil' cum

De superflua vigilia

vno albuie recentis oui. et in eo petie linee madesacte frōti ac temporibus applicētur: pedū quoq; ac brachioz pul. sibus. Et p̄pterea q̄ iminet piculū qd̄ supra dictū cōd̄ pi get replicare. s. caue ne repleto seu catarroso capiti talia applices. ¶ Mādragorati olei de quo statim mētio facta ē taliter facies. Poma mādragore in cōi oleo cōquasata pone: et in obturato vase in loco humido aliquot diebus maneat. dehinc super cineres calidos tñ cū modico aceti buliat q̄ ipm sit resolutum et colet ac vsui reseruet. Mesue vō succi pomoz mādragore cōplete maturitatis et olei sisamini ana. partes equales accipit. et in duplici vase ad succi cōsumptionē bulire facit: et est in casu nō pop̄timū: qd̄ facias si libet. ¶ Linimētū aliō bonū qd̄ B. aq̄ rasure cucurbite. 3. vi. olei mādragorati. 3. iij. albumen. i. recentis oui. lactis mulieris que puellam peperit. 3. iij. simul agita: et vt supra locis predictis appone. ¶ Alij ex pul. cortic. radices mādragore: cū lacte mulieris et albuie recētis oui: loca p̄dicta liniūt: tale. n. linimētū somnū suauē inducit. ¶ Alij se. papa. al. subtiliter puluerizati. 3. y. accipiunt. lactis mulieris. 3. vi. et cū albumine vno oui et modico aceti linitiōē vt supra faciunt. ¶ Noster vero bōns mesue caliditate existēti intēsa B faciebat linimētū qd̄. B. croci. 3. vi. cassie lignee. 3. y. opy. 3. y. dissoluātur cū oleo ro. aut mādragorato: et linitio vt supra fiat. ¶ Olei itaq; ipse bonus Mesue inscriptū faciebat. et ip̄s acc. opy. 3. x. se. lactuce. se. insquiami. al. se. mādragore añ. 3. y. corticis papa. al. 3. i. f. contundantur: dehinc accipe. corticu radi. mādragore. cap. papaueri al. añ. 3. vi. quasent et buliāt in libris. vi. aque ad cōsumptionē medietatis. et de hac decoctiōe lib. ij. accipe olei sisamini vel cōis libā ynā. Cū his res sup̄ascriptas cōtusas mīce: et in vase oviplo ad cōsumptionē decoctionis oīa buliāt. colet postea et vsui reseruet. de illo sepi' bon' mesue loca p̄scripta liniebat. ¶ Si vnguētis vti libet: accipe olei mādragorati. olei nenufaris. olei anetini: añ. 3. f. pul. se. insquiami al. radi. mādragore. añ. 3. y. succi sempuine. 3. vi. cere q̄rtū sufficit fiat vnguētū: quo loca sepe dicta inunge. ¶ Uel accipe olei nenufaris. olei anetini. olei violati. olei mādragorati. añ. 3. i. cere parū: et fiat vnguētū: quod ē somnifex suauē satis. ¶ Praticātes moderni vnguento populeōe cōiter vtunt: et ē valde securū. ¶ Ubi tñ necessitas te cogat tam in linimētis q̄ vnguētis opū secure addere poteris: cū taliter dosando vt in. 3. iij. linimētoz pōas opy. 3. y. croci. 3. i. et vtere. In duab' vero. 3. vnguētū pone. opy. 3. i. croci. 3. f. et erit res cui securitate suauē somnū inducens. ¶ Ex emplastris dñs mesue in hoc casu tale facit singularissimū qd̄ accipit lactuce portulace sēpuiue herbaz insgami et solatri: añ. 3. y. mucilaginis psily. 3. iij. fari ne sabaz et orde: añ. 3. i. f. opy. 3. i. f. olei mādragorati et rofati: añ. 3. y. f. buliāt oīa sil' donec velut pulmētū fiat: et cū fuerit infrigidatū embrocatione p̄ p̄fecta tipora atq; frons emplastrēt. ¶ Siūt ē in locis p̄dictis emplastrationes ex folys insgami cōquasati: vel mādragore grassule maioris sempuine: vitis albe vinifere fol. salicis vel lactuce. cū q̄b' tamē ex oleis p̄dictis de q̄ magis libet adde plibito: ac si libet pap̄ aceti. tñ sine aceto valet. Et necessitate vrgente maiori adde opy pap̄ croci quoq; Nec timeas i tediosa sabara hoc facere capite nō repleto: et patiente colerico iuvene valde existēte. vel q̄ intēse febrizat. ¶ Aliud emplastrū in hoc casu singularissimū. B. succoz sempuine: lactuce: foliorū solatri: foliorū salicis: añ. 3. y. pul. se. aneti vno. papauē. al. corticis radi. mādragore. et corticis papaueris al. añ. 3. i. granorum solatri. 3. iij. mucilaginis psily. 3. i. incorporē sil' et fiat emplastrū. ¶ Odoramentū seu suffumigiū nřz bonū. et nřz bon' mesue tale faciebat. Ex ro. viol. fol. salicis añ. 3. i. fadaloz muscatelloz

3. f. flozum nenufarius. 3. i. f. corti. papa. al. corti. radicium mandragore añ. 3. vi. contundant. ⁊ ponantur in ampula vitrea aqua ro. plena q̄ obturef. ⁊ super cineres calidos vsq; ad p̄sumptionez tertie partis buliāt. successive obturatur patiens per nares fumū recipiat. ¶ Uel facies sic. R. ligni aloes. 3. ij. florū nenufarii corticūz radicūz mandragore añ. 3. i. violarū sandalozum muscatellorū camille añ. 3. i. f. opy. 3. i. f. coquassent. ⁊ buliāt in amphoza aque ro. plena bñ obturata ⁊c. vt supra ad tertiaz partes consumpta vt supra fiat. ¶ Opiuz quoq; odorare vt vterez ferunt formū inducit. ¶ Uel tale facias odoradū pomū. R. opy. 3. ij. se. papaueris al. se. lactu. se. papaueris nigri añ. 3. f. corticū radicū mādragore corticū papaueris albi grana alchebengi grana solatri añ. 3. i. f. se. aneti 3. iij. cassie lignee ligni aloes añ. 3. i. floz nenufa. 3. ij. conficiatur pomū cū mucilagine dragagati qđ sepius odorēt. ¶ Uel facias sic. R. radices herba ⁊ fructus iusquiami. de qb⁹ extrabe succi. lib. ij. succi hedere arboree. succi lactuce. succi solatri. succi cicute añ. lib. i. se. iusgami se. papaueris nigri añ. 3. i. f. opy. 3. i. f. corticūz radicū mādragore 3. ij. f. ⁊ contundant ista. ⁊ infundant in succis infrigidatis ⁊ in loco humido per diem cum sua nocte infusione permaneant. dehinc fiat expressio fortis in qua spongiā infunde. quāz in sole desicca totiens eā infundendo qđ succus illūz totum biberit. talis. n. spongia sepe ⁊ sepius odorata formū suauiter inducit. ¶ De si hac cā seu cuiusuis alterius approximati patiens tuus nimiz dormiret sepe spongiā in aceto fortissimo infusus odorēt. ¶ Uel succū ruthe naribus impōe aut semē petrosilini aut apy aut feniculi in aceto bñ in quo spongiā infunde. ⁊ narib⁹ sepe applica. ¶ Caputpurgia in isto casu nōnulla sunt conuenientia accipiendo prout supra dictum est caputpurgiaz pro omni eo qđ per nares attrahitur. ⁊ in isto casu optimū est si de oleo magistrali supra scripto fiat per nares attractio. ¶ Conuenit quoq; oleū de papa. de nenufare ⁊ oleū mandragoratū. Uel hoc facias caputpurgii qđ R. croci thuris mirre sandarace añ. 3. i. corti. papaueris. opy añ. 3. i. f. dicantur oīa simul in mortario cum 3. ij. olei ro. ⁊ de tali per nares trahatur. ¶ Mēsthe vero opy cāphoze añ. partes equales accipiebat. ⁊ ad quāitates duoz granorū cum modico olei. viol. dissoluebat aut ros. seu cucur. ⁊ in aqua sum distillabat. ¶ Rasis vero duo grana cāphoze i aqua ros. dissoluebat ⁊ attrahi per nares faciebat. hoc aut vi in qđ suauēz somnum inducit. Et hic eorū que i cura sabare ab extra sunt approximada dictio terminetur.

¶ De his q̄ i sabara sunt applicāda ad itra. CAP. VIII.

Natura sapere tam opiata q̄ non opiata conue
nientia plurima ad ira damus que capitulu
presens per ordinem ponet. ¶ A non opiatis
igitur principium sumens sic facies. se. papa
ueris al. 3. y. acci. cortici eius. 3. y. contundant
super quibus. 3. viij. aque oz. proyece: et cum horis decem
ad minus in infusione steterint: fiat fortis expressio: que
cum modico zucari tuo patienti cum dormitus vadit tri
bue: q̄ si fortius loco zucari sirupi de papa. 3. i. f. pone. vel
hunc facias pul. qui recipit cortic. papa. al. 3. y. panis bisco
eti. 3. iij. se. aneti. se. anisi añ. 3. i. masti. se. lactu. se. portula
te añ. 3. f. se. papaueris al. 3. y. se. papaueris nigri. 3. y. zuca
ri q̄ntum libet: et fiat puluis cuius sine zucaro dosis pre
scripta cum decoctione erit a. 3. i. vsqz ad. y. ¶ Sed qui
hec passio ē tantū importūa vt cū nullo p̄scriptoꝝ placari
q̄at ad opiata trāfire necesse est. ¶ Sed atq̄ aliq̄d ipso
rū exhibeas casus qui sequunt̄ obserua. ¶ Primus nisi
in virtute constante opiatum nullū dabis. ¶ Secundus
vero nisi quocq̄ patiēte calidū semper inuenieris. ¶ Ter
tius. non erit ī aliquo humoribus repleto opiatum exhi

bendū nisi i toto vel i parte maioris ille humor fuerit eu-
 ciatus. ¶ Quarto vero nullo tempore opiatū prebeas
 nisi pri^o cetera nihil p̄fuisse cōprehēdas. ¶ Vis cōditio-
 nibus prenotatis cū deliberas opiatū dare: fac vt patiens
 tuus leuiter cēnet: ⁊ illuc postea ad horas quatuor exibe-
 re secure poteris. ¶ Et vt ad hunc actus practici deſe-
 rius: accipe decoctionis sup̄ascripte. ⁊.iiij. sirupi viol. ⁊.i.
 f. opy grana. vi. croci. ⁊. f. thuris. ⁊. ⁊. an. ⁊. f. bec coquas-
 ta in petia rara ligentur: ⁊ sirupus p̄scriptus clarificet-
 ⁊ cum bullit p̄scripta petia in eo bulliat q̄ sepius expri-
 matur: ⁊ talem sirupum excolatū tuo patienti tribue. In
 robusto autem loco vio. sirupi illius de papauere. tūdes
 pone. ¶ Uel talem facias magistralem sirupū in illo ca-
 su conuenientissimū qui ⁊. viol. ordē añ. ⁊. i. scidacos
 ⁊. f. corticū papauē. al. ⁊. iij. se. lactuce se. endiuie añ. ⁊. iij.
 q̄ttuor se. frigi. añ. ⁊. i. f. se. papa. al. ⁊. i. se. papa. nigri. ⁊. f.
 conq̄assentur: ⁊ li. iij. aque fiat decoctio vsq; ad medie-
 tatis cōsumptionē. q̄ coletur: ⁊ cum. li. ij. zuccari sirupus
 fiat qui colatus vsq; ad spissitudinem decoquatur ⁊ duz
 sic coquit i eo infra scripta bulliant. ⁊. croci. ⁊. i. thuris fan-
 darace pipis lōgi cassie lignee añ. ⁊. i. opy. ⁊. vi. conq̄sata
 i petia rara ligeni: ⁊ duz sic in sirupo bullit sepe expri-
 matur: cuius dosis est. ⁊. i. vsq; ad. i. f. cum qua libuerit de-
 coctione. ¶ Uel facias sic: accipe yfnee viro. floz nenu-
 ris se. papaueris al. ⁊. i. nigri lactucay añ. ⁊. i. corticū pa-
 pauē. al. corti. mādragore. se. lactuce. papaueris nigri añ
 ⁊. i. se. loly. ⁊. ij. se. papaueris. al. ⁊. iij. se. iij. frigidop. ⁊. ij. f.
 cinamomi nucis muscate. ⁊. gar. añ. ⁊. f. ligni aloes macis
 añ. ⁊. ij. mirre thuris añ. ⁊. i. croci. ⁊. iij. opy. ⁊. i. f. bec oia
 sil' ad alembicū sublimet ⁊ fiat aqua: de qua ab. ⁊. f. vsq;
 ad. i. dabis: ⁊ res delicata satis tā cū succaro q̄ sine suc-
 caro. ¶ Uel facias sic. ⁊. loly. se. iufquami añ. lib. f. se.
 portulace. l. f. se. mandragore. ⁊. iij. se. papaueris nigri. se.
 grassule maioris se. cicute se. papaueris ru. se. alkekengi
 añ. ⁊. iij. quodlibet p se subtiliter puluerizetur. postea i va-
 se aliquo oia sil' i loco humidio reponant ⁊ ibi per dies
 quinque aut sex mancant. aut dehinc accipe succi grassu-
 le maioris succi folioz vel radic. iufqami succi foli. papa-
 rubei. lib. f. opy. ⁊. i. oia simul misce. ⁊ per alembicū aquā
 distilla de qua ab. ⁊. f. vsq; ad. i. dabis. ¶ Noster bonus
 Mesue troiscum hunc plurimū cōmendat. qui accipit
 se. lactuce. portulace papaueris al. se. citruli. ex corticatē
 añ. ⁊. v. succi nigricie amidi dragatī opy. añ. ⁊. i. f. terantur
 oia sicut alebhol: ⁊ fac cum mucilagine p̄sili troiscos.
 quoz dosis p̄m mesue est a. ⁊. ij. vsq; ad. iij. tū āt. ⁊. i. soluz
 dabis: nisi iuenis bene robustus fuerit i tēpore calido: ⁊
 cum intensa fe. tunc. n. p libito dosim adauge. Et sic bēs
 que tam ab intra q̄ ab extra in cura habere veniunt ap-
 proximanda. que huic tractatui finem imponunt.

¶ Epilogus de toto ordine obseruando in cura sabare.

Ibet prescripta oīa que in cura sabare conue-
niunt te ad actū practiciū deducendo sub epis-
logo quodaz describere. ¶ Cum igitur ad pa-
tientē tuum veneris: que sit hui⁹ sabare cā per-
quire: ⁊ fin cāe illius erigētiam sex rerum non naturalū
regimen ordinabis: dehinc si cā fuerit extrinseca ad con-
trarium illaz verte. Si autēz intrinseca ⁊ dolores causa
fuerint illos sēda: si fe. put puenit cā curabis. ¶ Vmōz
autēz sabaram efficiens. put supra te docui digerendus
ac euacuandus erit. dehinc ad localia veni ⁊ ad lotiones
primo seu fomētatiōes ⁊ vbi non sufficiunt ad embroca-
tiones: ⁊ si ipse non sufficiēt statim post eas linimenta
vinctiōes emplastratiōes facito: qm⁹ nō sufficiētib⁹ ad odo-
ramēta seu suffumigia vēias. Ultio at ad caput purgia ⁊
sic ordiare vt statū dictū est facere debes. Vterus vbi ista

Tractatus .XV.

non contulerint ad ea q̄ ad intra sumunt veniendum erit. Nō sunt tñ q̄ applicant exteri? dimittēda: tñ a nō opia tis pncipiū facies: tñ illis nō cōferentib? venire ad opiata necessariū erit. sed tunc illic descriptos casū. obserues fa cito. Si igit sic ordinate ad sabare curā pcesseris isimo tuo sal? tñ tibi bonor grādis psequi. Et sic cū oia ad sabare curā ptenētia dscripta sint: tractat? hic digne finē recipit. **Tractat? quintusdecim? de melācolia t mania i se sep decim cōtinēs capla.**

De notificatiōe melācolie atq manie. CAP. I.

Elācolia

atq mania sunt qdā di spositiones cerebri pter nās p q̄s lesio imaginatiue seu estimatiue aut vtriusq̄ sit accidit. sed qb? i locis bec fiat vidēdū ē. **P**ro q̄ sciēdū quib? esse pncipales virtutes cerebri organice cōdistictas. vt pma pimi. doctria sexta. cap? gnto. experimur nāq̄ in nobis virtutē vnā inesse q̄ act? oēs exterior? sēsuū deprehēdit. null? n. ipoz ē sui ac tus pceptiū. s? obiectū suū solū dephēdit. vt visus colo re: audit? sonū: tñ sic de alijs: nec aliq̄ istorū ē visio seu au dicio. Cū igit pcpim? nos videre. audire. gustare tñ qd in nullū exterior? sensuū: vt pz: reduci potest: virtutē vnā ce rebri h? faciētē assignare necesse ē: tñ bec ē quā pbi sensus cōez appellāt. cui? sedes ē i pma parte pmi vetriculi cere bri. In scda vō ponit? sātasia: cui? ē species sensibiliū ipis abcutib? referuare. **S**ed p act? t opatiōes sensus cōis aliā cerebri virtutē cōprehēdim? q̄ cōplexa format cōpo nit? t diuidit: vnus ex altero cōcludit. t sic sillogizat. t illa virt? put deseruit intellectui d? cogitatiua. put aut extia tiue d? imaginatiua. t bec i pma pte secūdi vetriculi cere bri: situat? q̄ si rōne male q̄litas aut hūozū siue spiritūū i ipsa existētiū pternaturaliter disponat? ab opatiōib? sibi debitis imaginatiua seu cogitatiua puerit. **C**ūq̄ vir tutē hāc isensatas species ex sensatis elicere nō posse a p stinis pbiis dephēdū sit: altiorē aliā virtutē q̄ B efficeret af signare necessariū fuit. Et p hāc nō solū isensatas species a sensatis elicim? vt sūt species amicitie inimicitie t siles. sed et p ipas qd pueniēs t qd icōueniēs. ac quid fugiēdū. qd psequēdū iudicam? t bec i posteriori pte secūdi vetriculi situat. Cūq̄ hui? vetriculi pte secūda pternāliter dis ponit? seu spirit? exītes in ipsa: rō seu extimatō interdū in homie pturbat. **D**at? t virt? alia pure referuatiua cui? organū ē i posteriori vetriculo cerebri i quo q̄tū ad ppo sitū nřz lesio nō sit illa nāq̄ tales referuat species q̄les ei des pferant. vñ quosdā vidi melancolicos: q libati oīuz q̄ viderāt ac fecerāt: i porismo recordant. t sic q̄les tunc mēozia spēs accipit: repñtat. **I**n sēu q̄s cōi q̄tū ad me us ppositus lesio nunq̄ accidit: cui? est tatrūū ferre iudi ciū q̄l r sibi ab exteriorib? sensib? pñtat: vt i imagiatōib? ocolz ē videre: q hūiditate iter hūozē cristallinū t cor neā exīte: corā ocul? patiētis: videre aialia volatilia iudi cāt: t B ē: qz talis aq̄ suā i vtute visua silitudine repñtat: t sicut falsū sensui cōi pñtat: ita imaginatiua falsa imagia tur. **E**t idē i scothomia accidit. vapor nāq̄ grossus ad posteriorē visua p nermos obticos aut p vias alias occu tas veniēs i vtute ipsa visua silitudies suas repñtat: de qb? tatr sensus cōis iudicat. Taliter. n. iudicat q̄l r sensus visus eidē repñtat: t sic ipse errare nō d? Ad ppositus tñ nřm errat imaginatiua illud qd nō est cōcludēdo: t hunc errorem consideramus: illū aut qui a sensu cōi pzonent nequaq̄. Et ita in freneticis contingit qui propter eleua tos ad virtutē visua vapores iudicant se mortuos vi dere: vel alia fm vaporū illozū varietatē vel fortifica tiōē aliquarū specie? in fantasia referuatarum. In qui bus i capitulo de bercos infra. **I**nterdū aut vapores

De mania et melancolia

illi ad audituā virtutē pueniūt: t tūc tubicinas t alia in strumēta musicalia audire sepe iudicant: t sic nō in sensu cōi s? imaginatiua. igit falsū imagināt: extimatiua sepe illud fugiēdū iudicat qd psequēdū erat: vñ cō. **E**x qb? oib? pz in mania: t melācolia has duas virtutes solū ledit: ima ginatiua. s? t extimatiua: vñ ex bis duab? stat alterā le di: alteraz vero nō: cū disticta vt patuit b? ant organa: vñ qdā bñ imaginātur: in qb? tamē act? extimatiue corrupei sunt: vt tertio de accidēti caplo 3? de Tescillo medico: reci tat Gal. q falso i angulo domus ēē tubicinas imagiabat: tanq̄ tñ nocuos expellēdos iudicabat: in hoc. n. extima tiua non peccabat. **E**contra autē vir alius bon? faciebat q vasa vitrea ēē cognoscens euntib? redeuntib? a fenestra pyciebat: q vasa amplius nō bñs puellāq̄ picit quarto iterioz. z? caplo. In B. n. vt pz: extimatiua t nō imagina tiua lesa erat: cūz tali ex ptoiectiōe vasa nō frāgi nec puel laz ledi iudicaret: t sic patet imaginatiua iterduz t iterdu extimatiua ledi: qz tñ illoz organa sunt cōtinua: imagina tiua raro leditur qn extimatiua q̄s ledat t ecōtra: vt ex perientia cōtinue docet. **U**lex respectu organi imagi natiue vel extimatiue variā pternālez dispositionē vary ac diuersi actus corrupti pducunt: cui? cā interdū melā colia t interdū mania hāc passiōē appellam? Ad clāco lia tñ tāq̄ gen? se bz ad mania: vnde antig plurimi caplz pīs de melācolia solum titulāt: que pprie sumpta semp ē sine ripa: māia vero nunq̄. **D**ec at passio melācolia taliter generat? aia. n. suis i opationib? sensibilib? ac volū tarys vtitur spiritib? q sunt i cerebro tanq̄ istrumēto. ter tio de interiorib? .vi. caplo. t hi sui de natura lucidi sunt t clari. Cūq̄ quauis cā obscuri fiant: tunc ac tristat. aia: vt in extrinsecis experimur. qz tristatur in tenebris: t lu ce letat: vnde cōstantinus i libello de melācolia sicut sol ingt nebula seu fumo interueniente lunē amittit: sic me lācolicoz mēs fumis colere nigre ad ipas ascēdentibus turbida fit: t obuiat ne splēdor suus euagari possit: t rem iudicet fm q̄ sit tñ. **U**nde Auerois sup cātica. de proprie tate ingt melācolie ē offuscare aiaz: iō melācolici cām ti moris secū ferūt: vt ingt Aristot. t Gal. tertio iterioz cap? allegato: t quito de accidēti t morbo i fine: oppositū i san guineis contingit. **U**nde Auice. 6. naturalū. Cūz aia igt fuerit hñs spm applicari aptū pati ex letis t q̄libet ex cā letabit. Cū igit hūoz mēlc? sube sit tenebrose sūi ab eo re soluti t spiritib? cōmixti eos obscuros ac tenebrosos effici unt: cuius cā tristat ac timet aia ad bonū intellectū. quia Auerois z? colliger de actiōe cogitationis t imagiatōis vult aiaz non posse trīstari tñ. **S**ed hoc nihil ad ppositū nřz: qz hoc tāq̄ medicus q artifex ē sēstiu? t nō tāq̄ pbs loquoz. **A**d ppositus igit spūs ab illis fumis obscuri facti aie tristitiā atqz timorē inuiciūt. cuius cā tā i cogitatiōib? q̄ in iudicys variat: velut gustui lingua ifecta colera in fe. accidit: qui q̄libet poculum quātūcūq̄ dulce amarū iudicat. **E**t idē accidit si cerebri aliq̄ frigida mā t sicca fuerit infectū: qz tunc sps q̄tūcūq̄ clari ad eā veniētes p eaz ifectionē tenebrosi fiunt. **I**deo Auice. melia igt ē mutatio extimationum t cogitationū a cursu naturali ad corruptionē t timorē t malitiā pp cōplexionē melicā facientis siluestrē spiritū cerebri iterius: t facientis ipz ti midū pp tenebras ipsius: sicut tenebre extrīsece sollicitat t timorē faciunt. **E**t subiungit q cōplexio frigida t sicca ē ttraria spiritui debilitās ipz: sicut pplexio calida t hūi da: vt pplexio vini ē cōueniēs t cōfortās. **E**x qb? oib? pz: q i vetriculis imaginatiue t estimatiue bec passio me lācolia generat? nā si i eis melācolia naturalis ebullierit siue i q̄ pte nostri corpis fuerit obscuros sūos ad eos mā dāne: aut ad eos aliq̄ mala q̄litas frigida t sicca siue ma teria pa: quā melancoliam pprie dictam appellamus

generatur que: vt ita dixerim: species infinitas habet.

Sunt. n. vt igit constantinus vbi supra aie passionis occulte pp incōpassibilitatē sue essentie. Quis. n. posset inuestigare ratiōes imagiatiōes et mēorias aie quot et quāte sint i vno qz: sūtr hominū astutias qz pprehēdere posset: Cū igit be incōprehēdibiles sint et indefinitē: sic et species melancolic: vnde qdā cerebrī casus timēt: se eē gallos putāt: vt padue quedā nobilez vidi q brachia concutiens veluti gallus cantabat. Quidā se putant eē vasa vitrea. et sic infinitas varietates i istis melancolicis iuenies. Aliqñ autē aduritur colera et cinis in cerebro remanēs aut aliūde ad ipm fumās maniaz efficit quā lupinū demoniū appellamus. patiens. n. lupi ferocitatē in se hēt: qz rixatur verberat mordet et alios lupinos ac exerceat: et hūc vulgares demoniū lupinum i se hēre aiunt: et maxime ignorātes pizo charū: iō demoniū lipinū appellamus. Aliqñ sanguis aduritur et in cerebro existens seu ad ipm fumās māie spēs aliā efficit: quā mania caninā apellam: qz talis et si inter dū rixat qz melia nota ab adustione pueniēs rixa caret cōtinne qñ tñ ridet: et veluti canis tripudians. Ex adustione quoqz tā melie nālis quā flātis fit sepe mania: cui? ac? fm variā ipsius melie dispositionē diuersis in mōis variat: nulli tñ eoz a rixa taliter sunt exēpti qñ rixetur i terdū. Ex qd oib? pizqz accipiēdo melia put est gen? ad mania est quedā pternaturalis dispositio ab aliq māle qūitate frida et sicca siue mā et būore melancolic in medio cerebrī vētriculo existente siue ad ipm aliūde fumāle proueniēs: p quā ymaginatiue seu extimatiue seu vtriusqz debite opationes variant. Ps et qd sit mania lupina et canina ac queuis alia: qz mania lupina et talis dispositio colera adusta pueniēs: Mania vero canina ab adustione san. et alia quāis mania ab alioz būoz adustioe. Et sic p qd sit melia ppuē dicta: qd sit mania lupina: canina: et quecūqz alia.

De causis manie ac melancolie. CAP. II.

Ause melie seu māie vnde cūqz fiat extrinsece et intrinsece eē possunt. Extrinsece qdē sicut aer excessiue calidus et sic? potēs resoluet spir? et būores adurere: aut frigiditas et siccitas eos efficiens congelare. supfluum exercitium balneū calidū et sicū. Ego āt nō elapso quedā guttulos adustū vidi q vt liberaret a gutta ad balnea de ags accessit: et a gutta liberatus māiacus fact? ē. Superflua vigilia hāc passionē sepe efficit: lōgaqz famis tolerātia: vt i istis pizocarys robustis sepe accidit q tāto cū feruore periciantur deo seruire perquirunt: qz maniaci efficiunt vt ipse vidi. Itē cōestio supflua facit: vt rez potissime calidarū: q vim habēt adurēdi. vt porri: cepe: allea. 33. piper: grana paradisi et similia: et oīs potus tā nāliter quam artificialiter calidus vt vinum potens: nettar: sicut mellicratum: vnde ex potētis vini bibitiōe in mea domo alamani duo in mense vno melancolici facti sunt: vnus scriptor cōplexiōe sangu. cantabat semp hymnos: alter famulus a stala beatū Bernardinū interficere volebat: qz cū male italicū intelligeret. qz Bernardinus pdicādo cū māu fig? faciebat: de se semp loq dicebat: qd pati nō poterat. Si varia rursus q apta sūt in būore melancolicū cōueri vt fa be lentes et substātia legūmz caules: crucca: folia rapaz: et talia: caro cap: yrci: caro: leporina: ceruina: vacca anatis: anserū: et silia. Et oīs caro falsa pisces falsi caseus antiquis acetuz vinū nigz grossū et turbidū et oia acetosa. Sz in ter cetera q hāc passionē sepe efficiūt sunt supflua quedā aie accidētia: vt ingēs tior odiuz: assiduitas study assiduitas tristitie: assidua quoqz circa rem vnā cogitatio. Nihil enī vt igit Aliice. hūcibus meliā nocibili? q timor et sollicitudo. tertio casū. sen priā. caplo de cura melancolie et.

Unde Gal. tertia affōz. comēto 22: mltos ingt vidimus pp odiū melancoliā incidisse: et illos potissime quoz corpora ad hec apta sunt. Superflua item coitus: et in valde potēte ab eo nimia abstinentia melancolicū efficiūt ppter corruptionē spmatis et. vt i viduis et viri potētib? i istis būis religiosis ex spmate vltra modū retēto sepe pigit.

Quātū vō ad cās intrinsecas vt i pcedēti cap? dictū fuerat: cā eē pōt melancolia nālis: et ipa quīs mō p adustioe facta nō naturalis. Sanguis itē colera et flā cū p adustioe aut cōgelationē i meliaz cōmutant. Pōt osilr mala cōplexio cerebrī frida et sicca siue mā būi? passionis eē cā. Vex būores q melancoliā efficiūt nō semp sūt i cerebro. Sz iterdū i aliq piculari mēbro aut i toto: q tñ ad cerebro fumātes hāc melicā passionē iducunt: vñ qñqz bec mā i testib? cōtinet et renib? et matrice in splene i spūalib? in sō miseracis i epe i ipocūdrys in testinis et i mirach. et qñqz in ambitu toti? vt i venis. et artarijs. in eis enim sepe adurunt būores q ad cerebro fumātes mīcam passionē iducūt: et hāc toti? cā puenire dicif. Un bon? Rasis et alij pōres qdā ad hoc tres mīe spēs eē dixerūt. Prima q sit a capite. Scda q a mēseracis epate ypocūdrys mirach. et talē meliaz mirachā appellāta mirach. n tñ ppe mirachā ipaz accipiūt. Sz epe mīfaci et alij mēbris sub eo exrit bus. Tertia q ab būore intra venas et artarias i melancoliā cōmutato: et talē dicim? a toto fieri. Retētio qz mēstruoz ac emozoydaz alteri būoris adusti seu fluere cōsueti. flobothomie qz yl? farmacie fieri solite dimissio i summa cāe sūt manie et melancolie.

De manie ac melie demonstratiuis signis. CAP. III.

Vedā ex melancolie signis sup ipaz et qdaz sup ipi? cās significāt. Nā quātū ad ppositū spectat: vt ex Rasis et antiqz quozdā snia colligi pōt tres sūt mīe grad. p q sup cā possum? cognoscere. pñ? est falsa cogitatio. Scōus illa falsa cogitata loq. Terti? ē locuta exeg. Quātū ad pñm si quēpiā sine cā timere tristari solitudines diligere ac velociter irasci q de cā a sito remouet pposito ex quacūqz cā facili ter irasci talis falsa cogitat. et tunc primū mīe gradū adept? ē. Sz cū d his q sine cā timet loq? et q nō ē fiēdū indicat: talis ad secūdū mīe gradū iaz puenit. Cū autē facto cōplet qd i mente pceperat hunc pfecte melancolicū dices. Per hos igit tres gradus melancolicū factuz cognosces: talia. n. p cōbitātes et domesticos familiares facile dephēdūt: qz nature tpe sanitatis i recte cū a priozibus mutare videātur i hāc passionē icidisse scias. Bigratia si intelligim? alique nāliter vanū facundū vel iracundū et hui? vanitatē faciūdiā aut irā cōmūisse i tali dicim? mētis esse morbus: e contra vō timidus factū iracundū et audacē. Lognito itaqz melancolicū sup est ad cārnz cognitionē deuenire. Et prio de extrinsecis nā si caliditas exterior aut friditas excessiua in cā fuerit aut superfluz exercitiū vigilia superflua nimia famis tolerantia: nimia qz repletio et rez potissime que in caplo d cās numerate sunt aut supflua aie accidētia: vñ superflua coitus seu abstinentia ab eo sicut i viris potētib? viduis et religiosis: per patiētis aut astatiū relationē dephēdes. Quātū ad causas intrinsecas an p ppietate an p cōitātē bec fia: i intelligādū erit. Si igitur melancolia p ppietatem fiat quia sit cerebralis aut a sola mala qualitate aut ab ea cum materia fiat. Si solum fuerit mala qualitas oia indifferenter patiens ipse timebit: qz maxime mortuos: res nigras: et tenebras et ex cōsimilib? locutionibus solum terretur: et talis est in continuis anxys cogitationibus: nec vllam in capite grauedinem sentiet: et est patiens vt plurimum a generatione melancolicus.

Et vbi in cā materia sit patiens grauedinem sentiet.

Tractatus .XV.

dolor capitis. scotomia. vertigo. isōneitas vel alie capit
egritudines precefferunt sepe in locū vñū visus figura q̄
si q̄s cū remouere voluerit: irascit. plus alijs solitudine dī
ligit. Et i assiduis cogitatioib⁹ pmanet. potissimū āt signū
hoc fuerit si cetera mēbra sana dphēdas. ¶ Qd si peccās
humor melia sanguinea fuerit: patiēt act⁹ cū risu erūt at
q̄s gaudio. spaciofacq̄ clara ac leta loca diligit vt p̄tata: or
tos: talia. cū amicis eē cōcupiscit. i melodys musicis de
lectat: sic in sūma h melia ceteris cōparata cū paucissi
ma tristitia fiet. Un̄ Aui. et si igt melia sāguinea: ē illic tri
stitia: et risus cūz exuberatiōe venap̄ rē. p̄plexio: pcedens
regimē et silia poti⁹ sup sāguinē significabūt q̄s sup alios
humores. Et si san. nariū flux⁹: seu mēstrua aut emozoy
des fluere consueta restricta fuerint: aut slobothōia fieri
p̄suetā dimissa: certior multo fiet. Urina: vero grossa erit
atq̄s subrubea: pulsus vō plen⁹ et vndosus. ¶ Si autē pec
cans humor ex adusta colera fuerit: erit vt Auenenna in
quit cum lupositate audacia: et sic patientis actus cum
ritu erūt atq̄s furore. In alios sepe furūt: eos verberāt.
nec timēt se ab alto p̄cipitare: clamāt: et mltū vigilāt. nec
i loco vno q̄scere diu p̄nt: terribiles i aspectu: et vplimū
patiēs adustus erit. Eius tñ cōplo: etas: tps āni: pcedens
regimē et silia te p̄limū i iudicādo iunabūt. Et hec est quā
vulgares demōiacū vocāt: cui⁹ vrina subtilis atq̄s ignea
vltus nigredinē quādā tēdit: pulsus erit dur⁹: et frequēs tñ
ordiat. ¶ Adustū flā si i cā fuerit: si illud rarissime ac
cidat cognosces: q̄s eger de his q̄ de nā sūt flātis cogitat:
plus in fluminibus circa aq̄s appetit: pisces et silia diligit
et vplimū de his et siliib⁹ rōcinat: et tales geti sūt atq̄s pi
gri valde: color quop̄ vt ita dixerim ad albedinē plu
beā tēdit: i b casu etas. p̄plo. pcedēs regimē et silia te mlt
tū iunabūt i iudicādo. Urina grossa satis pallida erit vel
subpallida. pulsus aut mollis et tardus cū qdā diuersita
te. ¶ Naturalem vō mliam. in cā eē cognosces: q̄s vt Aui.
ingt talis mliā ē cū tristitia: et mala extimatiōe. et sic fles
plus ceteris cogitat. plus q̄s timēt: et cōtinue tristit. plo
rāt. et valde sūt suspiriosi. solitudinem diligit. se sepe in
sepulchris abscondūt. et isti plus alijs dormiūt. vria tēnuis
et alba: pulsus durus et tard⁹. Etas āt: cōplo: pcedēs regi
mē et silia mliā cōplonē testant. ¶ Qd si talis mliā adu
sta fuerit: multo min⁹ q̄s supra scripti dormiūt. et interdus
patiēs rixabit: et inter ceteros mlicos corruptissimas hēt
imaginatiōes. Cū quo maxie maloz ac siluestriū ē mor⁹
Et cū de re aliq̄ loqui incipit: ipm facere silere est difficilē:
et istoz vplimū cōplo est p adustionem forma mliā.
¶ Interdū vō colera cū san. simul adurit: et tales mō ti
mēt: mō rident: mō rixant. Et breuiter oct⁹ adusti san. et
aduste colere vt ingt alexāder iunice cōmiscēt. ¶ Et
ita fit si san. adust⁹ cū melia misceat. q̄s patiētes mō ridet
mō plorat: mō gaudet. nūc timēt: et ita de alijs ipsoz acti
b⁹ fit mixtio. Et cōsiltū tā de flāte q̄s de alijs humorib⁹ cō
binatiōes face. Et illa q̄ statim de humoribus dicta sunt
in oī melancolia tā rōne totius q̄ alterius particularis.
mēbri cā pueniente tibi cōsiderāda erūt: si peccantē hūo
rē cognoscere volueris. Des itaq̄ signa p q̄ melācolia p
p̄petatē factā cognosces. ¶ Si aut ipa toti⁹ cā fiat q̄s pp
hūorē in venis et artarijs peccātē nō minus humor ille in
vēis et artarijs cerebri q̄s in alijs partibus corporis peccat:
cui⁹ cā in toto grauedinē sentiet: et actus illi melācolici nō
min⁹ sunt continui q̄s si solum vitio cerebri passio fieret.
¶ Sz vt ad curam recte venias q̄lis peccet hūor: non so
lū per modū supradictum iuestiga. Sz statiz dca quozq̄
p̄sidera. Nā si melancolia naturalis i causa fuerit patiēs
male colorat⁹: male barbatus: cōstrictis venis et breuiter
a generatiōe melācolic⁹ erit q̄ i sātate epistēs corruptaz
ymaginatiōnū cūcta timebit. ¶ Si āt colera peccet patiēs

De mania et melancolia

colericus pilosus et adust⁹ erit: cui⁹ cor atq̄s ep̄ar excessiue
cali sunt et est ei⁹ calor bñm⁹ et quadā cū citrinitate mixt⁹
i bis sēp i sanitate leuis mor⁹ ac p̄sumptuosus fuit. ¶ Si
aut sanguis adustus fuerit p supius dca signa cognosces.
et ita de mliā ac de flāte dicēdū. ¶ Que tñ i toto cāe adu
stiois fuerit iuestiga: p h̄ igt q̄ dca sūt sine a cerebro sine
a toto mliā aut mania fiat facilliter iuestigabis. ¶ At si vi
tio stōaci fiat tior tristitia et alia accidētia nō sic sicut i ce
rebrali sūt continua: q̄ vaporū ascensū cessante aliquātū
luz ab illis accidētib⁹ q̄scit infirm⁹. et h̄ i oī malitia cāta p
cōitate a stō. In tali patiēte hora digōnis stōaci dolor ad
erit. vertigo q̄s et alia assumpto cibo tātū cessabit donec
ipse digeri incipiet. Adest itē nauseatiua fatietas ip̄ti abū
dātia: ardor: inflatio. rugit⁹: vep vomit⁹ et ruct⁹ p̄l mū patiē
tē alleuiāt. Et si apostēa stomaci i cā fuerit illud p p̄pā si
gna dephēdes. ¶ Cōsueuerūt antiq̄ quādā mēlie specie
mirachia appellare: q̄ cū p̄scriptis de stomaci signis cōi
cat: et talis nō solū mirach vitio puenit. sz mēbroz et ip
soz quozūdā sub eo exiitū: vt stomaci mēfaiacaz ep̄atis
cordis siphac rē. Melia quis p̄dictoz mēbroz fiat mira
chia nuncupat. et hoc ē q̄ nō solū ex ea q̄ mirach vitio fit
i eo sentit⁹ extēsiō: dolor: rugit⁹: grauitas: et talia. sz et cū p
uenerit a stōaco vel a mēfaiacis corde ep̄ate vel siphac
et iō mliam mirachia pp istoz cōitate accidētū appella
uerūt. Un̄ Rassis mirachie igt mēlie signa sūt: eructua
tio acetosa: sputi abūdātia: idigō: ardor sub p̄pocōdrio ac
rugit⁹: et h̄ signa p magnā horā post d̄mestionē appetit⁹: q̄s
cipiūt cū cib⁹ incipit digeri et nō ant: et dōc sit p̄pleta digō:
et nō durātis. et subdit q̄ ex ap̄ate i venis vētris diu suam
rupturā differēte sepe melia accidit mirachia: et bi i p̄pocō
drio dextro plerūq̄s dolorē patiūt rē. ¶ Ex q̄b⁹ p̄s q̄
melia mirachia nō solū mirach vitio puenit: sz et stōaci
mēfaiacaz ep̄atis cordis siphac et alioz mēbroz sub eo
exiitū i p̄pocōdrio dextro. s̄ q̄ fit a splene. ab alyā bēt si
gna cū distinctiua: et sic talē q̄uis sub mirachia q̄s fiat: me
lācolia tñ mirachia nō dicim⁹. ¶ Mirachias itaq̄s dephē
des melias si de noiatoz mēbroz vitio fiat. Nā si fue
rit apostēa vel op̄latio i mēfaiacis chilose erunt egōnes.
vria alba et subtili si vitio ep̄atis vel cordis i p̄p̄is caplis
ta signa regre. ¶ Nūc aut de melia vitio splenis cāta ē
dōndū si i ea fuerit apostēa infla: aut op̄ilo: debilitas: vlt
aliq̄d taliū: q̄s cā nō bñ san. a melia d̄puraret ad os stōa
ci magna ip̄s q̄nātas effundit: p q̄d ip̄s augeat appetit⁹.
et eructua: accidit acetosa pp hūoris melici firitate: et ma
gnā ei⁹ abūdātia debilitat digō. et sic tā b⁹ q̄ mltē q̄ritatē
assūpti cibi natura cum abūdātia vētositas leuis sp̄ erit
q̄ puenit vt sub p̄pocōdrio sinistro ista: et rugit⁹ mlti gene
ren⁹ et ē patiēs vplurimū mliā a generatiōe vlt pp q̄r
tanā seu aliā lōgā egritudinē aut pp mēstruoz seu emoro
yda: seu fluxus san. nariū p̄fici retētiōne fact⁹ melāco
lic⁹. Sz n. san. quā i ip̄s depurādo ad splenē trahit: p emo
roydes et mēstrua pueniētissime euacuat: ad cui⁹ retētiō
nē splenis fit op̄ilatio aut inflatio seu dura i eo ap̄ata: et sic
ab illis q̄uis mō retēti hūiditatib⁹ r̄soluti sumi ad caput
ascēdētes sepe mliā efficiūt rē. Et sic si mliā vitio splēis
puenit p ea q̄ dca sūt signa i cognitionē deuenies. ¶ Si
aut vitio matricis renū intestinoz rē. melia fiat p signa i
cognitionē deuenies sup passionē illoz mēbroz signifi
cātia et potissimū vbi cetera mēbra eē sana dephēdas.
Et i b tā signa manie q̄ mēlie terminātur.

¶ Quare illiterati qdaz melancolici litterati facti sunt. et
qualiter etiam ex his aliqui futura p̄dicūt. CAP. III.

Erūt veteres et maxie antiquus Alexander
et bonus Rassis: qdā melācolicos futura p̄e
dicere et euenire q̄ p̄dicūt: et qdā aly q̄ illite
rati sunt l̄rati sic q̄ in gbusdā sciētys ad p̄pō

Handwritten note at the bottom of the page:
8. dicitur melancolia naturalis per modum huiusmodi...

situ disputantes et respondent. ¶ Ego pinaroli quendam rusticus mlicus vidi q̄ semp luna exite cōbusta carmina cōponebat: et transacta obustione circa duos dies vsq; ad alias cōbustione verbū nunq; vllus lras pferebat: et hūc mihi nunquā didicisse lras aiebant. ¶ Hoc quoq; Hētil. in. q. de incatationib; et colli suspētionib; affirmat cū ingt famosus ē mltos et mltas q̄ nunquā prius lras cognoue- runt subito litteraliter loq; qd̄ Az. tertio problematū p blemate pmo scire quoq; vī: Lū igt. qdā fuit Marchus nō poeta fact' mlic'. poeta quoq; fact' ē et h' ipe Az. hūo vi attribuit mlico: quē vino simlāre vī igt. nā sicut vinus corp' varie disponit: sic et hūo mlicus. rōne hanc nullus acceptat. Alij demōib; hec attribuit vī Auice. pmo caplo ponit: et hūc quātū pōt honest' vī Hētilis assentire: et hī p se hēret ethimologiā hui' vocabuli māia q̄ dicit a mar- tos qd̄ ē diuinatio vel a manib; dñs infernalib; qz i talib; loq videntē demones: vt vaticinari et futura p̄dicere zc. ¶ Qz si hui' pblematis solutio hui' operi quodāmo sit ipertinēs i quo solū q̄ ad practicas p̄tinet tractare cāse fuerat: Ne apud vulgares istos qui a nobis taliū mē se- pissime requirūt muti fiamus: et ne accidētū que hōib; p̄nt occurrere causas nescire videamur dicti pblematis. cām vnam satis pbabilez assignare libet: q̄ ex p̄borūz mē- tibus elici posse videt: p cui' declaratiōe sunt aliqua pze mittēda. ¶ P̄ia suppositio. oēs aīe itellectiue eiusdē sūt pfectionis eēntialis. Ista suppo est de mēte oīus theologi corū: et ē elici pōt a philosopho. iz. metaphisice: qz spēs sunt sicut numeri. nā i vnitare cuilibet numero addita nu- merū illuz spēm vari are facit: et ita q̄cūq; pfectio eēntia- lis alicui spēi addatur: spēm illam variat. ¶ Scda suppo. oīs itellecta aīa cū oī creat' sciētia quā vnquā acgrere pos- sit. h' suppo fuit de mēte. Pla. i thimeo. q̄ sic p̄uadetur. aīa itellectiua ē infima itellectiua. iz. metaphisice. ergo cū oī illa sciētia creata fuit quā dō se et respectu sue pfectio- nis eēntialis acgrere vnquā possit: tenet arg' cū oīs alie itellectiue eiusdē spēi itellectat: et in se habeāt oēm sciētia quā vnquā habere possint: itellectunt. n. sine discursu et p- zns zc. ¶ Ex fa suppone sequit p' q' si vna aīa itellecti- ua qd̄ pfectius operet q̄ alia seu pfectius itellectat: q̄ illud nō ē rōne sui: cū oēs sint eiusdē pfectiōis eēntial: vt vult p' suppo: s; est rōe melioris dispōis corporis vī alte- rius et cetera: videmus nāq; q' vniū corpus quāto organa disposita meli' hz pfectiores pducit operationes. ¶ Se- quit z' q' aīa infusa corpori oīus q̄ sciuerat vī obliuisci: p. qz alias qd̄ vna sciret actualiter alia quoq; sciret: cui' oppo' videmus: et hic p. cū eēntialiter eiusdē sit pfectiōis. cū igitur vna actualiter sit pfectior altera: id p doctri- nā vel aliter recuperasse vī: et sic qd̄ eius obliuioni tradi- derat vī reminisci. Ex quo p. vī sequitur qd̄ oīum q̄ sciue- rat obliuata est. Et ex istis sequit qd̄ nīz scire est quoddā re- minisci: vt voluit plato. ¶ Tertia suppo. i pmo istā in q̄ aīa infundit' corpori hūc cōiunctiōi pest vna stella q̄ nō aliū de ipedita i fluit i aīa illa quas i se hz p̄prietates: h' est de mēte oīum astrologoz: vt i p̄ia pte q̄ dripartiti ptolome' pbare vī: et p̄uadef q' nīz sic eēt nō videt rō: qre vnus hō ad vna q̄ ad alias sciētiaz pot' iclinare: qre zc. Et ob- h' astrologi semp in natiuitatib; aliquē planetā obfuant: quē oīs illius natiuitatis appellāt: a quo talis aīa aliunde nō ipedita p̄prietates recipit: quas in se planeta talis hz. Et hāc opi nionē Auice. sic firmiter credidit. vt velit q' p- talē i fluxū aliq̄ iterdū aīa talē p̄prietatē acgrat: p quā aīa- tales producere possit effect': quos stella illa pōt: vt q̄ta sexti naturalū declarare visus ē: et sic q' ex sano egruz fa- cere possit et ecōtra pluias nives: et talia quoq; nō minus aīa talis iducere q̄ illa stella. ¶ Quarta suppo. itellecti- na aīa corpore exuta oīa itellectit sine discursu. p. qz tunc

organa nō hz. qbus ad itellectū ipediaf. Ex illa seqt q' sensib' ligatis vt in melicis existētibus i estasi marie cō- tigit: q' aīa talis oīa itellectit sine discursu. p. cū nō plus ipediaf q̄ si a corpore foret exuta: qre zc. ¶ Quinta suppo- stella q̄ hūc vel illi pest aīe pōt pfecti' suas i fluentias in- fluere i ip̄az sensibus ligatis q̄ solutis. p. qz tunc quodaz mō agere vī sine resistētia: qre zc. Ex illo seqt q' tūc i tali aīa sciētia: ad quā stella sua illā iclinat: pfecti' i fundit: vī aliū quēuis modū aīa talis illam adisceret. p. qz qd̄libet agens naturale: quāto cū minori agit resistētia. tūc eundē vel cōsimilē effectū pducēdū ceteris parib; pfectius illū pducit. Ergo si talis ceteris parib; i fluxus agit sine resis- tētia: seqt qd̄ dictū ē. Et ex istis oib; p. conclusio rīsalis ad pblemā. v. p. possibile est mlicū illitteratū litteratissimū fieri absq; eo q' ab aliquo vnq; aliqd̄ dederit: vel adu- scat: s; p i fluxū sō. Ista p. p. qz vbi in aīa mlicū existētis i suo simplici eē sicut ligatis sensib' origit pur. ipso existēte i estasi sue stelle i fluxū opef: multo pfecti' sciētia ad quā illa iclinabit ip̄inet: vt ex dictis p. qz si a doctore vī ali- ter ip̄meret: ergo solut' sensib' pfecti' illius recordari oī: qz si doctrināte fuisset ip̄essa: quo positū i esse seqt q' bon' melancolicus de tali sciētia cidē p i fluxū acq̄ita p fundissime disputabit: p̄terea maiore repugnantia incli- dere videt: q' talis stella i hāc aīaz et marie ligatis sensib; bus talē i fluxū p̄petat: p quā i tali vī tali scia sciret dispu- tare q' p possit de sano egrū facere: et pluias et nives idu- cere et filia: s; h' ē possibile vt ponit Auice. vbi supra igitur et illud pueniēt' p. cū auctoritate. ¶ Et q' nō oēs talia sic app̄ehēdūt: p̄tra illos imuit Auice. fa p̄mi. doctria fa. ca. xiiij. cū velit qd̄ sō rudes igeny talia abhorret credere in q̄. illi q̄ sapiētia diligūt nec negant eas hoc est talia posse fieri sicut negāt rē q̄ ē nō pōt eē. ¶ Et ex conclusiōe cuz finis pbatōib; seqt q' nō icōuenit tales quoz aīe ligatis sensibus suo manenti eē simplici post solutionē sensuum futura p̄dicere p. qz tūc aīa illa nil app̄ehēdat cū dis- cursu: et sic taz futura videbit q̄ p̄tia: de qb' nō minus p- fecte loq pōt: qz de scia illa disputare. Ex qb' oib; p. soluti- tio ad pblemā. ¶ S; p̄tra istā positionē arguit q' p eā aīa erat ita sciēs aī meliā sicut post cū sit creata sciēs zc. Ergo nō mīus debuit aī mliam hāc hēre sciam q̄ post: te- net arg' cum ante passionem vīsimiliter patientis cor/ p' melius debuit esse dispositū q̄ post: quare et cetera. ¶ Secundo non minus per te fuit ille aīa sciēs hanc sciaz q̄ infusa fuit corpori q̄ q̄ illā p i fluxū acq̄sui: ergo qua ratiōe tūc scie illi' obliuata fuit: eadē rōne et nunc cū nō minus aīa ligetur sensibus nūc q̄ tūc vt p. qre zc. ¶ Ad arg' facilliter rīdet: qz fm hāc positionē duplex ē modus sciaz acgrēdi: vnus p discursū et doctrinā ali' p i fluxū. ¶ Et tūc ad arg'. ad primū aīa est ita p se sciēs sic p' et cor- pus melius dispositū: ergo zc. negat p. qz et si aīa de se sit oīa sciēs cū i fundit' corpori oīum tamē p massaz illā corpo- rea: vt dictū ē obliuisci et remanet sicut tabula rasa i qua nihil ē depictū: vt ingt Az. nec nunquā sciētiaz aliquaz recuperat nisi a doctriante: vel ab i fluxu vī vno semel quis mō acq̄sita scia dum ē in corpore eius bñ solutis et disposi- tis sensibus recordatur et non aliter. Sed in tuo rustico mlico ante mliāz nunquā per doctriantez nec p i fluxū fuerat scia illa acq̄sita: et per cōsequens nō debuit recor- dari eius: quod tamen fieri de illa debuit quā p i fluxū acq̄suerat patet: quare zc. Et per hoc patet ad scdū quā dō arguitur non minus fuit aīa illa sciēs quando in cor- pore fuit infusa q̄ postq̄ sciētiam illam per i fluxū acq̄sui: Ergo qua ratiōe nunc fuit obliuata eadem ra- tiōe et nunc negatur consequentia. quia infusa corpori p̄i- mo: vt sepe dictū est: sicut tabula rasa remansit. Sed sen- sibus ligatis dum suo manet in esse simplici non minus

Tractatus .XV.

remāssit iformata d illa sciētia quā si a magistro didicisset: qd tñ vt pz nō ptingit dū pzo corpozi ifundit. Ex q pz arg^m illud nō valere. Et B de pbleumate cui⁹ assignate cāe p se difficultates nō leues trahūt: quas theorizātib⁹ dimitto. Et ad practica gloriozāz trāsien⁹ huic caplo finē ipono.

De signis pnosticis taz māie qz melācolie. CA. V.

Mg quaz tā de mania qz de melācolia pno-
sticari qas: notabis q sequunt^r p^o ois mlie: vt i li-
bello de mlia constantin⁹ inuit: trib⁹ de cāis cu-
ra fit difficilis: prima qz mā ceteris humiditati-
bus cōparata pp eius cōparitatē resolutioni ē
septissima: et per idē ad benignū nō reducīt. C Secunda
qz patientia mēbra sunt nobilia vt cerebrū: cor zc. C Ter-
tia qz accidētia talē morbū cōsequētia sunt difficilia: nul-
la. n. ingt accidentia fortiora: neqz molestiora sunt mente
corrupta: pp qd medici ad curā multi sunt rebelles q cau-
sa ceteris videt^r peior: ga corz medicinas fugiūt. cum quo
neqz medici cōsilijs acquiescunt: his igit ex causis melā-
colie cura fit difficilis. C Qui frigidā z sicca pterea ppo-
ne^r hūit: et potissimū nigri existētes: et extenuati: quoz pilli
nigri sunt: et paucissimi: vene aut stricte: ac semp timide lo-
quunt^r: tales in meliaz pprie dictā facillime cadunt: et po-
tissimū si studētes cōtinue fuerit: vt plurimi repiūt: tales
n. volētes sciētiāz iuestigare z nō valētes: fiunt p tristitia
melācolici: qz talia faciūt memoriā: rōnez: atqz intellectū
deficere. Nā sicuti labor corpoze⁹ pessimos generat hūo-
res: ita aīe labor facit homiez i melācolia vñire: vñ mul-
ti q res amatas pdiderūt vt filios: vñ amicos z auari pecu-
nias nō sperātes talia ampli⁹ recuperare pp assiduā taliū
cōsiderationē: fiunt melācolici: vt ipe vidi. C Multi qz
religiosi pp tiorē dei z futuri iudiciū suspensionē z ex sumi-
boni cupiditatē tñ i continua taliū cogitatione pfundant^r:
vt melācolici fiant. Si igit mlicos aliquos videris pi-
zocharios fieri aut in obseruatiā hos in mliāz facile deue-
nire audacter pnosticabis. C Cōplione vō hūtes calidā
z sicca cū vīs latis: pilis plurimis: nigris: ac grossis: z ma-
xime circa pectus: z q valde sunt mobiles: z irascunt^r leui-
ter pati sunt in mania cadere z maxime etate decedente:
qz vt ingt Bāli. tūc f unt mlici. C Sed pigres colore al-
bi ceteris difficult^r has passiones iauriūt. C Extenuati vō
būni z pilosi facile vt Auice. atqz Alex. igit. C Loz itē
caliduz z cerebz hūidū hūtes vt ingt Aui. a mlia facile
dephēdunt: qz corz calidū hūores adures sūos ad cerebz
mādat: z cerebz hūidū existēs ipfione illā facile recipit:
vnde tenebrant spūs z fit bon⁹ hō melācolie. C Ad has
passiōes vt Aui. igit trauli maxie disponūt: z bi sūt q aīqz
dictionē proferre queāt syllabas multoties repetunt: z in-
ter hos q oculos mobiles z facies rubedinis vehemētis
hūit i quoz pectorib⁹ mlti sunt pilli nigri atqz grossi: q qz
labia grossa z venas āplas hūit. Nam ex his signis quedā
super corz calidū z quedā sup cerebz hūidū significāt. Et
tales vt Aui. dicit: f3 q appet sunt vt plurimū flegmatici
Corpora igit q dicta sunt i māiaz: vel mliam facile casura
pnosticari posses: cū ad illā maxie disposita sint: vñ Aui.
preparato igit ad mliāz leuiter sibi accidit: z maxie si ti-
morē ifomniatēz angustia patit^r: z in eo retieat cōsuetu-
do cursus san. aut vomit^r. C Melici aut respectu sexus
facilius masculi qz mulieres fiūt. S3 si mulieri hoc acci-
derit ceteris parib⁹ deterior fiet qz in masculo. Nihil est
n. qz hūori mlico magis resistat qz hūiditas: cū plus p sic-
citātē mlici qz p friditatē peccēt. Cū igit mulier respectu
viri hūida sit valde: si melācolica fiat a forti cā fieri ne-
cesse ē: z p cōsequēs difficilioris fit cure: vnde mliā i mu-
lierib⁹ cōfirmata raro vel nunqz curat^r. C Respectu eta-
tū igit Rasis: B egritudo nō accidit adolescētib⁹: l3 aliqñ
accidat pueris z infantib⁹ senib⁹ z decrepiti. Ex B videt^r

De mania et melācolia

in etate adolescentie has passiones fieri rarius qz alijs in
etate. Vteruz si decrepiti melācolici fiāt raro vel nunqz
curantur. Jō Auice. mliā igit ē accis ifeparabile decre-
pitis: idest difficile ab eis remouet^r: qz vt ingt paucorū sūt
gaudiorūz male ordinationis zc. C Respectu tēporūz: vt
Aui. igit: hyeme miorat^r: z multiplicat^r i estate z in autūno
z quādoqz excitatur i vere. Et B ē qz in eo dissoluit^r hūo-
res: z tūc cū sanguie pmiscet^r. vñ ppo. tertia affōz. vñ si q
de melācolie zc. plures tñ fiūt i autūno vt eadē pticla
illo affō. In autūno vero zc. C Et B q dca sūt de tpe ad
regionē calidā z sicca z ad artes ca. z sic. applicari qz pos-
sunt. C Illi pterea q subtilis sūt ingenij vt ingt Rāf.
z mlie pspicacitatis de facili incurrūt i mania: eo q sunt
velocis mot^r z mlie pmeditationis z imagiatiois. C Rur-
sus si timor z pusillanimitas multū tēp⁹ hūis pficit mliā
sexta affōz. C Et desipietie si q cū risu fiūt securiores sūt
qz vero cū tristitia mestiores eadē pticla: vñ Auice. Et
pmixtio igit rōis magis icolumis ē q fit cū risu z q ē f3 ge-
te z deterior ē q cū agitatione z rixa z audacia. C Et in-
fra ex spēbus igit melācolie magis salubris ē q fit ex fece-
san. qz ex melācolia nālī: vel ea cū q ē gaudiū. i. que fit cuz
san. i melācolia pmutato. C Et alibi: icubus igit cū cali-
ditate melācolia futurā minatur: qz cerebz calitas est cā
adulsiōis hūoz: q ad cū pueniūt z mutationis ipsoz
mliāz. C Et iteruz pedes igit san. repleti si rubei fuerit si
gnū ē future mlie: hoc. n. significat abundantiā grossi san.
mlici qui sua gravitate tēdit ad pedes. Et bonus Rasis
eadē sniaz qz ponit. Ulp. vbi adesser ei⁹ mlie solutionem
significat: qz si tunc varices supuerint soluit^r mania. Et
iō subdit q mliā plerūqz soluit^r p emoroydas z varices
z B ē qd voluit ppo. affō. sexta. māiacis igit varicib⁹ z emo-
roydib⁹ zc. Et i alio affō melācolicis igit z freneticis zc. i
egritudinibus acutis: vt Auice. igit: si mania superuenerit
signis digōnis papparentib⁹ bonā crisi futurā denunciat
Nā i egritudinib⁹ acutis accidētia fortia supueniētia bo-
ne crisis fiunt cā. C S3 qñqz in fine egritudinūz māliūz
z proprie acutaz accidit mliā. z ē signū mortis: z tūc patie-
ti accidit vt recordet^r mortuis: z mortuoz pluriūz inter-
duz: tñ i mania vltimatur accidētia: z illi tūc crisi signū
ficat. C Itē in passiōe melācolica castus appetit^r maluz
vt ingt Rasis eo q accidit ex siccitate: z fames dissecat
corpus zc. vñ Cōstantinus i libello de melācolia. Qui de
die inquit icumant: de nocte aut vigilat i melācoliam
facilr cadit. C Item in māia disinteria ydrops aut esta-
sis bonū. affōz sexta. Itē māia vel mliā cōfirmata rarissi-
me vñ nūqz curatur. Unde bonus alexāder: festinare igit
oz incidere passiōē maniacā: oluturna. n. z eius mutata
nā i peius incurabilis pene efficitur: z nō minorat^r: sed re-
manet talis: z per tēpora circuit^r ipa facit. z idē cōfirmat
Auice. cū igit. Oportet vt cura eius fieri icipiat anteqz cō-
firmet^r: qñ facilis ē a pñ: z pua z difficilis cū ē cōfirmata z
habituata: iō difficulter remouet^r: cū q patientes minus
obediūt zc. C Et ex his pz cū ad patientē tuū pueneris
quā ad cure possibilitates pnosticari debeas: pta itaqz
hēs p q d futura māia vñ mliā pnosticari poteris: ac mul-
ta qz p q bis factis de fine predicere quicqz scies. Et i B
capitulum de pnosticis ipfarum finem recipit.

Qualiter i cura māie atqz melācolie taz san. qz coleri-
fit fienda flobothomia: qualiter quoqz z cū qb⁹ sit digerē-
da atqz euacuanda materia. CA. VI.

Non est melice passionis: vt in pnosticis ba-
buiti cura differēda: nā sicuti camini pietibus
ex cōtinuo fumo cōquisita nigredo nec scopi
nec aliquo cū insto amoueri pōt: sic nec p me-
dicinas illas quātitas fūi melācolici i corpore
quismodo cōfirmata. Teler igit ad talē curā accedas quā

si canonice facere cupis ppeias causas iuestiga: et an p p
prietate: an per cōitate fiat. ¶ Si sang. i causa esse cogno
ueris siue ex nutrimenti abnūdiātia: siue ex menstruoꝝ
siue emoroidaꝝ retētiōe: aut minutionē solita: fiat stat
flōmia siēda erit de saphenis p. et maxie si mēstruoꝝ vel
emoroidarū retētiōe fiat. Quod si illa puocare potes nihil
supra. In sequēti vō die ex nigra: et vbi magna esset reple
tio post dies aliquot aliq ex cephalicis icidat: ac illa potis
simū que pris capitis grauiamā magis respicit i quo casu
frontis venas flōmare quocq pderit: vt ingt Mesue: qui
subdit q applicare sanguifugas narib' oī pmixtioni con
fert in casu illo. vñ. f. Rasis. Et cōpetit ei flōmia frōtis in
quit: qz h sola extinguit ei maioꝝ pte huius morbi: lau
dat itē flōmiā venē nāsi. et antiquus Alex. frōtis flōmiaz
sūme quocq laudat. Et vbi nec mēstrua nec emoroydes
fluere conſueuerint: vbi repletio bñ magna foret ex sola
nigra flōmia copiosa sufficiat: vbi aut etas vel aliud flō
miā phibeāt yētosis vtēre. ¶ Deī san. modifica ac adu
stionis feruore extiguit: qd sic facies. Acc. syrupi acetosi
simplicis. 3. i. syrupi vio. 3. 5. aq endiuie: aq lupul. aq bugl.
añ. 3. i. in vice vna dabis in aurora: reiterādo toties q eā
ta mā videat. ¶ Vel syrupū hūc facias: in hoc casu p̄cio
sissimū: qui 3. succoꝝ boraginis buglose violarū et endi
uie. añ. 3. vi. succi pomorū redolētū. lib. i. succi sumiterre.
lib. 5. hos aut succos accipies residētia facta: qb' adde aq
buglose: aq endiuie: añ. lib. i. 5. cu 3. qb' misce floꝝ nenufa
ris violarū camedreos scolopēdrie capilloꝝ ve. añ. 20.
i. pūoꝝ numero. xxv. polipody. 3. i. 5. buliāt oīa sū: et i fine
decoctionis ephimi. 20. i. 5. adde: successiuē colef. et cū li
bris. iij. 5. fuchari syrupus fiat aromatizat' qz reb' ifrasci
ptis cōquassatis. Acc. corticū citri. 3. i. 5. ligni aloes cāpho
re. añ. 3. i. ossis de corde cerui. 3. y. de tali syrupo. 3. i. 5. pro
vice dabis: cū quo aq endiuie. 3. y. aq bugl. 3. i. misce toties
reiterādo q mā digesta videat. ¶ Prius B leue solutiū
dādū erit in forma potabili. accip. māne granate. 3. y. aut
cassie bñ pinguis. 3. i. dissoluat' cū decoctione pumelloꝝ
ordei capilloꝝ veneris: tamarindorū floꝝ boraginis bu
glose: scolopēdrie: ligritie: passula: et epithimi: māna: vel
cassia dissoluta cū ea misce. pfectionis amech. 3. y. syrupi
viol. 3. i. et fiat potus. ¶ Dic nota q si confectio amech eo
mō quo describit Mesue fiat solū. 3. y. sufficiūt. 5. qua
liter apothecary faciāt: nescio: qz sepius. 3. y. p dosi vna da
re oꝝ: et tūc circa hoc caut' esto. Credis. n. sepe medicie do
sim debita exhibuisse que nō fuit. 5. est apothecary dese
ctus: mān cōmouet: et nō educit: qd in oib' malū est: 5. in
mlicis nihil puenit: et iō qstā faciat opōnē ab apothecary
iuestiga: et sic pueniētus eā dosare scies. ¶ Si potionem
delicatā satis vel. acc. syru. vio. 3. y. aq endi. 3. iij. aq bugl.
3. y. in B. 3. 5. diagridy i petia rara ligati bulias sepe exp̄
sionē faciēdo. Et B totū p dosi vna et potu tribue. ¶ Ego
als in isto casu cū dimidio ciati aq boni fōtis: aut boni pu
tei diagridy puluerizati. 3. 5. exhibui fucharum p libito
cōmiscendo. B. n. gratiose sumit: et bene ac suauiter opaf.
¶ Bon' alexāder tāta i lapide armeno pfidētiā habuit
vt passionēs oēs ab humore nigro exites: et p̄cipue meli
cos cū eo posse curari credidit. Nā q añ ipm fuerat in
casu isto ei' loco eleboro vñ sunt. qd ait piculosum eē val
de. hūc lap. aut sanctissimū g nq gētes lor' sine molestia
humore melicaz educit. et a. 3. iij. vsq ad. v. de co dabat.
¶ Pillulas itē ex eo et hyperapigra pficiebat. Dicēt Mesue
eū plimū comedat. de quo vt docet a. 3. i. vsq ad. i. 5. secū
re exhiberi posse ait. Et ego in bono Alex. pfusus q eū tātū
comedat: sepiissime eo vsus sum: et diuersimode qdē. et deo
duce in ei' exhibitione nunq fraudat' extiti. ¶ Cū igit i
B casu maxime pueniat: accipe de eo. 3. y. croci. 3. 5. ma
cis. 3. i. fac pul. quē cū aq modico fuchari mixta pro dosi

vna dabis. ¶ Ut sic. lap. armeni. 3. 5. sumes pparati sene:
epithimi ana. 3. i. 3. croci macis: añ. 3. 5. tartari. 3. y. fiat
pulis quē veluti pscriptū cū aq dabis. ¶ In casu qz nro
que ifra scribit pfectio mirabil' valet: que sic fit. pūoꝝ
nūero quot libuerit accipe: q decocta in aq pistent: debie
ad ozale passent. pasta vō refua. successiuē accipe vio. ca
pi. ve. camedreos scolopēdrie floꝝ boza. bugl. añ. 20. i.
polipody. 3. y. agarici. 3. y. sene. 3. i. 5. ligritie. passula. añ. 3. i.
cōquassent: et in aq buliāt in q pruna decocta sunt: et i fine
decoctionis addat epithimi. 3. y. 5. fiat decoctio: de q suc
cessiuē mediocris fiat exp̄ssio. ¶ Deī accipe cassie bñ p
guis lib. i. et si magis delicatū volueris loco illius cassie
pone liij. māne cū pauculo decoctōis: quā vis illaz dissol
ue: et ad pte refua successiuē accipe lib. y. fuchari: et cū de
coctione que remāsit fiat syrup' q cū clarificat' remansit
ad spissitudinē syrupoꝝ decoquat: et dū sic decoquit i pe
tia rara ligatas res ifrascriptas bulire facias: accipe dia
gridy. 3. i. 5. macis. 3. i. ligni aloes. sandaloꝝ muschatelino
rum corticū citri. añ. 3. 5. musci. 3. 5. cōquassent et in petia
rara ligent: q dū in pscripto syrupo bullierit sepe exp̄man
tur. Cūq syrup' iste debite coct' fuerit misce cū eo cassiā
vel mānā illā extractam: paste vō pūoꝝ lib. i. 5. radice
preos. 3. iij. et fiat in forma opiatoꝝ cōfectio que pōderet
successiuē: et p qz lib. pone lap. armeni poptime lori. 3. x.
et dosis huius sit. 3. 5. fm tñ varietates corporis variabit
et dosis. potes electuario illo sine armeno lap. vti cui' do
sis tūc sit ab. 3. f. vsq ad. i. Ut huius electuary laudes in
vnum cōcludā ad oēs egritudines melicas valet. est enī
gustui delectabile: et sup omne aliud electuariū suaz opa
tionem sine molestia suauem efficit: potes hoc electuario
loco amech cōfectionis in qbuscunqz tuis potionib' vti: et
videbis q suauiter opabit. ¶ Quod si bolū facere libet. acc.
cōfectionis amech: vel p̄sentis electuary. 3. f. et cu 3. fucha
ro bolus fiat deauratus. ¶ Et si in formā solidam confe
ctionē habere libet. Acc. lap. armeni pparati. 3. i. cina
momi croci spice assari carpobalsami ligni aloes squināti
añ. 3. i. foliculoꝝ sene. 3. y. f. fuchari. 3. x. dissoluat i aqua
bugl. cum quo misce paste radice preos. 3. i. f. et cum p̄cri
ptis cōfectio fiat per bolos: cuius dosis sit ab. 3. f. vsq ad
3. vi. ¶ Si paties tu' pillas p̄diligeret pillulaz de fumo
terre Nicolai vel Indas Mesue: aut de lap. lazuli: aut d
lap. armeno dabis. ¶ Sed auisatus semp esto: vt bi per
optime sint abluti: et cum hoc sint bene cogniti: falsificati
enim nocēt multū. Si autem tibi vna euacuatio non suf
fecerit: materiā: vt p̄us diger. euacua quoq. ¶ Dabes igit
tuo modū adustū sang. digerendi: euacuādi: cōsimilr per
que coleram pariter in maniacis peccatū. digerere et euac
uare poteris: et sic caplm p̄sens ad illa duo pposito fuerit.
Sed et ipsum de flobotomia veluti de digestiuis ac soluti
uis taz maniacis colerā in toto vel in capite solo peccatē
q i melicis seu maniacis vitiosam effectā cōe: sit circa flo
botomiā alia erūt considerāda: peccatū. n. colera non nisi
iuuenibus venosis ac robustis siēda erit flobotomia: que
tūc lata fieri oꝝ. Quod si subtilis sanguis egrediat' illico re
stringēdus erit. ¶ Uñ Auic. Si flōmas ingt et sang. subri
lem iueneris cū nō remittas: ppter B: qm multoties in ea
p̄cessit subtilis et peccatē suple colera. ¶ Mesue vō vbi
in meliā seu mania flōmiā fieri iudicabat: vbi aderat san
abundātia. p de nigra. et de basilica in passione melica. f.
fieri minutionē faciebat. In mania vō in qua supple san
guis adust' peccat a basilica p̄n sumebat successiuē: a ni
gra: deide a saphenis: et vltimo a venis frontis. ¶ Tu atē
si flōmiā iudicaueris fieri ad illā regita p̄sidera: qz tibi i
mēte varie itētiōes oriunt: fm quas tā venarū respectu
q q̄titat. sang. flōmādi itentio variabit. Et sic habes q̄ly
in cura manie atq melie tā sanguinee q colericę sit sien

Tractatus XV.

De mania et melancolia

da flobotomia: ac qualr et cum quibus materia fit digerere
da euacuanda quoq.

De pulueribus atq; effectib; que in cura manie et san-
guinee et colerice conueniunt. CAP. VII.

Aliqua in presenti caplo describenda sunt que ite-
sumpta disponib; pscriptis conueniunt: cor atq;
cereb; confortat et spūs ei clarificando patietes
lectū efficiunt in quo casu pul. ifra scripte maxi-
me conueniunt. q accipit qmōr se. fridoz. 3. f. se. en-
diuie. se. acetose. se. ozimi gariofilati. an. 3. y. coralloz. ru-
beoz. iacintoz. an. 3. i. f. margaritaz. 3. y. radice toimen-
tille card. ōmi doronici. ciomomi. karabe. sirici crudi. an.
3. i. corticū citri. 3. y. f. limature auri et ar. an. 3. y. fiat pul.
et cū eo pro libito quib; misce de quo cū aq. bugl. mane
stomaco vacuo. 3. i. patietē def. ¶ Uel istū facias: q. Para-
dicis endiuie siluestris buglo. y. snee. sandal. al. limature
eboris spody. an. 3. i. doronici. cardamomi. limature auri
et argenti. an. 3. y. iacintoz. 3. i. f. coralloz. ru. sirici crudi.
an. 3. i. y. cinamomi. margaritaz. an. 3. y. fiat pul. cui pro
libito quib; addere de quo vt pūs coclear vñ dabis cūz
aq. bugl. vbi tñ estis: et colera eēt icēsa valde cū aq. acce-
dile ipsam exhibere posses: cū. 3. i. istoz. pul. et lib. i. quib;
ricē aq. accedule vel bugl. dissoluti p. bolos faceret: cēt
res delicata et vtilis valde. ¶ Uel pfectionē ifra scriptā
acci. que accipit se. ozimi gariofilati melisse sicados ros.
ru. se. pconie doronici iacitoz. an. 3. i. sirici crudi. an. 3. i. y.
karabe. cora. ru. ligni aloes. an. 3. y. cedoarie ossis d. corde
cerui. an. 3. f. fiat pul. de q. uel. 3. i. f. quicari. al. li. i. q. cū ta-
cte qtuor se. fridoz. cū aq. bugl. exto dissoluat. cū q. misce
cōserue ros. 3. i. f. paste radice buglo. 3. i. a. fiat cōfectio in
moscellis. d. gb. vñ. p. hora an. pastū paties tñus accipiat
et si vult p. aq. bugl. bibat. ¶ Uel hac facias quā in h. ca-
su mirabilē adiutent: et ipsa accipit iacintoz. margaritaz.
an. 3. y. corticū citri. gar. cardamomi. doronici. se. acetose.
se. pconie. cora. ru. spody. sandal. al. terre sigillate ynee ce-
doarie sirici crudi. an. 3. i. limature auri et argenti: ossis de
corde cerui. an. 3. y. abie. 3. f. musci. 3. f. ex his puluis fi-
at de quo acē. 3. y. zuchari al. lib. y. dissoluat. cū aq. bugl.
pib; duab; succi macianorū parte. i. acetositatis citr. seu
accedule pte. f. et fiat pfectio in moscellis: gb. veluti ante
scripta vtet: et qua libuerit hora. ¶ Uel hanc facias cūz
q. adiutē deo cordis tremore antiquū curant: et ipsa ac-
cipit zuchari al. lib. y. dissoluat. cū succi macia. pib; dua-
bus. succi accedle. succi bugl. an. pte. i. cū quo postea pone
serue ros. li. f. paste radice bugl. 3. i. y. tātū decoqnt. q. ad
opiatōz. formā deueniāt: et cū ifridari icipiūt vel ipsis in-
fridatis pone cū eis ex spēs. i. mediate d. scriptis. 3. y. lap.
armeni bene loti. 3. y. et fiat electuariū: cui? dosi sit. 3. y.
vl. i. y. p. horas. y. vel. i. y. an. pradiū: post si libz. p. aq. bugl.
bibēdo. ¶ Uel facias sic. zuchari al. lib. y. accipies: et ipm
cū aq. bugl. dissoluat. cū q. misce paste radice bugl. lib. i. cō-
serue ros. 3. i. y. et coquat ad opiatōz. formā. Lūq; ifridari
icipit vel ifridatū fuerit addant spēs ifra scriptaz. 3. i. y.
dato. peccāte itaq; sanguine vel colera q. dicti sunt pul.
pfectis quoq; mirabiles iuenies. Et sic ad ea q. extrinsec?
applicāda sunt q. mō venies huic caplo finē impono.

De balneis epithimatis vñctionib; vberib; et cauterijs
que in cura manie atq; melancolie taz sanguinee et colerice
conueniunt. CAP. VIII.

Itemor melie q. cūq; ille fuerit magis p. siccita-
te peccat q. friditate: cuius cā in oi. mīca pas-
sione vt oēs auctores voluerūt humectationi
plimū itēdēdū est: plus tñ in vna q. i. alia: et sic
q. fan. aut cole aduisione fit pūctatōe maio-
ri idigē q. alie. Et bi sūt de gb. Aui. loq. cū ingt. Et can.

qd. curatōis melie est vt puenias vsq; ad vltimū in hūe-
cratōe et. Et Rasis affidua ingt. balneatōe melicōs curo.
Et ifra. mltiplicatio balnei ē cura bul. sōmia igit et pur-
gationib; vt supra debito factis bis in die paties balneiz
itret: mane. s. p. tres horas an. pradiū: s. vt p. pūs bificiūz
vtrīs hēat pcurabis. Et vbi nā pigra foret clisteri leniti-
no vtet: post aut pradiū p. qtuor: aut qnq; horas balneū
iterato itret: et tā mane q. sero a q. rta pte hore vsq; ad ite-
grā in balneo ipso stare pōt: plus tñ aut min? fin. q. in eo
accidit cōplacētia: nullus tñ vt in libro de tabe: vltio ca-
pitulo ingt. Gal. repleto stō: aut ipo in anito balneūz vñq;
itret. ¶ Conueniēs itaq; balneūz ex hac fiat decoctioe. R.
fol. salicis vitis al. vinifere folioz. vio. fol. cucurbitē et la-
ctucaz. fol. nenufa: et viol. ordei excoctiati. an. 3. y. ca-
momille melliloti. an. 3. y. ex his p. balneo dicto fiat q.
hora igressus sit tepida: et sit tina discoopta: et caueat ne pa-
tiens in eo sudet. Lūq; egredit exicef cū pētia mollit: si
lectū itret ne sudet leniter cū coopi: debic spinā et totū pe-
ctus exvngētō ifra scripto: si libet iunge. R. olei amigda-
laz. dulciū. 3. i. olei vio. 3. i. y. pinguedis porci masculi recē-
tis. 3. i. f. cū modico cere fiat vngētū quo vt supra fiat v-
nctio. ¶ Et q. illa spēs manie a supflua tā epatis q. cor-
dis caliditate plimū accidit sōmia et purgationib; p. mīsi-
sis: vt de m. est cor et par: ifridatā erūt: q. conueniētissime
p. epithimata fiet: que per horā an. pastū fieri debet: et ho-
ra q. cib. assimēdus ē remouēda sunt. ¶ Epithima igit p.
epate. R. aq. endiuie. 3. y. aq. ro. 3. i. y. aq. lactuce: aq. cucur-
bitē. an. 3. y. f. acet. 3. i. f. sandal. oīuz. ros. rub. 3. i. a. capore
3. y. fiat epithima epati. ¶ p. cor de aut epithima: R. aq.
ros. 3. y. aq. bugl. aq. viol. aq. acetose. an. 3. y. sandal. oīum
coral. vtriusq; ros. rub. an. 3. y. spody. 3. f. croci. 3. i. ossis
de corde cerui. 3. f. fiat epithima cordi: et vbi magna ad-
esset flāma: cū cā colera seu fan. adurit in hoc epithima-
te acet. fortissimi. 3. i. addē: nō solū in casu illo corp. totūz
est balneādum: sed etiā caput p. sepe: et maxime ex pte vi-
giliāz instātia. Un rasis melie siue manie ingt. a calidita-
te et siccitate pueniētis cura ē humectare caput. p. prius
igit ipm abradī facias: et mane cūz egredit balneū et sero
cū lectū igredit ex decoctione p. scripta lauari. ¶ Et ego
als in h. casu hac decoctione vsus sum: que caput humec-
tat: et somnū inducit. R. floz. viol. nenufa. corticū papa-
la. an. 3. y. camomille melliloti. an. 3. y. folliculoz. fene.
3. y. coquassent: et fiat decoctio cū qua caput abluet: debinc
si vaporz ascēsus timeas: ex oleo ro. modico acet. addito
vt ex frōs atq; tempora liniant. Et si vapores nō timue-
ris ex oleo vio. oleo de nenufa. cū lacte mulieris que puel-
lam pepit: sil. conquassat. p. dicta loca capitis illinias. Et si
paties tñus caput catarrofuz seu repletuz habuerit talia
nunq; facias. ¶ Rursus vbi paties tñus: vt sepe ptingit
male dormierit: aut dormire nō posset: supra ad tractatū
de sūbarayade. Is. n. te. qualr et gb. talis isomnietas amo-
nēda sit edocebit: de quo sollicit? semp esto vt in casu illo
nihil isomnietate deterius. ¶ Sed vt bis que ab extra
applicāda veniūt aliqñ finē iponā: cū p. scripta nō cōtule-
runt: iubet Rasis bonū melicū corrigi sepe verberari: q.
p. hoc liberant iterdū vt ait. ¶ Et si non plus verbera q.
alia p. desse cognoueris cauteriū sup. cōmissurā capitis ad
os vsq; penetrās fiēdū erit eo in loco in quo. i. medius di-
gitus attingit palma super radice nasi posita et manu su-
per vertice extēsa: et tale cauteriū p. mēses aptū teneri d.
q. oib; ab auctorib; cōmēdat. ¶ Uex alr sit cauteriūz.
vt ingt. albucasia: q. tātū sup. offe tenent q. aliq. eius spūsi-
tudo pburit. deinde q. ex offe adustuz fuerit abraditur.
¶ Aliq. adhuc tātū cauteriū tenet donec in offe fortis im-
pressio fiat: sic q. ad q. tātū mediocris auellane de offe il-
lo i. rotunditate cadat. bas. n. cauterij spēs vituperāt ibidē.

C Sed ego filio cuiusdam magistri luchini in arte nostra viri expertissimi cuidam nobili mulieri mania in sabaudia taliter fieri feci potetiale cauterium in illo loco positum ad quietatem vnius ducati efcara feci: aqua per butyrum supra possum amota craneum discoopit remanet: dehinc luna exstente prope coniunctionem eius usque ad duram matrem trepanari feci. tunc. n. plusquam alio tempore cerebrum distat a craneo: et amoto osse foramen illud per menses aptum stetit: et nobilis illa domi cella curata remanet: que plusquam per annos duos mania fuerat. ibi. n. nullus est timor: et piculum nullum: quare audacter simile curam facite promissis purgationibus. et quod vobis adiunxerat deo bene succedet. Et hoc de balneis epithimatis vinctioibus vberibus et cauteriis que in cura melie atque manie tam sanguineae quam colerice pueniunt.

C De rerum sex non naturalium regimine in cura manie atque melancolie: tam quoque colerice quam sanguineae observando regimine.

CAP. IX.

E diculis descriptis ad sex rerum non naturalium regimen quod tibi est in omni visitatione necesse veniendū. **C** Aerem igitur ad humidum magis quam ad frigidum declinatē patiens inhabitet: quē si nāle non habeas. **E**x redolentibus herbis suis cum floribus ac folijs quercus: salicis: vitis viniferae: et silib' pavumetum substerne quod ex aqua et aceto irrorare quoque poteris. Et pro posse: ut odoriferus sit facito: quod ut inquit Aui. odores boni huic passioni maxime pueniunt. Sit camera luminosa atque elara: ut Rasis inquit: nec sint picture: quia alienatum ad infirmitatem ducit. De nocte igitur continue lumen in camera teneat: nimirum. n. melici terrent ex tenebris. **C** Exercitium laboriosum nullum faciat. ges. n. magis sibi puenit: hora tamen qua surgit lenes toti fieri possunt fricatioes. Sodus igitur maxime puenit: et ut Aui. inquit ex puenitionibus curis melicorum. Quod si infirmitas fuerit cum balneis tam toti quam capiti: ut in precedenti capitulo dictum fuerat nāq. iunabit: et quod maxime puenit ex decoctionibus illis caput embroca. Vel lactucas cōtritas super eum pone: quod ut inquit Rasis: esse solitarius et ociosus: et res pntes pteritas atque futuras pmeditari. Lū bis itaque qui aiam in profundas cogitationes submergi non sinūt: overtendus est: ut ceteris schacorum ludus colloquia delectabilia cōtationes infra musicalia et silia. vñ ferē. Quod si g. tonos aduenit sepius dixisse me ad cōiunia sepe impatores iurant: de me ut se delectet et gaudeat: sed ego de ipsius delectator cum coram aios de ira ad pacem mutem: de tristitia ad letitiam: de timore in audacia. si gartificia cōposita et tonorum mēsurā i mutadis aie vitis sunt et tuos: quō magis faciet in infirmitate sedanda. **C** Letex cum infirmo: ut Rasis inquit: homines stare debent: vice vna cide timorē inyciat: vice alia blādiā: et que non bene seu recte loq. sibi g. o. d. m. o. s. t. r. e. t. delectabiles vestes induat: annulos cum p. c. i. o. s. i. s. lapidibus divigito ferat. Jocalia p. c. i. o. s. a. i. s. p. c. i. a. t. p. s. e. p. e. r. a. c. o. g. i. t. a. t. i. o. n. i. b. in quibus ita se firmat per d. r. i. a. s. f. a. n. t. a. s. t. i. a. s. d. i. u. e. r. t. a. n. t. **C** Et ga mania de qua est fmo. ppter retentionem spmatis tam in muliere quam in viris abstinētib' sepe accit: coire iterdum plurimum iuvat. at cum fido: seu cum fida socia cum qua p. f. i. d. e. t. log atque cōmorari. **C** Quod vterque die suū officium faciat pcurat. erit: et vbi pigra nā foret lenitium clistere facito. **C** Uinat sobrie: nec vñq. stomacū cibo repleat. p. s. t. a. t. n. ut tribus in vicibus māduret quod quab' tātō tñ p. r. o. v. i. c. e. m. i. n. u. s. Nam ut inquit bonus Mesue. Nihil g. d. e. huic passioni deterius quam corrupta digestio: et cibū supra cibū idigestū ponere. Libarius igitur bonū humorē generatib' vras. nā cum his solum et assiduatione balnei Rasis curat melicos: puls igitur ex fa

rina ordei puenit: ac or. ipz decoctū: et successive tamisatū. Est enī cib' huic passioni puenientissimus: lactuca itez atque cucurbita blitis spinachia atque borago. bug. quoque patietī modo vbi antiq. fuerit passio: aut ipse fuerit debilis. **C** Carnes non pueniunt. Si igitur dāde fuerint sint agnine. q. s. Rasis sume laudat: aut caprine: seu lactatis vituli. **C** Conueniunt gallinaz pulli ac ipse galline iuvenes que carnes elixē cum cucur. seu lactu. aut. iij. se. fridis petia rara ligat alterenur. **C** Et i suis falsamentis acetū ras plurimum pmedat. imo p. c. i. p. i. t. cū patiens dormitū vadit: quod eo sumat i potu: et maxime si passio iueterata fuerit: ascēsus. n. vaporū ad caput p. b. i. b. e. t. et colere atque sang. feruore remittit: et hāc ob cām pomū granatū puenit: et quoque vinum: succus acetose: panis cuculi: ribes citri acetositas: atque citraguli et berberis: et si cum his zuchaz miscueris nihil supra. **C** Ex piscib' conueniunt lucy: agones: truitale: p. g. i. e. t. e. n. a. l. i. e. t. mulgiones parui quoque petrosi marinoz pisciū electionē hic n. pono: cū mibi sint incogniti: et bi pisces potius in aqua quam sartagine decoquant. **C** Ex fructib' nucce: et auellane dimittatur: ac fruct' oēs stiptici: quod fridi et sicci: pira coctana: nespille: cornalia: sorbe et silia. Et iter oēs fruct' fic' rasis p. b. i. b. e. t. humorē. n. subtilē generat g. facile adurit. Et cū multiplacatio humoris flegmatici. ut inquit Rasis: patientē liberet a cogitatione melica: fruct' oēs: ut ita dixerim: flegmatici patietī nō cōueniunt: modo stomacū illos digerere possunt: aut pruna: cereza: melones: citruli: anguria: poma padisi et silia. **C** Vinū moderate det: quod ut inquit Rasis. ipz est melancolie d. r. i. u. s. et non est res laudabilior eo. sit ergo album debile vel rubeū bene clarū inter dulce et acerbū mediocriter cum aqua bug. limphatus: vel aqua simplici boni putei: aut boni fontis in qua si quatuor se. fr. i. d. i. s. a. t. a. et in petia rara ligata bulierit bonū esset: et si potēs fuerit in eo semp cādētis auri frustū extinguat. Et hoc de rerum sex non naturalium in cura manie atque melie tam colerice quam sanguineae regimine observando.

C Quātr melia fecalis digerēda sit euāda q. s. CAP. X.

Ex sanguis melia naturalis nuncupat: que ut supra est dictum sepe hāc passionē melancolicā efficit: et per adustionē non naturalis facit maniam in quo casu: vbi cetera cōsentiat cum ut ita dixerim pars sang. videat a flobotomia inchoandū erit: ut voluit noster Aui. Oportet inquit ut fmo omnē dispositionē a flobotomia incipias: nisi timor vebementis debilitatis affuerit. Et subdit quod contra antiquos quosdam esse videt quod si flobotomas et inuenias san. subtilē non retineas ipsum per hoc: quod multoties precedit in ea subtilis et. **C** Supfluitatibus igitur pme digestionis emissis in hoc casu fmo doctrinam boni Mesue de cephalica lateris magis aggrauati pmo minutio fiat: et vbi secūdatationem facere oēs: nigra tūc icidenda erit: cuius oppositū in melica passione: que vitio sang. puenit: fit: ut in tractatu isto caplo. 6. supius habuisti. Uerū si tūc sang. in epate abundare cognouisses: talis secundatio de saluarella sibi correspondere fiat: et si in vtrisque tūc vna: nūc alia icidat saluarella: circa vō finem si emoroydes quoniam modo posset. puocare: aut menstrua: nihil supra: aut vbi non venas pedum icidere putile fiet: et sic modū habes quātr fienda sit flobotomia. **C** Circa vō materiā si illā minorādā censueris acē. cassie. 3. i. aut electe māne. 3. y. quā cū decoctione cuscute capil. v. floz. bora. bug. vio. camedreos: ligritie: pasulaz: et epithimi dissolue. 3. i. syrui vio. addēdo fiat potus quem in auroza: alia sine custodia infirmo tuo pbe. **C** Innotata materia: si residuū digerere volueris caue ne i principio forte puocās exhibeas. Tale autēz mās ad vias ducit strictas ducēs sua grossitie ibidē opilationē caret que maioris fumationis ad cerebrum causa foret: et sic au

Angelo ben. March

Tractatus XV.

geretur passio. facias ergo sic. acc. opimellis simplicis. 3. y. syrupi vio. 3. i. f. aque bugl. 3. iij. aque scolopendrie. vel floz sambuci. 3. y. et p. duabus vicibus clarificetur. de quo totiens dabis q. educationi tibi materia videatur prepa- rata. ¶ Dehinc acci. cassie. 3. i. aut m. mane granate. 3. y. quā cum prescripta decoctione dissolue. cui postea confectio- nis amech. 3. y. adde syrupi vio. 3. i. et fac potum quem per duas horas ante diem cum debita custodia tuo infirmo prebe. ¶ Uel accipe. 3. y. epithimi. mellis dispumati. 3. y. in fundant in modico decoctionis floz buglo. flozum bo- ra. vio. liquiritie sicados camedreos et passul. Cumq. ho- ras decem in infusione persisterint. fiat fortis expressio. cum qua. 3. i. cassie vel manne granate. 3. y. misce syrupi. aut violati. 3. i. et fiat potus vel loco epithimi tres follicu- lozum sene dragmas infunde. et fac vt prius. ¶ Uel aliter accipe corticum mirabo. indorum. 3. f. corticum mirabo. citri. 3. y. infunde in aqua lactis. et hora. x. in infusione di- missis fiat fortis expressio. Lū adde cassiam vel man- nam distemperatam cum decoctione ante scripta et viol. syrupum et pul. epithi. 3. f. 3. grana. iij. et fiat potus. ¶ In formam pulueris accipe folliculorum sene. 3. y. epithi- mi. 3. i. cinamomi. 3. f. an. 3. f. tartari. 3. y. f. zucharam. quantū libet. et fiat puluis quem cum aqua lactis prebe. ¶ Uel. 3. i. pillularum indorum. ¶ Uel infrascriptum bolum. qui accipit confectionis amech. 3. f. et cum zucha- ro bolum facias. ¶ In hoc quoq. casu confectio de lapi- de armeno. supra capitulo sexto. descripta mirabiliter co- uenit. et eius sit quomodo libuerit vsus. Conueniūt et plu- ra alia illic descripta. ¶ Et si ulterius materiam digere- re volueris cum syrupo magistrali illic descripto peropti- me fiet. ¶ Uel syrupo domini sui. vt. qui. B. se. endi- uie melisse. o. o. i. minoris. an. 3. y. radicum yreos. 3. v. bu- glo. 3. iij. f. folioz melisse. 3. y. polipody maratri. an. 3. vi. conq. assentur. super quas aque. lib. viij. pyce. succi ma- cianorum dispumati. 3. i. f. et lib. iij. zuchari fiat syrup. cu3 quo et aquis appropriatis materia conuenientissime dige- ratur. ¶ Uel facias sic melisse. M. y. accipies. buglo. 3. o. sicados. camedreos. scolopendrie. flozum bozaginis bu- glose capil. vene. an. M. i. liquiritie passul. an. M. i. f. se. endiue. se. lactuce. quatuor se. frigidorum. an. 3. i. conq. as- sentur. et bulliant in aque ros. aque melisse. aque buglose. an. lib. y. f. vsq. ad consumptionem medietatis. in fine aut adiungantur. 3. y. epithimi. qd vna solum ebullitione bu- liat. debic coletur. cui postea addatur succi melisse. lib. y. succi buglo. lib. i. et cum lib. iij. zuchari. et 3. iij. aceti passu- lati fiat syrup. cum q. et appropriatis aquis materia dige- ratur. quā postea cu3 prescriptis in hoc casu solutiuis. aut cum his que supra in ca. 6. describuntur educes.

De pulueribus ac confectionibus que in cura melie a fe- ce sang. causate conueniūt. CAP. XI.

Superest pulueres atq. confectiones que foca- lis melancolie maliciam corrigūt describere. ¶ Quarum prima accipit cinamomi electi. 3. y. cardamomi o. i. gariofilati. cora. rub. ter- re sigillate. been al. et rubei vsne rasure eboris an. 3. i. sirici crudi. margaritarum. an. 3. iij. limature auri et argenti. an. 3. i. croci. 3. f. musci. gra. i. fiat puluis quem cu3 quantolibet zuchari misce. q. stomaco vacuo co aque buglo. aut melisse. aut vino optimo. aqua buglo. limpha- to vt. vel de pul. illo. 3. i. accipies. gucha. vero al. lib. i. et cum succi macianorum. et aque bug. equis portionib. dis- solves. et per bolos confectionem facias. quorum vnū per horam ante pastum dabis. ¶ Uel confectionem domini Bentilis facias cui tantam fidem habuit vt crediderit ex eius vsu omnem melancolicam passionem remoueri pos- se. Et ipsa accipi cinamomi. liquiritie rase se. cucur. melo-

De mania et melancolia

nis cucumeris citruli. an. 3. i. pinearum in infusur in aqua calida passul. an. 3. i. fisticorum. 3. f. zuchari candi. 3. i. m. cis musca. gar. ligni aloes mastici blace bisantie sirici cru- di reubarba. electi. an. 3. y. folij been al. et rub. semi. ozimi. gariofilati zedoarie doronici calami aromatici cardamo- mi. an. 3. i. spice croci macis. an. 3. f. semi. anisi feniculi cor- ticum citri. an. 3. i. f. ossis de corde cerui. margaritarū gra- natarum fragmentorum saphiri limature auri et argenti cora. rub. an. 3. i. sandal. alb. et rub. an. 3. f. zucha. lib. iij. dis- soluat zucharam cum aqua bozag. buglo. et maxime in estate. Et in hyeme poteris dissoluere cum vino optimo. et aromatizetur cum ambre et musci. an. grana duo. sed in estate sufficit granum. i. Et fiat confection in morfellis de qua per horam ante pastum dabis. et qua etiaz hora libue- rit. Et si speciebus in pul. vt libet cum eis zucharam pro- libito misce. et eo ante pastum vt. ¶ Uel hanc confe- ctionem facias que acci. ligni aloes macis folij terre sigil- late been al. et rub. cora. ru. karabe. semi. ozimi gariofila- ti. 3. piperis longi. an. 3. i. rasure eboris sandal. citri. corti- cum citri. an. 3. y. margaritarū. 3. iij. iacintorū sphenal- di granataz ossis de corde cerui. an. 3. i. sirici crudi. 3. f. li- mature auri et argenti. an. 3. y. musci grana. i. ex his pul- uis fiat. quo pro libito vt. ¶ Et si pfectionē facere li- bet. accipe sete in grana tincte lib. f. quā in lib. i. succi ma- cianorum facta residentia. et aqua ro. tantūdem infunde. et sic infusam per diem naturalē dimitte. postea calefiat et fortis fiat expressio cum qua lib. i. zuchari dissolue. et per bolos confectionem facias. qua vt. Et si setam in gra- na tinctā non habueris in succo illo. et aq. ro. grane tincto- rum. 3. iij. infunde. ex qua postea expōne facias. ¶ Le- titia aut. Hal. in hoc casu multū valet ac diu margaritarū et confectione de musco dulcis. de quib. sic facere poteris. Ac- cipe zuchari al. lib. i. et cum aqua ro. et succi macianorū egs partibus dissolue. et cum. 3. i. specierū cuius libuerit ex co- fectionibus prescriptis fiat in morfellis confectione cui vt precedētum sit tibi vsus. Et si volueris in aqua illa ro. 3. y. grane tincto. infundere bonum erit. Et sic habes pul- ueres. atq. confectiones in hoc casu maxime conuenientes. qd huius capli intentio fuerat.

Quali fieri debeāt vnciones. vbera itez. atq. cauteria. Et de regimine sex rerum non naturalium. Et de cura melancolie flegmatice. CAP. XII.

Balncis illa conueniunt que supra capitulo sexto descripta sunt. quantum balnea in B. ca- su conueniūt inuenies. et sic ordine quoq. in bal- nio obseruādis. q. an. illa sunt tā sōmia q. farmacia erūt p. mittēda. paties vō an. co. in- gressum bñficiū vētris hñc p. curet. et max. p. duas horas an. p. adu. postea vō horis trāfactis q. balncū itret or- dinē in caplo dicto obseruādo. ad qd recursum habe. Lū illis at q. balnea itrat camomillā semp adde. et si libz paz- roris marini lauedule folioz lauri et similiaz. quia illa nō ita virtualiter frigida vt prescripta esse debent. Et q. nō balnea illa conueniant. illic tamen descripta epithima- ta numera. ¶ Et in casu illo nisi instantia vigiliarum af- fuerit non erit lauandum caput. nec embrocādū quoq. si tñ illic affuerit q. illic describunt facies. 3. in decoctōe q. cuq. illa fuerit camomille paz atq. apy semp pone. quia apy puocat vrinā. Si igit pp instantiā vigiliaz lotio seu capitis embrocatio fiat. vnciones postea illic descriptas fm exigentiā facies. Sed memoz esto vbi caput catarro- sum fuerit illa semper dimittere. ¶ Quātū vō ad verbe- rationes et cauteria modum illic descriptum obseruabis. ¶ Et vt aliqñ melācolie a fece san. causate finē imponā sex rerum non naliuz regimen. quod in caplo nono. supra describitur obseruabis. hec tamen ad tantam sicut illud

Bartholomeus

frigiditate venire non debet de humectatione vero non est vis. Nam ut supra dixerat omnis humor melius per siccitatem magis quam per frigiditatem peccat: hinc est quod humectationi magis est infirmum. In isto tamen casu non ita ut in illis usus carniū perhibetur. eligant tamen que in illo capitulo descripte sunt: et per tamen eriguntur alterent. Quod si saltem uti libet non erit acetum sic cum eis commiscetur. tamen semper aliquid cinamomi: et gallicum impone: in istis casu vino maiorem licentiam uti poterit quam in illo: et si prout cum aqua buglimphetur nihil superat: sic fecerit. ex parte in cura hic finem recipit. Que quod cum mania siue melia ab adulto seu cogelato flagmate puerit tibi curaverit. nam curam propriam scribere mihi superfluum videretur: quod ut in demeritius signis supra dixerat rarissime accidit cum prescripta cura sic puerit curabit. Et sic ad melie curam comprehendam de hercos solū mentionem facere restat: cum ipsi melie spes quoque id quod in sequenti capitulo deo adiuvante fiet: et per hoc finem recipit.

Qualiter gignat hercos: ac quod ipse quod sit. CAP. XVII.

Veteres plurimum de hercos tamquam de specie quadam melie proprium caplin faciunt: et sic puerit de eo hic determinatio fiet. Videndum est igitur quod sit ille hercos. Pro quo sciendum: ut in primo capitulo huius tractatus dictum fuerat estimatiua virtutes in nobis esse: que ex sensatis speciebus eliciuntur: ut amicitie inimicitie amoris: et talium: et per hoc quod fugiendum sit vel persequendum sit iudicamus. Alia consilium in nobis reperitur imaginatiua. scilicet ex sensatis speciebus composita format ac dividit: vnum ex altero concludit et habet ut virtutis sedes in ventriculo cerebri manifestat. Alia item in nobis reperitur virtus qua concupiscibile appellamus: duplex. nam in nobis est appetitus intellectus. scilicet per quem sequitur forma per intellectum apprehenditur: et talis intellectus solus et rationi defuit: et sensus per quem apprehenditur per sensum formam sequitur: et talis est duplex: concupiscibilis. scilicet irascibilis. per concupiscibile propriam quod delectationem assequimur. mala vero fugimus: ita quod tristitia per irascibile resistimus violenter: et illa aggredimur que geremus atque delectationem nobis prohibet. Concupiscibilis autem virtus quod dicitur in epate sedes esse. id in versu autem. Cor sapit. pulmo loquitur. fel. et movet iras. Splen ridere facit: iecur amare cogit: et per hoc perphantum mēte alunt. Nam fuit antiquorum mens peccata solū membra punire. Sigs igitur per concupiscibilem peccabat cum sedes eius sit in epate: epar ipsius puniebatur: vnde poete epar tity punire vultures māducare fingit: quod ipse propter concupiscibilem dominā latonā de stu pro requisivit. et metamorphoseos. Alij dicunt virtutis huius sedes in organo virtutis estimatiue fore. Ulex phibet tutes oēs cogitationes principales in corde esse volunt: et si in cerebro manifestat. Mēta tamen non est impietatis talia discentere. nam quod tamen meū spectat ad propositum medicorum in se quod est opio. v. g. tamen imaginatiua quod irascibilis ut semper in impio estimatiue mouet: quā pisi impedimenta alie impedunt virtutes prima pmi. doctrina sexta. ca. de virtutibus animalibus apprehensivis: et non e contra: cū illa sit ceteris dignior. Ad propositum cū in imaginatiua sensatas formas iterdū alijs dephēdit de quibus falso cludit syllogismos: et tunc iducitur estimatiua ad apprehendendum aliq non sensata quod in re illa forsan non sunt. Et propter delectationem que in re illa sic falso dephēdit seque iudicat: fert per tunc iudiciū aliā nullā esse felicitatem: mō acqri res illa possit quo fit: ut impio ipsius estimatiue imaginatiua circa re illā prout suū actū exerceat: et concupiscibilis. ite ex quo appetit hanc re hndi cōtinue crescit: et illo modo hercos causat: quod circa re illā imaginatiua prout occupat: et concupiscibilis sili: et sic oia alia agibilia pmittunt: quod in omni melico quoque fit: et sic inter passionem melicā que ut supradictū est sunt idem finit ve hercos hercos posuerunt. Et ex quibus vobis: per circa quilibet rez

idifferēter hanc passionem fieri posse que superflue diligatur. Quid. n. de pecunijs hereant eas superflue diligentes: et tñ in eis accipiunt complacētia: ut nihil aliud concupiscant. ideo earū imaginatio circa aliud nunquam vacat: et sic de re alia accidit quicquid illa sit que ultra modū diligat. Sic igitur hercos accipiendo: per quod nihil aliud est quam alicui ultra modum rei amare continua imaginatio: per quā impio amantis erratis estimatiue imoderat re ipsam hndi appetit inna scit. Et illa diffinitio cuiusque rei ultra modū pomate puenit: vix auctores de hercos viri ad mulierē vel e contra. potius quam alterius rei faciunt mentiones. quod nā liter homo ad coitum inclinatur: propter generare sibi filie maiore in eo quam in re alia nā posuit delectationē. Cūque talis delectatio appetitū coitū nāliter ad se trahat: imoderat ille amor viri ad mulierē vel e contra frequenter quam alteri rei accitatur ardētius. Propter igitur ad propositum nrm: sic hercos diffiniri: videlicet hercos est cōtinua amare vel amasie cogitatio: per quā impio erratis estimatiue imoderat illū vel illas obtinendi appetit inna scitur: cuius causa cetera agibilia oia post habent: vñ huius causa apud quosdā hercos: de amor cū mētis infania: hercati autem mens infania esse videtur cū ceteris post habitis eius de amasia continua sit cogitatio: imoderatumque eam habeat adipiscendi appetitum. Nonnulli vero dicunt ab effectu hanc passionem hercos appellari. Nam hercos delectationis extremitas interpretatur. Alij dicunt hercos ab heros: quod est dñs: aut nobilis dicitur: quod nobiles et in ocio vitā degentes frequenter hanc passionem quam ceteri dephēdunt. Symon tamen ianuesis inquit quod hercos nomen est grecū: quod latine amor seu delectatio grauis interpretatur. Unde herotics grece amatorius cupidarius latine dicitur. Autem vero hiliū hanc passionem appellat. quod nomen est arabicum: superfluum apud nos amore importat. Et sic per quod hercos generatur: et quid ipse sit.

De causis hercos seu illis. CAP. XVIII.

Vhercos causas oēs tam intrinsecas quam extrinsecas succincte complectar in vñ: est vñ esse carnosum qui calidus testiculoz crasim hñs multo abundat spmate: et oculi diliges delitiosa vitā ducit. In his. n. tā irifecce quam extrifecce hercos cause dephēdunt. nā carnosus est et bonā testiculoz crasim hñe atque spmate abundare multo irifecce oēs causas complectitur: in ocio vero delitiosam vitā ducere extrinsecas: quod per delitiosam vitā tpantiaz acris itelligit. Libor atque potius exigit vñs somni tpics exercitium quod ire vero tristitie et aliorum aie accitum: superfluitatis remotio. Ex quibus huius hercos tā extrifecce quam irifecce cause patet: que nō minus in muliere cōpit quam in viro. Carnosa nāque mulier suoz testiculoz cōplexione calidā hñs et multo abundas in spmate coitū ardēt appetit: quare cum in ocio delitiosam vitā ducat: si sibi vir grat occurrit que pfer suis leuiter votis obtemperare in eū facile philocat. Et huius eā iterdū facilis bachat intātū ut somnū atque cibū pdat. Et sic ista paupcula hereata veluti ethic sepe sumit: quod viris pariter accidit. Quod dulcis atque tenax passio quod dephēsam sic suauiter pascit: et si se sumi dephēdat: ut ab illa nō detine ri nō valet: quare cū poete dephēderet ifelices hereatos potius mortem eligere quam in pena illa velle solutos esse ad eoz aiunt hortationē. Utet et supos amor. Nam sacer est ignis credite lesis et. Et hoc de causis hercos et.

De signis tam pronosticis quam demonstratiuis hereati. CAPITVLVM XV.

Hereati per ista scripta signa cognosces: quia in cōtinuis cogitationibus pmanēs paz māducat atque bibit superflue vigilat solus esse appetit: et cum quis eum a suis cogitationibus distrabit irascit interdū plorat et interdū irascit et ridet. De si de

Tractatus XVI.

amassa q̄q̄ triste nūciaueris tristat: si iocūduz letabit: quoz oīuz causa vtutes nāles debilitant intātuz: vt est: matiu: velut ad solē glacies 2 timne liquefit: palet multū. Nā is color est apt' amātū: pfundant oculi: sed ppter frequēte ploratū igrossant palpebre. in pulsu magna diuersitas repit: 2 est pulsus signū: per qd pit' medicus bereatū facile dephēdat: veluti qdā philippus medic' seleu gi regis syrie qui āthiocū dicti regis filiū i stratu sitiū eā eius nouercā pulsum tāgēdo p̄dire p̄bilocapitū cognouit. qd cum ad aures patris eius seleugi deuenissz. vxore potius q̄ filio carere disposuit: sic eam repudiāns filio tradidit in vxorem. Tu aut si bereatū p pulsum cognoscere cupis: eū tangēdo suspectas cidē noiābis. Nā cū ad amā fiam deuenieris vltra solitū maximā diuersitatē dephēdas in pulsu: 2 hec signa tibi bereatū demōstrāt. Sed q̄tū ad p̄nostica qd aliū dices: nisi q̄ nisi paup̄clō succursum dederis: dicti euaporās p̄sumabis: 2 tandē cū lachrymis frustra amāsiā iuocās deo suo custodi infelicē aiām commendabit. Et hec de signis bereos tam p̄nosticis q̄ demonstratiuis.

De cura bereos.

CAP. XVI.

Possima huius passionis cura est vt bereatus sua amāsiā potiat: rōc. n. carētic oīs hīdi causat appetit: figs. n. adept' fuerit qd appetit illi us cessat appetit' hīdi: q̄uis appetit' cōplacētīc rē adeptam: adhuc appetere possit. Et vbi amāsiā hīc nequeat. cū muliere aliq̄ gratiosa sepe coire erit vtilimuz. Extra patriā p̄terea accedere: 2 se circa rez aliā arduā exercere p̄limū iuuat. Et cū hui' passionis causa sit esse carnosum calidāq̄ testiculoz crassiz hīc: in multo abundare sp̄mate: 2 in ocio delitiosam vitāz docere: flōmiā copiosam vel eius reiterationē laudare 2 peccantis humoris purgationē q̄lis supra ca. 6. describitur. Cum sibi quoq̄ dilectis cōuerset qui eidez amāsiā oī studio: 2 omni diligētia ponāt in odio: 2 modis oībus p̄sibilibus a tali cōtinua de amāsiā cogitatione distrahāt: cuius causa venationes laudauerūt antiqui: cātēnas q̄q̄ 2 i nstra musicalia sepius audire i aere claro 2 i locis amēnis habitare 2 vino bono vti. Cum. n. hec passio sit melica multiplicatio spiritūū 2 coz claritas: vt supra dēci fuerat p̄limuz iuuat. Uex nōstre etatis p̄icochari melius q̄ antiqui: qd ipoz pace dēci sit huius passionis curā nouerunt. Tūmētes enīz ne eos carnis stimulus iuaderet: per quā amāsiā: quas hēbāt dū mundo seruiret recordaretur: sup nuda carne cilitiū portant: tpe frīdo sine caligis 2 nudis pedib' cū ligneis calopodys scēdūt: in pane 2 aqua ieiunāt: q̄ sine cerere 2 bacho friget venus: super palcas aut duras stratu decūbūt: sepius se vberib' cedūt: plurimum vigilātes cōtinue quasi in oronib' p̄sistūt. Et hec ē pprie figs recte pueniret bereatoz cura. Nam p̄icocharoz vita taliū vtiq̄ vite p̄cise hīat: quā figs ardētē fecerit: sum cert' q̄ cōtinua illa de amāsiā cogitatio cuanesceat. Et sic hēs tam fm antiquos q̄ fm p̄icocharos be reatorum curam. Et tu quā libuerit elige: 2 per hec hui' caplo finem impono.

Tractat' vltimus de catarro in se. xy. stinens capitula. Quid sit catarrus.

CAP. I.

Catarrus

fm Desue 2 quosdam alios est nomē grecum: qd apud latinos idē qd fluoz seu fluxus i portat. Aliq̄ tñ dixerūt q̄ catarrus dē a cateo cates: qd idē qd fluo fluio iportat: Sed q̄ de B idē est significatū. Catarrus igit q̄tuz ad p̄positū nfm spectat accipit triplē cōiter. s. pprie 2 magis pprie. Cōiter gde accipit pro cuiuscūq̄ māci a quo vis mēbro ad aliud mē

De catarro

brum de fluxu. Proprie vō pro materia a cerebro ad tria sibi s̄missa mēbra fluēt: puta nares fauces 2 pect'. Uex magis pprie sumit: cū materia solū ad pect' defluit: qd p̄z q̄ materia solū ad pect' dfluens catarrus dē: ad aliā vō mēbra minime. Nāq̄ ad nares corripa: ad fauces vō brācos appellat. Et ppter hoc aiūt in vsu. Si fluat ad pect' dicat' reuma catarrus. Ad fauces brācos ad nares esto corripa. Et quāuis materia a cerebro ad q̄cum q̄ alia sibi s̄missa mēbra fluere quoq̄ possit: aliā tñ que nostrū ad p̄positū spectet noiatiōē nō recipit. nam que ad oculos fluit obtrahit: cataracta: vel alr noiāt. ad guttur squinātia. ad neruos paralēsis sp̄asmus vel aliq̄ tale ad pulmōē p̄plemonia. ad pleurā pleuresis. Ad iuncturas gutta. ad os stomaci caninus appetit' v' alr. ad eolon colica: 2 sic de alijs ad talia iquā mēbra: queuis materia fluat cum diuersas ab ea curā recipiat: que ad nares fauces vel pectus defluat rē. catarrus de quo est fmōminime dē. Antiquoz p̄terea plimi 2 modernoz hoc noiē reuma pro catarro sepius vsi sunt: ppter qd mod' emozū aliq̄ caplin de catarro de reumate intitulant: 2 hī reuma nomē grecū esse dixerūt: qd apō latinos cursuz seu defluxum materierū significat: sic accipiēdo reuma non differt a catarro: 2 sūt noiā synonyma materiei a cerebro ad aliā mēbra fluxū iportātia. Nos tñ dicimus reuma a ruo ruis deriuari: q̄ cū materia a cerebro ad q̄ouis aliū mēbrū defluat: ruerē quodāmodo v'. Et q̄b' oib' vt nfo p̄posito p̄tinet. p̄z q̄ catarrus nihil aliud est q̄ materiei a cerebro ad nares fauces: vel pectus defluxus rē. qd huius capituli intentio fuerat.

De causis catarri.

CAP. II.

Catarri cause nobis facilius inotescāt: sciendum q̄ quedā sunt cause materie catarralis: 2 quedā catarri. Materia itaq̄ catarralis a cerebro sui friditate nāli siue accidētali actu eo modo quo vapores balnei in eius testidie ingrossati 2 in aquam p̄uersi generant: vt baly. 2 tegni in de signis cerebri rē. vel eo modo quo illud qd ascedit ex cucurbita ad alembicū. Auicē. 5. 3. caplo de catarro rē. Ex q̄bus patet q̄ oēs tam cibi q̄ potus euaporabiles possunt esse materie catarralis cause vt p̄ices frici 2 maxime in oleo nucū: 2 alia plima in patella frixa. Sercalū quoq̄ de pasta 2 oia illa q̄ difficulter digerunt: vt caro asinina: leonina: porcina: ceruina: anseria 2 similes. Et animalū itē intestina: a q̄b' tñ galloz testiculū 2 gallinaz epata excipiunt. caules itez eruca: porri: cepe: allea rē. Et inter alios fruct' nuce: vina isup potētia: 2 maxime artificiatā vt nectar rē. Ceruista quoq̄ 2 potissimū ex granis frumēti seu ex pomis siluestrib' dicta. Nimia insup repletio: 2 coz potissime que statim dicta sunt: ac coz anormalis vsus. Libū quoq̄ dure digōnis ei qui facile digeritur p̄ponere: meridionalis itē vētus: 2 grossi atq̄ humidi aeris attractatio: ideo a vulgaribus cause reumatice nūcupantur cū eas catarralis materie causas esse dephēdunt. Somnus longus 2 maxime diurnus: ille. s. qui assumpto cibo fit imediate: longa itē quies. pseuerans tristitia 2 similia. Et hec oia ex parte causarū extrinsecarū se tenent. Quantū vō ad intrinsecas aliq̄ cerebri qualitates tam simplices q̄ cōposite i causa esse possunt. vt habet a Bal. 2 tegni. de signis cerebri. vt cerebri tantū calidū: fridūz tātū: humidū tātū: vel calm 2 humidū: aut fridū 2 humidū: 2 B a Bal. vbi supra luculenter declarant. Catarri vō cause alie sunt 2 aliter considerate: vnde oēs ille catarri cause esse possunt que defluxus materie: catarralium causa esse queūt. Patet: cum pprie catarrus sit materie: catarraliū defluxus: vt in p̄cedēti capitulo dictum fuerat 2 tales in genere esse dicunt. Primo est materiei multi

tudo: tanta. n. in cerebro sepe generat. vt ipsius contenti-
nam debilitet: cuius causa p̄tine fit materici catarralis
defluxus: ⁊ hoc frequētius i vere q̄s alijs in t̄pib⁹ accidit.
q̄ magis in eo humores rarefiūt. ¶ Et hoc vtp̄ plurimū
his contingit qui malā tamē nāt̄ q̄s stomachi q̄s cerebri:
distrasiam habēt. in talibus nāq̄ ppter indigestiones cō-
tinuus fit vapor: ascēsus: qui cerebri frigiditate condēsat̄
deorsum cōtinne ruūt. ¶ Et huic cause flobotomia ma-
xime copiosa annecti pōt. Talr enim facta in coꝝporibus
valde repletis est causa defluxus materici. ¶ Ut Aui. q̄rta
p̄mi. caplo d̄ flobotomia. Cū aliq̄s ingt eoꝝ flobotomia:
in quoꝝ coꝝporib⁹ abūddātes exsūt humores flōmia fit
causa ebullitionis illoꝝ: ⁊ eoꝝ cursus rē. Et sic patet quali-
ter flobotomia pōt esse causa catarr̄i i coꝝporib⁹ valde re-
pletis. ¶ Scda causa pōt esse tam exterior: q̄ interior ca-
lidas. Exterior: q̄ dēvt solis nimia capitis cooperta: siue
in die: siue in nocte: ac itē siue per influxū siue artificia-
liter factus calidus: vt aer balnei: vel stupbaz quas vul-
gares pella noiant. in talib⁹ allemani in hyme cōiter mo-
rant. Uctus quoq̄ austrinus: ⁊ vapor maris calidus: ac
calidaz rerū olfactus: veluti musci lilioꝝ croci poroꝝ ce-
parum ⁊ talii ⁊ ingens ira ac intēsum gaudiū. ¶ Per in-
teriorē causam oīa illa intelligo que anteq̄ catarrales
materias fluere faciāt: aliquā a calore coꝝporis nostri ad
intra mutationē recipiāt: vt est calidoꝝ ciboꝝ atq̄ po-
tuum assumptio: vt esset. ⁊. pipis inapis: cepe: alle: ⁊ si-
milis. poteris itē vini bibitor: ⁊ maxime copiosa. videm⁹
nāq̄ in istis crapulosis plurimū catarr̄os multiplicari rē.
Ista tñ calida. s. tam extrinseca q̄ intrinseca non min⁹ ma-
terias eliquādo ⁊ eas fluere faciēdo catarr̄i cause cē p̄nt
q̄ vapores attrahendo materie catarralis: ⁊ sic diuersis
respectib⁹ nō icōuenit q̄ talia sint m̄ae catarr̄al: ⁊ catarr̄i
cause. ¶ Tertia causa pōt esse frigiditas: siue extrinseca
siue intrinseca: exprimēdo materias. s. catarr̄ales: ⁊ eas
fluere faciēdo: ⁊ nō solū imēdiate caput attingēs: sed etiā
q̄ ad eum per colligantiam dirigere pōt: vt esset pedum
frigiditas: sunt enim neruosi valde: cuius causa eoꝝ frigi-
ditas facile cōicāt cerebro: vñ ppter hoc plurimi decipiū-
tur credētes illud a sola cerebri frigiditate puenire: ⁊ ob
hoc caput valde coop̄ū tenēt ⁊ male: q̄ plures ad ipsum
q̄ prius vapores attrahunt. quare rē. Et sic in sūma tam
catarr̄alis materie q̄ catarr̄i causa p̄. Q̄ si a p̄dictis alie
repiant̄ ad istas erūt reducibiles.

C De signis catarrhi seu mæ catarral' om'fatis. C. A. P. III
 Atarri cura ex diuersitate materiei magis q̃
 cause alterius: vt patet varia' ea ex re demon
 stratiua signa sup' materia' ipsam catarralem
 significatiua sunt pergræda. & id manifestius in
 coicq̃a q̃ in alus catarris specieb' apparebit

que est materie a capite ad nares defluxus. ¶ Ubi dicitur
corriza quasi currere ad nares. vel ut alijs placet quasi co-
lans rizas. i. nares dicitur corriza a corozo. que sunt ossa narium.
¶ Et alij dicunt quod sicut turtur a voce sua proprie dicitur ita et
corriza. nam cum manna ad cartillagines narium seu ossa defluit
difficiliter patiens banellatur. ob hoc quidem fit strictionis
sonitus a quo corriza dicta est. ¶ Materie igitur calide
corriza efficietis signa sunt. quia in facie atque oculis rubedo.
vel citrinitas cum inflammatione quadam apparet. Manna autem
defluens calida sentitur. et in pino valde subtilis existit citri-
na vel viridis apparet. que sua acuitate nares. et per que trans-
sit loca mordicat. et in eis puritum facies sternutationem
crebra inducit. patiens suo in odoratu quasi fumum ignis
continue sentit et amaritudinem in ore. crescit sitis et cibi ap-
petitus minoratur. Et si etas complexioque tepus anni regio ap-
pedes regimen et talia attestant caliditatem vel in loco fixo
mofo vel ventoso diu steterit etc. que omnia patiens narra-

flone scies mam illā esse calidā nullatenus dubitabis.
 yzina vō citrina: erit subtilis atq; ignea: & cū circulo eius-
 dem coloris desup granuloso. ¶ Adā vō frigida i cognov-
 feces: qz ceteris parib⁹: vt pcedēs tam subtilis esse non v3:
 alia vō signa pscriptis cōtrarianā: qz palet seu albefcit fa-
 cies: numet oculi: & flues materia ad albedinē quādā ten-
 dit. inde scētu frigida sentit: que vō mordicationē nec pur-
 ritum vllū: inducit os fit ispidū olfat⁹ destruit: tūc qui
 materia vplurimū grossa est atq; viscosa opilant nares
 & fit impotētia acutē atrebēdi per nasum. ¶ Urina palli-
 da atq; subtilis: aut cum circulo eiusdē coloris desup gra-
 nulofo: vel loco circuli spuma al. per granula diuisa ade-
 rit qui circulus granulofus yzine supmus reuma in capite
 esse denūciat. Patet igit ex dictis qualiter essentia ma-
 terie que corripā efficit cognoscere debeatis. ¶ Ex qbus
 tam brachi q̄ catarris magis p̄prie dicti essentia facile de-
 prehēdetis. ¶ Per brācos enim seu fauces veteres i ore
 cōcavitatē quādā intellexerūt: que infra vuulā includit⁹
 v3q; ad pncipiū meri atq; trachee artarie: atq; quedā glā-
 dosa caro que supfluitates catarrales facile recipit: ex q-
 bus sepe apostoma generat⁹ qd cōi noie squinantia noia-
 mus: vep mea impēntia: nō est squinātie: nec taliū apā-
 tum spēs declarare: qz de his infra deo duce suo loco di-
 ces: sed quecunq; materia ad dicta loca fluxerit: siue apā-
 siue quā libenter aliā egritudinē causauerit: cōi noie bran-
 chus: vt ex dictis p3. nuncupat. Sed que ad pect⁹ desinit
 materia: & si catarrus q̄tū ad ppositus nrm noie: diuer-
 sas tū egritudinū spēs efficere pōt: sed de h3 in seqnti ca-
 pitulo plenius habebit. ¶ Que igit ad nares: siue ad fau-
 ces: siue ad pectus: & sit que velit mā fluxerit ex signis p-
 scriptis eius cēntia facile discernes. ¶ Sed qz tpa ylia.
 penes materie digōnē attēdunt: & qnq; penes accētia qd
 maxime i corripā manifestat: sciēdū qd eius pncipiū quo
 ad materie digōnē est cū materia ipsa valde subtilis exi-
 stit. ¶ Augmētū vō cū mā incipit igrossari. Lūg stat nec
 amplius ingrossat statū dicimus. Declinationē vō eus ecā
 manifeste minozari dephēdimus. ¶ Dec aut tpa cū tpi-
 bus quo ad accētia raro coīcidūt. nā in augmēto quo ad
 digōnē sepiissime vltimant accētia: & per h3 sunt in statu
 & in statu digōnis est ipso declinatio. Ex qb⁹ oib⁹ hec tē-
 pora tibi facile nota fiet. Et sic hēs demātiua signa catar-
 ri. Et ad p̄noscita veniēs huic caplo finē impono.

¶ De signis catarrhi pnosticis. CAP. III.

Refens caplin catarrhi pnostica aliq̃ contine-
bit: cum igit̃ alicuius caput repletū valde de-
prehēdes: et postremū: si d̃ nā sui facile reuma-
tizet: cū gbus q̃ fere mēbris egritudinē de re-
ptione aliquā venire posse pnosticabis: mā
fluēs ad nervos palisim et alys: eisdē pprias egritudines
iducere facile pōt. ¶ Et pariter de mālibus oculoꝝ egrī-
tudinib̃ seu aurīū nariū lingue gule: et vtr̃ oīūz aliōꝝ mē-
broꝝ ad que catarrus fluere pōt: nō pōt tñ spleni ¶ non
nulli aiūt: ingt. n. Aut. q̃ splenetica passio semp̃ a mā gros-
sa causat̃: sed materia catarralis subtilis semp̃ existit sple-
neticā passionē semp̃ efficere negt̃: ad quecūq̃ tñ aliā mē-
bra fluxerit in eo egritudines aliquam inducere poterit.
¶ Cum itaq̃ materia catarralis existit in fluxu eĩ essen-
tiaz. pmo considera debine ad q̃s membrūz defluere: sic
egritudines materiales illi mēbroz pprias fieri possē iudi-
cabis. ¶ Habētes p̃terea caput calidū ac testure rare fa-
cilius ab extrinseca causa catarrizat̃ q̃ caput habētes fri-
gidū: ab intrinseca vō ecōtra. ¶ Qui quoq̃ caput h̃it
calidū: cetera vō mēbra frigida: in catarro abundāt pluri-
mo: multe enim indigestiones fiūt in eis: a gbus resoluti
vapores sursum a cerebri caliditate trahunt̃. ¶ Q̃ si ce-
rebrum ipsum frigidū fuerit: cetera vō mēbra calida oēs

Tractatus XVI.

vapores ad caput ipsum ascendentes in catarralē materiā sua frigidityte cōmutat: et hi quoque plurimū sunt catarro: si ad qd adiūnat cerebri digestiue debilitas cuius causa i cerebro ipso plurime supfluitates generant. ¶ Invalde p̄terea senibus brachi et corrise non maturan: affozilino rum. 7. ¶ Catarrus si cum dolore capitis cōiungit diffi cilliter curam recipit. ¶ Nam si calida appropimaueris mareriā catarralē eliquat: frigida vō cum fluere faciūt. Dolor item capitis cerebri debilitat: cuius causa plu rime supfluitates in eo generant: que multuz catarrī cur ram impediūt. ¶ Item sternutatio in catarrī p̄ncipio mala: qz materiē exuberantiam significat. In fine vō bo na: qz virtutis supra materiā dominiū habere significat. ¶ Qui quoque in catarro abūdat salso vel amaro facile in p̄tissim deueniūt. Et hic de catarrī p̄noticiis finis esto.

¶ Qualr in cura catarrī calidi sit fienda flōmia ac mā dū gerenda euacuanda quoque.

CAP. V.

Tempus est amodo: vt ad curam catarrī deue niam. Sed vnū tam buic q̄ sequētibus capi tulis p̄tines erit p̄noticiādum. s. que in hoc to to tractatu de catarro cura describit catarruz ipsum absolute considera. is enim egritudinē

aliquā si effecerit: puta tussim p̄tissim p̄plemonia pleure sim seu aliam in p̄p̄is capitulis curam regre in hoc casu p̄ncipalius illi erit insistentū que in eius mīat piculū ex toto: tñ non omittendo alterā. ¶ Ad p̄positum igitur ve niendo cum catarrus quidā calidus: et quidā frigidus exi stat solum calidi caplm p̄sens curā cōtinebit in quo vt i quit Aui. flobotomia cōuenire pōt: et solum tribus casib: vt bonus ingt Mesue: et si nōnunq̄ ipsius catarrī cā esse possit: vt supra i ea: de causis dixerā. ¶ Primus itaqz casus est vbi patiens replet valde fuerit cūuenis tensio: atqz re pletis: et que in oculis apparēt rubec. ¶ Secundus casus: si cum se. catarrus affuerit a qua vt ingt Mesue patiens catarrū absoluit rarissime. ¶ Tertius est vbi timueris: ne catarrus ipse ad mēbrū aliquot repat ibidē collectionem facies: vt essent fauces oculi pulmo pleura diafragma: vī aliud. ¶ In his itaqz trib: casib: ceteris ad flōmiā cōsen tientibus cā vtilez adiuuies: cā tñ in p̄ncipio: nisi exube rante materiā minime: vt ingt Aui. fieri dī: in duob: igit p̄mis casib: p̄me digōnis supfluitatib: eductis in brachio dextro in vena cōi fieda erit flōmia. ¶ In 3: vbi timeres ne ad mēbz aliquod mā facies collectionē fluere: ex opo posito latere fieda cēt. ¶ Flōmia itaqz facta ad materie digōnē accedas que tam ingrossando q̄ ifrigidādo pfici tur. ¶ Syrupi igit de iuiubis. 3. i. f. accipies que cum. 3. iij. aque orde: vel endiuic pro vice vna dabis: et toties qz mā tibi ingrossata videat: et per p̄is educationi pata. ¶ Uī hūc facias syrupū: qui. R. ro. ru. floz. vio. flo. nenufar. añ. 20. i. orde: mundi. 20. ij. floz. sticados. 20. f. iuiubaz se besten. añ. numero. xx. se. papaueris albi. 3. i. zuchari albi lib. ij. fiat syrup. de quo. 3. i. f. cum. 3. iij. decoctōis orde: et iuiubaz pro vice dabis. ¶ Uel. 3. i. f. syrupi de papa. cum 3. iij. aq̄ orde: vel aque zuchari supra scripte loco dabis: et maxime si catarrus somnum impediuerit. ¶ Materia aut digesta B solutiū cōueniēter dabis. R. cassie nouiter extracte. 3. i. aut mātē. 3. ij. dissoluant cum decoctione iu iubaz sebestē: capi. ve. stica. floz. borag. bug. vio. ligritic. et passulis cassia dissoluta seu māna: electuary d succo ro. 3. ij. cōmisce syrupi vio. 3. i. et fiat pot. ¶ Uel cum cassia seu māna sic dissoluta pone solū electuary de succo ro. 3. i. et hāc ifusionē. R. reubarbari electi. 3. ij. spice gra. iij. bo no vino aspgat et ifusione aq̄ lactis botis. x. dimissis forl fiat exp̄ssio quā cū cassia aut māna p̄scripta misce. et 3. i. sy rupi vio. et supra addita fiat pot. ¶ Si vō in formā pillu larū acci. pill. aggregatiūaz. 3. ij. reubarbari. 3. i. diagri

De catarro

dij gra. iij. et cū syrupo de p̄sopo pillulas facias. vij. ¶ Ue rum exuberāte materia solutiū vnū non sufficeret: sic vt ita dixerip̄scriptū minoratiū locū obtinebit. ¶ Quo facto vbi patientē tuū valde repletū cognoueris alijs ad flōmiā p̄sentitib: in brachio dextro in vena cōi eaz fieri fm quosdā cōmodius q̄ in p̄n: p̄tine. s. mām fluere faciē do foret catarrī cā. ¶ Ego aut ab Aui. docet: vt supra exi stente repletionē in p̄n: potius eam fieri laudo. ¶ Sed si multū san. exuberat supra scripto solutiū recepto secu datio fieri posset. ¶ Quaqz isup die p̄curādū est: vt bñfi ciū vētris infirm: tuus beāt: et ibi elisteri vtēre lenitiuo. ¶ Et si euōne fortiori opus est digestiuis p̄scriptis vte re ac cū solutiuis illis mām euacua. ¶ Educta igit mate ria vel saltē pro maiori pte euacuata secur ins ac regula rius ad p̄hibētia catarrū ab intra q̄ ab extra p localia ve nire poteris. Que deo iūuāte in seq̄nti caplo describent: et per hoc p̄nti caplo finē impono.

¶ De canonib: in sistēdo catarruz calim obseruādis et de his que catarrum ipsum sistūt.

CAP. VI.

Neura catarrī sepe eius p̄pter exuberātiā timemus ne in principio suffocationē iducat: aut ad mēbra aliq̄ repat acuitate seu multitu dine sua timorosa: aliquā ibi egritudinē effi ciens vt ad oculos nares fauces pulmonem

pleurā. ¶ Et in illo casu nulla esset expectāda digō quin imo statim alijs p̄sentitib: fiat flōmia: dehinc cuqz aliquo ex solutiuis in p̄cedēti caplo descriptis fiat minoratio: et successine ad ignobilia seu non ita timorosa mēbra diuer fio: qd cuqz ligaturis vētosis fricationib: et cōuenientissu me fiet: et cum gargarismatib: itē de gbus in p̄senti caplo copiā hēbis: nec catarrū ipm nisi in toto: aut maiori parte materia fuerit euacuata sistere p̄sumas: nec hoc a tua mē te discedat: qz plerūqz ob hoc ad aliqua mēbra defluit in quibus pessimas egritudines iducit. ¶ Istis nāqz nota tis ad sistendū catarrū audacter accede: qz cum confe ctionibus aliqbus: et pulueribus syrupis lupinaribus for mulis sub lingua tenendis gargarismatib: enapozationi bus seu suffumigationibus et odoramētis fiet: de quibus oibus per ordinē adiūuat deo te statim copiosum faciā. ¶ Ex cōueniētibus confectionib: sunt diadragantū fri gidiū diapaouer zucharum ros. diacodion. ¶ Et i hoc casu conuenit mixtura talis. R. conferue ro. 3. i. diadragā ti fri. 3. ij. diacodion. 3. i. f. cora. ru. se. coriādro. p̄paratorū. añ. 3. ij. fiat mixtura: et de aurei: de qua sepe in firmis co medat. ¶ Conuenit et electuariū infra scriptum: in cuius vsu mirabilem semp operationē adinueni. R. mucillagi nis psily. lib. i. rob. penidioz. añ. lib. f. decoque igne lento vsqz ad mellis spissitudinem continue spumam auferen do: de hic acci. iij. se. cōmuniū mūdatoz. 3. vi. amili amig dalarum dulcium excorticataz grana pini. añ. 3. v. gūmi arabi. dragagāti se. lini assi. añ. 3. ij. anisi. 3. ij. se. citonioz. 3. i. se. lactuce. 3. iij. croci opy. añ. 3. i. puluerizāda pulueri sentur: et pistāda pistentur: et cum supra scriptis misceant et fiat electuariū ad formā loch: de quo patiens i ore tenē do saluā sepe transglutiat. ¶ Ex pul. conuenit bolus ar menus: cum aqua ro. p̄parat de quo coclear vnū cum pa tiens iuerit dormitum cum vino dabis. Et vt reddat gūv stui magis gratus. R. boli armeni: vt supra preparati. 3. i. zuchari candi. 3. i. f. et fiat puluis quo: vt dictum est vtēre. hic puluis ab antiquis superlatiue cōmendat. ¶ Ex sy ru. conuenit de iuiubis syrupus ro. syrupus de papa. et istis quē libuerit cum aqua ro. quādo iuerit dormitū da bis: aut cum aqua orde: aut cum decoctione ros. iuiuba rum sumach mirtilloz et similibus. ¶ Ex formulis sub lingua seu inter gingiuas tenendis valent ille quaruqz cō plexio. R. mucillaginis gūmi arabici: et dragagāti cum aq

ros. extracte añ. 3. y. amili. 3. i. f. se. lactuce. semi. edulcie. se. papa. al. añ. 3. i. iij. se. comuniū frigidiorū. 3. i. f. succari candi. 3. y. 7 cū mucillagine psily fiat formulē ad quātita tem fabaz de pēsse q̄ in fornello pfectionū aliq̄liter desiccetur. de his in ore q̄si continue teneat. ¶ Uel acci. se. papa. al. se. portu. se. lactu. añ. 3. i. f. diadragati gummi ara bi. añ. 3. i. amili. 3. iij. croci. 3. i. opy grā. vi. diadraga. frigidū. 3. i. fiat cū syru. de papane. vt supra formulē. ¶ Uel acci. succi liquiricie. 3. f. amili dragagati. amigdalaz dulciū excocticatāz añ. 3. y. diadragati frigidū diacodion añ. 3. vi. cū mucillagine se. citōioz fiat vt supra formulē. ¶ Quātū ad gargarismata bon⁹ ponit Mesue i aliqb⁹ casibus puenire 7 in aliqb⁹ minime mai⁹ tñ qd ex eis no cumentuz p̄scq possit est vbi materia multa fuerit. time remus enī tunc ne ex agitatiōe in ea per gargarismata fa cta ad aliqb⁹ mēbrū fluat timorofam aliq̄ ibidez faciens egritudinē. vt cēt pulmo fauces oculi 7c. Sed qz iā dcm catarz nō esse sistendū nisi in toto vel in maiori pte ma teria fuerit eūata audacter que sequunt gargarismatib⁹ vttere. 7 B est maxime cōueniens. ¶ Qd B. syru. de pa pauere. 3. i. f. diamorō. 3. y. aque ro. aq̄ endiuie añ. 3. y. mi sce 7 tepesciant. 7 de tali tam sero q̄ mane stomacho vacuo gargarizet isfirmus. ¶ Uel B. ro. ru. M. i. caude equine. M. f. sumach. 3. y. mirtilloz. 3. y. f. fiat decoctio de qua accipe. 3. vi. diamorō. 3. i. f. vini granatoz muzoz. 3. i. te pefiat vt supra vtter. ¶ Uel modicū cāphore cū aq̄ ros mīse 7 fiat gargarisma. ¶ Ex suffumigis accipe sanda race. 3. i. f. buliat in aceto 7 p̄ nares cū emboto vel alr pa tiens fumuz recipiat. ¶ Uel pul. sandarace in aceto po ne 7 cū sup cādētē laterē siue molarē lapidē ifunde 7 patiēs tuis fumū recipiat. Lōuenit 7 acceti vapor ifusioē se. lini torrefacti aut in ifusione ordeī vel fursuris. Et so lius acceti vapor sup molarē lapidē ignitū mirabilr valz. Uel ifunde sulfur i aceto cū modico cāphore 7 vaporem patiēs recipiat. Uel fabas nigras 7 ordeuz in aceto pone 7 ex illo patiēs vapores. ¶ Ex odoramentis sanda. ru. odorati plimū pueniunt ro. quoz ru. cāphore. Sed ne i ifamiā vulgariū incidās memor esto. vt auctores inqūt q̄ cāphora homines castrat. 7 hoc p̄ tāto scribunt. qz ne mo virgā vnq̄ erectā tenere possēt dū cāphorā odoraret vt ipse sepi⁹ exptus fumsed amota cāphora virga ipsa vt pus erigit. qz ipsa boies impotētes nō facit nisi solū dum ipsam odorāt. ¶ Pomū cuius odor in isto casu mirabili ter valet. Accipe faufel. sandal. al. 7 ru. añ. 3. f. ros. rub. 3. vi. sandal. muscatellinoz. 3. i. f. cāphore. 3. y. boliameni. 3. y. terantur omnia subtilissime p̄ter cāphorā 7 fundā tur in aq̄ ro. per hebdomadā illa sepi⁹ agitādo demū cū eis mīse cāphorā 7 cū mucillagine gummi arabici extra cta cum aqua ro. fiat poma pforata q̄ patiēs in manu de ferat illa odorādo p̄sepe. ¶ Illo itē casu Aui. 7 alij gda3 veteres voluerūt q̄ cū potētiāliter fridīs caput ifrigide tur sicut cū aq̄ tepide lotionē 7 sup extrema quoz cā in fundere plurimū iuuat. Uel loco dulcis aq̄ decoctōis ex folijs salicis vel vio. lactuce so. papaneris 7 similib⁹ vte re. de hic vō olo vio. vel de nenufare aut de papanere seu de floribus salicis tā capiti q̄ extremitatib⁹ fiat inunctio quoz tūc testiculis ac locis circūstātib⁹ fiēda erit. Muli eri vō ad mamillas. Et sic calidi catarri curaz p̄ ordū nem habes regimine sex reruz non naturalium excepto qd adiuvante deo in sequenti capitulo describitur. 7 ob hoc p̄senti finē impono.

¶ De regimine rerum sex non naturalium in cura catarri calidi obseruando. CAP. VII.

Quantum ad sex rerū nō naturalium regimen in acreyetofo 7 maxime flauster aut boreas efflauerit nō habiter isfirmus. auster vero ra

refacit 7 capita replet. boreas vero frigiditate sua strin gens 7 comprimens facit catarruz fluere. Sub radijs lu naribus nequaquā moretur nec solaribus. Item 7 ma xime si p̄ fenestras aut per foramina cameram intrauer rit aerem quoz puluerulentum atq̄ fumosum deuiter. nec etiam in aere splendido 7 multum claro moretur. Ad ignē nō accedat. qd si cōtingat faciē suā ad euz nullo mō vertat. acr itaq̄ taliter circūstantoatus habitandus erit. q̄ potius ad frigidū q̄ ad calidū declinet. de die doz miat nūquā 7 si cenā sumserit multuz postea tardet ire dormitū. Somnus autem eius sit breuis. cum alto capi te decubat. qd tonsus portet ac leuiter coopertuz. nec sit puluinar ex plumis electis plenum. nimū enī caput ca lesaceret. ex grossis plumis vt ad duriciēz tenda. replea tur. Et supinus ne dormiat summopere cauendum erit. Quies q̄ motus magis conuenit. est enim quies ipsa ca tarros maturans magis. vt inquit bonus Mesue qd mo tus furorez. iram. timorem. tristitiam. 7 superfluū quo que gaudium deuiter. Sobrie viuendū erit. 7 in cenā po tissimum que si nulla esset prestaret. qd venter quaz die effectum suum faciat. pcurandum est. Et si natura pigra foret clisteri lenitiū vtteretur. 7 quia aqua frigida nocet. calida vero catarros maturat. vt inquit Mesue calidaz bibat. Est enim in casu isto vinuz execrabilē quo si non poteris infirmum abstinere sit album debile cum sola aqua succari bene limphatum. Quantum ad cibum pul te vtatur ex faria ordeī vel gruello eius aut auena feru lo de amigdalīs colatura fursuris amigdoe semula spia chus. atq̄ boragine cucurbita 7 lactuca. Et si debilitas vos ad dandas carnes cogeret sint pulline edine vel la ctantis vitulique cum granatorum vino aut quattuor semi. comuniū frigidis seu lactuca cucurbita vel por tulaca sunt alterande de quibus sic alteratis si opus fue rit contusum facito. Qd si egritudo protelletur erit gra datim ingrossanda dicta. Et per hoc huic regimini sex re rum non naturalium in quo catarri calidi cura comple tur finem impono.

¶ De regimine rerum sex non naturalium in cura catarri frigidi obseruando. CAP. VIII.

Upere est catarri frigidi curaz ponere 7 a regi mine rerum sex non naturalium principium sumens aerem nebulosum ventosum pulue rulentum atq̄ serotinum patiens tuis omni no deuiter. A mora quoque tam sub radijs so laribus q̄ lunaribus se custodiat ac ne per fenestras seu foramina intrātes eum attingere queant. In summa ita que aerem vt supra circūstātionatum ad calidum. 7 sic cum declinantem inhabitet. ¶ Exercitium vero a bono Mesue 7 ab antiquis solum membrorū inferiorum com mendatur. qd ad declinationē vsque intelligendū est. naz in declinatiōe ipsa materia parte pro maiori euacua ta vniuersale exercitium sibi laudo. per ipsum nāque ca lore fortificato ad residuum materiē resoluendum po tentior valde redditur. Et videtur q̄ membrorū inferiorum exercitatio non nisi materiē gratia diuersionis cō mendetur. ¶ Ex quo vltorius patet fricatiōes ad tibias copas 7 brachia atq̄ bonus patiens surgat maxime con uenire. Caput vero tonsus semper deferat. quousque ad declinationē. Et si pectinare mane possit fricari mini me. in declinatiōe vero cūz quibus 7 qualiter fricandū sit in sequētibus capitulis deo duce describā. ¶ Somnus diū⁹ ex toto euictur. nocturnus aut solito sit breuior. In quo patiens caput altū tenēs ne dormiat supinus ca neat. Et ne ipm cooptū itez nimis teneat. sufficit. n. ne fri gus sentiat. In caliditate tñ potius q̄ in friditate peccet. Ira tristitia 7 silia supflua aīe accitā sunt oīno vitāda.

Tractatus .XVI.

Sobrie viuendū erit et in cena maxime q̄ adhuc si nulla esset p̄staret. **¶** Tria aut sunt q̄ in casu isto sūme a veteribus cōmēdant somnus breuis. scibatio leuis et pauca bibitio. Ista. n. ad materiez catarralium resoluē plurimū iuuat. vnde in versu aiūt. Si tibi sit flegma facies in corpore reuma. Esuries vigilēs sities si reumata cures etc. **¶** Quātū ad cibū ex fructibus passile in p̄ma mēsa conueniūt. In scda vō p̄parate pince atq; amigdale depilate: nec paties tuus mortalr peccaret si de piro cocto aut citonio grā fumos atq; vapores rep̄mēdi in fine pastus aliquid sumeret. ceteros vō fructus vitet oēs et nuce q̄ maxime. Scerula de pasta ac cascata oīno quoq; de ipso tñ dulci et antiquo cafeo i scda mēsa sumere aliquid pōt. os. n. stomaci claudēdo atq; corrugādo vaporū ascēsum phibet: ad fundū vō stomaci cibū impellēs digōnez meliorē efficit. Est agnina caro oīno vitāda: porcina iterum atq; bouina: anse p̄ quoq; anatis pullos cerui et taliū. Et itē potri cepe et alia caules cruce: et similia et oīa vlt̄ q̄ facile ad caput euaporāt ac herbe fride et humide vt blitis lactuca et endiuiā etc. Ex piscibus pueniūt nulli nec aliqd itē in patella frizū et maxime erea. **¶** Mellis aquā acutū colidā veteres oēs laudāt. Vinū vō phibent nisi in p̄ncipio vbi materia esset grossa: q̄ vt ingt Adscue subtiliatione idigeret. et si in aqua ipa mellis parū yfopi bullierit bonum eēt. Et qz in casu nostro aq̄ mellis in illa nō multū cōsumari debet ad eā refrenādā quā facit inflationē parum cinamomi cōquassati: et in p̄cia rara ligati laudo vt in ea cōtinue bulliat peciā illā interdum exp̄mēdo. Et si iportunitate patiēt aut debilitate seu alia: p̄p cām ad vinū exhiberi. cogimur sit albū vel ru. clarū debile et nō frumosū: et adhuc aliquantū limphatū. Et hec pauca de regimie rerū sex nō naturalū sufficiant. cōmuniter autē practicanes talia regimīa sēp hnt in promptu. et p̄ hoc huic capitulo finem impono.

¶ De modo materiam catarralem frigidam digerēdi p̄riter et euacuandī. **CAP. IX.**

Uteq; ad localia pcedat materia p̄pus ē digerēda euāda quoq; qd sic p̄ficiēs syrūpi de isopo vel oximell̄ igli. 3. y. acci. syrūpi de stica. 3. i. aq̄ruz isopi scabiose et flo. sabbuci añ. 3. y. misce. et p̄ duab; vicib; clarificari et cū nū. mufca. aromatizari iube. de quo toties p̄be q̄ materiā educitōi paratā videris. **¶** De bic pillarū cochiariū descriptōe Almano. cū gra. y. diagredy. 3. i. exhibe ex q̄. v. aut. vy. pille fiat. **¶** Et si i pectore de materia illa catarrali aliqd de fluxū sit ex pillularū cochiariū. 3. y. cū pillaz de agarico 3. i. et cū illo diagridio pillas. vy. facito et eas patienti tribue. **¶** At vbi recipe eas si valeret. 3. i. cassie cū decoctio ne yso. capit. ve. stica. ligricie passul. ficuū atq; dactiloz distēpata cū. 3. iy. diafini. adde syrūpi de yso. 3. i. et fac portū quē pillarū loco dabis. **¶** Uel ifusione ifra scriptā distēpate cassie p̄miscēbis. B. agarici electi. 3. y. f. 3. 3. f. salis gēme. 3. f. in aq̄ lactis caprarū ifunde aut in modico decoctōis p̄scripte. oximell̄ iglitici. 3. i. p̄miscēdo q̄ ad mīnus p̄ hore. et i ifusiōe p̄maneat. de qb; postea fortis fiat exp̄ssio quā cū eēcta cassia misce. 3. i. f. diafi. addēdo: et fiat por; quē magis q̄ p̄mū laudo. Et qz tota mā p̄ vnū solutū vtrplimū nō educit purgā: vbi opus fuerit reitere tur quo facto ad localia regulari venies. **¶** Posses p̄scripti syrūpi loco ifra scripto vti. quē i casu n̄o mirabilē adiucni. et ipse acci. berbe isopi. M. i. f. sticados calamētū capit. ve. radicū apy: et feniculi betōice añ. M. i. radicū ireos ligri. et passul. añ. 3. i. f. sc. anifi. se. pedie añ. 3. f. ficuū pinguiū nūero. vi. fiat decoctio i lib. v. aq̄ ad p̄sumptionē vsq; tertie ptis coles: et cū lib. y. dispumati mellis syr. dy bite coctus fiat: quo p̄scripti loco: et cū acq; predictis vte

De catarro

re. et est maxime huic p̄posito appropriatus. Et sic succin etc habes modū materiaz digerendi: ac per medicinas solutinas euacuandi quoq;.

¶ De his q̄ p̄ticulariter materiā catarralē euānt: vt sunt caputpur. sternutatōes et gargarismata. **CAP. X.**

His aliqñ q̄ materialē catarralē euānt si nem iponerē vltra p̄dicta restabat aliq̄ scribe re q̄ pariter materiā ipsam euārent: et sunt caputpur. masticatōes etc. de qbus in p̄nti caplo fiet dictio. **¶** S; qz natura cōmodius ad nares catarralē materiā q̄ alia ad loca trāsmittit: vt ad viā illā mādēt erit tuo posse parādū: qd p̄ caputpur. sit p̄ueniētissime: et tūc nō solū materiā ipa euānt: s; et ne ad mēbra nobilia seu alia fluat phibet: ad qd q̄ maxie aduertēdum ē: qz plerūq; talis materiē de fluxus suffocationem spasmū paralesis apopliā et p̄similes egritudines iducit: q̄ vt notū est ipceptibili quasi tpe paupculos egros morte repētina dep̄rimunt. Attā si ex his aliq̄ p̄uenirēt quali ter ei succurrēdū sit i p̄pys caplis supra te docui. **¶** Purgatōib; itaq; suple vlib; factis si i cerebro de catarro qd q̄ relictū sit cū pillulis d̄ vera simplici i t̄roitu lecti sum̄ pris suauiter educet vel alys cū medicinis et familiarib; solutinis: de qb; in supiorib; caplis te copiosum feci. Quācuata igit materiā ad p̄fortationē cerebri regularius deuenit. **¶** A leuozibus q̄ caputpur. ichoādo acci. aq̄ sublimatiōis maio. vel potius decoctionis eius. 3. y. succi blitis. 3. iy. mellis. 3. i. simul vna bullitiōe bulliat. de quo tepido m̄sc stomacho vacuo vicib; aliquot p̄ nares trahat infirmus. **¶** Et si fortius loco succi blitis radicis ipsi succi accipies: vel tātūde succi radicis plātaginis et miraberis quā suauiter per nares materiā catarralē educat. **¶** Et si fortius acci. fellis caprini aut vaccini sicci. 3. f. ca storci. 3. i. croci. 3. f. ducātur in mortario cū modico aque maiorane: et de tali trahat per nares. **¶** Plurimi yerapi. vel benedictā cum maiorane succo miscent: et faciunt caputpurgū. **¶** Fortius est artamite succus vel radicis cū cumeri asinini et alig ex succo ipsi caputpurgia faciūt: et peroptime cerebz ab humorib; frigidis purgat. **¶** Uel B. pulueris radicis artamite. pulueris radicis cucumeris asinini ana. 3. y. misce cum modico aque maiorane: et fiat caputpurgū: vel pul. illum cū oleo yrino misce. et intus nares inuge. **¶** Et si ex aliquo istoz ardor seu puritatis in naribus nascit cū calida aqua limant aut oleo violato perungant: vel de ipso p̄ nares trahat. **¶** Et vbi ad sternutatōes venire libz elleboro albo narib; insufflato vtere: vel puluere nigri pipis etc. Cauendū ē tñ q̄liter talē sternutatio fiat: qz si m̄a foris foret multa: illā tam violēter sternutatio sepe irritat vt efficacī ad neruoz originē aut ad fauces seu ad mēbrū aliqd aliud sua spōte repat: qd egrotāt p̄ditio eē facile possz. **¶** Ad masticatōes vō venire q̄ regulari p̄pus siēde sūt q̄ gargarismata. Acci. masticis i granul. 3. i. cubebarū. 3. y. corti. radicis caparorū. 3. iy. sil b̄ itegra misce. d̄ qb; coclear vnū mane stō vacuo eger tu p̄ p̄tinuā horā masticet. B. n. mirabilr m̄az a capite trahit. **¶** Uel solo mastice cū aliquot grāis nigri pipis vtere vel cū cubebis. vel acci. mastice cū modico p̄ retrit. **¶** Uel facias sic. acci. masti. 3. i. pipis nigri. 3. i. f. p̄ retrit. 3. y. passul. 3. f. icorpeni sil. Et b; mixture coclear vnū i tela noua ligabis quā vt supra masticā: qz caput p̄ optie purgat. **¶** Gargarismata oīmō m̄az pauca eē cogit: qz alr siēda nō eēt ipaz suauiter expurgantia. acci. berbe isopi. M. i. saluic. M. f. passul. 3. i. p̄ retrit. 3. y. corti cū radi. capa. 3. y. q̄ssent. et fiat decoctio. d̄ q̄ acc. 3. vi. opimell̄ igli. 3. y. misce. et stō vacuo fiat gargarisma dieb; aliv quot. **¶** Et epilogaō dicta te ad actū practicū d̄ducēdo fm modū in cap: p̄cedēti positū materiā euābis: cui p̄te

educta maiori caput purgus pmo yter. masticatoris sue cessiue. Et vbi op^o fuerit sternutatoris demum et vltio caput purgus. Et sic modum huius que materia catarrhal frigida curari oib^{us} q^{ui} b^{us} capli itentio fuerat.

De p^{ro}fortatib^{us} cerebri q^{ui} ad itra sumunt^{ur}: vt sunt confectioes pulueres decoctioes syrupi lupinares formule pilule constrictiua gargarismata et simplicia plurima q^{ui} inter dentes reteta aut trasglutita catarr^{us} sistit. cerebri q^{ui} maxime confortant.

CAP. XI.

Qnsuimus cūata materia aliq^{ui} cerebri confortata tā ad itra q^{ui} ad e^{ss} vtiliter appropia re. ad intra vō vt pfectioes pulueres decoctio nes syrupos lupinares formulas et pillulas. ite ac costrictiua gargarismata et aliq^{ui} quoq^{ue} simplicia: q^{ui} aut trasglutiniunt aut nocte itera iter gingiuas et dentes retinent. et de his oib^{us} cap^{it} p^{ri}us ordie q^{ui} dā te copio suz efficiat. ad seq^{ue}ns vō caplin illa q^{ui} ab e^{ss} approximant reseruo. **Ex pfectioib^{us} itaq^{ue}** p^{ri}us pfectio de musco dulcis. diābra diapliris arcticu diabolianu Nicolai ele ctuariu regū et plator. Mesue. et de q^{ui} libuerit istaz cōf ectionū. 3. y. cū dormitū iuerit egro dabis: et si libz p^{ri}us vini liphati p^{ri}us. vt. s. ad cerebri vtutes ipaz facili^{ter} dferat. v^{er}o in casu illo pfectioem ista scripta mirabile adinueni: q^{ui} accipit. 33. electi. 3. f. nucis mu. cubebaz melegete lig ricie mude gal. cardamomi an. 3. y. se. peoie. 3. i. f. cotaf. ru. 3. f. zucca. al. lib. i. dissoluat^{ur} zuccaz in aq^{ua} saluie betōi ce aut maio. et duaz. 3. cōfectiois. fiat in morsell ex q^{ui} b^{us} in introitu lecti vnum dabis. post quem si libet parum vi ni boni limphati bibat. **Liriaca** item valet ac metri tridatum: cuius dosis sit a. 3. i. v^{er}o ad. 3. i. f. Aurea alexandrina a. 3. f. v^{er}o ad. i. q^{ui} laudat^{ur}: et anacardina cōf. a. 3. i. v^{er}o ad. y. 3. in istarū pfectionū exhibitōe o^{mn}is vt eta tem p^{ro}ponē vtutis. sc^{ilicet} p^{ri}us an: et talia p^{ro}sidere: q^{ui} vbi il la ad friditate tedat securi^{us} exhiberi poterūt. si at ad cali ditate tēperada erūt. **Nōnulli** vō pfectioes renuen tes plueres p^{ro}digunt. Acci. itaq^{ue} spēs q^{ui} ex pfectioib^{us} di ctis libuerit cū q^{ui} b^{us} duplū zuccari misce. dosis aut erit. 3. i. v^{er}o ad. 3. i. f. cū vō in introitu lecti. Infirmi nāq^{ue} medi cinarū varietate gaudet: et p^{ri}us pfecti^{us} opant^{ur}. **Et iō** si ppositio nō decoctioe vti libz: vt sepius ipe facio. Acci. herbe yfopi saluie betōie maio. flo. rozisina. stica. leuisti ci fol. cip^{er}si an. 3. f. masti. olibani an. 3. f. nucis cip^{er}si. 3. vi. ligni aloes. 3. i. quassent^{ur} fiat decoctio: cui^{us} in introitu lecti. 3. iij. dabis zuccarū addēdo p^{ri}us libito. **De si** syrupum p^{ro}diget ex decoctioe p^{ri}us scripta cū zuc. atq^{ue} mell. an lib. i. acceti sqli. 3. iij. syrupū fieri iube. de quo tpe decubir^{et} ab. 3. i. v^{er}o ad. y. exhibe. vel cū aq^{ua} saluie betō. maio. v^{er}o aliq^{ui} tali cōmicebis et maxie si ifirmus tu^{us} pot^{est} in forma tali p^{ro}diget. i. illo. n. syrupo iā mirabile adiuueni inuamētū. **Ex lupinarib^{us}** vō formul^{as} p^{ri}us a veterib^{us} describunt^{ur}: 3. opy sp aliqd vel vt in plib^{us} iponūt: q^{ui} nisi in ipoztunis vigilis laudo. aliq^{ui} n. cis vsus suz: et nō sōnū: 3. vtigines pot^{est} q^{ui} inuamētū ide subsequit^{ur}. **De si** vigiliarū ipoztū nitas ad narcotica dādūz te cogat pp. f. stinui catarr^{us} de scēsus istis vtēre q^{ui} accipiūt mirre croci storacis calamite an. 3. i. olibai. 3. y. opy. 3. f. cū syr^{us} de sticados lupinares for mulas cōfice. de q^{ui} b^{us} in ore de nocte p^{ro}tinue vna^z teneat. et q^{ui} pōt ne saluā ex eis i ore abūdātē trasglutiat. quā mis min^{us} trasglutite pille cū opio pfecte noceāt. **Et q^{ui}** uis atig plimi has opiatas pillulas plim cōmendāt certe aliq^{ui} ifirmo male successisse cōperi potes si libet atiquo rum more has lupinares formulas in pillulas facere: de q^{ui} b^{us} vna^z vel tres i introitu lecti dabis. **Potes** at n^{on} iposi to opio lupiarib^{us} illis formulis vti: q^{ui} i casu n^{on} plurimū pueniūt. et si suz tā opiataz q^{ui} n^{on} opiataz a dño n^{on} Me sue descriptioes hēs: et alijs ab auctorib^{us} q^{ui} b^{us} si vti libz

fuecursū ab eis pete: q^{ui} tā de opiatas q^{ui} nō de opiatas tibi puiet abūdātē. **Potes** et p^{ro}strictiuis gargarismatib^{us} quoq^{ue} vti: q^{ui} sic facies. Acci. yfopi caude egne. ro. ru. an. 3. f. nucis cip^{er}si. 3. vi. macis olibai mirtiloz an. 3. iij. cō quassent^{ur}. fiat decoctio i aq^{ua} ferrata. de q^{ui} accipe. 3. iij. syrri pi mirtini. 3. i. f. misce. et sepe ifirmus tu^{us} stō vacuo garga rizet. **Plima** de nocte simplicia i ore tenent^{ur}. in quorū vsu singulare inuamētum adiuueni iter q^{ui} spicanardi iter dētes et giguas reteta obtinet p^{ri}us cipatū. Laudat^{ur} itē mir ra et olibanū et nō solū i ore reteta: 3. et in introitu lecti tras glutita: et maxie tria grana olibai: q^{ui} mirabil^{iter} pdest. put sepenūero suz expt^{ur}. nā sua cū glutiosa sba catarr^{us} strigit aromaticitate digōne p^{ro}fortat anhelitū bonum reddit. et eructuatoes fumosas cōpescit. ex q^{ui} b^{us} q^{ui} trū i sistēdo catar rū pueniat p^{ri}us. Sādaraca tā trasglutita q^{ui} in ore reteta plib^{us} ab auctoribus p^{ro}medat^{ur}. Et nux muscata q^{ui} q^{ui} pla ad itra sumēda in casu illo describere: 3. scripta tā simplicia q^{ui} pposita q^{ui} sepi^{us} expt^{ur} suz. 3. solū ānotare volui: q^{ui} p illa ois catarrus frigidus potenter sistit. si ordine quo supra fueris illis vsus. Et p^{ro} hoc caplin p^{ri}us finē recipit.

De odoramentis suffumigationibus lauacris embroca tionibus facellationibus vinctioibus et cauterijs que in cura catarr^{us} frigidi sunt fienda.

CAP. XII.

Catarr^{us} frigidi cure deinceps finē imponere q^{ui} ab e^{ss} approximada veniūt: sunt in 3. cap^{it} de scribēda: vt sūt odoramēta suffumigatoes et. Quat^{um} at materia catarr^{us} cū fricatioib^{us} liga turis dolorosis ac vctosis seu al^{ter} diuertenda sit mea nō ē b^{us} pōere. nō. n. 3. fit nisi timeamus: ne ad mē brū aliq^{ui} mā ipa repat^{ur}: eā d^{ic} ifirmi suffocatoes timeat^{ur}: aut ne i aliq^{ui} aliā tumorosa egritudine icideret: vt si flue ret ad oculos ad fauces ad pect^{us} aures: vel si neruis i hibe ret. i. his. n. casib^{us} facile apoplezias spasmū palcēz vel sitas egritudines iducet. Et sic tē mā diuertēda foret. q^{ui} l^{et} at 3. fieri dbeat i p^{ri}us caplis supra te docui. **Ad illa** ig^{it} ve niedo q^{ui} de b^{us} si itēdo capli ab odoramētis p^{ri}us sumēs ni gellā torefacies et puluerizata in pecia rara ligabis: quā sepiissime patiens tuus odorēt. valet et pul. radiceis p^{ri}us sepius odoratus. **Vel** pomū tale fiat q^{ui} b^{us} laudat^{ur} pu rissimū. 3. i. f. storacis calamite. 3. i. ligni aloes nucis cip^{er}si si nucis musca. olibai gar. an. 3. i. f. ambre. 3. y. musci. 3. f. fiat puluis subtilissimus: et cū mucillagie gummi arabici extracta cū aqua maiorene mallaxent^{ur} simuloia icorpo renē p^{ro}ter ambra et muscū q^{ui} vltimo cum eis simul quoq^{ue} mallaxent^{ur}: et p^{ro}forata poma fiant: q^{ui} patiens frequēter odo ret. **Vel** acci. laudat^{ur} purissimū. 3. y. gallie muscate. 3. i. ligni aloes storacis calamite an. 3. f. masti. olibani sanda race costi an. 3. y. ambre. 3. i. musci. 3. i. fiat vt supra cū gū mi arabici glutino p^{ro}foratum pomū secū ambra et muscū vltimo malaxando. **Quatū** ad suffumigia q^{ui} libet in frascriptozum facias. **Et p^{ri}us** accipit aristol. rotū de mirre thuris storacis calamite galbani ana. 3. i. arseni ci citrini. 3. iij. cum adipe bouino ex his ad auellanarum quatitatem formule fiant: quaz vna^z vel duas sup carbo nes impone et per embotū patiens fumū recipiat per na res. **Vel** ex aristologie et arsenici partibus egs formul las cūz vaccino recēti adipe cōfice: quib^{us} vt supra vtēre: hoc. n. suffumigiū a dño n^{on} Me sue magnifice cōmeda tur. **Vel** al^{ter}. accipe arsenici citrini. stercoris leporis far. orde. corti. fistici an. partes eq^{ue}les: et vt supra cū vitel lo recētis oui formulas facias. **Aliter**. storacis mirre thuris arist. rotūde. an. 3. i. accipies et arsenici. 3. f. cū buti ro vaccio vt supra formulas facito. Suffumigatio vō an cenā et an p^{ri}us diū stō vacuo fienda erit. **Ego** at al^{ter} his suffumigatoibus sic vsus sum. et adiuuante deo ifirmis be ne successit: quia cum vitello recētis oui talia commisce

Cōmentariolus

ri faciebam: et similitates linguarum que ex pāno albo fa-
cte erāt: illis immergebā q̄ accēse et fumantes in apto ore
teneri faciebāz. talis. n. fumus suavis satis est: et maxime
vt expertus sum vtilis. ¶ Solent in declinatiōe euz pa-
ties mane surgit pecie lineae aliquantulum aspsse suffumiga-
ri: quibus deinde caput cōfricat: qd sic facias. B. thuris
sandarace añ. 3. i. f. corticum citri siccorum. 3. i. mirre sto-
racis calamite galie muscate. ana. 3. f. ligni aloes. 3. y. cō-
quassent: et vno cocleari super igne posito cū quibus ca-
put cōfricat pecie suffumigetur. ¶ Et qz caput lauare
interdum est vtile acci. camomille. M. i. sticados saluie
flox anthos foli. lauri maio. ana. M. f. fol. sene. 3. vi. con-
quassentur. et in lisciuo cum cinere cerri: aut fermentoz
facto res iste in pecia rara ligate buliant: cum quo mane
stomaco vacuo caput tonsus lauetur. et cum pecys: vt su-
pra suffumigatis exicceat caput. dehinc bonā vitis aquā
habeat. et ex ea calida caput atqz tempora confricent. ipa
enim per se cito exiccabitur. In tali enim ex aque ardē-
tis lotionē magnum semp iuuamētum adinueni. Loto-
ti ista capitis fortius opabit si cū spongia vel alrea de li-
sciuo illo fiat sup caput ebrocatio. Et qz talis capitis em-
broca ex nālib⁹ balneis sepiissime patiētē liberat posses
de mēse may vel aprilis. septēbris quoqz vel octobris pa-
tientē tuū ad balnea petrioli: q̄ sūt i comitatu senarū mit-
tere: vel ad balnea sci Philippi q̄ in eodem comitatu sita
sūt: de qb⁹ Hēri. refert qz multo sūt i casu nro exiccatoria
q̄ balnea petrioli: et i p̄dictis mēlib⁹ sunt etiā i pfectōe.
Sūt et alia p̄la balnea in comitatu p̄dicto: q̄ tū ad illa cō-
pata nihil in casu nro. Laudat itē bononienses balnea d̄
laporetta: s; nemini in casu illo vt illa adeat p̄sulerē: qz q̄
dā illuc iuerūt: nō tū cōsilio mei: tibi mortui sunt. In co-
mitatu at pat. auino balnea sūt p̄posito nro satis cōueniē-
tia vt ip̄e videt: sunt balnea de scā Elena et de monte cro-
to: et vsus eoz est de mēse may vsqz p̄ totū mēsez septem-
bris. Aliā in marchionatu mōtis ferrati in ciuitate aegs:
sūt balnea: q̄ i hoc casu mirabilr valēt: vt i plurib⁹ expt⁹
suz: et illoz vsus ē de mēse may vel septēbris. in mēse tū
may sūt pfectiora. ¶ Solēt in casu nro facellatōes aliq̄
fieri: et cōcs practici accipiūt mūly. lib. f. sal. trusi. 3. y. mi-
fē et i sartagine vel alr calefiāt ponūt i sacculo et corōali
cōmissure applicāt. Alij aquā valde salitā capiūt. et in ea
multū calā pecias immergunt: et ita calidas: et fortiter exp̄f-
sas dicto loco applicāt. Ego at b⁹ loco ardētī aq̄ vtor. In
cui⁹ tū sublimatōe sticados bethōice saluā floz anthos
et aliq̄ iunipi grana iponi facio: et huic passidī mire subue-
nit. ¶ S; q̄tū ad facellatōes ifrascripto sacello seu bire-
to cōiter vtor: qd in b⁹ casu ē efficac valde: tū accipit ca-
momille absintibz sicci bethōice maiorane berben. stica-
dos floz āthos ru. añ. M. f. sādara. 3. f. cināomi nuc. mu-
sca. gariofil. corti. citri cubebaz añ. 3. i. fol. sene. grana tin-
ctoz añ. 3. y. cōquassent. deinde biretū ex sindoe de grana
ex reb⁹ istis faciat: magis tū vsus cordalez cōmissurā q̄
vsus occipitiū: et tale biretūz taz de die q̄ de nocte paties
in capite defecrat. dūmō si nimia capiti calitatē iducat: qz
tenēdo poros aptos nimū maioris cā foret reuatiūmi. et
ob b⁹ de eo qd in capite paties portare consueuerat aliqd
demat. Ego aut ab Auenzoar doct⁹ cū paties me⁹ dormi-
tūibat ex gaf. puluere cōmissurā aspsgebā i biemis tpe. f.
suz quoqz in casu illo r̄rticarū puluere expt⁹ mire p̄ferē-
te. ¶ In autūno at et vere puluis macis vtire aut maio.
vel rorisina. Unctōes q̄ i casu illo fieri solēt ex olo camo-
millo de aneto de ruta de lilio seu p̄sili. pedib⁹ manibus
et viri testib⁹. In mulierib⁹ at māmilibz cū dormitū vo-
dūt fiat. ¶ Solem⁹ et p̄cipue cū egritudo multūz rebell⁹
existit ad cauteria deuenire q̄ nō solū materiā diuertūt:
s; etiā cerebrū potēter exiccat. Abiada itaqz caput et ex

cepe cōi rubeo aut sglitico circa amissurā corōalē atiqz
p̄fricef successe hūe ex vngueto ifrascripto p̄fricat⁹ loc⁹ vn-
gatur olei rute. 3. y. f. accipies: et stercozis colūbini. 3. y. si-
napi castorei añ. 3. i. f. enforby. 3. i. et cū modica cera fiat
vnguētū: quo: vt de cū ē vtaris. vesice vo facte apiat⁹ et cū
folys caulū aut alr apti⁹ q̄ fieri pōt teneat⁹ apte. ¶ Vel
accipe d̄ cataridib⁹ capitib⁹: et alis amotis. 3. y. fermenti
3. vi. ipastent⁹ fil. et de ea ad auellane q̄ritatē sup amissu-
rā ponant: et vbi vis fieri vesicatioez. potes si liber nucia
testaz desup ponere. et factas vesicas apiri iube: q̄s: vt su-
pra q̄dū potes aptas tene. ¶ Et si cauteriū actuale fa-
cere libet pōe radicē man⁹ vbi nars terminant: et locus
ad quē extēdēdo manū digit⁹ medi⁹ attingit cauterizet⁹. et
q̄dū fieri pōt cū pilla parua ligni corōalis piri aut buffi
cauterizat⁹ loc⁹ apt⁹ teneat⁹: aut cū pilla ex carne falsa fa-
cta seu cū cicero rubeo q̄qz die renouato. Et qz b⁹ est vlti-
mū qd i tali cura fiat fridi catarrhi in b⁹ curā digerere ter-
minat q̄ huic meo cōmentar. olo de egritudinibus capi-
tis feliciter finem imponit.

¶ Explicit cōmentariolus de egritudib⁹ capit. Deogras
¶ Antony Huainery p̄piciēs viri doctissimi cōmentario
lus de pleuresi continens. capla. zi. feliciter incipit.

¶ Caplin. 1°. De diffōne pleuresis et ei⁹ diffōe. charte. 3i.

¶ Caplin. 2°. De causis pleuresis. 3i.

¶ Caplin. 3°. De signis demōstratiuis vere pleuresis. 3i.

¶ Caplin. 4°. De signis demōstratiuis nō vere pleuresis. 3i.

¶ Caplin. 5°. De modo quo pleuresis ab apostematibus
epitis et pulmonis tā vera q̄ nō vera disceruat. 3i.

¶ Caplin. 6°. De p̄noscitōe p̄mutationis pleuresis ad
alias egritudines. 3i.

¶ Caplin. 7°. De p̄noscitōe pleuresis ex sanie vel puro
spuito et illius et q̄ ex ip̄i⁹ resoluōe sumi pōt. 32.

¶ Caplin. 8°. De p̄noscitōe signis que tā rōne diernz cūti
eoz q̄ tempoz vniuersaliū q̄ vrine q̄ alioz quoqz p̄-
riculorum haberi possunt. 32.

¶ Caplin. 9°. De enapozatorijs q̄ taz cum spōgia q̄ quoqz
cum filtro q̄ vesica seu facellis q̄ euz vase eneo terreo
seu lapideo in pleuresis cura fienda sunt. 32.

¶ Caplin. 10°. De flobotomia in pleuresis cura fienda ac
canonibus obseruandis in ea. 33.

¶ Caplin. 11°. De v̄etosis q̄ in cura pleuresis loco flōmie
iterdū sūt q̄ quoqz tā rōne m̄ac cōiuncte ex dūcedē q̄
ip̄i⁹ quoqz doloris sedādī cā nō nūq̄ sunt. 33.

¶ Caplin. 12°. De obseruatiōe canōib⁹ vbi mām pleuresis p̄
laboriosuz farmacū educēdā indicaueris. 33.

¶ Caplin. 13°. De singulis digestiuis q̄ solū peccātē s̄guū
nē corrigūt: colericū quoqz aut ip̄az colera purā si ab il-
loz alio fiat ac etiā de solutiuis que in casu isto cuiqz il-
loz fuerint appozimanda. 33.

¶ Caplin. 14°. De digestiuis et solutiuis quoqz sanguinis
flegmatici aut solius flegmatis si quod istozum pleure-
sim effecerit. 34.

¶ Caplin. 15°. De applicatiōis ab ex⁹ q̄ pleureticū dolorē se-
dāt vt sūt foitātōes embrocātōes vinctōes et ēpla. 34.

¶ Caplin. 16°. De his que intus sumpta spūitūz facilitant
ac dolorem pleureticū sedant. 34.

¶ Caplin. 17°. De modo quo materia pleuresis in colle-
ctiōnez collecta sit ad saniem cōuertenda sitqz saniatū
ip̄sum apostema rumpendum. 35.

¶ Caplin. 18°. De his que pleureticū vlcus mūdificāt
sanem siue per spūitū siue per vrinaz aut per egestio-
nem extra pectus educunt. 35.

¶ Caplin. 19°. De cura pleuresis que in costarum mūscu-
lis nascitur. 35.

¶ Caplin. 20°. De dicta in cura pleuresis obseruanda. 36.

¶ Caplin. 21°. De epilogo totius Cōmentarioli. 36.

Quid sit pleuresis: ac quotiplex tibi.

CAP. I.

Pleuresis est

egritudo q̄ scdm
pranas tempoz
dispones sepius nos inuadit: et ea sine mali
regiminis obseruatiā siue p̄stellatiōis cā si
ue tēpoz varietate fiat multos furtiz vo
rat. Cui doctrinā cū ipsa p̄nti āno multis
in locis velut pestis q̄dā regnauerit. So
cioz ob rogāmē q̄ magis ordinate sciuerō omis scribēdi
libēs assumpsi. **H**ec igit p̄lesis tā p̄sas q̄ arabes inua
dit. vñ arabes cā s̄ofati vel s̄ofata vocāt. **P**er se āt b̄rsen.
bir. n. apud eos p̄ect: et sen āpā d̄r: quasi p̄ectoris āpā. **S**z
q̄ de cā nos cā pleuresis appellamus statiz āpiā. **S**ciē
dum itaq̄ vt meo p̄posito p̄tinet q̄ttuoz in p̄ectorē mem
bra disticta fore: p̄aniculū. s̄. musculū: cor et pulmo. **S**z cor
de et pulmōe dimissis de p̄aniculū et musculū in q̄b̄ tale
āpā pleureticum generat̄ differamus. **P**aniculū nāq̄
sunt tres. s̄. mediastinus. diaphragma et pleura. **M**ediasti
nus p̄ mediū p̄ectoris ab anteriori ad posteri trāsfiens p̄
mediū pulmōe diuidit. **E**t iste alys p̄pat̄ nō multū ner
uosus existit. **D**iaphragma vō neruosius multū ab ante
riori ad posteriora trāsfiens sp̄ualia a naturalibus separat.
Pleura vō iteri costas tegit iter quas mediāt muscu
li q̄dā vsus cutis exteri attigētes: et in oib̄ dictis mēbris
āpā fieri p̄tigit: q̄d nos pleuresis appellam. **D**istignē
tes tñ: q̄ verā quādā et nō verā eē dicimus. **E**t hec diuer
sitas q̄nq̄ p̄enes mēbra et q̄nq̄ p̄enes hūores seu vētos
tatē attēdit. **R**ōne mēbroz illā solā verā dicimus q̄ i
altero sit tñ. hoc est in p̄aniculo pleura. **P**leura. n. grece
latie lat̄ s̄. seu costā d̄r. **E**x q̄b̄ p̄mo p̄z q̄ tale āpā pleu
resis appellamus. **P**z. et q̄ vñ vocabuli āpā i laterib̄
nō exis vā pleuresis dici nō d̄z. **E**t ex his p̄z p̄st̄ q̄
āpā in mediastio vel i diaphragmate vel i musculū q̄ vsus
cutē exteri tēdūt genitū vera pleuresis dici nō d̄z. **L**ū vi
vocabuli vā pleuresis sit q̄ solū in pleura p̄aniculo ḡnat̄.
Uera quoq̄ pleuresis a nō vā p̄ hūoz seu vētositatez
d̄rias distiguit. nā q̄ a colera sit vel a sanguie verā appel
lamus: q̄ vō a flegmate vel a melācolia vel vētositate nō
vāz. **I**psa āt pleura cordi multū p̄pinq̄ existit: q̄re ma
teria āpā in ea efficiēs ad cor ipm̄ sumat et febre p̄tinuam
efficit. **P**ropter q̄d āpā illud in pleura cūz dilatāt pul
mo p̄p̄mit: et fit ide anhelit̄ difficultas. **M**ateriaq̄
ide āpā efficiēs q̄ acuta ē et in loco sensibili quādā cāt pun
ctionez: et sic fit dolor lateris p̄ugitiuus. **P**er porositā
tēq̄ illi p̄aniculū tūc virulētia q̄daz resudat a q̄ irritata
natura vt cā expellat isurgit: et fit ide tussis. **A**mplius
fit panniculus ille rōne āpatis durus arterias quoq̄ sub
eo exites cōp̄mit: cui cā tā dilatatiōi q̄ p̄strictiōi inobe
dientes: et sic pulsus ide fit frin̄. **E**x q̄b̄ oib̄ p̄z p̄ pleu
resis vā est āpā lateris a colera vel a sanguie cātūz. ad q̄d
feb. p̄tinua dolor lateris p̄ugitiū tussis. anhelit̄ difficul
tas et pulsus frinus p̄sequunt̄. **N**ō vā aut̄ est in qua dicta
rum cōditionum aliqua de ficit: prout inferius latius de
clarabit̄. **E**t sic p̄z quid sit tam vera q̄ nō vera pleuresis:
q̄d huī capli intētio fuerat.

De causis pleuresis.

CAP. II.

Vcas pleuresis

investigem? sciēdū extrisecas
et intrisecas esse posse. quantūz ad extrisecas
quelibet sex rez nō naturalū indebite n̄o oc
currēs corpori cā ei esse pōt vt aer fridus ni
mis: nimis quoq̄ calidus. **F**ridus. n. materiaz
cōp̄rimēdo i capite seu alys mēbris ad p̄tes p̄ectoris sine
re iterdū facit: et pleuresim efficit. **C**alidus vō mās eliquās
ide facit. **S**orte itē exercitiū et potissimū si exercitatus
aeri frigido vel vētoso se statim opposuerit. **I**n nimia
quoq̄ gete hūores plurimi ac sup̄flui generant̄ q̄ pleurūz

CAP. III.

sūt h̄ egritudis cā: et idē i somno fit sup̄fluo. **S**up̄flua
aut̄ vigilia valde hūores acuit. q̄ tunc in pleura seu alys
p̄aniculis aut musculis facile penetrat: et idē ira facit. **E**t
ad hunc p̄mum modū de alys aie sup̄fluis accitibus fm̄
ipsoz naturā docui. **S**epe igit ianitiō hūores acuit: et
hincinde recurrere facit: q̄ hāc postea facile egritudinez
iducit. **N**imia repletio iter ea q̄ dicta sunt in hāc efficiē
do egritudinē p̄ncipatū tenet: et potissimū si ex cibis cole
ram multiplicatib̄ fiat. **I**llis p̄terea sepi h̄ accidit q̄
sanguie repleti vt ipsoz appetit̄ icitef acuti aliq̄ quoti
die māducat̄: vt sunt cepe et alia h̄s. **T**alia nāq̄ vt p̄z hūo
res acuit q̄ facile postea in pleura seu p̄aniculis alys im
bibunt̄. **E**ruet̄ itē et alia q̄ sanguinē subtilem efficere
p̄nt h̄s sunt sepe cā. **E**t itē vini potētis copiosa bibitiō:
et in illis maxie q̄ caput h̄it debile repletū valde. nam va
pores ayino illo: tūc plurimi generant̄ q̄ caput ascēdētes
illud replent atq̄ eoz caliditate hūores ibidē exites eli
quāt: ad p̄tes p̄ectoris defluētes pleuresim leuiter cāt.
Et in his maxie h̄ accidit q̄ p̄ect̄ amplū et ab eo ad caput
vias dilatatas et apras h̄it. **M**ultitudo quoq̄ potus
aq̄ fride actualis p̄stringēs: vt ingt **A**uicē. pleuresis sepe
cāt. **E**t sic summati h̄ētis q̄ h̄ morbi extriseca sunt causē.
Cause vō intriseca sūt sanguis: flegma: colera: et melia.
Isti. n. hūores a venis magnis egressi ad puas deueniūt:
et ab his ad minores: et debic ad minimas: et tādē ad dicto
rū mēbroz sp̄ogiositates: et ibidē talr coadūati āpā pleu
resis cāt. **Q**uō frequēti tñ fit a sang. colere p̄mixto: aut
p̄ admixtionē flatis subtiliati sit ibidēz a sola colā: inter
dū et a flate: et rari: a melia vō rarissime. **I**psa nāq̄ grossa
et sicca exis est difficulter in his mēbris penetrās. **E**t sic
h̄ētis i sumā q̄ sūt h̄s morbi tā intriseca q̄ extriseca cāe.

De signis demfatiuis de pleuresis. CAP. III.

De signis nūc agēdū. **E**t p̄mo de de pleuresis si
gnis demfatiuis q̄ a sanguie vel a colā semp i
solo p̄aniculo pleura generat̄. **E**t huius si
gna vt veteres oēs affirmāt sunt inseparabilia:
vt ē pulsus frinus. se. p̄tinua. anhelit̄ difficul
tas. tussis et dolor lateris p̄ugitiū sic q̄ paties de latere i
lat̄ se mouere nō audeat: et de his in p̄mo caplo: dū pleu
resis diffinitōez venabar satis d̄ch̄ est. **E**t vt cognos
cas q̄ fit a sanguie sputū rubeū vel subrubeū appebit̄ i
latere grauedo q̄dā sentit̄. in ore dulcedo. tēse vne pp̄ re
pletōez manēt: facies rubet multū: et pulsus cūz sua frini
tate erit vndosus. **U**ria grossa atq̄ subrubea a medio su
pra vsus quā sup̄ficiē cū limiditate q̄dā appebit̄ q̄ i omni
pleuresi tā vā q̄ nō vā p̄tingit vt plm̄: q̄ si etas p̄plo p̄ec
dēs regimē et alie attestent sanguinē cā certū fore sangui
neā nequaq̄ dubites. **S**z q̄ statim dixerā pleuretico
rum yrinās a medio supra vt plm̄ liuere. **S**ciēdū q̄ yria
pp̄ hūores diuersoz colorū iterdū liuet. nā tales cū yrina
mixti liuidā eā efficiūt. **I**nterdū quoq̄ vitio epatis fit
hūores detinere nō potētis q̄ tūc cū aquositate mixti li
uidā eā efficiūt. **E**t itē iterdū ex friditate calore natu
ralē mortificāt. **E**t q̄nq̄ ab adurētē calore extraneo
naturalē calore exterminātē et resoluētē: et sic p̄ accis in
ducit̄ friditas: cui cā tūc liuere yrinā p̄tingit. **E**t itēz
yrina liuēs pp̄ calore p̄tes aerreas adurētē: q̄ tūc p̄tes ma
gis resolu paratas p̄sumit: cūq̄ ipso vterius agente ma
ior: vt p̄z terrestritas p̄tinue crescat: miscēt partes aliq̄
terree cum humiditatibus yrialibus: tunc yrinā liui
dam reddimt̄. **L**iuēt item yrina calozis causa cum ca
lor extraneus plus de subtilibus humiditatibus dissol
uat q̄ consumat: quarum pars tunc mixta cum yrina li
uidā eā reddit: et aliq̄ oleagineam sicut in etbicis et sino
cha putrida ē vidēdū: vt in n̄o de febrib̄ latī de clabo.
In casu illo dico q̄ mā q̄ ē i yenis apta ad locū āposus

Cōmentariolus

fluere: vt ē colā vel sanguis coleric⁹ seu aliter mixtus &c. nō tota ad apatis locum fluicimmo pars eius in partib⁹ ppingis apati retinet: q̄ calore febrili i eā agente adurit: fm sui ptes subtiliorē ad epar mittit: q̄ cū yrinali aquositate trāsies eā liuidā efficit: nō tñ p totū: s; in ptrib⁹ supioribus tingit: cū satis leues sint hūiores q̄ circa spūalia ptenent. Liuo: tñ iste fit maior vel minor s; maiorē vel minore febris itēfione ac fm materiā magis vel min⁹ refo: lutōi paratā: sic vere plesis a sanguie puenientis signa patēt. ¶ S; vbi colā pleuresis ipsam effecerit dolor erit acur⁹ magis color citrin⁹: vria tñ sua liuida atq; subtilis: cū ferrinitate pulsus erit velox ⁊ frequē. de 3: in 3^m forti⁹ affliget: q̄ si pcedēs regimē p̄plo etas &c. colē cōsentiat eā in cā fore scito. Ista itaq; q̄ p̄dicta sūt verā pleuresis tibi manifeste declarāt: p q̄ p̄sens caplin finē recipit.

De signis pleu. nō vere demōstratis. CAP. III.

Pleuresis tā diuersitate humoz. s. flatis ⁊ me: lācolie q̄ mēbroz: ⁊ vt supra dixērā dñ nō vā: cui⁹ signa p̄ns caplz docet. ¶ Nā si fiat a flegmate dolor erit nō multū pūgitius: sputū ad albedinē q̄dā tēdit. Urina pallida vel remissā cū spissitudine q̄dā appebit: pulsus cū ferrinitate puius atq; mollis erit: ⁊ vbi regimē atq; alia flegmati pueniūt ab eo fiet. Lā cui⁹ non vā pleuresis appellat⁹ ⁊ si in pleure pāniculo adhuc fieret. ¶ Si at melia eā effecerit esto id raro fiat sputū erit liuidū: dolor vō nō multū acur⁹: vrina ab albedinē tēdēs subtilis erit valde: ⁊ pulsus magis cū friditate dur⁹ multū: q̄ si pcedēs regimē melie fuerit generatiu⁹: etas vō ⁊ alia attestent eide illa in cā erit: q̄ h est ab hūore melico gñata nō verā quoq; pleuresim dicimus. ¶ Sit aut vt p̄dixērā i mēbris alijs a pleura nō vā plesis vt i mediastio diafragnate ⁊ i muscul⁹ iter costas q̄ mediāt. ¶ Si igit i mediastino fiat i nullo latez: s; in medio pectoris sentit⁹ dolor: i tñ pūgitū: aut pauca aut nulla aderit pulsus frinitas cū pax ille pāniculus sit neruofus: ⁊ p h signa a vā pleuresi facile discernes. ¶ Qd si i velamie distiguēte nālia a spūalib⁹ fuerit: q̄ i diafragma te cū cerebro magnā hz colligatiā mediāte neruo quodā grosso q̄ ab eo ad pect⁹ veniēs p multiplices villos diuidit: ⁊ i pānicul⁹ postea pectoris cōtexif. Un expncipalib⁹ ipsi i diafragnatis iuuuātū vñ ē vt vapores putridos a nālib⁹ ad cerebr⁹ ascēdere phibeat. h. n. cū ascēdūt fit mētis alienatio. iō alio noie methasrenū nūcupat⁹ q̄ si fre nū mētis. Et iō cū apā i eo fuerit putridi sumi p neruū il lū ad cerebrū veniētes mētis faciūt aliēationē: ⁊ tal aliēatio iter verā pleuresis ⁊ nō verā ponit dñaz. In hac tñ nō vā pleuresi nulla aut pauca tussis adest: paucula ē frinitas pulsus. Itē ⁊ paucula ē anbelit⁹ difficultas. ¶ Alia fit i muscul⁹ costaz: nō vā plesis. naz iter q̄ s; duas costas duo sunt musculi: quoz alter villos hz lōgitudinales: alter vō trāsuerfales q̄ ob h sunt creati vt ab hoc dilatatoī ⁊ p̄strictōi pectoris iuuamētū p̄stēt. Lū igit plesis fit i his dolor tactu pcipif. Et apā iterdū vñs cutē ppellif: vt ē visu p̄phēdat⁹: q̄ si fuerit i lacerto dilatate in aeris attractiōe sentit⁹ dolor: ⁊ si i p̄stringēte i aeris emissiōe. In tali at apate pulsus nō adest frinitas: nō dolor lateris pūgitius: nō anbelit⁹ difficultas: nec ita vt in vā plesi febris i tēsa: in B tñ apate ē pulsatio grādis: qd nō p̄tigit i alijs: ⁊ B vt Ras. ingt venit: q̄ ibi sunt plurime p̄sates vene: ⁊ i alijs dictis locis pauce vene. ¶ Interdū quoq; i pleura: talis in pānicul⁹ seu muscul⁹ pectoris grossa vētositas deābulatiua dolozez efficiēs icludif ad quē velut i alijs nō p̄segit se. stat tñ vt i eo frin⁹ p̄lius existat. Et ista quoq; nō vā pleuresis appellat⁹: q̄ cū resoluētib⁹ vētositatez. vt eē cū facell⁹ vētosio vel aliquo hz facile remouet. Si igit q̄ dicta sunt notaueris nō veras pleses a veris clare

discernes: ⁊ in hoc caplin p̄ns finē recipit.

Qualiter pleuresis ab apatibus epatis ⁊ pulmonis taz vera q̄ nō vera discernant. CAP. V.

Iter epati apata plimōis q̄q; ⁊ plesis magna adest pueniētia: q̄ in tussi febre anbelit⁹ difficultate doloze &c. q̄re vt vñm ab alio cognoscere scias notabis q̄ sequunt⁹. ¶ Nā in plesi est pulsus ferrin⁹ dolor lateris pugitū: nulla aut cū grauedie maxille rubent cū tussi mā expui⁹ nulla aut pauca adest ligue nigredo: nullaq; ariditas: vria subtilis exis satis ē ignea. In apate at epati ab his q̄ statū di eta sūt oīno differūt: q̄ i eo pulsus ē vndosus: ⁊ nulla aut pauca pūctio ē lateris doloze aggrauatiū: cū quo in costis retro dolor sentit⁹. Qd vt iquit Ras. pp apā epatis corde cū qb⁹ retro alligat⁹ extēdunt: ⁊ i pāniculo q̄ est retro costas: q̄ tūc extēdit fit dolor i eo. Itē maxille citrinant vel saltē multū discolorant. Et q̄uis ibide fit tussis: cū ea tñ nihil expui⁹. Nigrescit lingua cū ariditate tact⁹. Si apā i gibbo fuerit i formā nouacule seu nouelūe cū comib⁹ i feri⁹ de p̄ssis manifeste sentit⁹. S; in p̄cauo nō sic in eo tñ maior adest difficultas anbelit⁹. egestio filis loture carnis pp debilitatē imutatiue epatis sepi⁹ appet. Urina vō rubea ac grossa multū: sic vt iterdū sanguinolēta fiat. Epar pp debilitatē seu pp apā chilū sanguificare debite nō potest: q̄re magis extenuat patiens q̄ in plesi. Ex qb⁹ oib⁹ i ter pleuresis ⁊ epatis apā dñtiā clare cognosces. ¶ D; quoz vt statiz dñi ē pipleumōia cū pleuresi pueniētiāz quādā: puta in tussi febre ⁊ difficultate anbelitus. S; vt vñm ab alio cognoscas: i pipleumōia maior adest anbelitus difficultas: i medio pectoris vlla sine pūctōe dolor sentit⁹ aggrauatiū: patiens inter spatulas pp eā quā cū cis hz pulmo colligatiā dolet multū de latere i lat⁹ facile se voluit. pulsus vndosus hz: ⁊ nō ferrin⁹. hōz aut oīz in pleurectico nullū iuenit⁹: q̄ minoz hz anbelitus difficultatē in medio pectoris nō dolet: s; in latere doloze: nō tñ ē aggrauatiū: s; ē pūgitū: de latere in lat⁹ se difficultē mouet: ⁊ pulsus hz ferrin⁹ ⁊ nō vndosus. Ex qb⁹ oibus inter apatam epatis ac pleuresis: iter pipleumoniā quoq; p̄z differecia q̄ huic caplo taliter finē imponit.

De pronosticatiōe permutatōis pleuresis ad alias egritudines. CAP. VI.

Tas de hac dicenda pleuresi p̄noscari q̄at. Sciēdū q̄ interdū ipa pmutat⁹. iterdū suppurat⁹: ⁊ iterdū resoluif. Primo de pmutatōe dictio fiet. successiue de suppuratōe: ⁊ in 3° de resoluōe. ¶ Permutat⁹ itaq; pleuresis in pipleumoniā: q̄ mā aliqñ p viā resudatōis a pla paulatie ad plimōē mutatur: ⁊ ibi collectōem faciēs pipleumoniā efficiet: ⁊ sic mā paulati a pla ad plimōē trāsmittit⁹: ⁊ ita lateri dolor paulatiue remittit⁹: s; tūc maior fit anbelit⁹ difficultas. ¶ In terea mā maturatōe nō expectās i pus seu virulētiā cōmutat⁹: ⁊ nulla eruptōe scā ad pulmōē p̄tinue resudado trāsit: ⁊ ipz vlcēas bonū p̄cticiū ad p̄tisim ducit multoties. ¶ Itē si apā an maturatōe rūpif eius materia fm eius maiorē abūditiā membra diuersa petit. Si igit ver sus cerebrum repat sua venenositate aut caliditate seu acuitate naturā stimulat: q̄ si ei dñari pōt post aurē collectionē faciēs cāt apā. Interdū quoq; per fluxū sanguinis nariū eaz expellit: qd n. istoz fiat si febre lentā sentiat ⁊ alioz accētiū remissio inde sequat⁹: saluus fit i firmus: vt in vtroq; casu ipse nōnūq; vidi. At si tūc natura illi expellēde materiē negt dominari ad cerebrūz trāsit ⁊ frenesim cū aliēatōe ⁊ suis alijs accētib⁹ causat: ⁊ qñq; frenesim nō efficiēs neruis ibibif ⁊ spasmū inducit. Qd aut istozum fiat bonus patiens in secunda aut tertia die: vt inquit Auicenna moritur. Unde Ras. de quodam suo

plenretico spasmato ingit q' eius passio sã ad maturatõe
deuenerat. Et cū b facile sanie expuebat sic futurã salu
tẽ spabat. Sz pneruū illū grossuz sanies ad cerebrũ trã
siens spasmũ efficit: tũc bon' patiens ilico mortuus est.
Quid igit erit si nō maturi apatis pp rupturam id fiat.
Ampli' apã nō maturũ acuitate materiei vel ei' mul
titudine rumpit iterdũ. Et ad cor materia veniens tremores
cãt atq' sincopiz. Et paties isra diē naturalē aliũ ad mũ
dũ trãsit. Ut de illa nobili Latheria de villa ac de nobili
Dorothea ex comitib' d' mede cognata mea ipse yidi. Am
be statĩ pñentico dolore pluries sincoparũt. Tũc eas fini
stri lateris dolor stimulabat: q' infra horas q̃mox maxia
anbelitus difficultate iparũ aias āgelis cōmendauerũt.
Interdũz tñ r si raro cor adeo forte repitur vt sua ad
emictoria: q' ad subastellas materiã illã ppeulat. Et ibi
dē cãt apã: vbi si alleviatio psequitur a morte securat isir
mum. Aliquĩ quoq' apate rupto in pectoris p̃cauo recipi
tur. Que si in decimo q̃rto expurgata nō fuerit paties fit
empic' r Hypo. r Aui. ingunt. r si debic ad q̃dragessimũ
vlgz diē n̄ fuerit debite mūdificat' i pñis trãsit. Am
pli' materiã siue digesta siue nō i p̃cauo pectoris recepta
p venã magnã aliquitrã sit ad epar: q' si ad p̃cauũ p seces
suz: si ad puerũ p yrĩnã expellit. Et si ambe iste expulsio
nes sunt laudabiles: vt Aui. r Raf. igit se vidisse. De
siue vō atq' ples veteres ingunt ad pleuresiz ṽtris fluxũ
imoderatĩ seg. Qui si cū ṽtris toleratĩ fiat in pñ: cū
remissioe accitũ euadũt isirmi. Ecōtra vō in 4. vel añ
peunt. Sz in fine vt ingit Aui. ṽ plurimũ moriũt: q' epar
iaz debilitatũ cē significat. Et b vt ingit Rafis nãlis vir
tutis mortificatõe denūciat. Sz iterdũ natura est adeo
potēs vt epar sibi missãz mãm ad sua emictoria mader
q' ad ignia. Et ibi collectõe faciēs a morte securat isir
mũ. Nã declinatio materiei ad abo cura ē ingit Aui. vt
hemēs significatio ad icolumitatē. Ampli' natura po
tēs m̃az iterdũ ad cutiz ppelet q' ibidē collectõe faciēs
a p̃ditõe libat isirmũ. Bis igit pnotatis qd de pmutatõe
maligne p̃fess ad alias egritudies pñosticadũ sit pz.

De pñosticatõe pleuresis ex sanie vel puro sputo r illi
et q' ex ipis r̃solone sumi pōt.

CAP. VII.

Nunc at d' suppuratõe q' ē pleuresis i pus aut i
sanie puerisio discernedũ est. Trib' igit si
gnis: vt ingit Rafis: ad sanie p̃fess deuēisse
cōscias: p rigore. s. p maiorē lateris p̃derosita
tate: r maiorē febris intensiõe: cū igit saniatũ
rumpit apã nō solũ rigor r febris ac lateris p̃derositas
crescũt. Sz etiã reliq' accitĩa: vt difficultas anbelit' istã
tia vigiliaz. Qz si tũc debilis fuerit morĩ paties. Si for
tis ē r signa bona p̃cesserũt timidũ nō erit. Quia si paties
tũc debite fuerit rect' accitĩa remittet. vñ Aui. Et qñqz
ingit signa appent timorosa: r tu iã testificat' es significa
tiõe: laudabilem in sputo: r alijs r̃. tũc nō timeas qm̃ ta
llũ enētus ē cã collectõe: r nō pp cãz aliã. Vñ at bo
ne vel male saniatõe vel suppuratõe p sputũ iudiciũ su
mit. Circa qd vt Aui. r Rafis voluerũt q̃mox gñalr attē
dunt. s. tps: q̃ritas expueat modus: r q̃ritas. Tps aut
penes ppingtatē iceptõe egritudis aut lōgingtatē attē
dif vt statĩ a pñ: vel mltũ in tpe ab eo distãti expuere pa
tiēs scipiat. i salubri nãqz ceteris pibus q̃to citi' isirmus
scipit expuere tãto citi' bonũ finē p̃seq. Et q̃to tardius:
tardi' p̃seq sanitas. Cōsiderat' q̃ritas: qz si mltũ aut
paucũ expuat. Et b in quouis morbi tpe. Modus at
expuedi: qz sicut illud facile aut difficiliter fiat. Vñ Raf.
Si maturatio sputi ei' facili cū emissioe in hac egritudine
oñat oibus illis malis accitib' pualet. Cũ quo si delibe
ratio b' fiat isirmus oino pualet: r id subdit. r si debili
tas ṽtris cū difficultate spuedi r maxime cū p̃uatõe ma

turatõe sputi ad significadũz piculũ sufficit. Circa vō
q̃ritatē q̃mox attēdunt. s. sputi grossicies aut tenuitas si
gura odor r color. Circa p̃mum sputi cōsiderat' viscosi
tas aut fluxibilitas. r bipo in aq' p̃iecto facile p̃p̃hendit.
Circa 2. cōsiderat' rotunditas siue q̃ritas alia figura. vñ
sputũ viscosuz rotundũ r diuturnũ: vt Raf. ingit. in pñis
aut ethica patietē ventuz denūciat: qz in pectore cē calo
rez valde itēstuz significat. iō Aui. Et ex malis sputis val
de ē albũ viscosuz rotundũ: qz significat grossiciē materiei
r dominũ caliditatis. Et cū lōgitudine significat q' eger
puertat ad pñis. Circa odore si fetēs aut redolēs fue
rit p ci' p̃iectõe sup ignitos carbonēs cognoscit. Cir
ca colore si albũ vel rubẽ subrubẽ citrinũ viride lili
dũ vel nigrũ fuerit. Et iter dictos colores niger ceteris ē
deterior: ac citrin' p̃sueras. vñ Rafis. q' ad Alimãfores.
Si in pñ: igit passiois qd excreat nigerrimũ aut citrinũ
valde appz: r sic p̃māscrit: r febris nō geuerit ṽlqz ad diē
septimũ timorofuz ē: r si cū hoc toto aeris attractio nō al
leuiet: r in pectore orezmon: aut in maxillis rubedo r in
oculis mortē p̃p̃inquas. Uez sputũ cuiusvis coloris
fuerit diũmō doloris sequat' mitigatio ē: vt Rafis inquit
laudabile ṽtute sup. p̃stare. Qz infra ait si paties expuere
nō valz q̃ritis sputũ adhuc maturũ r laudabile foret eger
suffocat' pibit. Ampli' sputũ diuersoz colorz in tuba
diuersuz si in pñ: cū augm̃tatõe doloris appcat in tertio
egri ṽt plurimũ mader ad p̃rem. Et si cū alleniatõe illos
tres p̃teribit de eo itez spes salutis erit. Et iteruz ois
pleuresis: vt ingit Aui. cū dolor nō gescit p sputũ neqz p
minutiõe neqz phalia: tũc spa p ea saniositate aut morte
añ ipam fin reliquas significatõe r̃. Et maxie si virtus
debilis fuerit. Si igit ab ichoatõe egritudis sputũ fue
rit multũ grossum planũ nō viscosuz albũ rubẽz subru
bẽz vel citrinũ bono cū odore aut cum spūtoe facili ṽtu
te cōstante salutē oino p̃redit. Cōtrariũ vō mortē vt pz.
Sputũ vō paucũ viscosuz viride plubẽz vel nigrũ cū
fetore q' p dies ples lōge a pñ: incipiat appere cū q̃ illud
quoqz modicũ difficulter expuit mortuoz egruz denū
ciat. Qd aut in his mediũ teneat mediũ mō in pñosti
cando te hēbis. Vñ p̃stare virtute alijs signis bonis pua
lentib' bonũ iudica. Cōtrariũ vō malũ. Sz anteqz de
sputo fmo finiat scias q' sputũ albũ inter alia ceteris pa
ribus laudabilius reputat. Si aut tale viscosum r rotũ
dũ erit. vt Rafis inquit nō bonũ: qz tale a flate adusto ge
neratur. Et subdit q' sputũ puris r solius putredinis me
lius est q' sputũ mixtũ. Ut igit saniosum a sputo fleg
matico discernere scias. Saniosuz in igne fetet r in aqua
descendit. flegmaticũ vō nulluz istoz facit. Et hoc bene
mēti cōmitte. Quia vt inquit Rafis. Si sanies alba r ro
tunda spuat salubris est passio. liuida aut r fetens ē mor
talis. Amplius accitĩa apparent plerũqz timorosa dũ
materiez sit collectio de quibus vbi signa bona p̃cesse
runt timēdum nō erit. Luz ex sola materiei collectõe: vt
Aui. inquit b pueniant. Nã in breui febris r alia accitĩa
remittent. Ex his pz qd circa pleuresis suppuratõe
sit pñosticadũ. Qd huic caplo finē imponere deberet.
Sed circa resolutionem tam pauca dicenda sunt vt ea li
beat in fine pñtis capli ponere. Resoluit itaqz pleure
sis cum materia eam faciens parca fuerit ac resolutioni
seu euaporatõe obediens. Quia si a pñcio flōmĩa r alia
opportuna medicamina applicata fuerint: b mala bestia
nō suppurat: sz in fumũ transiēs euanescit: r liberat isir
mus: de quo facilis est pñosticatio: qz tunc in isto casu ac
cidetia cōtinue quietant. Et citius paties de bono trãsit
in melius sic vt se pleureticũ fuisse nō putet. Si igit que
p̃sens caplin tenet diligenter noueris: tam circa suppur
atõe qz resolone pñosticari facile scies.

Comentariolus

De pnofticis fignis que tam rōne dierum creticoz q̄
tempoz vniuerfaliū q̄ vrine q̄ alioz quoq̄ periculo-
rum haberi poffunt.

CAP. VIII.

Dob⁹ in pcedētib⁹ caplis qd in pmutatōe sup-
puratōe atq; refolone pnofticandū fit hūitū.
S3 ad ppletā de pleurefi pnofticatōis doctri-
nā fupēst aliq̄ alia defcribere his q̄ i pnoftica-
tōe dicta fūt cōiora: qd in pnti caplo fiet bono
iūate Ihefu. **D**ec itaq; egritudo p oies creticos ter-
minat vplurimū. Si igit bonorē hēre cupis eos diligen-
ter cōputabis. Nāz morituri in eis frēnti⁹ moriunt. Et iō
fi patiens i q̄rta maxia cū anbelit⁹ difficultate nihil aut
pap fuit. Et fit febris intēfa: dolor cū accitib⁹ feuis acu-
tis: fūe bona fūe mala fuerit vria in feptia tu ei⁹ moriez
expecta. At fi paties in q̄rta mediocriter fe hēat q̄uis fi-
gna bona nōdū appuerūt. Et i feptia leuiter trāfeat expe-
cta vndecimā i q̄. fi figna tā refpēū vrie q̄ refpēū fpu-
ti q̄ etia remiffiōe accitū bona fuerit: q̄rtadecima in-
dubie meliora mōstrabit: et decima feptia optia: vigefima
falute oino. **S**i aut i q̄rta figna oia appeant bona. Se-
ptima infirmū abfoluet. **S**3 fi vndecia vſq; exclufiue
figna dubia appuerint et in nona mala bon⁹ pleuretic⁹ in-
decia q̄rta moriet. Et idē dico de decima feptia refpēū vi-
geſime. **D**ui⁹ egritudis vſia tpa fūt duplicia. Quedā
penes accitū. Et qdā penes digonē materiei attēdunt.
Nā cū i falubri apha ad fuppuratōez duenerit erit tūc p-
cipiū digonis materiei. Stat⁹ aut quo ad accitū: cū tūc
vltimē et stat⁹ digonis materiei erit accitū declatio.
Quāto igit plus materia ad digonē tendit: tāto magis ce-
teris parib⁹ accitū remittunt⁹ fic vt i ftatu digonis acci-
dētia i manifesta fūt declinatōe. **I**te q̄rto i falubri pa-
tiens tard⁹ fcipt expuere tāto egritudo erit lōgior. et q̄-
to cit⁹ tāto breuioz. **V**ez fi i pleurefi fit recidua ifir-
mi nūq̄ euadūt: vt Auicē. ingt. **A**mpli⁹ pleurefis finis-
ftri lateris cū alys parib⁹ cit⁹ q̄ dextri lateris terminat.
Vez pp ei⁹ ppingtatē ad cor multū ē piculoſoz. **R**ur-
sus q̄ i mufculis vſus cutis exteri⁹ fuerit ceteris pib⁹ mi-
nus erit piculoſa. Et iterū colerica magis piculoſa q̄ fan-
guinea vt veteres oēs aiūt. **S**enes p̄trea pp virtutis
debilitatē facti pleuretici iuuenib⁹ facili⁹ moriunt. Nā
fi materia p fputū mūdificari debeat et tūc eē forte necē
eſt. Iuuenes vō qz acutioris fūt ſenſus: vt Raf. ingt: acu-
ti⁹ ſentiūt: et i eis ob hoc moleſta magis fūt accitū. et fic
h⁹ cā ſenib⁹ facili⁹ moriunt. **U**n Auicē. decrepiti qdā mo-
riunt⁹ ex p̄pinate pluſq̄ iuuenes pp debilitatez p̄pium
cordiū ipoz: et iuuenes moriunt⁹ in dolorib⁹ pluſq̄ decre-
piti pp vehemētiā ſenſuū ipozū. **N**ūc at fupēst de vri-
na taliū aliqd dē. Pro quo ſciēdū ē q̄ nūq̄ in ei⁹ bonita-
te cōfideū eſt. Eſto. n. q̄ tā epatis q̄ vena:z diſpō bona
fit quā nobis laudabil⁹ vria demfat. pōt tñ aly ex pluri-
bus ifirm⁹ piclitari: qd ego vidi in qdā ſcutifero illuſtriſ-
ſimi ducis ſabaudie. pleuretic⁹ is erat: et i feptia vocat⁹
ad eū. vria laudabilis erat: p quā iudei qdā q̄ cure illi ſu-
perāt liberaturū affirmabāt: cūq; ad patiētez acceſſeriz
eū cū magna anbelit⁹ difficultate repi itēſe quoq; febrūē
tē parū expuēt: et magna cū difficultate: et id paululū ad
limiditatez quādā tēdebat. **U**n in his poti⁹ q̄ in bonitate
vrie p̄ſus cū moriturū indicauit: in vndecia: cū iudei eū
viſitaſſent geſcere et dormire illū dicebāt. Ego autē ipſis
ad huc exātib⁹ cū ſua bona vr aēu ad aliū mūdū iuiſſe
cōperi in ſola igit vria bona nūq̄ cōfidat. Nā vt i de vri-
nis ingt Iſaac i egritudinib⁹ q̄ ſunt ex vena:z vt pleuref
p̄pleximōia xē. nihil vnq̄ certe nobis cōportat vria. ipſa
ergo in pleurefi bona exāte vria nō p̄fidat: ſ3 mala p̄ſi-
mā ſignificat. **U**n Am. ceteriq; voluerūt doctores. Nā
naturalī vtute deficiente quo mō materia digere⁹ et q̄li-

ter dextra appelletur xē. Et ſic nihil in caſu nō fore dete-
rius. Patet itaq; ex dictis qd in pleurefi tam rōne p̄mu-
tationis fuppuratōis refolutionis q̄ dierum creticoz
q̄ vrine pnofticandū fit.

De euaporatoz q̄ taz cum ſpōgia q̄ quoq; cū filtro q̄
veſica ſeu ſacellis q̄ cum vaſe eneo terreo ſeu lapideo in
pleurefis cura fienda ſunt.

CAP. IX.

Nad curā pleurefis canōico ordie qdā acce-
das. In p̄mis q̄ aut q̄lis erit tibi ſit p̄ſideran-
dus: qd p̄a ſcripta ſigna facile ſcribi poterit.

Cū igit ad tuū patiētem veneris: ſi ſtictū
vtrē hēat clistere lenitiū ilico fac. dehinc
in p̄n⁹ p̄ncipiāte fm doctrinā n̄i ſanctiſſimi Joānis **M**e-
ſue in ſuo de appozpatis p qd intēdit tps in quo ſluit ma-
teria: et pauca adhuc exiſtit. Ex lētib⁹ excorticatis i aceto
decoctis emplz ſup locū pleuretici facies aut ex ſaria fa-
barū i aceto decocta. **U**el ex ſauic cū aceto. **U**el ſpōgia i
aceto decoctōis roſa. **U**el balauſtiarū infuſa fiat eplatio
ſeu euaporatio. **U**el ex roſato olo ipaz inuge vt aliq̄ ipe
feci i iuvene colico. ſ. robuſto et in tpe calo potiſſimus. Qd
vis. n. p̄ſcriptozū in illo p̄ncipiāte p̄n⁹ ſcū mēbrū cōforta-
bit: ne ſic ipetuoſe mās illa ſuſcipiat. **C**ū q̄ et q̄litatē malā
remittit. Et horū cā nō tm̄ dolor augmētabit. **L**eterū
cū in tali p̄n⁹ p̄ncipiāte rariffime ad curā vocemur: vtrū
lenitiōe p̄miſſa a vaporatiōib⁹ ſacellatiōib⁹ et ſuccēſſue
a ſlōmia curā poti⁹ ichoam⁹. **Q**rybi iā mā mltā fluxerit:
ſi repenſiuis deſcriptis vſi fuerimus: ipaz forſan ſcurabi-
mus. **R**efcet dolor: abelit⁹ difficultas et accitū reliq̄. **Q**uo-
rū cā paties ad p̄fz facile trāſiret. **N**e igit in tali applica-
tiōe eēm⁹ nimū p̄ſumptioſi ipe **M**e. ſua p̄mā itētiōe cor-
rigēs tal⁹ igt. **S**uſpecta ſt niſi in p̄n⁹ fiat p̄ncipiāte i q̄ nō
dū tota mā reſpit. Et vbi iterū modica fuerit: vt p̄ **B**velit
q̄ ipa tota fluxa vel exiſte mltā pp picula q̄ ſtati deā ſunt
talia obmittere bonū ē. Et iō ſubiūgēs ait q̄ **B**gdē ē cūz
cantela fiēdū: vt admittret regimē diuerſū i eod tpe. i. in
illo p̄ncipiāte p̄n⁹ et nō in alio tpe p̄ ſupple pp assignatas
cās. **E**x qb⁹ p̄z q̄ ille bon⁹ p̄ bernardus de gordoio eū
nimis acriter mordet ac vane rephēdit deā illa interpretā
do cū igt. **E**t illa repenſiua p̄peteret. ſigs p̄n̄s adeſſet vt
ei dō talē ḡfz otuliſſet: q̄ ichoas p̄n⁹ cognofceret: et i ma-
nū medicamīa illa repenſiua: vſi burla portaret. Et ſub-
iungit q̄ poſtq̄ iſta p̄currere nō vidēt: iō ſūme miroz q̄
mō bon⁹ **M**eſue ſolus dormitauit. **L**erte bon⁹ **B**ordoi⁹
male **M**eſue deā interpretat⁹ ē cū crediderit q̄ p̄n⁹ p̄nci-
piās ipe forſan. p̄mū iſtās pleurefis: qd ē res n̄ p̄manēs i-
tellerit: qd lōge ē a medicoz mētib⁹. p̄ p̄n⁹. n. quo ad ma-
teria i caſu nō itelligūt tps q̄ materia ſluit ad locū qd vſ
q̄ ad diē q̄rtū durat ſcpiſſime. Et b⁹ ē cā q̄ vſq̄ ad diē il-
lū inbēt ſlōmiā diuerſiua fieri. **N**ā cū mā apli⁹ nō ſluit et
totū ſit in vnū collecta diuerſiua ſlōmiā diuittētes. **E**x
pte eadē fieri cā voluere. **U**n p̄n⁹ p̄ncipiās bon⁹ **M**e-
ſue diē p̄n⁹ itelligit q̄ ab oib⁹ facile p̄phēdi pōt. Et nō p̄n⁹ i-
ſtās a nullo cogſcibile: qd **B**ordoi⁹ itellere vſ: **C**ū diē q̄ ſi
de⁹ talē ḡfz otuliſſet q̄ ichoas tale p̄n⁹ cogſceret: qd iſtās
nemo cogſcit. **C**ū igt i diē p̄n⁹ mā illa adhuc ſit pauca et cō-
tinue ſluit medicamīa illa repenſiua materierū mēbrū
p̄fortado et malā repmēdo q̄litatē applicari vtiliter p̄nt.
Ex qb⁹ p̄z q̄ ſolus **M**eſue: vt ingt **B**ordoni⁹ nō dormita-
uit: **S**3 ipe ſua dicta male interpretado cū cū iniuſte rephē-
dit ſoniuit. **S**3 bis bonis viris q̄ ſingulariſſimi ſunt
practici in padifo dimiſſis. **U**bi oia corū litigia q̄uērit
ad actū practici cōm deueniamus illa fm ordinē quen-
dā deſcribēdo q̄ a veterib⁹ cōmēdant. **E**ſt. n. a vaporato-
rys ichoandū. **E**x quibus qdā ſunt humida: quedā ſicca.
p̄miſſa itaq; vbi opus fuerit ventris lenitiōe in applicatio-
ne taliū inſcripti canones ſunt obſeruandi. **P**rimo

vbi materiei faciliem resolutionē cognoueris leuibus reso-
lutis vtere. Et itē vbi mā iuxta cuti fuerit veluti in nō
vera pleuresi q̄ iter costā et multos nascit ab humidis
q̄q̄ ichoabib; et a facilio. ib; q̄dē. Quia vbi mā grossa atq̄
cōpacta foret: si resolutionis q̄q̄ appropinquaueris: subtile
resolues: et grossum remanēs tā resolutioni q̄q̄ digōni fiet
inceptū. Quapp tardabit. Et isto iteri bon^o patiens ad aliū
mūdū inuit^o forte trāstret. Rursus ne taliū vapor ad po-
tiētis nares dueniat cane. iterdū. n. ob B itatū spūs igros-
sat: vt patiens anhelitū hīc nō possit. Et sic suffocat^o perit.
¶ Vis sic pnotatis deiceps ad actū practicū vēdo. vbi
igit materia facilis fuerit resolutionis veluti in sanguineo
vel colerico iuuene: et tpe calido p̄tigit sine quib; alio mō
id fuerit i aq̄ simplici calida spōgia ifrude: quā fortiter ex-
p̄ssa pleuretico mēbro suppone sicca subtili pecia sp̄ iter-
posita. Lūq̄ ifridari incipit: calefacta vt supra sepi^o reite-
ret: q̄q̄ vice sic eā peciā iterponēdo: vel in aq̄ illa simpli-
ci camomille flores buliat: aut eō oleū: vt placuit Aunc.
et i ea spōgia ifusa vtere. vlt^o solū oleū camomillinū loco si-
pra scriptarū decoctionū accipies: et valet mirabilr. pote-
ris et si libz in suprascripta aq̄ mellilotū: absinthiū: anetū
et silia bulire facere: vbi resolutioni maiori op^o sit loco dul-
cis aq̄ salsaq̄ iponas. Sepi^o aut loco spōgie vesica vt mur-
semiplea ex quib; decoctionū p̄scriptarū: aut camomillio
oleo: q̄d meli^o adhuc erit: semiplea. Ea. n. si locū applica-
ta sepi^o suauissime dolorē mitigās leuē facit resolutiones.
¶ Sit aut sacculus ex fursure tritico q̄ in aliq̄ decoctionū
p̄scriptarū bulit: et fortiter exp̄ssus dolētū loco supposit^o:
infridat^o vō denuo calefiat: et loco itē applicet sic ipz se-
pi^o reiterādo. Interdū aut in sacculo illo camomillā: seu
paritariā cū illo fursure misce. Aliter aut sacculoytimur
illo iterdū: ipz. sup latere ignito calefaciēdo: et B ipo late-
re aq̄ simplici: vel quis ex suprascriptis decoctioib; aspo-
dehinc vt p̄i^o dolētū loco applicari facim^o ipm: cuiz fuerit
infridat^o calefaciēdo denuo. Nonnulli ex simplici aq̄ ace-
to mixto laterē illū calidū aspiq̄ iubent: et calefacto sac-
culo vtimur vt p̄i^o: et B nō nisi i p̄i^o ichoatiuo ad intellm su-
pra datū fiēdū erit. Letex ex fursure sicce sacellatiōes fi-
unt: vt ex milio: seu panico et sale: et ista in mā ventosa vt
pluri^o valēt: cum sint iter euaporatiōes ceteris fortiores.
Quedā istup in ista mā: iter sicca et hūida euaporatoria re-
periū^o media: et Januēs in āputadis dolorib; istis sepi^o
vtunt^o. Quia ex decoctio aliq̄ p̄scriptarū enēu vas: seu fer-
reū: aut terreū planū iplēt. et lica inolutū pecia loco pleu-
retico supponūt. Et B vt pz iter hūidū et siccū euaporo-
rū mediū tenēt. ¶ Vis igit p ordinē p̄tinal paucas ifra-
horas: q̄ ifra diē ad min^o nālē mā fursuz aut deorsuz de-
clinabit: q̄ ex dolorib; in illis locis exstib^o facile cōphē-
des. Et B tibi de miutiōe: ac vētris solutiōe fiēda iudiciū
dabūt. Quorū sequentiū in capitulis doctrina fiet. Et
per hoc presenti capitulo finem impono.

De flobothomia i pleuresis cura fienda: ac de canoni-
bus obseruandis in ea.

CAP. X.

Upio hāc quātū possū magis ordinate curas
describē. Quare si idē plies applicauero igno-
scite p̄cor. Vbi igit vēter p̄stipat^o fuerit ab ei^o
lenitiōe ichoādū erit. Dicad euaporatoria p̄-
scripta trāstribis: q̄ interdū mā vētosa existente
aut pauca sufficiūt: nec medicamētis alijs p̄ tūc quā eu-
aporatorijs op^o erit. Quia vt alexāder ingt. Si te fomētā
te facellis dolores fuerint leuiati: aut egrotātē leniorem
māifeste reddiderit cognosces in eo nō ē p̄lectorā. Tūc
aut seaur^o solas exhibebis fomētatiōes: et localia ad iuto-
ria q̄ diaforesis facere p̄nt. Vterū p̄scriptū euaporatorijs
vbi dolor augmētē signū ē p̄lectorie. Quia pp loci cale-
factionē ad ipz trahit mā: q̄ attracta dolor augmētā. Et

tūc ad māci cōnē attēdere oēs. Et hoc voluit Aunc. cū in-
gt. Et ex bis q̄ tibi significāt vehemētā necessitatē euōnis
ē: q̄ si iueneris euaporatiōe: et eplastratiōe nō sedare do-
lorē: et iueneris eas ex eis q̄ augmētāt ipm: significat illō
repletiōe in toto corpe. Quare necessaria ē euatiō: et ppe
cū flomia. Sz talis māci euō nō solū fit p flomiaz: sz etiā
p vētris solutiōe: vt oēs testant veteres: diuersimode tñ.
facti ē euaporatiōib; si dolor ad furellas: et thoracē supi^o
ascēdat: p flomiaz fiēda erit euō. Si vō inferi^o ad ypo-
dria p vētris solutiōe. Sz anq̄ ad flomiaz duenias: hos
q̄ sequūt canōes anotabis. P̄lio vtutē p̄spice: q̄dā. n. ipe
riti medici: vt ingt Lōstātū^o: vtutē nō ipecta flomauerūt
ifirmū: q̄ pp vtutis debilitatez in ipo: manib^o expirauit.
Etare q̄q̄ p̄sidera. quosdā nāq̄ vidi q̄ citra ānū 14.^m i ca-
su isto patiētē flomauerūt: q̄b^o iterdū forsan bñ successit
sz sepi^o credo male. Vidi. n. antiquoz neminē p̄ter Aunc.
goar qui illa etate flomia iubeat: nec vltra sexagesimum
q̄q̄. in his. n. etatibus eis frequentius male q̄ bene suc-
cessisse puto. Quia ex re tam hic q̄ ibi flobothomiam fie-
ri phibēt. Vex aliq̄ sexagenary magis q̄ quadragenary
sūt robustiores. Quare tūc illa robustitas: et nō etas cōsi-
derāda ē. Cōplexione itē attēde. Nā vbi cetera sūt paria
in sanguineo q̄ i alyz cōplexionib; fiat securius: aut veris
tpe q̄ in alyz: et in p̄stetis. Itē greci q̄ flomia frequenter
vtūt^o: eā intrepide bis fieri iubēt. Arabes vō ecōtra. Unā
plūb^o in locis Galien^o vq̄q̄ ad fyncopiz eā fieri sepe iussit.
et Aunc. quātū possibile est eā dimittere p̄sultit. Et si te ne-
cessitas ad flomia cogat: mltiplicationē numeri plus lau-
dat q̄ quātitatē nimā. Rursus vt Mesue ingt: flomia
viscerib; cōstipatis nūq̄ fiat. Nec ē in die i q̄ nā se mor-
bo obycit: B est i die aliq̄ cretica: sz i die minoris agitatio-
nis: si possibile fuerit vt velit dicere q̄ ibi te necessitas co-
gat vt esset repletiō nimia suffocās rē. Itē nullo dicuz
creticoz flomiam facies. Ampli^o pura cola: si in cā fue-
rit omitte flomiaz. Et hoc maxie tpe exite calido: nā vt
ingt Rasis: si cola p̄dominās fuerit nulla i pleuresi mi-
nutio fiēda erit. Nec ē tpe calido exite: q̄ tē hūoris ma-
licia augmētabit ex d̄siccatiōe corpis. Ea q̄q̄ i flegmate
puro phibēt: q̄ tē mā magis icrudat: ac maior fit anbe-
lir^o difficultas: q̄ de facili paupculū egrū ad aliū mūdū cō-
duceret. Itē Aunc. i cura ingt pleuresis flegmatice icipe a
clisterib; acutis: et solutiōe vētris: et nō fiat flomia pp. f. as-
signatas cās: sz ab hūore puro hec mala bestia rarissime
nascit^o: sz vt plurimū a colico sanguie. Unā ille bon^o antiqu^o
Joānes Serapiōis. Nō accidit ingt vt plurimū pleuresis
nisi ex sanguie colico. f. ex mā calida q̄d est: q̄ velāmē li-
gās nō recipit nisi hū mās calidas: p̄pterea quia cōstrin-
git et dilatat multū: et ignit ex motu: et pueniūt ad ipm
hū materie velociter ad auctores oēs frequent^o pleure-
sis a cola B ē a sāguie colico fieri aiūt q̄ alyz ab hūorib;
Sz quāto sanguis ad puritatē magis duenerit: tāto alyz
parib^o erit flomia fiēda copiosior. At si i p̄i^o dolor erit pra-
uus: et accitūa rēssa flomia dimitte p̄stet: q̄ vt ipe^o R. af.
ingt. alyz cū reb^o eura fiet sufficiēter. Cōditiōib; igit āno-
tatis: et dolore versus furellā et thoracē: et q̄d ē sup ea tēdē
te necessaria vt supra dixi erit flomia: diuersimode tñ: im-
scilz apatis et spūti variā d̄spōnē vlt^o cōditiōe: q̄ anq̄ fiat
apa cōpletū: B est adhuc fluētē mā: et anq̄ spūti appere i-
cipiat: ex saphēa lateris oppositi fiēda erit flomia: vlt^o eiuf-
dē ptis poti^o vt placuit Aunc. vētris tñ vbi op^o fuerit p̄mis-
sa lenitiōe. Ante. n. i isto casu vt ingt Mesue cōib^o supflui-
tatib; emissis fiēda erit flomia vt supra dixi: debic ex ba-
silica oppositi lateri postea vō dōec āgustia vt ingt R. af.
et anbelir^o fuerit difficultas alleuiata erit: tardāda flomia:
tūc. n. vbi repletiō magna fuerit: et accidētia leuiter remis-
sa: basilica lateris eiufdē icidat. Et B idē voluit bon^o Mesue

Cōmentariolus

sue cū dixit facto apate: mā nō apli⁹ ad locū fluēte necesse
saria ē flomia ex basilica illi⁹ p⁹ris: q̄ dolorē cōsegt: r b fi
atvq; ad colorū mutationē: vt placuit Raf. ex tali nāq; i
gt mutatione coloris materiei pūctē arguit eūo. r Auic.
ingt. Alteratio ei⁹ coloris. s. sanguis significat q̄ nocibili
or sanguis tā cū at⁹ est: r p basilicā hic nigrā eos itelligere
puto. Sepi⁹. n. antiq p nigrā basilicā nomināt: nā si pūm/
etā mām euare itēdim⁹ ptes illas ex directo nigra magis
respicit q̄ basilica: vt p anothomia dephēdit a nigra vca
orif anq; cū corde pūmēt pleure deseruiēs: a basilicavo
minie. Quare directi⁹ p nigrā ab illis locis mā trahit q̄
p basilicā. Un in isto cāu ille p⁹iceps Auic. nigrā r nō basi/
licā notauit. Quā in cāu isto inci di sepe feci. Et illud mihi
pluri⁹ euenit qd̄ dic⁹ Mesue. Tātū enī igt ex tali flomia
inueniētū psequis q̄ ab alijs medicinis te excusat. Sz cū
icipit sputū flomia oio dimitte: vt ait Raf. mūtio facta
tpe maturatiōis ipedit maturatiōē: qz vtutē minit: r spi
ritū debilitat rē. Et sic ifirmū in graui periculo poneres.
Ex qb⁹ oib⁹ p3 quat in pleuresi sit fienda flomia.

De ventosis q̄ in cura plessis loco flomie interdū fiūt q̄
quoq; tā rōne materie cōiūcte ex ducēde q̄ ipsi⁹ quoq;
dolori s sedandi cā nonnūq; fiunt. CAP. XI.

In pcedēti cap⁹ de flomia satis dcm̄ est. Nunc
de vētosīs aliq̄ dicere supēst: qb⁹ interdū loco
flomie vūmū. Interdū vō cā attractiōis ma
teriei ad cutē: r itērdū sedādi doloris grā. vbi
itaq; de pditionib⁹ ad flomia requisitis aliq̄ dese
eerint eius loco vētofe sepe fiūt: q̄s vbi lōginq op⁹ sit vi
uerfioe sub poplite cū scarificatiōe poni facias: debic vō
sup nates: sz nō min⁹ i his q̄ in flomia vbi vētris cōstipa
tio fuerit lenitio fiēda est. talr nāq; facte minutioes basi
lice vene vices supplēt. Sz auctores plūm vt supra facta
flomia vel vētosīs: vētris q̄q; lenitiōe sup dolētē locū vi
uerfiois: ac sedādi doloris cā eas itērdū cū scarificatiōe:
itērdū sine iusserūt apponi. Un focū qdā nō vltēri⁹ inspi
ciētes: alia sine p iussioe a p⁹ sup dolorosū locū eas appo
nūt: q̄ tūc materiā ad se trabētes dolorē adangēt: febrem
q̄q; ac alia accētia: r sic plūm sūt cā pditionis ifirmi. Ne
igif tales in errores decēnas notabis q̄ sequūt. Scā ita
q; fm canones pscriptos vētris lenitiōe r flomia: seu vē
tosīs. Et die trāfacta sepiā sup dolētē locū vētosā tūc si
ne scarificatiōe iponere maximū est inuamentū: r potissi
mū vbi pleuresi illa nō vera fuerit. Un ille bon⁹ Raf in
gt. In pleuresi nō vera meli⁹ est q̄ fiat aggregatio saniei
ad ptes extēiores: r securi⁹ q̄ in spaciōitate pectoris. Et
subdit q̄ nō ē cura ita laudabilis sicut app⁹ vētofe ad ex
trabēdū dolorē in loco manifestū p⁹ minutionē r purga
tiōē corpis: ita q̄ nō erit alia cura necia nisi ad mitigan
dū dolorē solū. Idē q̄s voluit ille bon⁹ Alexāder r multi
ingunt: r maxie in qb⁹ nō satis plenitudo sanguis iesse v⁹
scarificatiōe adiuti sūt: r cucurbitay mox ipōne: r nociū
humor q̄ p⁹ tines in pfūdo exibit: B. n. faciētes mirati sūt:
qm̄ tā p⁹festi dolores āputati sūt: vt nō op⁹ sit fomētatiōe
vel alio adiutorio. Hoc igif optimū est: r valde vltimum
adiutoriū: in qb⁹ pua plenitudo fuerit. Idē quoq; sentit il
le n⁹ Joānes Mesue cū ingt. Ex reb⁹ maximū inuamenti
ad diuertēdū morbi materiā ē poss⁹ vētofaz sup locū do
lētē: nūc cū icifiōe: nūc sine ea: vt sic necessitas exigit. Se
dāf. n. dolor itērdū: r itērdūz mā ad ptes cutis trahit. Et
subdit itērdū. o3 q̄ hāc opationē pcedat corpis mūdifica
tio cū flomia: r solutiōe ventris ex his q̄ dicem⁹: r b a die
septio vsq; ad diē 14.^m. fieri pōt: r ppe cū itellegerim⁹ ma
teriā morbi posse reuocari ad cuti. Patet igif qliter: r qū
vētofe i pleuresi fieri debeāt: q̄ in nō vera tā rōne dolori
sedādi q̄ attractiōis materiei ad cuti pueniētissime fiūt.
Et hoc vili⁹ q̄ in vera. Nō igif in oī tpe nec in oī plessi vt

ille amicus noster cōtinū facit ventose conueniūt. Sed
aliqū sic r aliqū non: vt te p⁹sens docet caplin.

De obseruandis can. vbi materia pleuresis p laboriosā
farmacū educendā iudicaueris. CAP. XII.

De flomia q̄ farmacū vt Mesue ceteriq; vete
res voluerūt vbi vētris cōstipatio nō fuerit p
cedere semp d3: r materia potissimū ad thora
cē: r furculā suriū repta satis dixisse puto: ipsa
nāq; cū allenariōe ptiū vētris a fecib⁹ vt ingt

Mesue: r a vētositate excusat ab additiōe nocumētōrū
in hac egritudine. vñ Auic. Stude ingt vt allenies ptes vē
tris: vt nō cōprimāt ptes pectoris: cū clisteribus lenitiuis.
Et subiungit q̄ fum⁹ fecū r caz islatio nociui sūt valde i
hac egritudine. Sz plūm d alt⁹ d hac fe. q̄ de alijs p⁹siderā
tes tā istis q̄ illis laboriosa solutiua p libito exhiberi in
bēt: q̄ sepiissime ledūt ifirmū. Ne igt tales i errore cadas:
q̄ sequūt canōes attēde. C⁹ pūm⁹ ē q̄ nisi tota fluxa ma
teria r egritudine iā facta: vēter nō erit ex farmaco laborio
so solutiū. C⁹ Scds. debili exite vtute nūq; nisi caz cū
sterib⁹ vētre soluas. C⁹ Tertio. in vētris fluxib⁹ excessus
at caue: qz vt ingt Mesue: solet imoderat⁹ vētris fluxus
hāc egritudine seq. Qui si anhelit⁹ difficultates febris q̄z
r alioz accidētū remissionē faciat egrū euasurū denūci
at: vō pditionē: vt ca⁹ 6. vt supra dixi. C⁹ Quart⁹. vbi ve
hemētia febris cū extenuatiōe inualuerit forte solutiūm
omite: qz teste Mesue flomia in q̄ nō est timor te excu
sabit ab eo: r ita vbi adhuc farmacia op⁹ esset desistēdūz
eēt ap. feb. r accidētū vehemētiā. excusat. n. sola flomie
administratio: nisi forte lenire siccitatē vifcepz obstat: r b
magis cū clisterib⁹ facias. Un Auic. Si febris ingt valde
vehemēs fuerit: tūc solutiūm omite: r sis flomia cōten
tus in q̄ nō est timor: vel ipe minor est: r i solutiūo timor
est magis: ips nāq; q̄q; mouet: r nō soluit: r q̄q; supflu
it. Et subdit: qdā sapiētes dixerūt q̄ recti⁹ est q̄tū pos
sibile est: vt euacuet cū flomia timēdo ingrudinē i quā
q̄q; cadere facit solutiū. Licite igif timores in exhibi
tiōe solutiui veteres pp nūmū piculū nobis iponūt. Ego
aut imenē quādā nobilē pulcherrimā r robustā valde i
eberio vidixi: soci⁹ qdā dū i die 3° seu. 4.º pleuretica eēt
itēsa cū fe. r abelit⁹ magna cū difficultate. 3. i. pillay feti
daz cū gra. iij. diagridy infelicitē exhibuit. Nā cū opa
ri ille ceperūt vomit⁹ supueit tāta cū ingrudinē vt p⁹ica
paupcula i sinopiz cadere. Vocatus q̄ potui remedia li
bēs cōtuli q̄ nūbil p⁹uerūt: sz p⁹ys cū lamētatiōib⁹ meis in
brachys expirauit. In B igit cāu ē bñ aduertēdū: ne vob
velut illi pfido cōtingeret: q̄ de pditionē tā āgelice forme
adhuc i iferno pēas hēbit. C⁹ Quir⁹ canō. q̄cūq; forte so
lutiū exhibueris lenitiū in eo sp aliqd misce: vt est mā.
naccassia: viole: sirup⁹ violatus r filia. Et maxie mā exite
colica. Nec stip rici aliqd vnq; iponas: veluti sūt mirabo
lani r b3. Un Auic. Et si est hūor ali⁹ a sanguie euacua eū
nō cū eis q̄ sūt sicut mirabolani: neq; cū q̄ est stip ricitas:
imo cū eis cū qb⁹ ē lenificatio cū solutiōe. C⁹ Sext⁹ canō.
an solutiū exhibitionē q̄ mās ad digestiōē pparāt semp
exhibeas. Nos igif canōes mēorie cōmitte. Et sic tā ad
materiei digestiū q̄ ad ei us resolutiūa deinceps veni
ens presenti capitulo finem impono.

De singul digestiuis q̄ so⁹ peccātē san. corrigūt: colicūz
q̄z aut ipaz colaz purā si ab illoz a⁹ fiat ac ē d solutiuis q̄
i cāu isto cuiq; illoz fuerit appropinquāda. CAP. XIII.

Superest fm certū ordinē qualr peccās mā sit
digerēda atq; educēda mōz scribere. p⁹io q̄
sciēdū vt supra tetigi q̄ plessis a colico san. de
bie a flegmatico fit. a puro at sū. fit raro: r et ab
alijs puris hūorib⁹ fit rari⁹. Lū igif colic⁹ san.
frēqnti⁹ peccet ab eo ichoare lib3 i q̄ si p lenitiū clistere

lenire oporteat. **B.** malue: blitis. matrū viol. orde: folioz boragis. añ. **M.** i. fiat decoctio: de q̄. **B.** lib. i. f. 2 in ea dissolue cassie pul. succari. añ. 3. i. olei violaz. 3. i. y. 2 cū modico salis triti. fiat clistere. **Q** si per os vētrē poti⁹ lenire oz **B.** cassie pignis. 3. x. quā cū viol. decoctioe capilloz vene ris floz boraginis. buglosse iuniubaz. sebestē. ac passulaz dissoluas: 2 cū ea sirupi rosati. 3. i. pōes. aut iulep. viol. tā tūde: 2 fiat potio: q̄ sūpta dormiēdū nō erit: s3 sū cōsuetā boza prādiū sumat: siue opata fuerit: siue n̄. **S**ēpe tū tāta adest plectoria q̄ lenitōe adduc facta mās cūz digestiuis adhuc pare necesse sit: 2 sic successiue cū aliq̄ farmaco tū lenitūo educenda. **B.** igit. 3. i. f. sirupi viol. aq̄ succari ci trulli melōis: aut cucurbite: seu decorticati orde: 3. i. y. p vna vice i auroa calidū pbe. **U**el si loco violati sirupi de cucurbita sirupū lenitiūū aliquālī facere velles loco siru pi violaz iulep violatū accipias cū succo vio. sc̄m. **U**el il lud qd cūz sic. pūmoz sit. **I**sta duo leniūt vētrē aliquālī 2 colici sang. feruorē extinguit. **U**erū vbi sputū nimis sub tile fuerit solū sirupū viol. 3. i. accipies. vel cui⁹ vis ex illis 2 sirupū d iuniubis. 3. f. quāvis ex ags p̄scripti. 3. i. y. 2 crit. p vna vice. **T**oties aut hūc vllū dabis q̄ tibi mā digesta videat. **E**go aut sic frequēter facere cōsueui. **N**az q̄cūq3 boza paties sitiat. 3. i. alici⁹ ex sirupis suprascriptis: vll̄ cir ca cū triplo sui de aq̄ succa. vll̄ d̄ quīs alia ex suprascriptis vel cū aq̄ orde: ex corticati. **S**i maiorē q̄rim⁹ abtersionez calidū in potu tribue: q̄ in nullo apate itriseco fridi qd q̄ vnq̄ erit tribuēdū: 2 de isto sirupo toties dabis q̄ mā sit digesta. **P**osses cōueniētissime loco aquaz p̄scriptaz de coctioe infra scripta vti: q̄ est. **B.** vio. **M.** i. f. floz boragis orde: capilloz vneris. añ. **M.** i. i. iuniubaz numero. x. sebe stē numero. vi. fiat decoctio: q̄ n̄ solū loco aquaz p̄scripta rū feruiet: s3 ē cū cū succaro poteris iulep̄gari facere: 2 q̄ liberit boza patiēti tuo. 3. i. y. calidas pyna vice dare. vll̄ d̄ ea. **B.** 3. xy. siru vio. 3. i. y. siru. d iuniubis. 3. y. totū iulep̄e: tur: 2 in q̄tuor vicib⁹ potui calin dato. **U**el ex decoctioe illa 2 succari. lib. i. sirupū debite coctū facies: d̄ q̄ p̄scripto rū loco. 3. y. dabis d̄ q̄b⁹ liberit suprascriptis ags omiscē do p libito. **Q**ue igr dicta sūt febrilez calorē extinguit: 2 sputū igrosādo sreatioez magis facile reddūt. **L**ū q̄ mltū sang. seu colere feruorē remittit. **E**t qd est eo peccans educitōi facili⁹ reddi. **P**ossit q̄z de infra scripta mixtura cū aq̄ orde: aut simplr cocta p libito cōmisceri. 2 q̄cūq3 liberit boza poteris dare. ea nāq3 nō min⁹ q̄ p̄scripti si rupi educitōi mām pparat. q̄ est. **B.** suc. vio. 3. i. y. succ. bu glos. 3. y. misce. q̄ si sputū maiorē q̄ris igrosationē. 3. y. ro. succ. ei admisce. **I**stis at modis nō solū coleric⁹ sang. imo ipse solus peccās: seu sola colera poptie digerit. 2 sic solū supest aliq̄ soluētia bis a p̄petate describere. **B.** cas sie itaq3 bñ pignis. 3. i. vel māne. 3. i. f. cū infra scri. decoctio ne dissolue: q̄ ē. **B.** capl. vc. flo. borag. bug. añ. **M.** f. viol. **M.** i. ligritie passul. añ. 3. i. f. fiat decoctio: cū q̄ mānā vll̄ cas siā dissol. cas. vel māne dissolute adde. 3. i. f. electuary de succo ro. siru. aut violati. 3. i. 2 fiat pot⁹. **U**el cassiā: 2 mānā p̄dictas **B.** electuary de succo ro. 3. i. y. 2 cū succ. deaura tū bolū fac. **A**ut vbi cassiā vll̄ mānā abhorret electuary de succo ro. 3. v. **B.** qd cū modico decoctionis suprascri pte dissol. 2 sirupi viol. 3. f. addita facias potationez. **E**go at alr cuidā. s. delicate domicelle: q̄ ex suprascriptis nullā suscipe poterat: potione infra scriptā exhibui: q̄ est. **B.** dia gridy grana. xy. sirupi viol. 3. f. ex his cū modico succ. dis solutis. facta ē potio: quā plibēter accepit. 2 opata poptie fuit. **T**u at suprascriptis canonib⁹ fuatis poteris tuo mo do solutiūū conficere. **S**ed ego pauculis his cōtentus p̄ senti capitulo finem impono.

Quā de digestiuis q̄z de solutiuis sanguis flegmatici: aut soli⁹ flegmati si qd istoz pleuresis effecerit. **Q. A. XIII.**

Sanguis pleuresim efficiēs vbi flegmatic⁹ cen seat tale si necessariū fuerit clistere facias. **B.** malue: blitis: mercurialis. floz borag. sumita: tū caulū añ. **M.** i. fiat decoctio: de q̄. **B.** lib. i. f. 2 in ea cassie pul. succ. añ. 3. i. dissol. yerepi. 3. f. 2 olei cōis. 3. i. y. 2 modico sal addito fiat clistere. **D**i gestiūū aut sit tale. **B.** sirupi vio. 3. f. oximell simplicis. 3. i. aq̄ zuc. ru. vll̄ aq̄ mell. 3. i. y. 2 pyna vice dabis. **D**ocet bo ntus **M**esue secaiabin qdā facere qd i cū illo ait singu larissimū. 2 ipe acc. li. f. mell. succ. lib. f. aq̄ dul. 2 aceti me die fortitudis añ. li. i. f. fiat sirup⁹ debite coct⁹. cui⁹ dosis cū aq̄ p̄scripta. sit. 3. y. **P**osses cū his sirupis d̄ infra scripta decoctioe miscere. q̄ est. **B.** flo. bo. bug. añ. **M.** i. capil. ve. ozobi. yfopi. añ. **M.** i. ligritie passul. añ. 3. i. radicias yreos. 3. f. fiat dec⁹ q̄ vtere. **Q** si iulep facere volueris d̄ ea. **B.** 3. xy. mell. succ. añ. 3. y. f. aceti. 3. y. fiat iulep: cui⁹ 3. i. y. p vice dabis. **I**sta optie in casu nfo sanguinē flegmaticū di gerūt: 2 vbi solū flegma peccaret oximel sine violato si rupō: aut secaiabin pbe. **E**go aut d̄ digestiuis tā in p̄nti q̄ in p̄cedēti ca⁹ leniter p̄transco: qz auxiliāte bono **J**esu cū de facilitatib⁹ sputū mētiōē fecero plūma tā huic pueni entia q̄ ca⁹ p̄cedēti describā. **Q**uare vna mixtura huic p posito faciēte descripta ad pueniētia trāsibo. 2 est illa. **B.** succ. boraginati: succari buglosati. añ. 3. y. loch d̄ pino. 3. i. fiat mixtura: de q̄ paties tur⁹ p libito sumat: nec peccatuz mortale cōmitteret. si de ea iterdū cū aq̄ mell. aut deco ctiōe p̄scripta calā biberet. **D**igesta mā cū infra scripto: farmaco cā educes. qd est. **B.** cassie. 3. i. vll̄ māne. 3. i. f. 2 cū decoctioe capil. ve. floz borag. 2 bug. yfopi ligritie 2 pas sul. dissolue. 3. i. y. diafi. addēdo: 2 mell. viol. 3. i. 2 potionez fac. **U**el diafini. dimittēdo infra scriptā ifusione secū mi sce: q̄ est. **B.** agarici electi. 3. y. salis gēme gra. iij. 3. 3. f. oximell. i. glitici. 3. f. infundant in aq̄ mell 2 bozis. xy. i. in fusione dimissis: tūc fiat exp̄ssio: quaz cū medicina p̄scri pta loco diafinicōis. cum modico decoctiois p̄scripte dis solue. 2 3. i. mell. vio. addita fac potione. **D**ec solutiua siue sang. flegmatic⁹ fuerit: siue ipm solū flegma peccet pue niunt. **D**e melācolia vō cūz rarissime sit in cā nō cūro aliā facere mētiōē. **E**t qz pleuresis solo sang. colico: vll̄ co lera sola: vel a sang. flegmatico: vel ab ipo solo flegmate vt frequētius accidit. **L**ū q̄ laboriosis solutiuis rarissime vtimur. **D**e istoz tā digestiuis q̄ solutiuis satis dixisse pu to: quare finē huic capitulo impono.

De applicandis ab ex q̄ pleticiū dolorē sedāt: vt s̄ forita tiōes ebzocatiōes: vinctiōes: 2 emplastra. **CAP. XV.**

Ad ea q̄ dolores sedāt 2 sputū facilitāt: est de in ceptis s̄mo n̄ dirigēdus. **Q**uoz qdā extrinsec⁹ qdā intrinsec⁹ exhibēt. **L**ap⁹ igit p̄ns applican da extrinsec⁹ ordinar. vt sūt fomētationes ebzo catiōes: vinctiōes: 2 emplastra. **N**az p ea q̄ in. ix. caplo descripta sūt euaporatiua nihil ad ppositū. **S**3 an mā illa ventosa an hūozosa sit: nos ducit in cognitionez 2 ex p̄nti an sursum aut deorsū ipsa repat. **Q**uia vbi ad tho raci 2 furculā sursum puenit nobis de flobothomia iu diciū prestat: 2 si inferi⁹ ad hypocūdria farmacia. **D**e leni tione igit vētris facta euaporatorijs: itē 2 flōmia dolori bus nō cessatib⁹: vt sedēt est tuo posse curādū: ac ne in sa niē mā cōmute. 2 iō que sequunt p ordinē fac. **D**olores nāq3 per illa sedāt. 2 aliq̄ ps materiei euaporat: reliquuz vō in cōcauū pectoris p viā resudatiōis cōgestū cōueniē ti⁹ per sputū expellit. **L**ocū igit talr fomētabis: qz ex malua cū radicib⁹ facias decoctionē: cui⁹ cū spōgia: filtro: aut vesica sit tibi vsus. **S**i forti⁹ adde camomillā: 2 mel lilotū 2 c. **I**tē forti⁹ paritariā: vel absinthii: vel sticados: **I**tē forti⁹ si fenugrecū 2 semē lini addideris. **L**ūq3 vicib⁹ aligb⁹ fomētatiōes feceris: q̄ sequūt vnguētis gradatim

Cōmentariolus

utere. Quorū p̄mū est. R. olei vio. 3. iij. cere albe q̄rū suf-
ficat. et fiat vnguentū. Aliud. R. olei amigdalaz dulciū. olei
viol. olei camomilini. an. 3. i. et cera addita fiat vnguentū.
Uel more R. af. cū. 3. i. f. olei viol. 3. iij. terbetine dissolues
et locū inunge. Istis at fortis olei anetini: camomilini: olei
amigdalaz dulciū: an. 3. i. et fiat cūz cera alba vnguentum.
v. l. facias sic. R. olei amigda. dulciū butiri sine sale pigue-
dinis galline. an. 3. i. mucillagis altee. 3. v. v. l. loco mucilla-
ginis altee pone mucillagis fenugreci. et se. lini. an. 3. v. et fi-
at vnguentū: et si fortis f. f. opi hūidi tātūde. Duabz itaqz aut
tribz vicibz facta ex p̄scriptis fomētatiōibz aliq̄ locū ex q̄
libuerit de vnguentis p̄scriptis iunge. v. l. ex vnguento M. Def.
q̄d i isto cāu singularissimū eē ait. et ipz accipit. R. olei vio-
lati: succi radices lilij: mucillagis altee. se. lini. se. citiozū.
an. 3. i. mucillagis decoctioz dei vsqz dū rubeat. 3. i. f. et cū
q̄to cere sufficit fiat vnguentū. Aliud sup̄scriptū. itē for-
tius. R. olei viol. 3. iij. f. f. opi hūide. 3. i. mucillagis se. lini. et
altee. an. 3. i. f. adipis anatis: et galline. an. 3. v. butiri cū aq̄
ordei loti. 3. i. et cū q̄to cere sufficit fiat vnguentū. Ubi autē
mā multū cōpacta fuerit loco olei vio. oleum de lilio aut
amigda. dulciū inbe iponi. ¶ Si vō eplastris vti libz iste
boni M. Def. B. sūme laudat. q̄d est. R. olei vio. 3. v. radices
lilij. 3. p. farie ordei et fabaz. an. 3. v. f. mucillagis malua-
ni. se. citiozū: et se. lini. an. 3. xij. floz camomille draga. an.
3. viij. olei q̄tū sufficit ad coquēdū: debic cū viol. oleo. et si
fortis cū oleo de lilio pigue fiat. Aut vbi caliditas intensa
valde fiat mucillag. se. lini. omittit: et succi folioz cucurb.
ac nemusa. ei loco. an. 3. v. adde. Uel facias sic. R. viol.
siccaz furfuris tritici: farie ordei et fabaz: malue camo-
mille: melliloti. an. cōfice cū cera et oleo viol. et fac empla-
strū q̄ vtaris. Uel facias infra scriptū: q̄d dolozes mire se-
dādo mām euaporat. Et ipm accipit farie ordei. M. iij.
bismalue: furfuris camomille. an. M. i. f. aneti. 3. f. se. li-
ni: et fenugreci. an. 3. i. decoquāt in aq̄. debinc oleo camo-
millino iungāt. et fiat eplastrū. Embrocatio i casu nro m-
tū cōmēdat: put est ab alto effusio aq̄: q̄ sputūz maturat
et dolozē vehemēter sedat. ea. n. ex quibz p̄scriptaz deco-
ctionū p̄ueniētissime fiet: postquā vt sup̄ra eplastrā seu vn-
ctiones fiāt. ¶ Des itaqz q̄r et cū q̄bz fomētatiōes et vn-
guēta fieri debent: emplastra: atqz embrocationes.

De his que intus sumpta sputum faciunt: ac dolozes
pleuriticū sedant.

CAP. XVI.

Superest nūc illa describere: q̄ int̄ sup̄ra sputū
facilitat atqz dolozē sedat. d̄ q̄rū nūero sūt aq̄
decoctiōes inlep. sirupi et p̄fectiōes. ¶ Quātū
ad aq̄s inter ceteras aq̄ ordei B. in cāu ab oibz
cōmēdat sic vt h̄c cā cura paralef. dñs M. De
sue sibi p̄p̄riū cap. accommodauit in q̄ modos duos facien-
di docuit. Quorū p̄mū ē. R. ordei bñ mūdū: et excoctati
lib. i. et tñ cū pāno aspo p̄fricef: q̄ tenuis cortex abyctat
Deide in vitreato vase et bñ mūdo recodaf: sup̄ra q̄d. xx.
lib. aq̄ simplicis boni putei: aut boni fōtis. p̄yce: et cū mol-
liū lignozū claro et sine fumo igne vsqz ad medietatis: aut
duaz p̄tiū cōsūptiōē bulliat. Si quā fecerit in p̄n spumaz
abyctendo: debinc colata vsui referuef. Ea leuiter sputū
lenit atqz facilitat: vētrem lubricat: opilationē apit: et vri-
nā p̄uocat. Alii modus. R. ordeū a sup̄iori cortice mūdū
q̄d iterū cū aspo pāno p̄frica: et cūz aq̄ calida laua: et sup̄ra
lib. i. ipsi aq̄ munde. li. viij. pone. cū aut paululū bullierit
aquam illam proyce: et super remanēs. xx. lib. abua bulli-
tis ipōc: et vsqz ad lib. x. vel. viij. redierit colata vsui ref-
uef. Talis. n. vt ingt M. Def. siti et gutturis aspitātē sedat
et inflāmationē extinguit: pect̄ et pulmōnē lenit: vētrē lubri-
cū reddit: p̄cordia hūectat: et facilitat sputū. Sit q̄z ex oz-
deo talē p̄parato ferculū: vt M. Def. ingt. 3. infra i cā de ci-
bo adiunāte Jesu faciā mētionē. Dui aq̄ vsus p̄uenit q̄ li

buerit hora tā cū succ. q̄ sine: et oī cū appropriato sirupo
nisi hic fuerit acetosus. Quia sirup⁹ acetosus: vt igr R. af.
si cū aq̄ ordei deē necessario ē malus. Laue isup ne aqua
ista frigida potui deē. nec q̄cāq̄ aliō vt sup̄ra dixeraz. Et
q̄z dñs Auic. et alij volūt vt iterdū forte solutiū i pleure-
si deē: cū ei opatōez sisset volum⁹: aqua ordeī calidā i po-
tu dare iubet. Uñ R. af. Si aqua ordeī cū medicina dede-
ris laxatiua velociter ad ei⁹ dissolutiōez facit. q̄ si p̄ horā
vnā acceptiōis medicine dederis ei⁹ vestigia lauat ac ei⁹
qualitatē: sic q̄ si ea nōdū fuerit actiua. talr ei⁹ refrenat
q̄litate: vt nullā opationē penit⁹ faciat. Si at tpe solutio-
nis dederis soluēdo medicīe maliciā frāgit. Et iō M. Def.
in de cōsolatiōe medicinaz p̄io canone dicit. Si medici-
na soluit vltra q̄z oz: aq̄ ordeī ingt calida iter cetera auda-
ciā frangit medicine. Postquā ordeī aq̄ mell⁹ veteres
cōmēdāt. Quā mō boni M. Def. sic facias. R. mell⁹ li. i. sup̄
q̄d. viij. lib. boni putei: aut boni fontis aq̄. deinde cū lento
igne: et sine fumo cōtinue spumā abyctiēdo bulli. tertia vō
vel q̄tra cōsūpta pte cū deō pāno coles. quā si biberit re-
cetē multū inuabit. et i cāu nro multe oz esse aq̄tatis. q̄z
uis sit inflatiua magis. nā si fuerit grossa pp ei⁹ dulcedinē
in colam facile mutat: Et addit in siti. Uñ R. af. ingt. aq̄
mell⁹ extenuitate: et aq̄ sitate min⁹ excitat siti q̄z vinū albū:
et facit moderate ad sputū: mitigat tussiz: et si fuerit maior
p̄s mell⁹ q̄z aq̄ siti excitat: et sputū viscosū efficit. Et infra in-
gt de aq̄ mellis: et de aq̄ ordeī sit loq̄ns. Aq̄ ordeī facit spu-
tū lenē: virtutē cōfortat. infra anbelit⁹ mūdificat: et si pa-
tiēs aq̄ ordeī vti nō pōt: vtaf aq̄ mell⁹. q̄z plus agit q̄ aqua
ordeī anbelit⁹ infra mūdificādo: et mollificādo sputum.
S3 min⁹ p̄fortat q̄z aq̄ ordeī. Dui aq̄ vsus valz cū febris
nō existit multū intēsa: et maxie sputo exite viscoso. De si
rupis huic p̄posito p̄ueniētibz sūt: q̄ sup̄ra ca: xij. describū-
tur. Isti q̄z descriptas aq̄s: vt citrulli: melōis: cucur. et po-
teris tā cū succ. q̄z cū pēidijs: q̄z cū q̄ libuerit: et appropia-
to sirupo iulipezare. Ulex vt de his magis te copiosū faci-
am aliq̄s infra scribā. Quorū p̄mū est. R. viol. M. i. f. gū-
mi arabici. 3. viij. se. citoniorz: et se. malue. an. 3. i. f. dragagā-
ti. 3. iij. funde sup̄ ista. li. viij. aq̄. et p̄ diē cū sua nocte in infu-
sione p̄mitte. Debic ad cōsūptionē medietatis bulliat: et cū
li. ij. f. pēidijs fiat sirup⁹ debite coct⁹: cui⁹ vsus cūz aq̄ or-
dei obite cōmēdat. ¶ Alii et dñi M. Def. R. iuniabaz sebe-
sten. an. 3. x. ligri. floz bu. an. 3. xij. se. malue. se. cito. an. 3.
v. in lib. viij. aq̄ p̄ diē nālē infusioē p̄maneāt. et cū postea
ad medietatis cōsūptionē bullierit colenf. Et addaf succi
maloz dulciū grana. li. i. debic vō cū lib. ij. fiat siru. Cuius
sit cū aq̄ ordeī: et mucillagie p̄sily tibi vsus. ¶ Alii. R. aq̄
cucur. li. ij. malue viol. an. 3. x. cassie fistule. 3. x. p̄ diē nāl-
lez i aq̄ p̄scripta infusa maneāt. deinde parū calefiat: et ma-
nibz cōfricatis coles. Et successiue cū lib. i. suc. grana. dul-
ciū. et lib. ij. succ. fiat sirup⁹. cui⁹ vbi sitis et inflāmatio grādis
sit tibi vsus. Solis decoctiōibz p̄scriptis si libuerit vtarl
cū succ. vel sine succ. et valēt mirabilr. Uel ex eis inlep. faci-
to: et erūt pulcherria et gustui valde delectabilia: nō min⁹
ea iulipezare poteris. et sic hēs aliq̄s decoctiōes inlep. et si
rupos. ¶ Nūc aut de cōfectiōibz ē aliqd dicēdū. vt capl⁹
rube recipiat. diadragātū igr f̄m valz plimū. Uel facias
sic. R. dragagāti. 3. i. succ. li. i. et cū quis ex sup̄ra scriptis ags
sen decoctiōibz dissolue: et fac p̄bolos cōfectionē. Qz si ab-
sterfuiū magis hēre libet. 3. i. f. paste radices yreos addef
et vt sup̄ra cōfectionē facito: de q̄ patiens tu⁹ oī hora q̄ li-
buerit accipiat cū febrē lētā hēat. Posses adhuc vbi ma-
iore abstersionē q̄ris succ. cū quis aq̄ dissoluere. et 3. iij. pa-
ste radices yreos alijs suis sp̄bz additis facias cōfectionē
p̄bolos. ¶ Valet itē q̄ segē mixtura. R. succ. viol. 3. i. f.
diadragāti frigidī: diayris sine sp̄bz an. 3. ij. fiat mixtura
q̄ vtaris p̄ libito: et si maximā q̄ris abstersionē. loco viol.

guchari mel violatū iponas. Et q̄ p̄is capl̄z t̄z vsq̄ ad ma-
terici collectōz tibi satisfaciūt. Quā si phibere negeris q̄
p̄is caplin docet exequre: p̄ p̄is caplin finē recipit.

¶ Qualr t̄z q̄b̄ m̄a plenresis i collectōez collecta sit ad
sāie p̄uertēda: sitq̄ ip̄s saniatū āpa rūpēdū. **C.A.XVII**

¶ Ue deā sūt efficiūt vt pot̄ plenresis resoluat̄
q̄ i collectionē deueniat: q̄ si patiēs p̄trāsierit
Et ill' oib' q̄ deā sūt ordiate pactis dolor: aut fe-
bris anhelit' difficultas: aut alia accētia parū:
aut nihil remissa fuerit: signū ē m̄az i collectio

nē deuenisse. vñ vtute exite debili scis ex p̄nosticis iā bitl
ifirmū moritur. At vbi fortis vt fuerit nō despes: sed vt
collectio illa ad suppurationē deueniat: pcurabis q̄ fiat:
si eā posse fieri fuerit i fra p̄ordinē exequndo. **¶** A leuiorib̄
bus itaq̄ ichoādū erit: ne fortia medicamīa subtile resol-
uat: et grossū reliquat: et ne ip̄a ēt an t̄ps collectionē illam
erūpāt: q̄ vbi b̄ acciderit rarissime euadūt ifirmi. **¶** Si
iḡ ebriocaciones facere libet malue et altee cū radicib' ac-
cipies mellilotat: camomille. añ. **MD.i.** fenugreci. **z.i.**
se. lini. lib. **f.** se. citonior. **z.i.** f. fiat decoctio: ex q̄ fiat ebri-
cacio: aut in eā filtrū: aut spōgiā ifunde et fomētationē: vt
supra facito. **¶** Uel ex eavesica semiplena mō q̄ supra vte-
re. **¶** Et q̄ istoz aliq̄tiēs factū fuerit locū ex ifrascripto
vngueto punge. Qd̄ est. **Be.** oli cāomilini: oli de lilio. añ. **z.**
i. piguedis galline: et anatis. añ. **z.** vi. mucillagis fenugreci.
se. lini. et altee. añ. **z.** f. q̄tū sufficit cere: et fiat vnguentum.

¶ Uel. **z.i.** diaglonis cū piguedie galline et oli cāomilini
et oli de lilio. añ. **z.** f. dissolues vttere. **¶** Uel loco diaglōis
ysofi cerotū accipe. **¶** Uel. **Be.** oli cāomilini. **z.** iij. pigue-
dinis galline. **z.** iij. mucillaginū radicū altee et malue: se. ci-
tonior. añ. **z.** f. farine oz. fenugreci farie: se. lini. añ. **z.** iij. et
cere q̄tū sufficit: et fiat vnguētū. **¶** Uel emplm̄ b̄ facias.
Be. paste. radicū altee lib. i. mucillagis ficuū. lib. **f.** farie oz
dei. **z.** iij. pul. floz cāomille. **z.** i. f. farie fenug. farie se. lini.
añ. **z.** i. ipinguenē cū recētū butyro: et fiat empl̄z. **¶** Uel ex
sola pasta cū butyro fiat idē. **¶** Uel folia caulū cū buty-
ro decoq̄ cocta pistabis: et cū croco ordeī farinā admisce. et
empl̄z fac. **¶** Et huic p̄posito q̄ pueniūt tā cū aq̄ q̄ deco-
ctionib' cū iulip. siue syrupis q̄ sunt i ca: p̄cedēti descripta
vttere et p̄fectōib'. **¶** Itē dū b̄ fuerit. si aggregatio maior
i latere sentiat remittat feb. dolor: atq̄ accētia reliq̄ col-
lectionē illā i sanie cōmutatā eē scies: q̄ circa gñationez
sanie dolores et febres: vt ingt **Dyp.** maiores sūt q̄ facta
sanie: et tūc solū supēst illa appropiare q̄ āpa illud erūpāt.

¶ Uel iḡ ad actū practiciū te ducā: herba vitis in aq̄ salsa
decoques cocta pistabis: et cū butyro: aut adipe vetusto cū
modico mell' cū pauculo croci empl̄z facias. **¶** Uel d̄ illa
herba vitis talr p̄pata. **z.** i. accipies cū q̄ pone fermētū. **z.** y.
fimi colūbini. **z.** i. f. mell'. **z.** y. f. croci. **z.** y. cū q̄ f. veteri assū-
gie facias ēpl̄z. **¶** Aliud ad idē qd̄ ē optimū. **Be.** paste radi-
lily. **z.** viij. fermētū. **z.** iij. ficuū bñ piguū. **z.** iij. pul. fimi co-
lūbi. **z.** y. mell'. **z.** iij. f. croci. **z.** iij. cū q̄to antig adipis sufficē
fiat ēpl̄z: qd̄ deā sūt ēpl̄a ad apiedū āpa pl̄z valēt. **¶** Et itē
pot' q̄ sequunt: q̄ p̄m' ē. **Be.** fermētū tritici. **z.** iij. i petia li-
gatū p̄ ole cū sua nocte i li. viij. aq̄ i ifusioe dimitte: debic
petia eēbe: et in aquā illā: lib. i. mell' ipone: et vsq̄ ad p̄sum-
ptionē q̄rte pris buliat et colet postea: et de tali aq̄ calā se-
pe bibat ifirmū: ip̄e q̄z fermētaria iuscula māduet q̄ acci-
piat d̄ pasta triticea bñ fermētata: et eā cū aq̄ subtili distē-
peret: ex q̄ pulstē faciat: et si puls illa cūz aq̄ decoctōis ficuū
ficeret: melior eēt. **¶** Pot' q̄z ex pasta ordeī fermētata pul-
s fieri: et sitib' cū decoctōe ficuū in aq̄ p̄ libito mel addere
poteris. **¶** Mes. so in isto casu triticū māducari cū mel-
le p̄cipit: vñ in q̄ mel decoq̄ facias. **¶** Rursus ex faria ci-
cey fiat esculū i b̄ pueniēs multū. **¶** P̄ais bñ fermētat'
i aq̄ mell': aut in rob ifusus puenit. **¶** Conuenit q̄z yroua

sozbillia: et lac cū modico mell': ita sic mulget abybere calz
et sic aliq̄l' cōdat. **¶** In **z.** mēsa mēf. gra. pini et amig. tā
dulces q̄ amaras p̄cipit. Que deā sūt ad erupēdū āpa pl̄z
valēt. **¶** At si cū istis eruptio neq̄at patiētē moueri subi-
to hincide diuersimode veteres iubēt. Eū ēt sup ifirmūz
lar' situatū sbito reuoluūt ad aliō. Et iuuat pl̄z sup lectos
pēsiles eos ponere q̄ cū funib' i acre suspēdunt: tales enī
q̄ libuerit p̄pellunt. Et nos itālic tales pēsiles lectos pā-
theas appellam'. Aliq̄ eos ponūt in cunis: et alij in rotatis
cathedris: q̄s velociter trahūt. **¶** Prouocare tussis vomi-
tū seu sternutationē valēt mltū. **¶** Si p̄ modū hūc in vi-
gesima vel citra āpa nō rūpat dolore et accētib' alys p̄se-
ueratib' moriet ifirm'. Et si euasit grāz obtinebit: pauci:
imo paucissimi euadūt. **¶** Et si āpa in tpe illo rūpat: et sa-
nies alba cqlis p̄iuncta et bonū hñs odorē expuat vtute cō-
stāte feb. et accētia reliq̄ p̄ticulr remittant: et tūc patiētez
tūū libatur certissime scies et potissime: si ad talē eruptio-
nē lenitas locūditas ges ac desiderij bonitas p̄sequē. P̄ria
vō boz si fuerit tuus patiētē p̄ biteris cōmitte. **¶** Ru-
pto itaq̄ āpate et bonis apparētib' signis. Qualr sanies
mūdificāda sit: et successiue vlc' sanādū erit: deiceps mo-
dus est scribēdus qd̄ adiūuāte deo in seq̄ntib' fiet caplis
p̄pter qd̄ p̄sti caplo finem impono.

¶ De his q̄ pleureticū vlc' mūdificāt sanie siue p̄spū: si-
ue p̄vina: aut p̄egōnē ex p̄ect' educūt. **CAP.XVIII.**

¶ Ue vlc' mūdificādo sanie educūt sūt i p̄sti ca:
d̄scribēda. S̄z tua iterest cōsiderādū p̄ ad quē
locū rupto āpate sanies ip̄a defluxerit. Nāz si
ad pl̄monē: vt plerūq̄ accit tussiedo p̄screatū
emittit. Si aut ad pectoris p̄cauū p̄ venā ma-

gnā intrās. vt. s. ca: 6: d̄cū fuit ad epar interdū mittit: q̄ si
ad gibbū p̄vina: et ad cōcauū p̄egōnē expellit: et iterdus:
vt ingt **Med.** i locū vñū recipit: et sua nimia q̄titate pau-
paulū ifirmū suffocat. **¶** Aliq̄ aut ibidē sanies cōculca-
ta maiorē cōtinue putrefactionē suscipiet: et p̄ viā resuda-
tionis ad pulmōnē trāsies ip̄s exulcerat: et bonū patiētez
duē ad p̄stis. Qz itaq̄ ad quē locū sanies ip̄a duenerit cō-
siderare: q̄ locoz d̄ria variant medicāia: vepz nisi vsq̄ ad
xl. dies fiat mūdificatio: vt i p̄nosticis hūsti trāsibit i p̄ti-
sim. **¶** Si nā iḡ icipit m̄az p̄screatū emittere aq̄z ordeī:
vlt aq̄z rubei zuchari i potū sepe dabis. s̄z his melior ē mel-
lis aq̄. Et b̄ casu pl̄imi oximelle simplici vsi sunt. **¶** Mesue
vō aq̄z secantiabi **Hal.** aucte comedat. Et ip̄e accipit mell'.
lib. **f.** zuc. li. i. aq̄ fōtis li. iij. coq̄nt cū facilitate p̄tine aby-
ciēdo spūmā. Et **z.** p̄te p̄supta ipone: li. y. aceti pl' vñ min'
fz q̄ q̄ris plus sit extiguere et cole feruorē remittere. Et
vbi maiorē velles facere abstersionē min' zuch. et pl' mel-
lis ipones. Cū lēto itaq̄ et claro igne sine fumo debite co-
quat. cui' **z.** y. accipies et aq̄ scabiose: aq̄ lily: aq̄ ifopi. añ. **z.**
i. misce: et i aurora calm p̄be. Illic at ad duas horas ab. **z.**
iij. ad. vi. aq̄ ordeī dabis calē. **¶** Uel ifrascripta decoctōe
vterl q̄ ē. **Be.** ca. ve. herbe yso. añ. **MD.i.** ficuū siccaz piguū
z. iij. passul. **z.** i. f. ligri. **z.** i. fiat decoctio. de q̄. **z.** y. cū melle:
p̄vice dabis. **¶** Ubi forti' ifrascriptā decoctionē facias:
q̄ ē. **Be.** yfopi. ca. ve. oz. añ. **MD.i.** f. ficuū siccaz. **z.** iij. passul.
enucleatay. **z.** y. radi. yreos. se. vtice ligri. añ. **z.** i. carniuz
dactiloz piguū. **z.** i. f. fiat decoctio: de q̄. **z.** iij. cū melle p̄
vice dabis. Uel mel ip̄s cū istis decoctōib' obulire facias.
¶ Et ex his decoctōib' si libz potes syrupū facere cū mel-
le ac penidiay. añ. lib. i. f. de q̄. **z.** y. cū. **z.** iij. decoctōis oz. et
yfopi p̄vice dab. **¶** Et si p̄scriptis adhuc forti' ifopi. **MD.i.**
f. accipies et ca. ve. **MD.i.** radicū yreos. se. vtice. añ. **z.** i. f.
ficuū siccaz. **z.** y. passul. **z.** i. f. ligri. **z.** i. fiat decoctio: de q̄ cū
melle p̄ libito dab. vñ cū lib. i. penidiay. et li. i. mell' syrupū
facias: q̄ vt. s. vttere. **¶** Et itē forti'. **Be.** passul. sebestē pin-
guū. añ. **z.** iij. f. ficuū. **z.** iij. ca. ve. yfopi calānti passul. añ.

Comentariolus

3. ij. ligritie. se. vitice. an. 3. i. f. fac. syrupi. de q. 3. i. f. cu. ij. 3. aq. mell. exhibe. p. vice. **¶** Alii que boni mesue aplissime laudat. B. prassi. 3. x. ligri. yfopi calameti ca. ve. 3. x. radi. cu. apy. feniculi. petroselin. an. 3. v. amigdalaz. mūdātā. ruz. pinearum. fenugreci. an. 3. v. passul. enucleat. 3. vi. carniū. inuub. sebe. an. 3. y. ficuū. sicca. mūero. x. fiat deco. ctio. Et si fieret in aq. plumali pualet. Deū. cū. melle. mel. lis. penidiā. z. rob. an. lib. i. f. syrupi. facias. cui. v. si. ut. pcedētū. **¶** Ex pfectōib. q. pueniūt. p. B. succi. caulii. li. y. mell. 3. i. buliat. tū. q. loch. formā. recipiat. z. cū. icipit. in. fridari. pul. pulmonis. vulpis. 3. f. adde. z. croci. 3. y. f. Et si. at. loch. de. q. patiēs. tuus. sepissime. in. ore. tenēdo. transglu. tiat. saluā. facilitat. **¶** Alio. poptimū. B. penidiā. amig. dulciū. mūdātā. an. 3. x. carniū. dactilo. pignū. 3. xv. fi. cui. carniū. passul. an. 3. i. dragagati. se. feniculi. an. 3. y. pa. ste. radi. yreos. 3. y. z. cū. q. to. mell. sufficit. fiat. loch. **¶** Ali. ud. itē. valde. bonū. B. spice. croci. an. 3. i. yfopi. sicce. prassi. an. 3. ij. mirrhe. 3. y. paste. radi. yreos. 3. i. farie. orobi. 3. y. y. pipis. 3. i. f. passul. enucleat. carniū. dactilo. ficuū. pin. guū. penidiā. mūdātā. an. 3. y. pulueris. āda. pulueris. z. tur. reliq. vō. subtilissime. pterant. debic. acci. succi. caulii. lib. v. g. tū. p. tū. spū. m. auferēdo. buliāt. q. plus. q. medie. tas. sit. p. sumpta. cū. q. postea. rob. lib. i. misce. mell. li. i. f. fi. at. loch. de. q. vtere. **¶** Med. loch. sglle. mltū. comēdat. q. sic. p. f. q. succi. sglle. z. mell. an. ptes. eqles. B. z. bñ. sū. liāt. q. loch. formā. suscipiāt. Ego. at. solū. succi. sglle. p. tē. vñ. accipio. z. mell. ptes. duas. q. illud. ore. retētū. adeo. ligū. z. mo. z. dī. cat. q. patiētes. male. coyti. pnt. s. illō. ē. suau. z. v. tū. o. sum. satis. **¶** Uel. loch. illō. de. sglle. cū. alio. loch. v. l. y. rupo. misce. sic. q. gustui. fiat. n. agis. gratū. **¶** Ualer. q. 3. i. B. casu. loch. de. pino. loch. sanū. z. exptū. q. b. si. libet. vtere. **¶** Ego. aut. i. isto. casu. ifrascriptā. p. sectionē. gustui. valde. grata. fa. cere. p. uenit. q. ē. B. farie. orobi. se. vitice. an. 3. y. pul. plino. nis. vulpis. 3. ij. f. yfopi. sicce. 3. y. succi. ligritie. dragaganti. se. feniculi. an. 3. i. corci. 3. y. granor. pini. amigdalaz. dul. ciū. mūdātā. an. 3. y. pulueris. āda. i. puluerē. subtilissimū. redige. reliq. subtilissime. pterant. debic. B. suc. al. cū. aq. yfopi. dissoluti. lib. i. f. paste. radi. yreos. 3. y. coqñ. debite. z. p. scriptis. i. positis. p. sectione. fiat. de. q. patiēs. i. ore. tenēdo. sa. liuā. facilitat. **¶** Infrascripta. q. 3. z. si. nō. gustui. sit. delecta. bil. mirabil. tū. valet. B. se. lini. torrefacti. 3. i. se. vitice. fa. rie. orobi. an. 3. f. radi. enule. cāpane. radi. yreos. se. bōbici. pulmonis. vulpis. mirrhe. croci. granor. laui. an. 3. i. f. Cui. v. si. u. s. Rā. cū. melle. aut. vino. cocto. subtili. ad. v. l. pectoris. z. angustia. anbelit. p. l. z. comēdat. **¶** Itē. 3. i. p. cis. ligde. cū. melle. **¶** Alias. i. casu. isto. ifrascripto. v. si. u. s. puluere. qui. mirabil. iuuat. Et. itē. B. farie. orobi. radi. enule. cāpane. an. 3. y. se. vitice. 3. y. f. pul. pulmonis. vulpis. 3. f. diatreos. cū. radice. z. suc. solū. 3. y. c. dōsis. s. dō. vacuo. sit. coclear. vñ. p. vice. cū. aq. mell. vel. melle. v. l. cū. rob. v. l. cū. syrupo. v. l. cū. decoctōe. aliq. ex. appropatis. **¶** U. B. mirrhe. 3. i. se. bō. bici. croci. an. 3. f. pul. pulmonis. vulpis. se. vitice. an. 3. i. f. 3. sic. cādi. ad. pōdus. oī. z. fiat. puluis. c. dōsis. sit. ut. pcedē. tis. **¶** In. B. q. 3. casu. cū. spōgia. filtro. aut. vesica. fōmētatio. nes. facite. p. ueniant. vñ. cō. z. emplāstra. Et. de. his. caplin. xv. satis. copiosum. te. efficit. **¶** Laudat. itē. in. casu. nro. n. mesue. vomitus. interpolati. q. cū. mell. aq. z. modico. sal. aut. sinapis. additi. puocet. **¶** Ex. cibis. i. B. casu. p. uenit. b. sūt. carnes. edine. aut. pullie. z. potissime. ipsaz. brodiū. aut. bro. diū. caulii. leuiter. coctoz. cū. oleo. amigdalaz. dulciū. p. di. tū. debic. cū. melle. aut. suc. māducatū. z. vbi. febris. nulla. aut. multū. remissa. fuerit. cū. his. fercul. pip. comedat. amul. tū. mūdificat. z. expicat. i. mūdificādo. sanie. **¶** Bon. Rā. atq. veteres. alij. lac. mulieris. p. l. z. comēdāt. Et. lac. cap. ita. calz. sic. mulget. ab. vberē. cū. q. sp. aliq. mell. aut. suc. plue. risati. ponas. Cui. dōsis. sit. ab. 3. ij. ad. y. y. p. vice. **¶** Por.

aut. sit. mell. aut. suc. ru. aq. aut. vinū. albū. cū. altero. ipoz. lipbatū. qd. poti. ad. dulcedinē. q. ad. acritatē. decliat. z. sic. vbi. p. creatuz. sanie. emitti. posse. iudicaueris. p. scripta. tibi. cura. sit. **¶** U. vbi. p. vinū. illā. dignoueris. mūdificari. erūt. dāda. diuretica. vt. radici. apy. feniculi. petroselin. z. sparagi. decoctio. cū. q. b. p. sūt. aneti. aut. feniculi. semia. aut. h. s. addi. Cū. his. oib. ca. ve. yfopi. sicca. aut. pētafilonē. cū. suis. radicib. z. aliq. itē. passulas. iponere. bonū. erit. Q. si. talia. p. tē. pare. libet. adde. radici. cicore. lactuce. endi. atq. scariole. v. l. ipsaz. semia. v. l. iij. se. cōia. v. l. semia. vitice. elige. igr. ex. his. q. dca. sūt. tibi. magis. grata. Et. decoctōes. iulep. seu. syropos. cū. suc. v. l. melle. p. libito. fac. Nec. obliuiscaris. mell. ac. ordei. aq. sepe. dare. Ille. nāq. lauādo. v. l. absterge. do. p. bibe. ne. loca. p. q. sanies. trāsit. vlcerent. **¶** In. isto. ca. su. cassia. fistula. p. uenit. atq. māna. Et. sit. dō. ab. 3. i. ad. 3. i. f. m. āne. vō. ad. y. y. f. q. ad. ij. z. v. 3. cū. decoctōe. ca. ve. yfopi. ligri. passul. z. iij. se. cōiū. frido. z. cū. cassia. aut. cū. ipis. mā. na. distē. pari. sp. v. i. o. syrupi. v. l. viol. mell. 3. i. addēdo. **¶** Et. si. tal. sanie. sit. ad. itestia. trāsit. clisterib. lauatiuis. sepe. vte. re. p. os. rosātū. syropus. frēqñter. dato. z. aliqñ. 3. i. mastice. cū. aq. endiuie. v. l. ro. f. syrupi. aliq. addēdo. Et. isto. mō. taz. epar. q. itestia. p. q. sanies. illa. trāsit. ne. vlcerent. defendes. poptie. **¶** Solēt. vbi. sanies. ifra. pect. ad. locū. vñ. coadu. nata. fuerit. cauteria. aliq. fieri. z. iter. costas. interdū. aptio. cū. sagitella. z. his. ego. exp. s. u. z. enasit. ifirm. S. q. calus. tal. rarissime. accit. cū. q. cura. ista. i. ca. d. epimate. ordinate. d. scripta. ē. vbi. si. op. fuit. tale. canteriū. fiēdi. mō. z. illic. regē. **¶** De. cura. pleure. f. q. i. costaz. muscul. nascit. CA. XIX.

Ura. nō. v. pleure. f. q. i. costaz. muscul. nascit. in. aliq. applicadis. ab. ex. ab. aly. solū. mō. differt. **¶** Lenitōe. igr. v. t. r. z. flōmia. fm. exigētia. fa. ctis. ac. q. 3. cū. spōgia. filtro. v. l. vesica. fōmētatio. nib. post. diē. v. y. vbi. dolor. nō. gnerit. v. t. o. f. az. sup. loco. apponi. iube. Et. vbi. op. fuerit. cū. scarificatōe. illa. n. dolores. sedat. z. mās. ex. ad. cuti. trahit. z. sic. ifirmus. hac. de. cā. de. p. ditōe. securat. vt. supra. ca. xi. dclāui. **¶** Et. in. B. casu. empl. ifrascriptū. p. uenire. veteres. testati. sūt. B. ca. momille. malue. an. 3. i. maluanisci. radi. yreos. an. 3. y. ficuū. pignū. 3. iij. coqñ. deide. pistent. cū. radicib. misce. pul. sinapis. rubei. 3. v. z. cū. veteri. assungia. ipiguet. z. fiat. sup. locū. eplz. 3. p. f. n. mās. ex. ad. cuti. trahit. z. dolorē. sedat. **¶** Et. folia. caulii. in. butyro. decoq. postea. pistent. q. de. plure. colūbini. fumi. p. libito. admisce. z. locū. eplā. **¶** U. eplz. de. sinapi. qd. iuber. Med. Et. ē. B. sinapis. p. diē. nālē. i. aceto. remollit. z. postea. s. b. lissimē. p. triti. li. f. paste. ficuū. pignū. q. p. diē. i. aq. cala. ifuse. p. mās. ferit. li. i. fiat. ex. eis. eplz. Cui. si. libet. vt. piguet. fiat. p. az. assugie. veteris. ipone. z. aliq. loco. sinapis. capraz. ster. iponūt. v. l. colūbinū. Rā. at. ex. nauali. pice. locū. emplari. faciebat. **¶** U. ex. adipe. adusto. cū. cinere. radici. caulii. mixta. tale. n. eplz. expicādo. mām. ex. hit. ad. cuti. apate. igr. ex. cuti. p. hūc. modū. tracto. cū. ma. turatiuis. si. op. fuerit. suppure. debic. cū. sagitella. siue. ru. ptorio. apiat. z. successiue. mūdificet. z. p. solide. S. q. z. ta. lia. ad. dños. cyrugicos. p. t. nēt. eis. hāc. remitto. curā.

De. dicta. i. cura. pleure. f. obsuāda. CAP. XX.

Tcure. b. i. uictissimē. plres. finē. iponere. resta. bat. diete. doctrinā. iscribere. q. v. tute. p. stāte. s. z. diuersitatē. tpm. b. morbi. v. l. u. z. variat. S. v. i. his. tū. patiētē. gubnare. scias. pla. describaz. A. tenui. dicta. p. n. sumēs. ad. grossiorem. p. t. iue. trāfēdo. **¶** Cōstāte. itaq. v. tute. aq. oz. cū. suc. v. l. sine. solū. dāda. erit. Et. vbi. forti. ex. faria. oz. pulit. sat. i. rarā. z. bñ. co. ctā. exhibe. Nā. vt. ingt. bon. Alex. Si. nō. bñ. coquat. iflat. hipocū. dria. quēadmodum. z. alia. legumia. **¶** U. tale. fac. pulmētū. a. veterib. tū. comēdatū. vt. nibil. supra. nā. ex. co. ticatū. ordeū. simplici. aq. coq. s. ex. tū. pistet. z. ad. ozale. p. az.

E 4

De passionibus

- 19^m. De signis demeratiuis causarum appetit⁹ canini. 42.
 20^m. De eo qd ex appetitu canino p⁹nostrari debem⁹. 42.
 21^m. De cura appetit⁹ canini a quacūq; cā pueniat. 42.
 22^m. De bolismo qd sit: et que sint eius cause. 43.
 23^m. De signis demeratiuis ac p⁹nostrici bolismi. 43.
 24^m. De cura bolismi in generali. 43.
 25^m. De lipothomia qd d^r fames sincopal⁹ et de cura ei⁹. 43.
 26^m. De siti naturali nō nālī et p⁹ter naturā. 44.
 27^m. De cāis gñantib⁹ sitim p⁹ter nās puenitib⁹ taz a re ex-
 trinseca q̄ intrinseca. 44.
 28^m. De signis tā nālīs q̄ nō nālī atq; voluptuose sit. 44.
 29^m. De signis p⁹nostrici sitis nō nālīs atq; voluptuose. 44.
 30^m. De cura sit⁹ nō nālīs in vli p⁹ regim⁹ sex rep⁹ nō nālī. 45.
 31^m. De cura sit⁹ nō nālīs a q̄cūq; cā puenit⁹. 45.
 32^m. De notificatōe doloris stōi: et cāis: et q̄t sit spēs ei⁹. 46.
 33^m. De signis demeratiuis doloris stomaci. 46.
 34^m. De signis p⁹nostrici doloris stomaci. 46.
 35^m. De cura doloris stōi s^m ordinē causarū eius. 46.
 36^m. De sedatōe doloris stōi a mala q̄litate puenit⁹. 47.
 37^m. De sedatōe doloris stōi a q̄cūq; cā puenit⁹. 47.
 38^m. De apatib⁹ stōi et causis eorū ac diuisionibus. 47.
 39^m. De signis demeratiuis apatū stōi tā gñalib⁹ q̄ spālīb⁹. 47.
 40^m. De signis p⁹nostrici apatū stomaci. 48.
 41^m. De cura apatū stōi a mā cala puenit⁹. 48.
 42^m. De cura apatū stōi a mā fria tā i duritiē p⁹for q̄ n. 48.
 43^m. De vomitu nausea s^mueritōe: et q̄cūq; ipaz cā i gñali. 48.
 44^m. De signis demeratiuis spērū vomitus. 49.
 45^m. De signis p⁹nostrici vomitus. 49.
 46^m. De q̄busdā gñalib⁹ in cura vomit⁹ obfuādis. 49.
 47^m. De cura vomit⁹ sanguinei p⁹terius exhibita. 49.
 48^m. De cura vomit⁹ colici p⁹terius exhibita. 50.
 49^m. De cura vomit⁹ tā san. q̄ colici p⁹terius applicata. 50.
 50^m. De regimē sex rep⁹ non nālīū tam vomitū sanguineo
 q̄ colico puenitū. 50.
 51^m. De cura vomit⁹ regmatici. 50.
 52^m. De cura vomit⁹ mli: et vomit⁹ puerorū: et factia vērō. 51.
 53^m. De singultu qd sit et quotuplex. 51.
 54^m. De causis singultus. 51.
 55^m. De signis singult⁹ demeratiuis et causarū ei⁹. 51.
 56^m. De signis p⁹nostrici singultus. 51.
 57^m. De cura singult⁹ tā de replone q̄ de sanitōe facti. 51.

De meri et egritudinibus eius.

gū appellat⁹ ab yso qd ē iter: et fago ductio: q̄ si nutritiū p⁹
 eū it⁹ ductio: et pp b latini qdā cū portā supiorē appellat⁹.
 Lōpōit ex carne: et ex duab⁹ pānietarib⁹ plāis tūic vilos tā
 lōgitudinales q̄ trāuersales hñtib⁹: q̄z it⁹ it⁹ it⁹: ut facili⁹
 extēdi possit neruosa mag⁹ et carnosā m⁹ fuit: cū p ipaz rē
 durā ali q̄ trāsire necē sit: et vt p cā tāq; p rotūdā manicā
 ad stōz nutritiū igredi possit ad fauces v⁹ p⁹git. Et ex
 gb⁹ notificatio ei⁹ fat⁹ p⁹. Est n. meri mēbz lōgū p⁹cauū cō
 canitate rotūda ex carne: et duab⁹ vilosis planis tunic⁹ cō
 textū: q̄z it⁹ it⁹ it⁹ neruosa mag⁹ et carnosā min⁹ exilit vt
 p cū tāq; p portā seu manicā nutritiū ad stōz igredi pos-
 sit ad fauces v⁹ p⁹git. Ledi⁹ meri cū trāsglutiedī ipe-
 di⁹ actio: et si i gñe ois ei⁹ lesio sp⁹ māifeste p⁹bedat. Que
 tripl⁹ fieri p⁹git. scilicet diuine et corrupte. Ablate gdes
 cū paties pēt⁹ nihil trāsglutire possit. Diuine qñ paz cūz
 difficultate trāsglutit. Corrupte qñ cū trēore et titilatōe p⁹
 ties trāsglutit. Et ois ei⁹ lesio: aut p cōitātē: aut p p⁹petat.

CAP. I.

In quo declarat⁹ qd d^r stomacus cūz eius anothomia et

Descriptione.

Uia egritudinū stōi doctrinā d^rscribere volo p⁹
 vidēdū ēvū ipe d^r. D^r at stōs vt Symō iqt Ja
 nuēf: et nūllū aly a stōa grece q⁹ latie idē ē qd
 os et cūz vērō q̄ si vērō os. Et sic b⁹ nōi stōs
 os vērō solū ipoztat. Usualī tñ noie p⁹ aggregato ex ore
 et vērō ipe stōs accipit: q̄t sit i p⁹posito. S⁹ si recte ipe
 xeri p⁹ter p⁹ncipale nullū regio qd oib⁹ ita vlt⁹ fuit sit ipe
 stōs. Jō bñdict⁹ de ipm in me: corpis collocat⁹ vt i cōvi
 gore mēbz cireū stānū p⁹ficiat ibi digestio. Est n. archa
 cibi q̄ final⁹ membra oia nutritiū. Et sic p b⁹ nutritiū
 tū oib⁹ fuit p⁹ter oib⁹ nocuū tū i ferre pōt. vt p⁹stāt in li
 bello de stō. vñ Halos stōi. iō antiq⁹ p⁹cordiū vocauerūt.
 Et idē qd iterior: dīc⁹ cū oib⁹ nāq; mēbz stōs alligātā
 bz. Cū cerebro qdē: ad ipz vñū neruoz puenit q vna sup
 meri inolutōe reuoluti: ipz tādē stō p⁹uand⁹ et i mūtissī
 mos villos dimissī i subz oz totā p⁹erunt: p⁹ tñ i ore cū
 mag⁹ f⁹ibile pp⁹ fari: atq; sit⁹ et ei⁹ sanitōes p⁹ciēdā cū cē
 opōtuit. Quir tñ ei⁹ suba neruosa mltū: vt extēsbil⁹ et cor
 rugabil⁹ foret. al⁹ n⁹ potuiss⁹ assūptū cibū bñ p⁹lecti. Quir
 itē ex duab⁹ tūic p⁹osit: q̄z ex⁹ carnosā fuit mltū: vt p
 cibo digerēdo calior eēt. Intri⁹ neruosa p⁹ pp⁹ plimā f⁹ibi
 litatē stō neciā. et vt stōs f⁹z erigētā fuscipiedī cibi fieri
 extēsbil⁹. et iterior s⁹ f⁹icies stōi eēt solida: vt n⁹ facili⁹ ex
 occurū acuti l⁹ aspi l⁹ core l⁹ alteri⁹ forū ipm ois s⁹ for⁹ cibi

ut pot' assumpti h' p' p' c. d. in b'is: r. iz. terty. c. i. r. 7. d. iuuam
tis mebroz: z. ca: r. de iuuameti stoi plima b'it. A pte de
ep cu pen' gbusda q' se velut digiti man' eu' aplexates sup
ponit a q' dda magna vena p'gredi q' i pte posteriori i loco
mioris circuitois p' logu' trasies sua calitate stoz calefac' e i
minutissimos raios tade d'isa p' q's nutri' eidē defert i tota
stois sbaz semiat: r. bi rauli i ex' vene tuica d'pheduf i itri'
vor: r. si visii effugiat disp'guit r. h' appz p' san. effu. Si i p'ino
solo fiat p' miseraicas. Itē stoi v'ea q'da meliaz nāl' d'ferēs
epi alligat sple' q's q' i sinistra pte ligat: a q' v'it: vt ea si ipm
gurgitas fāis tpe q'da tristē f'atōz cāet. Rursus a cōde
artaria q'da magna ad ips' stoz p'ueit q' p' minutissimos rāu
los p' sbaz eiusdē disp'fa carne ei' euētat atq; vigorat. A fel
le q'de ad fūdū stoi ram' q'da i ples d'isus rāos colāz rubēā
gra iuuāde digōnis d'ferēs: r. itē riorē tuica n' p'rasies i ipi'
suba sp'gii' p'cauitatē neq; p'rigēs. Dorso at atq; v'iscerib'
alys ligamēt' firmis visibil' colligat. In aūrioz vō pte col
ligat cū zirbo r. mediāte portēario cū duodēo alysq; itesti
nis. Quāt at stōs oblog' figure rotūde: q' tal' ē ab occurrēti
b' q' ledet p'it tutissima r. illoz capaci'. Quāt r. itēz curua
ē: q' si sic n' eēt orificia ei' eēt i directo posita. Cūq; statu
re recte bō sit an' tps debitū ab eo cib' d'cedisset. Et ex his
oib' q'd sit stōs fati p'z. Est. n. m'bz p'cauit' r. p'fecte rotūdū i
me: corpis sitū mēbr' spie kisti fell' dorso duodēo ac zirbo
apte colligatū duab' tuicis p'ctū: q'rū itrin' n'erosa: ex'
vō carnosa magi existit ad cibi ch'ilificatōez finalr ordiat'.
Et sic p'z q'd sit stōs: q'd h' capli itētio fuerat.

Quid sit appetit' i g'ie r. q' p' p' q' mot' cāf. C. A. III.

Sup' est at stoi egritudines inestigare: q' n' solū di
uerfay q'itatu seu mēbz: s' fm loci cōicātōez
r. p'pētātē vt iferi' app'ebit: plin diuersificat'.
De q'b' oib' ordie q'da seq'ntib' i caplis dō ad
iuuante tractabit. Appetit' nāq; in g'ie nihil
aliud est q' ieliatio appetēt' ad appetibile. Vñ appetit' ab
alio q' p'itētus d'g' in nālem r. aiale didif. Nālis sine co
gnitōe fit q' nihil aliud ē vt q' ieliatio q'da ad formā v' rē i
quā nāl' sū app'hefōe tal' sit ieliatio: q'r māz p'mā formā
appetere dicim'. Et tal' vt q'da aūt ē z'. f. cōis q' nāl'ib' oib'
reb' iest. eoz ēē nāq; p'is ē vt suo inēē p'mancāt r. p'feruēt:
q'z q'b'z ens nāle appetit nāl' p'mācre. Ali' p'ctiaris q' reb'
aial' solūmō iest p' restauratōz d'p'diti vt iēē p'mācāt r. cō
fuer' appetitū nutritiū: q' restauratiōe cessātē seg' mōis i
breui r. tal' i oib' m'bzis repit. Ergo p' restauratōe soluti at
trahere d'fiderāt. Duplex tñ i stō nāl' appetit' repit: vn'. f.
cōis q' cibū ab ex' p' toto appetit. Ali' ē p'ctiaris v' p'p'is q'
n' alr q' mēbz cetera nāl' appetit. Aial' appetit' ē g'dez
appetētis ad rē p' ipaz v'itū aial' app'hefōne q' vt ad. p'p'ost
tū spectat bō ab ex' ad aliqd attrahēti. mo'. Et tal' appeti
t' fensitiu' iest solū stō r. n' mēbzis alys quē vt statū patebit
famē appellāt p' q' cānda g'nq; mot' reg'rūf. Prim' ē mē
broz ianitiō a calore nāl' ab alio p'ine mēbroz bu' r'efol
uētē cāta. z' ē attractio m'broz a v'is. Vene itaq; ianite
ab epe attrahūt sāguinē r. sic cāf. 3. mor'. Attracto sāgui
ne ab epe ipz: tē bu' ch'ilosū a stō attrahit. r. h' ē 4. motus.
S'z ad b'z fuctōez seg' ipi' oris stoi corruga' ad quā seg' q'
dā tristi fēsa: q' p' effusiōe melie ordie nāl' s'ipm os stoi a
splene trāsmisse plz auget: r. h' ē 5. motus q' ē alioz finis: q'z
ad ips' seg' illa tristi fēsa: Quā. 5. 4. d. acc'nti. 6. p'm. famē
appellat. S'f'us igt. n. bāc fēfatōez fētiēs famēs appellat'.
f. 3. 4. d. aia v'it pot' famē eē appetitū bāc tristi fēfatōz iē
q'ntē. Lū aliqñ appz q' vā famēs f. 3. h' ē q'da tristi fēsa: ab
ill' g'nq; motib' tādē cāta: quā ab ex' attrahet cibū stō ap
petit. f. 3. at Arist. vā famēs ē appetit' q'da p'is illā tristi sen
fatōz r. sic p'z q'd sit appetit' quē famē appellamus: p'z ē q'
r. q' sint ad ipam verā famē motus requisiti.

De causis ablationis r. diminutionis appetitus quez fa
mem appellamus. CAP. III.

Ape' aiale stoi quē famē appellam' tripl' le
di p'rigit. Ablate qñ n' p'it' appetit'. Diure cū
paz sic i bolismo d' q' ifra. Corrupte qñ ea appe
tim' q' iterdū būane spēi icōuētiēta fē: sic car
bōes lutū cimices r. filia. Et qñuis i appe' tā
cibi q' pot' lesio esse p't. In p'nti tñ d' lesiōe appetit' quē fa
mē appellam' tractabit: r. p. f. d. ablatōe r. ei' d'nutōe cū ab
eisdē cāis fm tñ min' r. magis fieri p'rigat. Ablatōis vō seu
diutōis appetit' stoi 4. p't esse cā. p' q'nq; p'dictoz motūū
seu alie ipoz ipeditiū. 2. melie f' os stoi effusiōis d'fect'
a splene. 3. oris stoi nocuitū. 4. ab ex' cibi app'ximādū
d'fect'. Cū ad p' n'it ianitiō mēbroz p'cederet nlla v'ea
fieret ianitiō. p't ēē esse nocuitū tale in venis: vt oplo āpa
ant aliqd tale q' nihil ab epe traheret. Et p' idē i epe: q'z op
pila: v' āpa vel tale aliqd ipeditet attractōez ei' a stō. Et si i
ore ei' nā tal' tristi f'fatio fierz nlls foret appetit'. Et ex his
p'z q'r ipeditiū g'nq; motūū v' alie illoz ablatiōis v' di
mutōis appetit' p't ēē cā. Istoz g'nq; motūū ipedi' cā p't
ēē tā itri' q' ex'. ex' q'dē vt aeris calitas excessiua balnei
v' p'filiis potēs calozē nālē e'neare vt n' possit bu' m'broz
resoluere. r. sic m'bzis n' ianitis n' fieret a v'is fuctio r. p'iter
mor' q'z cessabūt. Idē faceret excessiua fritas quocūq; ista
fuit calozē mōtificās l'extignēs. Nimiū exercitiū r. qes ni
mia sōn' p'lix' r. f'fina vigilia ciboz seu potūū replō r. f'ro
r' maxie ac oi digōni fbelliū. nimia itē ipoz abstīnētia: q'z
calozē d'bilatō d'bil' fit v'ea fuctio. S'f'flua itē ai accēi' vt
nimia tristi: q'z spūs tristi expiccat ossa. nimia circa rē aliqz
solicitudō: vt i mercatorib' r. studētib' assidue: r. i duot' re
ligiof ex corde p'ine p'p'clatib' sepe accit ac paup'cul' n'
philocat' q' p'ine ex corde tñ d' amafia sua cogitāt vt ois i
talib' opō nāl' oio cessz. Et p'fcriptoz oiu' cā est. Q' cū aia
alicui rei se itēta dat se totā dat. iō d'ata sub ocul' n' v'it. Et
pp' h' nā calozē a digōne nlla aut pauca seg' ex' q' abla' seu
diut' se' appe'. Idē gau' igēs sepe fac. Et his coit' ānecrif q'
supās calozē nālē resol' i tñ digōz d'bilatāt vt a m'br' nlla
l'pauca seg' attra' r. idē nimia ipi' coit' abstīnē. Q' n. id fa
ciat abstī' n'ine viri potētes vt vidue duote iuuenes fligio
se ac paup'cl' scholares n' abstī' subitā iterdū mōtē iaur
rūt. Ex q'b' p'z q' pp' h' pole ē digōnē i tñ d'bilatari q' v'ea
fuctio pauca aut nlla fiat. Lā itri' p't ēē n' būidi substāti
fici resolō vt i adurētib' fē. r. ethica r. silib' būioz q'z iurida
tio aut ipoz nimia replō. Nā. n. tē f' eos digōnē itēdēs ē cā
q' m'bra n' attrahūt: vt i v'fso eritio r. aialib' vt p'it. A. c. d.
d'ftru. appe. r. d'bili'. illa. n. diu a cibo abstinent. r. h' ē cā q'r
ifirmi crudis būidi' p'pleti sepe a cibo abstīnēt diu. Et ali
q's finūq; vidi q' p' ablatōz appe' nihil aut paz māducāt: r.
tñ d' egōnib' i nōbili fat' q'nt' adhuc cū h' emittēbāt: q'z tē
nā ad ipos būiozes digērēdos itēta: r. maxie si i stō fucint n'
alr q'z idigērēdis cib' f'fuitates ab ea resecat: q's p' seccus
emittit. In v'is at epis r. v'ys alys āpata exn' vel opilonēs
nutritiū attractiua ipedit p'nt. Ex q'b' p'z q' p'nt ēē cāc illos
g'nq; mot' ipediētes ex' q' ipedi' abla' l' diutio se' appe': q'z
itense eū ex toto tollūt. diuute vō diuūt. r. sic p'z cā p'. Lā
z' abfessiōis mlie f'fros stoi a splene d'fluēt' q' sua pōticitate
ips' exp'mdo ex acetosi' illā tristi fēfatōz adangz eē p't ipi'
attractie d'bilitas: c' cā ab epe mliā ad stōm mittēdā attra
here n' p't. Ipsi' p'iter opilo d'uritics ac āpa. talia. n. mlie ad
os stoi effusiōne p'hibēt. Cū ad 3. cāz pōt rōne nutritiū
oris stoi appe' mltipl' ipediti. In eo nāq; vt d'cū ē nāl' v'it'
viget r. aial. p' nālē. n. nālē d'fideriū nascit: pp' q'd vt cete
ra m'bra attrahere nutritiū appetit. Per aiale vō doloro
fā illā tristi fēfatōez p'cipit: r. illaz duaz vna ab alia absol
ui n' p't. Cūis. n. dolorosa ista fensatio p'cipiat nāl' d'fiderio
adhuc exite: appetit' tñ auferf: q' co tē v' aial' n' p'cipit ia
nitōz. In his itaq; v'itib' lesio qñz accit pp' alie' q'nis fūm
p'licis v' alie' p'pōnis d'fectu vt ē calitas sup'fina būiditas
sine ab extriseco sine ab intrin' fiat. Et tal' mala s' simplex

De passionibus

vl' pposita cū mā vl' sine cē p̄t. Calitas. n. friditatis et hūidi-
tati appetitū iduc. et sic calū et sic. q. ē fames appetitū remo-
net. vt i aere calō iter agētib' sepe p̄igit et i se sup̄flue ex-
citātib' ac i balneis se balneātib' crescit sit. Fames vō di-
minuit vt q̄tidie exp̄imur. Friditas at̄ n̄ sup̄flua iuuat ap-
petitū. vt s̄ patuit. Sup̄flua vō calozē exterminās dimiuit
siue ab ex̄ siue ab itra pueiat. et siue cū mā vl' sine mā fuit.
Ad illis vō hūiditas i stō natās aut i ore ei' i filtrata stōi vl'
los iuolūēs d̄sideriū deicit nāle. Et sic nulla aut pauca fiet
tractio nutritiū et s̄fatōēs obtūdēs ipedit appetitū. Du-
mor itē falsus seu putridus i stō seu in ore ei' exis pot' eū
ad expellēdūz quā ad attrahēdū irritat. Sup̄flua siccitas
tā appetitū nāle q̄ aīalē destruit. Pōt ē i ore stōi alr fieri
lesio. qz aut p cōitate aut p p̄petatē. Per cōitatē qdēz aut
toti' aut mēbroz p̄clariū. toti' vt i se. acut' et maxie p̄clū
lētialib' et ethicis dualēscētib' i vtentib' exercitio sup̄fluo
nīmū resolutio i sudore dyafozetico. In fame diuturna et
silib'. Per B. n. fit toti' resolo. cui cōpatiēte stō auferit aut
diminuit appetitū. Per cōitatē mēbroz p̄clariū appetitū
diminuit aut auferit sepe vt ex apate epatis vl' mēseraica/
rū vel ipoz attractiōē d̄bilitat. Et idē ex splenis accit opil-
latōē vel apate. q̄rū cā ipoz attractiōē d̄bilitata v̄tute me-
lācolia ad os stōi n̄ p̄pellit. Et idē si cōrupta aut adusta me-
lācolia ad ips' os stōi trāsmittat. Ulcera q̄qz itestioz. et itē
v̄tositās ad stōm ascēdēs appetitū sepe phibz. ac i eis cor-
rūpit exītes hūiores. s̄lir et v̄mes. et maxie si ad stōz ascēde-
rit. Apā vō cerebri aut epat' vebemēs dolor catarr' d̄flūēs
sua viscositate stō adherēs iterdū n̄ruos ipsi' paliticat et
sensatiōēs phibēs appetitū phibz ex toto. Et breuiter oēs
passiōēs cerebri q̄ n̄ruos d̄bilitāt appetitū diminiūtōis vl'
ablatōis cā eē p̄nt. Uidi ēt q̄dā q̄ ēt p polipū vel alic' ēt fe-
tide mae i naso retēte vel alibi fetidū odorē h̄it. Et cū mā
ducāt odorē istū fetidū esse putat et sic cibū oēs renūit. Ex
gb' p̄s q̄l p mēbroz colligatiā dimiuit aut auferri p̄t appe-
titū. p̄petatē aut accit appetitū diminiutio vel ablatio. puta
ex raritate texture stōi p quā a cibo terre' et tēpaz aut nil
appetit seu comedit. Ad idē ex apatib' vl' alijs p̄p̄ys egri-
tudib' d̄ gb' ifra deo auxiliāte tractabit puenire p̄t. Q̄rū
ad q̄rtā cāz i appetitū ex p̄te cibi nocumtū puenire p̄t. Ex
p̄te q̄ritatis et q̄latis. Ex p̄te q̄ritatis. qz ex assūptōē cibi i
pua q̄ritate tā attractiōē q̄ digestiua stōi d̄bilitat vl' d̄ ipo
cibo q̄ ē v̄tplz nīmū sumit. q̄r si cib' ali' d̄et cū p̄m d̄ige-
st' n̄ sit stōus r̄fugit. Resp̄cū vō q̄latis. qz plūma s̄ cibaria
q̄ d̄ se fastidiū ḡnant vt piguedo cerebra et silia aut cibaria
de q̄rū nā ē subuerrere. sic cū cibaria diuersa māducāt. qz
vnū alteri' d̄igōnē ipediēs p̄p̄ ipoz corruptōēs i stō appeti-
tū deiciūt. Et ēt d̄ se aliq̄ s̄ iter q̄ et stōz q̄dā occurrit. p̄pe-
tas occulta. q̄ talē cibū refugit. i. z. tery. tra. z. ca. z. p̄re-
sentat et itē cib' cū hūore in stō d̄iscōuenientiā talē h̄is q̄
ips' stōus refugit. vbi. g. si h̄nti hūore viscosū cib' d̄et d̄ulcis
aut viscosus stōus acuta aut icisua cibaria d̄siderās illū ci-
bū abhoiabit. Nō d̄siderata q̄qz cibaria appetitū deiciūt
ac imūde p̄pata. Aliq̄ etiā sūt q̄ ita spurce et imūde cibaria
p̄parāt. qz stōs abhoiat. vel i vas ponūt n̄ mūdīs. vt plib'
fit i locis. cibaria q̄z q̄stūcūqz laute et polite ac d̄licate p̄pa-
rata boni isup ac laudabil' nutritiū p̄t. p̄tinuū v̄lūz appeti-
tū sepe deiciūt. Ex gb' oib' p̄s q̄ sunt cāe ablatōis et dimi-
nutiōis appetitus. qd̄ de itentōē b' capli fuerat.

De signis demfatis generalibus cārum diminutiōis
aut ablatōis appetitus.

CAP. V.

Ec egritudo seipaz māifestat q̄n. s. ifirm' paz
aut nihil appetit. et sic restat ad cāz signa d̄ue-
nire. Et p̄ qz illi q̄qz mot' q̄ ad appetitū cān-
dū requit. vt s̄ d̄m ē a cā tā extrin' q̄ itrise-
ca ipediri p̄nt. Si cāe extrisece fuerit p̄s ordi-
nē i p̄cedētib' positiū iuestiga. puta si excessiua fuerit acris
balnei. vl' alteri' calitas vel friditas. Si sup̄flūū sc̄m fuit

exercitiū vl' ges. s̄on' vl' vigilia. nimia cibi aut pot' abstine-
tia. si aliq̄ fuerint accitua s̄ua. si coit' nīmū aut ipi' nimia
abstinētia. Et vt oēs res n̄ nāles h̄ icludā. Si d̄efect' i cibo
fuit ordie q̄ 4. cā diminutiōis appetitū q̄ rōne cibi imūde
p̄pati aut alteri' p̄ueit cās iuestigab'. Et si cārū extrisece
q̄ rōe illoz q̄qz motū p̄nt appetitū diuerter' vl' auferit fa-
cile i notitiā d̄ucēs. Restat nūc solū itrisece iuestigare et
vt facili' h̄ fiat p̄sidera. si i his q̄qz motib' aut i aliq̄ ipozū
d̄fect' fuit aliq̄. et tē videb' a vicio toti' vel v̄earū vl' epat'
vl' mēseraica. id fiat. Nā si resp̄cū toti' p̄phēdes si adurē-
tes febres vl' ethica vel aliq̄ h̄ p̄cesserit aut p̄ites adsint.
Apā vō vel opilones vl' alias his mēbris p̄pas egritudines
p̄ signa in p̄p̄ys caplis posita cōgīces. Itē si solū vicio stōi
pueiat p̄p̄ ei' raritatē d̄phēdes. qz sp̄ ex cibi s̄uptōē terre'.
Et qz d̄m ē malā p̄ne v̄tplz h̄ efficit si calā fuit i ore stōi
infla' sentit. sitis vebemēs adcrit. qz calitas vbi sup̄fluit
rozidā hūiditate p̄sumit. S̄flūēs tā aīalē q̄ nāle stōi v̄tū-
tē destruit. Et si cū ista mala p̄ne calā colā. diūcta fuerit cū
oris amaritudine s̄uosa erit eructatio. Calitas tactu s̄etit
et iterdū n̄ solū s̄ stōz. s̄ iterdū i volis manū plātū pedū. et
iterdū ad totū corp' ipsa ethica efficit. Iuuat a fridis nocte
tur a calis. Qz si p̄ etas t̄ps āni regio p̄cedēs regimē et talia
ad calz d̄cliauerit certior m̄lto fies. Uria vō ignea ac sub-
til' erit plūs magn' veloz et frequēs. et p̄ illā calitatē in ite-
stinis cōicatā feces sicce ēt et aduste. color erit v̄tplz citri-
n'. Et si d̄fectu melie a splene mādate puenierit p̄gre an in
splen' ipo d̄bilitas fuerit attractiōis vl' apā vl' opilo vl' aliō
boz. et talia ex signis i egritud' b' splēis positi' p̄phēdes. et i
sūma c' vis alteri' mēbz cū d̄fūs sit i appe'. p̄ p̄uōēs egri-
tudinū stōi. et p̄ taliū mēbroz egritudines p̄clares cōgīcas.
eger māifestā s̄etit friditātē. et n̄ sit i cibo d̄igō q̄stūcūqz sit
pau' et facit d̄igōnis. Qz si acris itensa friditas vl' cuiusuis
alteri' sic pot' m̄l' aq̄ fride aut rei narcotice aut taliū p̄ces-
serit q̄ s̄tūz oris stōi obtusū fecerit dolorē nullū s̄etiet. Et
si acuta et mordicatia māducauerit. et successiue vinū bonū
puz potauerit n̄ grauabit nec vllā ex eis patiet' mōdicatio
nē nec singltū nec nausea. Et si ori stōi flāviscosū affuerit i
cā abhoiebit ispidā d̄clia v̄nctiōsa et actu frida nlla erit
mōdicatio et icliabit pot' ad ealā acuta et icisua q̄ ad alia.
Si fuerit flā crudū i eructuōē sentiet acetositatē et s̄iū si
ti erit islatio i stō. S̄lā falsū i ore cibū falsū s̄etire fac. adest
sit' i ispiditas. pot' ad rē ligdā d̄cliaabit. Et si melia s̄flua
h̄ effecrit. i ore sapor acetosus erit vl' p̄otie et eēt cā igetu-
dis et extimatōis male. et h̄ plerūqz mēlcis accidit. Et si
fuerit hūor corrupt' nausea adcrit stōi subuersio fetoz oris
et maxie i ieiunio et eructatio fetens egestio q̄s. Et ei' q̄ ex
odore fetido diminiuit aut auferit appetitū ex cā polipi vel
alic' fetoris iducere potētis i cā. de polipo. et de fetore oris
signa ingre. Defect' at̄ ex cibo imūde p̄pato facile p̄phen-
des. Et sic hēs diutius appetitū vl' ablatōis signa d̄m̄raria.

De signis p̄notis diminutionis seu destructionis ap-
petitus.

CAP. VI.

Destructionis aut diminutiōis appetitū signis posi-
tis d̄m̄fatis s̄z mēū ordinē i opuscul' bacten'
obseruatū d̄ his i p̄nti cā. s̄t aliq̄ signa p̄noti-
ca d̄scribēda. Et p̄ aliq̄ i egritudie stōi s̄t
cōia q̄ a bono. A. et a meo. B. hūi. A. at. i. z. tery. ca. d̄ signis
stōi. scias igt qz egritudines stōi q̄n plōgā ad raritatē v̄loz
ei' sit difficile curare et ei medicari. Et stōus itē vebemēs
s̄tus apt' ē ledi et ipediri a q̄lz cā pua. Et i cā d̄ d̄bilitate
stōi. Scias igt qz d̄bilitas stōi ē fortasse cā oīz egritudinū
cōpaz. Et stōs p̄teora rare textū rare s̄be subtil' carnis a
q̄ciqz cā fuit siue excreatōe siue p egritudinē siue p̄pma-
litā regis p̄dūē patiētē ad d̄bilitatē i oib' opōnib' suis. et ē
nectū vt curet cū labore. B. vō stōs igt si fuerit vebemēs
s̄tus cōicabit ei cerebz. v̄n si trēoz sit i corp' t̄ic d̄ spasmo
Et h̄ s̄ cōia. p̄p̄a vō s̄t appetitū diminiutio q̄ a friditate sit

deterior ē q̄ a calitate. Nā tal' dīmiutio potētē cāz esse oportuit: cū ex cāis appetitū inducētib' sit friditas. Lū ē curari neq̄ nisi callis p̄t q̄ appetitū dīriat. Deiectio appetit' sine febre dīterior ē t' molestior q̄ cū fe. acuta i cro nicis vō n' sp̄ vez foret. Si appetit' deiectio pp debili tatē v̄tutis ē mala ē i q̄ paties si aliqd appetere ait si p̄ita tur refugit: deterior tñ ē i q̄ nihil p̄it' appetit: deiectōez malā t' debilitatē v̄tutis signat: q̄ p cibū maxime p̄seruat. Deficiēte q̄ cibo t' egritudine exīte ē v̄tutē dīficere. In oī fluxu v̄etris i sudore diuturno t' oī fluxu sang. nariū t' emōroidaz t' dīmiutio mala: ablatio vō pessima. Appe tit' destructio in q̄cūq̄ fiat dispōne si diu durauerit mor tale: qz sine cibo diu hōviuere n' pōt. Deiectio vō appe tit' i dīalescēte si q̄tīdie augei māci remanētā signat. t' p̄ oīs recidūā. iuxta affozisnū. Que reliquunt in mor bis t' Si tñ talis deiectio p̄tinue dīminuat: q̄uis tñ paz nō signat materiā derelictā: s' magnā potius fuisse v̄tutu tis debilitatem t' resolonē. Et h' paucula de signis p̄nosti cis dīminutōis seu destructionis appetitus.

De signis t' cura i gñali ablatōis appetit' pueniētis tā a cāis extrīsecis q̄ intrīsecis. CAP. VII.

Appetit' ablatio eiusq̄ dīmiutio p cōitatē vt sup' ac. p p̄petatē fieri p̄t p cōitatē v̄t' totū: v̄t' mēbroz p̄tclariū. Si totū subleuāda v̄t' erit: t' q̄r B fīdū sit: i seq̄nti ca' doctrinā tibi dabo. Si vō p̄tclariū mēbroz vicio fiat: erit peccat' mēbri viciū corrigēdū: māz p̄: si q̄ i eo peccauerit digerē do euādo q̄z. Et obic si q̄ mala p̄plo derelicta foret corrigēdo: q̄rū q̄q̄ doctrina i caplis d' cura illoz p̄tclariū mēbroz tibi plēa fiet. Et erit mēbz illud successiue talr corrigēdū ne qd nociui mādare stō apli' qat. Et itē stōus talr p̄fortādus vt possit tali nociūto resistere. Doc. n. q̄r de stō ipo fīdū erit i fra docebo. Plima. n. fm̄ exīgē riā male p̄plonis stōi dīscriptur: suz q̄ ad B. p̄positū maxi me faciūt. Si p p̄petatē appetit' ablatio seu dīmiutio fiat: an ab extrīseca vel intrīseca cā pueniat p̄siderādū erit. Si ab extrīseca illud f̄z ordinē p que cāc sup̄a extrīsece s̄t enūerate inuestigab: t' put p̄uēit eis ad ōria muta: malā p̄ne si q̄ derelicta fuerit f̄z exīgētiā corrigēdo. Intrīseca vō cā mala s̄erit simplex v̄t' p̄posita cū mā vel sine mā. p̄ne malā sine mā corriges. put infra. Lū mā: si colica illa fūit ad eā digerēdā atq̄ euāda tua sit itērio: vt te dēi cept ad actū p̄acticū deducā: v̄t' mā erit i stō natās: qd p ei' lenigatōez dēphēdes: t' ibidē doloitērdū aderit: v̄t' i ei' ore: t' B dolore illic exīte cogīces. si i ei' v̄līs ifiltrata seu ibibita fuerit cogīces: qz maxio cū cōatu nausea sepe fiet: t' si tē qd emittit' illd paucū erit. Doc. n. morbo oib' in v̄l'ozis stōi ibibitū cōe erit. Tal' aut cola vbi i stō fūer rit pueniēt' p vomitū q̄ alr educeret. In q̄ puocādo i fra scripti canōes. tā i flatica q̄ i colica mā educēda erūt obseruādi. Nā si cola i cā fuerit vomit' sp̄ i eiūio puoce tur: ipa. n. viscositate caret: cā leui vomitūo idiget. Si at ali' sit būor i ore stōi i ei' fūdo seu spaciositate p modū sup̄a tactū pgrēdū erit: qz si stōi ozū ibibit' seu ifiltratus fuerit: fortiori vomitūo atq̄z magi icisūo op' erit: t' tal' vō mīr' p̄radio sup̄o anq̄ ichoaf digō fīdūs: t' an vomitus puocatōz i firmū aliqd dōmire sinas. Cola itaq̄ i cā exīte simplicē aq̄ accipies cū q̄ acceti parū misce t' potui tepidū dato. Uel cū. 3. y. syrūpi ace. v̄t' oximell. simpli cis cū. 3. vi. aq̄ tepide. paz vō addēdo croci. puoca yomi tū. Croc. n. iqt plateari' i stō colico fluuiter vomitū puo cat. An. 2. cā d' corruptōe appetit' i vomitūo. 3. iij. terre i unctē i croco. s̄iter cepas cro. poni faciebat. Si at fla i cā eēt oximell. sim. 3. y. accipies: si forti' oximell' p̄positi tñv dez. Et adhuc forti' oximell' s̄gl. cū. 3. vi. aq̄ raffai tepide vomitū puocab. Uel loco aq̄ raffai tñdē decoctōis i fra scripte pones q̄ accipit cōticū raffai. Ad. i. se. atriplicis. 3.

i. se. aneti. se. raparū an. 3. f. q̄q̄sē. t' fiat decoctio. Uel vbi mā q̄cūq̄ illa fuerit p vomitū educi n' poterit ei' erit pcurāda digō euōq̄ fīda. In mā colica acci. syr. ace. toti simplicis v̄t' oxizach. sim. 3. i. syrūpi d' edūia. 3. f. aq̄ lu pulozū aq̄ cicoree an. 3. i. f. misce t' i vice vna sumat: t' d' eo tot dab' donec: mā tibi digesta videat. Quā postea sic educes. B. reub. electi. 3. y. s̄gnati. gra. vi. sp̄i. gra. y. q̄q̄sē tur: t' cū bono v̄io aspsa i aq̄ edūie: vel aq̄ lacti caprarū i fūde: t' sic p̄ boras. x. vel circa in i fūsiōe p̄mitte demū for ti' fiat exp̄ssio cūz q̄ māne granate. 3. y. misce cassie bone p̄guis nouiter exēte. 3. i. cū aq̄ fructū dissoluat māna v̄t' cassia: q̄b' elary de suc. ro. 3. iij. addat solū. Uel facias sic: t' ē medicia delicatissima mirabilr i B casu sine mole stia opōnē faciēs. acci. diagr. g. xv. suc. ro. 3. f. v̄t' syrūpi ro. facti cū suc. ro. 3. i. t' cū modico aq̄ edū. v̄t' bōi p̄tci seu bo ni fōtis: vel brodio pulli zuccarū addēdo p libito totū s̄l dissolue t' potui dab. Multi s̄t i arte me i famātes: qz tales medicias scamōeatas dare ausus suz. Et itē duo aut tria gra. diagridy cū. 3. i. pillarū aggregatiuarū adiu gā. S̄z isti nri socy liuore poti' q̄ rōne moti s̄t. Anāq̄ t' veteres qdā scamōea n' p̄pata oib' exhibebāt. S̄z de moerit' p̄fēq̄z alij t' p̄cipue dñs noster De. nociūta far macozū violentozū p̄siderātes d' eis p̄patōez talē facere docuerūt p qua eoz nociūta facile r̄mouēt. Et sic scamō nea i pomō coctāo cocta: t' p̄pata: vt De f. docuit scire t' sine nociūto pōt exhiberi: dūmō d̄bita dōf exhibeat. O bone de' nōne vidēt q̄tū scamōea talia solutia corre cta auctores laudāt: Ego eis i dōsi pueniēt' sp̄ v̄sui sui t' scamōnea maxime: t' dei laude i firmis meis bñ successit. Multas si loc' iste pateret. p me rōes adducerē. Sinam' ḡ istos blāditozes i pace. Et ad p̄positūz veniēdo i firmo tuo si libz hāc potōz dare poter' q̄ accipit elary d' suc. ro. 3. f. t' cū aq̄ edū. sy. v̄io. 3. i. addita totū dissolue. Uel i fra scriptū soluti' p̄be: qd gustui ē magi gratū. Et ipe acc. syrūpi vel iulep rosati aut syrūpi de edūia. 3. y. aq̄ edū. 3. iij. t' aq̄ cicoree. 3. i. f. misce t' clarifica pro vna vice: dūq̄ clarificat res i fra scriptas cū eo bulli. Acci. diagri. 3. f. ro. ru. spo. mast. an. 3. f. q̄q̄sata i pecia rara ligē q̄ i eo dū sy rup' bullit exp̄mat t' collatū potui dabis. Et si paties tu' bolū p̄diliget. Accipe elary de succo ro. 3. f. zuccari taberzet. 3. y. t' fiat bolus. In forma pulueris diagri dy gra. xv. zuccari. 3. y. fiat puluis qui cū brodio pulli vel cum qua libuerit aqua infirmo exhibeat. In pillula rum forma simplici colere nullas appropriatas inuenio Medicoz tñ plūmi i casu isto d' reubar' vel aggregatias v̄t' p̄m exhibēt. S̄z ipa ipecta p̄pone: nō mltū ad h' p̄posi tū valēt: cū alios magis q̄ cola respiciāt humores. Si tñ pillas ad h' p̄positū faciētes. Acci. masticiis sp̄ice an. 3. i. corticū mirabolaoz citri. 3. y. diagridy. 3. f. cū zuc. ro. si ant pille q̄rū medietatē p dōsi vna dabis. Si n. i casu nfo fla peccauerit fm̄ ei' maiorē vel minorē viscositatē icisūis maioribus v̄tēdū ē. vbi at nauseatia satietas ad eēt iciumū t' abstīnētiā iube. Per hūc modū dñs Rasis plimos ad appetēdū iduxit. s̄t p̄tētis. t' Anic. q̄q̄. Et vbi māz digerere volueris. B. oximell. sim. 3. y. t' si forti' oximell' p̄positi tātū dē. t' si forti' oximell' s̄glitici: deide mell. ro. col. 3. i. f. aq̄ cāomille vel absinthij aq̄ fenicli vel melisse an. 3. y. t' clarificet. p duab' vicibus: t' cū cinamo mo aromatizet. De eo toties dato q̄ fla digestū videat. Et debinc ipz talr educes. diafinicōis. 3. iij. f. accipies mane granate. 3. y. vel cassi. nouiter exēte. 3. i. mell. ro. tan tū dē. t' ista oia cū i fra scripta decoctōe dissolue: q̄ accipit isopi cūscu. capil. ve. floz boragis t' bug. an. Ad. f. cartai. 3. iij. ligri. passulaz an. 3. iij. Qz si infirm' tu' amaritudinē n' abhorreat adde absinthij. Ad. f. qz i casu isto maxie pue nit t' fiat potio. Uel alr turbit electi abrafi. accip. 3. y. 33. 3. y. salisgēme. gra. iij. oximellis sim. 3. i. cū aq̄ lactis

fl. g. m.

De passionibus

vel absinthij b oia sil' ifundi facias ⁊ horaz decē i ifusio-
ne dimissis postea cū forti exp̃ssioe fiat colamētū: cū q̃ ex-
p̃ssioe māne. 3. y. vel cassie nouiter cōctē. 3. i. cū p̃dicta de-
coctōe dissolue ⁊ fiat potio. ¶ Et si vt ita dixeris b statiz
fieri cupis acci. turbit. 3. i. f. aga. 3. y. salisgēme gra. iij. i.
funde papz buliāt. debinc fortis fiat exp̃ssio cū aq̃ cas. vel
māne p̃ dissoluta fiat potio. ¶ Si bolū ifirmū p̃diliget
diafinicōis. 3. f. accipies cū q̃to zuc. sufficit bolū dauratū
fieri iube. ¶ Cōfectio solida. ad b ppositū faciēs accipe
turbit electi. 3. i. f. 3. 3. y. diagridy galā. pipis lōgi añ. 3.
y. maci cro. añ. 3. f. zuc. taberzet li. i. cū aq̃ cam. v. l' absin-
thy. zuc. dissolue: ⁊ cōfectio fiat i morzell' d̃ q̃. 3. vi. p vna
dosi dabis. ¶ Si puluerē dissolutiū libz bre accipe tur-
bit. 3. y. 3. 3. f. zuc. ad pōdus oinz ⁊ fiat pluis. cui. 3. iij. fi-
at vna dosis cūz brodio pulli. cicep. ru. aq̃ lact. absinthij.
vel camomi. ¶ Vel pillaz cochiaz descriptiōe Alunāf.
3. iij. y. p vna vice dab. ¶ Ut facias sic. B. turbit. electi.
3. v. cologntide diagri. añ. 3. y. absinthij. 3. y. masti. croci
macis añ. 3. i. cū oximelle sglitico. fiat. p. q̃rū dosis ē a. 3.
i. vsqz ad. iij. p̃la ad tuū libitū d̃scripta solutia q̃ libuerit
vtere. Et sic hēs q̃l' mā i stō diminues aut auferēs appe-
titū sit digerēda educēda q̃qz. Et p b p̃nti ca? finē ipono.
¶ De admistratōe sex rez nō nāliū in cura ablatōis appe-
tit' ⁊ ci? diminitōis tā i cā cala q̃ i frida. CAP. VIII.

Quia i ablatōe appetit' aut ci? diminitōe res
aliq̃ ex reb? nō nālib? vt ē aer. cib? ⁊ pot? ⁊ c.
delicate laute ac exq̃site p̃parare nature p̃pla
cēdo ṽtus mire restaurat. libet i p̃nti ca? regi-
mē illaz iscribere. In tēpato igr atqz in claro
aere patiens tuus collocef. Et si c̃stas fuerit cū aq̃ lipida
aceto p̃mixta: ⁊ citrinis sādalis mixta bitatōis pauitū
irroret: ⁊ ex odoriferis folijs herbis ⁊ florib? de die nomi-
ter collectis substernat. Et si calata piris ac odoriferis
pomis p̃ frusta icisis plena i locis camere diuersis simē-
tur: de hic aq̃ ro. modico aceti mixta atqz trocisc' d̃ cāpho-
ra vel citris sandal. irroret aerē istū plz redolētē faciūt.
¶ In hyeme vō ignis cū roze marino iunipero ex lignis
alijs suauē ignē faciētib?: vt sarmēta saliz ⁊ c. In camera
fiat ⁊ ne talia ligna putrida sint sūmope cauēdū est. Qui
dā. n. pp solū balneū fuisse ex putridis lignis calefactū in
ipō balneo sincopizāt? ē. Ha. z. affōz. Qui exoluūt fr̃q̃n-
ter. i. omen. illi. Sūffumigatio q̃qz ex troci. de cipis. de li-
gno aloes. de galia. mu. vel p̃sili i camera scā mltū iunat.
Sigs tñ taliū doctrinā pleniorē cupit: in meo tractatulo
de peste de rectificatōe aeris capl' iscribat: ad b. n. pposi-
tū faciētia mltā ac diuersa cōpiet. ¶ Mēsa vō polita cū
delicato mātili albo coopieda erit: qd i scriinio reſernari
d̃s: in q̃ more pegriaz muliez flores rozinarini radices
yrcos d̃ficcate sādali: citrini rose viole v' talia odorifera
p̃tinue octinēt ⁊ frida vel tēpata. In hyeme vō lauēdula
maiorana muis' croc' lignū aloes gariofoli: ⁊ talia odori-
fera silia cala. Et vt patēs cū pānis liciis delicate gubne-
tur: vt de mātili dcm ē: de suis q̃qz lisbeamib? cū silibus
fiēdū erit. ¶ Mātile supra mēsa positū ex herbis odori-
feris ac diuersoz coloꝝ florib? vt herbetunice viole sara-
cene boragis ⁊ p̃siliū sterni d̃s. Et ex antiquis nōnulli refe-
rūt q̃ sup mēsa berbēa vel betōica retēta a p̃petate qdā
mltū appetitū puocat. ¶ Et in p̃posse ifirmus politis ac
odoriferis vestib? iduat. p̃ciososqz lapides portet in digi-
tis. ⁊ sit loc' bitatiōis p̃ciosis cū pamētis: ⁊ b̃ magnifice
p̃parat? nā cū appetit' diectio ifirmū tristē mltū efficiat
p̃dicta oia talz p̃parata letitiā afferētia maxie inuāt. Cō-
traria vō ne dū melicū efficiūt verū abhoiatiōes qdā in-
ducūt. ¶ Uasa q̃qz i qb? carnea: ⁊ talia reponunt abster-
sa atqz polita sint: dūqz cibū paties sumptur? ē: p̃sone ala-
cres ⁊ maxie cū qb? p̃lacētia recipe p̃sueuit ad sint: q̃ lo-
ca sp̃ referāt: ⁊ q̃ portant cibaria sūme laudēt: ⁊ si de illis

gustauerit qdā cū auiditate id faciāt: vel id facere videā-
tur. ¶ Et si aliq̃ melodiose cātates v' musicalia istra dul-
citer p̃sonātes affuerit valēt mltū: qz p talia ifirmoz ima-
giatio sepe delect: p quā cibos suos ēē vomitiuos v' quā
mō abhoiabiles imaginant. ¶ Ipe vō añqz cibū sumat:
man? atqz faciē suā cū aq̃ ro. vel odorifera aut cū bonovi-
no maluatico vel cū silii aq̃ ro. v' talia odorifera mixta ta-
lia sepi' odorādo. Et añqz comedat os cū bono v'io odori-
fero colluat. vel cū eo papz aceti mixtur vel cū aq̃ ordeī ⁊
aceto id faciāt aut cū aq̃ simplici ⁊ aceto. ¶ Et cū edēda
sibi offerūt: pullus talz p̃par? corā ipō apporet. i. ci? cor-
pore aliq̃ spēs ponāt: cū lardōib? ifiltrēt: plimi q̃qz bino-
inde p̃stati gariofoli integri ei? inter pellē farciant ⁊ car-
nē: ⁊ p̃ter aliq̃ frusta cinamōi talz pullo decocto p̃mitte
illos igneos fumos aliq̃tūlū exalare. Et aliquos flores
boragis vel alios redolētes: ⁊ maxie diuersoz coloꝝ: vt
sūt viole saracene ⁊ siles hoz sup pullū sic coctū sp̃ge. ⁊
in patello ac ei? sup p̃ferētia fēmia: ⁊ tūc tñ patiētī suo ap-
proximet q̃ illū bonū odorē p̃sentiat. tal. n. pullus vt plū-
ries exp̃iētia vidici appetitū amissū irritat. ¶ Et ego itē
d̃ capto talz p̃parato talz feci a bono Rasi docet. 5. p̃tinē-
tis. Cū igr. i defectōe appetit' cū defectiōe animi dādū ē
ad odorādū de icitātib? appetitū: vt galicel' ⁊ coralis. Et
4. vñ edi talz sic pullus si libz p̃pari facias. ¶ Quātū-
tas plima nūqz cibi eidē offerat: nec quēz fr̃q̃ntare p̃sue-
uerat: ⁊ maxie si cū silii artificio fuerit p̃parat? diuersi tñ
vñ p' aliū cibi si offerēda: qz fastidiētis stōi ē mltā degu-
stare. ¶ Cibaria sua neq̃qz sint vinctuosa: nec mltē pigue
dis: nec sint dulcia: nec ispidā: sintqz modice cutes oculi
iēstia atqz cerebra enitāda. ¶ Et ex aialib? āscres ana-
tes ⁊ oia aq̃tica: ⁊ oia v' q̃ odorē siluestres ⁊ c̃ncū b̃nt.
¶ Et oē q̃qz tepidū ipm stōz mollificādo nausēā iducit.
¶ Nec i suis cibarijs quis mō rassanū pones: nausēā. n. facē
⁊ d̃ycit appetitū. ⁊ cāñ. i cura ē d̃iectōis appetit'. Et idē
pōit R. a. 5. p̃tinē. ¶ Nec cib? ita calis sic ab igne remo-
uet infirmo p̃ntādus ē: s̃z vt illi fumi ignei aliq̃l' euapo-
ret p̃mittat. ¶ Cibi ad appetitū puocādū sunt meliores
q̃s ifirm? magis appetit. Et p lōgā ab eo igr itōz ille quē
auide igr̃it. ⁊ si forte ita eligēdus nō ēēt. in p̃ tñ affozisimū
scdē p̃icte p̃cedi p̃t: qz parū d̃terior cib? ⁊ pot? meliorib?
qdē d̃lectabilior magis ē appetēdus. vñ Aliabas. Luz at
igr egrī appetit' ad cibū decliat: si oz vltra modū qd d̃ co-
sumat: ⁊ mltū illi p̃mittas: ⁊ maxie si ifirmatōis ē? i cū-
dit: ⁊ debilitat? est appetit': aut subuersio illi fuerit: aut
abhoiatio: ⁊ si malicie plime fuerit: p posse eū rectificare
stude. Et si rectificari incipit v' patiēs forsan voluerit: nō
tñ i casu illo sibi d̃negari: s̃ i tāra q̃stitate nō def: ⁊ si ad fa-
turitatē d̃ illo vsqz māducauerit: si potes puoca vomitū:
vel cū appropato medicamē illi? malitiā corripit. Et sp̃
auisat? esto. cibaria illa tuis ifirmis nūqz d̃negat? q̃ tā au-
de. tā magno cū d̃siderio appetit. Nā pp b̃ sepissime d̃di-
gnatur itē qz cibū aliū sumet nō lūt. dūbiū nāqz tibi ē ne
forsitā iter allū i ifirmū tuū qdā occlta p̃petas occurrit
p quā magis q̃z alij d̃ciat: ⁊ si d̃ cibo sibi d̃negato nō come-
derit: ⁊ moriat? suis q̃ p̃sue plozāt d̃ tali cibo sibi nō pla-
cuisse odio sp̃ eris: apd vulgares nimīū crudel' reputat?
q̃ñ tā obstiate cibū ifirmo tā auide d̃sideratūz d̃negas.
¶ Et vt deiceps ad cibū ⁊ potū d̃ueniā scripturis dilige-
ter obseruat i cā cala isalatutū duo v' tres bolli ex lactu-
ca cū modico boragis ac mēte ac aceto p̃fecti magis d̃ue-
niūt. italiciis p̃cipue: q̃ de talib? herb' plusqz libet mādū
cāt. Lactuca. n. teste Plinio cū aceto comesta appetitūz
mirabil' icitat atqz mēta. ¶ In cā vō frida oliue atqz ca-
pares aut lupini quoqz cōfecti in p̃n: pastus d̃ueniūt mul-
tum: ⁊ maxie capares. Nā vt ponit Gal. z. alimentoz: ca-
pares appetitū d̃minutū icitat ⁊ mundant qd est in
stomaco: ⁊ per secessum id educūt. ¶ Carnes autem taz

iffida q̄ in cā cala ſueniētes ſūt capreti lepuſcule capoli capōes: galline iuuenes: pulli: galloz: nōdū coeuntūz p̄ dicēs: faſiani: rubales auicule: et in autūno maxie atq; in bieme. Sūt tñ fm̄ varietatē cāz alr̄ et alr̄ alterāde: vt ſtatim dicā: et alr̄ q̄q; elix̄e q̄ aſſe. ¶ In cā igiſ cala acētūz p̄ ſalfamētis multū ſuēt agreſta itē vinū granatōz: vīnū berberis q̄ vltamōtani multū vnt̄: ſucc⁹ limonū pomoz: redolētū acetōſoz citrāguloz ſucc⁹ extrēitatus et p̄putioz vitis acetōſitatis citri ſucc⁹ acetōſe: et ſucc⁹ panis cuculi. Qualicūq; ſalfamēta ſiue ſapores variēt de aliq̄ iſtoz ſp̄ cū eis ipōe: plus tñ vel min⁹ interiz q̄ guſtui gratū ſit. Et plurib⁹ plz ſi cū talib⁹ depilatas amigdalas p̄uſas cū modico molliciei p̄ais ipōe ſuccap addēdo ſi milib⁹. Et qz tñt̄ ē ad caliditatē q̄ friditatis lat⁹ attiger̄ vt vult Bal. cū dixit cū frida ſūt nō debēt eē p̄it̄ a calitate denudata. Laudo ſemp̄ vt cū multū p̄dimēt̄ ſiue ſaporib⁹ ex p̄ſcripti fridis cōpoſitis ſit modicū ciamōi. 33. ameos galāge vlt̄ ſilia vlt̄ inſcrip̄to puluere q̄ accipit ciamōi. 3. vi. 33. 3. f. coraloꝝ rub. ſubtiliſſime tritoꝝ ru. ro. añ. 3. y. cardamōi. 3. i. fol. accedule i vmbra deſſecate. 3. i. f. fiat puluis q̄ et i cibariis et ſaporib⁹ p̄ libito vti poterit. In q̄ tñ p̄dictōz libuerit māducādas carnes itingere poterit: vlt̄ i pua olla ſeu teſtula q̄ libet ex p̄dictis carni b⁹ cū aliq̄ buli et tñdē quis ex p̄ſcriptis ſuccis ad buliēdūz ſuccū ipōe: qd̄ guſtui grat⁹ ſapor ille fiat de. 33. vlt̄ de ciamomo vel de aliq̄ tali ſeu p̄ſcripto puluere. ¶ Et ſi carnes illas minuti p̄tūdi feceris: et i copra teſtula: vt ſupra coxeris: māduca et videbis. Et ſi i teſticula decoꝝ talia nō les: ex his audacter paſtilla ꝑſice: vlt̄ ſi faſiano aut p̄dici fierēt: iniuria magna fieret qz ſup̄ alijs ſecū ſaporē ferūt. Qib⁹ tñ carni b⁹ ſapor iſcrip̄t⁹ ſuēt: buccelle p̄ais buſtu lēt: cū qb⁹ ex p̄ſcript⁹ ſuccis aliqd̄ miſce ex. 33. ciamomo vlt̄ deſcripto puluere bñ cōmiſcēdo q̄ guſtui gratū fiat: et iſte ſapor tā crud⁹ q̄ vna buliēdo bulit⁹ bon⁹ crit: i q̄ poteris de ſucharo p̄ libito pōcre. ipm. n. vt vulgares aiunt ferculū nullū quaſtat. ¶ Et i tuis ſalfamētis vlt̄ra ſuccos ſi aceti pap̄ addideris p̄ualebit multū: qz forti⁹ i organū guſt⁹ ipm̄erēt: ac meli⁹ ſopitū appetitū irritat. Et ſi ſaporē vlt̄ ſui et guſtui hñe libz. lac amigdalaz cū aliq̄ p̄ſcripto rū ſuccoz extractū ſumes mediū ſi op⁹ ē addēdo brodiū vel ſimplicis aq̄ et cū molliciei p̄ais inſpiſſet. et de pulueri zato. 33. addito ſi guſtui nō bñ acceptū fuerit de ſucco limonis citrāguli berberis vel agreſte p̄ libito addēdo: deinde in eo puluere carnē illā vlt̄ qd̄ libuerit ſubmerge: deinde granatoꝝ grana deſup̄ ſemiabis: et B eſt tā vlt̄ ſui q̄ guſtui delectabile valde. ¶ Et ſi pulli vlt̄ alteri⁹ carnis medietatē vna albā et aliā rubēā hñe libet: in aq̄ ro. ru. ſādalos iſum: de: ex qb⁹ fortis exp̄ſſio fiat: quā cū lacte amigdalaz pōe: ipm. n. rubēū fac cū q̄ pulli vel alteri⁹ carnis medietatez irroza. Aliā vō extra amigdalaz alba lacte grāis granato rū ipſim̄ ſupra poſitis. ¶ Vel facias panē aſſū i aceto reuoluit: cū q̄ mora ſilueſtria n̄ p̄fecte matura plima pōe: et mora illa ex his ſūt q̄ ſup̄ puas rubos naſcūt̄ i cāpis piſte tur ſil̄ deimū pōe cū eis amigdalaz q̄ ſūt abſq; cortice tri te lac cū p̄ſcriptis ſuccis extractū. ſ. tñ q̄ guſtui gratū fiat: cū qb⁹ poſtea de ciamomo vlt̄ 33. vel de ſupraſcriptis ſp̄b⁹ p̄ libito miſce: h. n. ſapor cū colore violaceo p̄p̄rie mact̄: et i eo vlt̄ ſilib⁹ pullū vlt̄ carnes q̄tū volueri i merge qz tā vlt̄ ſui q̄ guſtui delectabilis ē valde. 33. ſapores ex amigdalaz lacte facti elix̄is carni b⁹ maxie ſuēnt. ſi tñ de eis cū aſſis carni b⁹ cōedes: petiū mortale nō cōmittes. ¶ Pullis aſſis aq̄ bñdicta iterdū ſolz aſp̄gi q̄ ſic ſit. Coꝝ c⁹ pullus ex mēbr̄et mēbris tñ nō ex toto remotis debic aq̄ ro. cū modico agreſte vlt̄ cū aliq̄ ex ſuccis p̄ſcriptis mixta irrozet ciamōi puluerizati et aceti pap̄ addēdo: et apō ignē aliquātūlū cooꝝ remāeat: eade et q̄ ſapid⁹ ſit exp̄ie:

ri s. Vel elix̄et pullus: debic p̄ fruſta iſciſus i patella paulū aſſet. et amigdalaz lac cū agreſta vel cū aliq̄ ex p̄dictis ſuccis extractū pulueris. 33. modicū addēdo ſecū i patella frige. ¶ Et ſi i cā frida alleū diligeres d̄ co piſta p̄ libito addēdo: qz p̄ vlt̄ramōtāis vlt̄ frācigēis nihil ſupra. Et n. alleū et cepe coꝝ ſalta. ¶ Bōe de ab iſti ſaporib⁹ diſcedere neq; qz tal̄ mortū appetit⁹ p̄ eos maxie reuoluit et n̄ min⁹ q̄ p̄ aliā quis ſit medicinā. ¶ Nō igiſ mirer̄ ſi ita me i his extēdo. S3 vñ adhuc iſcribā: et q̄tū ad diſpōez calidā ſit i eo finis. Accedule igiſ ſuccū hēas vlt̄ p̄ais cuculi cū q̄ ſucci mēte ſp̄li pap̄ miſce de aceto addēdo p̄ libito: et pap̄ nigri pipis cōmiſcēdo: et ad ip̄s iſpiſādū molliciei p̄ais aſſe cū aceto remollite ad ſufficiētiā adde de iſto cū qb⁹ libuerit carni b⁹ vt̄ere. Nonnulli tñ pullos et q̄ ſlibet alias carnes ex tali ſapore copiant: qd̄ facias ſi libet: et ſi granatoꝝ grana deſup̄ ſemiaueris guſtui magi gratū eēt. ¶ Helaticē ſeu gelatiā vt alij ex pedib⁹ vituli galliaz vlt̄ carne capri cū aceto vlt̄ agreſta aq̄ et vino ꝑfici ſolz. S3 ad ip̄s colorādū loco ſaphra i diſpōne cala exp̄ſſoz ſāda loꝝ ru. q̄ i agreſta vlt̄ alio ſucco fuerit inſuſi vt̄ere. Uel p̄ſcribere carnes et ſi tā i diſpōne cala q̄ frida ſuēnt ſapores tñ nō multū. iō i diſpōne frida nō ſic ſine correptione ſuēnt acetōſa. Cū iſcrip̄tis igiſ ſp̄b⁹ calis alterent̄: nā būditatib⁹ fridis et viſcoſis exiitib⁹ plurib⁹ ex cāis acetōſa ſuēnt. ¶ P̄rio qz iſciſiōe et exp̄ſſiōe ſua. ſab ore ſtomaci illos remouēt. Sēdo qz ſtomacū pungēdo q̄dā in eo titillatōez idueūt: p̄ quā appetit⁹ excitat. ¶ Tertio qz coꝝ friditate ſtōaci būditatē ſtrigūt: et p̄tes coadunāt ita vt multo miorē locū occupet. vñ ibi ſit vacuitas quā nā iplere appetēs cibūz q̄rit: et ſic appetit⁹ icitat. Cuz. 33. igiſ pipis nig. cina. pipe. lōg. ameos grāis padifi galāga miſcem⁹ et ſilib⁹. nā q̄libet ei⁹ ſp̄s icitat appetitū. ſēdo de regimie ſāitatis. ¶ Vel puluere iſcrip̄to vt̄ere: q̄ accipit ciamōi electi. 3. i. galāge. 33. añ. 3. f. pipis nigri pipis longi cardamōi macis ameos: corāl. ru. añ. 3. y. granatoꝝ padifi gaſ. añ. 3. i. f. pelliculaz vētriū galliaz. 3. f. fiat puluis q̄ tā i ferculis: q̄ i ſuis ſaporib⁹ vt̄ere p̄ libito. Et ſi cū p̄dicti ſuccis et iſti ſp̄b⁹ ſapores ꝑficerēt p̄ualeret. ſi ſil̄ i teſtula vel patella bulierit. ¶ Solem⁹ q̄q; cū vino et aq̄ ſp̄b⁹ additis p̄dicē faſianos et q̄s libuerit carnes decoꝝ face: re. Qz ſi cū molliciei p̄ais brodiū id aliquātūlū ſpiſſare: eēt apō q̄dā dilectū magis addēdo vitellos onoz p̄ libito. ¶ Nonnulli cepas i patella frigūt: et ſil̄ cū molliciei p̄ais aſſi ſuccēſſiue piſtēt: et cū agreſta vlt̄ aliq̄ ex p̄ſcripti ſuccis ſaporē ꝑficiūt i q̄ carnes i patella frixas aliq̄l̄r i merge: et iterdū oia ſil̄ frigūt: et valēt multū: qz cepe ip̄s et cū aceto vel ſolū comēſtū appetitū vlt̄ra modū icitat: imo trite et olſate idem faciunt. vt Raf. quinto p̄tinentis ait. Et idē fac̄ porrū Raf. almāf. et ruta quoq; mō ſumāt. ¶ Ex amigdal. vlt̄ nucib⁹ pipe vlt̄ 33. et alio fit ruſticoꝝ ſapor et aliq̄ cū molliciei p̄ais ip̄s coquūt. ¶ Moſtarda ē i iſto caſu valz maxie. ſi p̄ ſinapis i aceto ſmollita fuerit: qz rōe aceti appetitū multū forti⁹ icitat. Et piter ſemē. cruſce ſepi⁹ p̄p̄p̄. Radix itē raſſani ſilueſtris piſtata cum aceto atq; cū carniū brodiū diſtēpata ē ſapor optim⁹ appetitū mortuū mirabl̄r ſuſcitans: et ſalta indeoꝝ. Et iſta ſalfamēta cū ſedoaria roze marino aſſo pane et aceto m̄rabilr̄ ad icitādū appetitū valēt. ¶ Et h̄ de ſaporib⁹ ſiue ſalfamētis i ablatiōe ſiue diminutiōe appetit⁹ maxie ꝑferētib⁹ ſiue a frida ſiue a cā cala fuerit ſinē eē volo. ¶ Sercula deſcribere: ſ3 cuiq; ſatis nō ſūt: q̄ nō tñ q̄tū ſalfamētū ſiue ſapores n̄z ad ꝑpoſitū faciūt B. ¶ Q̄tū ad potū via oia dulcia ſūt vitāda: et i cā cala vinū medij coloris de his ad aliq̄l̄e acerbitatē poti⁹ q̄ dulcedine dēclinās: et erit ſm̄ ci⁹ potiētiā liphatū. Et qdā i robuſtis acētū cū aq̄ frigidā potatū laudāt: i frida vō vinū p̄be aureū coloris bñ

De passionibus

atq; saporis de q sine aq paties bibat. S; amodo ad medicinalia pdescedo: et huc capitulo finem impono.

De cura deiectionis siue destructionis appetitus a ca cala p medicinalia ab intus supra.

CAP. IX.

A medicinalia no solutiua amodo viciendi e. qz aliq ab e; aliq ab intra sut approximada: vt eis aliq ordo adhibeat. p;io q ab intra conueniunt describet. **Ex puenientib; i ca cala e sirupus de granat; acetosus de succo acetose d li-**

monib; de ribea de pomis acetosis odoriferis d acetositate citri. de agresta. de persicis que sic facito. Accipe succu pscicoz q ad huc pfecta maturatiões no ptingit: et ad co sup;tiões medietatis bulliat: et residetia sca de eo lib. ij. accipies: vini aut granatoz muzoz. lib. f. sucha. lib. i. f. fiat sirup; cu modico ligni aloes aromatizef. **M**ulti sut sirupi ad B ppositu faciētes: et isto q i B casu plurimu valz vtire. B. succi pomoz acetosoz redolentiū succi acetose residetia sca an. lib. f. suchari. lib. ij. f. clarificet. et z. y. acetis q;litici cu eo misce: et fiat sirupus. **M**ina at citonioz cu sucha. et sine spēb; sca i isto casu mltu valz. **C** sirup; al; sume valēs. Accipe succi pomoz redolentiū acetosoz rū lib. ij. succi citonioz acetositatis citriyl citraguliyl lionis an. lib. i. aceti vini lib. f. punoz nūero centū qtuorfe minū fridoz cōium mūdatoz. z. ij. et undā: et postea oia ad tertie ptis p;tiptiōez decoquāf colēf. et cū lib. ij. succ. fiat sirup;. cū sandalis citrinis yl ligno aloes aromatizatus. **R**af. s; almāf. yl p;tinēf hūc sume laudar. Absinthiu in aceto forti bulliat colēf. d q acci. lib. i. aq bōi fōt; yl putei lib. ij. suc. lib. i. f. fiat sirup; amar; e et no valde: s; vt exp; e; sū appetitū mirabilr restaurat. **A**li; eiufdē vtut; ac. succi edi. depurati. lib. ij. aceti lib. v. suc. lib. i. f. fiat sirup;. **A**lium sirupoz vsus fit p duas bo. ante cibū. z. y. exhibe an; et silib; addere potes aq ēdiuie acetose yl aq simpli cis. z. iij. qz fortitan gustui grati reddef. **N**ec verere i casu isto aqua simplicē posse dare: moderate. n. potata appetitū mortuū ex calitate pueniētē restaurat: vt Raf. p;stati n; **A**ui. ingt. itellige tñ vtute exstēte forti. **I**n pualescētib; vo et exstib; caloris debilis ex aq fride potatiōe calor ex tiguū facile possit: et p;ipue si i magna quātitate sumeret: vt ingt **A**ui. q i B casu vult q i ieiunio bucellā pās an; et i aq frida isusa febricitantib; dare appetitū mirabilr incitat. **E**t qz calitas appetitū plus deuyt qz friditas: mō cetera sint pia aq potatio magl appetitū incitat qz vini. **R**af. s; p;tinētis. **E**t ex pfectiōib; amarenata cū suc. thaba rezet sca puenit. **U**el succi citioz sca residetia. lib. ij. acci ptas. aceti vini al. z. y. postea misce ligni aloes. z. i. et dū est fridū: gra. iij. musci cū eis pōe cāphor. z. g. vi. et scōs artez cum zuccaro fiat pfectio in morsell. **U**el accipe carniuz pscicoz q no sut valde matura lib. ij. et ipoz succi residentia sca lib. i. suc. lib. i. vini grana. coquāf oia sil dōbite et in for; diacitonitē reducat: yl alr put libet pfectio fiat. **D**a an; cibū p ho. duas. z. f. et si libz ciamōi electi cū eo poterl cōmiscere. **E**t pscicoz loco poterl ponere pōa acetosa q tñ sint redolētia. **U**hāc fac pfectiōez q accipit carnē citio rū. lib. ij. pomoz acetosoz piroz pōticoz an. li. i. p se qd libet i aceto forti et agresta decoq; et hīc vltia p;tritione p;terat: cū qb; lib. ij. f. suc. thaberzet misce: et sil oia cū facilitate decoquāf: et cū icipit ifridari ciamōi electi plueri zati. z. f. gari. et ligni aloes an. z. i. cū eis misce et i for; diacitonitē fiat pfectio. **R**af s; almāf. facere sic docz. **B**. carniū citioz atqz pomoz redolētiū an. lib. i. f. suc. qstū suf ficit: et fiat electuariū cū q ligni aloes. z. f. et masti. z. y. misce et vtire. **P**uluis ad B ppositu facies. **B**. cinamōi electi a cortice supiori mūdati. z. y. coraloz ru. ro. ru. an. z. f. mac. gario. an. z. i. pelliclāz vētriū galliāz p;patāz. z. f. suc. al. z. i. f. fiat puluis. de q sup asō pāe i vino bono

remollito i pñ; pass; exhibeas. **N**ri cōiter practicaēs i ca cala diarodō abbatis vtut; et i ca ffrida aromaticū ro. sp exhibēt: et me q sp pscipti vtōz magna cū arrogātia vtupare conāf. **S**; qd de eis aliud dicā nisi q i bndicēdo et i meli; faciēdo altissim; eos dirigat. **E**t h de medicinis i destructione appetit; siue diminutiōe q i ca cala ab intus sumpta maxime valent.

De cura deiectionis siue destructionis appetit; a ca frida p medicinalia ab int; supra.

CAP. X.

Diectioni appetit; et ablatiōi yl diminutiōi i ca ffrida maxie pueniēs. Accipe absinthij. **M**. i. calamiti mōtāi melisse mēthe origāi an. **M**. f. anisi. z. ij. ignāti. z. y. aquascent. et fiat decoctō de q paties. z. iij. yl. v. cala accipiat i auroza. et

in ea de zuccaro p libito ponat: et si libet ex ea cū zucharo sirupū facere posses. **D**osis sit. z. y. cū. z. iij. sublimatiōis aq cāomille. **H** nāq aq cāomille sup oēs alias sublimatas aq; i casu isto pualet: vt iā lōga expiētia expitū ē. **E**t iter alios sirupos sirup; de absinthio obtinet pncipatū. **U**aleat itē sirup; de eupatorio. **S**; q nūq; me fecellit ē melicratū qd i descriptiōe sirupoz **M**esue descripsit: qd vt illic d;scribit vtire: de q cū vstulata bucella pās et i eo remollita i pñ; pass; z. iij. dabis. **U**el facias sic. et ē ego cōiter vtōz. boni vini odoriferi. lib. ij. ac. succ. al. z. y. et cū. z. f. ciamōi aliquidatū aquascenti pōitū cū sacculo sat; dēso excolatū facias tā p **M**esue. qz qd nūc scriptū vocat elaretū siue stelladia a vulgarib; cōiter appellat. **E**t ex pfectiōib; valz aromaticū ros. descriptiōe gabriel; yl descriptiōe cōi ylarōaticū gariofilatū. **U**al; itē electuariū de gēinis electū de aromatib; pfectio de xilo aloes: electuariū de citro: pfectio de cinamomo: diatrimon pipereō: diagalāga diacitonitē cū spēb; et melle. **E**t si i auroza mētridati fini cū vīo albo. z. y. exhibuerl valz multū. **C**ōf;tridati magl i B casu multo valēs: Accipe vini citoniorū mell; dispūati an. lib. i. suc. z. y. y. aceti vini albi. z. iij. coquant; debite: qb; adde cinamōi electi. z. f. z. y. piperris nigri. z. i. fiat pfectio: dōf ē ad qstitate castanee p ho. an; pastū. **U**el accipe carniū citioz q i igne cocta sūp mell; dispūati lib. i. f. suc. lib. f. sil cū facilitate coquāf cū qb; postea misce ciamōi electi. z. y. cardamōi pipis nigri an. z. i. i forma diacitonitē pfectio fiat. **A**lig pōa i aceto decoqui faciūt aientes q ex elixatiōe tali quādā acetositatē acgrūt p quā i organo gust; melius multo iprimit: et tu facias si libet. **U**el sic. et ē **A**ui. cū corticib; acetosa granata terat: et de succo p;vynā accipe. succi mēthe p;re mediā mell; yl zucc. p;re. f. tñ ista sil coquāf q bonā formāz habeat: et i hieme coctear vñ dabis: et si pap ciamōi galāge cardamōi granoz padisi et taliū puluerizatoz addis pualet. **I**n hoc casu conueniētes plures sunt trocisci de ros. de ciperō de absinthio: et de ligno aloes. **M**esue distin; ctione nona. **D**e suffus. ibidem descriptis valet suffus de ligno aloes et suffus aromaticz. **E**x his cōmuniter fit puluis quem per horas duas an; cibum cum optimo vino dabis. **E**go at bis q hos pulveres sumētes nimū fastidiūf: aliq ex eis cū zuccaro pfectiōez sic fieri facio: qd tu qz si libet fieri facito. **P**uluis mirabilr appetitū mortuū icitās. **B**. cinamomi electi a cortice supiori mūdati. z. y. galāge cimini an. z. y. ligni aloes. grana pipis nigri pipis lōgi coraloz rub. subtilissime tritoz an. z. f. pelliculaz vētriū gallinarum. z. f. suc. al. z. y. f. fiat puluis: quo sup vstulato pāe i vino remollito vtire i pñ; pastus. **A**ui. termāz laudabat aq; i cāu isto potui dādas p q; aq; mīnerales itelligit ne scio qles vtutes i ptib; **A**ui. aq iste habeat. **S**; nris i ptibus bononienfib; aq de la porretta cōmēdāf plurimū: illic ego fui: s; nūq; effect; p eos descriptos fieri vidēq; mltō ples moriebat qz liberaretur. **I**n

Acqs at cinitate marchionat^o mōtifferrati balnea mira-
bilia sūt: q̄ potata aq̄ i b casu: vt lōga expiētia didici va-
let: et tu illuc vade si libet. Multa tñ b p̄ficerēt q̄ p̄uius
fiēda cēt: q̄ b narrare nimis lōgū cēt: s; i q̄dam tractatu
quē de balneis cōpositū ordiāte cōp̄ies: ad quē si opus est
recurrere: et per hoc p̄iti caplo finem impono.

De cura ablatiōis vel destructiōis appetit^o tā a cā cala-
q̄ a cā frida p̄ medicinalia exteri^o applicat. CAP. XI.

Initatio i cā cala q̄ accipit rof. ru. ad. i. ab sin-
thy sicci enditue portulace violaz solatri vir-
ge pastoris añ. ad. i. f. ru. et citri: se. coriādroz
berberis se. alke kēgi añ. 3. i. f. q̄ssent. et i trib^o
ptib^o aq̄ et q̄rta pte acci fiat coctio. i q̄ lana vl

filtrū ifūdāt. et p̄ duas vl tres ho. añ cibū stomaci fōmīta-
bis. Sōmētatio q̄q; ex lana succida i aceto et oleo ro. buli-
ta multū valet: amota spōgia filtro vl lana ex ceroto san-
dalino stomaci inunge. Uel b vnguēto vtere qd accipit
olei ro. olei citioz: olei de absinthio añ. 3. f. sandaloz
oīuz. coriādroz. ru. se. coriādroz p̄paratoz ac rof. ru. añ. 3. y.
cere pap: et fiat vnguētū: cū q̄ acci pap̄ icorpoze. Aliud
itē i isto cāu sūme valēs. B. olei citioz: olei ro. añ. 3. i. f.
pulueris rof. berberis spody fādaloz citri: se. coriādroz
p̄paratoz: coriādroz. ru. añ. 3. y. cere pap: et fiat vnguētū
qd vici^o aliq̄t cū aceto forū lauef. Emplast^o i b casu sū-
me valēs: accipe sandaloz oīum. se. mirtoz spody se. cito-
nioz añ. 3. f. ro. rube. 3. vi. coriādroz rub. 3. i. cum succo cito-
nioz addēdo pap̄ acci cū modico aq̄ ro. fiat ad modū
emplastri: qd p̄ duas vl tres ho. añ cibū sup stomacū p̄. e:
et oīa debēt añ assūptiōis cibi remoueri. Aliq̄ vinū cito-
nioz cū oleo ro. addēdo de acetositate citri pap̄ fil buli-
re faciūt: et lana succida imissa vl filtro stōac^o. vt supra fo-
mētēf. In cā frida acci. absinth. ad. i. mēthe abzota/
ni maiorē calamētī: oīmi gariofolati: nasturcy añ. ad.
f. cinini ameos anisi cipi añ. 3. y. colāi aro. nuc. mu. gario-
fil. añ. 3. i. f. ex his oīb^o vl ex his plurib^o q̄ssatis decoctio
i vino fiat: et cū filtro spōgia aut succida lana exp̄ssa: et bñ
calida p̄ duas vl tres ho. añ cibū stomac^o fōmētēf.
Et scias fm doctrinā Aui. 13. terty. cā de debilitate stōa-
ci. q̄ fōmētationes ēplastrā vnguēta cū stōaco appoxy-
māf debēt eē calida. Quare ingt vt ēplastrā et vnguēta
qñ volūt ex cis p̄fortatiōez stōaci p̄fortāt. Et b i dispōne
stōaci fr̄ di ē maxie itelligēdū. Sōmētatiōe fētā ex infra-
scripto vnguēto fiat inunctio: qd accipit olei d spica. 3. i. f.
olei mastici: olei d absinthio añ. 3. i. vini decoctiōis absin-
thy i ea fortiter exp̄ssi. 3. i. y. fil. ad. i. mēthe buliant:
et addita cera ifrascriptos plueres vinū misce. f. aloes. 3. i. f.
gal. mu. ameos. gari. mēthe sicce. calāi aro. añ. 3. i. ligni aloes
3. y. fiat vnguētū q̄ fōmētatiōe fētā vter. Et alij ex mēta
absinthio et oīo gariofolato cū rof. ameos gari. cinamo-
mo bulitis i vino: vt supra fōmētatiōes faciūt: et successi-
ue vntōe. Uel facias sic. B. oli d spica. 3. y. oli citioz. olei
mastici. añ. 3. i. f. absinth. mēthe añ. ad. i. gal. mu. calāi
arōatīci nuc. mu. gario. añ. 3. f. q̄quasfēt buliāt i vino opti-
mo: d q̄ fiat exp̄ssio leuis: et de ista exp̄ssio accipe. 3. y. et
cū olis supra scriptis bulliāt ad p̄sūptiōez et i tali lanā vel
filtz ifūde et stōaco suppone. Sōmētatio expta q̄ cōiter
vtor. B. succi mēthe li. i. acci vini citioz añ. 3. y. gario.
3. f. mastici. 3. y. ligni aloes. 3. i. gal. musc. calāi aro. añ. 3. y.
pap̄ fil buliāt et i ea bucellā pānis assā imerge calidā et p̄

duas ho. añ cibū stōaco calidū applicabis: et ē p̄tinuanda
q̄ mirabilē effectū i b casu pduē. Cerotū ad b p̄posi-
tū faciēs. B. cere citrie laudāi añ. 3. y. mastici. 3. y. f. picis
nauat. 3. i. f. gal. mu. 3. y. gari. calāi arōatīci añ. 3. i. f. cū pi-
stello calo vl ista fil calefaciēdo fiat cerotū de q̄ sup alu-
ta in scuti for̄ extēsa suppōe. Cerotū itē sal. vitia stōa-
ci emēdās: plurimū q̄q; valz cerotū alexādrinū Desue.
Ualz ē ēplast^o tale qd accipit absinth. mēthe añ. ad. i. y.
buliāt i vino optio: dñic fortiter pistet: cū qb^o misce ma-
sticis ciamōi zedoarie galāge gariofiloz calāi aromatici
añ. 3. y. ligni aloes. 3. i. et ex istis mixt^o stōac^o ēplast^o ref. Qd
si cū ipinguare libz de oleo nardino ad sufficientiā pone.
In hoc ablatiōis et diminutiōis appetit^o cura finitur.

De appetitū corrupto quid sit que quoq; et quot sint ei^o
cause. CAP. XII.

Appetit^o corrupt^o ē appetitus p̄ quē enormia i-
terdū appetit^o: et q̄ hūane sp̄i oīo sūt icōueni-
entia: vt sūt arance cinices carbonēs lutū gi-
psuz creta cineres vitz tartaz testulaz frusta
lateres et filia. Et iterdū alia q̄ nō sūt humanis p̄sucta: vt
sūt pisces crudi carnes crude. case^o putrid^o: fruct^o imma-
turi: et filia. Et talis appetit^o corrupt^o duplici vntē p̄t
nēire. Quidā a vntē iterozi sēsitiua q̄ vntē appetitiua
talr ordiat: vt hūc cibū: et si corrupt^o et icōsuet^o fuerit appe-
tat: aliū vō q̄uis sit bonus renuat: et b sepe i melicis et ma-
niacis exp̄imur: q̄ p̄ corruptiōez estiatue indicāt b eē re-
nuēdū qd bonū ē: q̄uis i ore stōaci nullus sit defect^o: et de
tali nō ē b fmo. Ali^o cā sūt hūores corrupti i stōaco exi-
stētes vl i ei^o vilis ifiltrati et p̄cipue in ore ei^o: vl vapores
corrupti i ips^o os stōaci aliunde. p̄ueniētes: et de tali b ē f-
mo: q̄ sepe mlierib^o accidit p̄gnatib^o vsq; ad mēse tertiu.
Et ill^o tēp̄ q̄p emoroides mēstrua flux^o sūguis nariū seu
alia p̄sucta cūo retinef: tales. n. retēte mēse plerūq; cor-
rupit^o: et sua maligna q̄litate organū gult^o inficiūt: tunc
ista irrōabilr appetitū ips^o iclīnāt. plerūq; q̄q; a male vi-
uētib^o accidit: vt puell^o pueris et filib^o q̄ cibis facilr corrup-
tiōis vtūt. Appetit^o itē iste a mīsa p̄ opilatiōez splēis:
aut ei^o attractiue debilitatē accidit. si tūc. f. corrupat^o et pu-
trefiat: et p̄ qd sit appetit^o corrupt^o: q̄ q̄q; et q̄t sint ei^o cāe.

De signis demfariūis cāp̄ iducētū appetitū corruptū:
in quo disputatiue p̄ceditur. CAP. XIII.

Eritudo illa satl scipaz māifestat: et sic d cāp̄ si
gnis solū dōz erit d qb^o oēs q̄s ip̄e anēs vidi i
b p̄ueniunt. f. q̄ ex nā rei appetitū talia signa
nobis sunt māifesta. Sūt tñ iter se discordes.
Quidā volunt hūte appetitū corruptū appetere filia: alij
vō fria. Dicūt nāq; p̄mi q̄ si tales appetitū sicca hūor sic-
cus erit i cā. f. melicis. et si appetitū acetosa: acetosis siue
acetosū flā. aut melia nō nālis vl acris siue acetosa: et si
horribilia appetitū vt cinices et carbōes et b ab ipoz bu-
moz horribili corruptiōe p̄uēt: et sic p̄cedūt q̄ tales sp̄
filia appetitū: vtz a colera et a sūguie id fieri nō putāt: cū
isti respu flatis et mlie corruptioni sint maxie rebelles.
Aui. 13. terty. cā de mō significatiōis dispōuz stōaci in-
gēno ipedit digōez colā. Lofe. n. p̄petas nō ē vt digōez
phibeat phibitiōe destructoria aut diminutoria: aut fa-
ciēte cruditatē: imo qñq; corrupit eā. S; mcl^o e p̄p̄ietas
ē vt phibeat digōez et corrupat eā fil: et flā declin^o ē ipsa
ad corruptiōez. Et sic p̄cludūt ab eis duob^o hūorib^o solū
corruptiōez appetit^o fieri posse. Cū āt hūores isti fridi sint
et i eis corruptio sp̄ cīneā hūiditatē faciat auctores signa
dimittētes ad curā veniūt: et medicamīa oīa ad calidū et
siccū declinātia ordināt vt p̄s. S; dicentes tales semper
cōtraria appetere in scōo tegni doctrinam sal. sequunt^o:
Distempantie inquit nō naturales stomaci in hoc dñt:
q̄ contraria et nō filia appetitū quemadmodū naturales.

De passionibus

C Et Aui. allegato caplo si stomac^{us} ingt^{ur} pinguia deside
rat illic ē stipticitas: et siccitas et spissitudo: et si nā declinat
ad frigida: tunc illic ē caliditas. Et si appetit res calidas:
tūc illic ē frigiditas: et si appetit icisilia acetosa acuta: tūc
illic ē hūor viscosus. Ex q^{uo} b^{on} de mēte istoz ps: q^{ui}libet
appetit? p^{ro}pternāl^{iter} dispositus semp fert ad d^{omi}nia. Ex q^{uo} ps
q^{ui} stomac^{us}? i q^{ui}libz dispōne remouēda fuerit: d^{omi}nia ip^se appe
tit. Siue illa dispō fuerit nālis: vt in siti et fame nāli: siue
p^{ro}temā: vt de corruptiōe appetit? Nā i nāli siti a cali
do: et sicco q^{ui}da cāē tristis sensatio: p^{ro} cui^{us} remotiōe ciba
ria ip^se appetit: siue illa virtual^{iter} seu formal^{iter} sint frigida
hūida. Id^e Aui. 2° de aia. Sitis ingt^{ur} ē appetit? fridi et hūi
di. Q^{ui} si stomac^{us} sitiens nāl^{iter} calidus fuerit et sicco? p^{ro} re
motiōe isti^{us} tristis sensatiōis a calido et sicco cāte frigida
formal^{iter} appetit: et hūida p^{ro} sui t^{ri} p^{ro}feratiōe calida v^{er}ua
liter appetit et sicca: q^{ui} q^{ui}libet nālis cōplexio semp illa ap
petit p^{ro} q^{ui} sit apta maxie illa sua nālis cōplexio p^{ro}seruari.
S^{ed} si in stomaco p^{ro}temāliter alterato fuerit dispō frida
et hūida. vbi grā si fuerit sities esto p^{ro} ista remouēda tristi
sensatiōe i siti t^{ri} formal^{iter} frida appetit et hūida: v^{er}ualiter
t^{ri} p^{ro} remotiōe illi^{us} dispōnis p^{ro}temā q^{ui} ē frida et hūida:
vt suppono: calida virtual^{iter} appetit et sicca. et p^{ro} d^{omi}nia: et
quodlibet mēbz p^{ro}temāliter dispositū appetit nāl^{iter} remo
uere dispōem p^{ro}temā nāz i eo ex^{ist}it q^{ui} nō sit nisi p^{ro} d^{omi}nia. Et
Aui. i ca^{pit}o de corruptiōe appetit?. Q^{ui} i stomacho ingt^{ur} aggre
gat hūor malus diuersis affueto i q^{ui}litate sua tūc regit
aliud d^{omi}nū. Ista t^{ri} d^{omi}nietas pōt eē in q^{ui}litatib^{us} māifestis: si
cut i mala cōplexiōe vehemēt^{er} calida appetit stomachus
vehemēt^{er} frigida icōsuetu: vt glaciē mīuē: aut in occulta
pprietate: sicut hūis mās hūidā corruptā: determiatē no
cētē nō appetit q^{ui}cuq^{ue} siccu: s^{ed} determinatū siccu: vt car
bones et creta. Unā caplo q^{ui} supra ingt^{ur} Aui. Quapropter
accidit i q^{ui}busdā appetit? luti: imo carbonū terre: i g^{ro}ssis
et rez. h^{oc} g^{ro}ssis pp^{ro} q^{ui}litem q^{ui} ē in eis exiccatē et icidētem
d^{omi}nia q^{ui}litati humoz. Et pp^{ro} h^{oc} ps ad eos rissio q^{ui} volūt q^{ui} ex
appetitū corrupto patiētēs ip^se filia appetūt: q^{ui} hūites hu
mores acetosos acetosa appetūt. Dicedū igit q^{ui} q^{ui}nis ap
petat acetosa nō ista appetūt pp^{ro} silitudinē acetosifatis: s^{ed}
q^{ui} i illis ē q^{ui}da q^{ui}litas v^{er}ualis d^{omi}nia q^{ui}litati illi^{us} hūoris ace
tosi q^{ui} ē talis corrupti appetit? idicariua. Et p^{ro}pter dōz q^{ui}
tales appetūt fetida: vt sūt cimices scarabei: et talia: non
n. ad ista appetit? isurgit q^{ui} filia hūori illi. s^{ed} q^{ui} et se for
zan quādā hūit v^{er}uē directiua illi^{us} corrupti hūoris eductiua
v^{er} aliq^{ui}da aliā māifestā: v^{er} occultā q^{ui}litatē illi hūori d^{omi}nā.
Et sic nō valer^{et} B argumētū. iducēs hūc appetitū corruptū
ē acetosū flā. igit patiēs appetit acetosa rōne q^{ui} sūt filia: s^{ed}
q^{ui} et se hūit q^{ui}litatē oppositā q^{ui}litati i humore illo ex^{ist}it q^{ui} ē
istū corruptū appetitū efficiēs. ¶ Quare nō sūt t^{ri} bi viri
bōi vituperādi q^{ui} corruptū appetitū hūites appetere filia
dicūt: q^{ui} bi supponūt eos in latitudine sanitatis existere.
S^{ed} appetit? sanoz i p^{ro}seruatiōe ipoz ordinat. q^{ui} tales ap
petere dōbēt filia: et nō d^{omi}nia: cū p^{ro}seruatiō fiat p^{ro} filia. Qui
dam dicūt q^{ui} melācolia a nā ad os stomachi missa: vt ipm
ad appetitū p^{ro}fortet q^{ui}q^{ue} eū inmutat: et fac ipm a nā p^{ro}pria
egrediet^{ur} et q^{ui} talis: vt volūt ē dis^{per}perantia nālis. iō appe
tunt: et cāz q^{ui}re icōsuetu appetūt et corrupta ē dicūt: q^{ui} hu
mor iste tale appetitū iducēs ē corruptū: quāuis eē sanita
tis latitudine nō duca^{ret}. Et dicūt itē q^{ui} medic^{us} tāq^{ue} p^{ro}acti
cus sensitiu^{us} ē artifex: q^{ui} ex his solū sup^{er} dispōnes egritudi
nū arguit: q^{ui} maxie sensib^{ilis} dephēdit: et sic cōprehēdētēs
acetosa tales appetere: q^{ui} ex acetoso flegmate appetit?
corruptū iducit: p^{ro}cludūt filia ipz appetere. Nō. n. p^{ro}acti
inquitū p^{ro}acti^{us} ē dōz inestigare: an i acetosa re appetita sit
aliq^{ui} v^{er}ualis q^{ui}litas q^{ui}litati i humore illo ex^{ist}it sit d^{omi}nia: s^{ed}
theozic^{us} poti^{us}. Et sic ego d^{omi}nia theozicis relinq^{ue}ns hūc vif
finitidē ipoz bōa pace ad demōstratiua b^{on} egritudinis fi

gna descendā: quīs nri veteres talia ponere noluerint. Sz cū passio h̄ iterdū cū siccis: iterdū cū hūidīs: qñq; cū calidis: et nōnūq; cū fridis societ: q̄z ex cā cura multiplex variet: i paucis tñ ista demōstratiō signa ostendit. ¶ Appetit⁹ itaq; inclinās ad sicca: vt sūt carbōes lutū: siliā ab humido humore cā: i se tñ quādā vtutē occultā hīs: p quā ad incōsuetā illa fert. Sz si dispō ista appetitū corruptū efficiēs cū hūozib⁹ calis sit coniuncta cognosceres: qz ibi sit adest itēsa grādīs estuatio: z fumose eructatiōes a frigidi des inuāt: z calidis nocet. Et si complexio etas regio tpa anni pcedēs regimē: z talia sup ipōz calidoz gñationem attestāt: certior mltō fies: cū q ad acria z acetosa sp appetit⁹ inclinabit. Si vō ad dulcia vinctuosa siccū humor z melacolic⁹ erit i cā. Et qz vēm ē passionē hāc p ppetatē z cōitātē fieri posse: et p ppetatē ipa sit ex alioz mēbroz fanitātē dephēdes. Et qz ptinu⁹ appetit⁹ iste corrupt⁹ aderit: ab alyis tñ mēbris ptinu⁹ nō erit: s; gescit interdū. Si autē alioz mēbroz vitio fiat: vt i plenīs mris cerebri vt mēbri alteri⁹ ex signis talis mēbri discrasia significātib⁹ argues. Vis itaq; signis demōstratiuis pauculis pten⁹ capto huic finē ipono.

¶ De signis pnosticis corrupti appetitus. CAP. XIII.

A cinices carbones araneas ⁊ talia inclinat⁹
appetit⁹ ceteris ē dērior: magnā .n. i. hūorib⁹
corruptōem eē significat: qđ spēi hūmāe totali
driat: qre tūndū ē ne i talē venōsitatē mūtē
qđ subito patiētē iterficiat. Post B i mīori malī
cia ē si ad aliud excitat⁹ ē: sic cū appetit⁹ talis inclinet⁹ ad
carbones lurum ⁊ filia: ⁊ adhuc min⁹ malū si ad acetosa d
clīnerit. Teste Aui. cap⁹ de corruptōe appetit⁹. ¶ Si itē
talī appetit⁹ diu durauerit pānos ⁊ alias cutis ifectiōes
īducet. ¶ Rasis at nono pīnētis. lutū ⁊ filia stomachū
grauāt ⁊ digōnez īpediūt: qđ ex eis corrupti hūiores fiunt:
pp qđ nonnūq; vermes gñant. Et tū cū non sint apta ad
mēbra nutritiōa opiliatiōes faciūt: si sūt cā egritudinū
cronica. Et si pp cruditatē illoz humoz vl pp malā ali
quā q̄litatē i eis exītē cū ad nutritiōem sint īepti mēbra
eos respuūt ad p̄cauitates vētris tāq; nutritiōi inutiles
transmissi idpream efficiunt. Et B de signis p̄nōsticis
corrupti appetitus.

¶ De cognitōe ⁊ cura ī gñali corrupti appetit⁹. CA. XV.

Item cura appetitū corrupti q̄s humor peccas in ea fuerit p̄sideratū erit: cui⁹ cognitōis facile deuenies: sic i p̄cedētī cap̄ dēm fuit si ea ad q̄ talē appetit⁹ inclināt diligētē obserues: q̄ fridus humor atq; viscosus ad acria atq; falsa appetitū inclināt calidus ad acetosa sēp: siccus v̄ ad v̄ictuosa. S̄z si glibet humor p̄ vomitū educi pōt nihil supra. Sed q̄l̄r fidū sit te septimū ca⁹ supra docebit: ⁊ si B fieri neq; at qualr colera digerēda educēda q̄q; ⁊ fla itē p̄dictus capl̄z te docebit ad plenū. Sed de m̄lia illic nulla scā est mētio: cū ea poti⁹ appetit⁹ adaugeat q̄s diminuat. Iō si ad ei⁹ digōz deuenire necē sit. Accipe oximell̄ simp. ʒ. iij. aque buglose: aq̄ scolopēdrie lupuloz an. ʒ. ij. clarificē p̄ duab⁹ viciō ēū cū optimo cinamomo aromatizandō. Vel accipe oximell̄ simp. ʒ. i. sirupi de epithimi ʒ. i. ⁊ scriptis ags: vt supra aromatizandō clarificē. Magis tñ appropar ē sirup⁹ iste q̄ accipit scolopēdrie sticados floz lupinoz: bozaginiis: buglose: violaz: camedreos: capilloz v̄e. an. M. i. radices apy feniculi ⁊ sparagi an. M. f. passulaz. ʒ. i. f. sene. ʒ. i. fiat decoctio. i cui⁹ fine addē epithimi M. i. f. collata decoctiōe cū lib. i. zuchari vel mellis lib. f. ⁊ aceti passulati ʒ. iij. fiat sirup⁹ cū optimo cinamomo aromatizāt: de q̄ lōgo tpe dabis. ʒ. iij. f. p̄ vice. Et si fuerit debite coct⁹ de co. ʒ. ij. accipies aquarū buglose scolopēdrie ⁊ lupuloz an. ʒ. i. ⁊ p̄ vna vice dabis: totiē reiterā

do q tibi materia digesta videat: p q educeat: accipe cas
sie nouiter extracte. 3. i. vel mane. 3. y. pfectiois hanc. 3.
.iiy. sirupi vio. 3. i. oia illa cu decoctioe infra scripta dissol
ues. q accipit floz boraginis buglose vno. capilloz ve. ca
medreos scolopendrie sicados an. 3. i. ligritie passulaz
an. 3. i. fiat decoctio. In fine addat epithimi. 3. i. cui q
titate debita suprascriptas res dissolue: et fiat potus. ¶ In
pillaz forma. 3. i. pillaz indaz vel fumi terre nicolai da
bis. ¶ Uel da cuz aq lactis. 3. y. infra scripti pulueris qui
recipit folioz sene. 3. i. mastici. 3. i. macis croci cinamomi
an. 3. f. diagridy. 3. i. tartari. 3. vi. et fiat puluis. ¶ Alias i
casu isto a. 3. i. y. qz ad. 3. i. de solo puluere tartari dabaz.
et poptime opabat. ¶ Qz vo id suscipieduz e valde dele
stabile gustui qre si in suis ferculis ad buliendū poneret:
vt et romani faciunt gratissimū gustui ferculū redderet.
cū quo lubricū ventrē tenet. ¶ Et p vomitū itaqz siue p
secessū hūore euato qūqz iste fuerit ad medicinalia ve
nien dū erit. Sz memor esto patientem tuū in aere claro
odorifero collocare: et q oium aliarū rerū nōn aliū sup
fluitates cuitet. carnes potius assas q elixasephibeas: q
tā in cā calida q in cā frigida erūt fm epigētiā alterāde:
et qualr hoc fiēdū caplin tertiū te ad pleniū informabit.
Et iter alias carnes pullū collumbinū quā maxime iter
sapores. ¶ Tū aiunt antig sinapiz pgnatiū appetitū pop
time rectificare. Et idē facit radix siluestris rassani cum
aceto. In prima vo mensa cappare cum aceto cōmedat.
Lepe itē cōe et cepe sgliticiū: acetū quoqz: et oliuas imatu
ras cū aqua et sale cōditas. Sz cū te caplin octauū abun
dantē faciat de his oibus his paucis contentus esse volui
ad reliqua medicinalia a mō descendēs: qd in sequenti
caplo fiet. Et per hec presentī finem impono.

De signis distinctiuis corrupti appetitū gbuscūqz hūorib
i cā existib et cura cuiuscūqz i piculari. CAP. XVI.

Neminē ex auctorib nris inuenio q appetitus
corrupti curā ordinate posuerit: nō mirū itaqz
si aliqui ex focys nostris: gbus studiū olei cuz
talē ad fastidiū curā se ponunt eam fm doctri
nā Aristo. 2. pphysicoz pficiūt. Nā cū medica
mē aliqā a quouis auctore laudatū inueniūt indubie cū eo
putant istā egritudinē de facto curare. Et sicut ad pauca
rescipientes vplurimū ad hoc infirmum deducit: vt sit
necessariū eū presbyteri vngedū mittere. vos itaqz mei
dilectissimi fratres oro vt operam talem studio dare ve
litis: vt non a cāu: sed fm debitā rōnez infirmos vestros
curare sciatis. ¶ Ad ppositū itaqz rediēs: vt facilius ap
prehēdi possit fm varietatē cārū quoqz varia describam
Et primo si appetitus talis ad acrimonia inclinaret siue
ad salsa: vt supradictū ē humor frigidus et hūidus erit in
cā q p vomitū siue p secessum fm doctrinā supius positā
educt ante cibūz fomentatio talis stomacho fiat q acci
pit absinthij. 3. i. ozigani maiorane an. 3. f. ameos. 3.
f. nucis mus. ac calami aromatici: corticū citranguloz sic
coruz an. 3. i. y. cōquassent: et decoctio in optimo vino fiat:
et cū lana filtro vl spongia stomachū ante cibū fomētato.
¶ Dehinc ex infra scripto vnguento iunctio fiat: q acci
pit olei de spica. 3. i. olei mastici olei de absinthio an. 3. f.
pulueris masticiis gariofiloz coralloz rub. mēte sicce cu
lami aromatici: corticū citri an. 3. f. ameos. 3. y. aloes. 3. i.
parū cere: et fiat vnguentū quo vinctio fiat. ¶ Per horaz
vero an. cibū bolū vñ cōfectiois de cinamomo vel aro
matici ro. descriptione Gabrielis accipiat. ¶ Facias in
sup si adhuc esset mulier pregnas vt quacūqz die vel de
tertio in tertiū vñ accipiat ex pillulis infra scriptis pōde
ris ad min vni. 3. q penitus hāc egritudinē eradicant
Et ipe accipit croci cinamomi spice squinati ligni aloes
gilobalsami an. 3. i. mastici. 3. f. bdely gumi arabici an. 3.

i. f. aloes epatici. 3. i. y. f. fiat mandaleon cū sirupo de ab
sintbio de q cū opus fuerit fiant pillule. Experiētia nou
p multos annos in bonitate cōseruant. et mēibus trans
actis q in principio sunt meliores. Dis igit i pregnatibus
toto tēpore vsus suz siue ipregnatiois: et eis semp deo du
ce bene successit. Nā si bene cōsideras taliter cū mastice
bdelio et gumi ara. eas correxi vt in venas aloes nequaqz
iprimere possit. Nec in casu nostro p̄ciosius medicamen
vlluz inuenies. Nōnulli insup quidā ex auctorib nostris
dicunt et maxime ille bonus Aui. q masticare in ieiunio
aloes cardamomū vel ciminū xilaloes transgultiendo
saluā inuat plurimū. Et alij. 3. y. pulueris nasturty vel
tantūdem pulueris ruthe vel xilaloes cū vino modico
potui dabāt. Uel. 3. i. infra scripti pulueris qui accipit car
damomi maioris et minoris xilaloes. an. 3. i. cūchari albi
3. y. fiat puluis: de quo. 3. y. cuz brodio pulli vl vino dabis.
¶ Et si masticationē vt Aui. precipit in ieiunio facere ve
lis: accipe cardamomi cimini: calami aromatici ana. 3. f.
ameos masticiis xilaloes an. 3. i. integra ista simul misce
et coclear vñ in ieiunio infirmo tuo masticadū prebe: vt
ex eis pquassatis in subtili petia bene alba coclear vnum
bene ligabis: et hūc p modū talē patiens: melius mastica
bit. ¶ Uerū cū masticatio ista iterdū a capite humores
attrahēdo vomitū puocet eius loco cōfectio de cinamo
mo vl aromatico ros. d̄scriptioe Gabrielis vtere. ¶ Ut
hac q in hoc cāu plimū valet. et ipa accipit ligni aloes co
ralorū rubeorū cardamomi pipis lōgi: pipis nigri: cina
momi galange an. 3. i. f. fragmentoz lapidū p̄ciosorū. 3.
.iiy. fiat puluis: q accipe. 3. i. et cū lib. i. cūchari tabarseth
cū aqua camemille vel melisse dissoluti. fiat in morcellie:
de qua cōfectioe. 3. f. p vice isfirmo i ieiunio dabis. ¶ Ali
qui in casu isto vt bonus Aui. et alij in prima mēsa exhibē
da collaudant: vt sunt cappare oliue et lupini cōfecti: se
cūda vero laudāt passulas fisticos castaneas et crisomila.
¶ Et p saporibus sinapi siue mostardaz que in dicto ca
su mire valet. ¶ In alijs vo saporibus atqz ferculis pul
uis infra scriptus maxime collaudat qui accipit cinamo
mi electi. 3. f. ligni aloes galange gari. cubebarum ameos
granorū paradisi an. 3. y. cardamomi. 3. i. y. macis. 3. y. pi
peris nigri. 3. i. fiat puluis: cuius in ferculis et saporib sit
vñ. ¶ Si ad pōtica appetitus inclināt et sicca hūidus hu
mor erit in cā: cum quo aliqua ē mala qualitas: vt supra i
signis dictū fuerat hunc appetitū corruptū inducēs. Eua
ciato igitur humore tali per vomitū seu per secessum sz
doctrinā superius habitā eius cura parū ab imēdiate de
scripta differt. Quia taz regimē nōnaturalū rerū qz fo
mentatioes et vinctioes masticationes: et maxime de ame
os: et alia quoqz descripta illic cōueniūt. ¶ Si aliq in B
casu spāl ab auctorib cōmedant. puta i sine past carda
momū cubebas atqz amigdalas amaras māducare: qru
loco p̄sicorū nucleis sepevtor. ¶ Laudāt et gallinas assa
tas: ipaz qz pullos et sup omnia pullos columbinos assa
tos i mēsa p̄ma qz maxie. Et p singulari remedio experti
sūt q istarū carniū ossa accipere et illa cū pipere et sale sal
picare et i ieiunio corrodere nihil supra. ¶ In ferculo vo
amidū frumēti plimū cōmedāt. ac crustulas panis bñ sic
cas et panē qz biscotū. Aui. at i isto casu qdā docet arti
ficiatū vomitū facere: sz qz male dosari posset. et forsità p
vomitina violēta i ipo posita nō sine piculo dare ipz hic
iscribere noluit: q si vti libz Aui. qre. ¶ Laudo tamē vt
isfirmo tuo piculū i q cadit si lutū carbonēs vl talia man
ducauerit rōnib eniditib onidas: et cū de reb illis loqris
stomachant illas nomies: luctum tū ipm p posse teneas.
¶ Insup puluere infra scriptū i cāu isto sume laudāt: q ac
cipit cardamomi maioris et minoris: cubebarū an. 3. i. cū
chari. 3. f. fiat puluis de q p horas duas ante cibū cū aqua

De passionibus

dari iubet. Ego autē cū vino semper exhibeo me super hoc fūdans quod alij laudat quod vinū potēs bonū odoriferū et purū abundanter bibitū talē sepe curat passionē. ¶ Anic. vero boni vini pontici potētis. 3. vi. accipiebat et ad quartē partis assumptionē bibitū per hebdomadā integrā oī mās ieiunio suo patiēti exhibebat. et plūmos B mō curauit. ¶ Ualet in isto cāu itē plurimū si. 3. i. pulueris ruthe aut mēte sicce aut se. alet ut supra i ieiunio cū vino dederis. ¶ Antiqui vō nōnulli i cāu isto pillulas ifrascriptas plurimum cōmendāt. quarū dos. sit i ieiunio. 3. f. Sed si tamē credideris eas pgnātes nō dabis et ipse accipit aristologie lōge. cōdoarie vīo. betonice añ. 3. iij. gari. salis gēme añ. 3. ij. triū pipū añ. 3. i. mire electe. 3. i. aloes ad pond' oīz et fiat magdaliō cū sirupo d' absinthio. ¶ U' ifrascriptis vtere q' sup alias coronā i casu isto portāt. Et ipse accipit masticiō. 3. ij. agarici. 3. ij. 3. 3. f. salis gēme. 3. i. aloes. 3. ij. cum sabba fiat magdalion: de q' cū op' fuerit fiat pillule q' p'gnatib' secure dari possūt. ¶ Si vō appetit' ad acria tēdat et acetosa a calido ut dictū ē humore puenit q' q' sit tā p vomitū q' p secessū euacuādus te caplz septimū docebit: q' lūter mala pplexio sit remouēda. In nono caplo modū et ordinē cū q' id fieri debeat: abundanter repies et sic de cura tali ad capla illa fūre: portulaca tñ comesta appetitū remouet hūc: ut aliq auctores referūt. ¶ Appetit' at corrupt' ad dulcia et vinctuosa declinās būorē mli: cū: secū i cā eē arguit: ut supra dictū ē q' lūter curādus sit caplz imediate pcedēs tibi clare mōstrabit. Tal. n. būor nūq' vel magna cū difficultate p vomitū educit. v' saltē nō sic cōueniēter sicut p secessū iuxta afforismū quartē p'icūle. Melācolicos vero iferi' yehementi'. ¶ Būore itaq' euacuato sup est solū stomachi discrasia manifestaz corrigere. Sae ergo totū regimē ad calidū et būidū declinare plus tamē ad būidū et sic cibaria oīa mlica vitanda erūt: et acuta ut sunt porri cepe et alca: legumia oīa: carnes bouine: et maxie fāse. vitenē q'q' sapores acuti: ut sūt alca: ta mostarda vinū bibat optimū: qd si cū aq' buglose lipba ref' nihil supra. Et iter alia ifirmū tuū tenere letū pures. ¶ Et ad talē appetitū emēdandū puluere ifrascripto nihil vtili' iuent: q' accipit cinamomi electuary. 3. ij. cardamomi maioris et minoris ozāni gariofilati ben. albi. et ru. esule corticū citri doronici buglose melisse añ. 3. i. q' tuor seminū cōiūz frigidorū. 3. i. limature auri et argēti añ. 3. i. pelliculaz ventriū galinariū. 3. ij. f. fiat puluis et q' tū chari libz mīce. cui' dos. sit. 3. i. et in ieiunio cū aq' melisse vel cū modico boni vini debet dari: vel de eo accipe. 3. i. et cū libz. fūchari cū succi pomorū redolētū facta residētia parte vna: et succi buglose atq' boragis añ. pte media dissolnatur: et cōfectio fiat i morsellis. cuius dos. sit. 3. ij. Ad hūc appetitū nō magnū cōsegtur nocumētū: q're his paucis cōtētus eē volui. ¶ Ubi autē appetit' ad enozmia et fetida fuerit si facile ē peccātē būorē cognosce. p datā tamē regulaz semper cōtraria appetit: et illo modo ēv būorez peccantē cognoscas ut plurimū tñ ad cā' declinabit. ¶ Sed quisq' būor ille fuerit f'm doctrinaz in caplo septimo superi' habitā euacuādus erit siue p vomitū siue p secessū fiat id. sed vbi p vomitū id fieri poterit vtili' multo erit. Auctores tñ idifferēter byerapigrā i purgandō a putridis corruptis būorib' stomachū sup oīa solutina collaudāt. Et ne dū būores illos corruptos educit. s3 oēm discrasia pueniētē ab istis corrigit. Et q' q' p modum ellary et iterdū p formā pillularū fit q' libuerit mōvtere. Et si alteratiuis alys idigebis nono succursus pete cap: et in hoc appetitus corrupti cura finitur.

De appetitu canino quid sit et unde denominationem habeat.

CAP. XVII.

Ap'petit' caninus varijs modis ab auctoribus nominat. Secūdu antiquā translationē afforismorū scda lues appellat: qd idē ē qd fames. In noua vō idigētia. Et taz p lūem q' p idigētiā. y. appetitū caninū itelligit. ¶ Baly vero ips fillā vocat. Est enī filla loc' qdā i mari: a q' trāseuntes naues sepi' absorbent: cui' cā naute voraginē cā appellāt. Cū autē appetitū caninū habēs vorare cibū videat baly cā fillā appellare voluit. ¶ Bon' vō Alexander a greco tractū cinorodiosas dicit a cinos qd ē canis: et dosis glia. talis inde appetit' canin' canū noīe appellat: q' imoderate appetētes tānū vt sepe sumūt q' digerere nequnt: vñ p vomitū aut p secessū cū emitti necesse ē: q' emisso itez comedere appetūt: et hec canū esse glia videt: et ob hoc greci cinorodiosas appellāt: et egritudine cinorodiosā: vñ cā patiētes apd eos cinorodosy dicti sūt. ¶ Bāc autē egritudine laborātes tā i q'ritate q' in q'ritate seu mō appetēdi excessiue multū se bñt. ¶ In q'ritate qd ē tā. s. cōtinua q' discreta: ut ifra patebit: q' tales sepe et mltū māducat. ¶ Respectu vō q'ritatis seu modi appetēdi qa quidissime et itēse appetūt et voraciter māducant. Et q' hec duplex imoderatia scilicet f'm qualitatez et q'ritate seu i mō appetēdi iter domestica aialia solū videt iesse cani: a cane forsā talē denotationē accipit. Et ob hoc ingt Serapio q' est egritudo comedēdi: cui' nō satiat mēs: et desiderii: magne comestiois: ac diuerse cū fame absq' satietate: et idēz dicit baly. Cū ingt hec egritudo ē imoderati appetit' i q' tā partēs quide ac intēse appetit ut būanā nāz excedat i q'ritate tā cōtinua q' discreta voraciter māducas veluti canis nūq' cibo satiat. Et ex his p3 qd sit appetit' canin'. ¶ De causis extrinsecis et intrinsecis appetitus canini in generali.

CAP. XVIII.

Anse appetit' canini cāis ablatōis appetit' sūt triē: esto q' plures sint: ut facili' tñ pphēdant i tres istas reducere libz. ¶ Prima ē mēbrozū supflua resolutio pp quā mēbra ianita sūt: cui' cā a venis cōtinue attrahūt: vene ab epate: epar a stōaco: et istos cōtinue mot' ut supradictū sūt cātur appetit'. Et quānis mēbris cōtinue appetētib' cib' offerat: ex isto tñ nō nutriūt: ut ingt Gal. nō transglutit s3 bñ digestis nutrit corp'. Exite itaq' mēbrozū cōtinua resolutioe māci ut dēs ē cōtinu' ē appetit'. ¶ Talis mēbrozū resolutiois duplex pōt eē cā. s. extrinseca et intrinseca. ¶ Extrinseca ut ē aeris balnei et talii supflua caliditas: a B potissimū corporib' rare texture accidit: q' sūt facile passibilia. Exercitiū itē supflūū et maxie bozis famis factū ut pegre pficiscētib' et artificib' cōtinue laborātib' sepe accidit. Supflua q'q' vigilia: nimia famis tolerātia: diuturna tristitia ac supflū' coit'. ¶ Intrinsece vō cā eē possūt euacuatiōes supflue siue ab arte siue a nā fiāt: ut sudores diaforetici. Supflū' flux' vētris q'cūq' ille fiat: et stomachi aut toti' cōtētiue debilitas. Uermes vō sepe cā sūt cū subito scilicet ut ingt Aui. veniūt ad comesta: q' mēbra nō habētia vñ restaurent eis cōtinue nāle iest desiderii: p qd mo uēf ut a venis attrahāt: et vene successiue ab epate. Et ex tali cā cōtinue fames adest: vñ quito cōtētiis. qndā igit Rasis i cura mea habui: cui byerā dedi: et vmes plūmos mire lōgitudis emittēs libz māsit. Et bon' Alexander q'nis hoc in capitulo de bolismo recitet: hic tamē ad propositum melius faciens inquit. Scio enim quandā mulierem multū et absq' mensura appetentem et digerentē oīa: et nūq' bñ secessū vētri fecisse: et dicebat se modicationē pati i vētre: et capitis dolore sepe habere cōquerebat. Accepit catarticū de byera. facta itaq' purgatione piccit vermē grandē ut haberet in spacio longitudinis cubitos .xij. et ampli' et postea illā irrōabile et ianietē appetitiōez

amist: vñ nō fuit bolisn: sed ille serps q̄ hec in illa opa-
bat. ¶ Sebes itē vt acute liq̄faciētes & plixē corpora re-
soluētes. vt q̄rtana ethica. alie egritudines cronice nō nū-
quā appetitū caninū iducūt. Et ego quādā nobile p̄ficā
in curā habui q̄ ad finē vsq̄z anni vixit. Et trāsactō anno
p̄mo ad appetitū caninū venit: & p̄ parū ante q̄ aliū mun-
dū adiret timēs pariter nil ad māducādū iuenire vnum
caponē & vñ spatulā mōtonis cū suis p̄inētys māduca-
uit: in egritudinib⁹ itaq̄z cronice vorax iste appetit⁹ ina-
scit. ¶ Sup̄flua itē toti⁹ caliditas sepe appetitū iducit &
quāuis Auic. dicat q̄ stōaci caliditas hūc appetitū idu-
cit: Intelligēdū ē caliditate toti⁹ iūcta simul cū ea: vt ma-
nifeste Serapio: hec caliditas nō ē oris stomaci: imo cor-
poris toti⁹: & id ideo q̄ caliditas cū accidit in ore stomaci
destruit appetitū. & Auic. b̄ cōsiderans ingt hec caliditas
vtp̄lmū facit s̄lū. Caliditas ingt ītrifeca facile mēbra re-
soluit & potissimū si in aere itēsa caliditas resolutionē fa-
ciēs fuerit vt sepe accidit retētiōez debilitās: & sic patet
prime cāe declaratio. Secūda cā ē in ore stomaci hūoris
accidi abundātia vt est materia flegmatica pōtica in sto-
maco ḡnata vel aliq̄n defluxa: ac acris melancolia a sple-
ne vñ alio mēbro ad stomacū p̄pulsā: vel mā catarralis vt
Auic. ingt quāuis id raro fiat. Tales n. materie ī ore sto-
maci exītes sua pōticitate & icīsiōe hūores si q̄ ī ore stōa-
ci viscosi fuerit expellūt & vacuitatē quādā seu ianitionē
quādā in eo efficiētes titilationē quādā iducūt p̄ quā vt
ab extra q̄cqd attrahit appetit⁹ īsurgit. Tertia cā ē oris
stomaci dominās frigiditas mō stupefactiōez nō iduxe-
rit q̄ ab itēsa aeris frigiditate sepe accidit: vt p̄ frida loca
iter agētib⁹ plerūq̄z cōtingit. Aut a frigiditate aq̄ vñ cōsi-
milis: vt piscatorib⁹ & ī aq̄s fridis sepe cōmorātib⁹ accidit:
vt experiētia in illis sclauis deprehēdit q̄ nauēs a vene-
tys paduaz trahētes p̄ aquā vtp̄lmū icēdūt & illi bubali
q̄cūq̄z hora māducāt. Frigiditas enī vt de mēte Auic. di-
ci posse videt eo modo q̄ hūor pōtic⁹ appetitū augmētāt:
q̄ os stomaci cōstringēdo q̄ in eo est expmūt cui⁹ cā iani-
tur. Et p̄pter talē inanitiōez p̄tinu⁹ fit appetit⁹: vt p̄ niuea
& frida loca trāsētib⁹ sepe p̄tingit vt sup̄a dictū ē. sic ap-
petitus canini cause patent.

De signis dīratis cārū appetit⁹ canini. CAP. XIX.

Si appetit⁹ canini signa cārū facile inuestigare
velis fm̄ ordinē q̄ ille sup̄a d̄scripte sūt icēde.
¶ Si itaq̄z ab intrifecis cāis mēbroz resolutionē
fiat ex q̄ appetit⁹ caninus pueniat patiens
aut astātes te satis īformabūt. ¶ Cāc vñ reso-
lutiōis mēbrozū ītrifeca leniter q̄q̄z cognoscunt. Nam si
sup̄flue euacuatiōes in cā fuerit scias q̄ sudores diafore-
tici p̄cesserūt aut vētris fluxus ab arte siue sponte factus
aut sup̄flu⁹ sanguis flux⁹ aut cōsimilis. ¶ Si aut a d̄bili-
tate pueniat cōtētiue scias q̄ crude egōnis copiosa quā-
titas appebit q̄ ad sanguinolētā egōnē q̄nq̄z pducet vt
Auic. ingt cui⁹ cā ē epatis aut toti⁹ cōtētiue debilitas. Et
q̄nq̄z p̄ p̄tētiue stōaci debilitatē tale emittit p̄ secessū q̄
le fuit assūptū vt ī liēteria fit. ¶ Si a vermib⁹ puenierit
p̄ signa p̄pria deo adiutore inferi⁹ d̄scribēda cognosces.
¶ Et si se. acute. plixē aut alie egritudines cronice ī cā fue-
rit scies q̄ ille p̄cesserūt. ¶ Sup̄flua toti⁹ ac oris stomaci
caliditas ex cōplexiōe & toti⁹ hūdie cognoscit & itēsa
firi vt ingt Auic. respectu sue cōplexiōis nālis & vt p̄lm
nā cōstricta. Et ita signa illi⁹ cāe appetitus canini q̄ ē mē-
brozū resolutio tibi satis manifestauit. ¶ Posset tñ statiz
qs̄ dicere nō ē possibile ex itēsa firi posse semp̄ intēfas fa-
mē arguere cū cāc intēse sitis p̄trarie videant & econtra.
Nā si frigiditas & hūiditas famē adaugēt & siti diminiūt:
calitas vñ siccitas sitiz adaugēt & famē diminiūt. ¶ Sz
p̄ aliquā hui⁹ declaratiōe sciēdū q̄ in stomaco duplex

humidū reperit: vñ grossū solidū q̄ stomaci nālis calor
fouet: aliō aq̄z fluidū ibibitū: cui⁹ p̄ritia phibet⁹ caloris
inflatio substātie stomaci exiccatio. Sed idifferēter oib⁹
in mēbris hūidū tale exiccationis phibitū repit: vñ q̄z
rozi tale hūc assūmilat hūidū rozidūz tale humidū appel-
lam⁹. Solidū vñ rozi cōpatū calidūz dicit⁹: & sic rozidum
verū respectu solidi frigidū ē & hūidū. Et vtriusq̄z istoz
p̄ caloris actionē accidit cōsūptio: & p̄ cōsūptiōez hūmidi
grossi os stomaci īfrigidat: ipso nāq̄z sublato cui⁹ p̄fētia
calor substātie atq̄z fouet: necesse ē ipsū paucificari quā-
titatiue salte: si nō iten siue: & tūc ordine nature ad os sto-
maci: vt sup̄a dictū est melia deferit: ex istis duabus ī ore
stomaci fit īp̄ressio & sensata q̄dā tristitia ad quā appetit⁹
q̄ ad cibū segt vt calidū & siccū dep̄dit⁹ siue resolutū re-
cupeit: vñ saltiz tristitia illa sensate īp̄ressiōis remouea-
tur. ¶ Ex q̄b⁹ patet q̄liter ad hūmidi illius grossi & solidi
cōsūptiōez segt sensata īfrigidatio: p̄ cui⁹ īfrigidatiōez
appetit⁹ calidū & siccū. ¶ Ad hūidi vñ rozidi cōsūptiōez ī
flatio & exiccatio maxie oris stomaci q̄ sublata cā exicca-
tiōe & īflatiōez phibēte īsurgit exiccatio & īflatio sēlata:
cui⁹ cā stōac⁹ mouet nāliter ad aliqd̄ appetendū: q̄ talis
tristitia ex assūptiōe illi⁹ hūidi rozidi remoueat. & hec per
frigidū q̄ loco resoluti rozis rep̄as q̄ & humidum tale
appetit⁹ potum appellamus. ¶ Ex quibus patet qua-
re auctores famē calidi & siccī & sitiz frigidī & hūidi appe-
tit⁹ appellāt. vt. Az. secūdo de aia. ¶ Et ex his elici cā
potest q̄re ex cāis resoluētib⁹ aliq̄ famēz citi⁹ īcurrūt: tar-
de vñ siti: & aliq̄ ecōtra: q̄ stat q̄ abundāti⁹ sit hūidūz rozi-
dū corpulētū grossū: & adhuc erit siue resolutiōi magi īne-
ptus: tūc resoluūt hūidū illud grossūz p̄pter ei⁹ facilitatē
& etiā respectu sui. s. p̄pter ip̄z cē resolutioni magis obe-
diēs q̄z hūmidū rozidū resoluat: & p̄ cōsequēs citi⁹ famēz
īcurrit q̄ sitiz: ī alio vñ in q̄ hūidūz grossū erit abundāti⁹
& rozidū paucū citi⁹ resoluēt: & p̄ cōsequēs citi⁹ siti īcurrit
q̄z famē. ¶ Ex q̄b⁹ manifeste p̄s quālī appetitū canino
stat ex resolutione mēbroz a sup̄flua calitate cāta famē
fieri vltra mēsurā itēfaz: & nō ita itēfaz siti. q̄uis vltra suā
nālitatē sit itēfior q̄ in cāu n̄fo multo plus de hūido cor-
pulēto resoluūt p̄portionabilr q̄ rozido: & sic iste itēfio-
rez multo famē īcurrit q̄ siti: respectu tñ sue nālis cōple-
xionis ēt sitis itēdit: & hoc ē q̄d voluit Auic. cū dixit q̄ ca-
liditas ad quā segt mēbroz resolutionē cognoscit ex itēsa si-
ti. Secūda vñ appetit⁹ canini cā ē hūor accidus abundās ī
stōaco q̄ ex pauca siti vt ingt Auic. & ex multitudine egōnū
cognoscit: q̄ accida erit cructuatio & acredo & acetositas
ī ore dētes stupefaciēs iterdū sentit & si patiēs famē illā
tolerauerit pūctiōez quādā ī stōaco sētiēt & ex illa famis
tolerātia nocumētū īcurrit. ¶ Et si a splene vel ab alio
mēbro hūor ad os stōi appetitū caninū faciens profluat.
signa debilitatis splenis vel alteri⁹ mēbri mandantis tibi
hoc manifestabūt ī p̄mis capitulis pquireda. ¶ Frigiditas
oris stomaci dñans & appetitū caninus efficiens q̄ ab
extrifeco pronenit astātiū vel patientis narratione dep̄-
hēdit cū quo sitis pancitas aderit & p̄pter indigestiōnē
feces multe: quia parū assumpti cibi trāsīt ad epar. Et q̄z
p̄ idigōnem plime vētositates generant vētositas mul-
tiplicatur: cuius causa stomaci sentitur inanitiō. Et sic ha-
bes signa appetitus canini.

De eo quid ex appetitū canino pronosticari debemus.

CAPITVLVM.

XX.

Appetitus canin⁹ vt sup̄a patuit ē oris stōaci
passio & cū ois talis sit molesta quilibz appeti-
tus canin⁹ periculo subiacer. vnde balyabbas:
passio iquit que in ore stomaci fit dura & mole-
stissima fit p̄ cordis vicinitatē atq̄z cerebri societatez si
appetit⁹ caninus a tali tēpore durauerit: cū corpus nō nū-
q̄

De passionibus

triat ad extenuationem veniat necesse est. unde Aui. pma pmi caplo de pplonib. Lū malo ingt desiderio qd ē ppuationē digōnis nō puenit isthibre. i. cum bona digōne nutritū. ¶ Appetit' itē canin' ad bolismū z ad subeth z ad mortē isfirmū sepe deducit. vt Aui. iz. terty cap. p. ¶ Et pmi cā ē q si appetit' canin' p̄tinuēt fuit indigōnes plime qz cā flā viscosus abūde multiplicat z ori stoma ci adherēs eius sensū stupefacit pp qd virtus appetitiua obtusa debilitat. Et ex q mēbra fuit inanita z attrahunt a venis z vene ab epate z epar a stomacho cū os stōaci pp obtusione atqz stupefactionē suā inanitionē nō percipiat appetit' nō causat z illo mō fit bolism' vt iferi' patebit. ¶ Et ex hoc posset vere fieri stupor palestis z talia vt ps. ¶ Subeth vō fit a vapore ab illo flate elenato z ad cere bz cōtinue euaporato. ¶ Mors vero qñqz ad appetitū caninū segtur: qz ppter ipz bolismū sepe fit: ex q sepe famēs sincopalis causat: ad quā sepe mors sequit' vt ifra in primo caplo deo dāte declarabo: z sic determinata cā ps. ¶ Rursus i appetitu canino multa flata multiplicant q re paties i egitudine q ab ipso veniūt leuiter incurrit z precipue i liēteria cazeisā. idropē maxime sicca: z ad hūc moduz de alijs. ¶ Eructuatio ingt baly in appetitu cani no signū bonū existit itellige vbi ipsa a friditate cū mā vel sine aut debilitate cōtētiue puenerit: tūc eniz signū ē ci buz aliquatūlū i stōaco morā fecisse z digōnez aliquā recepiisse: sic bēs qd ex appetitu canino p̄noscicare bēas. ¶ De cura appetit' canini a qñqz cā pueniat. C. AP. XXI.

Ad appetit' canini curas recte z expedite si deuenire volueris erit fm cārū pmissus ordinē pcedendū. p̄ima qdēz cā fuit mēbroz supflua resolutio: q si ab extrifecis cāis puenerit: eas ad cōtrariū reduces debic ad corporis re stauratiōē put te ifra docebo deuenies. Sed vbi illoz mēbroz resolutio ab itriseca cā fiet ordine q d̄scripte sūt pcedere libz. ¶ Quariū pma sudores fuerūt diaforetici p qñz cura ē supflua hūoz euacuatio cutis inspissatio z poroz cōstipatio: z sic quātū ad sex rez nō nāliū regimē paz d̄ cibo sepe def: recēs caro porcina zueit: agnina: bo uina: ceruina: z similes dure digōnis carnes magis assate qz elizate. ¶ Itē lēricle fabe z alioz leguminū substātie ac fercula cū azima pasta scā risū coctū triticū miliū p̄fra ctū z panicū. ¶ Et ex piscib' viscosi oēs vt anguile tēche z silia z assi poti' qz elixi: sit vinū grossū n̄ poticū: z si cū aq ferrata liphares p̄ualeret. ¶ Sit panis acim' cū aq fer rata pinlat': z si esset biscoctus ad huc esset meli'. ¶ Pa tiēs in aere frigidissimo colloce: q si fieri poterit p vētū septētrionale euētef. ¶ Et quāuis ex istis aliqua appeti tuz adaugeāt caninū: sudor tñ q ē b̄ mēbroz resolutōis cā remāet. ¶ Et iō qñtū ad medicinalia erit hūoz coleric' subtilis digerēd' euacuādus qz: cū sudor sit aq sitas san guis: cui admixtū pus colericū ē. ¶ Syrupū igit hūc da bis q accipit mīre citoniorū sine spēb'. 3. y. syrupi de mir to. 3. i. f. aq. rof. aq. plātiginis añ. 3. iij. f. cū sandal ru. aro maticādo p duab' vicib' clarificet. ¶ Ua aqz loco deco ctiōis ifrascripte pones q accipit ro. ru. cupulaz glādiuz balaustiaz ordei vstulati portulace plātiginis añ. 3. iij. iij. iuba numero. xy. sandal ru. se. rof. se. plantagis portulace añ. 3. y. fiat decoctio q suprascriptarūz loco aquaz vtere. Syrupū ad min' q̄tuor vicib' dabis. ¶ Et debic potio nez ifrascriptā dabis. Que accipit corticū mirabolanozū citrinorū. 3. i. corticū mirabolanozū chebuloz. 3. i. f. simul cum tribus aut quattuor depilatis amigdalīs. cō quassentur z in aq endinie in qua p pus aliq passule fue rint pbulite ifundant' oimissis. xy. boz in ifusione fiat fort' expressio: cū qua misce pulueris reubarbari electi. 3. iij. squinanti gra. iij. sirupi rof. cōfecti. 3. i. z fiat pot' quez

añ diē sine alia custodia dabis. ¶ Hūore euacuato mae z sero spiaz ex ceroto sandalino pūgas. ¶ Ua ex vnguē to ifrascripto qd accipit olei. rof. 3. f. olei mirthoz sanda loz ru. succi plantaginis pulueri mastice ro. ru. bistorte: acatie ypoquistidos boliar. sanguis dra. añ. 3. f. cere paz: z fiat vnguētū. ¶ Ante pastuz p bozā diacitōitē sine spē bus ad quātitate castance prebe. Aut triasandali bolum vñū. Sudoris causa remissa resolutio mēbroz f̄mittetur z p idē appetitus ille caninus. ¶ Si vō ppter fluxū mē struoz emoroydaz vētris vel quē libuerit aliū mōm re solutio mēbroz fiat p̄scripta cura erit pueniēs: dūmō vē tris fluxus ab opilatione nō pueniat. Ille eniz aliter cu randus esset in cōmētariolo de fluxib' ordinate posui: in q oīuz fluxū curas planā iuenies: z i taliū restrictione tibi sit cura. Nā vt igt Aui. si vētres eoz fuerit vebemē tis mollificatiōis tūc eas retine. Nā i retētiōe capz ē cu ra fortis huius egritudinis. Et idē quinto continētis qñ iquit' Rasis. Solutio illa prebet augmētūz minus: appe titū vō canino erit retinenda z in hoc casu lac plimū cūz flumialib' lapidib' decoctū cōmenda. ¶ Valer isup cura talis vbi appetitus canin' a debilitate cōtētiue pueniat nō illa a supflua caliditate fuerit. Et si a friditate z hūi ditate neruos stupefaciēte seu a friditate z hūiditate mu sclos relaxāte pueniat euacuādus esset hūoz: alterāda cō plō z totū ad calidū z sicū regimē pmutādū qd qualr fi enduz sit in cōmētariolo de egritudinib' capis tractatu de palest' z stupore totū regimē tā medicinaliū qz nō nāliū rez ad plenū iuenies. ¶ Vermes aut in cā si fuerit i pro posito caplo curā quere. Uez in cāu isto oēs auctores ie raz dictā sumere cōmēdāt: tūz qz bon' Alexander z dñs Rasis mīre lōgitudis vermes eduxisse referūt vt supra i cāis dictū ē. Si aut se. vl' queuis alie egritudines cronice in cā fuerint q mēbroz resolutiōē illā effecerit p quā appetitus caninus fecutus ē: z pauculus paties cōuale scētis regimine regendus sit vt pme cāe appetitus canini cura absoluat aliqd p̄riculari' dicendū eēt. ¶ Ubi ergo calitas illa cā fuerit aer calidus subtilis ac luminosus vi tādus erit. Ira igit gaudiū sollicitudo nimia: coy' exer citiū fricationes nimia famis tolerantia ac oēs superfliue euōnes. his plurimi z p̄stātis nutrimentū dāda sūt cibaria grossa atqz viscosa. In q casu laudat' risū cū butyro coctū z qucharo aspū atqz recentes pisces z vinctuosa cibaria z ne stōacus istis grauet' z cōueniēti' digeri possit potius in q̄tuor vel quīqz i die vicib' qz duab' vicib' offerend' erit q taz actu qz potētia calid' euicād' ē: accidus quoqz atqz ponticus lactuca qz cucumeres atqz cucurbita hic cōne niūt. Et a p̄prietate qdaz portulaca. Et in his pme cāe ap petitus canini cura finit: de q sic breuiter p̄trāsui: qz illa ru z cārū cura fm illaz exigētiā ē i p̄mis caplis ingreda. Secūda cā supi numerata fuerūt hūozes frigidi accidi i ore stōaci abūdātia. In q cāu fridus aer euicādus ē h̄ ex ercitiū tempatū leues fricatiōes sōn' aliquantulū solito lōgior z aie accētia moderate p̄ndāt. ¶ Sz i exhibitio ne vini iter eos diuersitas repit aliq. Salie. vō exp̄se vo luit nō eē vinū i ieiunio sumēdū. Sz supra pignia cibaria siue nāliter siue artificialiter vinctuosa siue seposita: ita q p̄mū illa frid' aer alteret z coagulen'. Et rō dicti Sal. ē qz vinū sup cibaria pignia datū diuti' retinet i stōaco z supra alios cibos nauigādo i ore stōaci suā calitatē meli' ip̄mit. Et iō Rasis i quito cōtinētis añ potū ingt de ciba rio def vinctuoso stipticitate carēte: demuz pota de vino eo qñ subleuat' ide ad os stōaci facili' attigit. z p talia ap planabit os ei' qd exasprū erat z corrugatū: cui' cā appeti t' augebat'. ¶ Aui. vō vinū purū i potu dari vē iubz i q n̄ sit acetositas neqz p̄ticitas oio: qz vt igt ipz sanat ab eis sūptū i potu. Et tale factū i ieiunio. p B. n. bon'. A. voluit

q; B fieri q; q; pauci hūiores crudi sūt i stō derelicti q; p nāz v; p artē euati diuini fuerit t cū B q; paties neruos fortes t cerebz potēs hūerit atq; sensus aliq; obtusos. In B. n. cāuvinū potēs i ieiunio datū maxie cōuenit t sto macū calefacit t ad illi pauci hūiores derelicti pūptiōez iunat. nec tūc ex eo cerebz ledit. Istō tñ cāu excepto v; nū obz post cibariū vinctuosū semp exhiberi vt Sal. i lra voluit. ¶ Ex q; b; auctozū istoz cōcordia p; i isto q; q; cāu nōnllī calidū alū frigidū t alū tepidū vinū dari iubēt q; diuersis respectib; . Nā a morbo indicatione supra tepidū semp exhiberi. q; stōacū mollificādo relaxat q; ē satis ad appetit; diminutionē cā potens. S; vbi talis appetit; ex obilitate p; tēne ex frigate t hūiditate pueniēte fiat erit semp vinū calidū exhibedū. Cā vō vini frigidū ē q; vinū frigidū eos magis terret. Et quāuis magis cibaria mltā in casu hoc laudabiliora repian; : vinū tñ ab oib; auctoz; bus suplatiue cōmēdat. Ideo p; p; indigentia soluit. Ad triplici sit rōne. pmo q; de vino i maxia quātitate sumi pōt. scō q; iter cetera ē maxie p; p; frigide q; maxie alteratiū. Ter; q; multū nutrit t i replēdo multū satiat. ¶ Ex q; b; p; iter cetera maxie puenire. debz. n. v; nū tale potēs ē atq; dulce nisi fluxus ventris supfluus adess; : ipm. n. adaugeret. t flux; appetitū vt supra patuit; t sic i cāu illo pstat. vt ad aliq; acerbitatē declinet. nec i cāu isto veluti qdā equoce medici facias q; quālibz abū; dātes egestiōez ventris fluxū vocat t male. Nā i cāu nō ppter supflūā cōmestionez abūdantes sunt egōes nec id tñ in cā; fluxus poni debz. Quare vinū dulce atq; potēs erit exhibedū t nō ad acerbitatē declinās cū tale appetit; adangeat. ¶ Auctozes nri i cāu illo vinctuosa cibaria p; mēdat t maxie ex pinguedie galie t butiro fca p q; cibaria oīa factiolētia t leposia intelligi volūt. Tñ. n. nauasca tina sūt t facile i stōaco leuigātia t leuiter islamātur. q; re sua caliditate suā malā q; lītātē v; p; p; nē potēter alterāt t p; maxime pueniūt. ¶ Et q; b; hūior iste frid; q; appetit; caninispēz hāc iducit iterdū ē flā iterdū mlla. Si flegma t ipz digerere t educere volueris fac put. v; caplz supra te docet. Et si mlla caplz. xv. ga nō mltā ap; p; mada ab extra veniūt vt fometatiōez vinctiōez t eplāstra de q; b; . xi. caplz copiā tibi dabit. ¶ De pfectiōib; vō puluerib; synypis t decoctiōib; decimus. ¶ Q; si cerebz splen aut aliud mēbz i cā fuerit i primis caplis curā quere. Et sic bēs se cāe appetitū iducētis. curā. ¶ Tertia vō ē ozis stomaci oīans friditas; p cui; cura totū sex rez nō nāliū regimē ad calm fac declinet. Quātū vō ad medicinalia. x. xi. caplz quere vbi plures pfectiōez sirupos decoctiōez fometatiōez vinctiōez t emplā adiuuenis necia. Et i his appetit; canī cura finit. Nā pauci hāc passiōē icurrūt t sic rari nobis se offerūt p q; b; curādis b; pauca dca sufficiūt. ¶ De bolismo qd sit t q; sint ei; cāe. CAP. XXII.

Sciēdū q; bolismus boli fames iterptat. Scōz vō aliq; bouis fames. Et hi magis antiq; dicta sequūtur. Uñ. A. Bolism; igt ē fames vacina. ¶ In ei; aut dispositiōe q; mēbz inanita sūt t nutrimento carētia. vt ifra meli; declarabo aveis sugūt. vene aut a stōaco vbi se repletū iueniat. et ei; os fuerit stupidū talē inanitiōē nō p; p; iet. v; ita debilitat q; ex vno bolo satiat. vñ raf. quito p; tētis. bolism; ingt ē fames imoderata mēbz cū appetit; cessatiōe Et iō voluit Aui. Cū ingt. bolism; ē fames mēbz cū satietate stōaci p satietatē stōaci nō intellexit stōaci saturitatez q; stat ēē bolismū t stōacū inanitus. vbi os stōaci stupidus fuerit t p; b; suā inanitiōē p; nō p; p; iet q; si esset satiat. ¶ Ex q; b; oib; p; q; bolism; ē mēbz i inanitiō cū qdā diminuta ozis stōaci fēlatiōe p quā suā inanitiōez tepide paties vno bolo satiat. ¶ Ex q; b; vltēri; p; ad bolismū causādū

duo fore necessaria. Primū ē mēbz i inanitiō t ozis stōaci obilis fēlatiō. ¶ Lāc pmi sūt appetit; canini a resōlōne mēbz i pueniētis cāe sup; enarrate. Scōi vō cā ēē pōt stōaci cū inanitiōe alioz mēbz i repletio aut frigiditas cū mā v; sū. Lōtigit iterdū caliditatē supflūā soli stōaco domiari ppter quā hūiditatē propiquozū v; aliquoz mēbz i ad se trahet mēbz i inanitis manētib; seipm replet; cui; cā appetit; nō isurgit t isto mō fit bolism;. ¶ Adateria aut frida p; pelli pōt a cēbz i aut a splene aut a mēbz i rū alio; v; pōt i ipso generari. vt i appetitu canino fit ple; rūq; . Nā ppter idigestiōez i stōaco flā grossū viscosū plūmū generat. q; i ore stōaci adherēs ei; fēsus obtūdit; t ex p; tūata ifridatiōe ei; fēlatiōis fit stupefactō. Jō licet mēbz i inanita a venis attrahāt; vene a stō sugāt stomac; tñ illā sensatiōez nō fētit t ppter hec desiderii aiatus seu appetit; cessat. ¶ Frigiditas vō sine mā stupefactionē iducit; t hoc sepe iter agētib; accidit; q; b; p; friditatē os stomaci ispiat. cui; cā lōgitudinales vili ad attrahedū sunt iēptici q; frigiditas illa q; i mēbz i exteriorib; repit; exp; mit; t ad stōacū ipellēs ipz replet mēbz i alys inanitis re; manētib; . t ob hoc nō appetit; t p; suā repletiōez stat ex assūpto satiat. ¶ Aristo. vō. vii. pbleumatū pbleuatē qnto ingt. homines i frigate t hyeme pl; bolismū pati q; i estate. cui; cāz ēē dicit frigiditatē q; diminutā efficiēs caliditatē nō pōt tñ cibū imutare q; mēbz i sufficiat. t isto mō bolism; catur. t mēbz i rarefiūt. Et hoc itelligēdū in corporib; debilis caloris. q; i robustis vētes v; t hyeme calidissimi sūt nā. iō de cibo pl; imutāt q; i estate. S; debiliū calor diminiuit. t de eis rō Ar. itelligit; pōt ē in robustis itelligi; quia posset tandū a frigido aere robustus alterari q; bolismus i eo fieret. ¶ Itē Aui. t alij auctozes p loca ingūt frigida iter agētibus bolism; accidit. ¶ Uoluit itē Ar. calitatē posse ēē bolismū cām. Nā diffusa i mēbz i disp; eozū hūiditatē dissoluit; q; si i loco digōis cō; fluxerit digerit; t mēbz i nutrit t tunc bolism; non catur. ¶ Et si ad mēbz i fluat anhelit; i eis vocis diminutiones efficiūt. Ad stōacū vō si fluat t i vili; imbibat q; mēbz i inanita sint. t attrahāt vt supra dictū ē. stōac; tñ p; suam repletiōez nō appetit; t illo mō catur bolism;. ¶ Et hoc idē medicina solutina bolism; sepe catur. s. q; ad stōacū medicina attrahit mās q; p; v; tūtis expulsiue debilitates vel cāz aliā nō enacuat. ¶ Opilatio p; terea inter ep; t stomacū bolismū efficiēt pōt. q; nō fit attractiō tūc ab ore stōi. nec appetit; ex p; tū. ¶ Sigs p; scripta t auctoz; dca bñ notauerit bolismū a frigiditate frēqnter venire p; p; i et a frigiditate exteriori frēqnti; q; iteriori. t itē; sū mā q; cū mā. Et sic p; qd sit bolism; t q; ei; sint cāe.

De signis demratis pnosticis bolismi. CAP. XXIII. Emōstratiua signa bolismi ex appetit; canini signis tibi satis fient manifesta; q; supra caplo decimo nono q; rēda erūt. sed opilatiōis signa suo loco dicent. Quātū ad pnostica. Si bolism; p; tēp; notabile durauerit ad marasmones patiētez deducet p; p; corpis ac spirit; resolutiōez ad fincopim. ¶ Bolism; q; ipse duob; i casib; in fluxū vētris terminat. Primo si a mala cōplexiōe cū mā lubricare faciēte causē. Scō q; si diu durat p; tētia v; tū debilitat. t tñ p; sepe q; flux; vētris ad ipsū segtur. ¶ Bolism; isup ab exteriori frigiditate cātus velocis sepe atq; facil ē cur Ar. allato pbleumate a friditate tñ iteriori difficil. Et p; B tā demratiā q; pnostica sig bolismi tibi fiēt māifesta. ¶ De cura bolismi in generali. CAP. XXIII. Uic passiōi cōmuniter duplex cura solet assignari v; l; s. t p; p; a. ¶ Quātū ad vniuersalē voluit Sera. t bon; Aui. q; i cura ista bec pueniūt q; i cura appetitus canini descripta sint.

De passionibus

ta. ex parte regiminis sex reze nō nāliū q̄ medicinaliū
 sic cibaria et alias oēs res nō nāles odoriferas plurimū
 p̄mēdāt. Quorū doctrinā i octavo cap. quere. id enī tibi i
 oib⁹ ad b. p̄positū faciēdis abūde deueniet. Quātūvō ad
 medicinalia si colera q̄uis raro aut flegma i cā fuerit que
 digestiōe et euacuatiōe idigēt: capl⁹ septimū supra regre.
 Et si melācolia bolismū effecerit p̄ eius digestiōe atq;
 euacuatiōe ad. xv. capitulū vade. In hoc tñ casu tria
 sūt i exhibitiōe solutiūorū attēdēda. C. p̄rio cū eis erūt
 cordialia atq; aromatica cōmīscēda: q̄ talia stōacū p̄for
 tāt. C. 2. s̄tīptica. q̄a vt patet stōacū q̄q; multū cōfortāt.
 nā relaxatiua appetitū mltū deiciūt. C. Et tertio p̄pter
 v̄tutis d̄bilitatē i parua dāda sunt quātitate. C. Et vt ge
 neralē curā deinceps absolua si mala cōplexio siue frigi
 da siue calā corrigēda sit: mōm: et cū q̄b⁹ hec fieri sepi⁹ ad
 inuenies. C. In causa igit calida plures cōfectiones siru
 pos et decoctiōes in caplō nono appropriatos inuenies: et i
 frigida vero in caplō. x. Et q̄tū ad fortitōes v̄tutiōes et
 emplāstra in v̄traq; cā p̄ueniētia cap. v̄ndecimū te illa
 docebit. Qualiter aut opilatio fit curāda plurib⁹ in lo
 cis illud inuenies et maxime in egritudinib⁹ epatis et flu
 xib⁹ ab opilatiōe cātis: ad q̄ recursū habes: si tibi op⁹ ē: et cū
 caplīs p̄dictis ad hoc p̄positū necessaria habēda descri
 pta sint: hic illa replicare sup̄fluū v̄sū ē: et i his v̄niuerſa
 lis cura finit. Quātū ad curā magi appropatā laudat
 Auic. panes assus. q̄. s. ē magis stomaci p̄fortatiuus in bo
 no vino aromatico: d̄bili tñ ifusū et cāphora assū. In fri
 gida vō panē v̄stū i vino potētī s̄tīptico odorifero ifusū
 i galia aut xilo aloes assū. i loco panis assū plurimi b̄i
 coctū accipiūt. C. Ue: q̄ bolism⁹ a cā stupefaciēte si se
 pe puenit. Laudat Auic. vt man⁹ et pedes fortiter ligent.
 et a fomno phibeat. et cū reb⁹ acutis pungant talr vt do
 leat. et cū subtili v̄ga pcutiant. Et p̄ ista nihil aliud voluit
 Auic. nisi q̄ ligature fiāt dolorose. et cū mollib⁹ v̄gis pcut
 tiantur. et aliq̄ acute res vt ac⁹ cāne subtiliate et talia sub
 vnguib⁹ ifigant. q̄ talia sopita v̄tutē mirabilr excitāt: i b
 q̄s cān cor atq; testiculū ex epitimatib⁹ et v̄nguetis tā ac
 tu q̄ potētia calidis epitīmāre inbeas. plurimūq; sopi
 tā v̄tutē euigilat. Et i hoc loco bolismi cura finit.

De lipothomia que dicitur fames sincopalis et de cu
 ra eius. CAP. CCCV.

Appetitū nō nāliū aliq̄ finē imponere: d̄
 sincopali fame aliud dicendū restabat. quā li
 pothomia v̄l malā stōaci famē v̄l famē sincop
 alē antiq̄ appellare p̄sueuerūt. et ab accidētī
 qdā talia nota iposuerūt. Et q̄ tā ad bolismū
 q̄ appetitū caninū lipothomia iterdū sincopalis cōfegit.
 Cā aut est stōaci debilitas q̄ ab oris stōaci s̄sibilitate cā
 tur. Jō qdā famē sincopalē oris stōaci debilitatē dicūt. q̄
 tñ ad bolismū frēq̄nti⁹ segtur p̄ spiritū. s. resolutiōez ni
 miā: ad quā vt Auic. inq̄. cordis ifrigidatio sequit⁹ et succes
 siue sincopis: aut p̄mo q̄ ē cordi p̄pinqu⁹: secūdo q̄ velo
 cioris ē s̄sus. Et tertio q̄ ē collectio hūorū nimia. C. Luz
 igit i fame hūores corrupti ad ip̄s stōacū cōfluāt. q̄ to
 lerātia famis putridis hūorib⁹ replet stōacū: vt Auic. ter
 tia p̄mi p̄ ei⁹ s̄sus vebemētā q̄ncūq; lenē punctiōez qd
 cūq; parū nocumētū facile p̄fērit. Et cū sit cordi p̄pinqu⁹
 tale nocumētū sibi facile cōicat. ideo fit lipothomia vel
 sincopis: p̄ hāc faciliē stōaci nocumētōz ad cor cōicatiōez
 os stōaci antiq̄ vt sepe dictū ē p̄cordiū vocauerūt. C. In
 tēsa q̄q; mēbroz aut stōaci calitas hui⁹ famis sincopalis
 cā eē pot. nā p̄ ip̄s velox fit v̄tutis resolutio. et nisi statiz
 eidē cib⁹ offerat: q̄ v̄tus ipsa refocillet et caliditas illa ali
 quā remittat grāde nocumētū p̄fērit. et illud cordi cōi
 cās lipothomia aut sincopim iducit. Jō Auic. famē sincop
 alē appellat. et gnto p̄tinētis Rasis. sincopim famelicāz

appellat. C. Et i sūma cā ei⁹ ē stōaci d̄bilitas. q̄ tñ p̄ spi
 ritū paucitatē et paucā ip̄soz resolutiōez cadūt i sincopi:
 aut ei⁹ itēsa caliditas eo mō. s. q̄ i appetitū canis d̄ resolu
 tiōe mēbroz a sup̄flua caliditate cāta dicebat. Et cū i bo
 lismo vt i solutione sui p̄bleumatis declarat Aristō. q̄ si
 colera cū tali caliditate p̄iungat colericis maxie accidit.
 Et i qdāz singlī plato quē deo duce curauit p̄tingebat ad
 stōacū effusa colera cū vebemēter mordicabat. Cui⁹ cā i
 tēsus comedēdi appetit⁹ iurgebat. et nisi statiz ei cib⁹ ob
 lat⁹ fuisset: lipothomia et sincopis sepi⁹ iurrebat. Cōsiles
 nāq; cibo pauco p̄tēti sūt: cito p̄ illā itēsa caliditatē di
 gerit. cui⁹ cā famē frēq̄nter iurrūt. iō i talib⁹ ē cito p̄ue
 niēdū. C. Et q̄uis p̄dicte cāe tanq; potissime sint ab au
 ctōrib⁹ exp̄sse: nihilomin⁹ famis sincopalis cāz p̄ signa i
 caplīs illoz d̄scripta cognosces et p̄notifica. Jtē et curā ad
 q̄ vbi op⁹ sit recurre. C. Et q̄ platū illū g annis plurimis
 hāc passiōe passus ē p̄fecte curauit succite hic curāz illā
 inscribere libet. C. p̄rio ip̄s cū infrascripto elario ab ip̄a
 colera b̄i mundū tenebat: qd accipit pruna q̄ libet. et i aq̄
 decoquant. pistent postea. pastāz illā mūdā referua: de
 hic accipe vio. scolopēdie camēdros floz bogagnis bu
 glose lupulloy cuscute capil. vene. sticados añ. Ad. i. qua
 tuor seminū frigidoy coluz. 3. i. corticū radicū capparoy:
 acori añ. 3. f. ligritie passulay añ. 3. vi. sebesten niūero. xij.
 squinati assari añ. 3. y. spice. 3. f. polipody sene añ. 3. i. cōq̄
 sent. et i aq̄ vbi decocta sūt pruna buliat. et cū q̄si cocta fue
 rit addat epitimi. 3. i. et solū vna bulitiōe buliat. et vt hec
 decoctio sit magis v̄tuosa nō multū aq̄ ponat: cū q̄ leuis
 exp̄sio pōt fieri. hoc facto accipe corticūz mirabolanoz
 citri. tamarindoy añ. 3. i. infūdant i modico decoctionis
 sup̄ascripte: et p̄ horas. xij. in ifusiōe dimissis fortis fiat ex
 pressio quā referua. rurſ. recipe cassie b̄i p̄guis. 3. viij. v̄l
 māne fine lib. i. f. et erit magis delicatū. q̄ cum tā modico
 decoctionis sup̄ascripte q̄ fieri possit extrahat. Ultimo
 vō accipe cūchari al. 3. x. et puluerizatū cū istis misce. cum
 q̄b⁹ pone paste prunoy lib. i. et exp̄sione mirabolanoz
 atq; tamarindoy: et oia sil mixturata stent sup̄ lētū ignē:
 q̄ ad electuariū formā deueniāt. et cū icipit ifrigidari ad
 datur plures ifraſcripti. Accipe san. ru. et al. ro. ru. spody
 dragagati sticados se. peonie añ. 3. i. cinamomi. 3. iij. deide
 totū pōdere et p̄ q̄libet v̄ncia ip̄s electuariū addantur
 grana. vi. et v̄sui referuet. cuius dos. sit. 3. f. i auroza nec ē
 alia fiēda custodia: fin tñ corpis d̄spōez dosis pōt augeri
 et minui. et pōt dari bis i mēse vel vicib⁹ plurib⁹ put neces
 sitas exigit. C. Interdū vō stōaco vacuo coclear v̄nū gra
 norū pomi granati medic dulcedinis exhibebat: q̄ illi co
 lere furore potēter remittebat. C. Uel bolos tres de in
 fraſcripta iupa cū infrascripto puluere aspersa sumebat.
 q̄ accipit cinamomi electi. 3. iij. pellicularū v̄triū gallina
 ruz p̄paratarū. 3. f. limatura calibis pluries i aceto buli
 te. 3. y. galage. 3. 3. granorū paradisi macis cardamomi añ.
 3. f. coralozi rube. subtilissime tritoz. se. coriādrozū p̄pa
 ratorū. ro. rube. añ. 3. y. de cūcharo vō tātū qd gustui gra
 tū fiet. adde aliquando de vino illius iuppe bibat et iter
 dum nihil. C. Dūq; in concilio persistebat: ne lipotomia
 v̄l sincopis ip̄s dep̄hederet de altera cōfectionū semp in
 manica deferebat. Et cū p̄mū in ore stōaci punctiōe ali
 quā p̄sentiret de sui cōfectiōe sumebat: que accipit pulpe
 caponū. 3. vi. cūchari albi lib. i. incorporent simul in mor
 tario aq̄ ro. parū addēdo. et tātū sup̄ lētū ignē buliat. qd p̄
 bolos cōmode incidi possit cū q̄ postea misce pinearum
 p̄paratarū cū cultello incisarū. 3. vi. cinamomi electi et cū
 cultello incisi. 3. f. fragmētōz lapidū p̄ciosorū. 3. i. coralo
 ruz rube. 3. y. margaritarū. 3. i. f. et fiat cōfectio in morſel
 lis. C. Et interdū v̄tebat infrascripta: q̄ accipit amigda
 larū dulciū p̄paratarū. 3. y. pinearū. 3. y. cūchari albi pul

De passionibus

¶ fugiendū potius erat vt de erreatis ptingit put i cometa/riolo de capite de melancolia pleni declarauit. qz appetit⁹ q est sitis in istis bibulis cōtinu⁹ existit. Ex qbus pz q cā hui⁹ voluptuose sitis nō est hūidi cōsūptio s; poti⁹ estima- tina virtus imaginatiue qz concupiscibilis imperans. Et ille sunt cause i sūma nō nālis siue preter nām sitis atqz voluptuose tā intrinsece qz extrinsece.

¶ De signis taz naturalis qz non naturalis atqz voluptuo- se sitis. CAP. XXXVIII.

Sit nō nālez sitim ab extrinseca cā pueniētē co- gnoscere p signa desideras s; ordinē superius positus a patiēte vel ab astātib⁹ pquire. ¶ Ad cū aut q ab intrinseca cā sit cognitionē venire si libet p ppietate vero a mala cōplexione sin- plici calida vt supra dixeram fieri pōt aut a sicca aut ab vtrisq; sū aut cū materia aut sine. et de his p ordinē statiz signa describētur. ¶ Mala aut stomaci sū mā cōplexio calida siue simplex cognoscit p estuationē stōaci ardore atqz calore. et si nullū adhuc potū siue cibū calidū sūper- rit stomaci caliditate his mēbris ex dicto cōmunicatam aderit exicatio. Cū tali qzq; siti fames parua aderit et ci- baria grossa talis facile digerit i cui⁹ stōaco subtilia adu- rūt. Salina si qua fuerit p exicationē quā caliditas idu- cit luti sapore hēbit sāguis paucus acutus i tali generat⁹: et cū nō sit apt⁹ nutritiōi illuz mēbra respuūt. et sic intra venas remanens illas replet et corripit: et sic defectu nu- trimēti talia corpora sicca fiunt. Talis patiēs tūc nō nisi cibaria acra acuta vel falsa appetit. et cū corripit cib⁹ in stomaco acetositatē sentit in ore. et tūc dulcia et insipida re- fugit. Sūpto igit cibo nisi cūz eructuatiōe gescit aut cibi aut materie tūc exitis i stomaco vomitu. ¶ Et si flegma salū fuerit in cā mordicatio atqz inflāmatio sentit in ore falsedo sitis ab eo pueniēs ex aq calide potatiōe cū aceti mixtione sedat. et colera si fuerit sitis exacuat et augetur.

¶ Slegma vō et qzqz hūor fuerit i stōaco corruptiōem su- scipit et ebullitiōe i eo caliditatē manifestā sentire facit et puenit inde sitis. ¶ An aut flegma i stomaco generet. an aliūde pfluat cognoscēs. qz si stomac⁹ cōplexionis fri- gide fuerit et humide. obilis erit digestiōis. maxime si p- cedēs regimē flegmatis multiplicatiūz non precesserit.

¶ Corruptio hūorū et ei⁹ ebullitio qzqz i stōaco iste fuerit oris odorē malū efficit ac fetidā eructuatiōē. vbi scilicet a mēbro alio puenire nescias. Et patet qualiter flegma i stōaco generatū ab eo quod aliūde ad ipm pfluat discer- nere debeas. et ex dictis oibus leuiter cōprehēdes q sit si- tis q p stomaci sit ppietate. Superest aut vt sitis illi⁹ que p cōmunitatē fieri pōt signa describā. Et primo q totius et hui⁹ signa sūt adueniētes egritudines alie qzqz quis modo totū exiccare potētes vt ethica et ptisis. Sudores supflui et alie oēs euacuatiōes supflue. ¶ In cā plerūqz si caput existit vbi ab eo ad stōacūz catarrus effluerit. et falsus quāmaxime: cui⁹ signa de egritudinib⁹ capitis i tra- ctatu d catarro inquire. ¶ Si cor: si pulmo: si spiritualia mēbra i cā fuerit scies qualis i illis mēbris calor manife- ste sentit. frequens anhelit⁹ cū qdaz exufflatione calida et est exspiratio inspiratiōe maior. Et p locutiōes itē ac per motū quēlibz aliū sitis augef taciturnitate et gete dimi- nuif. p acere qz frigidū meli⁹ qz p potū sedat: ac meli⁹ per vigilias qz p somnū. Quia vigilis calore ad extra et meli⁹ pulmonis caliditas euentat: quoz vt patet oppositū con- tingit i somno. ¶ Si epar i cā fuerit illud p ipsius ppias egritudines tibi fiet manifestū: et maxime ex ei⁹ mala cō- plexiōe calida sicca vel apostēate p opilationē: et qz ex aq potatiōe i later dextro dolore sētiūt. et pp cōitatē diafrag- matis ad epar anhelitus sepe cōstringit. ¶ Sacta ppter mēfalcāz opilationēz p fluxū chilosū dignoscit p eructua-

tionem calidā diminutionē in ypocōdrys. et i latere dex- tro maxime. ¶ Et post comestione accidit quādo opila- tio est i intestinis grossis vl eorum expulsio debilis: quoz fex retenta exiccat et pp colere puationē fit alba. ¶ Sacta arenū cā ex pigredie sup vrinā natāte ex signis alijs caliditas ipsoz cognoscit: et qd vtplimuz diabetica adest passio: ex q est sitis intensa que ex potū aque non sedatur qz ad renes statim trahit et egredit cū vrina. Ideo Auicēna in tali iquit passioe sitis et vrina sepe cōmunicant. ¶ Si a meri et a partib⁹ oris fiat ex illarū partiū lesione cogno- scēs. ¶ In siti vō que per assumptiōes farmaci fit si i pces- su venerit sufficiētē arguit purgatiōes. vnde ipocras affo- ris morū quarta. Quicūq; inquit in farmaciis vuz purganē nō sūt nō quiescāt pri⁹ qz sitiāt. hoc tñ vt Aui. voluit in- telligi d; vbi nec rōne caliditatis farmaci nec caliditatē stōaci istud pueniat. Nā si farmaciū calidū fuerit stōacus quoqz calidus et siccus ante medicīne operationē pletā sitis supueniet. et tamē medicīne opatio erit nequaqz cō- pleta. ¶ Voluptuose sitis signa sunt satis manifesta. ga- tales bibuli in tabernis continue morant. et nullā dieibo- ram qui bibāt exemptaz faciūt. vnde quidā nobilis: ma- gnus tñ bibulus faciebat nullā in mundo maiore felicitate qz pntine sitire et bene de bibēdo habere. Et sic tā nā- lis qz pter nāz sitis qz voluptuose dematina sig patet.

¶ De signis pronosticis sitis non naturalis atqz volu- ptuose. CAP. XXXIX.

Ancula sunt de siti describēda pnostica. Ista eni fm earū efficiētē cāz attēdēda sūt. ¶ Ue- rū vbi sitis nō nālis aut pter nāz ppietate si- ue p cōitatē fiat si diu durauerit ad marasmo- nē corp⁹ dducat. Et sic ad ethica febrile iterdū et plerūqz ad senectutē ethica. ¶ Ingt Aui. Si i egritudi- nib⁹ acutis itēsa sitis cū vehemēti siccitate fuerit: ēvalde malū: qz i breui hūidū exterminabit. S; ad ei⁹ resolutiō- nē moris segtur necessario. ¶ Et secūda quarti igit. sitis i egritudinib⁹ adurētib⁹ ē signifi⁹ mala et ppiet cū nigredie- ligue. Talis. n. ligue nigredo et maxime cū ariditate itēsa valde siti arguit: et ea cessāte vritus sēnsibilis mortificatio- nē denūciat: et oris stōaci pcpue: qd valde potissimū signū existit. ¶ Un ipo. s; pnosticozū febricitanti igit. Subita sitis ablatio sine manifesta cā pessima ē: qz significat vti- tis sensibilis mortificationem. ¶ Si i causonide aut alia adurēte febre sitis arida cū ariditate et nigredine lingue fuerit: q remanēte feb. subito cesset mortē portendit oio.

¶ Itēz sitis vehemēs cū sudore frido signū ē pntiosū. p; ad Almas. ca. de signis malis. ¶ Quid de siti voluptuo- sa erit aliud nībil nisi q isti bibuli cū sua bibēdi cōtinua felicitate ante tēp⁹ vt i plib⁹ vitā bibēdo finiūt. ¶ Et se- pi⁹ tremore palefz vl aliā neruoz egritudinem cadunt.

¶ Plerūqz qz subito moriūtur et hoc satis elici pōt tertia pmi. caplo de regimine aq et vini. ¶ S; audi qd qd vni bibulo quē subito tortura oris his dieb⁹ inuasit: euenit. vo- cat⁹ nō vinū sed mellitam aquā bibere iussi. In quarta ex suis bibulis vnus accessit. iniquens isti medici tibi vinūz auferentes simul et vitam auferūt. qz nunquam aquā po- tasti. ¶ Hunc ergo potaficulum ex meo bono vino de va- gano plenum in lectice paleis absconde. et aqua penitus dimissa pro libito bibe percipiente nemine te abundan- tem tenebo. Album est et item dulce pro tuo curando ca- tarro nībil supra. Cum quo etiam illaz anhelitus difficil- tatē que nimiaz propter siccitatē euenit illud remouebit de pichis exemplum sume: que quanto plus bibunt me- lius multo loquūtur. Si autēz gulam madidam semper habueris velut psitacus ipse catabis. ne time s; magnos vt solebam⁹ hāuif. bibe. Ille cui tot suasiōes necessarie nequequā erāt potaficulū triū vocaliū tenute ad os suum

porrigēs in primo haustu bibit medietatem quo facto vt melius potuit ait. Q bōc frater hec est gloria mea hec salus mea nequaquā credere possēs quātūz i me sit adaucta virtus: q̄ isti medici ignorātes complexiōes hominū i terficiūt: qui qd̄ eis naturale est: z sine quo viuere nō possūt prohibēt: multo plurimū causa sūt mortis q̄ salutis: precipue ex eis qui vinum bibēdo oē delectamētum mibi ipsi bibēdo surripiūt: nullus ad me amplius vēiet. S̄z qz tāta aqua mibi penitus stomachum destruxit: bonū est vt potaficulum hūc euacuemus: z tu pro alio statim ito: z absqz q̄ anhelitū ynq̄ repauerit vini residuus totū hau sit. Haudēs cōsociū suūz cum a morte liberasse reuersus eū balbutiētē z cū dupla lingua loquētē adinuēit: z cū loq̄ itēderet ampli nō valeret: fido socio signū dat vt iterūz potū sibi pbeat: dedit nō sel sed bis ter q̄ter z itez. Et sic bonū bibulus vino replet ad suū deū bachū i tartara suffocat: meauit: vbi sic vino plenū eternaliter manebit. Et sic pz quid de voluptuosa siti pronosticādū sit.

De cura sitis nō naturalis i vniuersali per regimen sex rerum nō naturalium. CAP. XXX.

Srite z ordiate curā nō nālis sitis siue p̄ter nām i scribere volum? p ordinē cāz q̄ ipsas efficiere p̄nt erit pcedēdū. Extrinsece nāqz ad zūū reducēde sūt: dehinc vō ad aliquā q̄litate malā si q̄ derelicta fuerit curandā accede.

De si intrinsece cāe fuerit: z cū mā p̄nit? fm mae ipsi? exi gētā digere: z successiue enatio fiat: siue colā siue flā salsum vel aquosū fuerit: siue fluidū obediēs: z q̄l r̄ fiedū sit caplm 7° supra te ad plenū isformabit: q̄ facto erit de relicta q̄litas corrigēda illā efficiēs sitim. Tibi insup cōsiderādū erit: nūqd sitis ista p cōitatē aut p p̄prietates fiat. Si p cōitatē: aut toti? aut alicui? membri p̄ticularis. Si toti? sicut euonib? tā ceticis q̄ artificialib? seu febribus adurētib? z i cōsilib? accidit: p̄p̄ys caplis igr̄. Et idē facias si alicui? p̄ticularis mēbz i vitio fiat. Bis itaqz p̄notatis restat solū q̄litate illā q̄ sitis efficit corrigere. vt te ad acūū practiciū deiceps reducā. Sex rez nō nāliū regimē in p̄nti caplo describas: qd̄ vnicuiqz cāe a qua fiat sitis erit generale. Si quid tñ p̄ticularius fuerit illud ad pleniorē z completā doctrinā magis faciā. Aer igitur frigid? z valde humid? eligat: q̄ si sup ripas lipide aq̄ de curretis fuerit: aut scatūrigatiū fontū p̄ualebit. Et eo maxie si fondū arenosū habuerit. Dehic magi si glandes virides aq̄s tales obūbzātes fuerit. Sint aut virētes suis cū florib? redolētib?: z vtile qd̄ erit si ore apto paties sup tales aq̄s anhelat: qd̄ deficiētib? sup aquam recēter haustā id faciat. Et si talis aer hñ neq̄at: ex p̄dicti herbis seu arborz redolētū folys habitatiōis paumentūz cum aqua limpida aceto pmixta sepi iroretur. Rose q̄z atqz viole tā faracene q̄ n̄rates q̄ herbe tunici p lectum hūc z p camera disp̄ganē. De si ex rosacea aq̄ in q̄ camphora vel trociscus fuerit dissolut: flores tales iroretur p̄uale bit. Sūt cala balnea vnctiōes q̄z calide z talia vitanda. Et aer itē fumosus puluerulēt atqz vētosus: z maxie meridionalis vēt? ille fuerit atqz serotin?: nec vllō se igni appropiet. In casu q̄z n̄fo somn? lōgior eē d̄z: sensitiuā virtutē sopit z p meri ad stōm humiditates sitim repmētes descēdere facit. Expimēto nāqz deprehendit q̄ sitis post cenā aut pp erapulā facta sedat: z maxie si vomitus p̄cesserit. De si m̄a colerica cū illa mala q̄litate cōiuncta foret: siue cibi digerēdi aut pulmōis aut spūaliū caliditas nō sic somn? cōueniret. Jā n̄ iteriora calefacit: sic ex mae illius supincēsiōe sitis auget. Sigs tñ exercitē: z se siticulosū senserit magis sibi vigilia cōpeteret q̄ somn? nā fumi calidi tpe somni ad stōm ascendētes z sitim efficiētes p vigiliā diuertūt magis adhuc si fricatio-

nes fierent p vniuersum corpus. Et iter alia cauendū ē siticulosus ne sup dorsū dormiat atqz apto ore. Quies i istis magis q̄ motus cōuenit nisi vt statim dictū est i somno sitis augetur. bica. fricatiōes siue exercitium ad fumos illos diuertēdos magis cōuenit. Vociferatio z nimia locutio oīo sunt vitāda. locutio tñ pauca: vt Sal. iquit. ad os z ad ptes gutturis hūiditate subtilē trahēdo sitim remittit: idē faceret tussicula pua vt hñ q̄rta afforismoz. q̄buscūqz ingt tusses sicce z i modū puocate pleurūqz i se adurētib? nō valde sitiunt: qm̄ in cōmento ingt Sal. aut humiditas subtilis descēdit ad ptes gutturis. aut plurimo motu suo ad se trahit hūiditate a cōiucinis mēbris. Qum aīe accidentiū supfluitas euictetur: z q̄uis ira z ingēs timor z tristitia p̄seueras coit? q̄z. ipse enī supfluitas maximā sitim inducit. Procurādū est insup vt i corpe siticuloso nullo modo feces exiccent: aut cā clisteria humectātia maxie pueniūt cū decoctiōe. s. malue blitidis matru viol. lactucay z silii cū ol. vio. cassia. Tolerare famē nocet mltū: sitis q̄z: mō sitis illa mēdosa nō sit.

Quātū ad cibū acuta vitāda sunt oīa: vt porri cepe allium. piper. z filia. Sal q̄z ac oīa falsa dulcia z res aquose z insipide q̄ facile in colerā cōuertunt. veluti sunt fructus plimi aquosi z insipidi: vt p̄fica z similia: vitēf iterū cicez ru. brodiū atqz fabaz. Ex carnib? pueniūt lactētes vituli q̄z porcelli capti agniculi atqz ānales agni mō carnes istas stōis digerere q̄at. Lōcūit z lepusculi z puli gallinay: atqz galliculi perdices fasti rubales auicule tpe autūni. z carnes iste elixe maxie cū acetosis alterate. Acetosa. n. vt Raf. p̄tinetis q̄nto igr̄. sitis cū caliditate potēter extinguit: vlt cū lacte q̄tuor seminū fridoz alteret: aut cūz cucurbita lactica portulaca bletis spinachys acedula z similibus. Et ex istis plurima quozqz fercula pueniunt: vt cucurbita blete z lactuca. Et iter alia puls de farina ordei cōmendatur: atqz acetosum lac: recēter autē multum nequaquā: vt vult Hippo. afforismoz quinta. cuius dictū nō cōsuetis lac bibere itelligendū est. Oppositū vō i cōsuetis velut infantib? q̄z calor ipm cōuenietis: siue digerit. Cōtrariū q̄z p̄tingit z adultis in quoz stōis lac ipm corumpit. Ubi aut salsamentis ad p̄positum facientib? vti libuerit caplm octauū supra regre. nā in cā calida plurima cōperies q̄ ad p̄positūz hoc faciunt.

Circa potum plurima consideranda sunt: que habent potum ipsum multipliciter variare: q̄uis in casu nostro aqua ordei aqua iulep: multum conueniūt. verum qz est presentis capituli intentio: q̄ si qua materia sitim efficiens addit per prius euacuatur solum ad malam complexionem derelictam que sitim efficit: regimen est exhibendum. z sic quantum ad potum ipsum a vinis dulcibus et vinis coctis vt est rob nectar est abstinendus. Et ad potandum aqua ordei detur similiter z acetum cum decoctiōe prunoz z quattuor seminū frigidorū z similitum bñ limphatū. Dūqz paties māducāt respectu cibi sumpti sit pot? solito copiosior. Ulez sitis ex mēbroz inanitiōe pueniēs meli? ex potu vini liphati q̄z ex potu aq̄ remouet. q̄uis dicat? p̄tinetis aquā magi hūectare corpe q̄ vinū. z sic i casu n̄fo cū hūectationē q̄rim? aquā magis cōuēire q̄z dicere posset: qd̄ i casu n̄fo falsū est: qz z si aq̄ madefa: ctiue plus hūectat. vinū tñ liphatū sup̄tū p̄tē roxidā dep̄ditā magis q̄z aq̄ repōit. Ex q̄ pz q̄ vinū i casu n̄fo magis cōuenit. Et pp hec nōnulli i se. nō vrentib? vinum potēs bene limphatū q̄z aquā p̄beēt. Et tu hoc facias cōsistente etate iam trāfacta z i cōsuetis vinū bibere. Unde Auic. 3° p̄mi igr̄. vinū albū z subtile bñ liphatū supple calefaci meli? erit. Et Isaac i p̄ticularib? dietis ingt. Cū vīo sitis exi guif citi? q̄z cū aq̄ p̄fert si cā sitis ē calor z siccitas i mēbris a stomacho remotis. Rasis tamē vbi supra in se. z

De passionibus

in siti ab extra pueniente atq; fatigatioe aqua aceto mixta laudat: qm potetia sua ifrigidat: & aqua cu sua friditate ad mebra dducit: & p i siti a calore mebroz causata plv mu medat: ac i ea siti q ex solo stoi calore puenit: qz vnu i casu isto nimiu: sitim adauget: vt. a. Aui. 3. primi.

¶ Quatu ad potu coz q sitim ex flate falso non enato patiunt: ab ipsa aqua frida cauendu erit: nisi tate fuerit qsttatis: qz cu lauare atq; deponere possit: qd raro cotingit. Igit in casu isto vt Aui. ingt. aqua calida def: & idcz vult Raf qnto ptinetis. Et si cet aq orde i calida valde: & in quantitate multa pualeret. na sua actuali calitate fla dixerit: & cu deponit atq; abstergit: atq; humectado remouet siccitate: & p vomitu sepe illd educit. **¶** Sirculosus tñ pp calitate sola aut cu cola associata a potu aq cale se co stodiad. Na sua actuali calitate colera illa mala pplexio nali adangeret. Et si colera fuerit ipsa i villis stoi ibibit: & iflat: nisi tata fuerit qz ipz abstergere atq; lauare & educere pot: vt Aui. i caplo de causis significatiuis stoci.

¶ Siuo sitis ca cordis aut spualiu fuerit: & maxie pulmo nis i aere frido aut aqfo aut potu vt supra circustatioato sirculosu collocabis. In q aere vt voluit Isaac caput di scooptu tenere dz: vel panis lineis leuiter cooprtu: vt tal aeris friditate huiditas aliq subtilis ad ptes spuales ex primi qat: qz p illa multu sitis fmittit: & vt supra dixerat quiescat: atq; nil yigilet: & aqua fridida cu aceto mixtam gargariet.

¶ Cura aut ci q a meri & a ptib oris sit imediate descri pte satis ppinq: hec tñ iterest: qz i ista qz i illa puenit magis sonus: qz i ipso sit partiu oris moderata huectatio: & nuadare qz sup ligua aqz frida: vt ifra docet pfert valde.

¶ In siti aut facta vicio epatis itestinoz capitis & alioz mebroz principalu ea decipiendo atq; eis bladiendo vt di cte egritudines curent: pcedendu erit. Et in hoc sex reruz no naturalium regimen finem modo recipiat.

¶ Decura sitis n nala qcuqz ca puenit. CAP. XXXI.

¶ Iposui in pnti caplo deo adiuvante sitis non nalis siue pter nam atq; voluptuose cura po nere. **¶** Et id si cuz mavicio stoi sitis put in p cedeti caplo dictu e digerat: & successine ena cucit. **¶** Ubi aut aliqz mebroz seu totu vi

tio calefiat put i pximis capitulis bñ vitiu illud corrigat Et sic solu restabit mala pphonē in sto derelictam q sitiz efficit corrigere. Et ab his q ad intra coueniunt: valetqz si se adurens efficit: vel ex fricatione vel ex nimia extrin seca caliditate pueniat: est aq potata frida aceto primy ta: ea. n. mirabilr vt i pcedeti caplo dictu e siti extinguit.

¶ Valet ite i casu nro inlep vio. ro. nenufarinu de papaue re. Sirup de limoib de acetositate citri: de ribes: de suc cis pomoz agrestiu: de gnatis & muqis: de agresta & talia cu aq frida boni putei aut bñ fontis. **¶** Uel aq orde i lactuce vel cicur. limphade sut: cui pportio aq ad sirupuz sit ad min sexculpa: ita de qbuscuqz alijs limphadis cu aq sirupis vel inlep dicendu e: qz dulcia oia facile iflant: q nisi bñ limphen sitim adangeret. **¶** Aqua cucurbite sic fiat. Cucurbita ad spissitudinē digiti p totuz ipastez & i furno cu pane decoquat: & i ea a furno beta forame fiat: p qd satis magna quantitas aq egredif: & hac cu suis inlep seu sirupis cu silib ytere. **¶** Et ea poteris cu quccaro ta berget inlupicare modico vino gnatoz addito & multum valet. **¶** Uel facias sic. B. orde i mudu: epatice acetose: & panis cuculi solatri añ. M. i. vio. floz nenufaris añ. M. f. se. oium fridoz. 3. y. se. lactuce & portulace añ. 3. y. se. pili 3. y. & ad tertie partis cosupione colet: & cu quccari ta berget. lib. i. f. fiat sirup: cui cu ags suprascriptis simul vsus & si logus fuerit de co p libito dabis: & si dule vinuz gnatoz pap addere volueris. **¶** Alij lib. f. tamarindoz

accipiunt: & cu lib. y. aq vsqz ad psumptionē medietat bu lire faciunt expstioe facta colat: colatura vo cu. 3. vi. quccari inlupicat: & cu aq frida vel cu gb libuerit ags co ytere.

¶ Valet ite gna muq vel semidulcis gnati masticata: ac pille infrascripte i ore retete: q. B. mucillaginis se. co ium fridoz mudatoz. 3. y. se. lactu. portul. citioz & piliy excto: cu aq lactu. & portul. añ. 3. i. quccari candi. 3. y. fiat formule ad quantitate lupulloy de pss. de gb siticulosus in ore sepe teneat. **¶** Consueuimus quoqz maspilluz te le subtilis in mucillagine pilli & citonoy imergere: & ta lem paties in ore sepe teneat & inuoluat. **¶** Ego cu istis mucilaginis de quccaro comiscere facio: & gustui reddif magis gratu nec ita nauseatiu existit: & ipu qz quccarus candi in ore retetu multu valet. **¶** Alij vo facellu ad for ma pille fieri faciunt: & ex semie piliy vel citonoy que diu i aq frigida ifusa steteru ifsi mitigat. **¶** Et idē facit portulaca si i parte domestica depilet: & in aq frida posu ta sup lingua teneat. **¶** Argentu qz textum bñ politum coralus atqz cristalus qd illoy volueris in aq frida posu tu in ore retetu: sepeqz mutatu siti valde remittit. **¶** Et ego paleas expt su ordeaceas i aq frigida aliqliter mace ratas & i ore retentas sitim mirabiliter extingere. **¶** Et frusta mastice idē faciunt ac frusta pirri i frida imersa aq & sup lingua reteta. **¶** Et prunoz nuclei & maxie si aliqd carnis pruni sup se buerint: i B casu valēt multu. **¶** So lem & sup altero latez ifirmu ponere: & cu rostro vireo li sup labia & lingua aqua frida distillare qd i aliq vase sup posito recipiat: & inuat multu: & maxie i cura sitis q a me ri & a partib oris puenit: vt i pcedeti ca dixeram. **¶** In ista vo q enacnationē cosequif siue cetica siue artificia lis fuerit cu cibis facilis digonis cibado cura. De cibo tñ paz & sepe def fin eius potentia. **¶** Vinu sepe potenter limphet de quo moderate bibat: & super omnia dormire procuret nec subito: & maxime aque frigide plurimu bi bat. **¶** Et si sitis in catartice fuerit donec euacuatio co pleta fiet nihil bibat. Opatioe vo cōpleta de aqua orde i vel de aqua ciceruz: aut brodio pulli calido def vt cōter practicates faciunt. **¶** Interdu qz post cenā aliq siticulof si sunt. de gb Sal: & therapēice loquitur dicens. Sicuti lofum supra cenā abstineret a potu triste fit & inutile. pau cis tñ dandus est potus: & ideo post cenam p horas duas si siticulosus paz aque fride labēdo biberit: inuaret mul tum. Na cibū in stomaco existentē ad fundū ipsi impel lit. Quapropter hic bibere pot. **¶** Nonnulli ēt dicūt q in stomaco calido aqua frigida ad sitim addit. qd Aui. cōst derans hoc nō nisi in quattuor casib cōtigere ait. **¶** Pri mus est vbi aqua frigida i sto morā faceret: rebuliret q i tali ebullitione calefieret & siti adangeret. **¶** Secūd ca sis dictus est supra. f. i sto si humoz colericus foret quem aq frida i villis imergeret. **¶** Terti est qn paucus esset potus sic vt nō valeret calitate illa sitim efficientē extin guere neqz stomacu vt esset necessariū humectare: tunc n. calidū vniat: & tunc p sis sitim adangeret. **¶** Quar tus est qn in meseraicis epatis vel i intestinis adesset opi latio que aque transitum probiberet: calefacta. n. multu sitim intendit. Vds itaqz casus si aquam frigidam potu exhibere volueris diligenter examina.

¶ Plima. n. mitigado sitim ab ex solēt appropiari: s pici lu pferado i qd ex talib ifirmi pleriqz cadunt paucis pter ero. Na ex appropiatioe fridoz ad stōm & ex ipso rū nimia cōtinuatioe ad indigestioe sepe deuentū est: & ad lienteria & similia. & consilr ex ifridatioe spualiu ad malitia anhelitus: & ex ifridatioe epatis ad cacesia & suc cessine ad ydropisiz. & iō medicū cu ad aliqd istoz ifirmū suū paratū viderit ab istis sic ifirmantib sibi cauere dz. **¶** Extra igitur in ifrigidado multuz ad stōm in ifrigidam

dum iniuat: vt inqt Serapio. Alij cū vnguētis fridīs stōa-
cū ipm infrigidāt. Et nōnulli sic faciunt. vñ acerbā cūz
portulaca pistāt: et totū cum aq̄ ordeī miscēt: et pānos line-
os imersos sup stōm portāt et ventrē. Cumqz incipiūt ca-
lesceri fridos reitērāt: bec toties innouādo q̄ sitis extin-
guat vel mitiget. Alij folia vitis vel salicis accipiūt et illa
irrozāt cū aq̄ ro. et aceto mixta et cū irrozatione frequēti to-
tiens stō applicāt: q̄ sitim illā extinguunt. ¶ Plima his
silia describere. Sed glibet practicus talia ex se facere
sciet. ¶ Alij oleū ros. sup caput fundūt: et silr extremita-
tes i aq̄ frigida iponunt. Auicēna tñ oleū nenufarinū vel
de salicib⁹ vel cōsile magis q̄ ro. laudat de illis caput cū
timporib⁹ iungi faciebat. Naz cerebri infrigidatio cordi
stō ac toti cōpatit: cū quo inūctio talis catarrū ad os pa-
lati et meri descēdere facit. Et illa humectādo sitis miti-
gat: cū quo vapor calidoz q̄ cā sitis sunt ascensū silr pbi-
bet. ¶ Sz caue ne cerebri vinctōes ille i mala cōplione
frigida et humida siāt: nec in cerebro q̄s reumatigāt: nec
vbi neruoz egritudies frigide forēt: nec cōsile in gut tu-
re vel partib⁹ pectoris apāta fuerint: nec itē asmate ex cā
frigida pueniēte et silib⁹. Sed qz nōnullos bec facientes
vidi q̄z stomaco pectori et regionib⁹ epatis frigida nimi-
um cōtinuatiū eis male successit: iō his paucis cōtentus
esse volui. ¶ Eoz vō q̄ patiunt voluptuosam sitim cura
est: vt tenēdo eos paulatine ex p̄suetudinē deducāt. Cle-
rū in tali cōsuetudinē inueterati ab ea nunq̄ p̄t remoue-
ri: qz illa longa cōsuetudo est in nām cōuersa. Et i his nō
nālis siue p̄ternaturā et voluptuose sitis cura finitur.

De notificatione doloris stomaci et eius causis et quot
sunt species ipsius. CAP. XXXII.

Antiqui plimi caplin p̄is diuersis noib⁹ rubri
cauerūt: nā cū in vebemēti stōi dolore plerū-
qz eidē cor talr p̄patia vt p̄sep̄ patientes ca-
dāt i sincopi: antiqui Alexāder stōaci cardia-
cam appellauit. Naly aut p̄cordiū dolorē. Et
bonus p̄statinus in suo viatico angustia stomaci torturā.
vñ sūm cōciliator eodē caplo angustia siue nimia anxie-
tatē appellare voluit. Vi poti⁹ talia noia ab accidenti su-
munt q̄ ab alio. ¶ Ego vō. A et alios quosdā antiquos q̄
prius locuti sunt imitari volēs p̄ntis capituli rubricā de
dolorē stōi sic nomino: q̄ est ipsius stōi q̄daz tristis sensa-
tio a mala cōplexiōe cū mā vel sine: aut a soluta cōtinui-
tate: vel silr ab vtrāqz pueniēs: et talis q̄qz ab apāte quā-
doqz sine causā: et interdū q̄z a vermib⁹: et de his deo ad-
iūate inferi⁹ p̄p̄ia capla fient. ¶ Sed de specieb⁹ illis
in presenti capitulo solum dictio fiet: quorum quidam ē
acutus et extensius: quidam aggrauatius: quidam for-
tis: quidam leuis: quidam mediocris. Iterum quidaz in
superiori parte stomaci: quidam in fundo: quidam totus
occupat. Et amplius quidam continuus: quidam inter-
polatus. Interpolatorum autē vt Auicē. inquit: quibus-
dam accidit dum manducant: et post digestionē sedatur.
Aliquos ante digestionem et stomacho existente vacuo cū
adustione vebemēti dolor inuadit cibo sumpto recedit.
Quosdā vō collectiōe stomaci super cibo facta dolor ag-
greditur: qui p̄ tres aut quattuor horas post eius assū-
ptionē accidit. Naz cū cib⁹ ipse incipit digeri et dolor ipse
confilr incipit: quo digesto desinit. Et ex istis aliqui sunt
quib⁹ nunq̄ nisi ex materie acetositāte vomitu facto ces-
sat. Et aliqui quib⁹ nisi post longā expuitionem nūquā.

¶ Ut igitur ordinate procedam omnū predictorū cause
assignande sunt. ¶ Acuti nāqz doloris causa: qz omnis sto-
maci dolor aut a mala cōplexione aut a solutione aut ab
vtrāqz: vt dictū est supra prouenit: et si a mala cōplexione
aut cū mā aut sine materia: et iō si rare texture stomachus
fuerit a quocūqz ipzimente facile patit: vñ in tali stoma-

co nō pōt esse mā tam modice acuitatis aut mordicatio-
nis quin in eo acutū dolorē faciat. ¶ Extensius vero a
ventositāte fit: q̄ stōi corpulentia extēdēs p̄tinui solonez
efficit. Et p̄ p̄is dolorē extēsiuū. ¶ Aggrauatiū autē a
mā multa grauāte causat q̄ sui multitudie p̄tinui solone
iducit: et q̄lis et male q̄litis illa fuerit: qz ei⁹ multitudie
nō obstāte p̄t a mala cōplione efficere pōt. ¶ Fortis at
doloris cā est stōi sensus vebementia. nā cū acure mae et
maxie colerice ad ipz quis mō pfluāt: et dolor stōi interdū
fortis fit vt ad sincopim patientē iducat: et ad mortē qñ /
qz: et talis plerūqz dolor a mā acetosa siue flatica siue me-
lancolica fit: et qñqz a falso flate: interdum a flate vitreo: et
maxie vbi tales mae fuerint. Et itē dolor fortis interdū
fit ex aque fride potu: et plerūqz adeo intolerabilis atqz
vt Ani. igt. tātū angustiosus. q̄ pp̄ eius cōitate ad cor pa-
tientē cito interficit. Et his potissime tal⁹ dolor accidit ex
potu aq̄ fride: q̄ rare texture atqz excarnatū stōm habue-
runt. Quidā aut de aq̄ frida yltra modū bibūt interdū:
quib⁹ nullus dolor accidit. nā talis aq̄ tā intense fridita-
tis esse pōt: q̄ in tali excarnato seu rare texture stō stupe-
factionē inducit: cuius cā nullus dolor sentit. ¶ P̄redi-
cte at cāe remisse leuē dolorē efficiūt: mediocres vō me-
diocres: cōtinue aut cōtinuum: et si in fundo residēt dolorē
in fundo cānt: in supiori vō supi⁹: in medio in medio.

¶ Superest autē vt interpolataz cause reddant: et p̄-
mo eorum qui cum manducant dolor accidit: digestionē
vero completa sedatur: cuius causa est quia sepe a splene
ad stomachū humor melācolicus effundit: qui grauitate
sua fundū petiit et sumpto cibo ad os stomachi cūz co siml
ascendit: et tūc dolorē efficit: ad qd plerūqz adiunat si sto-
maci calor debilis fuerit: qz tūc facile talis mā ventosa /
tur. dehinc post cibi digestionē talis mā simul cūz cibo a
stomaco facit exitū. Et resoluūt ventositas. q̄re tunc do-
lor cessat. Colera sepius ab epate ad fundū stōi p̄pellit.
Lūqz cibus recipit ac magis grauis q̄ colera stōi fundū
petiit: et colera ad os stomachi sursum ascendens: dolorem
causat: cibo autē digesto colera illa cum illo simul expel-
litur et cōtinuo cessat dolor. ¶ Causa aut q̄ sumpto cibo
dolor recedit est cū colera vel flā falsū vel ali⁹ mordicati-
uis humor ad stōm siue ad ei⁹ os tpe vacuitatis p̄pellit: et
tal⁹ dolor supio cibo sedat. Lōtingēs. n. est q̄ cib⁹ sua q̄li-
tate humorib⁹ illis p̄iect⁹: qz frigidus aut insipidus aut yn-
ctuosus siue alteri⁹ q̄litis: aut qz illis mae b⁹ cōmisce-
tus: cuius cā mordicatio illa remittit. Et sic p̄tunc i nulla pte
stōi imp̄sione aliqua efficere nequnt vel poti⁹: qz eas ad
fundū stōi depellunt: et vt ita dixerim immobiles fiūt: et sic
protunc stomacho nocuentū nullū inferunt. ¶ Ex q̄b⁹
patet q̄ tales mae dolorē efficientes: qui per assumptūz
cibum sedatur sepius in ore stomachi q̄ in alio loco conti-
nentur. Que vero per assumptum cibum dolorem effici-
unt in fundo. ¶ Sed dolor qui an recollectiōes super ci-
bum fit est vapor ab indigesto cibo eleuat⁹: in quo calor
potius agit putredinalis q̄ naturalis: et talis corrupt⁹ va-
por eleuat⁹ interdū a corrupto cibo: q̄ protunc stomachum
inficit: et sua mala qualitate a calore putredinali eleuat⁹
os stomachi ificiēs dolorē causat: p̄pter. s. ozis stomachi ni-
miam sensibilitatem. vñ si tūc talis materiei vomit⁹ fiat
dolor cessat. et itez vt sepe cōtingit ipsi⁹ mae fit expulsio
vt ipse in practica nōnūqz vidi: dolor tunc quoqz cessat.
Et bec de notificatione doloris stomaci et ei⁹ causis.

De signis dem̄fatiuis doloris stōi. CAP. XXXIII.
Ause doloris stōi efficiētes ex dictis p̄nti ca-
facilr satis dep̄hēdūt. Nā cū dolor a cā māli
seu a pūgitina seu mordicatina pueniat: pūctio
aderit et mordicatio itē fit valida ozis siccitas
atqz amaritudo. Et eger in meri atqz i palato

De passionibus

scēdū plerūq; pēpit: et talia tam a mā colica q; pūgitina q; flegmate salfo et acuto puenire pnt. Sed i mā colerica i ore amaritudo sentit et i flāte salfo salfedo. Et si talis dolor mō ifirmū molester mō gescat signū ē q; talis mā ab epate ad stōm ipsum mādat. In q; casu pp cōpassio nē cordis ad stōm extremitatū friditas plerūq; accidit. Lipothomia plerūq; et sincopis. Sed vbi dolor a mā frida puenit: illa erit absq; siti et inflātōe et i stō grauitas manifesta sentit. Interdū vō friditas: vep dolor nōnū q; clamorū: sic q; pp clamorē pūmū atq; cōquestū sitis fit valida: et tu talia inuestigabis. Et si mā flātica aut melica acetosa fuerit: acetositas et mordicatio sū inflātō ne sentit. Et vbi vomit affuerit rei fiet acetose: i q; vplū mū appetit adest intensio. Et ob hec iter dolorē ab hūore colerico et iter eū q; ab acetoso flāte seu ab acetosa melicolia pphendit facile. Dolor vō vōtōsus ambulati uis existit: vt eū ructū multitudine adest: singultū q; ac stōi extensio et a loco ad locū dolor pmutat ad modū fāgitte dolor patientē pcutit. Si aut dolor a cā pūmitia fiat q; ab aere vel acutaz rep comēstōe ab his q; facile corrūpūnt aut vōtōsant a tuo patiete talia inuestigabis. Et hec de signis demōstratiuis doloris stomaci.

De signis pnosticis doloris stōaci. CAP. XXXIII.

Nōi dolore stōaci extremitatū friditas ab extrinseca cā nō pueniēs mala: et adhuc deterior si mēbra stōi pūpina frigesūt. est. n. signū magne lesiōis in ipso. Itē si friditas pp dolore stōaci i sincopim cadit vt eū frigidus dolor depēdat: nō multū distabit a morte. Itē si i pūcipio doloris stōaci patiens dormitiōne si et sōnū pfundū incurrat: i subeth ilico veniet. Itē dolor stōaci ab hūorib; stōaci vilis infiltratis seu more. A. imbibitis: cui signū: ga patiens frēqnter nauseat. Et pap aut nihil euomit grauis sine curat. Itē pgnatib; dolor stōaci frēqnter euomit: ens: pfocatiōne portendit: q; malaz hūiditātū significat abūdantiā q; sūt pfocatiōis signa et cā. Itē ples stōaci dolore patiunt q; si a cibo se abstineāt: sincopim incurrūt. vt Raf ingt. Itē in lib; Hypo. de signis mortis festi ne. Quibusq; ingt dolor i stō accidit: si in supelibus boz thor nigra apparuerit et vlcera i secūda die moriuntur. Et itē si i dolore stōaci i pede dextro: vt An. ingt. aliged vesice sile appuerit si res dulces infirm; appetat: in vigesima septima morit. Itē dolor stōaci q; post cibū exētat et nō nisi cibi vomitu aut hūorū getat malus: vt An. ingt. q; si cibū vomit: maximā ipso stōaci debilitatē significat: cuius cā assumptū cibū sūferre nequit. Et si nō nisi hūorū vomitu sedat: i stō hūmore valde malignū esse significat. Itē si stōus calid; et fridū cerebrū fuerit: et dolor stōi ex mala cōplexiōe calida fiat: difficilis erit cure. q; p cura capitis calida regunt: q; vt p; stō sunt nociua. Itē si dolor stōi diu durauerit pp mēz attractiōez: futū ap; minat. Et hoc de signis pnosticis doloris stōaci.

De cura doloris stomaci scōm ordinem causarum eius. CAP. XXXV

Nolens curam doloris stomaci amodo describere fm ordinē causarū: q; supius posite sūt pcedā. Si a causis extrinsecis fiat ad triūm eius mutari volo: debinc si q; mala qualitas derelicta fuerit s; modū describēdū deo adiunāte facias. Si aut ab intrinseco id facile ab hūore mordicatio acuto fiet: vt ē colera: flegma salfo acetosū: et melia itē acetosa et pōt vt habitū est a multitudie materiez quoq; fieri. De qua interdū tanta in eo est vt non solum stomaci fūdū vep ēt circa os eius multa quoq; sit quare et secessiuis et vomitiuis medicinis vtendus est: q; prout infra te docebo facias.

Si igit colera in causa fuerit. R. syrui acetosi sim. seu orichare sim. seu syrui de granatis. 3. i. f. aque endiuie. 3. y. aque lupullos. 3. i. p. vna vice misce. Et de isto totiens infirmo tuo dabis: q; tibi mā digesta videat. De hinc taliter euacuet. R. reubarbari electi. 5. y. squinanti gra. iij. postea i aqua endi. et aqua lactu. ifundat horis. x. transactis fortis fiat expulsiō euz q; cassie. 3. i. misce. vel. 3. y. māne elary. de succo ro. 3. y. syrui. viol. 3. i. et fiat potus. Si aut dolor fiat a falso flegmate. R. oximellis sim. 3. y. syrui vio. 3. i. aq; camemil. aque endiuie. aque cicoree. añ. 3. y. p. duab; vicib; de quo toties dabis. q; tibi mā digesta videat. Quā sic educes. R. cassie nouiter exete 3. vi. diafinicōis. 3. y. f. electuary d succo ro. 3. i. syrui vio. 3. i. dissoluat cū decoctione capil. ve. cuscute: floz boraginis: buglose vio. ligritie passilulaz et fiat potus. Nota q; non eadē purgatio cōuenit flegmati acetoso et flegmati salfo: q; vnu est mā calida aliud est mā frigida. Et purgatio similis flegmati acetoso quoq; conuenit.

Melliam vō acetosaz sic digeres. R. syrui acetosi sim. syrui vio. añ. 3. i. f. aque bugl. aque lupullos: aque fumi terre. añ. 3. y. p. duab; vicib;. In isto tñ casu sirup; quē alias pposui ad hāc itentionē et eū sirupū d lupulis. bapti gani plimū cōueniret: q; accipit succi fumi terre facta resti dētia lib. y. succi lupullos. lib. i. quēca. al. lib. y. acetis passilulati lib. iij. fiat sirupus qui in materieb; melancolicis vt experientia didici mirabiliter valet: vt ex ingredien; tib; quoq; argui pōt: de isto. 3. iij. p. duabus vicibus dato cum aquis suprascriptis. Materia digesta sic eā euacuabis. R. cassie. 3. vi. confectionis amech. 3. y. diafinicōis. 3. i. syrui violati vel de lupil. 3. i. dissoluat cum decoctione flozum lupulorum: flozum boraginis: buglose: li: quiritie: passilularum: foliculorum sene: corticum tamaris: sci: thimi: epibimi: que in fine decoctionis ponantur et fiat potus. Si autem materia quecūq; digerēda erit fm eius existētiā atq; essentiam euacuanda: siue per vomitum siue per secessum: de quibus supra capitulū septimum te ad plenū informabit: a quo si opus fuerit succursum pete: et breuitati parens his cōtētus esse volui.

Sed semp anisat esto: q; si in vilis stomaci seu corpore ipsius fuerint humores imbibiti seu submersi: q; in pnosticis habuisti: ex frequenti nausea et nullo aut paucis simo vomitu depēdendū: nō cetera sint paria: pluries digestiua erunt exhibenda: quecūq; illa mā fuerit adherens pauciorib; i cōcauitate vero effusa adhuc pauciorib;. Semp tua est pōsiderare an mā ipsa dolore efficiēs in ore stomaci an in suo fundo resideat: et hec vt est habitū nō solū p frequentē nauseā cognosces: sed ēt q; si i ore stomaci materia dolorem efficiens fuerit per assumptiōnem cibi sepe dolor remouetur. Et in fundo sumpto cibo fit dolor. Sed vbi mā alia in stomaco foret et interdū in ipso genita et interdum aliunde propulsa: q; a splene ab epate a capite reumaticate et. quare si aliunde vt amplius mās illas effundere nequeat. et iō tam digestiue: q; medicine secessiue ad membrū ipsum mandans respectum semp habeas facito siue epar siue splen siue q; volueris aliud membrū: et hec cū appropriatis ad membra illa si: et prout in caplis ppeis alias habuisti. Uerū vbi op; esset per vomitū illam mām educere caplin septimū tibi multiplices modos dabit: ad q; vbi opus esset: recursum habeas. Scias isup q; in dolorib; stōaci materiei diuersitas plurimū cōmendat: siue i stō genere: siue aliunde ad ipsum ppellat. Sed si in stō fuerit p clisteria ad intestina fm materiei exigentiā conuenientissime trahitur. In materia igit frigida. R. malue: camēille: mercurialis: centauree minoris: añ. x. i. cartami agarici añ. 3. i. et iudat illa duo et in pecia rara liget: et fiat decoctio i

qua illa petia buliat et aliquotiens exprimatur. De tali decoctio accipe lib. i. f. in q̄ dissolue cassie hyere. añ. 3. i. pul. succari. 3. i. et fiat clistere: aut hyere pigri loco. 3. vi. diafini. co. tātū de electuary indisepti impofui. ¶ In mā nāq; calida. B. malue. blitis mercurialis: matrū vio. añ. 20. i. fiat decoctio: de qua accipe lib. i. f. i qua dissolue cassie pulueris succari añ. 3. i. electuary de succo ro. 3. iij. olei viol. 3. iij. salis triti pap. et fiat clistere. ¶ Educit ergo mā a stomacho p̄ vētofas circa vmbilicū positas. ¶ Diuersio aut materierum a capite dissoluentium et. per caput purgia seu masticatiōes poptine fit: et p̄ ventosas positas i spa. tulis: et p̄ extremitatū ligaturas et fricationes. Et de istis cōueniēter fiēdis tibi i capitulo de catarro modū dedi. ¶ Pariter q̄z de alijs mēbris diuersio fiēda esset. Nā ab epate p̄ secessus medicinas supius positas cōueniēter fiet. A splene v̄o p̄ euacuatiōē melancolie superius posita ac p̄ saluante manus sinistre flobotomiā. ¶ Plurimū in stomacho colera vitellina aut colera cū flegmate mixta abundare reperit. Et iste teste Hal. Auicē. et pluribus alijs per hyeram simplicem educuntur: de qua pille que fiēde sunt per horam ante cibum dande. In isto casu magis tamē pillulas assaieret ordinare super descriptiōē preceptoris mei Jacobi de forliuio: quas Auicēna plurimū cōmendat. sed nullibi ab eo descriptas inueni. A bono igit iacobo taliter describūt. B. masticis: cor. ticum mirabolanoz. añ. 3. i. pulueris hyere. sim. 3. y. alo. es ad pondus oīum fiat magdalion cum oximelle squil. litico: de quo pillule fiant. que rōne stomachi per horā ante pastum sumende essent. Et si materia esset a capite defluens essent q̄z maxie cōuenientes. Sed sumēde tunc essent q̄n patiens dormitū vadit. ¶ Ego aut cum colera ab epate ad stomachū defluit bis pillulis p̄ horas ante pastum vsus sum: et nihil supra. B. pil. de hyera. simplici. 3. f. reubarbari. 3. y. spice parum. vel. 3. y. f. squinanti. gr. vi. fiat magdalion cum sirupo de endiuia. de quo si op̄ fuerit pillulas facito. ¶ Si aut a splene ad stomachum fluat B. pil. de hyera. sim. 3. f. folliculorum sene. 3. i. cinamomi. cortici tamarisci. añ. 3. f. fiant pil. cū sirupo de lupull. supra scripto: et dabis a. 3. y. vsq; ad. 3. i. p̄ horas. y. añ cibuz. ¶ Vel melius vt facias sic. B. folliculorum sene. cinamomi. añ. 3. f. cartami. 3. i. masticis. g. viij. fiat pul. succaz addēdo p̄ libito: et tot i auroa cū aqua lactis def: et cum brodio pulli aut cū aqua scolopendrie: iste tales euacuatiōes membra confortant: materias diuertunt eas taliter purificando: vt ad stomachū amplius fluere nequeāt. ¶ Ex dictis itaq; p̄z q̄r interpolatis dolorib; mā in q̄ sup̄to cibo sedat; dolor: et q̄ sup̄to cibo dolorē efficit sit digerēda: euacuāda q̄z q̄ illa in q̄ sup̄to cibo dolor sedat; ceteri parib; p̄ vomitū meli; seu facilius cū sit in fundo p̄ medicinas secessus: et sic omnes habes mās dolorē stomachi efficiētes siue in eius ore siue in fundo siue in ambitu totū digerēdi cūandi diuertēdi: q̄ hui; capli itēto fuerat. ¶ De sedatiōe dolori stōia mala q̄litate p̄uētiētis. CAP. XXXVI.

La amodo tps est describere q̄ XXXVI. stomachi dolorē sedant; que quoq; aliquam malā q̄litate si q̄ post māez euatiōē i eo breuē licta sit corrigāt: et q̄ talr eū confortant: vt adiuuante deo dolor ille amplius non remaneat: et vt ordinē in p̄cedēti caplo descriptū sequar. ¶ Si a caliditate seu ab humore calido id fiat. B. specie; triasā dali: specie; diarodon abbatis añ. 3. i. coralo: rub. 3. f. pelliculaz ventriū gallinaz cū ro. aqua p̄parataz. 3. y. f. fiat puluis de succaro addēdo p̄ libito: de quo sumat dimidiū coclear. p̄ vice p̄ horā añ pastū cū modico vini medij coloris. Et si delicate magis facere volueris lib. f. succari cū aqua ro. dissolue. et cū specie; supra scriptis p̄ bolos

cōfectio fiat. De quibus. 3. y. ad minus p̄ vice sumat: valet vt triasandalū. ¶ Vel facias sic. B. conserue ros. 3. y. triasandaloz. 3. i. f. coralo: rube. spody. añ. 3. i. margari. taz. 3. y. fiat mixtura: de qua accipiat ad minus. 3. y. ante pastū: vel. 3. i. f. sirupi ro. p̄ horas. y. ante pastū. ¶ Ego aut alia duo coclearia grano: granati muçi per duas horas ante pastum dedi: et mire profuit. ¶ Ab extra valent fomentatiōes cū spongyis facte in decoctiōe ros. endiuie et orde: post quā ex oleo ro. mixto cū sādalis iunctio fiat. ¶ Itē emplm factū ex herba endiuie cū sandalis mirabiliter valet. ¶ Et ita emplm factū ex farina orde: cū succo granato: acetosoz. ¶ Si aut ab hūore frigidus dolor fact; sit post ei; euatiōē in toto vel in parte maiori ab i tra diaciminū cōuenit diagalāga cōfectio de cinamomo. ¶ Et in materia mixta valet aromaticū ros. descriptione Hal. vel diarodon abbatis in mā mixta caliditate vsuante. ¶ Ego autē in isto casu in principio pastus tali puluere vsus sum sup̄ asso pane i vino maluatico vel alio bono remolito nō dulci. B. pelliculaz ventriū gallinaz cū bono vino albo preparataz. 3. f. galāge. 3. i. grano: paradisi 3. 3. piperis lōgi. añ. 3. i. cardamomi. 3. i. f. ciamomi a cor. tice sup̄iori mūdati. 3. y. coralo: ru. subtilissime tritozum 3. y. fiat puluis de succaro addēdo p̄ libito: de quo super pane asso sumat i p̄ncipio past; vt dictū est. ¶ Ab e; an. tiqui plurimi cerota laudāt. ego aut non multū illis vtor: nisi hora assūptiōis cibi remoucantur: q̄ si cōtinue vt sic cōiter sup̄ stomachū retineantur propter eorum stipticitatem ad fundum stomachi cibū transire non permittūt: cuius causa vt patet ipediū digestio: quare vnguentis vtor libentius. ¶ Ideo interdū sic feci. B. ceroti Hal. emēdātis stomachi vitia olei de spica añ. 3. i. Et ista tantū in mortario ducant: q̄ ad vnguenti formā deueniant: de q̄ stomachus per duas horas ante pastū vngatur: petiam calidam supponendo. ¶ Vel facias sic. B. olei de spica. 3. i. olei de absinthio. 3. f. pulueris masticis gariofiloz mēte sicce: calami aro. coralo: ru. añ. 3. f. cere parum. et fiat vnguentū quo vt antescipto vtor. ¶ Plurime mlieres vt se odoriferas p̄beat musci odorē diligunt: et tūc in mortario cū istis vnguetis granū. i. commiscere facio. ¶ Ulex si epar: si splen: si caput i cā fuerit put in p̄scriptis caplis fm exigentiā te docui corrigē illa. ¶ Dabes igit quali ter materia digesta quecūq; et qualiscūq; et quibuscūq; illa fuerit p̄ vomitū siue p̄ secessum sit euacuanda. Et iteruz de diuersiōe facta sit stōus talr cōfortādus vt dolor ampli; adiuuante deo nō fuerat q̄ h; capli itēto fuerat. ¶ De sedatione doloris stomachi a quacūq; causa prouenientis.

CAP. XXXVII.

V deinceps cure doloris stomachi finem iponam modus amodo describendus erit quo dolor quicūq; ille fuerit sedatur. Nā dolorē patientes a te nil aliud querūt q̄ vt dolor ipse tollatur: quare ab ipsius mitigatione incohabādus erit: et alia materiei digestionē nō aspectata. Si vomitus fuerit in p̄ncipio necessarius seu diuersiōes tā p̄ clisteria seu alio quouis mō in caplis sup̄ioribus doctrinā ordinate qualiter talia fienda sunt tibi dedi. ¶ Ad actū igitur practici veniendo p̄ mitigatiōē doloris anodinis prius vtere. Nā q̄ sunt ventositatū fortiter resolutiua. Si mā multa i stomacho fuerit plus sepe subtiliant q̄ resoluant: cuius cā dolor sepe augeat. ¶ Facias ergo sic. B. camēil. le: meliori: absinthij: malue cū radicib; folioz lauri: paritarie: pullegij. añ. 20. i. anisi maratri: añ. 3. iij. fenugreci. lib. f. se. lini lib. i. 2 q̄ssent et fiat decoctio in q̄ spōgias imbebe fortiter exp̄ssas sup̄ dolētē locū appone: et cū incipiūt effridari itez calide reponā. ¶ Quo vicib; aliq̄ feco loc ex infra scripti oleis calis inūgat; vt. B. oli aneti: oli came-

De passionibus

mille añ. 3. i. ¶ **U**ex decoctioe suprascripta bulliēte vesti cas semiplena: et i pecia inoluta loco dolēti applica. Lūqz ifrigidat itez calefiat et sup locū retineat. Hoc aliquoties facto: vt supra locus yngat. ¶ **U**el loco decoctiois pscripte. 3. iij. olei camemil. vel anetini i vesica illa pone et sup dolēte locū calidā applica. ¶ **Q**uod si dolor de ambu latius fuerit: qz a yētofitate pueniat ex milio sale: vt. y. cōtinētis habet sacculus plenus calid^o loco apponatur. ¶ **E**go aut i casu isto pecias i aqua ardēti madefactas loco applicau: mire valet. ¶ **E**t itē scutella cinerib^o calidis plena grano feniculi cōquassato supaspso et ex bono vino irrozata et loco super apposita mire valet: et experitū videbis. ¶ **E**t itē yētofa magna ymbilicū totū amplectēs supposita: p horā. i. dimissa: qz mirabiliter dolores sedat: vt Auice. ingt. ¶ **A**d idē qd sepe exptus sum valet mica panis bñ grossa ita calida sicut extrahit a furno: et amota isferiore crustula cū oleo de spica mollitiē imbibe: et debic eā cū puluere cimini salipica postea circūuoluta petia dolēti loco appone. plus. n. et qd credere posses dolōre mitigat. ¶ **A**b itra yō cōiter practicātes. 3. y. vel. iij. diacimini prebēt. ¶ **U**el tātūdem diagalage aut diatrion pipereon vel ellin de bacis lauri vel dianisi aut diacastorei. talia vt ipsoz laudib^o bñ: et experiētia qz cognitū ē mirabilr valent. ¶ **I**n hoc qz casu. 3. y. vel. iij. vini maluatici cū q libuerit aligd istoz dare dōbes: vel alteri^o vini boni nō dulcis. ¶ **E**t aliq. 3. i. pulueris galage cū vino calido pōt. ¶ **E**t Gal. 3. i. aristologie cū vino calido dabat. ¶ **I**n hoc eniz casu diascorides aristol. roton dari iubet. Et b qz cañ. 2. ca. ppo laudat Aui. ¶ **E**t huic cure doloris stōaci finē iponere liber: vey pñs capl^z q ad actū practi cū primū esse vō: vt igif i actu practico tibi finē corz ordi ne prebeā. Lū ad ifirmū deuenies i dolorē sedādo vt capitulū pñs te docet facito. Demū si p vomituz mā cōiter educi possit eū fm doctrias phabitā puoca. mān succet sine digeras: euacues qz. filr fm exigētiā ipsā diuerite: postea stōacū et si q mēbra mādātia mān fuerit vt habitus est cōforta bis pillulis vtēdo: et si q pp debilitatē mēbro rū mā generet de nouo suauiter educat: et de his oibus i capl^z supiorib^o ordiate doctrinā habuisti. Quare huius doloris stomaci cura cōueniēter finitur.

¶ **De apostematibus stomaci et causis eorum ac diuisionibus.** CAP. XXXVIII.

¶ **U**m i apostematib^o stōaci cōtinue dolor fiat et aliaz speciez doloruz sit absoluta cura. Tū vñsum ē i loco de apātib^o stōaci facere dictio nē. ¶ **P**ro cui^o introductione sūt diuisiones aliq pnotāde: qz p cōgestionē materiei aliqñ apā i stomaco generat: et aliqñ p fluxū materiei ab alyis membris ad ipsum. ¶ **I**tē apostematū stomaci quoddā ppositū quoddā simplex. Simplex qdē ex humore simplici generat: qz a sanguie colera vel flāte vel melācolia. Lōpō sitū vō ex istoz humoz cōmixtiōe. ¶ **I**tē istoz apātum quoddā est calidū: quoddā ē fridū: quoddā hūidū: quoddā sicū sine duz. Et calidoz quoddā p essentiā vt sanguineū et colericū: quoddā p accidēs vt flegma melia putrefacta p accidēs est calā. Et tale ex istis genitū apā calidū p accidēs appellam^o. Pariter apā essentialr calm pōt fieri p accidēs fridū: et hec resolutis pñb^o subtilib^o calis terrestrib^o remanētib^o grossis. Tale igif apā est calm p essentiā: et p accis fridū. ¶ **I**tē apā qñqz sit in ore et in supiori b^o pñb^o. Et qñqz in fundo qz isferiorib^o. ¶ **I**tē aliqñ in inferiori tunica. ¶ **E**t itez apā stōaci aliqñ resoluūt. aliquod suppurat. Aliud ad alia membra pmutat: et aliquod iduratur. ¶ **I**n sup apāta calida stomaci vt plurimū p viam defluxus materiez ad ipsum generant: et non per cōgestionē: vt est sanguis et colera: et cōsimiliter de apostema

te melancolico fit: sed flegmaticū: vt plurimū p viā cōgestionis generatur. Et inter ista apostemata colericum frequentius generat: debic sanguineū: raro flegmaticū: et rarius melancolicū. ¶ **I**tē apostemata calida vt plurimū fiunt incipiēdo: frigida vō raro. ¶ **I**stis sic positis ad apostematū causas veniēdo. Quedā sunt intrinsece: et quedā extrinsece: vt casus et pcussio sup stomacum. Res qz ipsi stomaco sepius applicate: vt yētofe ac medicine calide fortiter attrahētes et. longa famis tolerantia est cā ad stomacū putrido: humoz defluxus. ¶ **I**ntrinsece vō cause sunt si stomacus fuerit valde calidus: qz rōe caliditatis ad se materias facile trahit: que postea cōgerunt membroz virtutis expulsiue fortitudo est cā generationis apostematū: ac dolores fortes cū prolongat: qz natura intendēs doloz succurrere spiritū ac sanguinis multitudinē ad locū dolentē transmittit. Et sic mā ibidē congesta generat apostema. ¶ **C**ause vō coniuncte sunt colera: sanguis: flegma: melācolia. huiusmodi igif i summa sunt tā extrinsece qz intrinsece apostematuz stomaci cause: que huic capitulo finem imponunt.

¶ **De signis demonstratiuis apostematū stomaci taz generalibus qz specialibus.** CAP. XXXIX.

¶ **I**gif in apostematū stomaci cognitionē iporum qz causaz deueniamus: si extrinsece fuerint: ex infirmi relatiōe facile deuenies. Sed a quo humore tunc veniat: inuestigandū erit: qd prout te statim docebo facies. ¶ **S**ed anteqz ad specialia signa deuenias: o: aliq gnālia prenotare. ¶ **P**rimi nāqz ex dolore i stō exite apā ibi esse arguunt. qd tñ nō est. ¶ **U**t apā in stō ipso cognoscas. Scias illic esse tumorē: et cū hoc durities manifeste sentit. Et si supin^o firm^o aut sedēs: aut recte steterit: et apā fuerit vñs os stomaci manifeste deprehendit. In fundo vō nisi magnū fuerit: neqz qz dolor iter spatulas et meri qz sentit: et supio ci bo qz stōacū grauat qz añ maior. Et pp colligatiā ipsi^o stomaci cū spōdilib^o qñqz cubitis dolor cōicaf pp neruos q ibi nascuntur prope: et tunc quedam in brachijs sentitur confractio. ¶ **E**t iterum propter compressionē diafragmatis dolor propter apostema qñqz augetur: quare tāntū diafragma augeri aut extendi non potest: vnde necessario sequitur anbelitus parius velox et spissus et cum velocitate et spissitudine. nam natura necessitati meli succurrere poterit. Et si apostema in ore stomaci fuerit: semper destruitur appetitus: non tamen sic digestio. cuius appositum si fuerit in fundo contingit qz destruitur digestio: et non tantum appetitus: cum quo sepius leditur contentia: et fit fluxus: et maxime lienteria. Interduz tamē debilitatur expulsua: vt cōstipatio quoqz fiat: quod nō sic in apostemate ozis contingit. ¶ **E**t quia quandoqz apostema sit in interiori tunica: et quandoqz in exteriori. Si in interiori omnia intensiora erunt accidentia: et cum ci bus vel potus ad stomacum peruenit: dolor atqz grauitas augetur: in exteriori vero omnia illa remittunt: cum quo magis visu atqz tactu apostema percipit. ¶ **A**d specialia nunc signa deueniēdo: si apostema colericum fuerit continua febris aderit: et acutissima quidem cum intensi siti atqz ozis amaritudine: atqz ariditate lingue: citrinescit facies: et erit dolor inter ceteros acutissimus: vt plurimū de tertio in tertium omnia accidentia crescunt. vrina est subtilis atqz ignea: pulsus autēz velox atqz spissus: cum duritie quadam. ¶ **S**i autem apostema a sanguie fuerit: dolor erit poti^o grauis qz acut^o: continua erit fe. nō tñ velut in pcedēti acuta: nec ita itēla qz sitis: nec tāta ozis amaritudo: rubet facies: adest venax tēsis: vria erit rubea atqz grossa valde: pulsus velox: molis: atqz spissus:

C Si flegmaticū erit apostēa: febris erit lēta: dolor mitis satis: cū quadā tñ grauedie faciei: color alb⁹ ⁊ tactu mollicies reperitur: sputi adest copia: pulsus erit mollis atq; spissus: cū quadā tñ diuersitate: vrina nō multū tincta: ē tñ spissa. **C** Apostema vō melicū si fuerit: febris erit oculta satis: dolor pōderosus cū loci duricie qdā: color faciei fuscus: ⁊ vrina subtilis erit multū ad albedinē tēdēs pulsus paruus: strict⁹ atq; durus. isonietates aderūt. plūmū malis atq; extraneis cū cogitatioib⁹ terreī i somno. Et iste tristis cōtinue mortuos ⁊ talia territoria somniat. Et hec sūt tā gnālia q̄ specialia apostēatū stōaci signa.

C De signis pnosticis apostēatū stomaci. CAP. XII.

Uando stomaci dolor plōgat ⁊ auxilij pueniētib⁹ applicatis nō recedit. scias apostema i fieri vel in facto esse. **C** Ex apātib⁹ calidia de terius ē colericū q̄ sanguineū. **C** Frigidorū vō melicū flegmatico. Et quodcūq; horū fuerit i ore stomaci deterius est eo qd in fundo stomaci sit: mō i his cetera ponant paria. **C** Si cū apāte stomaci dolor i tensus fuerit: cū extrenmitatū fuerit frigiditate malus: vep vbi frigiditas cū fricationib⁹ ⁊ alijs adiutorijs non remoueret: moriet i firm⁹: qz vt ingt Salic. sicut attrahitur sanguis ad vētosas: ita trahit ad dolorē: qre frigēt extrema. ⁊ sic cōtinuatio frigiditatis mortē arguit. **C** Apostema interioris tunice piculosus est multo q̄ extrinsece. p3 qz deteriora multū sūt accidētia: vt habitū est supra. **C** Quisq; stomaci apostema resoluit: quicq; pmutat: quicq; idurat: quicq; suppurat. **C** Si resoluitur. cognosces qz accidentia paulatim sedant. **C** Si aut pmutat. accidentia cito delitescūt: vel paruo in tpe cū apparitiōe scilicet lesionis i mēbro. ad qd sit pmutatio. **C** Si vō indurat. sedat febris: dolor: atq; inflatio. tñ cū grauedine duritie maiori q̄ anī manet: sed cetera accidentia remittuntur. **C** Si at ad suppuratiōē puenit se. dolor. ⁊ oīa alia accidētia itendunt. **C** Signa aut q̄ iā est saniat⁹ ē fe. ac doloris: ac oīum accētiū remissio fluxus ventris atq; vomit⁹ multiplicat pp mām. sab epate residat: ⁊ vtutez expulsū irritat. **C** Et si apā ruptū foret i vomitu qñ qz sanies appet aliqñ i egestiōib⁹ ⁊ aliqñ simul: tā in egestiōib⁹ q̄ in vomitu: cui⁹ cā minora vrina. Et cū stomac⁹ pmit qñq; pus digitoz tactui cedit. vbi anī puris generatione minime cedebat: loc⁹ qz detumescit. vñ Rasis in suo de dionib⁹. signa ista ponit. ingt. n. cū mouet in corpe tremor. appet sanies egesta atq; sanguis siue vomit⁹ detumescit apā: scias qz ipsum iā disrupt⁹ est: cui⁹ ruptura virt⁹ maxie pstermit. qz in ipsi⁹ eruptiōe magna spiritūū quātitas euat. vep si in tunica fuerit exteriori euat per vrinā: vt ipse vidi. Et tūc bon⁹ meus paties liber euasit. **C** In saniatōe apātis stomaci si rubor in oculis appuerit: malū. significat. n. materiā cerebro cōicari. **C** Jō Auicēna apā stomaci calidū ingt qñq; ad pmixtiōē rōnis deducit: ⁊ interdū ad fūren: hoc ē frenesim: tūc rubedo i oculis appet: ⁊ tūc est mala pmutatio: qz ex mille vñ nō euadit. Et qñq; pp nocumētū cerebro cōicātū accidit cerebro accidētia manet ⁊ melic⁹ ⁊ mirachie: qz ex apāte stōaci plerūq; fit: vt i meo de egritudib⁹ capit caplo d melia tibi clare demonstrat: ⁊ de istis enadūt ppaucissimi. Et i hoc de pnosticis apostematū stomaci dictio finitur.

C De cura apostematū stomaci a materia calida prouenientium. CAP. XII.

N apāte stomaci colerico vel sanguineo flobotomia ē necessaria: dūmō virt⁹ ⁊ etas ⁊ alia regita ad flobotomiā pferiāt. Et vbi cāe ali que flobotomiā ipediāt: put etati cōplexiōi ⁊ ceteris cōueniret: vētose erūt cū scarificatiōe ponēde. **C** Suppluitatib⁹ igit pme digōnis nāliter vñ cū

clisteri eductis: si apā sanguineū vñ paties robust⁹ fuerit atq; replet⁹ valde a sapbenis flobotomia mane ichoāda erit. In vespis vel saltē i crastinū i basilicā altera. in 2^a vō die vel lōgi⁹ i 3ª vene medie flobotomia fiat. **C** In colerico vō apāte iste tot flobotomie neq; q̄ fiende sūt. s3 pma i basilica fiat. secūda vō i media ⁊ non magna extrahat sanguinis copia: cū sanguis colere frenū existat: ⁊ vbi flobotomia quantis cū fieri nō possit: super nates pmo: ⁊ debinc cū scarificatiōe i spatulis fiende erunt ventose. Et semper in sanguineo: mō cetera sint paria q̄ i colerico maior quātitas sanguinis extrahēda. **C** Vis facti i pmo ad repcussiuā veniendū erit. Ab eī igit sic facias. **R.** olei rosa. olei citoniorū anī. 3. i. aceti pap: ⁊ ex isto frigidō stomac⁹ pungat. **C** Vel facias sic. **R.** sandaloz rube. ro. rub. boli ar. anī. 3. f. camphore. 3. i. incorporentur cum aqua ro. ⁊ citoniorū succo. **C** Vel cū aqua cucurbitae aut succo plantaginis vel solatri: vel folioz salicis. aceti pap addendo. ⁊ de tali frigidō stomacū inūge: ⁊ cum desiccat i caput remoueat. **C** Vel facias sic. **R.** farine ordei. sandaloz al. ⁊ rube. boli ar. anī. 3. y. spody. 3. i. camphore. 3. f. incorporent cū succo plātaginis ⁊ aceti modico: ⁊ ex his epithime: siue emplastreut stomac⁹. **C** Ego aut a Galieno doctus pro confortatiōe caloris naturalis stomaci parum spice vel cardamomi: vel consimilis semper addidi. Qd i membris cōsimilibus semper fiēdum est: vt i meo de necessitate medicinarū corporis declarauī manifeste. Ista autē i principio fiēda sunt: cū apostematis materia nōdū resudet. **C** Ego aut materia existēte in fluxu ad eius diuersionē ligaturas dolorosas fricationes: ⁊ si militur ad nates sine scarificatione ventosas fieri facio.

C Uep a pncipio ad itra ad talē materiā repercutiēdam aqua solatri maxie cōuenit: cū ipsa nō solū materiā ipsaz repercutiat. sed a proprietate quadā apostematibus in trinfecis mirabiliter valet. Datur ē aqua endinice. Aqua quoq; ro. ⁊ sepe siru. ro. in infusione ro. cū istis apposui. ⁊ acetosus quoq; sirupum simplicem ⁊ talia in principio fienda sunt. **C** In augmēto vō cum istis resolutiua aliq̄ essent cōmifceda. illa semp gradatū augēdo fm qz magis vsus statū appropinquat. **C** Ab eī vō cū ifrascriptis camelle melliloti vel absinthij aut spice cūz pasta altee ⁊ croci pap eēt addēdū. **C** In casu aut isto emplm ifrascri ptuz maxie cōuenit. Qd **R.** farine ordei fenugreci: paste radice altee anī. 3. y. absinthij sicci. 3. vii. confice cū oleo ro. Et si multū ad statū appropinquas oleū de lilio pone.

C Vel facias sic. **R.** sol. malue atq; bisimalue absinthij. anī. 3. y. ordei mūdi. 3. y. pinguedis galline ⁊ anseris anī. 3. i. dactiloz nūero. iij. mucilagis. se. lini ⁊ fenugreci anī. 3. f. croci. 3. f. fiat emplz. qz vsus finē augmēti magi pūciat.

C In statu vō tale emplastruz fiat. **R.** farine fenugreci. se. lini ⁊ absinthij. anī. 3. y. camelle. mellil. ro. anī. 3. f. ista oīa cū succo apy sil incorporent oleo camemillino vel de lilio vel nardino tñ addito qd ad emplī formā deueniat.

C Vel facias sic. **R.** paste radice maluausci. 3. vi. mucilaginis fenugreci. ⁊ se. lini. anī. 3. y. pul. floz camemil. melliloti anī. 3. i. f. fiat emplm pap addēdo de oleo camemil.

C In isto qz casu emplm de melliloto mesie vsus sum: ⁊ mirabiliter cōtulit. **C** Auifit tñ esto q̄tū possibile fuerit tibi: ne tale apā ad saniatōē deueniat phibere. Et supius dictū ē qz ad dolorē stōaci apā plerūq; sequit⁹: ⁊ ad doloris sedatiōē subtiliatiuis ⁊ resolutiuis vsus fueras: si cut est pinguedo anatis galline ⁊ similiū. Oportet si apā inchoari seu i fieri deprehendes qz cū illis stipricū aliq̄ cōmifceas: vt est acatia hipoquistidos ro. ⁊ filia. **C** Cūq; apā ruptū fuerit: idromel maxie sibi puenit. ⁊ itez aqua lactuce calida. **C** Vel sic fiat: qd mltū ab ātiq; pmedat. **R.** capil. vene. 3. i. mente. 3. f. passul. 3. i. sebesten. 3.

De passionibus

vi. liquiritie. 3. f. se. altee fenugreci squinati añ. 3. y. dactil. numero. iij. decoctio fiat cum lib. iij. aque. et ad cōsumptionē tertie partis. colet: et de tali calida sepe ifirmo tuo pbe. Et si magis absterfua facere volueris da de ea. 3. iij. f. p. vice cū. 3. f. mell. ro. Et alig ex ea cū succaro sirupus lōgū faciūt. de q. iij. 3. p. vice tribuūt. **Uel** lactis capni ita calidi: sicut mulget ab ybere. 3. iij. cū modico succari p duas horas añ cenā pbe: et si maiore queris absterfione cū melle ro. 3. y. dabis. **Uel** alig decoctionē liquiritie cū solo modico succari dabāt. et in isto casu ydromel i potu cōtinue tribuūt. **Uel** antiquoz plini: et maxime Auice. i. isto casu. 3. y. vel. 3. i. pill. de byera simplici summe laudat: qñ vlcus mundificādo materiā ad iferiora pellūt: et hoc ad vlcus consolidationē maxie operant. **Uel** post mundificatiua cōsolidatiua exhibēda sunt. Facias ergo sic. ex suprascriptis mūdificatiuis. qd volueris dabis: et post duas horas trociscoz de charabe. 3. i. cū modico aq plātaginis in q p prius pap. sumach et mirtil. lozū buliat: vel cū succo citonioz: vel eoz minā. Et loco troc. 3. i. f. pulueris infra scripti dabis. g. B. thbu. sang. dra. rosaz. boli ar. dragagati: spody. gumi arabici. añ. 3. i. charab. balauftiaz. mastis amidi. añ. 3. f. fiat puluis. et q li buerit cū suprascriptis liquozibus dandus est. **Uel** Ego at in casu isto cōfectionē infra scriptā maxime vtilē inueni. B. mastis. rosa. rub. mirtilloz. coralli. vsti lapidis. ematit. san. dra. añ. 3. i. fiat puluis. quē misce cū. 3. iij. diadragati fri. et cū. 3. y. f. succari ro. antiq. et fiat mixtura cū modico sirupi de mirto. et da coclear vñi p vice. **Uel** Laudo insup. vt cōtinues ab extra aliqd ynguētū stipticū vel cerotū: vt facili vlcus cōsolidationē recipiat. Facias q sic. B. olei rosa. mirtini. añ. 3. i. olei mastis. 3. f. boli armeni. mastis. mirti. ro. rub. coralloz. vstop. añ. 3. f. cere pap: et fiat ynguentū: quo añ pastū p horā vñā aut duas semper stomachus inungat. **Uel** cerotū superponat infra scriptū. B. boli ar. aloes. mirrb. añ. 3. i. mastis. 3. f. fiat cerotū: addēdo modicū terbetine: vt se melius tenere possit. Extenda ergo sup corioz: et stomacho suppone. **Uel** Des ergo qualiter apostema calidū stomachi resolui debeat et si ad suppurationē deueniat: qñter sit. pcedendū. Et si ad duritiā terminabit: sequens capitulū deo dante tibi curam dabit. Et per hoc presenti finem dabo.

De cura apostematū stomachi a materia frigida pueniētū tā in duriciē cōuersoz qñ nō. CAP. XLII.

Retro flegmaticū apostema i stomacho generat. Qd si tibi curādū aliquādo appareat i principio sic fiet. B. olei ro. olei citonioz: olei de absinthio: añ. 3. i. aceti paruz: et ex isto calido sepe stomachus yngat. **Uel** facias sic. B. absinthi. mēte: melliloti. añ. 3. i. ro. ru. 3. f. farine fenugreci. se. lini. farine orde: et lupioz: añ. 3. f. mirtillo. aloes. añ. 3. iij. fiat cū istis emplastrū cū oleo ro. et citonioz: modicū succi plātagi. addēdo. **Uel** facias sic. B. ro. absinthi. mente: mirtilloz: añ. 3. f. sandaloz. ru. calami aromatici: spice añ. 3. iij. cōquassent: et fiat sacculus g leniter sup tegula yno rubeo aqua ro. et absinthi p mixto aspersa cale fiat: et ponatur sup locū: et talia in principio fienda sunt.

In augmēto yō ex oleo camehillino: anetino: et nardio calidis inungat: vel cū modico cere fiat ynguētū: cū quo misce squinati spice añ. 3. y. et cū modico aceti talr icoz: potest q ad formā ynguēti deueniat: de q stomachū illinias.

Uel tali emplastro ytere: qd oē apostema duz resoluibile resoluūt. Lepe i yno et oleo decoquat: cū q modicuz amidi icoz: potest: sic q ad formā ynguēti deueniat: et d tali emplastro stomachus. **Uel** Si aut pphēdes apostēa i collectionē deuenire ifra scriptū emplm suppone. Qd. B. p. ste radi. altee. 3. iij. cepe lily et cepe narcisci añ. 3. i. brance

ysine. 3. f. farie se. lini. fenugreci et frumti añ. 3. i. f. yso pi hūide adipis anatis añ. 3. vi. ignati: aloes: melliloti: car memille añ. 3. iij. croci. 3. f. pponat cū oleo de lilio: et stōa / cus ex eo emplastro. **Uel** facias sic. qd oē apostēa frigidū maturādū maturat. accipe brāce yfine. 3. iij. cepe lily. 3. y. coquat i yno et oleo pistet postea: et cataplasma tur stōacus. **Uel** Si aut facta sanie apostēa rūpat: ipm cū aq mellis vel melle ro. vel aq lactis mūdificet. Auistat tñ esto si fluxū faceret stipticū aliqd ponere: vt thbus: mastix: vel aliqd file. **Uel** Ab extra semp emplastra ynguēta stiptica suppone: veluti i apostemate calo factuz fuerat.

In duri aut apostematis cura tria pconsiderāda sūt. Primiū q medicamīa oīa sint aromatica: vt vomit. f. meli. pferuet. Secūdū vt sint mollificatiua pp duriciē resoluēda. Tertiū vt sint diaforetica sine resoluētia vt mollificatiua mā resoluāt. Et si bñ pspexeris i emplastro de melliloto Mesue oīa q deā sūt adiuuenies: et iō i illo casu maxie cōmēdat. **Uel** quanto duricies ē maior fac mollificatiua dñari. et qñ mollificatū magis fuerit fortib: ytere resolutiuis. Et ob B alig mollificatiuis solū yttunt: et materia mollificata resolutiuis vsq ad pletā curā sic pcedēdo. Cōiter tñ ista tēpestate praticātes mollificatiua cū resolutiuis cōmiscēt. **Uel** vt te ad actū praticū deducā: bē as oleū de lilio: oleū camehillinū: et pinguedinē gallinē: añ ptes eqles i qb succidā lanā imerge: quā calidā stōaco vacuo suppone. Et hora trāfacta yna emplm de melliloto vlyfopi cerotū descriptiōe philagry. Lūqz paties cibū suppurē ē emplm seu cerotū remoueat: et istū ordinez añ cenā et añ pastū obfues. **Uel** facias sic. B. d. emplō d melliloto vel de yfopi ceroto descriptiōe philagry: et qd istoz libuerit cū oleo de lilio vlyf. camehillio mollificabis: et stōacū añ cibū inūges. **Uel** cū forti aceto mucillaginē se. lini. e fbe: et ea lanā succidā imerge: quā in icinio sup stōacū ipone: et p duas hor. emplm de melliloto vel yfopi cerotū B expire: et videbis mirabile. **Uel** loco mucil. lagis ex cerebro vituli vel cerui stōacū inūge. **Uel** accipe stercus porcelli duoz mēsiū vel triū: et eum i catiola cū modico olei cameille p misce: et ex eo calo stomachū ca thaplasma. **Uel** Ego at i casu isto ex ifra scripto emplō stomachū cathaplasmani duz valde: et i eo mirabile effectuz adiuueni: qd sic fit. Sic imaturas coque p qb postea pastā facito: de q et assingie porci et yfopi hūide añ. 3. i. accipies: picis naualis. 3. i. f. cere citrine. 3. f. cerebri vel medule ofiū ipsi. 3. vi. olei de lilio. 3. f. oīa fil liqfiat: cū qb icoz: potest diaglois. 3. y. radices yreos. 3. f. sulfuris vini. 3. iij. cinerū corticum salicis. 3. y. fiat emplm seu cerotū: de q stomachū empla et si tenere potes sup alutā ponat. **Uel** facias sic. B. radices yreos et i yno buli et pista: et pastā facias: de q. 3. i. accipies: olei camehillini. 3. y. olei de ipica. 3. i. f. medule cruris vituli vlyf. cerui. 3. i. et cū isto pōe illi: vini i q decocte sint radices yreos. 3. iij. et oīa vsq ad psumptionē vini buliat: cū qb pap. cere citrine liqfiat: et fiat ynguētū. **Uel** facias sic. B. vio. 3. y. ros. 3. y. spice mastis añ. 3. i. f. ignati: ciperi: calami arōatici añ. 3. i. floz cameille: melliloti farine orde: añ. 3. y. paste radices altee. 3. i. f. farie se. lini. 3. i. et cū mucillaginē se. lini. cūz aceto extracta fiat emplastrū. hoc eniz mirum i modū duriciē resoluūt oēs. Et i B frigidozū apātū eozūq i duriciē cōuersoz cura finit.

De vomitu nausea subuersione et quaz ipfarum causa in generali. CAP. XLIII.

Ibet post curā apostematū stomachi vomitus doctrinā pōere. Pro q sciendū q recipiunt isti tres termini. vomit. nausea. et subuersio. q cōicātionē et deiciētā iter se bñt qndā. **Uel** Nā vomit ē motus stōaci p quē aliqd p os expellit. Jō nō nllū et bimologizātes vomitū dicūt. Qd vomit of qñ resūa.

venter ad expellendū versū sursum qđ in eo cōtinet̃ d̃ no
ciuo. Et per ventrē stomacū intelligit̃. ¶ Nausea vō est
stomaci quedā ad vomitū stimulosā dispositio a mala
qualitate cum materia: vel sine pueniens: per quam: et si
tūc ad vomitū incitet̃: nihil tamē emittit̃. Jō dicunt qui
dam qđ nausea est voluntas vomendi sine effectu. Dispo
sitionē. n. talē habens: et si cibū adhuc desideret. cum eidē
presentē inspectionē eius refugit: et sic faciē ab eo vertit:
et nasū torquet. et pp̃ hec ṽt aiunt nausea dicta est. ¶ Sub
uersio aut̃ dicit̃ dispositio stomaci: in qua virtus expulsi
ua ad expellēdū aliqd a fundo ad superiora mouet̃: et illi
materie patiens ascensū percipit: cū quo tñ nihil amitti
tur. sed ad fundū stomaci materia illa reuertit̃. Ex quib⁹
p̃ istoz trium terminoz cōuenientia. ¶ De vomitu ita
qđ siue creticus siue gcunq; alius fuerit qđ ad se curā vocat
determinationē hic facere intendo diuisionibus qbuscūq;
qđ alyis omisit̃. ¶ Et talis cāc quedā sunt intrinsece: que
dam extrinsece. causāz extrinsecarū quedā sunt nimia
cibi repletio. et maxime ciboz mordacitatē vim habentiū
vt sūt acuta atq; salia. sicut porri: cepe: allea: eruca: sinapis
et c. Aut cibaria supernatari facientia: aut ventosa: sicut le
gumina: fercula de pasta: et fercula caseata: et talia. Causis
itē: et super caput percussio: vt in fractione cranei sepe con
tingit. ¶ Cause vō intrinsece pueniūt: aut rōne debilita
tis digestiue: stomaci male cibaria digerentis: cuius cā in
ipso mali humores congeriūt: et sua multitudine: aut cor
ruptione ipm̃ ad expulsionē irritant. Aut rōne totius: seu
rōne alioz membrorū particulariū: vt esset epas: splen: ce
rebrū: et matrix et c. Talia enī membra sepe corruptos hu
mores ad stomacū mandat̃: mediantibus. s. mēseraiciis: et
epate. vt Gal. in li. p̃nosticoz ingt. Humores ergo a toto
vel a membris ad stomacū ppulsi sua multitudine: et in
terdū sua malignitate virtutē stomaci expulsiuā irritāt:
quoz cā sit vomit⁹. ¶ Talis qđ materia i stomacho pgesta
ṽt aliunde ppulsa pōt eē sanguis. vt in retētiōe mēstruoz:
ac fluxus sanguinis nariū. pp̃ etiā nimia sanguinis abun
dantiā: vt in mutillatis. Pōt etiā esse colera flegma et me
lancolia. et ista ex parte causāz intrinsecāz se tenet. Et sic p̃
qd sit vomit⁹: nausea: atq; subuersio: que quoq; istoz
cause: qđ huius capituli intentio fuerat.

¶ De signis demonstratiuis sp̃erū vomit⁹. CA. XLIII.

Si vomit⁹ a causis sit extrinsecis ifirmi narra
tiōe id facile scies. si ip̃e. s. cibis falsis: aut ama
ricationē h̃itib⁹ vsus fuerit: aut ventosis: seu
ynctuosis: vel alioz quozcūq; ciboz indiffe
rēt̃ qđ facile corripunt̃: nimia facta sit reple
tio. Quātū vō ad cās intrinsecas si ab aliqb⁹ mēbris mā
ad stomacū ppellit̃. ex qđ vomit⁹ fiat cognosces: qđ in tali
mēbro puta epate: vel splene: vel in qđ libuerit alio dolor
agitatio: et motio aderit. et si a splene: sibi i hoc erit rugit⁹
et etiā i quocūq; alio: a qđ mā p̃zio mouet̃. ¶ Sed ad par
ticularia deueniēdo. Si pp̃ mām in stomacho existez: et nō
aliunde ppulsa vomit⁹ fiat in eo cōmotionē: et agitationē
sentiet̃: et in mēbris ceteris nequaq; Signū tñ cuiuscūq;
vomit⁹ cōe anteq; fiat est labij inferioris tremor. ¶ Sz
ad materie cognitionē veniēdo. Si sanguis in cā fuerit
siue a stomacho: siue ab alyis mēbris. puenit cognosces
ex colore: qđ rube⁹. ex sapore: qđ dulcis. Et si puenit ex ru
ptura vene in stomacho sanguis erit fluidus: nō sic coagu
latus: qđ a loco pp̃inquo puenit: dolor aderit in stomacho.
In epate vō nec alio mēbro dolor aliq; sentit̃: nisi pp̃ col
ligatiōe id fieret: siue p cōpassionē. Si aut̃ a splene erit san
guis grossus niger satis atq; feculentus. et in eo dolor sen
tit̃ atq; rugit⁹. Et si ab epate coagulat⁹ erit: sed nō ita ni
ger: neq; feculent⁹ sicut sanguis spleneticus. cū qđ in ipso
epate agitatio atq; dolor. Tua tñ semp̃ interest ab ifirmo

tuo scire nūqd emoroides restricte sūt: aut mēstrua: aut
sanguis nariū: ṽt ex mutilatione ille fuerit: qđ quantū ad
curā talia scire multū iuuat. Si aut̃ mā fuerit colica ama
ra sentit̃: et color citrinus aut croce⁹ satis aderit et erit mā
illa satis fluida: nisi mā fuerit vitellia. Colera vō prassina
vel eruginosa viridis erit. ¶ Nota tñ possibile esse qđ pa
tiens interdū vsus est herbis indigestibilib⁹: aut fructib⁹
dure digestionis seu imaturis: ex qđ tūc flegma coloris
viridis generat̃ ad modū. s. et colorē suc. lactuicā: et talis
nec erit colera eruginosa: nec prassina. Et ad hec aduertē
tiā habe. Si tñ mā illa super terram ebullierit: qđ colera
sit prassina ṽt eruginosa: nequaquā dubitabis: qđ ex alio qđ
qđ cōprehēdes. nam in colera eruginosa yrina subtilis et
igneā. In flegmate vō viridi alba grossa erit. Pulsus erit
paruus mollis cū diuersitate quadā. ¶ Si mā vomitus
fuerit flegmatica: erit ṽt plurimū alba. Quia interdū ex
ṽt herbāz indigestibilium. vt stat dictū est sit viridis: et d̃
hoc informabit te infirm⁹. Verū vbi talis mā sup̃ terrā
nō ebullierit scias flegma illā esse: erit quoq; viscosa. sitis
aderit: nec tñ sentiet̃ caliditas. Sapor ispidus atq; aceto
sus existit: et yrina alba existens ad spissitudinē quandam
tēdit. ¶ Si vō mā vomit⁹ melancholia fuerit: sapor erit
potic⁹ cū acetositate mixtus. et ad nigredinē quadā tē
dit: vel ad citrinitatē. Et substantia erit admodum satis
grossa. yrina subtilis erit et alba. Qđ si in sanguis cognitio
nē: seu colere flegmatis: seu melancholie pfecti⁹ venire cu
pis cōplexionē pcedēs regimē: et talia cōsiderabis: qđ hu
mor cui illa magis attestant̃. ille erit in cā. dictis at̃ signis
cū istis tñ cōplicatis. Et hec d̃ signis d̃mōstratiuis vomit⁹

¶ De signis p̃nosticis vomit⁹. CAP. XLV.

Vomit⁹ ergo velut flos eris: aut sicut porroꝝ
succus mortalis. iuxta illud afforismoz quar
ta. qbuscūq; egritudinib⁹ scipietib⁹ si fel nigrū
sursū aut deorsū exierit mortale. ¶ Vomit⁹
sanguis ad sincopis dūeniēs mortalis. ¶ Vo
mit⁹ epilepsia iducēs: et spasmiū: vel sincopi: si infra horāz
nō curat̃ mortalis. tāta. n. materie in ore stomaci signifi
cat malignitatē: vt patiens viuere nō possit pp̃ accidētia
dicta. vñ si infra horā nō curat̃: nā talia pati n̄ pōt: et sic mo
riunt̃. Sz si mā euomit⁹: curat̃ vt ip̃e vidi. ¶ Assiduatio
vomit⁹ stomacū debilitat: corp⁹ totū attenuat. Sz fact⁹
raro: qđ bis i mēse vt auctores plimi scipiūt iuuare pōt.
¶ Itē ifirm⁹ si libere euomēs. et absq; malis accidētib⁹
bene eū tolerat: vomit⁹ vtilis existit. et rari⁹ vō inutilis. iux
ta illud. Si q̃lia oz purgari purgeni. ¶ Si vomit⁹ san
guis cū febre fiat malus: sine febre vō nō neciō malus: qđ
stat qđ ip̃m corp⁹ a sanguie supfluo mūdificet̃: et tūc segē
leuitas iocūditas: et qes. Et iō ṽt p̃o. dicit. Sanguis q̃lis
cūq; sursū malus. intelligēdū est de sanguie misso cūz fe
bre: vel ad cui⁹ emissionē non sequit̃ alleviatio. ¶ Quili
bet vomit⁹ sintomatic⁹ malus. ¶ Vomit⁹ in dieb⁹ cre
ticis fact⁹: qđ in dieb⁹ indicatiuis p̃ signa bona indicans in
die cretica fieri bon⁹ ac laudabilis sp̃ erit. dūmō infirm⁹
vt d̃z gubernet̃ bñ. Nā sepe ifirmi: ac ignorātis medici cā
male succedit. ¶ Dis vomit⁹ i fluxu vētris cū tolerātia
bon⁹. ¶ Si i vomitu ṽtute p̃stāte supueniat flux⁹ vētris
bon⁹. ¶ Dis vomit⁹ fetēs malus. et si fuerit vt vini fex:
aut porroz succ⁹: mortalis. ¶ Vomit⁹ p̃mixt⁹ ex colā et
flegmate ceteris parib⁹ alyis vomitib⁹: aliax m̃ax qđcū
qđ ille fuerit. secur⁹ magis existit. ¶ Vomit⁹ simplex ce
teris parib⁹ deterior ē mixto. ¶ Vomit⁹ corpib⁹ sanis est
nocu⁹. Lapf. vō interdū vtilis cū nā pvomitū se poti⁹ exo
neret ab hūozib⁹ qđ malāz egritudinū cā forēt. Si ergo i
talib⁹ nō supflueret: nequaquā ē restrigēdus. Quare vt in
gt Aui. auctoritate ṽt p̃o. cū tali seruat̃ sanitas a multis
iterdū piculis: et ab iminētib⁹ pessimis egritudinibus fit

De passionibus

enafio. Uerū in cōfuetis magis q̄ in nō cōfuetis inuat. ⁊ magis i iuuentute q̄ in senectute. Et sic p̄ vbi cāus accide- ret. qd de his bēs p̄notificari. ¶ Vomir⁹ in p̄gub⁹ ⁊ i ba- bētib⁹ pect⁹ strictū ⁊ in his maxie q̄ difficulter anhelant: ac in p̄tisicis: ac in p̄fuetis sanguine ex p̄tib⁹ pectoris ex- p̄uere piculofū ē valde. ⁊ i hūitib⁹ q̄z stomachū debile. La- les. n. pp̄ B sepe cadūt in sincopis. ¶ Vomir⁹ sanguis: ac hūioris melācolici q̄ in stomacho nō ḡiat malus. Signifi- cat. n. in mēbris alijs nocumētū. ¶ Sz vomir⁹ sanguinis maiorē maliciā significat q̄ melācolic⁹. ¶ P̄rio qz sāguis ē refaur⁹ vite: ⁊ nocumētū significat in epate. qd mēbz exi- ſtit p̄ncipale. nec sāguis a nā derelinq̄ nisi opp̄tū ⁊ vi- eta fuerit. ¶ In vomitu ſingult⁹ ⁊ oculoz rubedo malū ſignū. ſignificat. n. in stomacho ap̄a: vel in cerebro cēvel cō- generari. ¶ Vomitus cibalis cōtinuus malus. ſignificat eniv̄tutis digēſtiue ⁊ cōtētiue debilitatē. ¶ In hūitib⁹ os stomachi forte ⁊ fundū debile vomir⁹ ē timorofus. ecōtra vō ceteris parib⁹. ¶ In paſſiōib⁹ mēbz iſerioz vom- tus magis cōmēdat q̄ ſupioz. tñ in paſſiōib⁹ capit⁹ ⁊ ma- xie p̄ cōpaſſione a stomacho veniētib⁹ ſi levis interdū fiat bon⁹. ¶ Vomir⁹ in fe. peſtilētiālib⁹ malus: ⁊ hec de p̄no- ſticis vomit⁹. ¶ De quibusdam generalibus in cura vomit⁹ obſervandis. CAP. XLVI.

Vltimo amodo vocat⁹ curā vomit⁹ ponā. In p̄- ſenti itaqz cō generalia quedā deſcribā. ⁊ de- hinc p̄ticulari cuiqz vomitui curaz appropria- tā. ¶ Si igit⁹ vomit⁹ a malis hūiorib⁹ p̄genti- b⁹ stomachi: aut ip̄z aggrauātib⁹ fiat: niſi p̄ pri⁹ a nā vel ab arte fuerit enacuat⁹ minime reſtringat⁹. ¶ Li- balis itē vomit⁹: ſi a cibo ſupfluo: aut indigeſto puenit: nequaqz reſtringēdus erit. vbiſo nec ab indigeſto. nec a ſu- p̄fluo cibo fiat cōhibēdū eſt. ¶ Facile ⁊ tēperatū hūiora- lē vomitū nequaqz reſtringas. verū vbi stomachū debilita- ri cōp̄tēderes: reſtringēdū eēt. Nā ſi p̄ſuetudinari⁹ ſie- ret stomachū debilitatō cū lacunā ſupfluitat⁹ efficeret. q̄re talis p̄ſuetudo erit paulatine remouēda. ¶ Vomir⁹ cretic⁹ ſignis digōnis papparetib⁹ niſi ſupfluat: qd ex iſir- mi tolerātia mala dephēdes minime reſtringat⁹. ¶ In p̄- cipio itē mālīs morbi: ſepe vomit⁹ ſinthomati⁹ accidit. vt in p̄ncipio porriſmoz mālū febriū ſepe p̄tingit. ⁊ talis niſi nimīū nā grauaret⁹ minie reſtringēdus erit. Nā q̄uis p̄ viā ſigni vt in p̄noſticis ḡnālib⁹ hūiſti malus ſit: p̄ viāz tñ cāe bon⁹ eē p̄t. iquātū. ſ. mām patā egritudine facere: vltactu faciētē minuit. ⁊ interdū eā eradicat ex toto vt ſepi- tus exp̄imur. ¶ Laueas inſup ne inſirmo tyo cibū facilis coruptiōis exhibeas. ⁊ ita nec quiniſo cibū abhōrribilē p̄beas. imo odoriferū: q̄to plus poteris delicate p̄para- tū dabis. nā vt ingt. Al. odor bon⁹ ē pueniēs stomacho: ſic aſſatū panē in aceto forti iſuſū odorare: vel in bono vino aromatico. vt bon⁹. Rāſis voluit. vñ in caſu iſto aerē ca- mere odoriferū facere laudat. ⁊ magis adhuc cibos odori- feros exhibere. Et ad hoc p̄poſitū faciētia ſupra. 8. caplo plima cōperies. Nā ſicut fetida apta ſūt stomachū ſubuer- tere: ita odorifera cōfortare. Et ad B in meo de neceſſitate cōpoſitiōis medicāz medicinas odoriferas multipl̄ fa- cere docui. ¶ Sed modus approximādi odorifera talis eſt: qz nō diu odorifera illa corā iſirmis tuis teneas: ⁊ ip̄is auidiſ ad illa approximādū aliquātulū differas. dehinc poſtea illa iterū approximabis. qz inſirm⁹ tu⁹ auidi⁹ odor- ſos illos recipiet. ⁊ ob B ſupra i. 8. ea: approximādo ciba- ria odorifera tot cerimonias appoſui. ¶ Aſſumpto iſup ci- bo geſcat iſirm⁹. p̄t tñ vt cib⁹ facili⁹ ad fūdū stomachi trā- ſeat leuiter deābulare. ſomn⁹ tales multū adiunat. Sup- oia iſirmū tuū ab ira p̄fūdis cogitatiōib⁹ a q̄b⁹ cū cātile- nis iſtris muſicalib⁹: ac nouis: ſeu facetijs delectatib⁹ eū facile remouebis. ¶ Quātū ad cibū ⁊ potiū ſm hūioruz

peccatiū exigētā ac mēbz diuerſitatē q̄ vomit⁹ ſūt cā variādū erūt. de q̄b⁹ ſz exigētā ſeq̄ntib⁹ i caplis doctrinā adiunatē deo tibi dabo. Et pp̄ B hūic ḡnāli cā finē ipono.

¶ De curavomit⁹ sāguiei: p̄ iterū exhibita. CA. XLVII.

Vomitū p̄ticulari curā vēiēdo a sāguis vo- mitu ichoare libet. ¶ P̄rio q̄ ſciēdū q̄ vomit⁹ sāguis ſine a toto: ſine ab aliq̄ mēbz pueniat niſi ſupfluat: aut vtutē deſiciat: minie reſtriga- tur. Sz ſi ſupfluerit aut vtutē deiecerit. p̄ſide- ra an a toto: vlt ab aliq̄ p̄ticulari mēbz ad stomachū sāguis mādēf: vt ē ſplē: epar: ⁊ matrix ⁊c. Et vbi etas: vel aliud ſtomā nō ipediat minūēdus erit iſirm⁹. qz ſi a toto vena ſtomef. Si ab epate baſilica deſtra. ⁊ ſi a ſplene ſiniſtra. Et ſi pp̄ retētiōnē mēſtruoz ſaphena. pp̄ at emoroidariū retētiōnē vena ſatica. Et ſi pp̄ retētiōnē fluxus ſanguis nariū p̄ſueti illi⁹ p̄tis a q̄ egredit⁹ ſanguis. incidat cepha- lica. meli⁹ tñ eēt ſi pp̄ retētiōnē mēſtruoz id fiat mēſtrua puocare. iux̄ aſſoſiſmūz ḡnte p̄ticle. Mulieri ingt ſan- guinē vomēti mēſtruis rupētib⁹ ſolutio ſit. ſ. illi⁹ vomit⁹ qd pariter de retētiōe emoroydaz: aut retētiōe flux⁹ ſan- guinis nariū ē dicēdū. talia. n. puocare vomitū illū ſoluit. Nāz ⁊ ſtomie p̄dicte ⁊ emoroydaz puocatio a via vom- tus ſanguinē illū diuertit: cui⁹ cā vomit⁹ ſiſtiſ. ¶ Et no- ta ſi p̄ vomitū due libze sāguis egreſſe fuerit: ⁊ ſcā fuerit ſtomia: nec vomit⁹ reſtrictus fuerit. ſiēda erit ſecundatio: paucā tñ sāguis quātitas extrahat. ⁊ vt Aui. ingt. ſtomia minuta ſp̄ fiat ⁊ ſtricta cā. ſ. in p̄ma ſtomia q̄ i ſcōtōe ad- huc ne ſpūs nimia q̄ſtitas reſoluat. ¶ Nota inſup q̄ vbi talis vomit⁹ ſanguis ab vlcereb⁹ ſan. pueniret. neq̄quā ſi- enda eēt ſtomia: niſi i toto ſang. abūdātiā cerneret verū vbi etas: vlt aliud ſtomā ipediret. eēt i crurib⁹ cū ſcarifi- catiōe vētoſe ponēde: ſtomia: ſeu vētoſis ſm exigētā ſu- ctis ad iſerioza mēbra erit ſiēda diuerſio: cū ſcarificatiōibus. ſ. ligaturis doloroſis ac cū vētoſis ſine ſcarificatiōe: vt in crurib⁹: aut ſubymbilico: vel i coſta:z radiceb⁹ iſeriozib⁹. Et ſi cū iſtis reſtrictio n̄ fieret erūt ad ſpatulas vētoſe po- nēde. ¶ Ampli⁹ ſi ſan. ab epate: vel a ſplene: vel a mēbz alio vomitū efficiēs ad stomachū miſſus fuerit ſup tale mē- bzū vētoſa ſine ſcarificatiōe ponat. ¶ Dis p̄ ordinē faci- tā ab itra q̄ ab eē ſang. reſtrictiō veniūt approximāda. Sz anqz talia ſiāt auſat⁹ eſto ne vētre exiſte ſtipico ⁊ ſe- cib⁹ n̄ educit illa ſiāt. In illo igit⁹ caſu cū cluſteri cōit: aut alr- illas feces educas. B. n. ſcō illa ſecurius approximabis: ac regulari. ¶ Facias ergo ſic. B. lapidis ematiel. 3. y. f. co- raloz ru. 3. i. cornu ceruini vſti: ⁊ in aq̄ ro. p̄parati caude egne boli ar. añ. 3. y. fiat puluis. de q̄ cū bono vino ſtipi- co ſtōaco ieiuno coctear vñū dabis. Eſt. n. puluis iſte in B- cāu mirabil. Lōiter tñ p̄acticātes cū aq̄ ⁊ aceto vlt cū aq̄ plātagiſ: ſeu vge paſtoris. vlt cū ſuc. ipaz. 3. i. trociſcoz de karabe p̄bēt. imo p̄dcōz ſuc. glibz p̄ ſe bibit⁹ mirre in B- cāu valz. ¶ Uel cū aliq̄ iſtoz pul. caude egne. 3. i. dabis. ¶ Uel facias ſic. B. terre ſigillate boli ar. ſpody. añ. 3. y. lapidis ematiel. 3. i. caude egne. coral. ru. añ. 3. y. fiat pul. d̄ q̄. 3. i. cū aliq̄ p̄dcōz exhibe. alig vō cū aq̄ ferrata vlt plu- uiali modico aceti addito puleres ſuos dabāt. ¶ Ego at aliqñ cū p̄dicti ſuc. vlt ags tñ duos lapides ematit⁹ p̄fri- cari feci. qd rubea fieret: ⁊ mirabil⁹ valet. ¶ Ad idē. 3. i. pulue. inſraſcripti mirabil⁹ valet. q̄ accipit granoz grā- natoz berberl. añ. 3. i. f. roſ. ru. ſumach. boli armēi terre ſigillate: ſpody. añ. 3. y. lapidis ematiel. 3. i. coral. ru. 3. y. fiat pul. ¶ Alias cū iulep iſraſcripto pul. p̄ſcriptos dabā. ⁊ ipm. B. ſucci plātagiſ reſidētiā ſcā. 3. iij. aq̄ plātagiſ. 3. viij. ſiru. ro. ex iſuſiōe roſ. facti. 3. iij. vini granatoz mu- coz. 3. i. iulep iſtē aromaticādo cū ſandal. ru. vlt muſcato- linis de iſto iulep. cū q̄ libuerit pul. 3. iij. p̄ vice dabis: ga- nil ſupra. Expire ⁊ videbis. ¶ Unū qz decoctiōis bip̄-

ricon: vt ingt Raf in suis expimentis. oēs vomitū sanguis sedat: atq; pbani. ¶ Uerū cū vomit nimis molestās fuerit plimi cū suis dādis pluerib⁹ aliqd opy cōmiscēdū lau dāt. ipm. n. ⁊ cetera narcotica sensū obtūdūt. cui⁹ cā vire⁹ expulsū ad vomitū n̄ icitat. Et pp B pul. ifrascriptū da bāt: g recipit acatie se. ro. balaustraz: terre sigillate. gūmi arabici: opy: añ. ptes eqles: fiat puluis: cui⁹ dosis sit. J. ij. ¶ Uerū in dādis opiatū bi duo casus q̄maxie sūt obfua di. Prim⁹ nisi videris alia medicamētia nil pfuisse opiatas nūq; dare psumas. Scds ē: q; i casu isto cū reb⁹ vomitiuis narcotica nūq; ponāt. vt ē iusgam⁹: nux musca. ⁊ filia. Sa cias itē q; dosis opy duo grana nūq; ptranscat: cū q; aliqd ipm⁹ correctiuū sp addas. vt ē sādara: tbus ⁊c. Et q̄uis croc⁹ nocumētoz opy sit maxie correctiu⁹: vt i eo d fluxi b⁹ cā. 7. declarauit. in isto tñ cāu minie ponēdus ē. Jpe. n. venas potēter apit: alia tñ correctiua addi pnt: vt ē paruz gēiane i suc. coriādrī: ac paz dozoni: vel zedoarie ⁊c. Et hec ab itra. ¶ Uez q; seqntib⁹ i caplis: q; ab ex appoyi māda veniūt tā huic q; ceteris vomitib⁹ pferētia descri ptiur sū. ac et sibi rep sex nō nāliū regimē pueniens: huic capitulo finem impono. ¶ De curavomitus

colerici per interius exhibita. CAP. XLVIII.

Si vomit colic⁹ fuerit pferādū erit an q sto maco: an ab alijs mēbris pueiat. Et si astoaco: ⁊ i supiorib⁹ ptib⁹ mā fuerit infiltrata frequs vomit⁹ aderit: ⁊ cū difficultate gde: cū q; colaz paucā atq; stitile euomet. ¶ Pro cura igr. B. aq pure. 3. vi. siru. acetosi simplicis: vel oximell simplicis 3. ij. misce: ⁊ tepidū potui tribue. Et istud vomitiū sum pto cibo q; stoaco vacuo pueniēti exhibet: q; tūc māz ma gis cibo cōmixta repiet. Et añq; digō ichocē tale vomitiū dādū erit. Dicit tñ aliq q; meli⁹ ē tale vomitiū añ cibū exhibere: q; cuz cola subtilis sit: ⁊ nō viscosa leuiter educet. Ego autē facile vomētib⁹ B facio. s; idifficulter vomētib⁹ p cibū pbeo. Post ēt istū vomitiū exhibitōez. vbi mā vomitū tardaret cū pēna oleo iuncta i guttur mis sa vomitū puocabis. Et B i tpe q; paties sine intermissione ifestat a vomitu siēdū erit. ¶ Tempe vō geris materiei digōnes B mō. pcura. B. siru. acetosi simplicis: vel oxiza chare simplicis. 3. i. f. aq endiue. 3. ij. p vna vice misce: ⁊ toties de ipso dabis q; tibi mā digesta videat. Et hec ⁊ si mīlia digestiua mātē q; tā i fūdo: seu in iferiorib⁹ ptib⁹ sto maci residet pueniūt q; i supiorib⁹. s; viciū plib⁹ p mātē supioz partū digōne sūt exhibēda digestiua q; iferiorū. ¶ Digesta igr mā aliq iubet antiq sp i istis solutiuis me dicinis aliq solutiua stiptica poni. verbigratia: p cola mi rabolāos citrios. p flegmate chebulos: p mēlia idos ⁊c. ¶ In cāu igr isto facias sic. B. corticu mirabolanoz ci trinoz. 3. i. f. cū trib⁹ amigdalīs depilat aquassent: ⁊ i aq endiue i q; aliq passule bulicrit ifūdāt p horas ad min⁹. ⁊ in ifusione pmaneat: deinde fort fiat expulsiō cū q; mi sce reubarbari electi puluericati. 3. i. vl. J. iij. siru. ro. 3. i. ⁊ fiat pot⁹. Jūbet tñ aliq in isto casu reubarbarū torrefie ri: ⁊ tu facias si libet. ¶ Et si bolū pdilegeret. B. electua ry de suc. ros. 3. f. zuc. q̄tū sufficit: ⁊ fiat bolus deauratus. Tñ vltamōtes B electuariū p bolos faciūt: ⁊ nō i opiatā formā q̄re ⁊c. ¶ Si pillul pdilegeret. B. reubarbari ele cti. 3. i. spice. gr. ij. fiant pille cuz sirupo. ro. ⁊ sit dosis vna. ¶ Uel de ipso pul. solū facias zuc. paz addēdo. ⁊ cū aq lactis. brodio pulli: aq endiue: vel cū aq solatri sirupi ro. parū addēdo ipz dabis: vel cū modico vini stiptici. Da er go cū eo qd gustui patiet magis gratū fuerit. Tu aut fm expigētiā dosiz adauge: ⁊ itez si libz torrefacias ⁊c. ¶ Uel da cū aliq ex dicti potabilib⁹. J. i. diagredy qd aliq cuz recti aq pbui. ¶ Sz q; i casu isto tales medicine q̄cūq; fuerit difficulter retinent: babeas poma coctana. forbas:

neipulas: ⁊ alios fruct⁹ stipticos: q; paties añ solutiui ac ceptioez masticeat tā succū q; staz expuēdo ⁊ solm postea fciat. obic cū fōti aceto os suū colluat. vl itez ex his fru ctib⁹ aliqū grossū mō masticeat tā subaz postea q; suc. filr expuēdo. Deide peciā lineā hac i aq: q; sit paz acceti rēol lita circa guttur inuolue. Dehic subito i facie frigidā aquā pyce: ⁊ panē assū i aceto forti remollitū sepi⁹ odorēt. Et de ipo cū modico mēthe ori stomaci si emplm fecerl mul tū valz. Sricatiōes ad extrēa iferi⁹ trabēdo sp fieri iube: ac māus i frigida aq teneat: qd p cāu isto singlarissimū ad iueni: expire ⁊ videbis. Et cū hoc iux vmblicū vētosā sic cā appone. vep si hec ordiate scā sint: ⁊ nō fuerit solutiūū retētū mirabor. ¶ Sz auisat esto q; vbi mā vsus ptes sto maci supiores fuerit pyomituz q; p secessū facili⁹ educet: ⁊ vbi vsus fūdū ⁊ iferiores ptes p secessū: ⁊ B vt supia di ctū ē cognosces: q; si i supiorib⁹ ptib⁹ mā fuerit vomit⁹ fre quēs aderit: i iferiorib⁹ aut nō ita frequēs. Et p B scies an p iferi⁹: an p supi⁹ mā sit educēda. ¶ Et q; p possē ad ife riora mā trahi dz clisteria ad B maxie valēt: i qd ad mi nus. 3. vi. hyere ponāt. ¶ Dis sic p ordine factis p stoaci atq; retentiuē pfortatiōe puenit sirup⁹ de ribes de agre sta: de limōib⁹: de endiuiā: de acetositate citri: ac mīua ci tonioz simplex: q; ceteri pualet. ¶ Quidā ifrascriptū pul uerē plimū laudāt de q. J. ij. vel. 3. i. p vice dabāt p tres horas. ad min⁹ añ pastū cū aliq ex supascriptis siru. vt B. granoz granatoz: berberl. añ. 3. ij. f. ros. rub. sumach: corticis exterioris pistachiaz q; iter cetera i B cāu maxie cōmēdāt añ. J. ij. fiat pul. d q; supra def. ¶ Ego at ab Aui. doct⁹. 3. i. spody. cū modico suc. ex caprioloz vitis residē tia scā plies exhibui: ⁊ mire ptulit in hoc casu. ¶ Jte. 3. i. suc. mille folij residētia q; q; fetā cū. 3. ij. aq simplicis vltra credibile valere cōperi. ¶ Loco vō pul. supascripti tali pfectiōe vti poteris. B. spody. 3. i. ros. ru. berberl sumach: sandal. ru. se. portulace: coral. ru. se. acetose. se. plātag. ana. J. ij. zuc. al. lib. f. dissoluat zuc. cū aq solatri pte. i. suc. ci trāguli: vl limōis: vel citri: seu berberis pte media. fiat cō fectio i mortellis satis grossis: de qbus vñū sp p duas aut tres horas añ cibū accipiat. ¶ In fine vō past⁹ diacitōitē de zuc. sine spēb⁹: vl aliq coriā. bñ masticator: vl parū pa nis assū sp dabis: s; nūbil paties p bibat. Et sic hēs q; ab in tra in cura vomitus colerici veniunt appproximanda: qd huius capituli intentio fuerat.

Si vomitū tang. q; colico ab ex appoxi māda veniūt: vt Aui. plimi q; veteres volue rūt se ligatur ad pedes ⁊ crura dolorose. frica tiōes itē inferi⁹ trabēdo sp. Et vētosē itez tā sup crura q; sup vētrē sine icistiōe posite. Logi mur iterdū cū cibis n̄ retinet statū p ei⁹ assūptionē super stoacū vētosā appōere. ¶ Ualet itē ⁊ in oi vomitu acetiū vl suc. vuc acerbe: vl suc. corticu citrāguloz paulatī oculū imittere. ¶ Plimū q; valz panē bñ assū: ⁊ i forti aceto remollitū cū modico mēthe sepi⁹ odorare. ¶ Sup at sto macū facias sic. B. olei citonioz. 3. i. olei masti. olei mirti loz. añ. 3. f. pul. ros. ru. acacie: ypogstidos: boli ar. sandal. ru. spody: coral. ru. añ. 3. f. cāphoz. J. f. cere paz: ⁊ fiat vn guetū: cū q; aceti paz icorporei. Et ex isto p horas ad mi nus. ⁊ añ pastū stomac⁹ vngat. ¶ Uel sic facias. B. olei ci tōioz. 3. ij. suc. plātag. 3. ij. fil. buliāt vsq; ad assūptionē: po stea cere paz cū eo liq fiat. ⁊ dehic misce pul. sumach: mir tiloz balaustraz: cupulaz glādū: boli ar. ana. 3. i. fiat vn guetū: cū q; aceti paz icorporei: q; vt anscripto vtēre: q; in casu isto mirabilr valz. ¶ Uel facias sic. B. ro. ru. balau straz: gallaz: cupulaz glādū: sumach: acacie. ypogstidos añ. ptes eqles aquassēt: ⁊ i aceto buliāt: vel i vino citonio rū. q; ita calido ifūdāt spōgie q; fortiter expse quātū suf

De passionibus

ferre pōt sup stōaco apponāt: et cū icipiūt ifridari calide itez iponāt: q̄ vicib⁹ aliq̄ facto ex vinctiōe aliq̄ supascri- pra stōac⁹ yngat. Et aliq̄ res istas sic bullitas fortiter expmūt: et sup stōacū ligāt. Et alij albus ouoz cū pul- nere balaustraz: gallaz acarie: ypogstidos: cū modico cā- phore cōcutiūt: debic i aq̄ frida stupas carminatas ifun- dūt: et fortiter expsas in istis albuminib⁹ cūz p̄dictis pul- quassat libūt: et sup stōacū ponūt. Et sic hēs q̄ i cura vomit⁹ tā s̄a. q̄ colici ab eē vēiūt appropimāda. Nota tñ q̄ si vomit⁹ cole ab alyis mēbr⁹ q̄ a stōaco pueniat: qd ex supra bitis signis facile cognosces erit mā digerenda et euacuāda: et mēbra pfortāda: ne ipa apli⁹ ad stōacū cole rā mādēt: vt eēt epar: splē: matrx: et. Et p̄ ex doctrīa in p̄pys cap. bita facile scies p̄ pfortatiōe stōaci: tibi vō suffi- ciāt q̄ dicta sūt. Et pp̄ hoc p̄is caplm finē recipit.

De regimine sex rerū nō naturalū tam vomitū sangui- neo q̄ colerico conuenientium. CAP. L.

In vomitu tā san. q̄ cole sex rez nō nālū regi- mē describēdū restabat. Aerē igr̄ odorifex: et ad fridū et siccū declinātē fac vt paties tuis ibitet quē si nālē nō hūeris artificialē p vt su- pra plib⁹ in locis te docui facies. Quies q̄ exercitiū in vomitu sang. magis cōuenit. et maxie vbi vo- mit⁹ pap̄ gescit. s̄ in vomitu melico exercitiū leue et tēpa- te fiat. Magis somn⁹ cōuenit q̄ vigilia: et maxie vomitu tā iportuno exite: q̄ somn⁹ fortes oēs retinet eūones et. Ira et tristitia: et oia aie accētia imoderata vitāda sūt. So- lus igr̄ si p̄mācat: s̄ cū p̄sonis sibi gratis cōmorēt. Et q̄a- mē nō toleret supflūa: tñ oēm replōnē deuitet tā i vomitu san. q̄ cole. Et q̄ ferrata pluuiā: vel cisterne poti⁹ q̄ vinū cōueniret. Et si aliq̄a ex ags dicti biberit pap̄ agre ste succi citonioz: berberis: limōis citrāguli: vel acetosita tis citri: cū ea bonū erit cōmisceri. Et ego i iuvene robusto et tpe calido recētē aquā cū modico aceti mixtā sepe ddi. Si tñ ad vinū vādū cogeris sit nigrū debile ad acerbita- tē poti⁹ q̄ ad dulcedinē declinās: et cū aliq̄ ex ags p̄dictis lipbet. Et p̄o ferculis vō cōuenit amigodō semulari: q̄ in vulgari nfo minutelli dñr: s̄ pbuliā: q̄ salsa sūt. Risiū q̄z ac p̄stina ordei pueniūt ac ipz cōfractū ordēū. far itē et p̄fractū miliū: ac lētes: et maxie i san. vomitu. Et ber- bis puenit lactuca: cucurbita: endiuia: i vomitu san. sup oia portulaca. Si at ad carnū exhibitionē deueneris sit lactūs vituli: mōtonis duoz: dētiū: edine: ac lepusculo rū parnaz. Itē auiz: ac turdoz: et maxie in autūno: ac hyeme p̄dicū: fassanoz: et pulloz: gallinaz: caponū. Et huic carnes asse q̄ elix magis cōueniūt: et cū sumach ber- ber: et silib⁹ erūt faciēde. Et si elixet i aliq̄ p̄dictaz aqua- rū decoquāt ac cū reb⁹ p̄scri. bonū ē faciāt. Et p̄o sapo- re vō vtaf agresta suc. limonuz: berberis: vel ex p̄scriptis aliq̄. Et possēt carnes iste in olla parua decog: de p̄scriptis suc. addēdo p libito sicq̄ gustui isfimi reddāt grate. Nō nulli cū pane suo aliq̄ coriā. p̄fracta grana p̄misceri inbēt Et tu facias si libet. Et hec paucula tā i vomitu san. q̄ co- lere p̄ sex rez nō naturalū regimine sufficiāt.

De cura vomit⁹ flegmatici. CAP. LI.

In cura vomit⁹ flegmatici cōsiderādus erit an vicio stomaci id fiat: an ab alyis mēbris ad sto- macū ppellat mā vt eēt caput: epar: splē: et. Et tūc erit cura flā tale digerere et eūare: et cū hoc mēbru illi lapsū talr corrigere: vt apli⁹ ipz ad stōacū nō mittat. Et hāc doctrinā i p̄pys caplis adin- uenies: cū q̄ stomac⁹ talr cōfortet: vt flā illud apli⁹ nō ac- ciptat: cū doctrinā ifra te dō auxiliāte docebo. Si vō vicio stomaci illud fiat: p̄sidera an flā illud grossū: an sub- tile: an viscosū stōaci parietib⁹ adberēs sit: et tūc cōsidera q̄ si tale flā p̄ secessū educere posses meli⁹ eēt q̄ p̄ vōitū.

Si nō vomitū vtere: vey vbi mā grossa fuerit: et paties facile eūare cōsueuerit: satis cōueniēter in ieiunio vomitū puocabis. Si mā subtili exite viscosa p̄ cibū: q̄ tūc ci- bus se cū illa mā cōmiscēbit: cū cā facili⁹ euomet. In mā vō grossa facias sic. Accipe aq̄ rassani. 3. vi. oximellis simplicis. 3. y. tepefiat: et poti⁹ de q̄ facto: p̄ horā dimidiā vel itegrā paties gescat. Deide faciat exercitiū: et vomitū nō adueniēte augmētē ad cursū vsq̄ iclusue. Et vomitū iterū nō adueniēte: cū pēna oleo iuncta et i guttur mis- sa cū puoca: vel loco aq̄ rassani. R. radicū rassani. 3. iij. se. rape: se. attruplicis. añ. 3. i. f. cōquassēt et bulliāt in lib. y. f. aq̄ vsq̄ ad cōsūptionē tertie p̄tis colēt: et de ea. 3. vi. cū. 3. y. oximell. sglitici poti⁹ tepida dabis: et i mouēdo modū p̄scriptū obseruabis. Vomitu vō facto cū sirupo acetoso calido os suū colluat: et B in mā grossa. Si vō mā subti- lis et viscosa fuerit stōaci pelliculis adberēs i vomitu fiē- do talē ordinē obfua: q̄ patientē tuū cibis diuersis ciba- q̄ si cibū solū vñ dederis: eo forsan tñ stōmac⁹ oblecta- ret: q̄ p vomitū cū nequaq̄ dimitteret. Diuersa igr̄ ciba- ria dāda sūt. et pmo q̄ cibū subleuāt vt rassan⁹. S cōd q̄ i stōaco natāt vt vinctuosa: et tertio dāda sūt icisina: vt eēt anglide: vel caro salsa cū aceto: vl file de istis ad saturita- tē vsq̄ māducat. Deide vomitor p̄ horā vñ a gescat. debic vt supra dictū est ad exercitiū gradati ad cursū vsq̄ deue- niat: et postea gescat: et stōmacus et extrēa cū calidis petys calefiant. In vomendo vō imaginationē suā firmā tene- at: q̄ si aliq̄ corā eo foret q̄ vomitū facere cū magno fa- stidio fingeret bonū eēt. Nā cū isto regie sepe vomit⁹ p̄- uocat: q̄ facto os suū cū siru. acetoso simplici calido: vl cū vino bono stipitico colluat. Et si isto mō vomit⁹ puocari negt ex vomitūis statū decriptis vñ pbe. Et si forti⁹ facere oportuerit accipe corticē medianū radicis sambu- ci. quē sp̄ supi⁹ trahēdo rades: pista: et succū extrahē: et ipsi⁹ 3. i. accipe: aq̄ rassani: vel decoctiōis supascrip̄te. 3. vi. et po- tu tepidū dabis. Et illic ad dimidiā horā: vel qñ tibi vide- bit cū pēna oleo iuncta vomitū puoca. Et delicate a re- gularib⁹ sic fieret. pillas fieri facias: quas sup vomitoris oculos cū ista ligari iube: debic sup faciē suā se ponēs vo- mitū puocet: q̄ fco os suū vt supradictū ē colluat. Et li- steria in hoc cāu rōne materie ad iferiora trahēde q̄ ma- xie cōmēdat: q̄ nūl supra. Facias ergo sic. R. camomil- le mercurialis: malue: blitis: cētauree minoris. añ. 3. i. anisi maratri. añ. 3. y. cartami. agari. polipody. añ. 3. i. fiat decoctio: de q̄ accipe. lib. i. f. in q̄ dissolue cassie pul. 3. i. añ. 3. f. diasi. vel electuarij idi maioris. 3. vi. vel. 3. i. olei d ca- momilla. 3. iij. salis triti. 3. y. et fiat clistere. Et si facer vel- les vt medici indei i frācia faciūt: facias decoctionē i bro- dio caponū: et postea capones māduca: vt ipsi faciūt. Ista clisteria in cāu nfo mirabiliter valēt. Si vō māz dige- rere et eūare volueris. R. siru. de mētha: vel oximell sim- plicis: et incisiuū forti⁹ oximell. sglitici. 3. i. f. aq̄ camomil- le: absinthij: vel mēthe. 3. y. misce p vice vna de q̄ totiens dabis donec tibi mā digesta videat. postea. 3. iij. pillaz cochiāz dabis: vel. 3. v. ellij idi. aut. 3. f. diasi. cū aliq̄ ex ags supascrip̄tis: vl cū modico boni vini stipitici. Et si vis vt solutina retineat: fac vt i p̄cedēti cap⁹ dictū ē. Eūata mā sine p̄vomitū: sine p̄ secessū p̄stomaci cōfortatiōe ab intra siru. de absinthio suplatine Auic. cōmēdat. facias g sic. R. siru. de absinthio. 3. i. f. aq̄ absinthij: mēthe: vel ca- momille. 3. iij. p̄vna vice misce. Et vel facias sic. R. suc. calamēti: vini boni stipitici añ. lib. f. vini granatoz lib. f. mēthe viridis cōquassate. 3. y. ad medietatis cōsūptionē bulliāt. Deide colēt cū lib. i. f. suc. eū sirupica cū pulvere gariof. aromaticado. Et tali siru. loco sirupi de absinthio vtere: q̄ erit gariof. gustui magis grat⁹. Laudat itez pul. 3. iij. sup cibaria positus. Si sumby q̄z pul. ac mēthe: d

q̄ libuerit istoz. 3. i. cū vino p vice dabis: vel p horā añ ci-
bū bolū vñū dyamēthe. **C** Ab eē vō facias sic. **R.** mēthe
sicce: masticio: cinini: asfī: olibani: ciperi: gñāti: calamēti:
absinthij: maiorane: añ. 3. f. 2. quassent buliāt i aceto: et in
eo calido spōgiā ifūde exp̄sā fortiter sup stōacū pone: fri-
gidā amone: et calidā iterū appone: q̄ vicib⁹ aliq̄t facto cū
pecia exicce: et cū oleo masticio calido postea iunge: et cū
gariof. pul. cū salipiza. **C** Uel ynguēto ifrascripto eū yn-
ge: qd recipit olei masticio. 3. i. olei mēthe de absinthio:
añ. 3. f. pul. masticio: gari. añ. 3. i. ciperi gallie muscate: sq̄
nāti: olibani: añ. 3. y. corāl. ru. 3. i. cere pap: et fiat ynguē-
tū: q̄ si libet sup̄ascripti locovtere. **C** Alias in casu isto ci-
toniū i bono vino stiptico bullire feci: et sup pecias postea
extēfū cū pul. masticio: gariof. corāl. ru. et mēthe salipiza
ri feci. et super stomacū positi eū incredibiliter cōfortauit.
Experire et videbis. Et in B vomit⁹ flatici cura finit.

C De cura vomit⁹ melancolici: et vomitus pueror⁹: et facti
a ventositate.

CAP. LII.

S vomit⁹ a mā melica fiat fm doctrinā Sera-
pionis: atq; Aui. minie restrigēdus erit: q̄re cli-
steria in B cāu q̄ mām iferi: trabūt marie cō-
mēdāt. **C** Facias igr q̄ supra i ca: pcedēti de-
scripta sūt: i decoctiōe illa parū addēdo seolo-
pēdrie: et loco diafinicōis pfectiōis amech vtere. **C** Pro
digōne vō māci siru. de mētha cū aq̄ mellisse pbe: et de co-
toriēs dabis: q̄ mā tibi digesta videat. Et q̄ lenitiua i B
cāu phibent. 3. iij. pillul. de fumo terre dabis: vel de la-
pide laquli. 3. i. vel de lapide armēcio. 3. bonū hēas aroma-
tariū: q̄ et lapides istos bñ cognoscat: et ipos q̄z sciat ppara-
re. Cōfectiōis amech. 3. f. et cū modico zuc. bolū deauratū
fieri iube: vel cū bono vino stiptico potui eā dabis. **C** Et
etiā mā p stōaci cōfortatiōe fac vt supra dictū ē. **C** U-
di tñ aliq̄s q̄ i casu isto peciā i aceto forti remollitā: et gar.
pul. asp̄sā stomaco supponit: et i B casu mire p̄ulit. **C** Et
q̄ in istis supflue vomētib⁹ cōtingit sepe cibū nō retineri
tā vnctiōes q̄z eplastrā ita i fōtanella meri sicuti: et stoma-
co fienda erūt. **C** Et p stomaci pfortatiōe de puluere in-
frascripto dabis q̄ **R.** margaritarū. 3. y. corāl. ru. ossis de
corde cerui smaragdi: saphiri: iacinti granate terre sigilla-
te: se. acetose rasire eboris. añ. 3. i. folioz auri numero. xx.
fiat pul. de q̄ i cinno. 3. i. cū modico vini boni stiptici pvi-
ce dabis. **C** Uel facias sic. **R.** corāl. al. et ru. añ. 3. y. marga-
ritaz. 3. i. corticū citri. se. acetose. se. ēdiniē siluestris: cina-
momi: terre sigillate: tormētille añ. 3. f. sic. crudi: floz bu-
glose: iacinto: añ. 3. y. rasire eboris: limature auri et ar-
gēti: granataz: saphiri: smaragdi: rubini: ossis de corde cer-
ui spody. añ. 3. i. folioz auri numero. xy. fiat pul. q̄ vt su-
pra vtere. **C** Uel accipe de q̄ libuerit pul. sup̄ascriptoz.
3. i. f. zuc. al. lib. i. dissoluat zuc. cum suc. pomorum redo-
lentū sic. buglosse. et aq̄ mellisse añ. ptes eq̄les. et fiat cōfe-
ctio in morcellis de qb⁹ loco pul. dabis. **C** Et q̄z plimi iu-
bent. 3. f. pul. p li. i. zuc. sufficere audacter pone. 3. i. pulue-
ris. q̄z ista cōfectio erit satis gustui grata. Et si cū zuc. 3. i.
paste radicū buglosse adhuc poneris pfectior multo eēt
in isto casu. **C** In suis experimentis bonus Rasis aurū
subtilissime limatū: et potui datū mire cōmendat.

C Et q̄z pueri pp ipoz iordilationes diuersaz māez sepe
vomitū incurrūt aq̄ ro. cōquassatos gariof. ifundi: p no-
ctē ifusos diimite: obic pap buliāt: colēf: et i collatura pa-
rū masticio pul. ifūde: et añ pastū p dozā duas vel tres vn-
cias p vice dabis. Quātū vnctiōib⁹ et eplis facit supra.
C Cōtingit itē sepe tātā i stōaco fore vētositatē q̄ cibū sub-
leuat et retineri nō pōt: i q̄ cāu vētosā magnā cū igne sup
vmblicū: seu sup stōm si libet appoi añ cibū iube. **C** U-
aqua ardētē hēas et in ea calida pecias imerge: et sup stōa-
cū pone: imo p horā añ duoyel tria coclearia de ipa potui

dedi: et potēter illā vētositatē resoluit. **C** Valet itē diaci-
minū atq; diagalāga: ac cōfectio de cinamomo. Et in hoc
vomit⁹ tā colici q̄ san. tā flatici q̄ melācolici: q̄ qui etiaz
pueris accidit frequēter: ac q̄ a ventositate catur.

C De singultu quid et quoduplex sit. CAP. LIII.

Singultus meo cōmētariolo de stomaci egritudi-
nib⁹ finē iponere veliz: de singultu curaz
ponere restabat. **C** Pro q̄ notādū q̄ virt⁹ nā-
lis ip̄s⁹ stomaci expulsua cui⁹ fuerit mēbri ali-
q̄d nocuētū senties vt illō expellat nālīr insur-
git. Cū etiā in vilis stōaci ab aliq̄ mala q̄litate cū mā: vel
fine aliq̄d fiat sensibile nocuētū: vt illud expellat nālīr
insurgit. vñ pp violētā ip̄s⁹ oris stōaci tūc factā cōmotio-
nē qdā catur son⁹. **C** Et hāc talē stomaci pter nālē dispo-
sitiōē singultū appellam⁹: q̄ nihil aliud ē q̄ qdā motus
virtutis expulsue stōaci nocuētū aliq̄d senties ab aliq̄
mala q̄litate cū mā vel sine causatū: q̄ tūc nālīr vt illō ex-
pellat insurgit: et pp violētā ip̄s⁹ stomaci cōmotionē tūc
factā son⁹ qdā causat. **C** Sed p maiori tā dictoz q̄z dicē-
doz declaratiōe. Sciendū q̄ antiquoz plimi singultum
ēē stomaci spasmū dixerūt: q̄z tā in causis q̄z i denoiatiōi-
bus plimū pueniūt. dicim⁹. n. q̄ spasm⁹ qdā ē pportioat⁹
ad mām: et qdā nō. Ad mām vō pportionat⁹ est q̄ ex abū-
dātia: vel defectu materie fit. Et q̄ ex abundātia fit de re-
pletiōe spasmū appellam⁹: q̄ vō mām defectu d ianitione.
Spasm⁹ vō ad mām nō pportionat⁹ ē. q̄ ex dolore vel ali-
qua vētositate: seu pūctura venenosa fit et. Et q̄ singult⁹
pōt a causis cōsilib⁹ puenire cōsilib⁹ denoiationib⁹ cum
nominam⁹: q̄z qdā est pportionat⁹ ad mām: qdā nō. ppor-
tionat⁹ vō ad mām fit ex abundāti mā: et talē de replone
dicim⁹ aut defectu ip̄s⁹ sicuti ex siccitate supflua sine mā
quis mō cāta et. Et talē singultū de inanitiōe dicim⁹. Nō
pportionat⁹ aut singult⁹ ad mām fieri pōt ex dolore oris
stomaci: aut vētositate qdā. Secō pz spasm⁹ i singult⁹ tā
in causis q̄z in denoiationib⁹ cōueniētia. **C** In B tñ diffe-
rūt q̄z in spasmō nerui: et spasmata mēbra: versus suā origi-
nē cōtrahūt. stomac⁹ aut in singultu nocuētū senties in
se p̄bit: et vt ip̄m nocuētū expellat: se dilatat. Et sic patz
q̄ in singultu duo sūt mot⁹: actiū. s. et dilatatiū: q̄ in spā-
monequaq̄z fiūt: vt pz. **C** Verūtū hac nra tēpestate cōi-
ter practicātes singultus sic diuidūt: q̄z qdā de replone: et
qdā de inanitiōe erit. De replone vocāt: q̄ ex abundāti mā
puenit. de inanitiōe vō: q̄ fit sine mā: vt eēt aliq̄ sola q̄lita-
te manifesta veluti a caliditate: vel siccitate sine mā et.
Sine fiat a dolore: vñ ab aliq̄ occulta pprietate: vt eēt vē-
tositas aliq̄ q̄cūq; stomaco aliq̄d inferēs sensibile nocu-
mētū: q̄z tūc ad illud expellēdū virt⁹ expulsua stōaci na-
turalr insurgit: vt singultū efficeret. Et sic pz qd fit singul-
tus: ac quoduplex ip̄s⁹ sit: qd bñ capli intētiō fuerat.

C De causis singultus.

CAP. LIII.

Singultus p̄s singult⁹ cās manifestabit: q̄ extri-
sece et itrisce eē p̄it. Extriscece vō: vt aeris in-
tēsa friditas: aut balnei: siue emplī: aut alteri⁹
ffridi stomaco applicati. Cibi q̄z ffridi: et vñ cu-
iūscūq; alterius potētis ab eē in stomaco ali-
quā intēsiōe et supflua ffriditate inducere. Tribus nāq;
modis vt me bon⁹ Aui. docuit ffriditas singultū iducere
pōt. p̄mo mām inspissādo: fixā faciēdo: et stomacū ip̄m ifri-
gidādo. bis trib⁹ ex cāis mā in stōaco retinef: et ab eo diffi-
culter separat. cui⁹ cā nā vt mām istā sibi nocuētū ife-
rentē expellat vltimū conatū facit: q̄ de cā fit singultus.
C Inducit et ffriditas sua q̄litate singultū. Nā cū eq̄li-
tatē exceserit stomacū ledit: cū mēbrū sit neruosi: vt su-
pra in notificatiōe ip̄s⁹ stomaci declarauit. frigidū. n. et ner-
uis et mēbris neruosis inimicū existit. **C** Facit et ffriditas
singultū: q̄z ip̄a in stomaci villis: seu porris infixa atq; re-

De passionibus

reeta est in spissat atq; costringit: qre q ab eo nālī resoluū d/beret retinef: r si sensible nocumētū effecerit nā ad ipm expellēdū nālī surgit: r singultū causat. Et idem facit opilonē inducēs si pp ipaz materiei resolutio impediāt. Caliditas qz aeris atq; balnei: seu cuiuscūq; alteri potentis i stomacho supflua caliditate: aut siccitate iducere singultū cā eē pōt. Cibi qz mordicatiui: r qcinq; in eo mordicationē iducere pōt sicut piper. 33. sinapis: r filia: r maxie si p talē assūptionē boni vini paz bibat: singultū iducit: vt expiētia docet: r B maxie post vini bibitionem fit: qz ipm talia i stōaci subam infigit: r inuiscat: vñ pp sensibilitatē ipsi: qz nervosus: vel pp excarnationē ab illis acutis facilliter ledit: r singultū efficit. Uel ex assūptione medicine solutivae sepe ptingit: vt in d rectificatione medicinarū ingt. Mesue. qz sua supflua caliditate cū siccitate stōaci corrigāt: r mordicatione sua vtutē expulsivā irritāt ac sua vōsitate stōz extēdūt: r isto mō tūc singultū fit. Et itē nō solū a supflua medicine cūone fit: s; a qui bulciq; alijs euacuatiōib; supfluis. Causat etiā a qcuq; nimia cibi replōne singultū vt nauseatiua satietate: r i gulosis nimio cibo replētib; expimur. Idē facit supflua famis tolerātia pp colaz ad ipm stōm. pfluētē. In terdū r qdlibet aliud siccitate iducere potes: vt eēt tristitia lōga: ac oia aīe accidētia supflua potētia. s. supflua siccitate iducere: iter q supflū corp' numerat. Causa vō intrinseca eē pōt mala stomaci cōplexio: cui mā vel sine: cū mā gde vt colla flegma: vel acetosa melancolia. Sine mā: vt sola mala cōplo: calida frida: vel sicca. Aīa itē i ore stomaci: vel vlc' ipsi qz raritas: qz a qcuq; leui cā mordicatiua pp nimia ipsi sensibilitatē ledit: r singultū pducitur. Et ista p ppietate fiūt. Per cōitatē fit interdum rōne cōicatiōis ipsi stomaci ad totū: vel ad aliqđ ptiula re mēbriū: verbigrā. a toto dicim' puenire pp aliquā siccitate in toto confirmatā: vt in fine febrū adurentiū: vt in eth' ca pti: r in qcuq; cūone supflua corp' exiccate fit: r pp humoz aliquā malā qlitate: sicut in rigore febrū: qz humoz mor' sua supflua caliditate: friditate: vel mordicatione sepe singultū inducit: sic accidit aliqñ in febrū adurentiū: in qbus colla ad os stomaci pfluat: r maxie in casibus vt nā p vomitū ea expellat: r ita de flegmate: r melancolia aliq mala qlitate picipitib; r interdū punctura vmiū: r has cās mibi libet p toti cōmunitatē appellare. Ratiōe ptiulariū mēbroz interdum fit ab epate pp apa. s. r maxie q in ei cōmunitate fit vel pp nocumētū aliud: qre aliqñ ab eo in duodenū colla: vel ali' mal' humoz mādāt: vt ex duodeno ad stōm: r de hic ad os ipsius: r singultū tūc fit. Uel pp meferaicas ad stōm mā illa mandari qz pōt rē. Potest etiā singultū fieri p cōitatez ad cerebrū ex nimia capiti replōne. vel frenesi: vel alijs cerebri apatib; vel aliq' alijs malis dispositiōib; sicut a casu: vel a pūssioe sup caput: qz lesio tūc illa cerebri stoma co tūc cōicat. Sieri r itē pōt singultū ab apate intesti noz renū matricis vesice: r ab hūozib; malis in mēbris dictis multiplicatis r iterdū a ventositatē: vbi illa fuerit stomacho missa. Et hoc de singultus causis.

De signis singultū demonstratiuis r cap' ei. CA. LV.

Singultū se manifestat. Sz de causaz cognitio ne an de inanitiōe: an d repletiōe sit erit pqui redū. De inanitiōe vt supra dictū est fit a siccitate pura sine mā in pcessu febrū icēsuarū: ac i cūone supflua: siue p fluxū sanguis: siue p vomitū. siue p secessū: siue alī rē. Aut pp nimia abstinentiā: r labores extremos: lōgā qz tristitiā: r filia: r singultū talis nō fit subitō: s; paulatim: r iste cause ab ifirmis: vel ab astantib; facile inuestigant: r maxie si ex ptece fuerint discurredo. s. p sepe rē nō nālīū indebitū decursū. Si

vo de replōne fuerit: aut p cōitate: aut p ppietate fiet. Sz p cōitate ex passionib; mēbroz ptiulariū cognoscitur: puta epatis: cerebri: splēis rē. Et in tali singultu est interpolatio qdā. Sz si sit p ppietate ē cōtinuū: vel bñ par uā hñs interpolationē. Un si puenierit a mā calida sentiē mordicatio r pūctura qdā. iuuat a fridid: r a calidis ledit. Et si est cū mā qcuq; illa fuerit grauitas sentiē in stomacho. Si aut mā frida fuerit sentiē friditas: r ledit a fridid: r iuuat a calidis. Si aut a stōi sensibilitate fiat a qcuq; leui cā pducit singultū. Si ab apate stomachi fiat: febr' adest: dolor: nausea: r alia signa apatis stomachi supra caplo ppo descripta. Si aut ab vlcere venerit oia acuta pūgitiua supra dolore efficiēt. Et si fiat vomitū virulētia qdā apparet: r idē sepe fit in egōnib;. In fecō a vōsitate i stōaco sentiē extēsiō ac rugit: r ex eructuatiōe allenat ifirm'. r bec de singultū signis dīmatiniis.

De signis pnosticis singultū. CAP. LVI.

Singultū p singultū: r alieatio mortali. Singultū de inanitione ex diuturnitate febrū in censuaz pueniēs aut egrediturū croniciū: vt ptiis r ethice r taliū: aut p aliquā cūonez supflua mortalis: r maxie si siccitas fuerit cōfirmata: qd cognoscit: qz i cōfirmata siccitate hūctantia nihil aut paz p sunt: in nō cōfirmata iuuat. Singultū in apate cerebri: r in pūssioe capitis penetratē mortalis: Singultū post vomitū eueniēs fit aut pp aliquaz mām derelictā aut pp supfluitatē eūonis. Itē si pp pxiū ē malus. si pp scdm est mortalis. Itē singultū in die critica indicatiua pueniēs si tūc apparēt signa bona in die critici radicali bona crisi p vomitū venire significāt. Si vō signa mala appuerint tūc mortē. Itē dicit Aul. q in libro de morte subitanea scribit. Qz si qz singultū cū vomitū: ac vocis destructiōe: r cū mētis alienatiōe hūcrit ppi quā mortē significat. Et itē in eodē libro qz scribit: qz si post singultū in latere dextro: vel sup sinistru humerū appuerit apa: festinā mortē significat. Itē in acutis febrū accidit sepe singultū. s. ex mēb' per febrē resolutis r ad os stomachi p pulsus: r talis malus ē: qz illic mām fore iustificatā significat. Et qz talis cū difficultate curat malus. Sz si ex supflui humidi cōsūptione puenit mortalis. Itē spasm' ad mām nō pportioat sepe ex supflua feb. caliditate accidit: r talis cū potū aq fride: ac sinuoz frigidoz: vel alteri rei frigide curat. Et quāuis ex dfectu in mē vici posset sicuti pdicti ita suspect' nec ita malus existit. Singultū i pncipio porisimoz eueniēs si diu nō durauerit māz paucā significat: r tūc nō multū piculosus existit. Sz si durauerit mām multā atqz fixā significat: r est signū malū. Et talis singultū est multū piculosus: vt in qz Daly. Itē afforismoz septima. Singultus in ylion. malus. Et pauca h de singultū pnosticis dicta sunt.

De cura singultus tam de repletionē qz de inanitione facti. CAP. LVII.

Et qz de singultu cura amodo ponēda ē: an de replōne: an de inanitiōe fiat: cōsiderādū erit. Cū igit de replōne pmo curā describā. Materia itaqz qcuq; illa fuerit: si p vomitū cūari poterit: nihil meli: si nō p secessūz cūetur oz. Cū mā igit frida pncipiū faciēdo: si grossa fuerit aut subtilis in ore stomachi ifiltrata: aut alibi in ipso stōaco fuerit: si p vomitū ea euacuari posse tibi cōmodius apparet supra in caplo de cura vomitus flegmatis. r obseruandos canones: r modū talē mās siue subtilis: siue grossa fuerit: euacuadi cōperies. qz si illic ordinē descriptū obseruaueris: adiūmate deo tibi bene succedet. Si vō p secessū eam educere oporteat: ibidē quoqz r digestiua: r solutiua huic itentioni appropriata plurima cōpies. Et sic modū hēbis

q̄liter mām illā siue p̄vomitu siue p̄secessū cūare d̄bes:
 ⁊ q̄ tā intra q̄ ab eē i s̄istēdo singultū sūt app̄ximāda.
 vñ oia q̄ ab itra ip̄s attrahūt: ac retinēt in s̄istēdo singul-
 tū maxie valēt: vt sūt d̄ñoz terribilis insult⁹: veluti Ti-
 to vesp̄siani filio in oib⁹ mēbris ⁊c⁹ accidit. Nā qdā p̄bi-
 lipp⁹ ei⁹ p̄hicus p̄ suos inimicos eū agredi fecit: q̄s cū Ti-
 tus ip̄e vidit tāta fuit ira seu timore cōmor⁹: vt eis obuiā
 veniēs liber euasit. ¶ Ualet ⁊ oīz terribiliū improuisa
 ānūciatio: vt p̄ditiois bonoz: domoz ruine: ⁊ oīz breui-
 ter q̄ patiētē in longas ⁊ p̄fundā territis d̄tinēt: aut rei
 cogitationē: cui remediū difficulter inueniri possit. Ex istis
 nāq; tristitia lōga cātur. ¶ Ad h̄ ita valz anhelitū diu cō-
 tinere. S̄ternutatio q̄z: ac sup̄ patiētē subito: ⁊ i aduertētē
 fridā aquā p̄cure. Castorei itē ac aliaz rez: calidaz: olfa-
 tio. Et qd in cāu isto sepi⁹ exp̄t⁹ sūz: flosculū bōbacis cūz
 suo semie icēdere: ⁊ qd patiēs ad faciē ⁊ nares fumū reci-
 piat. ¶ In isto q̄z cāu laudat bonus cremonēsis viatico
 obturationē ābap⁹ aurii: cū digitis: vñ quolibet alr libue-
 rit: ac duas tētas de lardone narib⁹ iponere. Talia. n. pp
 anhelit⁹ retētiōē mirabilr valēt. ⁊ si patiēs alta voce cla-
 met. Inuat q̄z sup̄ colū patiētē cōcutere: ac extrema cō-
 strigere cōfricare: ac calefacere. ⁊ iter alia valet tussim: ac
 singultū retinere. ¶ Stōacū q̄z cū v̄tosis calefacere: vñ
 cū alys: ⁊ maxie cū petys calidis ⁊ ardenti aq̄ calefactis.
 ¶ Uel facias sic. R. olei d̄ spica: olei de lilio cōpositi. añ.
 .3. i. pul. castorei. .3. y. pipis: cinamomi: galie muscate: gra-
 nozū paradisi: se. rute. añ. .3. f. cere paz: ⁊ fiat ynguētū q̄ yn-
 gat stomachus ante cenā. ⁊ añ p̄adiū: ⁊ desup̄ calida pecia
 ponat. Et si vis vt plūmi faciūt añ vñctionē stōz fomitare
 facias cū aq̄ ardētē vt dictū est. ¶ Uel facias sic. R. folio
 rū lauri: floz: camomille: absinthij: succi origani: pulegy:
 abrotani: ruthe sicce calamētā: añ. M. i. bacaz: lauri: cimi-
 ni: maratri. añ. .3. y. se. ruthe. .3. i. cōquassē: ⁊ buliāt in vi-
 no: ⁊ cōi lixiuo egs portioib⁹: ⁊ in ea spōgia: vel filtrū ifū-
 dāt: ⁊ fortiter exp̄sū: ⁊ calidū quātū suffert poterit: stōz
 fomētē. Et cū incipit ifridari: de nouo itez calida repo-
 nat: ⁊ hoc trib⁹ vicib⁹ facto: vñctio p̄scripta fiat. ¶ Lau-
 dat itē An. in cāu isto sup̄ collū ⁊ gulā tales fomētatiōes:
 ⁊ vñctiōes facere: ⁊ tu facias si libet. ¶ Ad intra valēt cō-
 sectiōes calide: vt diatriō piperis: diagalāga: diaciminū:
 dianisū: zingiber: p̄ditū: tiriaca magna: metridatū: ⁊ inter
 alia valet aq̄ vitis bibita: pul. enule cāpane in hoc cāu plū-
 mū laudat: ⁊ maxie si cū decoctiōe vini se. aneti bibatur.
 ¶ Et ego i cāu isto darē. 3. i. tyriace cū. 3. y. pul. diptami
 mirabilē opatiōē adinuēni. Sic gariofilos in ore detine-
 re. Et oia q̄ dicta sunt p̄ materiē eūonē in toto: vñ in par-
 te fienda sūt. Ista insup̄ oia q̄ tā ab intra q̄ ab eē statū di-
 eta sūt i singltū a v̄tositatē p̄uēiētī q̄z valēt: eadē. n. ē cura
 ¶ Quātū vō ad sex rez: nō nālū regimē aerē ad calidū ⁊
 siccz decliatē ibiter: ⁊ p̄ se somn⁹ lōg⁹ fiat. tolerare famē
 inuat multū: inuat ⁊ exercitiū forte: ⁊ maxie sup̄ famē fa-
 ctū. Et vt sup̄radictū ē patiētē ad famē puocare: ⁊ p̄ posse
 eū in p̄fundis cogitatiōib⁹ detinere. ¶ Quātū ad cibum
 sit paucay sup̄fluitatū: ⁊ multi nutrimēti: ac facilis digō-
 nis: nec vñq; ad saturitatē māducet. ¶ Caro itaq; castra-
 ti: duoz dētū vituli lactātis: capreti: p̄dicū: fasianoz: aui-
 um rubaliū caponis gallinaz: iuuenus ⁊c. cōuēciēs existit.
 ¶ Si salsamento vti voluerit cūz cinamomo pipere gra-
 no paradisi zingibere: ⁊ similibus fiat. ¶ Vinum purum
 ac potens bibat: sepe ac parum pro vice sumendo.
 ¶ Si singlt⁹ a mā fiat calida mā pri⁹ erit cūanda. Et si p̄
 vomitū h̄ fieri pōt vt sup̄radictū est nihil melius. In hoc
 igif cāu ca⁹ de vomitū supra regre: illud. n. q̄liter māz ca-
 lidā p̄ vomitū cūare debes: tibi doctrinaz cōplete dabit.
 Et idē fiet si p̄secessū eā cūare volueris. Nā ⁊ de digesti-
 ois ⁊ solutiōis huic p̄posito p̄nētibus te modis plūmīs

abūdātē faciet. ¶ Et sic solū superest ad alteratiā deue-
 nire. Et prio a reb⁹ nō nālū inchoādo aerē ad fridū ⁊ hu-
 midū decliet facias: quē si nālē nō habueris supra plurib⁹
 in locis te illū artificialē facere docui. Anisat⁹ tñ esto: ne
 ad intēsā nimā friditatē declinare facias. Nā int⁹ coadu-
 nādo calorē ip̄m icēderet: ⁊ plūmū noceret: qd idē accidē-
 tia aīe faceret q̄ spūs ⁊ calorē ad itra retraherēt. ¶ S̄z q̄
 spūs ip̄os ad exteriora trahūt: subito si lz ⁊ impetuose nū-
 ciata: vt gaudiū verecūdia ⁊c. in cāu isto inuāt multum.
 ¶ Procures itē vt q̄cūq; die ventris beneficiū habeat
 ⁊ si nā n̄ fecerit cōi cristeri: aut suppositorio vtēre. ¶ Sit
 somn⁹ tēperat⁹: ges q̄ mor⁹ magis conuenit: vel tēpera-
 tū faciet exercitiū. ¶ Lib⁹ paucay sup̄fluitatū: sed nutri-
 mēti boni pauc⁹ p̄ vice dēt: ⁊ facias vt ad frigidū decliet
 ⁊ hūidū. Et vbi virt⁹ cōstās fuerit nō ita facilis digōnis
 eē v̄z. facile. n. tal⁹ iflāmat: ac adurif. qd i cāu isto plūmūz
 noceret. p̄uēiūt lactuca: ⁊ maxie cū aceto ēdiuia: cucurbi-
 ta: portulaca: ptisana ordei: amigdō: semla: actu p̄bulita.
 ¶ Ex carnib⁹ cōueniūt caprine: vituli lactātis: cuniculie
 pulloz: gallinaz: p̄dicū: fasianoz ⁊c. Et he carnes magis
 elixē q̄ asse p̄uēiūt: q̄ cū lactuca: cucurbita: ēdiuia: aut cū
 agresto vino granatoz berberis: succo citrāguloz: limo-
 nū: vñ acetositatē citri: ⁊ silib⁹ sūt alterāde. Et h̄ pp duas
 cās. P̄ria vt sup̄flūā illā caliditatē cōtēperēt. S̄cā quia
 nō ita facile digerēt. Nā vbi eēt sic facilis digōnis a ca-
 liditate illa sup̄flua in fumū leniter cōuerterent. ⁊ per cō-
 sequens singultū adangerent. ¶ Conueniētēs p̄fices sūt:
 lucius pergre: truitale: striligiōes ⁊c. ¶ Ex fructib⁹ cōue-
 niūt prima acetosa: mora nō p̄fecte matura: granata ace-
 tosa. Citrāguli: limones: acetositas citri: crifomili: berbe-
 ris: ac fructus tñ q̄ dulcedinē multā h̄nt: facile in coleraz
 cōmutāt. In isto igif casu relinquēdi sūt. ¶ Por⁹ vbi vir-
 tus p̄stās fuerit: sit aq̄ ordei: vel aq̄ frida. Cū vino grana-
 toz: aut vino berberis agresta: vñ cū modico aceti mixta:
 vel cum aq̄ ipsa inlep̄ rosatū bibat: vel violatū factuz ex
 aq̄ cucurbite: vel p̄sile. Et si vinū dederis: sit aq̄ plurima
 mixtū. ¶ Quātū ad medicinalia ab intra sumēda cōue-
 niūt oia inlep̄: vt inlep̄violatū rosatuz ex aqua cucurbite
 factum ⁊c. Sirupus de granatis: de limonibus. de ribes:
 de succo endiuie: de acetositatē citri cōuenit: ⁊ manuchū
 sti: ⁊ triasandalū: ⁊ talia. ¶ Ab extra vō plurima fieri so-
 lent: vt emplastrationes: cpithimata: fomentationes ⁊c.
 Sed memoz esto talia frida sup̄ stōaco nō diu detinere.
 Nā cū calida fuerit ad stōm ip̄z caliditatē reflectūt: cui⁹
 eā caliditas adaugef. ⁊ sic plūmū nocēt. ¶ Uex medicō-
 rū plūmi in h̄ errāt in febrib⁹ ponētes sup̄ cor alys idispo-
 sitiōib⁹ calidis sacculos cordiales: q̄ cū aliquādiū illic ste-
 terit calefiūt. ⁊ caliditatē illā cordi reflectūt: sicut pilli ve-
 stiū n̄fay a calore n̄ri corpis calefacti calorē reuerberāt:
 ⁊ nos calidos tenēt: vt exp̄ictia docet: ⁊ ita sacculi. fomē-
 tatiōes: ēplastrā: ⁊ talia stōaco calida supposita. Nō sic tñ
 faciunt vñctiones. ¶ Ut igif de his q̄ ab eē veniūt appo-
 ximāda aliq̄ scribā: talē facias vñctionē: q̄ recipit olei ros.
 olei violati: olei d̄ nenuf. añ. .3. f. spody ros. ru. sandal. ru.
 añ. .3. i. cāphore. 3. f. cere parum: ⁊ fiat ynguentum: cū quo
 aceti paz incorporet. ⁊ de tali per horas duas ante pran-
 dium stomach⁹ yngatur. ¶ Laudant antiquozum pluri-
 mi vesicas aqua frigida semiplenas sup̄ stomachū retētas.
 S̄z cū incipiūt calefieri amoueant. ¶ Uel accipe aquā
 rasurē cucurbite: ⁊ cū ea parū aceti cōmiske: ⁊ pecias i ca-
 madefactas stomacho superpone. ⁊ calefactas remoue ⁊c.
 ⁊ hic singlt⁹ cura finit: q̄ si a siccitate p̄uenerit: cū ethi-
 ce cura curabis. quā in meo de febrib⁹ amplissimā adin-
 uenies ⁊c. Et sic est finita cura ista de singltū cū de oib⁹
 egritudinibus stomachi iudicio meo ad sufficientiaz p̄ra-
 ctauerim: huic meo cōmētariolo finē impono.

Tractatus .I.

Commentariolus de fluxibus editus per magistrū Antōnium Guaineriū artū ac medicine doctore egregiū papiensem feliciter incipit.

Differentia nona tres in se sumas continens incipit.

Prima est de ventris fluxibus.

Secunda de vermibus.

Tertia de yliaca et colica: et alijs intestinorum doloribus.

Prima in se quinq; continet tractatus.

Primus est de diarria. charta 52.

Secundus est de linteria. 58.

Tertius de colerica. 59.

Quartus de disinteria. 60.

Quintus de tenasmonie. 61.

Primus tractatus. xij. continet capla. char. 52.

Primum tam intrinsecas q; extrinsecas diarrie causas enumerat. 52.

Secundū cuiuslibet diarrie epatica et splenetica excoptis signa demonstratiua manifestat. 53.

Tertū epatice diarrie ac splenetice signa dñfat. 53.

Quartum signa pronostica cuiuslibet fluxui cōmunia. ac etiam diarrie propria demonstrat. 53.

Quintum colerice diarrie curam ponit solum eius materiam concernentem. 54.

Sextū curā ponit q; solū fluxui diarrie colerice inquantū fluxus est ab extra pueniūt appropinquata cōuenit. 54.

Septimū modū ac regulas appropinquadi narcotica in ventris fluxibus docet. 55.

Octauū q; diarico fluxui a colera pueniēti inquantū fluxus est ab extra pueniūt appropinquata dñfat. 56.

Nonū accidētibus q; diarrie ac ceteris fluxib; qui su puenire pñt docet succurrere. 56.

Decimū sex rerum non naturalium regimen diarrie colerice ponit conueniens. 57.

Undecimū de cura diarrie a flegmatico humore totius causa prouenientis. 57.

Duodecimū. De ei' diarrie cura que uicio capitis puenit. 57.

Decimum tertium. De cura diarrie tam epatice q; splenetice. 57.

Secundus tractatus duo hēt capla. char. 57.

Primū. De liēterie cās ac signa tam pñstica q; demonstratiua cōtinet. 58.

Secundū. Cuiuslibet liēterie curā ponit. 58.

Tertius tractatus duo pñnet capla. char. 59.

Capitulum primū. ponit colerice passionis cās ac signa tā pñstica q; demonstratiua. 59.

Secundū passionis colerice curā ponit. 59.

Quartus tractat' q; tuor pñnet capla. char. 60.

Primū tā cās ac signa pñstica q; demonstratiua disinterie narrat. 60.

Secundū. Disinterie epatice curā ponit. 60.

Tertū illi' q; a superioribus intestinis fit. 60.

Quartū. Que tam ab inferioribus q; medijs intestinis prouenire potest. 61.

Quintus tractat' tria cōtinet capla. 61.

Primū caplin. Cās ac signa taz pñstica q; demonstratiua tenasmonis cōtinet. char. 61.

Secundū. Cuiuslibet tenasmonis curā ponit. 62.

Tertū. Cuiuslibet accidētī: qd tā ab alijs fluxuū spēs q; in tenasmonē accidit. et si in eo frequentī succurrere docet: et cū egressiōe ani. cui' cās ac signatā pñstica q; demonstratiua caplin pñt ei' q; curā. 63.

De causis tā intrinsecis q; extrinsecis diarrie. CAP. I.

Vlens dñstinoz egritudinib; curā pōere a fluxu vētri pñt sume lib; q; est cibi aut san. vl' itestioz sūbe: seu alioz būoz violēta secessio: et qncuplex diaric: disinteric: liēteric: passio colica: et tenasmo. **N**onnulli tā liētericā et colicā passioz iter stomachi egritudines enumerāt. s; q; tā vulgares q; docti eas fluxus vētris appellāt. ad hūc locū ipaz determinationē mihi seruare libuit. **U**erū q; in diarria plima scriptur' sū que alijs vētris fluxib; maxie cōueniūt: de ea dictionē primo facere volui: q; est humoralis fluxus: in q; nulla est sanguis exstio intestinoz excoctatio nulla: nec imutati cibi aliquid.

Et hui' cā intrinseca et extrinseca eē pōt. extrinseca qdē vt sex rez nō nāliū inordinat' occurrit: vtputa aer excedēs in caliditate mās eliqns: excessiū frigus eas cōstrin gēs: accētrāsq; humiditas relaxās: imoderatū exercitiū retentiā debilitās: longa qes: cuius cā humores sepe cor rumpunt. et idem ex somno et vigilia magis modo factis ac ex vehementi tristitia contingit. Ira aut effrenitās hu mores ponit in ebullitiōe: timor eos intrinsecat: qui coadunati fluxū efficiūt sepe exuberans gaudiū eos relaxat. Et que būores corripit ac malignat repletio nimia. **U**n de rōne cibi et pot' attendit' q; litas et quantitas et ordo: cib. n. et potus quantitas nimia diarriā inducit: et maxime si cibis multaz fuerit supfluitatū: et nutritiōi pauci: vt olea et sitia. **C**ibi q; quantitas pauca: ac si verbigra stoma cus calidus fuerit: et cib' sumit in quantitate pauc' corripit: et fluxū interdū facit: et hec ex parte quantitatis cibi et pot' se tenet. **E**x pte qualitatis: si venenosus: si mor dicatū: si ex nā lubric' si subtilis nimis: si ex his sunt: q; velociter corripunt: vt lac et talia: si in aliq; ipsaz quali ratū excesserint. **E**x pte ordinis si lubricus stiptico p mittat: vel cū facilis digōnis ei q; tarde digerit imponat. Is nāq; digestus cū dñcedere nequeat corripit: et ceteras humiditates corripēdo persepe diarriā causat: et h; ex parte sex rerū nō nāliū se tenent. **C**ausa vō diarrie intrinse ca tā penes cursū nālē etatiū q; mēbra: q; būores: q; do lorē attendit: et hec oia curā variant. **R**espectu igitur naturalis occurrit etatis: que inter cās intrinsecas enu merare libet: in his reperit q; in iuētute ventres habēt siccos: in senectute vō hñt humidos. vel econtra: de qui bus **D**ypo. afforismū fecit. **E**t vt hec facili' cognoscā: scito q; tā fluxibilitas ventris q; stipticitas merito etati ui occurrit eueniētis qnq; cās nāles assignari solent. ex quaz pmutatiōe venter q; pmutari solet i fluxibilitate.

Causa prima ē itēta stōaci friditas: cui' cā plus assumi tur de cibo q; imutari possit. et h; exis in iuētute i senio pmutat. eo q; ois imoderata discrasia deicit actū pprie virtutis. huic opposita ē itēta caliditas appetitū pster nēs: cū ergo pap; cibi assumit: vēter necessario stipticat. et hoc ppter etatiū cōcursum nālē pmutatur. **S**ecundā causa est expulsiue ppter stomachi naturalē humi ditatē fortitudo. nālīs. n. būiditas mēbris inata expulsi uam fortificat. et debilitat retentiā. prima primi. capitu lo dñtutib; et talis i senio pmutat nālīs vō siccitas illi op posita vētrē stipticat. et h; p imoderatā discrasia ad hñt i senio reducit. **T**ertia cā ē mltitudo colere vtutē ex pulsiuā stimulat q; vt liq; i senio pmutat. s; opposita stipticat eā. s. paucitas colere i iuētute exis auget i senio.

Quarta cā ē nālīs caliditas iuncta cū būiditate q; vias eliquādo et eas lubricas faciēdo retentiā debilitat. et hec in senio pmutat: ac ē opposita p imoderatā discrasiaz. **Q**uinta cā ē debilitas attractiue epatis totū chilū p me seraicas nō valēs attrahere. et talis poti' cū a friditate p ueniat: auget i senio: opposita aut pueniens a caliditate

te tñ attrahit chill: vt feces sicce maneant: et hoc p remif-
fione caliditatis in senio pmutat: ex quib⁹ p⁹ q̄ sūt f⁹ et a-
tūū decursum cāe fluxibilitatis ac stipticitatis vētris: et
que pmutat: et q̄ nō. Ex q̄b⁹ oib⁹ p⁹ vltim⁹ q̄ iste affozis-
mus. q̄buscūq; rē. nō in oib⁹ assignatis cāis verificat. Si
vō fluxū merito etatis decursus cognoscere volueris p/
ueniētē: has q̄nq; cās diligētē examia. ¶ Adēbroz vō
ōfectu fit diaria: q̄nq; tot⁹: plerūq; capitis: sepe stōaci
ac intestinoz plurimūz epatis: ac mēseraica: interdum
splenis: et si raro mēficus aliqñ. ¶ Ea vō diaria que humo-
rum malignitate fit: q̄nq; fit a sanguine interdū a melan-
colia: nōnūq; a flegmate: a cola vō sepissime. ¶ Et illa q̄
cā doloris accidit: q̄ p eum calor nālis resoluit et debili-
tatur: quo debilitato humores corūpūtur: et corūpti vē-
trē efficiunt fluxibīlē. Et itē aliā ob cām: q̄ nā vō dolori
succurrat plimū occupat: et sic a sua opatiōe deuia: in re-
tētiōe deficit: pp q̄d fit diaria. ¶ Et iō in emissione dētū
pueroz pp dolorē sepe fit fluxus diarius. ad q̄d tñ adiu-
uat: q̄ tūc a capite ad stomacū mā plima defluit: q̄ hūo-
res corūpēdo fluxū efficit: et ad h fac lactis maioris quā-
titatis assūptio: q̄ pp dolorē plus solito de eo sugūt q̄d in
stomaco indigestū remanēs corūpū: et cāt fluxū. Nēm⁹
igit cās q̄b⁹ pp dolorē cāt fluxus. Si q̄ in hoc caplo pten-
ta diligētē examiaueris: iuenies capl⁹ i se diarie: tā intri-
secas q̄ extrifecas cās ptenere: pp q̄d finēs recipiat volo.
¶ De signis demfatiuis cuiuslibet diarie et cap ci⁹: epa-
tica et splenetica exceptis.

CAP. II.

Diarie cās noscere pfecte desiderās q̄ pns ca-
tēcat examinet necesse ē. ¶ Et si i cognitiōez
extrinsecap: cāp venire libet: p ea q̄ i pcedēti
caplo descripta sūt ordinate discurre: de q̄bus
infirmū tuū diligētē examina: sic. n. in ipsarū
cognitiōem facile deuenies. ¶ Quātū vō ad intrinsecas
si pp etatinū decursū diaria fiat fluxibilitas si iuueis fue-
rit ibidē inuestiga: et si senex que i iuueitē siccitatis cāe
fuerint inuestiga. ¶ Diaria q̄ cā tot⁹ puenit fit corpe exi-
stēte in egritudine aut valitudine. In valitudine q̄dēz si
hūoz in corpe repletio affuerit: et virtus expulsua fortis
tūc repletio illa cognoscit ex pcedēti regimine humorū
multiplicatiuo: vel p alicui⁹ pfecte cūationis dimissionē
vō p alicui⁹ mēbz mutilatiōem. ¶ Corpe vō infirmo exi-
stente signis digōnis papparetib⁹ diaria sepe fit: quam
nā plerūq; bñ inchoat: sed humoz inordinatiōe aut ve-
nositate cā in tpe sistere negt: ipsi enī hūozes tūc effre-
nitant: et cū infirmū male tolerēt talis ad se curaz vocat.
¶ Sed signis digōnis nō apparetib⁹ sintbomatice fiet.
et tūc nec pferit nec bñ ferūt: et iō q̄nq; in silib⁹ casib⁹ dia-
ria curā ad se vocat. ¶ Humoz eētia psideranda erit:
q̄ visu h mō discernit: nam egōnū albedo flegmati nigre-
do melie: citrinitas colere: rubedo sanguini attestat: ar-
dor itē et punctura sup humozē colericū arguit: te quoq;
q̄er: tps anni: etas: cōplexio: regimē pcedens iuuabunt
in iudicādo: q̄ talia de humore peccāte cognitiōem tibi
magiā pstat. Ex humorū pte rea viriditate sup coleram
arguim⁹: sed de hac cā iudicādū ē. Nam esto p adustioez
colere vitelline viridis colera plimū fiat: vt pma primi.
in stomaco tñ plerūq; ex olerib⁹ gñatur que digōnez re-
cipe nequeūt: sicut alleū: porū: cepe: et h⁹. vt Gal. 2.º pno
sticor. caplo de vomitu. Sed iter hāc et illā discernes: q̄
i genita p adustioez erit dolor: ardor: et valida sitis. i alia
vō istoz aderit nullū: et i h casu sup hūozē peccātes argui-
mus. ¶ Urina et si paucā i q̄libet fluxū verisilr existat:
tibi magiā pstat iudiciū. Cuius cā ē: q̄ nisi in fluxib⁹ a
venis defluerēt hūozes: flux⁹ ois in breui finiret: cū mā
in intestinis pteā cito euacuet. ¶ Cū igit humores q̄ sūt
fluxus cā a venis ad epar demandatur: ex eis aliquid ad

yrinales vias: tūc q̄z mādari necesse ē: et p modū hunc in
iudicādo yrina tibi auxiliū pstat: nam et si pp humorū
diuerfor cum yrina admixtiōem ea vtplimū liuida fue-
rit: sup illū tñ iudica: cuius mō dicto copia maiorē i ea cē
discernes. et hec sunt signa fluxus q̄ defectu tot⁹ pueni-
rit. ¶ S⁹ et si reumatizans caput in cā fuerit: duplr fieri
p̄tingit: nā mā illa pporos et meat⁹ ex vcnas ad stomaci
fundū sepe venit: et ibi vna cū chilo quos repit humores
corūpit: et isti fluxū efficiūt spumosū satis: de q̄ affozismo
rū. 7.º intellexit Hippo. dū dīc. Quibuscūq; spumose egesti-
ones in diaria bis a capite flegma defluit: et in hāc diarie
spēm trauli facillime incidūt. p. vi. Trauli a diaria capi-
unf lōga. et bi sūt q̄ pp cerebri lingue ac ipius ligamētoz
nimia hūiditate lras q̄sdā expmere nequeūt. ¶ Pōt ali-
ter mā capitis p venas et arterias ad epar deuenire: q̄ ab
eo hūozes ad itestina fluere facit: et talis mā ē vtplimūz
ex colera et flegmate pmixta: hi. n. in cōparatiōe ad pscr-
ptos male dormiunt: ac terribilia sōniāt: et i his duobus
signa catarrī aderunt. ¶ Et de nocte plusq; de die talis
eueniet: q̄d fit: q̄ hūozes pueniētes a cerebro pp reuoca-
tiōem caloris in nocte magis q̄ in die mouēt. ¶ Ut plu-
rimū q̄z paroxysmalis existit: nā euacuata mā gescit flu-
xus donec alia coadunata fuerit. et isto mō fluxus cere-
bialis paroxysmalr puenit: vnde p tres p octo ac plures
q̄nq; dies vt sepissime infirm⁹ ob hoc se liberum putet.
¶ Tarditas vō et festinātia taliū paroxysmoz ab vnifor-
mitate et difformitate regiminis infirmi puenit: q̄ si vni-
formiter infirm⁹ se rexit: periodi sunt eq̄les: si difformi-
ter ineq̄les: et hec sūt signa q̄ cerebale fluxū indicabūt.
¶ Cā diarie stōacalis tā mala cōplexio simplex q̄ cum
mā cē pōt: simplex q̄dē vt frigiditas mortificans: cui⁹ cā
retētiua debilitat: et idem caliditas supflua calorē exte-
minans efficere pōt. ¶ Vex q̄ rarissime ab alio q̄ a suc-
cessione egritudinū calorē exterminantiū puenit: ex eis
pcedētib⁹ ac virtute defecta in hui⁹ cognitiōem facile
deuenies: isti q̄z sine dolore ac preter volūtātē egerūt et
insensibiliter sepe. ¶ Mala at cōplexio stōaci cū mā dia-
riā efficiēs rōne viscosi flegmatis fieri pōt stomacū rela-
xātis: fit et a vili stomaci palefi: q̄d mordicatiū humores
pungitiū q̄z seu venenosi idē efficere pñt: vētositas itēq;
vltus et apostema stomaci. ¶ Et istoz oīum signa sūt. q̄z
et si viscosū flegma i cā fuerit: dolorēz sētiēt: et eructatio
erit acetosa: et p secessus ipm flegma discernes: cū quo ab
assumptis frigidis leditur: et sitis et amaritudo nulla erit.
¶ Colerici et acuti et mordicātes hūozes i ano ardorem
efficiunt: stomacū mordicāt: arsurā pūcturā ac calorem in
eo cābūt: sitis aut amaritudo oris aderit: et si fuerit cola i
egōne cā discernes: yrina tineta ac subtilis erit et i firmo
calida nocēt. ¶ Vētositas diariā efficit: q̄ pp cā stōac⁹
cūbū amplecti negt. q̄re corūpū: et flux⁹ ide fit: et talis
p rugitū p fumosā seu vētosā eructuatiōem se tibi offert.
¶ Stomaci vlc⁹ si i cā fuerit supto cibo mordicatio i eo
fit. Itē cū q̄ saniei paululū et interdū sanguinis guttule i
egōnib⁹ appebūt. ¶ Apostēa ex dolore ex tactu et ex his
q̄ i apostēatib⁹ stōaci deā sūt facile discernif. ¶ Parale-
sim ex friditate et isēfibilitate cōphēdēs. ¶ Sūt q̄ stōa-
calē diariā plerūq; paroxysmalē fieri aiūt i gulosis. sicut cra-
pulosi maxie h mō. q̄ mā dieb⁹ aliqñ i stōaco retēta sua
malignitate nāz: vt cā repellat irritat: et fluxū ide facit: ali-
vō donec mā de nouo coadunata fuerit retardat: et illo
modo stomacalē fluxū sepe paroxysmalr fieri aiunt: quod
si q̄z Anic. et nō nullos alios auctores dicētes stomacalē
fluxū ordinē nō hēre: in triū dūder: dicit q̄ vcz ē i cō-
paratiōe ad cerebale: cui⁹ q̄ tñ stat q̄ cerebri flux⁹ mō su-
pra possibile fieri possit. ¶ Diariā vō itestioz vitio pue-
nientē cognosces si apostema: si vltus: si palefis: si spaf-

one denūciat. et morte p. p. q. si ab vlcere ea emitti scias p. cū dubio mortalis erit. ¶ Uex in declinatōe egritudinū t. maxie cronica: ego nigra interdū appetit: q. si cum bēa tolerātia fuerit bonū ptendit: qd ego sepe expientia nō ui in se. q. rana maxie. s. tūc sup. terram nō ebullit. nec odorē h. acetosū. nā q. cūq. illud fuerit erit sp. mortale. et q. si ad tale in q. r. cūq. egritudinū p. n. mors seq. qd in fine. ¶ In oī fluxu egestio viridis p. adustione colere vi telline gēta v. l. crugiose apparēt. i. p. n. mortale sp. sed in alys morbi t. p. b. ea apparēt. et si nōnulli interdū euadāt prarissime t. n. ¶ Ois flux? p. lōgā egritudinē sine alleuiatiōe t. mala cū tolerantia p. feneris mortale. ¶ Ois ite flux? egritudinē q. cūq. illa fuerit sup. uenies. mō ipa remaneat si ifirm? male toleret mortale. ¶ Si aliq. nigredo eicēri s. i. s. i. q. uis fluxu sup. costas apparuit: t. multa v. nā tūc m. perit: talis iter pauculos dies acherōtis limina peret. A. testate. ¶ In oī fluxu si p. l. s. i. fornicatē aut vermiculatē iueneris: t. talis ab assupto cibo nō p. fortat: diē scdm nō p. r. s. i. b. i. ¶ Ois flux? a veneno seu mā venēosa cātus mortalis v. i. p. l. s. i. b. i. t. n. q. euadūt: et si prarissimi sint i. pilis et pelle p. mutāt et v. n. g. u. i. b. ¶ In oī fluxu alie natio p. feneris mortale. ¶ Flux? cū sit ite. t. appetit? p. stratiōe piculosus. i. fine t. si aliq. diu p. feneret mortale. ¶ Singult? i. fluxu alio a tenasimōe malū: n. eo v. o. mortale. ¶ In oī fluxu p. s. t. u. l. i. s. apparēt? et delitescēt? su bito malū. q. si nigre ac lūide fuerint mortalis: v. i. pluri b. ¶ Fluxu cessātē q. cūq. ille fuerit si cibū p. ueniet in firm? sumēs nō fortificat scias aut hūore peccantē resū p. idēm impedire: et in tali corpe latitare: quē nisi tu aut nā euāuerit: ifirm? nūq. viuet. v. l. ex defectu calozis nālis id fieri: i. q. casu tua ē ifirmū paucap. sup. fluitatū et multi n. trimēti sepe reficere: et ei p. vice p. z. tribuere. ¶ In oī fluxu mā multiplex s. i. l. emissa p. ductiōem egritudinis s. i. l. demōstrat. Et i. fluxu q. p. stratiō appetit? malū. ¶ Fluxus ois cronice? hydropē mināt: et epatic? quāmaxie. nāz p. pedes i. s. i. a. t. z. fit cacetic? et tādē hydropic? ¶ Tūc su perest d. signis p. p. r. s. i. s. diarie aliqd dicere. ¶ Ois cronica diaria curat? difficulter. ¶ A diaria b. to diurna spōta ne? vomit? sup. uenies soluit egritudinē: affozisimoz. v. i. Et q. i. diaria epatica ego nigra q. salua pōt ēē interdū ap. pare: et v. nā ab altera discernere scias aduerte: nungd ea a debilitate attractiue splēis aut p. tētiue et seq. stratiue epatis debilitatē: q. nō valeat meliaz a s. g. u. i. c. depurare d. uenit: vel opilatōes epatis erupit fuerit: talia. n. mō ifirm? b. n. toleret salua ēē p. s. i. t. v. l. t. i. s. mā sup. terrā ebullierit: v. i. t. a. d. c. m. ē. et odorē acetosū habuerit: quā musce et alij v. mes effugiūt mortale. ¶ In diaria ite epatica paro ximāte porisimū q. succedit ē sp. deterior p. cedēte. d. epa tis nocumēto de porisimū i. paroxisimū manifeste magis cōprehēdit. ¶ In diaria in q. p. flux? ē aq. s. i. s. v. l. hē mā carnis: mā grossa ac tenaci succēdētē malū. ¶ Si ab vl cere stōaci: aut ab hūore pūgitiuo seu acuto v. l. medicie re manētia diaria p. uenit: si ei succursū p. s. i. o. nō d. deris: in d. i. s. i. n. t. e. r. i. ā cōmutari scias. ¶ Et b. de p. nosticis signis cuiq. fluxu cōib? ac de p. nosticis diarie p. p. r. s. i. s. z. ¶ De cura diarie colice ei? solū curā d. cernēte. CAP. V.

¶ Ubi diaria p. fecte curat? cupit: cās p. scriptas ac signa tā p. nostica q. demōstratiua exāinet necē ē cāc. n. varie varias curas exigūt. ¶ Et q. tā i. b. s. q. i. alioz fluxuū cura p. cōiter practicares cōmitti errores cognoui ordie q. d. a. et p. modū q. putē errozē min? cōmitti posse ad actū practica te du. cā. ¶ Pro q. nō q. i. q. libet actu curatio cuiuslibz flux? tria q. p. n. c. i. p. a. l. i. curā narrāt. d. i. s. i. d. e. r. ā. d. a. s. i. n. t. flux? . s. i. c. ā. t. ac cidēs. flux? nāq. formalr atq. v. t. u. a. l. i. s. t. i. p. t. i. c. a. sp. exigit. cā v. o. t. accis. nō sp. v. i. l. sepe ad remotiōes cāc. remouet flux

rus: et tūc p. tūc stipticis nō v. t. i. m. u. r. v. t. i. s. f. r. a. p. a. t. e. b. i. t. Inter. dū q. s. fluxu ac cā derelictis succurrim? accitit: qd ē p. s. t. i. p. t. i. c. a. nō sp. fit. Ex q. p. z. practica tū p. l. i. m. o. z. erroz q. i. o. i. s. fluxu i. q. cūq. ei? t. p. e. sp. stiptica exhibēt. O bone deus q. t. isti plutoni i. m. o. l. ā. t. ¶ Pro i. g. r. cāc. curā ponā. z. flux? . 3. ac cidētis: auisat? tū sp. esto. q. l. z. tua sit ite. t. i. o. m. āc. e. x. e. m. p. l. i. g. r. a. sp. ite. d. e. r. e. fluxu seu accis nūq. d. r. e. l. i. n. q. s. i. t. o. t. u. z. i. d. e. de fluxu respectu m. āc. t. de accitit respectu illoz. sienduz erit. ¶ S. z. ānq. ad p. āles curas deueniā q. d. a. cuiusq. fluxus sp. i. c. o. i. a. d. e. s. c. r. i. b. ā. p. s. i. c. i. e. d. a. ¶ Primū nullus fluxus cetic? mō p. ferat et b. n. ferat ite. r. c. i. p. i. e. d. u. s. ē. s. z. v. b. i. moduz exceserit esto i. die cetica ac signis digōnis quātuncūq. bōis appentib? aduēisset: ilico sistēdus erit. nā sepe v. t. o. i. etū ē: nā i. s. c. h. o. a. t. b. n. s. z. hūoz mordicatōe et venēositate ne quit illos i. t. p. e. p. t. i. e. r. e. v. i. l. e. s. s. i. n. t. ā. t. et nāz violētāt: pp. qd tūc ilico ifirmo erit succurrēdū. al. i. s. cum p. d. e. r. e. p. o. s. s. e. t. ¶ Scd. z. v. t. u. t. e. p. s. t. ā. t. e. n. l. l. z. hūozalē fluxu coerccas v. n. q. nisi p. p. r. i. hūmoz efficiēs v. l. eius ps maior fuerit educta. ¶ Tertiu. flux? materiez diuersaz v. t. u. t. e. p. s. t. ā. t. e. m. i. n. e. r. e. s. t. r. i. g. i. t. ¶ Quartū i. nullo v. t. e. r. i. s. fluxu v. z. ifirmus nisi acriter molestet toties ire ad sellā quotiens molestat et incitat: et in declinatōe maxie: q. i. f. r. e. q. u. e. n. t. i. a. s. s. e. l. l. a. t. i. o. e. c. i. bus q. assupt? est in stōaco corripit. pp. qd debilitat v. t. u. s. diminiuit corp? et fluxui fit additio. ¶ Quintū. cū fluxu i. quātū h. s. curare ē tibi cure sit fridus actu por? q. cūq. d. e. c. colica passiōe apostēosa et opilatōe excepti. ¶ Sextū. cū retēdēs p. fortare volueris por? : paucitas tribuēda erit. et cū tuū cibaueris ifirmū: v. t. u. s. p. t. e. d. e. x. t. r. ā. d. e. c. l. i. n. ā. d. o. fac iaceat. corā dextera sursum tracta. et i. tali situ lōgiori q. p. o. t. e. r. i. t. t. p. e. p. s. i. s. t. ā. t. t. u. c. n. e. p. a. r. nō s. i. c. p. s. i. o. n. u. t. r. i. t. u. d. a. s. e. t. r. a. b. i. t. q. s. i. t. v. t. hūiditates i. co. e. x. i. t. e. s. d. i. u. i. t. i. p. r. i. n. e. a. t. et b. ad s. i. s. t. e. dū fluxu quāmaxie iuuat. ¶ Dec duo p. cepta i. p. o. r. et cibi regimie viderēt forsan p. ueniet? collocāda: s. z. q. cū cūq. fluxu sūt coia: cū p. s. c. r. i. p. t. i. l. i. c. e. r. e. v. o. l. u. i. ¶ Amō ad diarie spāles curas trāseūdū ē: q. v. b. i. o. b. cās ex p. r. i. s. c. a. s. f. i. a. t. e. a. s. a. d. p. r. i. u. v. t. e. q. s. i. t. u. c. i. s. t. o. a. c. o. v. l. i. t. e. s. t. i. n. i. s. v. l. i. q. u. i. s. a. l. i. o. m. e. b. r. o. m. ā. a. l. i. q. s. e. u. q. l. i. t. a. s. d. e. r. e. l. i. c. t. a. f. u. e. r. i. t. a. d. i. l. l. i. m. a. t. e. r. i. e. i. e. d. u. c. t. o. e. z. t. m. ā. l. e. q. l. i. t. a. t. i. s. a. l. t. e. r. a. t. o. e. z. : p. u. t. i. f. r. a. d. o. c. e. b. o. t. r. ā. s. i. n. d. q. cūq. cā i. s. c. r. i. b. e. r. e. v. e. l. l. e. d. o. c. t. r. i. a. b. cāp. l. i. i. n. t. e. d. i. o. s. a. m. n. i. m. i. s. l. o. g. i. t. u. d. i. n. e. p. t. r. a. b. e. r. e. t. S. z. si q. s. m. e. o. r. i. e. s. i. d. e. l. t. cōmēdet dicēda: cuiq. fluxui ab ex p. r. i. s. c. a. cā p. ueniet? si succurrere sciet facile: sup. est i. g. r. ei? diarie q. tot? seu p. r. i. c. u. l. a. r. i. m. e. b. r. o. z. v. i. t. i. o. s. i. t. c. u. r. ā. d. p. i. g. e. r. e. ¶ Pro i. g. r. q. a. t. o. t. o. p. u. e. i. t. i. s. e. r. i. b. ā. q. s. i. nō ceticē s. z. i. c. o. r. p. e. a. p. p. a. r. e. t. e. s. a. n. o. v. e. n. i. t. : a. d. e. u. m. e. b. r. o. z. p. r. a. c. t. i. o. n. u. l. l. a. t. o. l. e. r. ā. t. i. a. z. i. l. l. i. a. p. s. e. q. u. ā. t. hūozis cētiā. p. u. t. t. e. s. u. p. r. a. d. o. c. u. i. i. n. u. e. s. t. i. g. a. : q. n. i. s. i. p. p. r. i. d. u. i. s. mō e. d. u. c. t. f. u. e. r. i. t. a. d. flux? curā i. q. u. ā. t. u. b. n. u. m. q. s. t. r. ā. s. e. u. d. u. e. r. i. t. ¶ Pro q. s. i. c. i. e. dū q. m. ā. z. fluxu faciētē q. n. z. s. i. m. p. l. r. d. i. u. e. r. t. i. m. ? et eūam? : p. v. i. a. s. i. g. r. i. l. l. a. s. t. a. l. i. s. m. ā. p. u. e. n. i. t. i. e. d. u. c. i. t. : p. q. s. nā cā m. ā. d. a. t. : et b. v. t. s. t. a. t. i. p. o. n. ā. p. m. e. d. i. c. i. n. a. s. s. i. c. a. p. p. r. o. x. i. a. t. a. s. : a. l. i. q. u. i. t. n. p. r. o. m. i. t. u. : t. u. c. s. i. l. e. u. a. m. ? d. i. u. e. r. t. i. m. ? : i. t. e. r. dū p. d. i. a. f. o. r. e. t. i. c. a. m. ā. z. a. d. c. u. t. i. e. d. u. c. t. i. a. cā d. i. u. e. r. t. u. r. et p. s. u. d. o. rē eūant. ¶ Diuersio āt s. i. m. p. l. r. p. v. e. t. o. s. a. s. p. f. r. i. c. a. t. i. o. e. s. p. l. i. g. a. t. u. r. a. s. et e. x. t. r. e. ā. i. a. q. c. a. l. i. p. o. s. i. t. a. s. i. t. d. b. i. s. q. o. i. b. p. o. r. d. i. n. e. d. o. z. ē. ¶ Si i. g. r. hūoz fuerit colic? acu? et sine mordicatiū: ita q. i. t. a. l. i. n. u. l. l. a. d. i. g. o. cōiter expectet posses exhibere orizacharā simplicē: cū aq. endiuic. s. c. i. c. o. r. e. e. a. c. e. t. o. s. e. l. u. p. u. l. o. z. v. l. cū b. i. s. s. i. r. u. p. u. a. c. c. e. t. o. s. u. s. i. m. p. l. i. c. ē. p. b. e. t. a. l. i. a. n. s. e. r. u. o. r. e. a. c. hūoz acuitatē rep. m. i. t. : cū q. v. i. e. v. r. i. n. a. z. a. p. e. r. i. u. i. t. et m. ā. z. d. i. u. e. r. t. e. d. o. i. b. cāu iuuat p. l. i. m. u. m. ¶ S. c. i. a. s. i. g. r. s. i. c. . B. o. r. i. z. a. c. h. a. r. e. s. i. m. p. l. i. c. i. s. . 3. y. v. l. s. i. r. . a. c. c. e. t. o. s. i. s. i. m. p. l. i. c. i. s. t. r. i. d. e. a. q. e. n. d. i. u. i. c. v. e. l. e. x. d. e. i. s. q. u. ā. l. i. b. e. t. m. i. s. s. e. p. v. n. a. v. i. c. e. ¶ M. a. t. e. r. i. a. t. a. l. i. m. o. d. o. d. i. g. e. s. t. a. . B. e. r. e. u. b. a. r. b. a. r. i. e. l. e. c. t. i. . 3. y. r. o. z. e. f. i. a. t. p. a. r. ā. et i. n. p. u. l. u. e. r. ē. r. e. d. i. g. e. . q. u. ē. cū v. i. n. o. s. t. i. p. t. i. c. o. a. q. u. a. p. l. u. m. i. a. l. i. s. e. u. f. e. r. r. a. t. a. b. e. n. e. l. i. m. p. h. a. t. o. i. n. a. u. r. o. r. a. e. x. p. i. b. e. ¶ U. e. l. a. c. c. i. p. e. r. o. a. q. v. l. p. l. a. n. t. a. g. i. n. i. s. . 3. y. f.

Tractatus .I.

mine citioz seu sirupi de mirto. 3. i. cū his puluerē p̄scri
ptū misce. et i potu. vt supra tribue. ¶ Uel loco plueri aū
dicti poterit a. 3. iij. vsqz ad. 3. iij. pulueris mirabolanz
citioz paululū q̄s assatoz exhibet. ¶ Uel facias sic. B.
corticū mira. citioz. 3. iij. reubarbari. 3. i. tozefiat paz. cū
qb̄ misce bollarm. J. f. dragagāti gūmi arabici aliq̄l
tosti. añ. 3. i. fiat pluis quē cū zucharo ro. antiq̄ misce ad
dēdo de mīua citioz. quātū libz. et fiat bolus. et dāret.
v̄l cū vino seu aq̄s sup̄scripti distēper. ¶ Uel facias sic
B. corticū mira. citri. 3. i. ifudat i aq̄ plimali. vel extictio
nis calibis i q̄ p̄ pus bulierit paz. ro. ru. sumach berber.
et aliq̄ coralia seu sorbe si eas tūc habueris. cū qb̄ parum
massicis addē i tali ifusidē bo. xy. m̄eat. deinde fortl si
at exp̄ssio cui addē. 3. i. mine citioz v̄l alic̄ ex sirupis seu
iulep sup̄scriptis. et fiat pot̄ quē ifirmo tuo tribue. et h̄
potio magis dīcatis p̄uenit. q̄ sic pulueres recipe nequeūt
¶ Uel alr. B. reubarbari tozefacti. 3. iij. v̄l corticū mira
bolanz citioz. 3. iij. f. tozefiat paz. et q̄ libuerit istorū
cū modico mine seu cū aliq̄ ex descriptis sirupis icorpo
ret. et fiat massa. quā cū modico aq̄ ferrate v̄l rosate vel
plātaginis v̄l alteri appropate distēpera ex mīua v̄l ex
alys sirupis. 3. i. addendo et fac potū. ¶ Dic tū nō q̄ ex p̄
scripti pluerib̄ cū zucharo ro. bolū poteris pficere addē
do d̄ quis appropato sirupo ad sufficiētā. poterit ide mas
sas facere. ex q̄ pillulas forma. q̄s oēs. p̄ vna dosi ifirmo
tuo p̄be. ¶ Interdū ēt mirabolā citrini p̄diti repiunt d̄
qb̄ duos aut tres ifirmo tuo exhibere poteris. ¶ Et si i
eūanda mā adustione aliq̄a p̄cipēs loco mirabolanz
citioz mirabolanz idos accipe. et isto mō rei tue itētio
nē appropatissimā hēbis. ¶ Plūmi tū cū sup̄scripti si
rupis nihil stiptici apponerēt. nec p̄dēz v̄lū tozeface
rēt. q̄ cū māz educere itēdūt de stipticitate p̄ assatōz v̄l
quis alr̄ acq̄sita nō curāt. imo cassā et tamaridos et silia
p̄bēt lenitiā. et tu B. facies silr. 3. q̄ tales lenitiōe sua flu
xū adaugere possēt. mō q̄ supra tales medicie p̄parate se
cūri exhibēt. nā paululū brustulate ac p̄trite māz educē
do p̄fortat retētiā. et B. i. de p̄solatiōe medicinar cap. de
reubarbaro voluit mēse cū ingt. Et ei q̄dē. f. reubarba
ri q̄d puz. ē ifusio cōpetit q̄n soluz absterfio q̄rit et solū
et aptio opilationū. ip̄i v̄o exhibitio cōtriti q̄n q̄rit vt p̄ il
lud i viscerib̄ vestigia d̄ctiōis remaneāt. v̄n si p̄p acuita
tē hūoz excoziatiōez. et ne i dissinteriā cadat timueris in
pluerē cū pauca assatōe p̄scriptas medicias dato. ¶ Itē
i casu n̄ro de digōne m̄ae alia cōiter mēto nō fit. nā cū pe
riculū sit i mora a p̄n. statī f̄z d̄cū modū māz eūas. faci
le. n. sui acuitatē i dissinteriā cōmutat. ¶ Una p̄terea po
tio si tibi nō sufficiat. scd̄z audacter exhibe. et vbi nēcitas
tertiā. p̄ B. n. sepiissime ifirmo mortē cuitat. et oppōitū sta
tima p̄n fluxū restrigēdo euēit. ¶ P̄t itē mā p̄ vomitū
eūari iūz intētiōez. Bipo. ac Sal. afforismo. vi. dū ingt. A
diaria h̄ito diuturna vomit̄ spōtane sup̄ueniens soluit
egritudinē. et B. d̄cū cōmētās Sal. ingt. q̄ p̄ spōtaneū vo
mitū itelligere voluit posse illud artificiali fieri q̄d spōte
nā fecit. nā l̄s ad h̄s materiei expulsione itestina sint ma
gis apta ad que mā tūc q̄s decliat. nā itē illā viā sibi elige
ret. i casu tū n̄ro putile ē talē nāe p̄suetudinē diuertere. et
residūū p̄ vomitū educere. p̄io p̄p itestīa q̄ a tali diutur
no fluxū debilitata multū dolorosa cē debēt. nā B. visl̄r
tolerabit facili. ¶ Ex qb̄ oib̄ p̄z q̄ mā illa a p̄n. p̄ vo
mitū eūanda nō erit. neqz adhuc q̄n multa foret. f̄z q̄n in
p̄mis p̄cessum ps maior ēeducta. siue nā B. fecerit. siue
ipe citi cū medicinis. nā si fluxū diē. xy. p̄trāsierit. auda
cter vomitū puocare poteris. q̄ tūc cū securatiōe argui
m̄ illi materiei maiore p̄teeductā fore tē. ¶ Scito tū
q̄ multo tutius ac p̄ueniētius et nāe p̄grūū magis est p̄ se
cessum q̄ p̄ vomitū materiā talē educere. vbi ḡ p̄ medici

nas secessiuas illud fieri posset magis laudo. ¶ S̄z si vo
mitū puocare libet facias. sic sumpto p̄adio p̄ bozā post
B. oximellis simplicis. 3. ij. et si fort̄ oximellis squilli. et
tūdem. Et si adhuc fortius corticū succi mediani radicū
fambuci. et addēdo aque tepide. 3. iij. et si libet paruz olei
cōis. et totū tepidū i potū dato. trāfacta v̄o quarta parte
boze seu vimidia vbi vomit̄ alr̄ nō fiat cū digitis. vel p̄
na oleo intincta in gulam imissis puocet q̄ facto os cum
calido vino lauet. ¶ P̄t itē vt supra d̄cū ē materia per
sudore p̄ueniētē educi. q̄d pus fieri nō d̄z. q̄s i p̄mis quo
uis mō siue p̄ naturā siue p̄ artificii sit scā mioratio talis
q̄ p̄iectures magnā p̄teeductā fuisse. ¶ R. q̄. tū in suo
continēti a principio balneū aq̄ calide fieri cōmendat. q̄
hūore ad sup̄ficiē corpis extrahit. ¶ Ego at vbi mā mul
ta fuerit a p̄n. id fieri nō laudo. nā cū iā inchoatū op̄ in
tercipit. cū q̄ cū ab intēti suo q̄ erat per itestina māz illā
educere reuocat. ¶ Sed vt p̄missū ē minorata mā sic q̄
ci maior pseducta sit sudore puocare laudo. et in B. diui
nus ille iōānes mēse ac auctores plūmi p̄ueniūt. q̄d cūz
balneis ac stupbis p̄ueniētissime fieri p̄t. et id seroyl mā
ne stomacho ieiuno fiat hoc mō. B. camomille. melilori
absinthij lauedule origani folioz lauri rozisinarini mel
lisse maiorae. ana quātū p̄ faciendo balneo cōuenit. et cū
p̄dictis oib̄ seu cū plurib̄ ex his balneū cōmode facere
poteris. in tali cū balneo infirmo tā diu morā trahat d̄
nec sudore copiosum egredi p̄ceperis. deinde cū ad lectū
eū posueris sepe sudor abstergēdus erit. vt p̄ior succedē
ti viā p̄stet. q̄ scō fm q̄ te ifra docebo cum cibarys stipti
cis ciba. ¶ Et si infirmū stupbare libuerit in aq̄ sedeat
sp̄giosos lateres cādētes colloca q̄ decoctiōe illa cala su
peri. et irrozēt et sup̄ eos p̄forata postis vt liberi. fumi p̄ti
nā trāseat situet tā diu q̄ infirmo ibi gēcat. d̄cē ad suf
ficiētā sudasse visū fuerit. cūqz i lectū reposit̄ fuerit su
dore sepi absterge et successine cū ciba. ¶ Alr̄ itē bec flu
pha fieri p̄t. vt. f. decoctio illa talr̄ situet q̄ fum̄ p̄ p̄du
ctū in tinā trāseat adhuc modū toties descripti. vt vulgo
iā not̄ sit. q̄ suauis satis atqz delicat̄ existit. ¶ Uel faci
as sic. et ē p̄ debilib̄ magis p̄ueniēs. hēas lateres ignitos
seu regulas. sup̄ eos de p̄dicta tali decoctiōe sup̄fundas.
eos d̄inde lincis pannis inuolue. et ita calidos iūz p̄des
coyas hylia p̄cet. et scbinā ifirmi tui i lecto iacētis appo
nātur et ipe a medio ifra talr̄ p̄anis inuoluat. vt vapor il
loz latez egredi nequeat. isto enim mō sudor suauissime
inducit q̄ vt supra sepi abstergēdus erit. ¶ In casu isto
balnea stupbe fiūt q̄ p̄r poros dilatant mām diuertē
do ab intestinis iā p̄mū debilitatis ad cutim trahūt ei
fit enaporatio et acutoz fumoz exalatio. ¶ Et ad hanc
intētiōem vinctiōes calide sepe fiūt q̄ cū p̄mo occurfu op
pilēt nō multū laudo. ¶ Si ipas facere libet cū cāomil
lino oleo anetino siue rutacco circa dorsum. et ilia fiāt.
Talia igr̄ nō tātimō māz diuertūt f̄z cū B. eūant. ¶ Illa
v̄o q̄ solū diuertūt eā sunt ligature dolorose. fricationes.
v̄etose sine scarificatiōe. muta aerē et alias nō nāles res
ad B. p̄positū faciētes. q̄z infra regimē tibi dabo. fricati
ones igr̄ a tibys incipiēde sūt a corpis et ab anchis succes
sine. deinde ad p̄cet. tādē ad spatulas inferi. trahendo
semp. dolorose ligature v̄o ad extrema fiūt. ¶ Et ad hāc
intētiōem valz q̄s tibiaz ex infra scriptis decoctiōibus
lorio. ac i ipis aliquādiu pedū retētiō. imo auctores plu
rimi talibus in breui curare oēm voluerūt. et bec ē d̄co
ctio. radicū filicis seu herbe rostebonis i aq̄ salis facta. et
sepenumero vsus sum et iuuamentum manifestum in
eis inueni que materiam diuertunt fumos decozum tra
hunt. et plurima in hoc casu alia faciunt iuuamenta.
¶ Uetofas v̄o si appproximare libz circa vmblicū vna et
due i laterib̄ situet tātā i B. vim b̄t. vt velut abooli p̄n

ceps qđ ho. qđ uoz p̄tine retēte fluxū sūt oēs. debes tñ tam ī pingui quā ī macro diuini retinere: et iste maxie conueniūt tota fere m̄a euacuata. nā si multa fuerit m̄a eam retinēt et fluxū intercipiūt: qđ sit vt p̄scripta nocumēta se quāt. ¶ Sex vō nō nālū regimē mās solū p̄cernens ab eo aliquatūli diuersificat qđ in regimē fluxū in quātum b̄ attēdit. ¶ P̄ro qđ sciēdū qđ vbi p̄ secessū seu vomitūz: aut p̄ sudorē mās educere mēs ē in calitate et humiditate tēperata aerē p̄p̄a: qđ ei⁹ friditas poros cōstringendo tibi īpeditmēto eēt cū mās ad itus coadunet: īpuocando vōitū et sudorē tibi p̄m obeēt. ¶ Ita p̄pterea qđ in hūozib⁹ facit ebullitiōem nocet multū. ¶ Exercitiū ī B casu si tēperate fiat p̄dest: mō mēbra p̄p̄ fluxū īngertatiōis lassata nō fuerit. nā tūc qes pueniet magis. ¶ Lib⁹ et potus talis ē oēs vt mās colericā subtilē īgrosset: ei⁹qz acuitatē rep̄mat vbi p̄ sudorē eā educere volueris subtiliātia potius qđ īgrosiātia dāda sūt: et sic respectu mās d̄ regimine sex rez nō nālū deā sufficiāt: cū īfra de regimē sex rez nō nālū fluxū in quātū h̄ p̄cernēt ad B p̄positū facientia p̄ima describere necesse sit: igit aligb⁹ idiges h̄ ab illo caplo mutua. Et sic eoz doctrina hic finitur que fluxus materiam solum concernunt.

De appropinādis ab intra ī cura diarie colice que sibi solū inquietādo fluxus pueniūt. CAP. VI.

Iso at qđ ī cā b⁹ flux⁹ elaborādū sit sup̄est vt ea ī p̄nti describā qđ fluxū īngtū h̄ pueniūt: iter qđ ab itra aliqz nō nulla ab eē appropināda sūt: et ex his aliqz sūt narcotica: et aliqua nō.

¶ Misso igit sex rez nō nālū regimē qđ in fine ad iūtoze deo descriptur sū ī p̄nti caplo nō narcotica solū ponā. ¶ Euacuata igit m̄a seu ei⁹ pte maiori artificia liter vlt p̄ nām: qđ in qñdeciz dieb⁹ forte facta verisūt ar̄gumē: et fluxū tūc restringēdo tua sit intētiō: et ab his qđ p̄ os assument a simplicib⁹ pncipiū sumā. ¶ P̄ro qđ in casu isto īfrascriptū quodlibz valet ī modū pulueris. s. vel mō alio qđ īfirmo tuo meli⁹ exhibere poteris: vt ē coriādrī semē in aceto p̄paratū: et B antiqz testimonio iter cetera pncipatū obtinet: balaustie: rose: galle: anthera: s. ro. semē: terra sigillata bolūar. spodiū: grana: granati: muzzi: arili: yuarū: passaz: sumach: mirtille: berberis: cozuu: cerui: vltū: et lotū: puluis moroz: immaturoz: nespillaz: imaturarū: forbaz: atqz cornaliuz: cauda egna: virga pastoris: semē acetose: portulace: plātaginis: psiliuz: obustū: cāphore: gra. y. f. p̄ vna dof. gumī arabici: costū: puluis pāni valde nigri: obustū: puluis pānis assi isto mō p̄paratū: decoque panē in aceto: deinde cū fuerit aliqz sic p̄ponē sup̄ prunas: postea vō in aceto eū extingue: deinde exiceet et in puluerē redige: valz. itē antiq casei puluis qđ sic fiat. accipe frustūz antiq casei in aq̄ duab⁹ vicib⁹: aut totiens decoque qđ sal ablatū sit: deinde ī frusta diuidat et exiceet et in puluerem redigat: coagulū leporis ac capreti qz: valet aut stercus siccū canis ossa comedētis: et rob oīum herbaz et fructūz īfrascriptoz: vt rob caude egne vge pastoris: simpbiti: pruneloz: citonioz: nespilloz: forbaz: cornullaz: mirtilloz: et silūz tā herbaz qđ fructūz descriptoz: et si talia rob paululū assaret: vt supra meli⁹ eēt. ¶ Si vō in fluxu tali cola prassina seu erugiosa appuerit. s. ī pulueris cristalli mirabilē: quēt: et ē mās talī sū p̄p̄u bezoar correctiū. ¶ Sz h̄ scito qđ ī dissiteria spodiū plus ceteri valz. psiliū vō. semē plātaginis vbi dolor ad eēt pūgitū: s. balaustie rose et n̄ exite pūctiōe magi valēt p̄dca tñ oīa ī cāu nro pueniūt sū magi et min⁹: istoz vō dof est. s. f. vlsqz ad. i. s̄oaco vactio vlt cū caprino lacte qđ cū lapidib⁹ seu eādē: ti calibe decoctū sit: vlt dare poteris cū aq̄ plātaginis vel rosaz minue vlt īfrascripto alie: sirupi modicū cōmiscēdo. vlt da cū aq̄ plūiali vlt ferrata seu cū succo plātaginis

seu portulace seu cū quīs p̄scriptaz rez succo seu aq̄ sublimatiōis ipaz. ¶ Et practicātes plimū de puluerib⁹ p̄scripti cū suis p̄tine ferculis aliqd cōmiscēt. Solers igit medic⁹ ex his oib⁹ vlt ex aliqb⁹ qđ sibi magi grata erūt poterit cōmistiōes facere qz ī modū pulueris ī sirupoz: for mā seu p̄fectionū. put te īfra docebo tibi cōmodius vltis erit. ¶ Cōposita ī B casu appropinata sūt troisci de spodio cū seie acetose: troisci d̄ terra sigillata d̄ berberis: descri priōe mēne. et d̄ d̄ d̄: aut de papauere ab. A. descriptos ī puluerē redige et qđ libuerit mō vtēre. ¶ Uel facias sic. et ē raf. Re. sumach. s. y. galie. s. i. pulpe gra. s. f. fiat pluis. ¶ Uel alr. Re. boliar. castanee spody se. acetose ro. berb. gumī ara. tosti pāis: vt supra p̄paratū. an. s. i. fiat pul. ¶ Uel facias puluerē de bolo ī B cāu mirabilē. Re. psily: fracti: x. s. seie plātaginis. s. y. gumī ara. boliar. an. s. i. f. fiat pul. ¶ Uel facias puluerē d̄ cellis qđ sic sit. Re. ro. ru. rob. gumī ara tosti pāis: vt supra p̄paratū psily cōbusti. an. s. i. coriādroz p̄paratoz arillarū vne passe. an. s. i. f. cieris pāni nigri celsoz: imaturoz an. s. y. fiat puluis. ¶ Raf. ī B casu dabat litargiry. grana. viij. cāphore. gra. y. f. assēs adeo B yētrē p̄stipare qđ si ī maiori dosi det p̄ triēniū īfirm⁹ nō assellaret. ¶ Uel vtēre plūere turturis qđ sic sit. ¶ Accipe turturē cū plumis ī c⁹ vtre īfrascripta cōq̄stata ponā tur. Re. acacie hypogstidos mirtilloz: coriādroz: p̄paratoz rū boliar. sāguinis dra. berberis arilloz: yuarū: passaz: sumach. an. s. i. cōq̄stet: et ex his turturē reple quā ī olla recode: et extracto p̄ae defurno exicca ī tñ. s. qđ ex ea fieri possit pluis. ne tñ fiat carbo caue. ¶ Aliq turturē cū plumis vna accipiūt et sil cū p̄dict puluerib⁹ ī olla bñ argilata tñ extracto p̄ae ī furno p̄mittūt qđ ī puluerē d̄ndū possit. ¶ Uel facias sic. Re. ossiū dactilloz: cōbustoz arilloz: yuarū: passaz: coriādroz: p̄paratoz mirtilloz: sūach. an. s. y. fiat pl. ¶ Dec cōposita qđ scripta sūt ab auctorib⁹ maxie p̄medat: posses tñ ex simplicib⁹ p̄scripti cōpōnes tuo mō facere qđ ī B plimū valerēt. ¶ Sz si īfirm⁹ tu⁹ talia ī forma pulueri recipe negret facias sic. Re. ex troisc. vlt puluerib⁹ p̄scripti quē magi libet. s. i. zuchari al. s. x. qđ dissoluat cū aq̄ ro. exctiōis calibis seu cū aq̄ ferrata vlt cū aq̄ plātaginis: et cū coctū fuerit adde defur ro. antiq. s. y. et fiat p̄fectio ī morsellis d̄ qđ ī p̄n⁹ pass⁹ vñū bolū īfirm⁹ tu⁹ recipiat. ¶ Uel talē decoctiōez facias cū aq̄ zuchaz: tuū dissolue. Re. berberis ro. ru. mirtil. sumach. gra. granati muzzi: arilloz: yuarū: passaz. an. s. f. cōq̄stet ī aq̄ ferrata fiat decoctio: d̄ qđ accipe. ll. i. vini citonioz. s. y. misce et zuchaz: tuū ī ista decoctiōe dissolue. ¶ Uel decoctiōez talē facias ex prunell siluestrib⁹: cornalib⁹: forbis nespill vlt aliqz taliū addēdo d̄ vino citōioz: vlt d̄ citonys p̄ frusta icis. ¶ Et posses decoctiōes istas ī aq̄ rosata vel plātaginis fa cere seu ī aq̄ subliatiōis q̄re: vel ei⁹ corticis medie seu folioz: mirtil vlt vge pastoris. ¶ Plima sūt qz ex p̄scripti simplicib⁹ qđ subliari possēt qz aq̄ eēt tibi ī B casu pueniēs. Ad ista ḡ tuā fāfasiā applica et cōueniētissimas facias cōpōnes. ¶ Ad ixtura qđ ī B casu plimū valet Re. cōfue ro. antiq. s. y. diacitonitē cū zucharo sine spēb⁹. s. iij. coriādroz: p̄paratoz berberis celsi imaturo. ru. spody. an. s. i. icorporē sil addēdo pap minue citonioz: sine spēb⁹: et sirupi d̄ mirtilis et mixtura ī debita forma fiat de qđ ī p̄n⁹ pass⁹ ad quātitatē castanee exhibe. Et ad idem valz diacitonitē de zucharo sine spēb⁹ solū: aut diacodion. ¶ In auroza vō et p̄ duas ho. an. cenā sirupū īfrascriptū deinde p̄be. Re. sirupi d̄ citōys mēne siue minue citonioz sine spēb⁹. aut sirupi de mirtilis. s. i. f. aq̄ ro. vlt plātaginis vge pastoris folioz q̄re: mirte vel de qđ volueris simplici sup̄ascripto. s. iij. misce et ī potu tribue. ¶ Sz si sirupū magrālē ad hāc itēdoez plimū valēt facer volueri Re. ro. corticē: mediāt q̄re: fructūz prunelloz siluestriū

Tractatus .I.

forbaz citioz p frustra icioz cornaliu sumach berberi
mirtiloz. añ. 20. f. vge pastoris radices simplici. añ. 20.
.i. fiat decoctio i aq plumali seu ferrata d q accipe lib. iij.
succe yue acerbe succi citonioz. añ. 3. iij. suchari. lib. ij. f.
et fiat sirup. cuius dos. sit. 3. i. f. vel. 3. ij. cu aqo supzascripti.
¶ Valet ite sirup de agresta vel de piris mesue. ¶ Pos
ses codē mō succū prunelloz residētia setā: vl' citony seu
forbe nespilloz vl' cornaliu seu alteri? siptici fructus vl'
berbe inlipizare qd in casu isto poprimū foret vl' quā vis
aqua de pdictis inlepiat: et si añ inlepiatōes in quibz pre
scriptoz calibē candere extigueres seu cādēs aux. nihil
supra. ¶ Dēs igr plima si narcotica q i cura fluxu iquātū
bz p os pueniēter exhiberi pnt i qd pns ca^m finē recipit.
¶ De narcoticis que idifferenter cuiq fluxui pueniunt.

CAPITVLVM.

Auctores in nro casu opiata plimū laudāt: sed
ea timorose exhiberi iubēt. 3ā. n. plimū q talia
sumere aui sūt ad plutonē celerū cursu trāsi
uerūt: et nedū p os dare suspectū ē: imo p sup
positoria seu colliria. ¶ Ingt. n. A. vidisse se q
ex opi o colliriū supposuit: et ad tartara p rectā lineā tāq
p breniozē meanit: vidi ego amicu q cū his dieb⁹ cuidam
tenasmoizati dormit si potēti suppositoziū opiatū iposuit
fer illū tā dulcis sapor inasit: vt itez dormiat. ¶ Ne igr
i talē errore cadas i ipoz exhibitiōe has attēde pditiones
q a nris auctorib⁹ accēpi: et maxie a pncipe aboali i de cu
ra fluxu absolute: et ab illo ioāne mesue. in de consolatiōe
medicaz intētiōe 2^a. caplo de his q laboriosa agitatiōes
sedāt. ¶ Pro q nō. q opiatoz qdā 3 mās fridas exhibē
tur: vt grā exēpli. aurea alexādrina et oppopira. aliq exhi
bēt 3 calas: vt ru. trociscata reges: et qdam tā i frida q i
cala idifferēter dāt: et maxie vbi de venenositate timet:
vt ē tyriaca. ¶ Sed finis rōe cui⁹ has exhibem⁹ put. p
posito pntet ē triplex. vn⁹ ē: vt debilitata mēbra p medi
cinā laboriosa vl' alia fluxu efficiētia pfortet. ¶ Scds ē
cū de farmaci aut hūozis venenositate suspitio cadit ad
illam extinguedā id libet⁹ ac securi⁹ dam⁹: et pp hūc fi
nē pp opatiōem solutiūoz laboriozoz tyriacā cōiter ex
hibem⁹: idē qd i oi fluxu i q suspitio cadit talis facim⁹: et
i pñ⁹ qdē 3 mō. s. nā in mā cala tyriacā cū zucaro ro. com
miscem⁹: i frida 3o eā solā dam⁹: vbi g de venenositate hu
mozis fluxu faciētis hesitaueris id andacter facito. Ego
āt i malignis disinteris id sepe feci et isfirmo dei dono bñ
succesit. qre 2^a. ¶ Terti⁹ finis pncipalis in casu nro ē vt
opiatā ipa fluxu ibibeāt et mēbra p fluxu lassata quietēt.
¶ Sz vt hos fines secure et nro cū honore et isfirmi habili
tate attingere possim⁹ tria pnsiderāda sūt. pñū opiatā ipa.
scds suscipiēs. tertiiū approxiatio cū tpe vl' approximitas
epis. ¶ Ex pte opiatoz caue ne vnq narcoticū seu aliq
vtutē hñs stupefaciēdi solū exhibeas. vt ē opiu cūcia suc
cus coriā dri poma mādragoze vl' eius radix papauer ni
grū iusqami semē vl' aliqd tale. ¶ Primo qz cū talia acu
ta sint effrenitāt et ad mēbrū celeriter trāseunt. ¶ Scdo
qz a tota suba venenosa quādā friditatē i corp⁹ hūanum
ponūt q ē cōplonis ipi⁹ corruptiua. ¶ 3° qz spūs agelant
et mortificāt sic. qz tādē opa vite exercere nequeunt: ex q
mineras vtutū alterāt et corrupūt. nā antiq cū eis aliquid
cōmiscere docēt: de qz vtute ē talia nocumēta phibere.
¶ Et iō si ex istis aliqd solū exhibuer⁹ suscipiētes ad pñz
vt plurimū ire coges: et suauiter qdē qz talia spūs agelant
mēbra stupefaciūt et cerebrū pñi vētriculi meat⁹ opilādo
eternū soporē iducūt: vt q piculū tale isfirm⁹ tu⁹ deuiter:
put statim narrabo facias. ¶ Et 3° ē qd ātquoz solers
ingeniū nos docet. ¶ Pro qz cū his cōmisce q ipoz vtutē
tem refrāgant tal⁹ vt nō facili effrenitēt: et ne tam libe
re ad mēbra trāsire queāt: veluti sūt mira olibanū sādā

racha et filia. ¶ Scdo illa cū eis cōmisce q ipoz veneno
sitate mortificēt: et p suū pñziū fit bezar: qd opy ē ca
stozē: cūcure: gētiana: succi coriā dri viticella: nigri para
ueris cassia lignea seu nigrū pig: leis iusqami nastureq
agrestis semē. bec et filia ad suā venenositate extinguen
dā sūt cōmiscēda q talii subaz subtiliādo mortificāt illā
venenosa ipfione phibēt. ¶ Tertiū illa cū eis pōe que
spūs viuificādo eos pfortet sic vt talii ipressiōib⁹ melius
resistāt: et p potissimū sit p crocū q spūs pfortādo ipoz
agelatiōem ac idispōez phibēt. ¶ Et 4° qd vtutū mine
ras corroboret talia eē dēt cordilia epatica stōatica 2^a.
qilia sūt spica doronicū zedonaria: carpopalsamus et filia.
nullū g narcoticū sine tali approxiatiōe pñzines: et añq
ista exhibeas p mēses sex: aut plures talii facere cōmix
tione pstat: vt ipoz debita fermtatio fiat: et h ex pte opia
toz se tenēt. ¶ Sz ex pte suscipiētis aliq qz pditiones
attēdūt. ¶ Prima qz isfirmū vt⁹ pñet. nā i vtute defecta
seu multū debili nūq pbeas. ¶ Scdo qz suscipiētem sp
actu calim: vel vtpñmū iueneris. nā si ipm repies pñue
fridū talia pbeere nūq debes: neq illi qz nisi magno
cū tiore q cōplexiōē fridā et sicā: seu fridā et hūidā nāl
habuerit. ¶ Tertia talia nisi mās p pte euacuātā cōpe
bēderis nūq exhibēda sūt: qd si oppositū fiat mās illas
igrossāt spūs agelāt sensū stupefaciūt digestiua valde d
bilitāt māt retinēt: q sit: vt paucis dieb⁹ trāfaci fluxu⁹ cū
maiori conamie ac seueris accidētib⁹ reuertet: vñ debi
liozes facti talē ipetū sustinere nō valēt et p subitis terrā
padisū adeūt. ¶ Et qz ex taliū exhibitiōe i pñ⁹ et si illa ac
cidētia ad tps getāt: qz pus crudeliōza postea succedunt:
talis mēdosa cura nūcupat⁹: veri⁹ tñ pñticiōs: et h ē cā q in
fluxib⁹ colica b yllaca i dolorib⁹ stōaci et silib⁹ isti rabidi
indei atqz trouātuli cōiter: vt boni aliqd pño occursu fa
cere videāt: vñ sedato dolore pecunias recipiūt: et ab in
firmo discedūt. Lūq fluxus qz pus crudeliū infestet q
ipē male se repperit: aut q nō debite fuerit gubernat⁹ in
putāt astates et illū i bono statu reliqse dicētes. Q bone
tpe qz isti christianoz inimici pfidi ad stigā paludē trās
mittūt. ¶ Quarta pñticiō ē vt his solū adhibeas in qbus
videtis nihil qd adhuc approximatū ē pñuissē: cū videas
infirmū tortionib⁹: et dolorib⁹ pñue sine mīa molestari
vñ añq ad narcoticoz exhibitiōem deuenias: oia illa ex
perire p pus: et sic in casu isto talia tanq de ceteris despe
ratus exhibeas. ¶ Si q isfirm⁹ tu⁹ tortionib⁹ et dolorib⁹
molestet: ipmqz calidū sp iuenias. et mā p maiori parte
artificial⁹ fuerit euacuata: siue nāl q. xv. die transacta
verisilr eē d3 sibi poteris ex pscriptis narcoticis qd magl
libuerit exhibere: et h sūt pditiones q ex pte suscipiētis
pnsiderāde sūt. ¶ Restat nūc d tpe exhibitiōis aliqd dice
re: qd cōmodius eligi in sero mō a cena q pauca et faci
lis eē d3 digōis: et p horas qtuor ad min⁹ distās fuerit. tūc
enī formū iduciet humoz agitatiōez atqz motū sistit: et
h i cura fluxus pncipal⁹ qrim⁹. ¶ Posset et mane stoma
co vacuo vl' ieiuno vbi infirmū illū tediosa illa mordica
tio integra nocte vl' qsi pñue molestauerit talia pñl⁹ ex
hibere correctā. s. put te infra docebo. ¶ Sed sup cibis
ea nullaten⁹ exhibeas: qd ad mēbra cūz cibo facile pene
traret: et nocumēta tacta leuiter iducerēt: vt padue i vno
semel expientia noui. nā cōsodalis vn⁹ me⁹ nobilē quan
dā adamabat: et pdite cum qdā antiq mulier q de nocte
cubabat: q erat: vt antiquoz mos ē: breuis somni: qd solū
ne amātiū tā ardēs desiderii cōplecterēt ipedimto erat
ille at bon⁹ vir vidēs se a tā leui ipediri cā: aquā opiatam
confecit: quā in potu vetule pandam amasie tribuit: illa
autem que huius rei non minus impatiens q illi erat de
ea in vino quod verula sumpitura erat in cena commi
scuit: et in maiori certe quantitate q fuerat paupercule

vetule necessarii q̄. 30. ho. et ultra continue stupida. imo vō mortua remāsit: s̄ tādē medelis multū enigilata p̄ annū si nō vltra tā mēte q̄ corpē sopita fuit: ne igr̄ ifirmo tuo veluti illi vetule p̄tingat nūq̄ exhibeas narcotica sup̄ cibū: et añq̄ ea appropinquare audeas p̄ditiōes p̄dictas bñ nota: quas diligēter obserua. ¶ Opiatas igr̄ q̄ scdm̄ p̄dictam doctrinā magis correcte: et q̄ vsui ēt frequēti nobis magis sūt amō describā. ¶ Quaz̄ p̄ma. R. opy. sandarace thuris mirre croci. añ. 3. i. berberis sumach mirtilloz̄ añ. 3. f. cū mīna citonior̄ seu aliq̄ ex p̄dictis sirupis massā p̄fice: cui cū vsus tibi fuerit necessarius pillulas tres ad q̄titatē ciceris fac: q̄s infirmo tuo fm̄ dñi ordinē dato. ¶ Uel facias sic. R. gallaz̄ ameos thuris. añ. 3. i. opy. 3. f. fac cū mīna massā. et vt supra pillulas p̄fir. ¶ R. 2. R. at sic facit. R. ameos mirre castorei. añ. 3. i. croci opy. añ. 3. f. et pillulas fieri iubet: vt supra. ¶ Altr̄. R. balaustiaz̄ acacie galle mirre et thuris sandarace. añ. 3. i. opy. 3. i. et fiant pillule. ¶ Uel facias sic. et has plurimū cōmēdat. R. af. R. semis iusquiami albi opy. se. papaueris albi balaustie thuris. añ. 3. i. mirre sandarace croci ameos. añ. 3. f. misce et mō q̄ supra pillulas p̄fice. ¶ Ego at cōter his vsus sūt: q̄s tñ in B casu mirabiles inueni. R. opy. 3. y. iusgami albi papaueris nigri castorei. añ. 3. i. croci sandarace thuris mirre ameos. añ. 3. y. spice feminis nasturcy cassie lignee añ. 3. f. ex qb̄ pastā ac pillulas. vt supra cōpone ista per optie correctā sūt quas ī casu isto secure dare poteris. S̄ q̄ plurimi ī forma pillularū ea recipe nequeunt: facias illis sic. accipe ex puluerb̄ sup̄scriptis. 3. i. et mell. lib. 3. et fiat p̄fectio quā p̄ mēses sex ī fermētatiōe p̄mitte ei do sis sit. 3. y. ¶ Aut cū melle illo p̄de. 3. i. f. p̄scriptoz̄ puluerz̄: q̄ erit p̄fectio satis dīcata adhuc: s̄ tūc dosiz̄ diuue ¶ Uel altr̄. R. ex pasta sup̄scripta. 3. f. q̄ iam p̄ mēses aliq̄t cōposita steterit: deinde accipe suchari. 3. vi. dissolua: cū aq̄ ferrata vel cū aliq̄ ex ags sup̄scriptis: et cum debite fuerit coctū pastā illā pulueriza vlt̄ secū altr̄ misce et facias p̄fectiōem in morsellis de qb̄ a. 3. i. vsq̄ ad. 3. f. ex bibito. ¶ Ac ne erroz̄ ī dosando cōmittat postq̄ p̄fectio tua factā ē seu qd̄ vis aliud opiatū cā pōdera: et q̄t opy graua in totā cōpōem ingrediūtur exaia et totū talē ptire q̄ in dosi vna nō plusq̄ tria grana opy remācāt. Si igr̄ erroz̄ cōmittere nō vis opiatas oēs dicto mō calculabis. ¶ Solet alia p̄fectio ī B casu multū vtilis fieri talr̄. R. storacis liqui. castorei opy semis iusgami albi: mirre croci assari thuris ameos añ. 3. i. mellis lib. 3. et fiat electuariū. dosis ē a. 3. y. vsq̄ ad. 3. iij. et si libz̄ cū sucharo facere pone. 3. viij. suchari: et fac ī morsellis tuo mō p̄fectiōez̄. et dos̄ erit a. 3. y. vsq̄ ad. 3. iij. ¶ Uel facias sic: et est in isto casu optia. R. ameos sādarae olibāi cassie lignee croci añ. 3. i. iusgami albi papaueris albi. añ. 3. i. f. opy. 3. y. berberis spody granoz̄ granati muzi celsi imaturi añ. 3. y. cāphore. 3. i. mellis dispūati. 3. y. et fiat electuariū: de q̄ mētib̄ trāfactis sex. a. 3. i. vsq̄ ad. 3. iij. audacter exhibito. ¶ Qz̄ si vis cū sucharo ī formā solidā facere fiat ex puluer̄ isto troscisci vlt̄ magdaleon et dimittat p. vi. mēses ī ymbra d̄ sicari: et cū ip̄is. 3. f. et zuca. lib. 3. fiat ī morsell̄ p̄fectio dos̄is. 3. iij. ¶ Ad idē valz̄ reges. 3. y. ¶ Pro delicatis alias hūc sirupū ordiaui. R. vge pastoris plātaginis caude egne. añ. 3. i. f. se. iusgami albi papaueris nigri radice mādragore añ. 3. i. mirtilloz̄ sūach berberis arilloz̄ yuarū passaz̄ hypogstidos coriādroz̄ p̄paratoz̄ añ. 3. f. cornaliūm nūcro. xxx. nespilloz̄ sōbaz̄ añ. nūcro. xy. aquasit̄ et fiat decoctio ī lib. viij. aq̄ vsq̄ ad tertie ptis p̄sup̄tōez̄. de inde collect̄ et ī collatura dissolue suchari lib. iij. et cū albu mine ouoz̄ recētū clarificet. deinde ad facellū seu staminiā distillet: et distillat̄ ad formā vsq̄ sirupoz̄ decoq̄ et dū sic decoq̄ ī infusidē res ifrascripte ī pecia rara ligaz̄

te p̄maneāt. R. croci pipis lōgi cassie lignee thuris sandarace añ. 3. iij. opy. 3. y. q̄ssata liget̄ ī pecia et ī sirupo cōtinue ifusa maneāt cūq̄ coct̄ fuerit fortiter exp̄matur et vsui talis reseruet̄. cui dos̄is sit ab. 3. i. vsq̄ ad. 3. i. f. cum aq̄ ferrata seu aliq̄ ex p̄scriptis. ¶ Et si libet accipe ex sirupis seu iulep̄ supra descriptis. 3. iij. et de appropatis ags 3. viij. et de nouo clarificet̄ cū q̄ ī clarificando buli croci opy añ. 3. y. pipis ameos thuris sādarae. añ. 3. f. colef. et fiat p̄ vicib̄ duab̄. ¶ Uel. R. rosaz̄ sumach se. iusgami berberis et de alijs sup̄scriptis p̄ libito et ī qb̄ ags vis decoctōez̄ facito: ī q̄ opiz̄ cū suo correctiōe buli et hēbis rē delicatā et tuo infirmo bñ vtilē: cōmifcet̄. s̄ opiz̄ correctū: vt supra te docui. nā sirupi seu decoctiōes mō q̄ supra p̄perate ī isto cāu mirā opatōz̄ efficiūt. illi at pauce mae derelictē furiositate ip̄rimūt. ea getant. membra lassata p̄fortāt. sōnū suauē inducūt. et fluxū sistūt. p̄ qd̄ p̄scriptis p̄ditiōib̄ obfuit̄ nihil ī isto casu p̄stanti. ¶ Et in B narcotico p̄ doctrine finem impono.

De his q̄ ab extra appropinquanda pueniunt dyarico fluxui a colera pueniētī inquātū fluxus ē. CAP. VIII.

Descripta sūt q̄ ab intra fluxui dyarico a colera pueniētī inquātū fluxus pueniūt. Restat mō exponere q̄ ab ex appropinquada sūt: vt vñctōes epithimata emplastra enchatismata stupbe suffumigia suppositoia clisteria: et ex his sūt aliq̄ narcotica aliq̄ n̄nullū tñ istoz̄ vllō mō ī pñ appropinques. nā p̄ ea ad intra mā reuocat̄: q̄ fit: vt fluxus augeat̄: q̄ si fuerit narcoticū et mām susterit et fluxū p̄ sup̄fectionem itereptat̄ pauculos ifra dies maior cā et seuiorib̄ accidētibus reuertet̄: q̄ ī casu tūc vlt̄ plurimum moriūt̄. q̄ si tūc tua fuerit itētiō illā derelictā mās getare ifrascripto mō et ordie put te docebo vtere a narcoticis pñ sumēs. ¶ Ut q̄ te ad actū practicū deducā facias sic. R. olei. ro. 3. y. olei masticiis: olei citonior̄: olei mirtilloz̄ añ. 3. f. misce et ex isto calido quātū ifirmū tu tolerare pōt ab ymblico ifra tot̄ vter iungat̄. deinde puluere ifrascripto salipizet̄. R. masticiis. 3. f. gallaz̄ ro. ru. añ. 3. i. f. et fiat puluis. et nō q̄ ista ī corpib̄ rare texture maxime valēt et p̄cipue pueris et infantib̄. ¶ Uel facias sic. R. oli mirti olei ro. olei citonior̄ olei masticiis añ. 3. i. acacie hypogstidos lity s̄guis dracōis teri sigillate gūmi arabici costi dragagati añ. 3. iij. ex his B mō vnguetū facito. accipe olea sup̄scripta: cū qb̄ misce succi vge pastoris: succi coznaliū vlt̄ alicui alteri fructū stipitici. añ. 3. i. f. sil bulliat vsq̄ ad succoz̄ p̄sumptōem: deinde adde modicū cere: et cū incipit ifridari adde pulueres et alia sup̄scripta: q̄ facta ī mortario totū pōe ac pap̄ aceti secū: et incorpa cum 3. i. succi plātaginis: et ex isto ab ymblico infra vter vngatur sil et renes. ¶ Uel facies sic: et ē aliud boni mēse. R. ro. ru. sumach. sandaloz̄ al. et ru. spody sanguis dra. ca rabe balaustiaz̄ acacie hypogstidos gallaz̄ galie muscate corticū mādragore: corticū granatoz̄ añ. 3. iij. cāphore 3. f. succi extremitatū vitis mirte aceti añ. 3. iij. deinde accipe ordeī. et ē ordeū torrefactum ī casu isto. 3. iij. gūmi arabici. 3. y. granoz̄ mirti. 3. f. bec tria puluerizata misce tur cū liq̄rib̄ sup̄scriptis: et per diē et noctē ī ifusidē maneāt. et bis postea adde olei mirtilloz̄: olei citonior̄ ro. añ. 3. iij. olei masticiis. 3. y. coquāt̄ sil dōec mell̄ spissitudinez̄ bēant: cūq̄ tepere icipiūt adde pulueres et alia sup̄scripta: et vnguetū fac: cū q̄ vter et renes vngant̄. vel de cosuppētā extēde: quā tūc locis applica p̄dictis: ē. n. efficiat̄ medicamē ī B casu. ¶ Uel facias ep̄lastz̄ tale puenientissimū. R. hypoquistidos lity añ. 3. i. farine tritici. 3. y. succi plātaginis q̄tū sufficit renib̄ applicabis: ac ventri sub ymblico apponantur. ¶ Qz̄ si ī forma epithimatis facere liberet̄. R. masticiis thuris acacie: alluminis

Tractatus .I.

succi ro. balaustiarum sies memite. hypogstidos: feminis iniqui: corticū mādragore añ. partes equales. terāf: et in aceto distēperētur: et cū isto renes ac vter epithimētur. **¶** Uel alr. B. mastice thuris aluminis: acacie bipo quistidos: balaustiaz rof. sandaloz alborū et rubeorum añ. ptes equales. terāf: et distēperent cū succo citonio rū mirti: virge pastoris plātaginis: vel cū aqua rof. parū acetū addito: et epithima locis p̄dictis fiat: poteris etiā ex quouis succoz stipticorū fructuū seu herbarū stipticarū miscēdo aceti par: et epithima puenientissimū tuo modo facere. **¶** Et si narcoticis vti libet: poteris cum his q̄ dicta sunt succū iniqui cōmiscere: et ne dū cum epithimari bus: sed cū ynguētis silt: q̄ si fortius hēre volueris: cō misce opū. **¶** Et si vis modo Rasis facere. B. balaustia rū: cupullaz glandiū: acacie thuris: mirre: opy iniqui añ. ptes equales distēperētur cū aceto: et loca que dca sūt illinias: deinde suppone bombacē. vel de tonsura drapo rū tandiu dimittātur q̄ talia per se cadāt. **¶** Uel aliter facias: vt Auicēna docet. B. opy seminis iniqui albi añ. partē vnā: cupullaz glandiū: acacie: balaustiarū: thuris: mirre añ. partes qnqz. icorpozētur cū succo iniqui albi aut succo corticū papaueris: seu cū ipoz decoctione. et ex isto ventrē et renes illinias. **¶** Nūc de enchatismatibz a quibz practicanū plurimi incipiūt: cūqz ism? ab eo egredī: et in lectū itrat: ynguētā: emplāstra seu epithima appoximāt: qd tñ bene et regulariter sit: qz vtpluri mū ab istis yncionibz? epithimatis? seu emplastris icho antab eis pncipiū facere libuit: successiue enchatisma faciēdo. **¶** Facias sic. B. rosaz rubeorum: gallarū: mirre plātaginis solide maioris: corticū gladiū: castaneorum corticū medianoz querc? añ. coquāt in aq̄ ferrata: sexta pte aceti addita: i qua tuus infirm? añ cenā et añ prandii sedeat. **¶** Uel facias sic: et efficacissimū. B. corticū pruni querc? cornalis: citony: nespilloz añ. M. y. rosaz plan taginis vtriusqz cōsolide radice: et folioū cameleūte: pentaphylon radice quere? añ. M. i. balaustiarū sorba rum: glandiū pumelloz siluestriū: nespilloz immaturo rum cornaliū añ. pugillū boliarmeni: san. dra. sumac. mir tilloz añ. 3. y. aqua sēf: et bulliant in aq̄ pluuiā vel fer rata sexta pte aceti addita: que tñ dū nigrescat bulliat: in aq̄ postea: vt supra sedeat: poteris enchatismate fctō ex yncionibz p̄dictis emplastris seu epithimatis? tuo infir mo qd libuerit facere. **¶** Et si enchatismata ista stupe factina facere libet: ex corticibz mādragore iniquo vel papaueris in eis p libito ponere poteris. **¶** Uel ex p̄ scriptis narcoticis in yncionibz? epithimatis? seu empla stris. post enchatisma yncionem facere: et in B casu erit B puenientissimū fctū. **¶** Suffumigia poteris ex fumo en chatismatū facere. q̄ erūt in isto casu puenientissima mul tū vel quouis p̄scriptoz siue simplex siue cōpositum sit idē facere poteris illud bulliēdo: vlt supra carbonēs ponē do: vel hēas candētē lapidē sup que acetū pycias vt isir mus p annū recipiat fumū. **¶** Uel facias fabas cū corti cib? in aceto decog et suffumigiū fac. Uel pone hipogsti dos seu acaciā sup carbonēs. et idē facias. **¶** Uel facias qd pluries expt? sū. accipe anguillā vnā et pone in vase car bonib? repleto et cū perforato coperculo talr clauso qua anguilla egredi neqat et infirmū sup fumū talē suffumi ga. **¶** Et si narcoticis vti libuerit accipe ex supra scriptis qd vis et cū illo sub prunis posito suffumigiū facito: et B ex trocis. seu pasta narcotica ex q̄ pillule pfici debēt cō uenientissime fiet. **¶** Si scripta n̄ ptulerit: et libet ad sup positoria trāsire facias sic. B. lity acacie hypostidos: cere citrine. añ. 3. f. fiat suppositoria cū succo licophāti pentha filonis plātaginis aut virge pastoris que sint filo appēsa vt p libito extrahi possit. **¶** Uel facias sic. B. gallarum

masticis: cere citrine sumac. spody: corallozum vtriusqz acacie hypoquistidos. añ. 3. y. fiant suppositoria cū p̄scri ptorū succoz aliquo: et sint appēsa filo. **¶** Et si hec opiata facere libet adde in recepta pria. 3. y. opy mirre. 3. i. f. cro. 3. i. **¶** In scōa vō adde. 3. i. opy. et storac ligde et sandara ce. añ. 3. y. cro. 3. f. et fiant vt supra suppositoria q̄ si cōmo de ex istis fieri nequeāt adde cere citrine quātū sufficit: ad hoc vt se teneant. **¶** Uel facias sic. B. acacie hypog stidos lity masticis thuris: croci radice mādragore: semi nis iniqui. añ. 3. i. opy. 3. i. y. fiant vt supra suppositoria que in casu isto multū conueniunt: et maxime vbi in ano fuerit ardor vel pūctura. **¶** Uel facias sic. B. thuris gū mi arabici lity corticū radice mādragore: hypogstidos croci. añ. 3. y. cere citrine. 3. y. fiat suppositoria cū appen so filo. **¶** Si at clisteribz? vti volueris a pncipio lauatiua pueniunt: et talia multū laudo: ne. f. mā illa colerica acuta in intestinis adhereat: et ipsoz in villis infiltret: qz de fa cili tūc disinteriā efficeret. imo si prius tale clistere lauati uis feceris q̄ restrictiū pualebit. **¶** Facias ergo sic. B. aque ordeī lib. i. f. olei rof. 3. y. onoz recentū vitellos duos: pulueris zuchari. 3. i. f. et fiat clistere: et si vis magis absteruiū ipm efficere: adde in eo mellis ro. 3. y. et cliste ria ista per eā q̄ dicta ē cām valent plurimū in casu isto et. **¶** Restrictiū vō sic facito. B. rosaz virge pastoris: nespilloz quercus: ac citoni. añ. M. f. mirtilloz sumac. gal larū balaustiaz añ. 3. i. f. risi et panici lentiū excoctatāz añ. M. i. aqua sēf: et bulliant in lib. vi. aque pluuiā et ferrate vsqz ad p̄sumptionem tertie p̄tis: de qua acci pe lib. f. in qua dissolue tres vitellos onoz recentū affa toz: et ex puluerib? supra scriptis nō opiat. 3. y. olei rof. 3. y. f. fiat clistere. **¶** Et vbi fuerit magnus ardor sic q̄ i testinoz excoctationē timueris B. succi plantaginis fctā residētā lib. i. et cū vitellis onoz pulueribus supra scri ptis ac rof. oleo clistere vt p̄mo facias. **¶** Et si talia cliste ria narcotica facere volueris: d corticibus mādragore ac iniquo in decoctione adiungi facias. et loco supra scri pti pulueris adde pulueres opiatos: et hēbis clisteria hoc in casu puenientia: maxime vbi punctura et ardor fuerint icensi. Et hoc de yncionibus: epithimatis: stuphis: suf fumigis suppositorijs et clisteribus que in cura diarie colerice conueniunt.

¶ De cura accidentium que dyarie et ceteris superuenire possunt. **CAP. IX.**

Accidentia que colerice: dyarie: ac ceteris flu xibus superuenire solent: sunt virtutis: casus prostratio appetitus: scotomie vtigines: et qd plurimū ē ardor: tortio ac intolerabilis dolor: **¶** Quātū vō de subleuāda virtute de sincopi et appetitus p̄stractione facias. put te i de regimie sex re rū nō nālūm ifra docebo. **¶** Scotomie vō et vertigini succurre cū diuersiū de quibus te copiosū feci in caplo sexto. Et si qd ad hāc intēdōm capiti appropiare libet. a caplo pprio de vtigine succursum pete. **¶** Tortioibus vō ardori et molestissimis doloribz q̄ de hui? magis sūt in tentiōe capli put statim dicā fac. Sed anteqz ad actum practiciū te reducā. nō q̄ p̄iusqz ad quēis narcotica trā seas experiri potius oīa debes: et si per eā talia mitigare velles: id potius q̄ p̄ intra facito. **¶** Ad ardoris q̄ ac do loris tortionis mitigatiōem mā. f. expte colerica mordē catiua acuta si fluxum i p̄n? fecerit mām ipām p pri? eua cua. nā si ea remanētē dolorē sedaueris: cū verisimiliter dolor ipse molestus magis succedere debeat: sine piculo nō erit isfirmus. sed a p̄n? aliquot diebus transactis et mā fm eius pte maiorē euacuata poteris mitigatiuis: q̄ ordi ne quodā ifra ponā vti ab extrisecis applicādis exordiū sumēdum. **¶** Vbi ḡ dolores ac tortiōes isfirmū sine miā

molestauerint: modo materiei partem maiorem euacua-
tam putes. Accipe cimini cōquassatū: et in aceto die cum
sua nocte dimissum: et in sacculo positū: in aceto illo buli-
re facias exp̄sum loco dolēti calm appone. ¶ **U**l facias
sic. R. succi pomorū siluestriū imaturoz: succi plātiginis
aceti. añ. ptes eq̄les. calefiāt et petias seu filtrū in co molli-
tū dolēti loco applica. B. n. epithima in isto casu mirabilr
sedare solet. ¶ **U**el alr. R. furfuris ros. rub. añ. ptes eq̄-
les in sacculo ponant: et in aceto buliāt: et postea applicen-
tur: et cū p̄dicta oīa ifridari incipiūt: sepe et sepius cata repo-
nant. Quisat tñ esto ne tā dictoz q̄ dicēdoz actuali cali-
te māz illā collicā q̄tūcūq; paucā in ebullitiōe ponas: et in
B bñ aduertere. nā de facili itestinoz excoiationē induce-
rent: et disinteriā efficierēt. ¶ **I**te poteris in casu isto cum
florib⁹ tasibarbasi in aceto bulitis sacculū facere: quē lo-
co dolēti suppone. ¶ **U**l. R. ro. ru. reste bouis: floz tax-
barbasi. añ. M. y. cimini p̄ diē cū nocte in aceto remolli-
ti. lib. i. f. oīa ista sil cū aq̄ pluuiā buliāt: vel ferrata sexta
pte acetū addita: et in tali decoctōe buliēt spōgia ifundat
q̄ exp̄sa ac cala q̄tū ifirm⁹ sufferre poterit ad locū dolen-
tem applicet: cūq; ifridari incipit calida iterum reponat.
Ista p̄o doloris sedatione maxime conueniunt: cūz quo
etiam retentiūam confortant.

¶ **C**u si in isto casu enebatissima facere libet: ad sedationē
doloris magis q̄ ad retētiūe p̄fortationē respectū hūdo:
vbi māci pte maiore euacuata p̄saueris audacter utere:
q̄ in puocatōe sudoris. s. ca. vi. descripta sunt et successiue
locū dolētē ex oleo cāmilio ac anetio mixtū iunge. talia
n. dolorē sedāt: et māz diuertūt: eāq; p̄ sudorē euānt.
¶ **U**l facias sic. R. camomille melliloti ro. ru. absinthij
fici. añ. M. y. anisi maratri. añ. 3. iij. se. lini fenugreci. añ.
lib. f. fiat decoctio: et i cā spōgia ifunde: qua vt supra vtere.
Sed semp̄ anisat esto: ne colerā illā in ebullitiōe ponas. qz
vt dñ est de facili itestinoz abrasione iducet. ¶ **I**te
aliq̄ v̄tosas sine scarificatiōe sup̄ dolētē locū applicāt: vel
in circuitu: et in hoc casu mirabilr sunt iuuamēt: qz vbi mā
paucā fuerit dolorē sedāt: ac fluxus sistūt. ¶ **L**igaturas
dolorosas ac alia diuersiua poteris f3 p̄scriptos canones
q̄n libuerit facere: quia. v3. in casu isto multū p̄scripta stu-
pefaciēdi h3 nān. Si q̄ libet ex narcoticis q̄ descripta sūt
tuo mō mixtionez fac: et in casu isto stupbis et suffumigis
clisteris ac suppositozijs: in q̄b⁹ stupefaciēdi v̄tus iest vti
poteris: f3 in ca. 2. descriptos canones diligēter obserua.
¶ **S**olemn⁹ ē q̄ dolorē sedāt p̄ os plima daret: q̄ ē pul-
uis cornu cerui vsq; et loti cūz vino calō in potu dat⁹: q̄ ne-
dum in casu isto: v̄ez in colica et iliaca multū valet. v̄etris
n. dolores oēs potissime sedat vt exp̄ientia sepe notauit.
¶ **C**u si in mitigatione doloris ad narcotica p̄ os sumēda
trāsire necesse sit: septimum ca. tibi plima cecidit. ¶ **A**rdo-
ri v̄o in anno exñti vbi alia nō ptulerit cum suppositozijs
opiatīs in p̄ximo ca. descriptis succurrere debes: p̄ditio-
bus tñ ibi positīs obfuitis: illa. n. ardorē ac dolorē tortio-
nem mirabilr sedāt. ¶ **S**i ḡ ordiate his q̄ descripta sunt
vsus fueris diarie accētib⁹ facile succurres: et potissimuz
dolori punctioib⁹ ac ardori: que q̄ cetera diarie accētia
ad se frēq̄ntius curā vocant: et in hoc finis eoz sit cum q̄
bus accidētib⁹ succurrere debes.

¶ **D**e regimie sex rerum non nāliū conueniente diarie
colerice

CAP. X.

N cure diarie a colera acuta mordicativa pue-
nientis finē faciā sex rez nō nāliū regimen in
hoc caplo erit describēdū: et illud potissimum
q̄ fluxui in q̄tū bui⁹ uenit: cū de eo q̄d mae
attinet cōpediose: et si paucula supra descripse-
rim. ¶ **S**i itaq; aer in p̄n. auginēto et statu ad caliditatem
tpatū declinū. nā vbi frid⁹ eēt accētraret māz ac diariā.

augeret. et de facili i disinteriā trāsiret. In declinatōe v̄o q̄
friditati attineat: p̄stat: qz c̄neā calitatē in mēbris dereli-
ctā p̄tēperet: ac illi colē calitatē rep̄mat. ¶ **T**imor ac tri-
stitia et ira magis vitāda sunt: et letitia quis mō ifirmo de-
tur: siue p̄ cātilenas: siue p̄ histozias dlectabiles: siue quō-
libet alr. uenit: vt. f. selle et accētiū seuoz: si qua cū iuafe-
rint obliuiscat. ¶ **E**xercitiū tpatū laudo. vbi tñ flux⁹ ni-
miū molest⁹ fuerit: qes magis uenit. ¶ **S**on⁹ in declina-
tione solito lōgiōz eē dz: in alijs v̄o tpi⁹ si p̄suetudo eq̄lis
fuerit: v̄ez absolute in q̄lz fluxu plus ab auctorib⁹ cōmē-
dat: q̄d sit: qz vt in plib⁹ p̄pter flux⁹ molestiā mēbra in ge-
tatione laxant. v̄ez resoluūt: et alia plima iducunt accētia.
¶ **S**on⁹ aut laxata mēbra refouet: māz getat: accētia sedat:
et fluxū sistit: ex quo p3 q̄ rōne hoz uenit: f3 vbi mā pli-
ma foret acuta et mordicativa: cū denā somni sit: māz flux-
us retinere nō sice⁹ p̄lixitas cōueniret in p̄n. q̄ mapie.
¶ **Q**uātū v̄o ad cibū et potū cū retētiue ac fluxui magis at-
tendere cupias minus de potu q̄ fieri pōt: vt in c. 7. dñ
est tribuēdū erit: et supra dextrā pte ifirm⁹ dū cibā iaceat
coxa dextra sursum tracta. ¶ **E**t ante q̄ cū cibes v̄tutē p̄-
spice. dñ cōplōnē: etatē: p̄suetudinez: et talia successiue
q̄litatiue et q̄titatiue. nā v̄bigrā fabe: et alia h3 cibaria: di-
gestiōi rebellia sunt: q̄ a nōnullis auctorib⁹ cōmēdanē nō
nisi grossis rusticis et assuetis exhibēda sunt. plimi. n. valī-
tudiary exñtes talia digerere nequeūt. quō ḡ ifirmi: Ex
quo p3 quozūdā vulgariū medicorū error: qui idifferēter
fluxu elaborātes cibo pene ip̄mutabili oēs cibāt. ¶ **P**a-
rū q3 et sepe dādū erit et in p̄n. pastus ex descriptis in. c. 5.
p̄fectionib⁹ seu mixturis ad castanee quantitātē tribue.
¶ **A**quā ferratā aut cisterne cū sucharo ro. antiq̄ mixtā
bibat: vel accipiat minue citonioz sine sp̄b⁹ vel alicui⁹ ex
descriptis in ca. p̄dicto syrupis. 3. i. aq̄ ferrate vel cisterne
3. y. misce: vel poteris succi berberis: aut citonioz vinum
cū aq̄ quā bibiturus est infirm⁹ pro libito misce: et talis
sit sibi pot⁹ q̄n māducet. qz si loco azalis candēs auruz q̄
facturus es in aqua ferrata pluries extinguet p̄ualebit.
¶ **C**linū nullo mō uenit. si tñ ifirmus tūns ab eo absti-
nere nō valet: sic lassius plib⁹ accidit: sit vinū nigrū stipti-
cum aq̄ p̄dicta limphatū: vt pot⁹ limphata aq̄ q̄ limpha-
tum vinū appellari possit. ¶ **L**ōueniētes carnes sunt ca-
preti vitulorū lactatiū: lepuleuloz cuniculorū: polastrozū
iuuenū gallinaz: caponū: p̄dicū: fassanoz: turturū: auicu-
larū rubaliū. Siluestres tñ carnes et maxie leporine q̄ flux-
um a p̄etate sistūt teste Rasi q̄ domesticce eligant⁹ po-
tius et oēs asse q̄ elix: q̄ cū berberis sumach silr coriā dri-
pparati mirtilorū antera et silib⁹ farciēde erūt. Loctana q̄
qz frustrati scia carnib⁹ his imissa: nespule: itez citri: et stu-
ptici fruct⁹: vt corina. sorbe imature: prunella imatura cel-
sa seu p̄otica pira v̄. ¶ **E**t ne obliuiscaris in gbuscūq; as-
sādis carnib⁹ none cere paz imittere: et si his elixis car-
nib⁹ vti libet cū his q̄ imēdiate deā sūt faciēde erūt: cera
tñ dimissa et i aq̄ mō q̄ supra ferrata seu cisterne decoq̄t.
qz si eas ex his tūc farcire nō libet vnuz: seu ex dictis pla-
ad buliēdū ipone: et si pulueres fuerit eos in petia rara li-
gato. Ex his igf carnib⁹ ptusuz: vbi op⁹ sit facito: in q̄ agre-
ste paz: vel citonioz vini seu berberis succi iponere pote-
ris: tūc. n. gustui gratū magis reddet. ¶ **L**ōueniētia fer-
cula sūt ex panico: ripo: milio fractoq3 ordeo paululum
vstulato. Rasis fabas in aceto in hoc casu excocticas
multū cōmēdat: ipsaz q3 farina landat: et farina corticuz
ipsarū q̄ i sistēdo fluxū p̄ualent: et talia in modū p̄sane in
suarū brodiū carniū cognari p̄st. tales tñ fabe sint i ace-
to decocte: vt in p̄n. b⁹ capli dñ est nō nisi grossis rusticis
exhibēde sunt. ¶ **I**n isto itē casu febre nō exñte lac mul-
tū cōmēdat vacce. f. cū sit valde grossum: aut capre: verū
id laudo magis: et si nō ita grossum existat: stipticū tñ est:

Tractatus I.

vt ex ei⁹ p⁹ nutritio. est q⁹ isto in casu pueniens magis q⁹ istoz exhibueris cu cadenti calibe seu auro: aut lapidib⁹ in eo plicis exticis decoquant⁹. Ras. aut cu eo aq⁹ ferrate ta⁹ tude miscebat: vt ex p⁹dicti sepe stipticis fructibus q⁹ alijs cu ea p⁹ pus bulire faciebat: et ea postea i lacte ad buliedus comiscebat: vt in lacte ipo succu berberis: vinu citonior⁹. aut agrestia ponebat: et postea bulire pmittebat: q⁹ aq⁹ seu succ⁹ ille iposuit⁹ erat solut⁹ et lac igit talr pparatu mltuz in coi vsu cu cadenti calibe seu auro vt ignitis lapidib⁹ aq⁹ illa comiscendo decogit⁹. Et si p⁹ ifirmi debilitate distillatu facere nece sit. R. mirtiloz sumach berberis an⁹ theze coriandro pparato p. an. 3. ij. coquant⁹ et in aqua ro. buliat modico vini citonior⁹ seu berberis addito: tali ro decoctoe carnes ex qb⁹ distillatu fiendu erit per horas duas ad min⁹ remolliri pmittas: successiue in vase duplici distillatu fac ducatis quot libet additis i fundo. Distilla⁹ to itaq⁹ facto laminam lauri ignita in eo plicis extigue: ad .n. mire vtut⁹ pstrata restaurat: et ex qb⁹ libz carmib⁹ ipz facere poteris: et h⁹ diarie colice vitio totius puenietis cura fine recipit: q⁹ illi q⁹ puenit: q⁹ ex mordicantib⁹ humorib⁹ q⁹ lescit⁹ fuerit puenit. Et si a cola prassina seu erugio⁹ fa⁹ fiat: esto euadit ppaucissim⁹ in pnosticis supra patuit. in oib⁹ t⁹ vt pscriptu est fac: vt q⁹ ma illa venenositate sua interficit: ad ea extigueda qua hora in quo poteris mo ex cristalli pulcre. is. n. tal⁹ venenose mae beazar existit. Et si q⁹ ad ifirmu tuuz puenieris. p que hui⁹ sit sp⁹ flu⁹ p⁹ cictare: cui fz exigetia put supra te docuit: vt n⁹ naliu regim⁹ pordinabis: mam deide euacua: i sistedo fluxu attede successiue: et ta ab itra q⁹ ab ejs bis ordinata postea vttere: put supius annotat. a narcoticis ta q⁹ tu pole fuerit pcauto: q⁹ si eisd⁹ t⁹ op⁹ fuerit i fluxu sistedo. s. seu ac⁹ cantib⁹ sedadis ta ab ejs q⁹ ab itra poti⁹ id fac balnea encha⁹ tismata: stupbe: vnciones: diuersiones ligature vtose: et alia supius tacta ordiate page. sic diaria oem curabile in breni ad fine bonu deduces. Et i hoc diarie ab humorib⁹ colicis seu acutis puenietis cure hic finis esto.

De cura diarie flatice toti⁹ vitio pueniet. CAP. XI.

Diarie a flegmatico humore totius puenietis vitio cura est: vt ifirmus in aere ad calz et tpa⁹ te humidu colloce⁹: p que exercitiu botis conuenietibus tpa⁹te faciat: vel salt⁹ loco eius fiat fricatiões. Et Sonus rone mae sit solito breu⁹ uior: rone aut fluxus gra sistedi sit logior. Et Aie accitua excessina deuieret. Quatum ad cibū et potū sit eius vinum nigrū et stipticu cu aq⁹ ferrata limphatu in qua paru mirtiloz: vt masticis macis cardamomi seu ciamomi ad buliedu secu pmittas. Et Conuenietes at carnes sint lactatis vituli motonis duoz detiu: capriolo: cuniculo: galinaru iuueniu pulloz colubozu eozu qui ad voladu iam posse hnt: p⁹dicti: fassanozu: et auu rubaliu: et be assate magis q⁹ elixate pueniunt: et coq⁹nt modo aliquo ex immediate descriptis simplicib⁹ farciende sunt: et i assandis noua cera semp iunite. Et vbi vtutis debilitas affuerit: vt elixis p⁹tusum fac: et si distillatu feceris: de eisd⁹ simplicib⁹ cotu sis in petia rara ligatis i vase sublimatois ipone ducatos aliquot si libet: et carnes illas pus bono vino nigro stiptico aspgas: in quo si aurū cadēs vicib⁹ aliquot extigueret pualeret. Et regim⁹ deñ vbi maiore pte mae euacuatam putaueris puenit. In p⁹ eni mās igrossaret: et expulsiōi rebellē ea faceret. ppter qd stipticis mime vtēdum est: et potissimum materia existēte viscosa que lubricitate sua diariam efficeret.

Ad medicinalia trāsies illi⁹ flegmatis cētia tibi p⁹siderā da erit: q⁹ q⁹to viscosius icisno idiger fortiori gra digere di mām. Et vt te ad actū practicu deducā. R. mell⁹ ro. 3. i. f. et si icidre libz magis accipe oximell⁹ simplic⁹ tūde

q⁹ si forti⁹ oximell⁹ cōpositi seu oximell⁹ sglitici: et q⁹ q⁹storū libuerit misce aq⁹ feniculi. 3. ij. et torū hūc da in potu: et iua vsq⁹ mā tibi digesta appeat. Quā tūc sic euac⁹. R. turbit⁹ 3. ij. f. 3. ij. 3. ij. f. gēme. 3. i. ifunde torū i aq⁹ lactis addēdo oximell⁹ sglitici. 3. i. et his horis. xij. i ifusioe drelia⁹ fiat exp⁹sio quā potui tribue. Et Al⁹ r. B. turbit⁹ abrafi. 3. ij. 3. ij. 3. i. suc. ad pōdus oīuz: et fiat puluis: quē cū vino potui dab⁹: et si vna euō si sufficiat ea itera. Et v⁹ pte maiori euata erit retētina pfortāda et fortificāda: q⁹tu ad cibū et potū vt statū te docui facere facias. Et i p⁹ pastus ad q⁹titatē castanec da diacitonitē cū spēbus. Et tūde electuarij de granis miri mēstie seu pfectio nibus eiusdē. Et Conuenit itē diatos cū suc. ro. antiq⁹ mīx⁹ tū. Et Aly sisiber p⁹ditū exhibet. Et p⁹ duas horas aū pastu miue nicolai. 3. i. f. exhibe. Et Ac in isto casu coagula sup⁹. et 6⁹ descripta pueniunt. Et Puluis itē stercoris canis antig⁹ casei ac pāni valde nigri p⁹busti. Et In isto q⁹ ca si athanasie seu tyriace sine. 3. ij. cum vino calō in auroza exhibere pdest multum. Et q⁹ mā tal⁹ ad stōz deflūsū nauisā efficit vomitū tūc puenietissimē puocabis cū aq⁹ tepida simplici vel aceto mixta: vel loco aceti pone syrū pū acetosū simplici: vt oximel simplex sglitici. Et vbi forti⁹. R. succi diuini: corticu sambuci. 3. f. cū q⁹ aq⁹ tepide. 3. ij. misce: et cū quo illoz volueris: vt. s. te docui vomitū puoca. Et Et aut vomit⁹ tal⁹ puenietis pte mae euacuat⁹: esto q⁹ in p⁹ q⁹z iterdū pueniat. cū. s. ifirm⁹. tuus p⁹ue q⁹si nauisat. Et Sudor aut mā p⁹ maiori pte euata puenit q⁹ fm modū i ca: 6⁹ descriptū puocet: et debes i isto casu tā balneis q⁹ suffumigis q⁹ vinctōib⁹ caliorib⁹ vti. Et Ad materie diuersiones puenit fricatiões: ligature dolorose: tibia rū et pedū lotiones: et ipsoz i decoctōib⁹ tactis retētio: successiue vō vtose: q⁹ oia fm ordinē in 5⁹ cap⁹ descripta sunt fiēda erūt: et q⁹ in cura liēterie ad ppositū faciētia plima describent: caplin p⁹is hic finē recipit.

De eius diarie cura: que vitio capitis prouenit: et matricis. CAP. XII.

Si q⁹ diligēter scripta notauerit: diaria stō ene⁹ miētē facile curare sciet: siue calius acut⁹: et siue fridus illā efficiēs hūor fuit: et vbi mās euāre nece sit c⁹. s. siue p⁹imi doctrinā seq⁹re. p⁹mum nāq⁹ calaz mām: et aliud fridā mōz tibi dat euāde: et si q⁹ stōz acit⁹ retētina tā ab ejs q⁹ ab itra pfortat⁹ i pcedētibus caplis scripta nō sufficiāt: ifra tractatu de liēteria ac disinteria neā q⁹re i nullo. n. tibi deficiēt et. Et si diaria vitio capiti pueniat: eide talr subnēi. nā i casu isto mēbra duo peccāt. s. mādās: q⁹ est caput: et ad q⁹ mittit⁹. s. lō macus seu itestia. Et iō q⁹tu ad regimē sex rerū nō nāliuz ab aere cibo et potu: sōno et vigilia et silib⁹ catarrū mltipli cantib⁹ pcauedū est. Et Quātū vō ad medicinalia supfluitates a capite ad stōz siue ad itestia deflūētes educēde se digeste tū p⁹ pus: et bec oia q⁹lr fiēda sūt ca: de catarro regere: ac fm illi⁹ capli doctrinā cerebrū talr pforta vt mās ta lē apli⁹ si giet: et ad iferora mēbra apli⁹ nō trāsmittat. de hinc stōi ac itestioz retētina robozāda erit. Et euz sit flux⁹ tal⁹ porissim⁹ potissimū talia pfortāda dāda sūt tpe getis. et tūc et euacua. de his vō oib⁹ ifra tractatu de liēteria adiutoze deo te copiosū faciā. Et q⁹ deñ est fluxus defectu matrici puenire posse: pole nāq⁹ est cā et si p vari⁹ os meat⁹ supfluitates suas ad itestia mādare: b⁹ diarie cura erit: tales supfluitates euāre: s. q⁹lr B fiēdū sit i tractatu meo repies: q⁹ si mibi tractatū pūte pficiēdi altissim⁹ grāz psterit: q⁹ sūt egritudines matrici ppe iferi⁹ ānotabo i qb⁹ neāda ad B capli iuenies. Et Restabit. n. vt itestioz retētina pfortes: q⁹ leuiter ex doctrina p⁹habita facere scis: eapp⁹ o istis spēb⁹ diarie sic leuiter p⁹rafiuit: cū tā ex o⁹ctis q⁹ ex dicēdis cura eaz pateat: s. deiceps cōpletā t⁹o

ditione de ea solū sup̄est curā ponere: que epatis seu sple-
nis vitio causat: qđ p̄mittēte altissimo sequēti fiet in ca? r
per hoc p̄sens finem recipiat.

De cura diarie tam epatice qđ splenetice. CAP. XIII.

Non icōueniēter qđ epaticū fluxū ac splenetū
cū plimi auctoz i splenis ac epat passioib⁹ col-
locātis. n. ē mēbz illoz passio: mibi autē cū de
fluxu mētionē facere disposuissēz cuiusqz flux⁹
doctrinā i vñū colligere libuit: r i B tā splenetū
ci qđ epaticū flux⁹ vt ceteris societate teneat curā p̄ns ca^m
ponet. Et ab epatico exordiu sumēs: si is pp epat apha-
cāē p doctrinā i p ca: p̄habitā ipm apha curabis: r erit tal⁹
flux⁹ cura: r idē de vlcere fiat. ¶ Ac vbi egestio fuit viru-
lētā i disinterie ca^m curā ponā. ¶ Chilosē at egōnis cura
siue mefai cap: siue epatis vitio fiat vna est vep i gibū vi-
tū si fuit: que puocētyrinā exhibe: r i cauo egōnis edu-
cas. chilosus flux⁹ a flate vl colā vitellia: vt plm fit: r i B
aduertēdū erit: r itēz: an epat fuit calz an fridū: qđ de opi-
lantia illa magis vl min⁹ calā appropimāda erūt: r sic fri-
da cū calis fm exigētā erūt cōmīscēda puta. iij. scia cōia
frida radices endiuie scariole lactuce cicoree coz folia se-
minaqz: r i pñ: min⁹ apituis vti debes gradatū vsq ad fi-
nē ad fortiora pcedēdo. ¶ Sz vt ad actū practici te de-
ducā facias sic. B. syrūpi de endiuia: r si forti⁹ de bisantys
r si forti⁹ de radicib⁹ acetosi seu oximell cōpositi. z. iij. aq
endiuie feniculi cicoree. añ. z. y. r sit pyicib⁹ duab⁹. ¶ Ul
istaz loco pone aq cuscute. z. v. istis tñ fortiores sē aq ra-
dicū apy feniculi spagi petrosily r bzufci: qđ vtēre si libz.
¶ Ul facias sic. B. radicū supradictaz r acori. añ. M. i.
cicēri ru. M. i. absinthij. M. f. anisi maratri ameos scis
apy. añ. z. f. affari. z. vi. aquascent: r fiat decoctio: cū zuc.
r mell. añ. lib. i. acetū. z. iij. fiat syr⁹. d qđ vep. z. i. f. pyice cū
ags suprascriptis r toties syrūpū exhibe qđ mās obediētē
expulsioni cēfēas. ¶ Quā si euāda iudicaneris. B. reu-
barbari electi. z. y. spice. gra. iij. ifundant in aq lactis addē
do paz vini albi r hozis trāfactis. r fiat fortis exp̄ssio cūz
qđ addat cassie nouiter cēctē. z. i. cū decoctōe cuscute came-
dreos ca. ve. vel floz boza. bugl. viola. ligritie: passularūz
seis anisi: r epithimi r cassie cū exp̄ssioe mixta: adde syrū-
pi de radicib⁹ sine aceto. z. i. r fiat medicia quā potui dato.
¶ Ul da pillulaz aggregatūz. z. i. bec solutū nō mul-
tiplico cū suis locis ad B qđ faciūt ppositū copiosū feceriz
te. ¶ Aduerte tñ qđ i casu isto nllz forte farmacu nisi mā-
p̄digēta est exhibēdū: in pñ: qđ vtēre reubarbaro vl mira-
bolanis citris māna tamaridis vl cassia cēcta cū decoctio-
ne cōi. vel da aqz fructū addito epithimo digesta mā so-
lutūis alys fm exigētā tuo mō vtēre. ¶ Euāta mā i epa-
te calo vtēre diarodō abbatl p hozā añ pastū: r si fortius.
B. spēz diarodō abbatl spēz dialacte seu diacurcume.
añ. z. y. zuc. al. lib. f. r fiat pfectio i morsell. ¶ Als in casu
isto admirabili vñs sū pfectōe: qđ B. succi eupatorij: succi
absinthij: seis anisi ameos lacte. añ. z. f. iij. se. fridoz z. i.
f. cinamomi. z. i. spice. gra. vi. reubarbari. z. y. zuc. z. viij. r
fiat pfectio i morsell. ¶ Glōmia isto i casu iunare sepe so-
let quā audacter facito dūmō cetera regisita affuerit. pa-
tiēs tu⁹ oia opilatiā vitet: r ob B medicoz plimi errāt qđ i
differēter i qđ fluxu stiptica exhibēt viter carne porcinā
bouinā silr fercula de pasta: r i qđ caseus igrediat: viscosos
isup pisces r silia. ¶ Rursus vbi flā fuerit i ca: qđ plz acci-
dit: r epat calū nālū nō fuerit qđ ad mēa digōnē ex p̄scri-
ptis descriptoib⁹ calioza p̄be: r cū electuario ido seu dyafi-
nicone. z. f. nāz solue: vl fiat ifusio reubarbari sup⁹ oca r
post hozas. r. fortl exp̄ssio fiat cui adde. z. i. syrūpi de radi-
cib⁹ sine aceto: r in potū dato. ¶ Mā euāta vtēre diacala
mēto dyalacca dyacurcuma añ pastū. ¶ Ab eēz olo de spi-
ca calo epat iungat. ¶ Ul facias sic. B. oli spice. z. y. cipi-

mastr. spice calami aromatici squinati croci mirthe. añ. z.
y. cere qđtum sufficit: r vnguetū fiat: qđ epat iungat. Deo g
mā exite chilosa qđ fluxus ille curādu sit rē.

¶ Lōsili cura flux⁹ cū mā silis feci appet curādu ē dūmō
ab epate seu duritie splenis si pueniat: nā tūc apha siue du-
rities: vt supra te docui curāda sūt: sic. n. fluxum curabis.
¶ Sz opilone i splene exite ex deopilatib⁹ fortiorib⁹ vtē-
re: da igr oximel cōpositū. ¶ Ul facias sic. B. radicū apy
feniculi spagi bzufci gramis petrosily. añ. M. i. corticē me-
diani radicis ebuli. z. iij. corticis radicis caparoz. z. i. asla-
ri calami aromatici spice lacte. añ. z. f. cōquassent r i for-
tissimo aceto p gñqz dies dimittant: dñi scolopēdrie cāe-
dreos ca. ve. floz lupuloz floz genestre plātos. añ. M. i.
deiceps qđ i aceto ifusa fuerit cēbant: r cū reb⁹ istis aq de-
coqnt addēdo i fine epithimi r zuc. r mellis. añ. lib. f. fiat
syr⁹. de qđ cū qđ libuerit ags. z. y. pyice dato i potū. ¶ De
inde si mās euāda cēfueris. B. ca. ve. scolopēdrie cuscute
te floz boza. r bug. añ. M. f. polipody lig. passul. añ. z. f.
anisi corticē radicū caparoz. añ. z. y. fiat decoctio i c⁹ fine
adde epithimi. M. i. i b⁹ decoctōe. z. iij. dissolue cassie cō-
fectiois hamech. z. iij. predicti syrūpi. z. i. r fiat medicina.
¶ Mā euāta p duas horas añ pastū da. z. f. pfectōis que
B. corticū radicū caparoz corticis mediani tamarisci añ.
z. i. anisi ligritie cordumēni radicis acori seis rute apy cas-
sie lignee ciamomi. añ. z. f. fiat puluis: r cū lib. f. zuc. fiat
pfectio i morsell. ¶ Valet ad idē diacurcuma vl diacala
mētū vl electuariū plū arcotico. ¶ Ad eēz cū filtro vl cū
spōgia i aceto ifusa i qđ ruta bulit splenē euaporabis qđ ali-
quot vicib⁹ fco ex olo de capparib⁹ seu de tamarisco calo
ipm añ pastū punge. ¶ Ul ex vnguetō: qđ B. oli aneti. z.
iij. cūz qđ. z. i. succi ciclamini buliat: qđ sumptō adde cere
qđtū sufficē. r vnguetū fiat cū quo icorpen armoniaci ifuss
i aceto. z. y. mucillagis fenugre. r seis lini. añ. z. iij. r fiat vn-
guetū: qđ post euaporationē vtēre i splenis duritie r ei⁹ opi-
latōe. huic pposito faciētia als plā descripti: pp qđ id bē-
uiter p̄trāsiuit: tu igr si aliq idiges illic vel ad ca^m p̄pria re-
curre. intātū de splenetico fluxu ocm sit volo.

Nunc ad eam speciem epatici fluxus venien-
dum est in q materia aquosa ve-
luti lotura carnis egredit: qđ i casu epat retētina ac ei⁹ vep⁹
nālīs pfortāda erit: qđ si a calitate esto raro accadat r pue-
niat r mās ibidē cē iudicaneris qđ illa euāda sit supra. c.
Sz regre: r p retētine pfortatōe i ca: 6⁹ pla repies. vt sūt ro-
se r cap semē: semē berbis: semē acetose: r egna cauda: semē
portulace atqz plantagis coral. rub. sandaloz cornu cerui
vstū r lotū psiliū r cāphora: istoz. n. qđ libz p se valz qđ pfe-
ctionē tuo mō fac: puluere vl qđ libuerit aliū. ¶ In B tñ
casu puluere ifrascriptū mirabilē adiuēni. B. berbis. z. v.
se. ēdi. se. pōtu. san. ru. se. plāta. añ. z. i. ro. ru. z. y. spice. z. f.
fiat pul. qđ cū syr⁹ acetoso i ieiunio vtēre: r ad dlicatē cāz
de zuc. qđtū sufficē si libet: adde: vl b⁹ pul. acci. z. vi. r cū li.
f. zuc. p bolos pfectio fiat: huic tñ pposito i ca: 6⁹ iuenies
plima. ¶ Ab eēz iunctio epatis fiat cū ceroto sandalio añ
cibū. ¶ Uel b⁹ loco epithima facias. B. aqz ro. lib. f. aq
endiuie. z. iij. sand. rub. z. y. spody. z. f. cāphore. z. f. r ma-
gna exite flāma añ cibū p hozas duas epat epithief. De
bis tñ i B loco qđ ab eēz erūt appropimāda. 8⁹ ca^m supra ti-
bi plima dabit. ¶ Quālū aut cibū r potū r als res nō nā-
les ordiare dbeas ca^m. ii⁹. te ad plenu istruat. ¶ Si dōbīl-
tas retētine epat a friditate pueit: r mās euāda cēfuerit
ca^m i⁹. supra p̄sule. id tibi eā euādi modū dabit. ¶ Qua
euāta ab itra facias sic. B. spice mastisio sgnati apy cala-
mi aromatici croci. añ. z. y. f. anisi maratri. añ. i. fiat pul-
uis: de qđ stō vacuo cū modico vini. z. i. def r zuc. tñdē ad-
dere poteris: vt gustui grat⁹ magl existat: sz dosis tūc ou-
plicāda erit. ¶ Ul acc. zuc. z. y. r cū puluere illo pfectioz

Tractatus I.

Pbolos fieri facias q̄ vtere. **C**ōuenit q̄z i isto casu dya-
galaga p̄fectio de ciamomo diacalamētū r silia. **C**plm
et inuat: si. 3. y. tyriace v̄l metridati cū vino nigro calo p̄-
pinaueris. **C**Ab eē aut̄ aī cibū ex olo de spica v̄l de ma-
stice epar iungat. **C**U facias sic. R. olei mastice oli de
spica. añ. 3. i. r cera addita fiat vnguetū quo v̄l. ā. iungat.
CIn isto itē casu post cibū p̄ horas tres valz v̄tosa sine
scarificatōe sup epar posita. **C**Si aut̄ egōnes collice fue-
rit tā q̄ ad eoz cūationē quā q̄ ad mēbz rectificationē n̄
alr q̄ i cura eius q̄ vitio toti puenit fiēdū erit. r b̄ doctri-
nā i p̄cedētib̄ caplis mutua. **C**Sz vno singularia i cuius
libet dia rie sp̄e retētine eparis vitio puenientis ponit n̄
Aui. n̄nulli q̄z auctores alq̄ r p̄mū ē epari lupi pul. 3. i. cū
vino calo ifirmo tuo stō vacuo p̄pinare. Is. n. epari debi-
litate oēs a p̄p̄tate curat: n̄ tñ sel tñ: sz aliq̄t deī vicib̄
CEt passule sero i p̄n: pass̄ assūptē: bñ masticate oēs epa-
tica solonē soluūt: sed illā p̄cipue q̄ loture carnis silis exi-
stir: r b̄ cuiuslibz speciei diarie cura finitur.

CScds tractat̄ duo h̄ns capla. oēs lienterie cās ac signa
tā p̄nostica q̄z demōstratūa p̄tinet. **CAP. I.**

Post diarie d̄terminationē p̄seq̄ lienterie dictio
q̄ ē imutari cibi cū stōi itestioz lēitate p̄ seces-
sus veloz emissio: r b̄ q̄ vocabuli etibologia
sonat. nā lienteria a leniēdo d̄r: q̄ ē p̄p̄e stōi r i-
testinoz lenitio: q̄z lion grece lenitio r terō ite-
stina q̄si itestioz lenitio: r p̄p̄ b̄ nōnulli cathetrofa appel-
lant: q̄ ē apud grecos p̄ iferi veloz emissio: r b̄ passionib̄
stōi d̄m̄ opponit̄ anotrophe q̄ ē p̄ sup̄i cibi veloz emissio
d̄r ab ana: q̄d est sursum: r trophos conuersio.

CLā lienterie p̄t̄ eē extriseca r intriseca: extriseca q̄dem vt
rex sex nō nālū inordiat̄ v̄sus puta aer fridus r hūidus
stōi villos relaxās. **C**forte post assūptūz cibū imediate
exercitiū ges lōga: q̄ humiditates supfluas multiplicat.
CEt idē sepe effiē debito sōn longior: supflue ē vigillie
extremalr corp̄ exiccātes. **C**Ira igēs hūiores cōmīscēs
supfluas: ac laboriosus coit̄. **C**Nimia replo cibū r soda-
li cuiā meo padue p̄tigit: q̄ in domo magri mei Jacobi
forliuicis tot macaronos deuorauit vt tota nocte si sellā:
affellādo steterit: r nō credebat b̄ ex supflua replōne pue-
nire: macharonos. n. solutiuos aiebat. Inanitio nimia ca-
dē efficere: r v̄l oia q̄ retētina debile efficere possi. **C**Ex
pte ēt cibi lubrici lienteria sepe fit: vel ēt sigs cibū velocis
d̄scēsus p̄ponat ei q̄ tarde digerit: si venenosus si mordi-
catū v̄l alteri male q̄lritatis mordicatū p̄tētina vtutez
stimulat: q̄ p̄tēre postea negr cibū supueniētē: r ex b̄ tā ci-
balia q̄ medicinalia mordicatina efficere p̄nt veluti in re-
manētia alic̄ farmaci sepe p̄tigit: r p̄p̄ hāc cāz aq̄z oz. bzo-
diū cicez: rub. seu lauatiūz aliō post medicias solutiuas
cōiter exhibem̄. Alq̄ ēt mltā post cibū assūpta lienteria se-
pe cāt. casus itēz p̄cussio r silia: hec oia ex p̄e cāz extrise-
caz se tenēt. **C**Intrisece v̄o fiūt stōi aut alioz mēbroz
defectu. mala. n. stōi tā simplex cōplo q̄z cū mā b̄ efficere
p̄t̄. simplex q̄dē sic a calitate calore extermināte v̄l fridi-
tate mortificāte: vt i crōicis: siue acut̄ egritudib̄ sepe fit
a nōnulla cōplone cū mā sepe fit lienteria: vbi viscosū fla-
stōi v̄ll ibereat eos lenificās applanās: r lubricū efficiēs
r ab isto mō liniēdi lienteria p̄p̄e d̄cā ē: fit a palisi musculo-
ruz retētinoz: a mal itē hūozib̄ pūngitiuis a ventositatē
ab vlcēib̄: r ab apate: r b̄ stōi ex p̄e se tenēt. **C**Alloz at̄
mēbroz vitio fit si reumatizātes humiditates ab eis ad
stōz d̄fluāt: r ē caput epar splen matrig succēsiōe disin-
terie q̄z i q̄ villis stōi absterfis destruit̄ p̄tētina. cā itē lu-
brici cibi lubrificātes efficiūt: vñ q̄dē debēt lubrici appel-
lari q̄z cibū a stō lubricāt: r bec sūt i summa tā intrisece q̄z
extrisece lienterie cāe. **C**Signa si ab imoderato sex rerū
nō nālū v̄su puenit patiētū relatōe id tibi notū fiet: r si

ad plenū iformari cupis fm p̄missaz cāz ordinē ifirmūz
tūū examia. **C**Lāe at̄ intrisece q̄ tā alioz mēbroz q̄z stōi
vitio fiūt tibi notē fiet: p̄ si reumatizās caput in cā fuerit
post sōnū plz accit̄: sigs catarr̄i d̄fluēt̄i aderūt: ac vt supra
in diaria d̄m̄ ē spumose erūt egōes r porisim̄ q̄dē. **C**Si
a splene i ore stōi mordicatio q̄dā sentit̄ acetositas i ore: sz
ea hora cōestioni sedat̄ r potissimū vbi cib̄ fuit vinctuo-
sus: r i hoc casu appetit̄ augeri solet. **C**Si v̄o ab opilone
mesaraicaz: siue epari ea fuit aliq̄l̄r chilose erūt egōnes.
CAdficis aut̄ cū vitio puenit: q̄z i ifirmo erit cognosces.
CAut si stōi cā id q̄nq̄ ex viscoso flate fit cibū assūptūz
lubricāte cā i egōnib̄ d̄scernes i stō dolorē: ac acetosam
eructuationē sentiet: r ab assūptis fridid̄ ledet̄. **C**Adoz
dicātes hūiores stōz mordicabūt arsurā p̄cturā ac calo-
rē i eo efficiēt̄ ozis amaritudo aderit sit̄ q̄z: r si cola in cā
fuerit ea i egōnib̄ appēbit̄: his cāla nocēt rē. **C**Si p̄p̄ v̄l
cus ipā fit: dolor erit i stō i ore bothoz: r si vomit̄ fiet cor-
tical: sit̄ v̄o grād̄is aderit: r cū cibū assūmit i stō statim mor-
dicationē sentit̄ q̄ saniei paululū: r iterdū sanguis gutule
i egōnib̄ cibilib̄ appēbit̄. **C**Alpa ex tactu ex dolore: r ex
his q̄ de apatib̄ d̄cā sūt stōi facile p̄p̄hēdes. **C**A v̄tosi-
tate si cāet̄ ea de se tibi fiet māifesta. **C**Et si a lubricis p̄-
pria signa ipsoz iuestiga. **C**Paralefis se ex friditate: r in
f̄sibilitate māifestat̄. **C**Et illa q̄ ex vtut̄ p̄tētine debili-
tate cāt̄ ex p̄scriptis signis cōgiscit̄. Et q̄z stōi v̄l defecta ē
siue cronice: siue acute egritudis succēsiōe: siue quīs alia
cā id fiat cū q̄ tales sine dolore r p̄ter volūtātē egerūt ac
insensibiliter quidem sepe rē.

CLōfirmate lienterie cura ē difficil̄. **C**Que v̄o ex p̄tētine
debilitate puenit si p̄generat ad ydropē sicā pduc̄ ad mor-
tē. tādē vt Sera. r Aui. d̄nt. **C**Lienteria q̄ disinterie p̄p̄
villos stōi abrasione succedit curā n̄ scipit: q̄ ex cicatrici-
bus v̄ll q̄si lenes fiūt r retiere nō p̄nt. **C**Que succēsiōe
cronica ex egritudinū seu acutaz vtutē exterminātū pue-
nit mortal̄ erit. nāq̄z oimodā vtutis defectionem arguit.
CAtē q̄ ab acuitate hūoz fit si p̄fuerat abrasione ite-
stinoz efficiet r disinteriā tādē. **C**Oxirema q̄ ē eructua-
tio acetosa i diuturna lienteria nō ab hūore frido cāta sup-
ueniēs bonū: vt i p̄mēto affozisim̄. i diuturnis lienteris rē.
cibi. n. morā aliq̄nūlū i stō arguit ac nāz ad suā cōsuetam
actionē reuertit̄: q̄d signū bonū existit. B̄ idē de solone v̄t
tris oīuz modoz asserit Aui. **C**Ex q̄b̄ oib̄ cuiusq̄z liēte-
rie tā p̄nostica q̄z demōstratūa signa māifesta sūt: r p̄ b̄ to-
tum caplin p̄sens finem recipit.

CDe cura cuiuslibet lienterie. **CAP. II.**

Si b̄ curā recte facere cupis oī cū diligētia cās
iuestiga: si extrisece fuerit eas ad d̄rū verte: r
vbi aliq̄ mala q̄litas i stō v̄l itestis villos rela-
xans derelicta fuerit put te infra docebo fac.
CLās at̄ intrisecas p̄pria signa cōgiscēs. q̄z si
reumatizās caput: si splen: si epar: si matrig i cā fuerit i p̄-
p̄rys caplis curā regre: illa. n. curādo lienteria q̄z curabis.
CIn vtute v̄o defecta apl̄i elaborādū nō ē: vt tñ nihil fa-
ciēdo aliq̄d facere videaris ex ifcriptis sz itētione quā p̄-
tūc hūeris aliq̄d facito. **C**Sz si viscosū fla. exis i stō: q̄d
vt plz accidit: fuerit i cā aliaz rerū sex nō nālū omīssa oz
dinatōe cibi: r pot̄ regimē tāq̄ i b̄ loco magis neciū ifcri-
bam: r si aliq̄ tā b̄ q̄z in mediciarū regimie: tā sup̄i d̄cā cō-
peries da veniā q̄so: id. n. fit vt facili ad actū practicus te
ducā. **C**Sūt iḡ viscosa r hūida vitāda oio: parū q̄z: r se-
pe dādū: r ifirm̄ sit vno sp̄ p̄tēr cibo. p̄. nihil nisi p̄pus
mā cūata plime stipticitat̄ exhibeas: māz. n. illā d̄dēfars
r digōni rebellē māz efficeret: gradatū itaq̄z ad illā trāsi.
CCarnes q̄ lactātis vituli dato: mōtonis duoz: d̄tium
caprioloz: amiculoz: gallinarū iuuenū: caponū: p̄dicū: fa-
sianoz: ac anium in rubis degetiū: r be carnes assent̄ po-

tius q̄ elixent: et vbi maiorē stipticitatē q̄reres cū mirto:
vel mastice addēdo parū mael ciamomi: ac cardamomi
carnes istas facias: et si eas elixaueri in pluuiā aq̄ cisterne
vel decoctōis calibis decoq̄nt: et si op̄ fuit ex his crūsus
fac. et si feceris distillatū debet p̄scripta in petia rara ligari
et sic cū carnib⁹ in vase reponi q̄ bono viō stiptico p̄ p̄par-
ganē. ¶ Quātū ad ei⁹ potū vinū bibat nigrū stipticū cū
aq̄ ferrata liphatū in q̄ si libz mirtillos cū modico mael
p̄ pus bulire facias: et si in illo viño cādēs aux extigueret
p̄ualeret. ¶ Ad medicinalia at̄ cū puenceris flā illud visco-
sum cibū lubricās oī cū studio euandū erit: qd̄ si nausca-
re ifirmū tuū cernes eū ad vomēdū inuā aq̄ tepidā cum
modico aceto mixtā in potu dādo v̄l aceti loco syr⁹ aceto
sum simplicē pone: et si forū vis oximel sc̄litici: et quouis
istoz sumpto vomit: si tardauerit eū cū pēna olo iticta et
gutturi inuā p̄uocet q̄ scd̄ cū calō vino dētes abluatur.
¶ Et si flā id p̄ hāc viā rebelles fuit educōi. R. oximellis
sc̄litici. 3. i. f. aq̄ feniculi. 3. ij. p̄yna vice misce: et in auroza
calz i potu tribue. ¶ Quo sup̄to aliquot vicib⁹ si patiens
tuus itez nauscaret: sic vt p̄iecturatiue mās illā p̄ vom-
itū facili⁹ educi possit p̄farsa q̄ p̄ fecesū cū cibis incisiuis
p̄adio sup̄to: vt est caro salita p̄fices saliti porri sinapis: et
b̄s cū sup̄ascriptoz aliq̄ vomitus p̄uoca. ¶ Ubi p̄iferi
nās id facere possit p̄phēderes. R. turbit. 3. ij. f. 3. i. y.
fal gēme. 3. f. ifundat in aq̄ lacti cū 3. i. oximel sc̄litici:
cū horis. xj. i. ifusiōe p̄māferit fiat exp̄ssio quā potui dato
¶ Uel facias sic. R. turbit. abasi. 3. iij. et 3. i. siberi. 3. f. 3. i.
chari ad pōdus oīus: et fiat pul. quem cū vino calō bibat.
¶ Seq̄nti vō mane tyriace sine. 3. ij. assumat. ¶ Sic vel
alt̄ euāta mā q̄ modis plib⁹ euari pōt: vt i plerisq̄ locis su-
pra te docui retētiua fortificāda erit q̄ vt. s. tractatū p̄ ca?
p̄i dēon est multipl̄ fieri pōt dādo dyacitonitē cū sp̄b⁹
ad q̄ritatē castanee i p̄n. p̄ast. ¶ Uel t̄ndē electuāry d̄
granis mirte mesue seu p̄fectōib⁹ d̄ semib⁹ ciuidē. ¶ Uel
da. 3. 3. d̄itū v̄l dyātos cū zuc. ro. antiq̄ mixtū. ¶ Uel per
duas horas añ pastū miue nicolai. 3. i. f. v̄l cū vino nigro
stiptico calō 3. ij. athanasie in auroza tribue. ¶ Ab eē vō
sic facias. R. olei mastice: olei de spica. añ. 3. i. pulueri ma-
sticis. 3. i. gariofi. anēre sicce: galie muscate nucis cīpsi a ca-
cie. añ. 3. f. cere parū: et fiat vngētū: q̄ añ cibū stōus ifirmi
est iungendus. ¶ Uel alt̄ mastice. 3. f. laudani. 3. ij. mēte
gariofiloz nucis cīpsi. añ. 3. f. acacie gallicemuscate. añ. 3. i.
f. calami aromatici: corāl. rub. añ. 3. ij. fiat cerotū: qd̄ su-
pra coriū ad scūtū formā extēsum stō suppone. viscoso ita
q̄ flate in cā exite: hec sit tibi cura.
¶ Que ci q̄s p̄ueniēs erit q̄ p̄ musculoz palefū p̄uenit:
in cura t̄n hui⁹ palefis vñū qd̄ singularissimū existit: qd̄
iā exp̄ sum: puta pillas ex assa fetida cū melle confectas
per duas horas añ pastum tres semp.
¶ Adordicātes hūiores si i cā fuerit regimē totū ad fridū
et sicuz declinet facito: nec stipticis nisi pus euāta mā v̄t
p̄sumas: qd̄ et si modū multiplicē mām talē euādi. s. tra-
ctatū p̄ ca? s. descripsi. vt miori cū labore ad actū practi-
cū deuenias: ponere hic q̄s modū aliq̄ue libet. ¶ Facias
q̄ sic. R. reubarbari electi. 3. i. f. mirabolanoz idoz. 3. i. pa-
rū torefiāt: et puluis fiat quē cū aq̄ pluuiā seu ferrata mi-
ne citoniorz. 3. i. addita cōmisce et i auroza in potu dato.
¶ Plūmi hūc puluerē in pillarū formāz libet⁹ accipiunt
eas i ḡ cū mīna citoniorz ofice: et oēs i auroza ifirm⁹ susci-
piat. ¶ Quātōe scā. 3. i. trociscoz de spodio cū seie acetose
cū vaccio lacte cū lapidib⁹ seu cādēti auro decocto. dissol-
uat. ¶ Uel 3. i. f. pulueris coriādroz p̄patoz v̄l dycodiō:
vel ex pillis stipticis nicolai sumat. 3. f. que sine opio p̄fe-
cte sunt. q̄ si opū in eis fuit: et ifirm⁹ tuus dormire neq̄at:
in media nocte. v. vel. viij. ex his tribus malaz cōplonē al-
terāt retētiua p̄fortat: et tōnū p̄uocat q̄ in casu nihil p̄stan-

tius: sed illa que in tractatū p̄cedenti ca? 7. describunt: si
quīs mō opiatīs v̄sus fueri tua nunq̄ a mēte discedant.
¶ Ab eē. R. olei mastice: olei citoniorz. añ. 3. i. pul. masti-
cis gallicemuscate p̄pogstidos acacie terre sigillate pulue-
ris panis assū in aceto remolliti. añ. 3. i. cere parū: et fiat vñ-
guētū p̄ stō. ¶ Uel facias sic. R. mastice. 3. f. acacie p̄po-
gstidos gallicemuscate terre sigillate: boliar. charabe. añ.
3. i. f. fiat cerotū addēdo d̄ olo mirtillo: si op̄ fuerit vt te-
nax fiat: et p̄ stō sup̄ corio ad modū scuti extēdat. ¶ Quā-
tū ad cibi et pot⁹ regimē euata mā vino v̄tā nigro stiptico
cū pluuiā aq̄ ferrata seu cisterne liphato b̄n: q̄ si i ea can-
dens aux extigueret p̄ualeret. ¶ Elixā cibaria in ferra-
ta aq̄ decoq̄nt et berbīs mirtilis coriādro p̄parato sumac
anthera: et cū silibus carnes fardēde sunt: coctana vō seu
pōtica pira p̄ frusta icūsa i b̄ casu sunt p̄ueniētissima q̄ suis
in b̄odys q̄s poni p̄it. ¶ Et grossi rustici q̄ stōs b̄nt stru-
ciōz nespila: corna: v̄l prunella imatura ponūt. ¶ Uel ex
p̄scriptis sp̄b⁹ aliq̄ cōtuse in petia rara ligent que sil suis
cū carnib⁹ ac in ferculis buliāt. ¶ Et si distillato p̄p̄ v̄tū
debilitatē v̄t nece est fac put in tractatū p̄ ca? p̄i scriptus
repies. ibi. n. modus q̄t fiedū sit iscribit: ac ibidē p̄n̄ car-
nes iuenies: fercula q̄s ac mīstratōis modū: et aliarū oīus
sex rerū nō nāliū: iō illa q̄ ad b̄ regimē p̄tinent illic q̄re et
copiā iuenies. ¶ In p̄n: tū p̄ast⁹ ifirmo tuo ad q̄ritatē ca-
stane de ifrascripta mixtura p̄bebis: q̄ R. p̄serue ros. āti
que. 3. i. dyacitonitē de zucchero sine sp̄b⁹. 3. ij. corāl. rub.
boli armeni p̄sily cōbusti. añ. 3. i. pul. coriādroz p̄patoz.
3. i. f. miue. 3. f. fiat mixtura. ¶ Uel da dyacitonitē de zu-
charo sine sp̄b⁹. v̄l q̄re supra p̄cedēti tractatū ca? 6. q̄ q̄
ad b̄ p̄positū faciūt plima ibidē iuenies ac diueria. ¶ Et
si narcotici grā accētū sedādoz vel sūstēdi fluxū v̄t ne-
cesse sit si enchatismatib⁹ stuphis balneis vnctionib⁹. f. di-
uersionib⁹ ligaturis v̄tosis p̄cedētib⁹ in caplis quere. In
nullo. n. ad hoc p̄positū faciētib⁹ tibi deficiēt: et hoc ē a mor-
dicatib⁹ hūiorib⁹ lienterie p̄uenientis cura: etiam ei que a
colera p̄uenit satisfacit.
¶ Et q̄ ad cōpletā hāz curā in p̄cedētib⁹ caplis neā de-
scripta sunt de his sic breuiter p̄trāsiuit: ac illi q̄ cā vlcēris
sit cū paucā: et crebra cibātōe succurre: et maxie in isto cla-
borādū est vt exhibita paucāz sint sup̄fluitatū et maximū
nutrimētū. ¶ Et i cura hec i cura egritudinū stōi posita
sit i hac paucula pace legētū annotabo: p̄ q̄ hūiores āno-
tandi sunt equādē: sunt euādi q̄s dūmō neāitas exigit q̄
cū flōmia: ac farmaciis sup̄ascriptis: ac cōiter notatis fm
exigētā fiat. ¶ Et ad localia veniēdo ad vlcēris mūdifi-
cationē p̄attēdēdū est: q̄ cū decoctōe passularū aq̄ mell:
vel oximellis simplicis p̄ueniētē fiet. p̄ossz et interdū
cū his cassie. 3. i. amiscere: q̄ stōz mūdificat et mordicātem
sanē leuiter educit: cū quo ad stōz ip̄m mās attrahit nul-
lā. ¶ S̄z vbi mās videbis viscosam fore rōne cui⁹ cib⁹ lu-
bricaret aq̄ leuis decoctōis caulii p̄ueniret. Et si fortius
oliū aq̄ nisi v̄l cū pus mūdificatū fuerit sanabit nūq̄.
¶ Mūdificato vlcere: vt p̄solidei da troscū vñū de
terra sigillata cū lacte vaccino acetoso distēpatuz. ¶ Uel
da pulueris caude egne. 3. i. et mirabilr valet in hoc casu.
¶ Uel da t̄ndē pul. plātagis luti sigillati. vel boli arme-
ni. añ. 3. ij. radici p̄reos: corticē thuris mastice gūmi ara-
ragagati. añ. 3. ij. fiat puluis q̄ v̄tere. ¶ Ab eē vngētū
p̄scripta p̄ueniūt: et q̄ singularissimū adiuuēt cerotū pro
crepatis descriptiōe magrā q̄ expelle arietina et hūano
sanguine oficiēt. ¶ Dec paucula d̄ cura vlcēris stōi scribe-
re libuit: et si p̄po caplo iniuriā fecerim. nā pauculi sūt di-
es q̄ mea in cura q̄dā habui lienteria cā vlcēris factā q̄ p̄-
scripta cura dei dono restitutus est.
¶ Sed de lienteria cā apatū stōi scā: ne ca? in ca? ponā hic:
nihil dicturus sum: sed in ca? p̄p̄io tu curam apatis q̄re.

Tractatus III.

Et ex his que in precedentibus capitulis ac in partibus descripta sunt licet curam per caput sine recipiat ad honorem oipotetel dei viuit et curam matris Marie sp. vgis et totum curie celestis. Tertius tractat duo continet capitula: et colice passionis causas ac signa tam pronostica quam demonstratiua ponit. CAP. I.

Nordie quodam fluxum spem oēs attingas colice passionis cura: nunc die subsequē cū stōus nō minus ab ea quā a lienteria patiat. Et est quod colica passio tam sursum quam deorsum maxime corruptarius imitatur quā ac furiosa sua acuitate expulsivam irritatiū frequens eductio. Nec passionē hanc colicā: quā corrupta colā utplūm fiat ut nōnulli asserūt denotari putet: sed a calō potius: quod antiq. itestina vocat eorū quoia itrin seca p. itestina pphēdetes. Un in casu isto sub B vocabulo calos tam stōs quam itestina ppe dicta pphēdūt: cū B p hac in passionē: quē mēbra cetera patiant. Hanc quod ob cām colicā illā passionē vocat quā corrupta mō sp. puenit. Et huius corruptiois causa esse posset aeris venenositas: ac ipsi corruptio: cū quā ac potius: et hūiores potissimum facile corruptuntur ut melones mora matura et filia. Et piter de re quā alia nō nālī que corruptionē ac venenositatē i hūiorib. potius ore possit dīcedū. Et hanc efficiēs passionē mō tam calā quam frida eē potius: multipl. n. hūiores tam in itestis quam in stōis in alijs mēbris quā et in venis corrupti pnt quā postea ut naturā seu sintomaticā ad stōs ppulli sua acuitate venenosa tam os quam ei fūdū mordicat: quā fit ut expulsiva irritata mō illa corrupta tam p secessus quam p sup. fil. emittit et tenis quā cū accitib. intatū: ut p sepe i firm. cadat in sincopim. vep. mō illa exīte calā ceteris gib. accidentia i ducit seuiora. Quia igit est p signa ppa mām talē discernere quā si frida fuit ex bitudine tpe anni regione etate: regimie pcedēte et filib. dephēdat. Sed mō vomitū acēi quā p secessus eductur inspectōe multo fies certior vīsurā mō flatica: an melacolica facile discernes. Et tu si mō mās calas iuestigare debes: quā tps anni cōplo etas pcedēs regimie et talia eā tibi dīrābūt. Sed ira furor ingetudo istātia vigiliā p fūis valida oris amaritudo dolores pūginiū quā in pcedēt. oia erūt fortiora. Urina si qua hūi pot in iudicādo tibi multū pderit: quā hūior ille in eā est quē tibi peccare dēmostrabit. Si igit in hūe gritudinis cognitionem venire liber quā dicta sunt diligenter perscrutare.

Quātū vō ad pnostica hec passio iter egitudines ponit pacatas. raro. n. dīe qrtā ptransit. nā tam leua sūt accitū i fra tps illud ad quod salutē vī mortē utplūm i firmus dēducit ad septimū vīq. quāq. puenit. Et tō si in eo colā p dmostratē successiue mō fecis aqsa deiceps veluti recēt carnis lotura: tal. raro qrtā ptransit quā si spasmus: si pulsus calidus: aut sudor fridus appuerit cū sua extrema vinctōe cū p bytero recōmitte. Adā et nigra seu eruginosa. i. erugini filis appens in pnt. mortal. ut i pnosticis gñalib. dcm est. Et si mō tal. in pnt. nō appeat: si tñ i firm. mōiē in fine apparebit. Anbelit. veluti corrupta stercorea fetēs mortali passioē hac. Si p vētris lenitio fiat successiue i itestina dolor ac pūctura: dēi ad stōs ascēdit vomitū et fluxū vētris fil. efficiēs: dūmō vī pster paucos infra dies paties libabit: quā mō hac causans passionē p modū hūc pueniēter educit. Et passio hūc quādam familiaris existit ut erapulos: et his quā sup. assūptū cibū laborioso coitu vī imoderato exercitio vtunt. Dec ē i cōfuet. piculosa minus: te stāte aut. Si hec passio mō derelicta subito restrigē i firm. euasit vīne ardorē icurret. Dēs igit signa tam demonstratiua quam pnostica et cās colice passionis.

Uia passio hec a mō corrupta puenit partem aut nāc vīne euāre necesse est. Si igit iudicaueris bonū fore nām ad vomēdū iuuare caue

ne forte vomitiū exhibeas et potissimum mō colica exīte. In casu illo aq. tepidā potui sepe dato. Quod si p secessus eū melius posse cūari cōprehēderes reubarbarā ac mirabolanos citrinos paululū torrefactos fm modū sup. plies enarratū exhibe. Et quā mō illa acuitate ac venenositate picipat donec sup. ei. ps maior fuerit enātā nihil quod magne stipticitatis sit exhibeas: et tā in cibo quam in potu ceteris medicis aliqd hīs ptra venenū vītutē fac semper iponas. Si grossaceū syrupum de mirtis siue citoniorū mīuā cū aq. pluuiāli: siue ferrata ut est fiedū dederis syrupum de ribes vel de acetositate citri: vel de succo acetose cum illis aliqd mīse. Et ipsa citri acetositas multū in suis ferculis puenit: aut acetositas ribes seu panis cuculi succus. Et quā mō illa furiositate sua: tibi nullas indicias accōmodat. Si fortis stipticare volueri vtere bolo armeno terra sigillata vel cornu cerui adusti. Itē nō solū retētiā pfortat verū mō venenositatē plūm resistit. et hūc beccar ppiū ē pulvis cristalli quoq. mō dat: tā i ferul. quam i alijs modis. Et poteris sic facere. R. cōserne ros. antiquē. 3. ij. dyacitonitē sine spēs. 3. ij. boli armeni: terre sigillate: cornu cerui vsti. añ. 3. i. pulvis cristalli. 3. ij. fiat mixtura adde do partem syrupi de acetositate citri: vel mine citoniorū: si magis restrigere cupis: et de hac vbi flux. et vomit. molestior fuerit in pnt. pass. semp. dato: attū si añ. et post dederi peccatū mortale nō cōmites. Si tñ p silij copā hūc libet i tractatū p. ca. 6. supra regre. Sed de pulvere cristalli aliqd semp. adde tā cū syrupis quam cū alijs illic descriptis. Ab eē ex oleo de citonijs et mastice stōm iunge. Et aliq. añ. vñctionē sic faciūt: quā mētā cū balauistis in acetoto forti bulliūt et spongiām in tali aceto mīsam vīcib. aliquot stō applicāt et successiue faciunt vñctionē. Alij ex emplō israfcripto totū vētre emplāt. ut R. farie osdei. lib. i. spody. 3. ij. distēpē cū succo plātāgis et albumine ouis: et ex tali vētre tot. emplet. Dūic pposito pntētiā pmi tractat. ca. 6. p. ca. pcedet: et appropinadū modū et ordinē dabit: et talia sunt vñctōes epibimata emplatiōes enchatif. mata stupbe suffumigiā: ac suppositoria cum clisteribus. Itē in casu isto quāmaxie diuersiones valēt quā cū fricatōib. ac dolorosis ligaturis ad adiutoria et coxas cōmōdēfiūt: ea quā maxie in isto casu pueniūt sūt sup. stōm et sup. vētre sine scarificatōe vētose. Laudat itē sup. crura et pedes. Ra. aq. frie effusiōne: quā i grossādo mās fluxū. sistit se retrahēdo hūorē calū ad itra mās melius digerit et benignū magis efficit: et in robusto corpe facias si libz. At vbi accitū in festatōe narcoticis vti necesse sit ad ca. 2. m. et decimū tractat. pmi recursū habere in errore cadās illic descriptā doctrinā nullo mō ptercas. De regimine sex rex. nō nālī hūic pposito pntētiā te ca. xi. tractat. eiusdē ad plenū formabit: et de vñtū pntātia modū dabit multiplicē. Sed de pulvere cristalli succo acetose ribes panis cuculi ac acetositate citri poteri cū quibz libz. p mīse: et sic colice passiois corrupta illa mō exīte calā hēs curā. Sed vbi frida cā fuerit: adiunare ad vomēdū nāz licz. poteris cū aq. calā syrupū acetos. simplicē. vī oximel simplex cōmiscere. Et si p secessū vbi mō nigredini appareat cū reubarba. mirab. idos mīse: et si flā chebulos. Sed tā in solutinis quam in vomitiis caut. sp. esto: solēt enī mō hūc furiositate in passione hac accitū adeo terribilia seq. quā ex mīmo errore paties ad requiē eternā facile trāsīt. Quātā vī nāc seu p artē mō: si retētiā pfortare mens est: laudat. Ra. f. trociscos de olibano cū mīna et aq. ferrata datos. Et quā ad hūc locū pntētiā in curaliē terie plima iuenies: ac sex rerū nō nālī regimie illic recursum habet: et accitib. put supra dcm est pluries succurre. In quibz etiā medicis ad hūc locū pntētib. memoz esto aliqd cōmiscere quod venenū vītutē beat: ut est syrup.

de cortice citri solus: et cortex ac ei semē tomentale radi: origanū siluestre: ppericon enula cāpna et silia. Cornu vo cerui in q̄cūq; mā valet multū. Et in isto casu tyriaca magna pdest sūme. Et sic colice passionis tā a mā calida q̄ frida pueniētis curā hēs: q̄propter p vias epilogi te reducere ad actū practicum volo.

Cū ḡ ad patiētes veneris de cūanda mā fm exigētā sit tibi cura: et sine p secessum sine p vomitū fiat ob piculū qd̄ iminet caute facito. Et in p̄n: tā quo ad re: sex non nālū regimē q̄ quo ad medicinalia stiptica forcia nunq̄ appropinques. Nā mā illa corrupta: si retēta fuerit sua malignitate ifirmū iterficiet. Ordinato ḡ sex re: nō nālū regimē confectiōes pulueres aq̄s syrups ad itra dabis. Ab eē vō fac fomētatiōes vinctiōes successiue eplā: et si libuerit fridā aquā sup pedes: ac crura pycias. Diuersiōes vō cū ligaturis fricatiōib: vlt̄ alr̄ put libuerit in oī morbi tpe facere poteris: v̄tōsas. n. nō nisi maiori parte etiata: et idē pariter de stupbis ac balneis est fiendū. Et si accessiū seuitas ad curā te vocet diuersiū ligaturis fricationib: et cū v̄tōsis vtere successiue fomētatiōib: facclationib: vinctiōib: et emplationib: et vbi ista nō sufficiant ad narcotica trāsire septimi capli sepe allati mādata non pterear. Cū ḡbus ḡ et quō bec oīa fieri p̄t p̄scripta ca: te ad plenū iformabūt ad q̄ fm exigētā recursum habet: et intātū de causis ac signis tā p̄nōsticis q̄ demonstratiuis colerice passionis ac eius cura dictum sit.

Quart⁹ tractat⁹ quatuor p̄tinet capla. cās ac signa tam p̄nōstica q̄ dem̄stratiua disinterie narrat. CAP. I.

Disinteria est flux⁹ v̄tris ab epatis venaz disrūptiōe: aut ab itestioz sube rasura: seu v̄trisq; pueniēs. Et B est q̄ v̄ocabulū disinteria sonat: grecuz. n. ē: et d̄ a dis qd̄ est diuisio: et teron itestiniū: q̄ si itestinoz diuisio. Et istud nomen itestiniū nō solū ad itestiniū p̄p̄e dem̄: sed ad mēbra q̄ itus stant se exēdit idifferēter veluti est epar: et alia: vt i caplo colice passionis dem̄ fuit. Et hac descriptiōe tres esse spēs disinterie itelligi volo. P̄ia in q̄ solū venaz epatis fit disrūptiō: et in hac sine itestinoz rasuris sanguinolēta exitegestio quā flux⁹ epaticū vocāt. Scda cū absq; sanguine in egōnib: abrasiones itestinoz solū apparēt q̄ itestialis d̄r. Et 3^a in qua tā sanguis pueniens ab epate q̄ itestinoz abrasiones ifunt: et tal tā itestinoz q̄ epatis vitio puenit. Sepe tñ cū egōnib: sanguinolētis fit itestialis disinteria: cū. i. itestinoz fit excoziatio tā p̄fida q̄ abide sanguis egrediat: et hac p signa p̄p̄a ab epatica cognoscere te ifra docebo. Disinteria epatica rōne exētiūz triplicē distinctionē recipit. p̄ma cū sanguis abūdans q̄ si nālīs egrediat. Scda q̄ aqueus et subtilis vlt̄ paululum grossior: et niger ceu vini silis feci. Tertia spēs cū sanguis niger exite grossus ac coagulat. P̄ia spēs fit i mutillaris solitū relinquentib: exercitiū in his q̄ in ocio opulētā vitā degūt. In crapulosis: et in qb: solite ciatiōes restāt vt itestioz emoroydaz: sanguis flux⁹ nariū: et taliū. fit itē q̄rūdā febriliū crisis sanguineaz maxie. Et 3^a spēs fit i diaria epatica: vt. s. dem̄: et ea a debilitate p̄tētiue epatis puenit q̄ sanguinē retinere nō valēs cū p mēsaraycas ad itestina demādat q̄ p secessum tādē egrediat: et p veluti carnis loture silis. cūq; retētiua fortificat fit niger et grossus magis: et plus iterūz fortificata vini feci fit silis. Et 3^a spēs puenit cū abūdāns in q̄titate sanguis vt in mutillat fit: ac in dictis retētiōnib: ab epate ad itestina pfluat: q̄ cū morulā aliq̄tulū magnā fecerit nigrescit. i. igrosat: et interdū talr̄ coagulat: vt ad formam frustuli carnis q̄ epati assimilāt egrediat: pp qd̄ qdā impiti medici. vt. 6. de acci denti. ca: penultimo. Sal. ingt ip̄i epatis subas credunt. Intestinalis q̄z rōne fit triplicē distinctionē recipit: qz

aut lesio est in supiorib: aut in iferioribus: aut in medys.

Nūc disinterie cās q̄ extrisece: et q̄ itrisece eē p̄t dōz ē. Extrisece qd̄ sūt casus: p̄cussio: et potissimū sup renes et doziū. Excessiua aerl friditas: ac ei corruptio siue venofus: siue acut⁹ itez cib: vt allenū: cepe: sinapis: acētū et talia. Solutiue medicie debito mō nō correcte sunt vt aloes: colloq̄ntida: scamonea: cucumer asinin⁹ et silles. Et illa itē q̄ ex p̄p̄ia nā corrodēdi v̄tutē hāt: vt arseni cū calx vina: argētū sublimatū: scozia eris vitrioliuz: et oēs attramēti spēs realgar: castoreum et silia. Inrisece vō cause sunt veluti acuta colā pūgēs mordicās et exuberās: flā itē falsum seu aliū adust⁹ hūoz: apatis aptio: ab vlcere virulētie emanatio: aut quouis mō venaz disrūptio. Et h in summa sunt tā intrinsece q̄ extrinsece cause.

Signa extriseceaz cognitio tibi patiētis relatōe patefit. Quātū ad itriseceas disinteria ab epate si puenit sub dextro hypocūdr̄io dolor aderit: iterpollat⁹ tñ: et nulla ap parebit itestinoz rasura et alioz respectu sanguis erit mltus itestina dolore ac torsione carebūt de nocte q̄ de die accit plus: nec ifirm⁹ velut i alyz totiēs ad sellā puocat: et egestio v̄t̄p̄z emissum sanguinē ancedit. bis. n. raro cum egōnib: cōmisceat. In itestinali vō disinterie loc⁹ discerneris est. Et iō si in supiorib: ei fuerit dolor: punctura: ac grauitas ab vmbilico supra sentit: et itestinalis rasura sub tiliū corticū erit: q̄ si p̄fundet: sic q̄ ide sanguis egrediat. multū erit in egōne p̄mixt⁹ cū quo dolor assellatiōe per multū t̄pus ancedit: et est q̄ in ceteris itestioz: i mā fetens magis. In hac spē rursus nausea singult⁹ et vomit⁹ ceteris parib: q̄ in alyz magis abūdāt: pp itestinoz taliū ad stōz p̄pingtatē. Si vō fuerit in iferiorib: dolor pūctura ac grauitas ab vmbilico ifra p̄cipit. corticales abrasure grossiores: ac spissē magis crūt. Et pp p̄pingtatē egōnis ad exi tū nō multū cū ea rasura: et sanguis sigs egrediat cōmisceat: cū quo post dolore et pūcturā nō multū tardat egō. In medys vō itestis dolor et ḡuitas et pūctio: et talia circa vmbilicū p̄cipiunt. Rasura vō merito p̄dictoz medicie cū egestionib: mediocris cōmixtio fiet. Ex his itaq; q̄ dca sunt epaticā ab itestinali disinteriā discernere scias: ac it itestinoz loca. Nūc aut sup̄est vt p̄p̄ia sigs peccātē hūozē coḡscas: et talis cognitio maxie p v̄sum habet: q̄ si colicus fuerit dolor acut⁹ ardor: pūctura et sitis aderit valida cūz quo etas p̄cedēs regimē et silia cōplo tē iudiciūz tibi magnū cōp̄stabit. adusta melia: ac falsum flā v̄sū q̄s cōprehēdit: ac p etatē: cōplōnē: p̄cedēs regimē et silia. Uia et si vt supra i signis diarie dem̄ est in his passionib: liuida sp v̄t̄p̄z appeat: in ea tñ peccātū hūoz copia maior inest. Si vō disinteria ab eruptione apatis seu ab aliq̄ maligno vlcere fiat p ipsius apatis signa seu vlcis: et p loca vbi ea fuerint i eius cognitionē facile oueniens.

Et qz oīa ista in egōnū itpectōe leuiter dephēdunt de monstratiuis signis hic finē ipono oīo ad p̄nōstica trāsies. Et p̄spasm⁹ in disinteria mortal. Itē si in ea singult⁹ siue vomit⁹ cū p̄mixtōe rōnis euenerit mortal. Adutatio q̄z coloz in disinteria malū: signat. n. vlc⁹ magis p̄tinue p̄fundari: et sic qd̄ egrediat sp in colore variat. Lōicat itē iterdum nocumētū toti: pp qd̄ i fluxu tali nā diuersas mās expellere cogit. Et qb: p̄z talē mutationē coloz malum portēdere. Rursus disinteria ydropi supueniens mortalis: derelicta. n. aquositate illud educit quo corpus nutrir̄i d̄z. Amplius disinterie epatica que nec cretico nec signis digōnis apparētib: euenit: si mala fuerit cū ifirmi tolerātia mortalis. Si tñ p̄pter ifirmi ipsius robur sticitate p̄durauerit ad ydropē tādē eū dūducet. Sed illa que ex abundātia sanguis veluti in mutillatis et silib: parorismalr̄ fit ex se salua q̄z talis erit. Disinteria i qua defectu p̄tētiue epatis egōnes veluti loture carnis fiunt

Tractatus III.

curat. de leui. n. epatis contentia confortat. ¶ In intestina
li vo disinteria duo considerant. locus p. exordia. 2. Quā-
tum ad sitū disinteria que in superiorib' fit intestinis q' ca-
que in inferiorib'. dūmō cetera sint paria piculofior ē mul-
tum. ¶ Primo q' ppter subtilitatē malitiā talē sustinere
diu nequeit. ¶ Scdo quia epati mēbro nobili vicinatur
stomaco quoq' quare ab ea maxime patiunt. ¶ Tercio:
q' illi loco male medicamīa applicari pnt. ¶ Quarto: q'
intestina illa gracilia exanguia sunt non cariosa: sed ner-
uosa plimū: q' ex causis solidationē facili nō recipiūt.
¶ Quātū ad cētiā siue suba duo sunt considerāda. Primū
ex pte intestini. scdm ex pte vlcēratīs mae. ¶ Quātum ad
pmū disinteria intestinalis triplicē gradus recipit. vt Hal.
in p. afforsino. Si a disinteria habito. ¶ Primo cui aliq'
lis pinguedo cū egestionib' emittit: talis pinguedo testi-
noz vlcera in pñ: esse arguit. ¶ Secundus qñ veluti per-
gamenī ratura egredit: talis vlcēris augmētū denūciat.
¶ Tertius qñ pars carnea satis grossa exit: hoc vltimi-
tatē malitiē demōstrat. pma curat facili. scda difficulter.
tertia nunq. nam cū intestinoz solidatio nō sit possibilis
oio mortē portēdit. ¶ Ex pte vlcēratīs mae disinteria si
a fece nigra inchoauerit mortale: ea. n. cancrū ad itra esse
significat. vt Hal. in cōmēto: qui si extriscus curā nō reci-
pit: ab itra quō: Et si adhuc cācer ad itus nō esset. mā tam
nigra futurā mortē denūciat: talis. n. cola seu melia erit p
adulsiōne genita: que anteq' appeat malignitate sua inte-
stina talr vlcērat: vt nunq' solidationē recipe queāt. nā
vltus a tali mae extriscus factū vbi medicamīa applicari
pnt raro vel nunq' sanat: quō g itus vbi medicamīa ap-
plicari nequeit: si apparuerit ppter affellationē frequē-
ter motā ad curā neciā facere nō valent. Cū ergo mā illa
sit corosiua valde in brcui taliter intestina vlcērat vt mor-
tem iducat. ¶ Et idē de colera prassina et eruginosa iudi-
cium fac. ¶ Itē si in febrib' colericis cūz integritate rōnis
et sine dolore capitis vrina alba fuerit: futurā disinteriam
time. Nā signū est mās illā ad iferiora raptus hñe que de
facili disinteriā iducet. ¶ Nec ergo epilogādo pno-
sticā disinteria epatica veniēs synthomatice paucos ifra di-
es ifirmū ad mortē: si durauerit: aut ad ydropē deducet.
¶ Que vo porissimalr: et que veluti carnis lotura salubris
Intestinalis que intestinis superiorib' fit piculofior q' que i
inferiorib': et in qua veluti pgamenī ratura q' ea in qua p-
fluir piguedo. Ea vo que frustula carnis emittit: mortalis
oio. ¶ Colera nigra prassina: aut eruginosa mortalis: po-
tissimū si a superiorib' pueniat intestinis. ¶ Aceteris vo hu-
moribus facta disinteria saluari pōt. ¶ Et hoc de pno-
sticis disinterie que nō modo ad pno-
sticādū: sed ad curam
tibi quoq' plimū sunt vrilia: ad quem deiceps trāseūdum
est: et per hoc caplo finem impono.

De cura disinterie epatice.

CAP. II.

Non est ppter scita que iminēt picla disinterie
cura tardāda. Lauēdū quoq' ne in ea error cō-
mittat. Est. n. adeo piculosa vt ifirm' ex mini-
mo errore cōmisso peat. ¶ Si g epatica fue-
rit pueniēs a sanguine in quāto solū peccātey
in mutillatis: aut in his qbus solite sunt euacuationes cē.
dūmodo ad eum tolerātia bona sequat abscondēda non
erit: sed vbi supflua euacuatio basilicā statiz incide: et iux-
ta tenorem virtutis sanguinē exire pmittas: q' si etas vlt
aliud flobotomiā fieri phibet cum scarificatione vento-
sas apponi iube. ¶ Solitas itē vbi posse tibi videt eua-
cuationes facere facias: vt esset mēstualis fluxus emo-
roydal vel nariū sanguis. Si eniz istoz aliq' in cā fuerit
hec cura psto: ac cōueniētissime fiet. ¶ Vltimū carnes: oua
et talia sanguinē que multiplicāt remoue. et regimē totum
igrosatiūz ordina: qd facere ex ifra scriptis facile scies.

¶ Si sanguis qualitate peccauerit: tāta q'ntitas p flobot-
omiā seu vētosas extrahēda nō erit: sed est peccatū illud
corrigēdū. nā si subtilior sanguis debita igrosatiōe idiget
acuitas vo repssiōe. ¶ Sz vt te ad actū practiciū reducā.
¶ R. oxizacare simplicis. 3. i. f. aq. ro. aq. endimie: aq. plātagi-
nis. añ. 3. i. pro vna vice sufficit. ¶ Uel loco oxizacare sy-
rupū ros. vlt de ribes de succo acetose: de acetositatē eltri-
vel miuā pone. ¶ Et syrupo aliq'ntis supro. Si colerā ali-
quam sanguini cōmixtā indicares que euacuatione idigeret
¶ R. reubarb. electi. 3. i. f. corticū mirabo. citrinor. 3. y. toz
refiat: et fiat puluis: q' cū aq. plantagis. 3. i. miuā addita po-
tui tribue. q' si adustione in sanguine sciueris mirabo. ci-
trinis missis idos appone: et si flegmatis cōmixtio esset ko-
bulos. ¶ Quāta mā igrosatiua et sanguis acuitatē rep-
mētia pbe quo in casu facias. ¶ R. serue ros. antique. 3. i.
triasandalor. 3. i. y. fiat mixtura de qua in itroitu mēse pa-
tiens semp accipiat. Uel adde in mixtura tali corāl. rub.
subtilissime tri. 3. i. f. margaritarū. 3. i. lapidis ematibitis.
3. i. y. Et de hac patiens assumat. ¶ Et si acuitas itensa in
sanguine fuerit. ¶ R. lapidis ematibitis. 3. i. corāl. ru. 3. i. f. fiat
pul. subtilissim' quē in modico succi plātagis mixti cū vi-
no nigro vacuo sō in vna vice tribue. Et idēz in oi mane
fac. ¶ Uel loco pscipri pulueris hūc dabis. ¶ R. cinerī of-
sis cruris bouis. 3. i. lapidis ematibitis spody. añ. 3. i. fiat
puluis. ¶ Uel facias sic. ¶ R. lapidis ematibitis cineris of-
sis cruris bouis. añ. 3. y. corāl. ru. 3. i. f. margaritarū. 3. i. ter-
re sigillate coriādroz pparatoz se. plātagis. añ. 3. y. fiat
puluis. ¶ Quo si in pfectōis modū vti libz. ¶ R. aq. plūia-
lis: vel aq. plātagis qñtū ad dissolutionē 3. y. y. zuchari suf-
ficet: et tādiu duo lapides ematibitis in ea ofricent aq. duz
veluti sanguis fiat. Cū aut zuchari coctū fuerit pulueres
supra sepiissime scriptos adde et sandal. subtilissime tritoz
3. y. et fiat pfectio in morsellis: de qua. 3. i. f. in pñ: pass' vel
añ pastū supra fluxū sanguinis oēm silit: vnde cūq' manat:
et hec ab itra. ¶ Sz ab ex ceroto sandalio epar iunge.
¶ Uel alr epithimē. ¶ R. aq. ro. aq. edimie: aq. plātagis. añ.
3. i. y. aceti. 3. i. f. sanda. rub. 3. i. y. ro. ru. 3. i. spody. 3. y. et vn-
ctionis loco semp añ pastū h epithima fiat. ¶ Uetora itē
fluxu sanguis nō cessante sup epar qñtoz horis: aut quāto
plus poterit retēta fluxū talē silit adiutoria brachioz li-
gature dolorose: valēt quoq' fricatōes. ¶ Quātūz ad sex
rerū non nāliū regimē aerem ad aliquale tendētē calidi-
tatem inhabitet aquā ferrataz vel plūialem potui datō:
et vbi grādis esset sanguis effusus in suis bibendis ags tā-
tum ematibitis lapides cōfricent q' rubee fiāt: in hoc enī
casu nihil supra. ¶ Nō cōpetit vinū qd vbi def sit nigrū
in quo aurū cādens vel calibz ignit' extinguat cū pdictis
q' aquis bene limphetur. ¶ Carnes dimittat: q' si tamen
eis necesse vti sit accipe gallinaz pulloz vel vituli lacta-
tis carnes caprioli: cuniculi: leporis: merli: siue turdi: et be-
asse cōueniūt: que berberis coriādris pparatis: ac sumac
forciēde erūt seu cum coctanis: aut piris stipticis paucula
cera noua semper imissa. ¶ Et pro sapoze seu salsa succo
granatorū seu berberis acetose panis cuculi: seu agresta
vt ere amigdalīs risis: far: miliū ac panicū cognari possit.
¶ Sed fercula seu carnes elixant in ferrata aqua deco-
quende. ¶ Fricationes materiā diuertūt: et exercitio sup
plent. ¶ Et sic habes curā epatice disinterie tam in qua-
li q' in quanto sanguine peccāte. ¶ Ut autē ille qui san-
guinis nimia abūdantia disinteriam pati flobotomiam:
aut vētosas: vt ab ea seruetur sepe facias vel euacuatio-
nes solitas: vt habeat procuret. ¶ Si ergo egestionē ve-
luti loture carnis fuerint. supra capitulo de cura diarie
epatice curandi modus inscribitur: de quo illud ad ple-
num te informabit. Et per hoc disinterie epatice cure fu-
nem impono.

De cura illius disinterie que in superioribus intestinis
fit. CAPITVLVM. III.

Disinteria intestinalis curanda tria q̄ curadi
modū variat consideranda sunt. p̄mo m̄a. 2° lo
cus. 3° exulceratōis gradus. Cū ḡ ad ifirmū
veneris p̄ signa tacta q̄ sit m̄a 7 q̄lis 7 locū vbi
fuerit investiga. ¶ Nā si ea acuta colera fuerit: 7 in testi
nis supiorib⁹ cūis cuōnez q̄re: 7 q̄to malignior tāto citi⁹.
¶ Facias ḡ sic. R. reubar. 3. i. f. mirabolāoz. citrinoz
3. ij. torrefiat pax fiat puluis: 7 cū mīa citōioz massam
oficias: quā cū aq̄ ro. plātagis pluuiāli vel ferrata cōmi
sce. 7 potui tribue: vel cū rosaceo zuc. misce. 7 bolū deau
ratū ofice: v̄l ex tali massa pille forment q̄s ifirmo dato.
¶ Uel facias sic. R. reubar. 3. ij. corticū mirabo. citrinoz
3. vi. supficialr vstulent 7 i aq̄ plātagis ifundant 7 horis
trifactis. xij. fortis exp̄sio fiat 7 cum q̄ citōioz mīue. 3. i.
potui dato. ¶ Nō tñ q̄ si vlceraatio ad p̄mū gradū tātū
mō venerit: ita q̄ sola p̄iguedo seu mucillago illa ifestina
lis solū exeat posses medicas istas sine torrefactiōe 7 si
ne alteri⁹ stiptici admixtiōe p̄bere: 7 ad hoc oxizacārā v̄l
aliō digestiūū humoz acuitatē extingues pantea exhibe
re dūmō māci furiositate nō timueris. Sed vbi ad corti
calē excozibetōez iā duenerit: solutiūas medicas: tūc nul
las exhibe: nisi vstulate puluerizate: 7 cūz stipticis coze
cre sint. nā mām educēdo mēbz lesuz ofortant: 7 hoc est
put in cap? 5° tractat⁹ p̄mī. sup̄ascriptū fuit: qd̄ in de cō
folatōe mediciaz posuit ille dū? Desue. cap? de reubar
baro cū igt: 7 ei⁹ qd̄ qd̄ pax est ifusio cōp̄etit: qñ solū q̄ri
tur absterisio 7 solū op̄lationiū aptio: ip̄si v̄o p̄triti exhi
bitio qñ q̄riē: vt post illā in viscerib⁹ vestigia ofortatiōis
remaneāt: 7 subiūgit ifra q̄ ip̄m reubar. ē medicā bona
disinterie: 7 p̄pe assum cū succo plātagis 7 pauco vino sti
ptico datū. Ex quo cluēdo q̄ dare cassiā 7 talia lenitiua i
disinteria vt plurimū faciūt ē malū: nō debes tñ in p̄n? sti
pticis vti: nisi fuerit vt statiz dēn ē materieruz eductiua:
tūc. n. mām istā malignā int⁹ coaceres: ac includeres: sic
vt sepiissime 3° nitentē infirmū ire ip̄m ad padisuz cogas.
¶ Et si reubar. more Desue exhibere libet. R. reubar.
v̄sti. 3. ij. f. fiat pluis quē cū succo plātagi. residētia scā mi
sce vini stiptici pauco addito: 7 da potui. ¶ Si v̄o tribus
aut q̄tuor trāfactis dieb⁹ mām adhuc multā ocmeres
reitera solutiūū: s; tpe iterposito potes oxizacārā vel
aliud digestiūū cole si libuerit exhibere. ¶ Et dieruz ite
rū q̄tuor iterposito spatio m̄a tota nō cūata mām solue.
¶ Si tñ ea minorata vomitū facile puocare posses cum
aq̄ 7 aceto: vel oximelle simplici seu cōposito vel squilliti
co 7ē. put in cap? 5° te docui cū audacter facias. Nā affozis
moz 6°. 3° mē. illi. a diario hito 7ē. Sal. nos idē facere in
struit. ¶ Solutiua plima mltis modis variyq; p̄parata
ad h̄ faciētia p̄posituz iuenies sup̄a in cura diarie caplo
nup alleg? Uez vbi adustā colaz seu meliaz in cā fore cō
p̄bēderes loco mirabolāoz citrinoz indos appone: 7 si
saluz flegma chebulos: 7 ista solutiua tā in iferiorib⁹ q̄ i
supiorib⁹ ifestinis ad mām euandā pueniūt. ¶ Que si p
artē aut p̄nām cūata fuerit p̄ decē vel duodeci dies trā
factos visitr cē d; restrigēdi fluxū tūc sit tibi cure: 7 anq̄
vbi mām cūatā p̄ maiori pte p̄bēderes. fac ḡ puluerz
ifrascriptū: cui⁹ v̄sus tā in ferculis q̄ in potōib⁹ q̄ in qui
buscūq; alijs modis tuo infirmo conuenit. Qui R. corti
cū granatoz copulaz glādiū: gallaz margaritarū: fanda
lorū rubeozū: spody an. 3. i. arillozū vuarū: granozū mali gra
natozū se. ro. sumac. terre sigil. boli armc. sang. draco. an.
3. ij. coralloz rubeoz: lapidis ematitiz: cineris ossiū cru
ris bonis an. 3. i. f. masti. thu. se. papauc. albi. gūmi arabi.
an. 3. f. p̄si. an. se. plātagis torrefa. se. coriādrozū p̄parato
ruz an. 3. ij. fiat puluis: quo in pulueribus vti pōt: vel m̄

see cū zucca. ro. antiquo: 7 erit delicat⁹ magis. ¶ Uel fa
cias sic. R. zucca. lib. i. dissoluat cū aq̄ ro. cui adde oferue
ro. antiq̄. 3. ij. 7 parū vini citoniorū: 7 cum facilitate deco
quant: 7 debi⁹ cocte adde p̄scripti pulueris. 3. i. f. 7 fiat i
morcellis ofectio. ¶ Uel facias sic. R. lapidis ematitiz
3. ij. coralloz rubeozū: margaritarū an. 3. i. caude egne. se.
coriādrozū p̄paratozū: arillozū vuarū: granozū mali gra
natozū paululū vstorū an. 3. ij. p̄si. v̄sti. 3. ij. f. fiat pluis quo
vtere: vel mō q̄ sup̄a ofectiōem facias. ¶ Uel da pillu
las ifrascriptas: sunt. n. i. hoc casu mirabiles: que. R. mu
mie. 3. i. gūmi ara. tosti. 3. ij. cū succo plātagis pillas cōfice
q̄s ifirmus vacuo stō recipiat oēs vel saltē toti⁹ massē. 3.
i. p̄ vice dato. ¶ In modū syrūpi mīua vtere citōiozū v̄l
syrūpo de mirtis. Uel facias sic. R. ros. ru. epatice plāta.
corrigio. caude egne. fol. q̄rcus. fol. citoniorū an. 3. i. q̄t
tuor se. frigi. sumac mirtilloz berberis an. 3. i. cōq̄sent: 7
fiat decoctio i aq̄ ferrata lib. i. succi plāta. cū residētia fe
cerit: 7 i bis tādiū lapis emati. ofricet q̄ rubeat: 7 cū li.
ij. f. zuc. fiat syr⁹. q̄ vtere: 7 ē i casu isto appropriatissimus.
¶ Pla p̄ os sumēda describere. 3° cap? 6° de cura dy
arie ad h̄ p̄positū faciētia varia 7 multipl̄ p̄parātia oferi
bit. ¶ Uez qz i hoc casu dolores crudelissimi fieri solēt
q̄tū ad ea q̄ p̄ os exhibēt dabis p̄ cornuceriū v̄sti 7 loti.
id. n. dolores ifriscos mirabilr sedat. p̄siliū q̄q; cōbustū.
¶ Itē spodiū ac plātagis semē 7 p̄cipue vbi dolor pūgiti
uus aderit. ¶ 3° si ifortiūitate doloris ad narcotica trā
fire necē sit ad cap? 2° d̄ cura dyarie sup̄a trāsi. sui. n. est
talia narcotica per os sumēda describere. ¶ Sed tam
buic q̄ alijs accidentibus timoris capitulū decimuz ordi
ne quodam te ad plenum succurrere docet.
¶ Nūc at ad h̄ capli cōpletā doctrinā restat describere q̄
ab eē sūt approximāda. Facias ḡ sic. R. olei mast. olei ci
tonioz olei mirtilloz an. 3. i. pulueris masti. gall. musca.
mirtilloz sumac. acacie hyogst. pulueris panis asii: in
aceto extincti ordei cribellati boliar. an. 3. i. f. cere pax: 7
fiat yng⁹. q̄ veluti sup̄ascripto vtere. ¶ Uel alr facere
potes: vt R. balaustiaz: copulaz glādiū masti. an. 3. f. hy
ogstidos. ro. ru. gallarū an. 3. ij. fiat pluis subtilissimus:
accū oleo ro. mirtini citonioz 7 masticis egs p̄tib⁹ i mor
tario tādiū ducas q̄ ad ynguēti formā mollis ocueniat:
cū q̄ stōm ab ymbilico sup̄a ventrē linias. ¶ Uel ex in
frascripto: qd̄ i hoc casu mirabilr valz. R. mumia qd̄ cūz
aceto 7 albumie oui recētis dissolue: 7 vt sup̄a illinitio fi
at. ¶ Uel R. san. dra. boliar. an. 3. ij. mumie. 3. ij. se. plan.
3. i. fiat puluis subtilissim⁹: quē cū albumie recentis oui. 7
rosaceo oleo misce: 7 linimētū facias. ¶ Uel facias sic: qd̄
nō solū fluxū restrigit: v̄z ē dolores crudelissimos se
dat. R. poma siluestria: tea ab int⁹ bñ munda: q̄ coquan
tur in aq̄: 7 p̄sent: 7 more emplī ponant 7 ifridata remo
ue: 7 cala itez reponē: 7 vicibus aliquot hoc facto ex yn
ctōis aliq̄ sup̄ascriptaz locū iunge. ¶ Uel facias sic. R.
rosarū gallarū: foliozū quercus pētafilon an. 3. i. balau
stiarū: pomozū siluestrium imaturoz forbarū: citoniorū
per frustra incisorū an. 3. i. cūmīni in aceto ifusi lib. f. cō
quassent: fiat decoctio in qua imissa spōgia 7 expressa ap
plice loco dolenti: quo pluries facto ex p̄scriptis ynctio
nibus aliquas facias. ¶ De cōsimilib⁹ v̄o in dyarie cura
octauū caplin est fultā abundanter: ad qd̄ si opus est re
cursum habe. ¶ In isto casu sitie super locum apposite
maxime valent: fricationes quoq; 7 ligature. Et ad sudo
rem puocandum balnea seu stupbe sup̄a descripte. Et
si de talibus plene informari cupis tractatus primi capi
tuluz quintū consule. tibi fiendum ad talia modū dabit.
¶ Regimen vero sex rerū nō naturalium ad hoc p̄posi
tū faciēs in capitulo yndecimo de dyaria sup̄a descri
bitur. Et per hoc p̄senti finem imponere cupiēs biē illud

nō scribo: sed ad aliud vado. Et sic hēs intestinorū supiorū
pletā disinterie curā: pri tñ a supiorib⁹ caplis mutuatā.
De cura disinterie q̄ taz i inferiorib⁹ itestinis q̄ medys
puenire potest. CAP. III.

Sup̄est disinterie pletā curā eā pōere q̄ in iſe
riorib⁹ itestinis fit: q̄ hita ei⁹ q̄ fit in medys cu
ra patebit. Māz igr ac vlceraōis gradū p ea
q̄ dicta sūt iueſtiga. Et si cola acuta seu me
lācolia adusta seu flā salſū fuerit f3 abraſiōis gradū euā
cuādi p os modus i p̄tigno cap⁹ pōit. q̄ vtere si op⁹ fuerit.
Uex p inferiora tal⁹ disinteria meli⁹ curat p q̄ te auiso
q̄ huic cure clisteria maxie pueniūt: iter q̄ aliq̄ sūt lauati
ua: q̄ dā absterſiua: nōnulla p̄solidatiua: alia cōstrictiua: et
alia doloꝝ mitigatiua. Et ista ip̄tiaz describere libz: vt
ex eis pōnē fm exigētiā facere ſcias. Lauatiua itaqz
clistere sic facias. R. aq̄ ozdei lib. i. pulueris succ. 3. y. f. vi
tellos duos ouoz ex his sil distēpatl fiat clistere. Ab
sterſiua. R. aq̄ lactis ozdei lib. i. q̄ dissolue mel. ro. 3. iij.
et ouoz vitellos duos: et fiat clistere. Cōsolidatiua. R.
pignedis renū capra. 3. iij. olei ro. 3. y. sic. plāta. vel corri
giole residētia fca. 3. y. pulueri boliar. lapidis ematitl san.
dra. masti. añ. 3. i. et ouoz affatoꝝ vitelli duo incorporent
sil: et clistere facias. Uel puluere illo dimisso ponāf i
frascripta. R. tucie boliarne. sang. dra. terre sigil. mumie
añ. 3. y. fiat puluis. Clistere p̄strictiua. R. rof. ru. ba
laust. mirtil. sumac. añ. 3. i. f. risti torefa. lib. f. fiat decoctio
in aq̄ pluuiali vl ferrata: de q̄ R. libz. i. i q̄ dissolue acacie
hipogst. añ. 3. iij. zuc. ro. 3. y. et vitelloꝝ duoz ouoz affatoꝝ
rur: et fiat clistere. Aliq̄ ponunt loco istoz. 3. f. michelete: et
dicūt clistere illud mirabilr sistere. Clistere doloꝝ mi
tigatiua. R. olei ro. 3. y. succi plātagi. fca residētia. 3. iij. et
mucilagis pfi. 3. y. f. fiat clistere ardore et doloꝝ mitigat
mirabilr. Uex itēdēs duc seu ples i cura hac vtplin
p̄picanf: q̄ dato q̄ lauare volueris: cū B ardore mitiga
re sepe necē ē. Et idē i restrigēdo seu p̄solidādo fit: q̄re so
lers medic⁹ ex p̄scriptis clisterib⁹ f3 q̄ p tūc itēdēs hūe
rit p̄pōnes facere poterit. Cū gā ad ifirmū tuū deuenieris:
clisteri vtere lauatiua: vt ab illa mā vlcera tiua itestia la
uenf. S3 vbi māz viscosoz aliq̄l r cerneres: facias sic.
R. aque ozdei lib. i. succa. ru. 3. y. f. et duos vitellos ouoz:
ac si ardor cū pūctura adeat: addere poteris olei ro. 3. y. et
fiat clister: B. n. lauat abstergit: ac ardore mitigat. Ac
vbi māz veluti vtpli i disinterijs itestialib⁹ fit: exuber
re cerneres f3 modū i p̄ximo cap⁹ descriptū eā euā. Dige
ras q̄q̄ si ea tibi iudicias dederit. Nā si tātūmō i itestinis
p̄ticeret exantib⁹ affellatōib⁹ ita p̄tinuis veluti i disinteria
itestiali cōiter sūt ifra duos dies tota euata foret. S3 qñ
B n fit: arguēdū ē māz aliūde ad itestia fluere: ea de re in
casu isto purgatoꝝ an̄scriptas maxie lando. Tu igr fm
exigētiā mō sepe deco facias: nec restrictiuis nisi p maiori
pte euata mā vti p̄sumas. S3 tā añ q̄ p purgatoꝝ la
uatiuis absterſiuis atqz mitigatis clisterib⁹ si op⁹ fit vte
re. Et has tres i B clisteri p̄ditōes iuenies. R. aq̄ ozdei. 3.
y. sic. plāta. 3. iij. olei ro. 3. y. mel. ro. 3. i. f. pulueris succa.
3. i. q̄bus adde si libz vitellos duos ouoz: et fac clistere: la
uat et abstergit: atqz doloꝝ sedat. Uel facias sic. R. suc.
plātagi. 3. iij. aq̄ ozd. 3. viij. vitellos duos ouoz mel. ro. 3.
y. f. mucilla. pfi. 3. i. f. et fac clistere: hoc. n. lz lauet et abster
gat mirabilr: et cū B ardore mitigat. Cū tps p̄solidādi
tibi visum fuerit: clistere lauatiua vñū aut plā facias suc
cessiue: et totiēs donec clara exierit: q̄ facto ifrascriptū po
ni ilico iube: q̄ talr fiat. R. ro. rub. balauſtia. plātagi. cor
rigiole risti panici. lētiū excocticataz añ. M. i. 3. B tria vl
tima paululū torefiat: et i aq̄ ferrata seu pluuiali decoctio
fiat: de q̄ R. 3. y. succi plāta. 3. iij. mucilla. pfi. 3. i. f. sepi re
nū capraz. 3. y. f. tucie boliar. sã. dra. mumie lapidis emat

titis cineris papiri: masti. thū. añ. 3. f. pfi. cōbu. 3. i. fiat pū
tis: de q̄ loco alteri⁹. 3. f. acci. Uel facias sic. R. gallaz
sumac ro. rub. risti torefa. mirtilloꝝ añ. M. i. i aq̄ pluuia
li vl ferrata fiat decoctio: de q̄ acci. 3. y. sic. plāta. 3. iij. se
pi renū capraz. 3. y. vitellos ouoz affatoꝝ pulueris dra
gati: gum. arabi. boliarne. san. dra. mumie añ. 3. y. et si ar
dor fuerit adde mucillag. pfi. 3. y. et fiat clistere: est. n. ciu
dē vtutis cū p. Diligēs medic⁹ clisteria fm quā tunc
itēdēs hūit ex p̄scriptis ponere ſciat: vtz vbi ardor pun
ctura et doloꝝ fuerit: decoctoib⁹ p̄scriptis iugami aut mā
dragore radices adiungere poteris: i istis tñ et alijs accēti
bus sedādis fac vt cap⁹ p̄ximū octauū et nonū supra de
cura diarie te iſtruet. Uinctōes. empibumata. emplā
tiōes. ēchatismata. suffumigia: ac suppositoꝝia i B casu ne
cessaria ibidē q̄q̄ repies approximandiꝝ modū. S3 vñ
ctiōes et talia i casu isto ab vmbilico ifra et circa renes ap
plicāda sūt. R. oz̄ atq̄ p os dādayeniūt: ca⁹ 6. tractat⁹
p̄mi copā tibi dabit. Et si narcotica volueri. ad 7. cap⁹
vade. 9. vō accidentibus succurrere docet: et decimū sex
rez nō nālū regimē pōit. Et sic hēs modū disinteria
curādi iſerioꝝ itestinoꝝ p quē vna cū his q̄ in p̄ximo ca
pitlo descripta sunt ei q̄ in medys itestinis sic succurrere
ſcias: cū in eo casu taz p os q̄ p iſerius veniunt applicāda
remedia: q̄d ex doctria p̄cedētū caploꝝ facere ſcias: et p
hec cuiuslibet disinterie cura patet.

Quintus tractatus tria continet capitula.
De causis et signis tam pronosticis q̄ demonstratiuis te
naſimonis. CAP. I.

Enaſimō ē itestini recti passio i q̄ cū itesia asse
lādi dleatōe egerēdi volūtas frēq̄ns adest:
et maxie cū conatu parū aut nihil aut mā pau
ca mucosa cū doloꝝ circa anū et anchas diffi
culter emittit: q̄ iterdū paucis sanguis guttis ē admixta.
Et ista descriptōe gnālia signa tenaſimonis appent. nā
cū itesia asse lādi volūtas frēq̄ns adest: et magno cū cōatu
parū aut nihil emittit: et circa anū intensi doloꝝ exiſtūt
his appētib⁹ signis tenaſimonē iudicam⁹. Cui⁹ eā mul
tiplex cē pt. Interdū fridate sola fit i itestio recto iclusa:
et B ab ex⁹ diuersimode p̄tigit fieri: vt fess̄ de sup re frigi
da: ab ablūtōe seu statōe i aq̄ frida: a frida q̄q̄ iunctōe: et
frigus et aer idē sepe efficiunt: vt cuidā meo socio p̄tigit: q̄
mōtē finisij i festis natalib⁹ trāsies pene tot⁹ ggelat⁹ exi
ſtit: ob id tenaſimonē incurrit: fit a p̄ticitate seu a flate vi
scoſo a cola acuta: vt ē cola citria adusta seu prasiua vel
erugioſa: ab adusta melia: a flate ſalſo: ab vlcere: ab ap̄
te farmacoꝝ succēdōe: et a grossa ventositate. Et mo
dus q̄ p̄scripta eū efficiūt ē tal. nā lōgaonē friditas corru
gās ac p̄strigēs nāe nociuū magnū ifert. illa vō magno
cū p̄atu: vt illd expellat iſurgit: et cū plus ifirm⁹ p̄mit ma
ior eā p̄strictio: q̄ fit vt absq̄ eo q̄ aliqd emittat asse lā
di p̄tine crescat volūtas. Seces ē sicce teāſimonē effi
ciūt: q̄ nām sua pōderositate granāt: p̄p q̄d vt eas expel
lat cōat. Cūqz paululū aut nihil emittat p̄tina fit asse lā
di volūtas. Et hūoz igr fridus et viscosus i lōgaone exi
stēs sua pōderositate nāz vt se exoneret incitat: sua fridi
tate p̄strigit: viscositate vō itestini pelliculā aderet idē fit
egerēdi difficultas maxia: et si qd emittit pelliclas illas se
cū trahit et itestiniū excōiat: q̄ i casu sepe i pauca illa egres
siōe aliq̄ guttū sāguis appēt et in casu isto mā veluti zelu
piscii iterdū emittit. Cola vō acuta mlia seu flā salſū
eoz acuitate itestiniū mordicat et exp̄l suā stimulat q̄ fit
vt nā magno cū conamie ad taliū exp̄lſionē iſurgat: et cū
ipozū subtili⁹ i itestini pelliculā iſiliet: et expelli neq̄ant:
et sic p̄tinua manet asse lādi volūtas: et ille tenaſimō disin
teria sepe cōcomitat: q̄ tenaſimōica nūcupat. Pariter
q̄qz farmacoꝝ vi fit: q̄ hūozes subtiles in longāonē edu

et in epagui ei⁹ prefiltrati expulsiua stimulat: et mo⁹ q⁹ su
pra statiz oca⁹ e tenasmonē efficiunt. **C** Ab vlcere sit ite
rū pp mās virulētā: q⁹ ab vlcere p⁹tinue emanans nās sti
mulado p⁹tinuā egerēdi volūtātē iducit. **C** Apā pōdero
sitate sua nām grauat: et pp hoc ad sui expulsiōē eas irri
tat: et cū nihil expelli q⁹at: p⁹tinuā egerēdi volūtas manet:
q⁹ si ruptū fuerit sua virulētia b⁹ efficit. **C** Uetosititas in
testino xpīs lōgaone nec egredi valēs nām grauat: q⁹ vt
cā expellat: cū p⁹tinuā assellādi volūtate conat. **C** Ex qb⁹
oib⁹ tenasmonis cāe gñalia signa q⁹cliter is fiat apparet.
C Sz spālia ipsi⁹ signa sunt: q⁹ si ab ex⁹ friditate fiat seu
solutiūoz successiōe id patiēti relātōe scies. **C** Si a fecū
siccitate ille diū retēre sunt. **C** Uiscosum flā seu mucilla
ginosūz visu discernit: cū q⁹ frig⁹ ad itra sentit: ledit a frī
dis: et a calis iuuat. **C** Lōla vō et ceteri hūozes acuti ardo
rē pūgitūū circa anū efficiunt: ledit cū calis et a fridis iu
uat: et mā visu depēdēt: q⁹ flegma salūz colā. citria eru
giosa aut prassina i egōnib⁹ appz. **C** In eo autē q⁹ ab vlce
re cā mā virulētia seu sāies emittit: cū q⁹ circa anū dolor
pūgitū⁹ sentit grādīs. **C** Apā vō sui aggrauatiōe dolorē
cāt: et si calz fuerit pullatōez: et cū sit iux⁹ anū: tactu leuiter
p⁹bēdit. **C** Uetosititas at cōgicē p⁹ rugitū. Et h⁹ de signis
tenasmonis demōstrātiūis. **C** Pronostica. tenasmonē q⁹ a colā
seu hūozib⁹ acutū pūēt p⁹feras dīstīntiā parit. **C** Is
vō q⁹ vōsitate in colicā et successiue i p⁹liacā ifirmū pdu
cit: tādē ad capitis dolorē: ad isommetatē ac crudelē ige
tudīnē ad mīserere mei passiōē: et finalr ad dolorosam et
crudelissimā mortē: vt ego ipe nōnunq⁹ vidi. **C** Et vt in
generalibus p⁹nosticis dēsi fuit. singultus in tenasmonē
perseuerans mortalis. **C** Et hec de signis tam p⁹nostic
is q⁹ demonstratiūis tenasmonis.

C De cura cuiuslibet tenasmonis. **CAP. II.**

C Ua tenasmonis cura pp cās eū faciētes varia
tur fm ordinē p⁹scriptapz incedam.
C Si igit⁹ a sola friditate fiat. **R.** brody pulli
vl caponis lib. i. f. cassie plūcris succa. añ. 3. i. f.
būdicte. 3. f. olī aneti. 3. tres. sal tri. papz: et fiat
clistere. **C** Uel facias sic. **R.** cāomil. pitarie folioz caulii
et maxie rubeo⁹ añ. **M.** f. anisi mara. ana. 3. iij. fiat deco
ctio: de q⁹. **R.** lib. i. f. cū reb⁹ p⁹scriptis fiat clistere. **C** Hoc
fecō et fecib⁹ emissis. **R.** olī rutacci. olī ane. añ. 3. vi. fiat cli
stere: q⁹ emissio sitē repōat. Et oz patiēs tu⁹ cū silib⁹ cliste
rib⁹ vñū q⁹ i corpe sp⁹ hē. Et ex istis oleis calis seu p⁹sil
bus vt ē de spica laurio et castoreo et sepe añ⁹ vngat. et re
nes. pectē et āche. **C** Et si p⁹ modū hūc cura p⁹fecta nō sit
sup anū et āchas ex fursur bulito i vīo sacellatio sepe fiat
cū icipit ifridari renouādo: vel ex millo et sale torrefacto.
C Uel facias sic. **R.** cāomil. pitarie. rute. absinthij sicci.
origani. pulegy. folioz lauēdule. stica. añ. **M.** iij. añ. ma
ratri añ. lib. f. fiat ex his decoctio. in q⁹ patiēs ab ymblico
ifra sedeat: et cū egredi⁹ vt sē vngat. **C** Uel p⁹ scānū
pānis bñ tectū sedēs fumū recipe: vl se inūgat postea vl
spōgia in decoctōe illa calā infusa et exp⁹sa ano sepe et an
chis applicet: sup postē q⁹ calz ex anseris piguedie seu
anatis vel p⁹simili seu ex sepo yrcino iunctā sedere iuuat.
C Plm valz idē p⁹ ebōtū ex ifra scriptis aliquē fumū re
cipe aut fursur laudanū tbus et mirra: p⁹ix naualis coloso
nia. pinca. lignū aloes. gallia musc. et silitia. Sz ne fum⁹ ita
mordicāter egrediat sup paucos carbonēs id fiat. **C** Et
vt hūc cure finē ipōnā: sepe rep⁹ nō nālū regimē ad calū
vt declinet facio. Et hac cura tenasmon a vōsitate p⁹
ueniens silr curat. Sz in isto casu ventosas sine scarifica
tione ab ymblico ifra sepe applicare poteris.

C Pro illi⁹ vō cura q⁹ a siccitate fit. **R.** mal. bisinal. cū radi
cib⁹ blitis mercurial⁹ sumitatis folioz caulii rui. añ. **M.**
ij. femē lini lib. f. fiat decoctio: de q⁹ lib. i. f. accipe in q⁹ dis

solue cassie fi. 3. i. f. olei oli. 3. iij. sal triti. 3. i. et fiat clistere.
C Sz si ista nō p⁹ulerit fiat enchatismata ex malua bis
malua radicib⁹ ex cāomil. blite et lini femie a q⁹ cū egredi
tur: vngat añ et retro. **C** Anche q⁹ ex olō cāomellio cūz
butiro mixto calis. Uel ex olō amigda. dulciū. **C** Uel ex
vngueto ifra scripto: q⁹ **R.** olci amig. dul. olci cāomillini.
butiri sine sale añ. 3. i. mucilla. fenugre. et se. lini añ. 3. f. ce
re al. 3. f. vl papz: et fiat vng⁹ q⁹ vngat vēter. **C** Et i isto ca
su catie ne clistere p⁹ter mollificatiūū vel lenitiūū exhibe
as. Solutiūū igit⁹ p⁹ os dare nūq⁹ p⁹sumas: nisi pus mollifi
catus feces nouerit. **C** Mercatorē vidi cui i casu isto cli
stria aliq⁹ data sūt: et q⁹to p⁹la tāto magis feces idurabāt.
Lūq⁹ sit⁹ bon⁹ medic⁹ talia nihil opari p⁹bēderet. 3. i. cal
sic cū. 3. f. elary idi: et. 3. i. diagredy cū cōi decoctōe i potu
tribuit: et sinistre q⁹dē. Nā medicia illa acuta a vōis ad ite
stina hūozes traxit q⁹ pp opilatōes feces p⁹ea egredi nō valē
tes ad stōm raptū hūere: et vomitu educti paupculū ifir
mū plies in sincopi eduxerūt: cui tādē sudor fridus sup
uenit: et p⁹ lineā rectā ad vitā eternā meauit. **O** bone de⁹
quot ex imperitia medicoz sub⁹ terrā padisūz adeunt.
C Mō igit⁹ q⁹ dēsi est in tenasmonē lubrica facias: feces q⁹
mollifices q⁹ educi q⁹ant: q⁹ facto si tūc op⁹ sit medicinā p⁹
os tūc itentōi appropriatā dato. **C** Quātū ad sepe rep⁹ nō
nālū regimē ad tēpate calū et humidū facias vt decli
net: et q⁹ tum ad cibū brodialia dato mollitia.

C Si vō a flate viscoso tenasmonē p⁹uerit: viret legumia:
carnē porcīnā et bouīnā. pisces. fruct⁹. oē ferculū d⁹ pasta:
oēz repletōez: famē toleret: se horis debitis exerceat. Et
añq⁹ surgat: fiat fricatōes. **C** Q⁹ tū ad medicialia sup flui
tates cōes cū lenitiūis clisterib⁹ educant. **D**ebic. **R.** mal
ue blitis mercurial⁹ sumitatu folioz caulii rui. añ. **M.** i.
cētauree minoris. **M.** f. agari. 3. i. q⁹ sent: et fiat decoctio:
de q⁹. **R.** lib. i. i q⁹ dissolue būdicte. 3. i. mel. ro. 3. y. f. olī cō
mūis. 3. iij. sal tri. 3. y. fiat clistere: q⁹ posito ifirm⁹ elenatis
crurib⁹ nō iaceat: ne diū cū reticet: q⁹ flā hunc efficiēs te
nasmonē i recto sat iux⁹ anū existit: et iō q⁹ itellia ascēdat
supiora nō curo. **C** Et nō q⁹ hāc spēm tenasmonis patiētes
vidi plimos: q⁹ tñ ceteris i mēbris abūdabāt i colā. Si q⁹ i
talib⁹ flā purgare volueris: errozes cōmitteres. Ad hoc
itaq⁹ aduertētiā habe. **C** Sz vbi flā abūdāt in toto id vi
geras sz modū pluries narratū eūa. **P**rouocare igit⁹ voi
mitū i casu isto plm iuuat. **C** Et q⁹ i tali tenasmonē appro
priata cura sit p⁹ clisteria imēdiate descripta sepe facito.
C Uel facias sic. **R.** vrie adolefētū iunctū lib. i. vl trīdē
aq⁹ lactis sine aq⁹ mel. i q⁹ dissolue būdi. 3. i. mel. ro. olī cōis
añ. 3. iij. sal triti. 3. y. et fiat clistere: q⁹ si sine olō feceris ab
sterget magl. **C** Et vbi tal⁹ tenasmonē p⁹ ista dīscēdere nō vel
let clisteria tacta plies reitera: et sine olco: maxie tñ alijs
reb⁹ ibi positi. ex olis calis vt anetis laurio olō d⁹ spica ru
taceo et sepe añū añ et retro: et āchas pūge. **C** Sup scānū
q⁹ ex sepo yrcio iunctū sedeat ac ex reb⁹ ifra scriptis en
chatifina fiat. **R.** cāomil. mellilori absin. suc. rute stica. la
uēdule pale. origa. folioz lau. et rozisina. añ. **M.** y. se. lini
fenugre. añ. lib. f. fiat decoctio i q⁹ ab ymblico ifra sepe ifir
mus sedeat egressus at se oleis p⁹scriptis calis iungat vel
ano ifusa spōgia et exp⁹sa seu filtz calz applicet ifridatus
remoue: et itez calz reappōe q⁹ plies fecō iungat: vt supra.
C Ualet itē sup p⁹foratū scānū pānis tectū sedere: et tali
mō p⁹dictaz rep⁹ fumū recipe vel fumū floz tafibarbasti
in vīo bulitoz et ē efficac. **C** Suffimigia ex tbu. sanda
raca gallia musca. mirra laudāoz: silib⁹ quāmaxime va
lent: et suppositoria ifra descripta que. **R.** bdely. 3. f.
laudan. 3. iij. cere citrine. 3. y. pinguedinis galline croci.
añ. 3. i. fiat suppositoria filo appōe de qbus ad itra anum
sepe teneat. **C** Et vt oīa ista ad actū practicū epilōgādo
deducā: p⁹ cū clisteri lētiūo feces educas: aliud deide ex

Tractatus .I.

pscripserit qd libz facito eū ibi op^o sit sepe reiterando. Nā cū
ra ei^o est illi^o viscosi fleg. eductio qd p talia clisteria sepi^o
reiterata pueniētissime fit: vinctōes deide fiat successiue
sup pte illā scissio spōgia^z seu filtri debic applica^z et vltio
suppositoria tenasimon talē curā recipit. ¶ Uep vbi sua
ipostuitate vtutē pstermeret canōib^o i cap^o 2° suppositis
pprys obseruat tale suppositoriū ipōat: qd^o B. thū. mast.
mir. cro. sandar. opy an. 3. i. fiat suppositoria q appēsa filo
ad vactiloz ossiū qtitatē: qd^o tūc vtire: et cū vtus aliq^o
fortificata fuerit ad alia medicamina transi. ¶
¶ Si at colla acuta tenasimō fiat seu ab alyis acutis hūo
rib^o: et oia exacuetia hūozes vt aliū cepe poz 3. 3. pip. fina
pis caro salita: et h^o sūt vitāda. ¶ Itē viscosa vctosa q^o
ac dnlce vinū fricatiōes potius q^o exercitiū faciat. ¶ In
cibo vō et potu pē^o esto: nec igit^o more eidē aliq^o pstri
ctiū dabis. S^o regimie extiguetē tā colaz q^o alioz hūo
rū acuitatē vtire. ¶ Un ad medicinalia trāsies syr^o. d. r.
bes de acetositate citri de suc. acetose d. limōib^o opizaca
rā syr^o. aceto. simplice pstr dabis. ¶ Et si i tali acuto bu
more paties abūdauit que digerere cupis. B. syrūpi
acetositate citri vel alteri^o ex dicit^o quolibz. 3. i. f. aq. cndi.
aq. lupuloz aq. aceto. an. 3. i. misce et p vice vna in potu tri
bue toties q^o tibi mā digesta videat. ¶ Deīn. B. reubar
bari. 3. y. spi. gra. iij. ifūde i aq. lactis modico bōi vini ad
dito et hōis trāsact. x. fiat expsio quā cū. 3. i. cassie cū aq.
fructuū ēctē misce. ac. 3. i. syr^o. v. et potu tribue. ¶ U
loco cassie. B. mānā. ¶ Et si melia i cā. B. reubar. 3. y. f.
spi. gra. iij. corticū mirabo. idoz. 3. i. f. fiat vt si infusio et de
mū expsio quā cū. 3. i. cas. vel māne cū pdicta aq. dissolue
3. i. syrūpi viola. et infuso tribue. ¶ Si aut flā acutū fue
rit loco mirabo. idoz. pone chebulos pueniēter. ¶ Itēz
posses si infirm^o tuus i sanguie abūdaret flōmā fieri face
re. ¶ Et ad diuersionē māc vomit^o valz multū: supiorz
q^o fricatiōes. ¶ Posset tñ q^o ad pauca respiciēs mē de
pdictis solutis arguere: q^o supra i alyis fluxib^o p^ostila p^ohi
bui: dōz q^o esto tenasimō in fluxuū nūcro collocauerit: q^o
tñ i recto iūz anū sit vbi sepe medicie cū manib^o applica
ri pnt: nō refert medicias educētes toto mō q^o supra sine
alia vtiōe pparatas exhibere: cū pp deflux^o augmētāz
tūndū nō sit: cū^o oppositū alyis sit i fluxib^o. ¶ Si quā g
māz eūandā aīte indicaueris. vt statē te docui fac auda
cter: s^o mā diūcta p clisteria cōueniēt^o educit: veluti q^o
ceteris sit in tenasimōib^o. ¶ Facias g sic. B. aq. ord. lib. i.
zucc. m. 3. y. vitellos duos onoz: et facclistere: qd pluries
reiterādūz ē. ¶ Uel facias sic. B. aq. ord. lib. i. vitellos
duos recētū onoz: plūeris zucca. 3. i. f. mell. ro. 3. y. f. et si
fuerit ardor et pūctura adde oli. ros. 3. y. et fiat clistere. Et
postq^o ex his aliquot imponi feceris: si ardor et pūctura
itoz affuerit. B. aq. ord. 3. x. succi plāta. residētia facta. 3.
liij. mucilagis p^ostila. 3. y. onoz recētū vitellos duos: et cū
3. y. olei ro. et fiat clistere: dolorē n. ardorē ac pūcturā mi
rabilt^o sedat et vbi aliq^o guttule sanguis appeat valz plin.
¶ Et q^o tenasimō talē mltū ifest^o dolore ardore et pūctu
ra nō illa q^o oca sūt sufficiūt: s^o ad huc alia appropiare necē
est. ¶ Facias sic. B. mal. bismal. cū radicib^o folioz viola
rū cāomille an. 3. y. se. lini. lib. i. f. fiat decoctio i q^o imis
sa spōgia et expsā cala applicet ano. ¶ Deide olo ro. euz
vngē v^o vnguetō B. olei ro. 3. i. f. olei salicis v^o nenufa.
3. i. assungie porci recētis. 3. f. mucilla. p^ostila. 3. y. cere paz: et
fiat vnguetū ligdū satis de q^o ēt ad itra anū si fieri pōt in
ungat vel i illa decoctōe cala sedeat: et cū egrediē vinctio
vt ē. fiat. ¶ U^o suprascriptaz decoctōz loco hac vtire q^o
B. cāomil. meliloti sūmitatū caulū malue bismal. cū ra
dicib^o an. 3. y. se. lini fenugre. an. lib. i. et decoctio fiat. pē
et facculus ex hāz decoctiōnū reb^o ipleri sup quē paties se
deat: vel lōg^o fiat vt sup anū calus et int^o crura pōat infri

dar^o itēz calefiat: et itēz calz applicet. ¶ Stiffa q^o ba
rū decoctiōnū sup scāno pānis tecto mltū valet: vel ēt fa
ciat ex decoctōe floz tafibarbasti i aq. ferrata: q^o si ardor
dolor et pūctura nimū molesta fuerit i pdictis decoctiō
b^o adde iusgami et mādragore radicē. ¶ Aliq^o bulliūt fur
fur i aceto et v^o albo egs p^ostila et spōgia seu imisum filz
ano calz applicat. ¶ Aliq^o sic faciūt et dicūt i oī tenasimōe
maxie valere: q^o marmore igniunt sup qd poroz folia po
nūt et cū fortissimo aspgunt aceto: cui^o fumū sup scāno te
cto paties recipiat. ¶ Suffumigia p ebōtū i casu isto nō
mltū laudo: s^o suppositoria cōueniūt et pscriptū marie i q^o
opy nihil pōit: s^o iterdū tāt^o addit ardor vt suppositoria
opiata facere necē sit: q^o i casu cas. cap. 7° descripti nūq^o a
tua mēte recedant. ¶ Et inter cetera B. af. suppositoria
mltū pndāt. ¶ Quib^o si vt libz. B. thū. litū gū. ara. an.
3. i. opy. 3. y. fiat suppositoria appēsa filo. Ego at opy. 3. i. fo
lū ipono. vidi q^o cū. 3. y. nimia iudicē stupefactio. vñ qdā
vt i 7° ca^o de m^o ē ex ipōne tal^o suppositoriū ardorē seu dolo
rē sensist nūq^o. Nā tā dulcis sopor cū inast: vt itēz cūz B
grossum nimū erat. Ex eo. n. q^o tuoz pueniēter fieri pote
rāt: q^o q^o tūtatē vactiloz nucleī excedere nō debent. Lūz g
nimia opy q^o tūtatē nimūq^o grossus foret qd miz si ad vīe
iudicij vsq^o bon^o hō dormiat. ¶ S^o rē mirādā q^o audi
quā mibi ille artū et medicie doctor subtilissim^o oliz ma
gister mē^o philip. Mediolanēsis narrauit. Supposito
riū opiatū his elapsis dieb^o cuidā tenasimōizātū iponi ius
fit: q^o postea p hōis q^o tuoz pūne genit q^o i tpe supposito
riū illō filo appēsus euamuit: h^o vō ad duos dies tā horribi
lē sapore paties in ore pcipiebat vt assumere cibū nō pos
set: pp qd ipē mag^o philip. vomitū puocauit: et tūc paties
suppositoriū illō filo appēso euomuit: certe nisi mibi vir
tāt^o enarrāz B^o vir fidē dōdissē. Talia g suppositoria cū fi
lo sp. coxe alligari facias: q^o attractū ad itra opū eternuz
sopore vt de m^o ē s. i. ducet possz. In approximādis g opiat
q^o būs cūq^o et q^o tūc cant^o sp. esto. ¶ Potes igit^o supposito
riū stupefactiū sic facere: vt B. thū. mast. cro. stor. ligde
san. ora. an. 3. i. opy. 3. i. f. fiat suppositoria. ¶ Uel alr. B.
thū. gū. ara. cere citri. corticū radi. mā. iusg. cro. opy an.
3. i. fiat suppositoria filo appensa ista mirabil^o ardorē se
dāt. ¶ U^o facias sic. B. cro. 3. y. mirre sto. calami. thū. ca
stor. an. 3. i. opy. 3. i. f. mummie boliar. an. 3. f. et fiat supposi
toria cūz cera ru. appēso filo. ¶ Uel alr. B. thū. mir. cro.
an. 3. i. f. adara. 3. f. opy. 3. i. iij. addat tñ cere q^o supposito
ria fieri possint. Et ppter additiōem cere opium non po
nitur in nimia quantitate. ¶
¶ Nūc ad cūā tenasimōis ab vlcere cātū deuētre libz q^o ē
ips^o vlceris cura. ¶ Si g i lōgādis capite vlc^o ipm fuerit
sic q^o cōmode lauari qat. B. aq. lactis. 3. vi. mell. ro. 3. y. et
misce et loc^o ex bis tepidis lauet. ¶ Uel B. aq. ord. 3. iij.
mell. ro. 3. y. misce et lotio it^o fiat. ¶ Uel loco aq. pōe vinū
et si maiore absterfioe idigz lixiuio farmetoz cinere scō
vtire. ¶ Et si ita pfundū fuerit q^o ab eē palpari neqat.
B. aq. ord. v^o mell. aut lactis aut lixiuū crieris sarmitoz. 3.
io. mell. ro. 3. y. misce et p clistere tepidū imitti iube. Quo
emisso i isto casu clisteria p solidatū supra i disinterie cu
ra posita pueniūt. ¶ S^o q^o v^o plin i lōgādis sine becvele
ra fūit facta lotōe pscripta talivnguetō pūgat: qd^o B. olei
ro. 3. i. f. mucilagis gūmi ara. 3. f. ceru. plūbi. 3. y. cere paz
et fiat vng^o molle. v^oz vbi ardor itēsus fuerit veluti i tali
tenasimōe repit i vnguetō pscripto opy. 3. f. adde: et tē mi
rabilt^o pdest. ¶ Uel facias sic. B. olei ro. 3. y. mucilagis
draga. et gū. ara. ana. 3. f. aloes. 3. y. thū. mast. an. 3. y. cere
paz et fiat vnguetū. ¶ Itē si dolor ac ardor vt de m^o ē af
fuerit. B. mucilagis gū. ara. et draga. an. 3. f. ducant i mor
tario: et cū tali locū pūge. ¶ Ego vō i casu solū p^ostila muci
laginē valere plin exp^o fuz. ¶ Et esto vlc^o extrisec^o fuz

rit clisterijs lauatis vtire: Solidatis successiue. itē licinia
stricta in vnguētis pscriptis continue teneat q̄ ex pāno lineo
subtili fiat. ¶ Et si ex malignis vlc^o id fuerit talius cura
curabit: q̄ poti⁹ vlc^oeris respū q̄ tenesmonis sit.

¶ Apta vō tenasmonē efficiēs si calz sit: et ipn⁹ qdē. R. plā
tagis. 3. iij. olei ro. 3. y. albu. oui recētis vnu. agitent fil: et
p sirigā imitte. ¶ Ab ex vō rosaceo oleo pūgat. Cataplas
ma ex spongia in aceto infusa fiat. ¶ In augmento eli
gant caules: et cum vitello oui et oleo ro. et fiat emplastrū.

¶ Vel facias sic. R. olei ro. 3. i. butiri sine sale adipis gal
lie añ. 3. f. cū cera vnguētū fiat molle cū q̄ inunctio fiat.

¶ Et si ad maturatōes apta deuēire cōpēbedas. R. olei
de lilio: et camomil. añ. 3. i. mucilaginis fenugre. et se. lini.
añ. 3. f. et cū cera fiat vnguētū quo tūc vtire. ¶ Sepe itē
fontatōes ifrascripte fiat. R. bismal. cū radicib⁹. M. iij.

cū fenugre. lib. i. fiat decoctio i q̄ spōgia ifusa loc⁹ sepe fo
mētē: et successiue fiat vinctio pscripta. ¶ Vel tē emplz
calm ifrascriptū suppōe. R. malue bisma. cū radicib⁹ ma
trū violaz. camomi. añ. M. i. fiat decoctio pistet cū assun
gia impiguent. et fiat emplm bis et alys maturatiuis tuo
mō factis donec ad exiturā venerit vtire. ¶ Dehinc tū
cū vlc^oeris cura vlc^o curabis. ¶ Apta fridū in pn⁹ ex oleo
ro. pūgat. ¶ In augmto tū pscriptis fomētatiōib⁹ fomē
tet: et vt ē yngat et ēplet: et tā i fomētatiōib⁹ q̄ emplatiōib⁹

lini semē adūge. ¶ Vel decoqñt sepe et pistēt ad stami
niā passēt: et fiat ad formā vnguēti cū assungia vlc^o filib⁹.
vel fiat ex his emplz et talia et filia: donec ad exiturā pue
nerit: appropia apate rupto velut vlc^o eū cura. ¶ Et in B
casu ois tenasmonis cura finit. Nā mea ē itētiō si tātū mī
bi vite spatiū bon⁹ Jhs donat a capite ad pedes vsq̄ egri
tudinū ppap curā ponere. Si g illi q̄ vlcere quoḡ apati
cōuenit sic me breuiter expedierit legētū pace id factuz
sit. ipa. n. ad lōgū posita hui⁹ tractatuli metas excederet.
Et p hoc cuiuslibet tenasmonis cure finis rē.

¶ Quidā accēti qd̄ tā i alys fluxū spēb⁹ q̄ i tenasmonē ac
cidit et si i tenasmonē frēqñtiū succurrere docēs: et est ani
egressio cui⁹ causas ac signa tam pñolista q̄ demonstra
tina caplin h ponit. CAP. III.

Um an⁹ i tenasmonē et in disinteria tenasmonē
ca sepi⁹ egrediat: vñ i B loco talis ani egressio
nis pñolēssime cura pōit: qd̄ ē cū lōgaonis seu
recti aliqd̄ egrediē. Nā an⁹ ē aut lōgaōis aut

recti extrēitas q̄ ēt alr ab Anū. et a gubsdā alys ficteri ap
pellat. ¶ Et ipsi⁹ egressiōis cā extri⁹ aut itriseca eē pōt.

¶ Extriseca ē oē potēs rectū et musculos ani circuli ob
struētēs lapsos seu paliticos efficere: vt est casus vel pcus
sio musculos ipos seu nervos eidē motū dātes q̄ a spōdi
li vltio nascūt disrūpēs. sup re frida q̄q̄ sessio. balneū itē
mollificās. egerēdi nīmī cōat. laboriosū exercitiū. itēsa
friditas quīs mō itroducta et filia. ¶ Lā itrin⁹ eē p̄t apta

qd̄ sua pōderositatē ac grossitiē anū igredi si pmittit. bu
mor q̄q̄ falsus et acutus: vltz qd̄z tenasmonē efficere po
tēs: in q̄ nimio cū cōatu laboriosa fiat exp̄ssio: p quā egre
di cogi ē: lubric⁹ itē hūor musculos relapās ani egressiōē
sepe cāt. Et h⁹ passiois h i sūma sūt cāe. ¶ Signa vō h⁹ q̄
a causis extrisecis sit relatu altatiū seu patētis hñtur.

¶ Quātū ad itrisecas si fuerit apta id visu ac tactu discer
nit. Si acut⁹ hūor seu aliqd̄ c⁹ ip̄ssio tāta sit vt anū egre
di necē sit supza p signa tenasmonis hñtur. Si hūor lubri
cus sevisui offert: et qz nullus adest ardor: neq̄ pūctura: et

talīs i muscul apli⁹ claudi negt: pp qd̄ an⁹ ipē cōtine ex p
māet: et i B casu sepe fecū isensibil sit egressio. et h⁹ signis
egressiōis ani demñatis. ¶ Pronostica si ani egressio ex
casu vlc⁹ pcussioe subito venerit: et cū itromittit crieri negt
curat nūq̄. vt decia septia tertij. ca⁹ de mollificatiōe ani:
tūca. signū ē musculoz palisū q̄ ex pcussioe vlc⁹ casu sub

to vēiēs curā nūq̄ recipit: vt igt R. a. 9° Almā. c⁹ d⁹ paliss. et
si pp māci dflurū id paulati euēiat esto polīs sit cura dis
ficil tñ ē. S3 illa i q̄ an⁹ itromissus retiet curā scipe p̄t.

¶ Ad quā trāsies si ab extri⁹ cā euenerit. R. saluie. M. i.
mirtillo. umac nucū cips. añ. 3. i. cost. spi. q. añ. 3. iij. ex his
2 q̄statis i vīo stiptico decoctio fiat: ex q̄ an⁹ fomētēt quē
successiue ex ifrascripto plūere salig R. nucū cips. 3. f. an
timōy aluis gal. cine. bedē. et ē plumaccolus q̄ p rube⁹ na
scit añ. 3. y. fiat pluis itromisso ano ex costino olo pūgat.

¶ Si at casus et pcussio fuerit i cā itromittat an⁹ q̄scat
patēs: et cū olis ro. et mirtio fiat iunctio: et ifrascripto pul
uere salipizet. R. boliar. san. dra. mūie mirtiloz añ. 3. iij.
mast. 3. y. fiat pluis. ¶ Et sup schinā tale cerotūz portet.
R. laud. cere citr. bistoz. añ. 3. y. mast. 3. iij. cro. 3. i. san. dra.
3. i. f. numie boliar. añ. 3. y. et fiat cerotū addēdo vt se te
neat terbetine q̄tū sufficit: et extēdat sup sustaneo aut co
reo q̄tuor digitoz q̄stiatē: et icipiēdo a cauda sup schinā
ponat. Nā vbi cura polīs fuerit isto mō curabit.

¶ Nūc d⁹ cāis itrisecis si ani egressio ab apate calo fiat et p
ppa signa cōgñces oleo rosaceo i pn⁹ pūgat et vbi etas rē.
pmiserit d basilica flōmiā facias. ¶ Vel sup natib⁹ aut
spatul cū scarificatiōe vētosas appōe: successiue cū olo ro.
modicū olei cāmollini amisce et vinctio fiat. ¶ Et deco
ctiōe maluz cū radicib⁹ calaz ebocatōez sepe facito: et si
i ea fiat sepe sessio mltū valz. ¶ Vel fiat decoctio ex bis
malua fenu. et se. lini de q̄ eboca⁹ vel sessio fiat. ¶ Deinde
de. R. olei vīo. butiri sine sale olī cāmollini medulle cru
ris vituli. añ. 3. i. psily. 3. y. icorpozē fil⁹ et fomētatiōe facta
an⁹ leuiter pūgat cūq̄ mollificat⁹ fuerit itromittat. vn
gat postea vlc⁹ salipizet. put ifra. ¶ Si vō apta frñ fuerit
p rosaceo olo pūgat: successiue cāmollino: cū olo d lilio et
piguēdie gallie mirtis. Sepe quoq̄ ex decoctiōe malue
fenu. et se. lini fomētēt. yngat postea: et cū fieri poterit itro
mittat. deide fiat iunctio et salipizatio circa anū put ifra
describā. ¶ De taliū aut apatum cura sic leuiter p̄terco.
nā ea sicut cetera apta curari debent.

¶ Si vō ani egressio pp nimia exp̄ssionē puenit q̄tum
ad illi⁹ hūoris B efficiētis curatōez cū clisterib⁹ et alys p
uti p̄rio cap⁹ dcm ē fiat. ¶ Quātū vō ad localia si hūor
acut⁹ fuerit facias sic. R. ro. ru. balau. plantagis simpbiti
solatri folioz mirtē lētiū copulaz glādiū mirti. añ. M.
3. q̄stiet et fiat decoctio i aq̄ fabroz: cū q̄ tepida cū patēs
a fella surrexerit suauiter fomētēt. ¶ Deide olo ro. tepe
do yngat et ifrascripto plūere salipizet. g. R. aluis ātimo
ny balau. gal. ceru. añ. 3. f. fiat pul. subtilissim⁹ q̄ anū falli.
Deide suauiter cū itromitte et ani circulus ex olo ro. et mir
tio calis inūgat et ex plūer bedegar aspgat: et sic oī vice q̄
egrediē fiat. ¶ Pōt tñ si lz itromisso ano facere q̄ i deo
ctiōe p̄dicta cala ifirm⁹ sedeat: et postea ani circulus yngat
et plūere aspgat iā deo successiue cerotū pscriptū: aut qd̄
descriptū i spōdilib⁹ applica. ¶ Et si anū h passio p̄tā
fuerit ex ifrascripti ē pūgenda spia a cauda icipiēdo et sur
supaululū ascēdēdo: vt. R. assū. vulpis vlgatti filuestri
oli costi. añ. 3. i. Et istis calis: vt dcm ē iunctio fiat. ¶ Vel
facias sic. R. olei d lilio oli de co. añ. 3. i. sto. lig. yfo. hūide
assū. vulpis vlc⁹ ana. añ. 3. f. ap. opo. añ. 3. iij. ce. pap. et fiat
vnguētū q̄ vltia spōdilia punganē. ¶ Vel facias sic. R.
opi. cro. 3. i. armoniaci. 3. f. yfo. hūide. 3. iij. sil. incorpen⁹ et
fiat cerotū: qd̄ sup coriū ad quātitatē q̄tuor digitorum
extēdat: et vt supra vltimis spondilibus apponat. ¶ In
hoc etiam casu cerotum p̄mo descriptū cōuenit.

¶ At si hūor ille lubric⁹ fuerit clisterib⁹ et alys hūorē euan
tib⁹ et tenasmonē descriptis vtire. Et q̄tū ad localia. R. ro.
ru. folioz q̄rcus balauiaz nu. cips. gal. añ. M. 3. q̄stien
tur et i vīo nigro buliāt ex q̄ calo cū patēs ab assella surre
perit an⁹ leuiter fomētēt: g postea ex puluere ifrascripto

De egritudinibus

salipizet: q. B. cornu ceruivst: pincez obu. añ. 3. f. thu. ma. añ. 3. q. atimony: alius añ. 3. i. fiat pulvis et ano introducto circulus ex olo murtio ac mastice mistis pūgar cū plūe re immediate dscripto salipizet. ¶ Uel ex pulvere bedegar obusti: et q dicta sūt cerota succelline sup dictis spōdi lib^o applicet. ¶ Potest itē si libuerit ex thure cū pice na uali et pica facere suffumigatōes. ¶ Et si oī casu i potu da re de pulvere cornu cerui vsti sūd iētiū pdest mltū. ¶ Et ego empicū quēdā vidi q cū isfrascripto medicamie pluri mas atiqs ani egressiōes curauit. Aliū pistabat ipz cū aq ad staminaz exibi faciebat et ex eo tepido fiebat ad egressi suz anū fomētatio q plics facta ex pulvere bedegar obu sti salipizari faciebat: et introducto cū oleis rosaceo masti cino et mirtio calis sp circulus vngēbat. Et si tāta relaxa tio fuerit vt pōtinue anus ex pīacat cū cura palefis supi^o dscripta curab. Et i B ani egressiōis cura finit. Ad laudē dī oīpōtētis q vīuit et regnat p īfinita seclā seclōz Amē.

¶ Antoni^o Buaineri^o medicorū minim^o philippo marie mediolāi ac toti^o ligurie duci iulitissimū fuitutū affectū.

Nihil est magnanimitate pnceps vt rē stati aggrediar qd morta lib^o nobis felici^o ptingere possit immortalitate. Tu g q oēs aūz i eā voluptatē inie cisti q hoies immortales facit et dūz pūli mos: puta quā multis dñari. Ad romani viri maximū et sapientissimū et tui pferim

encide: et alij q plimi singles dñi et illustres viri: qz taz oi gne q magnifice imitaris: cōati sē assegi: si ad immortalita tē tuā cōponēdā oib^o studijs itendū: si illā pseg: et magis tuis laborib^o et sūptib^o desideras: fact^o castor: qd te dēet g nol torpe: si i ocys vitā agere: si luxurijs dēfatigari: sū pīora studes magna et glōsa faciora tuis nouis studijs su pare: qd nō obtrigisse tuis maximis auxib^o magis fortunā pudere pōt q te: quā mltis modis: si rīdere voluiss^o ad suas artes exercēdas magnopē pcrasti. ¶ Sū vt eoz suz eam^o quoz suz itēdim^o. facile. n. alioz suz me duceret h tua āplissimaz rex mibi sp pgrata locutio: q magis aio colli gi pūit q vbi explicari aut ofone. Audi qso: et patientissi mo qso aio audi: q tu^o Buayneri^o Antoni^o papi. medicie scrutator apud te vñū dicare volui: nō vt ferat pūliū illi a q alij solēt pūlia petere: sū vt poti^o cōmemorēt ea q et si a mltis puto cōmemorata: ab fidelissimū et cupidissimū et tui ppetui regni amatore eo aio recipit: q sūt edita: et hūa nū censui: et tūc sapie quā maxime puenire. ¶ Ut q illuc redeam^o: vñ nfa exorta ofo ē: voluptatē illā: q vē gignit immortalitatē: hacten^o qsqz nīxib^o psecut^o: ex q iā illuc pū lūisti: vt sūuāt seclā īfinita: īfinita tua sit glia et īmorta litas oporteat. ¶ Uex hāc immortalitatē et si opib^o psecu tus es: et illā augere lōgiorib^o virib^o mouēti studeas: nī ini quū fuerit aliā te et studiosissime assegi īmortalitatē: quā oēs hoies: ac oē brutoz gen^o: et qcgd semie pcresci qat: nā dōsiderat: puta te ipz i filios ppagare: tui semē i lōgiores ppagies effūdere: qd nisi nā tātis desiderijs oib^o i reb^o ppiū et dōsiderabile īplicuiss^o: iā dūdū h mūdi facies: quā videm^o pūberrimā pūisset: et i chaos id neglectū oia pci dissent: q amore mltiplicatōis i nato pūstūt ad buc: et sūt lōgi^o pstatūra. ¶ Qz si forte h mīozis faceres: diceret: et existimares sola illa pūet^o immortalitate: quā ipe tu p te nī bil ad itus aliū de magnis īgenijs psecut^o es ad buc maxi mā: et laboras pseg: vñ ne maiorē i errorē cadas: gnimo pspice qd tibi pūas: et ipz qdē cefari legim^o nībil magis apō se pquestū eē nisi q filijs iops: cui orbē terraz tātis artib^o: tātis piculis acqūitū reliqre nesciebat: et si nepotē bēret quē filij loco pūstūisset: q si vnicū tātū filiū hūiss^o: qd dubitat illa i eū inexcogitata audax nīmū et temera

ria mors penit^o si fūiss^o: vixisset lōgi^o: et pleniorē īmortalitātē adept^o eēt. Adaugēt. n. filij parētū aīos: et i reb^o maxi mis efficiūt studiosiores. ¶ Multe sūt dūz magnanīe i pcreatis filijs cōmoditates. Omittamus dilectōes: quā oēs pces vno ore i possi dēdis liberis affirmant pīa: īpm vtile discernam^o. Et ne ī alijs exēpla accipiamus q in te accipiūt certiora: qz ē q iā te regē eē italic nō dixerit: h magni mūdi ppe monarchā affirmauerit: q ea tēpestare nat^o es: i q oīs rīgio tūmūtu pūsa ē: armis vñdīqz lacerata: potuisti bercule si filiū hūiss^o: q tuā īmortalitatē i suā vi tā pūertiss^o: oēs pūlos: oēs dños totius cristīe fidei tibi aut vi q tibi ē et fuit maxia: aut amore aut grā obsequētes efficiēt. Multi. n. tuis reb^o aut pdesse noluerūt aut obcē ausi sunt: qui te vñm et non plures cognouerūt. Multi enīz tibi fidē nō seruauerunt: et si tibi natum vñm intel lexisent postremas sortes pūqz tibi deficere sustinere cō stitūisset. Sū festo tibi h pūadere rōnib^o: qd oēs vñsimū occulta fide pūiciūt: qd tu multo meli^o itelligis q ipe vñ odo pseg possim. ¶ Illud mibi apū^o supest vt declarē ti bi: qd rōnibus i sobolē sit veniēdū: qz et si pūissimis illia meis dilectissimis pceptozib^o. Magro lūcho beloculo: et Johāni frācisco balbo: q tue vite curā hūit: notiores eē nī dubitē: cū eos me ipō q h admonere audeo: lōge calidio res sciaz. Statui tñ cū tuā vitā itelligā salutē eē toti^o au sonie: q oīs ad te respicit: cū tuā liguriā te supstite felicissi mā et reginā puiciāz futurā eē existimē. Cū ipe papiēsis tu^o nesciā meā volūtātē pūet^o: q pūptissima tuis accumu lādīs dignitatib^o et pmodis ē atqz patissima: ea tibi dē cau sis et egritudinib^o mulie p: qd pceptio īpediri solz i hūc tra ctatū cogere: q pūit lecta et tuis pūyicis semine agitata īmare: et istā tā dīuturnā gignēdi difficultates amonere: quā tñ nībil dēspo si hīs illā pūlyz īmeris et antidotis: q meis in scriptul pata īuenies: i sobolē pūpturā. Doc ita mibi pūadere q: ex te iā ples exorta: ac genus: vñ originē cepit illa tua illustissima pūoz: a q vel nulle vel rariūscu le īuēre sunt nō pūuētes mulieres. ¶ Dū boni qta pov pulos tuos italicie voluptas īuaderet. si eā audierit ex dū ce clarissimo natā duci magnamio copulata filiū penti et viro pūllez enīz fluerēt hoies i gaudia dñi tuas fortūas se qntes et vrbes se īpsos p leticia nō capent. Postes nībil audirēt lugubri: nībil īutili expectarēt: quos si fata si nāt: si q apud te exogitēnt in lucē dīmittāt: īpūes nō p teribis suaz temeritatē. Mō ille achilles comes franci scus: et ille Scipio nichola picinū^o tuis castris īperent q hacten^o magna vi magnisqz īgenijs sustinuerunt: et semp in hostes pūprime exercuerūt. ¶ Tu aut dūz gloriosissi me ad te aūz pūertas tuū: q tibi pposūit ē oro: et nī hoiez qz vt voles existimabū: sū rem ipaz si frugi cēfueris pūe queris. Mēū volo officiū fuerit ad eā rē tuū prudentissi mū īgeniū pūadere: quā mibi cū multis putauī tibi etiā parētī futurā voluptuosissimā et aucturā illā īmortalita tem: quā iure oibus mūdi rebus pposuisti. Vale.

¶ Cōmentariolus de egritudinib^o īficis editus p magm Antoniū Buayneriū artūz ac medicīne doctorem egre giūm papiensem. Felicitē incipit.

Tractatus hui^o ītentio ē tā ex pte viri qz ex pte mulieris pceptio nē cās īpediētes curādi doctrinā dare. vñ mltēz ppe egritudines h efficiūt sepe. Eas īg vt pceptio pūet^o amouere necē ē: qd fm capi tuloz ordinē: q segt is tractatulus exeg te docet.

¶ Caplm pūm. De notificatione matricis et significatio nibus ipsius. charte. 64.

¶ Caplm. 2°. De causis et signis tam pronosticis q dāno stratiuis retentionis mēstruozum. 64.

¶ Caplm. 3°. De cura retentionis mēstruozūz flegmate

- existente in causa.
- Caplin. 4^m. De cura retentionis menstruum si co-
ra fuerit in causa.
- Caplin. 5^m. De cura retentionis menstruum a melan-
colia pronemientis.
- Caplin. 6^m. De causis et signis tam pronosticis q̄ demō-
stratiuis suffocationis matricis et de cura.
- Caplin. 7^m. De causis et signis tam pronosticis q̄ demō-
stratiuis apostematibus matricis cancri et ragadiar.
- Caplin. 8^m. De cura apostematium matricis calidiorum
qualitercunq; terminentur.
- Caplin. 9^m. De cura apatis matricis frigidi ac apatis in-
durati in cancrum tamen nondum conuersi.
- Caplin. 10^m. De cura cancri matricis tam ulcerati q̄ nō
ulcerati ragadiarum ac ulcerum malignorum.
- Caplin. 11^m. De puritu matricis et priapismo.
- Caplin. 12^m. De emoroidibus matricis et moris sicut
clausi siue verrucis et carne addita.
- Caplin. 13^m. De precipitatione matricis.
- Caplin. 14^m. De humiditatibus matricis.
- Caplin. 15^m. De causis et signis tam pronosticis q̄ demō-
stratiuis superfluentium menstruum.
- Caplin. 16^m. De appropinadis ab intra in cura supflui-
tis menstruum ab emoroidibus matricis prouenientis
seu ruptura vene facta a causa primitiua seu mordicati-
ua sanguis acuitate quouis mō caliditate dñante.
- Caplin. 17^m. De appropinadis ab extra in cura supflui-
tatis menstruum ab emoroidibus pueniētis matricis
seu ruptura vene facta a cā primitiua seu mordicatia san-
guinis acuitate calitate quouis mō dñante cāta.
- Caplin. 18^m. De cura supfluitatis menstruum pp vtutis
debilitate pueniētis a friditate quocūq; dñante.
- Caplin. 19^m. De causis sterilitatis ac difficultatis impre-
gnationis.
- Caplin. 20^m. De signis tam pronosticis q̄ demonstrati-
uis sterilitatis ac difficultatis impregnationis.
- Caplin. 21^m. De cura difficultatis impregnationis q̄ ex cāis
plūb⁹ tā viro q̄ mulieri cōibus puenire potest.
- Caplin. 22^m. De cura difficultatis impregnationis a fleg-
matica matricis humiditate prouenientis.
- Caplin. 23^m. De appropinadis ab extra que matricem
ad conceptionē quāmaxime preparant queq; a proprie-
tate impregnationis difficultatem remouent.
- Caplin. 24^m. De appropinadis ab eē q̄ i coitu p̄stāt de-
lectationē et q̄ a p̄petate venerē sopitā excitāt.
- Caplin. 25^m. De pulueribus pfectōibus alijsq; ab intra
sumendis plurimis q̄ veneri materiam requisitā adau-
gent ac eā ad actuz p̄prium gaiarditer adiuuant.
- Caplin. 26^m. De cura difficultatis impregnationis a co-
lericis matricis humiditatibus prouenientis.
- Caplin. 27^m. De cura difficultatis impregnationis que
a matricis sanguineis humiditatibus puenit.
- Caplin. 28^m. De cura difficultatis impregnationis que
prouenit a matricis humiditatib⁹ melācolicis.
- Caplin. 29^m. De cura difficultatis impregnationis que
a siccitate sola seu calitate vel friditate puenit.
- Caplin. 30^m. De fetus seu embriōnis generatōe.
- Caplin. 31^m. De signis impregnationis masculinitatis cau-
sis et signis geminor⁹ et de sup̄pregnatōis causa.
- Caplin. 32^m. De cāis mole significatōib⁹ ac cura.
- Caplin. 33^m. De causis ac signis abortus de preseruatōe
ne ab eo et de pregnantis regimine.
- Caplin. 34^m. De modo abortum prouocandi.
- Caplin. 35^m. De parus difficultate.
- Caplin. 36^m. De extractione secundine.
- Caplin. 37^m. De regimine enixe.

De notificatōe m̄ricis et significatōib⁹ ipsi⁹. CAP. I.

Matrix est mēb⁹ a natura p̄coe
p̄coe deputatū iter vesti-
cam et itestina siti dorso sumini ac ossi la-
to colligatū duab⁹ cū tunica creatū: q̄rū
itrinseca venosa et extrinseca sube neruce
sillis p̄cemiā ababus vnico cū collo ad eē
p̄tēso: c⁹ orificiū ex venis et subtilib⁹ liga-
mētis an libatōez p̄textū itrisecco ori opponit. Et nā de
sp̄rū p̄petuitate sollicita i mulierib⁹ itrinsecas m̄ricis in-
nica venis p̄textit: a q̄rū orificiis p̄gruo tpe mēstrua q̄ a
vulgo metha⁹ flores nūcupant effluit. sic n. florib⁹ carē-
tes arbores fruct⁹ nō ferūt sic nec nō mēstruatē mulie-
res. Ipse viroz p̄patōe fride sunt et hūide multū: q̄ hūidi-
tas in eis calore hebetat: cui⁹ cā supfluitates gñant plur-
rime i eis q̄ m̄ricis in venis p̄gerunt. His cū nā grauata
se sentit p̄venari ora ad eē pellere eas conat: qd i nālitter
se hūit⁹ fit mēse omni: diuersis q̄uis t̄pibus: et i diuersi-
tate lune aspect⁹ puenit: cui fm ptolomei sniaz 4ª parte
sui q̄dripartiti. 8ª cap: quatuor q̄rtas attribuiimus. pmo
a sui apparitōe ad dyacotomitātē p̄mā seu semiillumina-
tionē vsq; puenit: quā calē et hūide p̄plonis fore exp̄iūto
cognitū. ab hac ad plenilunū scda ptingit: et hec cala est et
sicca. tertia frida et sic. a plenilunio ad dyacotomitātē se-
cūda vsq; p̄durās frida et hūida cēset. Et dñc ob causas
puelle in p^a adolesecētiōez in scda p̄sistētes p̄me i tertia:
et alie in q̄rta q̄dra mēstruant v̄t̄lin. vii si mēstruoz re-
tētio eis p̄ter nāz affuerit: eas cū nām imitē ad ipsoz p-
nocatōez dua b⁹ in p̄mis q̄rtis puellē: et ad p̄sistentiā vsq;
saphenaz flōmā fieri iubemus: p̄sistētib⁹ v̄o ad finē vsq;
seny in duab⁹ q̄rtis alijs. Ideo in vulgari vsu Anu. Luna
vetus veteres iuuenes noua luna regit. Et bis s⁹ lu-
ne etatū diuersitatē diuersas mulierib⁹ p̄plonez attribui
liquet. nā in p̄ma mēstruationis etate calē dñr et humide
esto magis hūide. In 2ª calē et sicce: calē tū magis. In 3^a
fride et sicce: sicce q̄uis plus. In 4ª fride et hūide magis
tū hūide: et hoc p̄ accis. Mulieres nāq; caloris defectū i
parte scda p̄sistētē q̄ ante plures abūdāt in supfluitates
et si p̄plonis etatiue merito ad friditatē et siccitatez decli-
nant magis. Ea ḡ de re talē etatiuā p̄plonē frigidaz et hu-
midaz dicimus. Et bis nāq; causa diuersitatis t̄pis men-
struationis manifestatus nobis. Et Menstruum q̄ sup-
fluum quoddā alimenti qd in alende subam nō cōuertit
quidam esse volunt aliud nihil. Et dicit menstrū a men-
se et mēsis a mēne grece: qd vt ait Isidor⁹ et himol. s⁹ latie
sonat. Sana nāq; mulier et etate debita exis mēse men-
struari d⁹. Nec ē mēstrū mulieris sp̄ma vt voluerūt
nōnulli. Ip̄s. n. est qdā hūiditas salinalis alba ab vltimo
alimēto refecata et i testiculis gnāta mulieris ad gnatio-
nē deputata finaliter: pp qd Hal. in suo de sp̄mate ad em-
briōnis generatōez nēcio effectiue p̄currere p̄bare visus
est: cuius oppositū p̄hoz p̄nceps in de animalū genera-
tione studuit certificare. Et q; in sequentib⁹ matricis cō-
plexionem noscere perutile tibi est.

Matricē calidaz esse piloz crispoz multitudinem circa
pudibunda ipoz atq; emissionē citissima cognosces: cu-
ius mēstrua ad citrinitatē declinantia diem tertiū non
transibunt v̄t̄plurimum venerē diligunt semē emittunt
cito et in coitu delectant maxime ad tactum calide sunt.
Sunt et sitibunde atq; ceteris aiose magis labia exiccata
deferūt q̄si semp velociorib⁹ in motib⁹ ac alijs actiōibus
sunt q̄buscūq; pulsus velox his est et v̄ria intēsa satis: q; si
cū hoc hūiores calī in matrice fuerit in ea pōdus et graue-
dines p̄cipiūt manifeste. Et frida matricis piloz retardat
ortū paucos et exiles emittit. Friditas i ea sentit mēstrua
ad albedinē declinātia sūt: et p̄p̄m coitū appetūt p̄p̄ se

Ratio menstruum

Complexiones matricis et ex hinc mulierum

De egritudinibus

men emittit tarde et in eo delectantur modicum ad tactum frigide sunt: et labia hūida fere hñtes semper par situnt. sunt pusillamie ac in motibus suisque in omnibus actibus pigre pulsus tardus est et urina tenuis et alba: quod omnia si frigidis humoribus coniuncte sunt: cum gravitate potius in matrice aderit. **M**atricis siccitas ex siccitate et eūone totum cognoscitur vulue labia sicca hñt semper menstrua emittunt pauca: et esto in coitu semel fere emittant: nihil in eo tñ delectantur maxie pulsus durus est ac urina tenuis. **H**ūida matricē ex multa menstruorum fluida cōstituta cognoscitur. vulue labia hūida defecunt semper in coitu delectantur par: ac per abundantiam hūiditatis viris non sunt grates: sicutque eorum matricis adeo lubrica ut semel retinere haud quant. pulsus mollis est et urina spissa. **E**x prefatis igitur signis quicunque matricem plures simplices comprehendens manifeste quod cum in se ipsa pñt friditas si mul cum humiditate aut siccitate: et cum his quoque caliditas cōposita si fuerit signa pñta erunt. Et cum in sequentibus hec tibi necesse sunt: illa bene menti recollige. Et hec de notificatione matricis ac ipsius significatiōibus.

De causis et signis tam pñsticijs quā demonstratiuis retentionis menstruum. **CAP. II.**

Sana mulier ex his debita in etate menstruari debet omni mēse nāliter: quod si non fiat plimas ac diuersas ut in sequentibus appēbit ob hoc egritudines icurrunt. **N**ota quod causa pñt nām retentionis menstruum extrinseca et intrinseca cum humoris vitio et sine esse potest. **A**b extrinseca quod a quatuor non nālī hūiditates cōsumente puenire ptingit: puta ab aere calido excessiue seu frido vel sicco. **A**cibo quoque nimium calido humoris adurere aut frido nimis congelare: vigilia nimia: ieiunio superfluo seu abstinentia accensibiles aie imoderati: ira maxie excessiua tristitia seu sollicitudine et exercitio superfluo. **Q**uod ut omnia in vnum concludā non solum dicta vix illa in cā esse pñt omnia quod nisi cōpñs cōsumere hūiditates sufficiunt. ut ethica pñt. quartana et febres: ac etiam tā cronice quā acute egritudines omnes. fluxus quoque sanguinis narium seu cuiusvis membri alteri idem efficere potest. **N**imia itē piguedo seu caro addita venarum ora opilata a ragadys apertis seu vlceribus in mēse cicatrices exoritur. Et has tāque causas extrinsecas retentionis menstruum assignamus. **C**ausas ab intrinsecis retinetur menstrua sine humoris vitio: vtpote a calore frigiditate seu siccitate. nam colicis ipsarum per caliditatem superflua siccitate attenuatis habent plerumque: ac et per friditatem nimiam aescitatem idē mēsis. **C**um humoris vitio retentio menstruum venit vtpote. nam sanguis colicus per caliditatem ingrossat: venarum vias opilando habet efficit sepe ut sanguis stasit: siue melicis friditate humoris cōdēs. si summa cōpternale menstruum retentionis a caliditate friditate vel siccitate cum humoris vitio vel sine fieri contingit.

Demonstratiua signa si sine humoris vitio a friditate pueniat pauca menstrua aut nulla habebit: cumque quod superfluitates emittit nullas. de coitu par: curat: urina ei tenuis existit: et alba: et in mēsis fūdo esto friditate sentiat potius seu aggrauatōes percipiet nullā. **S**i a caliditate sola pueniat in mēse caliditatem manifestas sentiet coitum maxie appetit: cuius urina tenuis ac multum colorata erit. **S**iccitas vero venarum corrugans ora menstrua detinet: et tē in mēse caliditas aut friditas scitis nulla. coitum par: appetit urina tenuis erit et clara. **E**t de predictis omnibus pro totum bitudo: tempus anni: regimine pcedēs: regio: ars: et silia per iudicando te inuabunt quod maxie. **M**enstruorum retentio humoris sine vitio raro accidit cum vitio plerumque: puta flatibus: colere aut melle. Quoduis enim istorum in cā si fuerit. signa habent aderunt cōia. saggrauatio ab ymblico ad mliebria vsque. dorsis: frōtis: collicis: ac spatulam cum dolore. oculi per matricis cum eorum radicibus colligatiam volebunt: cumque sub his exordia loca liuēt: granitas palpebra

rum: anchaz atque corarum sentit: facies discolorata manet: fastidiū adest stōi cum appetitu innālī: ita ut nonnulli ob se pñtates iudicent sepe. **D**ec igitur signa omnium menstruum retentionis cum humoris vitio erunt cōia: plus tñ minusue sūm humoris retenti cōstituta. **A**c mulier pñtis non ex his in māmilibus si lac habuerit vtpote. teste afforuz 5: menstruum retentionis signū est. **S**igna per se menstruum retentionis a flatu puenient: palpebre lineas ac subtumescunt: friditas in fundo matricis sentit et menstruum tempore mucilaginosas superfluitates flativas emittit. Et si coitum appetat per mēsis humorositatem par: in ipso delectantur: in cuius actu hñtatur multum. vñ ab hoc viris tales non multum grates sūt: urina discolorata siue lactea ac pignis seu spissa erit: et in septimana quod prius menstrua debet: itendunt hec omnia: quod etiam in omnibus menstruum retentionis humoris cum vitio pueniente cōde est. quod si certior fieri cupis: etate: nālē plonē: regimine pcedēs: regionē: tempus anni et silia cōsideranda: quod si flatu pñt sentit certior fies tunc. **M**elia exite in cā dolore ac vōsitatē in profundo mēsis velut aurā sentient. Coitum quousque stant in actu tñ delectantur modicum. **C**irca matricis orificiū fluxus et insensibilitas existit quodā. urina obscura est et liuida quāque: aliquando tenuis et remissa: cum quo si pro nālīs melā colica fuerit: pcedēs regimen et alia hñ humoris mēlico attestant: meliam fore in cā iudicabis. **S**i cole defectu menstruum retentionis fuerit: siccitate: duricie: calore ac dolorem circa matricē pūgitiū sentiet. Coitum appetit valde: et in actu delectatur plimad emissionē spmatis venit citissimē: cuius cā viris grates tales sūt. magis labia sicca ac scissa deferunt: palpebre citrinescunt: urina ruffa aut subruffa erit: et si pñti et alie ifectōes cutis appent magis quod si nālī colica fuerit vsque cibis colaz multiplicatib: cui etiam tempus anni: regio ac silia pñtiant in cām esse colam haud dubites. **C**upies se tñ de his certiorē fieri pñti lineū subtilem menstruum si quod hñt itinctū: et in ymbria desiccātū seu leniter lotū inspicias: cuius color si citrinus fuerit in cām hñt colaz scias. si albus: si liuidus melias. **A**mplius menstruum retentionis si a piguedine pueniat nimia ex bitudine mulieris discernes. **S**i ex cicatricibus aut carne addita siue ex aie accensibiles vel vigilis ieiunio fluxu san. quousque superfluo exercitio ab excessiua aeris caliditate seu friditate aut a quibusvis egritudinibus alijs tibi talia spatiētis narratione nota sint. a hñ demonstratiuis signis finis esto.

Libz nūc de pñsticijs subisigere aliq. urina egritudinis humoris resolutionē nonnūquam ut hitus et retentiones aliq. **P**ro quod non quod urina lactea et spissa aut obscura et liuida menstruum retentionē aut mēsis dolore denūciat. **T**enuis vero et alba ruffa aut subruffa i ea si squamose resolutiones et nigre affuerit. idē pñdit cuius cā non: quā mēsis vñs opilatis ad epar mām retrocedit. et sic resolutiones cum urina cōmīscen plures: et hñc ob eaz liuet ē. **C**ūque ex urina pñt sup spūaliū dispōnē arguere possis inter hoc et illud discernere scias: inflamatio cum gravitate si sub ymblico appuerit: fueritque totum grauitas cum pectis renū anchaz et genuū dolore: urina ut supra circūstātōdata appens sup retentiones menstruum significat: his tñ non appentibus vel ex his pluribus illud certū signū non est. **U**rina vero nigra pñueras alleviationē si firme denūciat: menstrua tūc puocant facile. **S**i velut lotura carnis ut pñgit nonnūquam aut alba subtilis valde: vel lactea spissa fuerit menstruum retentionis istaz egritudinū aliq timēdū erit: ut ē bydropis: podagra: mēsis suffocatio: pñtis: tussis: dolor capitis: māmia: mēlia: epilepsia: palefis: oculorum caligo: et breuiter de egritudinibus omnibus māmilib: quod i capite venis mēbris nutritis aut spūalibus fieri pñt timēdū est cum vitio humoris pñt naturā menstruum retentionis omnium de repletionē egritudinū: puta febriū: apostemas etiam causa esse potest. **D**ec quoque solito plus coitum appetunt.

Sperma. n. mulieris mēstruoz pp retētiōē retētū i ve-
neni nāz mutat: qđ tāq; nociū expellere appetunt nāstr
qđ nisi p coitū fit. Plurib; ex his maxie ex asuetis coitus
nō coētib; suffocatio matricis accidit sepe andelir; qđ
difficultas. sincopis: tremor cordis: aut tale aliqđ r plu-
rime ob p̄focate pereūt. q; si virgines fuerit. barba his
nascit i piloso loco pili mltiplicat. r tādē eaz forme cor-
rūpūt. cūq; curā n recipiāt moriūt. ¶ Si flux; sanguis
nariū emoroidaz: aut sanguis vomit; bis euenerit: dolor
capitis. vt Hypo. afforismoz. 5. mania vel melācolia: vel
aliq; taliū egritudinū ob hoc genita soluet. ¶ Mulier si
pp ipsi caliditate aut nālē siccitate mēstrua nō hūcrit in
ea mēstrua retineri nō dicim; imo poti; mēstruis carere:
r sic q; sterilitatem in ea pzonosticari debes aliud nihil.
¶ Esto ille medicine ver; iterpres magister me; Jacob;
de foriliū sup prima pmi mulierē carētē mēstruis posse
cōcipe mōstrauit apte. Et adolecētulā pgnātē: que nūq;
mēstruaerat mea in cura habui. Aliā q; q part; ples edī
dit: nec mēstrua nisi tpe part; videbat vnq;. Et per hec de
cāis r signis tā pnosticis q; dñratiuis mēstruoz hic finis

De cura retētiōis mēstruoz flate expte i cā. CA. III.

Morbozū cura eos cāp efficiētū in remotione
stat q; dñs p̄hoz scola clamāte fit. ¶ Men-
struoz igr retētiōis cā si extriseca fuerit cuius
in noticiā p patiētis narratiōē venies res q;
cūq; nālīs hoc effecerit ad dñū mtef. deide
ad curādū malā qualitātē derelictā sicut fuerit: puta cali-
ditatē friditatē: aut alia rē. put te ifra docebo cū medica-
mētīs opportunis deuēi. ¶ Ce si corpis humiditātū pū-
ptio ab egritudine ptingat. ea curata corpus refatur.
¶ Pinguedo nimia cū ieiunio: abstinentia: exercitio: acci-
dētib; aic: r alyz corp; macerātib; tollat. ¶ Opilatiōi ex
additiōe carnis cante cum describendis infra succurre:
At cicatrices ora venaz sigillantes curā nūq; aut diffi-
culte. de his tñ cū de ragadys apatib;: aut vlcib; ma-
tricis ptractauero mētiōē faciā. ¶ Et sic amodo ad cā-
rū itrisecaz curā deuēiēs: cū flegma fuerit in cā picipi-
um sumā. Sex rez igr nō nālū regimē ad calidū r siccū
dispone. deinde ad mām digerēdā veni. Qđ sic facias. B.
camepitheos: camedreos: origani: rosmarini: siluie: si-
simbū: calamēti: mētastrati: thimi: añ. 3. i. radici bursci:
sparagi: apy: petrosily: raphani siluestris: rubee maioris
valeriā: añ. 3. i. f. se. iuniperi. 3. i. y. se. vrtice: dauci ameos:
anisi maratri: costi: añ. 3. f. f. se. cicerū ru. añ. pu-
gillū. i. cōquassē: r fiat decoctio: r cū lib. iij. zuc. fiat siru.
r aromatizet cū optimo cinamomo: r cassia lignea: quo
debite cocto accipe. 3. i. f. decoctiōis ifra scripte. 3. iij. misce:
r in potu p vna vice tribue. ¶ Decoctio sic fiat. B. f. se. o-
lorū rubeo: cice: rubeo: añ. pugillū. f. se. iuniperi. 3. i. f.
radici valeriā: radici bursci: sparagi: raphani siluestris
apy: r petrosily: añ. 3. f. camedreos recentis. 3. i. dauci
ameos: anisi maratri: añ. 3. y. radici rubee maioris. 3. i. cō-
quassē: r fiat decoctio: cui; 3. iij. cū. 3. i. f. p̄scripti siru. to-
tiēs denf q; mām digestā iudices. ¶ Luz v̄sitatis magis
potes mām digerere: esto nō sic p̄p̄: vt. B. oximel cōposi-
ti. 3. iij. sirupi de arthemisia. 3. y. aq; arthemisie: aq; gñq; ra-
dici calidaz: vel alicui; ipsaz pipinelle: vel bethōice aq;
flox sambuci: vel apy: añ. 3. iij. clarificet p trib; vicib; r
aromatizet cū optimo cinamomo: r cassia lignea p delicat.
p alyz vō nō sic dlicatis siru. dosz minue. nā. 3. iij. f. suffi-
ciūt p trib; vicib; aq; sup̄scriptas addēdo: r da donec
māz digestā videris. ¶ Digesta mā farmacū tale exhibe.
qđ. B. cassie bñ piguis. 3. i. f. cte cū decoctiōe camedreos:
cuscutē: ligritie passula. polipo. r capil. ve. extracta cassia
adde electuary. ind. 3. iij. sirupi de radicib; sine aceto. 3.
i. r fiat medicina: quam si sumere respuit. B. pillularum

fetidarum. 3. i. ¶ Vel loco huius da puluerem istuz. B.
turbib bōi r electi. 3. i. aut. 3. iij. cingiberis. 3. f. salis gēme
gra. vi. zuc. al. 3. y. fiat pul. qui cū aq; lactis capraz bōdio
pulliat: aut cice: rubeo: sumēdus ē. ¶ Vel cōfectiōis in-
fra scripte a. 3. iij. in. iij. tribue. B. rosarū rubeaz: cingibe-
ris: cinamomi añ. 3. y. sandal. alboz r rubeoz añ. 3. i. her-
modactilo: esule: añ. 3. iij. turbith. 3. iij. diagredy. 3. y. f.
masticis. 3. i. zuc. albi lib. i. dissoluat zuc. cū aq; arthem-
sie. r fiat cōfectio in morsellis. ¶ Vel talis ifusio def. q; i
B. valet mirabilr. B. agarici. 3. f. cingiberi. 3. y. salis gēme
3. f. infūdā in aq; lactis capraz addēdo oximell; igitici
3. i. hois. i. z. in ifusioē maneāt. Deinde exp̄ssio fortis fiat.
quā in potu tribue. Doses has auge r diminue fm q; tibi
uenire visū fuerit. Prolux in solutiōum hoz descri-
ptione fui nimis: p̄biscus. n. quilibet mām flegmaticā so-
lutiua euacuantia describere scit.

Ad aliqua ergo appropriata medicamina descēdo. vñū
tñ scito purgatiōē vñā in cāu isto nō sufficere v̄plimū:
vñ eā si op; fuerit reitera. r vt videaris facere plura solu-
tiua varia. puta si p̄io pill. potione: aut aliqd exhibe vice
secūda. ¶ Purgata mā mulier balneāda sic erit. vt. B.
saurine: calamēti: origani: melisse: matricarie: mētastrati: pul-
legy. melliloti: camomille: añ. 3. y. celidōie. peucedani:
passi: xabynthi. añ. 3. i. folioz lauri: lauedule: mercuria-
lis: rosmarini: oximi: flo. sabbuci añ. 3. iij. altee cū radici-
bus. 3. iij. artemisie. 3. vi. radici valcriane lib. y. cō-
quassent oia simul p̄ter artemisiā q; i vno sacculo ponat.
deide oia sil decoquāt. ¶ Talis sit balneādi modus. ex
his reb; sacculus vn; ipleat: sup quē in balneo mulier se-
deat r super femur artemisie sacculū teneat: r bis in die
istō ieiūo balneū intret. r 3; placitū p horā plus aut min;
i eo stet. ¶ Lectū deide itret: r añ r retro se statū cū ifi a
scripto vnguētō yngat. qđ r̄cipit olei d lilio olei amigdal.
dul. module cruris vituli. añ. 3. i. mucillagi. altee. mucila.
fenugreci. se. lini. añ. 3. f. cere parū: r fiat vnguētū q; yngat
tur rē. Hoc facto pul. infra scripti colear vñū bibat cū vi-
no calido decoctiōis rez q; cū siru. digestiūo bibit. pul. ta-
lis est. Accipe cinamomi electi: r a cortice supiozi mundi
corticuz cassie fistule. añ. 3. f. cassie lignee. 3. iij. croci. 3. i. f.
aristologie rotūde assari: calami aromatici: cortici radi-
cū caparoz: costi diptami: radici tormētille: radici hy-
reos: birigi lace. añ. 3. iij. cāphiteos camedreos: folio.
lauri: origani: poly: cingiberis: calamēti: thimi: se. leuistici:
se. ruthe agrestis. se. dauci: se. nasturay: agresti. se. yfopi: cū-
bebe nigelle: ameos: anisi maratri: bacaz lauri serapini:
añ. 3. i. zuc. ad pōdus oīuz: r fiat puluis. de q; def rē. ¶ Et
si pul. recipe: negt: facias sic. B. pul. sup̄scripti sine zuc.
3. i. zuc. albi lib. f. dissoluat zuc. cū decoctiōe rez: cū q; pul-
uis bibit. 3. i. cū aq; fiat: deide p̄fectionē i morsellis faciat:
ex qb; 3. f. vice p q̄libet sumat bibēdo post. 3. y. vini deco-
ctionis rez dictaz. ¶ Si balneū facere nō veller: aut nō
posset: quattuor manipulos rez balnei accipiat: q; i vno
bulliat: r bis in die loco balnei se stuffer: vel istarū sumū
p embotū recipiat. ¶ Vel facias sic. B. amomi: galbani:
añ. 3. iij. asse fetide. 3. i. f. cōq̄sē: r ponā sup carbōes: r si
mū sup ebortū recipiat. Ne fum; tñ pūciat ad nares caue.
cū res existat fetidissima. Suffumigiū de castoreo idē fa-
cit r de spolio serpētis a p̄prietate. Et post ista imēdiate
pul. p̄scriptū bibat. aut confectionē accipiat bibēdo de vi-
no decoctiōis rez p̄dictaz. ¶ Loco pul. aut cōfectionis
valet pul. se. porri. 3. y. cū decoctiōe sepe dicta. ¶ Vel ac-
cipiat. 3. iij. vini infusiōis assari: vel. 3. i. pulueris passi: vel
pul. tātūde matricarie: vel. 3. i. trofif. de mirra. ¶ Idem
faciunt passci succi. 3. y. aut rosmarini: aut politrici: seu
ruthe mixte cū modico trisere magne: vel qđ est in B cāu
mirabile da. 3. y. succi radici siluestris raphani. Et ad ma

De egritudinibus

iozem pfectioez exhere hos succos potes cū vino infusio
nis assari vñ decoctiois sepe dicte. ¶ Uel cū altero ex vi
nis istis da. 3. y. pill. ifrascriptaz. B. fruct. fauie. 3. y. rute
sicce. 3. y. seis rute agrestis. 3. i. f. asse fetide armoniaci ru
bee tincto. 3. añ. 3. i. fomēt pillule cū sirupo de arthemisia
r da patienti. 3. y. q. delicatū ē. ¶ Uel facias sic. Accipe
nigelle puluerizate. 3. f. succi mercurialis r mellis quātū
sufficit ad inspissandū. fiat pillule. de gbus. v. oī mae cū
vino decoctiois assari pbe. ¶ Uel cū vino isto electuary
infrascripti. 3. y. exhibe. B. mirre castorei sigie. añ. 3. f. ci
namomi asse fetide. pipis nigri. fruct. fauine. añ. 3. y. cum
mellis quātū sufficit fiat electuariū. Dec. n. post balneū
stupbā vñ suffumigiū dca menstrua puocant magnifice.
¶ Dis factis vt sanguis ad inferiora trahat de sapbena
aut sapbēis aliquātulā flobothomiā fieri facere poteris
audacter. vñ in corpis circa pte dōesticā aut sub curuatu
ra poplitis. vñ sup calcaneo i pinguib. poteris appoi face
re vñofas cū scarificatiōe. Inferioz qz mēbroz strictu
ra ad B iuuat qmaxie. que dolorosa aliquādiu maneat.
¶ Cū his qz pessarys mēstruis nō effluētib. supposito
rys sine nascilib. nā iuuari poterit. Qz sic facias. B. tiri
ace fine. 3. f. castorei armoniaci. añ. 3. i. misce. r cum bōba
ce i mercuriali succo p pti intincto nascite facias. quod ad
corā cū filo liget. ¶ Uel accipe succi absinthij. succi ru
te. añ. ptes eqles. pulueris mirre quātū ad inspissandū
sufficit dco i pecia liget rara. r muliere nascite vñ loco
mirre pone euforby paz. vñ puluerē fauine aut prassy. et
facias nascite sicut pti. Ex castoreo cū mēastro trito fa
cere idē poteris. ¶ Et p aliq grossa rustica accipe elebo
ri albi piretri. añ. 3. y. nigelle diagridy. añ. 3. i. cum succo
mercurialis. i pāno lineo subtili nascite cōfice. ¶ Quod
si forti adhuc. B. nigelle stasifagrie centauree minozis.
añ. 3. y. elebori albi. vitri. salis gēme. pipis nigri diagridy
añ. 3. y. aloes laudani. galbani. termēte. storacis. cala
mire. añ. 3. y. abze. 3. i. oia sil cū pistello calido icopozet
si pp gūmas expediens fuerit. deinde in subtili panno in
mercurialis succo madefacto inuolue. r nascite fiat. Uel
facias sic. Accipe tiriace fine. 3. i. mirre nigelle. añ. 3. i. r cū
mercurialis succo vñ cucūeris asinini fac vt pti. ¶ Uel
accipe tiriace metridati vñ oppo. 3. i. castorei armoniaci.
añ. 3. i. ex his cū mercurialis succo nascite sit optimum.
¶ Doc i casu ex radicib. gbusdā ad formā minuti digiti na
scalia fieri solēt. puta ex radice rubee maioris tassibarbal
si. malue. bismalue. gladioli. apy vel acori. aut p rusticis
ex dozia olei filo interposito talia ex oleo d lilio. de casto
reo. de assa vñ costo p pus inūgi debēt. deinde ex ifrascri
ptis puluerib. aliq aspgi. vt ex puluere asse. costi. castorei
euforby. mirre. turbit. scamonee. elebori albi. fauine ni
gelle aut galbani. Nascalia ista mēstrua puocāt potēter.
¶ A nascilib. his discedere nescio. cū imperiti his quaz
vñt plurimū vñū. r sit finis. ¶ Accipe gēiane. 3. y. faui
ne staphisagrie. colloquintide nigelle. añ. 3. i. f. puluis ex
his fiat. r cū succo cucūeris asinini seu mercurial nasci
lia pficias. qz p rubustissimis ytere. in dlicatis nequaqz
¶ Liber deinceps nascilib. dimissis ad pessaria trāsire
gbus si vti volueris. Accipe succi mercurialis absinthij.
matricarie vñ arthemise. 3. vi. r cū eo de quis ex pdictis
puluerib. 3. y. aut. iy. cōmisce. r tepidū i mīce p siringaz
inyciat. ¶ Des itaqz i cura retētōis mēstruoz flegmate
exite i cā cuiuslibet ofie applicādi medicaminis modū
ordinariū. Et hec p pma lunatione scias sufficere. ¶ Ex
qb. si mēstrua educta nō fuerint. sufficēter scōa in luna
tione pscripta facias ordinate a purgatiōe pncipians vbi
opus sit. ¶ Qz si nec ista ptulerint purgatiōe flobotho
mia r vñofis ptermisiss balnea seu stupbas r pscripta
alia oī mēse facias ordinate. dōec. f. mēstruoz depositas

quātitate effluere nescis. ¶ Sz ad b. capli cōplētā do
ctrinā habēdā pscire te necesse nōnulla nō min. sequēti
bus caplis necessaria. pmo si dolor ardor seu pūctura ex
applicatis in mīce medelis mīci seu collo eius induce
ret ex infrascriptis cū aliq vñctiōem fieri facias. videt
ex amurca olei rosati aut violati. butiz itē recēs aut me
dulla aliq dolorē ardorē seu pūcturā potēter mitigat. q
si intra mīce istoz aliq affucit. ex his aliq matiz per
sarijet statī. ¶ Per dies qz octo añ purgatiōis tps medica
mina inchoāda sunt. a leniozib. qz r magis nāe gratis sp.
¶ Et ne tibi velut cuidā indeo rinaldo ptingat q nascite
quoddā. r credo ab effectu potens valde imponi iussit q
a mīce attractū intensos adeo dolores causauit. vt infra
gntū delicata mulier spm reddere creatori coacta sit. cū
filo sp nascalia tua pfici facias. per qd coxe ne in mīcem
ingressū hēre possit pnectat. Et in tñ de retētōis mē
struoz cura flegmate exite in cā dca sit.

De cura retētōis mēstruoz si colera fuerit in causa.

Colera in cā exite mēstruoz CAP. III.
retentio affuerit. Totū sex rex nō nālium re
gūm ad fridū r humidū declinet. ad buni
dū tñ magis. r vt sanguis euentē aliquātulū
flobothomiā basilice pmitte. ¶ Et postea

ad mās degerendā trāsies facias sic. B. arthemise. 20.
y. capill. vene. acetose. endiue scolopēdie. bethonice. eu
patory. melisse mercurialis. añ. 20. i. quatuor. seminū fri
gidoz seminis agnicasti. seis baucie. seis peonie. seminis
sparagi. seis abrotani. seis endiue. seis basiliconis. mly
solis. añ. 3. f. radicum valeriane. brusci sparagi. petrosily
apy. añ. 3. y. iuniperi. fenugreci. añ. 3. i. f. ciperi spice. añ. 3.
y. f. cicep. ru. faseoloz añ. pugillū vñū. ex his cōquasaris
decoctio fiat q cū lib. iy. suchari sirupizet. cū cinamomo
oprio sirupū ardatizabis de quo accipe. 3. i. f. aq endiue.
aq cicoree. aq absinthij. añ. 3. i. misce. r i potu p vna vice
tribue totiens. i. vt mās decoctiōe cōphēdas. ¶ Uel faci
as sic. Esto non sic appropate. B. sirupi acetosi simplicis.
3. i. oximellis simplicis. 3. f. aque endiue. cicoree. absin
thij. añ. 3. i. misce p vna vice. sine vltiori clarificatione
sirupi isti satis delicati erūt. Sed si libet tñ eos tuo mo
do clarifica. 3. y. turis tante nō erūt. ¶ Cū mām digestas
noueris. Accipe cassie aut māne. 3. i. cū aq fructū aut cō
muni decoctione extracta addat p electuary de sucha
ro rosato. 3. i. f. pfectiōs amech. 3. i. sirupi violati. 3. i. r fi
at potus. quē mā digesta pbe. ¶ Aut reubarbari electi.
3. y. spice gra. vi. cum optimo vino totū aspgē. qd in aqua
lactis ifūdē. r dū horis. xy. i ifusioe pmanferit. de his ex
pssio fortis fiat. cui māne aut cassie vt supra extracte. 3. i.
adde. ac sirupi violati tātūde. r fiat pot. quē pscripti lo
co pbe. ¶ Pulueres. pillule. pfectiōes. aq mās colericā
euacuātes medicis sūt cōiter note. breuitati itaqz pcens
ad ppria medicamina trāfeo. ¶ Post triduum purgata
mā talr dñam balneabis. Accipe altee cū radicib. 20.
vi. arthemise. 20. iiy. floz sambuci. fol. salicis. foliozū.
violaz. politrici. añ. 20. y. valeriane lib. i. f. fenugreci li.
y. seis lini lib. i. f. quassent. arthemisia vñ sacculo i vno
tota ipōat. Ex alijs vñ decoctiōe fecā sacculū vñū aliū im
ple. sup quē mlier i balneo sedeat. arthemise vñ sacculū
supra femur teneat. Et si libet ab vmbilico ifra solū bal
neare se pōt sero r mane more i caplo pcedētī dscripto.
balneū ieiunia itret. mozā p libito i eo faciat. r egressa cū
lectū itrauerit añ r retro ex ifrascripto vnguetō punga.
20. B. olei amigdal. dulciuz. 3. i. f. medule cruris vituli.
3. i. butyri sine sale. pinguedinis galline. mucillaginis fe
nugreci. mucillaginis. seis lini. añ. 3. f. cere paz. r vnguen
tus fiat q punga. r c. ¶ Successiue cum vino decoctiōis
acetose melisse mercurialis. arthemise. cicep. ru. faseolo

rum ru. fenugreci iuniperi radicū valeriane: et seīs abrotāi: coclear vñū pluris ifraſcripti deſ. g. & corticū caſſieſi ſtule cipi añ. 3. i. f. radicis tormētille radicis peonie cina-
momi a ſupiori cortice mūdātī. añ. 3. y. & roci ſeis baucie
ſilueſtris: ſeis peonie. añ. 3. i. ſeis agnicāſti: ſeis apy: ſemi-
nis baſilicōis: petroſilij: et mercurialis ſparagi q̄s ac mī-
ly ſolis añ. 3. f. capilloz veneris politrice: cāomille: betho-
nice: eupatoz: ſpicenardi: ſquināti: lupuloz: ſeis endiuie
añ. 3. i. Ex his oib⁹ puluis fiat: quēvt magis guſtui grat⁹
ſit cū tātūde ſuchari pmiſce: et de co coclear vñū cū. 3. y.
pſcripti vini mō dco ī potu tribue. ¶ Qd ſi puluerē ī cō-
fectionē facere volueris. Accipe pulueris b⁹ ſine ſuchā-
ro. 3. i. ſuchari albi lib. f. diſſolue ſuchaz cū decoctiōe re-
rū pſcriptaz cū aq̄ ſcā 2 puluere addito ī morſellis cōfe-
ctionē facias: d̄ cū balneū egrediſ. 3. f. tribuat: duas. 3.
pſcripti vini bibendo poſt. Et eſto pulueris. 3. i. p. libra. i.
ſuchari poni ſoleat cōiter: ī media tñ libra. 3. ponēdo ad-
huc pſectio erit ſatis delicata. ¶ Si balneū renuit cum
inſraſcriptis mlier ſtupbeſ. Accipe abrotāi. aneti arthe-
miſie: camomille: gallitrici: meliſie: mercurialis: floz ſā-
buci. añ. 3. i. fenugreci: ſe. lini. añ. 3. i. f. conq̄ſtatis deco-
ctio fiat ī vino: cū q̄ loco balnei ſtupbā bis ī die faciat.
Successiue vñctiōem pſectiōem poſtea: aut puluerē cū
vino decoctionis pſcriptaz rez ſumat. ¶ Loco ſtupbe
ſeu balnei ifraſcriptaz ſumū p embotū recipe. pōt. R. c.
ſeis agnicāſti. 3. i. f. aneti. 3. i. f. carui coſti. añ. 3. i. p̄ſen-
tur: et ī vino decoctio fiat: cū ſumū p embotū recipiat.
¶ Idē ex reb⁹ ſtupbā ingrediētib⁹ fieri pſit ſuſſumiga-
tio pōt: vñctiōem p̄ faciēdo ſp 2 puluerē 2 pſectiōem re-
cipiēdo. Suſſumigiū ſpolij ſpētis: vt ī pcedēti cap⁹ dñ
ē ad educēda mēſtrua a p̄petate qdā valere maxime
expimēto cognitū ē. ¶ Iſtis p tres dies p̄tinuat ī q̄rto
dābab⁹ ſapheis ſeu ex altera tñ fieri ſlomiā iubeas vel
poti⁹ hodie ab vna et cras ab alia pſtanti⁹. vñ vt dicebat
ſupra ī pte domeſtica coraz cū ſcarificatiōe vñctioſas ap-
pōi iubeas aut ſo poplite aut ſub calcēdo tē pmiſſe q̄s li-
gatur pueniūt. ¶ Et ad naſcālia trāſeūdo. Accipe pulue-
rem diptami cū q̄ ex ſucco mercurialis arthemīſie aut
abſinthij naſcale p̄ficias quod mulier deferat continue.
¶ Ex quouis q̄s inſraſcriptoz puluerum cum ſucco ci-
trāguli mēſaſtri mercurialis arthemīſie maiorē abſin-
thy camedreos aut camepitheos fieri pōt. puta ex pulue-
re boracis amomi mirre ariſtologie rotūde calāi arāti
ci garioſilo. maiorē: q̄ mirablī doloſe mīſcia ſedat et di-
agridy cū quis aut cū bis plurib⁹ naſcale p̄ficere potes.
¶ Idē ex cāepitheos cū melle aut ex amigdalīs amarj
cū oleo ſuo piſtis: vñ tere radices abrotāi: et cū melle mo-
dico pulueris diagridy vel elebozi albi naſcale cōficias.
¶ Vel alr. accipe triſerā magnā ſine opio: et cū modico
aloes et maſticis pulueris mlier naſcalizet. ¶ Vel faci-
as ſic. R. mirre calamēti mōtani. añ. 3. y. rute recentis. 3.
iy. ſanine. 3. vi. terā: et cū ſelle tanri p̄ficiant. Hoc potē-
ter mēſtrua educit: vt experiētia noui. ¶ Vel accipe ſi-
cus ſiccas pingues ſatis: et de quib⁹ pſcriptoz puluerū cū
bis īcorpora: et erit naſcale ſuane. ¶ Vel facias ſic. R. ra-
dicū rubee maioris cipi. añ. 3. iy. ſucci arthemīſie. 3. f. bñ-
dicte. 3. vi. īcorpora: et ſiant naſcālia. ¶ Aliq̄ ſuppoſito-
ria ſeu naſtalia cū filo appēſa talia p̄ficiūt. R. laudani. 3.
i. galbani ſerapini aſſeſeti de mirre añ. 3. i. fiāt cū filo ſup-
poſitoria addēdo pāz olei de lilio ſi op⁹ fuerit. ¶ Ad ul-
tis ī p̄tib⁹ ī forma electuarii de ſucco roſaz cum
ſucharo p̄ficiſ: et cū tūc vt digiti formā ſuſcipiat in canu-
lis p̄ciūt: et talia ſuppoſitoria filo appēſa mirablī ī B ca-
ſu mēſtrua puocat. ¶ Et vt ī pcedēti caplo dñ eſt: ex
radicib⁹ q̄s malue biſmalue taſibarbaſſi gladioli accozi
ſiue apy de lily oleo perunctis: et ex puluere elebozi albi:

mirre ſcamonee aut coſti: deinde aſpſi ſuppoſitoria pua
cū filo appēſa p̄fici poſſēt. ¶ Deinceps naſtali⁹ in pa-
ce relictis ſi peſſarijs vt libuerit: facias ſic. Succ⁹ mercu-
rialis abſinthij maiorane: arthemīſie gallitrici vel men-
taſtri. 3. vi. accipias: et pulueris mirre. 3. y. ſerapini. 3. y.
cōmiſce: vel hoz loco pulueris diptami aut amomi appo-
ne tantūde: aut cuiuſius alteri⁹ deſcripti ſimplicis totūq̄
tepi dū p ſiringā ī mīſce apponi iubeas. Si ex naſtali⁹
ſeu peſſarijs mīſci ſeu collo nocumētū ſequeret aliquod
ad caplin pcedens recurre. Et ſic mēſtruoz retētiōis co-
lere cā puenientis cure hic finis eſto.

De cura retentionis menſtruorum a melancolia proue-
nientis.

CAPITVLVM.

V.

Elācolic⁹ humor: vt ante dñ eſt mēſtrua de-
tinet ſepe. Pro cuius cura ſex rez nō nālium
ad calidū et humidū regimē declinet: ad hūi-
dum tñ magis: cū ipſe hūor ſicco q̄ ſrido p̄ci-
per plus. ¶ Ad māe deinde digōnem veniēs
facias ſic. Accipe calamēti origāi arthemīſie: ſicados ſco-
lopēdie: eupatoz: floz boraginis bugloſe violaz capil-
li. ve. camedreos añ. 3. i. f. radicū apy: ſparagi: ſeniculi: cor-
ticū radicū caparoz. añ. 3. i. liquiritie paſſulaz. añ. 3. f. ſi
at decoctio. in cui⁹ ſine adde epithimi. 3. i. et cum lib. iy. 3u-
chari et aceti. 3. iy. fiat ſirupus aromatizāt⁹ cū opio cina-
momo. d̄ quo accipe. 3. i. f. aque ſumit̄re aq̄ arthemīſie
aq̄ bugloſe añ. 3. i. miſce p vñayice: et toties īfirmo tribue
q̄ mā digeſta videat. ¶ Alr. R. opimell ſimplicis. 3. y. ſi
rupi de radicib⁹ acetofis. 3. i. miſce cū aq̄ p ſparagi flozum
ſābuci: pipinelle añ. 3. y. et p duab⁹ vicibus ſufficiet: quē ſi
clarificare libet cū cinamomo arōtizet: et toties de co in
potu tribue donec mā appeat digeſta. ¶ Quā poſtea iſto
cū ſolutino ſolue. Qd R. capill. vene. floz boraginis bug-
loſe: violaz flozum: lupulorū ſicados camedreos. añ.
3. i. f. polipody. 3. iy. ligritie: paſſulaz añ. 3. f. cōquaſſenē
ex qb⁹ decoctio fiat: in cui⁹ ſine adde epithimi. 3. f. et cum
bac. 3. i. caſſie extrahat aut māne cui amech. 3. i. f. diaphni-
conis. 3. i. ſirupi violati. 3. i. addat et medicia fiat. ¶ Vel
alr. R. mirabolanoz indoz. 3. f. citrinorū. 3. y. i. aq̄ lactis
capraz īfundat ī q̄ p bo. xij. ī ſuſione pmaneat. Ex qb⁹
deinde exp̄ſio fortis fiat: cū q̄ caſſie aut māne. 3. i. cū pre-
dicta decoctiōe extracte miſceat pulueris epithimi ad-
dēdo. 3. y. zinziberis gra. vi. mellis roſa. 3. i. et fiat potus.
¶ Vel. R. 3. i. pillulaz indaz hoz loco tribue vel appro-
priatū ex ſolutino aliq̄d vñū q̄ cōiter medicis nota ſunt.
Evacuata mā ad balneū trāſeūdū ē. Pro q̄ res p balneo
ī pcedēti caplo deſcriptas: accipe roriſmarini: calamēti
origani folioz lauri: laudēdū añ. 3. i. f. addas: mō ī aſſeri-
pi caplis poſito mlier balneet vñ ſtupbas ſeu ſuſſumigia
put ibi ſcribiſ balnei loco faciat. ¶ Lūq̄ lectus iſtat ex
vñgueto ī caplo de cura retētiōis mēſtruoz a ſlegmate p
vñctiōis deſcripto añ et retro pungat: deinde pulueris in-
ſraſcripti cū. 3. y. rez q̄ ſtat ſcribet: coclear vñū accipiat:
g. 3. i. recipit ei⁹ pulueris q̄ ī cura retētiōis mēſtruoz cū
cola ī cā deſcribit addēdo cāedreos. 3. i. thimi ſeis leuiſti
ci: ſeis iſopē: tormētille añ. 3. y. ſuchari ad pōdus oīz.
fiat puluis. ¶ Res p vini decoctiōe. Accipe camedreos
recētis cāepitheos floz ſābuci. floz anthos: thimi me-
liſie mercurialis arthemīſie añ. 3. i. f. ſe. iuniperi et fenugreci
añ. 3. y. radicis valeriane ſparagi bruſci ſeniculi. añ. 3. i. f. ſe
minis abrotani. 3. f. faſeoloz rub. cicerum ru. añ. pu. i. Ex
his pquaſſatis vñ ex vna pte ī vino decoctio fiat: de q̄ cū
pulueris pſcripti cocleari vno. 3. y. ſumat. Qd ſi puluerem
non velit. 3. i. cōfectionis ifraſcripte loco cuius recipiat. Ac-
cipe pſcripti pulueris. 3. i. ſuchari diſſoluti ī decoctiōe re-
rū immediate p vini decoctione deſcriptarum lib. f. fiat
pſectio ī morſellis. ¶ Loco pſectionis aut pulueris. 3.

3. y. succi rosmarini bibere pōt aut tātūde succi radicis raphani siluestris cū vino decoctiōis rezept scriptaz extrahit: veluti alius i caplis dcm ē vini infusionis assari. 3. iij. sumat. Et q in oi valz retētiōe mēstruoz talia dū fiūt ex capolis vitis nigre pmit cū nascūt i brodio carnis: aut oleo cōi ferculū fiat: qd mēstruoz ad educationez prepat mirablī. Doc i casu si nascālīb suppositozijs seu pessarijs op sit i caplo imēdiatē dscripto regre: q si fortiorib ad caplin de cura mēstruoz retētiōis a flegmate pueniētis recursū habe. Dis pactis vt sanguis ad inferiora trahatur icidi saphenam audacter facias tres aut qmōz sanguinis. 3. extrahēdo tātūmō ac vērōsis aut dolorosis ligaturis: ut in pcedētib caplis dcm ē vtēre. At si in pria lunatiōe ista nō sufficiāt vbi op sit purgatiōem in secundā reitēra: ad balnea vnguenta: talia successive smpre scriptū ordine pcedēdo. Et si purgatiōe op nō sit. 3. i. f. sirupi i pñ: b capli dscripti cū. 3. iij. decoctionis floz statim scribēt sumat. q sūt cāedreos camephiteos floz boraginis: buglosē: radices valerianē: brusci spagi apy: 7 endiuie 7 cicera rubea ac rubei fascoli d qlibet hoz parū accipe: 7 decoctōez cū sirupo sumēdā facias: 7 de tali diebus octo p̄tinuis sumere pōt. Balnea tñ stuphas seu suffumigia nō omittas vntōez successive pfectiōe seu puluere cū decoctiōe dēaytes. Et vt supra dixi ligaturas qz dolorosas facere potes: dolori qz seu ardori ex pessarijs seu nascālīb facto: vt pcedētib in caplo succurre. Et sic retētiōis mēstruoz ab hūozis vitio qlitercūq puenierit curā cū ordine qdā hēs. Et eius q hūozis vitio puenierit cura p̄ apte. Nā si a friditate bis vtēre q in cura retētiōis mēstruoz pueniētis mā cūata describūt. Si a caliditate cū colera: si a siccitate cū melia digestiuis ac solutiuis p̄termisiss. Et epilōgādo si sine mā a caliditate fridis vtēre: si a friditate nimia calidis: 7 si a siccitate humidis: q si p̄scripta tibi nota sint ad actū ista ducere scies facillime. Et hec de retētiōis mēstruoz cāis signis ac cura.

De cāis 7 signis tā p̄nosticis qz dem̄stratiuis suffocationis matricis 7 de cura.

CAP. VI.

Matricis suffocatio ē ipsius v̄sus diafragma p̄p̄ fumos ac v̄tōsos vapores i ea corrupta ex māgenitos ascēsus: q sit vt pulmone ac corde cōpressis p spiritū enūatione necessaria a debita dilatiōe ipediūt. Qui ex ea mlier p̄focata manet: 7 p̄p̄ nocumētū cerebro cōicātū sensu ac motu p̄uaf: ac nōnūq suffocata perit: vñ passio hec ab effectu n̄ min⁹ qz ab accidēte nomē sortita ē. Dui cā sunt p̄ter nāz mēstrua detēta: sperma qz ac hūoz glibet corruptus. 7 i m̄rice p̄gess: esto sperma B ceteris efficiat frequētius. Signa i hac duplicia sūt qdā p̄ximū actu ex̄itē qdā eu futūz denūciāt p̄ximū actu entis signa mulier anhelu ac pulsu puata manū sup vētrē fixā: vt m̄ricis ascēsu phibeat t̄z: curua māet. 7 si r̄ndere neqat: vocātes tñ audit itelligitqz palēs qz ac discolorata sētu 7 motu puaf oi q ex re mortua plerūqz crediū: 7 q̄ppe nō in vanū: cū plurime p̄focate peant. Sed lane floculo ad nares post to p̄hoz relatu B cognosci f: tñ id iudiciū mibi fallax apparet: cū aer astātū flatu agitef p̄tinue. Sz i loco gescēti fialā repletā aq sup pect⁹ pōe aut cū tūnā stāte vita peet⁹ dilatarī nece ē: sic viua si fuerit agitari 7 cōmōneri aquā oz. Uel ad os 7 ad nares speculū bñ tersū 7 politū appōas: qz si viuit nece ē anhelitū emitti q sit vt speculū isficiat. 7 iter cetera certissimū exp̄itū existit. Cum attē p̄ tres tā dices nāles sic sterisse aliquā cōp̄tū ē: deinde reuixisse citra t̄ps illud sepeliri eā phibe. Futurūz p̄ximū ifra scripta signa aut ex bis pla ascedere solent: vt capitis dolor: scotomia: v̄tigo: pulsus cordis: anhelitus difficultas: rōis p̄mixtio: p̄turbatio itellec⁹: debilitas in

toto: 7 i crurib⁹ marie 7 ab ymbilico ad muliebria vsqz dolor frequēs sēti. Di. n. sumi putridi ad caput cūtes doloz ipi ac scotomia seu v̄tiginē iduciū: q si spiritib⁹ misceant: rōez ac itellecū p̄turbāt oēz: qz ex oib⁹ aiali vtute debilitata: pigritia ac d̄bilitas accidit i toto 7 i cruribus quāmaxie p̄p̄ distātiā a fonte caloris maximā. Sum⁹ qz ab illa mā corrupta s̄solut⁹ m̄rice sursū pellit: q ad diafragma ascēdēs ipz coartat m̄trū. Et si deiceps ad caput fumos raptū hēre p̄tigit m̄rice i caput ducisse mulieres nō dubitāt: vñ a m̄ricis mala dispōne v̄exare dolozes aliq i loco dū p̄tētiūt illuc m̄rice repe aiūt siue i gula: capi te: nucaratio siue quis i loco sumi illi pueniāt. c̄p̄positū si d̄ixeris te medicū stolidū p̄dicabūt. Passio hec cū epilepsia apoplexia ac litargia p̄ueniētā bz plimū. Sz bis signis ab epilepsia d̄iscernit i suffocatiōe nisi i mortali spūs appz nūqz: nā p̄ angustia spūs i pectore aut cāna pulmonis cū agitāt: ex qz agitatiōe spūa paucula inde exoritur: q vtutis p̄ hūo anelitu conatū vltimū onidit. 7 sic suffocate morte p̄ximā d̄notat. In ipa p̄terea mēbz verus originē nec trahit vllū: vñ spasm⁹ sit: nullus motu tñ puaf: esto r̄ndere neqat vocātes tñ itelligit: ac p̄ximū soluto q scā sūt mēnit. In epilepsia ad os hūditas a capite p̄p̄ulsa: 7 a frequēti anhelitu agitata i spūmā p̄uertit: q viāz cerebz d̄copilatiōez 7 successive p̄ximū solutiōe denūciat. In hac p̄terea cū mēbra v̄sus origines p̄hūf spasm⁹ qdē sit: motutū si caret oio: cū q anhelit⁹ manet: vociferātes nō audit pei atqz itelligit: 7 q i p̄ximū scā sūt recordat minie: 7 p̄ B suffocatiōez ab epilepsia d̄iscernes. Uez cū apoplexia qz i epilepsia h̄ p̄ualēt oia suffocatiōez ab ea d̄istignes facile. Ab litargia suffocatio d̄iffert: litargia. n. febricitat dolorē i vna p̄te capitis tātūmō sēti: cui pulsus v̄ndosus ac magn⁹ iest. Suffocata v̄o dolorē capitis sine se. patit atqz spasmosus pulsus atqz rar⁹ ē. Nūc at cognoscere tua iteref si passio hec retētiōis mēstruoz: an sp̄mati retēti vitio p̄uēat. Si mēstruoz patiētis narratiōe tibi notū fier: si d̄ vrine s̄gnificatiū ad capl̄z p̄cedēs recursūz habe. Si sp̄matis retēti vitio B fiat: iunūis delicata erit laute: iocūde ac in ocio viuet p̄ocio qz caret: 7 certū B ē si viro iā assuetu fuerit: cui vrina atqz subcitrina 7 cūz suba tenui ac obscura erit: vrina. n. citria aut subcitria 7 tenuis sup hūozē melā colicū cōiter significat q i tali passioe d̄m̄iūz bz. Obscurat i ea ex fumo illi sp̄matis resoluti sit. q cū vrina mixtus ipi obscuritate cāt. Sz ex hūozib⁹ corrupti passioe illā p̄uēire scias: si nec mēstrua retēta fuerit nec p̄ocio viro caruerit. Et sic passiois b dem̄stratiua signa tibi p̄tēt. P̄nostica signa i hac passione sūt facilia: nā accidētia lenia p̄ximū b̄enitātē significāt ipoz at itētiō cū p̄ximū lōgitūdie: an p̄tura sit te dubitare fac: q si ad illud veneris vt spūa ad os defluat mortē p̄ximā timeet maxie si sp̄mati corrupti vitio p̄uēire cognouerit. Et si tñ de morte hesitaueris ciatū aq plenū sup pect⁹ gescēt i loco appōificas: vt dixi. Ad curaz deinceps trāsī. Et cū paupculā suffocatā inuenis ne sic crudelr peat succursū statī adhibe. Et p̄ cū aceto 7 sale circa extrēa fricatiōes aspe fiat. Ligature deinde dolorose successive i pectine aut d̄obestica coraz p̄re seu sub poplite v̄tōsas sine scarificatiōe appōi iube. Deinde fetida 7 odoratu hoz ribilia naribus applica: horribil. n. odor aīalē spūs sopitū p̄cutit. ac ipetuose p̄mōnet q p̄ lacertos 7 nervos ad cerebrū deuēniēs vtutē motuā i eo euigilat. Et bi qz spūs sic ipetuose moti: cū cor agitāt vtutē vitale sopitā exp̄giscūt 7 debic furiose: vt ita loqr. ad m̄rice veniētes: vt a diafragnate d̄scēdat: irritāt atqz vt p̄tēta i ea mā venenosa expellat vtutē exp̄pulsuā stimulat iunātqz: Et sic m̄sieres i bis docte oēs q̄cūqz fetida narib⁹ applicāt statī: vt oium

Qua Ratione
Vita deprehe
datur.

In spatio triū dierum non est aliquam sepelienda
in hoc casu

in a quora iuda administrantur in suffoc
tione Matricis

Qua Ratione deprehendatur an mēstruū
aut spermatis vitio proueniat

Qua ratione odorifera in hoc morbo admm.anda
Ventosam sine scarificatione apponenda

Matricis

Ortus matricis suffocacione soluit
maxime commendatur in pregnantibus

aialiuz scēlas plūas ⁊ pēdis maxie hoīs capillos: cāis qz pilos ac hirci filtrū ē ac coriū qdlibz ynglas piter ac cor nu quodcuqz. **¶** Sz vt iter te ⁊ vulgares drāz pōas ali quā: vtēf afa fetida castoreo fapio galbāo armoniaco et silib^o taliū. n. fūi mīcē mirablē fugāt: cū q si sternutatio nē iduxerit nihil supra. Et de his tuo mō cōpositiōes fa cias. **¶** Ego i casu isto expriissimū h iueni. qd **¶** castorei galbāi i aceto resoluti añ. 3. f. sulfur. 3. i. misce ⁊ narib^o fu mū applica. **¶** Per iferi^o mlier pānis bñ tecta ne ad na res odor ascedat p traiectionū cū odoriferis suffūget: vt laudanū alipta muscata gallia muscata ciamōi gariofoli lignū aloes calam^o arōatic^o valz: ⁊ vltra h odorifex qd libz. **¶** Prestācissimū qz ē os yulue ex aliq odorifero in ungere ⁊ ad itra collū pfractionē facere. sepiissime. n. cor ruptū spma seu hūoz ali^o venēosus ex pfractionē tali egre diē ⁊ pfocata ab egritudine soluit. **¶** Et si p te multa ex odoriferi cōpōere possis: h ego tñ inēi singulare. qd **¶** mu sci. 3. i. gallie muscate. 3. i. olei de lilio. 3. y. i. moziario siml agitef. Obstetrix deide os yulue pūgat iunctūqz digitū si corrupta fuerit qto plus poterit immitat mīcis collū fricādo pūne spma ei^o corruptū: seu hūozē quēis aliū ve nenosū talē p fricāciōez matrici euomit. **¶** Cūqz suppo i b cāu pūaleat si maritū hūerit eā suppoat gagliarditer: qz nihil supra: ⁊ h i porismo fiēda sūt. **¶** Extra vō si mē strua retēta i cā fuerit ea put i caplo pcedēti te docui p uoca. ex c^o doctria cū h hūozes corrupti si q fuerit oige rere ⁊ euare facias. **¶** Si vō retenti mēstruicio suffoca tio pūnerit pūmīsa floia: ⁊ hūoz fca euatiōne vbi op^o sit strātū ex herbis folys arboz fridis ⁊ alyis silib^o mlier su perincūbat: vt sūt folia falicis vitē violaz floz nenufar: ⁊ silia: ⁊ inter cetera a pprietate qdā folia agnicasti obti nēt pncipatū: vigilia i sup exercitio abstinentia ac silibus corp^o macerātib^o vtaf. hāc passiōē talia pfecte curāt. nā sine ceref ⁊ baccho friget ven^o. Talia deo dīcāte vidue: ⁊ i castitate viuere cupiētes obfuare debet. Nubiles vō nubāt. **¶** Pregnātib^o h passio accidit sepe his caute pre scripta pp abozsus timorē approximāda sūt: iō iter alia suppo pncipatuz obtinet. Et h de pfocacione capitulum finem accipiat. **¶** De cāis ⁊ signis tā pnoistic qz de mīcatis apatis mīcis cācri ⁊ ragadiāz. **CAP. VII.**

Postea mīcis ē tumor i sbam ei^o a quīs cā p ter nāz pueniens. **¶** A pmitiua qdē q cōtin git ipm gñari sepe: vt casu pcussioē coitu super fluo ptu inālī difficultate pūedi abozsu ⁊ ob stetricis defectu parienti succurrere nesciētis.

¶ Ab ascedēte qz cā gñat apā sepe tale vt ab hūoze q cuqz i mīcis sbaz pter nāz collecto siue qlitate aut quāti tate peccet: qd tā sit^o rōe quā māc diuersitate varietatez recipit: ⁊ gpe grādē. nā ex sāguie colla flate ⁊ mīa pōt gi gni idnter i fūdo mīcis aut i laterib^o seu vīsus ozificiuz: aut i ozificio aut i collo plerūqz ex qz oīuz diuersitate va riat ⁊ cura. **¶** Attēde qz taliū apatuz: demīatiua signa qdā coia ⁊ qdā ppria existūt. Coia dolor ac grauedo i yte ro sentit i flāt pectē rectū itestīnū aut vesica coartat sic: vt feces nōnūquā exire nequeāt ⁊ vria iterdū: fīdāc^o ple rūqz dolet ac nausea sūuersio ⁊ singult^o sepe fit: dolet qz caput ⁊ sinciput magis ⁊ iter alia oclorū radices. **¶** Disti guētia vō signa rōe sit^o sūt si i mīcis fūdo ipm apā fuerit dolor: a diafragmate vsqz ad muliebria sētē: ⁊ cū ex inspi ratioē vēter i ferioz extēdāt: tali extēsiōe dolor tūc augef pp qd difficultas tūc i spirādī fit in hac qz in ceteris ma ior. **¶** In laterib^o si fuerit aut i ipoz altero ibi dolor ade rit: dolet atqz ighuina ⁊ vtebzū apati lateris cū q coraruz adest grauitas. **¶** In i ferioz pte vīsus ozificiū apā si fue rit vesica coartat: vñ yrine fit difficultas dolor circa pe ctinē ⁊ pitonē augef magis. **¶** In postrema pte ⁊ vīsus

dorsū apā si fuerit dorsū ac renes dolebit ac feces pp mā testini recti coartatiōez retinēt i collo vīsi ⁊ tactu dīcer nīf. **¶** Qd si ex sāguie gigni cōtigat ex dolore pulsatio palpebrāz ac vēaz oīum i flatiōe febris cōtinua erit ocu loz citratio ad rubedinē dēclīabit. Ligua nigrēscit ⁊ alie natio mētis sepe si it vria rubea erit aut subrubea p totuz linēs: pulsus vō magn^o plen^o ⁊ vndosus. **¶** Si ex colla ge nerabit dolor erit pūgitū^o ⁊ vene oēs q sūt sub oculis ma xime citrinescūt vria ignea ⁊ itēsa valde: pulsus dur^o: et frequēs aliēatō: nigredo ligue vigiliaz i stātia ⁊ alia atqz accidētia qz in ceteris erūt itēsiōra. **¶** Slegma se. mīcē causat ⁊ esto dolor grauiatū^o sit: nō tñ itēsius multuz ei^o vria ac discolorata valde existit. pulsus moll^o ⁊ inordina tus. **¶** In melia ē feb. lēta dolor mītis pondus in mīce grādē liuescūt vene oēs ⁊ saphene pēcipue vrina interdū subtilis ad plūbeitatē dēclīnās: nō nūquā tñ tenuis atqz alba pulsus iordinat^o dur^o pūis ⁊ tard^o. **¶** Et his i oib^o cōplō toti^o hītudo etas pcedēs regimē tps āni ⁊ his silia aīnotāda sūt ⁊ hūoz cui asētūit magis ille in cā erit. de mīatiua h sūt. **¶** Pronostica āt. vbi cūqz talia apata fue rint siue ex quīs mā gñant curā recipiūt difficulter. Et si in mīcis fūdo vt. A. placuit curā nūquā. **¶** Dōz cala i ter egritudines acutas cōputat. dies itaqz creticas tā in dicatīas qz radicales attende: ⁊ scdm occurrētia illis in dieb^o bonozē hīre si cupis iudica. **¶** Porzo apā qdlibet: aut resoluif aut dubelatat aut sclerotizat. vñ loci detu mesectio pōderis siue grauedinis remissio doloris se. ac cidētiū ac alioz getatio apatis resolutiōem significant. **¶** In sanie vō si muref se. dolor pulsatio alia ⁊ accidētia dū gñat itēdūt: oia gēita vō remittūt q si lenis alba eq lis ac bōi odoris exierit salutē portēdit. diuersoz colorz diuerse sbe ⁊ odoris horribil^o de patiētis salute te dubiuz faciet: tales. n. moziūf vplimū. **¶** Si ad sclerosim pūm tesf pter pōdus ac grauedinē accētia getat alia ⁊ tūc dīf ficifit aut nūquā curat: s i cancz mutat p sepe: qd ex ipsi us diurnitate itēso atqz dolore ⁊ i loco calitate cēnea exīte cognoscf. **¶** Et si vlcerēf hūiditas acuta ad viri ditatē dēclīnās egredit^o q acuitate sua iterdū corrodit tā tū: vt in mīce venaz rūpat aliq a q tñ sāguis emanat pu rus. **¶** Et cācer qz qz siue vlcerat^o siue nō vlcerat^o cur ratur nūquā nisi in loco fuerit q tor^o suis cuz radicib^o ex tirpari possit. **¶** Ragadie āt q sūt aliud nihil qz vlcera qdā pua sepe ⁊ māc gñant malignitate ex apate qz ⁊ ex cāis apā gñantib^o. **¶** De qz cura tarda si fieri possit: an scit ⁊ an ad salutē vl ad mortē infirmā pducere apita sint si scire cupis saniem egredientē aut virulētia aspice ⁊ hz illius dispōnem vt statim deūi fuit iudiciū facias. **¶** In his pteza apatib^o accētia fortificari si videris frido cuz sudore vocis ablatiōe ac frequēti sincopi hāc paupercu la moriturā denuncia. **¶** Et h de cāis ⁊ signis tā pno sti cis qz demīatiuis apatuz mīcis cācri qz ac ragadiarū.

¶ De cura apostematis mīcis calidi qualicūqz termiet. **¶** Rescriptis tibi nōtis ad apatū **CAP. VIII.** calidoz curā deueniā pūo. **¶** Et qsr sex rerū nō nālū regimē in tali casu disponēdū sit. tan quā medico cuilibz notū n i scribā. Sz ad ap ppiatāz curā deueniā solū. **¶** Calidū mīcis apā sāguineū aut colicū erit. In qz pñ: flomiā fieri ne cesse ē. In sāguineo tñ qz i co lico sit copiosior. vñ māeb^o coib^o euatis corpis si pp plenitudinē diuersionē qris ba silicā incidi pmo facias: ⁊ i die scdo saphēas ābas o sāgui ne vō fm corpis dispōez quātitate cēbi facias: q si etas aut aliq tale flomiā fieri vetat: diuerrere māz mō cupi as: sup nates p vētosas cū scarificatiōe apponi iube: i cra stinū vō i dōestica coraz pre aut su bpoplite ēt ponātū ⁊ cū scarificatiōe: ⁊ cū i b casu i debite sāguineū attrahēdo

De egritu dimibus

taliū cura initiū potissimū sumat i exēctiōe sāguis dilige-
tiā appōe. ¶ Deinde si ad miorādū māz r ad appropata
māe digestiua: r tādē ad ipi cūtiua ppa vēire op' sit di-
cretiōi nūe hoc derelinquo. iō ad appropata localia solū
denēio. ¶ In pñ: itaqz renes ac ptes femorales epithi-
ment epithiate tali: qd' B. succi plāta. succi maurelle. añ.
li. f. aceti. 3. i. san. dra. boliar. añ. 3. f. misce. ¶ Uel alr. ac-
cipe aq' plā. lib. i. olei ro. 3. iij. boliar. 3. i. f. a. dra. 3. f. aceti. 3.
i. f. misce: r cū illoz altero loca dca sepe epithimēf. Uel
facias sic. accipe suc. plā. vge pastoris solatri spūue endi-
uie: r cū quis paz aceti misce: r ifusus pecias tactis locis
sepe applica. ¶ Uel meli. accipite olei rosati. 3. f. al. 3. vi.
aceti. 3. ij. boliar. añ. 3. ij. duc i mortario diu r dca loca se-
pe punge vl' pecias int' madefactas ipone. ¶ Ab itra vō
corupta si ml' er fuerit accipe ro. ru. lētiū excoctatarū:
plā. vge pastoris: solatri: endiuiē. añ. M. i. ad duaz vlsqz
ptiū cōsumptiōez decoctio fiat: ex c. 3. vi. matrx pessarizet
sepe. Valēt ad idē ēdiuie succi tepidi. 3. vi. solatri plā. spū-
uine ac vge pastoris. ¶ Uel facias sic. B. decoctiōis galla-
rū balau. lētiū excoctatay sūac ro. r mirtiloz. 3. vi. r fi-
at vt pñ. ¶ Mulieri nō corrupte aut pessarizari nolēti
ex ifra scriptis balneū ab vmblico ifra fieri iubeas. ex q'
b' ēt empla fieri pñt. ¶ C. 2. aut 3. trāfacta die tā p pessa-
riū q' exteri' applicādis cāomillā semē lini r femugrecū
cū pñctis adde. ¶ Tunc ēt ex cāomellino oleo vinctio
exteri' fieri o3. ¶ In statu malue bistmalue cāomille me-
liloti fenu. se. lini. añ. M. i. caricaz nūero. xx. fiat decoctio
i q' ml'ier sedeat: aut ex ea ml' pessarizet: aut ex his ēplz
fiat exteri'. ¶ In declatiōe. accipe aq' sāfuci aut sāfibi. 3.
iij. oli de lilio aut de enula. 3. ij. fiat pessarium. Oleū qz
de lilio aut de enula solū pessarizatū valz. ¶ Uel facias
sic. accipe aq' sāfibi. 3. ij. pinguedinis galline:
aut āseris. 3. i. storacis ligde galbāi. añ. 3. i. olei de lilio aut
de enula. 3. i. fiat pessarū. ¶ Uel alr. accipe aq' sāfuci. 3. ij.
medule cruris vituli pinguedinis gallie. añ. 3. i. storacis li-
quide. 3. f. laudani. 3. ij. liq'fiāt oia sil fiat pessarū. ¶ Uel
nascāle facias isto mō. Accipe laudāi. 3. f. storacis calāite
galbāi. añ. 3. i. pinguedinis āseris. 3. ij. fiat nascāle: qd' ēt ex
solo laudano scū i B cāu oprie valz. ¶ Dec ad apatis re-
solutiōez fiēda sūt: q' si tardēf: r ad sanie āpa dūenerit tūc
aut p vesicā: aut p iresina: aut p mfcis os egrediēf. Si p
vesicā ex vria si sanies i ea p mfcet: cognoscitur. ¶ Per in-
testina ex egōib': r p os mfcis visu. ¶ In cāu p ad vesicē
ex vlceraōez pcanēdā aq' ordeī cū q' mōz seminū cōius
ffidoz emulsioe ac sirupo violato i potu sepe tribue. In
scō B clistere sepe fieri iube: qd' B. aq' decoctōis ordeī li.
i. cū q' dissolue vitellos duos onoz olei rosati. 3. ij. mellis
ro. 3. i. r fiat clistere. ¶ Si āt p mfcis os: cū aq' mellē aut
ordeī pessarizādo sepe mūdificet: vel ex sero capno cum
melle ro. r ē optimū. ¶ Uel facias sic. accipe isopi absin-
thy. añ. M. i. vini al. lactis. añ. li. i. mell' ro. 3. iij. ad cōsum-
ptiōez vlsqz tertie ptis sil' buliāt de q' tepida p fiēdo pes-
sario. 3. vi. accipias. ¶ Qz si ex his: aut quis alio dolor si-
ue ardoz i mfcie fiāt. Accipe arnoglose solatri. añ. M. i. fi
at decoctio de q' ac cipe. 3. iij. lactis. 3. ij. albuminis oni re-
cētis vñū diu sil' agitet r ex eo matrx pessarizet. ¶ Uel
idē ex amurca olei rosati ac lacti. añ. 3. ij. facere poteris:
r talia tepida sp' ipōi debēt. ¶ Pbisicōz plimi mūdifica-
tiuis vtūf tātūmō cū ex mūdificatiōe vlcēis frequenti
carnē regiari posse sperāt. ¶ Tu tñ si B i casu icarnati-
nis vti volueris vlcere mūdificato facias sic. B. lacti vac-
cini. 3. vi. thuris alo. mirre boliar. sarcocolle corticis cāne
pbusi cucurbite sicce r cōbuste. añ. 3. f. puluis fiat c. 3. f.
lacte cū pñcto misce ex q' tepido pessarū māe r sero fiat.
¶ Sanie tñ i magna egrediēte quātitate sepi' mūdifica-
tio r icarnatio q' vicib' dñab' i die vti nece ē. ¶ Alij sic
faciūt. Accipe ceruse litargiri san. dra. boliar. mēmi gumi

arabici. añ. 3. i. q' sēf: r i li. ij. lactis r olei rosati. 3. vi. bulli
ant ad tertie ptis vlsqz cōsumptiōez: postea colet: de c' co-
latura. B. 3. vi. r fiat pessarū. ¶ Alij i decoctiōe tacta ce-
re citrie. 3. ij. adiūgūt r tu facias si libz. ¶ Ad hāc itētiōez
troscisci de charabe i potu sepe dati cōmēdāt multū. Ex
qb' oib' apatū mfcis talidoz q' l'cumqz terminēf a pñ:
ad finē vlsqz p3 māifeste ac vlcey q' rucūqz a quis cā pue-
niāt: cācrosis dūtaxat exceptis. Illa. n. nec alio modo q'
dū āpa i sanie mutarū ē curet. Et hoc capl3 hic finit.

¶ De cura apatis mfcis fridi ac apatis idurati i canernz
tñ nōdum conuersi.

CAP. IXX.

N curādis apatib' fridis fm exigētiā sex rez
nō nāliū regimē tu ipse dispōe. ¶ Deinde ad
cūatōez peccātis māe cū digestiuis ac appo-
patis solutiuis accede: r ad curā localii ppiā
succesline. Ad scilicet vō vtpmū cū deueni-

ant i appropimādo nīmū resolutiua caut' esto ne subtili
soluto ciceritiū remāeat. In pñ: igr facias sic. B. lithy thu-
ris aloes ciperi acacie croci armoniaci. añ. ptes eqles ex
ipoz. 3. f. cū succo caulii aceti paz addito distēpata ma-
trix pessarizet. ¶ Ex his qz ēplz facere poteris exterius
vl' i lixiuio in q' paz salis r aceti bulierit infusas pecias
exteri' applica: r qto magi statui appropiaueris plus de-
bes aceti addere. Qz si resolutiōem peteret i statu ac de-
clatiōe. B. aluiis sulphuris mirre sal. añ. ptes eqles cum
ol' ro. modico aceti addito hoz. 3. ij. imisce: ex q' pessarū
pface. Potes r ifusas pecias exteri' applicare. ¶ Si vō
āpa dubelletari cerneret. B. radice lily cepas affatas lia-
cias feritū r semē lini qz pistas: r cūz ayungia aut buty-
ro ēplm fac applicādū exteri': qz r si ei' v' ab āpate satis
dister: retinēdo tñ calozē ac eū circa locū sfortādo auxi-
ly pñstabit nō paz. Pessarū vō ex se. lini r ficinū decoctiōe
fiat. ¶ Et qz āpa tale r si matuz sit rūpēt nō facile cū pes-
sariy adde paz: fimi colūbini r feritū. ¶ Valz ēt i B ca-
si icabiofe succo aut nasturtiy pessarizat' r eo magis si de
colūbino fumo ac de feritū paz addideris. ¶ Si aut in
mfcis collo aut orificio āpa fuerit tale cū ferro apiri pē
facile. ¶ Apate rupto mūdificatiuis i pcedēti caplo de-
scriptis vtēre: aliqd succi apy i bis sp' addēdo: postea vō i
carnatiuis: vt ibidē docui. Qz si āpa i scilicet muref r cā-
cer scū sit nōdū ab eē facias sic. Loq' ficus r immaturas
poti' d' qz pasta. B. 3. i. f. ayungie porci masculi isopi bu-
mide. añ. 3. i. picis nauā cere citrine. añ. 3. x. olei de lilio. 3.
f. diāglōis. 3. ij. liq'fiāt oia sil' cūz qb' postea misce pulue-
ris radice hircos. 3. ij. cinex corticis salicis. 3. ij. fiat cero-
tū: qd' sup aluta aut sustaneo possit extēdi r exteri' appo-
ne. ¶ Uel alr accipe olei cāomellini. 3. ij. olei de spica. 3.
i. f. medulle cruris vituli. 3. i. cere. q. f. r fac vnguetū cū q'
icorpa paste radice hircos. 3. i. r loc' vbi duricies sentit
vngat. ¶ Hoc qz i casu mulierē i infra scripta decoctiōe
sedere inuat multū: q' recipit cāomille melliloti. añ. M.
i. f. bistmalue cū radice bus. M. iij. fenug. se. lini. añ. lib. i.
q' sēf: r decoctio fiat. ¶ Ab infra. B. olei de lilio olei
cāomellini. añ. 3. ij. adipis anati medulle cruris vituli aut
poti' cerui. 3. ij. bdely in vino dissoluti. 3. ij. vñū vitellum
oni affati qb' tñ rob vini addas q' pessarizari possit de
q' tepido. 3. vi. pvice sufficiūt. ¶ Valz r B nascāle: qd' B.
thuris armoniaci. añ. 3. i. masti. castorei: storacis ligde ad-
pis anatis oli de cāomilla. añ. 3. ij. gūmi cū melle dissolue
r nascālia sil' oibus liq'factis pficias. Si n. āpa mfcis fri-
gidū curabile curaf oē. ¶ De cura cācri mfcis tā vlcē-
rati q' nō vlcērati ragadiaruz ac vlcērum malignozum.

Postea mfcis dūz i cācū si mu. CAP. XX
tef: vlcēratū siue nō: hypocrate teste curatur
nūquā. palliare tñ ipz: qñ bonū ē vitar: vt quā
diu possit ptabat: in nō vlcērato vlcēraōez
in vlcērato malignitatem p posse prohibēdo.

C Pro q̄ sex rex nō nāliū: regimē melie multiplicatiū
euitet oē. **C** Lū appropatis q̄z mēse oī melia purget sel.
nā in b̄ casu nīlū supra. **C** Smaragdus ac saphir^{us} delati:
alberto i de mineralibus tēte: a tota sūba p̄ferū ma
xime ac centiōdia herba roberti scrofularia ac ceterac
vltis q̄z istoz a propetate valz in b̄ maxie ex baz deco
ctione vinū si limphet. Valēt r̄ fluuiales cācri comesti r̄
sup oīa viperaz carnes icisione q̄tuor digitoz a capite et
cauda scā p̄ pus que sine radice diptami coq̄nt nūquaz.
C Valēt r̄ tyriaca r̄ troisci de vipis. Iuuat insup basili
cā aut saluatellā incidere nō nūquā. **C** Ad localia trāsi
ens vt vlcera r̄ augmētū i vlcera p̄hibeat. Accipe
succū solatri residētia scā aut aq̄ sublimationis ipi^{us}. 3. vi.
thucie p̄pate plūbi vlti. añ. 3. i. cāphore. 3. i. i mortario
plūbi ac cū pistello plūbeo ducātū diu ex q̄b^{us} postea pes
sariū fiat. **C** Ab ex. B. succi granoz alchebēgi. 3. iij. olei
ro. 3. viij. cere citrine. 3. vi. liquefiāt silcū q̄b^{us} in mortario
plūbeo hos pulueres adiūge. B. ceruse lote. 3. y. plūbi
vlti r̄ loti thucie p̄pate. añ. 3. i. f. thuris. 3. f. eris vlti an
timōy balaustiaz radicū celidonie san. ora. cachimie ar
gēti pulueris vermiū terrestriū. añ. 5. y. tam diu ducāt q̄
ad formā ynguētū deueniāt ex q̄ exterioris loco perunge.
C Vel alr. B. litargiū r̄ cerusā equis p̄tib^{us} r̄ cū oleo ro.
tā diu ad solē ducāt q̄ formā ynguentū suscipiāt de q̄ vt
p̄t^{er} locū ynge. De quib^{us} hoz ynguētōz. 3. f. accipe r̄ cum
succis aut aq̄s p̄dictis pessariū fiat et si libz. **C** Et cū his
sepe nō vlcera cācer ab vlcera r̄ defēdit q̄ et lupaci
tatē vlcera cācri nō min^{us} defēdit doloze r̄ ardorez
cū mitigent r̄ malignitati resistāt. **C** In vlcera tñ ta
le pessariū fieri solet qd mire valet. Accipe herbe rober
ti tassibarbasti scabiose: caprifoly: anetis: stercozis huma
ni añ. p̄tes cōles cōburant: dō q̄z puluere accipe. 3. iij. r̄ cū
3. vi. aque solatri i mortario plūbeo ducāt r̄ pessariū fiat.
C Ab ex ynguēta p̄scripta valēt ac et ipoz. 3. f. cū aque so
latrī. 3. vi. pessariūz scū. **C** Ex litargio ros. oleo r̄ aceto
solz et i mortario plūbeo ynguētū fieri valēs in casu isto
q̄ vt p̄cedētib^{us} vrēdū ē. Et sic p̄z tā vlcera q̄ non vlc
rati m̄ficus cācri palliatia cura. **C** Lūq̄z ragadie vt di
ctum est q̄ vlcera quedam p̄ua aliud sint nīlū ex apate
aut ex causis āpā iducētib^{us} genita si maligna fuerint aut
non maligna ex tā in alyis caplis q̄ in b̄ dictis cura clare
p̄z. Et sic p̄ b̄ cācri acylep m̄ficus malignoz cura finē re
cipit. **C** De puritu m̄ficus r̄ p̄cipismo. CAP. XI.

Puritus m̄ficus ē stimulus qdā scalpellandi
seu p̄ficādi locū in q̄ ē appetitū inducens qui
ab hūore colerico baurachio seu adusto in ea
p̄ter nām p̄gesto p̄ueit. Dūoz qdē valde cole
ricus sua ex qdā igneitate i se stimulatē ignei
tates hz acutas. Baurachius vō ex p̄mixtiōe insipidi cū
terreo grosso amaro gñatur. Lūi^{us} cā in humore sic gēito
acuitas d̄relingit a q̄ locū scalpellandi aut p̄ficādi tunc
appetit^{us} isurgit. **C** Adustus at aut ex accidētī i se aut per
alteri^{us} admixtiōez gñat. Ex accidētē in se humore aduri
p̄tingit: vt ex caliditate in se exīte nūmiag q̄nq̄ ex mala
toti^{us} cōplexione aut particulariū mēbroz p̄uenit: vt epa
tis seu venaz. Ex rex q̄z calidaz acutaz aut salfaruz ni
mio vsu. Lōrinētis et supflua calitas seu fritas per anti
paristasi caliditate concludēs: ac accentrans hoc effice
re possit: r̄ vt oīa in vnū sil colligam res quelibet nō nā
lis supflua caliditate in humorib^{us} valēs inducere b̄ idēz
efficere poterit. **C** Alterius p̄ admixtiōē humor aduri
tur vt cū colera adusta. verbi grā: flegma seu melia san
guini cōmifectur: tunc n. eū adurendo sui ad nām trahit
r̄ acuitatē quādā pūgitinam ac stimulantē p̄ talē admix
tiōez acgrit. **C** P̄z igit ex his q̄litas ex m̄ac colericitate
nitrositate vel adustiōe in ea acuitas acgrat cui^{us} rōe pū

ctio fit ex q̄ scalpellādi seu p̄ficādi appetitus isurgit.
Et sic mā talis in m̄fice p̄gesta puritū efficit ex q̄ scalp
landi locū seu p̄ficādi appetitus sit. **C** Ex q̄b^{us} quid sit
purit^{us} m̄ficus r̄ ei^{us} cā liquet manifeste. Et ex p̄iti in mu
liere qd p̄apism^{us}: q̄ ē aliud nīlū q̄ imoderat^{us} coeūdi ap
petit^{us} a p̄missis cāis i muliere cāt. nā cū stimulus ille ap
petitū p̄ficatiōis inducit tunc coitum: vt loc^{us} p̄ficetur
appetunt. vep ex tali cōfricatiōe humor cōtinue magis
acuit^{us}: r̄ ad p̄ficatū locū maiori in quātitate cōfluit. Un
coeūdi appetitus cōtinue isurgit maior r̄: hanc ob cāz
coitu plerūq̄ non satiāt. Et de cāc tñ augēt interdū: vt
vtus p̄sternatur: r̄ sic paupcula coitu non satiata perit.
C Sperma q̄z mulieris ex m̄acibus p̄missis genitum i se
acuitatē quādā stimulatiaz retinet: p̄p qd in muliere
p̄apism^{us} causat interdum. **C** Dēs igitur tam p̄apismi q̄
m̄ficus purit^{us} causas: q̄bus notis ad signa deueni. Si ab
adusto sanguie p̄uenit ad rubedinē quādā obscuram
declinabūt mēstrua: ac cause sanguinē adurere potentes
p̄cesserūt: de q̄b^{us} ab infirma studiōse inuestigādū ē. Idēz
dico d̄ colā melia ac flate: p̄p qd toti^{us} bitudo: cōplexio:
etas: p̄cedēs regimē: t̄ps aniregio: r̄ filia tibi p̄siderāda
erūt: r̄ cui magis assentiāt humor: is in cā erit: et si vria
ac pulsus ad hoc p̄sentiāt certior tūc fies. Verūz colera
exīte i cā mēstrua ad ciniritatem obscurā quādas de
clinabūt. In melia ad nigredinē: et in flegmate ad obscu
raz albedinē seu fuscitatez. Causaz igit talis egritudinis
dem̄stratiua signa talr inuestiganda sūt. **C** Pronosticayō
Si hec passio diu durauerit d̄quacūq̄ egritudie ad adu
stionē humoris venerit potente in toto aut i mēbris p̄ti
cularib^{us} r̄ in m̄fice maxime timendū erit: vt scabies: le
pra: impetigo: serpigo: cancer: herpestiomenus r̄ filia. Nā
in tñ aliqñ humores tales inflāmantur q̄ ex his talium
egritudinū aliqua nascitur. Interdūz q̄z ante q̄ ad ali
qua talium deueniāt: vtus in tñ p̄sternit: vt ab egritudi
ne victa succūbat. Si igit accidentia p̄tinue augeant de
egritudinū p̄dictaz aliq̄ aut d̄ vtutis p̄stratōe: r̄ successi
ue de mortis periculo p̄nosticandū erit. Accidētia vō si
p̄tinue remittant de salute. **C** Istis cognitis deiceps ad
curā accede: r̄ sex rex non nāliū regimē ad frigidū r̄ hūi
dum facias totū vt declinet. Omne baurachiu: oē acutū
et i hūozib^{us} acuitatē inducere potens euitandū quodl^z.
C Deiceps toti^{us} bitudo p̄sideranda erit: q̄ si sanguis do
miniū indicauerit in nigra flomia fienda ē: r̄ copiosa qdē
Leteris at in cōplexionib^{us} et maxie colerica a sanguinis
diminutiōe: ne egrā ad colere supincensionez ducas caue
q̄ in casu flomia dimittere forsan p̄stat: s̄ poti^{us} super na
tes vētosas cū scarificatiōe apponi iube. Postea vō cum
appropatis digestiuis r̄ successiue solutiuis adustā cole
ram euacua. Et idē de melia r̄ flegmate ē dōm dū i cā al
tez ipoz cē cognoueris: r̄ nō sel solū sed vbi opus fuerit
fiat r̄. Quō at b̄ fieri debeat practicatibus cōiter notū ē.
C Vis notis ad appropata localia deueni. q̄ si ad intra
m̄ficem puritus fuerit pessariū tale fiat. Qd B. lappacy
acuti sumiterre scabiose solatri acetose maruby pentha
filōis. añ. 3. i. fiat decoctio de q̄. 3. vi. accipe r̄ in ea yn
guētū ifra scripti. 3. f. dissolue r̄ pessariū cōfice. Unguētūz
sic fit. B. ceruse litargiri. añ. 3. iij. plūbi vlti scorie argēti.
añ. 3. iij. masticis olibani. añ. 3. i. f. puluerizēt r̄ i mortario
cū oleo ro. r̄ aceto albo tā diu ducāt q̄ ad formā ynguē
ti deueniāt: nūc oleū: r̄ de hinc acetū addēdo i fine vō ar
gēti vini cum salina exticti adde. 3. iij. r̄ fiat ynguentum.
C Vel pessariū fiat Aliud. Qd B. folioz mēte corticūz
granatoz lētiū ex corticatay. añ. 3. i. i vino d̄coquātur:
r̄ ex decoctiōis eius. 3. vi. pessariū fiat. **C** Ad idē aliter fa
ciebat. B. croci cāphore. añ. 3. f. plūbi vlti. 3. i. bacarū
lauri. 3. f. olei ro. vini. añ. 3. y. agitentur simul r̄ pessariūz

De egritudinibus

fiat. ¶ Ego at i isto casu ex lacrimis vit factū pessariū optimū inueni: ac ē tale: qđ B. saluie folioꝝ oliuaz sa-
pifragie: radicū lappary. añ. M. i. buliant in aq: ex cuius
decoctione pessariū fiat. ¶ Uel facias sic. Accipe lactis
3. iij. aque salse. 3. y. mellis. 3. i. misce ⁊ pessariſet mulier.
¶ Aliq bulire faciūt lupinos in aceto aquassatos: ⁊ pessa-
riū ex eo faciūt. ¶ Idē qđ cū succo maurelle sepe feci: ⁊
ē exptū. ¶ Plurimi ex herbaz frigidaz succis pessariū
faciūt: vt ē endiua lactuca portulaca spuiua vermiclar
acetosa ⁊ mſ violarū: ⁊ tu facias si libet. ¶ Si at in collo
mficis aut i orificio purit fuerit i quis suprascriptoz
pecias imerge: qđ loco applica sepe: ac de prescripto vi-
guento inungere potes: qđ valet mirabl cū bis deo di-
ce purit sedabit. ¶ Et si pscripta ad papismū valeant
infraſcripta tñ magis appropata sūt: ⁊ pmiū ē pessariū ex
solo cicute succo factū: vel cū eo. 3. y. stercoꝝ muris ad-
iūge ⁊ ē exptū. ¶ Uel pessariū fiat ex succo maurelle por-
tulace lactuce acetose aut folioꝝ salicis de stercoꝝe mur-
ris addēdo: vt dcm ē. ¶ Ab ex iter cetera suffumigiū ex
agno casto scñ mirabl valet: vt expt sum. Odoꝝ cāpho-
re oib pualet: vl lectū ex agno casto vel berbena subster-
ne sup quē ifirina decūbat. ¶ In digito saphiz portare
iunat alberto teste. Alij dicūt d sardōico lapide aut d to-
pacio sinaragdo. hūc tñ in coitu frāgiyidi. ¶ Per os vō
deē pulueris nenufariis. 3. i. cū sirupo de papauere aut cā-
phore. 3. i. ¶ Lactuca ⁊ portulaca comesta multū valz:
Et alij i potu succū portulace endiue agni casti aut ber-
bene tribuūt. Et ego succū folioꝝ salicis exptissimū inue-
ni. ¶ Qđ si bis p delicatis mulieribus yti volueris hos
succos iulepizare facias. eos aromatizādo cū cāphora et
cū aq sublimatiōis herbaz pscriptaz: de eo in potu sepe
tribue. ¶ Serf ē qđ radix inferior gladioli cū vino pota-
ta appetitū coeūdi remouet. ¶ Rept qđ qđ infraſcripta
idē faciāt: ⁊ puto a propetate qđā vl a calitate ipoz cali-
ditatē i illis adustis hūozib seu baurachys exterminan-
do: vl poti vōstitate titillātē seu stimulatē resoluendo
si ea in cā fuerit. Ista tñ efficacī i viris papizatib qđ mu-
lierib valere cōperi. Et sūt ista calamētū mōtanū. Ru-
ta nasturtiū poliu mōtanū semē i lopi mēta nepita ⁊ men-
tastrū. ¶ Valz ē i isto cāu plūbeā laminā sup renes de-
ferre: ⁊ i b tā purit mficis qđ priapismi cura finit. ¶ Si
tñ pizocharizare volueris ieiuniū ⁊ abstinētiā iubeat vt
cilicū sup carnes deferat sup stramētoꝝ stratū decūbat
cozeas vitet ac pcoꝝ iumenū conuersatiōem d venereis
loquāt nūq. imo nec si fieri pōt cogitēt. qđ vt facili fiat
circa gubernatiōem sue dom⁹ defatiget se: orationib di-
uinis iūstat: ⁊ ybi legere ſciat si qđ ocy supest sanctorum
patrū vitas lectitet. Et cum sine cerere ⁊ baccho frigeat
venus: cum pane et aqua macerantia ieiunia sepe faciat.
Qđ si mulier hec fecerit: certus sum papizabit nūquā. Et
sic hēs papismi in muliere curam tam pizocharioꝝum qđ
cum appropriatis factam.

De emoroidibus matricis ⁊ moris ficubus clauis siue
verrucis ⁊ carne addita. CAP. XII.

Lemoroidis equocat nomē. nā i circuitu ani vl
podicis vel cūli a vena chili vene quinqz orū
habētes termināt. Cūqz nā fecali sanguine
grauatā se sentit p baz venarū seu alicui ipsa
rū aptiōem cū emittēs se exonerat sepe. Vinc
vene ille emoroides dicte sūt ab emorogia grece qđ i la-
tinū fluxus sanguinis sonat. Et hāc ob cām vene oēs
p qđ nā fecalē sanguinē emittit emoroides nūciūpātur.
vñ tā nāsi qđ mficis vēas p qđ sanguis effluit emoroides
vocam. ¶ Sup emoroidales ani venas excreſcētie di-
uerſaz formaz: vt morificus: vne: verruce ⁊c. nascūt se-
pe qđ ē emoroides appellare pſuenimus. Et sic emoroi-

dis nomē equocat: qđ qñqz venas: qñqz excreſcētiās illas
ipostat. Emoroidales illis excreſcētijs i mfice sepe ſileſ
gñant: de gbus i pñti caplo ſmo erit. Et quia tales qñqz
moris: qñqz verruce seu clauis: ⁊ iterdū ſic formā bēnt in
rubrica capli de emoroidib mficis: moris: ficub clauis
⁊ addita carne poſui: vt ſi tibi talia curāda venerit: qđ i ca-
pitulo curā ſuēire debeas ſcias. ly: ⁊ tñ expoſitiue ⁊ nō co-
pulative itelligas velim. Et ſic ex pñta apatū mficis de
ſcriptiōe hec apata appellari pñt: curā cū a pñctis dñter
ſaz recipiāt facere diſticta capla volui. ¶ Emoroides qđ
mori ſeu ſic formā hāt ex fecali ſanguine gñant: verruca-
les ex melācolico hūore cui būidū fere ſūptum ē: veſi-
cales ⁊ vuales ex ſlegmate vel ex ſlegmatico ſanguine.
Addita caro ex ſucceſſione vlcērum ragadiarum vel ta-
lium excreuiſſe potuit. ¶ Excreſcētiās pñterea tales
quandōqz in pñdo quādōqz in collo ſeu matricis orifi-
cio naſci ptingit: pñde vō nec cōprehēdi nec curari pñt:
iō nec ipaz gra ſed apparētiū ſolū hoc caplm ſcñ ē: quia
tales in cura iā būi pñter intēſos quos cānt dolores iter-
dum. ¶ Excreſcētiās iſtā tales apparentes tactu ac viſu:
vel honeſtius vt dixerim ex infirme relatu pñprehēdes:
de qđ forma ē ingras ſtudioſe: ⁊ talia tibi ſigna demon-
ſtratiua erūt. ¶ Pronoſticā vō. verruce diſſiciliter aut nū-
quā curā. Cetera vō ſi cas in curādo ſtudiū appoſueris
curā recipiēt. ¶ Si ab aliq ipaz ſāguis emanauerit ſeu-
culē: ab egritudinib qđ a ſanguine melācolico aut ex mē-
ſtruoꝝ retētiōe puenire ſolēt infirmā ſecurā efficit. Sū-
guis itē melācolic⁹ ſi p mēſtrua tūc fluxerit: abundanter i
firme alleniatōne potēdit. Et ſic pñ quid pñoſticādū ſit.
¶ Cura quādā in cura iā habui que in orificio exteriori
ſicis nōnullas hēbat itēſos adeo dolores cāntes: vt quie-
ſcere poſſet haudquāq. Et adhibito regimine infraſcri-
pto deo duce ad pñctā venit curā. ¶ Sex iſtā rez non
nāliū regimie: melie multiplicatiuo pñbito ex ſapēis
vl ex ipaz altera ſlobothomiā fieri iube. In ficub tamē
⁊ moris ceteris pñtib abundātē magis. ¶ Scdm qđ exigē-
tiā peccātē hūmore digeras ⁊ eūa: ⁊ ſucceſſiue ad localia
trāſi. ¶ Et ad mitigādos dolores accipe picē biſpanam
de qđ puluerizata i terrea ſcutella p libito pone: ſup quā
inflammatus lardonem guttatim fluere facias tandū. ſ.
vt pñ liquefacta ad modum ynguenti deueniat: ⁊ ex eo
dolentes emoroides cui ſint forme punge. ¶ Uel acci-
pe butyꝝ recēs qđ i plūbeo mortario ⁊ cū piſtello plūbeo
tādū ducaſ qđ plūbi colorez recipiat: ⁊ ex eo vnctio fiat.
mirabl. n. talū dolorē ſedat. ¶ Idē faciūt pecie inſuſe i
ſucco herbe ſācti petri ⁊ ſup loco poſite. ¶ Qđ ſi dolor cū
ardore eēt intēſus nimis. B. ynguētū populēois. 3. iij. cro-
ci. 3. y. opij. 3. i. vitellū vñū omi recētis icorporē: ⁊ eo lo-
cū dolētē punge. B. n. ynguētū dolorē qđ tūcūqz intēſum
mitigat ac ardorē repmit. Talia ad ſedādū dolorē ſūt i b
cāu pñpua. ¶ Sz ad eas totālē extirpādas p ſic facias
qđto plus fieri pñt iux radices cū ſerico filo ligabis ⁊ ſtri-
cte. ſic. n. p ſe cadūt ſepiſſime. Aut eas cū oleo de ſemine
lini aut de pſicoꝝ nucleis inunge ⁊ pñce cōbuſte de pul-
uere ſupaſpge. ¶ Uel facias ſic. Accipe de cortice nucis
aut quere de ſpōgia ac de maiori ariſtologia rotūda cgs
pñtib miſce ⁊ i olla i furno ſil exiccēt: l ad ignē ſic qđ pul-
uerizari poſſint. ⁊ cū tali puluere locus cum melle pñus
vnc⁹ aſpergat. Tales. n. excreſcētiās iſ puluis mirabl
deſiccāt. ¶ Qđ ſi fortiori exiccatiuo opus ſit. B. folioꝝ
vitis muſcatelli folioꝝum ficus ⁊ ficuum immaturarum
añ. M. i. viridis eris. 3. i. ponātur ſimul in olla: ⁊ tantum
in furno vel ad ignem deſiccari permittantur. vt inde
puluis fieri poſſit: quo locus oleo de ſemine lini perunc⁹
aſpergatur. ¶ Et ybi talia ad reſolutionem ⁊ exiccatio-
nem rebellia fuerint. Accipe calcem viuam: quā cū mel-

le i pasta et in furno exicari pmitte nisi ut pulvis fieri possit. qua ut in precedentibus vtere. ¶ Is enim pulvis et immediate precedens excrecentias tales omnino remouet. ac sine violentia additam carnem resoluit: et sic isto cum regimine excrecentias tales deo adiunatē curabis oēs. ¶ Serf quoq; g succus rapsibarbasti cum oleo de semie lini mixt: et etiā sup istas verrucales excrecentias sepe positus omnes perfecte sanat. Et in hoc huic capitulo finem imponā.

De precipitatione matricis.

CAP. XIII.

Matricis precipitatio est ei pp casus vel percussio: nē aut taliū aliqd: vel pp incipientē humores seu ventositatē: aut pp humiditatē ligamenta relaxantē seu putrefaciētē ad alterū laterū superi seu inferi: et interdū ab extra pgressio.

¶ Ex descriptione hac cause precipitatiois matricis, manifeste tibi sunt. nā qdā extrinsece vt casus: percussio: grauis pōderis eleuatio: cespitatio: cursus velox: aut taliū aliqd Sup rē frigidā diturna sessio: seu in aqua frigida lōga mora aut aq frigide potatio nimia. difficultas part: ipetuosafet: emissio: aut casus: aut secūidine ab obstetrice violēta extractio. Tussis qd vociferatio ac vehemens sternutatio idē sepe facit. ¶ Intrinsicce vt mēstruoz retētio qru grauedine matrix iterdū descendit. humor itē in ea cōgehus cū mouet idē efficit. Sili et ventositas ad alterū laterū seu inferi ipam ipellēs. Qu si ob hoc trā tractū surū fecerit: sic vt diafragma cōprimat. et anhelitū ipediat suffocationē et nō precipitationē hanc ex supra tractatis fore tibi notū. Hūiditas pterea ligamēta relaxās seu putrefaciēs precipitationē inducit. ¶ Et ecce tā intrinsicce qd extrinsecas mēficio precipitatiois cās in sumā qd si alie inete fuerit: ad has erūt reducibiles: qd dōrelictis ad signa deuenias. ¶ Causaz extrinsecaz signa ifirme relatu māifeste tibi sunt. ¶ Intrinsicce vō si surū matrix nō pfoeas ascendit: dolor ac grauedo ab ymbilico supra sentit. Ibidē qd rem rotūdā tactu pcipies: videt et interdum mulieri vt a manu qdā dephendat: sic vt cū suspitū fere pfoeata maneat. vertigo: scotomia: ac capitis dolor B in cāu sepe fiūt. fit et aliqñ fastidiū abhominatio nausea et eructatio: et maxime i cā ventositas si fuerit: cū qd et rugit. et ābulatiuā ventositas sentit. ¶ Ad alterū lat matrix cū precipitat dolor grauedo et inflatio ibidē pcipit: qd in casu sepe fit. vt matricis os ab oppositiōe recta diuertat: qd si mlier tūc coeat. in matrice sperma ingredi nō pōt. ¶ Ad inferiōra matrix si precipitet dolores circa renes: et pectines sentiet. In pectie qd ipo et iuxta vuluā res rotūda cum timore ac grauitate tactu pcipit. intestinū enī rectū ac vesica sepe cōprimif. sic vt egestionū et vrine difficultas accadat plerūq;. Hoc in casu vrina alba erit. et spissa multū i fūdo cū liuentibus resolutiōib: seu nigris: pulsus mollis: paru ac spissus: et iordinat. ¶ Qu si ligamētoz mollificatio seu putrefactio fuerit: sic vt ob B matrix deicendat: et exteri pgregiatur: hoc sine dolore fiet: ac isensibilr vtplimū. putride vō humiditates ptinue qd a matrice egredient. qd si virulente fuerit: ligamētoz corruptionē denunciāt. ¶ Debes et post hoc toti habitudinē: cōplexionē: pcedēs regimen: et talia cōsiderare. hec enī predictis si consenserint: certior msto fies. Et hec tibi dīmōstratiua signa sint. ¶ Pronostica vō mrix surū ac laterāl r precipitauerit curat facile. ¶ Ab extravō quātūcūq; nouiter diffiliter. Inueterata nūq; et eo magis si pp ad extra longā morā. seu quomolibet aliter matrix putrefacta sit. quo in casu eam abscindere: nec percaris iuxta sententiaz bsbkil in suo paruo continente capitulo. 4. 4. et 4. 5. Noli inqt timere si matrix egressa fuerit incidere ex ea qd putrefactum est: qd extracta fuerat et abscaia tota postq corrupta fuerat et supuixit mli. ¶ Dis

cognitis ad curā deinceps accede. vñ ad calidū et ad siccū sex rez nō naturalū regimen fac vt declinet. ¶ Prouocet vomitus si fieri pōt. Clisteria ex carminatiua ventositatis que benedictā recipiant vbi opus sit facito. ¶ Qu si in toto repletionē cōprehēderes sic vt flōmia necessaria foret si surū aut ad alterū laterū precipitatio fiat ex sapbe na oppositi lateris flōmia fienda erit. Inferi vō vbi de scēsus esset cefalicaz alteram flōmari iube. postea f3 ex gentiā cum appropriatis mām digere: euacua qd: et hoc fiat put in capitulo de retentione mēstruoz humorib frigidis in cā existentibus supra te docui: qbus pactis ad localia veni. ¶ Et primo ad superiora matrix si precipitet: cum suffumigys ligaturis et alijs in capitulo de precipitatione descriptis ad locum propriū impellatur. ¶ In lateris vō matrix si precipitet in opposito latere ventosa magna sine scarificatione ponatur. ac in eodē ligature fiant dolozose: et super illo infirma decūbat. ¶ Sibi quoq; sto maco ieiuno coclear vñm in frascripti pulueris cum vino calido tribuatur. qui B. florum ac baccarum lauri: cor nu cerui vñi: ana. 3. ij. mirtilloz. 3. ij. fiat pulvis vel da. 3. ij. aristologie rotūde. ¶ Vel facias sic. Accipe nucleo rum persicorum. 12. pistentur. et cum bis dissolue vitellū oui recentis: cum quibus postea adde pap. cinamomi: baccarum lauri et aristologie rotunde adiungendo vinū cū zuccharo aut melle mixtum p libito: et vna bullitione totū buliat. qd calidū ieiuna mulier bibat. Hoc in dolozib matricis ac precipitatione inueni semper efficacissimū. ¶ Si vō matrix deorsum tendat: exitum dūz tamen nō fecerit suffumigia inferius fienda et odorifera superi applicanda sunt. ligature quoq; dolozose brachys fiēde: ac super ymbilicum sine scarificatiōe ventosa ponēda: aut in mamillaz radicibus: vel versus quodlibet laterū vna. In medio vō alia sic vt super ventres tres ventose simul sint: et taz diu ista fiat donec matrix in loco ppzio situata sit. qd ex accidētū getatiōe cognosces. Et B cū factū fuerit: vt ibi apli nō precipitās gescat facias put te ifra docebo. ¶ Si vō ad ex matrix deuenierit p clistere feces edu cāt primo ac vrina euacuet: vt locū latū et nō artū mrix cū introinittit inueniat. ¶ Qu si ipsa ifridata fuerit sic in trodūcēda nō erit. f3 per pri ex decoctiōe folioz lauri: mētastr: abrotani: arthemise et similiū fomētatiōe calefiat. deinde obstetrix ex adipe galline manus perungat. Ad trice vō ex seminis citonioz mucillagine inuncta quā statim ex puluere in frascripto salipiget. g B. acacie. 3. ij. mirtilloz. balaustiaz: rosarū rubeaz. añ. 3. i. f. fiat pul. salipigata matrice cū eleuatis crurib infirma resupina iaceat. Obstetrix aut matricē tunc suauiter intromittat. quo facto crura paties extēdat et resupina decūbat: deinde sup sumē sine scarificatiōe ventosa magna ponatur. naribus semper odoriferū aliquod teneat. Et inferius aliquod ex in frascriptis suffumigys applica: quod ex stercore tauri: aut bouis efficacissimū semper inuentum est. ¶ Vel ex colofonia mastice et asla fetida. ¶ Aut ex oipaino in aceto decocto. ¶ Vel ex colofonia et ypogstidos. ¶ Vel facias sic: et est expertum. Accipe acacie sipie. balaustiarū radicū bistorte gallarū: nucum cypressi: mirtilloz: vel folioz eius ana. 3. f. mastice olibanī ana. 3. ij. assē fetide. 3. i. qd sent. et coclear vñū sup carbōes accēsos pone. et p embotūz fac fumū vt mulier sumat ipsa talr tecta ne quoniam mō ad nares alicuius illoz fumū ascendat. ppter qd odoriferū semp aliqd odorēt. ¶ Dis factis vulua et collū matricis ex decoctiōe in frascripta fomētēt. q B. mirtilloz. 12. i. rosaz rubeaz: gladiū balaustiaz aca cie añ. 12. f. cōquasent. et decoctio fiat in vino stiptico. et successiue fomētatio ex ea tepida: et postea ex pscripto pliere salipigatio. ¶ Hoc scō cū nascali in frascripto core

De egritudinibus

alligato nascalicet. quod. B. asse fetide. 3. i. mastice. 3. y. mirri. feminis thuris. gallarum. mucum cipsei. ana. 3. i. f. cu oleo mirtilio nascalia filo appesa fiat. vñ pecia rara li get. 7 mlt nascalicet. Talis ordo ta introducedo qd cu itro ducta fuerit obfusadus e. Alr 7 cu alyp mlt itroducit Alletu bn pista. qd i aq dissolue. sic vt fluidu 7 si spissu rea neat. ex B tepido egressa mlt forntet. dide cu ifra scripto pul. salipicata itromittat. qd B. pinee. obuste. cornu cerui vñt. thu. masti. oinz pluericatoz an. 3. i. Mrice itrodu cta sup femur vetosa pdat. 7 alia q i pia reductioe sca it ordiate fiat oia. Nonnulli dicut q vrtica reces p trita. 7 sup vetre eplata ad itra mface trahit. Aly itroducta mface ci collu acyulua ex ea eplastrat. Et vt suffumigia oca ad ea obite locada heas. modus An. tal e. Lana succida leue y alde 7 bn carpiat accipe. qua mfacey adbreat. ap pde. q si negt mface ipaz ex seis citioz mucillagie. vñ ex altea pscripta i rustica maxie illini. sic vt lana bn adhere at. Lana qz alia vt suc. prunelloz siluestriu. aut i vino sti ptico decoctiois rof. mirtil. sumac. acatie. 7 hypoglistos i fusa heas. qua circa os iuolue. demu maib adipe gallie p unctis obstetrix ifirma resupia. ac cu eleuat crurib situa ta mface suauiter itroducat. deide lana alia i aceto ifusaz 7 expssa yulue applica. Bis pactis mlt crurib aduat. ex tedat se. 7 sup dorsu iaceat. Et hic est An. mous. que si fe ceris ea itroducta vetosa 7 alia mo oco p ordine facito.

Restat nuc matrice itroducta. 7 i ei loco situa moin scribere. p que tali i loco sine pcpitatioe pfuef. itroducta mface 7 alyp remedys ordiate facti p die nate in situ illo ifirma pmaceat. dide abymbilico ifra i ifra scripto balneo sedat. qd B. ro. ru. mirtil. suac. foli. nespiloz. sorbellaz. cor ticu qre. gladiu origai. saluie. ruthe cosolide maioris. an. 3. i. qd sct. 7 i aq plumialia. aut i aq ferrarioz decoct. fiat. i q mlt ad min. p hora sedeat. Deide B. ruthe artimi/ sie an. 3. i. f. castorei. 3. y. qd sct. 7 buliat i vino. qd cu. 3. y. merridati egressa a balneo mlieri i potu tribue. Vuluu ex decoctioe q mirtillos. rofas. ac glades i vino sca recipit fo mretet. 7 cu pscripto pul. q acacia i pms recipit salipicet. vñ ex eo q pinea cobusta cornu cerui thbus ac mastice reci pnt. Salipicatioe facta nascale pscriptu q asia fetida recipit ipdat. vñter aut ex armoiaco i suc. absinthu diso luto illinat vetosaz. tradicib mamillaz si libz appone. regime tale p dies. 9. obfuef. Deide B. thur. masti. op popodacis. terbetie. galbai. serapini. rafine pini. stozacis lig de colophoe. an. 3. y. cere citrie. 3. y. fiat cerotu. qd si rotu do corio extadat. Et tale si femur p dies plimos poiter.

Uel facias sic. B. galbai. 3. f. gallic muscate. 3. i. gariofi. 3. f. fiat cerotu. qd valet pcedes pcpitatioi mface rela pate. aut paliticate aligamito. seu quis mo alia ab ca frida pucietu curatiois pscript. modus pucies e. Anisat. tn esto q buozib fridis mucillag. exntib in ca mlierez nisi bn purgata tenueris. ac pucietu cu regimie dietata curabi tur nuq. pcpitatioi pterea ex vetositare seu alia frida ca q vis mo pucietu mface n egrediete seis euonib obit ifra scripte vntioes si vetre mirabilr valer. 7 mface i ppo loco situat. ac ca firmat otinet. Primu e vntio ex oleo d lilio pposito sca. Unguetu ite ifra scriptu qd B. olei nucui. 3. y. se. lapacy acuti. 3. i. thur. masti. cornu cerui vñt pice cobuste. an. 3. y. cere qd sufficit. fiat vnguetu. Uel facias sic. B. olei d lilio. 3. y. mellis. 3. y. pul. cimini. 3. i. sil buliat. 7 d his calidis vntio fiat. q vetositare exite in ca maxie valz. Ad ide eplz ex suc. ruthe cu ordei faria fcz. Aly ad mface pcpitatioz lana succida cu acetoz forti bulita ac calida 7 expssa vetri applicat. aut saccellu sulfu ris tonrefacti. Nonnulli qz ex rutha. artemista. ac saturegia i vino decocti saccellu faciut. que sic calidu sup vetre appo nit. Et ego ex mtastro sup latere calo vio asplio saccel

lu calefactu i B cau iuei efficacissimu. Si vo mlt p p diffcultate casu. p cussione grani oneris eleuatione sal tu. aut talu aliqd ad ex pcpitauerit mo pscripto itrodu ceda e. acyeto se. forntatio. salipicatio. balneu. 7 alia vt p ordiate fienda st. Si ex ligameto putrefactione ma trix egressa fuerit itroduci si poterit illis postea vttere. i cura ylceru matricis sup dicta sut. Si vo putrefacta cura cu recipe possit nunq. eam documento bibicbil au dacter incide. Et bec de pcpitationis matricis cura.

De humiditatibus matricis.

CAP. XIII.

Ute supflue hūiditates i vñs mface. ac i me bus alyp a mface gñant sepiissime. qd nā tāq p locu sibi magis pucietu p mface expellit inter du. nā due magne vene chilif. 7 porte. seu ven tre hntis i vñs plimas graciles ac subtiles ad mface tedetes ramificat. Pec aut cu nutrimeto q debe ant repleat magis ipaz. pp friditate digeri n pnt. 7 sic su pfluitates ille p venas ipas ad mface si puerit p eaz ad ex madat. q cu diuerfoz colorz sint. si albe alba mēstria nūcupat. citrine citria. 7 sic de alyp. Baz supfluitatiz ca e mface seu epatis. seu mēbro alteri. seu vñtū digestie toti obilitatio. pp qd i debitū nutrimētū san. puertere n pt. 7 sic i mface. vñs. seu stō. epate. aut alio q vis mēbro. seu i toto cōgestis nā p mface tāq p locū. pñc cōueniētē sibi magis eas expellit absqz vlla grauedie sine alia passione. vñlimū. An san. flārice colice. aut melice fuerit ex eaz color cognosces. nā si albe flārice. citrie colice. rubea sāguice. 7 fusce seu nigre melice est. qd ex ipaz ispectioe aut ifirme narratione cōphēdes. 7 b tibi signademstratiua sint. Pronostica signa. supfluitates ille n curat facile. esto ipaz expulsiō mlierib putilis sepe sit. cu tn i corpe il lo pter nām gñent eas n hēre bonū eēt. nā he i mface stō. epate. aut mēbro alio. seu i toto digestie obilitatē arguit. qd ex mēbroz talu. seu toti mala dispōne pphēdes. sic alia i mēbroz illu. aut i toto egritudinē futurā. pñostica ri poteris. puta ydropez. vel alia vitio digestiue pucietu. Quātū ad curā. rez sex n nāliū regimē ad calz 7 sicū flā si i ca fuerit facias vt decliet. si cola ad fridū 7 sicū. si melia. ad caliditatē 7 hūiditatē tepatā. 7 si san. ad siccita tē 7 calitatē tepatā. Ex qb oia sicca magi qz hūida puciet liq manifeste. 7 sup oia a ieiūio 7 abstinentia. ac exercitio 7 anqz surgat fricatioib vti putile e. Ad medicinalia tras eūdo buoz peccat cu appropatis educat. flomia vbi op fuerit pmittēdo. Et cu pfectioib. electuaries. pul. vngue tis. 7 cu silib digestiua peccat mēbroz. vñ toti. 7 exigitia pfortet. Quib factis ad appropata vñēdo cornu cer ui cu acacia 7 dragagaro stō vacuo trib viciu. cu vino bi bnt hac passione curare affirmat aliq. Et breuiter qdlibz ifra scriptoz simpliciū ieiūio stō cu vio bibitu hūic passioi iunantū mirabile pstat. vt spica nardi. q B a ppietate q. dā facit stella terre. 7 lapis silis gipso. coagulū lepori cor nu cerui vñtū. ac lotū se. papauer. nigri. rose ru. sumacne nufar. 7 berberis. Ex hoz. n. qdlibz. vñ ex bis plib. pul. cō ficere potes. aut cōfectionē fm q magis tibi dlicatū. ac magis pueniēs appebit. Nascalia qz i B cau maxie cō ueniunt q ex ifra scripti facta expmēto maxie valere cō ptū e. vt ex acetosa virga pastoris folys oliue. 7 maxie sil nestris solatro 7 spūina. Ex q libet. vñ bis plib. p tritis na scale facere potes. vel succū ex bis extrabe. 7 cu imersa la na nascale pficias. Doz quoz pul. cu aliq ex pscriptis suc. ad cōficiēda nascalia efficacissimi sunt. vt gladiū liq corticis olibani. stercoris canis. cinz olibano. cineris ligni tamarisci. coagulū lepori. 7 erugis ferri. Ex bis tuo modo nascalia cōfice. Nā flomia aut purgatione semel facta 7 vbi op sit reiterata si in ceteris mlier bñ gubernet a mfi ce oēm emanantē humiditatē pscripta tollunt indubie.

Cerūt taly q̄ si tibi acetotū corp⁹ ex oleo d̄ enula i q̄
piretz pip̄ et ignatū cocta fuerit p̄ dies aliqt̄ fricādo pun
gāt būiditatis he oio resoluit. **C** Balnea. suffumigia. et
alia multa i b̄ cau fieri solēt. q̄ ad ca⁹ de difficultate ip̄gna
tiōis refuo. **Lap̄s. n.** b̄ cū illo affinitatē quādā hēt. nā būi
ditates iste semē corrupēdo ac ip̄s lubricare faciēdo p̄ce
ptionē impediūt. **Q**b has m̄sieres inūde sūt. et maris p̄ cō
sequēs n̄ bñ grate. et sic ob b̄ cōceptio mltiplr̄ impedit. **T**u
igr̄ hāz curā p̄fectā ac cōpletā desiderās ad caplīm illud
recursum habeas. et p̄ hoc finem huic impono.

**De causis et signis tam pronosticis q̄ demonstratiuis su
perfluitatum menstruorum.** **CA. XV.**

Menstrua n̄ min⁹ p̄ter nāz fluere p̄nt. q̄ retine
ri. et t̄ ex b̄ q̄ ex illo egritudines originē tra
hūt pl̄ime. **Hypo. affozis. s.** testē. **M**enstruis i
q̄ pl̄ib⁹ vēiētib⁹ accidūt egritudines et n̄ vēiēti
b⁹ a matrice accidūt egritudines. **Lūq̄ supra d̄**
m̄struoz f̄tētiōe. et p̄cedēti d̄ būiditatis m̄ricis. q̄s m̄lie
res falsā m̄strua appellāt. mētiō scā sit d̄ sedis q̄ sup̄fluit
iterdū m̄struis b̄ i ca⁹ facef̄ narrationē libz. C **Sic igr̄**
q̄ m̄lr̄ sana i etate d̄bita ex̄ns lūatiōe q̄libz mēstruari d̄z
nāl̄r. Et mēstruatiōis t̄ps a. 3. ad. 8. m. vsq̄ diē f̄z p̄plōnē ac
toti būitudis varietatē durat cōiter. **Q**z si citra. aut vltra
d̄scriptū t̄ps mēstrua defluerit p̄ter nāz fluxū talē appel
lam⁹ cōiter. de q̄ i p̄nti f̄mo sit. **E**t cā ei⁹ tā itriseca q̄ extri
seca eē p̄t. **E**xtrisecca qdē vt rupturavene i collo v̄l ad itra
m̄ricē ex̄it. a saltu p̄cussioe. cāu. onerl̄ sue n̄ p̄portōal̄ v̄tu
ti leuatiōe. a viriliv̄ga furibūde igrediēte. et p̄ magnitudie
venā distrūpēte. v̄l ab aliq̄ taliū p̄uētiē. abozis q̄s p̄t in
nāl̄is v̄l uera corozisua v̄l uera ac m̄ricis emozoydes i cā eē
p̄nt. q̄s i p̄gnate fluēt oī mēse iā vidi. et b̄ nisi imoderate fue
rit fet⁹ d̄bilitatē n̄ p̄legf̄. **I**ntrisecca cāvtur̄l aut san. vitio p̄
uēt. v̄tutis qdē. q̄z forl̄ ex̄ns san. q̄litate. aut q̄titate pec
cātē expellit. et d̄bil cū sang. p̄tiere negt. **S**āg. cā fit. q̄ l̄ q̄
l̄ aut i quāto aut i vtroq̄ peccet. **I**n q̄l v̄t calitate nimia.
aut acuitate mordicatia. et corozisua. v̄l f̄tilitate. aut lig
ditate nimia. **I**n q̄to v̄o. cū p̄p̄ oīū cūbī et pot⁹ leticia. d̄liti
as et silia laudabil̄ sūt. i q̄titate abūdat nimia. i vtroq̄z sūt.
p̄tigit peccat⁹ sepe. vt itūeti p̄z. et he i sūma m̄struoz flux⁹
cāe sūt. **S**i fuerit p̄p̄ vene rupturā cāu saltu. p̄cussioe v̄l
ab aliq̄ cā alia p̄mitia p̄uētiēti patiēt̄ iudicio scī. cū q̄ sūt.
p̄tine egrediē. et imoderate qdē i p̄n cū colore p̄p̄o. p̄ces
suo q̄nq̄z teter q̄nq̄z sāiosus egrediē. **S**i. n. i m̄rice aliqua
diu teneat coagulat⁹. et coloris terreī egrediē. **S**i diuti⁹
saniē tē p̄uertit. ac sāiosus ex̄it. idē q̄z sepe fit. si ex tali ru
ptura i m̄rice v̄l ḡiēf̄. **A**bozsis at̄ aut p̄t difficultas i cā
si fuerit satl̄ nota se faciūt. cū q̄ dolor. agustia. et alia i aboz
sua. aut p̄t difficultate solita euēire se tibi patēter offerēt.
Si p̄p̄ ragadias. aut vlcera periodice sāiosus san. ema
nat. **A**b ragadiis p̄iodice q̄z clar⁹. et absq̄z dolore san. erit.
C **U**irt⁹ forl̄ peccatē q̄litate et q̄titate san. patiēt̄ cū al
leniatiōe mādāt. q̄le. n. et q̄tū oz tē euēf̄. **D**efcū v̄v̄tu
tis p̄tētiue guttat̄ paulatī ac iordiate satl̄ fluit. iceffanter
tū cū q̄ m̄lr̄ discolorata erit et macilēta ac ei⁹ p̄p̄ d̄bilitatē
passibil̄ facile. **S**an. suo i colore nāl̄r manet cū q̄ i egressu
agustia arsurā neq̄z aduersionē fac̄ vllā. **C** **S**i v̄o a san. ca
litate. aut acuitate mordicatia. ac corozisua p̄uēti. i exi
tu ardor. mordicatio ac pūctura i m̄ricis ozificio sētif̄ qdā
ac patiēs sitibūda ex̄ns sissuras q̄dā i giginis. et labys et
et i sup̄iori maxie hēre solet. **T**ales. n. a fumis ficcis sup̄
ascēdētib⁹ p̄creat̄. **I**n maxillaz q̄z capitib⁹ p̄p̄ m̄ricis col
ligatiā dolore ac pūcturā sētif̄. et san. croce⁹ niger. tūc vel
igne⁹ ex̄ns esto ip̄etuofo. magna tū i q̄titate nō expellit̄.
Si v̄o p̄p̄ f̄tilitatē tēnis ac clar⁹ ex̄ns paz. de eo egre
dit̄. ac paulatiue. q̄ si cū calore fuerit i m̄rice calore sētiet
cū q̄ calitatis signa alia aderūt. **E**t si cū frigore frigis rē.
C **S**i p̄p̄ ligiditatē sūt. aq̄sus et fluidus erit. m̄lr̄ būide binu

dinis digōnis atq̄ d̄bil q̄ ex abūdātia mltaz būiditatu
vetoſitatu i ca q̄ ḡiābūt scias. **C** **Q**z si d̄ san. q̄litate iudi
ciū certi hēre op̄ras. p̄anū lincū m̄struis itictū ac leuiter
lotū respice. et si color ad rubedinē v̄gat san. si ad citrinita
tē cola. si ad albū flā. et si ad linidū. siue nigrū mētia. in cā
erit. et talia tibi d̄m̄fatiua signa sūt. **C** **P**ronostica. si flux⁹
tal bona fuerit cū tolerātia. ad quā leuitas. iocūditas. ac
ges segt̄ ex̄it. fortitudie b̄ p̄uēire m̄cia. q̄ i cāu minie
restringēd̄ erit. **S**i v̄o flux⁹ talē n̄ bñ tolerat nisi i stringat
ad febres colicas itēsuas eas tal flux⁹ ducit sepiſſime. qd
fit q̄z cūato sūt. ebulit ac effrenitat cola. et sūt. frenū ex̄istit
Lūq̄ calor nāl̄is sūt. pabulei. si flux⁹ sup̄fluat. calor ipe cō
sumit. ex q̄ totj⁹ iſſidatio ac mēbroz oīuz v̄tutis nāl̄is d̄
bilitatio segt̄. et sic appetit⁹ sopiē. et tā m̄broz alioz q̄ sūt
et patis digestia diminiūt. p̄p̄ qd ad egritudie d̄ sup̄fluitas
vt ē senectutis ethica et d̄uēiūt sepe. caçesie q̄z sūt seuiſſi
me. et tādē ydropice facte p̄uēt. qd i hoc cāu pl̄erūq̄ vidi.
Menstruoz flux⁹ q̄ hora q̄ lūa seu sol eclipsat accit curat
nūq̄. apuleio plōnico teste. et sic i sūma m̄struoz flux⁹ cās
ac signa tā p̄nostica q̄ d̄m̄fatiua hēs. q̄ buic c⁹ finē iponūt.

**De approximadis ab itra in cura sup̄fluitatis mēstruo
rum ab emozoydibus matricis pueniētis. seu ruptura ve
ne facta a causa p̄mitia. seu a mordicatione vt sanguis
acuitate quīs modo caliditate d̄nante.** **CAP. XVI.**

Iſtū ē q̄l̄r m̄struoz flux⁹ p̄p̄ m̄ricis vlcera. aut
ragadias p̄uēire possit. et d̄ his supra tibi cura
nota ē. cācri q̄z. **P**otest et ab emozoydibus
seu ruptura vene tā a cā p̄mitia scā q̄ mordi
catia sūt. acuitate calitate quīs mō d̄nante. **E**t
de his curā i p̄nti p̄dere deo adiūate d̄sposui. verū cū b̄
i cāu nōnulla ab itra. et qdā ab ex̄ approximāda vēiāt sepe
rex. n̄ nāl̄iū sūt p̄p̄edio regimie posito d̄ ab itra appoximā
dis i b̄ ca⁹ doctrinā iſcribā. **S**ex igr̄ rex nō nāl̄iū regi
mē igrossatiū san. adhibeas ad frīn et sicū ip̄s d̄cliare fa
ciēdo. **E**t sic i cibo lac cū ignito ferro seu lapidib⁹ flūiali
b⁹ coctū p̄uēti. ac risū panicū portulaca. lētes cū aceto co
ctexime q̄z rubi tenere i suaz carniū brodio cocte et p̄bu
liti caules et vltiate d̄cocti. **E**t qd singulare adinēi fercū
lū tale p̄be. **A**cc. folia plātag. cū gbusdā tassibarbas flori
b⁹. et ista bñ tere. cū qd m̄rice modicū radiciū simpbiti co
cti ad stamineā passate addēdo d̄ olci caseo bñ pigui ac re
nū capraz. aut mōtōis piguedie et rapiolas i pasta aq̄ima
cū vitellis ouoz p̄sata cōfice. v̄l cū faria subtili. et tales i
brodio suaz carniū cocte i b̄ cāu valēt maxie. **C** **L**arnes
v̄o magl̄ affate q̄z elixē d̄nēiūt q̄ q̄ mō coq̄n. si cū suach
et berb̄is fulciāt bonū erit. **U**itēf̄ arōata. et iter cetera cro
cus. **U**inū at ei⁹ sit nigrū. stipticū grossū cū aq̄ ferrata plu
niali. vel cisterne lipbatū. **I**p̄z t̄met v̄inū ferrare p̄ualer.
et si aurū cādēs i eo vicib⁹ aliqt̄ extinguat nihil supra. **S**up
oia ges iūgat. et scalarū ascēsus oio. p̄hibeat. **C** **S**on⁹ ali
quātulū solito lōgior. et igēs gaudiū denitet. **C** **L**oitū v̄o
velut inimicū mortale fugiat. **E**t si nā i vētris b̄ficiū
p̄uocādū segnis fuerit cū clisteri cōi iunet. **C** **A**d medici
nalia vēiēdo duo p̄nota. **S**i lenitas. iocūditas. ges ad t̄z
fluxū seq̄nē minie restringat nullū p̄tere fluxū talē. et si
milies posses restringas subito. **C** **D**is p̄notatis cū caplīm
b̄ approximādoz ad itra doctrinā p̄treat p̄rio nota q̄z ie
iuno de quīs iſſcriptoz. 3. i. cū v̄io extictiōis calibis su
pta i illo cāu maxie valēt trociscoz de terra sigillata. aut
d̄ carabe. seu acacie. ipogstid os. cornu cerui. et loti. coaguli
edi. v̄l leporis. corāl. ru. subtilissime puluericati gūmi ara
bici. costi. san. ora. luti armēi samy. v̄l sigillati pul. et solide
maioris. floz. citonioz. aut p̄sidie margaritarum mumie
mirtiloz. olibani vel ignatī et oīuz cūiusus illoz cū v̄ino
ferrato. vel d̄coctiōis corticū granatoz. v̄l radicū nēusa.
aut cū aq̄ pluualī. v̄l suc. sanguinarie plātag. aut portulace
i ieiūio supra mirabil̄ opat̄. **C** **S**i tū cū q̄ vis ex̄ p̄script

De egritudinibus

liqrib⁹ ematit⁹ lapidē donec rubeat. Africauer⁹ tale i po
tu datū sanguis fluxū restrigit oēs. ¶ Uel cū aliq⁹ ex istis
potatib⁹ athanasie. 3. ij. aut micete stō vacuo in potu tri
bue. vl. 3. f. anthimony se. iusgami papaueris nigri. seu spi
ce idice quā a ppetate valere affirmat plini. ¶ Et idē d
se. peonie. cinere corticū ouorum. sulfure puluerigato de
quo vis. n. istorum cum vino cocto. 3. i. exhibe. idē facit
pul. picis nauat. 3. i. cū suc. plātag. data. ¶ Laudat Anic.
pbiloi. pfici. 3. i. cū vino i ieiuno datū. ¶ Audi qso ppor
tionale medicamē qd cū dā vetule annoz. 50. iā exhibui.
Ea. n. pp eleuationē gratis oneris diu talē fluxū patieba
tur trib⁹ vicib⁹ stō vacuo. 3. i. cineris stercoz capraz. cuz
aq pluniali i potu tribui. r maledcā vetla curata remāsit.
¶ Itē cū ifrascri. siru. aliā quādā curauit. ferūt oēs asini
nū ster⁹ strigere sang. a ppetate. Ex eo B pferas rece
ter semiato succū expm iussi. r cū siru. mirtillino. r aq plā
tagis vicib⁹ aliq⁹ i potu dari eū feci. r sanata ē. r nisi ex vl
cerib⁹ matricis flux⁹ ille puenerit i tali medicamine erro
rē inuenies nūq. Et ne B mlierib⁹ reueles caue. fidū imo
habe apotecariū q pciōsū hūc eē siru. ex margarit⁹ pfectū
reb⁹ affirmer. r vt fidē maiorē adhibeat pciō magno ven
dat. i. alyz tñ pp pcrū pciū recōpēfādo. ¶ A ppetate qz
valz potu suc. i ieiunio potat. ac scoria ferri. vt ifra ppara
ta. 3. qz sterilē facit. caue ne potētib⁹ cōcipe cā pbeas. q sic
pparet subtilissime pluerigata i aceto. r aq ro. p die nālez
ifusa pmaneat. deide vsq ad aceti r aq cōsūptionē bulli
at sic pparate. 3. ij. cū vino ferrato i potu tribue. ¶ Ualz
pul. virge pastoris cū ouo forbili dat⁹. ¶ Ex cōposit⁹ ifra
scriptū eluariū maxie valet qd p qdā nobili bñ delicata
ad ineni. accipe radices cōsolide maioris r cocte pistē. r
ad staminā passē. Et idē de radicib⁹ plātag. facito d pa
sta pfolide accipe. 3. ij. f. r radicū platag. 3. i. f. suc. lib. i. dis
solue suc. cū aq pluniali cisterne. vl plātag. in ea ematit⁹
lapidē donec rubeat p pri⁹ cōfricato. deide lēto igne coq⁹
pastas illas paulatiz addēdo qd cū coctū fuerit. r ifridari
cepit cū his misce san. ora. acacie sūach terre sigillate cha
rabe. cornu cerui vsti. r loti. añ. 3. i. margaritaz. 3. iij. cor.
ru. 3. i. f. spody lapidis ematit⁹ se. apy. añ. 3. ij. pulue
riqē oia subtilissime. r electuariū p bolos. aut i opiatarū
zōmā cōfice. de q mane stō vacuo. 3. f. pbe vini boni fer
rati p⁹ paz bibēdo si libet. ¶ Uel facias sic r ē multū d
licatū. B. pferne rosaz. añ. 3. i. diacitonitē d suc. sine spe
cieb⁹. 3. ij. vl diacodiō facti p bolos tā tūde corall. ru. subti
lissime tritoz. 3. iij. margaritaz. 3. i. trociscoz de chara
be de terra sigil. añ. 3. ij. spody lapidis ematit⁹ mūie añ.
3. f. fiat mixtura. r dāuret. sumat paties ad quantitatē ca
stane sero r mane p. z. horas añ pastuz parū boni vini p
bibēdo. ¶ Ad idē valz diacodiō. ad idē pille valēt ifrascri
pte supre mane r sero stō ieiuno. vt. B. mumie thuris ma
sti. cornu cerui vsti. r loti. añ. 3. i. coaguli lepo. aut edi. iij.
3. fiat pille. cū suc. corrigiole. reste bouis. aut cameleōte.
qru dosis sit. 3. i. ¶ Ualēt r pille de bdelio mesue tā ma
ioris q minoris q ex inuētiōe nra dosis ē. 3. i. vsq ad. 3. i. f.
in ieiuno rē. ¶ Uel facias sic. B. terre sigil. boliar. aluis
gallaz san. drac. coaguli edi. añ. 3. i. cāphore. 3. ij. cū siru.
mirtino pil. p fice qru. 3. i. stō ieiuno pbe. r bec tā simplicia
q cōposita ab itra primāda vēiūt. q auctoz testio i B
cāu maxie valere cōperi. ¶ Attū intellm tuū ne ita obtū
das veli vt antiquoz r istoz practicoz mirtioz. ac talia
exhibēda modū cōseq sp velis. sed tuū igeniū elena ac fā
tasiā tā i bis q i qbusdā dicēdis āplia. Et ex pscriptis sim
plicib⁹ plures pfectiōes. pillul. siru. r talia fm tue ifirme
delicatā tuo mō cōfice. Et i B ipa vilitatē. r tu honoz
cōfēqris maxie. r in B caplin illud finē recipiat.
¶ De appropinādis ab eē i cura supfluitatis iustroz ab
emoroidibus. pueniētis matricis. seu ruptura vene facta
a causa pmitiua. seu mordicatiua san. acuitate. caliditate

quouis modo dominante causata. CAP. XVII.

Ue ab itra i supfluo mēstroz fluxu a matri
cis emoroidib⁹ pueniēte cōueniūt i caplo cō
tigno p ordinē dscripta sūt. r illa qz i tali fluxu
xu a ruptura vene cāto cōgruit siue ruptura
illa a cā pmitiua puenerit. siue sang. acuitate
mordicatiua siue alio qd mō calitate pñante. ¶ Ut igit⁹
pleta cura tal⁹ flux⁹ beaf ab eē q appropināda vēiūt d
scribēdū fuerat. qd i pñti cā p ordinē deo duce fiet. r ta
lia sūt. Encatistmata siue suffumigia. vtofe. ligature stri
cte. vnguēta. ēplastratiōes. nascalia. pestaria. r q sup se de
lata sang. restrigūt. ¶ Quātū ad pñti. B. caude eqne. lē
tisci. folioz mori. folioz piroz. pumelloz. sorbaz. nespili.
simphiti corticū iterioz. qre. rosaz. virge pastor. añ. 20.
y. pfidie bistorte. gallaz. mirtilloz. añ. lib. i. radicū vlm.
radicū filicis. radicū nespiloz. radi. sorbaz. cupulaz. glā
diū añ. li. y. Ex his oib⁹ seu ex his plib⁹ qz sātis in aq plu
uiali cisterne. seu fabri. vel ferrate decoctio p ēcatistmate
fiat. i. q sero r mane stō vacuo ad min⁹ p borā paties fede
at. ¶ De si ēcatistma facere nolis fumū illi⁹ decoctiōis
ēbotū recipiat. aut pānis bñ tecta sup pforato scāno se stu
fer. ¶ Uel accipe colophonie. 3. f. spody. boliar. papauer⁹
nigri iusgami. añ. 3. y. qz sāt. r sup pūnas positis pēbotū
fumū recipiat. idē ex blata bistātia. seu herba simphiti fieri
pōt. ¶ Uel facias sic. qd exp⁹ sū. Accipe scobaturā cer
donū vt sūt solez r alia q cerdoes ipi pūciūt. r gallas r ari
lia. r ex istis decoctio fiat. cui⁹ fumū pēbotū recipiat. q vis
istoz. ēcatistmate. seu suffumigio facto. Ex cōfectiōib⁹ in
pcedēti cā dscriptis bolus vn⁹ tribuat. aut ex pluerib⁹
paz cū q vis liqz ibidē dscripto. ¶ Deide vētosas ma
gnas siue scarificatiōes sub radicib⁹ mamillaz. appōe qz
ad min⁹ p borā ibidē pmitte. successiue ad adiutoria dolo
rosas ligaturas facias. Bc. qd singulariū fumū qdā reputat
cū pecys i aceto forti ifusis māmillas epithima. aut cū ce
lidōia pista eas ēpla. pōstea añ r retro ex vnguēto infra
scripto punga. qd B. oli mirtini. 3. iij. olei masti. suc. plā
tag. añ. 3. y. pul. masti. 3. y. sumac. acacie. pognstidos mirtil.
terre sigil. boliar. añ. 3. y. f. spody ros. añ. 3. i. ordei vsti. 3. f.
cere quātū sufficit r fiat vnguētū. ¶ Uel facias sic r ē qd
i r talia vnguētū comitisse appellat. r ē tāte vtut⁹ vt apore
cary nōnulli tātū caripēdāt vt rceptā p auro darēt nemi.
verū vt exp⁹ sū iā rceptū aborū. phibet. calitate laxatos
renes piliat. r ipm solū i cāu nro sufficit sepe. qd B. corti
cū medianoz. castāeaz. r ē aborū glādiū mirtil. caude
gaballine gallaz. corticū fabaz arilloz. yuaz imaturaz.
glādiū. sorbaz. siccaz. nespilloz. imaturoz. radicū celido
nie. folioz pūni siluestris añ cōtūdāt r cōqñ i aq plāta
gi. pōstea colēf. deide accipe ex olo mirtio quātū vis in q
pūciētē cere quātū dē dīsolue. pōstea diu i pēdā decoctio
ne lauēf ipaz inonādo sepe. deide accipe corticū castanea
rū. quere. r arboz gallaz añ. pte. i. cineris ossiū cruris bo
uis. se. mirtilloz. arilloz. yuaz imaturaz añ. pte medias
fiat pul. subtilissim⁹. cui⁹ accipe ptes. y. trociscoz de cha
rabe partē vnā. r cū oleo cera diu vt supra lotis horū pul
uerū sufficiēs quātitas ponat. r fiat vnguētū. qd in casu
nro pciōsū est. ¶ Uel facias sic. accipe suc. simphiti plāta
glinis. pentaphilonis qn queneriē añ. ptes eqles aceti pa
rū misce. r pecias imerge. quarūz vna ab ymblico infra. r
alia retro ponat. ¶ Uel ex epatica. aut cicuta r trita ēplz
facias. ¶ Uel alr sic. acacie. pognstidos pfidie terre sigil
late. trocif. de charabe. colofonie añ. 3. f. fiat pul. quē cuz
suc. plātagis misce. r cū eo añ r retro patiens emplastre.
¶ Uel facias sic. B. pul. cornu cerui. vsti. papiri cōbuste
sqme ferri vt supra pparate añ. 3. i. pul. capella. glādiū.
3. y. misce. r bos pul. corpa cū albumie ouoz parū aceto
addito añ r retro ēplz facit pte. ¶ Aliq sic faciūt. accipe
mastici. oliban. mūie. san. ora añ. 3. i. fiat pul. quē cū al

De egritudinibus

clat: ac lassitudinē remouebit oēs. **C** Lapides vō et alia q̄ a p̄p̄tate valēt sup se deferat p̄tinue. breuia et incatatio/ nes trouantulis derelinque. Et in B cuiuslibet menstrua lis fluxus a quauis cā puenit cura finitur.

C De cāis sterilitatē ac difficultatē ip̄gnatiōis. **CA. XIX.**

V Ir atqz mulier ad sibi sile gñandū debita exi stētes in etate nālī inclīnāt: et sic nō plificātes i se quādā ip̄fectionē arguūt: pp qd vt fecidi fi ant tā ip̄eritos q̄ p̄itos sepe cōsulant. **C** Doc aut bis qñqz pp sterilitatē: et iterdū pp cāz cor/ rigibilē difficultatē ip̄gnatiōis iducētē accidit. Ea d̄ re ali quā de his noticiā tradere putile hoc in loco mihi vīsū ē.

C Scito igr ip̄gnatiōis difficultatē a sterilitate differre. Sterilitas. n. ē dispō a gñatiōe: vlt tpe acq̄sita: p quā vir si ue mlt ad nūqz sibi sile pducēdū ipotēs fit. Ip̄gnatiōis aut difficultas ē dispō i viro aut muliere ex tpe aut a pnci pio gñatiōis acq̄sita: p quā et si p tūc ad sibi sile gñandū i potēs fiat: bñficio tñ medici: vel aliq tali ipotētia remoue ri pōt. **C** Ut igr talia tibi nota fiāt eoz cāe suis cū signis describēda sūt. Un sterilitas qñqz a viro: aliqñ a muliere: et iterdū pūit ab vtroqz: cui cāe tā extrinsece q̄ intrinsece eē pūt.

C In viro nāqz ab intra sterilitas vitio testiu vel virge seu alicui p̄cipalis mēbri: vel nobilis: vt stomaci renū et. accidere pōt. **C** Testiū a gñatiōe seu tpe acq̄sita sepe sp̄mā rōne supflue caliditatis: vel alteri m̄ifeste q̄litat: seu occulte talr idispōit: vt p gñatiōe minie aptū sit. Ip̄oz ap̄a: vlt aliqd tale: vlt icisio pp extrahēdū lapidē facta. B idē facere pōt: et idē effemiat viri testiū malā pple xionē hūtes gñant nūqz. viragies nec mulieres: vt Arist. i de gñatiōe aialū p̄io. **C** Logitudo vge: ac breuitas: fora minis tortuositas mollificatio sp̄asin: vlt: et silia sterili/ tatis cāe eē pūt. ac iuueniliū venaz q̄ sūt p̄ aures icisio: tūc. n. q̄ iter cerebrū. et testes ex tali icisioe pcludit: sic vt m̄ae q̄ a cerebro ad testes p gñatiōe req̄sita mādari debz seu sp̄us aialis neōio req̄siti trāsit: p̄hibeat. Nā ait Aui. 23. tertij. Sp̄ma ex mēbro q̄libet d̄luit: et ex sano sanū: et ex ifirmo ifirmū. **C** Et B. A. d̄ez ex stigmatib: et ex na/ toz assimilatōe plimi p̄firmāt asserētes mām in sp̄ma a nālī testiū cōplexiōe trāsmutādā a mēbro q̄libz ad testes trāsmitti fore neōiū. Et ad h p̄suadēdū bi motia appētia hnt plima. **C** Et dicūt vltēri: q̄ sp̄ma ē supfluitas vlti mi cibi: et vltimi alimēti: et cū B supfluitas oīuz mēbrozuz et ex isto segt q̄ exīte mēbro quis p̄cipali: seu nobili ad mās p gñatiōe ad testiculos trāsmittēdā ipotēte: fit bō ste rilis neōio p̄s. ex q̄ suppono talē mām p gñatiōe neōiam.

Ex q̄b segt vltēri q̄ tā vitio alioz mēbroz q̄ mēbrozū gñatiōis pūire sterilitas p̄t. qd vt Arist. 2. de gene. aiali um: sani exītes nō gñant: et B q̄ eoz nālīs calor ē ita for/ tis: vt supflūū vltimi alimēti totū in fumū resoluat: vlt in mēbroz subaz puerat: seu piloz mās. vlt aliuz: et B vtute testiculoz attractiua debili exīte maxie fit. In q̄busdaz ē tle supflūū i p̄guediez trāsmutat: et ob B steriles fiūt. Id subūgit ibidē Arist. q̄ boies p̄gues nulli: aut paucis/ simi semis sūt gñatiui: vñ p̄az appetūt et raro coēit. Be/ neraf ēt vir sepe: q̄ ob defectū nālīs calor actū venereū pōt exercere nūqz. et talē Albert? i suo de secretis m̄licriū mōstruosū appellat. Etas q̄z boies sterilē efficit. nā vltia septuagēariū viri: et mulieres qnquagenariū teste Arist. in de p̄ib: aialū q̄rto si p̄cipiūt. In muliere illō nec dubi um ē cū tpe illo trāfacto florib: careat req̄sitis ad gñatiō nē neōio: viris vō et si vltimū sic sit nō tñ sp̄. octogēa/ rios. n. nōnullos q̄ gēuerūt vidē: et quēdā plusqz nonagēa riū. Cōplonez tñ ac toti b̄itudinē hic bonā hēbat: et tu pp scādala talia ne reuelles vñqz: in vulgari aūt: honesta m̄licr sine ple moriē: sapiēs nūqz. Et sic hēs i sūma cās ste rilitatē i viris. **C** In mulierib vō sterilitas accit si ea viri/

go fuerit: et si min? ēt m̄broz p̄ncipaliū: vlt nobiliū vitio q̄ i viri. Mat̄rix q̄z sua sflua calitate ēt friditate: siccitate seu būiditate existit i cā sepiissime: aut qz imūda semē cor rūpat: et nō solū ob B verū ei? pp nimia stricturā: vlt apli tudinē: aut qz i ea cicatrices: seu i ozificio caro addita: seu vruca opilās: aut qz os p̄guedinē inolutā hz. vñ Hypo. q̄ cūqz igr p̄ter nāz crasse nō p̄cipiūt bis p̄guedo os mat̄ri cis obturat. Sp̄asmata q̄z mat̄rix: seu p̄aletica: aut i q̄ vl cus: aut q̄ os tortuosū hz: mulierē sterilē efficit. In summa igr hē sūt it̄rsece cāe tā virū q̄ mulierē steriliq̄ates: siue a tpe: siue a gñatiōe d̄cte sint. **C** Extrinsece vō cāe tā viris q̄ mulierib cōmūes sūt: vt nimia aeris caliditas gñatiōis mās resoluēs: aut friditas mortificās: aut cōgelās: aut q̄ i aere ip̄o occulta dispō ad gñatiōē mām idispōnēs exi/ stit. vñ viri ac mulieres plime aerē mutātes nō cōcipiunt.

C Exercitiū p̄sitr laboriosū gñatiōis mās resoluēdo p̄se pe sterilitatē iducit: nimia q̄z ges i tali mā calozē debetā do. **C** Ab imoderatē ēt sōno et vigilia idē sepe accidit. Et q̄ fit sepiissime accit i imoderata aie: vt melia et assidua tristi? h̄ efficit. mulierē virūqz tristē rācozē i corde aliqūe p̄tue q̄ d̄fert p̄cipe seu gñare vidi nūqz. Subitū gaudiū vñs coit? supflū? Inanitiō et repletiō nimia tā viri q̄ mu lieris sterilitatē cā eē pōt. **C** De cibo et potu liq̄t m̄ifeste. nā i si assuetis aq̄ fride pot? seu rep̄ fridaz: p̄tinu? vñs ste rilitatē inducit. et idē calaz rep̄ vñs assiduus faceret: ac ebrietas: et silr comestio et bibitiō exordinata. **C** Multa p̄terea ab itra sumū sepe: q̄ a p̄p̄tate steriliq̄at: vt cāpho ra squama ferri vermes lucētes et. Ab ex q̄qz vt testiū cū iusq̄amo opio: vlt p̄sili ēplastratio: et i mulierib cū eisde p̄s fariq̄atio. **C** Sepe et cū B mulieres calarū rep̄ sumūt vt cō cipiāt suscipiūt: vlt ex eisde nascalia suppositōia ecātissima ta balnea: vel stufas cōficiūt: q̄ sua caliditate mat̄ricis ca lozē nālē extermināt. Et ego plimas ob hoc steriles scās vidi ac nōnullas q̄ cū magnis āgustijs et dolorib: crude/ lissimis vitā cū pietate terminauerūt. **C** Viri ac mulieres fascinat p̄terea sepe q̄ ob B pducere sibi silez valēt nūqz: vt pinaroli ad exp̄iētā vidi. A q̄busdā vō maledictis vetulis sortilegus fuerūt talr p̄cātates: ab idē p̄ p̄cipe po/ tuerūt nūqz. Et sic taz i muliere q̄z i viro sterilitatē cās hēs oēs: qz si p̄scriptaz aliq̄ ē bis fuerit p̄firmata p̄p̄tuo gñatiōe puabit. **C** Cōiugatoz q̄z d̄fectu sterilitas accidit se/ pe: vt si occasiōat ip̄oz alter fuerit quātō magis si vterqz aut i q̄litatib m̄ifesti si pūiat: aut i calitate frigiditate et. et. n. bis si alr q̄z sēib alijs accidit: nā si est? tpe aliqd se m̄ares ab itēsa aeris calitate seīs būiditas resoluēret. si tpe hyēis aut i locis fridis mortificaret: i paludosis et hūi dis suffocaret. et i siccis arefceret. sic ex vtriusqz pūiētia i q̄litatib fit. Calitas nāqz supflua seīs nālē calozē resol uēdo exterminat. Friditas cōgelat et mortificat. Būiditas suffocat: et siccitas arefacit. et sic tā ex pte mulieris q̄ viri: q̄ vtriusqz sil steriliq̄ati oio cāe h̄ntur oēs: q̄ si alie rep̄iāt: ad ista: seu ip̄az aliq̄ reducibiles erūt. Jste eedē vlt p̄siles difficultatē ip̄gnatiōis cāe eē pūt: si. si. si nō fuerit p̄firmate qz bñficio medici: vlt alio rēoueri pūt. vñ tā i mulierib q̄ viris mēbroz p̄ncipaliū: vlt nobiliū vitio semē: vlt sanguis mēstru? seu alia ad ip̄gnatiōē q̄ regrunē indisponi tali/ liter pūt: vt p gñatiōe apta sint minie. **C** In m̄bris q̄z gñatiōis vtriusqz tā morbi cōsiles q̄ officiales: q̄ cōmu nes: cā quoz generatio ipedit: possunt inasci. **C** In mulie ribus enī mēstruoz paucitas hoc efficit: qz illud ex san. paucitate: aut p̄dēfatiōe ozificioz venaz m̄ficis puenit: et ob B i ea secūdā suspēdi si possēt: et si suspēderet sangui nis fer? nutrituri d̄bita quātitas nō egrederef. **C** In bis itē q̄ttuoz q̄litatū seu alicui ip̄az supfluitas idē faceret: et i matrice maxie et p̄sitr rep̄ sex nō nālū imoderat? vñs

C Exardēti q̄z amore ipedit cōceptio sepe: vt bibikal in

pno pntēte cap^o d^o ceptu. ¶ Ex dispōne q³ etatū mlie/ res ac viri nō p^ociunt plurimū: quoz etate mutata plifici/ fiūt vt Ar. in de partib⁹ aialiu ca^o 7. Et ego duas vidi que/ 45. trāfacto p^oceperāt nunq³ postea cū eisde maritis ples/ būere: et tū d^o cāis sterilitatē et ipgnatōis difficultatē dēs ē.
¶ De signis tam pronosticis q³ demōstratiuis sterilitatis/ difficultatis impregnationis. CAP. XXX.

Sterilitatis signa tā i viro q³ muliere p^o p^o po/ nēda sūt: et difficultatē ipregnatiōis successiue.
¶ Effeminatū igit virū sterile iudica eū. s. q³ ti/ midus exis act⁹ mliebres h³ plimos: vocēq³ in cui⁹ pectie pilli pauci: i barba paucissimi sūt/ et exiles. Dec. n. sup testiu malā cōplexionē fridā arguit: cui⁹ cā steriliat⁹ hō: et talē Albert⁹ monstruosū appellat.
¶ Itē et cui⁹ testiculi spasmati sūt palitici aut vicerati: v^l i q³ b⁹ maligna aliq³ egritudo test sterili cēfēt. ¶ Ac ille q³ g³ cū v^ore nō solū copulā carnalē hūit: s³ vt hēat p^o posse conat⁹ sit cū alijs: et maxie q³ p^ocepe soleat: nec ide ples ex/ orta sit: et hui⁹ rei certior adhuc fies: si hūc ex illis eē scine/ ris: cui⁹ iuueniliū venaz⁹ q³ p^o aures sūt icisio scā sit: aut q³ i p^oicipali memb^o egritudinalē tibi notū lapsū hēat ali/ quē: v^l breuē aut lōgā nimis v^ogā: v^l foramis tortuositatē bibichil i p^ou cōtinēte ca^o d^o ceptu ex breuitate ligamēti puenire affirmat: aut a q³ lapis p^o icisione ex^o sit: v^l vt vi di q³ testes ad itra corp⁹ hēat et hec tactu visu aut ifirmi re/ latu pphēda sūt. ¶ Sterile v^o g³ ex forti aut potētia/ lore suo gñatiōis mām exterminat ex habitudine: ac ei⁹ robusticitate pphēdes: ac eū pariter q³ p^oiguedie nimia ste/ rilis facit⁹ sit. ¶ Signa nāq³ ex sex rez nō nāliū excessib⁹ bita p^o q³ quēpiā sterile iudicare possis p^o ifirmi: aut astatiū narratiōē cognita tibi fiat: vt igit sterile virū cognoscas p^odicta tibi diligēter iuestigāda sūt oia. ¶ De mlierib⁹ v^o illa steril iudicāda erit: q³ vocē grossā mltos pilos i pectie ac duos. In mento v^o nōnullos: et mores viriles būerit: hec. n. virago erit generās nūq³. ¶ Ea v^o q³ i mēbro pnci/ pali aut nobili lapsus hēre aliq³ p^o p^o signa cognouer/ nec cū marito plifico p^ocipt steril cēfēda erit: et eo maxie si cū plifico alias iugata fuerit: aut vt sepe fit focū p^omu/ tauerit tūc de sterilitate ne dubites. ¶ Matricis v^o scō neniēs: seu p^oter nām dispositio: cui⁹ cā mulier fit sterilis p^o p^o signa in describēdis et descriptis caplis posita tibi no/ ta fiet: siue v^oruca: siue caro addita: spasmatio: relaxatio: pi/ guedo nimia: v^l c^o: v^l tale aliq³ i cā fuerit. ¶ De strictura v^o nimia: siue aplitudine: aut oris tortuositate: vbi certifi/ cari cupias: tuipseybi phas fit expire. ¶ Et si mēstruoz paucitate sterilitas puenire: aut hec virago erit: de q³ ser mo stat⁹ facit⁹ ē: cui⁹ calore supfluo p^ouertēdus i mēstrua sanguis exterminat: aut calor erit ita debilis: vt p^o mēstru is sanguis nō solū supfluat v^oz p^o restauratiōe depditi ca/ lor ei⁹ nutrimentū sufficiens imutare fere pōt: et hāc ex cor/ poris siccitate: ac toti⁹ d^obilitate cognosces. ¶ Factas q³ steriles pp^o ab e^o siue ab itra a^o p^opropata medicamīa mlie ris narratiōe pphēdes: siue a p^opetate: siue a quociūq³ illō efficiāt. ¶ De fasciat⁹ tua noscere si iterest: s³ sortilegi ad quē si uelut recursū hēant. ¶ Que v^o pp^o sex rez nō nāliū abusus steril fuit astatiū aut sui narratiōe cognosces: et sic p^o signa tacta mlieris sterilitatē iuestigare. ¶ Viri itaq³ tal⁹ dispositi fecūdis cū mlierib⁹ aut mlieres tales fecun/ dis cū viris coplate si sint p^ociēt nūquā: quāto min⁹ si sic dispositi inuicē copulēt. et i ist⁹ signa p^oscripta si min⁹ p^onosti ca q³ d^omiratiua tibi sit. ¶ Uerū cū testiu nālis cōplexio hoc efficiat sepe tua eaz noscere iterest. ¶ P^oz q³ scito q³ cōplexio testiu frida pilos paucos: q³ circa pudibūda bre/ v^oz: emittet tarde et ad coitū minie icitat. cala v^o tepēstine plimos pilos emittēs ardēter aduenerē puocat. Dūda nāq³ mlti existit semis pilloz molliū: et yenera paz. sicca

duroz pilloz: semis pauci: mediocriter spissi: ad coitū mi/ me icitat. ¶ S³ q³ cōplexiōes he i viris rarissime iueni/ unt simplices: Ad cōpositas aduerte: q³ rū i b⁹ cāu neāia ti bi cognitio ex ifrascriptis fiet. ¶ Frigida et būida testicu/ loru3 crasis circa pudibūda tarda pilos emittit: ac pau/ cos: coire tarde icipit. Spina tenue ac aquosū: ad coitum debil⁹ icitat: cui⁹ ex cā paupeli rarissim e coitū: et i spina/ tis emissiōe a mliere figriditas māifesta sētī: b⁹ raro ge/ nerat aut nūq³. ¶ Et hec eadē signa sup fridā et siccā testi um cōplexionē significare possūt. S³ iterest: q³ i b⁹ semē minus aquosū: et i quātitate etiā min⁹ existit: ad coitū q³ debil⁹ stimulat. Testes calidi et sicci si fuerit in adolescē/ tia coire icipiūt tepēstine. Spina v^o calidū ac spissū exi/ stēs ad uenerē potēter puocat: et si citissime satiet. Circa genitalia pilli nascūt cito: ab ymblico ad mediū coxaru3 vsq³ pillosi plimū fiūt. ¶ Calidi et būidi testes gñant sp/ matis multū: esto vt pcedēs ita spissū nō sit: et quāuis coi/ tū nō ita ardēter appetāt sine nocumēto tū coire possunt plus: imo vt Gal. ing⁹ n⁹ diu ab ipso sine lesiōe abstinet. Et hec signa tibi testiu nālē cōplexionē demōstrabūt: cui⁹ co/ gnitio i b⁹ tibi vtilis ē valde: imo vt dictū ē quāmaxime neāia. et p^o ista hēs itrisce cāe signa i viro ipgnatiōis diffi/ cultatē d^omfantia. ¶ Extriseca v^o cā puta. 6. rez si nā/ liū abusus: aut ex fridis testiu ēplastratio: v^l aliq³ tale i/ firmi: v^l astatiū narratiōe tibi manifesta fiet. et sic p^odicta signa difficultatē ipgnatiōis ex pte viri p^ouētiēt tibi apte d^omfabūt. ¶ S³ ipgnatiōis difficultatē eā q³ mlieris ex pte p^ouēit iuestigare si volueris p^oio matricis tā nālē q³ p^o ter nāz dispōne attēde: q³ hui⁹ tractat⁹ p^o p^o capla tibi no/ ta fiet. ¶ Lōseq³nter mēbroz pncipaliū ac nobiliū tā nā/ les q³ p^oternāles dispōnes icōueniētes q³ ipgnatiōē diffi/ cultare p^ont iuestigāde tibi cēnt: et ille p^o doctrinā auctozū māifeste tibi fiet. ¶ Excessiue q³ q³uitates siue locoz mu/ tatiōes: ac oīuz rez. 6. nō nāliū supfluitates p^osiderāde sūt: et maxie accētia aīe imoderata: puta melia: tristitia diu/ turna: amor exardēs p^opter. n. talia gñatiōes p^origit ipediri sepiissime. ¶ Lōueniētia v^o i q³uitatib⁹ ex v^otriusq³ cōplexio ne cognosces: et b⁹ mō difficultatē ipgnatiōis ex pte mlieris iuestigabis. Ea d^o re tam sterilitatis q³ ipgnatiōis difficul/ tat⁹ sic ex pte viri sic mlieris tibi d^omfā⁹ signa patēt ma/ nifeste. ¶ Quātū ad p^onostica eos q³ ad gñandū apti sunt noscas i de p^otrib⁹ aialiu. 4. Aristot. audi. Exitus spmatis i hoib⁹ ing⁹ marib⁹ ē ap^o alterationē vocis et ifruiuitoz coir⁹ q³ mutāt nō solū i magnitudie: s³ et i figura et aspecu: et similt⁹ mutāt māmille i femis cū multiplicāt pilli i pectie et exir⁹ spmatis ē i termio duoz septēniū: et spma ē p^oueniē ter bonū i p^oplemto tertū. In q³to v^o igit: hō p^o gñare vsq³ ad. 70°: et mlt⁹ vsq³ ad. 50°. i maiori tū pte i viri. s. vsq³ ad 65°: et i mlierib⁹ vsq³ ad 45° rē. Ex q³ b⁹ p^o q³ citra. i. 4. et v^l tra. 50°. i mlierib⁹: et viri. 70°. ad gñatiōē mīme apti sūt. ¶ Quoq³ nec bi q³ i pncipali aut nobili aliq³ mēbro patiūt⁹ ¶ Virgā q³ bñtes lōgā mlti si sint semis sic q³ mediocre būit apti ad p^ocreādū mīme sūt: d^o gñatiōe aialiu p^oio. Aliq³ et itē sūt: vt i de p^otrib⁹ aialiu. 7. g³ i iuētute neq³ gñant: i se/ nectute v^o sic rē. et ecōtra. ¶ Plūb⁹ p^oterea accidit: vt suo cū spmate supflua corruptā aliq³ būitudine emittāt: cui ius tā semē corrupit: et si gñant i de gñatiōe aialiu p^oio. ¶ Ob B igit spma plificū tua noscere iterest. Est itaq³ spma plificū. vt Ari. i. 3. et 7. de p^otrib⁹ aialiu. et clari⁹ i d^ogñatiōe aialiu. 7. albu: splēdidū globosū: sic glādo floz sūbu ci odore hñs q³ in aq³ positū fundū petit: aq³ erit. Ar. aut. 2. tertū. Sperma ing⁹ sanū est album viscosum splēdidū: sup q³ cadūt mulce: et comedunt de eo: et odor ei⁹ est odor floz palme et sambuci: ista ex parte viri se teneat. ¶ S³ an mulier fecūda sit vt cognoscat quidā experimentum

De egritudinibus

hypocratis ad B faciūt: vt vestimētis mulier bñ tecta sit sic: vt aromatu odor ad nares puenire nō possit nisi p interius deorsus suffumigēt. q si tūc odor aromatu ad nares pueniret non fore sterile tale noscitur. ¶ Alij ex pulvere aristologie cū melle petia rara nastale pficiunt. et cū in sero dormitū vadit sup ponūt: q si in ore salina dulcescat fecūda iudicat: alias minime. ¶ Alij in sero dormitū alij supponi iubēt: et si in mane odore seu saporez i ore pñseñt fecūda erit. ¶ Sed talia vt pz sup pñcularē sterilitatis cām arguūt: et nō sup oēs: nā si taliū odor ad nares nequaquā venerit in poris matricis oppilationem arguit q cā sterilitatis eē pōt. Sed pter istas vt supra nosti sūt alie plures. ¶ Alij dicūt q mulier sup malua aut lactuca sepe mingat: vir qz super alia: et cui malua seu lactuca sicca bitur sterile eū sentias. ¶ Nōnulli ēt sterilitatē sic expeririūt. tam vir q mulier in re plena ex fursure: p dies no uem et vltra vbi opus sit mingat: et in suo quilibz: et ille i cui macerato fursure vernes nascūt sterilis iudicatur. ¶ Et idē de fabis aut ordei granis: alij quidā faciūt et cuius grana germinauerit fecūda erit. Et sic experimētis istis quid sup mulieris fecunditatē arguere potes paret. ¶ Scias insuper q mulier fecūda sterilis citi anescit: et antiqitur: sana tñ ad tps quousqz mēstrua pderit: perseuerat magis. sed sterilis et si vsqz ad tps illud magis egrotatina sit. suā tñ iuuetutē cōseruat diuti. Et hec d signis tam pñosticis qz demōstratiuis sterilitatis et difficultatis impregnatiōis que quodāmodo permixta sunt. sic vt idē demōstratiū et pñosticum sepe tibi sit.

De cura difficultatis impregnatiōis q ex cāis plib⁹ tā viro q mulieri cōib⁹ puenire pōt. CAP. XXXI

Cum tam viz q mulierē vt bitū ē sterile esse cōtingat q scripta sūt signa diligēter attende: et si vtrūqz sterile noueris pcreade plis spes hētur nulla: et sic talis cura illi relinquēda erit qui p libito sterile fecundā facit. Si vō alr: tñ mō cura erit si locy cōmutatio fiet: sed qz impgnationis difficultati cū remedijs appropriatis puidere tātūmodo mihi cura ē: paucula qz pño aliqua ad tā viri q mulieris cōes cās q impregnatiōem difficultant remouēdas deo ad iutoze describā. Successiue vō put intentio tractatuli b⁹ exiit ad ea que solū mulieris ex pre se tenēt deneniam. ¶ Difficultatis impregnatiōis que mēbroz generationis i viris vitio puenit curā in pñis caplis pergre: sed eius que in muliere mēbroz cōfītr gñatiōis vitio accidit i capitulis bñ tractatuli tā scriptis qz scribendis curā inuenies. ¶ Cārum vō impregnatiōem difficultatiū vitio pñcipaliū seu alioz nobiliū que pueniūt tā in viro q muliere cura fiet tibi: vbi ad sanitatē membra illa reducā: qd ex auctoz documētis facere scias. ¶ Tortuositas fo raminis ligamēti vitio virgā extrahētis puenit. Eius cura est incisio ligamēti: vt bibikil ingt. ¶ Breuitatis at virge seu longitudinis curā expertis vetulis drelinquas. qz i actu coit⁹ mulierē diuersimode situādo plus et min⁹ de virga suscipiunt. et si nimia vtriusqz seu alteri piguedo cōceptiōem impediāt: exercitiū ieiuniū et vlr extenuatium regimē adhibeat. ¶ Monstruositas vō viris de q bus Albertus loquitur calozē vigorātia atqz sperma multiplicātia put te infra docebo dāda sūt. ¶ Extrinsece vō cāe. puta aeris nimia caliditas vel cōfīle ad hriūm pñuētū. ¶ Precātationes quoqz fascinatiōes per hrias pñcātationes curētur: de quib⁹ ad vetulas sortilegias recursum hēas: verū et si his fidē nullam adhibeam: nō credēda tñ quotidie istis in partib⁹ audio: vbi āno isto ob hoc cremate sunt plurime: de his tñ ptolomei snia qrtā prequadriptiti caplo tertio me hesitante interdū facit. Ingt enī q si in natiuitate alicui⁹ dñi dñpñis operis fuerint i

sagittario vel piscib⁹ talis per mortuos diuinabit: et malignos ēt spūs de loco ad locū moueri coget: et si i ygene fuerint aut scorpione nigromātic⁹ et astrolog⁹ iudicabit ocula et pñdicet futura. Ecce q fin ptolomei sniam qualiter sub tali pñstellatiōe natis demones obediunt. ¶ Nimi⁹ igr si ille maledicte vetule demonib⁹ tributa pñbentes nō credēda faciant. Qui tñ vebemēti affectioni in quarta sexti nāliū hoc attribuit: et tu pñcant⁹ ad tales recursum hēas si libet. ¶ Si vō ambo in qñtati⁹ manifestis pñuēniunt: alrēz ipoz ad hriū permuta: vel si fas est ne sine pñle pereant socium permutent: et hoc de cura cāz difficultatis impregnatiōis tam viris q mulierib⁹ cōmuni⁹ et aliquaz quoqz tñ ex parte viri se tenent.

De cura difficultatis impregnatiōis a flegmatica mñcis hūiditate puenientis. CAP. XXXII

Vis ad tps derelictis cāz impregnatiōem pñhibētū que ex pte mulieris se tñ modo tenet cura ponēda nūc est. ¶ Si igr mēstrua in cā fuerint. puta ipoz pauca aut supflua quātitas seu ragadie emoroides cicatrices caro addita vtuti vlcus spasmus vel mñcis paralefis in suprascripñtis caplis curā regre. ¶ Vlx cum impregnatiōis difficultas a superfluis hūiditatib⁹ pueniat: vt plurimū h illi us curā primitus annotabo. A te igr pño talium mñcis hūmiditatu: put in caplo de hūmiditatibus matricis supra te docui: cēntiā pñsiderādū ē: an. f. flegmatice aut sanguinee colice vel melacolicce fuerint. et hui⁹ ex colore ac per illic descripta signa in noticiam deuenies. ¶ A flegmaticis igitur pñcipiū faciēs cū i cā vplimū ipse sint curam: vt facili⁹ qd queris inuenias bipartite disposui. nāz mō euaciādū dato que ab extra appropinquāda veniūt pñmo ordinate describā. Successiue vō que ab itra. sex igr rez nō nāliū totū regimē ad calidū et siccū facias: vt declinet. ¶ Deinde ad taliū supflua hūiditatu digonem deuenit: vt. B. radicū rubee maioris. 3. y. radicū brusci spergi granis cipi. añ. 3. i. artbemisse fauine nēpīte melisse balsamite mente scolopēdie: capilliveneris: gallitrici: sanfuci origani: calamenti: puleggi: radicū valeriane. añ. 3. f. feminis siseleos. 3. vi. anisi carui maratri ameos spice nardi. añ. 3. y. xilobalsami carpopalsami. añ. 3. i. liquiritie passulaz. añ. 3. i. floz anthos sticados arabici. añ. 3. f. rasure eboris calami arōatici sandalo. ru. añ. 3. f. conuassent: et fiat decoctio: ex qua cū succari albi lib. iij. acet. 3. iij. sirup⁹ fiat qui cū optio cinamomo cassialigneae et musci fini granis. iij. arōatizet d quo. B. 3. i. f. aque decoctionis cicez rubeoz. 3. iij. vel aque artbemisse aq pīpinelle aque floz sabcuci. añ. 3. i. p vna vice misce et in potu tribue totiens exhibēdo de eo: vt tibi mā digesta videatur. ¶ Vel alr. B. artbemisse fauine mēte origani. calamenti isopi: pipinelle: camedreos: pollitrici: flozū sabcuci sticados. añ. 3. i. anisi maratri ameos: carui: seīs aneti. añ. 3. f. siseleos. 3. f. radicū spergi et brusci: radicū rubee maioris. añ. lib. 3. f. cicez ru. pugillū vni⁹ spice celtice: spice nardi: ciperi: squinati: calami aromatici. añ. 3. y. fiat decoctio: et cū mell⁹ et zuchari. añ. lib. i. f. et acet. albi. 3. iij. fiat sirup⁹: q cū cinamomo cassialigneae ac musci granis. iij. aromatizet: de quo p vice. 3. i. f. cū decoctiōe cicez: aut cū ags suprascriptis toties def q mā digesta videatur. ¶ Vel fac sic. B. oximellis squilitici sirupi de radicib⁹ acetosi: sirupi de artbemisse. añ. 3. i. f. aqz pipinelle radicū feniculi et artbemisse. añ. 3. iij. p trib⁹ vicibus misce: et in eo paz cinamomi et cassie lignee et musci: et p delicatis cū eisde aromatizādo clarificet. ¶ Digesta mā muliere exāte robusta. B. pillulaz fetidaz. 3. i. diagridy grana. y. cū aliq ex pñscriptis sirupis pillule nouē fiat. ¶ Et si pillulas abhorreat. B. cassie bñ piguis. 3. i. extrahat cū deco

ctioe camedreos cuscute: yfopi: sticados arthemisie: anisi
ligritie: et passulaz cassia exeta. 3. iij. dyafiniconis addant:
vel electuary idi tridē: et syrupi de radicib sine aceto. 3. i.
et fiat medicia. ¶ Uel cū illa exeta cassia dyafiniconis: seu
electuary indi. 3. i. addat ifrascripta exp̄ssio: q̄. B. agarici
electi. 3. y. 3. i. ziberis. 3. i. salis gēme gra. vi. ifundant in aq̄
lactis capraz mellis ros. 3. i. addita. 2. xy. horis ad min⁹ in
ifusione pmaneat: deide fortis exp̄ssio fiat: quā cūz supra
exeta cassia misce: et medicia fiat: q̄ maxie i β casu puenit.
¶ Si forte magis bolū appetit. B. dyafiniconis vel ele
ctuary indi. 3. f. 3. y. zuchari albi q̄tū sufficit: et bolū deauratū
facias. ¶ Et si cōfectionem solidā. 3. i. diacarthami pbe.
¶ Uel facias sic. B. ros. ciamomi 3. i. ziberis. an. 3. i. sandal.
alb. et rub. an. 3. f. hermodactil. esule. ana. 3. i. f. dyagridy
turbith. an. 3. y. mastice. 3. i. zuchari albi lib. f. dissoluat
zuchari cū modico succi arthemisie facta residētia: vlcū
aq̄ sublimatiōis ei⁹: vel cū modico decoctōis p syrupo fa
cte: in morcellis pfectionē facias: ex q̄. 3. f. tribue. ¶ Q̄
si potius i pulueris modū appeteret p̄scriptis sp̄b⁹ zucha
ri tridē adde: cui⁹ cū modico b̄ody cicep ru. aut pulle. vlcū
vini cali. 3. i. f. ad duas vsq̄ doses erit. ¶ Uel b̄oloco sene
pulueris. 3. y. f. exhibe. Ea. n. a p̄prietate matricez a talib⁹
humiditatib⁹ purgat: vt bibikil ca⁹ de matrice: vepz istaz
doses fm tue ifirme vtutē augēde: aut minūde tibi sūt.
¶ Purgata mā i nālī balneo mulier si robusta fuerit bal
neef. In eo. n. singulare iuuamētū iueni: et a quo cūz egre
di⁹ et lectus itrat. 3. i. f. metridati in potu dāda est. ¶ Uel
p̄fectōis ifrascripte. 3. f. q̄. B. sp̄p̄z trifere magne sine opio
sp̄p̄z pleris cū musco diābre et dyasatirionis. an. 3. f. rasu
re eboris seīs mercurialis. an. 3. y. coaguli leporis. matri
cis eiusdē. an. 3. f. sileos. 3. f. zuchari albi lib. f. q̄d cum
aq̄ melisse dissoluat: et cū debite coctū sit adde p̄serue cor
ticū citri. 3. i. p̄serue anthos. 3. f. et in morcellis grossis satis
p̄fectionē facias. ¶ Ad talia balnea a. x. ad decimāgntā
vsq̄ diē morā si fecerit putile sibi erit: et tu in talibus bal
neis de obfūdādo debito regimine cā in forma diligenter.
¶ Et si balnea nālīa nō būeris: aut ea adire noluerit. B.
arthemisie: betonice camedreos: camepitheos: celidonie:
gallitrici: folioz lauri: malue: maiorane: melisse: nepite ozi
gani: ozimi: pulegi: rozis: marini: ziberis: saūne: sticados
vitis albe: ypericon: yfopi: camomille: melliloti. an. 3. y.
carui cimini: fileris mōtani anisi: seīs aneti. an. 3. iij. seīs li
ni: fenugreci. an. 3. y. radicez p̄solide maioris radicez vale
riane: radicez petrosily. an. lib. i. ex his conuassatis deco
ctio fiat. De reb⁹ aut decoctōis facculus impleat sup quo
mulier in balneo sedeat a quo cū egredi⁹ metridatū vel
p̄fectionez p̄scriptā tribue sero et mane vacuo stō mulier
balneef. ¶ Et si muliez cōis mos sit in talib⁹ balneis se
trib⁹ aut q̄tuor dieb⁹ balneare ipsa exite robusta: vtilius
tū foret p dies decē ad min⁹ ipsam p̄tinuare balneū ex no
uis herbis de 3 in 3 rēnouādo. ¶ Ex reb⁹ cisidē stupham
seu encathisma facere potes: eaz fumū p embotū recipe
q̄z pōt. ¶ Balneo p̄pleto si būiditates a m̄rice apli⁹ fluāt
ad ipsam expurgationē cōpletā tale nascale facias: q̄d de
nocte saltē deferat p̄tinue. q̄d B. arthemisie: saūne maio
rane: diptami absinthij. an. 3. f. anisi ameos: rute corticuz
thuris. an. 3. i. pulpe collogntide. 3. y. fiat puluis: et incor
porent cū succo mercurialis: vel camedreos ex q̄ nascale
in petia rara ligato fiat: q̄ nocte q̄libz renouato tādū vtr
tur: donec matrix a talibus supfluitatib⁹ purgata fuerit.
¶ Ab istis igr būiditatib⁹ m̄rice purgata ad eas totalr ac
p̄petuo reficidēdū. B. acacie balaustiaz cupullaz gladiū
scorie ferri: licy mēte corticis arboris mastice corticū oli
bani: anthere: simach: spice. an. 3. f. fiat puluis: ex q̄ cū suc
co acetose: vel vge pastoris: seu millefolij nascalia fiāt. q̄ p
aliq̄ m̄ter dies p̄tinue deferat: et si p̄scripta oia nō būeris:

q̄olibet istoz oēs antiquā būiditate a m̄rice emanātē re
strigēdi p̄p̄tate h̄re scias. ¶ Uel cū aliq̄ ex p̄scriptis suc
cis et puluere tartari nascale p̄facias: q̄d in illo casu mirabi
liter valet: q̄ si ipsi tartari puluere i suis cibarijs vsa fue
rit: idē faciet: et gustui delectabile valde. ¶ Uepz q̄z bu
miditates iste corrupte mulierē nōnunq̄ fetētē reddūt.
cū q̄ plerūq̄ m̄ficus os intātū dilatat: vt semē retiere ne
queat: et ob h̄ viris igrate fiūt multū. In casu tali facias
sic. B. galle nucis muscate. an. 3. iij. gariofi. 3. i. musci. 3. f.
terant: et cū li. i. vini rubei dissoluant: q̄d calefiat parū: et i
eo tūc petiā lineā madefactā de nocte mulier p̄tinue dese
rat. ¶ Itē ad vuluā maxie coartadā. B. radicez p̄solide
maioris alumis balaustie: mirrhe olibani: mastice colo
fonie: boli armeni gallaz cypsi: cornu cerui vsti. an. q̄tūz
vis de istaz rez p̄te vna puluis fiat: alia vō ps p̄q̄sēc quā
in vino nigro stiptico paz aceti addito buli. Cū tali ar mu
lier fomētē sepe: deide cū suprascripto puluere vulua it⁹
et ex salipize: et in decoctōe suprascripta petiā madefactā
supponat. de nocte vō petiā vel bōbacē in p̄dicta decoctio
ne madefactā in modū nascale ip̄ponat impositū teneat.
¶ Uel cū reb⁹ ifrascriptis i vino et aceto decoctis decoctio
fiat. B. mastice gūmi arabici nucū cypsi: gallaz alumis
zuchari. an. 3. i. Ex his decoctio fiat cū q̄ vulua fomētē: et
cū earūde rez puluere asp̄sio q̄z fiat: deīn i decoctōe p̄di
cta inersa petia supponat. ¶ Uel facias sic: et h̄ vuluā re
stringēdo q̄maxime ad p̄ceptionē p̄parat. B. alumis de
pluā mirrhe: ligni aloes: pilloz leporis mūtissime icisoz
rute bacaz lauri dozonici: nucū cypsi. an. 3. f. storacis ca
lamite. 3. y. ābre. 3. i. musci. 3. f. fiat pul. cū q̄ paz olei mir
tiloz addas: et nascale p̄facias: vt aquasent: et ex his p̄ em
botū suffumigatio fiat. Si aut vulua debite stricta fuerit
istis sopificationibus cōstrictiuis baud quāq̄ idiget: et
sic capituli huius hic finis esto.

De approximadis ab ex que matrice ad cōceptionē q̄
maxime p̄parat. CAP. XXXIII.

Purima sūt q̄ m̄rice ad p̄ceptionē q̄maxie p̄
parat: et q̄ a p̄p̄tate imp̄gnatōis difficultatē re
mouēt: de q̄b⁹ oib⁹ bono adiuuātē Jesu in p̄nti
ca: doctrina dabit. ¶ De his igr q̄ m̄ricem ad
p̄ceptionē p̄parat ē suffumigiū B. q̄d B. nucū cypsi masti
cis thuris: laudani: mirrhe: galbāi bacaz lauri: bdely. an.
3. i. storacis calamite storacis liq̄de. an. 3. y. ābre grise. 3.
f. cōquassent: et cū ire dormitū mulier itēdit p embotū suf
fumigatio fiat. ¶ Uel facias sic. B. laudani puri. 3. i. stora
cis calamite. 3. y. olibani. 3. i. ligni aloes saūne sicce. an. 3.
i. f. ābre. 3. f. musci. gra. iij. cū pistello calo: ex his massa fi
at: de q̄ paz sup carbones pone: et p̄botū: vt pus suffumi
gatio fiat. ¶ Uel alr. B. laudani. 3. i. storacis calamite. 3.
f. gariofo. ligni aloes: ros. rub. an. 3. y. ābre. 3. i. musci. 3. f.
terant: et cū pistello calo trocisci. 3. i. p̄ficiantur: ex q̄b⁹ vno
sup puas posito mulier fumū p embotū recipiat: deide
cum aq̄ ros. q̄ musci paz dissolutū sit os vulue madefiat.
¶ Q̄ si mulier ex potētib⁹ foret facias sic. B. storacis ca
lamite. 3. f. ligni aloes: ābre grise. an. 3. y. balsami. 3. i. mu
sci. 3. i. fiāt trocisci. 3. i. et mulier p embotū vt supra fumū
recipiat. Bōbaz vō in β casu i balsamo fino madefac⁹ ac
supposit⁹ maxie valz. ¶ Suffumigiū q̄z ex trociscis sc̄m
ifrascriptis: i β casu maxie valz. vt B. ro. ru. 3. f. thuri ma
sticis mirrhe sanguis dracōis: boliar: mirtiloz. an. 3. y. sto
racis calamite. 3. i. laudani. 3. f. ābre musci: ligni aloes: ga
riof. balsami spice nardi. an. 3. f. puluerizāda puluerizent
et cū pistello calo trociscos. 3. i. cū dimidia p̄fice: ex q̄ p vno
suffumigatio fiat q̄ scō os m̄ficus cū aq̄ ro. in q̄ musc⁹ disso
lut⁹ sit madefiat: deīn vir ad mulierē fm modū q̄ iferi⁹ di
cef accedat. ¶ Uel facias sic. B. ligni aloes: ciamomi. an.
3. i. f. gariof. cypi 3. i. ziber. nucū muscate. an. 3. i. radicu bistoz

De egritudinibus

te gallaz aluminis roche. añ. 3. y. musci. 3. f. 3. qñsent 7 mul-
lier suffumiget. **C** Saggenea sine opio ab A. i. 3. descripta
aut Sera. in 7. suffumigata: aut supposita in B. casu gradi-
ter valet. **C** Sipliciu suffumigia q ad ceptione qmaxie
valere coperi sunt bistorte galieni cōpositre: xilobalsami:
landā: nepite melisse. **C** Ad id nascate ex quis simpliciu
ifrascriptoz: pñlr scñ valet: vt ex felle anseris siluestris:
cū succo prassij: vñ cū felle caprioli masculi: si masculū: vñ
femine: si feminā hñe cupis: 7 fel recēs existat cū q fatirio
nis puluis icozporādu est: vñ ex rasura cornu capre cum
olo de spica: q si trāfactis trib' dieb' post purificationē B
fiat. Sera. exptū B eē dicit. Qē qz coagulū ad idē valet: 7
leporis qmaxie. Cost' silr cū oleo ro. aut fel cornu cū mel-
le: aut fenugrecū cū adipe anat: aut leporis fel cū melle.
Semē qz sparagi cū adipe anseris vel cū eadē testiculus
mustelle dextre. Lū oleo ro. valz musc' vel lauri folia. Et
p rusticis alleū in oleo ro. decoq: cū quo dñam rusticā na
scaliza. **C** Et que a ppietate ab auctorib' dñscripta ad cō-
ceptionē valere coperi sunt ifra descripta. Sordicies au-
ricule dextre mule i auro: aut argēto liget: quā mulier in
brachio dextro pñtine ligatā deferat. Idē de dēte puelle
septē annoz i auro qz seu argēto ligato referūt. Idē de la-
pide agle in nido ei' repto fiet. Semē itē peonie circa mu-
lieris pectinē delatū idē fac. **C** Referūt 7 alij q testia-
li vñ galli eēcti cū sanguine ac sub lecto positi ceptionē
mirabilr iuuat: 7 idē odor ligni busci fac. **C** Refert 7 bo-
nus anglic' q si cū dēte bois mortui mulier deorsum suf-
fumiget: mulier fecūda reddif: 7 si ex soleis agni castrati
suffumigatio fiat: idē fac. **C** Recitat itē aliō cmpicū cui
nullā fidē adhibeo penit' 7 si innumeras steriles reputa-
tas ceptisse ob hoc affirmet. vt in vigilia Joānis baptiste
xx. annoz hō vel supra añ horā diei tertiā ad cāpos solus
accedat: 7 solidā maiore sua cū radice p abstrabat: deide
miore ter dñicā ofonē dicēdo deuote: 7 tā cūdo qz redeū-
do nemini loquat vñq. Lūqz domi fuerit ex herbis pñ-
ctis succū eēbat: cū q ifrascripta vba in pgamena charta
dñscribat. vñ dixit dñs. Crescite vebiboch 7 multiplicami-
ni chabathai 7 replete terrā amath. Istā chartā talr scri-
ptā dñ coit vir ad collū ligatā postet duz masculū hñe cu-
pit: 7 si feminā mulier. Adhibeti forsan fidē B accideret:
mibi nequaqz: qz esto vñ eē. 7 cū becyderē illusionē eē
putarē poti'. Dic qre B annotaueri qris. viri tāti auctas
B effecit. nā expimētū B effectū sp cōsecutū eē asserit. An-
glici. n. iter xpianos sortilegi sunt maximi: sed ipsi in frā-
cia derelictis huic caplo finē impono.

C De appropinādis ab extra q i coitu pñtāt delectationē:
7 q a ppetate venerē sopitā excitāt. CAP. XXXIII.

Delectatio i actu coit' quā vir silr 7 mulier ca-
piūt magnū: imo maximū ad ceptionē iuuat
mētū pñtāt. Ea de re nōnulla coitū dñctātia 7
aliq a ppetate sopitā venerē excitātia: q ab eē
appropināda sūt: in pñti ca' dñscribā. **C** Aliq
igit ad coitū vir accedat: in mulieris amplexib' familiari-
ter se ponat: 7 cū suau labioz succionē oscula det plūma:
vba dulcia 7 amorē iducentia pferat māmilla: papillas
digitis leuiter ptractet: 7 qz in actu tali oia facere fas ē lo-
cū iter anū 7 vuluā leuiter ofricet. Ea. n. cōfricatio vt au-
ctoress ferūt plūmi i muliere delectationē affert maximā:
Sepe vt venerēū actū pficiat operā det: donec tñ mulie-
ris oculos scintillare pcpiat cū iterrūpet sp. **C** Lūqz mu-
lieris scitillāt oculi ac vba trūcata logf sic qz i medio suo-
rū vboz lassata sistit: 7 in motib' suis modū bz nulluz: tūc
vir statū pig: aut cubebas masticeet: 7 cūz salina ex tali ma-
sticatione cāta virgā illiniat. **C** Vel idē cūz felle capre: 7
pulvere seīs vticee faciat. **C** Vel puluere satyrionis i mo-
dū ynguētū cū melle oficiat: cū q tūc virgā iungat. **C** Vel

facias sic. accipe piretri stasifagrie cinamomi. añ. ptes eē
les terant subtilissime: 7 cū cidato cribent: deñ cū syru-
po pñti ziziber. pillas ofice: ex gb' vñā in ore retine: 7 cū
salina ide genita vñ ac mfcis collum illiniat. In actu. n.
coit' ex his mulieri incredibil' delectatio seq: q tūc talr si-
tuāda est cū demisso capite. 7 anchis eleuatis sinistrum
pedē sub ancha reponat: dextrū aut extēsus teneat: 7 sic i
tali situ 7 dictis diligēter obfuantis dñe veneri debitū si-
nale pñtāt obniye studēdo: vt in codē istanti spmata sil-
emittāt. **C** Mz si tacta diligēter obfuant 7 ceptio nō se-
quat. **C** Ut tñ de pñtētib' omittas nihil attēde: esto per-
rarissimū sit qz inueniunt nōnullē q paz: aut mīmū coitus
appetūt: vt igit in talib' sopitū coit' appetitū viuifices. **C**
cipe puluere pipis 7 ziziberis quē cūz melle cōmisce: 7 de
tali mulier sibi mfcis collus illiniat ac leuiter confricet.
C Qz si idē cū felle verris fecerit ad coitū eā mirabilr iei-
tabit. Idē qz fiet si tñ in pñti oculo de castoreo oleum i
postueris: tātā. n. ex B mulier delectationē accipit vt citis-
sime spmatizet. **C** Et viri qz repiunt plūmi gb': 7 si ad p-
ficiendā venerē bon' alius bona atqz volūtas sit: vires tñ
ad virgā erigēdā deficiūt: vt igit p posse tuo istis paupcul
succurra qz boni exites animi: vt pro eis nō remaneat vi-
res virib' accumulāt facias sic. Accipe andegalli succum
aut fel thauri seu verris: 7 cū melle misce: 7 cū eo virgam
radices genitaliū ac femur iunge renes: atqz mō n. nūmū
cali sint: tal. n. vñctio vñgaz erectā tñ diu. **C** Ad qd maxie
iuuat si ex oleis calis aliq plātas pedū iunxeris. **C** Idēz
oleū in quo cipez: aut sinapis fuerit bulita faciet. **C** Aut
oleū sambucini: aut mustellinū cū piretro. **C** Ut i mo-
tario cū quis ex oleis pñctis paz mulci ducas ex qz vt p-
iunctio fiat. **C** Vel alr: 7 est mirabile in oleo foumiciari: 7
maxie volātū oua diu buliāt de tali oleo. **C** 3. y. se. eruce
se. cepe. añ. 3. i. f. euforby castorei. añ. 3. f. cere paz vñgue-
tū satis molle fiat cū q postea in mortario musci. **C** Alior
pora: 7 iunge vt pñti. **C** In B et casu dixerunt nōnulli qz
vñctio facta ex arugia asini ē vltimū. Arugia qz anseris
valet multū. **C** Vel facias sic: 7 est ynguētū exptissimū:
qd B. arugie vñlpine succi eruce. añ. 3. vi. 7 cū bis buli ex
testiculis vulpis qñti vis ad succi vñqz ofuspionē: deñ cū
le: 7 cū colatura cere citrine. 3. vi. liqñāt ab igne remoto
cū ifridari icipit cū eo puluere ifrascriptū misce: q. B. seīs
cepe albe: se. eruce: bacaz lauri. añ. 3. i. y. fiat pul. cū q 7 su-
pra scriptū fiat ynguētū q ad vñctionē vt supra scriptū vñ-
re. **C** Vel facias sic. B. piretri. 3. y. cinamomi. 3. i. euforby
3. f. fac puluere quē cū olei sambucini: aut mustellini. 3. f.
misce. **C** Aliq 7 crebro q ex odoratu pcpitū nihil: vñ gb'
fetida placēt: sic faciūt baurach 7 asā fetidā cū melle mi-
scēt: 7 vñctionē faciūt: ferūt. n. tale vñgā erectā tenere diu-
tissime. **C** Alr 7 meli'. B. euforby piretri. añ. 3. i. 7 cū lib.
y. aq ad medietat' ofuspionē vñqz coqñt: deñ cū qñtonis
oli sambucini aq illā pmisce tñ decoqñda qz ipa tota re-
soluta sit. Ex olo tali vñctio: vt pñtā valz mirabilr. **C** Ex
testicul' pñlr bellicosi galli cū piguedie anseris vñctio scā
efficiet idē. **C** Serf qz qz tenere in ore frustū galāge ere-
ctā vñgā diu tñ. **C** 3. sic nōnulla de ppetate sui venerē ex-
tinguūt: ac hoiez castū efficiūt: vt agn' cast' lapis celido-
nius: cāphora 7 alia pla. Ita aliq venerē potēter excitāt:
hoiez luxuriosū reddūt. vt pñti plūmi iungunt. **C** De quoz
nūero abrotanū sub puluinarī positi esse affirmāt. **C** Et
idē fac semē elitropie: 7 cū cicozea vñ spēs ei'. s. e. semē scov-
piōis caude silat. **C** Uespriliōis qz sāguis i aliq folliclo
ligat: 7 sub mulieris capite post: idē fac. **C** Testiculi ē
bellicosi galli i arietina inoluti pelle 7 brachio suspēsi ve-
nerē mirabilr icitāt. **C** Ac recēs satyrionis testiculus in
manu retēt. **C** Mirabile dictu fert qz stellionis cinis in
petia ligat: 7 i manu sinistra olat: vñtra modū ad venerē

puocat: et in dextra retent: ea totali phibet. Mirada plu-
ma q coitu delectat qz a ppetate veneris opita viuisicat
in B ca: descripta sunt. Sz certe stellionis cinere mirabi-
lius nihil. Ea de re pgruū sine dignū putau q: dñs stellio
de medicamentis dñb: in B ca: scriptis palinā reportaret: et
sic capitulum hoc in ipm finem recipiat.

De puluerib: pfectionib: alijsq: ab itra sumēdis plibus
que veneri materiam requisitam adaugēt: ac ea ad actū
ppriū galiarditer adiunāt. CAP. XXV.

Impgnationis phibitio venire nō itenuenien-
te remouebit numq. Quapp pcedētib: i capi-
tulis exteri appropinquāda q ipaz multifarias
multifq: modis adiunāt descripta sunt. Sz ea
nūc scribēdū restat q it' sumpta mās eidē ne-
cessaria adaugēt: ac ei' corroborādo potētia ad expellēdā
ppriū galiarditer adiunarent: q adiutore deo in pñti ca:
fiet. C Sīplicita ad B ppositū facientia repiunt plima de
qz nūero est caro cois q pauca: supfluitatū multi nutri-
mēti et facilis sit digonis. Anatis tñ caro colūboz pdis:
passeris: turturis: et anferis ligua in B casu ceteris pualere
nosunt: et aucte bibikil ca: de spmate et coitu. oīuz aialius
comestibiliū testiculi valere dñr a ppetate: i B tñ casu in-
frascripti pncipatus tenēt: vt testiculi galloz: apri: verris:
cerui: et tauri. C Si istoz attñ comestio aliquē fastidiret
desiccet: et in puluerē reducant: de q. B. 3. i. galāge pipis
lōgi. añ. 3. y. zuchari ad pōdus oīuz fiat pul. de q amie' co-
clear vñū cū vino calō mane icium accipiat: ac i sero cum
dormitū iuerit tñdē. C Infrascriptoz qz comestio cere-
broz valet: vt gallinaz: galloz: nōdū coeūtiū: caponū: fa-
sianoz: anat' et pdis: colūboz: tñ et passer' ceteris pualēt.
C Ex affato ariet' pulmone hūoz expsius i tali casu ferē
hre progatiūā maximā. C An. 3. y. z. tery. ac bibikil al-
legato ca: puluerē ex pāpo thauri bñ ferocis cū ouo sorbi-
li in modica adhuc qritate datū i B casu efficacissime va-
lere offerit. C Idē et nōnulli de stercore passer': aut fasia-
ni: aut falconis: aut accipitris referūt. q cū sorbili ouo aut
vino calō dādū est. C Puluis qz pedum ac cande sticoz
seu lacerte mō q supra sumpt' valet mirabilr. C Puluis
ossū de calcaneo byrci cōbustoz: vl' ossūz bouis: aut pul-
uis de testa testudis valet a ppetate. C Et vt fmo eoz q
ab aiali pueniūt cōpleat. Valēt coagula oia oua pisciūz:
gallinaz: pdis: colūboz: passer: et oīum puaz: anū. Lac
qz oē et sal stinci: seu lacerte: qd sic fit. Lacert' amozē cū
vadit decollet et euisceret: et sale repleat: quē i ymbra sus-
pensum desiccari pmitter: et abiecto lacerto sal vsū refue-
tur: modica. n. qritas tibi suffic: q si b' pulueris et siluestri
eruce seīs cū ouo sorbili māne. añ. 3. i. dederis nihil supra.
C Et scito q pscripta cū ouino lacte sūpta: aut capno re-
ceter mulso nō min' qz cū sorbili ouo: aut cū vino calō va-
lent. C Scito et itē q i isto casu oia a muliere sumpta pu-
rificatis mēstruis efficacius operantur.

Verbas ifrascriptas in B casu pferre veteres expti sūt.
vt apū cruce: et maxie siluestris andacocha mellisa mē-
ta nasturtiūz oīmū pulegiūz satyregia: vrtica: feniculus:
spagus et yfop: et iter oia ista eruce succ' cū vino dat' in ie-
iuno optie valet. C Ex radicib: i B casu maxie pueniētes
sunt pastinaca domestica: et siluestris: accorus bulb: cepe:
alleū: porri: enula: napi rapa: rasan: satyrion: secacul: by-
ringi: galāga: ziziber: ac radix gladioli: illa. f. q desup inēit.
C Ex semib: seu granis sunt semē vrtice: rasan: melonis
qz petrosily: nasturtiū agrestis: et domestici semē frasani
q ligua auis dñ semē eruce baucie cepe cimini andacocha
napi: porri: rape: lini: spagi: cardamomi: ameos: anisi: gñuz
been: cicera rubea fracta et itegra faba: lupin: faskolirisi:
fargariof: pip albi et lōgi. C Ex fructib: casu isto cōue-
niētib: sūt nucces cōes: vt cōiter sit pōdite pince pistachie:

vue dulces: amigdale: auellane: dactili et nux idica. C Ex
piscib: et si A. petrinus laudauerit: casu tñ nō magnā ef-
ficaciā hre nō cōpio. A nōnull' tñ et a vulgarib: pferri ferē
carnes coeap: fluuialiū libidinē icitare potēter. Ex pre-
scripti vener' mās abūde multiplicāt aliq: ad actū tñ leui-
ter eū icitāt: et aliq esto ad venerē ardēt' icitēt: tāta tamē
mās cōiter nō multiplicāt: vñ solers medic' oia ista dilige-
ter examiet: et f3 qz ad hūanū vsū delectabili' puenire pñt:
faciat ppare studiose. C Et si bñ notaueris ex pscripti ve-
teres pfectōes seu electuaria cōposuere plima: ex qz vsū
dñe veneris augeri vires potēter asserūt: et iter alia diala-
tyrion descriptōe cōi zinzib pōditū et secacul maxie laudo.
C Sz cū iuxta mei igenioli potētia simplicita in B casu q
valēt oia cū diligētia pgiueneri qdā pscriptoz: descriptio-
nes et pōnes deo auxiliāte dñrib: q nālē corroborādo calo-
rē spma multiplicādo: et venercū appetitū icitādo iuuenes
ad venerē nō solū: vep: decreptos i senio vltio pstitutos
cōpellēt: adeo vt i etate adolefcētie: seu iuuenili se fore cō-
uerfos existimabūt. C Quaz prima sit B. q. B. testiculoz
vulpis recētū et mūdatoz. 3. vi. diez rub. mēte satyregie
eruce siluestris: secacul: byrri: radices acori: pastinace sil-
uestris radices gladioli q est dñup melisse nasturtiū: oīmū
pulegiū: vrtice: feniculi teneri. añ. 3. y. ista oia bñ mūda in
ouino lacte decocta vltia pistatōe pistent: et ad stamigaz
passate ad pterefuēt: deū cerebroz colūba: atq: pas-
serū: testiculoz thauri: verris: galloz: et apri. añ. 3. y. i pferi-
pro lacte talia pñt decoqñt. Cumqz cocta fuerit modico
butyri recētis vitell' ouoz recētū duob' additis i patell'
assent' pariper. successue. B. amigdalaz: dulciūz auella-
naz: aliqtr assatarū pistachiaz: nucloz: cōis nucis pica: et
oīuz mūdatoz. añ. 3. i. medule nuc' idice: dactiloz piguiū
añ. 3. i. f. ista pterant pñtōe vltia. Demū acc. papi. thauri:
ficci: ferē. eruce. añ. 3. f. semini anisi baucie: rape: napi: spagi:
et fraxini. añ. 3. y. f. galāge: pipis lōgi: ziziberis. añ. 3. y. ciar-
momi gariof: pipis albi. añ. 3. y. caude stincorū. 3. y. caude
lacerti. 3. i. f. subtilissim' puluis ex his oib' fiat. Sic oib' p-
paratis electuariū pfice: si cū zucharo ipm feceris acc. zu-
chari triū coctarū. lib. vi. et de pasta pinaz: rerū lib. y. f. de
q et si nō tñ hūeris itātū receptū adauge vt pasta ad suffi-
ciētā bēas zuchari cū decoctōe eruce siluestri satyregie
mēte melisse nasturtiū oīmū vrtice: et cicrū rub. dissolue.
qd lēto igne decoqñt: pasta aut illā paulatī secū misce: et in
fine decoctōis adde cerebellaz: et ea q i patella frixa sūt
ligna spatula pñue cōmifcēdo debite cū cocta sint: et ifri-
dari icipiūt amigdalas adde: et ea q secū pista sūt: vltio vo
pscriptos pulueres cōmifce electuariū tuū pfice. Sero at
cū tuus bon' hō dormitū vadit ac mane cū surgit ad qti-
tatez castanee: de B electuario sumat: vltis. n. ci' q maxie
antiqz inuat. nā calozē nālē corroborādo spma mltū ad-
augēt: et intri nāz fortificat: vt vtes coitu vti possit galiar-
diter. In antiqz qz debilib: q nec d coitu curāt: tal' elariū
vsus calozē nālē adaugēdo multū vitā plōgat: verū si cū
melle facere volueris: qd efficac' erit lib. mell. iij. p li. y.
f. paste illi sufficēt: et vt p elariū facito. C Alr. B. se. cru-
ce: papi thauri: testiculoz vulpis. añ. 3. y. galāge pipis lō-
gi. añ. 3. i. zizibis cinamomi. añ. 3. f. caude stincorū. 3. i. fac
puluerē de q cū ouo sorbili i mane exhibe. C Utrāz est
efficacissimū cupiēti suauissime i nocte amasie pplacere.
acc. seīs eruce testiculoz vulpis: seīs vrtice: satyregie pa-
pi thauri. añ. 3. y. caude sticorū. 3. i. cū cerebell' passerū de
nocte pillas pfice: de qb' cū amie' dormitū vadit. 3. y. ca-
piat: et mibi crede mirāda miracula faciet. C Tu at ex p-
scriptis simplicib: vñū vl' pla elige puluerē facias q i fer-
cul' amie' tu' vñū seu hō i mane icium cū ouino lacte vñō
calo: aut sorbili ouo pber: ac in sero qz vl' p bolos cū zucha-
ro elariūz facias. qz si fācasiā tuā aplaueris mille modis

De egritudinibus

talía p̄bere poteris. ¶ Tñ bis paup̄culis q̄ sp̄s p̄seruare desiderāt cōpatior: vt ab his discedere nequeā. iō elariuz vnū i β casu p̄ciosissimū: imo q̄si diuinū qd̄ in Sabaudia p̄ qdā nobili antiq̄ cōposui: adhuc scribā: tale huic cap? finē iponat volo. qd̄ R. fatirionis: lib. f. dactil. 3. iij. mēte zizibis p̄dit: iuiubaz. añ. 3. iij. coq̄nē i lacte ouino: demuz bñ pistent: post acc. testiculoz galloz z verris. añ. 3. y. ce: rebroz colubaz: z passēz. añ. lib. f. cerebra bec z testiculi i lacte ouino p̄sist deoq̄nē: z cū modico butyri recētis in patella paz assent: vitell' onoz recētū trib' addit: omū accipe mell' despumati: lib. y. f. zuchari thabarset. lib. iij. mell' z zuchari isil' coq̄nē facili: adiūgēdo paulatī supra scripta: z cum lignea spatula sp̄ cōmīscēdo: cūq; cocta oīa fuerit: pulueres ifrascriptos adde. acc. papi thauri: se. eru ce. añ. 3. i. f. galāge zedoarie. añ. 3. i. ciomomi. 33. pipis lōgi se. fraxini. añ. 3. vi. se. mercurial. se. maluc. añ. 3. f. medule nucis idice pineaz mūdaz pistachiaz: fisticoz amigda larum dulciū mūdaz. añ. 3. i. ex bis puluerizāda i puluerē redige: reliq̄ cū cultello mīuti icidant: z cū p̄scriptis debite mīscant. Et facias elariuz: cū q̄titatē castance tuo bono hōi cum it dormitā z mane cūz surgit exhibeas. Doc. n. calozē nālē restaurat: seīs mām adauget: ac ad vnerē actū hoīez adeo potētē efficit vt ab eo mulier: z si n̄ satiata tñ lassata recedat. ¶ Doc. n. elariuz p̄ficere potes alr. v3. medulam nucis indice pineas pistachias: fisticos z amigdalas sil' tādū pista: vt paste formā recipiāt. Sup q̄ postea puluerizātū zuchari p̄yce: z tñ sil' de nouo pistē: q̄ debita corū ico: patio fiat: q̄ scō mel satyrīoīs: dactilos: mētā: zizib: z iuiubas: vt supra dcoctas oib' addeat: q̄ gal: lorū: z verris testiculos: colūborūq; ac passerū cerebra: B sil' in igne lēto decoq̄nē. Dis coctis cū ifridari icipiūt: pul ueres p̄scriptos mīscē: z elariū: vt p̄ facito q̄ vt p̄scriptū est vterc. ¶ Uez vt p̄missa fuē elariū p̄ p̄iti ca: iponere finē dbebat: q̄ tñ tractatū hūc mulierz amore p̄ficio. p̄catū grāde p̄sarē: si eas p̄scripto: q̄ sic difficultatis ipre: gnationē diuinū: remouēt p̄ticipes nō efficerē. Qua d̄ re scito p̄scripta bis nō min' q̄ viris puenire. Dis maxime q̄ coitū friditate nimia respuūt: ac bis q̄ ex abūdāte fridita: te puellas masculos p̄cipietes maxie h̄re poptant. De his tñ q̄ sic masculos h̄re desiderāt deo duce doctrinā aliā se: quētib' in caplis describere spo: z p̄ h̄uic ca: finē ipono: p̄ qd̄ z p̄ aliq̄ p̄scripta difficultatis ipregnatōis in muliere ab flatica hūiditate pueniēt curā h̄es oib'. f. ordiate de/ scriptis q̄ tā ab eē q̄ ab itra regult appropiari debeat.

¶ De cura imp̄gnatōis difficultatis a colicis m̄ficus hūidi tatib' pueniētis. CAP. XXXVI.

BOne deus q̄tū difficultatē imp̄gnatōis ab hu miditate flatica pueniēs ipedimēti mibi de/ dit. S3 i vno p̄solor qd̄ in ei' describēdis curis q̄. i. tā a colā sanguine q̄ melia puenire pōt ea ad iūmēti mibi erit maximi. ¶ Et p̄ illi' q̄ cā hūiditatis colice puenit nūc curā tanq̄ semi expedit' ab ipsa let' aggredior. Sex igr rez nō nālū ad fridū z hūmi dū pordiato regimie de ambab' sapbenis flōmiā fieri iu be corpe q̄ maxime exite plectroico: nō mltā tñ sanguis q̄titas eē h̄eda est cū colē frenū ipe sit. Successine vō ad hūiois derelicti digōnē accede. R. syrapi acetosi simpli cis seu orizacare simplicis. 3. y. syrapi de endiuia. 3. i. aq̄ z cicozee lupulloy z buglose. añ. 3. y. p̄ duab' vicib' mīscē: aut p̄ delicat' cū muscatellis sandal' aromatizādo clarifi ca quā toties exhibe: donec mās digestā cōp̄chēdas: vel cū ags p̄missis inleprosatū: aut violatū pbe. ¶ Et si magi strale appropiātū syrapi volueris. R. floz buglose bozagi nis: rosaz rub. añ. 3. y. violaz lactuce: folioz papaueris albi endiuie scariole. añ. 3. y. i. se. endiuie: ac lactuce. añ. 3. f. iij. seminū fridoz. añ. 3. y. i. fiat decoctio: quā cū zuchari

lib. y. aceti albi. 3. iij. vini gnatoy. 3. i. f. cū citrinis sandal' aromatizādo syrapi: z cū p̄scriptis ags vt p̄cedētib' vte re. ¶ Digesta mā talr eūet. Acc. cassie seu māne. 3. i. distē pera cū decoctōe ca. ye. floz bug. violaz prunoy z tanna ridorū eēcta cassia elariū de succo rosaz v' p̄fectionis de māna. 3. y. f. cū syrapi viol. 3. f. cōmīscē: z i potū tribuc: v' loco elary d̄ succo rosaz: vel p̄fectōis de māna adde. 3. y. reubarbari cū granis. vi. spice nardi isusi in aq̄ lacti capra rū cū modico vini albi de ipo cū i isusiōe bozis. vi. steterit pueniētī exp̄sside scā. ¶ Et si potione remuit. R. elary de succo rosaz aut p̄fectōis de māna. 3. y. f. zuchari al. q̄tū suf ficit: z deauratū bolū facias: quē potōis loco sumat. Cola pura peccāte talia pueniūt. ¶ Si tñ vitellina: aut citrina cola peccaret: syrapi de radicib' acetosi exhibe: ac dyasi niconē: elariū idū: pillas de reubarbaro seu aggregatiuas Lū tñ medic' q̄z mās has sciat cōiter cūare in dādo mōs eas digerendi seu cūandi cupiēs ad appropiata deuenire apli' nō isisto. ¶ Scā purgatōe p̄ bozā vñā añ passū cōfō ctionis ifrascripte bolū vnū mulier sp̄ capiat. q̄ R. sp̄eruz triasandal. 3. y. rasure ebozis visci q̄rcini: pul. papi thauri: ac m̄ficus leporis. añ. 3. y. zuchari al. li. f. zuchaz: cū aq̄ ro. soluāt: z i morsell' grossis sat' p̄fectio fiat. ¶ U' acc. p̄fue ros. 3. i. p̄fue floz nenufaris bozagi z bugl. añ. 3. y. dyarodon abbatis triasandal' manuschiisti cū plis. añ. 3. i. f. margaritaz. 3. i. fragmētōz lapidū p̄ciosoy. 3. y. se. mer curial. 3. i. f. rasure ebozis. visci q̄rci. pulueris p̄api tauri m̄ficus leporis. añ. 3. y. deauratā mixturā ex his fieri iu be: de q̄ p̄cedētis loco coclear vnū p̄tūc sumat. ¶ Dis fa ctis in balneo tali iunamētū iueni singularissimū. qd̄ R. malue ac bisinalue cū radicib'. añ. 3. y. folioz violariū salicis vitis vinas albas portātis. rosaz nenufaris z iunci. añ. 3. y. folioz cotani. 3. y. i. vlmī. 3. y. i. fenugreci. li. i. fiat decoctio: i q̄ tepida mulier sero z mane icūma se bal near: z vt ne sudet vel saltē q̄stomin' poterit tina discoop: z pmaneat. Ex herbis autē balnei sacculus ipleat: sup q̄ se mulier balneās sedeat. Lū balnei egredif de p̄cā p̄fe ctione seu mixtura p̄tūc sumat: z p̄ dies aliq̄ balnei tale p̄tūet: ei' tñ loco ex his reb' stupbā: seu enchatissima face re poterit. ¶ U' tale suffumigū. qd̄ R. sandal. oīuz. añ. 3. i. rosaz. ru. floz nenufaris violaz. añ. 3. i. storacis calamī te. añ. 3. y. abze. 3. i. p̄q̄sent: z cū aq̄ ro. trocisci p̄ficiant. Ex q̄b' sup carbonēs vno posito p̄ emborū recipiat fumū ¶ An z retro ex albo vngūto galieni sero se vngat: cū 3. i. 3. i. boli armeni si adderes meli' erit. ¶ Infrascriptuz q̄z nascale p̄ noctes plūmas deferat. Qd̄ a p̄p̄tate abūdā tē i supfluitatib' colicis mīscē ad p̄ceptionēz p̄pat. qd̄ R. medule cruris vitelli: cerebri cerui: butyri vaccini: adipis capraz: seīs mercurial. añ. 3. f. acacie. hypogstidos: fādal. ru. storacī ligde: cornu cerui vsti. añ. 3. y. cū oleo ro. sil' icoz porenf: z cū lana nascalia appēsa filo p̄ficiat. ¶ Posset e pessariū talr fieri. R. rez p̄scriptaz. 3. i. aq̄ ro. z olci ro. añ. 3. y. dissoluānt sil': z cū co muliere pessarizā. ¶ De alijs vluue sophisticatōib' cū i β casu rarissime his op' sit tra etatio aliq̄ fiēda nō est: vbi tñ op' foret ad p̄cedētia capla recursum habe: z ex magis t̄patis q̄ illic descripta sūtyte: re: z i β huic ca: finē facere libet: q̄ si aliq̄ sibi deficiēt i p̄ scriptis capitulis recursum inueniet.

¶ De cura difficultatis imp̄gnatōis q̄ a m̄ficus sanguineis humiditatib' puenit. CAP. XXXVII.

Supflue hūiditates sanguineas colē admixtōe sepe p̄cipiāt: aq̄so tñ cū flate sepi. ¶ Lūq̄ vt bitū ē ab eis sepe imp̄gnatio difficultatē reci piat curā: vbi adhibere volueris talū q̄ litatē ac subam p̄ tibi īspiciēdū est: quā ex toti' bitu dine vine: ac talū sanguineaz hūiditatu īspēctōe cogiēs ¶ Te igr ad actū practiciū reducēdo sex rerū nō nālūm

sanguis multiplicatiu regimē phibe. Et si humiditates iste cola picipat tale regimē ad fridū siccitatē pteperado declinet facias: si vō aq̄o flate ad siccū regimē declinet ne cesse est: si fridū tpef. Deit coib⁹ m̄ab⁹ cūatis flōmia am bab⁹ ex sapientis fiat: et copiosa qdē. vep si būiditates iste cola siue flate picipat: euōne vbi op⁹ sit cū q̄b⁹ et quō illō fieri debeat ex pcedētū caplōz doctria notū tibi sat est.

Et p B ad appropata solū dūenior: B. n. casu balnei ex aq̄ i q̄ corci pfectores sua coria pficiūt iuuamētū mirabil iuenies: et pscripto more mulier balneāda ē. Et balneo vō cū egrediē bol⁹ pfectōis ifrascripte vñ eide tribuat: q̄ B. ciamomi seīs mercurial: rof. ru. limature eboris mar garitaz. añ. 3. i. coral. rub. fragnētoz lapidū p̄ciosoz. añ. 3. y. sandaloz oīuz. 3. f. zuchari. lib. f. dissoluat zucharus cū aq̄ ro. ex p̄ctōis calibis aut cādētis auri et pualz: et p̄ue rof. 3. i. addita i satis grossis morsell pfectio fiat. i pscripto balneo plūb⁹ dieb⁹ se balneet. De mixtura q̄z ifrascrip ta p bōzā vñ añ pastū vñū coclear sp accipiat q̄. B. p̄er ne rof. ātiq̄. 3. i. p̄ue bug. ac boraz. añ. 3. y. triū sandalozū: dyarodō abbatis. añ. 3. y. pulueris sp̄ez p̄cāz. 3. i. y. pāno rū auri: nūero. xy. mixtura ex his fiat q̄ deaurē. Et Mv lier sepe ex ifrascripta decoctōe fomētē: q̄ B. rof. rub. gallaz sumac plātagis simphiti chimolec bolia: alumis añ. 3. y. In aq̄ flumiali vñ ferrata: oia ista decoq̄nt: cuz q̄ mulier fomētē sepe: deit it⁹ et ex p̄scriptaz re p̄ puluere m̄icis os salipizet et petia in p̄scripta decoctōe mādēfca tā it⁹ q̄ ex supponat. Dec de die fiat: de nocte vō acē. m̄u sci gra. vi. sandaloz muscatelinoz: rof. rub. añ. 3. f. oli ro. 3. i. f. diu i mortario ducant in q̄b⁹ iticē bōbax supponat. Et Cōsiderado q̄ in p̄cedētib⁹ p̄scripta sunt q̄tū ad ea q̄ cura difficultatis imp̄gnatōis ab būiditate sanguica pue niētis regunt mibi i B cap⁹ descripta sufficere vñr. Et si aliq̄ ad pficiēda ei⁹ curā deficiā p̄scriptis caplis auxiliuz petat: q̄ indigentys deo dūce in cōplemento supplebūt: et per B tibi finem impono.

De cura difficultatis imp̄gnationis que puenit a matri cis humiditatibus melacolicis. CAP. XXXVIII.

Difficultatis imp̄gnatōis a supfluis būiditati bus cure vt finē iponerē: de ea q̄ ab būiditate melica puenit: adhuc ponere curā restabat.

Et Tu igr melica q̄ imp̄gnari tā quide cupit: sex re p̄ nō nālium ad calz et būidū declinans regimen fac vt obfuet. Et sup oia q̄b⁹ sciuerit modis sibi letitiā iferat. Et Tu aut ad digerēdū m̄az facias sic. Acci. syrupi de radicib⁹ acetosi. 3. y. syrupi d fumo terre. 3. i. aq̄ rū bug. scolopēdrie et arthemise. añ. 3. y. p duab⁹ vicibus misce: aut cū cinamomo optimo aromatizādo clarifica.

Et Utr. acc. aq̄z bug. pipinelle: sumiterre arthemise et scolopēdrie. añ. 3. i. y. aceti. 3. i. zuc. albi. 3. i. y. Ex his cū opti mo ciamomo aromatizatum iulep p duab⁹ vicibus facito.

Et si magis adhuc appropate facere vis. B. calamēti origani sticados cupato: y floz bōza. bugl. arthemise ca medreos. añ. 3. y. scolopēdrie. 3. y. corticuz genestre et fragini. añ. 3. y. passulaz. 3. i. fiat decoctio i fine epithi mi. 3. i. adde. et cū lib. i. zuchari: lib. f. mell. et 3. y. aceti passu lati aromatizati cū cinamomo syr⁹ facias et 3. i. f. cū ags p̄scriptis p vna vice tribue. Et Ad digesta. B. cassie: aut māne. 3. i. quā cū tali decoctōe dissolue q̄. B. capi. ve. floz bōza. bug. viol. camedreos ligue ceruine. añ. 3. y. passul. 3. f. fiat decoctio in cui⁹ fine. 3. f. epithimi adde exēta cassia

seu māna pfectōis hamech. 3. y. ac syrupi viol. 3. i. cū ea mi sce: et medicia fiat. Et Utr. B. p̄fectōis hamech. 3. y. f. zuchari q̄tū sufficit: et deaurat bolus fiat. Et Utr. p̄laruz d lapide laguli. 3. i. loco bōz p̄be. Utr. cū cōiter practica tes m̄as tales cūare sciāt bis solutis finē ipono. Et Tu

sa mā balnea nīl feceris p̄la se fecisse nīl. Acc. g. camo

mille melliloti camedreos camepitheos yfopi folioz lau ri laquēdūle. añ. 3. y. arthemise. 3. y. maluauiſci cum radicib⁹. 3. y. seīs lini fenugreci. añ. lib. i. radicū valeria ne lib. i. f. 3. q̄ssent: et ex his sacculus sup q̄ mulier sedeat in balneo repleat: a q̄ cū egrediē pfectōis ifrascripte bolum vñū p̄be. Et Que. B. sp̄ez elary de gēmis. 3. y. seīs mercuri al limature eboris. añ. 3. i. p̄pi thauri. coaguli leporis cū m̄rice. añ. 3. y. zuchari al. lib. f. zuchaz cū aq̄ bugl. dissol ue cū floz bug. p̄erue. 3. i. misce. Et āte q̄ p bolos pfectio icidat p̄scriptos pulueres cū iposueris. 3. i. cinamomi vel cū cultello icisti sup adde et pfectionē p bolos facito: ei⁹ q̄z añ pastū p bōzā bolū vñū mulier sp accipiat. Et Ex rebus balnei stupbe encathisimata ac suffumigia balnei loco fie ri p̄nt. q̄ si fiat vādi post pfectionē sp memor esto. Et Na scalia ē in illo casu q̄ sequunt maxie valēt vt ex costi pul uere: et oleo ro. vñ fenugreco cū adipe anatis: aut seīs spagi cū adipe anseris: seu ex oleo viol. cū musco q̄bz istoz ma tricē ad pceptionē maxie adaptāt. Et p taliū melicarū būiditatiū cura sufficiat. Nā si ad b⁹ capli p̄lectā doctriā plūb⁹ seu alijs a p̄terate difficultatē imp̄gnatōis remouē tib⁹ vel vulue sopbificatōib⁹ op⁹ sit capla p̄scripta que de his te faciāt abundātem require.

De cura difficultatis imp̄gnationis que a siccitate sola seu caliditate vel frigiditate puenit. CAP. XXXIX.

Lurime vt i ca: de causis et signis sterilitatis: ac imp̄gnatōis difficultat. ā. deit fuit: ad cōci piēdū solū p̄ siccitatē difficultat: q̄b⁹ talr suo currēdū est. Totū sex re p̄ nō nāliū regimē ad būiditatē: ac tpatā calitatē declinet facito. q̄ vt

oia i vñū pcludā tale regimē totū resumptiū sit. Et p̄o pter qd in vñū p̄tue tal quāmaxie sibi pderit. qd B. zue. albi lib. i. f. amili. 3. i. y. cū aq̄ ro. amidū dissoluat et in ea zu charū postea cui ad lētū ignē dū cogē. 3. i. y. amigdalorum dulciū recētis olei paulatī adiūge: et i morsell talē pfectio nē facias. Et Nōnulli pfectionē hāc sic faciūt cū aq̄ rosa.

zucharo dissoluto: et ad ignē dū lēte decoq̄t. nūc oleū: nūc amidū paulatī adiūgūt cū spatula lignea pforata cōtinue pmiscēdo pfectionē p bolos: vt supra pficiūt. Et Mulieri p̄terea huic asine lac: seu capre cū modico mellaut zucha ri calz put ab vberē m̄lget p duas: aut tres horas añ p̄a diū sup̄tū valet maxie. De resumēda mliere deiceps tu⁹ iste labor sit.

Sed ad ppositū n̄z ifrascripto balneo se pe balneāda est: qd sic fit. Acc. mōtonū capita pla q̄ in cal dario magno ad ossiū vsq; sepationē buliant: deit acc. fo liorū vitis muscatelli salicis violariū camomille melliloti añ. 3. y. maluauiſci cū radicib⁹. añ. 3. y. fenugreci se.

lini. añ. lib. y. radicū valeriane lib. i. f. 3. y. quasata oia in de coctione p̄dicta sufficiēter buliāt: et tali balneo mulier se pe balneet a q̄ cū egrediē pfectōis ifrascripte bolus vñ⁹ exhibeat.

Et Que. B. sp̄ez dyarodon abbatis. 3. y. se. mer curialis rasure eboris. añ. 3. y. m̄icis leporis. 3. y. seīs bō bacis dragagati gūmi ara. añ. 3. f. zuchari i buglose aqua dissoluti. lib. f. et floz bug. et p̄ue. añ. 3. i. addendo p bolos cōfectio fiat: de q̄ p bōzā añ cibū: aliud medicinale dū nō

recepisset: boluz vñū semp accipiat. Et In casu hoc vulua sopbificatōe alia nō nisi vt hūectet idiget: q̄ ex cala de coctōe balnei p̄scripti: si mulier sup forato scamno bene coopta stupbe poptie fiet.

Ad qd ēt nascale B cōtinue q̄si delatū valet multū. B. medulle cruris vaccini adipis galline. añ. 3. f. storacis ligde. 3. y. et cū lana nascale pficiat vel his reb⁹ adde oleū amigdalaz dulciū. 3. i. y. et mulie rem pessariā.

Et Cōfectiōes pla et alia p̄sima in p̄scriptis caplis descripta huic pposito cōueniētia i cū dē caplis re quirēda sunt.

Et si imp̄gnationis difficultas ex calita te sola pueniret ad capl⁹ de cura difficultatis imp̄gnatio nis ab humiditatib⁹ colicis pueniētis recursū supra ba

De egritudinibus

beas: et illa ueniunt que postea cūta ē mā ibidē descri-
pta sunt. ¶ Debes et si frigiditate sola puenit ad capl̄ de
cura difficultatis impgnatōis ab humiditate flatūca pue-
nientis recursum h̄re: et oīa illa ē in isto casu ueniūt que
postea cūta fuit mā descripta sunt. ¶ Et p̄ h̄ causis oib⁹
impgnationes phibētib⁹ que sup̄ascrip̄te sunt satisficisse
q̄tū ad curā mibi uisum ē. Pro quo illi crucifixo Jesu is-
nitas gr̄as ago. In hoc ergo capl̄ istō finē recipiat.

De fet⁹ seu embriōnis gn̄atione. CAP. XXX.

STe documenta p̄scripta diligēter obſuata
sunt q̄ ad p̄cipiēdū ipotētes erāt pl̄ime tuo bñ
ficio iure p̄gnātes fieri: q̄s cū regere ac gubna-
re tua sit: p̄p̄a q̄ d̄scribent̄ signa noscas op̄z i
q̄ notitiā si impgnationis modus tibi fuerit
deuenies facilius. Is itaq; p̄ p̄us describēdus erit: et hoc i
p̄sti capl̄o creatore duce facturus sum. ¶ Pro q̄ scito q̄
isti tres termini: p̄ceptio gn̄atio embriōis: et impgnatio si-
nonimi sepe nob̄ sūt: p̄p̄e tñ sup̄i differūt multū. nā p̄-
ceptio est attracti a m̄rice seīs in sanguinis mēstrui puriori
p̄te cōmixtio: in quā ip̄i m̄triciis nālīs calor talr agit q̄
spermatis uiuificato calore embriōnis gn̄atio tādē p̄se-
quitur. ¶ Embriōnis vō gn̄atio est uirilīs sp̄matis mēstruo
sanguine tā diuturna actio: ut mā illa humanā formā su-
scipiat. ¶ Impgnatio qdē tñmō mulieris ex p̄te se tenet
que est aliud n̄bil q̄ conceptio et embriōnis gn̄atio. Lōce-
ptione etenim ac embriōnis gn̄atione facta mulierē tunc et
nō an̄ p̄gnātes dicim⁹. ¶ Et q̄b⁹ p̄ que est iter tres termi-
nos d̄ria p̄s. nā embriōnis gn̄atio p̄ceptionem p̄supponit.
Impgnatio vō utriq; ¶ Patet sc̄do qualr p̄ceptio vigo-
re caloris nālīs m̄ricis ad actū reducat: et embriōnis ge-
neratio ab innato calore semis quē gignitiū sp̄z cōiter
vocat⁹. ¶ Attracto igit̄ semie mat̄rix sup̄ eū tā auidē col-
ligit q̄ c̄i tr̄isecū os tā strictū manet: ut ide sp̄matis aut
sanguis mēstrui egredi possit n̄bil: et sic seīs cum puriori
p̄te mēstrui sanguis cōmixtio fit: in quā calore m̄ricis agē-
te sp̄matis calor ad actum reducit: sic ut in māz illā mē-
strualē p̄ embriōnis gn̄atione fiēda agere deiceps possit:
et ut tactū est talis p̄ceptio nūcupat⁹. ¶ Calore vō sp̄mat-
i in māz illā mēstrualē deiceps agēte cā pro trib⁹ p̄ncipali-
bus formādis mēbris p̄parat ac disponit: et sic in cā digō-
nē causat quādā. Et h̄ p̄b⁹ v̄terū que mām hāc polib⁹
modis oib⁹ p̄scrutari conati sunt relatu in sex diez sp̄atio
fit cōiter. Successiue vō calor actionē suā p̄tinuās māz il-
lam ut mēbroz formā suscipe possit p̄tinue disponit i me-
lius: et sic p̄ nouē diez sp̄atiū sp̄l̄sando in eā cōtinue agit.
Uñ mā ex tali actōe rubedinē quādā ac subam sangui si-
milē tūc acq̄rit. Deiceps actōe caloris p̄cedēte mā h̄z ei⁹
eterogencitatē varie disponit: ossis ut p̄s vna: carnis alia:
reliq; nerui: et sic de alijs sc̄dm p̄creādoz mēbroz exigen-
tiā formā recipiat: cuius actio in .xv. dieb⁹ cōius terminat⁹.
Demum mā illa successiue talr disponit: ut mēbroz oīuz
ad fet⁹ p̄fectionē que regunt formā recipiat: qd in .xviij.
dierū sp̄atio fit cōiter. Et in isto toto tpe embriōnis gene-
ratio p̄fici: et ecce in summa tpa: ac modus i quo et quō cō-
ceptio embriōnis gn̄atio ac impgnatio fiat: propter qd in
versu cōiter aiūt. Sex in lacte dies: tres sunt in sanguine
trini. Bissenī carnē: trisenī mēbra figurat. vel aliter. Inie-
ctum semē sex p̄mis certe dieb⁹. Quasi lac: reliq; nouem
fit sanguis: ac ide Solidat duodenis dies bis nouaq; de-
mum Effigiat. tēpusq; sequēs pducit ad ortū. Et q̄b⁹ oib⁹
p̄s qualr in .xlv. dieb⁹ fet⁹ p̄fecte cōplet⁹: et tale est fermen-
tationis eius tēpus maximū. 35. dierū minimū: ut aiunt
p̄bi atq; multi de hac mā tractātes cōiter asserūt. ¶ For-
mato fetu. ut Aui. ingt tpe duplato mouet. et duplato po-
stea tpe motus fet⁹ ad ortū venit. Rudis ego ingeny qua
fantasia moti sunt nescio. nā ex eoz positione p̄mo segt q̄

in .xxx. aut .xxxv. dieb⁹ format⁹ embriō cuius possibilitatē
ip̄i ponūt uiuet nunq; p̄mū patet iam ex ip̄s cōputo in
xxx. format⁹ embriō: i sexto mēse p̄cipue nascit⁹: et decla-
raturus sum talis nō uiuit. In .xxxv. vō formatus ad ortū
in octauo ueniet qui pariter nec uiuet. ¶ Sequit̄ sc̄do q̄
in nono p̄tus fiet raro p̄s: q̄ talis in .xv. p̄cise formatus sic
oz tpa illa: ut ip̄i volūt duplādo p̄tinue et uerisimilius tā
rōne diuersitatis materie q̄ agentis citra tēpus illud fre-
quentius embriō formari debet. ¶ Sequit̄ tertio ultra
nonū naturalr nasci neminē: p̄s ex quo p̄s duplato motus
tpe nālīs fit part⁹: et non aliter ut h̄i volūt. ¶ Aui. tamen
in sui de aialib⁹ nono cōputationē hāc ponit aliter. nam ut
sn̄iaz eius sumatim colligā. Impgnationis tēpus in septē
equales p̄tes diuidit. ¶ Prima quarum formationē due
motui: et quatuor alie partui cōrespondēt. Tēpus. n. mo-
tus cōtra tēpus informationis totaliter cōdistinctū ei du-
plum fiat. vbi gr̄a. Si in .xxx. embriō format⁹ sit cōdupla-
to. lx. cōtinue quo trigesimo formationis addito non agi-
ta p̄cise habemus qui mēses tres cōstituit: et fetus in hoc
tpe moueri incipit. Deiceps duplato motus tpe qd̄ diez
lx. fit sc̄dum. sc̄dm a formationis tpe capiēdo dies. ioc.
et .zo. crūt qui mēses quatuor p̄cise sunt: et h̄s p̄cedentib⁹
addit⁹ fetus ad ortū deueniet. Et q̄bus sequit̄ in .xxx. for-
matus in .lx. p̄cise nascit⁹: et pariter de alijs cōputādū est.
¶ Et h̄s segtur nālē: aut decimo: aut ii: partū posse fieri
sepe. Patet sc̄dm eoz modū cōputū faciēdo. ¶ Astrolo-
gi morā fetus in vtero aliter iuestigare conati sunt ut ex-
p̄resse p̄tholomcus in cētiloquio p̄positione. li. inuit dum
ingt. Locus lūne in natiuitate ipsius gradus ascendētis
est hora casus spermatis. Et locus lūne in hora in qua ce-
cidit sperma est gradus ascēdētis in hora natiuitatis: et q̄
tēpus iclusum iter ascēdētē natiuitatis et lūne casus sper-
matis hora et locū lūne hora natiuitatis variationē quan-
dam recipit tres in vtero fetus moras distinctas uenerūt
p̄dictis t̄pibus mēsuratas maiore. sc̄dm mediā et miore. Ma-
ior. n. ducētoz. lxv. diez existit q̄ mēses. ix. et dies. is.
sūt. media ducētoz. lxv. diez existit que mēses. ix. sunt
et dies tres. Minor ducētoz. lvij. diez existēs mēses
viij. et dies. xviij. cōstituit. ¶ Et h̄s p̄mo segtur q̄ sc̄da
hora casus spermatis in matrice natiuitatis hora sc̄ditur
et contra. ¶ Segtur sc̄do q̄ septimi et octauū et vndeci-
mi mēsis partus p̄ter naturā existit: et per p̄is ifans uiue-
re non deberet. p̄s. ex quo talis part⁹ fit in fluxu sup̄ celesti
obuiat: qui ut notū est tanq; vlc agēs plus in causatū q̄
p̄icularia agentia influit. ¶ Astroz merito et si p̄cedens
sn̄ia forsan vā sit. ut p̄tholomcus vir tātus affirmat: tñ tam
agētis p̄icularis diuersitate: q̄ ēt materie fallacem illaz
inueniri sepe puto: posito enim q̄ codē instanti mulier san-
guinea ac robusta ex femine valde potēti cōcipiat: et debi-
lis flegmatica ex debili semie: cetera ponēdo paria: ad na-
tiuitatis vsq; tēpus sanguinea citius pariet cum materia
in ea obediēs sit magis p̄ticulare agēs fortius et vlc ut sup̄
pono. ¶ Itē p̄terea nōne natus in octauo: et si ut infra pa-
tebit sup̄acelēstis d̄ric influxus aliqñ uiuit. ut Arist. in
de hystoriz aialū y. Et quo bene segtur q̄ si p̄cedens
regula astroz merito vera sit rōne p̄ticularis agentis: ac
materie: fallax repiri debet sepe. Sed ista deceptio in p̄-
posito nobis p̄dest n̄bil. Istā igit̄ dñis astrologis dimi-
tere melius puto. ¶ Dabēt igit̄ fm dños medicos qua-
liter et quot diebus fetus in vtero formet⁹: et in quot dieb⁹
moueat et tādem in quot ad lucez deueniat. ¶ Dabēt q̄s
fm astrologos diuersitatē more fetus in matrice qui ce-
lum suū ad effectū cōcurrere volētes omnē in fetus for-
matione: et ab instātī cōceptionis ad eius vsq; ortū aliter
et aliter per planetas cōcurrere volūt. ¶ In formatione
vō: et si vlc dominiū saturno attribuit fm variā dispōnē

materie planetas tñ ad talē actionem succurrere affirmāt. nam vt habitū est in 2ceptione mā sil adunā cōstāsq fiat opē: tal opatio saturno cuius friditate et siccitate materā coadunare: et coadunatā cōstātē facere ascribit: et hoc tādiū durat donec a calore matricis spmatis calor viuificatus in gñationis mām agere icipiat. Cōda operatio Joui cui est spūs viuificare hoiez ascribit. nam Juppiter qñ lunās pater et bimologia: tūc n. spūs gignitiuus in spmate exñs viuificat: ac formādi mēbra vigorē recipit: et tūc mā spūmificādo digōnē qñdā efficit vel recipit. C De inde mars cuius calitate et siccitate est vtutē mēbroz in formatiūa fortificare mām illā isluit: vñ tūc tres vesice p trib pncipalibz creandis mēbris generant. Et hōz trium opatio vsqz pdurat quo mā pro vmbilico: ac secūdina generationis disponit: qui in sex aut in. vii. cōiter diebz finitur. Et ad h vsqz tps a mīce adhuc petit nihil. C Deiceps sol in mām illā talr isluit: vt 2ceptiā fē ad 2ceptio nis locū mām talē: ac tantā attrahere possit q ad pncipaliū mēbroz augmētationē sufficiat: et inde aiata fieri possit: qd i triū dierū spacio finit et pificit. C Veneri aut opationē gñtā ascribit: cui est liniādiac exteriora quedā mēbra formādi vtutē isluere: et tūc mā fm eius etherogeneitatem: vt varia mēbra ide fiat disponit: et talis opatio circa dies. ix. tota cōplet. C Mercurius deinde oculos aures nares et vocis instrūta pcreādi vtutē isluit: et tūc caput: et in eo pēta creantē sensus organa disponit et caput ab hūmeris sepat: et oia i. x. diez spacio fiūt. C Luna humiditātū dñā postea vtutē talē isluit: vt ad 2ceptionis locū humiditas tāta trahi possit q mēbra oia formā debita recipiant: hui opē fē pfecte cōplet: qd in his diebz spacio fit cōiter. Et hoc est tps qd ab seīs isfusione ad cōpletā vsqz fetus formā talr planetis ascribit: vt i diuersis astrologoz libris sparsim recollegi. C Acasū tñ spmatis in mīce: vt dñā est vsqz ad lucē fē? dueniat planetaz isfluz alr a p pectate Astrologi cuiuslibz pductioni rei cui cōplemētū p mēses durat: aut est mēsis cuiqz planete vni a saturno pncipatū faciētes dñiū attribuit: et si rei illi pductio pdu cet diutius a saturno: itēz ichoādo ad planetas alios successiue trāseūt ordiate: nisi n. mā ex qua embrio gñat coagulata cōstaret eius ppter fluxibilitatē gñatio fieret nulla. Cūqz saturni friditate sua: ac siccitate talē sit coagulare mām cōstātē facere ac nālē et vegetatiūa isfundere pmi mēsis dñiū eidē attribuit: cū in mā illa: bec in mēse illo p fieri noscunt. C Coagulata et coadunata mā a Joue cuius est spūs viuificare oēs gignitiuos spūs formādi mēbra vigorē recepit: et ab h Joui mēsis scōs ascribit. C Terri vo marti qui tria pncipalia mēbra sua calitate formādo caput ab ceteris sepat: brachia qz et crura plasmādo ea diuidit ab iūicē vtutē vitali i eis adhuc exīte nulla: vt phisici voluerūt plūm. C Dec n. pfectio cordi a sole in co isflui voluit: et sic tūc cor mēbris ceteris vitā isfluit ea de cā tūc mouet embrio ac sentit: et p h soli mēsis qñr attribuitur. C In gñto aut q in mēbris exterioribz lineatiōes vneris vtutē pficiunt quedā: ac ē exteriora mēbra formātur: puta nares os virilia muliebria pedes: ac digitorū separatio. Septi aut mēsis mercurio dñiūz dat q sua vtute vocis instrumēta supcilia et oculos fabricās capillos et vngues crescere facit. C In septio aut tal opatio a luna cōplet que humiditate sua vacuitates replet oēs: et tūc fetus pfecte cōplet est. C Et ex his dñis tanqz ex fundamēto qñ in octauo mēse nō viuāt causam reddere conati sunt. Supponētes q planetaz qdam vite fm ambas qñitates amican. vt venus Juppiter tē. Quidā fm vnā tātu: vt luna mars tē. Et qdā fz ambas vite pñant: vt saturnus. Jo an. cū in octauo mēse ex fundamēto pñabito ad dñiūz reuertat vite fm ambas qñitates pñas natū interficiat: et p

hoc rōne talis isfluxus octauū mēsis nō viuūt. Si tñ fē? rā dicat fortis vtutis fuerit matre exīte robusta teste pbo in de hystozys aiāliū octauo: si septio mēse ad lucē puenit viuēt. In egypto. n. ingt mulieres viragico sunt: ac robuste h sepissime ptingit. C In nono aut mēse Juppiter itēz dñat qui fm qñitates ambas amic vite fetus viuificat ei: atqz pncipia vite fouēdo vitalē vtutēz adauget: p qd part ille supcelestis isfluxus merito nālissimū existit. C Mars vo vite fm qñitate vnā amic in mēse decimo pēst: et sic i eo ob h natū viuere ptingit iterdū. C Sol i. xi. regnās vitaz nato pstat: et sic in eo nat viuūt vt plūmū: q si in. xii. mēse fetū nasci possit: forsan hoc ab auctoribz pñ gissem: tñ repi nunqz: sed si sic cēt supcelestis isfluz rōne viuēret: cū tūc venus amica vite dñiū resumpserit. C De septimo aut mēse in quo part fit notabilr: dñ q luna vite rōne humiditatis: ac lumis: qd a sole recipit amica. nā q hoc fruct maturat. creticoz tertio. C Et ob hāc cām plenilunū noctes caliores existūt. metazo p. 2. Lū g fē? vt habitū est in septimo pfect fit sibi luna pp assignatas cās nō inimicāte ad ortū si venerit viuēt: et hāc ob cām pñm illū nālē fore cōptū est. C Aui. aut et alij vt medici loquētes de his talē rōne sensuale assignāt. Nā vt statū dñā est fē? in septio pfecte cōplet est: et tūc aures fuerit nascit et viuūt. Si aut vtutis impotētia: aut cotilidonū resistētia nasci nō possit maxime debilitat: quare si cū in octauo nasci cōtingit ei veluti q laborē fz aggredit a p nōdū releuatus accidit et sic tñ in scō illo motu debilitat a fatiga prima releuat nōdū vt nat viuere non possit. Et rōne eadez in decimo nō posse viuere natū argueres. p. 3. g fm medicos qñ in octauo nat nō viuāt. In septio vo sic. q si hāc cum astrologoz rōne diū peris quesiti pfectā cāz hēbis. Et per hoc buic caplo finē impono.

C De signis impgnationis masculinitatis causis: et signis geminoz: et desup impgnationis causa. CAP. XXXI. Valiter 2ceptio embrionis gñatio et impgnatio fiat: in cā pcedēti tibi satis dclasse puto: nūc aut mulierē pñatēz p pñia signa cognoscas opz. quoz quedā viri: quedā mulieris ex pte se tenēt. C Dū gvir spmata ambo sil emit: et ac sugi virgāz pñserit eamqz sicca et mūdā abstrahi mulierē 2cepisse tunc signū est. Mulier aut sperma: si sil puenisse pcpit in cuius actu delectationem cōsecuta est grandē: ac matricis collū suctionis: ppter auiditatē sicca manserit sic: q spmatis egressum sit nihil: et accidit mulieri pigritia et tarditas ad somnuz: os quoqz corrugariac cum quadā delectatione pstringi pcpit parū atqz dolo rem quedā iter vmbilicū et femur: ppter matricē que se tūc sup spma recolligit pñentiat: ac huius ex causa puulus qdā horroz tūc ipsam dephēdat: mulierē hāc 2cepisse dubites nequāqz: et hec coeūdi ex pte act se tenēt. C In pñocessu vo mulier coitū abhorret: vel vt veri coitū tā auide seu ardēter vt pus non appetit: q si cocat puulus qdā dolo eā sub vmbilico dephēdit: nec spma tūc emittit: cuz q nauseat iterdū. Mēstrua solito tpe nō effluant: cui ex cā strigo scorthomia: ac oculoz tenebrositas eā inuadit sepe, pulsus ac cordis tremor. Nausea abboiatio: ac psepe malarū mēz ad stōz defluctū vomit. C Post vo mēsem appetit corrupt: eā dephēdit sepissime eaz color vt plū mutaf. pāni: et alie cutis ifectiones sup faciē: ac in alyz pibus corpis nōnunqz inasunt. mollificānt palpebre. pñdant oculi. minorant pupille: ac diūctiua augmētā: p qd eaz aspect tunc feror fit sepe: et qd a me vifum est sepe ex impgnatione docti: et anchaz dolores sedant iterdū: qñqz parit redeūt. C Ad qñtū vsqz mēsem cū fē? notabili cibo nō egeat accidentia talia vt plurimum fixa manent: et ad

De egritudinibus

partum vsq; deinde minorando pcedunt.

C Hippocras vō auctoresq; alij plimi p expimēta pgnātes mulierē cognoscere nos edocēt. Et pmi qdē Aui. idubitatū asserit: vt mcllis. 3. y. cū trides pluuiālis aq mulier si assueta in potu cibata cū it dormitū sumat: ea. n. si pgnās sit tortione in vētre sentiet cū pūctōe: alias mīme t h' rō. nā matrx plena fetu itestina cōpressa t3: cui' eā vctofitas ex aq illa genita detinet: t in vētre tortione cū pūctōe causat. **C** Scōz mulier ieiuna pānis bñ tegat sic vt aro: matū odor ad nares puenire nequat: deīn p embotuz sus: fumiget: q; si odorē senserit pgnās nequaq; erit. **C** De al lei quoq; suppone: ac aristologie pulueris cū melle mixti iudiciū idē sit. nā si illoz sapor in ore sentit pgnans mīme erit. **C** Expimētū aliud tā ad impgnationē q; ad masculi nitatē cognoscēdā. Urinā mulieris in vase bñ mundo re: collige: qd obturatū talr ne spiret in vmbra recōde p tres dies nāles: deīn eā p petiā lini mūdissimā colla: q; si in ea alialiavelut pediculi inuēta sint mulierē pgnātē esse sciet: t vbi ea rubea fuerit masculū. alba vō femināz denūciat. **C** Aliud. R. ynā acū terfam t politā t pone in vinā mulie ris: t serua per noctez in vns pelui enea. t mane vide: si est pgnās: acus est maculata maculis subrubels: si vō non est pgnās acus facta est nigra t eruginosa.

C De pgnantiū vzinis alioz dicta referā esto p eas sup im pgnationē nihil argui possit nisi scripta signa bñ tibi no tonda sint. **C** Primū mēstruis ppris ordiate fluētib' im pgnatio vā fit: molle nōnunq;. **C** Scōz aī mēsez 3° i mo la sepissime manifestus mot' i matrice sentit. In vā imp gnatione nequaq;. **C** Tertiu. i mola veloci' vctē igros: lat: imo i nō pceptibili fere tpe: vt in duab' B anno vidi: q in vno qst tpe pisse in mēse. vi. ābe exonerate sunt. **C** 4ª alr fer' suo dūenietū tpe mouet q; mola. Ipse. n. de latere in lat' motuz facit sepissime: mola vō sine cōpressionē seu mulieris motu raro. **C** 5ª qñcūq; impssio violēta i mola cū manu fit mouet: t amota manu locū ad pstinū redit: se tus aut qñq; ex cōpressionē tali mouet: qñq; vō minime. **C** 6ª durior vctē t tractabil' min' in mola q; in pgnante existit semp. **C** 7ª pgnans q; molata mouet agili' multo. **C** 8^a in mola esto vctē tūmēs fiat: māmille nō tñ semp. molēcūt. n. ac gracillanti: cui' opposituz in pgnate ptingit. **C** 9ª māmille man' atq; pedes molles icōueniētē i mola tā sūt: in pgnate nequaq;. **C** Decimū pgnās mēsem. xi. si ptrāsit: molata vō ad qrtū vsq; annuz: t vltra sepe venit. **C** Quis itaq; nisi eguocē argui possit nihil: Trouantuli tñ in istis ptib' ex vzinis impgnationē nō mō cognoscere affirmāt se: vep: t si mlier pceptat ynq; ac natoz nūmē: maritum aliū an hūerit: p atq; m' viuat ne: t plima talia: pp qd boies talr in fatuāt vt a remotissimis ptib' non cre dēda ad eos copia ptinge pfluat. **C** Sz his missis trouātū lis ad ppositū redeūdo: ego ipe nihil ex vzia sup impgna tionē posse pcludi certe qd pñadere volui nūq;. Pzio nō rōne p tēti: p ipm. n. sup mēbroz dispōnē ob B iudica: mus: q; supfluitates a mēbroz nutrimēto refecate p ve nas ad epar resuāt: t ad renes cū sanguinis aqfitate pue niētes in vesica vzie cōmifcent: t sic oli pboz solers ige niū ex B sup mēbroz dispōnē arguit. Ser' n. ad eē venas exis quō in vzia p venas ad mulieris epar p tēta mādā bit: Scis eteni q; i pleuresi atq; egritudib' q ad eē venas sunt iudicari qd certi nō pōt: vñ vicibus aliquot i suba colore ac p tētis vzinā in pleuresi ipsaz laudabilē pspexi: t tñ bon' hō ad mortē velociter tēdebat. Si q p tēti rōne indicari de impgnatiōe certi pōt nihil: quō ex colore aut suba illō facias. **C** Mala p tēca in stō epate renib' alio ne mulieris i mēbro pncipali seu nobili exis dispositio i ca loze in colore suba ac p tēto vzinam multimode variat. Lūq; a talib' dispōnib' mulier raro inuēnis sit: esto ad B

de vris pgnatiū p auctores deā vā sint iudiciū tuū ea pue tet ac fallax efficiet. **C** Vep q; mlier ipregnata ab esse p diuertit mltū: ac i ei' corpe varie dispōnes ex impgnatōe nascunt. q; rōne mutat ē vzia: Antiqui eguocātes tñ sup impgnationē eā qd significare voluerūt. Et p B. A. impgnatōis i pñ: eā citrinā fore: ac ad albedinē declinātē quādā ait: i cui' mediū cotū qst carmiatū residet. **C** Uri nam qz pure sube: q; subtilis sup cunis supficie valde nu bes quedā pmanet impgnationes significare ēt asserit: t maxie si ascēdētia t descēdētia in ea athomosa corpuscu la quedā perrauerit. **C** Refert t itē q; vzināli moto vzi na si turbat impgnatōis finē denotat. **C** Si vō nō pñ: t qz in fine rubedo: vbi i pñ: subalbedo erat appet. **C** Alij dicūt q; vzia impgnatiū trib' pñis mētib' sanguinea exi stens in se qst mltas quasda nebulas: t alba hypostasis p tnet. In qrtō vō t vltra mēse ad cereū t viridē colorez tēdit: t hypostasis in pñis q alba erat paulatī tpe pceden te liuet ac gradati igrosat magis. Reddere rōne p dcoz cū eguocātia illa sint signa nos plima decipiētia B i loco suspēdeo. Nā ex eisde sup artheticaz: vt p3: als atq; super egritudies plimas significare pōt. Si tñ vzia sic circūstā tionata cū pdictis signis affuerit de impgnatiōe tūc iudi cabis certū. **C** Pgnatis pulsus in pñ: fortis ac magn' erit. vt p tātūmus inuere vñ. Sed vñs finem pñis velox atq; spissus repit: vt ex philareti dictis elicitur.

C Verum esto adhuc de impgnatione certissimus sis: nisi pgnatē masculū aut feminā cōcepisse certifices: fecerit ni bil: vt verax in hoc sis: viri dispō tibi p cōsiderāda est: dei cept vō mulieris. **C** Vir. n. habitudis bone robusti cor pozis amplaz venaz: testū magnoz: cuius dexter ab ado leſcentia vsq; maior fuerit p tne: ac qui multi t calidi se mis existit ardētē ad vncrē incitātis q; in aqua posituz rotūdā fundū atq; petit: t etiā qui in adoleſcentia festine polluerit: cū quo coitu debilitat nūq; masculinabit is ex se semp. Et co certius si in actu coit' testē sinistrū stric te ligatū teneat: dextrū vō solutū: sic vt ab eo solū spma decidat. **C** Femia vō que bone fuerit habitudis venaz apparētū t gaudētis aspect'. Cuius mēstrua digesta sint t nō cruda que mēse in quolibet ordiate pfluūt: t a qb' in quarta purificata manet: ea ex se masculinans semp erit. Et sic ex dictis tam mulierē q; masculinātē etiam virum ex se cognoscēs: vnde talis cōsideratio vt mulierē ex ma sculo seu feminā pgnatē esse scias cū describēdis statis signis putilis tibi erit valde. **C** Attēde q; mulier imp gnata masculo colorata magis ac mediocris faciei semp leta quoq; agilis leuis t appetitus sanioris: cuius quo pgnā tiū accitā in ea minora erūt valde: q; stās seorsum vo cēt dextrū pedē mouet: oculus quoq; dexter letus magis ac mot' faciliōis existit ei' vctē rotūdā: t cuius māmille crescere incipiunt dextra superauget plus: cuius papilla bene colorata est: t ab ea lac effluet. Primo q; si sup spe culū: aut politū corpus aliquot soli exposituz mulgeat in granulis margaritis: aut argēto vino similib' rotūdatur: t si sup aquā: aut vzinā p pñā multum fuerit perpēdi culariter fundū petit: pondus ac grauedo in dextro late re sentit plus: in quo ēt fer' plimuz mouet se. Pulsus aut mulieris dexter plen' magis sinistro sentit. Urina vero vt pdictum est impregnationem tibi demonstraerit: ex illa masculum arguas: cuius fundo athomose ille resolu tiones residēbunt: que modicum post tempozis coagulā tur t conglobantur. nam in quo calor dominat suo in vbi situatione: t talis cōglobatio potētā caloriz ac vigorem arguit qui in pgnata masculo viger maxime. Quiz istoz mulier si filiā cōceperit opposituz erit. **C** De gemioz si gnis certi quicq; hñ nō pōt: vep: si ples nascitur fer' am plus fuerint siue ex vno partu siue ex plurib' fm doctri

nā An. zi. terty. de causis geminorū: ac ēt bibikil. cap. de
 pceptu cognoscit si nati venā vmbilicalē aspexeris: quot
 enī ruge seu nodi in ea fuerūt tot itez fetus mulier concipi-
 erit: si nulla nullū. q. si ruga: vna ab alia distās multū
 fuerit: iter illos fetus nascituros tps lōgū erit: si ppinq
 breue. Item ruge nigre seu rubee masculos et albe femi-
 nas significāt. Et oīa hec fore vera ego tpe meo expētia
 cōprobauī. ¶ Semini tū et plures sup impgnatiōes gigni
 pnt. nā mulier robusta repit sepe que esto impregnata sit
 ad mēses vsq aliquot sine nocumēto ordiate mēstruat: et
 in tali sup ipregnatio fit facile que vsq ad tps maturatio-
 nis fetū defert sepe. ¶ Repit et mulier debilis: cui ma-
 trix pp aniditate maximā attrahendi virile spmā in actu
 coit apit: et in hac quoq supipregnatiōes fieri eēt possibi-
 le: ad maturationis tamen tēpus fetus talis puenit nun-
 quā. Et hec de signis impregnatiōis et masculinitatis quo-
 que geminorum causis et signis: et consequenter de super-
 impregnationis causa.

¶ De causis molle significationibus ac cura.

CAPITVLVM.

XXXII.

Pregnās mulier in ptingu ca: cognoscēda qū-
 ter sit te p plima signa docui: quoz ex his sup
 aliā mulieris ppriā egritudine quā molaz ap-
 pellamus equocāt aliqua. vt talē ergo equiuo-
 cationē cuitare scias d molla ipsa dictio fiat o: q sumpta
 pprie aliud est nīl q impregnatio mēdosa: q si ad ptuz
 vnq veniat carnis iformis frustuli pūritio sit. Unde h
 terminus mola a molon grece qd latie rotūdū sonat origi-
 nem forsan traxit: cum carnis illud frustulum ad rotun-
 ditatem declinet quandam: verius tamen ab lingua pfi-
 ca illud nomen deriuatum puto. nam moli persice vt in
 quibusdā antiquis synonymis iueni idē latine qd infor-
 mis carnis frustuli pūritio sonat.

¶ Sed missa nominis deriuatiōe ad ei cas detenio. Mo-
 la. n. ex plimo sanguie mēstruo mediantē mīcis calitate
 nōnūq generat: nā mēstru ille sanguis ex actōe supflue
 mīcis caliditatis iterdū dēfat: et carnis formā recipit:
 ex q tūc ipregnatio mēdosa fit: quā vt patebit vere ipre-
 gnatiōis accidētia sequunt plurima: et talis dispō mola p-
 prie nūcupat. ¶ Sit et alr: nonnullē. n. mulieres in spma
 te abūdāt plimo: q sine pcurfu virilis semis i actu coi-
 tus ppriū spmā ad matricē trahit: qd mēstruali ibidē re-
 pre materie cōmīscet: sup quā matricē tūc colligit: et cali-
 tate in eā agit: pp qd cōdēfat et carnis formā recipit. ¶ A
 mīrice qd occasiōata virile spmā aplexū iterdū mē
 struali cōmīscet: i quā nō vntē iformatiua: q: ea tunc ca-
 ret: s; calitate eltrari potius agit: ex cui actōe mē dēfata
 formam recipiat et mola ide gnat. ¶ In sup pp virilis se-
 mis debilitatē aut mēstrui rebellitatē seu vtriusq ipotē-
 tiā in būana spē mōstra gnāt sepe. Facit. n. nā de possibi-
 lib? sp qd meli? est. nōnē ēt pstellatiōis ac dispōis mate-
 rie cū fetu sit frustū carnis seu aliud qdā i apulia gene-
 rari ab icolis narratū mibi fuit vt bufo vl? pisse aliud. nā
 tūc virile semē i puriore mēstrui ptē agēs in ea formā bu-
 manā iducit et sui in supflūū mē corrupte actiōem conti-
 nuans pfectiori q pōt forma eā iformat. Et h mō ex mā
 illa ad recipiēdū būanā formā indisposita cuz fetu bufo
 aut pisse venenosus qdā aīal gnat: cui? venenositate fe-
 tus ipse in mīrice ificit sepe ac morit. ¶ Sreqnti? tū cū fetu
 ipso nascit sil? in cui? exitu ipz momordet interdū ex q ve-
 nenoso morsu ifelix fer? morit itat. ¶ Ex debilitate in-
 sup calitatis spmatis ac mīcis plerūq accidit vt mā illa
 mēstrualis retēta nō dēfer: s; pp subiliatōes i aquosita-
 tē ac vētū puerat potius: qre maiore q antea tūc locuz
 occupās timescere vētrē facit: et dispōnē hāc mīcis mo-
 la pssr appellare pfluciuus: esto iproprie tū: cuz in fine

propriedicte mole in forma carnis frustuli si parturitio
 fiat vt dictum est cōsequatur. Ex quibus omnibus taz p-
 pzie q improprie mole causa pater.

¶ Amodo signa ponēda sunt et ea pmo in qbus cum vera
 ipregnatiōe equocat. nā mēstrua retinet. augmentat ven-
 ter. mor? in ea fit. māmille crescit. vrtigo scorbomia: ocul-
 loz tenebrositas: plūs et tremor cordis: nausea. abhomi-
 natio. materiez malaz vomit? et appetit? corruptio sepe
 accidit. In colore molate mutant pāni ac alie cutis infe-
 ctiones eis inascitur: plerūq mollificant palpebre: oculi
 pfundat pupille mīozant et pūctiua augmētāt feror ca-
 rū aliqū aspect? fit. ¶ Expimēta pterea ad ipregnatiōes
 verā cognoscēda enarrata sup? sup molā significāt non
 min? et piter de plū ac vria fit. Quid mīz q si i tot signo-
 rū equocatiōe medici decipiant plūm et ex sapiētiōib? q
 dā. ea de eā distiguētia ifrascripta signa bñ tibi notanda
 sunt. ¶ Primū mēstruis ppriis ordinate fluētibus im-
 pregnatio vera fit: mola nōnūq. ¶ Secūdū ante mēsez
 tertiū in mola sepissime manifestus mor? in matrice sen-
 tif. In vera ipregnatiōe nequaquā. ¶ Tertiū in mola ve-
 loci? vēter igrossat: imo in nō pceptibili fere tpe vt i qua-
 bus hoc āno vidi que in vno quasi tpe pasce in mense. vi.
 ambe exonerate sunt. ¶ Quartū aliter fetus suo conue-
 niēti tpe mouet q mola. Ipse. n. de latere i latus motum
 facit sepissime. Mola vō sine compressionē seu mulieris
 motu raro. ¶ Quintū qñcūq impssio violēta in mola cuz
 manu fit mouet: et amota manu locū ad pstinū redit. fer?
 aut qñq ex pssioe tali mouet: qñq vō mīme. ¶ Sextū
 durior vēter et tractabilis min? in mola q in pgnate exi-
 stit semp. ¶ Septimū pgnās q mola mouet agili? mī-
 to. ¶ Octauū i mola esto vēter tumēs fiat: māmille non
 tū semp molefcit. n. ac gracillat? cui? oppositū in pgnate
 ptingit. ¶ Nonū maxille man? atq: pedes molles pueniē-
 ter i molata fiūt: i pgnate nequaquā. ¶ Decimū pgnās mē-
 sem. xi. nō pstrāst: molata vō ad qrtū vsq annū et vltra se-
 pe venit. ¶ Signa ista oīa ppe et nō ppe mole cōia sūt: tū
 fm magis et min? pueniūt: nā iproprie eā mola grauedo
 maior et duricies q i alijs existit. Et tā i aquosa qd q i vē-
 tosa esto tumor sit. in vētosa tū maior fit. Itē ventosa mo-
 la subito recedit iterdū: et deinde redit: qñq ēt i vna aliqū
 in alia mīcis pte sētit: et cū dolore qppe sepe puenit. Lar-
 nosa at et hūoral? i eodē semp loco pmanet illa cū rugitur:
 h cū gete. ¶ Et q mīcis molā ydropē nōnulli yetez ap-
 pellāt vt hec duo disticte cōscias. ¶ Nō q ad certū vsq
 tps vētris duricies i vā mola quā i ydropē existit maior:
 in vētosa tū i aquosa mīoz. Uez iter tympanitē et vētosā
 magis ē pueniētia: s; i tympanitē vēter resonat magis. naz
 vētositas i mola reclusa mag? et stricta int? manet. ¶ In
 ydropē pterea pedes iflant i mola rarissime: imo minorā-
 tur vtplm. ¶ Ex qd oib? iter ipregnatiōes verā et molaz:
 ac iter carnosaz molā hūoralē ac vētosaz: et iter molā ab-
 solute et ydropem distiguētia signa patēt. ¶ Pronostica.
 oīs mola tā breuis q lōgi tps curā recipit diffictet: plū-
 mī pterea medicorū sup eā ipregnate veraz tot equocatiā
 signa verum aborsum timētes partus naturalis tempus
 expectant. Ea de causa que in principio forsan curaz rece-
 pisset facile: tunc cuz difficultate maxima curatur. ¶ Et
 inter molas carnosaz curatur diffictius humorosa postea
 et ventosa deinceps. ¶ Ex quibus omnibus primo patet
 q que suo pncipio appropinquat magis paria vbi sint ce-
 tera difficultate curat? cum minori. ¶ Pz secūdo q si in-
 ter istas distiguētia signa bene notaueris quā in eis pro-
 nosticare habcas scies facile: vcz carnosaz ad partū vsq
 si venerit maximis cū angustijs ac doloribus illud fiet: et
 intētorib? qdē multo q in alijs aliq.

¶ Nūcad curā trāscūdo in ppria mola sex rez nō nāliuz

De egritudinibus

regimē calm et humidū ordinādū tibi est: de ide vbi flo-
bortomia op^o sit de saphenis siēda est. **¶** Mater erici vō di-
gestio et ipsi^o cuatio put in caplo de mēstruo^o retentione
flaticē hūiditatis pueniētis supra te docui. **¶** Vis ordia
te et fm exigētā pactis ad localia veniēdo plūnos p dies
encatasmata seu balneūz tale sero et mane stō vacuo fien-
da: qd^o B. bismal. cū radicib^o. M. vi. malue. bza^o.c. vrsine:
pitariē: camomille: mellilori añ. M. y. fenugreci. et se. lini
añ. lib. y. aquassent et decoctōe facta in ea mulier encatis-
met seu balneet. Sacculū ex reb^o illis sup femur tenēdo
ptinue. **¶** Cū egressa fuerit añ et retro ex tali vnguētō sta-
tim inungat: qd^o B. olei amigdal. dulciū. 3. i. f. olei de lilio
piguedis galline: mucillagi. se. lini et fenugre. añ. 3. f. cere
al. pap. et fiat vnguētū. **¶** Uneriōe facta bolū vnum pfe-
ctiōis ifrascripte sumat. B. ciamomi. 3. y. cassie lignee: ari-
stolo. lon. corticis: cassie fistu. añ. 3. i. f. assari lace se. ruthe
siluestris fructus saune croci añ. 3. f. zuccari lib. f. dissol-
uat zuccaz cū sic. rozis marini residētia scā: et pfectōes in
moisellis p^oficē. cui^o bolus vñ^o de^o vini ifusiōis assari post
bibēdo pap. **¶** Uel facias sic. B. vitellū vñ^o oui recētis
aut duos quos bene agita: cui postea adde pap. boni vini
subtilis: et de puluere cū q^o pfectio pdicta pscripta fit pap.
addēdo zuccari et totū vna bulitiōe buliat qd^o calz exēu-
ti ab encatasmate mulieri tribue i potu. **¶** Preualeret tñ
in B casu si ex ifrascriptis pillis a. 3. i. vscq. ad. y. loco cōse-
ctiōis mulier assumat post vinū vt supra bibēdo. nā pp
amaritudinē pluez i pillaz forma trāsglutient melius.
Acci. g. nigelle aristo. ro. diptai se. nastur. agrestis: fructus
saune: serapini se. rute: armoiaci: rubee tinctoz: mirre. ca-
stoei añ. 3. i. cū succo siluestris raffani pillas p^oficē. **¶** Uel
b^o succi seu rozisina. rute aut polilitrici. 3. y. pillaz loco tri-
bue. **¶** Vis factis nascale illud qd^o ptinue dferat iponat.
B. aspalti: boracio: casto. cetau. maioris diptai ellebori al.
galbati: gētiane: opoponacis: saune serapini: scamōe añ. 3.
f. puluis ex his fiat vel saltē cū succo porri oia ifumul ma-
larenē et cū petia rara appētūz coye nascale fiat. **¶** Et idē
cū croco succo porri aut lana succida fieri pōt: qd^o ē i casu
illo mirabile. **¶** Ualet et cū vngula asini seu eq suffumi-
gatio ac cū reb^o pscripti nascalis aquassat ad B ppositus
faciētia supra in curatōe retētōis mēstruo^o repies mltā:
3. pauca q^o dicta sunt i cura mole a pprietate pueniunt
magis. nā si pscripta diligēter obseruata sunt: rebell^o mo-
la illa erit: q^o curatōes nō recipiat: imo curabit p aliū phy-
sicū nunq. Et hce cura tā būozalis q^o carnosē mole pue-
niunt. **¶** In vōsofa aut ad calm et sicū rez sex nō nāliuz
regimē declinet facias. Purgatōes quoq^o et flōmiam vbi
op^o sit fm humoz exigētā facito. **¶** Demū enchatisma
seu balneū: vt supra fiat. Pro quo tñ calamētū pullegiū:
folia lauri: absinthiū sicci: anisuz maratū: ciminū et silia
vōsofitatē carminātia adiunge: et sacculū pscriptū ipletū
reb^o dū in balneo seu enchatismate sedet super femur te-
neat ptinue. **¶** Egrediēte vō ifrascripte pfectiōis cū vō
subtili optimo ifusiōis assari bolū vñū dabis. B. spērū
diacurcume spērū diacimini añ. 3. y. zuccari al. lib. f. zuc-
cap: cū succo rute facta residētia dissoluedū tibi erit: et cō-
fectionē ide p bolos facito. **¶** Uel fac sic. Accipe pscioz
nucleos. xx. nūero: quos bñ pista cū qb^o vitellū oui recen-
tis aut duos bñ agitados pone de puluere: galāge: ciamo-
mi: pipis lōgi: 3. 3. i. gariofoli croci: et nucis mus. addēdo p
libito: zuccaz q^o et boni vini q^o tū vis totū sic mixtū vna
bulitiōe sic buliat q^o calz mulier i potu sumat: qz i B casu
nihil supra. **¶** Ueter aut tot^o ex carminātib^o vōsofitatē
inungēdus est. Et de cōpetētib^o oleū de lilio cōpositū est
in B casu p^omū. **¶** Saccellatōes ex milio et sale torrefacto
q^o maxie valēt: ac nascalia pscripta. **¶** Et qd^o supremū est
ex laudāo et mirra galie mus. et euforbio: suffumigatio per

emborū fiat. Cū his g^o deo duce mola ois curabit: mō cu-
rā recipe possit: et p^o cure ei^o B finē ipono.

¶ De causis et signis aborsus et de p^oseruatiōe ab eo et de
pregnantis regimine. **CAP. XXXIII.**

¶ Ausas ipregnatōes difficultates te ex pscripte
scire feci oēs: ac q^oliter amonēde sint: ipregna-
tā et mulierē p^o ppa signa cōg^oscas: et illud nō
mō: 3. verā ab ipgnatōe mēdosa cernere didi-
cisti. **¶** Restat g^o vt aborsus phibeas: alias scias
te fecisse nihil: illud g^o quo fieri debeat imp^osentia^o deo
adiutore describā. **¶** Aborsus itaq^o tā intrinsecā q^o extrin-
secā cāz h^ore pōt. Intrinsecā vō biptit. nā vna fetus et alia
m^oficis ex pte se tenet: ex pte qd^o fetus. nā cotilidones q^o
bus ip^o m^oficis alligat q^oq^o interiori ppter penuriā seu i-
dispōnē aut virilis semis impotentia debiles pcreātur: et
sic nō firmiter ligati abumpunt: facile aborsus inde fit.
¶ Pāniculi quoq^o q^obus iuoluit^o causis ex pmissis in ra-
dice debiles cū fuerit leni ex quadā cā corripunt: et i eis
ptenta hūiditas fluit: ppter qd^o matris debilitat: ac lubri-
ca fit: et aborsus psequit. **¶** Plurib^o quoq^o ex cāis in ma-
trice fet^o iterimif: a q^o humiditates virulēte cum egredi-
unt m^oficis expulsiuā virtutē stimulat: et aborsus faciūt.
¶ Ex pte vō matricis aborsus rōne cārum intrinsecarū
fit: cū mulier ipa extenuata sit multū: seu quouis mō alio
debilis. Et n. tali impgnata in statu genit^o fetus mām si-
bi tā p augmētō q^o gnādis mēbris regitā nō hñs abor-
sum facit. Oris quoq^o m^oficis amplitudo: hūiditas nimia
et aliaz q^olitatū imoderata discrasia: vōsofitas: vlcis: apo-
stema: ac m^oficis egritudines cetere aborsum efficere pos-
sunt. **¶** Plurime et egritudines impgnate mulieri supue-
niunt q^o cā abortiri faciūt: vt fluxus sanguis nimi^o: vnde
cūq^o emanat: ac vētris fluxus imoderat^o tenafinō: m^offis:
sternutatio assidua: et vlt^o passio ois q^o in corpore motōm
laboriosam ac fortez efficiat: ac egritudo acuta q^olibet seu
cronica q^o i muliere supflua extenuatōes iducit: ppter. n.
nutrimēti defectū fit aborsus nēcio. **¶** Extrinsecā vō cā
aborsus faciēs est velut casus: pausio: et cetera talia. Sex
itez rez nō nālium incōueniens approximatō vt aer ab
eq^olitate egresus vt in caliditate aut frigiditate. Nā frigi-
ditas excedēs fetū mortificat. Nimia aut caliditas frigi-
do aere euētatiōis cā fetū indigere facit qd^o exitum petit:
atq^o aborsus ide fit: et B in meridionalib^o regiōib^o sepe ac-
cidit. Horribilis seu fetēs pterea odor sepe aborsus puo-
cat. vñ si eq^o extincta candela olfecerit abortiet: et mulie-
res qdā Aris. de p^oib^o aialū. 3. **¶** Libi q^o et pot^o būozes
cū icōueniētes gnāt illō efficiūt frēq^onter: ac ianitio esu-
riētē fetū reddēs ac replō nimia modis plūmis suffocādo
marie ac vias opilādo. Immoderatū exercitiū et supyno
pede salt^o et retro p^ociue: qes at lōga: qz. f. sopit atq^o debi-
litat: pp qd^o supflue hūiditates ide gnāt: B efficit sepe: ac
sōn^o et vigilia vtrazq^o magis mō scā. Accētia vō aie imode-
rata vt ira grādis: ingēs timor assidua tristitia: iprouisum
gaudiū: supflu^o coit^o: et rerū q^o h^ore neq^ont desiderū idē
facit sepissime: et B in sumā aborsus cāc sūt q^o aliud nihil
q^o imaturi fet^o p^ouricio. **¶** Ex q^o segt q^o i aborsu demāti-
ua signa sūt nulla: pnostica vero oia post bñtur. Ante vō
ipregnatōes aborsus signa sūt mulier si ex cis sit q^o ei^o pp
nimia piguedinē aut hūiditatē supflua sibi nālē siccitatē
abortire pfuenerit seu q^o renes aut dorzuz debile nāl^o seu
accñtaliter beat: vel q^o ex egritudie aliq^o aut aie accñtib^o
seu quocūq^o aliter pter nāz extenuata sit nimia: q^o omnia
ex pregnātis relatu manifesta tibi sicut facile.

¶ Postquā vero mulier pregnās facta est vt aborsus per
signa cognoscas prenarrate egritudines attendēde tibi
sunt p^o p^oria signa cognosces. hec. n. si pfuenerātia fuerint
accidentia earum malicia seu nutrimenti subtractione

pangculū fetū interficiunt: aut vitū abortiri faciunt. Ex quo p3 q̄liter vitū aut mortui egritudines tales fer' abor-
tus denūciāt: d̄ q̄ certissimus esto si iā ante r̄ idurate mā
mille detumescāt: mollesq̄ fiāt. Immites r̄ sine miseri-
cordia dolores p̄gnāti si rapiāt. si rigor aut horripilatio
eā iterdū dep̄bēdat: doleatq̄ caput r̄ oculorū radices ma-
xime: q̄ si talia remissa satis fuerit aliquātulū tardiuscu-
lus aborsus erit: si itē valde cū q̄ mēstrua copiose obru-
pta sint: illico v̄tūz eum scito. ¶ Nō tñ q̄ ex imoderata
māmilla: idurātōe: r̄ p̄ter p̄gnātis nature cursū augmē-
tate sup̄ futūz aborsum arguere quoq̄ potes: vt nōnulli
iterptes voluerūt. nā ex eo fetus debilitatē arguit q̄ nu-
trimentū solito more imutare nō valet. vñ ad māmillas
decurrēs eas p̄ter nām auget. r̄ sic fet' debilitatē arguit:
r̄ aborsum futūz ex p̄stī. ¶ At fetū in vtero mortuū co-
gnosces: q̄ eius mor' nō p̄cipi' ampli' mulieris p̄fundā-
tur oculi. fusca corū albedo fit circa vmbilicū: dolor criv-
delissimus ad pectinē cātur: r̄ cū a fetu ipso mortuo infe-
riores ptes cōprimant. strāguria ac tenasimō accidit sepe
rigit: r̄ iterdū aures ac nariū extremitas: r̄ labia d̄migrā-
tur. tumescit facies: r̄ v̄ter esto nō detumescat molle fit
tñ: q̄ si v̄trē sup̄ latus p̄gnans dū iacet cū manu presse-
ris r̄ durā de latere i latus q̄ mouet p̄cipies: a q̄ sumē q̄b
an calin erat fr̄ idū iuenies: r̄ si fet' putrefact' sit ei anhe-
lit' olet multū: cū quo dieb' q̄tuo: aut vltra d̄ p̄tū mulier
laborauerit certior mltō fieres p̄scriptis attēti maxie.

¶ Dabes ḡ in summa aborsus r̄ mortui fet' cās r̄ signa: r̄
sic tua deiceps bis debitis adhibere regimē interest. Cir-
ca q̄d itēto hētū duplex. Prima p̄posse ne aborsus fiat
vt p̄hibeas: r̄ hec i p̄gnātis p̄feruatōe p̄tinebit. Secū-
da vbi de matris morte pp̄ quāuis cām timor esset sic vt
aborsus pp̄ hoc puocādus foret: aut pp̄ fetū mortuū cū
qb' r̄ q̄d illud fieri hēat vt scias. Prima itaq̄ p̄is capl'z
p̄tinebit. Secūda vō ad sequēs reseruatōe. ¶ Ut igr̄ ad
actū practicus vō ad sequēs reseruatōe. ¶ Ut igr̄ ad
cās aborsus p̄fuerit facile an imp̄gnatōez taliter elabo-
rādū est: vt eas ob cās imp̄gnata ampli' nō abortiat. Se-
cūdo vt ea ip̄gnata aborsus ne faciat p̄feruet. ¶ Quā-
tū ad p̄mū mulier q̄ pp̄ extenuatōez aut debilitatē abor-
tire p̄fuerit: cū debito sex rep̄ nō nālū regimē an imp̄-
gnatōez ip̄gnatā ac fortificāda erit. Os vō matricis ni-
miā. si pp̄ amplitudinē in cā fuerit: q̄liter coartādū: ac su-
p̄flue būiditates q̄l' cūandē sunt in cap': de cura difficul-
tatis ip̄gnatōis ab būiditate flegmatica pueniētis su-
pra te docui. ¶ De ficitate aut friditate aut calitate su-
p̄fluis: quāz ex cā fetus p̄ceptus debilitat' r̄ aborsus ide-
p̄segt supra in p̄p̄is capl'is curā iuenies. ¶ De multipli-
cata v̄tositate tāta. i. vt aborsus inde fit. in p̄mo caplo
ad B p̄positū faciētia dē sunt plurima: r̄ adhuc i p̄sentī
nōnulla describent. ¶ De vlcēribus apatibus fluxu san-
guis sup̄fluo alysq̄ m̄icis egritudinib' p̄p̄is capl'is ha-
buiſti curā supra. Et sic p3 q̄ p̄fuerit abortire mulier an
ip̄gnatōez: vt ampli' nō abortiat q̄l' regēda sit.

¶ Nūc at̄ supeſt vt ea ip̄gnata ab aborsu custodiāt: pp̄
q̄d aerē tēpatū inibitet: exercitiū: r̄ i p̄mis trib' mēfib' ma-
xime moderatū faciat. laborioſo. n. exercitio ligamēta cū
adhuc būilia sint rūpūnt facile. Sōms p̄terea sibi tpat'
puenit. ¶ V̄teris ēt quāz die būficiū vt hēat p̄curet q̄
vbi nā ad B rebellis fuerit clistere ex brodio pulli. cassia
plūne zuccari. r̄ oleo cōi fiat: aut p̄ os cassia seu mānā cū
brodio pulli diſolutā exhibe: vel ex his cū zuccaro bolū
deauratū p̄fice: q̄d adhuc delicatū erit. ¶ Et i trib' p̄mis
mēfib' ligamētoz pp̄ debilitatē medicinā laborioſaz ne
exhibeas cauē: vbi tñ flōmia op' esset basilicā cephalicā
nigrā aut salnatellā audacter icidere facias: s3 ab ide su-
pra cā fieri nō facias: fetui cū nutrimentū subripe exera-

bile esset tñ ac facile: tūc formatā māe pp̄ furiositate: aut
neccitas alia ad B vbi te p̄pelleret i 4. 5. 6. mēse secure ex
hiberi pōt. ¶ Circa aut̄ accidētia timor tristitia ac ira ab
ea alienēt oio: r̄ ip̄rouise q̄d igēs r̄ imoderatū gaudū idu-
ceret nūciē ei nūq̄: a coitu abstineat: r̄ i trib' p̄mis mē-
fib' potissime. Preciosos lapides supra se d̄ferat: r̄ maxie
saphir' iacētū corallū corniolā diamātē r̄ turchesiā: r̄ bi-
duo iter alios p̄ncipatū tenēt. ¶ Libaria ei' tēpata sint: r̄
acuta oia vitet: vt porz. alleū. cepe sinapis r̄ talia: vitet ēt
puocātia mēstrua oia: vt fascolos. cicera rubea: petrosilū
r̄ silia. Fruct' aut̄ tā q̄ in p̄ q̄ in z' mēse veniūt pōt vti tē-
pate. S3 q̄qd ardētē appetat i totū illud ei p̄hibēdum
nō erit: aborsus. n. ob B iurreret facile. Sūmope igr̄ ca-
uēdū erit comestibile q̄d hēri negt aut cū difficultate: ne
eis corā noieſt: r̄ sic cū rē q̄ difficulter hēri pōt appetitū cū
v̄bis stōantib' ea nomināda erūt: vt ab B i abhoiatiōez
v̄tiant si fieri p̄t: aut dicāt eā si cōderit piculū iurreret
grāde. Lū istl' igr̄ r̄ p̄silib' a tali p̄posito diuertēda erit.

¶ In p̄gnāte corrupte materie detinent p̄lūm q̄ ad stōm-
fluētes nausēā vomitū: ac appetitū cōruptū iducūt. Eaz
p̄terea sumi ad caput si ascēdūt scōthomiā v̄tiginē ac p̄si-
miles cerebri passiōes ḡnāt. Si ad cor pulsus tremorez
sepe ac sincopiz r̄ talia. v̄tē iterdū humores bi grauitate
sua ad tibias r̄ pedes descēdūt: r̄ eos m̄p̄ i modū tumefa-
ciūt. ¶ Ut igr̄ a talib' eā p̄ferues: de p̄fortatōe stōi p̄mo
sollicit' sis oz. Facias ḡ sic. R. olei de spica. 3. i. olei masti.
olei citoniorū an. 3. f. puluez. coral. ru. gar. mēte sicce: cala-
mi aromatici gallie mu. an. 3. f. Et vbi musci odorē nō ab-
horreret: adde gra. i. r̄ cū pauca cera yng' fiat: q̄ an pran-
diū stōus yngat: petiā calaz de sup̄ponēdo. ¶ Semp de
ide diā margaritonis fm An. 21. terty. in de regimē v̄l
p̄gnātis d̄scriptōe bolū vñ accipiat: aut ifraſcripte m̄p̄-
ture coclear vñū: q̄ R. p̄ferue ro. buglosse r̄ bozag. an. 3. f.
diā margaritonis. 3. iij. margaritarū. 3. y. fragmentoz la-
pidum p̄ciosoz. 3. i. coral. ru. 3. y. fiat mixtura: r̄ deaurē.

¶ Et q̄ aborsus i trib' p̄mis mēfib' vt igr̄ aboali filiū
fit a v̄tositate p̄lūmis i cibariis suis his sp̄b' v̄tere: q̄ R.
cinamomi electi. 3. i. gariofil. nucis mu. cardamo. an. 3. y.
s3 iſbe. 3. f. pipe. 3. i. croci. 3. f. fiat puluis q̄ v̄tāt. ¶ V̄tōſi-
tas at̄ vbi multiplicet sic vt aborsus timorē cātē diagalā
ga diatriō pipeon: diacimio ac p̄silib' p̄gnās vti dz: r̄ v̄-
ter ac ylia ex olo de lilio cōposito pungenda sunt. ¶ Ut
at̄ ad caput vaporū ascēsus p̄hibeat: fruct' stipticos vt pi-
ra coctana nespilla r̄ silia i sine past' ip̄ assumat: aut de co-
riādris p̄fec. seu diacitoniton: r̄ in B casu ab Anic. sinapis
laudat multū: r̄ breuiter icisina valēt oia: ea de re cū mo-
dico aceto r̄ p̄scriptis sp̄b' carnes sue p̄diēde erūt: co in
casu i ip̄saz salys si p̄mittas acetū: vñū aut̄ aut duo aq̄
vitis coclearia i ieiuno dare singularissimū adiuueni. Et i
B casu cibaria ei' poti' cē assa debēt: cū qb' odorifera ali-
qua semp m̄scēda sunt. In z' mēsa auellāc v̄tē aliq̄liter
pueniūt multū: vinū eaz sit rubcū claz odorifex lipba-
tum debite. ¶ Ad tibiaz aut̄ r̄ pedū iſlatōez remouēdā
coquant̄ caules in v̄io r̄ aceto: r̄ ex eis tibie ac pedes em-
plēnt. ¶ Uel chimolea cū aq̄ ferrarioz diſoluta aceti
paz addito. ¶ Uel acci. oleū ro. acetū r̄ chimolea: r̄ siml'
agita. ¶ Uel oleū ro. r̄ acetū sil. ¶ Alias ego sapiōis do-
cumēto papiz in aceto iſulaz sup̄positū: r̄ i duob' dieb' bo-
na mulier q̄ ambulare negbat curata est. ¶ Idē emplm
dragōee ex folys faceret. ¶ Aut fomētatio ex v̄io r̄ ace-
to decoctōis rasure cornu cerui. ¶ Si vō pp̄ renūm aut
dorsū debilitatē timueris aborsus: Validitas vbi d̄ſiet: q̄d
ex yria cōprehēdes ex ifraſcripto ynguētō renes leniter
pūgant: q̄d R. olei mirtilloz. 3. i. f. olei ros. olei masti. suc-
ci plāta. aut sempuine an. 3. f. puluez. boli ar. terre sigi. oz
dei cremati sandaloz. rubcoz. ros. rubeaz. acatie mirtil

De egritudinibus

lorum hypogstidos berb. añ. 3. f. cere paz. et fiat vnguentū cū quo postea aceti paz. incorporat. ¶ Uinctōe facta per dies aliquot cū it dormitū sup renes cerotū ifrascriptuz deferat: qd̄ B. mastici. 3. f. lauda. 3. iij. cere citrine. 3. y. bi storte: nucū cīssi hypogstidos acacie san. dra. terre sigil. ro. ru. boliarme. añ. 3. i. f. fiat cerotū sic qd̄ super corio pos sit extēdi addendo vbi opus esset pari olei mirtilloz vel terbetine vbi se tenere nō valeret. ¶ Si vō friditate do mināte illa debilitas affuerit vnguentū illud dimittat et p̄scripti loco ceroti B. ysa: qd̄ B. masti. 3. vi. lauda. 3. iij. f. cere citrie: colofonie picis: naual stora. calamite añ. 3. i. f. nucuz cīpessī: mēte galāge bistorte galie mus. thu. galba. gum. ara. mirre añ. 3. i. f. fiat cerotū addēdo vbi opus sit terbetine quātum sufficit. ¶ Cūq; sub aliquo ex cerotis istis puritū senserit amoneat: et illud ad dies aliquot ite rum deponat. In tali casu renes lapsoz p̄fortādo valent cerota ista mirabiliter vt sup̄ exptus. Et in hoc finit capi tulum de causis et signis aborsus et p̄seruatōe ab eodem et de ipsius impregnātis regimine.

De mō aborsum puocādi. CAP. XXXIII.

Vi timore matris aut fer. pp̄ mortē q; ex si gnis in caplo p̄cedēti descriptis cōprehendes facile aborsuz puocare necesse sit: fac put sta tum ordinate describā. ¶ Primo accipe vitis albe camomille aristolo. lon. pitarie saluie sa uine radicū felicis cipi añ. M. y. bismal. cū radicib. M. vi. fenugre. se. lini añ. lib. y. cōquassent: et decoctio fiat ex eis in qua facculus ex arthemisia et cimino ac resta plen⁹ bulliat: quē in encharismate sedēs mulier super femur te neat: et in eo p̄ libito moras faciat. ¶ Cūq; ab eo egrediet lectū itret: et añ. et retro ex vnguentū hoc vngat: qd̄ B. olei amigdalaz dulciū. 3. i. olei de lilio. mucillagi. altee mucil lagi. lini medule cruris vituli butiri sine sale añ. 3. f. cere albe paz. et fiat vnguentū. ¶ Uinctōe facta d̄ quouis co rū simpliciū aut cōpositoz q; describent cū lacte seu de coctōe se. lini aut sauiue seu cū lacte canis cū vino et mel le mixto q; p̄ncipatum in casu isto obtinet in potu tribue. ¶ Uel cū aliq; ex ifrascriptis decoctōib. quaz p̄ma. B. pulegy sauiue saluie saturegie. arthemisie. bethoīce. thi mi. iunipi añ. quartam partem. M. y. se. lini fenugreci añ. 3. f. añ. 3. y. ficū siccat numero. iij. decoctio ex his cū vīo diuretico fiat. ¶ Uel fac decoctōez ex aq; rute da/ etil. oleo de fenugre. addito: vel da illa cū succo berbene aq; frida mixto: q; is p̄ se aborsum puocat. ¶ Uel facias sic. B. origāi rute añ. M. f. ficū siccat numero. iij. fenugreci se. lini añ. 3. f. ex qb⁹ quassatis cū vino decoctionē facito. ¶ Uel aliter accipe arthemisie nasturtij pulegy: camedreos: cāomille saturegie añ. q̄rtā ptē. M. y. se. lini rubee tictoz añ. 3. f. ficū siccat numero. iij. ex qb⁹ quassatis: vt supra decoctio fiat. ¶ Simplicia in B casu valētia maxime q; cū quis ex p̄scriptis i potu sumi debet: sunt diptamus capillus ve. berbēa mēta. semen aneti. be tonica folia iunipi assa. sterus capraz. danc. mirra. radi ces narcisci. lupulus. saturegia. sauiū ruta. pulegium. thi mus. siselcos. sisimbriū. prasiū. cortices aut radices lauri armoniacū. cortices cassiē. bozaz. semē rute agrestis fel eq; aut tauri. cassia lignea. semē aut radices dragōtee. gū/ mi oliuaz. castoreū. gentiana. succus porri et cordumenū. Singulū. n. istoz cū aliq; ex d̄scriptis potabilib⁹ sumptū i B casu valet mirabilr. ¶ Ex his auctoz plurimi mixtio nes plures faciūt: iter q̄s aboali filius aliquas describit. ¶ Quaz p̄ma. B. asse. 3. f. rute sicce. 3. iij. mirre. 3. y. fiat puluis. ¶ Uel alr. B. aristolo. lon. gētiane baccarū lauri mir. costi. cassie lignee rubee tictoz cordume. pipis dipta mi añ. ptes equales fiat puluis. ¶ Uel facias sic. B. cina momi cordumeni sauiue añ. 3. y. f. mirre. 3. iij. ex his pul

uuis fiat. ¶ Alias ego. 3. i. vsq; ad. y. pillaz ifrascriptarū cūz. 3. y. vini calidi decoctōis se. iunipi potui tribui. q; B. diptāi mirre se. rute agrestis. bozaz castorei asse. armo niaci rubee tinctoz. croci. cassie lignee. cinamomi añ. 3. i. cū suc. rorismarini aut saturegie pille fiat. ¶ Uel facias sic. Acci. fruct⁹ sauiue. 3. y. f. rute sicce. se. rute siluestris añ. 3. iij. asse fetide rubee tictoz armōiaci añ. 3. i. cū succo rute pillulas p̄fice. Potes tñ ex his si libet pulueres facere: et cū aliq; ex p̄scriptis decoctōib⁹ exhibere. ¶ Uel da pul uerēcāroz radices lapaty et rute añ. ptes eq̄les. ¶ Uel accip. radicū aristolo. lon. 3. y. pipis mirre ana. 3. i. fiat pul uis. ¶ Uel medicamē vetule. ab auctorib⁹ tñ descriptū: cū quo me p̄te p̄gnātem sex mensū mortuū fetū statim abortire fecit: vt accipe vitellos duos onoz: et cū modico vini pulueris cimini rute et aneti paz. bulliat: et calidū in potu tribue. ¶ Nō tñ q; in istis mixtōib⁹: et in q̄buscūq; alijs bonū est vt cinamomū nō p̄termittas vnq; q; vt igt aboali fili⁹ nausēa i talib⁹ sedat. ¶ In potu q; quouis ex dictis dato suffumigiū ex ifrascriptis p̄ embotum fiat statim aliq; vt ex vngula asini aut eq; seu ex ipsoz fimo aut oculo saliti piscis: et ista iter cetera suffumigia p̄ncipatū obtinet. ¶ Ex quouis tñ ifrascriptoz suffumigiū quoz valet: vt carui agrestis galbāi gūmi oliuaz. simi aq; lau dani: corticū pini et sauiue. ¶ Uel facias sic. B. galbanum aut mirrā et fel tauri icorpoza oia sil: et vt supra suffumigiū facito. ¶ Si tā suffumigia q̄ p̄scripta alia diligēter et or diate facta nō ptulerit aristolo. lon. i vīo et oleo decoqua tur: et ex his muliebria fomētēnt aut ex oleo in q; p̄oie se mē coctū sit: et deinde ex cinere asine vngule salipiet: po stea ex quib⁹ ifrascriptoz nascere fieri facias: vt ex radice aristolo. lon. pastinace siluestris radice filicis folijs cala mēti succo cētauree mioris succo artanite: et est violētissi mus: imo si ex eo vter emplē: vīuū aut mortuū i breni eycit fetū. Et qd̄ plus ē p̄gnans sup radices nudis pedib⁹ pambulās vt bibikil. caplo de ptu ingt. aborsuz fac. q̄to magis si ex radice seu ex succo nascere seu pessariū fiat: ¶ Ex colognida q̄q; aut ex galbāo radice spentarie seu elleboro nigro nascere si fiat aborsuz statim puocat. ¶ In ifrascripta vō oia p̄teera nascalizata abortire faciūt: vt ra dix yreos yfopus būida: vitis alba: assa fetida: galbanum asphaltū bozaz cū suc. cētrū galli calamētū castoreūz succ⁹ cētauree mioris gētiane cū succo arthem. succ⁹ cucume ris asinini cū felle tauri lana succida folia m̄fis sil. fel le poris cū succo porri. opoponaci cū oleo de lilio: succ⁹ saui ne: succ⁹ porri cū croco serapinū scamōea radix viticelle: fel tauri. ¶ Solū ē balfamū. Dicit tñ b bonus anglicus q; suppositū balfamū mulierē sterilizat: qd̄ tñ nō credo. Nā qdā medici papiēses dñe mee cū e ptu graniter labo raret: sic vt d̄ vita spes hēret pauca: cū vīo maluatico bal samū tribuerūt p̄testātes tñ eā ampli⁹ nō d̄cipe: sumpto balfamo gemellos mortuos i breni pepit: et sic mortē eua sit: qd̄ nō obstat vt añ pluries p̄cepit. Et ex illo p̄cludo q; suppositū balfamū sterilizare n̄ d̄z vt anglie et alij aucto res referūt: ex quo bibitū nō sterilizat. Ad p̄positū tñ re deūdo ex plib⁹ coz q; scripta sūt c̄bhi succi p̄nt: et in illa q; puluerizant vbi eis vti volueris cū aliq; ex eis misce et na scale facito. ¶ Potes silr ex his: vt p̄ pessaria facere q; mltū i B casu pueniūt: et tu vbi nascere nō ptulerit facias si libz. Amplia igt fantāsiā et si solū ex p̄scriptis vno: q; ex plib⁹ nascere seu pessariū p̄ libito facias sic veteres qdaz fecerūt: vt fili⁹ aboali. zi. terty. ¶ Pessariū ifrascriptū fetū mortuū statiz exire facit: vt aist. B. elleboro nigri. sta phisagrie. aristologie ro. artāte granoz almezereon. pul pe colloq̄tude armōiaci añ. partes eq̄les. terant oia p̄ter armoniacū qd̄ cū aqua dissoluat cū quo aggregent ce tera ex qb⁹ postea pessariū fiat. ¶ Uel fiat ex armōiaco

mirra cum felle tauri et opoponaco et elleboro nigro cum aliquo ex appropriato succo. Et ex prescriptis pluribus: ut per pessaria fieri possent: quod in hoc casu uenerit multum: Et tu illa facies ubi libz. Et sic hinc ordinate medicinalia oia quod aborsus tam mortui quam uiui ferre puocant: et si illos quodlibet se solo illud efficit: ut quotidie expectoria monstrat: quanto magis si filia ordinate fiat: put supra te docui. Cum uero cinis fetu extendi modum duntaxat cyrugis derelinquo. Cum uero doctrina si videre cupis filium aboali. et tertium: quod illas plenarie describit: quod rito. et hinc capli finis esto.

De partus difficultate.

CAP. XXXV.

Um capite primo et extensis super latera brachys et manibus super corporis in. 7. 9. 10. et 11. mense ferre. si ad lucem uenerit: talem partum nunc dicimus. Innale autem si ex his additis tactis aliqua defecerit: tam nalis quam non nalis primo cum ipse in

in suo tempore fiat: aut cum aliter quam secundum figuram tacta fetus egredia tur: quod tam nali quam non nali cunctis est difficultas partus matricis os propter etatem seu alicuius propter quod cum strictus sit nimis aut delicata seu pauida nali ter aut quod abruptis paniculis quod fetu lubricum reddere debet egressa humiditas sit remanente fetu. Et propter hoc debilitatis cum ipse ex quibus cau sa debilis non ualeat ad exitum inuare se aut plus quam satis grossus sit seu prius: uel caput excessiue grossius habeat: oia ista frigiditate nimia meat: et stipante confortant: et ut sepe fit si propter abortus prohibitiones restricta aliquod renibus aut pectini applicata fuerit. Caliditas et superflua calorem nalem re soluens ad hoc sepe adiunat. Et in summa difficultas partus cause iste sunt. Quod breuiter mulieres et delicate maxime in suis partibus medicos ad se uocant sepe pro quo scito quod dolores si subito satis pitura inuaserit quod circa pectine eam molestat grauiter et incessanter prius ille breuis erit ac facilis: et adhuc ubi masculus fuerit facilior. Sed ubi dolores lan guentes pro uentre et super pectine remissi percurrunt et in posterioribus quam in anterioribus magis talis est ut plurimum prius laboriosus erit: pro quo circa paritura tibi sollicitudo habenda est maior. Predicta igitur diligenter considera oia. Et si respectu temporis partus in nalis difficultas quod ei succurrendum sit statim habebis ac in caplo primo ad hunc propositum descripta sunt plurima. Si uero respectu ferre et tu prudentem obstetricem habes: cum manibus graciles et digiti longi sint et ea suauiter oleo de lilio manibus iunctis fetu in debita figura reponat. Quod si grossitudine toti capitis prius difficultas cum oleo tacto pignedie galine seu mucilaginis aliquid officis collu bu innectat: ac ei os dilatet suauiter. Uerbis etiam hortatoris paupercula pariente confortat: et stat ubi pignus ea sit quod suaz sepe facie genibus versus uentre tractis situerit. Et si ante par tum mulierem habet ex his quod difficulter parit sciueris pali quot dies ante partum solito exercitium faciat fortius: pro gradu nonumque descendat: et ante cenam corizet et audacter: deinde cunctis mane ieiunia itret: quod bis mal. cum radicibus. An. vi. malue: camomille: melliloti: apy an. An. iij. folio rum lauri: laurandule an. An. ij. se. lini. fenugreci an. lib. ij. fiat decoctio: in qua mulier a medio infra pro dimidia hora die quilibet ad minus sedeat: a quo cum egredi ante et retro ex infra scripto uingueto pungat: quod olei amigdal. dul. ciu. 3. i. pignedis gallie: olei de lilio mucillagi. altee an. 3. f. cere al. par. et fiat unguentum. Unctio facta duos vitellos unoque recetum quos cum uino optimo bene agita recipe cum gbus de infra scriptis pulueribus pro libito ponas: et cum calidum fil bulierit: calz in potu tribuas: spes B. cinamomi. 3. i. cassie uel croci corticis cassie. an. 3. y. saue betonice: capli. uene. diptami: fenugreci: bacarum lauri: mete an. 3. i. ossis de corde cerui. 3. i. succar. 3. ij. fiant spes. Uel cum sorbili ouo puluerem paucedam serapionis documeto ex bibet. Ego alias in hoc casu nectar cum succaro et specie

bus cibus electis factum in potu dedi. Et prius bolo uino affectois infra scripte dato: quod B. speru immediate descri ptaz. 3. i. zucca. lib. f. cu aqua arthemisie aut melisse succaz dissoluat: et in mortellis affectio fiat: ex qb. p. vice. 3. f. p. be: deinde ciatu dimidium prescripti nectaris bibat: et tale re gimē pro dies aliquot ante prius accitua obseruandum est.

Cum uero accitua partus instant in aere paritura calo et hu mido collocef: in cuius domo pira dimittatur nulla: teste enim diascoride: vuluam aperire prohibet: quosque super se preciosos lapides habuerit: propter quos dicturus suz amon uat: eius et in presentia bonum est: ut legenda beate Margarite legat: sanctosque reliquas super se habeat: et breuiter quas sciueris cerimodias ut istime tue: ac uetulis applaudas fa cito: cum quo si sortilegicam mulierem aliquam ibidem esse su spiritus sit: ea pellenda foris erit. nam his in partibus ut scias in consimilibus stupida sunt plurima miraris forsan. Nonne Quidius si bene recolo in. 9. methamoz. de Alkimisia herculis matre recitat quod dum ea accitua partus iestaret: supuenies Lucina cum concathenatis digitis ad genua positis suis cum incantationibus ne parere posset phibebat: Et esto hec fabula sit: uisitat tamen aliqd mihi crede habuit: cuius oppositum nihilominus si credideris cum de articulo fidei hunc non sit: anathematizandus non eris. Aliq tamen talia fieri non dubitat: imo posse fieri forte credebant: ut a Plinio in de nali historia elici posse uidef. Recitat. n. q. si lupinas carnes pitura madducauerit: pariet facili: cum quo si quis prius sit quod carnes illas ediderit aduersus eas incantationes noxie non ualebunt. Quanta de maleficio et demonio et de incantatione et colli suspensione veteres phibit tractauerint: tu ipse scis: sed talia ribaldis fratribus ac uetulis sortilegis quod sibi talia reuelat oia dimittenda sunt: et uis decessi redire meli est. Ad diuersis auctoribus in hoc casu a propetate ualere tam extrinsecis quam intrinsecis applicanda reperi multa: de quorum proprietate est partum accelerare ac dolores mitigare multum: et ut a fortioribus initium faciat: ex his sinistre coxe alliganda sunt nonnulla: ut iaspis: smaragdus corallus: storax: calamita stritus: et in magdalcone ad modum nucis factus cor galline ipsa adhuc palpitante radix ozimi simul cum pena yrandis: radix ciclamis: et arthemisia. Dragotca uo genibus alliganda erit. Penna autem sinistre ale aquile seu tota ala aut pena uulturis pariture pedibus apponenda erit. Pedes autem cum strito polipodio emplastrandis sunt. Lapis agle sinistro lacerto alligandus. Unguis milui sub laborantis camisia portanda. Et ex rostro por cino ferro facto capiti imponendum. Magnes in sinistra manu retinendus. Cum pena sinistra ale agle oleo imer sa renes inungendi ac lumbi quoque ex oleo in quo peonie semen coctum sit. Matricis uo collu ac extrinsecu os cinere uingule asine salipizandum. Ueter ex arthemisia in aqua cocta totus emplastrandus. Et serpentarie flores odorandi. Et ut his que ab extra approximada ueniunt aliqui sine imponant: emplastra: suffumigia: nascalas ac pessaria ab auctoribus describunt multa: quorum copiam pre dens capli tibi dabit: et si his uti uolueris: de uita fetus sit tibi cura: ea de re facilioribus utere. Quia in hoc casu ubi. i. partus rebellis foret multum docet sic facere. Accipe pulpam colloquintide quam cum succo rute et mirre modico misce: et a pectine ad umbilicum usque ventrem totum emplastra: et est securum satis. Cum tamen remedijs alijs tamen scriptis que scribendis in hoc casu maxime appropriatis te copiosum satis faciam nisi partus grauis: ut bene timorosus sit emplastrum hoc et similia dimittere melius puro: ne fortitudine ipsorum fetui nocumentum aliquod inferat: esto tutius sit talia exterius emplastra facere quam suffumigia nascalas seu pessaria iteri approximare. Et secundum quoque scissa ut dictum est humiditates quas natura

De egritudinibus

ad facilitatū p̄tū referuauit iterdū fetū remanēte efflu-
unt: cui cā part' difficultat' multū. Et eo ī casu mulieres
pessariizare licet. ¶ Scias q̄ sic. Acci. bisma. cū radicib'
M. y. arthemisie. M. i. fenugreci se. lini añ. 3. iij. r. x. sic?
siccas: et decoctōe ex his facta de ea acci. 3. iij. olci de lilio
3. y. cū qb' dissolue gra. i. musci. mulierē pessariiza: qz mfi-
cem lubricā faciēdo partū facilitat.

¶ Ips deiceps ē describere q̄ p̄ iteri? sumēda sūt quoz
copiā veteres fecerūt nob' maximā: q̄ ī potu sūpta a ppe-
tate qdā p̄tū facilitat: ac dolores remittit mltū: et ista sūt
vt colatura aq̄ in q̄ yrūdis nidus dissolut' sit. ¶ Berbe-
na cū aq̄ frida. ¶ Capillus vene. cū vīo aut syrupo rosa.
¶ Mēta betonica seu cāomilla cū aq̄ et melle. ¶ Rasi-
ra ossiū dactiloz ac finus anseris falconis vel ancipitris
cū vino dulci. ¶ Et. 3. y. pul. corticis cassie. aut. 3. i. ad. y.
vsqz pulueris diptami cū se. lini decoctōe: et in casu nro in
quis illoz mirabilē effectū iuenies. Laudo. n. vt ī pcedē-
ti caplo dcm ē q̄ in qbusdā pos sumēdis cāomomū non
p̄mittas. ¶ P̄iceps noster Auic. q̄ in B casu paupcul'
mulierib' cōpaties multū familiaria huic puenientia ca-
sui descripsit plima et efficacissima qdē: vt sumati ea re-
ferā ex quis istoz aut ipsoz oib' seu plurib' decoctio bi-
bēda sit: appropata quippe multuz vt ex fenugre. sauina.
pulegio rubea tictorum: lupinis se. lini. cāomilla folijs
diptami et rubeis fascalis. ¶ Si igit' in cui' vis istoz de-
coctōe corticuz cassie. 3. y. seu radicis diptami pulueriza-
te tñdē miscueris nihil supra bēs. ¶ In cap: pcedenti
decoctōe aliqz q̄ iste nō min': ad ppositū faciētes plue-
res quoqz et alia nō violenta plima ad qd si libet recurre.
¶ In B tñ casu tñ his paupculis mulierib' cōpatioz vt
huic cap: finē iponere nesciā. Et iō aliq̄ pauca a nro bo-
no Aui. descripta adhuc subiūgā: tibi erit finis. ¶ Cū igit'
tur ptus sepe rebellis ac crudel' fiat multū vbi pscripta n̄
pulerit: cū quis ex pscriptis decoctōib' ifra scriptaz pil-
lulaz. 3. y. pbe. R. sauiē. 3. y. rute. 3. iij. armel. 3. i. asse ar-
moniāci rubeo tictoz añ. 3. y. cū succo rute pillas pfice.
¶ Uel alr. R. sauiē. 3. y. asse armoniāci rubeo tictoz añ.
3. f. pillulas fac vt p̄us. ¶ Uel facias sic. Accipe aristolo-
gie longe pipis mirre eq̄les ptes: et vt p̄us pillulas facito.
¶ Iste maxie v̄tutis sūt: nō min' tñ iste: q̄ R. bdelly mir-
re et sauiē eq̄les p̄silt ptes. ¶ Uel fac elin tale qd pnci-
patū obtinet. R. mirre casto. stor. calami. añ. 3. f. cinamo-
mi et sauiē añ. 3. y. mellis dispumati. lib. f. et electuariū pfi-
ce: cui' cū decoctōe aliq̄ ex dictis aut cū vīo calo decoctio-
nis se. lini et se. iunipi coclear vñū exhibe. ¶ S3 cū ptus
adeo ioppositum foret vt ex his cūz nullo placari possit a
p̄mo caplo succursus pete. id. n. in nēcitatib' tibi nō de-
ficiet. ¶ Cūqz dolores imites et magno cū pōdere ī pecti-
ne paritura senserit q̄ eā crudeliter et sine ītermissiōe mo-
lestet potēter paupcula clamet: et ad celū vsqz lamentabi-
les voces emittat retētū spūm sepe iferi' cōprimat. Et in
isto casu cū pipe et oleo tu sternutatiōem puoca: et isto mō-
he et q̄ scripta ordiate faciēdo p̄tū facilitabis et bonā mu-
lierē cū fetu suo dei dono ad salutis portuz reduces: et sic
capituli huius intētio finitur.

De extractōe secūdine.

CAP. XXXVI.

Secūdina ē pāniculus totū inuolūes fetū q̄ con-
text' venis et arterijs tūcas duas hīs matrici-
cis vēis et arterijs p eas colligat vt p venas il-
las sanguinē fetuz nutrituz attrahat et attra-
ctū p vmblicalem venā immittat et p arterias
aerē quez quoqz p vmblicales arterias trahit ad cor fet'
p ei' cūctatōe trāsmittat. ¶ Ex hac descriptōe secūdine
de plāta ad fetū ppatio quā Bal. in lib. de spmate posuit
clare p̄z. mediāte. n. radice et q̄ ab ea oriūf villis capilla-
rib' plāta solo p̄iectis a q̄ nutrimentū p̄ipos villos sibi

trahit: sic fet' p venas ī secūdina semiatas et arterias mfi-
ci colligat sibi p eas alimēta fugit. ¶ Est et ali' ab illo pāni-
culus a filio aboli biley q̄ nūcupat. ¶ Itē ab vmblica-
li vena ac vase quodā p qd sibi fet' vrinā mādāt ortū tra-
hit q̄ plicas ī modū rugate vestis plimas hīs ac anfract'
in qb' vria fet' ad eū missa recōdit ab vmblico ifra fetū
ips totū inuoluit. ¶ Est et itē pāniculus terti' ab ea nomie
mēbrāe subtilissime filis q̄ imēdiate fetū attigēs ipm to-
tus circūdat et ī se hūiditates sudorales fet' recōdit oēs.
¶ S3 si de' te adiunet de isto pāniculo ab eo trūphā audi-
q̄s. Vis p̄mis dieb' cuiusdā zelotipi quēdā fratrē mī-
noxē de vīrore suspicio erat sic vt ipa ad bti' Grāfici eccle-
siā ire auderet neqz pgnās facta ab ea pāniculo fetū in-
uolutū vt plerūqz accidit pepit: mulier vō qdā puez na-
tū tristi zelotipo nūciatū it' nato puulo gaudiū sperans
augere bñ fortunat' igit erit cū mīoz more ad lucē idur'
deuenerit: mulieres plime vt sic scias ab ea vestitū ifan-
tē nasci ad bonū omen putāt. Infelix zelotipus ille sic ab
ea vestitū ifantē cū audiuit: statiz a minore fratre genitū
pēsanit: patiētia tñ oī exticta puez rapiēs de eo terrā pti-
nus allidere volebat nisi ab alitib' p̄hibitu fuisz. Is tri-
stis rabiē ī inocētē euomere nō valēs puerperā miserā i-
uadit et tātū eā pugnīs ac calcib' multauit vt vocat' ad
vitā pene reducere eā potueri. ¶ Alia cū filiū habuisset
nūqz me p̄sulit et opportūis remedijs adhibitis pgnās fa-
cta vestitū ifantulū pepit q̄ ī vētre mīoz habitu asūm-
pisse miraculose cū crederet habitu illo cū iduit: et inno-
cētē tādē asperā mīoz obediētiā reliquit. ¶ Tū igit' vbi
op' eēt paupculas mulieres excusato: et talū vulgariū
corruptā fantasīā remoue. S3 his vulgarib' ī pace dimis-
sis: vñ discessi reducā. ¶ Sepe secūdina mfi ci colligata
remanēte fet' nascit' plerūqz difficulter ex bti' q̄ inus ma-
nēs putrefcit nōnūqz et ei' putrefactōe īterioza corrūpit:
et crudel' mors ide p̄egit ea putrefacta et ī matrice aliq̄ tū
expellit et puerpa mortē euadit: qz tñ ī matrice piculū ē qd
factur' sis audi. ¶ Cū circa pectinē dolores et pōdus ipsa
miserā p̄sentiat maiores et qz in ptu voces et lamentatōes
emittat facito: imo ad celū vsqz spūz iferi' cōprimūdo reti-
neat: sternutatio puocet et supra vētrē cū māu posita ma-
trix iferi' p̄pina: et vbi foris fuerit sup vno pede retro sa-
liēdo icēdat qz si ī eodē istāti salt' et sternuta: pueniāt va-
let et q̄tū. At vbi his factis ad exitum vbi ea rebell' eēt a
caplo de cāis mole re seu de mō aborsus. puocādi aut de
ptus difficultate succursus pete. plima. n. q̄ ibidē scripta
sunt si feceris ad ex bēdā hāc rebellē secūdina tibi suffra-
giū p̄stabit singulare vt sūt encatīsmata suffūgia nāscalia
pessaria potōes plures et pille. ¶ Tñ ex his q̄ auctores
in B casu puēire affirmāt magis cribrāui aliqz: et ista ordia
te scribere nūc mihi mēs est. ¶ Et p̄ qd ē ex folijs et ex
virgis alei feni encatīsmā. Aut ex folijs vsuen qd suplan-
ue ab Aui. mēdat et est herba vnicularis filis ī marinis
litorib' nascēs cui' cinere fit sedex aut chali nec istoz al-
tez vtuosuz erit min' si cāomillaz seu ebuloz folia ī de-
coctōe cū eis addideris. valz ēt si mfi cis collū: et ei' os ex
croco et coagulo leporis illinieris aut spētis spolio si cin-
gaf seu ruthā arthemisiaz et absinthiū trita si coxe sit alli-
gaueris. ¶ Excellēs suffūmigiū ex aliq̄ istoz fit vt ex yn-
guib' eg asine capre vel ei' carnib' aut ex fimo eg bonis
colūborū aut agle. ¶ Uel ex se. porri alco cortice mino-
ris pini rasina elleboro al. aristolo. lō. vel nigel. ¶ Uel fa-
cias sic: et ē suffūmigiū cuiusdā ātig: qd aboli fili' sūme
laudat acci. rutā prassiū et abrotanū sil' quasata sup qb'
tñ olci de lilio. pūce q̄ cooptum maneat totū: deinde pa-
rum buliāt et tpatī postea p̄mittant: quoz finus mulier
p embotū recipiat. ¶ Nāscalia valētia p̄m fuit exalco
aspalto assā balsamo stercore ancipitris galbāo gentiana

serapino scamœa vite alba yreos humida borace cū suc-
co centrum galli vel succo diptam: qdlibet. n. illorum maxi-
me pessaria vbi facere volueris ex decoctōe allei ea faci-
to aneti cū vīo. boracis cū succo cētrū galli. gētiā cū suc-
co arthemisie: aut ex succo diptami. Et nō h̄q ex qb̄
nascalia fuit pessaria q̄q fieri p̄nt cū decoctōib̄ aut suc-
cis dicti: mō illa dissolui aut pessariari possint. Bibē
de decoctōes ex infra scriptis sunt ex recētib̄ ros. cū q̄ pul-
uerizata altea postea cōmisceat fit ex arthemisia faseolis
rubeis prassio succo abrotāo altea pulegio mēastro dau-
co petrosilio politrico mercurial vel rubea tictoz. Ex
succis vō q̄ bibunt ē succus diptami arthemisie politrici
petrosily maruby cū melle mercurial absinthij pulegy
berbene porri ruthe aut ypicon: et iter alios succos i casu
isto hī q̄ tuoz p̄ncipatū obtinēt. Pulueres sūme ad B
ppositū faciētes q̄ cū quis ex succis aut decoctōib̄ tacti
sumi p̄nt bi. s. mirre castorei se. dauci diptami porri et pul-
uis lūbricoz terrestriū et esto auctores q̄ dicta sūt in p̄nti
cap: maxie laudat vīuola nō min⁹ in p̄scriptis caplis iue-
nies plima: puta pillulas pulueres et talia ad q̄ si libet re-
curus habe. Et p̄ B huic caplo mibi finē facere libz.

De regimine enipe.

CAP. XXXVII.

Eplō pcedēti postq̄ finē dedi ex p̄p̄is mulie-
ri egritudinibus q̄ in B tractatu describēda fo-
ret aliam iueni nullā nisi q̄l enixa regēda sit
qs forsan vellet iscribere: s̄ B mibi paz cure
erat cū enipe accēs enuēire posset nullū cui i
pcedētib̄ caplis p̄uissuz nō sit: vel saltz tā viro q̄ mulie-
ri id cōe erit: cui⁹ dictōes facere h̄ tractatū metas exce-
deret. Q: tñ supra tractatū est q̄l a pceptōe ad cūetū
vsq; p̄nt nāl̄ mēstrua retinent et i p̄nt ipsa fluūt scito q̄
vbi masculuz enixa sit purificatiōis tps. 30. diez assignat
maximū. Si femellā. 40. quoz tñ purificatiōis tps suo
tpe mēstruoz adequat vidi plimas: et sic in triū diez spa-
cio purificatas nōnullas noui. Ut q̄ de ipsi⁹ enipe regi-
mē aliqd dicat illud tñ pmo p̄siderādū erit: et cui⁹ purifi-
catio tarda ē et accētia p̄nt crudelia in p̄ntis dieb̄ dicta
tenui vta: i alyz vō nō sic. Et vt p̄nt accētia tāgā ali-
qua ex his sanguis retētiō aut ei⁹ flux⁹ nimius et vlcera q̄
sepe dilaceratiōe ligamētōz sunt accidūt et imittes dolo-
res aliqñ. Ex sanguis retentōe v̄tigies scotomie sinco-
pes febres et v̄l egritudines de repletōe puenire p̄nt plu-
rime. put i caplo de mēstruoz retētiōe scire te feci et in B
casu flōmiā ex sapbenis fieri statū iube mō conditiōes ad
flōmiā regite ipueris sint: et successiue curā put illic te
docui adhibe. De sanguis fluxu nimio ac de vlcētib̄
curā in p̄p̄is caplis supra regre. Febres vero vbi ad-
fuerit regimē subtilia et aqua ordeī in potu dato: et postea
alia fm febris erigētiā fac. Dolores cū cathaplasma-
tib̄ ac anodinis vinctōib̄: et cū alyz remēdyz opportūis
q̄ cōiter medico cuilibz nota sunt mitigādū erūt: q̄ in casu
cū vīo calo opiatāz triserā i potu nōnūq; dedi. Et vbi
dolor imitissim⁹ p̄seuerauerit cū vīo decoctōis arthemī-
sie calo a. 3. f. ad. i. vsq; infra scripti elary: et istud statū dolo-
rē sedat. R. pipis lon. se. iusga. al. añ. 3. x. opy tebaici croci
añ. 3. v. piretri castorei añ. 3. i. ameos bacarū lauri cimini
folioz ruthe siccoz calamēti añ. 3. iij. margaritaz iacinti
añ. 3. i. musci fini. 3. f. cū mellis dispumati q̄tū suffic fiat
elin: eo tñ nisi ad min⁹ mēstruz sex etatis fuerit vsus sum
nūq; et h̄ de regimine enipe finis sit volo: qd huic tracta-
tulo finē iponere libz. Et nāq; qd a p̄nt p̄posuerā diuino
munere satisfactum: puto cum de omnibus muliez pro-
p̄is egritudinibus dictio facta sit arbitrer de quo cruci-
fixo Jesu laudes sint infinite Amen.

Explicit Lōmētariolus: de prop̄is muliez egritudini-
bus. Antony Guaynery p̄piēsis doctoris p̄clarissimi.

Antony Guaynery p̄piēsis doctoris celeberrimi de
iūcturis siue de arthetica et calculosa passiōe ad Magni-
ficum et insignē viz Andream de birago Ducalez camera-
rium. Lōmētariolus feliciter incipit.

Cōmētariolus iste partes duas
p̄ncipales h̄z.

1. p̄ arthetice doctrinā tractat.

2. p̄ calculose passiōis.

Prima triginta capla in se continet.

Caplin p̄mum. De arthetica et quarundam suarum spe-
cierum notificatione. charte. 80.

Caplin. 2^m. De causis arthetice. 80.

Caplin. 3^m. De signis arthetice demonstratiuis. 81.

Caplin. 4^m. De p̄nosticis q̄q; sp̄ei arthetice cōib̄. 81.

Caplin. 5^m. Cyragram notificat taz p̄nostica sibi p̄pria
q̄ demonstratiua signa ponens. 82.

Caplin. 6^m. Tā cyragre sanguice q̄liscūq; sanguis fuerit
q̄ colice q̄ ad digōnē et euōnē māci curā ponit. 82.

Caplin. 7^m. Materiei flegmatice cyragram efficientis
digestiua continet. 82.

Caplin. 8^m. Solutiua potiones que materiaz flegma-
ticam cyragram efficientem educunt recitat. 83.

Caplin. 9^m. Pillulas continet. 83.

Caplin. 10^m. Confectiones et solutiua pulueres. 83.

Caplin. 11^m. Māci p̄mixte tā digestiua q̄ solutiua d̄scribit. 83.

Caplin. 12^m. Podagram notificans tam p̄nostica sibi
p̄pria q̄ eius demonstratiua signa ponit: ac qualiter
que vis materia cam efficiēs digerit et educi debeat. 83.

Caplin. 13^m. Qualiter et cū qb̄ materiei ad q̄ suis iūctu-
ras defluxus q̄ et alia fuerit p̄hiberi debeat d̄ndit. 83.

Caplin. 14^m. Qualiter tā podagre q̄ cyragre mā exiite
calā p̄ medicinas nō narcoticas dolores sedant. 84.

Caplin. 15^m. Medicinas narcoticas iuncturarum dolo-
res a materia calida factos sedantes cōtinet. 84.

Caplin. 16^m. In articulis materia frida seu p̄mixta exi-
stēte dolores factos sedantes medicinas d̄scribit. 84.

Caplin. 17^m. Antidota q̄ māz n̄ igip̄ata neq; idurata ni-
mis i articū artheticoz d̄relicta resoluūt d̄ndit. 85.

Caplin. 18^m. Que indurata valde materiā mollificāt
ac resoluunt dūmodo ipsa in gipseam seu lapideā com-
mutata non fuerit inscribit. 85.

Caplin. 19^m. Eius curam materiei ponit que in gipseam
seu lapideam est commutata. 86.

Caplin. 20^m. Sciaticam notificat ac q̄l r̄vbi ei⁹ d̄m̄fa-
tiua signa iueniēda sint: qd q̄q; d̄ ea sit p̄nosticā dū. 86.

Caplin. 21^m. Qualr mā sciaticā efficiēs sit cūanda. 86.

Caplin. 22^m. Ea ponit que ab extra apposita sciaticę do-
lore mitigāt queq; eius materiaz leuiter resoluūt. 87.

Caplin. 23^m. Que sciaticę mām a cētro ad circūferētiāz
trahunt ac que dolore sedant antidota p̄tinet. 87.

Caplin. 24^m. Que sciaticā cauterizāt antidota d̄scribit. 87.

Caplin. 25^m. Ubi rex n̄ nālū regimē tā i podagra sciati-
ca q̄ cyragra hora p̄ximā q̄ quis cā fiāt obi uādū. 87.

Caplin. 26^m. Ponit regimē ab arthetica p̄seruatiua
solū sex rex nō nālū in se doctrinam cōtincens. 88.

Caplin. 27^m. Qualiter in p̄seruatione ab arthetica et
quo tēpore fienda sit flōmia: acylēs quoq; purgatiōes et
que sint solutiua in vsu quotidiano sumenda. 88.

Caplin. 28^m. Qualiter et quomō et cum quib̄ in p̄serua-
dis ab arthetica sit vomitus prouocādus. 89.

Caplin. 29^m. Expimenta plima p̄nt ab antiq; qbusda
p̄p̄is auctorizata p̄ q̄ mēbra arthetica talr cōfortant:
vt ab inasiōe p̄ximā p̄seruari facile possit. 89.

Caplin. 30^m. Qualiter arthetica mēbra totūq; artheti-
ci corpus taz per artificialia q̄ naturalia balnea q̄ quo-
q; per v̄nctiones confortari debeant. 90.

De egritudinibus

De Arthetica et quarundam sitarum specierum notifi-
catione. CAPITVLVM. I.

Arthetica est iuncturaru dolor
cu tumore vl sine
a mala pphone huore seu vetositare i ipa-
ru existere catenatione catius. Mēbru
.n. nernis seu ligamētis artatū: art' d' a q
z arthetica nomē accepit. ¶ Gutta vō p
cuiuscūq; iterdū huoris stillicidio ad q

nis nri corpis pte defluētis accipit q'r vulgares hūidita-
tem q'libz tā ad pect' q' idnter ad qd vis membz aliud
defluētē gutta vocāt. ¶ Alio: caput gutta put ē iuctura-
rū dolor ab huore i ipaz catenatōe a membris alijs d'
fluētē catius. Quēadmodū .n. mēbra ad se iucē efcaz tra-
hūt ita ad se iucē supfluitates deponūt: vt Hal. i. de vtu-
tib' nālib': z isto mō fit gutta q' p similitudinē gutte a tectis
seu ab arborib' stillātis d'. Nā ab extremitatib' puarz
venaz ad submissas sibi iucturas mā iterdū guttati de-
fluūt z hāc efficit passionē: quā gutta appellam'. ¶ Et qz
ples sunt artuū iucture i qb' q'ltas mala existens seu hu-
mor aut adueniēs vetositas dolorē ppe cāt fm ipoz ar-
tuū variā denotatiōez varia sortit arthetica noia: vt q in
manu fit. Lyragra a cyros qd est man' nūcupat: sciatrica
vō a scia: z a pede podagra. vñ 'Raf. sciatrica iquit z poda-
gra de gñe sunt arthetice z dolores i articulo q vni mēbro
nō appropiānt dñr arthetici: z q fiūt i articulo anche dñr
sciatrica z i pede podagra zc. Quicūq; alijs in iucturis fit
dolor arthetice qz nūcupat. ¶ Ex qb' pz arthetica ad
oēs iucturales dolores tāq; genus se h're. Nā vt pz gutta
q'libet arthetica ē: z vō minime vt de arthetica ex mala
q'ltate seu vetositare solū pueniēte liq: tal. n. ppe gutta
dici nō dz. ¶ Verūtū iūz sniaz Hal. podagra ab artheti-
ca vñ mltū differre: vult. n. q dolor i pedū iucturis exis-
nullus dicat arthetice nisi ibi tumor affuerit: vt expse po-
nit i pātegni: cū igt. dolor arthetice' ē cū tumor i catena-
tiōe mēbroz nascit. Et iō i cōmē illi' afforismū. Quicūq;
podagrice egritudies zc. Nervi z chorde iquit i podagri-
cis n̄ tumescūt vt velir dolorē i pedū iucturis sine tumo-
re podagricū noiaricū tumore vō artheticiū. Vñ pme. il-
li' affo. Eunuchi nō podagrizāt zc. podagrā ab arthetica
differre māifeste pōit cū igt. Quicūq; dicta sūt de poda-
gra sunt itelligēda de arthetica cū pus fuerit podagra: z
postea arthetica. s. qñ tumor supuenit. Et sic pz fm Ba. q
arthetica de podagra nō vē tāq; gen' p'dicat. ¶ Ego aut
cū arthetica ab artu nomē traxisse videā qb' in locis iun-
cturales dolores fiūt oēs tales siue cū tumore siue nō ar-
theticos appellare volui q veteres ferre oēs qz fecerūt.
S3 qz ad hoc ppositū disceptatio bec nihil vtilitatis ap-
portat tñ de notificatiōe nois arthetice dñi sit.

De causis arthetice.

CAP. II.

Arthetice cāe extrisece z intrisece esse possunt.
¶ Quātū ad extriseccas cuiuslibz rei sex rerū
nō nāliū violētus occurfus arthetica effecere
pōt veluti excessiua friditas excedēs calitas
sonus supfluus: nimia vigilia ges. Vñ 'Ra. nō
accidit igt dolor arthetice' i corpe vtente exercitio: sed in
maiori pte i reliquēte ipm zc. verūtū supflue sem vt infe-
ri' appebit iucturas debilitādo relaxando: itē ac huores
fluēt faciēdo cā sepe b' passiois existit. ¶ Immoderatū
quoq; gaudiū pferens tristitia coit' supflu': z is potissi-
mū q sup cibū fit: z ē vna ex potissimis cāis arthe' vt fe-
re veteres oēs enarrāt. vñ 'Raf. i. pueris igt n̄ accidit po-
dagra añ coitū cū mulierib'. Et subdit q in gñatōe poda-
gre coit' vñ tē bz magnā valde: qd appz: vt igt mulierib'
z eunuchis nō accidit podagra nisi cū difficultate zc. z b
pp nō coyre. iō Aristo. iuis i pblematis ac noster serenit

simus vypo. Eunuchi igt nō podagrizāt. ē igt relatu ve-
ter' vna ex cāis potissimis: qz nutritiua virtutē debilitat
iucturas qz: q fit vt i talib' huores plimi supflui gñent
q ad iucturas pp coitū relaxatas: ac valde debilitatas fa-
cile defluūt: pp qd q tā ardēt coitū ipz amāt plusq; ali-
morbo arthetico detinent. S3 certe mell' ē p decēniū vi-
tas abbreviare qz esse tāte dulcedis icryptū. ¶ Sane nō
min' cibi z pot' vñs anormalis est morbi hui' cā qz ipe
coitus. nimirū itaq; si dñis cardinalib' platis: z alijs hō in
ocio z delitijs vitā ducētib': z si nō coeāt: qz a religiōis re-
gula phibet: sit b' passio familiaris. Nā ciboz z potū dī-
uersitas ex qb' quoq; modus pparatōis vt de his plusq;
satis māducent efficit. q ex cā suis i corpib' huores sup-
fluūt q ad iucturas decurrētes sunt morbi b' cā. Qz qz
crapulosos morbus iste diligit: z illos maxie q ieiuni aut
cū bollo vno panis vñi barile vini biberēt tales ad mor-
tem vsq; concomitāt. potatio item vini stomaco ieiuno
est causa. acetum item z vinum album multuz hūic pas-
sioni amicanz: z piter cibi q facile corruptōez recipiunt: z
bi potissimū: ex qb' supflua hūiditas facile gñat: vt melo-
nes plica mora plima olera legumia. Itē porcina caro pi-
scēs z maxie āguilla: ac tēca zc. Et teste rasi frēqns carni-
uz comestio: s3 galliaz atq; coturniciū a ppetate b' efficit.
Apulco teste. ¶ Ex qb' pz q oia q ad huoz multiplicatio-
nē faciūt z q iucturas ex se debilitāt vel relaxāt hui' pte
egritudis esse cā. ¶ Cōsuetaz quoq; cuonum retētiō vt
mēstruoz emoroydaz sudoriz z aliay hō. Solitaz itez
artificialiū eūonū dimissio vt flōmie purgatōis z taltū:
itē in mutilatis pp nutrimentū qd supfluit passio b' sepe ac-
cidit: ac i his itē q cronicas egritudies passi sūt ac i nō bñ
rectis pualescētib' in qb' plerūq; accidit qz egritudinae
eoz sedent materiēb' q eas effeciebāt derelictis: z tales
postea ad iucturas defluētēs arthetica gignūt vt d' sēda-
ta colica sepi' vñs ē. vñ An. de his loqns q ad arthetica
sūt aptiores: tales igt sūt hñtes egritudies crōicas z pua-
lescētes cū nō regunt cū rectificatiōe. z id iō qñ eoz vñ-
tes debilitant a digōne bona z ppe cū sūt curati cū sēda-
tiōe absq; eūōne sufficiēte z vltima expulsiōe zc. ¶ Ita
fere oia q dicta sūt. Rasis n̄ sumatiz tetigit: cū igt. Be-
nerāt podagrā nauseatiue fatietates oculū lōgū coitus itē
sus z supflu' eūonū solitaz remotio frida ppo. successio
hereditaria balneū mot' post cibū vinū potēs abūdāter
bibitū: qz vinū zriuz ē nervus: frēqns ebrietates z vñr oē id
qd malā fac digōne zc. ¶ Et ego os plerūq; arthetica in-
currere vidi q crōicas tybiarū vlceratōes seu q i ano sūt
fistulas zolidare pmisserūt: aut q solitas ad mēbz aliq;
detieri supfluitates zstrigūt he itaq; sūt in sūma extrise-
ce cāe q iducere arthetica pñt. Qz si aliq; causa non nomi-
nata repit ad aliquā istarū crit reducibilis.

Intrisece vō z q magis immediate arthetica effecere pñt
assignant i frascripte: puta iucturaru debilitas viaru du-
ctiū largitas: fortis mēbrozū expflua: vtutis nutritie im-
potētia: z huores fluxui habiles. ¶ Iucturaru debilitas
ac ductiū viaru largitas tā ex tpe qz ex gñatōe bñi p ex
tpe qdē vt a casu z pculsiōe egritudie. ¶ Et ad hunc mo-
dū d' alijs ex gñatōe fit vtutis gñatie ipotētia aut māci-
dispō: pp. n. vtrūq; seu ipozū alterū ztiget idnter mēbzū
qōlibz cū largis ductib' ac debile gñatū vt dietiz pphē-
dim'. spma. n. vt phisici oēs volūt gñantis hñe in se q sic
q ex sano mēbro sanū spma z ex infirmo ifirmū decidit
bac ex cā hereditariū hūc morbū appellam': qz spma vi-
ri iuncturaru debiliū nati iuncturas debiles vtrūq; gñat.
¶ Ex pte fortitudinis expflue fit cū epis z alioz mēbro-
rū sit expflua fortis: tē. n. ad debiliōz mēbra supfluitates
eozū mādāt q de hic sūt b' egritudis cā. vñ Ziuero. 7. col-
liget. cap. de egritu. itōi. Cōsuetudo ē igt. vt forte mēbzū

suas supfluitates ad debile pyciat: & maxie si ad hoc ad-
iunat loc: & vie q ad ips cōfluit. Et Gal: is: terapeūce.
ca: 2: Mēbra igit fortia si supfluos a se hūores dpellāt ad
debiliora deponūt. ¶ Ex pte vtutū attēdit nutritiue de-
bilitas: cui cā hūores crudi plimi gnānt. Et huius cā vt
Zui. ingt. hec passio senib: ac q egitudines cronicas passi
sunt: et itez cōualescētib: nō debite rectis accidit. ¶ Ex
pte humoris flegma aquosus sui ppter fluxibilitatē fre-
quēti est i cā. successiue sanguis: deinde colera. postea vō
melia. ingt. tñ. Rasis q: podagra fit in trib: pplexionib:.
In repletis sāguie celeriter. In bis in qb: sunt supfluita-
tes semicrude abundāter valde: s3 i bis ingt. b vidi fieri
min: licet medici dixerit oppositū: & i corporib: colericis:
& in bis b vidi fieri magis. Et sic videt qdāmodo eius
oppositū asseret qd statū dixit. S3 i loco isto hāc dissep-
tationē declarare p parū vtilitatis nobis ē. ¶ Ad ppositū
igit veniēdo sepi: morbū hūc hūores efficiētes sūt pmi-
xti: vt colera cū flate. ea eni sibi igressū ad iūcturas pbet
& ita aquosū flā cū sanguine. ¶ Potest is itez iūcturalis
morbū mala sine mā pplexione fieri: & a vōsitate qz
q pcauitates iūcturarū replēs nervos chordas & lacertos
extendit. & quasi quādā pntinū solutionē efficiens itensū
persepe dolorēz iducit. Et hec sūt i sūma tā extrinsece qz
intrinsece arthetice cāe. Et sic amō ad signa transeūdo huic
capitulo finem impono.

De signis arthetice demonstratiuis. CAP. III.

Nobilis Arthetica oēs anno singulo regiones
visitat: i istoz quidē incolas potēiores q tam
amicabilē ē nature: q si quēpiāz p manū sciam
aut pedē deprehēderit & ita vt sepe fit secū per
mensē vel vltra morāz traxerit vix eū ad mor-
tē vsqz derelinqt. primos nāqz impet: vt diuti: cūz suo fa-
miliari stare qat omnes qsi facit incognitos: qz vt Auic.
& pñci pñci experimētaliter didicerunt: si ea tūc cogno-
scatur facile nō reditura pellitur: qd i sequenti caplo deo
auxiliante meli: declarabo. ¶ Verum possibile nō ē vt
canonice eā cures nisi imēdiatas causas cognoueris. vt ē
mala cōplexio si in cā fuerit vel vōsitas aut humor: ad
quarū cognitionē tā extrinsecas qz intrinsecas cās. alias qz
cognoscere necesse: qd vt recte fiat ordine q supra descri-
pte sūt examinabis. vt. v3. si patiēs i aliq nō nālī re excef-
suz quēpiāz cōmiserit. Si aliqū solutari euacuatonum
vl artificialiū omiserit. Si ex mutilati ille fuerit vl egri-
tudo aliq non euacuata materia sit sedata. aut vlcera-
tio aliq antiq vel materia ad mēbz aliquod consueta fluere
sit restricta. ¶ Dehīc vō ad intrinsecas causas deueni. vt
v3. si iūcturas debiles aut meat: largos habuerit. Et nū-
quid ex tēpore aut generatiōe id vitiū sit: si aliquorū mē-
bzorū expulsiua adeo fortis sit q ad patiētia mēbra sup-
fluitates mittere queat. si digestiua aut assimilatiua vti-
ppter egitudine vl quāuis aliā cāz debilitata sit: & tibi
oīz istoz idagatō necaria siue mala pplexio siue vōso-
tas siue hūor i cā fuerit. ¶ Et si solū dicta iūcturāda sūt
sed patiētis cōplexio etas regio tps anni pteritū regimen
& similia. pulsus itē vrina qz & peccāte hūore q dici nālīs
hora infirm: magis afflicte: i de colore aut mēbz calidi-
tate pōderatiōe iflatiōe &c. te ifra adiutore deo cautum
reddā: q te ad cāz iūcturāda plurimū iuuat: bis itaqz p-
notatis ad actū practicū veniēdo. ¶ Si arthetica ab im-
materiali mala cōplexiōe puenit i colore mēbz pati-
ens nō mutat: pōdus aderit nullū. Inflatio quoqz nulla.
¶ Et si a vōsitate siue coloris mutatiōe mēbz tēsu ma-
net pambulat dolor. Et si regimē pcedēs vōsitis fue-
rit multiplicatiūz adhibet te certiorē efficiet. ¶ Sed qd
mā est frequēter in cā ne decipiaris q plurib: modis vt in-
fra appebit fieri pōt: q dicta sunt diligēter iūctura. & cū

humori magis assentiūt eū i cā fore verissimiliter iudica-
bis. ¶ Qz si is sanguis fuerit dolor erit extensius cum
pulsatione qdā pfūd: valde color mēbz ad rubedinē tē-
det erit toti: pōderositas sudor aliqualis i facie frōte gra-
uitas somnolentia qdā. Et si cōplexio sanguinea fuerit si
adoloscentie etas si tēperata regio si veris tēp: si pcedēs
regimē sanguinis multiplicatiūz. si pulsus magn: plenus
& vndosus & vrina rubea & spissa & mane qz hora dici alia
ifirm: magis affliget his oibus vel his plurib: apparētib:
certior multo fies. Sed qd sanguinis sicut & aliorū hūorū
plures sūt species qz qdā purus qdā nō purus. Et ex non
puro qdāz coleric: quidā flegmaticus & qdā melancolic:
existit. In si puro signa fm quāritatē hūorēz eidez dantis
denominationē a pscriptis aliqliter declinātia & illi plu-
rimū cōsentanea & hec nō min: alijs i hūorib: qz i sanguie
tibi erūt cōsiderāda. ¶ Colera vō dolorē acutū pūgitūū
& valde itensūz efficit. Qz si mēbz calidū fuerit ad ci-
trinitatē quādā tendēs cū nullo aut paruo tumore. cōple-
xio vero colerica: etas iuuentutis: meridionalis regio: tē-
pus estatis: regimē pcedens colere multiplicatiūz: & ho-
ra colere forti: molestet patiēs. pulsus vōvelox. vrina te-
nūis & itēsa: egestiōes colerice: tūc de colera haud qquāz
dubites. ¶ Flegmatic: hūor dolorē itensūz satis efficit: tu-
met mēbz & tactu frigidū vt plurimū repit. eius calor a
sano nō multūz distat. Qz si complexio flegmatica fuerit
senectutis etas septētrionalis regio tps yernis regimē p-
cedens flātis multiplicatiūz & patiēs hora flegmatis
magis affligat: pulsus sit mollis cū diuersitate qdā vrina
remissa spissa tñ: & egestiōes flegmaticae: nō erit d flegma-
te dubitādū: qd ē vt plurimū i causa. ¶ Melia vō raro: q
i casu tūc parius erit dolor ifla: mēbz minima grauitas
magna cū stupore quodā mēbz liuet aut nigrescit qd vt
plurimū tactu frigidūz reperit. Et si cōplexio de p se aut
de p accidēs mīca fuerit. vt ē i colerico p decidētā vl ali-
ter adusto: regio vō calidissima cui cā resoluīt hūidum &
cinericiū manet: autūni tēp: & regimē pcedēs melie mul-
tiplicatiūz: cū q plus hora melie qd ceteris molestet. Si
appetit: itēsus vrina remissa & tenuis valde: pulsus vero
durus mīaz i causa eē poteris facile cōcludere. Et si hoc
tñ rarissime cōtigat. nā hūor melancolic: ē fluxibilitati iē-
pe: valde: pp qd ad iūcturas difficulter penetrat. ¶ Du-
mor itē simplex raro arthetica efficit: sepi: tñ vt supra di-
ctū est a flāte crudo accidit cū q colera q ei ingressū pbet
cōmifcet. Et ideo si patiēs colericus regimine flātis mul-
tiplicatiūz vsus fuerit: vel ecōtra. tūc colera cū flegmate
cōmifcebit & signa pmiyta erūt. ¶ Sed in hūoribus mi-
xtis te mēbz color atqz caliditas plurimū decipiet: nāqz
colera flāti pmiyta ad circūferentiam facile pellit: pp qd
mēbz tūc rubet seu citrinatur atqz calet: qūis iūctura
flegma dolorē efficiēs fuerit. Ex quo p3 q si tūc illud a
materia colerica puenire iudicares nō parū in errore ca-
deres. ¶ Stat itē ad intra colerā dolorēz efficere & mē-
bz extrinsec: ratione frigiditatis aeris vel alteri: albu3
vel liuidū eē. ecōtra flā dolorēz efficere & aeris caliditate
seu medicamē aliquod superpositū seu quūis aliud extri-
secus mēbz rebeū efficere: & sic ratione coloris materia
calidā iudicares: q frigida tūc existit vl ecōtra: hūor pte-
rea existēs in pfundo mēbz supficiēz plerūqz nō mutat:
& sic mēbz color tūc nullū tibi iudiciū dar3: & itez cōtin-
git vt humor frigidus ad iūcturas defluat dolorē itensū
faciēs: cui cā febris fiet: cābit infomnietas: pulsus velox
erit & vrina tincta dolori succurere itendens sanguinis &
spū i multa quāritate ad locū illū mādabit q ex cā locus
iste rubet tūc atqz calet: que tūc oia calide materie sūt iū-
dicia & si frigida sit i causa. De colore igit mēbz calidita-
te seu frigiditate nisi perseueret pfidēdū nō erit. occurrūt

De egritudinibus

enī sepe plurima q̄ tā caloris seu frigiditatis q̄ quaq; caliditatis mēbri eā esse possit: cōtra tñ materie peccantis naturā. Cū igitur signa talia fallacia sepe sint ad alia dēā recurrēdū erit. ¶ Alius itēz ī applicandis localib⁹ error sepe cōtingit. Nā hōra porissimū iterdū applicare frigida q̄ aliquāliter stupefaciēdo dolorē remittit. mā tñ frigida existēte: q̄ huius cā ptūc forisā calidā iudicam⁹. ¶ Cōtingit et iterdū: q̄ materia calida existit ac pauca: et ex applicatiōe calidiorū mā ista pauca resoluit et sedat dolorē: ex q̄ ad pauca respiciēs māz istā fuisse fridaz iudicārēt. ¶ Ex q̄b⁹ p̄s q̄ ī casu nro ex iunatib⁹ et nocētib⁹ eēt p se iudiciū fallax. Ne igit hōs ī errores tā hōra porissimū q̄ getis icidas p̄claria q̄ s. te docui diligēter p̄scrutare. Et sup quē hūiorē plā cōcurrūt euz ī cā fore iudica. ¶ At nūc liber d̄ yrinis sup arthetica significatib⁹ aliq̄ pticularia disserēt. Nā istis ī ptib⁹ trouatuli de oib⁹ hūani corporis dispositiōib⁹ ex vīa recte scire se iudicare asserūt: vt ī casu nostro ex his dicere q̄quā cū rōne scias p̄lege q̄ sequuntur. ¶ Vīa artheticozū ē iterdū alba ac tenuis ī q̄ athomose albe q̄dā sūt resolutiōes: albe q̄dē: q̄ aut a iūcturis: aut a flegmate resoluitur. athomose vō seu rotunde: nāz sicut minérale aurū q̄ in arenulis quozūdā fluuiozū repit per reuolutiōē cōtinuā in paruis granulis rotundat: ita iste resolutiōes pp ipsarū cōtinuaz ī descensu resolutiōē ad formā rotūdā atomis similē rotūdant. vep̄ vbi mā cala fuerit: rubee aut subrubee resolutiōes erūt: et si tāta fuerit caliditas vt yunctiōitas resolue re queat fiet cū illis resolutiōib⁹ vīa rubea aut spissa. Q̄ si ea liuida aut turbida fuerit: scīā seu alias īferiores iūcturas lesas eē arguit. Nā mā remmatizās: q̄ ptūc hāc egritudinē efficit: p spinalēs medullā descendit. Cuius pars aliq̄ cū vīna miscet: et tūc eā liuidā seu rubeā efficit. ¶ Ex q̄b⁹ p̄s q̄lter p signa aliqua ex vīna supra sup arthetica iudicare potes: equoce trī: nā p signa cōsimilia sup alias plimas egritudines significare potes: vt ī spiritualiū egritudinib⁹. fluxu emoroy: darū: aut mēstruorū et aliozū pluriuz put in his p̄p̄is capitulo aliq̄ declarauī. Et ī hoc finē capituluz arthetice demonstratiua signa continens.

¶ De signis p̄nosticis cuiq; sp̄ci arthetice cōib⁹. C. A. III

S De arthetica passiōe recte p̄nosticari cupias cū ad patiētē tuū veneris nūquid is p̄m sit ī sult⁹ īuestiga: q̄ cū succurrūt dolorib⁹ iūcturarū ī p̄mis cū apparēt. vt Aui. igt. fit eozū cura facilis: sed si p̄firmēt et assuescāt: et illi maxime q̄ ex hūiorib⁹ diuersis geniti sūt nūq; curant. ¶ De hincvero ei⁹ cās tā extrinsecas q̄ intrinsecas examinabis: vt vbi ḡfā: si fuerit patiēs ex generatiōe iūcturarū d̄bilitū: aut ex tpe: veluti senib⁹ q̄busdā sepe cōtingit: aut ex egritudine cronica: defect⁹ tales si ex extrinseca aut intrinseca q̄nis alia cā arthetica efficiens valde potens fuerit: et si iste ad huc p̄m⁹ esset īsult⁹ nō facile liberaturos scias. Quos et si adhuc releuaueris: semp tñ erit de recidiua timendū.

¶ Qui q̄q; ex tēpore vel generatiōe largos viarū ductus habuerit et calide et hūide cōplexionis extiterit cū iūcturarū dolores enadere posse difficile erit. Ex q̄q; enīz leui cā p̄ largos illos meat⁹ ad iūcturaz: p̄cantes mā d̄fluit et tūc chōrdas lacertos seu nervos extēdēs dolorē artheticiū efficit. Si igit talis arthetica ipsā tā difficulter vitare pōt: q̄modo cū semel aut pluries captū putas a recidiua custodiri: ¶ Arthetici itē q̄ ī cibo et potu fuerit dissolutus seu coitu supfluo vītis aut q̄ caliditati seu frigiditati excessiuis frēq̄nter occurrit: seu q̄ reb⁹ alyis nō nālibus libēs seu inuit⁹ abutit⁹ aut ex his fuerit qui artes laboriosas exercent: veluti viatores vel graniū onera deferentes: aut p̄siles cū difficultate curabif: quāto q̄z mā resolutiōi magis iēpta fuerit et magis iūcture submisit dū

mō cōlitate ī his posueris tāto difficilī curaz recipiūt: iō Rās. si dolē igt articuli ex hūiore melico grosso vel crudo ad dispōnē nālē cōuerti nō possūt: et pp̄ie anche: et p̄duz articuli: pp. s. coz. submissiōe et c. Alij tñ ex alyis humorib⁹ lesi p̄fecte sanant⁹: et p̄cipue si mā fuerit sanguinea et c. ¶ In dolorib⁹ p̄terea iūcturarū nō spasm⁹: sed dolor extensiuus tātūmō fit. Māe. n. q̄ arthetica: efficiūt non nervis neq; chōrdis s; in ligamētis: aut iūcturarū cōcauitatib⁹ imbibunt⁹: et nervos chōrdas aut musculos extēdēs quandā p̄tinui solonem efficiūt: et dolorē per p̄ns.

¶ Dolor itē ī quib⁹ iūctura fact⁹ tumore ab ex⁹ apparente nullo: vt plurimū fit molestior: apparēte vō mitigat⁹: quia mā ad ex⁹ p̄p̄ulla maiori in spaciofitate p̄tinet: et sic nō tāta fit cōtinui solō: et p̄ns nō tantū fit dolor itensius: B tñ intellige vbi mā ampli⁹ nulla fluat. ¶ Vbi p̄terea iūcturarū cōcauitates nimis ample fuerint dūmō cetera sint paria acuti ac itēsi magis dolores fiūt: iō ingebat Tali. q̄ est in police pedis dolor nō mō p̄pter a fonte caloris distantiā fit molestior: sed q̄ ei⁹ parua est q̄ntitas et c. ¶ Dolor item artheticus ad membrum idem sepe rediens ei⁹ tantum virtutem debilitat: vt maciem in eo tandem inducat. ¶ Et iūcturaz seu ligamentozū q̄z ap̄ta maior et curant cum difficultate q̄ in locis minus dēfis: vt sūt nervi caro et c. ¶ Articuli p̄terea in quibus mā ingrossatur nūq; ad dispōitiōē nālēz cōuertunt⁹. Rās. et plurimum veterū testimonio. vñ Bal. li. 17. tractatūz caplo de arthetica. nominatozū igt porozū generatio ē vt postquā fuerit nūq; spes ē q̄ ad p̄stinū statū ynquā reuertatur. et c. Ad q̄q; ī libello de p̄sto sensu ovidi: vt ingt. Soluere nodosaz nescit medicia podagrā. et cā p̄ nodosā itelligit ī cui⁹ nodis mā ē ī gipseā cōmutata. Nā cū ī articulozū aliquo apostema diu p̄seuerās māserit: mā ista magis dieti ingrossat: et sic ī gipseā tādē cōmutat. ¶ Arthetica rursus q̄ ab acuta colera puenit: vt Aui. igit. subitam plerūq; mortē inducit. Rās. quozq; li. diuisionuz. caplo de podagra et iūcturarū dolorib⁹ ingt. Q̄ solit⁹ porissimū incurrere: si post cōstetū tēp⁹ aduenire tardauerit: statiz cū iūcturā porissimū de cōsuetō hūiore purget⁹: vtputa p̄cāte sāguine p̄ flobotomiā. Colera autē seu crudo flegmate p̄ pharmacū appropriatū. Et hui⁹ ingt nō obliuiscaris: q̄n q̄q; ad s̄bitā mortē iducit: et iterdū ad asina: cui⁹ signū ē tremor cordis et anhelitus stricture: et q̄q; facit icurrere palefiz et appoplexiā. Et illi q̄q; signa sūt. q̄ icipit tremor cordis et aliquid de p̄urbatione sensuū. Et q̄q; h̄ subito aduenit. Quapp nō dimittat q̄n statī enacuet cū s̄cti p̄p̄isim⁹ et c. Ad hoc igit bene mētē semp habēas. q̄ nō solū ī p̄nosticādo sed ī actu puenit: practico tibi vtile mltūz erit. ¶ Multotiēs p̄terea curatio doloris iūcturarūz vt Aui. igt. cā ē p̄ncipalē. q̄ supflua mā ad iūcturas currere p̄suetā: ad p̄ncipalia redit: aut ad mēbriū aliud: cui⁹ cā fit timor et c. ¶ Aptiora insup tēpore vt iūcturarūz dolores fiāt sūt ver pp motuz sanguinis et hūiozū ī eo: vt Aui. inquit: et autūm pp maliciā humorūz et digestiōis et aīcesione dilatatiōis porozū ī estate et ex calore q̄ fortis fit in die. ¶ Itē arthetica q̄ ex humore melacōlico gignit curatur cū difficultate: q̄ eius mā vt iquit Rās. materiei cancri vicinā. ¶ Febres insup māz arthetice cōsumētes dolorē artheticiuz plerūq; curāt. ¶ Emoroydarūz item flux⁹ seu vētris sanguine⁹ aut varices arthetico supuenientes egritudinis solutiōē denūciāt. ¶ Et idē facit vīna grossā ī q̄ntitate mltā p̄seuerās. ¶ Si in vehemēti dolore arthetico mētis alienatio cū tremore cordis et anhelitus difficultate supuerit īfirmuz ea die moriturū p̄nūcia. Et cū hoc si formicās pulsus affuerit: et ī facie sudor frigid⁹ apparuerit: mors eū sine mora rapiet. ¶ Dolores itē artheticiū q̄ die vna p̄ exteri applicata remedia sedat

et altera die si ab humorum diuersitate puenire scito et hoc testat rasis: cuius ingit. Si uideris quicquid patietes per diuersa empla inuametur. Item si iterum nocumetur: ab humorum diuersitate id puenire haudquaquam dubitabis. talis autem humorum diuersitas magis quam uniformitas prolongat paroxysmum. Et sic patet quid et qualiter in quacunque arthetice specie sit generaliter pronosticandum.

¶ Quid sit Cyragra quicquid tam pronostica sibi propria quam demonstratiua signa. CAP. V.

A Modo de arthetice speciebus differendum est. Et primo de cyragra que est iuncturarum dolor cum tumore aut sine ab immani mala complexionem uetositatem aut humore in coacuitate ipsarum existere pueniens. Et huius demonstratiua signa a quicquid ca fiat in caplo tertio ordinate peries. per quod solu ad aliquid pronostica ipsi cyragre transiendum erit. Ubi igit cetera sint paria citi cyragra quam sciatica aut podagra terminabit. est. nam cum multominus terrestres per quod rasis ea in suo genere illi calidore aiebat: maiori quicquid cum difficultate quam aliorum aliquid reciduiat. Non enim manus ueluti scia aut pedes ita submisce sunt: quod fit ut humores non tam facile ad eas defluant. Et ideo huius podagra loquens dolores iquit quod sunt per sciaticam et podagram cum curant et eradicant eorum mane non redeunt velociter. Et huius subuigiles oib arthetice doloribus comune ait. Quod si confirmant et assuescant. curant non quia. quod fit quod dolor in iuncturarum assuescat ea adeo debilitat: ut ex quicquid leui causa ad eas mane defluat. per quod tales a recidui defedere impossibile quodammodo uidetur. Medicina huius beneficiu potissimum quicquid retardat. Dolor ite in cyragra fit nonnunquam adeo intensus ut manus plima ad locum dolorosum defluat. et maior sepe in quantitate quam coacuitas illi iuncture continere queat: cuius iunctura ista distendat. et ex primo loco mebrum refilit. per quicquid figuram depedit. debet uero qualis quicquid humor iste fuerit a regimine nunc destituit. et extraneum quedam calorem accipit. per quem subtile resoluunt: et remanens in gipsis: talis namque curat perfecte nunquam: ut in generalibus pronosticis habuisti. Et his itaque per quod sit ciragra: quicquid tam pronostica quam demonstratiua signa.

¶ De sanguine ciragre quicquid sanguis ille fuerit. quod ad eius digestionem atque euacuationem cura per quam si sola colera in causa fuerit tam digestiua quam illius quicquid solutiua comperies. CAP. VI.

S Ciragra a sanguine puenit et uetus et. cōfēse rint. Communibus per pus supfluitatibus naturaliter seu clistere aut aliter e ductis de basilica oppositi lateris fiat flobothomia. et ubi etas vel aliud ea prohibeat supnates cum scarificatione apponi ventosas iube. et de sanguine fin tenore ututis complexionem et etate plectoria et filia: plus aut minus extrahendum: ac cum de vice una sit nunquam magna quantitas minuenda: ubi gradus fuerit plenitudo: necessaria tunc in quantitate duabus aut pluribus vicibus extrahere: et eo casu prestat. ut saphene lateris oppositi fiat secundatio. Quod si ciragra manus ambas obtinuerit ex parte repletionem de ambabus saphenis minutio: ne face: quod fin doctrina huius filia fienda eest cum ingit. et si fuerit cois iuncturis corporis ex utriusque partibus flobotomia fil fienda est. Ut per hoc ipse velit quod si infirmus ciragra et podagra simul patiat: quod tamen de saphenis quam de basilica filomia fil fienda sit. In his tamen casu laudo potius quod mane in basilica. et sero in saphena fiat flobothomia: uerum ubi ex his fuerit quod emorroydale fluxum menstruale pati consueuerit: in oī casu saphenas scidere prestat. debet autem emorroydes seu menstrua puoca. Et hoc est huius passionis cura potissima ubi. scilicet ea a sanguinis abundantia fiat. nec alio. Postquam ubi alterationis opus erit unum scito quod nisi paties bono reperit se regimine tam in laxatione quam in minutione paucum inuamentum consequitur. Jo

Rasis. quod utuntur iquit regimine erroneo et copia potus vini non consequetur utilitates magnas in laxatione neque minutione: quod humores semicrudi congregantur in his celeriter ex malo regimine et. Et si colericus aut flegmaticus sanguis iste fuerit flobotomia tam copiosa non erit fienda: quod tamen si exigentia facta tunc digerere magis necesse est. Ideo Rasis de arthetice sanguinea loquens. Quoties apostema ingit sanguis uehemētis inflammationis fuerit noscas quod in toto corpore sanguis colericus existit: et ideo post minutionem euacuatio colere fieri debet. et ut per hoc velit quod manus existente colerica simpliciter aut per dominio: et flobothomia operi fuerit facta aliquid nulla erit digestio expectanda: sed erit solutiua appropriata exhibenda. ubi nonnullis descriptis digestiuis quod si egritudo iducias dederit: uti poteris multiplicia solutiua describā: ut si exigentia magis placitum tibi eligere scias. Si itaque sanguis colericus fuerit: aut hoc per admixtiones colere ab eis uenientis fiat: aut quod si se aduri: et aliquid eius partes in colera couertunt: quod ipsi subtiliore debito reddunt: per quod ad iuncturas facili penetrat: digestiui igit in isto casu sanguinis grossi fatiui esse debet: ac ei feruoris quem per colera accipit ex tinctiui. Et ut te ad actum practicum educat: accipe sirupi rosati. et. i. f. aq. endiuie. et. y. aq. rosa. vel acc. et. i. misce. et in potu per vice una tribue. Quod si clarificare cum magis libet ei. et. iiii. accipe. et endiuie aq. tantumdem: aque rosa. aq. acetose an. et. i. f. clarificet. per duabus vicibus cum cum sardalis rubeis aromatizando. Uel facias sic. accipe aq. endiuie. et. vi. aque acetose: aq. cicoree: aq. lupulorum. an. et. iiii. sirupi de succo acetose: de ribes de limonibus aut de acetositate citri. et. vi. vini granatorum de berberis aut citoniorum. et. y. fiat iulep cum sandal. rube. aromatizatum. de quo in potu. et. iiii. per vice tribue. Quod si siruporum predictorum nihil habueris. iporum loco. et. y. zuchari pones. et quicquid in opizachara simplici acetum vini ingrediat. peccatum tamen mortale non committeres: si siruporum predictorum loco eas acciperes. nam in ipsi acetum respectu aliarum rerum pauca quantitas ingrediat. cuius quod tamen ratione zuchari quam granatorum succi. quam etiam aq. acuitas rōe cuius nocumetur infert: extinguit: et sic nullum prebere nocumetur potest. immo aliarum rerum uirtute ad itriseca coacuitatem deducet et sanguinem grossum: et ei feruore ratione colere coadunatum extinguit: ex quo per ea quam maxime puenire. Et si magistralis sirupum facere libeat inuiuas centum accipias pomi citoniorum aut piri. et. iiii. ista in libris tribus aq. ad consumptionem usque ter tie partis decoque. debinc coles et colature succi endiuie residua facta. et. vi. adiunge. et granatorum micoz aut berberis vini. et. iiii. zuchari lib. y. fiat sirupus cum rubeis sandal. aromatizatus. de quo si locus fuerit. et. iiii. dato. et si sit debite coctus. et. i. f. aq. endiuie. et. y. et aq. acetose. et. i. commiscendo. et si pomum citoniorum non habueris. ei loco de vino suo. et. iiii. ipone. ex quo sirupum ut pus facito. Cum aliquem ex prescriptis digestiuis vicibus aliquot exhibueris ubi manus euacuandas cerneris: iuxta doctrinam Rasis cassia cum aq. endiuie vel solatri extracta prebe: vel ab. et. i. i. duas israscripti sirupi per horas duas ante diem dabis. pl. tamen aut minus fin quod iudicas respectu opationis illi quam facit tuo couenire infirmo. Scias ergo sic. Accipe cortices mirabolanoz citri. et. vi. electi uo reubarbari tantumdem: spice. et. f. sup mirabolanos aq. cisterne vel boni fontis calide tantum pone quod digitis duobus supemineat. Et idem de reubarbaro ac spica cum aq. endiuie fiat: et si tunc estas fuerit in sole oia pone: sup cineres uo calidos in hieme: cuius aqua aliquoties consumpta uideris: coles: et tam sup reubarbarum quam mirabolanos aqua alia suppone: hoc toties faciendo donec tam reubarbarum quam mirabolani fa porē atque odore perdidit. debet uo has aq. accipe. quod cum zuchari lib. i. iulepisa. et eo debite colato usque ad debitas spissitudinem decoquat. dum uo sic coquit. diagridy in peria rara ligati. et. f. i. eo continue teneas illa septem exprimendo: et

De egritudinibus

eū debite coctū fuerit vsui i sferma: de q̄ vt dictū ē vtere.
 ē. n. solutiū nobile ac gustui gratissimū. ¶ Uel rosaceū
 sirupū quē Rasis sūme laudar cuz diagridio i petia rara
 ligato dū coquit: vt pcedētē facias solutiū. ¶ Uel facias
 sic. Accipe corticū mirabolanoꝝ citrinorū. 3. i. i. fūdant in
 aq̄ lactis modico mellis addito: ⁊ horis decē i ifusiōe di-
 missis fiat exp̄ssio fortis: cū q̄ electuary de succo rosa. 3. y.
 misce: ⁊ fiat pot̄ quē p horas duas añ diē dabis. ¶ Uel
 solū. 3. f. electuary de succo rosā. cū aq̄ lactis distēperati.
 ¶ Et si i formā solidā vt cōter vltra mōtes sit ip̄s hūer
 sine caprino sero p̄be: ē. n. satis i forma ista gustui delecta-
 bile. Et B de succo rosā. electuary principaliter p ciragra
 ac podagra calida adiuētū ē. ¶ Uel facias sic. accipe reu/
 barbari electi. 3. y. spice gra. vi. ista vino aspgant albo. de/
 hīc totū i aq̄ lactis horis. x. i ifusione dimisso fortis exp̄/
 ssio fiat. cui succi rosaz noui cū aq̄ lactis distēpera. ⁊ po/
 tui tribue. ¶ Uel facias sic. Accipe scamonee i pomo de/
 cocte. 3. i. masticis. 3. y. rosarū rubearū. 3. f. tere oia. ⁊ vo/
 ne i lib. i. aq̄ cisterne vel boni fōtis aut ros. ⁊ diē vna cum
 sua nocte i ifusiōe diuissis colet. cui ab. 3. f. ad. i. vsq: pl̄/
 tū vel min⁹ fm tui ifirmi potētā sit dosis. qucharū tātu p
 libito adde. ¶ In formā pillularū accipe mirabolanoꝝ
 citrinorū. 3. i. masticis. 3. y. rosarū rubeaz. 3. i. masticis croci
 añ. 3. i. hermodactilloꝝ. 3. y. f. diagredy. 3. f. aloes. 3. y.
 fiat cū sirupo de sticados pillularū pasta de qua a. 3. i. vsq:
 ad. 3. i. f. cuz libet dato. ¶ Uel da. 3. i. pillulaz de hermo-
 dactillis minorū descriptioe melius. ¶ Dabes itaq̄ q̄li-
 ter sāguis colera participās sit euacuādus: q̄ digestiua ⁊ q̄
 cōsimiliter solutiua cōueniāt. ¶ Et hec eadē tā digestiua
 s. q̄ solutiua colera peccāte pueniūt. Lū igr ea i cā fuerit:
 ad p̄sens capl̄z recursū habe. ¶ Si aut sāguis flegmati-
 cus fuerit p admixtionez aq̄osis flegmati id frēq̄nti fiet
 cui cā liberi⁹ ad iūcturas penetrat. Et tunc nō tā copiosa
 veluti i puro sāguie flobthoma erit fieda. ¶ Qua fm exi-
 gētiā facta p materiei digestioe nō tāta quātā i pcedētē
 regriū feruoris extictio. ⁊ sic i p̄scriptis sirupis posses ro-
 saci mellis tertiā prē adiūgere: p solutiū vō antescripto
 sirupus ille solutiū multū cōueniret. ⁊ eo maxie si mi-
 rabolanoꝝ citrinorū loco kebulos iposueris. ¶ Et pariter
 de p̄scriptis tā potabilib⁹ q̄ alys solutiuis i qb⁹ mirabol.
 citrinorū cortices iponūm fiedū erit. ¶ Idem i casu isto
 electuary de succo rosa. loco diaphinico cōueniret: cōueni-
 unt ⁊ p̄scripte q̄q̄ pillule. ¶ Et qz medic⁹ omnis ad has i
 tētides diuersa ac varia scit exhibere solutiua ⁊ vārys itē
 i formis his paucis mibi domesticis qb⁹ vbi op⁹ fuerit vti
 cōsueuerā prētē vōlui. ¶ Posses itē ad p̄scriptas alias
 itētides p sāguis igrossatiōe ne. f. tā facile ad iūcturas
 defluat: p hora ante pastū bolū vñū triasādaloz exhibe-
 re vel de ifrascripta cōfectioe: q̄ his margaritarū subtilis-
 sime tritarū. 3. iij. corali rub. 3. y. rosarū rubeaz. 3. i. ossis
 d corde cerni. 3. i. sādaloꝝ rubeorū. 3. i. f. quchari albi lib.
 3. qd cū aq̄ rosaz dissoluat: cui postea cōserue rosa. antiq̄
 3. i. adde. ⁊ i mox sellis fiat cōfectio. ¶ Uel facias sic. Ac-
 cipe cōserue rosarū antiq̄. 3. i. f. triasādaloz. 3. iij. coraloꝝ
 rubeorū subtilissime tritorū. 3. i. fiat mixtura p bolos de-
 auratos si libz: de qb⁹ vñū p vice dabis. ¶ Et sic p qd i
 ciragra a sāguie pueniēt q̄lis sāguis iste fuerit tā rōne
 digestiois materiei q̄ ipsius euacuatiōis fit fiedus.

De his que materiam flegmaticam ciragram efficien-
tem digerunt. CAP. VII.

CAP. VII.

Rarissime melacolic⁹ hūor citragrā efficitur p q nullā quātū ad ei⁹ digestiōes ⁊ ductionē curo mētiōē facere. verū a flegmate frequēter accidit. ⁊ ab aq̄so sepi⁹ successeiueo a mucilagio/so seu crudo. a vitreo seu gipseo cū ea i iūcturis difficiliter penetrēt fere nūq̄. Qualiter iq̄ tale flegma

digerēdū sit: ac q̄s i ei⁹ educitiōe sit obseruād⁹ ordo p̄sens
 capl³ edocebit. ¶ Si igit^r flegma illud aquosū fuerit: acci
 pe mellis rofati sirupi de sticados añ. ʒ. ij. aquarū yue. ab
 sinthy ⁊ herbe palefis añ. ʒ. ij. clarificet^r p^r yicib⁹ duab⁹
 ⁊ aromatice^r cū nuce muscata: de q̄ toties donec mā tibi
 digesta appareat exhibeas. ¶ Vel facias sic: aq̄rū absin
 thy ⁊ herbe palefis añ. ʒ. iij. aq̄ yue ⁊ floz^r sabbuci añ. ʒ. ij.
 mellis rofati. ʒ. vi. vini citoniorū. ʒ. i. fiat uleap aromatiza
 tū cū nuce muscata aut optimo cinamo: de q̄. ʒ. iij. p^r vice
 dabis. ¶ U^o aliter. accipe aq̄rū herbe palefis. flozū sam
 buci ⁊ saluie añ. ʒ. iij. aq̄ yue. ʒ. vi. mellis rofati lib^r. f. fia
 vt sup^rza uleap cū nuce muscata aromatizatus: de q̄. ʒ. iij.
 p^r vice dabis. ¶ U^o hunc facias p̄ciosissimū in hoc casu
 magistralē sirupū: q̄ accipit saluie sticados: herbe pale
 fis yue añ. M. i. f. betōice. M. i. absinthy sicci came de re
 os. flozū anthos añ. M. f. passillarū. ʒ. i. fiat decoctio. ⁊ cū
 lib. iij. mellis dispumati ⁊ acetū passullati. ʒ. i. f. sirupus cū
 nuce muscata aromatizat^r: de q̄ si lōg^r fuerit. ʒ. iij. p^r vice
 ppinabis. vbi vō debite coct^r. ʒ. ij. cū aq̄rū yue palef. ⁊
 saluie. añ. ʒ. i. ⁊ erit p^r dosi vna q̄s istoz^r liberit yicib⁹ ali
 quot datū poptime mās istā digeret. ¶ Ad q̄d itē yebe
 mēter adiunat si p^r horā añ cibū bolū vñ arōaticū ro. de
 scriptiōe gabriel^r exhibueris: vt mesue inb³ cū sirupo ro.
 fiēdū erit: vel salte^r chubaz^r cū q̄ sit cū rosacea aq̄ dissolua
 tur. ¶ U^o d^r mixtura tali. ʒ. ij. p^r vice tribue. ¶ Que acci
 pit cōserue ro. ʒ. ij. corallorū rube. ʒ. i. f. margaritarū. ʒ. i.
 asfericū ro. ʒ. iij. fiat mixtura. quā si deaurare cupis per
 bolos facias: ⁊ p^r horā ante pastūz vt^rere. ¶ Si aut^r mucu
 laginosū flegma i cā fuerit de p̄ceptis digestiuis prescri
 ptis accipe. oximel^r squilliticū p̄tē vñā. ⁊ cū aq̄z p̄scriptaz^r suf
 ficiētī q̄ntitate misce ⁊ aromatizādo clarificet^r ⁊ ismo
 pbe. Nā ei⁹ p̄p̄viscositate digestiui aliq̄liter icisimū eē d
 bet. ⁊ oximel^r squilliticū q̄s bene cōuenit. plurimi in hoc casu
 oximel^r squilliticūz p̄positū ⁊ alia fortia apitia i p̄ncipio
 p̄bet^r: ⁊ male: sed i declinatiōe dari cōuenientius possunt.
 ¶ Et q̄ mā ista ē cruda: ⁊ vt plurimū i q̄ntitate multa
 nō sic facile ad digestiōē deueniet: vñ yeluti qdā imper
 riti faciūt: vt iquit^r Rasis nō erit expectāda digestio. erit
 itaq^r minorāda: ⁊ cū medicinis qdē leuib⁹. Unde Auice
 i casu nro frequere ingt. cū medicinis mūdificatib⁹ f^rz gra
 duatiōe. Et subdit q̄ sūt de hoib⁹ q̄ describunt in initū cū
 facili^r: si sigillat^r cū forti post maturatiōē tē. q̄s supple
 factū ē. p^r hoc itaq^r voluit q̄ mā existēte cruda debemus
 debiliorā^r a p̄ncipio farmacs vñ gradatū ad maturati
 nē vsq³ cū fortiorib⁹ p̄cedere. ¶ Cū aut^r flegma hoc tan
 pp^r sui cruditatē ⁊ idigestiōē q̄s ei⁹ iūcturaz^r p̄cauitatib⁹
 bus p̄fudatiōe sit multū educitiōi rebelle: voluit^r Rasis
 q̄ ista q̄ modice sit virtutis exhibēda nō sunt: q̄ vt iquit^r
 flegma ip̄s calefaciūt: ⁊ nō educētia nocumētū iferūt ip̄s
 augēdo ⁊ c. i. v̄tōsādo aut fluere faciēdo. Et sic videt^r ex
 ei⁹ itētiōe q̄ forte sit p̄pinādū farmacū. ⁊ hoc verū ē sed
 i multo minoz^r dosi q̄ mā maturata. Et idē voluit^r Auic.
 p^r solutiōē subtilē cū iquit^r. Et tu itēri alienius cū soluti
 oē subtili ⁊ c. hoc tñ clariuz i caplo de curatione podagre
 flegmatice voluit alexāder cū igt. M. eli^r si nō semel pur
 get^r: sed sepe ⁊ paulatim o³ deducere v̄tē: vt ip̄si ⁊ viscosi
 biozes possint furti trahēdo educi. Nā si ab vna potōe
 ⁊ semel volumus purgare: dum totum exagitur corpus:
 que inueniuntur in summitate educūt^r: ⁊ que sp̄isa sūt
 ⁊ viscosa latentia derelinquūt^r: ⁊ ideo paulatim subide
 accepto medicamine facilius educuntur. Subrillantur
 enim si frequenter ⁊ paulatim accipiatur ⁊ c. ¶ De men
 te igitur nostrorum veterum est forte sepe farmacum ex
 hibendum: quamuis in dosi minoz^r q̄ materia ip̄sa di
 gesta: de his itaq³ solutiuis huic materie appropriat^r p
 varias formas que sequūtur capitula te deo fauente co

De egritudinibus

i. f. qd cū aqua herbe palefis yue aut saluie dissoluat vini citionioz quartā partē addēdo: et fiat per bolos cōfectio cuius dosis sit. 3. f. ¶ Posses istarū cōfectionū species cūz tātūde cūchari cōmiscere: et in puluerez vt: cuius tūc. 3. y. dabis. Et i b cōfectionū atqz pluerū descripiōes finiūt.

¶ Qualiter materia cōmixta cyragram efficiens digerenda atqz euacuanda sit. CAP. XII.

Merum et si a pñsio arthetice mā vt plurimū sit flegmatica: cui tñ sepi colera pñmice: q̄ igit i casu pillulis de hermodactill. minoribz vtēre. ¶ Et q̄ supra descripta sunt solutina cōueniētia. f. dū colera cū sāguie admixta fuerit i istis miscēda erūt: illa aut colera respiciūt: et q̄ statiz descripta sunt flegma. iō fm hūozes pdomināte plus de vno et minus de alio cōmiscendū erit vt ecōtra. Unde colera pdomināte i receptis pscriptis de turbith: ac d hermodactill. erit diminuēdū: de diagridio autē addēdū et ecōtra flegmate pdomināte rē. ¶ Et qz istas mās cōmixtas sepi ad inueniē: i f rascripto puluere vsus sum cōiter q̄ recipit hermodactilo. turbith añ. 3. f. 33. masticeis gariofiloz galāge añ. 3. i. se. anisi. feniculi milij solis añ. 3. y. f. diagridij. 3. y. cūchari ad pōdus oīuz: et fiat puluis: de qbus a. iij. vsqz ad. iij. 3. dare poteris: et est puluis in casu isto singularis.

¶ Quecūqz igit et q̄liscūqz mā cyragrā efficiens fuerit aliquo mōrū pscriptorū digeri poterit: educi quoqz. ¶ Uerū in casu isto vomitus plurimū cōmēdatur: quā ex re si tuū patiētē nauicare pprehēderis cūz aliq̄ leui vomitū nām iuuat: et cū aq̄ tepida aceti modico mixta. ¶ U. 3. y. oximellis simplicis cōpositi aut sglitici cūz. 3. iij. aq̄ rassa ni tepide in potu dato: dehinc cūz pēna oleo inticta et immissa gutturi vomitū puocat: q̄ tā i declinatōe statu et augmēto porisimi q̄ i pñcipio puenit: et in pñcipio tñ magis et maxime vt Aliic. ingt dolore in mēbris isferioribz exīte. Sed qz in pñcipio regimine bono pcedēte Jesu de ipso vomitu caplm ynū facturū suz his paucis de eo cōtent⁹ hic eē volui. ¶ Uerū de localibz cyragre cōueniētibz eē amodo fienda mētio. Sed qz illa nō minus podagra q̄ cyragre sūt cōmunia ipsi⁹ pacc qd sit podagra pñ⁹ describā: at quomō eius sit tā digerēda q̄ euacuāda mā. Quibus absolutis ambabus cōueniētia localia successiue describāz. Et per hoc pñsenti capitulo finez impono.

¶ Quid sit podagra: que eius demonstratiua signa et pñsica propria: ac qualiter queuis materia eam efficiens digeri ac educi debeat. CAP. XIII.

Podagra est pedis iūcturarū dolor cū timore: aut sine ab immateriali mala cōplexione pueniēis ventositatē seu hūore i ipsarū pcanitatē contēto: inter quā respectu causarū signorū ac cure et cyragrā parū interest: quas ob res capitulū pñsēs sibi pñtēter acōmodauit: et causarū ipsi⁹ demonstratiua signa quecūqz ista fuerit: capitulū tertiū supra tibi clare mōstrabit. ¶ Podagric⁹ curat⁹ difficult⁹ q̄ patiēns alios iūcturaz dolores pp pedū submisiones: et eo ē facilius recidiuat. ¶ Rasis podagra iquit antiqua pfecte sanari nō potest. Uerū in pñcipio sic si studiose curet. ¶ Itēz ingt: podagra ē morbz laboriosus: cui⁹ curā medicū inuenire nequeūt si sit ex hūozibz supabūdātibz pgregatis rē. ¶ Rursus podagra iestate excitata aut i vē brenē finez psequitur respectu ei⁹ que in hyeme aut i autūno sit b de pñsimo itelligēdo: et in hoc veteres oēs cōcordāt. ¶ Itēz articuli anchaz et pedis Rasis iquit si diu iestātur isti nō reuertunt ad suā dipositionē nālez: articuli tñ aliq̄ forte pfecte curātur et proprie si mā fuerit sanguinea: podagra hereditaria min⁹ curat⁹. ¶ Plerūqz itē testiculoz ossa i podagricis plongan. ¶ Qui q̄qz male se reperiunt: et fuerit podagra colerica psepe subitā mortē icurrūt

sed si bñ se reperiunt: in. xl. diebus si nō in paucioribz podagra terminat vt ingt Galic. cōmēto illi⁹. ¶ Podagricē egritudines rē. et hec de podagre ppijs pñosticis. ¶ Quātū ad curā respectu materiei cā efficientis. Si a sāguie fiat basilica lateris oppositi minuēda erit. In oibz vō alijs q̄tuz ad digestina. f. et solutina put i sexto caplo scribit face. Si alijs ab hūozibz puenit: ad capl⁹ septim⁹: octauis nōnū decimū et yndecimūz recursū deas. Capla enīz ista taz de digestiuis q̄ multiplicibz solutinis te copiosus reddēt et sic amodo ad localia his ambabz forozibus transeūdūz erit: et in hoc pñsenti capitulo finez recipit.

¶ Qualiter et cum quibus defluxus materiei ad iuncturas prohiberi debeat. CAP. XIII.

Ue de cyragra et podagra i primis caplis deā sunt materiei digestionē ac ei⁹ educationē pñerunt: sed ad paroxisimi pñficiēda curā tres erūt itētiōes i hac re. ¶ Prima mām diuertit: repellitqz. ¶ Secūda dolores sedat. ¶ Tertia laxa mēbra pfortat: mās si qua de fluxu remāserit dissoluendo. ¶ Prima pñtis erit capla: quā pñficiēda cantus esto. Nā vbi corp⁹ valde replet⁹ fuerit: mā vō fortis effusiois cā reputere timorosus ē: de facili nāqz ad aliq̄ mēbrū pñcipale pperet: vbi eēt cā peioz accidētū: pp qd statiz a pñcipio mā ipsa cū flobotomia vomitu clisteri vel aliquo solutino diuertēdo minorē: et cūz fricationibz ac dolorosis ligaturis p posse ad ignobilia mēbra trahāt: de hinc vero securius ad mās reputiēdaz trāsbis: et hec repersussio sup dolētez locūz nunq̄ fīda erit: de ipa tñ i sequeti cap⁹ sermo aliqz fiet. ¶ Sed vt q̄ huic cap⁹ pñtinent absoluantur reputiēda mā tibi erit pñsideranda. Que si a pñdominio calida fuerit: accipe olei mirtini: olei rosa. añ. 3. iij. boli armeni sanguinis dracōis añ. 3. vi. mirtilloz sumach: acacie terre sigillate pñdie balauistiarū añ. 3. iij. aceti. 3. i. Locute omnia simul: et ppe dolētez iūcturaz fiat illinitio: verbigratia si iūcturis pedū dolor fuerit supra caniculas: et si i manu sup iūcturaz brachij. ¶ Uel facias sic. Accipe vngueti populconis. 3. iij. cūz quo pulueris sandaloz rubeorū ros. rubearū. boli armeni: terre sigillate: sāguis draco. añ. 3. i. cōmīse. et vt supra illinitio fiat. ¶ Uel facias sic. Accipe ceruse. 3. y. eaz cūz aq̄ rosa. dissolue modico aceti addito et locū illini. ¶ Rasis vō corticū granatorū et sumach añ. lib. i. in aqua bulire faciebat. intātū q̄ optime cōteri possent. Et ex his vltima cōtritiōe facta cū succo sempuine oia debite simul icorpādo: de quo tibiaz aut brachij illiniebat. ¶ Uel cūz farina ordei et contuso citionio emplastrū facias. ¶ Aliqui ferrariorū aquā accipiunt: et aceto pñmixto pecias infundunt: q̄s tibys aut brachys circūuolunt: eas sepi in nouādo. ¶ Uel facias sic. accipe pulueris gallarū. 3. f. boli armeni. 3. i. f. albumen recentis oui vñū: cū quo olei mirtini: olei rosati añ. quātū sufficit cōcute: dehinc vero secū pscriptos pulueres mīse: et vt pñcedētibz vtēre. ¶ Uel accipias farine fabarū lib. f. et cū albumie oui et oleo rosa. aut mirtino. cōducat⁹: cuius vsus sit vt pñcedētū. ¶ Interdū alias sic feci. Accipe tria albumina ouorū. olei rosati. 3. iij. et foret meli⁹ onfācinus aceti. 3. i. simul agitent⁹: et immerse petie dictis locis applicent⁹. ¶ Uel facias sic. et in hoc experientiā bonā adiueni. Accipe cupullarū glādiū. balauistiarū añ. lib. f. rosarū rubearū: mirtilloz. añ. 3. y. Loquant⁹ in media situla ferrate aque octaua parte aceti addita: et ad cōsūptionē vsqz triū partiū buliat: dehinc petias impone: quas vt supra dictis locis inuolue. Et omnia que dicta sūt materia calida exstente conueniunt. ¶ Ea autem frigida si fuerit accipe abrotani mēte graminis añ. 3. i. pētaphiloz: pullegij: rosarū: rubearū añ. 3. i. nucij cipestis: mirtilloz añ. 3. i. conquassentur fiat in vino nigro decoctio: aceti modī

cū addēdor cū petys impositis fac vt prius. ¶ Uel faci
as sic. Accipe corticis vlni. M. i. caude equine vinee sti
cados añ. M. f. sandarace salis cōis thuris añ. 3. f. alu
minis. 3. i. buliant i vino nigro cuius ferrarioz aqua mixto.
7 fac cuz petys vt p̄us. ¶ Uel aliter accipe radicū cōfoli
de maioris. M. i. nucū cīssi mirtilloz gallaz añ. 3. i. alu
minis. 3. f. mastice laudani añ. 3. i. y. 2. quassata in vino ni
gro bulliāt aqua ferrata cōmixto: 7 vt supra ytere. ¶ Uel
facias sic. Accipe olei mastice. 3. i. f. olei mirtilloz. 3. i. pul
ueris mastice. 3. i. f. gallaz nucum cīssi thuris 7 galie
mu. sumach terre sigillate bistorte añ. 3. y. fiat cuz calido
pistello cerotuz 7 sup aluta extēsus mēbrayt oz inuoluā.
Illa nāq plurimū cōfortat: 7 hūores ad iuncturas fluere
nō pmitit. Dabes itaq qualiter materiei ad iuncturas
desflūz ibibere debeas: p qd intentio prima completur.

De antidotis nō narcoticis que tā podagricos dolores
q cyragricos exēte mā calida sedāt. CAP. XIII.

¶ T. secūda intētio de sedandis articuloz dolo
rib cōpleatur. Superst eoz doctrinaz ponere
qbus dolores sedari q̄ant: 7 hoc i trib seq̄nti
bus caplis: sed i p̄nti de nō narcoticis solū do
ctrina hētur. Aduertēduz p̄mo q mā colerica
seu colera multa p̄cipians cū ad iuncturas desfluit: calozē
atq: dolorē sepi augmētāt. Materia itē frigida sua q̄lita
te 7 iterduz nimia q̄titate nervos chordas seu musculos
extēdēs idē facit: 7 si veluti colera vel mā ipsa colerica n̄
ita dolorē acutuz. accidit interdū vt dictū est in p̄noticiis
generalibus dolor i iuncturis intēsus valde tumore nul
lo apparenate ad extra 7 ēt econtra sepi fit: 7 cū tūc tumor
ille incipit apparere incipit 7 dolor minui: qz vt dicebat
mā ista ad extra ppulsa in maiori q̄ p̄i spaciofitate cō
tinet: 7 hoc accidit vbi materia nō fluat: quo in casu cane
ne illi ex ifra scriptis antidotis sup dolētes locū apponas:
gnimmo aliquo leui resolutiuo ytere: vt eēt camemileuz
oleū aut cōsimile. ¶ Sane iterdu fit dolor adeo intolerā
bilis vt patiētē ad desperationē pducāt: pp qd excusatio
tūc nulla cadit: qn cū exterius mitigantib: 7 nōnunq cū
ebibitis sit his paupculis succurēdu: vt Auic. ceteriq: ve
teres voluerūt. sed quo id facies. Nā si sup dolētes locuz
frigida apposueris mā ingrossabitur: 7 resolutiō fiet ma
gis inepta. timetur preterea ne eius ad mēbra p̄ncipalia
fiat regressio 7 alia accidentia pessima. Si aut calidis
vīs fueris: dilatabunt porri: 7 ad locū plus materiei de
fluēt: q̄ ex re dolor crescit. ¶ Quidaz podagricos colerico
macilento debili a dolore admodum molestato iudeus
gdā nulla p̄missa euacuatiōe petias madefactas i aq̄ fri
gida mēbro supposuit: vñ dolor adauctus ē. q̄ aduertens
iudeus embrocatiōib: 7 vnguētis successiue opiatīs vīs
ē. Si te deus adiunet q̄s nouā rez audi: vñ fuit mā adeo
intēsa vt circa cauculā fuerit tota tibia cremata: cui vo
lens iudeus succurrere succuz semptiue oleū ro. 7 acetuz
cū puluere boliarmeni. sangui. draco. modico camphore
miscuit: debic petias ifusas sup partēz mēbru cōbusti po
suit: 7 itātū fuit adauctus ignis vt breui vsq: ad genu to
ta tibia cōcremata fuerit. vocat: statū sup genu 7 corā ap
posui defēsiua: 7 illa q̄ sup crematē locū aderāt amoueri
ilico feci: hoc facto ignis non vltius ambulauit: sed po
dagricus iste pedē totā tibiā ad genu vsq: in decēz horis
pdidit: 7 sic ille fuit a podagra p̄petuo liberat. nō isperit
ille inde canones. Rasis. q vult ifrigidare mēbra polē
tia: min: 7 calefacere ea penes mitigatiōē doloris magl
qz frigida p̄desāt mēbrozū supficiē 7 materias dissolui. p
bibēt: vñ augēt extēnsiōē ei: 7 nō sanat in ifrigidatio nisi
malā cōplexiōē absq mā rē. Lūq: in podagricos nostros
valde repleto nulla facta eēt euacuatio: calor itē extra
neus i mā illa exis pp appositionē frigidop: coadunatus

i tibia ignē imisit: ac eā sic i breui ipse cōcremauit. ¶ Aliū
quoq: i mōtemiliano vidi hominē repletū valde in cibo
7 potu cōpatriotaz suoz more plurimū dissolutū: cui sup
podagricos pedē repussiuus frigidis appositis in die vna
nālī tibia tota adeo tumefacta ē vt cū elephantū iudicaf
ses: 7 infra diē tertium q̄ celerius potuit ad plutonē per
meauit. Ne si gdē hos i errores cadas: 7 si nō in totū: tunc
n. tibi veluti iudeo illi nunq: ptinget rē. ¶ P̄i^o ergo q̄
ad localia mitigatiua doloris venias p flobotomiā p vo
mituz aut p secessuz: verū nisi vehemētia doloris valde
coegerit sup dolētes iūcturā nihil nunq: apponas. Qd tñ
si necesse fuerit a leuiorib: semp inchoabis. neq: semp eo
dē remedio ytere: quin ad aliud aliqñ transcas. saltē i pte
māz educas. 7 eā posse tuo ad oppositū trabe 7 ad ignobi
lia mēbra maxime 7 quo ad potes i medicamētis tuis ad
lat: caliditatis declinato. idē enī medicamē mēbro eidez
plēs appropinquatū tñ fit nāe domesticū vt i eo ampli^o nu
bil agat: 7 sic mēbro illo opōnez nullā facit: 7 tā ob hoc q̄
alios ob cās. rasis i casu nro medicamina sepe mutabat i
quit. n. vñū medicamē pluries vñ mēbro appropinquatuz
cōfert 7 alteri nocebit: imo vno tēpore cōfert 7 idēz alio
nocet. Sz quādo cūq: idē tibi accidit māz scias diuersaz
partiū 7 etherogeniā fore: qua ex cā medicamine p̄cipio
diuersū cōmuta. tua p̄terea que apponis medicamina cū
icipiūt calefieri i frida mutabis: doloz q̄q: mitigato loca
lia oīa statū remone. ¶ Dis cāonib: p̄notatis ad actū pra
cticū deiceps trāsēdo mā existēte multū calida infusas
petias i aqua frigida: aut i aqua plātagis cucurbite endi
uie solatri aut i cōsimili suppone i gbus magna existente
flamma si aceti parū addideris bonū erit. ¶ Uel ex cōtri
ta portulaca vel lenticula aque que relatu oīuz veterē in
casu isto mirabilis existit: fac emplastrū aut ex cucurbite
rasura. ¶ Ex cassia quoq: fistula vt ipse expert^{us} fuit facta
illinitio plurimū valet. ¶ Uel ex agresta faria ordeī 7 vi
tello omī emplastrū face. ¶ Uel ex folys salicis foloz vio
larū atq: nenufaris fac decoctionē. ¶ Uel ex solis folys
salicis i aqua postea ifusas petias loco suppone. ¶ Et ali
q petiaz loco folys populi vinifere vitis vtunt. ¶ Ali
q ex folys populi bene cōtritis faciūt emplastrū. ¶ Et
nōnulli ex folys solatri cū farina ordeī vel ex folys lactu
cap: oleo ro. addito. Uel folys arnoglose aslungie mixta.
¶ Uel facias sic. accipe tria onozū recētū albiūna 7 ea cū
olo ro. cōcute de gbus vt supra facito. ¶ Aliquī cerusā i
aqua endiue solatri aut i lacte paz aceti addito dissolue
bāt: 7 ex ea locū epithimabāt. ¶ Uel facias sic. 7 i p̄i re
mittēdo dolorē sedādoue me nūq: fefellit. semē psily in
aq̄ plātagis vl rosaz ifuide. obic mucilagīnē extrahē: quā
cū oleo ro. cōcute 7 i hoc effectū mirabilē adinuenies. Aliq
i hoc aceti parū addūt. Et alij mucilagīnē ipsaz psily euz
aceto extrahūt: 7 vt supra cū oleo ro. cōcutiūt. Et alij fari
nā fabarū cū ipsa psily mucilagīnē aut cū succo plātagis
miscēt rē. Et alij ipsā solā mucilagīnē apponūt. ¶ Auicē.
i hoc cāu sic faciebat: accipe galie. 3. i. lactucarū ordeī añ.
M. i. f. fiat i aceto decoctio. 7 ytere. Sz rasis ac veteres
purimi tñ ex medicinis gbus vīs sine opiatīs siue nō se
dare dolorē neqbant. Ex solo aceto fortissimo calido sup
dolēte locū embrocā faciebāt. vñz multo p̄stat si origa
nū pulgiū folia lauri camemilā aut aliqd tale calm vir
tutaliter i eo quā lactucā siue talia frigida bullire feceris.
¶ Et iō alexāder epithimi satiregie origāi calamētī eāz
ptes accipiebat. Et i acerrimo aceto tñ bullire p̄mittebat
q i eo eēt herbarū vīs derelicta: qb: p̄iectis cū aceto il
lo calido locū sepi^o fomētabat. Inq. n. q i reumate cali
do dolorē sedat 7 aliqd renasci reuma. phibet. ¶ Alij ex
origāo 7 mēastro decoctionē hāc i aceto faciebāt. ¶ Et
rasis ex fenugreco 7 iterdu tñ cū dcoz p̄mittebat. q̄ dis

De egritudinibus

solui poterat et mucilago idē fieri quā cū melle bulis itez faciebat tātū dōec ad emplāstri formā deuēret. q̄ postea locū emplastrabat. Et iterdū ex farina tritici cū oleo vetusto decocta. Auic. vō emplāstrū illud de fenugreco tribus trīnue diebus sup mēbrū dimittebat. Sed ne nimius exsiccaret oleo ro. eū iungi sepius faciebat. Referunt autē ctores aliq q̄ si q̄s neruos colli ac dorſi agle super collū et spondiles arthetici colligauerit dolor ilico remouebitur. Inqunt q̄ si pedes natantis rane sup podagrici pedes colligaueris: dolor statī remouebit. d̄ his statī tñ spero. i. fra deo volēte aliā mētionē facere. Dabes itaq; plura nō narcotica q̄ exīte mā calida dolores artheticoz sedāt. Sed ē iterdū dolor adeo patiētē molestās et sine intermīssioe vt nedū cū p̄scriptis feedere s̄ paululū tātū remitti nolit. Quia ex cā coacte tūc ad narcotica trāsire necesse ē: de q̄b̄ i seq̄nti cap. copiosū te faciā: et p̄ b̄ huic finē ipono.

De narcoticis que dolores artheticoz facit a materia calida sedant. CAP. XV.

Mixta iportuitate doloris ad narcotica trāsire necesse sit mēti sp̄ hēas medicamē q̄lecūq; ipsū fuerit cū cale fieri incipit amoueri. Et ne aliq̄ itē sup iūcturā d̄sicari p̄mittas: q̄ tūc dolorē augmētaret: ad q̄d p̄hibēdū h̄at. i. libro decez tractatū. Rasis q̄q; et A. p̄p̄ys in capitul. Sic aut laetuce folia supponi iusserit. Ut ergo ad actū practicū te dducā facias sic. accipe medle p̄ais. i. i. quā i vaccio laete seu caprino aut ouio remollire p̄mitte: debic vō subtilissime pistet cui adde oli. ro. 3. y. croci. 3. i. opy. 3. i. y. fiat ad modū ynguētū mollis. et vtēre. Auic. aut medicamen istud taliter describebat. Sumant igit opy. aut. i. y. croci. aut. i. terant cū vaccino lacte et desup medulla p̄ais p̄yctatur et mēbrū ex eo liniebat: sic aut lactuce folia supponēdo. Et aut aliud medicamē casui nro pueniēs mltū accipit se. i. iugami nigri. 3. y. opy. 3. i. croci. tātū dē cōfice cū vino dulci. et cū cera misceat hoc ē cū oleo cuius modico cere p̄mixto. In forma q̄ facies accipe oli ro. 3. y. cū cere parū liq̄ fiat et alia postea cū vino dulci dissoluta fil mīsce. et vsui refua. h̄at. vō i libro decez tractatū iſraſcrip̄tū medicamē super oīa laudat. q̄d accipit absinthij sicci croci opy. añ. 3. i. cef. 3. i. y. olei p̄rini. 3. y. dissolue absinthij et croci et opy cū modico olei et f̄sidnū cū cera liq̄ fiat d̄ hic vō oīa fil mīsce. vini dulcis quātū sufficit adiūgendo. Uel facias sic. accipe olei ro. 3. y. croci. 3. y. opy. 3. y. fil cōcutiāt et imerse petie subtilissime iūcturis dolētib̄ applicent. Uel aliter. accipe capitū papaueris albi suis cū semib̄. M. y. ordei. M. i. se. iugami albi. 3. i. p̄q̄scent et ad medietatis vsq; p̄sorptionē i duab̄ lib. aq̄ buliāt: deinde coles et de colatura accipe. 3. y. y. mucillaginis p̄sily. se. lini et fenugreci q̄ cū aceto sūt extracte. añ. 3. i. y. tria postea ouorū albumina oli ro. 3. y. oīa siml cōcute et imerse petie locis applicent et c. Ego pluries sic feci et effectū bonū ad inueni. accipe vitellū vni scētis oui. et ynguētū populēois. 3. i. croci. 3. y. opy. 3. i. f. fil icorpozēt et vtēre. Uel sic. accipe croci. 3. i. opy. 3. i. y. tres vitellos ouoz coctorū et olei ro. addito pap̄ locū ynges et videbis. Uel accipe semis iugami. 3. y. opy. croci. añ. 3. i. et cū vino dulci sine alio ce: roto fil icorpozēt et vtēre. Alij cicutā i aq̄ decoquūt. et d̄ ea cū mlieris lacte mixta iūcturas dolētes emplastrāt. Uel facias sic. accipe lactis mulieris. 3. y. aq̄ flozuz ne: nufaris v̄l plātagis. 3. i. croci. 3. i. opy. 3. i. y. fil oīa cōcutite. Uel aliter. accipe mucillaginis p̄sily i aceto f̄molliti. 3. i. f. medulle p̄ais i lacte mulieris iſuse. 3. y. vitellū vni recētis oui. ducant fil oīa q̄b̄ adde postea croci. 3. y. opy. 3. y. f. et fiat ad modū subtilis ynguētū. Uel aliter. extrahe d̄ p̄silio i succo portulace f̄mollito mucillaginē d̄ q̄ accipe oli ro. 3. i. f. croci. 3. y. opy. 3. y. oīa misce et cū op̄ fuerit

vtēre. Alij ciente radices i pasta decoquūt. ex q̄b̄ cō: tritis iūcturas emplastrāt. Alij vō succū iugami cū as: fūgia buliūt et cera addita ynguētū molle p̄ficiūt. Nō: nllī micā vetustissimi p̄ais i succo solatri aut iugami seu sempuine buliētes emplāstrū faciūt. Plima tibi q̄ do: lorē sedāt opiata descripsi. i. q̄b̄ vt p̄s nō ē opy. nimū im: mo vtēz canonib̄ iſpectis moderatū sat. tu igit i appo: rimādo q̄litercūq; opy nō nimū p̄suptuosus esto: veluti fuit ille bon̄ vir q̄ p̄dic. 3. y. opy cū oleo camemillino cō: cussit et illi magnū p̄ncipis mātuani marchionis vt mibi ex suis p̄h̄icis q̄dā reulit cū eo iūcturas pedis embroca: uit. miroz cur vitā pes nō perdidit: aut nō fuerit veluti meo p̄notato subaudiendūz tota tibia cōcremata. q̄ q̄to magis tegit tāto magis estuat ignis: sed non erat pius ille marchio tā terribili tā crudeli tā enormi passiōe dign̄. il: lo itaq; bono viro i pace dimisso ad p̄positūz redeo. Que dicta sūt m̄z calidā cōcernūt. Sed vbi frigida fuerit tā sui quātitate q̄ q̄litate. vt supra dixi efficit̄ dolorē possit. Quantitatis. n. excessus p̄ sui eductionē corrigi ac a mē: bro patiētī diuersionē de q̄b̄ sollicit̄ semp esto. Sola autē qualitas sol̄cuz alteratiuis est corrigibil̄: verūz i tali do: loſ materia cū qualitate se siml associat: que si dolorē ef: fecerit eidem succurrere te sequens capitulum docebit. Et per hoc p̄senti finem impono.

De his que dolores in arthetis materia frigida seu p̄mixta existente sedant. CAP. XVI.

Materia exīte flegmatica i sedādo dolores: q̄s ipsa vel mā alia fria seu p̄mixta efficit: accipie: bat Rasis i p̄ncipio aloes et mirre p̄tes eq̄les: et his cū aq̄ mirte aut plātaginis ad formā yn: guētū deductis vtēbat. Uel sic. accipe nucū cīp̄sū iuniperi mirre añ. 3. y. cap̄boze. 3. i. fil cū aq̄ i q̄ galle decocte sūt p̄gregent et vtēre. Uel accipe spice nardi. 3. f. cū aliq̄ p̄scriptarū aq̄rū misce et vtēre. Ego aut i casu isto iūcturas dolētes ex oleo camemillino pungere singu: larissimū adinueni. Uel cū epithimate ex floz: camemille decoctiōe facto. Alexander vō cū folijs cau liū i aceto d̄: coctis et modico rosacei oli p̄tritis empl̄z faciebat. Sā quis vō leporin iūct̄ dolores istos q̄dāmō mirabil̄ fedat. Uel accipe hermodactiloz. 3. i. f. farine ordei. 3. y. croci. 3. i. duos vitellos ouoz et cū quātō olei ros. sufficit fiat empl̄z. aut ynguētū subtile q̄d sicuti experimēto pluries vidici tales iūcturarū dolores mirabiliter sedat. Uel ex capre recētī casco empl̄z face et videbis. Aut ex pin: guedie vulpis et oleo ro. ego p̄tib̄ iuncti fiat. Uel ex iuv: re leporis locū embroca. et debic empl̄z ex d̄anule carni: b̄ suppone et mirre valet. Uel facias empl̄z ex faba cū adipe porci decocta. Et alij idē ex cinere leporis cū an: tiq̄ adipe faciūt. Et nōnulli litargiriū cū v̄zia mule tā: diu i mortario ducūt q̄ ynguētū formā recipiat q̄ vtūtur. Uel facias sic. accipe farie lupino. 3. y. cū rosaceo sirupo misce et vtēre. Uel accipe medule panis i lacte f̄mollit: te lib. i. vitellos ouoz. i. y. croci. 3. i. butyri q̄stū sufficit oī: b̄ ad ynguētū formā deductis iūcturas dolētes illini. Uel facias sic. et ē empl̄z vulgare ab antiquo tñ p̄his vsū. Rapas minutim p̄teras quas in vaccino lacte decoque: ex quibus iūcturas emplāstra. Ego autē a quibusdam antiquis edoci. Ex rapa tosta cū porci adipe p̄trita iussū locū emplastrari et mirabil̄ p̄tulit. Alij succū opy p̄ li: bito accipiūt ac lactis vaccini tātū dē et farine frumētī q̄: tū satis ē addita pulte cōficiūt: de qua locū emplastrant. Alij oleū anetini et camemillinū lacti mulieri p̄miscēt et ouoz vitell̄ p̄ libito addit idē faciūt. Et alij empl̄z tale q̄d scipit malue bismalue suis cū radicib̄. añ. M. y. camemille fenugreci. añ. M. i. f. assūgie mōtonis. li. i. pingue: dinis ceruie. li. f. fil oīa buliāt et d̄bite cocti epl̄z p̄ficiūt.

¶ Alij ex palmōe mōtōis i lacte decocto iūcturas dolentes emplānt. **¶** Et alij ex faba fracta cū piguedie ouina decocta. **¶** Uel ex succo radicis ebulli cū puluere bernodactiloz ꝛ assūgia porci emplm facito. **¶** Uel facias sic accipe mucillaginē fenugre. se. lini añ. ʒ. iij. olei camēilli. ni. ʒ. iij. simul cōquassent: ꝛ vtere. **¶** Uel ex ruta cū canositatē vnaꝝ passaz ꝛ trita emplm fiat. **¶** Uel ex sola herba bethōice idē facito. **¶** Ras ꝛ antiqꝝ alij emplm ex caulibꝝ recētibꝝ sūme laudāt. **¶** Et alij ex emule cāpae folijs i vino decoctis. **¶** Laudāt itē ex stercore vaccino calo sup iūcturas dolētes emplatiōem. **¶** Sz Ras cū stercore illo aceti cōmixtiōem plurimū laudat. Ac ē capnuz stercus cū faria ordeī ꝛ aceto. Aliq tñ cū stercore illo vacino camēillā ac siccas rosas adiūgūt ꝛ emplm faciūt. Et alij ex caprino stercore cum croco ꝛ capraz assungia ꝛ. **¶** Que nup dēa sūt frida exīte mā seu p̄mixta dolorē satis mitigāt. Lū q ex his nōnulla i se quozꝝ resolutiōis qꝛ habēt. **¶** Ueꝝ dolore mitigatō ad resolutiua fortiora trāseundū erit: de qbus caplm sequēs te sultum reddet. **¶** Sed in mā flegmatica Ras aliqꝝ vesicantia super iūcturas pedum iterdū posuit ꝛ vesicis apertis mā plima egressa est: ꝛ sedatus dolor. **¶** Unde de podagra ē flegmatica tempore pulsatiōis inquit: cū emplō sinapis ac si cus super articulis amplas faciēdo ꝛ cas vt aqua flneret pforādo vidi plurimos sanari ꝛ. **¶** Ego aut loco emplī buius de sinapi semē nigre vitis conquassatū sup iuncturam vesicādā apposui. Et testa nucis supposita paucas i fra horas vesice facte sunt: quibus apertis māci incredū bilis quāritas egressa: ꝛ statim dolor sedatus fuit. Dabes itaqꝝ tā in mā frigida qꝛ p̄mixta modū dolorē sedādū. **¶** De his ārtidotis q mān nō igitatā neqꝝ iduratā nimis i articulis artheticoꝝ derelictā resoluūt. **CAP. XXII.**

In toto vel in parte maiori dolore sedato erit mā fluxa mēbra cōfortādo resoluēda: ꝛ b ter tie intentiōis fuerat: vñ q ob mā ad iuncturas seu ad iuncturaz nodos ꝛ pulsa ꝛ ꝛ in cuneatiōem duritiē seu gipseitatē interdū sit iēptissima resolutiō. Interdū vō nō. Lūi qꝛa duo capla facere liber: quozꝝ p̄is māci nō nimis idurate resolutina ponet: scōꝝ vō resolutiua māci p̄det idurate magi. **¶** Sz ante qꝝ ad localia trāseas: tua ē viā istā ꝛ siderare qꝛ si calida fuerit resolutiua tēperata magis eē debēt: ꝛ ab istis ꝛncipiū sumā. si vō frida fortiora: nō cetera paria pōas: ad qꝛ postea gradatim accedā. **¶** Sz añqꝝ ad actū practi cū te deducam: nō mireris si iūcturaz apostemata: vt in ꝛonosticis generalibus dictum est curantur cum diffi cultate. Nam materia in iūcturis existens seu in iūcturarum ligamentis est in membro solido valde. ꝛ propter qd difficultis sit eorum resolutio: ꝛ multo magis vbi cetera coeques qꝛ si in membris foret minus solidis vt i neruis vel carne ꝛ. que vt liquet qꝛ ligamenta ipsa sūt multo minus dura: ac vbi nullus ex parte medici: ꝛ item nec ex parte infirmi error cōmittatur ꝛ apostema ipsum re cte curetur. cum quo ad locum materia de nouo non fluxerit in quadraginta diebus: vt inquit Ras. si nō i paucioribꝝ perfecte dissoluetur: ꝛ hoc voluit dominꝝ Hippo: illo affozis. Quēcūqꝝ podagrice egritudines sunt hec in quadraginta diebus defrenescētes resident ꝛ. Et hoc idem sentit in cōmento dominus Gal. vt octauo capitlo supradictum est. **¶** Ut igitur deinceps ad actum practicum te ducam ex iunipero in vino bono decoctionem facer: ꝛ in ea calida spongiā impone: quam fortiter expresam ꝛ calidam iuncture resoluēde materiei superpone: ꝛ cum in frigidari incipit amoue: ꝛ calefactam vt primo re pone. **¶** Uel idem ex decoctione maiorane: rute: aneti: foliorum lauri: cinini: ꝛ foliorum vlini facies. Spongia

vicibus aliquot superposita ex oleo vulpino vel de costo calido: qd Auicē. sūme laudat inungatur. Uel oleo de viperis: ꝛ hoc egritudine illam eradicare inquit. **¶** Uel oleo de vespertiliōibus vtere. Cuius faciendi modū taliter describit. accipe vespertilioes duodecim decollent ꝛ euisceratos impone in succi mente vel maruby libꝝ. ij. olei aneti lib. i. aristologie castorei añ. ʒ. f. costi. ʒ. ij. dein de ad succi vsqꝝ consumptionē buliāt: quo postea vtaris. **¶** Alij merulum in cōmuni oleo tantū bulire permittunt vt caro ab ossibus separetur: ꝛ ad hunc asum oleum tale reseruant. **¶** Alij mures capite ꝛ alij extremitatibꝝ amputatis quot libet euiscerant. Et donec caro ab ossibꝝ separetur in cōmuni oleo bulire permittūt: ex quo cū tepus est: loca perungūt. **¶** Rasis pinguedinē galline recentem accipit cū qua cinerem caulium misceat: mirabilr inquit i hoc casu valere. **¶** Alij mustellā in cōmuni oleo tantū qꝛ caro ab ossibus separetur decoquūt: ꝛ cera addita vnguētum cōficiunt qꝛ esse peroptimū asserunt: ꝛ i hoc quoqꝝ casu cum assungia ꝛ caprio stercore seu ciconie fit. **¶** Aliqui limacias viuas accipiūt: ꝛ i cooperto vase cū sale reponūt ꝛ quā faciūt spumā hanc ad vsum reseruant. **¶** Uel hoc vnguēto vtere: qd mire i hoc casu valere ꝛ peritum est: accipe olei camemillini. ʒ. iij. mucillaginis: se. lini ꝛ fenugreci. añ. ʒ. i. farine se. lini ꝛ fenugreci. añ. ʒ. f. cere parum: ꝛ fiat vnguētū. **¶** Uel facias sic. succi radicū ebuloꝝ accipe lib. i. assungie vulpis: aut siluestris gatti. ʒ. i. f. simul i ampula recode: ꝛ super cineres calidos aut in cacabo aqua pleno ad consumptionem tertie partis buliat ꝛ vtere: nam hec ꝛecedēt nō modo materiam resoluunt. sed dolores si qui affuerint mitigant: vt ipse sepius expertus sum. **¶** Uel accipe succū radicū feniculi lib. f. vini albi. ʒ. iij. farine ordeī quātū sufficit: ꝛ simul tāntū buliant donec pulvis formā accipiāt. **¶** Alij farinā tritici ꝛ se. lini equis partibus cū aqua fursuris misceat. Et emplastrū faciunt. **¶** Et alij farine fenugreci se. lini ꝛ pulueris aneti equas partes accipiūt: ꝛ i succo caulii tantū bulire sinūt donec emplī formā habuerit. **¶** Alij radiceꝝ altee cum assungia decoquētes emplm faciūt. **¶** Quidā diaglonē cū camēillino oleo dissolutū plurimū laudāt. **¶** Et ego loco diaglōis isopi ceroto descriptiōe philagri: interdū vsus sum ꝛ in hoc casu operat magnifice. **¶** Aliq cerotū infra scriptū faciūt: qd accipit cere citrine libꝝ. i. olei anetini. ʒ. ij. pulueris camēille. ʒ. i. f. ꝛ quāto pinguedinis gallie sufficit: cerotū cōficiunt. **¶** Que dicta sunt materiam ꝛ predominio calidā vel nō nimis resolutiōi rebelles satis moderate resoluūt. Lū quo si qui dolores affuerint eos amputant: ac vbi ꝛpter materiei frigiditatē soliditatem viscositatē seu qꝛuis cām aliā resolutiōi fortiori opꝛ sit. ad modū rasis. accipe storacis liquide quātū vis: ꝛ cū laurino oleo dissolue: ex qua postea locū inūge. **¶** Uel aliter. accipe olei antiqui: olei irinici. añ. ʒ. i. eufoꝛby. ʒ. ij. cere parum ꝛ fiat vnguētū. **¶** Uel cum succo radicis ebuloꝝ porcinā assungia buli: quibus in frigidatis hernodactiloz puluerē adde: ꝛ vnguētū molle fiat. **¶** Uel facias sic. ꝛ erit calefactiū magis. accipe pipis castorei eufoꝛby: añ. ʒ. i. olei de casto. ʒ. ij. ꝛ addita cera fiat vnguētū. Et si fortius accipe bdely armōiaci añ. ʒ. ij. storacis liquide. ʒ. i. mucillaginis fenugreci: ꝛ se. lini. añ. ʒ. i. f. bdelyum ꝛ armoniacum cum veteri vino dissolue: ꝛ simul omnia incorꝛporando facias emplastrum. **¶** Uel cerotum tale: qd accipit armoniaci opponacis galbani. añ. ʒ. i. temperent in aceto: cum quibus picis naturalis. ʒ. ij. adde: ꝛ oia simul cum oleo costino malassa: ꝛ fiat cerotū: quo super aluta extenso cū opus est vtere. **¶** Alexander vō ad has passiones tale faciebat cerotū: qd optimū eē aiebat: ꝛ hoc accipit armōiaci. ʒ. iij. ꝛ cum. ʒ. ij. lactis vaccini dissolue:

De egritudinibus

cū q̄ postea. 3. iij. farie se. lini misce vitellos aut ouoz q̄ tu
oz colofonie. 3. iij. sepi taurini. 3. viij. oli veteris et cere añ.
3. iij. fac cerotū et vtire. ¶ Uel facias ynguētū B cui tā
tā fidē adhibuit. vt eo in gbulā dolorib⁹ a frigida factis
cā i q̄cūq; pte nri corporis eēt vsus sit. et eum semp opus
bonū fuisse operatū refert. Recipit autē hoc euforby. 3.
i. olei dulcis lib. i. cere. 3. f. et fiat ynguētū. ¶ Uel aliter
et eiusdē. accipe olei veteris: nitri: terbetie: euforby: añ.
lib. i. ifos. 3. y. farie fenugreci lib. i. f. icorpa oia sil et vtef.
ēbit. n. vt igt a pfūdo cōstipatos hūozes: et eos r̄soluēdo
dolores amputat. ¶ Dēs itaq; ad itentionē dictā pla et
diuerfa appropriata medicamīa. vñ nō bene factūz puto
post ista dñi alexādrī cox pp singlaritatē alia subscribe
re quinimo ad aliud capitū trāsire. In quo que ad incu
neatas materias et ad nodositates valēt adinuāte bono
3. si describētur: et ob hoc presenti capitulo finē ipono.

De his que incuneatam seu indurata valde materiā
mollificant ac resoluunt modo in gipseam seu lapideam
mutata non fuerit.

CAP. XVIII.

Materia in mēbroz articulis incuneata tātū in
terdū iduratur. vt i gipseā seu lapideā cōmu
tet q̄obrem ne ad ea id deueniat ē posse tuo
phibēdū: cui⁹ modū bono adinuāte iesu in B
caplo tibi dabo. vt ybi mā ipsa igipfata fuerit
p eius possibili curatiōe sequēs caplm multa appropata
cōtinebit. ¶ Corpe igit q̄ ad regimē tā sex rez nō nāliū
q̄ aliaz et medicinaliū bene recto ad localia materiā i
cuneate pertinetia trāsies mollitina cū resolutiōis tuis
in antidotis q̄cūq; fuerint miscebis. Uex in principio
pānari mollitina facias: et mā aliquantū remollita re
solutiūoz virtutes adauge. Laue tñ ne ea q̄ appropatas
resolutiua virtutis adeo sint fortis vt subtile resoluāt: et
grossum i lapidē cōuertāt. Ego autē in B p me expta plū
ma et aliq̄ et a veterib⁹ multaz amēdāta subscribā a sim
plicib⁹ que in hoc casu valere noscunt pncipius sumens.

¶ Mollitina igitur q̄ famosa magis apud veteres hñtur
sūt adeps gallie anseris anat: porci capti et thauri. Et iter
medulas que sequuntur. vt. s. cruris vituli vacce porci et
cerui q̄ alijs pualēt. Butyr itē isopis humida oleū oli
naz antiquū: ac oleū de lilio: storax ligda terbetina: isop⁹
cera: refina pini: sgnātū: armōia: bdelliū galba. gūi arabi.
piz laudanū: mastix: mirra: oppopōay: serapinū: plumbū
vstū: radix attee: cucurberis asinini: malue: ac ei⁹ folia: maio
rana: rosmarin⁹: brācha vsina: bleta: camēilla: cētaurea
mior: fenugre. se. lini: sic⁹ sicca: et maxie ipsaz mel seu mu
cilago ista maxie a veterib⁹ inter mollitina laudata sūt.

¶ Inter resolutiua vō q̄ sequūt est adeps anatis: leōis et
vulpis: cera piz refina q̄libet storax ligda: terbetia: isop⁹
hūda altea: abrotanū: yua: herba paralisis: folia sambuci
calamētū: camēilla: anetū: celidonia: apiuz: aristologia: ci
clamē: lappaciū acutū: matricaria: saluia: pulegiū: mellilo
tū: ruta: rosmarin⁹: cortices cānaz: eupatoriū: radix ircos
radix cucumeris asinini: radix ebulli: diptami: cepe cōc: ce
pe sglle: sic⁹: bacce lauri: fenugre. se. lini: malua: uisci: semē
vrtice: sinapis: semē canapis: cimi: gna iunipi: lupini: calx
armōiacū: serapinū: bdelliū: castoreum: cinis tirsī caulis:
spuma maris: euforby: galbanū: gūmi edere: gūmi arabi
cū: gallia muscata: mastix: oē coagulū: mirra plūbū: vitrū:
sal: fermetū. Et iter olea: oleū nucū: amigdalaz amaraz
de terbetina: de camēilla: de aneto: de ciamomo: de ruta:
de lilio: d laterib⁹ vulpinū. Et iter amurcas laudat amur
ca olei olīnaz: de lilio et irini: laudat itē vinū. ex pēs sūt
ipioz plūma tā resolutiua q̄ mollitina q̄ tuo mō vtire
ac ppones p libito face. ¶ Ego autē i casu isto maxie effi
cacie nōnullas iterdū feci: q̄s prio subscribā. Successiue
vō ad famosas yetez pponēs deueniā. ¶ Unguētū vō

ifrascriptū i hoc casu valde efficac adinuēies: q̄d accipie
olei de camēilla: olei de lilio: olei amigdalaz dulciū: añ.
3. i. pinguedinis gallie: cruris vacce: isopi humide: añ. 3.
f. mucillaginis: seminis lini: et fenugreci: añ. 3. vi. cere pa
rum: et fiat ynguētū: ex q̄ iuncto loco lana succida i ace
to cui⁹ aliquali portione lixiū cōmunis bulito imersam
desuper pone. Id autem tam sero q̄ mane fiat. ¶ Uel
accipe olei de lilio: olei yriini: añ. 3. i. f. isopi humide medu
le cruris vacine: aut cerui: añ. 3. f. storacis liquide coagu
li añ. 3. iij. cere parum: et fiat ynguentum: de quo vt in po
ri bis in die vtire lana succida vt prius supposita. ¶ Uel
accipe olei yriini. 3. y. medule cruris vituli. 3. i. storacis li
quide: armoniaci bdely: galbani: añ. 3. f. cum vino gum
mas dissolue: et cum alyz cera quantum cōuenit liquefa
cta ynguentū cōficias. ¶ Uel accipe radices lapacy acu
ti et ebulli: herbe paralisis: yue: floz rosmarini: calamēti:
radicū ciclamini añ. 3. f. oia bene munda et qualiscūq;
cū q̄b⁹ porci masculi aslungie lib. i. malassa et marcescere
simul oia per sex aut octo dies permitte: quib⁹ postea ve
teris olei lib. i. suppone: et vini lib. i. f. et sil ad vini cōsumptio
nē buliāt. dehinc aliquantū exp̄sione facito: et illi exp̄es
sioi quātū sufficit cera addita fiat ynguētū quo vtire: et
videbis. ¶ Uel herbā yue cōtritā cum aslungia porci
malassa: et dimissis dieb⁹ aliquot i maceratiōe decoque in
bono vīo tātū buliāt: q̄ ad albedinē veniāt: dehinc exp̄s
sione facito: qua locū pūge. ¶ Uel facias sic. accipe radi
cum malue: bismalue: ac yreos: et cepe sglle: añ. 3. i. yue
3. i. f. q̄ssent: sup quib⁹ acetū pyce in quo per diē eiz
sua nocte i infusiōe maneāt: deinde eībantur: et cum pin
guedine anseris et galline añ. 3. y. et butyri. 3. iij. aslungie
vō porci masculi lib. i. malassent: et p dies aliquot in mace
ratiōe maneāt: cū quib⁹ postea olei yriini: olei de camēilla
olei vulpini añ. lib. f. misce simul buliāt: colentur: et cera
addita ynguentū fiat. ¶ Uel facias sic. et hoc duritiē oēs
resoluit q̄d accipit amurce oleoz d lilio: yriini: et de se. lini
añ. 3. i. mucillaginis: fenugreci: exete cū aceto. 3. i. f. pigue
dinis anatis. 3. x. misce oia et locū iunge et videbis. ¶ Do
min⁹ vō ras. ex luto olibai cū onis locū emplabat. Inquit
q̄ mirabiliter cōferebat. ¶ Et aliquādo tritici farinā cū
oleo tātū bulire faciebat: q̄ formā ynguēti acquirebat.
Et hoc iterū sūme laudat. ¶ Ueteres nōnulli de ossib⁹
dñi asini narrāt mirabilia que de his sic faciūt. Ex his q̄
et quātū libet accipe confrāge: et in aqua diu buliāt super
natatē vero pinguedinē collige. deinde castorei. 3. i. f.
bdely serapini añ. 3. i. croci. 3. f. radicū ciclamini ebu
loz ac filicis omniū bene mundataz añ. 3. y. yue: saluie:
añ. 3. i. oia simul cōtusa in lib. iij. pinguedinis malassen
tur. successiue vulpem euiscerāt et ex corticatā bēas: quā
his prescriptis rebus farcias: et tādiu in veru ad ignē de
coquatur q̄ sit vulpes bene cōsupta: liquoz autē qui ab
ea guttatim defluit in vase in quo sit vinum album colli
gatur: de quo cum opus fuerit loca perunge: et de effectu
miraberis. ¶ Uel facias sic. accipe radicū artanite par
tes duas: radicū filicis ebuloz ac lapacy acuti. añ. 3. y. yue
ynā bene munda inoluāt i stupa aqua madefacta: et sub
paunis cocte subtilissime pistentur: que eiz aslungia por
ci masculi tātum conducantur q̄ ad formā ynguenti de
ueniāt et vtire. ¶ Alij sic faciūt: succoz yue: saluie: ac ru
te añ. lib. f. accipiūt vini decoctiōis cornu cerui per fru
sta incisi lib. i. f. olei camēilini: olei de lilio añ. lib. i. simul
oia ad succuriūz et ad vini cōsumptiōem buliāt: et postea ad
sufficiētiā addita cera fiat ynguētū: cui ifrigidato ad
de serapini oppopōacis bdely galbani añ. 3. i. mastici cro
ci añ. 3. f. si q̄ ex his teri nō p̄st cū modico olei aut vini sol
uat: et fiat ynguētū. ¶ Alij in ifrascriptū mirabilia facere
referunt: quod accipit saluie: mentē: ruthe: herbe para

liffis: maiorane: nepite: pētafilon: vngule caballie: vtrius /
q: cetauree: lingue canis: saxi fragie: maruby: aristologie /
lōge: laudā dule: petrosily: arthemisse: cretani marini: añ. /
M. i. cōquassent: et i bono vino albo ifusa p die cum sua /
nocte dimittat: deinde buliat colētur: et i vino isto postea /
sic colato pone armōiaci asse fetide: galbani: serapini añ. /
3. y. olei de iunipero: olei de terbetina. añ. lib. i. pinguedi /
nis gatti siluestris: muris mōtani: taxonis ac vultur: añ. /
lib. f. malassent: et sex aut octo dies i marceratiōe dimis /
sis in vino albo oia buliat simul: exprimāt: et postea i tali /
expressiōe cere modicuz liquefiat: sic q ad vnguēti for /
mā deueniat et vtēre. ¶ Quidā cirugicus i puincia ex in /
frascripto vnguēto plures ambulare nō valētes icedere /
faciebat: qd hoc mō fit. tātū vulpē depillatā euisceratāq: /
i vīo decoque: qd caro ab ossib: separet: debinc ossib: p /
iectis carnē illam p tūde exprime: et q ide liquor egred it i /
derelicto vino itēz buliat vsq: quo ad formā vnguēti de /
ueniat: et de co lib. i. f. accipe i quo misce mastice: castorei /
bdely: mirre: bacaruz lauri: añ. 3. f. euforby. 3. y. et fiat vn /
guētū. ¶ Aliqui accipiūt radicē cucumeris asinini et i pa /
sta positā i furno decoquūt: quā subtilissime p tritaz refer /
uāt. debinc succoz iue: saluie: et paritarie: añ. 3. vi. accipiūt /
olei vō nucum. lib. i. vini albi. 3. viij. et oia ista ad vini et suc /
coz cōsumptiōem et successiue buliat: quo facto cuz oleo /
illo cere pap addūt. q liq facta ab igne deponūt: et cū i ci /
pit ifridari radicū cucumeris asinini subtilr p tritaz tres /
3. miscēt: bdely aut et oppopōacis: galbani: et armōiaci i /
vino dissolutoz: añ. 3. f. et oib: mixtis vnguētū conficiūt. /
¶ Quidā i cane magnā deuotiōem habēt: q ex ei sanguine /
loca perūgunt. Inquiētes hoc i casu isto valere plurimū. /
Ex cane itē vnguētū tale cōficiūt: qz mēsis vni canez iu /
gulāt et carnem atq: ossa cōfrangunt: successiue oia in bo /
no vino albo decocta cōfundūt: et i his fortē expressiōez /
factam i isto vino derelicto ponūt: in quo postea res ifra /
scriptas oquassatas bulire faciūt: vt iue: saluie: rute: agri /
monie: betonice: feniculi: herbe paralisis: añ. M. f. et po /
stea ex his expressiōe adhuc faciūt: de q lib. y. accipiunt /
medulle vō ceruine lib. i. pinguedinis porcine lib. f. et ista /
oia ad vnguēti formā deducūt cū turis. 3. f. miscēt bacca /
rū lauri: castorei: mirre: añ. 3. vi. bdely. 3. v. et ex his oib: vn /
guētū cōficiūt. ¶ Mōtani qdā nō mō māducant capras /
sed ex eis et plima medicamēta cōficiūt: primo ipsaz ster /
cus et sepū bene simul miscēt: et croci pap addito vnguētū /
cōficiūt: q in hoc valere multū asserūt. ¶ Alij ipsaz san /
guinē cū vino decoquūt: ex q postea iungūt loca. ¶ Alij /
idē ex solo stercore cū saria ordei mixto faciūt. ¶ Et nō /
nulli stercoreis caprini sicci partes. y. accipiūt sarie ordei /
partē. i. et ista cū aceto et cōi oleo decoquūt. ¶ Vnguētuz /
aut de bdelyo et vnguētū dñi philagri a mesue scripta in /
hoc casu plurimū valēt. ¶ Ex cerotis vō vnū alias ad in /
ueni qd est i isto casu singularissimū. Et illud accipit mu /
cilaginē altee fenugre. sc. lini. añ. 3. vi. amurce olei de se /
lini: olei de lilio: terbetine: picis naualis: sepi hircini: añ. 3. /
iij. litargiri. 3. vi. bdely armoniaci oppopōacis: stercoreis /
ligdi añ. 3. y. fiat cerotū. ¶ Valēt et i cāu nfo cerota oia /
q ipse Mōf. suo i antidotario isopi cerota ititulat et maxi /
me q a philagrio et democrito descripta sūt. ¶ Valēt et /
cerotū diapēte: cerotū andromaci ex. xy. pfectū reb: oia /
glon fm descriptionē primaz magnū quoq. ¶ Ex his q /
ipse describit emplis valet emplastrū andromaci emplz /
sily cacharie et empla duo ozibasy: et q est apud vulgares /
famosū valet emplm de melliloto: si igi bis tibi opus ē /
ab ipso dicto mesue dscriptiōes require. ¶ Et sic de me /
dicamētis q mae incuneate cōueniūt: te satis copiosū fe /
ci. Soler. n. materia talis iter manus sic impeditas deti /
nere: vt i opera sibi debita exire nequeant: et pedes adeo

rigidos: vt bonus patiens ambulare nō possit. Nō mireris /
itaq: si tibi plura descripti: qz sepissime cū istis mēbra vi /
cta ipedimēto solūt: qd apud vulgares miraculū repu /
tat. ¶ Sed cū huic caplo alioz mōre p laus deo finē im /
ponere vellē. Ecce quidā veteran: anser clamitans heus /
tu ingt aialia pla huic tuo caplo opē ferunt: vt aliq. f. cuz /
sanguie: alia cū ossib: et cū medulis et nōnulla cū saginie: /
de quib: decoctionem amplā fecisti: quā tibi feci iniuriā /
q preciosum sup oia vnguētū: et me sic sub filētio preteris /
calamū pēde et pite me lo cū acōmoda: quos dictabo ti /
bi versus leonios iscribere volo: cū hoc meū vng^m ppter /
eius preciositatē a ceteris que descriptisti diuersum sti /
lum habeat: mille eniz et plus qz mille ambulare nō valē /
tes ambulare feci. ¶ Ego aut vnguētū istud tate precio /
sitis eē itelligēs dimisso eo qd iceperā describere laus /
deo versus dñi veterani anseris eo dictate vt videbis d /
scripsi qd si stillū variare tibi visus sum precor mi lector /
ignosce. Nā sepe digressio stilli quoq: variat et aliuz. Tu /
ergo anseri sua exponēti leonia carnia atres acōmoda. /
Anser sumatur veteranus qui videatur. /
Mox deplumetur: vitalibus euacuetur. /
Intus ponantur que subterius numerantur. /
Trita caro tota triti mox pelle remota. /
Vinctum porcinum thus cera sagimen ouinum /
ponderē sint equo sal mel faba sit que filigo: /
Post hoc affetur: tamen assus non comedetur. /
Uas supponatur sic vt liquor accipiat. /
Quo membris vinctis hic gutta soluitur omnis. /
Lerte hoc vnguentum prestat super omne talentum. /
Sic per dictamen cum scripseris hoc medicamen. /
Fac laus ampla deo solito de more superno. /
Anseris edicto et eius medicamine scripto. /
Sit laus ergo deo finito in tempore libro.

¶ De eius cura materiei que in gipseam seu lapideam est /
cōmutata. **CAP. IX.**

Supēst mae illius q i gipseam seu lapideā est cō /
mutata curā poner: et vt statim te ad actum /
practicū deducā: fac ex malua atq: bism alua /
suis cum radicib: Ex camēilla quoq: atq: sal /
nia et cū folys sambuci et vlini decoctionē: de /
qua calida tantū locū abluc: qz rubeat. ¶ Debinc ex vn /
guento infrascripto perunge: qd accipit olei amigdalārū /
dulcium. 3. i. f. pinguedinis anatis et galline añ. 3. f. muc /
laginis sentigreci extracte cū aceto. 3. vi. cere albe paruz: /
et fiat vnguētū molle: quo vt dictū est lotionē facta vtē /
re: et hoc tā mane qz sero stō vacuo fiendū erit. ¶ Trib: /
diebus hoc facto. Marchasitā ignitā habeas q irroretur /
ex aceto fortē: sup vaporē illū mēbruz lesū tene: et de /
binc id ex aceto calido lana: et hoc duob: diebus facto ad /
lotionem primā cum vinctiōe illa reuertere: et sic alter /
natis vicibus vice vna lotionē cū vinctiōe facias. alia vō /
euaporatiōez et. Et est cōis veterē cura. ¶ Aliq cuz pin /
guedinib: mollitinis tātū locū itingunt q aliq: mollis /
fiat: et emplm infrascriptū postea superponūt: qd accipit /
armoniaci bdely galbani nitri sinapis piperis sulfur: añ. /
3. i. litargiri. 3. viij. olei antiqui lib. i. f. tātū litargiriū cuz /
oleo decoquūt q spissū fiat: cui postea reliq miscēt et em /
plastrū seu cerotū faciunt: q vt dictū est vtuntur. Moll /
tinis nanqz cum emplō prescripto si alternis vicib: vsus /
fueris nodosā iuncturā aptā suscipere curam idubie cuz /
dei auxilio sanitati restitues. ¶ Aliq vō ex anetino oleo /
cera et armōiaco vnguētū ad hūc vsū cōficiūt. Et idē ex ar /
mōiaco cū melle et olo vetusto faciūt. ¶ Et Raf et ātiq: /
rū aliq asserūt: q radix keyri emplata petrificationē oēz /
remouet de ista herba i pede mōtiū copia repit: d ea tñ i /
fra aliā faciā mentionē. ¶ Sal. y. Raf. et antiquoz plur

De egritudinibus

rimi cum emplastro de caseo a iunctura lapides exhibebat: quod sic fit: pedes porcorum tantum salitos in aqua decoques: quod totum veluti mucilago fiat: cum quo postea pulueris atque casei partes. et misce. pulueris atque casei partes. et fac emplastrum: quod super iuncturam appone: eamque rumpit: et illa gipsa materiam seu lapideam extrahit. Sepius hoc inquit Rasis: vniuentum ex parte super: et innumerabiles patientes curauit. ¶ Nonnulli antiquum caseum cum oleo pistant: et ex eo locus emplant. Et alij caseum annorum plurium quod sua sit acuitate mordacitatem valde: cum apocimate salitorum pedum distemperant: et cum vetusta adipe salita emplastrum faciunt: tu autem quod vis istorum facito. ¶ Nam ista de caseo emplastrum magis iter alia commendat. ¶ Sed bonus Rasis in casu nonnulla summam enumerat: quod per optima sunt. In quibus omnia violenta lenitina: in petrificatione articulorum conferunt veluti assungia vetusta medulle ossium armoniacum bdellium oleum vetustum et sigia ac illinitio cum auripigmento rubeo trito cum aceto etc. ¶ Et iter in iunctura facta cum litargirio tantum cum oleo decocto donec inspissatum sit. Cum quo postea de auripigmento aliquid incorporatur: et talis in iunctura multum valet. Que dicta sunt in petrificatione iuncturarum nostris a veteribus multis commendantur. Et sic talis petrificatione materiei cura patet.

¶ De notificatione sciaticae quod et vbi eius demonstratiua signa inueniuntur: quod de ea sit pronosticandum. CAP. XXX.

Eum tam podagre quam cyragre diuersa medicina precedit: in capitulis descripta sunt. vi. reperiuntur nonnulla regimine ad illas perficienda cura describenda fuerat. Sed quod ipsum est tam sciaticae podagre quam cyragre commune: libet primo quod sciatica ipsa sit inuestigare eius tam pronostica quam demonstratiua signa ponere: et dehinc pertinere sibi medicinalia scribere: quibus absolutis his tribus speciebus arthetice rerum sex non naturalium regimine conueniens in capitulo vno perstringam. ¶ Pro sciaticae igitur notificatione sciendum quod in nostro corpore os quoddam quod os femoris appellatur: existit: super quod totum fabricatur corpus: ipsum namque in sua inferiori parte pixidem quandam habet: in cuius medio quedam ossis rotunda extremitas voluit: ista duo ossa quibusdam cum ligamentis sunt coniuncta: et talis iunctura scia nuncupatur: a qua sciatica: de qua prius erit sermo nomen accipit. ¶ Est itaque sciatica iunctura scie dolorosa passio a mala complexione seu materia in ea per naturaliter ex parte calida: res. n. quilibet in loco scie mala qualitate sufficiens iducere: seu materia ibidem preternaturaliter defluens passio potest esse causa. ¶ Pro quo scito quod omnes ille tam extrinsece quam intrinsece cause: que supra capitulo. ij. in quo de arthetice causis agitur posite sunt: efficere hanc passionem possunt. Verum ea a mala complexione sine materia fit rarissime. prouenit frequenter sciatica a frequentata super re dura sessione et equitanti consimiliter assiduatione. casus item aut super iuncturam illam percussio eam debilitando sunt plerumque sciaticae causa. ¶ Sed ea sit quod velut si eius in notitiam deuenire libeat ad capitulum. ij. supra recursus hinc necesse est. Ipsi namque demonstratiua signa te clare docebit: ad quod inuestiganda illic descriptum ordine obseruabis. ¶ Sed ultra illic descripta signa si te certum magis reddere cupias an materia ista calida sit an frigida. Emplastrum ex farina siliginis cum aceto distemperata super ancha appone. nam si ea calida fuerit: dolor remittit. si autem frigida magis augmentabitur: sic signa demonstratiua inuestigandi modum habes. ¶ Pro quo solum super praedicta pronostica signa describere. Sciendum itaque quod iunctura scie est profunda multum: quare nisi multitudo materiei illic fuerit nullum extrinsecum signum appebit: quod vbi fiat videlicet quod locus caleat aut frigeat seu respectu caloris rubeat aut colore alia mutatio fiat seu islet etc. exuberantia materiae denotabit. ¶ In principio preterea sciaticae dolore nullo in genu neque in tibia ex parte paucitate materiae significatur: sed ipsi dolentibus

bus ipsi exuberantia arguit. plerumque namque vena sciatica quod super coram et tibia ad talum versus tendit: nimium repleta. cuius causa nervus sibi primus extenditur: tunc dolor versus ad pedem peruenit. Musculi quoque ex abundantia materiei extenduntur: ac et nervi propinquantes: sic dolor versus ad genu quoque peruenit: et maior materiae existere multitudinem versus ad talum. Ex quibus patet quod liter dolor illis membris coarctatur: materiei exuberantia denotat. ¶ Sciatica autem sinistri lateris est quod dextri molestior: magis tardiusque cura suscipit: modo cetera sunt paria.

¶ Rursus varices supeniens sciaticae eas plepe soluit. ¶ Et iter emorrodarum fluxus: fluxus quoque ventris et praecipue diatherie: per quod antequam plimum suis cum acutis solutionis pro cura sciaticae diatheriam iducebat. Et hec Rasis sepe fecisse ait: per quod igitur. Quidam laxati pluribus et facti diatherie a sciatica curati sunt: quod nullis alijs medicinis neque initio ne sanari potuerunt. ¶ Ceterum in coarctatione scie materia propter amplitudinem vacuitatis iuncturae: et eius profunditatem non per petrificat. plerumque tamen tanta ibidem coadunatur: ut ligamenta mollescat: et a pixide vertebrarum resiliere faciat per quod necessario patiens tunc claudicat: et vena quodammodo ad inferiora membra nutrimentum deportat obliquam: quod ob causam in his fit opilatio quodammodo integra: quo fit ut ad ea nutrimentum non libere transire queat: sic necessario ista tabescit: et extenuatur: ut est eius tibia atque pes etc. ¶ Veteres itaque plimum Hippocraetis auctoritate quod in secretis suis in capsula eburnea adinuensis scripta reperit inueniunt: quod si in coram patientis sciaticae rubedo trium digitorum quantitas dolorem non efficiens apparuerit: et ea prius vebemens fiat: cum quo patiens olera desideret. In alio omni coctum desideret. In viginti quod diebus morietur. ¶ Amplius sciatica pluribus ex causis: ut Aui. inquit. cum difficultate curatur. primo si quidem quod materia per loci submissionem illuc facile decurrat. ¶ Est iter iunctura illa ceteris comparata vacua multum plenis morum complexio debilis: ac propter distantiam a fonte caloris satis magnas frigida valde. vnde defluentes illuc materiam non leuiter digerunt: et sic indigeste remanentes in membro vna mala qualitate iducunt. cuius causa materia illuc de nouo fluens malum lignatur: et dolor per plepe molestum magis efficiunt. quod ex causis fit eius cura difficilis. Et ideo Rasis huiusmodi inquit melius flegma grossum seu crudum: et ad hunc modum de alijs si in ancha fuerit non facile ad naturalem dispositionem conuertitur. Quicquid iter vebementiores iuncturae dolores sciaticae enumerat. Et ideo materia eradicet per situm membris velociter redit etc.

¶ Ex quo omnibus patet quod sit sciatica: quod et vbi venari eius demonstratiua signa debeas: ac quod de ea pronosticandum sit.

¶ Qualiter materia sciaticae sit euacuanda. CAP. XXXI.

Multum inter sciaticae et aliorum dolorum iuncturarum curam interest: et iter illa praesertim que extrinsecus applicantur: pro quo sibi propriam curam ponere conueniens fuit. ¶ Sit itaque sciatica suis humoribus causis inspectis sepe ex sanguinis abundantia. sepius tamen a flate. peccate ergo sanguine: quod ex sanguinis supra tertio capitulo positis facile cognoscitur alijs consentientibus opus est flomia. vnde supfluitatibus prime digonismis emissis si abundantia magna fuerit: basilica lateris oppositi primo icide. Sequenti vero die venam lateris sciaticae patientis. prius itaque diuertit. secunda proprio loco sanguine euacuat. verum vbi tanta non fuerit sanguinis plenitudo basilicam eiusdem lateris primo facias icidere: et dehinc sciaticam venam: vbi minor adhuc sciatica tantummodo: aliquid tamen eius ramum iter minimum pedis et sibi primum existit icidi iubet: affirmantes quod sicuti ex flomia saluante finistre manus in egritudinibus splenis maius inuacuum flegma ex basilica: ita in casu non ex icisione illius ramus qui sciaticae vene. Nonnulli quoque in casu isto vbi dolor versus domesticam partem magis declinauerit fieri ex saphena flobotomia iubebant: quod tu facias

si libet: qz bñ factū erit. Nam ex sola flōmia hec egritudo pletūg soluit. ¶ Sed apud Ras. Scapione atqz vete res quosdā alios flōbotomādi mod' talis obseruabat: qz paties virtute pstate cū p biduū ieiunare pmitterebat: aut p diē saltē nālē: vt voluit Ras. et debic flōmiā faciebāt: qz sciaticae mā multū est submersa. et sic pp ieiuniū flōm/ am tūc meli' cōuenire expti sūt: vt iqt. hos bonos viros puto p biduū ieiuniū itelligere nō velle ifirmū p totū tps illius bidui a cibo et potu penit' abstinerē. s; qz solū valde tenui vteret dicta. qd si sic itelleperūt bñ his assentionali as neqz. ¶ Facta autē flōmia si sanguis apli' pp colere aut flāis admixtionē fluidus nimū fuerit: sic qz tā dige/ stius qz solutius opus sit: copiosū de his oib' supra caplz 6te faciet. ¶ Si aut flā cuiuscūqz spēi fuerit: sit i cā ca/ pitulū 7°. s^o. 9°. io^o. ac vndecimū eū digerere atqz eū/ re sufficiēter te istrūit. ¶ Nihil. n. qd ad digōnē mēi qz eūonē iter ciragrā et podagrā et sciaticā iterest. ¶ S; Ras/ sis i sciatica ex ol. o. calo i qd fuerit decocta colloqntida vē tre iungi faciebāt: et ide fiebat vtrius solutio. et sic ingt qz dolor attenuabit. ¶ Uomir' tñ a Hal. i lib. x. tractatū. magis qz eūatio alia cōmēdat. q tā i pñ' augmto statu qz declatiōe pūit. et fm oēm doctrinā est ex reb' maxie cō uenietib': cui' modū cōcedēte bono Jēsu i pseruatiuo re/ gimie tibi dabo. ¶ Rursus acuta clisteria i casu isto ave terib' sūme laudant. pūo vt i pnosticis habuisti cū his di/ sintheriā iducēdo sciaticā sepe curabāt. Jsta. n. nō nisi in corpib' bñ robustis fiēda sūt. In debilib' aut disintheriā iducere nō est bñ tutū. Si igit fortia clisteria iponere vo/ lucris: fac vt lenitiū pcedat. Letex qto plus ifirm' pōt: illud acutū clistere retineat. Et ad B adiunat: si ex ol. ros. calido anū pungen. Sigs sup ifirmū lat' paties retinēdo clistere iacuerit. ¶ Ego aut i casu isto tale clistere acutū sic facere pūit: qd accipit mercurial camēille cētauree minozis sticados. M. i. agarici. 3. y. polipody. colloqnti/ de añ. 3. f. fiat decoctio: de q accipe lib. i. f. bñdicte: elary/ idi añ. 3. f. salis gēme. 3. iij. olei cōis vel nucū. 3. iij. fiat cli/ stere. ¶ Uel aliter accipe decoctiōis pscripte lib. i. f. i. qd dissolue: pul. pillu. fetidaz seu de hermodactil. 3. iij. bñdi/ cte. 3. i. olei cōis aut nucū. 3. iij. salis nitri. 3. iij. fiat clistere. Jsta clisteria satis sunt suauia. ¶ S; i bñ robusto accipe sticados: rute: cētauree minozis: abrotani añ. M. i. radi/ cum cucumeris asinini: ellebori nigri. añ. 3. i. f. esule collo/ gntide medulle cartami añ. 3. i. se. vrtice. 3. vi. qd sent fi/ at decoctio: de q accipe lib. i. f. elary indi. 3. i. f. olei de ru/ ta. 3. iij. salis nitri. 3. f. fiat clistere: et est vt expientia didi/ ci in casu nro mirabile. ¶ Rasis clisteria aliq poptima pōit. Inquies qz cū his hoies mille sanauit: et quīs yreos i cōsilib' clisterijs plurimū cōmēdet: nihil de eo tamen i his que sequit' apponit: sed eo vtere si libet. ¶ Primū g ex suis accipit corticū radicū caparoz: colloqntide: cen/ tauree minozis: radicū cucumeris asinini: agarici. añ. 3. v. coquā i lib. iij. aq ad cōsumptionē tertie ptis: qz colet. et adde. 3. y. mellis: olei nucū. 3. iij. salis nitri. 3. iij. fiat cliste/ re. ¶ Uel facias sic. accipe elebori nigri: esule: colloquin/ tide: nasturtij: cētauree minozis: camēdeos añ. M. i. in lib. iij. aque decoquant tātū donec tertia pars cōsumpta sit: postea coletur: cui olei antiqui. 3. iij. adde: et fiat cliste/ re. Aliud itē faciebāt: qz i tribus libris aque lib. i. nitri cō/ misceri faciebāt: et i coopto vase p duas septimanas in so/ le pmanebat: et ex collata aq illa clistere fiebat. ¶ Sca/ pio vo et antiquoz nōnulli ex solo almuri clistere fieri iu/ bēt qz i aliq grosso rustico facere potes. In delicato et co/ g iustina bz debilia baud qz. Et sic p; qz bñoz gumz iste fuerit sciaticā efficiēs digerēdus atqz eūandus sit. ¶ De porismādis ab et q sciaticae dolorē mitigant queqz eius mām leniter resoluunt. CAP. XXXII.

Uel sciā nisi i toto vl' i pte eūata mā nullū vn qz medicamē appōas: nec q i pncipio fluente mā: ex solo oleo ro. vntione fieri iubēt: vt in/ de fieret repulsio andiēdi sūt: qz vt iqt Hal. i lib' decē tractatū. i iūctura qd ē fm sciā repul/ sius vti nō debem': qz ei' i pūdo sanguis pelli: qui i ppinquis vasis et musculis cōtinet. et. qua ex cā i supioz/ bus caplis sup iuncturas alias apponi reperassiuūz oio prohibui. et sic p; i pncipio frigida nūqz esse sup sciam ap/ ponēda: nec ita calida in gradu eleuata: qz mās attrahūt: propter quod tam dolor qz causa eius augmentat. ¶ Ex quib' p; qz vbi localib' op' fuerit mā esse debet i parte vl' i toto eūata: oleo igit de costo: de lilio: de spica: vulpinoz: piperib' vel cōsili: vbi vesicationē iducere nō velis vte/ re. ¶ Uel sepo coruinoz: et est qd singulare. ¶ Uel ex fel/ le capre cū pluma locū iunge et videbis. ¶ Uel ruta et sal/ uia cum oleo cōi decoque: ex quib' calidis emplm face. ¶ Uel ex radice altee cū adipe anferis idē. ¶ Uel accipe spongiā i vino calido decoctiōis iuniperi ifusaz et fortiter expressam sup anchā appone. cūqz ifrigidari icipit calefa/ eta itez reponat. Quo pluries facto et sudore absterio ex aliquo olerum pscriptoz inūctio fiat: vel ex vnguento arrogon siue marciaton. Et si cū quouis isto: aque vitis modicūz adderet pūaleret: et hoc tā sero qz mane fiat. ¶ Uel facias sic. accipe saluie: folioz lauri: folioz sambu/ ci: iue: sticados: rosmarini: camēille: radicū ebulozum añ. M. i. fiat decoctio: de qua sup ignitos lateres pyce: quos pānis lineis inuolutos ifirmo exite in lecto iuxta sciā ap/ pone: et ibi donec ifrigidari icipiunt dimittant: debic ab/ sterio sudore ex dictoz aliquo fiat inūctio. ¶ Loco spō/ gie seu stufe si locū iterdū vērōsa appōere feci: et ea amo/ ta vntionē successine. ¶ Uel potes sic facere. accipe suc/ corz rute: iue atqz saluie ptes eqles: et p libito aqua vitis iposita petias immerge: qd dolēti loco sepi' appōe. ¶ Uel emplm ex mēastro flumiali. ¶ Et alij ex ruta cuz melle trita idē faciūt. ¶ Uel ex calamēto aut ex costo vel enu/ la seu lupio. ¶ Et nōnulli ex sola radice cucumeri asini/ ni p; stit faciūt. ¶ Uel accipe fimi vaccini scutellā vna: floz camēille. 3. i. f. rosaz. 3. f. et eplm face. ¶ Uel idē ex ouio stercore cū faria orde i aceto fiat. Et alij ex sterco/ re caprio et aceto idē faciūt. ¶ Uel locū ex melle pūge: et cū puluere nasturtij salipiza. ¶ Uel idē ex sordicie qz i ca/ praz pilis tpe qd lactāt repit facias: et tal' multū pūit: ga/ ista poti' isopi hūide nām sapit qz laudat: et sic leniter mās resoluēdo dolorē sedat. ¶ Uel emplm ex nasturtio fari/ na orde i aceto factū suppone: hoc enim mirabiliter do/ lorem sedat. ¶ Uel ex stercore capraz aut vaccariū cuz melle emplastrū facias. ¶ Alias ex scamonea cū farina orde i aceto locū emplastrari feci: et pūlit valde. ¶ Idē quoqz facit cerotū ex sola resina pini cōfectū. ¶ Uel fa/ cias sic. accipe saluie: pulegy: saue: añ. M. i. masticis. 3. f. cimini baccaz lauri añ. 3. i. terat: et melle addito fiat eplz. ¶ Uel ex melle cū sale trito. ¶ Et alij ex recēti ruta cum vna: passaz carnositate trita eplm faciūt. ¶ Rasis vo cū ciere canliū et adipe recēti idē facit. ¶ Et B itē vngue/ tū qd recipit colloqntide. 3. iij. qd sent. et cū olei veteri et aq añ. 3. vi. tātū dōce aq pūpra sit buliat: debic totā exp/ me: cui adde figie. 3. i. enforb. castorei añ. 3. f. et fiat vngue/ tū: qd locū iunge. Que dicta sunt dolorē mitigāt: et materi/ am leniter resoluunt: qd bñius capituli fuerat intentio. ¶ De atidoris q sciaticae mām a cētro ad circūferētiā tra/ bunt atqz dolorē sedant. CAP. XXXIII.

Raseundū ē amō ad atidota fortiora qz vē/ sit a pūitate scie ad circūferētiā trahere: qz bus qz virt' aliqua mitigandi dolorē insit. ¶ Et a leuiorib' qd ē inchoans vtaris empla/

De egritudinibus

stro ceroneo nicholai. ¶ **U**l facias sic. accipe folioꝝ lau-
ri. 3. i. piretri. 3. y. f. costi. 3. i. y. f. nasturty nitri añ. 3. y. fiat
puluis. debic accipe lane succide minutissime icise. 3. i. y.
hac i oleo de ruta imerge: et secū pscriptū puluere i mor-
tario diu ducas tres oui vitellos addēdo: et ex isto tā sero
q̄ mane scia emplastrabis. ¶ **U**el ex radice enule cāpa-
ne cū veteri assungia emplm face: vel ex calaisto seu ne-
pita. ¶ **U**el facias sic. assūgia porcina cū onis fornicariū
tere addēdo de terra ipsaz cū modico cōis salis fiat. em-
plm. ¶ **U**el cū viridi ruta melle et sale addito. ¶ **U**el ex
stercore cy conie cuz assūgia idē fit. ¶ **U**el accipe bdelly
storacis ligde: armoiaci: añ. 3. i. dissoluant cuz oleo irino:
aut liliaceo: et locū inūge. ¶ **U**el cepe cū olibāo et croco
sub cineribꝝ decoque: deide subtilissime pistent. sic q̄ ad
vnguēti formā deueniāt: de q̄ locū iunge. ¶ **U**el cū sic-
co cepe locū illineas: quē cū pipis nitri puluere salipica:
et spōgia i vino decoctiois cinini ac calamēti infusa desup
liga. Est enim i casu isto medicamē valde efficac. ¶ **U**el
sup locū ex stercore leporis cū vino distēpato emplm fi-
at. ¶ **U**el tale facias vnguētū: qd accipit radicū bziōie:
cucumeris asinini: filicis et ciclamini añ. 3. i. quassēt bñ
et cū lib. f. vini optimi: et 3. i. y. olei antiqui bñ coquāt. De-
inde subtilissime pistate ad ozale passēt sic q̄ i orelieto
oleo ista pasta omixta sit: qd postea adde storacis ligde:
laudant: añ. 3. i. et si opus fuerit cere tātu q̄ ad vnguēti for-
mā deueniāt: cū q̄ anchā iunge. ¶ **U**el facias sic. accipe
rurbe viridis. 3. i. y. f. galle. 3. y. et tātus i lib. i. vini et tātūdem
olei veteris decoquat q̄ vinuz psumptū sit: deide totuz
exprime: et cuz eo. 3. i. y. cere liq̄ facies. Lū qd postea infra-
scriptuz puluere adde: q̄ accipit nitri euforby piperis ba-
chaz lauri agarici oium subtilissime puluerizatoz añ. 3.
i. et cum terbetine. 3. y. f. et galbani. 3. i. f. fiat vnguētū q̄
vt supra vtēre. ¶ **U**el accipe galbāi serapini armoniaci:
opoponacis. 3. i. masticis. 3. f. vini decoctiois cornu cerui
plumuz qd statū et diu bulit. 3. i. y. succi rutbe: succi yue añ.
3. i. y. mellis. 3. v. olei de costo: olei de lilio añ. 3. i. y. f. oia sit
buliāt. et vltimo cere quātū sufficit adde: et fiat vnguētū
de q̄ locū inūge. ¶ **E**go autē Ras iussu ex sulfure subtilis-
sime trito et cū pice mixto emplari anchā feci: et plinum
cōtulit. Dec. n. q̄ oia sūt ad circūferētiā mām trahūt: do-
lorēq̄ mitigāt. Uex māei tāta sepi⁹ ē rebellio: vt cū pre-
scriptis nec resolui nec ad circūferētiāz trahi q̄at: quo fit
vt cōtinue dolor augeatur. Qua ex re cauterizatiō tunc
vti necesse est. de quibus capitulum sequēs adiutore deo
copiosum te faciet: et per hoc presens finem recipit.

¶ **De antidotis sciam cauterizantibus. CAP. XXXIII.**
 Cauterizatiō de qd pñs caplꝝ erit nisi pri⁹ cor-
pus cūatū fuerit: baud quāq̄ appropiabis: qz
vt ingt Ras. et si dolor p ea mitiget de relicto
grosso subtile resoluit: pp qd manēs resoloni
fit magis ineptū. ¶ **U**l igit ad actū practiciū
te deducā: qd sepi⁹ expt⁹ sū: ex vrticis grecis bñ mozdaci
bus tā sero q̄ mane ortichari anchā facias: et debinc cuz
aq̄ salsa lauari: cū B. n. i medicamē sanitati ples restitui.
¶ **B**onus Ras ex alleo et cepe locū ofricari iussit: et succē
siue cuz illa aq̄ salsa lauari. ¶ **U**el facias sic. accipe vrti-
cay grecaꝝ: saluie añ. M. i. salis pugil. i. cōtūdant: et buli-
ant in yzina: de q̄ locū illinias. ¶ **U**el ex scordeon cū vi-
ridi ruta modico aceti et assungia veteri fiat eplm. ¶ **U**el
ex radice cucumeris asinini cū assūgia rē. vel ex alleo cū
assūgia. ¶ **U**el facias sic. accipe absinthij: radice ebuli fur-
furis tritici añ. M. i. sterco. colūb. lib. i. f. sal. cōis lib. i. oia
tā diu i forti aceto decoq̄nt: q̄ acetū ipm psumptuz sit: et
isto calō fiat emplꝝ. ¶ **U**el cū solo vio sterco colūbinū d-
coq̄: et isto vtēre. ¶ **L**audat itē cauteriū ex cataridibꝝ et
staphisagria factis: qd vbi facere velis accipe cantarides

fin artē ppatas quot libet: cū qd paz staphisagrie misce
et cū fermēto ipasta: et si locū apponā: et postea q̄ ide vesi-
ce fce fuerit appiant: sup q̄s vt forti mām attrahāt cau-
les appde. Cūq̄ cas p̄solidare libet ex vnguēto de cerusa
crudo locū iunge. ¶ **U**el facias sic. accipe gnoꝝ pēta-
ctili. 3. y. et cū melle ac butiro yaccio misce et locū empla.
¶ **U**el alr accipe eufor. nitri añ. 3. i. ol. de lilio. 3. i. y. cere pa-
rū: et fiat vnguētū. ¶ **L**audat itē ex ficubꝝ et sinapi eplm
a M. d. f. descriptū. ¶ **U**el facias q̄ als vsus sū. accipe si-
napis rub. 3. i. y. sinapis al. 3. i. y. ficuū siccaꝝ. 3. y. y. ol. nar-
dini. ol. costi. ol. de casto. añ. 3. f. gariofil. macis añ. 3. i. me-
dule pāis calli sic exhiā a furno et i aceto remollito. 3. i. y. et
cū vitell duobꝝ ouoz fiat eplꝝ. ¶ **S**up oia eplā Ras nī
mel laudat anacardinū eplari et. Ingēs. Ex melioribus
rebꝝ q̄s dñs creauit i cauterizādo ē mel anacardinū si p
gamenū extēsiū: q̄ p duas horas si locū dimittat. Et si tē
locū apular fuerit reoucat: yefice fce apiant: et qdū po-
tes cas p̄solidatōe p̄hibe mel isto anacardinū sic fit ana-
cardos q̄t libet accipe et triti p dies 7^m i aceto dimittat:
deide i igne lēto ad tertie vsq̄ ptis p̄suptiōne bulliāt. De-
mū cū infriatū fuerit: q̄ supnatat piguedo colligat: et B
mel anacardinū veteres appellāt. qd vt igt Ras i isto ca-
su mirabilr opaf. ¶ **A**uēcoar aut cū veteri olo tādiū ni-
trū decoq̄ faciebat: q̄ ad vnguēti formā vēiebat: de q̄ an-
cha iuncta vesicat i breui. ¶ **U**el facias sic. acci. calcis vi-
ne. 3. y. nitri. 3. i. piretri. 3. f. et cū oleo veteri et adipe anatis
emplm face. ¶ **U**el ex cepe cū melle pistato: vl ex bulbo
cū mollicie pāis et mell: vel ex eufor. cū p̄guedie passēz.
¶ **U**el facias sic. acci. pipis. 3. vi. nitri. 3. v. piretri p̄dit añ.
3. i. y. eufor. 3. i. y. taphie staphisagrie añ. 3. f. ol. veteris q̄tuz
sufficit: et cera addita eplm fiat. ¶ **E**go autē antiq̄s sciat
cos curauit ples: et iter alios vnū i auniōe: et aliū i taurio q̄
ānis plus q̄ 7^m et 8ª sciatica tenebāt. p̄missis debitis eua-
tioibꝝ i siluestri pte p palmū sub genu feci potētiā cau-
teriū fieri ex yuue calcis alkali: et allumis capitello feci: et
amota escara foramē illd cū cecere aut pila ex carne sal-
sa p̄fecta vel ex ligno bulci p mēses ples a p̄solidatōe p-
hibui. et dei dono cura talis me nūq̄ sefellit. ¶ **R**as aut
nil magis i B casu p̄ferre q̄ actuale cauteriū adinuit: vt
fateri cū igt. i q̄ assuet⁹ ē dolor anche nil magi p̄ferēs ad i-
ueni q̄ si ystio sup anchā i loco vno feci. In alio sup corā
et i alio sup tibiā. Ego autē sup tibiā mō q̄ supā feci sciati-
cam oēm antiquā curauit. ¶ **P**lura alia possent cauteria
describi: sed qd imēdiate descriptū est tante est efficacie
nemine vnq̄ fraudās: vt amplius describere superfluz
mibi videatur. pro quo huic capitulo finem impono.

¶ **Regimē sex rex nō nāliū tā i ciragra sciatica podagra**
q̄ hora porisui a q̄uis cā fuerit obfudū. CA. XXV.

 Sup est amō tā ciragre podagre q̄ sciaticę po-
xisui hora sex rex nō nāliū regimē describe-
re. Uex et si pla cēpnt q̄z cā ipm fozet variā-
dū: vt p̄lo: etas: regio: tps āni: et filia mās so-
lū īspiciēs regimē p̄cedēs īscribā. Nā si p̄ticu-
laria oia huic p̄posito p̄tinētia ānotare vellē pp lōgitudi-
nem narratio talis nimis esset tediosa: tantūmō g mām
cōcernētia ponā. Lū cuiq̄ medico alia satis nota sūt.
¶ **S**i igit quis arthetica sanguinis vitio fiat: q̄ sanguinez
multiplicāt: q̄q̄z cū subtiliāt ac fluere faciūt oia vitanda
sunt. In his igit acere ad frigidū et siccū declinare facito.
¶ **S**omnus plixus vitē et diurnus q̄maxime. sup stratū
durū et nō molle decubat. ¶ **E**t vbi exercitiū facere pos-
sit suo tpe vt fiat laudo. S̄ricatiōes p̄terea si exercitiū lo-
co fierēt: ne versūs infirmū membrū materiei attractio
fiat cauendū erit: imo potius eam ad cōtrariū nō posse
diuerte: lete viuat: q̄ dolor letitia plurimū alleniat: et sic
dulces audire cantilenas īstrā musicalia seu noua de

lectaria iunat plimū: qz aia bis intēta nō tā aspe seu acu-
te dolor ipse sentit. Unū Anī. 4. pmi de sedatione doloris
occupari ingt in eo qd gaudiū efficit doloris vehemētia
sedat. Sobrie viuēdū est. Et egro curādū vt vter qz
die suū offiū faciat. Et vbi nā ipm nō iunuerit infra scriptū
clistere fiat: qd accipit blitis malue matrū viol. añ. M. i.
fiat decoctio: de q accipe lib. i. f. i. q dissolue cassie. pulue.
succari. añ. 3. i. olei viol. 3. i. y. salis triti pay: 7 fiat clistere.
qd stō vacuo sero vel mane ponat. Vel ei loco ytaf sup
positorio aliquo coi. Qd si solutius alyo op' sit supra i ca:
sanguineā mām cōcernente qlr fiendū sit abūde ppies.

Et sic solū supst cū atqz pot' doctrinā ponere: p quo
virtute pstate ois caro vitāda erit: 7 potissimū qz ei' fre-
quēs comestio: vt Ras ingt. podagra iducit: vinū qz oua
vtr oia q sanguinē multiplicat: aceti ptecia vsus nisi pas-
sulatū fuerit penit' dimittat: qz ipm est maxie inimicum
neruis: 7 p pns partib' iuncturalib': qz iste multū sūt ner-
uose. vey si debilitas vel aliud ad carnes: 7 ad ea q statiz
dicta sūt dandū te cogat: i pauca deni qtitate: 7 qlr ifra
dicef alterent. Sūt gille carnes edine: vituline: ca-
stratine: lepusculoz: caprioloz: cuniculie: turdoz: pdicu:
fascianoz: 7 auiū rubaliū. i iste asse cōueniūt pot' qz elixe
q cū agresta: succo berberis: limōis: citranguli: acetoselle
panis cuculi: vel cōsiliū alterent. Et idē fiat si elixe mā-
ducent. teste tñ apuleio platōico vitāde sūt pulline ac q-
leaz: qz vt ingt arthetica a ppetate quadā iducit: sz vbi
manducant assari debet: 7 succis cū prescriptis alterari.

Louemēs ferculū fit d rigo farre milio: seu panico pstra-
cto de simula amidōe ordeo seu aucta depilatis: ac iter-
dū de tritico: olea oia vitāda sūt. 7 pisces itē: sed vbi infir-
mus tuus de his māducare velit sup pūnas assef. 7 p sal
fo aliquo ex pscriptis succis ytaf. Sūt 7 fruct' oēs qz
vitādi pter quosdā g i se quādā stipticitatē hnt: vt sūt pi-
ra: nespila: 7 silia q interdū cōueniūt pnt. Noces aut auel-
lane 7 oia q ad caput facile fumāt: dimittēde sunt. veruz
pinex a veterib' plimū cōmēdant: i se oēm virtutē hnt: q
cerebrū 7 peruosa mēbra cōfortāt: sed panis sit a fursure
bñ mūdus cū nillo aut paucissimo sale pinsat. Vinū
vt est oēm penit' deuitet: cū loco ordei aquā bibat: 7 si p-
pus ferrata foret: nō malū cēt. cū q si libet sirupū rosa. de
ribes: de succo acc. de limōib': de acetositate citri. vel ali-
quē talē pōt cōmiscere aut vinū granatoz: vel de berbe-
ris seu succaz rosa. Et B regimē illis cōuenit: q arthe-
tica sanguis vitio patiunt: 7 illis qz i qb' ea fit cā colere.
Verū tales acuitatē colere reprimēdi gā ex fructib' vti
interdū pūnis amarilib' 7 h' pnt. Et ex olerib' lactuca:
portulaca: boragine: endiuiā: 7 cucurbita.

At vbi flā artheticez ipam efficeret aliud a pscripto est
obseruādū regimē. nā aer ad calū 7 sicū vt declinet fa-
cito. Exercitiū aut vbi fieri qat cōgruis horis fiat. Srica-
tiōes vō cā diuersiōis fieri pnt: sed ne versus mēbrū pati-
ens fiat caue: 7 qd est oib' iuncturaz dolorē patiētib' cōe:
vt lete viuāt. pcurēt. Sobrie māducent. Et qz pcurā
dū est die: vt prime digōnis supfluitates emittant: 7 vbi
nā pigra foret tale clistere fiat: quod recipit malue blitis
mercurialis: camēille: floz boraginis: sumitātū caulium
rubeoz añ. M. i. fiat decoctio: de q accipe lib. i. f. i. q dis-
solue cassie fistule: pul. succari añ. 3. i. mell' ros. 3. y. f. bye/
repigre. 3. f. olei oli. 3. i. y. salis triti pay: 7 fiat clistere. Vel
hui' loco aliquo suppositorio coi vtere: nam si maei dige-
stionē qrerēs: 7 eius qz eductiōem capl' septimū octauū
nonū decimū 7 vndecimū modūz tibi pbet. Et sic ad
cibi 7 pot' regimē veniēdo sit panis ei' aliquāliter surfu-
reus cū aliquātulo sale pinsat. Largarō ptecia vsus car-
nium qz in pcedēti tibi esse pōt: 7 sic predictē carnes cō-
ueniūt: sed cum succis tactis alterāde nō sūt: immo poti'

cum canella: cardamomo. 33. 7 cū silib' māducent: 7 ma-
xime si saporib' vti libet: qz i cāu isto talia aromata i ipis
saporib' cōdiēdis plimū cōueniūt: siue be carnes asse fue-
rint siue elixe. Pōt 7 de his spēb' suisqz ferculis māduca-
re: q fercula ex rigo farre 7 ex illis q supra tacta sunt fieri
qunt. Pisces oio vitet 7 fruct' atqz vinū: cū loco mel-
lis aquā bibat: cū q aliquot pipis gna qstata: 7 cinamōi
pay cū modico macis: oibus i petia rara ligatis buliant.
Qd si vinū bibere voluerit sit nigrū inter potēs 7 debile
medium puz potius qz limphatum: modo de eo quācita-
tem modicam sumat. Et si cerebri propter debilitatē aut
quoduis aliud limphare vinum libeat cum aqua ferrata
limphet. Et si cum aqua mellis id quoqz fieret peccatus
mortale nō cōmitteres. In aqua pretecia ista aut i vino
qd tuus paties bibiturus ē: si candēs auz vici' aliquot
extingueretur nihil supra. Et i hoc sex rez nō naturaliz
regimē tā podagre sciaticē qz ciragre mā a quauis proue-
niant. paroxismi hora conueniens terminatur: qd ipsoz
curatiō regimini finem imponit.

Deregimine ab arthetica preseruatū: 7 primo rerum
nō naturalium.

CAP. XXVI.

Et adeo dñā arthetica familiaris nāe: vt quē
sel' deprehēderit talē secū amicitiam sbat qz
bis i āno si nō pluries nisi ab grādi cā teneat:
cū libetē visitet: vere. f. 7 autūno qd dephen-
sos plimūz grauat: imo tali sine amicitia libe-
ter ptrāfirēt. Qualr igit ea hora qua ipsos detinet re-
cipiēda atqz tractāda sit satis supra te docui. at cū ea tā
inuite ab oibus recipiatur est puenisio talis pro posse fiē-
da: qua nūqz ei reueniēdi potestas det: vel saltē rariuz so-
lito veniat. 7 si tamē venerit eā pellēdi i breui vobis do-
ctrina det. Et per hoc regimē preseruatūū aggredior
qd modis trib' assequi possum. Primo vt maei q ar-
thetica efficit: gnatio phibeat. Secūdo si que genere-
tur res promptas ad eā educēdas hēamus. Tercio vt
mēbra tā mādanā qz suscipiētia taliter cōfortent qz mit-
tens nō mittat: 7 qz suscipiēs ad eā suscipiēda idisponat.

Primum nanqz per conueniēs sex rerum nō naturali-
um regimen assequemur: qd bonus rasis summum te-
tigit. cum inquit. laborās arthetica euitare vinum debet
cibum diminuerē: 7 pro parte maiori sui tēporis sero vti
fame: nauseatūas cauere satietates ac venereos actus.
Nutrimētis vō vtatur tenuibus: vomitu i mēse pluries
die qz motu: 7 vbi fieri nō possit fricatiōibus. superabū-
dātem deambulatiōem deuitet. bis igitur sic pactis pas-
sio nō reuertet. Sed de his particulariuz differen-
dū est: vnde veluti i pcedēti capitulo etas tempus: āni
regio: sexus 7 similia: qz materia ipsa hoc regimē variare
potest: vey si dictoz vnicuiqz proprium describere regi-
mē vellez tractatulus nimis prolixus fieret: 7 sic legētes
tedio afficeret: quas ob res extrema respiciētia calidita-
tem. f. 7 friditatē solūz miscebā: per que quis sciet ad alia
particularia intermedia facile deuenire.

Ad itellectū igit datū i dispositiōe calida aer calid' vi-
tādus erit. Et iter alia meridionalis 7 vctosus pcpue. tal'
enī nernis debilib' plurimū obest. Et itē qlibet aeris mu-
tatio: 7 p idem frigus quoqz valde euitādus est. Ex qbus
p3 pro posse temperaturū eligēdū fore. Sōnus autē 7
si diuturnus sit cuitādus: peccatū tñ potius fiat i eo qz in
vigilia. Exercitiū tēperatū qd debitis horis sit cōuenit
plimū. Et id Rasis i podagra iquit. nō est res vtilioz mo-
tu. Sz ad eū gradatū paties assuescat: qz on' 7 sic vehemēs
fuerit paulatiz ad modū sustinef. Et cludū qz ex B do-
lor oio tollef. vey cū lassari icipit: est ilico quiescēdū. nā
qtiēs exercitamur cū lassatio icipit: liqfit caro: 7 supflui-
tates in articulis 7 in musculis congregantur. 7 vt idem

De egritudinibus

Rafis igit. Letex i podagra atq; sciatica nō multū eque-
stre exercitiū frequētē. cū sit hūoz ad inferiora cā dflux⁹.
sz vbi qs exercitiū facere neqat: an cibū faciat fricatiōes
fieri. ¶ Suroz pterea atq; ira sūt oīo vitāda: et alia itē su-
pflua aīe accidētia. raro est vtēdū coitu. nā caplo de cāis
supradictū est vna ex potissimis arthetice cāis ē ipse coi-
tus supflus. s. et potissimū supra cibū. Uñ artheticos qdā
vporatos vidi q p pte maiori tps i lecto gutta depbenfi
pmanebāt: et mortua vporē rarissime cā icurrebāt. capti
vō facile a porissimo lenabāt. ¶ Moderate igit eo assue-
tus vtaf: q licetī sanguinei q colici seu flatici vti multo
piūt. ¶ Sobrie atq; tēpate viuēdū est: nā i cibo et potu dis-
soluti ab hac passioe difficillime pseruari qunt. pcurādū
rursus est vt vter suū qz die offiū faciat. Sz vbi nā pi-
gra foret: clistere aut cōi suppositoio vtaf bonū ē. ¶ Li-
bi aut et pot caplin pcedēs doctrinā satis large ponit. sed
vt ipfaz bit melior fiat: eoz aliq rememore libet. In-
ter cetera igit carniū cōestio frequēs euitēf: et potissimū
pullinaz atq; qleaz: cū be vt dictū est apuleio platonico
teste arthetice a ppetate qdā gignāt. Sed ptericu caro a
ppetate arthetice puenit: vt igit Daliabbas. Aq tice aues
vitent oēs ac colūbaz pulli: et itēz carnes oēs salte. legu-
mina itē oīa vitēf. Nā Elenes vt Hal. igit. Cū pp idigētiā
legumia māducassēt arthetici fci sūt oēs. nō d pasta mā-
ducandū est ferculū nec caseatū qz vt offe arthocree et si
milia. Raf tñ recentē caseū i cibo cōmēdabat. Credo qz
hūozes igrossādo ad mēbra dfluxū ipsoz phibet: tu aut
eo vtere si libet. Buty tñ recēs hūic passioi: vt Daliab-
bas igit: a pprietate cōuēt. ¶ Fruct itēz nisi ad coleraz
repmēdi cā fiat: sūt euitādū: i quo casu pruna ac amarilia
piūt iterdū puenire: et iterdū qz pira: vt ingt Raf. A B cō-
cedit: qz stipticitate sua hūoz ad iūcturas fluxū phibet:
qua ex cā ceteri qz fructus stiptici iterdū puenire piūt: vt
alias dictū est: sicuti sūt citonia nespila et. ¶ Ex gb cō-
ueniūt lucy: pgiētemali: striligiōes: augenes: truitale at/
qz carpīdes: de marinis taceo: cū nō bñ mibi noti sint: ce-
teri vitādi sūt oēs. Et debēt māducari pisces i aq vel sup
prunas decocti: cū gb si sapore vti libet pcedēs caplin q/
re. ¶ Ex oleribz pueniūt: borago: endinia: lactuca: portu-
laca: et cucurbita. nā regimē corpis colici: vt Raf ingt. cū
humectatiōe fieri d3. Cōueniūt qz et illa q i pcedēti caplo
i dispōne cala fercula laudāf: vep vt ingt Raf. Laules
a pprietate arthetice pueniūt: ac oīa q ebrietates phi-
bet: qz illa ingt sanguinē et hūozes igrossant. Et in B casu
qz petasilo plimū pmedat. ¶ Uñ oīb ab auctoribus
phibet. Sz certe dūz est assuetos ipm ex toto relinqre.
Cū sepi debilitet stōus intātū plerūq; vt artheticez cui-
tare volēs i deteriores egritudines cadat. Quāobzē nemi-
ni vnq nisi i porissimo exāti vinū ex toto phibui. Sit igit
iter subtile et grossū tenēs mediū cūz aq plimiali ferrata
seu cisterne limphatū: et de tali tēpate bibat. Nā i B casu
vt Raf 9 ad almāf. ingt. stiptica pueniūt. Sz qz a mem-
bris facile vinū trahit. Sūmopere canēdū est: ne ipz i le-
iunio bibat. sed tertiā pte aut medietatē sui cibi anq bi-
bat assumat: ne a stō ad mēbra alia ita leuiter trāfir qat.
Inter duos puta pastus et maxie cibo nōdū digesto vinū
nūq bibat. ipm. n. cibū idigēstū ad mēbra tūc penetrare
facit. Noster bon⁹ Raf i B casu lac i potu mltū pmedat.
piūs igit regimē mā exāte cala pplone: regiōe et alijs qz
calis obseruādū erit. ¶ Sz vbi mā frida fuerit aere ad
calm declinare facito: ac totū vlr regimē aliud: et hūic ca-
pitulo statī finē iponā: oīa q i pcedēti mā exāte frida de-
scripta sūt hūic loco ponēda. Ad aliud igit si op⁹ est te re-
mitto. Uep vbi multitudo māci nō affuerit diureticis i-
terdū vti putile valde erit: qz vt i cura arthetice frigide
Raf et Aul. igit. dū san⁹ est vti q vrinā puocat pdesse plū

mū puenit. Et p B modus pmitis pseruatiōis bñ: q māci
gnatio arthetice efficiētis phibet et. ne igit plixitate ni-
mia tedio legētes afficiā: et q hūic caplo necessaria sunt
tam i pti q i pcedēti descripta sunt. et hūic finē ipono.

¶ Quātr tā flōmia qz vniuersales purgatiōes pseruando
ab arthetice fieri debeat: et que sint solutina i vtu quoti-
diano sumenda. CAP. XXXVII.

Fragilitas sup oīa arthetica boiem pseruat:
sz nata est nobis libtas: q si i toto aut i parte
tollat i phibita nāli qdaz vi ferimur: q fit vt
arthetici gb plima eoz q eis cōia erāt in vtu
phibet male tolerēt: et sic sensualitate plerū

qz pot⁹ qz rōe ducti pscriptū regimē nō obseruat: cui cā
supfluis humozibz abūdāt: q tūc ad iūcturas defluentes
cā sūt arthetice: p cui phibitiōe p flōmiā vel aliter eas
educere necesse est. Et i pte p hūc modū scōm pseruatiōis
asseqmur. vñ Raf pignes igit. q exercitio vti nō piūt p la-
xationē qlibet hebdomada factā a doloribz iūcturaz cu-
stodiri qunt. tūc. n. mā nō erit q manari et expelli ad arti-
culos possit et. vep hoc qz p vomitū fieri pōt: cui doctri-
nam auxiliāte deo se quēs caplin tibi dabit. pñ vō qualis
flōmia ac vles purgatiōes fieri debeat oñdit: domestica
cū B qdā solutina i quotidianū vtu sumēda ponēdo. ¶ Sz
si tā eoz q enarrata sūt qz dicēdoz inuamēta pseg deside-
ras: q bon⁹ Raf ponit documēta obfua. als te nūc fecit
se scias. Ingt. n. oīs cūatio vt vomit⁹ minutio: potio laxa-
tiua puocatiua vrine sudor et. qñ suo loco fci sint: dolorē
auferūt oīo: nisi cū B repletiōe cibi et pot⁹ ifirmus replet⁹
fuerit: qñ si mēbra vacua fuerit et vter plen⁹ supfluita-
tes magis qz solēt trahēt. Et subdit Hal. auctoritate: et iō
medicoz null⁹ quēquā i iūcturis patientē nisi sapiēs fue-
rit et medico obediēs i cura suscipiat. ¶ pseruādū igit
tū i obseruatiōe regiminis sex rex nō nāliū diligētiā
suā pōat. tūc eoz. n. vtute q sequit ab arthetico dolor i q
loco iste fuerit deo pcedēte pseruabit. ¶ pñ igit cale-
māe cōueniētia nōnulla describā: scōo fride: et tertio mix-
te. ¶ Mā itaq; exāte cala si sanguis ea fuerit vel saltē a
pdominio sanguinea veris tpe ceteris psetiētibz mūtio
fiēda erit. Et i sanguinea qdē pura copiosior. Qz si in autū
no qz sanguinē abūdare pcipies: cōsiliū qz fiat. Sed mul-
to atq; multo i quātitate minor. illo. n. tpe raro imo raris-
sime sanguis sola quātitate peccat: qua ex cā erit fm exi-
gentiā corrigēdus: digestiua: et debic farmacias appropia-
tas exhibēdo: qd caplz sextū supra te facer iſtruit. ¶ Si
aut cola peccās fuerit flōmia haud quāq; fiat. Sed dige-
stiuis et solutiuis vti debes q ad hoc ppositū supra caplo
qz. vi. describunt. ¶ Et mā exāte flatica flobotomia mi-
nime opus erit. sed tā vere q autūno erit digerēda. et de-
hinc patiens cū appropriatis farmaciadus: cuius modūz
capitulū septimū cū sequentibus tibi dabit. Et qz mā cō-
mixta vtplurimū existit fm eius pdominiū digestiua ap-
propriata cōmisce. Et de farmacijs idē facito. ¶ Uerūz
his purgationibz generalibus nō obstātibz in his supflui
hūozes cōtinne generāf. et sic ad taliū pseruationēz ne-
cessaria est eoz frequēs eductio. p q clistere qdam et alia
nōnulla solutina bñdicta i cōtinuo: vt ita loquar sumen-
da vtu describēda sūt. ¶ Mā itaq; peccāte calida cliste-
ri vtere. qd. xxiij. cap⁹ supra mā calida exāte describif: et
vnūz tale ad minus qualibet hebdomada d3 pseruādus
accipere. ¶ Et de infraſcripta cōfectiōe bis vl semel sal-
tem q accipit pruna qz libet et buli: et debinc pastam face-
quā reserua: et in illoz que superfluit decoctiōe res infra-
ſcripte bullāt: vt viol. herbe paralifis: sticados: scolopen-
drie: floz boragi. bugloſe: an. M. i. iij. se. frigidorum. 3. i.
seminis papaueris albi se. lactice: endinie: an. 3. f. lignitie
passulaz. an. 3. vi. polipody. folliculorūz sene. an. 3. vi. fiat

decoctio et cum portumcula et pro delicatis lib. i. mane dissoluitur: pro alijs vero cassie bini pinguis. 3. viij. quā resua. deinde. B. tamaridoz bini pinguis. 3. iij. de qb' vna bulitioe bullitis fortis fiat expssio vo in pauculo dicte decoctionis corticu mirab. idoz. 3. i. hec in istu. p. oie cū sua nocte pmaneat: ex qb' postea fortis expssio fiat quā pariter resua. Successiue reubarbari. 3. i. accipe et spice nardi. 3. f. que cū modico irrozenti vini albi. Irrozata in aqua lactis per horas. x. ista pmaneat: et de his postea forti expssione facta resuet. his sic pactis. B. prunoz paste lib. i. f. suchari lib. i. et cū bis oia pscripta misce: manā seu cassiā eētā: successiue tamaridoz expssione postea illā de mirab. ac illā de reubarbaro: et cum lēto sine fumo igne ad opiatāz for mā sit oia decoquant. Quā ifridari incipit: addat cinamo mi electi subtili puluerizati. 3. f. sandaloz alb. et ru. florū sticados. añ. 3. i. corral. ru. 3. ij. qb' oib' sic mixtis totū pō dere: et pro ipsi. 3. qz scamonee in pomo decocte. iij. g. misce: de isto igit dilectissimo electuario bis vel saltem in hebdomada semel. a. y. ad. iij. 3. vsqz p. y. aut. iij. horas añ pradiū pseruādas tuas accipiat: plus tñ aut min' fm q' i eo opari pcipiet: et fm maiore aut minore humoz multiplicationē rariū: aut frequētius erit de electuario isto sum mendū. est. n. in hoc casu pueniētissimuz. Et sic sigs ad B. ppositū pillas pdiligeret. B. aloes. 3. ij. epistibi. reubar. añ. 3. i. gūmi arabici. 3. ij. mirrhe masticis croci. añ. 3. i. scamonee in pomo decocte. 3. ij. sticados se. peonie. añ. 3. i. spice. 3. i. fiat ex oib' puluis sup quez endinie succū donec coopt' sit pone: et i sole aut sup cineres calos dñceat: et B trib' vicib' facto totū i puluerē redige: et cū syrupo de sticados pasta pñce: de qua cū op' fuerit pille minute fiāt: de qbus put eas opari dephēdes: tres qnqz aut septē tuo pseruando bis: aut saltē semel i hebdomada p duas horas añ psum provice tribue. Et si puluerē pot' qz pscripta di ligeret: talis fiat: qui accipit pulueris folioloz sene. 3. i. f. cinamomi. 3. ij. croci opagridy. añ. 3. i. macis. 3. f. 3. 3. se. peonie sticados. añ. 3. ij. tartari al. 3. i. f. fiat pul. cui' doof. a. 3. i. vsqz ad. 3. i. f. p. y. aut. iij. horas añ pastū cū aqua lacti endinie vel cū brodio pulli: et cū puluere isto vt gustu delectabilis fiat magis potes de sucharo pro libito addere. est enī in casu nro mirabilis. Uaria ē appetitū diuersitas. hāc igit ob cām putile visum mihi est in varios modos solutiua describere. Si g electuaria pillas seu pulueres qz ex sua natura renueret hoz loco ab. 3. f. ad vna3 vsqz cū dimidia de syrupo cap' 6: descripto recipiat. et illi receptio incipit. Accipe corticum mirabo. citrinoy zē. ista itaqz solutiua mae colice pñst seu a pdominio in pseruatione fm ordinē datū plimū pueniūt. Sed mā exñte frida ifrascripte pille poptime sunt que hñt. 3. 3. y. cinamomi. 3. i. croci. 3. y. gēme. 3. i. f. agarici. 3. vi. aloes. 3. y. formet pasta cū oximelle squilitico de qua cuz op' fuerit pille minute fiāt: de qb' tres: qnqz aut sex pro vice bis i hebdomada sero cū dormitū iuerit pseruādas accipiat. sed sit ei tūc cena leuis. Uex qz vtpl3 artheticoz mā est pmixta. B. cinamomi. 3. 3. carpobalsami. añ. 3. iij. dragant masti. añ. 3. y. f. reubarbari. 3. vi. agarici. 3. f. sticados. se. peonie. añ. 3. f. aloes ad pōdus oīuz: et cū oximelle squilitico magdalion fiat: et ex eo cū op' fuerit pille: quarum dosi sita. 3. i. vsqz ad. y. i hebdomada bis vl' semel saltē. Et moderno plimi tāta i terbetina pfidētiā posuerūt: vt ex eius quotidiano vsu plimos ab arthetica pseruatos affirmēt: et senes qm maxime: qz vinā puocat et vētrē lenit. vt Sera. in suo de simplicib' ingt: et hoc idē dīc. A. z. can. ca' de grano viridi. Lū ingt: q' ei' gūmar: est terbetina vētrē lenit: si ex ea auellana vna vl' nux vna i ieiunio sumat: et sine nocumēto viscera mundificat: et renes abstergit zē. vñ. 3. p. doc. 3. ca' de nutriēdis senib': cā plim qz cōmēdat

inquiēs qz ad magnitudinē vnius auellane: aut duaz: et vt multū triū a senib' in ieiunio sumptū bis valde pfert: qñ ipsos nām sua ppetate mollificat: et sine lesione abstergit itēriora zē. hāc itaqz ob cāz arthetice pferre vñ. ac qz neruos et loca neruosa de se qz cōfortat. Sed cōiter practi cantes cā mane stō vacno cū nebula pñt. Ego autē cuz zu charo et ea pillas pfici iubeo: de qb' v. aut. viij. et plēs: si libet p horas. y. añ pradiū pseruandus recipit: et est delicata magis. igit audacter vtēre: qz nocumētū nullum i ferre pñt: et certe in hoc casu plim pferūt: vt ipse vidi. Ad hoc idē ppositū clistere vtile. accipit brody recētū carniū li. i. f. cassie pul. suchari. añ. 3. i. mell' ros. 3. y. f. olci cōis. 3. ij. sal. tritipaz: et fiat clistere. Cui' vsus sit ad minus i hebdomada semel. Plima hic domestica solutiua que de itione pñtis capli forē describi possent: sed qz medic' ois fm quā p tūc itētiōne h3 solutiuis vti d3 bis paucis mihi domesticis pñtus esse volui: ispiciēda nāqz est pseruandū dispō tā respectu sexus etatū pñtudinū regionū artium et filii: qz respectu cōplonis mēbroz: et ē accētūz: et iuxta hoc sunt nedū solutiua ista: sed oia qz que ad pseruationē ab arthetica pñtēt multipl' variāda: qz in mulierib' vbi gñā. mēstruare solitis sunt mēse omni mēstrua puocāda et emorroyzātib' emorroyde: et ita de alijs pñtōib' q' humani corpori multiplices iesse pñt fiēdū erit. Sit ergo d3 bis oib' medicus auisat: qz si sic idifferēter pcederet: posset pseruādū suū ad alias piculosiores egritudines qz sit arthetica pducere. Et sic hēs qualr tā p flōmiā qz purgationes nāles: qz et solutiua nonnulla in vsu quotidiano sumenda sit arthetice mā: qz de nouo pñtue gñat educēda: p qd in pte modū h3 pseruatiōis assegmur.

Qualr et quō et cum qb' i pseruandis ab arthetica sit vomitus puocandus. CAP. XXXVIII.

Estabat ad ea cōplēda que secūdi modi itētiōnis fuerāt de vomitu aliqd scribere: qui in B casu: vt supra dixerā. a. Hal. libro decez tractatūz. tā i arthetice cura qz in pseruatione magnifice cōmēdat: qd idē facit cū inde anche do lozib' tractat in libro suoz expimētoz: inquiēs qz patientiuz arthetice melior medicia est vomit'. vñ. A. 4. pmi. caplo. xi. Egritudines ingt que sunt digniores: vt i bis vomitus fiat sunt cronice: sicut ydropisis melia lepra et epilepsia: sciatica et podagra. Et breuiter antiq oēs in pseruādo hoiez ab arthetica vomitū qm maxime laudant. In bis potissimū qui sunt ad vomitum apti. Sed artheticoz plimi nō sine magno piculo vomūt: vt sunt stōz debilē habentes collū longū: ac gracilē cū epigloto foris eminēte pectus strictū carne nudū vētrē tenuē: ac macrū qui cōsūmilitur male: ac difficulter anbelāt qui sunt ad spūedum sanguinē apti: ac qui qz nimii sunt pingues. in bis namqz difficilis laboriosus ac timorosus est vomitus et maxime si difficulter euomūt: nec fuerit ad vomitū assueti. In talibus nāqz puocatio vomitus sepissime in bis vys anbelitū venas findit: et tales ad pñsum tādē pducit: et ista est fere sñia antiqz oīuz. et pcipue Rasus 3. ad Almā. caplo de inuamēto et nocumēto vomit'. Et pncipis Abolai. 4. pmi. ca' allato: vbi pñctas pñtōes fere oēs enumerat. subitū gens tñ qz vomit' qui facile sit hora necessitatis maximi est inuamēti. Et idē ponit. x. tertij. capitulo de vomitū. 5. Et admiſtrat' qdē vomitus cū equalitate zē. vñ. idē tamē subdit: qz eius assiduatio stomachi tūte maxime debilitat et cū lacumā supfluitatū facit. Cuz quo corpus deficcet ac debilitat: et pectori epati oculis et pulmōni plim nocet renesque plerūqz findit. Ex qbus oibus p3 quātū sit vomitus in casu nostro cōueniēs: ac qbus ē: sed vbi cetera sint paria corpora macra. vt Aui. quo supra ingt colericā complexiōne hñtia ad vomitū sunt magis apta. Nam in pñ

De egritudinibus

quib' ruitus est farmacy vti q' vomitū puocare. ¶ Nūc aut sup' est cōditiones in puocādo vomitū attēdēdas ponere. In his aut qui ad vomitū sunt apti bis in mēse vna die post aliā ē vomit' puocāndus: vt si die pma q'cūq' remāserit possit in 2ª vomitū educi. vñ Cornelius Celsus medicīne lib' p. ca. de vomitū vtili vñ iutili. qui vomere ingt bis in mēse vult: melius p'fuerit si biduo cōtinuauerit q' si post q'ntūdecimū vomitū p'fuerit. reuolutōis numez nō obfuet. Nā iter vñū 2 aliū vomitū iterdū. xx. dies iterponat: q'ntū. xxx. 2. xl. nōnūq' 2 fiat ordinē nullū in diebus obfuetudo: die aut qua vomēdū est sup'fluitates p'me digōnis p'pas emittat. In p'adio vñ male masticādo diuersa cibaria sumat. Nā si vno eēt solo cibo p'ter' tātō in eo forsitā stōus oblectaret q' puocatio vomit' illū haud quā relaxaret. ad saturitatē quoq' māduccet: 2 talia sint cibaria que p' de se in stō cibū subleuet. vt raphan'. que et in stō natērvynctiosa: ac itē ipoz aliq' sint icisua: talr nāq' cibo sumpto p' horā vel circa vomitor gescat post hoc bīc idē se moueat ad exercitiū forte gradatū deueniēs 2 vñus finē vbi possit currat: debic stomacus 2 extrema calefiāt: 2 in vomēdo imāgiatiōe fixā ponat. Lū tali nāq' regimini ne alio sine vomitiū p'les euomūt: vñ anteq' vomitus puocet ex petia molli duas puas pillas cōponat que cuz instita sup' oculos alligēt: 2 tādū q' vomit' sit explet' ligate teneāt. Lūq' vomere itēdit sup' faciē suā se inclinet: 2 vomitū p'fecto eā cū aq' ro. lauet: os aut cū ydromelle: aut acetofo syrupo colluat: bis pactis tādū comestione differrat donec fames aduenerit: at vbi vomitiū aliq' exhibere nece sit: fm q' facile: aut difficulter euomit debili' aut forti' exhibēdū erit. ¶ Ut igr ad actū practiciū te deducā ichōando a debilib' lib'. B. aq' pure. 3. vi. acetū. 3. y. misce 2 tepidū potui dato. ¶ Vel fac sic. B. aq' rassani. 3. vi. syrū p' acetosi simpl. vel oximell simpl. aut oximell q'litici. 3. y. misce 2 tepidū potui dabis. ¶ Vel loco aq' rassani ifrascripte decoctōis. vi. 3. pone q' bēt radices rassani. 3. iij. se. rapaz. se. atriplicis. añ. 3. i. quassata in trib' lib'. aq' ad cōsumptionē tertie pris bulliāt: debic colet: 2 ea loco rassani vt dcm est vtere. ¶ Et si fortius. B. corticē medianū sam buci: cū trahēdo sup' abradet: ex quo succū expime: de q' 3. iij. cū. v. aq' rassani vel decoctōis p'scripte pbe. ¶ Quotius p'scriptoz dato vōitorē tuū p' mouilā gescere p'mitte debic cū ambulare satis velociter facias: 2 si tūc sic faciēdo nō euomuerit pēna anferis: vñ cibonē poti' iticta i olo mittat in gutture: 2 isto mō auxiliāte bono Jesuyomit' facile: 2 sine nocumēto puocabit. Quo facto tuū p'seruādū gubernā. ¶ Ego aut neq' elleboros neq' violēta alia vomitiua hoc in casu p'sulerē: nisi cū istis domesticis qs euomuerit nō sine magno piculo ad vomitū puocabit. ¶ Et sic pz qualr. 2 quō: ac cū qb' in p'seruādīs arthetis sit vomit' puocāndus: qd ad secūdi modū intentionez complendam tractandum erat.

¶ Expimēta plima ab antiqs filr p'bis auctorizata p' que arthetici mēbra tā mittētia q' suscipiētia adeo p'fortant: vt ab inasiōe potissimī p'fuari facile possint. C. A. XXXIX

Ue in p'seruatiōe ab arthetica plib' ab antiqs p'bis expimēta auctorizata cōperi recitare in p'ntiaz libz. iam antiqs. tāta fides data est: vt ipsoz vsus mēbra oia p'fortādo quēlz: ab arthetica p'fuaret. Et tñ sunt q' de solutiūis: ac d' regimie sex rez nō nāliū: sup'ra describunt fm datū ordi nem obseruāda als que sequunt possent forsan nocere: potius q' p'desse: vt caplo. xxvi. sup'ra dixeram. ¶ In p'posito itaq' paruz tyriace magne comedere in hyeme die q'lz put Rass ingt: in estate tñ nō: successe artheticum ab inasiōe p'seruāt. ¶ Idē q' vsus vini ifrascripti fac: q' tpe videmīaz multi sumatā yuā accipe in qua quassati assa

ri. lib. i. pone: qd mēses. y. in eo p'tinūe maneat: debic colet 2 eo paties vtaf. ¶ Alia fetida ad auellane q'ntitatē cū aq' mellis sepe sumpta a sciatica p'seruāt. Aui. vñ dosando eā onolescat vñū p'bz: qd. xy. granoz ordeī pōdus est. ¶ Ualet absinthij succ' ad q'ntitatē fabe: cū. 3. iij. aq' mellis p. xl. p'tinūe dies mane dat: q' digōnē p'fortat: 2 vñā puocat ac neruosa mēbra oia. vt Rass ingt p'fortat. Ad cūc tñ i de p'solatione medicīnaz talē succū stō nocere ait: 3. si cū aq' illa mellis passulas decoperis nocumētū illud rēmo uebit. ¶ Dragmā q'z vna rad. caparis cū aq' mell' p' dies xl. p'tinuata idē faciet. ¶ Ac tñ dē pulueris herbe p'picō. Q' si de ei' seie tñ iterdū exhibuer' vtrē laxabit: 2 a sciatica p'seruabit. ¶ Aurcus itē vñ rubec tinctoz p. xl. dies vt sup'ra cū mellis aq' oī die bibitus ab arthetica p'seruāt. vñ si post ei' assumptionē balneū ilico iterest mictū sanguinis puocabit: 2 sciaticā non rediturā pellet. ¶ Podagrica aut si tā vere q' hyeme. 3. i. aristologie ro. cū aqua mellis p' mēsez p'tinūe biberit: cū nunq' podagra inadet. ¶ Et idē. 3. i. camepitheos p' dies. xl. cū aq' mellis sine intermissione bibita fac. Et si in casu nro oia p'scripta Rass approbet. In podagra tñ flatica medicamē nullū: vt ipse ingt melius est q' keiri: q' coz p' sic alia nō d'ficat: 2 d'bet radices ipsius kirat. vi. cū aq' mell' p' vice sumi de mense octobris iaciēdo: 2 postq' p'seruādus tuus bibere cū ceperit p' dies dz. xl. p'tinuare. Sex. n. kirat grana ordeī. xxij. pōderāt: keiri vñ est herba cui' flores sunt violē filēs: q' odor est sic violaz. Et hui' tres sunt spēs: vna flores bz albos: altera purpureos: 2 alia citrinos: siue aureos. Et hui' citrine sunt radices in casu nro sumēde: hāc herbā latini vt mūdinus ingt. viola de romania noiant: 2 b' h'z omnia d'iaz in pede mōtiū p'cipue: ac bis in p'tib': ac in sabaudia q'z plm repit. ¶ Sup'ascripta: vt pz mā exite frida: aut saltē p'mixta p'cipue cōueniūt: 3. nōnulla sunt q' cuiq' spēi arthetice tā cale q' fride q' p'mixte idifferēter pueniunt: vt noiat veteres testant fere oēs: vt est a. 3. i. in. y. būano: rum ossiū cinis. Aliq' tñ ossiū cuius vis aialis indrnter cinere laudant. vñ Rass. ad sup'fluitates q' in articulos flue re p'suauerūt: dat ingt in potu de vsis ossib' cuz aq' calaz. y. hic aut nō magis de vno q' d' alio osse mētionē facit: sic vt videat velle qdlibz os hui' passioni indrnter puenire. Sed q' humana iter se maiore pueniētiā atq' p'fortamēte h'fe vident q' aialiū alioz: hinc est q' auctores ista potius elegerūt: 2 nedū būana absolute accipiūt: sed potius ista q' arthetico mēbro corrūdet: vt si cyragric' fuerit cinere ossiū man' accipiat: 2 ad hūc modū de alijs. 2. Uex vbi cinere illū in puluerē sumere tuū p'seruādū fastidiret ex eo cū succo yne herbe palefis saluie: vel cū aliq' tali sēu cū appropriato aliquo syrupo pillas p'fici inbe: q'z. 3. i. stō vacuo quaq' die dabis. ¶ Puluis q'z stōi vulturis idē facit: vt kiranides ex p'bis vñ antiq'ssim' affirmat: 2 B. p'ma ximo secreto a sarraceno q'dā q'z habui. ¶ Et apulcio platonico teste pul. pulmonis vulpis sepe bibit' idē facit: istoz rū duoz veluti ossiū humanoz cineris sit tibi dosis vsus Que dicta sunt ab intra sumunt. ¶ Sed que sequunt ab e' approximāda sunt: 2 si empica oia ista videant non est q' antiqs p'bis fides aliq' dāda sit: maxie cū bi ex antiq's simis fuerit: q' scia medicie: adhuc in p'mordys exite sol expimēt' vtebant: quot. n. empica i colico dolore i epilepsia: 2 in alijs q' plib' egritudib' dieti expimur q' d'scriptos ab auctorib' effcet' p'ducūt. nō igr bis min' q' sequunt credendū. expire igr videbis. nā si datos canones diligenter obfues: ista te nunq' fallēt: vñ: 2 si ex his nō nulla dolor ilico sedet ab recidiua cū B p'seruādū resuāt. ¶ Si q' ex collo atq' dorso agle neruos ex'peris q'z sup' collū infirmi: 2 spōdiles colligaueris dolor artheticus ilico nō rediturus abibit. ¶ Et itē nec sole nec luna lucētib' p'extri

rane pedē abscinderis quem in ceruina pelle deludas: vt apuleius platonius inq̃: et p̃ tridū sup̃ podagrici pedez dext̃z alligaueris: et piter d̃ sinistro sup̃ sinistro feceris: sed dabit̃ dolor et p̃petuo fiet a podagra securus. ¶ Idē de calcaneo pedis agle dextro sup̃ dext̃z: et piter de sinistro sup̃ sinistro pedē alligato fiet: ac piter de testudinū pedibus. vi. placido teste. Idē q̃z coralluz sup̃ infirmū pedem: aut q̃dūis illō artheticiū mēbz colligatū facere ferūt. Et idē consilī de magnete. ¶ Vt vtere q̃d sequit̃r emplō. R. coruū vñū vñū quē in egno fumo p̃ q̃tridūz sepultū dī mitte: debinc ex eo sic integro cinerē face: et cū cera postea: et oleo ro. emplm̃ seu vnguentū fiat: de quo podagrici iuncto pede vel alio arthetico mēbro statim remouet̃ dolor nec amplius eū vñq̃ dephēdit. ¶ Vel facias sic. vñnam muli cū cera et oleo atq̃ litargirio decoq̃: et de tali artheticiū mēbz iunge. sedabit̃ dolor: et nullū tūc pedē seu mēbrū aliud arthetici sile nunq̃ amplī ad artheticiū reuerfurus dephēdes. ¶ Letez stercoz lupi in pelle aialis ab eo mortuū sup̃ se delatū ab arthetica p̃seruat: vt ingt apuleius. ¶ Adiraberis forsan: q̃ tā firmiter p̃scribit̃ atido ta: tibi laudē et nō minus: q̃ si ea milies expt̃ fueris. Sed apulei platonis kiranidis tozozis et sexti placidi i de aialū vñutib̃: q̃ antiquissimi fuerūt p̃bi: quosq̃ Rasis n̄r allegat. me mouet̃ auctas q̃ certe sic et alioz vetez ab effectu oīno vacua eē nō d̃z. ¶ Nōne magnetis lapis in sinistra manu detētus p̃tū facilitat. ¶ Nōne faciet̃ collo suspēsus cordis egritudines remonet. ¶ Nōne zaphirus super antracē posit̃ nō alr eū q̃ aqua ignē extinguit: vt ipse sepi expt̃ sū. ¶ Quid moroz in talia recitatō: q̃z dictim effectus sensu manifestō cōprehēdim̃. Si p̃lex. n. iueni vñq̃ nullū: q̃d vltra manifestas q̃s h̃z p̃p̃tates: alias q̃s occultas nō hēat. respice planetas: et illos nō solū: s̃ oīa que sub celo creata sunt: q̃d h̃z. n. talū singularē iudicē p̃p̃tatem quādā h̃z. ¶ Sed o bone Jesu quot i reb̃ p̃p̃tates sigillasti que adhuc nobis existūt icognite. Sed vñū est q̃d talium effectū fidē nobis surripit canones regitōs nō obseruare: hac. n. n̄ra tēp̃tate ita lasciuia ac effrenata licentia viuim̃: vt que descripta sunt effectū solitū p̃ducere nequeat. De itaq̃ talia sic firmiter p̃suadētē increpare nolī: sed te potius regitōs canones nō obseruantē. Et per hoc capitulo finem impono.

¶ Quāz artheticiā mēbra totūq̃ arthetici corpus tam per artificialia q̃ naturalia balnea q̃ quecūq̃ per vñctio nes confortari debcant. CAP. XXX.

Nab arthetica p̃seruatina doctrina cōpleat̃. restabat secūdi modi itētiōe p̃plere: q̃d nō p̃ deā in p̃cedētī ca: fit: s̃ per nōnulla q̃z q̃ ab eē applicāda veniūt: q̃z bono Jesu cōcedētē p̃is ca^m doctrinā ponet. ¶ Sed anteq̃ ad actum p̃acticū deuenias mēti semp̃ habetōne m̃ā ad mēbz ali quod re p̃suetā: p̃pter eius cōfortatiōē ad aliq̃d p̃ncipale deueniat: tūc. n. apoplexiā seu aliū acutissimū morbū facile. vt R. a. ingt iduceret: q̃re vt p̃ piculū euitet in cibo et potu mioratiōē tūc fieri iubet. In exercitio vō aui gmentū: cū q̃ mīutio et cū solita est fīda frēq̃nti. ¶ In p̃posito itaq̃ stiptica mēbra mltū ab iuasiōe p̃seruat: et b̃ balnea tā artificiali q̃ nālī: et tā arthetico mēbro q̃ vñi nerso corpi fieri p̃nt. ¶ Lefo igr̃ mēbro artificiali sic facito. R. serrature cornu cerui. gallaz. añ. li. y. nucū cyp̃ssi. lib. i. f. corticū q̃re balaustraz. añ. li. y. alumis. lib. vi. salis cōis. li. y. f. aquassent̃. et oīa in situlis. vi. aq̃ ferrate ad p̃sū p̃tiōē vsq̃ tertie p̃is bulliat: et añ cenā et p̃adiū in decoctiōe tali artheticiū mēbz p̃ horā p̃ dimidiā vñ q̃z libz tene: obic fudet: et cū cōi postea olo de nucē cyp̃si cū multo sale mixto inunctio fiat. ¶ Alij vō alumis partes. y. accipiūt cōis sal̃ p̃tē. i. sulfuris p̃tē mediaz: et vt supra bal

neū faciūt. In quo artheticiū mēbz tenent. Et aliq̃ sale nitro loco salis cōis vtunt̃. Alij gallas solū accipiūt et balneū: cū mltō alumie faciūt. Stiptica p̃la repiunt̃: cū q̃b̃ gl̃z suo mō balneū p̃ficiūt: et bñ talia igr̃ sepe fiāt. ¶ Sed q̃z cōiter in artheticiis nō solū mēbra lesa: s̃ alia q̃z in sup̃fluitates p̃les abūdāt: q̃s ad arthetica mēbra facile man dant toti corpi multū balnea cōmēdant: et illa potissimuz que idifferēter mēbra oīa p̃fortādo sup̃fluitates ipsoz re soluit: et sic ex balneis ipsis debito mō factis tuis artheticiis optie p̃suabit̃. ¶ S̃z añq̃ illa fiāt q̃lis sit m̃ā q̃ artheticiā efficit iuestiga: debic mēbroz p̃ticulāriū dispōnē cōplōnē toti b̃itudinē regionē etatē sexum p̃suetudinē: et talia. oīa nāq̃ ista balneādi itētiōē variare p̃nt. Nā nē pe colica ex̃tēte aliud q̃ flatica regimē exigit. cōplō item calā q̃ frida: et ad hūc modū de alijs. vñ corpulēta bitu do: vt ingt R. a. f. medicias attenuatiuas nō timet: macilē ta vō sic: q̃ talia deficiāt: et forsan: vt ingt ad peiorē q̃ sit iste morb̃ dispōnē deducēt. ¶ Nō solū itē p̃ncipalia mēbra cōsiderāda sunt: s̃z et splen et renes et stō^m et plimi nāq̃ calos valde renes h̃ntes: p̃pter ab arthetica p̃seruari nā lib^o balneis vsi sunt: p̃pter que tñ mala renum discrasia adaucta ē: vt ad vñc ardorē deuenierit: et successiue ad col li vesice excoziationē: et isto mō a sciatica: seu podagra li berati in crudelissimā aliā egritudinē iciderūt: et magnis cū cruciatib̃ ad aliū mūdū inuiti trāsierūt. ¶ Nōnullos ex his q̃z mea in cura habui: quoz epar calm ex̃tis sup̃ca lesactū adeo fuit: vt digestiua vñtute debilitata in ydropē deuenierit: et potu nō satiati clamosa siti pierūt: et sic ab arthetica p̃petuo fuerūt p̃seruati. Oīa igr̃ ista diligētē cōsi dera sic vt ne caribdi euitare volēs p̃seruādū tuū in syllā deducas. ¶ Si igr̃ balneādas tuis ex his fuerit epar est calm siue renes: vt picula statim oca deuinet ante q̃ bal neū itret. Interdū ex sandalio ceroto epar seu renes iungat: et vbi itēsa valde fuerit calitas. R. vngueti albi galie ni. z. y. sandaloz ru. ros. ru. spody. añ. z. f. caphoze. z. y. mi see: et vt supra vñctio fiat. In casu q̃z isto aliq̃ ex appropiatīs seu refrigeratib̃ syrups dare bonū est: vt eēt acetosus simplex d̃ succo acetose: de acetositate citri. d̃ limo. nib̃: vñ de aliq̃ tali cū q̃ aq̃ endiuic acetose: vñ filis q̃tū li ber ipone: sic. n. caloz sup̃fluo epatis: aut renuz obuabis. ¶ Letez nisi corp^o bñ purgatū fuerit itrare balneū haud quāq̃ p̃mittas. purgatōe itaq̃ facta p̃me digōis sup̃flui tatib̃ expurgatis mane balneū itret nō lōgā morā p̃ vice p̃ma in eo faciēdo: sic q̃ se balneo assuefaciat paulatīe p̃ā diō sumpto p̃ horas. v. gescat: et itez postea in balneū: si li ber itrabit: cūq̃ a balneo egredit̃ ne a frido aere tāgāt se p̃anis coopiat: debic lectū itret: et absterfo sudore p̃ came raz: seu p̃ aerē aliq̃tūlū remotū a balneo se paululū exer citet. et postea cibū suū sumat. ¶ Balneādi vō tps a. xv. die ad mēsem vsq̃ itegrū cedit: q̃z fm̃ varias arthetico rū dispōnes ipm̃ balneādi tps variat̃. ¶ Que huic dispō ni nālīa p̃ueniūt balnea sunt alumiosa sulfurea falsa et ni troza: s̃z q̃ plus sulfuris p̃cipiat: et alumis meliora sunt: et d̃ bis in Italia p̃la repiunt̃: nā vt bon^o gētilis recitat. nōnul la in comitatu senaz ex̃tia meliora iudicant̃: vt sunt illa de petriolo: q̃ vt ingt sulfurea sunt a p̃dominō: et ad illa d̃ mēse may et aprilis: et de septēbri q̃z: et octobri cōueniētius itur. tūc. n. suo sunt in p̃fecto eē: alia balnea sancti p̃hilpi nūcupant̃ que de alumie multuz tenēt: et talia in casu n̄ro p̃ueniūt multuz. Sūt et alia in comitatu luchano in villa quādā que corosona vocat̃: illa a p̃dominio sunt alumino sa que salis gēme: atq̃ salis nitri multū p̃tinēt: et de sulfurē itē vt bi referūt qui talū laudes describūt. Et q̃ statiz dicta sunt nō min^o q̃ balnea p̃ descripsi cōmēdo. Sūt et i comitatu p̃isaz: alia iuxta pedē cuiusdā mōtis q̃ mons sancti Juliani nūcupat̃: bec alumiosa et sulfurea ex̃tia in

De calculosa

casu isto valēt plurimū: vt in laudib⁹ ipsoꝝ describit. In ro-
mādiola: itē sunt alia in loco dco sancta Maria in bagno:
ista a gētili multū cōmēdant: qz sulfurea alumiosa atqz
nitrosa sunt. Sūt in Italia alia plima balnea: qz laudes
mirabilr describunt: que tñ ad nfm ppositus nihil. q̄ igit
descripta sūt iter cetera: vt refert gētilis pncipatū tenēt.
Verū in aqs ciuitate: q̄ in antiquissimo ⁊ illustri marchio-
natu mōtis ferrati sita est balnea sunt vtuosissima: qz taz
pp diuturnas guerras q̄ p̄tinuas pestilētiās fama depie-
rat: s; paucis annis citra illustres qdam viri: vt Mātue
marchio: ferrarie qz: ac qdam magnifici capitanei ppter
admirabiles quos in his pduxerūt effect⁹ tā his famam
dederūt: vt a remotissimis ēt p̄tib⁹ innumerosa lāguētium
copia suo tpe nūc fluat. Ista. n. vt per sublimationē potest
dephēdi alumiosa sunt a p̄dominio: sed multū nitri cōti-
nent: ⁊ sulfuris itē: ⁊ si de ipso sulphure in fecib⁹ per subli-
mationē derelictis q̄ntitas pauca adinuēta sit: cuius tamē
causam in tractatulo assignauit: quē de balneis illis edidi.
Tot. n. innumerales effect⁹ dū cū p̄dictis illustrib⁹ dñis:
illuc essem visu dephēdi: q̄ nō modica sui admiratōe mo-
tus: ppter qd vt de ipsoꝝ v̄tutib⁹ certior fierem mihi oib⁹
modis polib⁹ eoz mineram inuestigare volui. Ea. n. tñ ar-
thetice opiculā: vt credā nulla Itale balnea: adhuc nra
q̄c̄q̄ attingere: nolo vltius in eoz laudib⁹ pcedere: cuz
eas in p̄prio tractatulo de balneis als descripsi: ⁊ spe-
cialr q̄ntū p̄sint arthetice. Qd iā sic est tota i Italia diuul-
gatum: vt a remotissimis ēt p̄tib⁹ ad ea anno singulo lan-
guentiū copia incredibilis accedat ⁊c. Sed sup oīa laudo.
vt qd ista inerit artheticatū mēbz in die saltē semel in
exteriori balnei luto teneat: ⁊ fortādo nāqz ipm ⁊ mām: si
qua ibidē fuerit resoluēdo incredibilr mēbris arthetice
opiculā: fit. n. in luto illo minere balnei quedā p̄fractio
cuius cā magis q̄ balneum in casu nro fit vtuosum: ⁊ hec
de balneis nālib⁹. Et vbi qd ista si habuerit: ⁊ artificialib⁹
v̄t: modo quo supra in hoc ca: de balneis mēbz: ⁊ ar-
theticoꝝ deñ ē facere pōt. In maiori tñ dosi igrediētia
illa sumātur: sed nitri alume sulfur in bona q̄ntitate ponā
tur: addēdo ⁊ odorifera sic sticados camomillā folia lauri
rosmarinum lauēdula: ⁊ talia: ⁊ sic cuz aq̄ q̄ntitate maiori
balneū tuū face. Canones tñ qui supra descripti sunt ob-
tādo: ⁊ de tertio i tertiu nouū balneū semp facies. ista ⁊ si
virtuosa sint in cōpatione: tñ ad nālia parū: sed ista facere
non nocebit: que non minus q̄ per dies. xv. cōtinuari de-
bent: per mēsem tñ integrū illa facere: ⁊ maxime in corpo-
re humido ac corpulēto erit vtile. C. Proderit iterum si
p̄seruādus tñ cū dormitū inerit sepe ex cōi oleo cū multo
sale mixto pedes: seu aliud artheticatū mēbz iunperit.
C. pōt insup vt bono Rasi placuit podagra ex neruoꝝ
siccitate pauca cū humiditate fieri: cui⁹ cura atqz p̄serua-
tio vt ipse ingt p̄ frequēs rep̄ humectatiū balneū fiet: qz
illa supflua siccitate remota illius mēbz digestiua p̄forta-
bit: ⁊ sic nutrimentū melius imutabit: ppter qd nō i eo tot
supfluitates abūdabūt que iterdū illius arthetici dolori
cā fuerāt: q̄uis: vt supra dixerā: ex sola mala q̄litate id fie-
ri possit. Per balnea igit illa digestiua mēbz fortificata
defluētes mās melius poterit regularē: ⁊ sic podagrā illā:
efficiēte cā remota patiētem tuū ab ea optime p̄seruabis.
Facies q̄ sic pes seu mēbz aliud ppter siccitatē artheti-
catū in decoctione folioꝝ salicis violaz vitis albe vinife-
re: ⁊ malue suis cum radicib⁹ añ cibum mane ⁊ sero diu te-
neat: imo si in pede arthetica fuerit in tali decoctiōe tota
tibia vsqz ad genu q̄z teneat. Quo diebus aliquot facto.
Idē ex decoctione capitū castratorū fiet. Et aliquot itez
trāfactis dieb⁹ cū vaccino lacte in quo vitelli ouoꝝ recen-
tiū p̄les p̄cussī fuerit: vt supra fiat. Balneo itaqz scō si libz
ex oleo viol. vel salicino: aut p̄sili pes atqz tota tibia pōt i-

ungi: sic. n. illa supflua siccitas que h⁹ arthetice cā fuerat
alio zueniēti obseruato regimie penit⁹ amouebit. Et isto
modo ab ea tuus bonus paties p̄seruabit. Cū si bec ppter
torius siccitatē fiat ad febzis ethice curā: si ea in cā fuerit:
aut ethice senectutis hēre recursus necesse est: ⁊ tūc a quo
tractatulo quē de febrib⁹ edidi succursum pete. nam dñe
tertie caplin 2. ac 3. de his que in hoc casu conueniūt te
abūdantē faciet. certe raro hic tibi casus eueniet. Sed vt
te de p̄tingētib⁹ iudicio meo nihil omittā modū artheti-
cam curam hic subiungere volui per quem tractatus iste
de arthetica feliciter finem recipit.

Explicit tractatus de arthetica passione fm Antonium
Suaynery.

Finis.

Comentarioli huius pars secunda que est de calculosa
passione per magistrum Antonium Suaynery artium ⁊
medicine doctorem papientem: virum doctissimum. Scilicet incipit.

Mius comentarioli pars secunda pncipal
que est de calculosa passioe feliciter incipit cu
ius sexdeciz sunt capitula.

- C. Caplin p. Que sint taz arenularum q̄ lapidis gñatio-
nis cause. quid itez calculosa passio. Chart. 90.
- C. Caplin. 2. De causis calculose passionis. 91.
- C. Caplin. 3. De signis calculose passiois demñatiuis. 91.
- C. Caplin. 4. De calculose passionis signis pñosticis. 91.
- C. Caplin. 5. De cura paroxysmi calculose passionis. ⁊ p̄ de
clisteribus que illa hora fienda sunt. 92.
- C. Caplin. 6. De fomentationibus enchatismatibus v̄n-
ctionibus emplastris ⁊ ventosis que paroxysmi hora
in calculosa passione fienda sunt. 92.
- C. Caplin. 7. Quosdaz ponit canones ante q̄ per os cōmi-
nuētia lapidē: aut diuretica p̄beas obfluēdos. 93.
- C. Caplin. 8. Simplicia quedā in se p̄tinet. que vetēz re-
stimonio lapides cōminuūt. 93.
- C. Caplin. 9. De simplicibus quibusdā que tam a moder-
nis q̄ veterib⁹ i fractione lapidis singularia reputant
ac qualr p̄parari exhiberi quoqz debeāt. 94.
- C. Caplin. 10. De p̄ditionib⁹ in cōpositione medicinarū q̄
nro p̄posito zueniūt attendēdis. 94.
- C. Caplin. 11. De confectionibus aquis sublimatis. Iul-
ac de syrups que inter cetera in frangendo lapidē p̄n-
cipatum obtinēt. 95.
- C. Caplin. 12. De pulueribus qui lapides frāgunt: ⁊ de cō-
fectionibus item 95.
- C. Caplin. 13. De modo infirmū hora paroxysmi dietandi:
⁊ vbi dolor nimium virtutem p̄sterneret qualiter ei
sit succurrendus. 96.
- C. Caplin. 14. De lapide vesice ⁊ eius quoqz signis. 96.
- C. Caplin. 15. De cura lapidis vesice. 96.
- C. Caplin. 16. De p̄seruatiōe a calculosa passione. 96.

Que sint tā arenularū q̄ lapidis gñationis cause ⁊ qd
sit calculosa passio. CAP. I.

Similiter calculosa passio dominat
hnt affinitates: vt vna sine alia rarissime
vllum inuadat: his itaqz absolutis que mi-
bi de arthetica dicere videbant de pas-
sione ipsa calculosa iuxta pmissa dictio-
nem nūc facere supest que lythiasis apō
grecos nūcupat. vnde Hypo. afforismo. 4. Quibus ingt
in vīna arenosa subsunt sedimina bis vesica: aut renes ly-
thiasim habēt: idest calculosam passionē. Et Arist. 10. pro-
bleumatum p̄bleumate. 4. renū ⁊ vesice lapidem lytho-

appellat: et ab hinc hec passio lythiasis dicta est. Nam lythos grece latine lapis: et hoc confectio quedam litotripon appellat: quod lapide frangere interpretatur: veteres tamen de hac tractantes passionem de calculo seu de lapide in renibus: vel vesica capla sua rubricant non morbum: sed morbi causam potius rubricantes. Est enim calculus minutus lapis cum quo antiqui calculos faciebant. Cum igitur lapis hac passionem efficiens et maxime renibus parvulus quoque sit calculus dicitur est a quo et calculosa passio denominationem accepit. Sed ut facilius ei notitia ventamus qualiter hec passio fiat inuestigandum erit. Sciendum itaque quod renes sunt corpora oblonga: quorum dexter alteriusque sinister versus epas eleuatur a quo due vene a chili vena ramificate ad renes ipsos veniunt: per quas ab epate aquositas emulgetur: ideo vene emulgetes dicte sunt: postea vero in renibus cavitate emulgetes iste vene subtrahuntur dilatanturque: ex quibus paniculus fit quidam colatorum nomine: per quem tracta ab epate aquositas excolatur: et de hinc per poros vitrides qui duo sunt canalicia a renibus ad vesicam tendentia in ea distillat: habet enim vesica tunica duas: quarum quilibet foramina non ex directo: sed scorsum habet. ergo illi porri ad primam tunicam venientes illic vinam deponunt: que hinc per foramina secunde tunice in vesicam distillat. Ex quibus patet quod dilatatio colatorum vinam turbida: ut plim appet. Nam aquositas ab epate attracta non tunc debite in renibus excolatur: et sic cum vena mixta turbida ea efficit: verum cum a sano membro sanus sperma et ab infirmo infirmum decidat: ut in meo de propriis mulierum egritudinibus latius declaravi. Renes hinc debiles na tos renibus debiliu generant: et habet causam non minus hanc quam arthetica passio hereditaria dicitur. Sciendum ulterius generationis lapidis duas principaliter esse causas. Quarum una ex agens parte se tenet: ut est calitas excessiva: cuius excessiva quoque friditas ad generationem lapidis effectum concurrere possit: ut de cristallo patet: sed hoc ad nostrum propositum nihil. Altera est ex parte materie quam viscosam esse necesse est. nam ex pura terra: ut Avicenna in suo libro de mineralibus exemplariter posuit nunquam lapis fieret: vincens enim siccitas coagulationem eius faceret: nunquamque fieret coagulationis: et per renes lapidis nunquam. Ex quo patet viscosum aliquid esse ad generationem lapidis necessarium. nam igitur viscosa dum per calorem sublimatur humidum resolutum: ad cuius resolutionem siccitas intro ducitur: et calore ulterius continue sublimatur tandem ea crescit ut remanens tandem lapis fiat: put manifeste de lapide in fornace cocto deprehenditur: et isto modo lapis seu calculus tam in renibus quam alijs in nostri corporis partibus generari potest. Nam vitibus calitas excessiva fuerit in viscosam materiam tunc notabilis agens: ibidem calculus fieri potest: sed frequenter fit in renibus: quod ex excessiva calitate aquositate: quod tunc multas ab epate trahit: et cum in eo non debito tempore manserit multas viscositatis secum habet: et sic in renibus retenta a calore ipsorum superfluo: modo quod supra lapis seu calculus generatur. In vesica autem quod minus morbum de se fridum sit: et exagum: nam tamen ibidem diu retenta: si non a proprio a circumstantiis saltem calore membrorum: et per hoc potest atque epatis a quoque. ut Rasis inquit: ignem calorem accipit paulatim sublimatur: et tandem in lapide convertitur: qui propter diuturnam moram in vesica fit quod lapis renibus durior grossiusque magis. Et sic habet causam generationis lapidis quod non minus a renibus: quod ex causa esse potest. ut patet. Nam sicuti Gera: et nonnulli veteres voluerunt lapis seu calculus materiam nihil aliud est quam arenularum coadunatio: et debinc ipsarum adhaerentia: et tandem coagulationis: et sic patet. quod calculi materia sunt arenule: verum ad ipsarum generationem non ita intensa calitas: neque materia ita viscosa sicuti ad lapidis generationem requiritur: et habet propter causam in visis illis intermedys: quod in porris vitibus sepius arenule generantur: de quibus tamen infra. Potest item ut patet in pluribus generari nostri corporis fieri lapis veluti in pulmone sicut

et intestinis. ut. 4. et 6. de interioribus habet. Et ego heri quodam rustico qui per quendam ascellam sepius non habebat ad nucas magnitudinem non vniu: sed plures lapides in intestinis generatos vidi. Refert idem iste medicine verus interpres magister meus Jacobus de forlino in quodam officio Nicolao de summa rippa: se lapide sub lingua generatum vidisse. Cuius arenule ab istis causis quibus et lapis fiat diuersis quoque in nostri corporis partibus generari queunt: de quibus infra plenius: verum non possunt: ut patet arenule neque lapides in quouis loco nostri corporis generari: nisi ex qua fiat materia ibidem teneatur. Cuius retentionis causa triplex assignatur: materiei viscositas viarum opilatio seu strictura: et expulsiue debilitas: et hec ultima per excessiuam calitatem plim adnata: tur que non solum materiam exiccando eam reddit fluxibilitati inopiam: et per renes expulsiue: sed materiam etiam in quo est ulterius exiccando eius debilitat expulsiuam. de acciti. penultimo causa. et prima prima. doctrina de vitibus. ideo. is. tertius. et de lapide renibus. Et excessiva inquit renibus calitas expulsiuam debilitando supfluitates in his detinet. Et sic patet tam ratione agentis quam passi qualiter et quomodo in renibus: et in vesica lapis generatur: qui ex his in renibus si ad eum corpus mitti debeat: per poros vitrides ad vesicam transire necesse est. Cuius vic illi angustie: ac sensibiles plim sunt sine continuo aliquotula solutione per eas calculus ipse rarissime transit: ex quo tunc dolor in visis illis causatur intensissimus: ut in calculosis est videre. Ex quibus omnibus potest facile colligi quod calculosa passio est morbus hereditarius a calculo in renibus vel vesica generato: cuius patet quod bis in locis: aut in visis intermedys crudelissimus dolor nascitur. Des itaque que sint tam arenularum quam lapidis generationis cause. quid quoque sit calculosa passio. Et per hoc hunc capitulo finem impono.

CAP. II.

De causis calculose passionis. Calculose passionis cause omnia illa in summa esse possunt que renibus seu vinarum viarum calorem superincendere: requeunt meatibus illos angustare: ac omnia quorumque que ad materiam lapidis multiplicandam iuuant. Et hec quique extrinsecus: et quique sunt intrinsecus: extrinsecus quidem sunt ut excessiva aeris caliditas et siccitas: seu cuiuscumque alterius extrinseci potentis renibus seu circumstantiis membrorum calorem superincendere: ut sunt balnea calida et sicca etiam nalia quod artificialia: itensa quoque friditas potest renes seu vias istas coartare sic: ut materia ibidem teneatur. Exerciitum forte atque superfluum: et maxime post cibum: ut eum saltare currere equum duri portatus egrotare ad pillam ludere: et filia: ac etiam longa suppedes statio: diu enim super pedes stare: ut Rasis inquit: efficit ut renibus meatus veluti corde extensi maneant nec requiem veluti iacendo: aut sedendo sumunt. Nimia itaque expulsiua pigritas inter has causas enumeratur: quod ut puenit materia tunc non expellitur. Et idem de somno superfluo accidit. supple quoque super lecto iacere molli renibus calitatem augmetat: quod generationem lapidis plim operatur. Et idem nimia vigilia: angustia quoque ira: superflua coitus: et maxime super cibum est de potentissimis huius morbi causis. Idem quoque facit ventrem cingulo: aut cum diuoploide nimius strigere. stringunt enim tunc nimium renes qui super lumbos tanquam super culcitram iacent: quorum strictura stringunt et ipsi: et sic retentae materiei in lapide facile commutant. fames longa superincendendo calorem ad lapidis generationem plim facit. ut Rasis inquit. Et super omnia cibi et potus repletio nimia. ipsorum item inordinata assumptio: ac comedendi seu bibendi anormalia consuetudo: et repletiore: ex quibus lapidis materia facile generatur: ut sunt fercula de pasta: fercula caseata: ut offe arthocree et filia: ut ipse item caseus panis azimus: rizum amigdum: le guminata: oua dura: caro bouina: porcina: ceruina: anserina: anatis: pullos: colubos: nodum volatium: et alia alia ita: nam ipsorum quoque extremitates: ac fructus oves qui dure sunt

De calculosa

digestionis: vt coctana pira rē. ¶ Res item oēs acutē: vt porri: cepe: alleū: s; vinū turbidū: ac dulce gro sum itez maxime mustū. Et hec oia ex pte causaz extrinsecas se tenēt. ¶ Quātū ad itrescas immediatas passionis calculose cas ad bonū intellectū est ipsemet calculus in renibus aut vvis intermedijs exis seu in vesica: cui⁹ ca: vt supra ex dictis facile colligitur triplex assignari pōt: renū. s; aut membrorū circūstatiū excessu calitas: via: strictura: et humores viscosi quicq; illi fuerit: siue viscosum flegma: aut quis alius: aut in renib⁹ sanies retēta. Et ista oia nō minus arenularū q; calculi cause esse pōt: vt aū dictū est. ¶ Dabes itaq; tam extrinsecas q; intrinsecas calculi arenulaz cas: et ex pti calculose passionis q; huic ca: finē iponūt.

De signis calculose passionis.

CAP. III.

Demonstratiua signa calculose passionis sunt duplicia. Nā quedā lapidē: et quedam lapidis mām demonstrāt: vtz lapis ipse tā in renibus vvis intermedijs q; vesica dolorē efficiens esse pōt: et sic vt pfectius in hōz cognitionē venire queas locorū distincta signa ponā. ¶ Si igit lapis in renibus fuerit: grauitas in eis aderit dolor fixus cū punctura quadā locū parū occupat: grauitas i iūctura lūborū qdā sentit: et talis dolor semp ad posteriora declinat sic: vt sepi⁹ spinā curuare faciat: et dū lapis iste ad bonū intellectū fieri incipit donec ab his egredit⁹ pntine auget⁹ dolor. ¶ Et pp colligatiā dyasfragmatis: ac cerebri cū renib⁹ dolor adest igitur. ¶ Et pp illā quā quoq; magnā cū stō hāt colligatiā: nausea frequē adest: et p idē dolēt ylia. ¶ Et ea ex pte qua ren isfirm⁹ manet dolet testiculus. Et q; cā dolor plu rime mae ad locū attrahunt⁹ que neruos i dorso ortos ad crus et pedes trāsēntes opilat⁹ spiritib⁹ ad eayēre nvalēti bus crus ipm atq; pes dormitat: et digit⁹ illi⁹ pedis mim⁹ iterdū formicat. ¶ Talis aut patiens si vinā nigrā ac spissam cū qbusdā sepe rubeis arenulis residētib⁹ migere cō suerit: et nō cessante renū dolore alba et subtilis appeat: lapidē tūc in renib⁹ fieri nō dubites. Qu si patiens fili⁹ fuerit calculosi atq; iterdū lapidē emittere soluet⁹: certior q; fies. Et hec oia tibi lapidē in renib⁹ esse demonstrāt.

¶ Sed vbi iter renes et vesicā medys i vvis fuerit acutior multo q; p i plus et in vvis illis dolor aderit: et iterdū adeo acut⁹: ac si acus eū pūgerēt: dolēt tūc anche vter ostipat⁹ vinā nigra paulatim exiit: et iterdū cum ardore. ¶ Et q; pp dolorē retrahit calor ad itra: lūbi sepe frigēt ianito corpe angnetat⁹ dolor: cibo supito miuit⁹: q; tūc aq; sitas qdaz ab epate ad vias renūz dimittit⁹: q; eas mollificādo dilatat: et cum tūc liberius calculus transeat⁹ miuit⁹ dolor. Et ista signa in vvis intermedijs lapidē esse manifestāt.

¶ Qu si dolor in albatim ad emictoria seu iguina se extēdens cū grauitate quadā auget⁹: ac si quoddā suspensū pōdus in ipso albatim foret. Sitq; solito vinā arenosa magis: his apparētib⁹ in breui tpe in vesica lapidē expectabis. ¶ At cum dolores isti remissi: aut ex toto amoti fuerit: lapidē tūc in vesicā descēdisse scias. Nā Rasis summam ista oia colligēs ingt. Lū senerit patiens dolorē ex pte lumborū: et ad iguina descēdere scias calculū ad poros vtrides deuenire. Et cū dolor ab inguinib⁹ descenderit: scias lapidē versus vesicā trāsire. Quiescēt aut dolore iaz lapis cecidit in vesicā rē. ¶ Ex dictis itaq; tā in renib⁹ vvis iter medys q; in vesica lapidē cō facile cognosces. ¶ Verum ex signis dictis plima cū colice signis cōicāt: sic vt iterdū vnā ab alia discernere sit difficile. vñ scōo de iterioribus. s; ca: recitat de seipso Gal. q; vn⁹ semel iter renes et vesicā dolorē acutū mordicatiū valde sentiebat. per quē i renibus lapidē: seu in vvis intermedijs hīe credidit: sed clisteri facto plima viscosa mae egressa est: et sedat⁹ est dolor: aqua ex re illā colicā: et nō calculosam passionem eē cognouit.

¶ Ut igit vnā ab alia discernere scias ad q; sequunt⁹ attēde. nā in calculosa passione dolor venit paulatine i colica subito hic ad posteriora declinat: iste ad iteriora: et a parte dextra: p pectinē vvis vesicā pnt⁹ sumēs ad sinistru⁹ sursum tēdit: hic fixus manēs pūū locū occupat. Ille hincide ambulās magis. h; fortius inanitū affligit. ille repletū: cuius nōnulli cām assignātes ingūt: q; hora vacuitatis stōi cū bilis per itestina renes aggrauās trāsire: et sic dolor auget⁹. s; cibo sumpto collon sup stōz exis stringit⁹. ppter qd non sic facile cū bilis ad itestina trāsire pōt: s; colica pp stricturam collon tūc auget⁹: dicit⁹ alij q; vterq; hora repletiois fit fortior: s; in colico q; in renali: ppter cāz assignatā magis: vel dicit⁹ vt supra q; sumpto cibo stōis qdā relaxat⁹ humiditates que ad epar veniētes: et debinc ad renes venas emigētes: et vias alias p quas calculus trāsire humectādo relaxat⁹. et sic lapidis egressus fit facilior: ppter qd dolor minuit⁹: cui⁹ oppositū in vacuitate ptingit. Dicit tūc Gal. s; d iteriorib⁹: q; post repletionē cibi et pot⁹ renalis dolor auget⁹. qd itelligit post nimia repletionē cibi et pot⁹ renal dolor auget⁹: et ideo nō dicit post assumptū cibū: sed post cibū et pot⁹ repletionē: supple nimia rē. Et ad pmiū ppositū veniens hic p clisteria seu p quib⁹ aliud fecibus eductis: aut vterostatis nō multū sedat⁹. ille aut plimū. hic p vinam arenulas eē mādāt. ille flegmat⁹: qd in calculoso vt calculosus est nō ptingit p secessus s; balas: aut veluti caparū stercorea formata colicā mādāt. plus crura: atq; dorsum in renali dolēt: in colico min⁹: hic q; min⁹ nauscat: miūsq; vomit: ille aut plus: qd ppter maiorē collon cū stō colligatiā accidit. Et hec sunt signa hāz passionū magis vniuersa. Cetera aut magis equocāt. Et p hoc tā pprā q; egnota signa calculose passionis habes. ¶ Sed q; calculi mae est viscosum flegma: aut citrina colera seu vitellina: vñ ad bonū intellectū flatibus sanguis viscosus rē. In hui⁹ maei cognitionē facile deuenies. Si cōplonē hūiditē regimē tpus anni: et atē ac pcedēs regimē fueris pscrutat⁹. nā sup qd ex dictis ista magis attestant⁹: ad in cā fore iudica. Et si sanies in cā fuerit pyle⁹ renū cōprehēdes. Et p bec signis demonstratiuis calculose passionis finē ipono.

De calculose passionis pnoticiis. CAP. III.

Libet antiquoz quorūdā pnoticia hic p describere: et maxie pncipis Aboli. ¶ Rari itaq; pueris et adolecētib⁹ fit renū lapis q; i senib⁹ frequētius tā in vesica. Nā pueri et adolecētes aliaz etatū respectu magis sunt gulosi: voraciterq; māducāt: ac sup cibos iordinate mouent⁹: q; ob res in plimas supfluitates abundāt. Cūq; ipsoz renū expulsiua vt sit fortior illas ad vesicā demittit: que ibidē retēte i lapidē cōmutant⁹. In senib⁹ vō genit⁹: et ad renes deuenit ppter ipsoz expulsiuā vntutē debile ibidem retinent⁹: et sic frequēt⁹ renū lapidē q; pueri q; qz adolecētes generāt. ¶ Et p eādē rōnē min⁹ lapis renū in iuuenib⁹ q; senib⁹ generat⁹. Et min⁹ itē lapis vesice in iuuenib⁹ q; i pueris: q; ppter assignatas cās ples multo pueri q; iuuenes supfluitates generāt qd ad vesicā misse euz ipsi⁹ vesice collū fit strictius i puero q; in iuuenē ibidē facili⁹ retinent⁹: et i lapidē puerunt⁹: et sic frequēt⁹ in bis q; iuuenib⁹ fit lapis vesice. ¶ Rursus lapis renū rōnē mae frequēt⁹ in pinguib⁹ fit q; macilēt⁹: q; pp stricturā viāz i his magis de mae retiet⁹: et oppositū tū vt R. af. ingt. de lapide vesice ptingit: cū liberius i macilētis itēstoz ceteris parib⁹ repit⁹ lapis facilius in eoz renib⁹ gnat⁹ q; in piguib⁹: et sic in pigui ex pte viscosae mae et i macro ex pte calitat⁹ lapis facilius gnat⁹. Et q; puelle respectu pueroz breue hāt vesice collūz viāq; magis latas frequēt⁹ in pueris q; in bis lapis vesice cāt. ¶ Minus pterea fit in hūtib⁹ ventrē lubricū lapis tam

renū q̄ vesice q̄ in hūtib' stipitiū: q̄ plures supfluitates in his q̄ in illis retineat. Et p̄ idē p̄ q̄re mulieres rari-
us lapidē renū generāt q̄ viri: q̄ p̄ mēstua supfluitates
ples expurgāt. q̄ nō p̄tingit in viris: ad q̄ iuuat. vt. Ra.
ingt. q̄ vesice collū rectū et largū hūit valde: sic vt nulla
ps vīne turbide penit' retineat. Et talia tibi in p̄nosti-
cādo multū p̄derūt. Nā si i pueris. vbi ḡra. renalī lapis
gnāt: et senib' i vesica id a potēti cā puenire argues: p̄ q̄
cura magis difficultabi. Et ad hūc modū respectu sue di-
sp̄sitionis de p̄dictis dices. Uā puer calculosus difficul-
ter alijs in etatib' poterit a calculo p̄seruari. et p̄ hoc p̄ qd
in casu isto p̄nosticari debeas. Senex puta calculosus. vt
Rasis ingt. ab recidiua nō facile custodit. imo vt ingt. A.
Dyp. aucte in senib' nō curant: q̄ p̄ debilitatē digestiue
facile calculū generāt: et hāc q̄ Ra. rōnez assignat. Si
videris. vt Rāf. ingt. vīnā nigrā sine dolore: ac sine alia
egritudine. p̄nostica lapidē in renib' post parū t̄pis generā-
dum maxime si senex fuerit. Si aut in alicuius vīna
arenulas p̄tinue residere p̄speris: is difficulte calculo-
sam passiōē incurrit. id. n. vīntis expulsiue fortitudinē: ac
mās subtilē et obediētē. Et iterū si in p̄sueto calculosaz
passiōē pati vīna aquosa et subtilis valde p̄ dices aliquot
apparuerit: scias in eo lapidē gnārī: et nisi remediū aliū ap-
ponat crudeliūmā passiōē incurrit. Dñaf. n. calculus:
vt supra dñm est ex coadunatōe adherētia: et tāde coagu-
latione arenulaz adiūcē: et sic diu retētē calculū fieri ar-
guūt. Sed q̄to magis vīna fuerit clarior et minoris sedi-
minis: tāto magis sciri calculū duz eē significat: et adhuc
q̄to magis vīna in tali statu p̄suerat: tāto eū duriorē eē
arguit: q̄ tūc nūq̄ vel maxima cū difficultate medicinis
frāgit: verū vbi arenosum p̄tinue sedimē in vīa p̄speret
et i tali vt sepe p̄tingit fiat calculus: leuis erit: et cū medicis
facile frāgibilis. Sed q̄ in multis nfi corporis ptib' are-
nule generant. vt possit ab his discernere: de q̄ mēto
facta est: scias vt in p̄ca: dictū fuit. q̄ tam effectiue q̄ mā-
liter arenule: et eo quoq̄ modo quo calculi generantur: s̄
ita itēsa calitas: nec mā tam viscosa regit. Cū igit taz
in sanguine q̄ alijs in humorib' p̄tingat aduersionē sepius
me fieri: plerūq̄ aliq̄ eoz p̄s cineraz: et in arenulas cōmū-
tat: vt in aligb' tam cronici q̄ acuti egritudib' est vicē-
re: sicut in gbusdā quartanarijs et leprosis et. Et idē in re-
tentione mēstroz atq̄ emorroydaz p̄tingit. Uā Aui. et
zī terty. arenule ingt nigre vel subnigre mēstroz retē-
tionē significāt: q̄ mē in vīs p̄pings matrici diu retētē
p̄ aduersionē in arenas quertunt: et pariter in alijs partib'
nostri corporis sepe fit. S̄ nisi has ab his que in renib' et ve-
fica gnāt sciteris discernere errores non paucos in p̄no-
sticādo cōmittes. Et ideo scias q̄ iste aut vīne supnatāt
aut cū ea cōmiscēt. Sed que in renib' aut vesica fuerint
in vīne fundo residēt. Et hoc est: q̄ iste p̄me p̄ angustas
et remotas vīas trāseūtes subtilianē valde: et leues sūt: p̄
pter q̄ vīne supnatāt: aut eidē cōmiscēt: alie i lat' vīs: et
vīne p̄pings generant: et sic grossiores et maioris pōderi
sūt: cuius cā in fundo residēt. Et ex his p̄s que et q̄les sint
arenule: de q̄b' p̄nostica dñā verificant. Uēz iste que
in renib' ab his que in vesica sūt p̄ colorē discernunt. Nā
que in renib' ad rubedinē: et que i vesica ad albedinē q̄dā
tendūt: et hoc est: q̄ tā rōne agētis q̄ mē q̄ quoq̄ loci: vt
nōnulli voluerūt p̄tingit arenulas in colore variari. Rō-
ne agētis: q̄ que ab excessiua calitate sūt rubedinē quādā
acquirunt rōne mē: q̄ si ista sanguinea a p̄dominio fuerit
ad rubedinē tēdent: si flegmatica ad albedinē. Si colera
ad citrinitatē: si melia ad liuiditatē: si nigredinē. Et si vi-
rides sint vt iaz sepius vīsum est a colera p̄asina seu eru-
ginosa fiēt. Rōne loci: q̄ color loci in quo sūt ad eas colo-
randum plurimum iuuat. Et ex gbus patet: q̄ tam rōne

agētis q̄ materici q̄ loci renales arenule rubee eē debēt.
Rōne agētis: q̄ ab excessiua renū caliditate sūt: ratione
materie: q̄ ista est aquositas: cui plimū vinctuositas san-
guinis est admixtū: et per p̄is rubet. rōne loci: q̄ renes ru-
bei sunt et. Dñm aut oppositū in his p̄tingit que in vesti-
ca generant. p̄mo q̄ frigiditate p̄gelatē fiunt: vel melius
ab vnito valde calore: et materia ex qua sūt est aquositas
multū ab vinctuoso sanguis in renibus excolata. propter
q̄ quādam ad albedinē tēdit: et ita locus cōsistit: q̄ vesica
ca. n. est renū cōparatione alba. Sed que in poris vriti-
dibus et vīs alijs intermedys generant mediū tenēt inter
has duas quo ad rubedinē et albedinē. Ex gbus p̄s: quare
arene renales sunt rubee. vesicales aut albe. et que in me-
dys locis generant: medium tenēt et. Et cum vt supra
dñm est antiq̄ nōnulli voluerit q̄ calculus nihil aliū ma-
terialiter sit q̄ arenulaz coagulatione: p̄s q̄ calculus niger
cum ex humore: vt dictū est melacolicus fiat est ceteris ad
frāgēdū durior: modo cetera sint paria. nam si ipsum iter
digitos cōduperis puluerizari negt: aut id saltē maxima
fit cum difficultate: sed qui facile incinerat: facile quoq̄
cum medicis frāgit: et hoc in p̄nosticādo vtile tibi fiet.
Illi p̄terea in quoz vīnis. vt Aui. ingt: fit sal ad calcu-
lum maxime sunt parati: talis nāq̄ vīna caliditate in re-
nibus atq̄ fortē mām ab epate trahere potētē: et eā quo-
q̄ incinerare posse significat: et tales: vt patet maxime sūt
ad calculū p̄parati. Et iterū puer cuius vēter. vt iquit
Rasis pro maiori p̄te fit stipitiū: et stomachus atq̄ epas sūt
calida: est ad lapidis generationē maxime p̄n: et hoc pro-
pter fortē attractionē humiditatus ad epas et vīne vīas.
Qui quoq̄ calculū frequēter incurrit ad excoziationē
vesice facile deueniūt. Calculosi quoq̄ nullis medici-
nis dolores sedant morte clamosa moriunt. Et si extre-
mitates frigide fuerit: et in facie sudor fridus apparuerit:
cum p̄s byteris derelinq̄. Cū quo si formicātē pulsum ha-
buerit mors in breui eū rapiet. Calculosa passio. vt in-
quit Aui. paroxysmalis existit. Inter paroxysmū tū et pa-
roxysmū spaciū est diuersum: q̄ q̄nq̄ de mēse in mēsem
et interdū de anno in annū reuertit paroxysmus. Et vt decla-
ratum p̄mo caplo fuerat tā lapis renū q̄ vesice et vīne vīas
est qui hereditant. p̄s igit qd de tuis calculosis hēas p̄-
nosticari: qd huius capli intētio fuerat.

De curatione paroxysmi calculose passiōis: et p̄is capl' q̄
tūc fiēda sunt clisteria solum describit. CAP. V.
 Dñi cū diligētia huic tā imitti morbo celeri-
ter succurrēdū est. Nā patiētē sepe tā acriter
sine intermissione molestat: vt ad mūdū alium
p̄s cū lamētationib' eū ire q̄ veller celerius
cogat. Quāobzē que paroxysmi hora fiēda sunt
p̄ describā: et successiue qd in gete. Doloze igit exite q̄
feces educūt: lenitina clisteria sine mora face. Nihil eniz:
vt Aui. ingt doloze renū ex lapide cātū magis augmētāt
q̄ itestinoz repletio: et potissimū ex stercore. Et si pa-
tiens tuus nauseauerit ad vomēdū cum iuuat. Est. n. vo-
mitus in casu isto vtilis valde: quē cū cōi aqua et aceto: aut
oximelle simplici et aq̄ raffani: vel alr put. z s. caplin p̄me
p̄is te docet puocabis. Clistere aut lenitiuū quo Aui.
in hoc casu vīsum est accipit violaz altee fursuris boragis.
añ. 20. i. ficū numero. vi. sebestē numero. vii. ex his fiat
decoctio. de qua. R. z. x. et in ea dissolue cassie. z. i. s. butyri
recētis. z. y. olei cōis. z. y. s. salis triti parū: et tale clistere fe-
cibus retētis cum ad infirmū deuenieris: illico fieri iube.
Bonus Alexander huius clisteris decoctionē ex radici-
bus altee: fenugreco: camomilla et fursure fieri faciebat:
taliamēpe clisteria vt ipsi inquit doloze plimū sedāt: vē-
treū laxāt: et viscera mollificādo ad emittēdū lapidē mul-
tum iuuat. Iubēt tñ vt hec talia clisteria in pauca q̄titate

De calculosa

fiat: qz magna quantitas intestina replet nimum: cui? causa renes comprimuntur: sic dolor auget: ideo vt repletio talis euitet: si comode fieri potest: per suppositoium iussit. Alii feces educi. Nec veluti qda ignari medici facias: q statim cum hac passione laborantes adeunt: Dyasfinicones electuarii induunt: aut simile cu vino maluatico: aut alio forti diuretico prebet: et sit que velit diei hora: certe hi male medicie canones reuiderunt: vel de ipsis tñ pfidut: vt que imaginant sibi in hac diuina arte licere putet: aut tales boni? Auic. clarā rōne adducit. Exhibitu ingt p os farma: cum a supiorib? vsus renes trahedo mās dolores plurimū augmētāt: id i lenificatiōe nāe est allenatio plima magi qz doloris sedatio. Idē pōit Sera. 4. sui breuiary ingēs. Solutiua plenitiua clisteria fiāt: qz tales ifirmi solutiuarum medicinarū admistratiōe nō tolerāt. Et hi ignari. vt pz nō solū exhibedo farma: peccāt: s; qd deterius est ipm cū vino maluatico pbet seu cū alio diuretico forti qd multum vitupat ab auctorib?. Vñ Aui. Sedent? dolor ingt cū lenitiuis que dixim? qz si tūc cū diureticis lapis curet: augmētabit? dolor: sic rectius est: vt abstineat a medicis diureticis fortiter mouētib? rē. Tu g vt Sera. ingt. Cū clisteri vtrē mollifica: ne vine meat? per cōstrictionē obturent: qz id sepe ad sincopim patientē deducit. Per lenitiua itaqz fecib? eductis: vt Rasis ingt: pars doloris maxime sedat. Et subdit q si calor et acumē post exitū stercorei et mūdificationē itestioz affuerit cū aq oz. oleo vio. oleo ro. mucillagie psily et se. lini clistere fiat. Si igit clistere tale facere necesse sit cū aq orde. 3. vi. olei viol. 3. y. f. oli ro. 3. f. mucillagis. psily. 3. y. mucillagis se. lini. 3. i. clistere facias: ipm. n. calozē atqz ardorē valde remittit. Antiquoz? alig in sedādo dolorē ex vaccino lacte vitel lis ouoz? et sale modico clistere faciebāt: et sepius hoc ego vsus sū. Facias g sic. lactis vaccini. 3. viij. accipias in quo vitellos ouoz? duoz? pcutte: debic. 3. y. oli cois adiunge: paulū qz salis tritici: facias clistere. Sepissime tñ tpe paroxysmi vctositas plima i itestis abūdat: q tñ illa dilatando pprimit renes: cui? cā dolor multū itēdit: vñ B in casu eductis fecib? p clistere lenitiuū rē. tale iube fieri: qd accipit malue blitis mercurial? camomille. añ. 20. i. anisi maratri. añ. 3. iij. fiat decoctio. de q. R. 3. viij. bñdicte. 3. i. cas sic. 3. vi. duos ouoz? vitellos: olei camomillini. 3. iij. et cum modico salis clistere fiat. Ego aut alias in casu isto cuz 3. vi. oli camomillini absqz re alia clistere fieri iussit: qd vctositatē resoluēdo mirabilr dolorē sedauit. Contingit plerūqz vt paties sit iuuenis sanguineus assuet? flōmic: qz re ceteris ad eā pscntiētib? tpe doloris itēsi nigrā icidere putile satis iueni: qd tu qz facias si libet. Vñ R. 10. pntientis venas ingt latas et sanguinē grossum hñtē minuire i cura lapidis putile erit rē. Et sic hēs clisteria hora paroxysmi in passione calculosa a pncipio statim fiēda: ac qñ vtile est flobotomiā facere.

De facellationib? fomentationib? enchatismatibus: vinctioib? emplis et vctosis q poximi hora fiēda sūt. C. A. VI. Et adeo dolor iste p sepe crudelis: vt pstant solū ifirmū gescere nō pmitat: qre nō vna est stādū hora qn tuo patiēti aliqd fieri facias: fecibus igit p clistere seu alr eductis ad facellationes: fomentationes: tinas: vinctiōes: et psilia: que relaxādo: ac mollificādo dolorē mitigāt: vñ secp dilatando calculo facile egressum pbet veniēdum est: sed nō veluti equoci quidam medici facias: qui statim a pncipio ex oleo de spica: de ruta: de lilio cōposito: de scorpiōibus aut de psimili volētem locū iungūt: quia et si dolor ppter vctositatē: que tūc resoluē aliqualr mitiget: stringuntur tamē plimū vie: cuius causa dolor auget: et morbus plon gatur: et sic interdum bonus paties magnis cum clamori-

bus ad mūdum aliū inuitus accedit. Sed ad actū praticum veniendo Alexander sacello ex fursure triticeo in apozimate herbe camomille radices visci aneti et mellilidari incipiunt sunt amouendi: et calidi sepius reponendi: debinc ex oleo camomillino calido locū dolorosum iunge. Uel. R. altee cū radicib? malue quoqz maiora: ne paritarie. ca. ve. aneti mellilori: canliū. añ. 20. i. camomille. 20. y. fenugreci lib. i. se. lini. lib. f. ex his vel consiliabus fiat decoctio in qua spongiā seu filtrūz imitte: et fortiter expssam calidā qñtū comode patiens sufferre poterit sup volētē locū appone. Lūqz in frigidari incipit remoue: et vt pmo calidū reponē: hoc vicib? aliquot faciēdo: debic ex oleis ifrascriptis calidis dolorosū locū iunge: vt sunt olei camomillini: olei anetini. añ. 3. i. pinguedis galline. 3. f. misce. Alexander vō vt dcm est atqz ille bonus antiquus Serapio cum talibus decoctionibus: vt magis sint doloris mitigatiue cōe oleū et camomillinū cōmiscabant. Sed Rasis et antiquoz? plim in sola aqua calida oleo cōi pmixta imissam spongiā seu filtrū fomentatiōē faciēbat et successiue ex pscripitis vñctionē. Aliq ex oleo fissam cū adipe anatis suprascripta facta fomentatione locū iungūt. Aliq ex oleo de fenugreco seu de altea cū oleo anetino: seu de altea idē faciūt. Uel tali ynguento vtere qd accipit butyri recētis. 3. i. f. olei violati pinguedinis galline. olei amigdalārū dulcium. olei de lilio. añ. 3. f. cere parum et fiat ynguentum quo vtere. Serapio vero ex emplastro in ifrascripto fomentatione suprascripta per pus facta locum dolorosum emplastrabat: qd accipit mucillaginis seminis lini: fenugreci. añ. 3. y. adipis gallic. 3. iij. farine orde quantū sufficit ad inspissandū: et fiat emplastrum. Uel aliter accipe medulle panis remollite in vino: et expresse. lib. i. pistet cum oleo camomillino: qñ sufficit ad ipingandū: et fiat emplastrum. Aliud itez faciebat vulgaribus notum satis: qz farina: tritici oleum comune et aquaz tādū simul bulire pmittit: qz emplastri formam accipit quo i casu nostro vsus est rē. Modus emplastra que dicta sunt applicādi: ac cōsimilia fm quosdam antiquos talis est fomentatione facta locus leuiter excicef. debinc cū stupaz aut succida lana talia emplastra tepida sup volētē locū pone: ea sepius renouādo. Et vt Auicē. ingt. auisatus semp esto: vt taliū cōtinue caliditas reseruetur: qz cum pctia aliquatiter calida seu spongia in decoctione pdicta remollita: et expressa fortiter loco sepe supposita fiat cōuenienter. frigida enim super locum exstentia dolorē nimum augmētant. Ego aut talia emplastra sup sustaneo extēdi pntine feci stupis seu succida lana dimissis: et tu facias si libet. Alias hoc emplastro vsus sum: quod accipit medulle panis in aqua decoctiōis ficuum remollite: et fortiter expresse lib. i. vitellos ouoz? duos: et cum quanto olei camomillini sufficit fiat empl. Uel aliter: et hoc accipit radicū altee lib. i. assungie porci recētis. 3. iij. pinguedis galline. 3. i. f. farine tritici: facie orde. 3. y. olei camomillini quātum sufficit: et fiat emplastrū. Uel accipe. 20. i. camomille: quem tñ bulire pmitte: qd ad mucillaginis formā deueniat: debinc accipe paste radicū altee lib. i. farine tritici. 3. iij. farine orde. 3. y. butiri recentis lib. f. siml? oia pistent de suprascripta mucillagine tñ addēdo qz emplastri formā recipiat: cū quo vltimo puluerizati croci tres dragmas adiunge. his emplastris mō quo supra tuo p libito vtere. Uel vt iste bon? Alexander ingt est sepe dolor i loco vno adeo fixus: qz si ab illic calculū amouere debueris: necesse erit fortiozib? vti: et sic ex hircino sanguine cum fernēto orde emplastrū fieri iussit. qd eē efficacissimū asserit. Aui. aut i casu isto oleū de scorpiōib? cōmēdat: ac empl? seu ynguē

tum de galbano. cui in antidotario mesue descriptionem inuenies: laudat ite diaglon de mucilaginis. **¶** Potest si libet ut ipse ait in emplis q̄ in vnguetis galbanū: ar moniacū: xusobū: ac mirrbā ponere: v̄z in his aliqd it i ptici semp addas: vt oleū de alcāna vel mirtilloz: aut rosaceū vel p̄sile. Et in emplis folia virge pastoris: vel aliqd talene. s. renes nīmū laxarent: q̄ tūc ad sup̄flu. recipien das apti nīmū fieret: et sic sepe vt veteres oēs clamāt ifra borā dolor intensior: q̄ p̄mo reuertit. **¶** Qd si cuz istis do lor nō remittit in tina: fiat enchatismata: i qua a medio ifra paties se solū balneet. Nec vt Rasis ingt sit tale balneū: virtuali nīmū calm nec actuali ite: sed tñ solūm q̄ pa tiētē tuū delectet in quo p libito moraz trahat: q̄ si debi lis nīmū fuerit in eo minus stet: sepi tñ intret. Cū aut ti nā egrediē cū lintheis calidis leuiter excitet: et dolens lo cus cuz aliqua vñctionū p̄scriptaz vngat: vel si libet em plastre. Tine decoctio ex p̄scriptis fomentatiōis rebus pueniētissime fiet: q̄ oia ista vel ex his plura p enchatism tali puenient. **¶** Docet tamē Rasis q̄ vbi magna adesset iflāmatio: portulac folia violaz cucurbite: vitis albe vinifere: flores nenufaris et similia essent addēda: quo in casu cū paties tina egressus est ex oleo violato do lentē locuz inbet iungi. **¶** Veteres plurimū nō recedēte ab vno loco dolore: vt ab illinc calculosus versus vesicā trahat sup locum cuz igne scitiā apponunt: et illic aliqd diu dimissam in ferius iuxta p̄mum locū cuz fortiori igne eā iubent apponi. Successiue semp tortuose versus ingui na descendēdo. si n. sic feceris scitiā illa ad se calculū tra hit: et eam sepius in vesicam descendere cogit: quo facto il li co dolor cessat. **¶** Iubet item bonus Auicē. q̄ infirmus exis in tina se diuersimode moueat. et subito et ex balneū vbi possit interdum ante. interdum retro: et nōnunq̄ a la teribus diuersimode saltet p scalaz item gradus saltan do descendat aut equū duri portatus equitet. **¶** Aliq̄ p̄lia et pectinē stringūt: aut n. tūc vias dilatarī multū: ac etiaz si cū manu pectinēz fricent ac p̄lia. Et p̄ hūc modū a loco suo calculus facili dimouet: et in vesicā facile trāsit: p̄ scripta tñ fiēda sūt qñ dolor aut ablat aut saltē sit aliqli ter mitigat: et tūc p̄scriptoz nihil ampli fiat: q̄ fomenta tionū: faccellationū: enchatismatū: vñctionū q̄ q̄q̄ silūz nīmū vsus tñ renes iterdū laxat q̄ ipoz: vt igt Aui. ex p̄ sua debilitat. his igt ordiate pacias ad ea q̄ lapidē frāgūt veniēdū erit: de q̄b in seq̄ntibz bono Jhu recedēte te fa ciā copiosus. Et p B caplo p̄nti finē impono.

¶ De quibusdā canōibz ante q̄ pos cōminuētia lapidem aut diuretica p̄beas obseruādis. **CAP. VII.**

Adest iaz tps quo tuo paupculo calculoso pos aliqd lapidē diminuens aut diureticū p̄beas. Nā et si p̄ antescrpta a furore suo dolor aliqli ter mitiget: nisi calculus minuatur: aut ad ex tra quis alio? pellat maiori cū furore reuer ti tur: patietēq̄ tuū sine intermissiōe ita crudeliter ifestans vt ad iferos eum despatū sepe pducatur: vt ḡ tale piculū p posse vitet: q̄ calculū minuāt q̄q̄ ad eū corp adducāt sūt amō describēda. Sz i p̄nti cap: can. aliquos in exhibitio ne taliū obseruādos nīmū ponā. **¶** Caue ḡ ne i p̄n: mio rātia lapidē exhibeas: q̄ vt igt R. a. dolor: flāchi in ifultu indiget mitigatiōe doloris: et postea cura cū his fiet: q̄ lapi dē emittit et. **¶** Ut igt ad actū practici te deducā cum ad ifirmū p̄dueris cū mollitino clisteri sup̄i descripto feces educe. Qd si yētofitatē in ifestinis adeē cōgneris: le uiter carminātia in z: clisteri iubeas apponi. Et si facile vomit puocet vomit: sz i puocādo caue: esto. fort nāq̄ et maxie violētus sepe lapidē sursum trahit: debic facella tiōes: fomentatiōes: vñctōes: emplatiōes: et talia mō quo su pra face: q̄b nō p̄ferētibz ad enchatismata trāst: et ad sci

tias successiue q̄ fm modū i p̄cedēti ca: descriptū ponēde sūt: nec vnq̄ pos diuretica et calculū cōminuētia dabis: nisi pus aut ablat aut saltē dolor fuerit aliqli mitigat: tūc n. signū ē calculū a p̄mo suo loco eē remotū: vel meaz tus fore adeo dilatatos q̄ calculus iste poterit cuz appo patis medicis ad vesicā facile mitti: et p yrina successiue foris: sz dolore nō mitigato et calculo adhuc i renibz exite: qd vt igt Rasis p̄ dolore loco eodē p̄tinue fixū scit si diu retica et cōminuētia lapidē exhibueris materie aliq̄ ad ipso renes adducant: quo p̄ calculū locū illū opilatē il lic detinerent: cui cā dolor auget: et intū sepe qd pus cū lamētatiōibz bono hō ad aliū mudū ire cogit: qd ego iam expiētia vidi. Nā qdā boni socii vni calculoso statiz a p̄n clisteria carminātia p̄buit: p q̄ nulle sunt feces educte fo mētationes nullas fecit: sz solū cū oleo scorpionū locum dolētē iunxit: p̄ qd dolor adauet: et cū boni socii succur rere cupiēs lapidē iudaicū et hyrci sanguinē cū vino mal uatico bona satis i q̄stitate tribuit: et sic dolor in tantū cre uit: vt nūq̄ exites pizochari: quoz referta domus patiē tiā tātā p̄dicare valuerit q̄ ille bonus paties deū frustra iuocās tandē despatus aiaz sathane cōmēdauit: quā cre do ipse alacer i tartara deportauit: tu ḡ ne sic facias caue: qd nō solū de morte corporis: sz qd deteri ē de morte aie bono Jhu reddere rōnē cogereris: cū bi d̄spati tui ob de fectū moriant. **¶** Diuretica p̄terea fortia i cibo nūq̄ da bis: q̄ secū eē stōm ad renes cū idigestus adducit. **¶** Ex quo bene p̄z q̄ nisi stomacus fuerit mudificat nūq̄ diu retica talia sunt exhibēda. Si his igt vsus fuerit p duas aut tres ante cibū horas talia p̄be. Solemus tñ aliq̄ faci lia diuretica i p̄n: p̄st exhibere vt sunt capares et creso nes q̄. i. 4. terapēti. Gal. quoq̄ cecellit: nec ego illa vitupo p̄mo cū in modica q̄stitate sumant. z: q̄ in nutrimentus facile trāseūt: et sic nō tātā tūc vim hnt qd cibū idigestus secū trahere queāt. Adacer puta renes siccos hīs diure tica fortia baud quāq̄ sumat: sz leuibz vta cū q̄b iteruz aliq̄ frida et hūida semp sunt cōmiscēda: vt semē iusgami papaueris cucurbite et silūz. **¶** Quonis igt mō fecibus eductis et aliq̄tūlū mitigato seu q̄scēte dolore. z. x. cassie fistule tuo ifirmo dāri iube q̄ cū decoctōe capil. vni. flo rū boragis buglosse violaz sebestē ordei q̄ttuoz se. frido rū ligritie et passulaz distēpent: et. z. i. syrūp viol. addita i auroza paties totū calz sumat q̄ siue opatōez fecerit siue nō p̄adiū suū hora p̄ueta sumat. **¶** Uex p̄ ante cenam opata nihil fuerit clistere iponi ifra scriptū iube: qd acci. brody gallie vel capōis. z. x. mel. ro. z. i. f. cas. z. i. olei cōis. z. y. f. salis triti paru: et fiat clistere. **¶** Cassia itaq̄ p se seu clisteris auxilio opatōez si fecerit ad cōminuētia lapidē exhibitiōez securi venies: ex q̄b p̄mo simplicia: et debinc cōposita seq̄ntibus in caplis describā. Et sic ad ea trāsiēs presenti capitulo finem impono.

¶ De quibusdā simplicibus: que veterum testimonio lapidem cōminuunt. **CAP. VIII.**

Ibet que calculum cōminuunt singularia bo na adiuvante Jesu sub ordine quodam descri bere: vt ea facilius querēs inueniat. **¶** Et ab herbis p̄ncipium sumam. Ex quibus est apū siluestre calamētūz extremitates vitis albe: absinthium rutha agrestis cardus pulegium abrotanūz arthemisia: camomilla: capil. ye. politrūz: pitaria: sena tōes: malua: pētafilon: saua: poliū montanū: serpillū: vrti ca: ypicō: gallitricū vsnec tribulus: spagi: scolopen. s. sim bziq̄: cicorica: cotula: berbēa: bethōica: trifoliū: cretāi ma rini: folia raf. et matricaria illa. s. quā crespulā seu herbaz caneri veteres qdā appellāt: et nostri papiēses in vulgari crespulaz p̄similis appellāt: nec ē arthemisia matricaria: vt qdā medici nostre tempestatis putāt p arthemisia

De calculosa

matricariam semp suis in receptis describentes hanc vñs talis erit: ex qua libuerit cū vino vel aqua decoctōe facere: cuius ab. 3. i. vsq; ad. iij. sit tibi dosis. Sublimatur quoq; et fit ex bis aqua: cuius eadē sit dosis. Vel ex bis in vmbra desiccatis fiat puluis: cuius a. 3. i. vsq; ad. y. cū vino albo dabis: vel ex qbus potes succū extrahes: et ab. 3. i. vsq; ad. y. dabis solū. s. aut cū vino vel cū quo alio liquore libuerit. ¶ Et iter istas ifrascriptas succus q̄maxime cōmendatur: vt sunt folia rafani: et maxime siluestris: folia p̄sili cardī comestibilis: et istas duarū succus ceteros excedit: fit itē ex gallitrico pulegio tribulo folys vitis albe. et saxifragia vrtica cretāo mario et politrice. Sparagi aut leuiter cocti manducantur. Senatōes vñ ex aceto oleo et sale p̄diunt: ac cretani quoq; marini: et de his tribus ferculum fit iterdū. ¶ Ex radicib⁹ laudatur ifrascripte vt radix costi: rubi: tribuli: thimi: citruli: radix xilobalsami: carditamarisci: pētafilō: caparis: yrigi cōtices radices lauri: radix saxifra: cipi: caulis radix: radix apy: agrestis lapaty berbene: gramis feniculi maxie siluestris spagi rafani tenelli et gracilis: altee et acori et istoz quoq; nūcro scordcon atq; q̄llā ponere libet: cuius acetū et oximel ex eo factus maxie cōmēdatur: potes de qbus istas radices volueris in vino vel in aqua decoctiōem facere: vel eas sublima et q̄maxie radices cardī: que in hoc casu sup alias progatiuam quādā habere vñr: et tā de decoctōe q̄ de aqua sublimatōis ab. 3. y. ad. iij. dabis: valet et ipsas succus cū vino potui dari: vel fiat puluis: q cū vñ subtili aut ouo sorbili dari pōt. Et iter ceteros laudatur puluis corticis radices lauri: costi: cipi: saxifragie yrigi: radices xilobalsami: acori et caparis: ac cinis radices caulū: istoz aut dosis sit a. 3. f. vsq; ad. i. q si p̄sili aliaz puluere eodē modo vñs fueris peccatus: mortale nō cōmitteres. ¶ Ex semibus sup oia nigra cicera cōmēdant: de qbus fit cōiter decoctio: iusculū quoq; laudat. Itē puluis semis cardī: puenit: et semē malue carui dauci: semē genestre nigelle: semen porci: sinapis miliū solis: semē spagi et tribuli canapis: cipi rafani: anisi: cardamomi: feniculi citruli: cucumeris melōis et cucurbitē: ex istoz pte maiori fit decoctio: cui⁹ vñs i casu nro est q̄maxie vtilis. potes tñ puluere et ex aliqbus facere si libet vt est semē malue: cardamomi: anisi: feniculi: cipi: rafani: carui dauci: genestre nigelle: porci: sinapis: miliū solis spagi et tribuli: et talis puluis cū vñ aut decoctōe rubeoz cicep seu aqua mellis cōiter dat: et sit dosis a. 3. f. vsq; ad. i. f. ¶ Ex fructib⁹ pueniunt ossa cereforz siluestriū ex qbus subtilissime cōtritīs fit lac: cui⁹. 3. iij. stomaco vacuo dare maxie p̄sunt. Cōueniunt oliue cū aqua et sale p̄dite. Cōueniunt melōes fistici ac pince amigdale amare cūz rob. subtilissime terant: et potui in ieiuno dentur: et aliqui ipsoz oleum cum modico pulueris yreos potui quoq; tri buūt. puluis bacay lauri: lac ficus cum aqua bibitū ac ficus ipe comeste: et troscisci quoq; ex succo pomoz aristologie rotūde facti. Et itē troscisci. viij. q ex granis septuaginta pipis fiūt: quoz vñm omni die patienti tuo cū aq mellis stomaco vacuo dare efficacissimū cōperui: vt Aui. ingt. ¶ Ex folys seu lignis: vel corticibus arboz valent folia amigdalay amaray: quoquo mō dederis: seu i decoctōe aut i pliere et. valz et mirabilr decoctio folioz rubi et lac fol. fici. Valer cassia lignea lignū aloes lignū balsami et la chrima vitis q̄ in martio ab incisio ei⁹ ligno deguttat et est mirabilis. ¶ Ex gūmis valet gūma vitis gūma cereforz prunoz amigdalay gūma pini: valet serapinū ac bdel liū: et iste gūme cū vino dissolute vel i puluere subtilē re dacte potui stomaco ieiuno dent. ¶ Ex oleis cōueniunt balsaminū: cui⁹ dosis sint gutte q̄tuor cū vñ maluatico vel p̄simili dissolute: valet oleū de saua d pigibus amig dalay amararū et benedictū seu d laterib⁹: et si ex his fit

iunctio aut p siringā iniectio valet. itē oleus de granis cū tri cereforz ac citragulorū tum iunctū. s. q̄ bibitū. ¶ Ex mineralibus pueniūt coralli lapis ematitē lapis iudaic⁹ lapis renū seu qd ab humana vesica p icisione extrahitur et lapides q̄ reperit in epate apī lapilli vētrinz galli nariz vel palūbozum ac lapis spongie. Et iter mineralia libet nitrū enumerare q̄ vt ingt Aui. est iter lapides si cut stultus iter hoies talia debēt subtilissime teri. Et aliq ponunt q̄ isti lapides debent sup cote cōfricari: debic vñ cū vino aut decoctōe ciceruz: aut mellis aqua vari: istoz tamē dosis variat. Nā lapidis lincis spōgie et iudaici dosis est a. 3. f. vsq; ad. i. alioz vñ a. 3. f. vsq; ad. i. ¶ Ex aialibus ifrascripta a veteribus plm cōmēdant vt cinis seu puluis vesice apī sua cū yrina desiccate puluis renū asini cinis testarū coclee ac et totius coclee puluis pellicule ventris galli pluvis yreoz yrci ac cinis desiccati sanguis puluis stercoz colūboz ac galloz turturis quoq; sed ista stercoza debēt pluerisari subtilissime: et cū aqua mellis p̄p̄ari. Cōueniunt quoq; ifrascriptoz oīz cieres vt cicade ac pulloz yridinū. Ex qbus quoq; fit ferculus de quo ifra: laudat itē scarabeoz cinis scorpionū ericū cum suis spinis grilli locuste lumbicorū terrestrium millepedes testa ouī a qua sit pullus egressus vermīs de nocte lucētis ac alarū anferū suis cū plumis ac auicula parue que hyemali tēpore apud nos sepius appet quā qdā caudam tremulā vocant: de hoc tamē ifra qd vis istoz in olla rudi pane extracto in furno ad desiccādū pone i quo tā diu stet q̄ cōmode teri possit: cauēdo tñ ne desicet in tātum: q̄ carbo fiat. Et s̄ apuleiū que esui in casu isto aialia nobis sunt luna crescēte capi debēt. vitellus itē ouī recetia valet durus cū croco trito comestus. Valer passeris comesti atq; turturis decoctio. Et sola quoq; yrina apī porci atq; capre puenit: que cū tanto vino albo nō dulci dari debent. ¶ Et ista sunt simplicia que huic crudeli morbo valere p̄peri. Sed q̄ ipsoz aliqua singularissima adiūta sunt: que alia q̄ de m fit preparatōe: indigent: libet his caplin sequēs accommodare. Et p hoc p̄sti finē ipono.

De simplicibus qbusdā que tam a modernis q̄ veteribus i fractōe lapidis singularia reputant ac quat p̄parari exhiberi quoq; debēt.

CAP. IX.

Is antiquoz volumina diligenter ispererit plurima cōperiet que nō solum in passioe ista: sed in qua vis alia fm exigētiā debet appropinmata sepe a faucibus mortis ifirmos extirpat: sed iterdū ita truncate locuti sunt: vt nec p̄parare nec quat exhiberi debēt sciamus. Cuius causa omittimus sepe multa q̄ ifirmis maxie p̄ferret nobisq; i de grādis honor accresceret. Quasobres ex simplicib⁹ q̄ in p̄cedēti caplo descripta sunt aliq deligere libz ab ipis veterib⁹ suplatine in casu nro cōmēdata: quoz cōmēdatae p̄paratōes et exhibēdi modū p̄s caplin bono p̄bu coadiūuātē docebit. ¶ Sanguis aut hyrci in hoc casu qd singularissimū reputat: q ab Aui. talr p̄parat. ollā nouaz bñ vitreatam fumes q̄ tādiu laues seu in ea aqua bulire facias q̄ terreitatis nām amittat: deide tpe quo vñ icipit colorari hyrcū annoz q̄tuor vel circa ingula. Cuius p̄mū et vltimū sanguinē abycias: mediū vñ in iā dicta olla recōde in qua tam diu maneat q̄ sit coagulatus: debic p̄ frustula ad castance seu nucis quantitatē diuide: et ista in pāno aliq lineo subtilissimo posita ita vt neqat ipz pluvis aligs attigere sub diuo suspēde: hoc est i loco ne ros cum attigat: cooperto altarib⁹ tamē: discooperto: et ibi tantus p̄maneat q̄ possit puluerizari: cuius dosis a. 3. i. vsq; ad itegram. 3. cū vino dulci cocto aut aqua apy mōtani det. ¶ Serapio aut cū cū rethi aut pāno subtilissimo coopiebat: et in loco ybi solares rady atq; lumares attigere pote

rant dimittebat cooptum desup trā tāt q: ros cū attige-
re nō posset: tū co de folio indo de amomo vel spica seu
aliquo alio odorifero p̄miscēdo potui cū vīo cocto dabat
vt si q̄s iēt fētēs odor occultaret. ¶ Alēxāder byrci an-
noz ad min². iij. sanguinē mediū accipit: tū vase aliq̄ vi-
treato tū bñ mūdo reponit: tū minutis cū icidens tā diu in
loco vt supra circūstantionato dimittit q: puluis ide fieri
q̄at de quo cū mira egs p̄tib² dato se lapides fregisse plu-
rimos ait. Et vt malus odor si q̄s affuerit occultaret secus
amomū p̄miscuit. Iussit tū vt sanguis redolēs magis fiat
q: p̄ dies plinos anteq̄ byrcus ingulcē ex feniculi herba
bedere aut lauri nutiat. puluis. n. talr p̄parat² tū quo su-
pra mō exhibitus minutis p̄ vīnā lapidē expellit nec vl-
terius finit renasci cum quo dolores amputat. vñ p̄ has
v̄tutes mirabiles sanguis byrci potio dei man² nūcupat.
¶ Alij q̄tuo: ānoz vel circa byrcū p̄ quadragita ad mi-
nus dies p̄tine: ex folijs bedere saxifragie milio solis fe-
niculo apio: tū herbis diureticis alunt. Et p̄. x. dies vñ
circa ante q̄s iterfici debeat cū quaq̄ die vīo bono bis po-
tant quē de mēse augusti adhuc regnante canicula ingu-
lāt: tū vt supra medio accepto sanguinē mō quo supra mūdi-
ficāt: tū istū cibādī atq̄ potādī modū bñ cōmēdo. ¶ Alij
sanguinē illū in vase bñ mūdo recipiūt quē alio p̄sili va-
se coop̄iūt in quo minutissima sint foetia sic vt exalari
q̄at: tū in sole dimisso taliter cū expicant. tū aut hūc cū da-
bis sanguinē succap: tū alia vt grāt² magis gustui fiat pro
libito adde. ¶ Rasis cerui sanguinē nō min² q̄ hūc lau-
dat ingens: q̄ ita lapidē renālē seu vesicē frāgit sicut san-
guis byrcinus adamātē. Et si eo vti libz p̄silez quā d san-
guis byrci p̄paratōez face sitq̄ dosis eadem. ¶ Sanguis
quoq̄ vulpis plinū cōmēdat in quo si ponat lapis aliq̄
isra tridui totus p̄fringit: vt exp̄icta docet q̄ vt sanguis
byrci p̄parat. Sitq̄ dosis eadē. Et de isto sanguine ferē q̄
p̄ pectē iungat vesicē lapidē frāgit. ¶ Serf itē q̄ puluis
mēstrui sanguis in hoc casu mire valet: tū. d. f. vsq̄ ad. 3.
f. cū vino albo vel alio diuretico p̄bent: hoc. n. cōpertū ē:
q̄ si cristallū iuxto cū aceto ponat dissoluūt. is iter vene-
nosā cōputat: s̄z tū in dosi ista nocere baud quaq̄ poterit.
¶ Et atq̄ hos sanguines renālē lapidē frāgere didicerūt:
q̄ minerales lapides in his positi cū aceto mollesciūt at-
q̄ frāgunt. ¶ Nā vt ingt Alber² si sanguis byrci asini tū an-
seris cū aceto mixti leuiter decoquat: tū in his cristallū vñ
gēme ponant mollesciūt: tū vitrū in tātū vt cū cultello
icidi queat. Et si solū byrci sanguinē accepis: tū cū eo ace-
tū atq̄ absinthij succū miscueris vitrū in eo positū velu-
ti pasta mollescit sic q̄ ad murum picctus non frangat.
¶ Aliud q̄d veteres singularissimū reputat est vitrū q̄d
sic Alii. documēto p̄parat. accipies tū ipsū q̄tum potes te-
nere: debic i cocleari ferreo pone q̄d sup ignitos carbōes
colloca. tū rubeū fuerit in aq̄ fabaz. p̄yce. tūc. n. calci-
natū facile deprehēdes: nō calcinatū vō itez ad ignez re-
pones sicut p̄mo totiens faciēdo q̄ ad athomoz silitu-
nē teri possit: cū cum mellis aq̄: aut alio diuretico a. 3. f.
vsq̄ ad. i. dabis: sed laydo vt patiēti hoc vitrū sic non ma-
nifestes ne putet se venenari: cū ex eo canes iterficiamus
sed his nō tritū dat: imo itegritū q̄d cū pinguedine aliq̄ cō-
miscemus: tū cox tūc guttur trāfire neq̄at cos iterficiat
tū nō venenositatē. ¶ Quidāz alkimista ipm p̄ frustra sup
cocleari ferreo ad ignē ponebat: cūq̄ ignitū erat cū vino
maluatico vel p̄sili cū oleo benedicto: aut de scorpiōibus
egs partib² mixto ipm sepi² extigebat sic toties faciēdo
q̄ facile ad athomoz silitudine p̄teri poterat: tū ipm quo
supra dēst mō dabat. ¶ Auczoar aut cū oleo iunigi li-
niebat: tū in ignē scū rubeū i aq̄ rafani extigebat quo fa-
cto ipz cū p̄dicto oleo itez iungebat: tū aquā rafani exti-
guebat. Quo septies facto in puluere subtilissimū reduce-

bat: tū quo supra mō dēst est vtebat. ¶ Puluis itez lepo-
ris plin cōmēdat quē qdā sic faciūt vñ leporē in olla no-
ua: tū mūda reponit: quā bñ clausaz tū in fumo p̄mit-
tūt: q̄ puluis ide fieri cōmode possit: cū a. 3. i. vsq̄ ad. ij.
cū aliquo diuretico p̄bēt. ¶ Alij leporē ingulātes in sua
pelle sanguinē reponit: tū cam cū illo sanguine in fumo trā-
desiccari p̄mittūt q̄ pluis fieri possit. ¶ Alij abiecta car-
ne ossa solū cū sanguine tū pelle desiccāt. ¶ Quidāz saracen²
de infrascripto pliere se mibi mirabilia fecisse narrauit.
p̄gnātē leporē ingulabat: debic lepusculos a v̄tre eēctos
cuiſcerabat: quos ex sanguine m̄tis iplet tū in furno mō su-
pra desiccari p̄mittit: sicut puluis ide fieri possit: quo vte-
bat vt supra tē. ¶ Alii. aquā leporis multū cōmēdat: p̄ q̄
qdā aquā sublimatōis interpretat: quā facias si libz. vel
aqua seu brodio decoctōis ei² vtere: vel aquā in vase du-
plici face: tū erit optima: quā adhuc si magistrali² facere li-
buerit: q̄n hec fit aq̄ saxifragiam miliū solis vel aliq̄d h̄
secū misce. ¶ Rēpi in antiquo gbusdā exp̄imentis: q̄ lepus
in iūctura poplitis posterior pedū ad magnitudinē me-
diocris fabe officulū qdā h̄z: cuius puluis cū optimo vi-
no potat² oēs calculū frāgit: tū a meo illustrissimū dñō
marchione mōtisserrati quoq̄ habui q̄ an² q̄ ad stādum
secus venissem sepiſime a calculo vexabat: tū ait se plies
talē pluerē exp̄tū fuisse q̄ calculū iditate frāgebat. ¶ De
ciere scorpiōū antiq̄ nostri mirabilia narrāt: qui sic sit.
Vinos scorpiōes in olla noua vitreata: vñ vt placuit. A. fa-
piētie luto illinita recode q̄ tātū in furno p̄mancat q̄ nō
adulst: s̄z tātū mō desiccati in pluerē p̄ueri possint. ¶ Qui²
dosis est alkirat duob² vsq̄ ad q̄tuo: cū vino al. aut vino
mellito: seu cū aq̄ mellis vel alio diuretico. Antiquoz q̄
dā cū sale armoniaco eos cōburebat: qd nō laudo. ¶ Sit
tēp̄ his oleū de quo loc² vbi lapis esse crediē d̄z iungi
renes ylia vel pectē tē. Et ipm quoq̄ p̄ frīgā i vesica m̄s
sū lapidē frāgit: qd sic sit. i lib. i. oli amigdalaz amaraz
xij. viuos scorpiōes impone: vel in āphora bñ sigillata ad
solē ponat: ibidēq̄ p̄ dies quadragita dimittat: tū debinc
excolatū vsui referuet. ¶ Sit itē cū sp̄b² hoc mō. accipe
aristologic ro. cipi gētiane: radices caparis añ. 3. i. q̄s con-
tūde sup q̄ lib. ij. olei amigdalaz amaraz. p̄yce: tū in āpho-
ra bñ clausū p̄ dies q̄dragita i sole p̄mitte: deinde coles: su-
per qd viuos scorpiōes vigintiquatuor pone: tū itez in sole
per dies alios. xl. dimitte. debinc excole: tū vsui referuet.
¶ Nōnulla itē sunt aialia: ex gbus sup laminaz ferream
ignitā exiccatis sit cinis q̄ in casu nostro plurimū cōmen-
dat: vt sunt Licade scarabei grilli tū eozū maxime q̄ circa
furnos aut loca cala cōmorant: s̄z oium istoz crura tū alie
extremities abijciant. sit ex millepede: vt supra cinis q̄
quoq̄ mirabilr valet. bi p̄sili cineres veluti scorpiōū
cinis fieri p̄nt: q̄ cū eisdē quoq̄ dent ac eadē sit dosis. Ve-
rū de p̄dictis qdā. 3. i. dari iubēt. S̄z de cinere scorpiōū
baud quaq̄ cū ipē magis sit venēosus. ¶ Vterez aliq̄ tū
maxie Rasis vermē i estate de nocte lucētē quē culiluci-
dā vocat plin laudat ingens q̄ ē v̄tutis cātardis: s̄z inca-
su isto potētiō: tū i vase ereo in sole desiccari d̄z. debinc
abiecto capite ac extremitatib² cū modico aq̄ asse fetide
excolate deē. p̄cipit tū alkind² vt de tali puluere aureus
vn² deē: qd nō laudo: q̄ vesicā exulceraret. ¶ Sit itē cinis
cocleaz itegraz ac solū tēste: sit quoq̄ ex cricio suis cū
sp̄inis: tū ex alis anseaz. v3. pennis his boz cinez dosis ē. 3.
i. cū aliquo diuretico tē. ¶ Dñs in h̄ casu pulloz p̄rundi-
nū plinis reputat: quos volātes accip. tū suis cū plumis vi-
uas i olla mūda desicca h̄ plueris dosis ē a. 3. f. vsq̄. i. f.
q̄ appropatis diureticis tē. ¶ Raf cos affatos tū cōmestos
plin i h̄ casu cōmēdat: tū ex his itē tale ferculū faciebat. iā
volātes in olla cū decoctōe rubcoz cicez modico succi
petrosily addi: o cū oleo amigdalaz dulciuz tū sale peco-

De calculosa

qui faciebat. Cinamomi galage gariofiloz et similia spe-
tierum par addendo. Et tam brodium q̄ carnes suo pa-
tientis elui tribuebat. ¶ Dragma quoq; vna pulueris ve-
sic apri sua cū vrina in furno desiccate plurimū valet ac
tantūdem pulueris pellicule vētris galli: et pulueris ster-
coris palumborū rubeorū qui per p̄us cum semine lini: vel
cū pane in quo semē feniculi coctū sit nutriri debent: de-
inde per diem cū sua nocte stercus illud infundat in acci-
to: et debinc exiceat et puluis fiat de quo et cinamomo egs
partibus cum syrupo de squinato: vel simili. 3. ij. dabis.
¶ Uel facias sic. fumi colūbini: vt supra pparati. 3. i. origa-
ni. 3. f. succari. 3. ij. fiat puluis: et sit dosis vna. ¶ Alij ex eo
cum amigdalaz dulciū trociscos pficiunt: et ter hoc facie-
tes semp in vmbra desiccāt: deinde in petia rara ligāt et in
vino infundunt veteri: cuius. 3. ij. p̄bent. ¶ Uel accipe fi-
mi colūbini: vt desū est pparati. 3. i. pipis baccaz lauri añ.
3. i. succari. 3. ij. fiat puluis q̄ cuz decoctōe pulegy detur.
quoquo modo tale stercus vederis mirabiliter opatur.
Et eiusdē virtutis est muriū stercus velut istud preparatū
et exhibitū: vel da. 3. i. pulueris criste galli et videbis.
¶ Cinis quoq; vermiū terrestrium singularissimus ha-
betur: cuius dosis sit. 3. i. cuz succaro: et alijs sp̄ibus prout
tibi libuerit. ¶ Quedā auicula repit q̄ apud veteres tā-
te virtutis reputat vt eam sub silētio p̄terire mibi pecca-
tum mortale cōmittere videret: ingunt enī q̄ in frāgen-
do lapidē sibi par nibil repitur: sed nostra tēpestate pra-
ctici p̄ hac aue: quā vulgares nostri caudaz tremulā vo-
cant accipiunt: sed veterē dicta p̄ficiens nō esse illā com-
periet: imo hec mea auis est ista in subduplo minor: quia
excepta aue basilica que est regalis auis: vt Serapio. et
aliy veteres ingunt: nulla hac minor repitur: cuius corpo-
ris color iter cineritiū et viridem medium tenet sup alas
antes pēnas aliquas veluti auro depictas habet: et in pen-
nis caude puncta alba plurima que sursum volans terā
garricens statim petit i volatu semp garrir: et hyemis tem-
pore ad nos accedit. Sup lacinales rippas libenter com-
morat: et sepe iuxta parietes: et tūc muris adherēs ibi suū
nutrimētū venat huius cauda tremicnō tantum tamen
nec ita p̄tinue veluti auis que statū dicta est. In figura ta-
men ei plurimū assimilat: qz respectu sue molis oblonga
fatis est: sed in colore pēnaz nequaquā. hec i paludib⁹ li-
benter nidificat. et rotūdū plenuz plumis niduz suum in
ipsis paludib⁹ arborū salicis vplm appendet: foramē par-
tum in eo dimittit p qd̄ eius ingressus est et egressus: septē
et iterdū ad. xx. vsq; pullos vno cubatu p̄cipit: et qz pēnas
varys coloribus depictas habet: vulgares pactamū vo-
cāt quasi pictā. hāc autē Auēzoar buzbuza arabice vocat
ingit: et exponunt qdā q̄ est cauda tremula: quā nos boua-
rinam vocamus: sed hec bouaria illa in duplo maior est.
Ex quo p̄z hanc illā nō esse: cū regali aue excepta vt dixi-
ram hac nulla sit minor: hāc autē qdā assam et qdā elixam
māducari iubēt: qñq; recētes et qñq; salam: sed ex ea. A.
puluerē facere docet: qz i furno itegrā desiccari iubet tā-
tum. i. vt ipe ingit: qz cum terminos aslatōis ad adustionē
trāsiciens venerit puluis fiat. Cuius. 3. i. cū aliquo diureti-
co sit dosis. Et aliqui addunt pipis folij indi añ. 3. i. et to-
tum p vna dosi p̄bēt. ¶ Sed circa istos fiedos pulueres
vnū tibi sit documētū generale: qz quecūq; assant cum
terminū adustionis attingunt ab vltiori desiccātōe de-
bent custodiri: satis. n. est si puluerizari queant. Sz ista q̄
sunt i cinerē cōmutāda ad adustionē veniant necesse est:
et hoc tibi sit menti semp: qz ymundies auicula: et nōnulla
alia q̄ dicta sunt: si ad adustionē deuenerit nullaz ampli⁹
virtutē hñt. In casu itez nostro q̄ dicta sunt singularissima
reputant. ¶ Sed eo minus q̄ sequunt vt. 3. i. ra. raf. que
vt ingit Auēzoar a p̄prietate mirabili lapidem frāgit. Et

idē faciūt. 3. ij. decoctōis vini lapaty acuti ra. f. ¶ Valet
item cinis testaz: quoz a gbus fuerit extracti pulli: et ite-
teste sup ferream laminā exiccati debēt: quarū dosis in
debilitat. 3. f. i. forti. 3. ij. i. mediocri. 3. i. cum diuretico ali-
quo et. ¶ Valet itē cinis tirsī caulis siluestris aut nōdū
trāsplantati. ¶ Et ifrascriptoz: quoz pulueruz vt corti-
cis: radices lauri: radices saxifragie: semis cardī mily sol:
semis spagi: gūmi cerefor et amigdal. Et si gūme iste teri
nequeant cū vino vel alio diuretico dissoluant: quoz a
3. ij. vsq; ad quatuor cū aliquo diuretico sit dosis. ¶ Al-
kindius aut bestunculam que in locis humidis et arbori-
bus repitur: cuius dorsum nigris punctis est maculatum
summe laudat q̄ si itegra trāsglutiat: omnē vt ingit calcu-
lum auferit: eūq; nunquā redituz pellit. ¶ Valent item
troscifi pomozū aristologie rotunde. ab his enim succos
extrahit: et tādū in sole desiccari p̄mittit q̄ inde troscifi
fieri possunt: q̄ postea in vmbra vsui referunt. ¶ Auicēn-
na vō et dominus Rasis troscifos septē ex granis septua-
ginta pipis factos cōmendat. ¶ Lapis lincis et lapis in-
daicus p̄prie: p̄pter quā hñt in casu nro excellētia a qui-
busdā veterib⁹ lapides renū nūcupant: quoz dosis cum
aliq̄ diuretico sit. 3. f. ¶ Et ex granis citri rosīs et citran-
guloz et cerefor item oleū: cuius. 3. f. potui data mire va-
let. ¶ Et idem facit. 3. i. f. succi tribuli in terra sicca: et nō
in aqua nascētis. ¶ Aut. 3. iij. aque sublimationis camo-
mille seu decoctōis ipsius. ¶ Valet quoq; aqua balneo-
rum naturalū sulfurea: et nō aluminosa. p̄pter eius stiptici-
tatem. ¶ Et p̄mo qd̄ aliquādo exp̄tus suz gutte quatuor
fini balsami cū vino diuretico dati. ¶ Ossa p̄terea cere-
for siluestrium suis cum nucleis cōterant: et ex inde euz
decoctōe cicep ru. lac extractuz dat: cuius dosis est ab. 3.
ij. vsq; ad. v. ¶ Lactis vero fici seu folioz eius gutte. x.
aut. xij. cum vino albo sunt dosis vna. ¶ Lachrimaz vi-
tis. 3. ij. vsq; ad. iij. dant. ¶ Decoctōis autē rubeorū cice-
rum eadē quoq; sit dosis. ¶ Infrascriptoz vō succorum
dosis ab. 3. i. vsq; ad. ij. Et p̄stat si cum vino albo aut deco-
ctōe rubeorū cicep extrahant: vt est succus folioz vitis
albe radices cardī pentasilon herbe politrici paritariet
folioz siluestris rassani q̄ inter omnes alios succos ab
omnibus cōmendat: cuius dosis sit. 3. i. Et hec sunt singu-
laria: quoz partes suz expertus et partem repi nostris ab
auctoribus sup alia cōmendata: quozūq; taz preparandi
q̄ exhibendi modum p̄sens capitulum tibi dedit. Et per
hoc feliciter finem recipit.

De conditionibus in compositione medicinarū q̄ nostro
p̄posito veniūt attendēdis. CAP. X.

Medicine cōposite que calculū cōminuunt plu-
rime a veteribus describunt: sed magis famo-
sas magisq; gustui delectabiles bono Jesu co-
adiuante describā. Uex conditiones in cōposi-
tiōe taliū attendēdas p̄mitus describas: quas
p̄tiz ab Au. is. terty collegi. et p̄tim. lib. io. tractatum a
Gal. ¶ Prima vt medicīa cōminuēs lapidē ad locū cele-
rius p̄ducāt subleuiatūū semp aliq̄ atq; penetratiūū se-
cum erit cōmiscēdū: vt calamētū: cassia lignea: pipi ciamo-
mū et filia. ¶ Secūda semp aliq̄ cōmiscēbis qd̄ in locus la-
pidis medicīnā cōminuatiūā detineat: vt maslix: gūma
arabica: yf. p̄sile. ¶ Tertia apitiūū aliq̄ addes: cui⁹ vigo-
re materie ad id qd̄ diminutū a lapide fuerit extra cōdu-
cant vt fenugreci: danc⁹ fiseleos: cordumenū ignatū: ra-
di apy: spagi brusci cortex radices: caparis et. ¶ Quar-
ta qz sepe loca p̄ q̄ isti calculi p̄fractōes seu m̄ae alie tran-
seunt expulserantur aliquod stipticum ista defendens ad-
iunges: vt lilium siccz drag. gummi arabicum amidum
liquiritia aristologia rose sandali et. ¶ Quinta aliquid
semper cum bis pone q̄ sit doloris sedatiuum: vt semen

lini eius mucillago se. altee nuces iusgamus al. semen pa-
paueris &c. ¶ Sexta quia per sepe aliqua venenositate
participata dant vt cantarides vernas lucetes &c. aliqd
illi venenositati obuians comiscebis: vt sunt semen alke-
kegi q̄ttuor semia coia frida: & ista p̄pa taliū sunt bezoar.
¶ Iste sunt p̄ditiones in taliū p̄pone mediciaz attenden-
de. Sed tuo semp p̄ posse facioia talia ad temperie deducen-
cant q̄ cu3 semie alkekengi quattuor seminibus coibus
fridis: vel cum semie lactuce scariole vel p̄sili facile fiet.
¶ Uel simplicia aliqua reperim̄ q̄b⁹ enumerate cōdi-
tiones plures isunt: & sic cū illis nulla aut pauca sunt cōmi-
scenda: de q̄bus duob⁹ in p̄cedētib⁹ caplis te ad dei lau-
dem satis copiosum feci. ¶ S3 q̄ difficile est simplex re-
periri q̄d has oēs: & si tamē plures in se cōditiones habeat:
compositio vtimur paucis & plurib⁹ secundū q̄ opus ad-
mixtis: quoz magis famosas scribā. ¶ Scias tñ q̄ que
nōdū ad vnā formā reduce sunt magis q̄ fermētate pre-
ualent: q̄ vt bonus iquit Auiē. vtus naturalis discretiua
iter taliū mediciaz vtutes distiguit: & s3 exigētiā in his
diuersimode opa ē: q̄ ad medicinā lapidis cōmūtūā cō-
ducendā medicis penetratiuis vti. Lūq̄ in locū lapidis
ea fuerit viscosis retētiuis vt ipa medicia frangēs lapidē
tātū ibidē teneat q̄ suā opatōem p̄fecerit. Quā perpe-
cta medicie lapidis cōmūtūe & viscosē: retētiue euane-
scunt: debic vō vtus ipsa apitiuis vti que minutim lapi-
dē ac mās alias ad extra p̄ducunt. Et ne p̄ que cōducunt
loca ledant ad taliū tunc p̄fortatōes stipticis vti. ¶ Ex
q̄bus satis patet q̄ medicina que nōdū est ad formā
vnā reducta potius est eligēda cū vtutes componētūz
in ea sint separate: cū q̄bus vt statū dñi est fin exigētiā
naturalis vtutis opatur. ¶ Vis itaq̄ p̄ditionibus observa-
tis a p̄ncipio ea exhibēda sunt q̄ tempore calitati attinēt:
tales. n. siue decoctōes fuerit siue iuleb: syrupi: pulueres:
siue p̄fectiones facile ad renes penetrāt nec secum a supio-
rib⁹ veluti fortiter vrinaz puocantia materias feculen-
tas adducunt: sed solū in ipsis renibus exītes leuiter per
vrimam expurgant ac moderate: & absq̄ violētia calculū
cōmūunt. Omnis nāq̄ medicina que vrimam fortiter
puocat renū humiditates euacuādo eos maxime ledit:
q̄z nihil his nociuum magis q̄ macilētia. a p̄ncipio igitur
leuioribus vtēdum est. Et sic habes p̄ditiones in compōne
medicinarum p̄posito nostro cōuenientū attendendas:
que huic caplo finem imponunt.

De decoctōibus sublimatis aquis iuleb: ac de syrupis
qui inter cetera in frangendo lapidem principatum obti-
nēt. CAP. XI.

Libet rubroz Licet decoctōes p̄pter eius ex-
cellentē virtutē a veteribus narratas quāuis
iter compositas forsan nō enumeretur p̄maz
facere. Munda igitur cicera tātum buliāt q̄
aque medietas sit p̄sumpta debinc coletur: cuius cū zuc-
caro vel sine zucharo. 3. iij. in auroza: & tantūdem per ho-
ras duas ante cenam p̄ vice dabis. ¶ Uel hanc facias q̄
accipit folioz maluz siluestrium. M. ij. capil. ve. M. i.
mell. 3. iij. & in aq̄ pluuial cisterne vel alterius bene mun-
de lib. iij. ad partis tertie consumptionem decoctio fiat:
cuius modo quo supra. 3. iij. p̄ vice dabis. ¶ Uel accipe
cāpestris malue capil. ve. añ. M. i. radi. sparagi. 3. i. rubeo-
rum cicex pugillū vnum: & cū butiro fiat decoctio: vel de
eo in decoctōe iam facta pro libito pone de qua tuo patiē-
ti modo quo supra tribue. Hēni dolorē mitigat vias dila-
tat: & sine violētia calculū minuit. ¶ Uel radicū sparagi
radicū parui rubi q̄ in cultis terris nascit: & capil. ve. ana.
M. ij. accipe: cicex aut ru. p. i. de q̄bus in q̄ttuor libris aq̄
fiat decoctio aceti sglitici. 3. ij. addēdo & tertia p̄sumpta
parte coletur: de qua patiēns. 3. iij. horis q̄bus supra pro

vice sumat. ¶ Uel accipe capil. ve. campestris malue pa-
ritarie scolopendrie cicoree añ. M. i. quattuor se. fridoz
i. 3. f. se. malue. 3. i. anisi. 3. f. fiat decoctio: cui⁹ veluti p̄-
scriptaz sit dosis & vsus. ¶ Si has decoctōes delicatas
gustui magis habere libet: de quauis. 3. x. sumas zuchari
aut. 3. ij. & totū iulepiza. q̄d p̄ vicib⁹ duabus sufficit: ver-
rum in his q̄ acetū sglitici nō recipiūt: cū iulepizant si d-
eo. 3. f. addideris p̄ualerēt. ¶ Posses etiā ex p̄scriptis
decoctōibus syrupū hoc mō facere: vt de qualibet lib. ij.
accipe zuchari. 3. x. mellis. 3. ij. f. ex quibus syrup⁹ debite
coctus fiat: de quo ab. 3. i. f. vsq̄ ad. ij. cu3. 3. iij. decoctōis
cicorum rub. aut aque sublimatōis capil. ve. aut scolopen-
drie: cicoree: camomille vel cōsimilis misce: & sufficit pro
vna vice. ¶ Contigit tñ interdū dolorē mitigari: quā-
uis ipse ex toto nō recesserit: in quo casu que segitur deco-
ctio iulep siue syrup⁹ plurimū valet. Ea autem accipit ca-
pil. ve. M. i. fol. cardī siluestris politrici scolopendrie añ.
M. f. q̄ttuor se. cōium frigidorū. 3. i. f. se. alkekēgi. 3. i. se.
malue: fenugreci añ. 3. f. ligritie. 3. iij. quassent: & fiat de-
coctio: de qua libet mō quo supra cum zucharo prebe: vel
eaz iulepiza. aut syrupū face: cuius vt supra sit tibi vsus.
¶ Uel facias hunc q̄ accipit radicū brusci sparagi apy
& semculi ana. M. i. capil. vene. adiantos ceterach polli-
trici ana. M. f. quattuor semi. frigidorū semi. endiuie: sca-
riole: lactuce ana. 3. f. amei milij solis nucleoz cereforūz
ana. 3. i. liquiritie. 3. ij. passul. 3. i. f. spice nardi. 3. i. fiat in aq̄
ordci decoctio: de qua modo quo supra p̄be: vel eam iule-
piza. vel cum lib. ij. zuchari syrupū face. ¶ Et si forti⁹ ac-
cipe camepitheos: camomille: pentafilon: apy siluestris:
hipericon añ. M. f. radicū sparagi: radicis rubi in terris
cultis nati. radicis pētafilonis añ. 3. i. cicex ru. p. i. se. spa-
gi se. malue. se. cucumeris: & citruli añ. 3. f. fiat decoctio: d-
qua vt de alijs facito. ¶ Et item si libet fortius accipe ca-
mepitheos politrici: sauiue: cretani marini fol. raffani sil-
uestris matricarie añ. M. f. radicis rubee tinctoz: radi-
cis spagi: radicis brusci caparis: tamarisci ana. 3. i. milij so-
lis: semis sparagi cimini anisi añ. 3. f. ligritie rase. 3. vi. fiat
decoctio: debinc iulep: & syrupus si libet. ¶ Uel alr sena-
tionum paritarie: scolopendrie: sauiue capil. ve. apy silue-
stris: saxifragie: cretāi marini añ. M. i. accipias. rub. aut
cicex. p. i. tribuli marini: milij solis: semis sparagi: semis
cardi añ. 3. iij. radices gramis. M. i. radicūz apy: sparagi:
feniculi: pentafilon: & cardī añ. 3. f. conuassent: fiat deco-
ctio. Et si mō quo supra iulep facere velles adde aceti sgl-
itici. 3. f. Et si ex quauis p̄scriptaz decoctionū cu3 zuc-
caro modo quo supra syrupū facere velles adde. 3. iij. ace-
ti sglitici: & erit potentior &c. ¶ Potes item syrupus fa-
cere in hoc casu mirabilem qui accipit semis genestre. 3.
ij. seminis apy: semi. spagi: anisi milij solis añ. 3. f. radicis
graminis: sauiue saxifragie: senationū cretani marini añ.
M. f. fiat decoctio: & debinc iulep si libet atq̄ syrupus.
Cui si vis modo quo supra acetum sglitici adde. ¶ Sy-
rupus alius i hoc casu mirabilis accipit succi limonū suc-
ci fol. raffani siluestris facta residentia añ. lib. i. zuchari.
3. x. mellis. 3. iij. & fiat syrupus: cuius dosis sit. 3. i. f. vsque
in duas cu3 his: & modo quo supra datus. ¶ Et preterea
ex quibus libuerit herbis radicibus seu arborūz folijs in
capitulo 7. descriptis decoctio: & itē eas sublimādo aque.
Et istas cū zucharo si libet dabis: aut sine puluerizari ac
syrupizari quoq̄ possunt: & omnia ista in casu nostro sunt
conuenientissima. ¶ Quare illis & his que in presenti ca-
pitulo descripta sunt consideratis mihi vsus est tam de-
coctōibus & sublimatis aquis q̄ de iulep: q̄ quoq̄ de sy-
rupis nostro proposito conuenientibus te satis copiosū
fecisse: p̄ quo ad pulueres cōfectiones: & alia b⁹ a modo
trāsies huic caplo finem impono.

De calculosa

De pulueribus qui lapidem frangunt. et item de confectio-
tionibus. CAP. XII.

Uluus q mirabiliter lapidē frāgit: acci. capil.
ve. pētafilon poly mōtani añ. 3. i. radices costi.
radicis cardī: radicis pētafilon añ. 3. y. mīly
solis se. saxi fragie. se. spagi añ. 3. f. pulueris te-
staz ouoz: cineris ericy: pulueris vermiū terrestriū: cine-
ris scorpionū añ. 3. i. fiat puluis: cui⁹ dosis sit. 3. i. cu⁹ pig-
mēto seu vino mellito: vt voluit Gal. aut cu⁹ vino aliquo
diuretico: vel cū decoctōe rub. cicep: aut cū decoctōe fa-
cta ex aliquo simpliciū in caplo. 7. descriptoz. seu ex illis
plurib⁹. Et h nota q oia simpliciā q tā in puluere isto
q̄ i gbuscūq; alijs describendis eo mō p̄pata itelligant̄ q̄
septimū et octauū caplū supra te docuit. Puluis alius
in B casu poptinus accipit cinamomi cassie lignee amo-
mi corticū radices caparis: corticū radices lauri añ. 3. i. q̄t-
tuor se. cōium fridoz. 3. f. se. spagi mīly solis: radicū saxi-
cleris ericy: vermiū terrestriū. cleris tirsī caul nō trāsplā-
tati añ. 3. i. f. fiat puluis d quo. 3. i. cū quouis sup̄ascripto-
rū oabis. Uel hūc facias q accipit sanguis birci pulue-
ris leporis radices rubi añ. 3. i. se. cardī. 3. y. cineris grillo-
rum: cineris scorpionū añ. 3. f. amomi. 3. iij. pilloz spice
3. i. q̄ttuor se. frido. 3. iij. se. yrtice se. spagi se. pētafilonis.
añ. 3. y. fiat puluis: cuius dosis et vsus sit vt p̄cedentib⁹.
Mirabilis ē q segtur puluis: et is accipit vitri p̄parati.
3. iij. pulueris yru dīnū. 3. y. pulueris minimi passeruli de-
scripti. 3. f. sanguis birci. 3. i. f. amomi. 3. y. f. se. cardī: dau-
cimīly solis se. spagi: bacaz: lauri: pipis nigri ana. 3. i. fiat
puluis: et vt p̄cedētib⁹ vtēre. Uel facias sic: accipe cine-
ris scorpionū. 3. i. sanguis birci: pulueris leporis: cineris
ericy: stercoris muris: stercoris colūboz añ. 3. i. f. amomi
3. y. f. cardamomi: anisi: mīly solis corticū radicz lauri:
capil. ve. politrici radices saxi fragie: radices pētafilonis
añ. 3. y. fiat puluis: quo vt supra vtēre. Ali⁹ q mire la-
pidē frāgit: accipit cineris testaz ouoz: sanguis birci: ster-
coris muris añ. 3. y. gūme pūmoz: gūme amigdalaz: sera-
pini añ. 3. f. pipis nigri: radices balsami añ. 3. y. pulueris
minimi passeruli. 3. iij. pulueris cicadaz: pulueris grilli:
pulueris culilucide: pulueris millepedūz añ. 3. i. fiat pul-
uis: cui⁹ dosis cū aliquo diuretico p̄scriptoz sit. 3. f. Uel
facias sic: sanguis birci. 3. i. accipias cineris scorpionū. 3. f.
cineris testaz oui: pulueris yru dīnū añ. 3. i. amomi: pipe-
ris: cinamomi añ. 3. y. fiat puluis: cui⁹ dosis sit. 3. f. Uel
acci. sanguis birci vitri añ. 3. i. cineris scorpionū gra. 3. iij.
cinamomi. 3. i. et fiat puluis et sit dosis vna. Uel accipe
pulueris testarūz oui. 3. f. mīly solis se. spagi se. saxi fragie
añ. 3. i. fiat puluis p vna dosi. Uel alr accipe lapidis
licis: lapidis iudaici sanguis birci añ. 3. i. amomi. 3. f. 33.
gar. añ. 3. f. fiat puluis et sit dosis vna. Uel sic. accipe
se. cardī. 3. i. cinamomi. 3. y. fiat puluis q cū decoctōe ru-
be. cicep detur: et est mirabil. Uolebā his pulueribus
finē imponere: sed se vnus alius p̄sentauit tam mirabilis
vtutis: vt cū scribere sūz coact⁹: q accipit vitri. 3. y. pulueris
lepusculoz p̄paratoz: vt supra. 3. i. f. lapidis iudaici: lapi-
dis licis: lapidis spōgie: sanguis birci añ. 3. i. pulueris pas-
seruli minimi. 3. iij. pulueris vesice api: pulueris cicada-
rum grilloz et vermiū terrestriū cleris scorpionū añ. 3.
y. amomi cinamomi ana. 3. y. fiat puluis: cuius dosis sit.
3. y. iste puluis est adeo in casu nostro mirabilis: vt meri-
to alijs finem imponat.

Si tñ hos pulueres delicatos magis h̄re libet: cum his
zuccaz p libito adde. Uel de his hoc modo p̄fectōez fa-
cias de quo libuerit p̄scriptoz puluez vna. 3. sumito: zuc-
cari aut lib. i. et cū aqua sublimatōis sol. siluestris rassani
dissolues vel cū alijs decoctōibus sup̄ascriptis: et p̄fe-

ctionem facias per bolos: cuius dosis erit. 3. f. et plus vel
minus sūm dosis pulueris ex quo sit et. Uel alr. accipe
de quo libuerit puluere. 3. y. mellis dispumati lib. i. et fiat
electuariū: cuius dosis erit. 3. y. Uel hanc facias cōfe-
ctionē q̄ dolorē sedando lapidem frangit: et sine molestia
eū educit: et ea accipit cineris scorpionūz. 3. y. se. spagi mī-
ly solis semis cardī radices rubi in terra culta nati añ. 3. i.
amomi gar. cinamomi añ. 3. iij. corticū radicū caparoz:
cineris cicade: cineris ericy: cineris leporis: sanguis birci
añ. 3. y. f. lapidis licis: lapidis iudaici se. genestre añ. 3. i. f.
mellis dispumati lib. y. f. fiat elūz: cui⁹ dosis sint. 3. y. vel
huius pulueris. 3. i. accipe et lib. i. zuccari cu⁹ aqua saxi fra-
gie dissoluti fiat in morsellis p̄fectio: cuius dosis sit. 3. iij.
Uel hanc facias p̄fectōez: quā dispagi vocant: et ipsūz
accipit cinamomi. 33. ana. 3. f. xilobalsami: carpopalsami:
cardamomi: lapidis spongie vitri vst: lapidis lincis: lapi-
dis iudaici añ. 3. i. spice gar. macis nucis musca. croci: cipi-
sgnanti: anisi: pipis longi: pipis nigri: semis apy silue-
stris añ. 3. iij. radicū sparagi quātū libz: q̄ cū bono vino
albo lauētur: debic bulliāt et cocte p̄stētur et de tali pasta
accip. 3. y. et zuccari albi lib. y. q̄d cū aqua sublimatōis sol.
rassani siluestris dissoluāt: et fiat per bolos p̄fectio: cuius
dosis sit. 3. f. Ille medicine verus interpres magister
meus Jacobus de Sorlino p̄ mario secreto electuariūz
ifrascriptū habebat: q̄d accipit pulueris sgle. 3. i. pulueris
stercoris columbini tantūde: et cū mellis dispumati lib. i.
f. electuariū fiat de quo. 3. y. sit dosis: huic caplo adiūge-
re possem tā a veteribus q̄ modernis experta plurima:
sed de maxime expertis te satis cupiosum feci: que quoz
facile confici possunt: cu⁹ quo gustui sunt bene grata: et sic
mibi visum est vigne huic caplo posse finē imponere: q̄d
aliozū more fit feliciter.

Qualiter hōz p̄oximi sit infirmus dietandus: ac qua-
liter si dolor nimīū virtutem p̄osneret eidem sit fu-
currendum. CAP. XIII.

Urante p̄oximo patiētē subtiliter dietes o:
sumat igit de brodio galline iuuenis vel capo-
nis: de panatella: de ferculo de amigdal de se-
mula de ordeo fracto de ois recētib⁹ aut
psimili: q̄ si nimīū debilis fuerit tantum gallina iuuenis
seu capo decoquat: q̄ caro ab ossibus sepe: et de tali con-
sumpro brodio patiens sepe sumat aut de carniū suarum
confuso. Et ne stomachus cibo grauei summe cauēdūz
erit. id enim obesset plurimūz. erit igit parum et sepe dan-
dum. Et quia ficus secca ac grana pini renes tempera-
te mollificāt: q̄busdā ab auctozibus in hoc casu plurimū
cōmendant: ficus. f. in p̄ncipio pastus. In fine vero pinee
fin artē preparate et. Vinūz bibat claz: nō dulce nec
veluti q̄daz ignari medici facias: q̄ ex aqua decoctōis ra-
dicū apy feniculi: petrosily brusci spagi: cū semie anisi
maratri: et similiū vinū limphant. Sed tu cū aqua zucca-
ri aut simpliciter cocta id facias. Naz talia diuretica tpe
paroxismi data materias ad renes conducūt: que tūc do-
lorem plurimū augmētant. In casu p̄terea nō vt su-
pra dixerā vt illis est vomitus quē tūybi cōmode fieri pos-
sit facias. Rursus dolor iterdū est adeo crudelis: et ita
itensius vt itantū vtutē debilitet: q̄ nisi treguā faciat pe-
rit infirmus: et sic aliqd narcoticū exhibere necesse ē. p̄o
quo scias q̄ tripliciter dolor sedari pōt. p̄mo causaz
remouēdo: de quo supra locut⁹ sum. Secūdo p̄ appli-
cationē mediciaz anodinaz particule patiētē: talia enim
p̄ p̄formitātē quā ad calozes naturalem habēt in mēbro
ipso delitiā quādam inducunt: per quā tūc dolor sedat:
mēbro quoq; poros aperiedō mām: si doloris causa fue-
rit leniter resoluunt: q̄d ad sedādum dolorēz iumat pluri-
mum: et de his supra satis dictūz est. Tercio sit per ap-

proximatiōes narcoticorū: et in isto casu uti veteres iubēt. **3.** y. philyonū romāi aut pſici. cū calō vīo dabis aut tiria-
ce none. **3.** i. **E**go als syrūpi d' papau. **3.** y. cū. **3.** iij. lacti
emulsiōnū q̄ttuor se. fridoz exhibui. **U**el facias sic: et
hoc exptus quozq; suz. opy gra. iij. acci. **7.** **3.** i. croci thuris
vō cinamomi cassie lignee añ. **3.** f. et hec aquassata in pe-
tia rara ligetur: et i. **3.** vi. decoctōis m. cicez vsq; ad tertie
ptis p̄sumptōez buliāt: sepe expmēdo: dehic vō decoctio
nem illā calidā tuo patiēti pbe. **N**isi te tñ cogat neces-
sitas nūq; narcotica dabis: q̄ p hozas q̄ttuor post cibum
exhibēda sunt et nō añ. Et sic hēs qd porisimi hora taz cir-
ca dietā q̄ narcoticorū exhibitiōez sit fiēdū. **U**ex cum
calculus ad vesicā deuenerit. ut supi' declarauī dolor ces-
sat: nisi ipe ad vesicē collū p̄pellat: qz sepe tūc fit dolor i-
tēsus valde: de cuius cura in seq̄nti caplo aliqd dicere li-
bet. Et p hoc presenti finem impono.

De lapide vesice et eius signis. CAP. XIII.

Sepe calculus a renib' ad vesicā demittit: qui
pp grossici vel aliud ibidē retinet: et iterum
sunt decē q̄ successiue p vrinaz emittuntur: ut
Raf. se vidisse ingt: sed ptingit sepe ut retēt
in vesica calculus p paulatinaz materiei addi-
tiōez maior p̄tinue fiat: sic iterdū ut ad oui vnus colūbi
q̄titate deueniat: ut ipe vidi: et talis veluti cepe solū bz
supra solū. **G**enerat tñ in vesica lapis vt supra dixērā:
et duo iterdū aliūde nō missi: et talis lapis cū sit in fieri vt
q̄busdā placuit ex vria subtili in colore alba cū sedimine
multo areoso diu p̄seuerate de p̄bēdes: q̄ si sedimē illō
multos p dies p̄tinuet: dehic vō dietim minora: lapides
tūc iā scm argues: postea vō si vria lactea p̄fusa cū sedimi-
ne grosso globoso supi' liuēte fuerit iā iueteratū cū scias:
qui cū in vesice fundo pmanet nullū vnq; dolorē efficit.
Sz renū calculus cū ad vesicā trāsit in trāseūdo cau-
sat p̄tinue dolorē. Lūq; dolor ipse cessat scias cū iā ad ve-
sicā deuēnisse. Nec is quozq; dolorē vnquā efficit nisi cū
in ore veretri tenet: q̄ si pius fuerit i vesicē collū facilius
penetrat et ibidē retent: maiora q̄ pius accētia sepius idu-
cit. **U**ex signa q̄ certissime lapidē in vesica deuēniant
sunt qñ i vesicē collo dolor adest: et vsus pectinē pitoneon
dolet: cū p̄stipat' sit vter dolet anus magis cū egerendi
volūtate: et cū tāta nōnūq; ingitudine: ut pati colicam pa-
tiēs videat. Et iterdū accētia h̄itātū multiplicatur: ut
ipe anus egrediat: dolet virga: et iolūtarie q̄ si semp ere-
cta manet ad mingēdū sepius icitat: cū quo tñ mingendi
adest difficultas: et post mictum plus itez mīgere deside-
rat. vñ. n. ei vt cū vrina calculū semp emittere debeat: co-
paz atq; tibiarnz grauitas adest. **S**i igit signa ista oīa
vñ plura ex his appuerit lapidē in vesica significat: q̄ tūc
p digitū i ano imissum. In mulierib' aut corruptis i vul-
ua manifeste dephēdit: et siue vnus siue duo lapides i ve-
sica fuerit sepiissime nisi p icisione curari nō p̄t: q̄ vt Raf
sis ingt satis fit cū periculo: qz si idēbite fiat ad eā sangui-
nis flux' et vrie quozq; sepe p̄fertur: cū quo tūc patiens ge-
neratōe p̄uat. Et si in pte nervosa vesicē incisio fiat rarif-
sime vel nūq; p̄solidat. iuxta afforismū septe pticle. vesi-
cam icisam et. Qua ex re dñis Lyrugicis talē curā dimittit
tere p̄stat ad eā solū veniēdo: q̄ sine icisione fieri pōt. In se-
quēti igit caplo ea tractabit. Et p B p̄nti finē impono.

De cura lapidis vesice. CAP. XV.

Pro cura lapidis vesice pmo que ab itra: et de-
hinc ab extra app̄ximada veniūt describas.
Si igit lapis in ore veretri fuerit ut ad ve-
sicē fundū deuēniet. pcurādū: ipm. n. est mul-
tū latius collo: q̄re suppinādus est patiēs: et cū
eleuatis pedib' ac crurib' hinc inde motiēdo hoc tādū fa-
ciēdo: ut lapis ab illo loco moueat: et trāseat ad fundum:

cessat. n. dolor: et patiēs tūc liberius mīgere pōt: et sic se dz
tūc fortiter compinere. Et si vria nō egrediat: ipō vt supra
situato cū vola man' radicez virge p̄ute. **U**ex si B itez
nō p̄tulerit forāmini virge candelā subtilē cereā vel vir-
gulā stanneā aut argēteā imitte. Successiue facellum ex
tritici grossi fursure ac floz camomille p̄fectū: vt Rafis
docet seu filtz vel spōgiā ifrascripta decoctōe remollitā
ac fortiter expressaz sup pectinē et circū virgā appone: vñ
se. lini diu buliat: ex quo tūc facelluz imple. et calim super-
pone. **Q**uo facto aliquoties ex ifrascriptis oleis calis
locum iunge. **U**ex sanguie hirci faria ozdei et melle
emplm face: qd tepidū suppone. **U**el acci. succi p̄assij
albi. lib. i. aslingie porci mascu. nō salite lib. y. i corpora si
mul: et fac vt pius: vel idē ex sanguie vulpis facias: taliter
enī iunctus oēm lapidēz vesicē: nisi bñ ex durissimis fue-
rit idubitatē frāgit. **I**nterduz tñ vt vesicē expulsua
fortificet: ex oleo de spica loc' erit pūgēdus. **D**ecoctio
vō p spongia saculo seu filtro accipit malue ac bis malue
suis cū radicib' añ. **20.** y. aneti camomille meliloti ana.
20. y. se. lini lib. y. fenugre. lib. i. f. ex his cōquassatis fiat
decoctio q̄ nō solū p̄dictis tibi seruiet: sed ex ea calā ab
alto poterit loc' embrocari vel i ea enkatisma fieri. Et in
hoc casu paz vltra tepidū teneat. **E**t itē ex decoctiōe
cauliū iterdū fit enkatisma: qd plinū iuuat. Embrocato
patiēte seu ab enkatismate egresso sicet: et ex aliqua vn-
ctionū p̄scriptaz locū iunge. **T**estantur itē veteres q
oleū de scorpiōib' i vesicā p syringā imissum lapidē fran-
git. ab itra vō oīa illa pueniūt q̄ supra. capitulo. **8.** ac. io.
descripta sunt. **E**t iter cetera sanguis hirci p̄parat' vi-
trū calcinatū cinis minimi passeruli scorpiōnū p̄rūdinū
atq; leporis: et oīa simplicia q̄ in octauo describunt taliter
q̄liter ipm te docet. **E**t itē tā decoctōes iulep syrūpi in
caplo **9.** posita q̄ pulueres p̄fectōes: et alia q̄ in se decimū
caplm tenet. illa nāq; expta sunt: et huic casui puenientissi-
ma. Et sic hēs qd in cura lapidis vesicē taz ab ex q̄ ab in-
tra: dñis cyrugicis icisione dimissa fiēdū sit.

De p̄seruatōe a calculosa passiōe. CAP. XVI.

Superest amodo ut calculose passiōi finē ipo-
nam aliq; de p̄seruatōe dicere: circa q̄ due sunt
hūde p̄sideratōes. Prima calculi efficientem
cāz respicit q̄ est supflua renū caliditas. Secū-
da materia que est superflua in eayisicofitas.

Omnia itaq; q̄ adaugere renū caliditatem queūt: et q̄
mām viscosam possunt efficere vitāda sunt: de his tamē
particularius hic differendū est. **E**t vt rem statim ag-
grediar ifrascripta vitāda sunt omnia: vt est omnis ac-
ris excessiua caliditas: balnea quozq; tam nāliter q̄ artifi-
cialiter calida. vñ qdā cardinalis bononiēsis calculosus
artheticus quozq; ad balnea qdā naturalia: vt ab artheti-
ca liber fieret accessit: et ab arthetica ipsa bñ cōualuit: sed
aucta renū caliditate magis calculosus factus est: sic vt
ad excoziationē vesicē tādē deuenerit et p̄ys cū lamenta-
tionibus paupculus vitam finiuit: vitanda itaq; taliter
sunt balnea. super molli culcitra supine non iaceat. Lūm
cingulo seu diploide lūbos nō nimū strigat ac res super-
flue calidas effugiat: vt piper. **33.** porri cepe. alleuz et simi-
lia: omnia nāq; ista nimū renū caliditatem adaugēt.
Omnia preterea fortia diuretica veluti radicū cali-
darium decoctio: et vīa potentia et maxime dulcia tam. f.
nāliter q̄ artificialiter facta vt nectar et. Et ad hunc mo-
dum de alijs ratione renū caliditatis superaūgēde ac ad
eos materie viscosę conducēde vitanda sunt: et eo maxi-
me quantum ad vīa si ea in ieiuno aut pauca cum come-
stione sumant: tūc. n. ad epar facile penetrant: et de hinc nō
solum ad venas: sed ad renes facile quos tunc non mo-
do calefaciunt: sed ad eas viscosę materie plurimum ad-

De calculosa passiōe

ducunt que duo calculi sunt cā potissima. Et sic talia vi-
tāda sunt ac piter oia alia q ad mām viscosam generādū
iunāt vt est immediate sumptio cibo forte aliqd exercitium
facere: veluti currere saltare ad pillā ludere equum duri
portat: egitare et filia. coire itē: ac tūc sup pedes diu stare.
hec nāq atq; similia ad renes materias indigestas pene-
trare faciunt ex qbus viscosa mā generat: ex q successiue
calculus. Vitāda quoq; sunt cibaria oia: q in mām vi-
scosaz facile cōmutant: vt ē ois caseat⁹ cib⁹: caseus item et
oiz aialū itestina ac extremitates: viscosi quoq; pisces:
vt anguilla: tēcha et c. oiz leguminū subaristūz amidū: pa-
nis asinus: caro agnina: porcia: botuina: anserina: pulloz
colūboz: et eoz maxie q nōdū ad volādū apti erūt: oium
aqtiaz: autum oua dura: et fructus oēs q difficulter dige-
ritur: vt coctana pira: nespilla: et talia. Nocēt itē cibi et
potus rōne poritatis ac posterioritatis iordiatata assu-
ptio ipo: nimia repletio: ac anormalis sumēdi vsus. oia
n. ista ad mām digerēda viscosam plin iunāt. Et sic p q
tā rōne augēde caliditatis q; mām viscosę generāde sunt
cuiāda: et ē q ad renes ipsos sua diureticitate seu subtili-
tate materias adducūt seu finire faciūt: vt de decoctiōe
radicū ac vinis subtilib⁹ deū est. Sed qm ad diureti-
ca medici plurimi pensantes suos calculosos pseruare in
sempiterna sepe passiōe eos detinentes: s. diureticas in
vsu exhibēdo quotidiā. Nā si in stō seu alyz intermedys
vys materias adiueniūt: q maxime viscosas semp secū
de his aliqd adducūt: et cū colatorū dilatates yrinā vt
par cēt excolari nō sinūt: et sic spissa veluti rub. cicez bo-
diū egrediūt: vt in illustrissimo dñō dñō meo mōtisserra-
ti marchide anq; ad eius curiā venire accidebat. is n. cal-
culosus cñs abūdabat plūmo flegmate: et hoc tā i stoma-
co q in itestinis: qd et ipresentiaz quoq; facit: et h⁹ cā eum
flegmaticū indicabāt: q tū vsus extremū colericitatis ac-
cedit. id. n. solū ex exētib⁹ arguebāt. vñ cupiētes euz ad
colicāz psonē reducere: et itē a calculo pseruare calidas
pfectōes exhibebant: et in pñuo vsu cala diuretica: vina
quoq; potētia et dulcia q libari ex decoctōe radicūz apy-
fenici. petro. spagi. bursi et cū se. feniculi spagi anisi et c. sp-
faciebāt: de eadē quoq; decoctiōe in ieiuo ciatū vñū fo-
pi⁹ exhibebāt: et cū talia materias in stō et i vys alyz iuen-
tas secū adducerēt: et colatorū quoq; dilatarent yrinam
veluti cicez rub. brodiū p ānos plūmos emingebat. Lū-
q; ex tali regimie colera multiplicaret: aliqñ tertianā in-
currebat: vcz euz de illa viscosa mā in renib⁹ semp aliqd
retinere et a supflua ipsoz caliditate generabāt calculus.
Qua ex cā fere mēse oī h⁹ meus pyssimus dñs calculosaz
passiōe incurrebat: cui succurrere cupiētes statiz carmia-
tina enemata fieri faciebāt: et cū talib⁹ oleis ylia ac renes
pungebāt. Quid igit miz si pstat⁹ dñs nunq; sine calculo-
so dolore pmanebat: Dñe. n. in eo pñcipales calculi cause
viscosa mā. s. et supflua calitas itēdebāt. Errāt q practica
tes plūmi q tale regimie obseruāt: et hi potissimum qui vt
vias aptas teneāt: ac digestiūā pfortēt: vina potētia sube
subtilis et maxie in pñ⁹ pass⁹ exhibebant pauca maxie an-
tecedēte comestione: illa. n. pp eoz citā ac facili penetrā-
tiōes et maxie si alba et subtilia fuerit: vt vinū maluatiz
trebianū et filia nō bñ digerunt: et sic sunt cā generatiōis
multi flatis: vt Raf. Alii. et plurimi antiquoz inquit: cū
quo aliqd de sordido ad renes secū semp adducūt: tū igit
ne sic facias caue: pstat. n. vt Raf. ingt incisius tēperate
vri q yrinam sic fortiter puocatib⁹. De pteperāda re-
nū caliditate p vinctiōes et alia bñ q exteri⁹ applicāt nihil
iferibā: qz astates medici put caliditas ipsa fuerit magis
vel min⁹ intēsa oleū ros. cerotū sandalinū: cerotū gal. cū
camfora vel sine aquā ro. vel plātāgis cū aceto vel aliqd
asili: cū it paties dormitū s; exigētiā appropinquāt: vel ce-

rotum aliqd infriās apponūt: et hoc discretōi talis com-
mitto: cū mibi talē caliditātē metiri nō esset polē: et quo
plima vt hec recte fiat regunt que astates medici facile
cognoscūt: et sic medicamē vnicuiq; iueniēs describere nō
posset. Qui igit pscriptū regimie obseruauerit bono se
su coadiunāte a calculosa passiōe se facile pseruabit: nec
alyz p tunc medicis idigebit. S; qz se talr regere pp bo-
minū laxiā satis erit difficile cū aliqb⁹ medicinis bñdi-
ctis: vt porisimū nūq; icurrat: corp⁹ bñ mudū tenere stu-
deat: qd p vsuz cōium pillaz satis cōmode fiet: ac itē euz
cassia fistula: cui⁹ est optime renes mudos tenere: iunat
et iterdū cōia clisteria sumere. Vles aut purgātōes fmy-
rias corpōz dispōnes variāde quoq; sunt q vere et autū-
no fin exigētiā fiant: ac qz oium talū descriptōes metiri
nō mibi possibile foret: tā de medicis bñdictis q de labo-
riosis farmaciis astantib⁹ medicis onus ipono: q quoq; le-
uiter yrinā puocatia: put illis corpōz puenire pceptū
pgruo tpe pbeāt: de gbus pscriptis in caplis ipos satis fe-
ci copiosos: exhibēdi quoq; modū edocui. Et sic hēs
qd sit calculosa passiō: q cāe: que tā pñostica q; demōstra-
tiua signa: q quoq; tā porisimū cura q pseruatōis regimie:
qd h⁹ mei cōmentarioli secūde pñcipalis ptis intētio fue-
rat. Et p hoc ipsa feliciter finē recipit.

Antony Huayneru papiensis de arthetica et calculosa
passiōe cōmentarioli ad magnificū Andream de birago
ducalē camerariū feliciter explicat. Deo grās Amē.

Antonius Huaynerius medicorū minimus philippo
marie benignissimo ac inuictissimo Mediolani duci Pa-
pie anglicę comiti magnifico seruitutis affectus.

Ersepe

aiaduertens hoc mortale
hoium genus innumbris
casib⁹ additū: et infinita mortis varietate
facile corripī. nullāq; ex oibus moriēdi
causis acerbiorē fieri: atq; acutiores hac
ipsa amarissima: et ppe modū crudelissi-
ma peste: q tāto impetu tātaq; latenti vo-
racitate in nra viscera descendit: qta ea q mors est: quā bo-
ne de⁹ tot ppetuis ānis nullis adiuti remedijs expimur.
Almo iure pcepi fore dignissimū nō sine misericordia sic
oppis mortalib⁹ posse firma ope succurrere tibi pferis:
mi dñe dñe Mediolai dux et c. philippe maria italoum
lux. nobiliū fomētū. firma sedes: tutor ac basis irruinabi-
lis. Nam pch dolor q ipsa diu pstrata: ac impurissimoz
manib⁹ laniata liguria olim faustissima faceret. Si in oc-
casu vergens: tot nobiles ppos: tot dignissimas ciuitates
tecūz duceres ruituras. Auertite dy h nephas auertite a
vris nrisq; oculis obsecro. Tuq; alma tutrix cui⁹ ope mi-
seri sumus ex tenebris in lucē pducti hoc effice qso: vt b⁹
benignissimi pñcipis sup terram diuturnior sit vita: quo
sublato quis dubitat in pñum chaos nos cē reuerfuros?
Tū qz merito o xpianissime pñceps tua apud me grā et
auctoritas valuit vt de peste qmū igeniū meū adinire
poterit tractatulo i vno ipse describere: qre vt tibi gratias
ipse reddat altero vno nō min⁹ vtili volui cē comitatum.
De q re et si multi multa scripserūt dixeruntq; p arbitrio
meū cū illis esse apud te iudiciū nō neglexi: vt cautior red-
daris: puta de venenoz scia: q pmaxime tibi: et tibi filib⁹
pōt esse carissima. Ibis itaq; et bono qdē auspiciū tra-
ctatule mi intrepide ibis: neq; desines eo vsq; pcedere q
ad pñcipē illū celeberrimū vbiq; fuerit adieris: cui cū
me ei⁹ subditū fidelissimū Antoniū de Huaynerijs inter
artiū et medicie doctores p meo igenio laborātē cōmē-
datissimū feceris: meritū B ab illo pñcipū i petrare: vt le-
gēdū te et exentiēdum doctissimis et clarissimis phycc cō-
templatoribus magro Joāni Francisco balbo meo olim

dignissimo pceptori Petro de monte arano. et Stephano de burgo: q's sui vite custodes iuuenies: vel q'b' lictu fuerit offerat. Ea. n. que it' fers in euitadis pestibus: et qbuscuq' venenoꝝ generib' pcepta sine arrogatia cunctis legētib' apies: et polliceri nō formidabis eā in eis ipis securitate: si recte et puenis tua iussa suauerit: quā ipse metridati elary artifice et iutor affecur' ē pudentissim' mitridates. C. Su pest aut: q' oēs exordy ptes video iā eē pfectas: vt finē i tēderi hos oēs viros liberalissimos ad q's h' impetus: et q'si qddā op' forte puenierit: q's rogatissimos efficere vt p'muz id beninola et pura mēte suscipiat: et p'us diligentissime q' quid in viscerib' lateat exgrāt q's in maledicta p'siliant: vt qdā faciūt liuore et odys impiti. C. Ego aut' nihil p'p'y au sus inscriptū volui: qd more q'splimoz licenter facere po: tuissem: ni fuerit sentētys: auētātib': rōnib': et expimētis: amplissimoz viroz vallatū: qbus hec ipsa pcepta munire opep'ciū existimauit: tū maxime q' nullus qui de hac tā ne cessaria morbi mā an hoc tps p'scripserit q'qd ordiate re linquere documentū inuenit' sit: aut q' astātib' piculosa ni miū visa cēt: aut q' supiori etate tā imitissimū morbi rario res apud hoies v'sus fuissent. C. S. q' p'pōnes mediciaz a letalib' nos venenis liberātū q's tyriacales seu bezoar/ gicas appell. im' ab ispiratōe diuina: aut a re fili nēo dubitz eē pfectas: atq' mortalib' denotatas potius q's vlla huma na rōne cōptas. nā deductio rōnis nō ptingit efficacā cō positionis. vt ipse Aui. in de virib' cordis. penultio caplo. C. Moderni plimi credo diuinit' ispirati agente h's mor bo qdā fastidiosissima iter hoies crebritate ex his que in scripturis siue antidotarijs tā simplicib' q's cōpositis tra cū plima valere: expimēto cognouerunt: q' maiores n'fos diuinit' latuere. Cui. n. expiētē reꝝ o'ius mag'ro credere nō etiā apud sapiētes soleat eē difficile. Nā exptos magis p' ficere videm' sine expiētia rōne h'itibus. p'hemio meta. Nō temere factū dixerō: sed cauti' illustissime d'iationi p'siliū: si aures expimētis: et iscriptis rōnib' accōmodaue ris: cū tue vite p'sertim recipiant diuturnitatē. C. Tu igi pyssime Jesu q' vbi op' plimū nosti humanitate n'ram tuo p'spectu corrigis in hac massam terrea de p'ssaz igenā sub leuas: et tuā qnq' pateris sentire diuinitatē huic p'n'ad'sis neq' desis quoad te duce h' ipm op' p'fectū sit ad tui sumi nominis laudē: et tue gloriose v'ginis m'ris honore et gloriā atq' p'fati illustrissimū et clemētissimū domini: domini mei p'ecipuam vtilitatem.

Huius tractat' facilis notitia comp' bēdā: ipm in ptes duas diui dam pncipales. Prima. pestis. Secūda vene noꝝ ptractabit notitiā siue regimen.

Prima ps triplici p'stituit' d'ia. charte. 97. C. Prima differentia ipsius pestis causas: et signa continebit. 97.

C. Secūda d'ia ab ipsa peste ponet p'seruatiōē. 98. C. Tertia d'ia ipsius pestis narrabit curas. 106.

Prima differentia duo in se continet capitu la. 97.

C. Caplin p'mū pestis diuisionē et causas ponit. 97. C. Caplin secūdū pestis signa demonstrabit. 97.

Secunda differentia duos continet tracta tus. 97.

C. Tractat' p'mus sex reꝝ nō nāliū regimē declarat. 98. C. Tractatus scōs medicinaliū regimē edocebit. 103.

Primus tractatus quindecim continet capla. 98. C. Capl'z p'mū aeris regimē p'tiebit. 98.

C. Caplin 2^m quasdam generales regulas declarat circa ci bum obseruandas. 99.

C. Caplin 3^m panis ponit p'parationē. 99.

C. Capl'z 4^m. carnis elicationē atq' ei' p'tiet decoctōes. 99. C. Caplin 5^m. erit de p'dimētis siue saporib'. 99. C. Caplin 6^m. erit de ferculis. 100. C. Caplin 7^m. erit de lacte: casco et seraceo. 100. C. Caplin 8^m. erit de piscibus. 100. C. Caplin 9^m. erit de fructibus. 101. C. Caplin 10^m. erit de potu. 101. C. Caplin 11^m. erit de somno et vigilia. 101. C. Caplin 12^m. erit de exercitio et quiete. 102. C. Caplin 13^m. erit de accidētib' aie. 102. C. Caplin 14^m. erit de coitu. 103. C. Caplin 15^m. erit de inanitiōe et repletionē. 103.

Tractatus scōs qtuor in se p'tinet capla. 103. C. Caplin p'muz tam farmacie q's flo botomic naturam tractat. 103.

C. Caplin 2^m. quasdam pillularum ac lenium solutiūoz ponit descriptiones. 103.

C. Caplin 3^m. in se quedā pestis p'tinet bezeargica. 104. C. Caplin 4^m. q' sunt ab eē approximāda modū istruit. 105.

Tertia d'ia in se septē p'tinet capla. 106. C. Caplin p'mū signa actualē pestilētiā fe

brem patiētis assignat tā p'nostica. f. q's dem'fatiua. 106. C. Caplin 2^m. bubonis carbūculi: antracis: morbilloꝝ: et va riolaz signa manifestat. 106.

C. Caplin 3^m. pestilētiā feb'ris curam ponit. 107. C. Caplin 4^m. bubonis curam declarat. 109.

C. Caplin 5^m. carbūculi et antracis curā ostēdit. 110. C. Caplin 6^m. variolarū ponit curam. 111.

C. Caplin 7^m. morbilloꝝ curā docebit. 112. C. Quo p'fecto huius tractat' p'me pncipali parti finē ipo nam. Ad quez me inuēt feliciter peruenire: qui pro nobis pendit in ligno crucis. Sinis.

C. Prime d'ie de diffinitionē et causis pestis. CAP. I.

Um aliquem pestis rapit eum talr alterat et de uorat: vt velut icēdiū totū in breui depa scere videat: ppter q' pestis a pascēdo su p'sit originē. D' et alr pestis p'tagiū a p'tan gendo: quia quē tetigerit polluit: vel q' ex vni' p'tactu ad alios se facillime trāsfert.

Et iō Isidorus 3^m et h'mologiaz pestilētiā ingt est p'tagiū qd dū vniū cōprehēdit: ad alios celerrime transit. D' et alr lues a labe et luctu: vel luēdo. Nāz cū ad aliqū puenit: vt ingt d'ugutio cū simul cū morte dephēdit. D' et aliter: vt Symon ingt ianuēsis. Epidimia q'si supadueniēs: q' ve niens desup. Ita. n. morbus existit acut' plimis i breui cō tagio: vel aliter adueniēs desuper: vt diuinit' puenire vi deatur. Un' theotonicū cū in suis regnat p'tib' ipsam qdā dei plagā asserūt eē. Proprie tñ epidimia est quelibz egri tudo cōis siue mortifera: siue nō aliq' certo tpe p'lib' ad ue niens hoib'. D' et et alr pādīmō. Un' greci idifferēter q's li bet egritudinē cōez mortifera: maxie certo vno tpe idiffe renter p'les hoies rapiētē pādīmō vocāt. Ex q'b' p'z. vt in quit Simō. q' q'libet pestis est pādīmō: et est epidimia: et nō uertit. Et sic epidimia est tanq' genus ad pādīmō: et pestē. Et q' qui malo vtunt' regimie ppter humoz corru ptionē in eam facillime cadūt. Inde d' in grecismo. Que venit a pastu corruptio sit tibi pestis. nam pestis d' a pa styngre qd est humor latie. C. Et ideo his v'isib' dico q' pestis est morbus p'tagiosus immediate a nutrimentoz vel aeris venenosa ifectione pueniēs. C. Pōt. n. humana cō plexio duob' modis infici venenose. Primo mixti alicui' alteratione a qualitate seu tota suba vel forma specifica hūc inducēdi effectū vtutē h'itis. Et talium quedā ab eē: quedā ab itra p'nt approximari: de q'b' ifra i scōa hui' p'm

CAP. II.

Signa autē causaz que nris sensib⁹ se magis offerūt sūly
Abaoali doctrinā isēdēs: accurate: que sciuero ī pñtib⁹
ānotabo. Illa itaq; q̄ ex stagnis: cōsilib⁹ pñt pñt: puta ex
aqs in qb⁹ linū canapis: talia ad putrediedū reponunt: et
q̄ ex hūanis cadauerib⁹ latrinis carnib⁹ putrefacti: s⁹ cimi-
teris sterquilinis: et ex talib⁹ ex ip̄a re satis sensibilib⁹ comp-
hēdunt: ad qd̄ inuāt q̄stū ad aq̄s: si sup eas pisces mortu-
os natare pcepis: est. n. signū corruptōis illaz pp vapores
ab eis eleuatos circūstātē acré venenosa ificiūt alterati-
ne. ¶ Signa autē corruptoz vap⁹ et ī viscerib⁹ terre re-
toz qb⁹ plantaz nutrimentū vel aer ex eoꝝ egressū ificiūt
sic mortui: talpaz serpētū et alioꝝ sub terra birantū yltra
solitū sup ipsi⁹ terre sufficimē appitio: ranaz: verumū et
alioꝝ ex putredine nascētū pter cōez cursū excellēs ge-
neratio. Et radus solarib⁹ terrā attingēb⁹ olentiū vaporē
egressio. Nōnulli et dix⁹ rūt pestilētiā īfectionē cognō-
sci: si ros qñ solortū colligat: et si fricticani posttribuat:
q̄ si moris signū est corrupti aeris: qd̄ si vez cē possit: cer-
tū tñ iudiciū nō existit. nā ad est nob⁹ veniūt: qd̄ nō canib⁹
et cō. sic de quāplūb⁹ expūmē aialib⁹. Gallina. n. scrpētes
comedūt: et bis sine nocumēto nutrit: cui⁹ opp⁹ forte ī nob⁹
stingeret. ¶ Circa autē sig⁹ q̄ ex pte aeris pphēdunt si aliq̄
gnāl⁹ pñit⁹ attēdēda. Nā cū in ipso de nocte radū splēdo-
res et appitōes coruscatoib⁹ silis appuerit: fuerit: aeris
color ptericite silis. vt ing⁹ Ra. 4. Al. ē de pestilētiā: ei
cautela: et vt vulgariū simonē isēqr. Si stellaꝝ cadētūz
aliaꝝ h⁹ appitioē p meta. pliculari⁹ d̄scriptaz ī aere cre-
bra fuerit appitio. Expirēt q̄z vent⁹ maxie austrini: post
q̄z cūētū multi hoies: et alia et aialia egrotēt: de aeris ī-
fectione tūc maxie dubitādū erit. Qd̄ idem arguit in q̄cūq;
anni tpe fuerit. ¶ Si eadez die aer diuersimode mutet⁹:
puta vna hora ad cal⁹: alia ad fridū: alia ad clarū: alia ad
obscurū. Et in seqūtū die soliter nebulas puluerulētas ap-
paret. ¶ Et idē de anni tpi⁹ dōs: vt si estas fuerit frida et
hūida: hyems vō cala et sicca: vel alie p̄siles tā ī bis q̄ ī v⁹
et autūno fuerūt mutatoēs: et iō vt sup⁹: et z⁹ pmi. doctrina
z⁹. c. 4. et 5. ing⁹ Aui. q̄ laudāda sunt q̄ fuāt nās. Itē q̄cūq;
qd̄ mortū fuerit: si quem audiuēis bonū Iesū v⁹ eius mēm
vel scōs q̄s vis alios inuenisse q̄ eidē guerras: futurā pestēz
vel silia denūciauerit icūmia: elemosynas vel talia p̄cipiē
dōne. s. a futura peste talē dēphēdat. Et. Sciatīs pestē valē
dā īfra paucos mēses vēturā. Et si ī diuersis ciniritibus:
villis seu regionibus similes fuisse intentos audiuēis il-
lis in pti⁹ vlez pestē euenire denūciat. L⁹ hec est cā. nā si
illa vā fuerit credēdū ē Iesū ei⁹ m̄ri v⁹ scis. Et. Si falsa: si-
gnū est ī talib⁹ hūozes aduri: q̄ vapores eleuati: cum
spiritib⁹ p̄mixti istas faciūt falsas imagies appere. vt ī fre-
neticis: et silib⁹ sepe v⁹. q̄ mortuos deimones scōs et silia: se-
pēvidere iudicat. tal. n. hūoz: dispō ī nisi ab aere nutritū
toy⁹ et stellatoē poterit puenire: q̄ hūoz: dispō ē maxie pe-
stilētiā īfectionē suscepiat. Et ego p̄p̄c m̄cmini. M. cccc.

anq̃ magna pestis euenerit i autūno in q̃ iā nōnulli peste mori iceperūt: de q̃b' tñ mētio nō fiebat: multos tales in ueniri q̃ aiebāt yginē vel scōs alios iuēnisse eisdē futurā pestē annūciātes: et estate p̃xia fuit pestis iaudita secuta. Et idē recolo. M. cccc. xv. fuisse eberit: q̃ in autūno multi aiebāt se yginē iuēnisse: q̃ futurā pestē eisdē annūciabat: et in estate p̃xia pestis magna ibidē supuenit. ¶ Itē si in ea dē ciuitate vel villa q̃cūq̃ fuerit videre iterdū aliq̃s mori peste bodie. si vna p̃ta: et illicad dies aliq̃s i alia maxie sine p̃tagiōe: vel alia manifesta cā: si iuenerit: infecti aeris i illa certū imo certissimū signū existit. ¶ Dis gñalib' p̃notatis est ad tpa anni ueniēdū. Si g̃ i ve appitōes ignee cū q̃dā aeris esuatōe p̃ dies aliq̃s appuerit: quapp solito flores tēpestiuius euenerit. Deī iterdū frig' iterdū calor regnauerit: natozūq̃ tā floz casus et corruptio q̃dā successerit: viderisq̃ cū p̃ter nām t̃pis sine cā hoies cōtristari de illi' vis aeris infectōe tūc erit valde timēdū: cū boz potissimū signū erit: si eo tūc pestilētiāles febres cū morbil loz appitōe regnauerit: quo in casu de igēti peste in estate formidādū existit. ¶ Si aut in estate meridionales vēti p̃ dies aliquot cū aeris q̃dā pluuiā nebulositate regnauerint: vel pluuiāz cū p̃fato vento flāte: vt placuit. Rasi. vt supra affuerit multitudo. Deinde remotis nebul' aer ipse puluerulēt: et n̄ clarus appeat. In nocteq̃ q̃nq̃ frig': q̃nq̃ estuosa caliditas sentiat: ita vt p̃focari boib' siue cum nimis itēsa calitate videat. Si ip̃s estatis infectū aerē de nūciat. ¶ Si at autūn' valde sicc' et mltū fuerit puluerulēt: frig' q̃s et pluuiā vēire tardauerit: et cū p̃supra scripte ignee appitōes crebrose i nocte p̃fatauerit: bec autūni aeris infectionē demōstrāt. Quē si cū p̃ morbilli et variolē plūb' ap paruerit nōnunq̃ ex carbūculo antrace siue bubone aliq̃ p̃pe moriunt: ac h̃yemis supueniēte frigore nō obstatē p̃dictis morbis aliq̃ deuozē: nō solū indicāt infectionē veris: vep̃ i estate sc̃q̃nti pestis validā: vtp̃z subseq̃t. ¶ Si vō i h̃yeme nebulosus auster: et vt placuit. A. oriētales vēti dieb' aliq̃t sine itermisioe regnauerit: q̃z occasiō aer nebulosus q̃dā cū estuatōe p̃maneat: credasq̃ ex dicti nebulis pluuiā futurā: q̃ tñ nō venit: et post serenitas clara n̄ successit: talia cū p̃ntia h̃yemis aerē infectum p̃nūciāt: et q̃z maxie si nōnullos eo tūc mori p̃phēderis. ¶ Ex q̃b' oib' p̃z p̃ q̃ oī anni t̃pe pōt pestilēs eē aer: nimis igit si i aliq̃ ciuitate vel villa in h̃yeme eē videm': et i estate nō: q̃d p̃uēt merito p̃stellatōis: siue alteri aerē ad benignū reducēt: q̃ fuerat pestis cā. ¶ P̃z z calitatē et būiditatē corruptio nis aeris cāz nō sp̃ existere: vt q̃dā asserūt: q̃ stat i h̃yeme siccissima et frissima ad bonū itell'z eē pestē: vt docz exp̃iētia. ¶ Ex q̃b' seq̃t vltēri' tal aeris infectionē nō p̃ ignis siccitate remoueri: vt ip̃i dicebāt: q̃ i casu sup̃iori aer siccissimus ad bonū itell'z existit. Et q̃z tam imitio pestilētiālis morbi p̃seruatiū regimē me vocat festināter ipsius cau sis et signis finem imponam.

¶ Primi tractat' sc̃de dñe regimē aeris p̃tens. CAP. I.

Am bec auida

raciter sine mīa absorbeat regimē ab ip̃a no s dei dono defendēs deiceps ponam. Sz illa mibi p̃ describēda vñr: cū q̃b' būc crudelē morbū ab efficiētib' caus' mutare possum'. Et iō cū i feriora a sup̃iorib' gubernē teste p̃ho z: de regimē p̃ncipū. et p̃hemio meta. p̃maria cā plus in suū effectū iſluit q̃ sedaria. p̃ma. p̃pō ē libz de causis videre visibiliū oīz fontē: et iuisibiliū būi rapacissimi morbi p̃ncipalissimā fore cāz. Qd Seneca in bercule furēte nō negasse vñr: dū ingt. Quicqd facim' mortale gen' q̃gd patimur venit ex alto. ¶ Illū g̃ p̃mū cēscō suppliciter exorādū: vt sua benigna grā a tali rabido mor

bo nos p̃seruare dignē. Nā i p̃mis venerare deos. vt igit Virgili' p̃ georgico z: et viā sacra refer xpo: et opaberis oīa let'. Nō. n. frustra sūt i deo posite spes p̃cesq̃: q̃ cū recte sūt iefficaces eē nō p̃t: vt n̄ ingt Seuerin' de p̃solatōe lib' 5. Nōne grites tā imiti op̃si p̃tagio sic vt sup̃stites admodū pauci delibaret deferere ciuitatē: deuotis eoz p̃cibus obtinerūt ab apolline ei' filiū esculapiū i serpentis forma romā accessuz: q̃ cum romana attigit p̃finia illo istāci fuit total' pestis amota: vt ille narrat ver' hystoriograph' Valeri' maxim' lib. p̃. titulo de miracul'. Lūq̃ idolū talia facere potuerit qd ille q̃ cūcta ex nibilo creauit: Sanctis etenim plib' bec vtutē p̃tulit faciēdi: ad qd auctorizādū exp̃plis nō idigem' vltēri'. Nā gliosus ille Sebastian' vt ei' i vita legit. vestrā regiā papie ciuitatē p̃ hac edacē pestēz fere ad extremū vsq̃ reductā deuotis ac benignis cū p̃cibus redemit. ¶ Sz qd tā exp̃pla peto diuturna miraculā: nūc ille n̄ titinēsis gūmifortis martyr gliosus miser' cōditer ab ip̃o suffragiū iuocātes dieti a peste p̃fuar: Im mo iā ip̃a dephēso celeriter libat: vt horati exp̃imur. Si g̃ ab illo crucifixo Iesu q̃ sic incessanter hac rapacissima pestē nos visitat: si hac grām cupiris obtinere colite vtutes. aduersamini vitia: et ad rectas spes animū subleuate: quo in casu si p̃fato bono Iesu būiles p̃ces porrexeritis ieffica ces mime erūt. ¶ Sz q̃tū ad bec i feriora cupiētia pestē p̃fuari salubritatēq̃ sumū remediū erit qd vno ore cōiter ferit a vulgarib'. sc̃ito lōge et tarde. et B in p̃te tetigit. Ra. ad Almā. lib. 4. c. de cautela egritudinuz ab vno loco ad aliū trāseūdū. Terra ingt i q̃ antrap et pestilētia fuerit su giēda erit. Debes. n. et cū B eo casu a locis infecti fugere vt mētes q̃tūcūq̃ tibi appuerit sanissimū: p̃spe etenim visum solū cū talib' loq̃ntes peste mori q̃nūis illi nō moriant: et ē sile. nā iterdū ignis i stramib' q̃tūcūq̃ exis neq̃t iſlāma re: cui tñ appropiatū sulfur stat iſlāmabit: vt p̃z et B est: qz aer' actiuoz nō repit nisi patiēte disposito: z de aia. Et il lo mō p̃ viām p̃tagy p̃les ciuitates ac ville fuerūt infecte. Quā d̃ re reipublice gubernatores p̃uerfationē loca hitatiū infecta suis debēt ihibere: imo solū ei' siue de p̃pinā locutionē. ¶ Sz si infectū aerē ihibere cogaris regimē obfues iſra scriptū: qz diuino auxilio ab illa tremēda peste liber euades. Cū igit hui' morbi infect' aer ps existat potissima. sitq̃ iter res nō nāles magis nob̄ neēius ei' regimē hic p̃mitus annotabo christo coadiuuante: sine quo nihil est: p̃ quem oīa: qui sit benedictus.

Irea igit aeris regimē p̃ in gñali sunt q̃dā attē dēda. ¶ P̃rio sit itaq̃ dom' tua ampla cuētā: ti aeris q̃ a lacunaz sup̃fluitatib' et filiū super aq̃ ducit: vñr bñ mūdē: et a macello stagnis et a locis vbi coria p̃ficiunt: et iter cetera a cimi terys et alyz h̃s fetozē h̃ntib' in aere inducere remota. Et q̃gd in isto cāu dicat Zuerroys. 6. colliget de ihabitātōe lozoz cauernoz: et subterraneoz: et non lozoz altoz: si aer in tota suba fuerit corrupt' et. Dico q̃ qualcūq̃ aer ip̃e corrupit: poti' ē eligēda alta māſio septētrion alib' exp̃posita p̃tib': sic vt ab ill' vēti valcat cuētari q̃ subterrāea. qz tal aer pestilētiālis existit ibi. vt z almā. Ra. c. de vētiā et aere. Et iō loco q̃ supra ingt. Sed siqs fugere nō poterit: et fuerit māſio i q̃ ip̃e fuit in loco i feriori in altiori loco morari d̃z et. ¶ Et si qs sustētando viā Zuerroys diceret qz mltō p̃les i mōtib' moriunt: cū ibidē eueniūt pestilētie q̃ in valib'. vt docet exp̃imētū: q̃re ex maiori puenire vñr iſe ctione: et p̃ p̃is subterrāeū locū hitādū et. Qd ē affirmare vñr Aui. z p̃mi. doc. z. c. de aere bono dū dixit: cū i aere accit putrefactio cōis discoopt' tūc est magis recipiēs q̃ stric' et occult'. ¶ Dōz qz et si alius aer et liber ceteris pa rib' sit putrefactionē cōez magis recipiēs: et nō lib. vt vo luit Aui. nō tñ in casu pestilētie seq̃t aerē nō fore poti' ba

Differentia I.

bitandū: qđ p̄s. nā sine cōparatione aer alt⁹ ⁊ liber citius recipit rectificationē qđ cauernosus cū sit magis subtilis minusq; vaporib⁹ pmixt⁹: iō apti⁹ p ignes renouabit: atq; fm̄ erigētiā citi⁹ ex odoriferis alterabit: cū qđ alta mansio pōt ab illis vētis salubri⁹ euētari: pp qđ in subterranea in qđ aer coopt⁹ existit: illud fieri nō pōt: vt p̄s itueti. Et p hoc p̄s ad Aui. ⁊ ad aliud arguētū p̄s. nā si putrefactio cōis affuerit i aere tā libo qđ valloso: ⁊ si p̄les in cōli tpe forsan mouunt i libero ⁊ mōtano: pp ipm̄ magis putrefactionē recipe: atq; facili⁹ ad iteriora penetrare: diuti⁹ tñ durat in vallib⁹: vt docet exp̄imētum vtrōq; s. amota p̄stellatōe vel alio talē putredinē inducere potēte: qđ nō ēēt nisi aer li berū vt circūstātionatū fore poti⁹ bitādū: cui⁹ oppositū ex dictis nō seq̄. A. vt p̄s. ¶ Ampli⁹ aer qđ p fenestras vel alr̄ itromittit septētrionalis vel oriētalīs eligat: iuxta sniam 4. alimā. c. de pestilētiā: ⁊ ei⁹ cautela: ⁊ Aui. c. 2. pmi. doc. 2. c. 8. vbi dicit in hac itētiōne. s. ad phibēdū putrefactionem aeris vētī qđ sūt meliores septētrionales post oriētales post qđ sunt occidētales: ⁊ deteriores sunt meridionales ⁊ c. et p̄us dicebat ifra. c. ii. vbi tractabat de locis eligēdis. Sic qđ illō tñ magis sollicitari d̄s: vt vētī oriētales stricturas ingredi valeāt: ⁊ vt sol ad vnūquēq; locū intrare qat qđ ibi existit: qm̄ ipse est qđ aerē rectificat ⁊ c. Ex qđ infero qđ aer meridionalis: ac ferotū⁹ est oīo vitādus: nō tñ aer itrare pmitat: nisi p̄us a radys solarib⁹ fuerit expurgatus. Et si vētoz septētrionalū aliq; flauerit pmitte tue dom⁹ aerē fenestras apiēdo itrare: si in die fuerit. s. euētari. Sanat n. aerē putridū pestilētiālē. vt Aui. 2. pmi. doc. 2. c. de na turas vētoz. ¶ Dic tñ vñū attēde qđ si aer septētrional iter cetera aerea absolute sit eligēdis: diuersitas tñ situa tionis locoz hāc pōt electionē puertere. Stat. n. ciuitatē vel villā aliq; mōtib⁹ fore meridionalib⁹ cooptā: sup qđ nix ibitat p̄tinua. Et vñū mare forte discōoptā: vel alr̄ qđ i casu meridionalis vētī p nūca loca trāsēntes: ⁊ ad hāc p tingētes ciuitatē fridi erunt: ⁊ aerē h casu plus ceteris re ctificabūt: ⁊ tūc tales sunt eligēdi: ⁊ bec ē snia Aui. 2. pmi. doc. 2. c. de accitib⁹ aeris ⁊ imp̄ssionib⁹. ¶ In sup debea cū redolētū lignoz igne: vt est iunipus: rosmarinus: salix: sarnēta ⁊ filia: aerē oī die renouare in mane maxie si ob scurus fuerit ⁊ nebulosus: ⁊ ipe aer renouat⁹ alteret: s. q te ifra docebo. ¶ Et si oī nocte magnū in domo tua i ap to aere fieri feceris ignē putile erit valde. Legi. n. de qđā pho romano qđ cū ciuitatē illā libauit a peste singul nocti bus sup̄yicos grādē ignē fieri faciebat. Idē de hypocrate in libro de morib⁹ ⁊ vita phoz s̄lir legi qđ inumeras q̄re v cidi fecit: ⁊ idē circūcirca athenas peste gauiter opp̄ssas p plimas noctes fieri faciēs aerē salubriē iduxit. Qua de re atheniēscs sibi aureā statūā fieri faciētes: deinceps p deo coluerūt. Ignis. n. nō putrefit: s. oīa debite app̄ximata sue receptiua imp̄ssionis p̄p̄iā in nāz puerit. Un aer: aq ⁊ terra sunt ignis mā. Arist. 4. meta. p̄p̄o ca: qđ oīa puer tit in suā nām: nimir si aerē inouādō rectificat: qđ tñ per siccitatē nō facit: vt nōnulli sic sup̄a dēci est de hac loq̄n tes mā describūt asserūtq; nā sepe in estate visum ē ma gnā ⁊ p̄tinuā fore siccitatē: ⁊ tñ igētē ēē pestilētiā cui⁹ foret oppositū: si qđ isti dicūt cēt vez: vt p̄s itelligēti. Nō laudo tñ vt vllō tpe qđq; ad ignē calefactur⁹ accedat: nisi itēsus foret frigus: vel hō pauci foret calor: pp qđ oporteat vt exteriori iterioz vigorez calor in quo casu frigore expulso elōgare se d̄s ab igne: ⁊ maxime post assumptū cibū v sal tē spatulas v̄tat ad ignē: ⁊ si facie vñū cū tenuerit iternē: diū aliqđ appōat: qđ rarificādō spūs ⁊ porros apiēdo eos facit exalare: qm̄ gaudet suo fili. p̄ma affōz. p̄mēto illius affoz. Vētres hyeme ⁊ c. Et sanguinē acuit: vñ patiores ad febrē suscipiēdā erūt. Cū qđ ē debilitat digōz: inducū

sepe v̄tigo: ⁊ maxie si facies vñū ignē teneat. ¶ Nō lau do i sup̄stipbas ⁊ pilla: est. n. aer ille suffocat⁹ replēs capi ta: destrues vñū. vt p̄s in alamanis in talib⁹ cōmoratib⁹ sepe: qđ v̄tplin h̄nt oculos scarpellatos: qđ nō sēp: vt nō nulli credūt ex nimia potatōe: s. ex ipsaz poti⁹ stupbaruz libitatione. ¶ Et iter cetera nota qđ fm̄ excessiuas q̄lita tes sēp est aer cū app̄p̄iatas odoriferis corrigēdis: vt sic dicit Aui. in de virib⁹ cordis. p̄ca: nulla res est magis ini mica caloris inati qđ malus fetor: ⁊ iō sic fetens odor spūs alterat ⁊ corūp̄it: ita bonus viuificat: ⁊ restaurat: vt ex di ctis in libello de pomo Arist. elici pōt. Dicit. n. qđ aīa sensi bilis cū qđ cōicam⁹ cū brutis fouet odorē bono. Un mēue in de p̄solatōe mediciaz itētiōne p̄ma. c. p̄. ⁊ de odoribus ingt. Scire d̄bes qđ odor bon⁹ i medicia qñs ad lat⁹ icolu m̄s decliare fecit: illud iō qñs dilatat aīam ⁊ spūs v̄tut tes reparat: ⁊ v̄tutū mineras p̄fortat. Grauis vō odor fac̄ p̄rū. hoc idēz dicit intentione scōa. c. de modis coctionis medicinarū illo. s. s. Et sciūisti ⁊ c.

¶ Vis qđ circa aeris regimē gñalib⁹ pnotatis de ei⁹ rectifi catione fiēda fm̄ anni t̄p̄oz diuersitatē deiceps faciā mē tionē. ¶ T̄p̄e qđ estatis p̄p̄iā nām fuātis ad fridū cū odo riferi⁹ reducat: qđ si ex herba cū florib⁹ collecta oī die tue libitationis domū susternendo: vt sunt rami citri: citriāguli cū suis fructib⁹: vel lauri q̄re salicis: ⁊ filii: ⁊ bec oīa colli ganē a radys solarib⁹ yore p̄sumpto: deīn acetō ⁊ aq ro. cū sandal. citrinis irrozez admixtis: poteris ēt canistra redo lentib⁹ pomis: vel piris p frusta icisis plena: ⁊ aq alpsis su prascrip̄ta i diuersis tue bitatōis locis collocare: ⁊ bec de bent die singulo herbe saltē renouari: pone tñ plus vñū nus de acetō in aq ro. fm̄ qđ maiorē vñū miorē vis iducere siccitatē. ¶ Et p potētib⁹ fiat sic. B. aq ro. lib. i. aceti. 3. ij. pulueris trociscōz: cāphore sandalo: citrinōz: ⁊ rub. añ. 3. i. cāphore. 3. f. ⁊ ex his irroza folia herbas ⁊ fruct⁹ qđ ponunt i canistro. ¶ Uel facias sic. B. aq ro. vñū violaz vñū rū nenufarī lib. i. aceti. 3. ij. vini maluatici muscatellini vñū alteri⁹ bñ odoriferi. 3. ij. sandal. alboz: citrinōz: añ. 3. i. f. cāphore. 3. i. misce. trociscōz d cāphora. 3. ij. ⁊ irroza vt p̄us. ¶ Uel hēas linteamiā de lino bñ alba ⁊ mūda: ⁊ cū aliqđ ex aq sup̄ascrip̄ta irroza: qđ p camerā vel p locum vbi plus bitas circa parietes: vel sup̄a lectos extēdant: cū fuerit exicata itez irrozent: ⁊ isto mō aer redolēs ifri gidabit ⁊ humectabit ⁊ exicabit fm̄ tue libitū volūtāt. ¶ Pro p̄p̄iis vñū sufficiat aq ro. cū acetō vel aq clari fō tis. ¶ Poteris aerē cū suffumigys odoriferis alterare vt hēant p̄une sup̄ qđ vñū trocisc⁹ de cāphora ponat aliqđ aquasat. ¶ Uel facias sic. B. corticū citri. siccoz ⁊ citri guloz. añ. 3. f. ros. ru. acc. sicce. floz nenufaris. añ. 3. ij. san dal. rub. ⁊ citri. añ. 3. ij. f. cāphore. 3. ij. karabe. 3. f. terant grosso mō: ⁊ fiat trocisci cū aq ro. duaz vel triū. 3. ⁊ vñū aliqđ aquasat sup̄ p̄unas pōat. ¶ Si vñū hyems fuerit frida ⁊ hūida: ⁊ sit aeris ifectio vt nōnūq; cōtingit: cum odoriferis calefaciētib⁹ corūp̄tōi aeris resistere p̄uere: ignē in domo p̄tinne faciēdo cū lignis odoriferis: vt iuni perī: cypsi: rosmarini ⁊ filii: vel cū lignis alys mitē: ⁊ cla rū sine fumo ignē faciētib⁹ vt sunt sarnēta: salices: ⁊ filia. Et putridoz lignoz fumū totālē euites. Quidā. n. solum pp balneū fuisse ex putridis lignis calefactū i ipō balneo sincopizat⁹ est. vt. 2. affō. cōmēto illi. Qui exoluunt: ⁊ in isto casu pueniūt multū odorabilia suffumigia. vt sūt tro cisci de ligno aloes vel de cipis mestic: vel gallia mus. vel alipta muscata. ¶ Uel facias sic. B. thuris. 3. i. corticū ci tri. melisse. añ. 3. vi. ligni aloes: storacī calamite: gallie mu sca. añ. 3. f. laudāi. 3. ij. fiat trocisci cū pistello aliqđ calo: addēdo ambre. 3. f. musci. 3. i. qñ. s. mollificata fuerit po sta: ita vt absq; pistelli vltēriori calefactione fieri possit: ⁊ sup̄ p̄unas in tuis suffumigys ytere. ¶ Cōueniunt s̄lir in

isto casu viliu de cypro. nā ex accessione vni aer tot vni
 camere redolebit qui māliter fieri pnt ex immediate descri
 ptis. ¶ Cōter tñ sic fuit. B. laudani puri. mirbe thuris
 masticis storacis calamite. añ. 3. l. cypro. ro. ru. sanfuci. añ.
 3. ly. cinamomi gari. sandali muscatellini. spice. n. mac. añ.
 3. ly. carbonū corticis curcur. aut salicis tily. lib. ii. ico. pōrē
 tur oia fil. et fiāt formule lōge subtilis velut cādele addē
 do: si op^o fuerit vt se fil teneat de mucillagine gūmi arabi
 ci excto cū aq. ro. et si vis magis aromatizare misce cū mu
 sco vel ambra p libito: et calō tpe pone de cāphora qñtu li
 bet. Pnt et estatis tpe ex fridid odoriferis pfici. qō facias
 si libet: p paupib^o vō facias iunipi suffumigatione. ¶ Et
 si septētrionaliū vētoz aligs flauerit: vt aglo. boreas vel
 eurus: tue domus aerē p̄tinue renoua p pus tpo sole puri
 ficato: fenestras apiēdo: et dein cū igne et fumigis ipm cō
 tēpera. ¶ Viro q^o qñr estatis et hyemis tpe sit alterandus
 aer. vt. yz. qñ calitas et siccitas vñ friditas fuerit: et hūidi
 tas: p de iternedys tpi b^o qd agēdū. nam pma medietas
 autūni: vt plūmū nām suat estatis: postrema vō hyemis et
 medietas pma vñ nām suat hyemis. Scōda vō estatis: et
 iō dicebat Aui. 4. pmi. doc. 2. c. 3. q^o estas est totū tps cali
 dū: hyems vō totū tps fridū: et qñ ista tpa nō p̄p̄ia nāz ser
 uant ip. Quicūq^o g fuerit aer calius et siccus: fac vt de esta
 te sup^o ocm est: et cū fuerit fridus et humidus vt i hyeme.
 ¶ Nota tñ q^o in isto casu salubri^o est ipm ad fridū et siccū
 facere decinare: cū be q̄litate putrefactioni rebelles: vt
 ingt Arist. 4. mēta. i. cā. Calitas vō et humiditas hric. vñ
 Aui. loco qno. s. c. 4. Aeris igt calitas dignior est vt puer
 tat ad putrefactionē. ¶ Insup nota q^o magi et min^o ē aer
 alterādus fm q̄litate excessum: et fm cōpōnē regionem
 etatē sexū: et filia: vñ plus ad fridū est p colico ceteris pari
 bus alterādus q^o p flatico: et plus p iuvene q^o p sene: et sic
 de alijs: et hec de aeris rectificatione sufficiat.

Ueda aeri vt celestis inexistit q in qcuq; epistat dispoñe corpa nra resoluit. vt Aui. 2. pmi. doctrina. 2. c. de naturis tpoz. s; qm in breui vita finiret si de pediti restauratio nulla fieret cōdignū est de cibo tanq; restauratē ibac pte facere mētiōe. Circa q sunt alib pnotāda q ex pboz mētib; colligunt. ¶ Nō igit q; comedere o; nisi comedēdi p pus affuerit appetit; q; pñctua hora in sanis corpib; semp; iūrger; nec ad comedēdū eo tūc tps iterponat; r et cib; bñ masticet; nec in eadē mēsa diuersa cibaria sunt comedēda. nā si exq; sit fuerit p̄pata ad suscipiēdū plus q; sto- macus digerere valeat puocabūt; nec et equalr decoqñt siue digerent; q; si in eadē olla boni carnes; r edī in eodez istati ad coqñdū ponerent nō eq̄lr. vt p; coqñent. ne se q; q; in diuersoz ciboz; comestioe glificet; r maloz maxie; q; r si p aliquo tps a sensibili nocumēto liber cuaserit; attū vt ingt Aui. 3. pmi. doc. 2. c. 7. post dies in co gñant hūo- res mali egritudines faciētes r pñcatēs. Ex qua xcludo q; vel añ tps moriūti senectutis vel iūnida sibi ipsa acce- det; vt magna rex expiētia docet. Quapp seneca in quadā epla ad lucillū aiebat; q; vbi sunt diuersa cibaria ingnāt; r nō alit. ¶ Dis tñ nō obstātib; si ex pñctitudine vlt quolib; alr ciboz; diuersitatez hñe p̄tigerit debent regulr ceteris parib; . sin mollit; r a stōi descensionis facilitate q; cum facilitate digerit; p̄poni nisi modica iter sit oīa; vt pboz pñcept; de regimie sanitat; scribit ad Alexādrū; r Isach in dietis vltib; . quo casu digōni rebellio; erit pp stōi fundi calitate p̄ponēdus. ¶ In sup; o; q; modeste; r nō voraciter comedere. Et silt codē passu iter pma cibaria; sequi- tia nō ē mota notabil; apponēda; nec o; vsq; ad saturitatē comedere; s; a mēsa; vt vbi supra ingt Aui. reliquy vesi-

deris adhuc in aia remanētib' surgere. ¶ Itē estate vs ci
bus fridus. hyeme vō calius semp actualr sumi: est tñ a ci
bis calissimis abstinēdū qles sunt. scū statī ab igne depo
nunt: et ab alijs etiā q vehemētis sunt friditatis: sic q sup
niue: vel quolibet alr refrigerant: vt ingt' Ra. 4. 4. almā. c.
de regimēte cibī. Ex quo xlude q tñ ifridare vinū aq: vt
plimī faciūt in estate est malū atq: nociuū: nā si poros pp
exercitium vel aliud aptos iuenerit ad spiritualia vsq: et
nutritiua trāsīēs actuali friditate calorē nālē extinguet: et
sic nōnunq' iduciū senectutis ethica. ¶ Mora et comedē
di p̄suetā est semp p̄silit obfusāda: que si mala fuerit paula
tine ad debitā et ordinatā reducat. Et qz vt ingt' Ra. 4. 8
almā. all. c. sepe ptingit vt cibaria aliq' que mala sunt aliq
bus pueniētia repiunt: a qb' ipsi sicut alij cauere nō debēt:
et fortassis cibaria alia exītia bona aliqb' incōgrua repiū
tur a qbus sibi penit' cauere debēt. ¶ Sunt et affuseta co
medēda cibaria: que si malitiosa: et mali fuerit nutrimēti
est paulatine trāsmutādū. ¶ Ultimo nota q q̄ntū possibi
le est oīa i insecto acre nata vitētur: atq: aialia in ipso nutri
ta: et hec est snia p̄ticolmci 2^a pte quadrigitti. c. 8° illo. 8.
vbi docet p̄notificari de accētib' euēniētib' aialib' ex his
qbus hoies vtunt: ingt' enī: q in hoibus qui eis vtunt: in
firmittates eoz ifirmittatib' similes euēniēt et moriēti rē.
Doc idē scripsit Aui. 2^a p̄mi. doc. 2^a. c. de iudicijs cōplepio
nis anni. Ingt enim amplius mortalitates corrūpūnt ar
bores: et vegetabilia: ideo corrūpūnt ea ex aialib' que ea
comedūt: et ideo hoies qui eis vescuūt corrūpūnt. Et hec
de vniuersalib' regulis circa cibū obseruādis.

De preparatione panis tpe pestis. CAP. III.

Panis iter cibos coior: magis existit: cum ipsoz
velut basis coiter reputet: ea ppter ab ei regi
mie pinitus ichoabo qui si ex granis plib? pfi
ci possit: magis tñ est laudabilis de frumento
bono. f. 2. nō vetustate seu quauis occasiōe co
rupto. In sano quoq; mense collecto cū ortū fuerit i loco
modo debito: ac et euētor: tpe calo a furfure mūdus: et
sufficiēter fermētat: et sit cū pauco sale pinfat. Tpe vero
frido cum maiori furfuris atq; salis mixtiōe pōr pinfari
cū aq. f. boni fontis fluuialis seu boni ac nitridi flumy: que ēt
sanoz reputat: si a remotis p lapides et p saxa decurrat: ac
etiā ex fonte cū scaturigine pcreet. nam et fluuy ex niuius
liqfactōe pcreati mali sunt: quā si aliā nō hēres ipsā p are
nam in cisterna: vel olla: vt sit bononie: poti⁹ distillare pe
teris vel per sacculū arena plenū vel ipsam vsq; ad tertie
partis sumpsiōnē bulire facias. Deinde eam suauiter acci
pias: vt abiciat que existit in fundo: nec pasta fiat ita mol
lis: q; cū panis fit ad idurādū necesse sit farinā ibibere: sitq;
in furno ex odoriferis lignis calcfacto decoct⁹: et p die nā
lē pinfat: vsq; ad qrtū inclusiue bonus existit. ¶ Sit pñ
panis ex ordeo q supradictō copat⁹: fridus: ac minoris exi
stit nutrimenti: quo. f. collic⁹ vel cupiens min⁹ nutriri vti po
terit: vt ei⁹ quedā nociuēta. 3. almā. descripta corrigantur
cū maiori q; supradict⁹ salis admixtiōe o3 pinfari atq;
anisoz grana leuiter aquassata cum eo debet imitti. Cete
rorum vō granoz panis omnino vitet. Et hec de pane sic
breuiter dicta sufficiant.

De carniū electione ⁊ earum decoctione. CAP. III.

Bz qz nō in solo pane uiuit hō: carnū regimen
fubēdānter ipōnā: in quo gñalia aliq̃ sunt attrē-
dēda: tā. s. carnes q̃drupedū q̃ bipedū p̃ernē-
tā: r. tā ēt domesticas q̃ etiā siluestres. ¶ De
q̃drupedib⁹ sunt eligēde q̃ in mōtanis pascuis
libere euētatis: r. a stagnis remotis nutriunt̃ in gb⁹ odorī
fere herbe nascunt̃. Et idē de bipedib⁹ fm̃ p̃portionabile
sibi nutriunt̃: uicēdū iter maciē r. pinguedinē mediū te-
neant: r. que magis attigit ossa caro in q̃drupedib⁹ potius

Differentia I.

eligif. In bipedib⁹ vo ale cum lanceolis & pectore. ¶ Oia aut aialia carcerate nutrita vitent. ¶ Oia quoq; iteriora epatib⁹ gallinaz exceptis & caponū iuuenūq; galloz testi culis: & ipsoz cerebris vitetur. Quod si edī cerebz nō multū vitupet naufecatiū tñ existit q̄ si vii volueris cū pulueri/ zato pipe cū sale vtaris. Et ex ptib⁹ aialū dextera ex ante riori vel posteriori q̄ magis ceteris parib⁹ fatigat absolute tñ anterior est eligēda. ¶ D3 in oib⁹ carnib⁹ etati tps attēdi qd̄ iferi⁹ pticulari⁹ d̄scribet. Itē q̄ faciliōis digō/ nis existit: & magis i calitate tpate pueniūt sunt in estate: ecōtra vō in hyeme comedēde: & pportionabilr de cōplo/ nib⁹ calis dicēdū. Et idē de etatib⁹ & regionib⁹. ¶ Bis ba bitis in isto casu pueniūt lactātes vituli a 2^a ad 4^m mēsem iclusue. Mōtonine vni⁹ anni edine a mēse ad mēse vsq; cū dimidio. Porcie annuales vlt⁹ ifra recētes: i raro tñ vsu vel ēt salite: & que sunt poti⁹ in nemoib⁹ nutrita et magis tñ eiusdē etatis pueniūt. Capne capoline: & ceruine ānu/ les: & ifra: & si sint lactātes triū vel q̄tuor mēsum: adhuc erūt meliores leporine: & cuniculine sex mēsum. ¶ Ex bi pedib⁹ carnes pueniūt galloz: nōdū cocūtiū caponū iuue nū: atq; gallinaz p̄dicū coturniciū: starnaz: fasianoz iuue nū: & q̄leaz medie pinguedis in autūno: nō tñ in quotidiana no vsu alaude meruli: turdi: & puaz auiū q̄ noctua capiū/ tur. ¶ Circa hāz carniū decoctionē an elixari debēat: an asari p̄la sunt p̄siderāda. P̄rio an aer calius sit: an fridus tps anni: regio: ars: vlt⁹ cōplo: sexus: etas & cōsuetudo. hec n. oia: vt p̄z itueti: p̄nt hāz carniū decoctionē variare: & iō p̄plo: etas: regio: aer: tps: anni: cala & sicca poti⁹ elixa exi gunt decoctionē: & ria vō afflationē: Quib⁹ nō obstatib⁹ oia illa p̄suetudo puerit teste Aui. 3^a p̄mi. doc. 2^a. c. 9^a vsus in/ quit est maxie fuādu. nā p̄suetudo est altera nā: in de re/ gimine sanitatis ad alexādrū: & de memoria & reminiscen tia. intm: vt nōnulli venenū cib⁹ ēēt q̄ ipm comedere p̄sue uit. Aui. 6^a. 4^a. c. 2^a. Et breuiter q̄tū sit obfūada p̄suetudo respice galienū. 7^a de igenio fa. c. 5ª illo. 5. 13 qm in q̄dā rē. & Ra. 4ª almā. c. de custodiēdis cōsuetudib⁹. ¶ Vlt⁹ tpe q̄ digō fortior existit: pueniēs ē assatū exhibet: & hic ē q̄re cōiter asseēt in sero: & si elixū nō ita nutritibile sit sic assatus pp̄ ipz eē i alieno hūido decoctū: est tñ faciliōis digōnis. S3 cū fortior sit digō in hyeme q̄ in estate: & tpe frido q̄ calo pueniētius vī in estate elixū exhibere: & i hyeme assa tum in sero q̄ mane: & p̄silia p̄siderare debemus: vt supra tactū ē de sexu regione rē. Et hec de carniū electiōe: & de eaz decoctione dicta sufficiāt.

De condimentis.

CAP. V.

Communis vsus est carnes cū p̄dimētis seu fa/ porib⁹ māducare: q̄ has pp̄ cās fieri arbitroz. P̄ria ḡra appetit⁹ puocandi. ¶ 2^a q̄ auidius stōus cibū recipit: q̄ de cā ipz meli⁹ amplectit⁹: & p̄s is melior celebraē digō. ¶ 3^a vt cibaria i suis p̄reperent q̄litateb⁹: sic si ad carniū calitatē tpandā agresta vlt⁹ aliq̄ sile comedere: vel cū carne porcina cru eas comedam⁹: q̄ & si iciter appetitū ē hūiditatē supflūā illi⁹ carnis p̄tepat. ¶ 4^a cā est sigd fuerit nāe i digerēdo rebelle: tūc n. p̄dimētū siue saporē ponim⁹ digōnem vigo/ rantē: sic eēt cepe: mostarda: vel eruca cum carne porcina cōcta. ¶ 5^a cā est vt si de vētositatē alicui⁹ cibi dubitare/ mus: tūc cū aliq̄ q̄ eidē tyriacalr resisteret p̄dimētū p̄ficē/ remus: sic vbi ḡra. sigs fūgoa comedere volu crit cū piris debite elixatis p̄dimētū factū ex vino amigdal. pipe: & oci/ mo malitiā ei⁹ tyriacalr corripet: & ita de alijs possit ima ginari. ¶ Et q̄ ifero q̄ q̄ pestis tpe sūt p̄fortātia cor atq; veneno resistētia cōdimētis: siue saporib⁹ nō exigere sale dūtaxat excepto. ¶ Quantū igit ad p̄mā cām p̄stat sana corpa p̄dimētis nō idigere: s3 q̄tum ad alias sic vt a casu in pestem p̄feruent: & alia iuuamenta supi⁹ tacta p̄sequē.

¶ Bis habitis estatis tpe sunt oēs ifra scripti vitādi sapo res: sic eruca: mostarda: siue sinapis: aleata oia: et oēs vlt⁹ acuti saporē nisi eoz acuitas: & calitas cum aliq̄ tpi ppor tionato repiat. vt exēpli ḡra. si diu eruca: vlt⁹ sinapis i aqua acetose in ifusione pmaneret: deī cum pauco aceti mixti cū agresta vel succo arācy limonis: pomoz rcdolētū ace/ tosoz: berberis maligranati acetositatē citri succo exte/ mitatus: & p̄putioz vitis: vel succo acetoselle molliretur. Quidis enī illoz cū aceto mixtū p̄dictoz & filiū malitiā aliq̄lr p̄teperaret. Et si velles supradictoz siccitatē aliq̄/ liter p̄tepare ex aq̄ endiuie violaz vlt⁹ filiū aliq̄ addas: & idē dico d̄ succo. Tali. n. saporē sigs bñ p̄sideret: q̄nq; oēs suprascripte ierūt p̄prietates: nā appetitū icitabit: auidi⁹ stōus ei⁹ ḡra cibū amplectet: carniū q̄litateb⁹ p̄tepatū: & vigorabit digō. Et si q̄ in cibarys fuerit venenositas non solū ex illis saporib⁹ seu p̄dimētis corriget⁹: vep̄ ē: cor cō/ fortabit ad imp̄sionē ei⁹ mīme recipiēdā: & maxime: si de stati describēdo puluere aliq̄ adderet. Quod si timeres vt ex acetositatē supradictoz mēbra spūalia lederet addas amigdalas p̄tusas a cortice mūdas cū zucchero: & erit res optia. Ex succis suprascriptis vlt⁹ aliq̄ illoz possent p̄dimē ta siue saporē diuersimode p̄ficē: & si cū pauco brodio fa/ ceres eos vel aliq̄ ipsoz vna bulitione buliri laudabili⁹ eēt. ¶ Et si vni⁹ p̄ciosissimū volueris in isto casu aliq̄ cū eis ex ifra scripto puluere facias cōmisceri. vt. B. cinamo mi electi & a cortice supiori mūdati. 3. i. coriādroz p̄para toruz. 3. y. f. gariofiloz cardāomi nucis muscate. añ. 3. i. f. rasure eboris. 3. f. corāl. ru. 3. i. radici tormētille diptami sandaloz oium. ana. 3. f. croci. 3. y. rasure vnicornū. 3. i. fiat puluis de quo i q̄buscūq; p̄dimētis vtēre addēdo zuc. p̄ libito. potes silt ex illo puluere cū amigd. & aliq̄ ex suc cis suprascriptis addēdo zucchero saporē cōficere si libet. ¶ Et nunq; obliuiscaris in q̄buscūq; tuis saporib⁹ accētus facere cōmisceri. nā q̄tū valeat in isto casu in cor p̄fortan do atq; colere & sanguis feruorē rēpmēdo in describēdo deficerē. ¶ Et si cū tuis assatis carniū viridē saporē face re volueris facias cū aceto petrosellino pauco mēte ma iorane serpilli vel basiliconis: & ponat de acetosa in q̄ntita te maiori addēdo de cinamomo vel de puluere suprascri pto: & si adderes parū croci 13 variaret in colore p̄tileval de esset. ¶ Et q̄ p̄sepe hoies fm eoz appetitū saporē di uersitatē faciūt: & si forma possent diuersimode variari: in/ grediētia tñ mālta sunt suprascripta nō laudare q̄tidianū vsū succi limonis: & citrāguli: siue arāci: nimis. n. stōs le/ dent: s3 interdum vno: iterdū alio vtile erit vti. ¶ Soler pullus iterdū talr p̄parari: elixat⁹: ac in patella mēbratim aliq̄lr assat⁹: demū in amigdalas p̄tusis cū agresta cētis i mergit sup q̄ puluis. 3. 13. aspgif: alq̄ accipiūt succū yue se/ minature: & ipz aliq̄lr cū mollitie panis ispiant: & aliq̄ tulū i patella decoctū supra pullū mēbrati icifuz: vt supra ifundūt addēdo puluere cinamomi. vel alr fieri pōt acci/ piēdo lac amigdalaz cū aq̄ acetose: ac rosaz: & cū aliq̄ ex succis suprascriptis cētū. Deide ex suprascripto puluere ad sufficiētiā iposito in platello sup assatū vel elixū pullū p̄yciat⁹: & postea cū granis ḡnatoz bñ mūdīs d3 sparsum onerari: & hoc non gustui: verū vsui est delectabile. Si q̄ aut semialbū: & semirubeū facere voluerit cū vna pte la/ ctis suprascripti modici. 3. 13. iponat: cū alia vō de puluere suprascripto vel cinamomo addēdo de sandal. rub. q̄ntuz sufficit ad illū saporē rubificadū positus. f. i. ifusioe & exp̄/ sis. Cōueniūt tñ hec p̄dimēta poti⁹ elixato pullo q̄ assato q̄ tñ si assato feceris petm mortale nō cōmittes. ¶ Assuz vō pullū cū aq̄ laudo bñdicta q̄ sic aptet. f. q̄ ipso assato calz esmēbrez mēbra nō ex toto remouēdo. deī modico vini cū multa aq̄ rosaz: & pauco sale aspgif: q̄ si vis adde re aliq̄ de puluere suprascripto facias: & ēt modicum ex

aliq succor: lz in vsu nō sit. ¶ Preparat iterdū fassian: codē mō. et pēdiz lz cis fiat magna iniuria: qz sal solū eis o3 esse pōimētū. ¶ Altr iterdū pparant pulli: et alia caro faciēdo gallaticū illo mō: qz i eo ponit pnt pedes auricule: et rostra porcorū cū pedib' vitulorū qb' addant pulli: vel caro cap' tū: et fiat cū aceto albo aq' et vino. Et si aliq puluis iponit. bonū est accipe de suprascripto ponēdo sp de croco ad sufficiētā: vt debite colorez: et poteris addere si placet aliqd ex emulsione sandal. rub. et etiā aliqd ex pnoiatis succis. ¶ Itē fūt pastilla que in B casu nō multū laudo: qb' tñ si vti volueris fiat ex carnib' vituli cū pulpis: nec tñ laudo pignēdine qstū apponūt citramōtani: vt in cēctiōe de fur no lac ponat amigdalaz cēctū cū agrestā v' aliq ex succis suprascriptis addēdo de puluere sepe dco ad qstūtatē suffi ciente. ¶ Ali decoquūt carnes illas in copino ollā vel le bete: et oia addūt carnib' suprascriptis: ac si cēt caro in pa stilio decocta qd magis laudo decoq' et iterdū caro cum modico aq': et in fine decoctōis agrestā iponūt cū pēb' ali/ qb' qd nō male factum reputo. ¶ Tpe vō hyemis debēt hec pōimēta magis ad calz declinare: in q casu erucā fina pis sine aq' suprascriptaz ifusione exhiberi pnt: s3 tūc cō ueniet rob vini: qz mustū bulitū cū aceto: vel aliq ex suc cis suprascriptis addēdo: si libet pp eoz pccitātē parū aq' endiuie vel violaz cū modico zuc. Itē cū amigdalaz ex aceto v' alio ex succis suprascriptis cū ifrascripto puluere pōt cū carnib' taz assis q' elixis sapor pccit. ¶ Puluis sic fit: B. s3. al. cinamomi electi. aii. 3. i. coziādrī pparati. 3. f. gariofiloz cardamomi gnoz padisi. aii. 3. y. rasure ebōis 3. i. radicū tormētille. 3. i. radicū diptami. 3. f. rasure vni/ cornū. 3. i. croci. 3. y. fiat puluis. Et nota q' vteris pulue re isto vel suprascripto: si zuc. addideris erit bonū. ¶ Si unt et iterdū saporē cū cepe cocto in pignēdie: et pane aso in aceto diu ifuso eū q' si loco 3. y. vel cinamomi ponere de puluere suprascripto bonū erit: et b' sapor multū vene no resistit. ¶ Et qz in describēdo saporū seu pōimētōz ma neries mihi annus non sufficeret hic finē ipono: cogs mo dos relinqs talia pparādī. S3 quomodocūq' fiat s3 tpa etates regiones cōplones tē. cū suprascriptis sunt alteran da sic. s3 vt in tpe calō acetū agrestā: et silia dñent et acetū maxime tpe vō frido nō sic illa debēt cū istis saporib' cō mīsceri. Et hec de saporib' sine pōimētis dca sufficiāt.

De ferculis.

CAP. VI.

Non est hec boiuz etas: vt pūa pnta fidelib' aruis: imo carnib' saporib' seu pōimētis geta nō expis pntue nouū cibarioz modū nūit in uenire: ea pp deiceps faciā de ferculis mēto nē. ¶ Conuenit igit amidiū simlaginū ordi cū maxime auene colatura fursuris cū lacte amigdalaz decocta pulues: ac ēt ex ordeī farina. pōt et iterdū risuz cū lacte amigdalaz pparatū: ac aspsum zuc. māducari vel in brodio caponū: aut carnis bñ pignis decoctū. ¶ Legumī na vitāda sunt oia: et maxie eoz suba lētibus excoctatis exceptis q' bis pbulit: et in aliq aq' cocte aceto pnt aspgi: et talis puenit iterdū eoz vsus i estate. s3 vulgares vō de bro dio cicez rubeoz faciūt magnū festūz: ideo si ipm magis medicinatū q' cibāl' vti volueris facias sic: qz ipa bñ mū da p pūa lauz: deīn ad decoquēdū ponant in quoz brodio ponat modicū saluē maiorane petrosellini vel yfopi ad dendo oleū oliue pro libito volūtatis: nec debēt cicera in lixiuo remolliri vt fit cōiter: qz vts ppter quā eoz bro diū exhibem' remanet in lixiuo: vt ex dictis melie i suo b appropatis colligi pōt. c. de pleurest. illo. 3. Sermo i aq' cicerū. Sed si magis medicinale adhuc ipm facere voluc ris: vt. s3 sit magis via pzināliū apitūū: et a calculo magis pfermatūū lotis vt supra facias vt pāz buliāt: deinde co lent: et colature addat parū salis: et vini albi opy cū modi

co croci: et puluere spice nardi: deinde hoc totū pāz buliat addēdo si libet oleū oliue: et tale brodiū in pñ mēse sumat ur. Vel ad modū citramōtanoz fiat offe: hoc. n. brodiū est valde laudabile in quo nō posito oleo: si simlā auena tam vel ordeatā vel talia decoq' facere: ac ēt lac amigda laz exheres vtile valde foret. Ex cicerib' rādiū remollit a qb' si iam nitrositas fuerit spoliata fiat iuscula vētem epiccātia: et sic pparata ipinguat. vt melie allato. ca. qbus vtere: si placet: in hoc tñ casu fracta cicera a cortice mūda magis cōueniūt. ¶ Sed cauēdū est maxime: ne suprascri pta sint vetustate cōsumpta: est. n. iudiosa vetustas oium edaz rep: vñ ppter vetustatē pla ex bis ppiā nām amiv tētia venenositatē acgrūt Isach teste in dietis piculari bus. ¶ Ex herbis pueniūt bozago buglosa spinachia blū tis endiuia: lactuca: portulaca atriplices: et hoc maxime i estate: licz bozago et buglosa satis in oī tpe: tñ in tpe magni estus de ipsa portulaca et aceto sumatis interdū: et si moze italicorū ensalatā facere volueris adde pāz cruce bozagi nis mēte: ac petrosellini: et oia cum sale: et oleo oliuaz pfi ce: et aceto: et est res isto tpe satis pueniēs colicis maxime. Et sup oia in estate cōuenit acetosa: imo nōnulli tāta vim ei attribuiūt: vt vnus bolus de ea in mane et alius in scro vacuo nō sufficiat boiez a peste pfluare. ¶ Laudat et cu curbita cū qua pāz cepe albi ad decoquēdū ponat iuxta doctrinā. A. 3. pmi. z. doc. illo c. D3 vt sanitat pfluatōz tē. vt ei pūma friditas tpe ne debilia hñtib' vifcera iferat nōcūmētū: cōiter tñ tpe magni estus nihil calim cōmīscer mus: sed vltērī agrestā iūgin': et tu facias si libet. ¶ Cre sones mēta petrosellini brodiū caulū rubcorū leuter co ctōz radices petroselli. rape in gbus est mirabilis ppcas ad illuminādū oculos. vt igt Aucroys. 5. colliger: et nape pbuliti deiceps cū brodio carniū cocti iterdū pueniūt filr et pastiace fiūt. ¶ Et cū carnib' fercula pūma: et cū pigue dine q' tali tpe sunt oio vitanda: nisi ex carnib' caponū fie rent fassianoz: starnaz: coturnicū vel iuuenū gallinaz: al lis lāzeolis: et pectore pulpa: et qb' cū lacte amigdalaz: vt fit cōior pōt ferculū pparari. ¶ Sit et aliud satis laudabi le ferculū cū vitello oni et agrestā: qd brodiū gnatū i lōbar dia cōiter appellat. Frāgunē ac etiā oua recētia in aqua et molliter decocta cū agresta vel aliq ex succis suprascripti aspgunt: et est cib' satis laudabilis i estate. ¶ Nec ēt recē tia oua talr cocta vt tremāt vilo vitupo tpe: vñ estate cū albumie: hyeme vō sine sunt comedēda frixa: aut nō pue niūt: attñ qciqz mō coqñt mollia exstāt: qz talr cocta sūt multi et boni nutrimenti paucaz supfluitatū: ac facit digō nis: vt Aui. fen. 2. pmi. doc. 2. c. de eis que pueniunt ex eis que comedunt et bibunt: et fen. 4. c. i. Si vō cocta fuerint vsqz ad duriciē: et si multi sint nutrimenti: dure tñ digōnis sunt sic caro bouina. vt Aui. 2. pmi. all. c. Et q' cludif q' in pulloz corpib' decocta sunt oio vitāda. ¶ Nota insup q' oua saniora sunt p se cocta q' cū aliq alio. vt Aui. 2. can. c. 2. de onis. ¶ Et qz nō foret pōse vt oēs cibarioz modos sin gulariter describere cū oēs puincie: imo ciuitates: imov ita dicā qz vilūcula suū certū modū bēant cibaria pponē di: hec de ferculis dca sufficiāt. S3 q'rcūqz fiat estate fri gida: hyeme vero calida: medio vero tempore mediocria virtualiter conueniunt tē.

De lacte caseo et seraceo.

CAP. VII.

Aritasies maurianēses atqz bñssani iter oia mūdi cibaria pncipatū putāt caseū obtinere: et nedū via nutrimenti: vep cūlz veneno sic ty riacā magna affir māt sue vntis excellētia de facto resistere. qre vidētes medicos infirmis vtiplimū caseū libere nō solū ipsos: imo hypocrate galie num. et Aui. cū de suis caseis nō fecerit mētiōē ifamāt di cētoz: q' si bonitatē et excellētiā suoz caseoz: sic fardinen

Differentia II.

siuz malitia cognouissent nō sic idēter oēs cascū vitupaf-
sent. Quare cū ad pñs ibitē iter eos coz ifamiam cupiēs
cūitare de lacte caseo ⁊ seraceo i B. c. sub bēcūib⁹ faciam
mētione. Lac gēligat a medio vis vsq; ad mediū estatis
nouiter mulsū albū boni odoris atq; saporis q; sup vñ-
guē positi nō fluat: s; rotūdet ad qdā tēdēs dūmēfionez
aialia pignis ⁊ iuucis i mōrana pascua libe cūetata: ⁊ odo-
riferaz herbaz nutriti p. xl. dies ad min⁹a pñi distātis: ⁊
si sit capra vel vacca nigra vel rubea eligat: ⁊ inter cetera
aialia bruta iuxta sūiaz Sal. 7. de igenio sani. c. 5. asininū
lac laudabili cōprobaf: s; velut alia i ethica nisi sic extat
in vsu. Deide caprinū lac magis pueniens indicat: q; si m-
vit volueris tpe q; supra cū alyz pñitōib⁹ noiati bonū erit:
dūmō stōz hēas a mal⁹ hūorib⁹ mūdū sine febre capiti do-
lore: ⁊ vētris tortione filr existas. Est q; sumēdū cū modi-
co sal⁹ vl⁹ zuchari admixtione vl⁹ mell. vt Sal. loco q; supra
ab. 3. v. vsq; ad. viij. ac ēt nāli calore p pñs aliq; tr p exerci-
tū vel fricationē viuificato. Deñ tardet comestione q; a
stō. sit gressum: qd erit visile i hōis duab⁹ cū dimidia vl⁹
trib⁹. ¶ Bononle papie: padue lac vēdit coagulatū qd
post cibū cōiter exhibet ⁊ nō laudo: imo si ipso vit voluerit
ipm cū flore camomille vel flore alio caseari facias: deñ
ipm in pñ: pass⁹ assumas cūz sale vl⁹ cōi trafea: vel vt alyz
cōiter fit pñib⁹ tñ dōes postea a vini potatōe p mōz nota-
bile abstine. ¶ Case⁹ aut vaccī vl⁹ ouin⁹ eligat bestiaz
q; ad statione piguedinē ⁊ pascua: vt supra pñitōiatū iter
nonū ⁊ antiquū medi⁹ boni saporis ⁊ odoris ad dulcedinē
filr ⁊ nō ad falsedinē declinās. Tal⁹ aut vsus taz in fercul
q; alr nō puenit: sic i istis de tarāstasia: maurina: vl⁹ brissia.
bi enī facile digerunt: coz pñitōiatū ac bonū dāt nutri-
mētū: loquor i coz pñib⁹ sanis ⁊ nō occasionatis. Nā calcu-
lofis ⁊ patis cadere in opilōnē icōueniēs existit: nec ipm
in z mēsa: vt cōio: fit sup asfo pane coctū iterdū māduca-
re vitupoz: q; grauitate sua ad stōi fundū cibū ipellit: ⁊ rō-
ne panis asfo: stōi corrugat ⁊ claudis: vñ mel⁹ aplectif
cibū: ⁊ p pñs melior fit digō: ⁊ p pēadē cām ātiquis case⁹
boni saporis ⁊ odoris ad quādā declinās dulcedinez. Ita
q; neq; sal neq; coagulū acuitatē ⁊ mordicationē i coyllā
impiscit: pauca tñ q;ritate sumpt⁹ puenit post cibū: alr
i isto casu oio vitet: q; tūc vis coaguli ⁊ sal i eo multū po-
tes existit: q;re hūiores acueret: ⁊ ad febrē recipiēdā redde-
ret patiores. ¶ Seraty q; vsus nō bānif iterdū: dūmō
fit dulce iter durū ⁊ molle mediū i q; nullus pcipif malus
odor neq; sapor: ⁊ cū vsus sit res ex rōnē q; maxie est obf-
uāduz pñi. doc. 2. c. 7. audacius ⁊ sine miori nocuīto
supra scriptis vti pñt assueti q; alr: q;re sūcti nō tā tā q;rit-
tatē neq; coz vsūm sic assueti debent frēqtare. Sliēnē g
tarāstasēfes maurianēfes ⁊ brissiani: q; coz caseoz ⁊ seracco-
rum vsus vt sardinēsum non vitupat. Et hec de caseo la-
cte ⁊ seraceo dicta sufficiunt.

¶ De piscibus.

CAP. VIII.

Deuotis dieb⁹ vt est q; dragesima dies veneri vi-
gilie ⁊ c. a sacratissima lege nra nob carnū cor-
mestio phibet: vñ pisces si boni hñi pñt liben-
ter in earā loco reponim⁹. Quare de re in ipsoz
electōe aliq; sunt attēdēde pñitōes. ¶ Primo
enī sint marini vl⁹ aq; dulcis libere fluētis: ⁊ i lacunal nisi
fridus fuerit arenosus vl⁹ saxosus vl⁹ ex trāsitu magni flu-
uy vt lac⁹ gebenēsis: vel lac⁹ pñtatie vl⁹ ex magna fōtiū sca-
turgine: vel ex frēqnti fluxu maris pcreet: vt lacune ve-
netoz: ⁊ nō loquor de ciuitatib⁹ ppingis in qb⁹ tota ipsius
ciuitatis imūdicies expurgat: q; tales pisces sunt oio vitā-
diac ēt q; in flumys iuxta ciuitates vel villas nutriunt in
qb⁹ maxie ciuitatis cloace deueniunt. Qd si aq; supradicte
vētis fuerit seprētrionalib⁹ expōsite multo erūt meliores
q; si meridionalib⁹ vētis: vel qb⁹ vis alyz fuerit cūetate.

¶ Et iter oēs ceteris parib⁹ marini laudabiliores existūt
q; noia pp diuersitate pñitib⁹ nō iscribā: sed cognitōes ex
qb⁹ in cognitōnē bonitatis ipsoz vbiq; locoz q; poterit
facillime deuenire: ⁊ q; tā maris piscib⁹ q; dulcis aq; cōue-
niētes. ¶ Pñlo. n. sint boni odoris: nec tactu limosi vt sūt
anguile vel tēche i mal⁹ aq; statib⁹ nutritē: ⁊ q;to magi car-
ne cōpactā hūerit: ⁊ albā tāto ceteri parib⁹ erūt meliores.
Inter puos ⁊ magnos mediū teneāt. Nā igt ysaac iylib⁹
dicit: ⁊ si pui stō nō nocēat: facile tñ i corruptionē mutā-
tur. Grosi vō si pp coz viscositate stō nocēat: nō tñ ita fa-
cile vt pui corripunt. Sūt itaq; in pisciū gñe mediores
eligēdi. Et sigs vellet eiusdē spēi pisces i puitate ⁊ magni-
tudine: hoc est fm coz etates adiūcē cōparare cōplona-
liter sicci meliores sunt in adolefēcia siue pueritia. hūmi-
di vō i iuuetute. nā sic hūiditas agni iuuetut⁹ siccitate tpa-
tur: ⁊ siccitas ei⁹ hūiditate pueritie: ita pēise de piscib⁹ est
arguēdū. Senes vō pisces siue decrepiti sunt oio vitādi.
¶ Sūtq; eligēdi pisces iter maciē ⁊ piguedinē mediū te-
nētes: qd docti piscatores fm pisciū spēs ⁊ anni tpe cogno-
scere sciūt. Nam vidi venetys q; piscatores singulo mēse
aliquā vñā spēs sciuerunt eligere si bonitate: ⁊ pisces illi
mēse trāsacto: pp coz maciē vl⁹ supflūā piguedinē ispidi
⁊ isani iudicant. Et inter ceteros squamosi sunt eligēdi ⁊
ceteris pib⁹ pauciores spinas hñtes. ¶ Dz aut piscis nup
capt⁹ in recētē aq; aliq; diu ludere: deide cui fecerari vel i sa-
le reponi p aliq; tps plus vel min⁹ fm ei⁹ maiorē vl⁹ mō-
re hūmiditatē vl⁹ viscositatē. ¶ Et ois piscis viscosus pñi
me hūiditatis sanior est sup pūnas asfat⁹ vl⁹ i patella oleo
frix⁹ q; alr ignis. n. ⁊ oleū hūiditatē desiccāt: ⁊ auferūt vi-
scositatē: laudat cū B bonū vinū ⁊ odoriferū: nōnulli etiā
magis laudāt sup pūnas asfatū pñcē aspsuz vino albo: cū
sale mixto: ⁊ cū oleo: vt cōiter fit. Lutus tñ cuiuslib⁹ piscis in
oleo cocti dz abyci. Si aut piscis durus: ⁊ nō viscosus fue-
rit cū aq; vino ⁊ sale coqndus erit. ¶ Dio aut pisciū pigue-
do vitanda: ⁊ ps coz sanior pp pñnuū motū est caueda: ⁊
idē dico de vētre in cōpatōe ad dorsū: dūmō i nimia non
abūdet piguedine: q; in casu ps dors⁹ sanior existit: vl⁹ cū
piscis est abūdās in piguedie dors⁹ ⁊ latera mēbra que nō
sūt ita pignia saniora iudicant. Quapp ⁊ si oculi: ⁊ totū ca-
put atq; ptes vmbilicales sapide magis existāt: attñ sicut
alia mēbra ita sanū nō dant nutrimentū. ¶ In raro tñ vsu
anguillā nō vitupo: ⁊ maxie in estus tpe i tā dictis ags nu-
tritā q; in recētē aq; purgata de mū excoiet: ⁊ in sale aliq;
diu dimittat: deñ si elixet cū petrosellino maiorana sal-
uia: ⁊ ozimo decoq; ⁊ cū modico pipis 3is. ciamomio ⁊ pau-
co zaffarani pñit. Si aut asfat sepe cū vino albo sale p-
mixto irrozet. Et vsus decoctōis finē cū spēs suprascrip-
t addito zuc. aspgat. ¶ Et oēs asfati pisces vt de carnibus
dicebat: ⁊ magis in hyeme pueniūt q; i estate: ⁊ vō elixi
Ra. tñ. 4. almā. c. de pestilētia: ⁊ ei⁹ cautela plus tpe pesti-
laudat pisces sup carbonēs asfatos q; alr coctos. ¶ Lau-
do isup falsamētū qd elixis piscib⁹ fit cōiter ex ciamomio.
3is. pipe gariof. gno padisi galāga cū zaffarāo ⁊ estiuo tpe
cū aceto vl⁹ aliq; ex succis supradictis corrigat: ⁊ q; maxie
i falsamēto pisciū aceti pñit: si plima abūdāt viscositate
Asfatis vō pñit falsamētū cū pipe. 3is. gario. ciamomio fa-
ctū ⁊ cū aceto. Et nota q; f3 etates cōplones ⁊ c. vt. 8. de m-
ē de carnib⁹ ⁊ falsamēta pisciū variāda. ¶ Noti at nob pi-
sces aq; dulcis q; cōiter laudant: s; lucy siue becheri tema-
li seu vmbze truitale rugie pisces pui petri not⁹ stuligio
res seu facie. Lācri q; i pua q;ritate tñ: gūāt. n. stōz ⁊ dūre
s; digōnis. ¶ De salit⁹ vō piscib⁹ dico oēs eē vitādos cū ca-
liditate ⁊ acuitate sua ad icēfione fācipiēdā nimīū hūiores
ppēt. Si tñ gñā appetit⁹ puocadi: vt quādā erat alexādrī-
noz dicta i pñ: pass⁹ pax⁹ de cis sūat tolerabili⁹ eēt vt fit cōi-
ter dēcludis: s; coz pauca sit q;ritas. ⁊ hō piscib⁹ deā sūf.

De peste

De fructibus.

CAP. IX.

Vel ciborum narratio sine ipsona: restat de fructibus aliqua facere meretur: quorum usus in hac vita potius medicinaliter quam cibaliter commendatur: sed cum multi casus acciderent: ratione quorum medicinaliter eis diuersimode foret utendum: in locum hunc narratio ducetur: si illud singulariter expone vellem. Sed his omissis ut huiusmodi aliquid satisfaciatur quod primum autem etiam perfectissime minime credunt: nisi fructuum maneris affuerit aliquid de eis secundum eandem usum hic breuiter faciam mentionem.

Pro quo nota quod omnes fructus putridi et in quibus vites multi placent sunt oio vitanda: nec sunt in eadem mensa diuersi fructus comedendi: ne alter alterum impediat digestionem. Et quoniam maxime cauendum ne cum rore colligantur: et sumope a coctione ipsorum nimia in fine passim abstineamus. si enim male vel minime digeruntur malas sibi qualitates acquirunt veneno vicinas: ut in vltimo dietis inquit Isaac.

His hiis dico quod aliqui fructus sunt proponebuntur: ut ficus: vicia: amarilia: ceresana: mora: nespila: matura: pruna: pfica: crisomilla: cucumer: melo: batheca: et filice.

Sic eligantur boni saporis et odoris: quorum medulla rubra existit.

Que sunt albe per dies aliquot ante collectionem: vel saltem sunt in feruente aqua aliquotulū immerse: quare cortices abscindantur et grana.

Debetur pfica ante eorum coctionem per duos dies saltem ad sole dimitti: quod autem tunc eis supflua humiditas resoluitur: ratione cuius humor ex eis generatur: de facili recipit putrefactionem: et adhuc nonnulli ea sub calidis cineribus reponi iubebant. alij in feruente aqua: quod facias si liber: et si ipsa sumptis ante cibum bonum vinum et non aquam post bibere debes.

Idem facias si sumptis crisomilla quod quasi cum passis eis inueniunt in natura non tamen multum laudantur ab auctoribus: id illa dimittere melius est.

Amarilia et maxime cum zuc. adita malagranata mora non perfecte matura in aqua refrigerata: prima depilata et trito zuc. sunt aspergenda. Idem de moris inustitatu videtur.

Cerefa melos atque anguria gratia reprimendi sanguinem atque colicam et in sui acuitate magni est: tunc per se et maxime colericis per duas horas ante cibum assumere post quod nihil bibendum est: post malagranata maxime. Sed si te post illa a potatione abstinere non vales. Idem nonnulli aquam lau det ista tunc salubri: cetero parum boni vini bibere: quod si per se forsitan non ita cito illa labantur a stomacho. Duo tamen ex illis generis vinum tyriacale apponitur.

Non tamen quod si colicus melos vel anguria comederet: melius est per se facili et colas purgatione ut aqua vel oxizacra post bibat: si facit vero vinum. Si tamen colericus de ipsis comederet: vinum non nocebit. Et si de eis in quantitate sumit cibum alij nisi per se facta digestionem sumi non debet.

Oliue vero imature cum aqua sale et feniculo codi te gratia appetitum prouocant: ad stomachum confortant cum aceto: sale et oleo oliue correcti in panem passum tunc magni estus in paucis tamen quantitate iterum manducari.

Mora vero matura tali tunc tamen mortale fugias inimicum quod in corrupto aere sunt per se gnatina.

In quo vero mensa conueniunt poma et pira: que si cocta fuerint cum aniso corrigere debes vel cum zucaro vel cum maratro: et quod dicit Isaac et Aui. pfica modo quo supra correctam post cibum moderate sumpta non vituperatur. nam et si aquea sunt et de facili putrescibilia ut ipsi asserunt: tamen ut supra correctam nec in nimia sumpta quantitate ponderositate sua ad fundum stomachi cibum impellunt: et ipsi os eorum friditate defendant: ac fetori quod ab ipso stomacho puenit mirabiliter resistunt: ut Auerro. colligit: atque magni caloris tunc ariditate et superiorum primum estuatores poterit mitigare: et cum B eo suauem somnum inducit: et B vel elici posse de merite Raf. et Almā. ca. de fructibus et pomis.

Idem et si post cibum coclear vinum granorum malagranati assumeres: et duo vel tria nespila peccatum mortale non committeres. Nobilis enim est malis granatis perperas: ut inquit Auerro. colligit: quod cibis resistit ne in sto-

maco corrumpantur aliquantulum. Auellane vste sunt cum tri to sale aliquantulum manducate: quod non vste in vino sumptis boies a veneno defendunt: ut Isaac inquit in dictis particularibus.

Nuces tyriaca piscium post eorum coctionem sumantur de plumate in rosacea aqua. Et alij accipiunt vinum in quo alij guttuli maneant: et deinde extracte et zucaro asperse sunt comedende: recentes vero depilate sicut vino vel rosacea aqua lauentur: et ut supra zucaro asperse sunt comedende quod si cum vna ficu ante cibum sumantur ab omni veneno boies preseruat il lesum: ut inquit Isaac et Auerro. colligit: et per se quod si cum Aui. et can. caplo. pro addere parum rube erit melius.

De bent et amigdale tamen recetes antiquae ut nuces preparari: pince vero cum mantili albo aliquantulum aspicat et de plumate cum rosacea aqua et zucaro: ut amigdale preparant. fictici alij quod tunc torrefacti ut auellane sumantur.

Castanee in prunis cocte post cibum a colericis cum zucaro: et a flegmaticis cum melle sumantur: ut docet Isaac. In aqua tamen cocte laudabiliores existunt et ad suam quam faciunt inflationem prohibendum quocumque modo coquantur est utile eas cum sale comedere.

Omne genus piroz pomorumque exceptis granatis ut elicitur ex doctrina Mesue in suo antidotario distinetur. 4. potest cum zucaro perfici vel melle in modum diacitonit. Si per bolos post eorum decoctionem in zuc. ipsum dimittet talis decoquendo ut valeat preseruare: ut docti sciunt apothecarij preparare et est perfectio delectabilis multum: quam post assumptum cibum maxime laudo. in simili modo quo supra: ut dicit Mesue post preparari. si autem amarilia pruna vel cerefa cum zuc. codiantur: melius est ante cibum illa sumere: et hoc de fructibus sufficiat.

De potu.

CAP. X.

Velens permixtum ordinem preseruare cibatione habita quod in regimine potus sunt attendenda des cribam: quod non solum ad sitis extinctionem asserunt iuniametis: vix etiam ut melius digeratur: atque ad membra facilius penetret cibum preparant.

Non igitur quod bibat nisi si per pus notabili facta coctione. diuersitas quod quorum in vino pastu est oio vitanda. Et quod ei in cena vel pradio bibi salubrius erit in plures videre partes: quod totum ut nonnulli faciunt vna vel duabus bibere viciis. nam primum potum sit melior subtilis cum grosso mixtio ceteri per bibi melius: ad eparchilus penetrat: et melius est totalitas poterit ab eparchi tagi totalitate. vna melior et facilius fit chili digestio: et hoc vel velle Aui. per can. ca. d. modo gnatosis humorum duo igitur. Et faciat ipsi penetrare in illas coagulationes vbi melior coctione aqua bibi te. per quam assuetis intelligit vinum.

Quod si quod ad hoc oppositum vinum textum adduceret Aui. 3. per can. ca. d. regi. ca. quod co medis et bibi: duo dicuntur ut per coctiones bibat quod non hora comedendi: quod vix per si solum bibet duabus viciis: imo nihil bibet melius sit: et per se aliquis hora coctionis si minus bibi melius.

Dos quod per deum cum textu primum primum primum. cum illo. Neque per ipsi multa bibenda est aqua: vbi vult quod intra tempus coctionis si dos quod bibere aqua. Si tamen ipsum sitis infestauerit bibat et ipsa parum: et sit frida: quod si fuerit multa: faciet cibum in stomacho natum: et friditate sua digestionem impediret. Sed si quod bibet et ea post cibum descenderit a stomacho vel a primum primum: tunc primum quod in stomacho remansit. vix citius et melius digeretur: et cum B situm extinguit. Et in isto casu infestate sitis quod vino uti poterit si ipso fuerit assuetus: et B voluit Aui. loco quod supra si quod diligenter ispererit. Et idem primum Raf. 4. Almā. ca. d. regi. bibi tois. Et quod tamen si sequi: ut assueti vix se a potatione infra tempus co mectiois debet abstinere: quod cibum. i. hora coctionis per hoc assuetus vix duas vel tres bialadas ipsi sine nocturno bibere: ut dicit Aui. 3. per can. ca. d. regi. aqua et vini. Et accipit ibi bialada per ciato: quod primum quod melius est illud quod bibitur est per se ipsi primum quod vna vel duas solum.

Cumque ista per bibi et tria sint assueti vix: sit estati tunc album vel roseum bialaz quod in lombardia cirisolum nuncupatur boni odori atque saporis: et ad ali-

granda per ab

Differentia .II.

lem declinās acerbitatē. tale. n. vinū calefactū ē meli⁹. ⁊ p
 pns estatis tpe: vt Aui. 3. pmi. doctri. 2. ca. 8. An hyme
 vo vt sit rubens claz ⁊ subtile erit laudabile: vt ex dictis
 Aui. loco q̄ supra pōt hēri. Et sunt fm eoz potētia h vna
 liphāda. sic vt q̄st aq̄ sentiat sic dixit Ra. 4. Almā. ca. d
 pestilētia ⁊ ei⁹ cautela. poti⁹ tñ laudo q̄ talia sunt nālī vel
 artificialiter: vt vltioris aq̄ admixtiōe nō indigeāt. Et
 ob hāc cāz nōnullos valētes practicos vidig vt aq̄ cū vi
 no debita fieret p̄mixtio p horas aliq̄s an bibēdi tps aq̄
 cū vino p̄misceri iubebāt artificialr tñ poterit vinū fieri
 qd vltiori aq̄ admixtiōe nō indigebit: vt si q̄ i loco fue
 rit vbi potētia vna nascunt faciet: vt cberi p qdā nobili
 dia faciebā tpe vindemiāz aq̄ sufficiētē q̄ritatē cū vni
 In tina misceri faciebā: deide extractū vinū cū sufficiēti
 tpe in ipa bulierat: ⁊ in vase positū itez buliebat: ⁊ purifi
 catū nulla alia aq̄ admixtiōe idigebat: zilla ē optima pu
 sca. lz dicit pusca ppe nō increat. C Tpe igit pestis vna
 dulcia vna potētia: vt maluatū: vna cū: trebianū: robo
 la: zalia hā. ⁊ vinū qdq̄ artificiale: vt mellicratū: mulsus
 seu nectar: ⁊ ad modū vulgariū Dyp. ⁊ et claretū sine ste
 dia sūt oīo vitāda. Sigs tñ tpe hymeis p̄fectuēdinē:
 vel potius pp lasciniā bis vti voluerit sunt cū colorida in
 pñ: passū sumēda: vt diuti⁹ morēnī i stōne aliū cibū secū
 traherēt idigestū: ⁊ est modus quē itālici seruāt: ⁊ bñ. Et
 tramōtani tñ oppositū faciētes talia via ⁊ maxie nectar
 in fine passū assumūt: qd nonnulli medici ac ēt moderni
 laudauerūt dicētes: q̄ sumi d3 cū nebulis post cibū: q̄ sua
 viscositate ori stōi adherētes ipz calefaciūt: ⁊ sic digōnez
 pfortāt. Et bñtib⁹ stōm debile iubēt vt accipiat ipm cū
 colorida. In hoc aut me potius viroz moueret, auctori
 tas q̄ aliud. Nā cū i p̄seruatiōe sanitatis digōnis locū ta
 liter ppare debem⁹: vt melior digō celebrē: ⁊ sic vinū po
 tens debili pponere debemus: calitate. n. sua stōci fundū
 calefacit. vñ ad pficiēdū digōnē reddīt magis potens q̄
 ex debili ad h⁹ opatōez nō p̄tigit. Iterū q̄ facili⁹ digerit
 ceteris pib⁹ ē pponēdū: vt supra. in p⁹ ofia. ca. 2. h⁹ aut ē
 vinū potēs in opatōe ad vinū debile: qd q̄to vinū est ma
 gis aq̄uū ceteris pib⁹ tanto ē digōnē rebeli⁹: ⁊ difficilior
 defecēto a stō: vt Sa. 3. regimīs acu. omē illi⁹ ptis. Aque
 vo nullū inueni rē. Hoc isup incōuincibile p euāgelii ap
 probat: qz oīs hō p̄mū bonū vinū ponit rē. C Dis nō ob
 stātib⁹ aliq̄ occasiōata corpa in pñ: passū talia vna sume
 re nō debēt. Nā hñs epar calm si talia vna ⁊ maxie dul
 cia sumpserit in pñ: attraherēt statiz ab eparē: ipm q̄ ma
 gis calefaciēt: atq̄ chilū secū traherēt idigestū. In fine at
 passū vinū debile dico fore sumendū. nā p ipm melior fit
 digō ⁊ pauciora sequunt nocuīta q̄ p forte. Frigiditate
 n. vini aq̄ in fine sumpti claudīt os stōaci: ⁊ ei⁹ granitate
 cib⁹ ad ei⁹ fundū pellit: cui⁹ oppositū vt p̄telligēt p̄m
 git ex forti⁹: ⁊ q̄ maxime si nectar fuerit vel potentia sile.
 C P. vinū forte pp ei⁹ facili⁹ puerfione cito digerit: ⁊ si
 descendere neq̄at in fumū puerfuz aptū os stōci detinet
 sua calitate. Un caput ascēdēs pestimas nōnunq̄ iducit
 ifirmitates: vt dolorē capitis apoplexiā ⁊ mortē iterduz
 iducit subitanā: vt igt Ra. 3. Almā. ca. de vtute vini:
 ac etiā interdū spasmū: vt Dypo. 5. p̄ticula affo. illo affo.
 Si iebiat aliq̄s fuerit: ⁊ repente sine voce fiat spasmū i
 nato mori. Si vo defecērit facit penetrare cibū cū nō
 dū sit digest⁹: ⁊ facit egritudines opilationū icurrere: ⁊ B
 est qd dicit Aui. 3. pmi. doctri. 2. ca. 7. dū ingt. Vinū qd
 post cibū ē ex reb⁹ magis ipedientib⁹ digōnē: qm digerit
 velociter ⁊ penetrat: ⁊ facit penetrare cibū cū nō sit dige
 stus: ⁊ facit hereditare opilonē ⁊ putrefactōem rē. Et ifra
 caplo seqnti. Et vinū qd ē igt post qdlibz cibariōz oīum
 bibere ē malū. Ex qb⁹ cludo qd i pñ: passū meli⁹ ē forte
 vinū assumere: ⁊ i fine debile q̄ ē. Et si in fine aq̄ bñ frū

de paz assumat: adhuc meli⁹ ēēt q̄ vinū iuxta sniaz Ra
 sis. 3. Almā. ca. de vtute aq̄: vbi dicit qd aq̄ cū nīne ifrida
 ta: vel q̄ ex se frida inuenit sup cibū accepta stōz corrobo
 rat rē. C Posset tñ aliq̄s dicere d̄ determināta fore Aui.
 3. pmi. doctri. 2. ca. de regi. aq̄ ⁊ vini: vbi exp̄sse dicit: qd a
 puis meli⁹ ē icipe q̄ a magnis. C Ddm qd ille textus p̄u
 nuat cū pcedēt: vbi aiebat supra cibū malū chimi bibere
 vinū dū comedīt aut an aut postq̄ digerat ē malū: qm fa
 cit malū chimū ad extrema corpi penetrare. Et subin
 gēs ait: qd meli⁹ ē a puis icipe q̄ a magnis: vt velit dicere
 qd eo casu qd q̄ sup mala cibaria vinū bibere voluerit me
 li⁹ ē vt a puis icipiat. i. min⁹ malū q̄ a magnis: qz nā nō ca
 ita diligit: ⁊ p̄ns illud valet chimūz nō ita auide ad mē
 bra trahere sic. s. potēs. Et magnū vinūz biberet in pñ: qd
 veloci⁹ digerit q̄ puū. Ex qd tñ nō segt absolute a puis fo
 re icipiēdū: vt p̄tūti. Quidā tñ foci volēs supradictas
 rōnes euitare tā i pñ: q̄ i fine vinū bonū bibebat. ⁊ sic pi
 cebat se regulis supascriptis subm nō existerē. C Ra
 sis aut. 4. Almā. ca. de pesti. ⁊ ei⁹ cautela. tali tpe oīo vinūz
 phibebat. Acetū vo cū aq̄ tpatū bibedū laudabat qd coli
 ci iuuenib⁹ tpe magni est⁹ nō phiberēt iterdū ⁊ acciperē
 aquā acetose vel rosaz. ⁊ si p̄tigrēt eo tūc vt meridie trā
 facto sitierit vtile valde foret si syr⁹ acetosus simplicē cū
 aq̄ simplici vel zuccari sumeret: quo tūc meli⁹ ē vtēdū q̄
 vino. Et hā de cibo q̄ de potu dicta sufficiāt.

De somno ⁊ vigilia. CAP. XI.
 Qd hō cibū p̄potū sumpserit nālis calor ad
 ipos digerendū ad itra retrahit. q̄re tūc sumi
 eleuati a toto ad caput rāq̄ ad caminū totius
 ascendūt: ⁊ p̄m crebri vetriculū opilātes som
 nū iducūt: qd de rē his q̄ sūt circa ipz attēdēda p̄dignū ē
 p̄nti i ca: facere mētiōez. C Sūpto itaq̄ cibo tā mēte q̄
 corpe d3 gsq̄ gescere ne pp corpale motū fortes seu cogi
 tatōes pfundas nālis calor a digōne subtrahāt. post igt
 cibū noua seu bistortias delectabiles instrā musicalia vel
 dulces audiat cātilenas. talia. n. boīez lerificāt ⁊ ipz beni
 gnū ac bonoz mox efficiūt: vt igt Ari. 8. politicoz dū vi
 git: aia. n. nālī in musicis delectat armonys. Et iō melo
 die iratos ⁊ alys passioib⁹ occupatos sepe alleniat ipos le
 tificātes rē. C Nec se ad dormiēdū gsq̄ ponat: nisi p p̄s
 supiores pres stōaci cibo sumpserit allenatas qd post assum
 ptū cibū i duab⁹ horis cū dimidia fieri cōiter d3. Qd si co
 tūc illud pp qd vis ipedimētū nō hēret d3 aliquātulū de
 ābulare: deide cū alto capite: ⁊ p̄tēter coop̄to ad dormi
 endū se ponere. Et p̄tū lat⁹ dextrū: vt igt Aui. 3. pmi. do
 ctriā 2. ca. 9. ⁊ Ari. i. de regi. sani. ad Alexādri. nā meli⁹
 cibus ad fundū stomaci pellit cū magis versus dextrū la
 tus declinat: vt p̄s in anothomia. Intēstiorē p̄tērea calorē
 recipit: qz cum de natura calidi sit ascēdere ⁊ epar existat
 sub stomaco veluti ignis sub lebere ad ipz intensior trās
 mittit calor: ⁊ per p̄ns melior celebrat digestio. ⁊ p̄tē
 rea si quis sup sinistru latus p̄mo decubat: nō sic cib⁹ ten
 dit versus fundū: sed circa p̄tes magis remanet superio
 res. vñ tam grauitate sui q̄ etiaz epatis qd super ipm tūc
 totaliter gescit: canale pulmonis p̄stringit: cui⁹ signūz qz
 sup isto latere p̄mitus decubans magis q̄ sup alio diffi
 cultat in anbelitu: p̄pter qd nō ita p̄fecte: vt p̄s coadiis p
 uenit operatio: ⁊ cū ceteris mēbris influat nō ita bene in
 sua operatiōe similiter se habebunt. Lūq̄ digestio fuerit
 quasi finita sup latere sinistro debet deinde iacere: nam
 tūc chilus tāta caloriz intensiōe nō indiget. ⁊ p̄tērea cū
 tunc calor valde potens existat: ⁊ illud qd de chilo ad di
 gerendum remansit: sit digestioni magis obediens super
 latus dextrum non debite digeritur: sed in fumositates
 potius conuertitur: sicut in stomacho calido de re faci
 lis digestiōis contingit. C Somni autem terminus in

quocumq; sano: et si ad septem horas vel circa cōiter limitef: ē
tū vt cū qsq; excitat si caput et cetera mēbra leuia sēserit:
palpebras qsq; sine pōderositate pferiat: ita vt libe possit
eas apire: q casu nemo apli dormire dz: q supflua dormi
tio corp? dīccat et ifridat: ac supfluitatib? replet f laticis.
Supflue vō vigiliē calozē itē dūt corp? desiccāt. malū co
lozē iducit: ac rubēā colāz multiplicare faciūt. Sōn? nā
lis et bon? ē. vt noctē nō effugiat et diē nō ipediat. 2° pno.
Ampli? sup vētrē dormire nō laudo. nā et si calitate cul
citre stōi vigoref calitas: maiora tū q̄ B sit iuuamētū nō
cumēta sequunt: qz stōus p̄mūt cū totū corp? gescit sup
ipz. vñ necio cib? remouet a fundo: et p̄ns digō nō ita bo
na celebrat. P. colluz et alia mēbra male sitiant: ita vt
psepe i gbusdā et maxie in collo grādis dolor iducat. S3
si qz illud iuuamētū p̄seg desiderat: ceruical de plumis
bēat q i amplexu p̄tinue teneat vel sacculū puū plumis
plenuz sup ipm stomachum fasciā ligatū: manus quoz su
per ipm stomachū diu retēta digōnez valde p̄fortat: qd fa
cit filr sane p̄lonis et carnosuz nūdū infantulū aplexari:
vel gattū: vel piguē catulū: canēdū est attū ne fudet ifan
tulus: nīmū. n. sudoris friditate noceret: vt Auic. 13. ter
ty. tractatu 2° ca? de cura male p̄lonis fride et sicce stōi.
tenere aut gattū vel catulū p̄p eoz anbelitū ē p̄b? abbo
miabile. Infantulū qz amplexū refugit nā: ēt ē in bone
stū: quēadmodū vñ qre et si femia sit hūidior masculo: ha
beatq; calozē magis obtusuz: p̄p qd nō ita ab auctoribus
cōmēdat: poterit tū i grādiōz eligi etate i q̄ ita hūida nō
epistat: et calozē vigorosiorē hēbit quā potius laudo q̄ su
pra scripta: qz magi honestū: maiorēq; i ea nā recipit p̄pla
cētā. Et iō dicebat Ari. in d reg. sani. ad Alexād. q i isto
casu hō dz amplecti puellā calāz speciosāz tē. Et q̄to me
li? fuerit p̄lonatā: tāto magis calozē hēbit tēpatorē: et p
p̄ns ex calozis ipi? reflexiōe melior mltō celebrabit di
gestio tē. Pōnā igit aliq̄ signa p q̄ tal puella cogitē q ex
auctoz mētib? elici p̄nt: et maxie ha. 2. reg. sit itaq; a. xv.
vsq; ad. xvij. anū iclusue: cui? corp? solidū ac succi plenu
cū aureis capill. cōdecētis anbelit? sintq; oculi clari sic
diana stella sintillātes. q arcuatis supcilijs pilis paucis
p̄texti subtilib? ad aliq̄le obscur. ruborē tēdētib?. natus
debite lineatus super labia decēter magnitudinis viua
cissimiq; calozis mēsurabil? situef: eburnei dentes p̄por
tiōabil? tā i situ q̄ i magnitudinē i ore melliflūo ac decēt
magnitudis collocent: genas quoz roseas bēat: sic vt ex
ipius aspectu circūdās aer vndiq; serenēf: cādīdāq; gulā
cū aplo pectorē: et i laterib? due ad istar pomoz sint istie
māmillē: extensa brachia cū cādīda manu. lōgos digitos:
decētesq; gracilib? eburneis i modū auellanz ynguib?:
ac ēt h̄e dz: et si circa anchas apla cē debeat: i ipi? tū p̄so
na media debēt se due man? posse p̄tangī. De alijs vō oc
cultis p̄tib? meli? tacere cēseo. Pēsa at si h̄ oia sibi isunt
q oia alia mēbra sūt corrūdiētia. nā agēs i hāc pducēdo
tūc potēs fuit ac tēpatū māq; obediēs ac benignēq; tem
pantie: et sic i B nullū excellētū medicamēto pole foret repi
ri. Et q̄to a p̄fata descripta puella alie declauerit tāto a
bōitate illi? magisterij deuiaūt. Sit isup delicate viuēs
ne. f. supfluitate cibi ad sudorē puocēf in nocte: et ne eius
anbelit? malitia cibi ad aliq̄le malū v̄tat odorē: B attū nō
nisi i valde debilib? p̄p ifirmitatē vel etatē: vt i decrepitū
fieri dz: ne p̄p talē amplexū ad coitū mouerent. Ex B. n.
plus seq̄ref nocumētū q̄ ex aplexu iuuamētū. Post
aut exp̄gefactiōez resupie iacere bñ laudo: qz mēbra oia
meli? gescūt. vñ ad cogitatōes suas eo tūc hō p̄romptior
existit. S3 cūeat ne dormiat i tali situ p̄p cerebri supflui
tates ad posteriora decliare: vt igt Auic. 3° pmi. alleg. ca? q
piclosaz sē cā egritudinū: vt apoplexie: epilepsie: palefis:
suberb. i cūbi: spāsim tē. et h̄ ē cā q̄ mltis i hac figura doz

miētib? vñ: vt pōdus aliq̄ hēant sup pect? cui? granita
te suffocent: qd tū accidat nōnūq; de facto: vt de incubo
tractātes asserūt. Sup ianitiōe dormire qz nō dz neq;
in meridiē: nisi plm fuerit assuet? q casu a cibo sit saltē di
stās p duas horas: deide cū capite alto se bñ faciat pānis
coopiri sotularib? et caligis i estate oio remotis. nā si h̄ re
tinuerit et maxie sotulares sumi reflectūt ad totū: p̄p qd
turbat corp? et ipedit psepe digō: bonū tū cēt paulatīe ta
lē dormiēdi p̄suetudinē remouere. Itē fm t̄pis calita
tē vel friditatē erit culcitra in duricie vel mollicie variā
da: idē de p̄lonib? et etatib? tē. est dōz. vñ meli? ē et ma
xime colericis vt estatis tpe sup materatio cotono pleno
dormiāt: q̄ supra culcitra plumis plena. In estate lin
teamia cū liquio min? forti lauari debēt q̄ in hyeme: et le
ct? sepe albis linteamib? inouēf: teneant p̄teara litemi
na ipa i estate i serinio i quo frida existit odorifera: sic ro
se: viole poma et filia. in hyeme vō cala: vt lauedula: ābra:
musc? croc? q tū ex istis odorib? dolorē capitis incurere
solēt: talia vitare debēt. Itē si potēs fuerit: cortias ha
beat an lectuz vel circa diuersimode et p̄ciose laboratas.
nō laudo tū vt dormitōis tpe inter eas includat: s3 vñ: vt
aer libcri? euēter dimittat aptas. Et si tales cortie fuerit
i grana tiete et maxie i hyeme p̄stati? adhiberit. Loop
torū qz sindonis de grana supra lectū p̄tinue tenere bo
nū et vtile valde erit. Sup q̄ tpe calo rose viole: et alij odo
riferi flores sp̄ganf: vel aliq̄ fruct? ponant odoriferi: et sit
camera in hyeme iter duo solaria situata eo mō. f. q̄ supra
dīa p. cap? p̄ dcm ē. In estate magis terranea. cōmēdat:
diuino reumatica non existat. Et h̄ de sōno et vigilia dicta
sufficiant. De motu et gere. CAP. XII.

Um qz pfecto somno surrexerit cōueniēs est
p calozis naturalis viuificatiōe vt aliqua spe
cie v̄tat exercitū. vñ de ipso in hoc caplo opz
facere mētiōez. Pro quo nota q ipm nō
nulli parisiēses vituperāt in B casu dicētes: vt
statim ex ei? diffinitōe patebit: q̄ ppter exercitiū magni
ficat anbelitus: poriq; magis detinent aperti: et tūc hoc
vt p̄s maior ppter h̄ insurgit necessitas euētandi. vñ plus
de ipso infecto aere attrahit. Ex quo cōcludit hominē ci
tius pestilētiā incurere: qd v̄p esset si maius non seque
retur ex exercitio iuuamētū: cui? oppositū p̄s nā p̄ter
citium naturalis caloz fortificat: cōmouet. n. calozē natu
ralem: et validas facit que in mēbris sunt v̄tutes vitales
nāles et aiales: vt ingt Gal. 2° particula affozissimoz. p̄mē
illi? affozis. In omni motiōe tē. Supflue quoq; exercitio
humiditates resolunt: ppter qd ifectioni pestilentiali et
alijs egritudinib? mālibus potētius humores resistunt.
Uñ Auic. 3° pmi. doctrina 2° cap? pmo plm ingt. regimis
cōseruationis salutaris est vt nos exercitemur. Nam ad
ipm qd ē. exercitiū peragēdū p̄uersi p modū sue equali
tatis et in hora sua nullo hōz indigēt medicamētoz que
mālibus necessaria sunt egritudinibus: et egritudinib? q̄
eas sequunt: et de eis accidūt tē. Et ideo Rasis. 17° p̄tine
tis ingt. q in quadā peste omnes quasi fuere mortui p̄ter
venatores vtētes exercitio tē. Sanitas. n. cōseruat bo
nitatē mēsuratiōis mor? et getis: vt ipse ingt. 4° Almā.
caplo pmo. Et ideo relinquēs exercitiū frequēter ethica
incurrit: vt ingt Auicē. caplo allegato. Uñ Auerrois. 7°
colliget. cap? de exercitio v̄lter ingt. tempātū exercitiūz
p̄seruādi sanitatē mirabilis cā existit. Propter qd ful
gēt? circuloq; exercitiū ingt est hūane vite cōseruatio
calozis nālis lima et exercitatio supfluitatū p̄sumptio vir
tutū roboratio: t̄pis lucrū: ocio inimicū: iuuētutis debitū:
senectutis gaudiū. Ille igit solus ab exercitio se abstineat q
sanitatis gaudiū vult carere. p̄prie tū exercitiū: vt ponit
Auic. loco q̄ supra ē mot? volūtari? p̄que anbelit? magn?

Differentia .II.

ha ueni e de l. 4. p.

frequens ē necesse: et intelligit de exercitio vli totū corpis. Nā
vt igit Auerro. allega. ca. 2. cuilibz mēbro ppiū ē exercitiū:
vt pulmōni vox et stare dorso etc. Et iō qdlibz mēbrū p se
exercitari posset absqz b q anbelit frequens fiat. ¶ Et
si multo exercitū spēs sint. 3. pmi. ab Aui. descripte. Sico
q sero et mane an cibū putile existit exercitiū cuiqz. s. con
sucto hora digōnis plete ac p pū facta supfluitatū expū
siōe: nec tpe pestis i aere seu loco fiat: vbi gētium multitu
do pcurrit. Et si fiat i aere renouato: et vt supra oñsuz ē al
terato bonū cēt. Qd si cē nō pōt fiat saltē in euētato aere
in loco. s. in q aer ipe p septētrionalē uel aliū salubz vētū
psepe purget. Et quocūqz fiat siue eques siue pedes siue
luctādo siue ad pilā ludēdo: qd bñ laudo: vel quolibz alr
p posse modus teneat: vt oia mēbra eqit exercitent: mo
uēdo iterdū pedes: iterdū brachia: iterdū caput: et nōnū
qz vociferādo. Cūqz aliqz pp exercitiū lassari incipit ge
scat: et nō tñ imēdiate: s. a forū pueniat ad min⁹ forte: et sic
gradatōz vsqz ad getē. ¶ Mensurādū sūlt existit fm eta
tes: tpa ant: regiōes: pplones: suctudies: et filia. Uñ cere
ris pib⁹ in q supfluitates difficilioris resolōnis multipli
cant: et in q calor min⁹ existat islamabil⁹ magis calefacti
uū ac resolūtiū puenit exercitiū: vt p 3. d mēte Aui. 3. pmi.
doct. 4. ca. p. dū dicit: q ipoz qdē exercitiū allenādū ē
s. bñtū pplonē calaz: nōnulli tñ dixerūt sic plusqz pmen
tator: 3. tegni. q plus calefactiū ē d 3 exercitiū colici qz
f laticū 3. exercitiū f laticū dbeat cē magis resolūtiū. Ex
q ifero tenēdo istā opionē q exercitiū f laticū multo lōg⁹
esse d 3 q colici ad B. s. vt magis existat resolūtiū. ¶ Si
aut quis mō fueris ipedit: et exercitiū facere nequerit: ei
loco poteris fricatōib⁹ vti i mane. s. anqz surgas cūz pāno
n min⁹ aspo: icipiēdo a crurib⁹: deinde a tibys: postea a bra
chyis: deinde ad pect⁹: et sic successe ad alia mēbra sp ad
iferiora trabēdo: et h fricatio d 3 cē i medio iter forte et de
bilē: et iter multā et paucā q pñt ē mēsurāda fm etates et
tpa ant: regiōes: et pplones etc. vt statū de exercitio dcm ē.
Et iter cetera emūctioz loca cū leui fricatōe a supflui
tatib⁹ mūda tenere pcurres: vt sub ascellas iguā et p au
rea. ¶ Et cū surrexeris debes caput tuū fricare. exēden
do. n. brachia et te aliqz fangādo p forū calor inclusus
egredit: et cutance supfluitates retēte resolūtiū. Debes
cū hac fricatōe scā te pectiare. Et si i hebdomada semel
aut i mēse bis vel ter cū cōi ligūio caput tuūz laueris sō
vacuo vtile erit valde. Sūt tñ capilli cū pānis calis leui
ter fricādo siccādi. Qd si barbā tuā abradī feceris corticē
citri ad buliēdū in aq ponas: rectificat. n. aeris corruptio
ne: vt Aui. 2. ca. 1. ca. de citro. poteris cū B addere ad bu
liēdū illa aq de maiorana roremario radice yreos sicca
cum folys lauri: et erit aq odorisera valde. laudat isup ab
Aui. 3. pmi. doct. 2. ca. 4. leuis fricatio p scū exercitiū. et
et ab Auerro. 6. coll. 3. ca. d reg. tēpate pplonis. quā facias
si libz: qz vtilis valde erit. ¶ Mō itaqz exercitū d 3 posito
p 3 qd de gete d 3 sit. Nā sic forte exercitiū ē an cibū pa
gēdū seu mot⁹ fortis: vt statiz dcm ē ita p cibū assumptū
est statiz gescēdū oīo vlt saltē molliter et suauiter deābulā
dū: qñ. s. qz appeteret faciliore cibi ad fundū stōi descēso
nē: et B tetigit Aui. 3. pmi. doct. 2. ca. 7. dū igit. Et quēad
modū d 3 motū q ē an comestione nō ē debilē: ita nec ē
motus q est post ipm q non sit nisi mollis et suauis. Ideo
aiunt vulgares post cibū stabis aut passus mille meabis.
Et hec de exercitio et gete dicta sufficiāt.

De accitib⁹ aie. CAP. XIII.

Quantā vim in pseruatōe sanitatis accitū aie
possideāt: testant auctores et ipsa magis reruz
expiētia: furoz. n. ira: amor: gaudiū corp⁹ cale
faciūt: timor vō tristitia: et odū ipz ifridāt. vñ
nōnulli ex uehemēti ira et furore i cronicas et graues egri

tudies pstituit et alig ad mortē fere vsqz de ducti pñtiaz
adepti sūt sanitatē: vt narrat Pali. 3. tegni. omē illi pñtiaz.
Quā si qdē idiget etc. de quodā militari ouce defectu cali
tatis inate fere psumpto: quē pñtiaz medic⁹ tñ fecit ad iraz
puocari q accēso et fortificato calore san⁹ euasit. B idē fe
cit Iosephus medic⁹ bñ pñtiaz de Tito vespasiāi filio q dū
eēt in mēbris suis oīo ptract⁹ inimicū capitalē corā eo ve
nire mādauit: quē sui amici plusqz ipz venerari fingeāt:
ex q fuit tāta ira cōmot⁹ q fortificato calore suoz mēbro
rū sanitatē adept⁹. Et pñtiaz Valeri. ma. lib. i. titū. de mi
racul⁹ d illo athlēta militie q mur⁹ exis dū victorie pñtiaz
sibi violēter eripef idignatōe et ira fuit tāta cōmot⁹: vt li
ber vocal euaserit: b⁹ eteni potētie timor existit: vt i qdā
vicio meo padue vidit: q dū i pñtiaz qrtāc foret: et ignis
domū suā vndiqz pcremaret: sic vt pēlaret ab igne ne qz
euadere posse se a qdā fenestra pcpitās sū ab igne: et q
tana liber euasit. Nimirū q si expti viri i cura qrtāc sup
ifirmū abscessis dētib⁹ serper es pūcere doceāt: ac cū cua
giato ense euadere. vt Raf. 18. pñtiaz. ca. 7. qrtāc te
stas. Quantā viz in amouēda sanitatē et egreditūne indu
cēdo beat tristitia p 3: qz stupefacit: et nāz corrūpit hñtis.
3. et bñ. vlt. ca. ipa qz corp⁹ expiccat: vt salamō in pabolis.
spūs tristis expiccat ossa. vñ Aui. 3. pmi. doct. p. ca. 4. ira
igt uehemēter calefacit. Et pigritia vñtes laxat aiales. et
Raf. 4. Alia. ca. de actōib⁹ aialū cogitationū. Quia d 3
vō igt tristari facit oib⁹ sanis nocuētū. ifert. et nō solū tri
stia et ira h efficiūt: vep oia aie accitū imoderata corp⁹
extermināt: vt Ba. 3. teg. extermināt. n. et bec igt. s. aie ac
cidētia imoderata: et imutāt corp⁹ ab ea q fm nāz pñstia
tia. Nimirū igt si supflūū gaudiū repētā et subitā mortē
iducit: vt Valeri⁹ narrat. li. 9. d illis mulierib⁹ q putabāt
filiū et maritū extictos i canēst bello fuisse: et dū inexcogi
tate dictis mulierib⁹ occurrissent: i ipoz expiauerūt am
plexu: cui accitū voluit sapiētissim⁹. Dyp. obuiare: vt d vi
ta et morib⁹ pboz legi: dū eē patriā sapiētissim⁹ facit efer
patriāqz repeteret: timēs isup ne letitie ipeti ob ei⁹ adue
tū pentes extinguerēt nūciū pñmādauit nūciatē. s. ipm ocu
loz lumie fore puatū: vt hac tristitia pentū letitiā pēpa
ret. ¶ Qua de re pestis tpe accitū oīus aie ē supfluitas
euitāda. nā in tepamēto mox custodia sanitatis aie et cor
poris sū existit Aui. all. ca. Et iō ira tristitia timor. et filia
vitenit oīo i quoz loco d 3 gaudiū subire tēpatū. vñtib⁹
n. robur tribuit et aiaz i suis iunat actōib⁹. Ra. 4. Alia.
alleg. ca. Et si diuersaz psonaz sit pueratio fugiēda: cū
gratis attū et boni regimīs cōmoref assidue. atqz iñ do
ctrinā Ari. i de regimīs san. ad Alexādrū pulchras ac de
licatas facies itueat. nā ispiciedo pulchras formas dele
ctari debem⁹ et artifice q eas facit. vt ipe pñtiaz. xi. de aial
bus. Cantilēas amenas: noua inlstra musicaliaqz psepeau
diat: libzoz bistoziaz vel fabulaz delectatiū nōnūqz ple
gat. vestes itidē pōtēter qsqz sibi letitiā inferentes. anulos
qz cūz pñtiaz lapidib⁹ localia: et alia bñ. istia itaqz et alijs
ifinitis fere modis qb⁹ vnus magis qz alter delectat: tra
hit. n. sua quēqz voluptas: vt Virg. in buco. ¶ Pōt qsqz
sibi inferre letitiā quā sūme omni tpe laudo: et potissime
pestis tpe. nā dū bñ pmanet in letitia pestis delectat imagia
tio q dubiū imaginatē pestē sepe icidere facit: vt elici pōt
ex dictis Aui. 4. pñtiaz. 6. nāliū. cap. 4. vbi expñse vo
luit q imagiatio nō solū corpus imaginātis: vep alienus
pōt realiter immutare: quare nimirū si ex pestis imagina
tione plurimi ipsam incurunt. Experimento nāqz vide
mus nōnullos intueudo acrumia comedētes ac redinē in
ore suo pēcipe: ac dentūz stuporē icurrere. 7. pbleumatus:
pbleu. 8. qz solū ex forū puenit imagiatio. Et idē affir
mat Aui. 2. p. ca. de eis q pueniūt ex motu aial: qz si ima
ginatiōes h efficere posse nō credimus hēas gallinā oua

Ingenio pñtiaz

De peste p. h. h. h.
 cubatē corā qua serpētē i carceratū in āphora apponas ⁊
 tādū an ipāz viū? moiet donec tps quo pulli pfecti egre
 di debēt euenit: tūc nō pullos: imo serpētē ex ouis pce
 pros iuenies qd nō ex alio qd ex forti puenit imagiātōe: ⁊
 idē pz de paūde ona cubatē: ⁊ albo litheo circūdata i q ca
 su oēs paūones albi nascunt: vt docet expimētū. pestis g
 imaginatōez modis oib⁹ qb⁹ meli⁹ fieri pōt bānre proci
 ret. Et hec de accitib⁹ anime sufficiant.

De coitu.

CAP. XIII.

Recedenti immediate caplo de coitu tractat⁹
 ab auctorib⁹ nris cōiter solet ānecti. Et iō cūz
 ex ipso dimissioe mors subitāea nōnūqz pti
 gat: vt Val. 3. tegni. 2. mē. illi. pti. Ueneroqz
 qdē f3 epiciuz moderato vfu plima iuuamēta ⁊ illi mor
 tis euitatio. In hac pte putile de ipso volo facere mēti
 nē. C. Pro quo nōn⁹ q supfluitas coit⁹ senia accelerat: ⁊
 vitā abbreviat. vt Vali. 2. mē. illi. pti. Tpe vō vltus ⁊. vii g
 multū coeunt paz viuunt: pp qd nullus ē lōgioris vite q
 equus vel asin⁹. f. pp nō coire. Et passeres masculi breui
 ris sunt vite. f. semellis pp supflui. f. coitū: vt Ari. i. de lon
 gitudie ⁊ breuitate vite. vii. 20. terti. debilitatē igt
 affert coit⁹. f. supflui. cui⁹ silēs nō affert aliē euōnes. Et iō
 Ari. i. de regimie pñ. Coit⁹ igt supflui est defecatio cor
 poris ⁊ abbreviatio vite: ⁊ Auero. 6. colligz de vfu coit⁹
 dixit pñ q coit⁹ defeccat corp⁹. i. euaporare facit corp⁹.
 ⁊ itelligit de coitu supfluo. C. Lauēdū est igt sūmope ne
 qs tpe pestis supfluo vtaf coitu. Debilitat. n. cerebrū val
 de. qre nocet neruis ⁊ oculis: ac ēt stō: vt Aui. 23. terti. tra
 ctatu p. iuxta finē: dū dixit q coit⁹ est ex reb⁹ magis noci
 uis stō: ⁊ dimissio ei⁹ est ex reb⁹ magis pferentib⁹ ei cū de
 suba spirit⁹ res plima eūcē facit puenire illū q plm eo vti
 tur ad ifridatōez sui corpis ⁊ resoluē caliditatis inate: ⁊
 ad mortificatōez vtutis. Nimir⁹ g si supflue vtētes coitu
 pestis tpe ipāz icurrāt: ac ipsi tūc pp vtutis debilitatē pe
 reāt. C. Si tū adolescēs ⁊ pñstēs carnosus fuerit coitu
 pñst⁹ lete ac delicate viuēs ex coit⁹ dimissioe nō solū pe
 stē vep mortē subitāea icurrere posset. Nā spma reten
 tū quertit in venenū: vt Vali. vbi supra. Propterea viri
 potētes ⁊ vidue ex dimissioe coit⁹ nōnūqz subitāea mor
 tē icurrūt: vt docet expimētū q nō solū ex mēstruoz re
 tentōe: vep ēt ex ipsoz spmatū: si spma pñdignū sit appē
 lare sepe pñgit. Dico g q meli⁹ ē in casu isto vt tales viri
 potētes nubāt ac coitu vtant: et pñstēs ac adolescētes q
 ab ipo abstineāt. faciant ⁊ h pñi senes: f3 raro ⁊ min⁹ sine
 pñtōe: vt ita dicā q pcedētes. Coit⁹. n. i isto casu corp⁹ re
 pletū alleniat. aiām ilarē ⁊ letā efficit. iras sedat. fantasti
 cas ⁊ tediofas remouet cogitatōes: ita vt nōnulli iterduz
 mellici sanati sint. Raf. 4. Alimā. ca. de iuuamēto ⁊ noci
 mēto coit⁹. 2. vō senes oio se abstineāt: ⁊ h ē snia oium
 auctoz quā expse tetigit Vali. i. de regimie sa. ca. de regi
 mie grādiōz: ⁊ de regimie senū. C. Nō tū b⁹ capli pñdē
 tia qūqz adolescētes ⁊ iuuenes ⁊ pñi senes glent: qz B
 coit⁹ pñilegio solū vti debent carnosā ⁊ robusta corpa ve
 nas amplas repletas sanguie colorē rubēū ac piloz mlti
 tudines hñtia. Corpa nāqz f3 latica colica macra melica ⁊
 breuiter supradictis hria coitu raro vti debēt. Et si oino
 abstineant pñstantius forsan erit. Et ideo Auero. 6. coll.
 cap. de pñseruatiōe sani. cū medicis laxatiuis deseri
 bēs corpa qb⁹ plus nocet coit⁹ igt. nocet plus ceteris oib⁹
 pñlonib⁹ maxie fridid⁹ ⁊ siccis. Et iter pñlones cala ⁊ hūi
 da supflui pōt tolerare leui⁹: ⁊ q peiores sunt fride ⁊ sic
 ce existūt. Ceterē vō medio mō se hñt ad illud. C. Samel
 licus vō ciboz replet⁹ ⁊ ualescēs flōmat⁹ tristis: ac qz
 iratus ac quis labore laxat⁹ coitū d3 oio vitare. Corp⁹. n.
 talr dispositū si pestis tpe coitu vfu fuerit mixt⁹ erit ni pe
 ste ipā tūc rapiat. Et dixi nōnter d adolescēte seu iuuenē

coitui affucto: qz ifucti ex coit⁹ dimissioe supradicta nō sic
 icurrunt nocumēta. pmo ifucta ex ipsoz vfu tali tpe nisi
 bene robusta fuerint grādia forsan incurrēt detrimēta.
 Et hec de coitu dicta sufficiant.

De ianitiōe ⁊ repletōe. CAP. XIV.

Vterqz nō nāliū narratōi fines iponerē: de
 inanitiōe ⁊ repletōe restat facere mētiōez p q
 satis liqz oēs replōnē repleat cōruptōez facili re
 cipiētū cē vitādā: quoz doctria ex pñtis sat
 hēri pōt. nā replōnē vitare boiez ab oī impedimento pñer
 uat: ipm qz suc mētis pñtē efficit. Et iō vitupandi sunt q
 adeo sua replēt corpa vt nec pes nec man⁹ silr nec mēbz
 aliud officiū suū facere possit vt in istis robustis fribus
 eis ieiunātib⁹ nōnūqz pñgit q serotinaz timētes famē ad
 crepatōez vsqz se replēt. C. Casti itidē in egritudine cui
 tatio replōnis qz pñseruat mltisqz vitis obuiat: vt Uale
 ri⁹ maxim⁹. lib. 2. ti. isti. āti. boneqz igt valitudis corz qst
 qdā mater erat frugalitas inimica luxuriosis epul⁹: ⁊ alie
 na nimie vini abūdātie ⁊ ab imoderatōe veneris vfu ad
 uersa. Ex q pñcludo replētōez oēs fore vitādā: ⁊ B ē qd vo
 lebat Aui. Gen 3. pñi. doctri. 2. ca. 7. dū dixit. ex cibo g
 nullus ē ita replēdus: vt nō sit ibi loc⁹ supflui: f3 est ab co
 retinēdus reliquis dñderz adhuc i aia remanētib⁹. De
 n. famis relige post horā vnā destruet⁹: ⁊ B ē vfu max
 me obseruādus: qm deterior ēz comestio q stō fac graue
 dinē: ⁊ deterior pot⁹ ē q tēpamētū egredif: ⁊ in stō natat.
 C. Non d3 qz ita paz comedere vt vtutis sequat⁹ debili
 tas: ceteris. n. parib⁹ ex miori qz corpi pñeniat nutrimē
 to mai⁹ segt nocuitū qz ex maiori. Juxta illū afforismū.
 In tenuib⁹ dictis ⁊c. Nec in tali tpe vllō mō d3 qz famē
 aut sitz tolerare iux sniaz Aui. p. qrti. ca. de pñseruatōe a
 peste. Et Raf. 4. Alimā. ca. de pestilētia ⁊ ei⁹ cautela. nā
 h de facili faceret boiez i pestē cadere. Et iō nōnulli dixē
 rūt qz qnqz sūt dictiōes icipiētes ab. f. seu corz significata
 q pestē de facili iducere pñt: ⁊ alia qnqz ab. f. silr icipiētia
 pñbitia. Inducētia pestē sūt fames fatiga fruct⁹: ⁊ femi
 na stat⁹. pñbitia pestē sūt flōmia foe⁹: fuga: fricatio: flu
 pus. Et itelligit p fluxū hūoz sigdez abūdāntie supflue
 cūo. C. Prociure g ifup ois hō f3 pñtudinē horis debi
 tis bñficiū vētris hñe: qz si i B fuerit pigra nā: tūc cōiter i
 citef suppositorio facto ex melle ⁊ sale vel lardōe radice
 blet⁹ vel pñli. At si libet B cōi posses vti clisteri. Banalue
 blitis mercurial⁹ mñs violaz añ. 20. i. furfuris pugilū. f.
 fiat decoctio de q acci. lib. i. f. i q dissoluat cassie pulueris
 znc. añ. 3. i. olei vio. i. estate vel cōis i hñeme. 3. iij. sal triti
 paz: ⁊ fiat clister: qd sp pñat i mae vñ sero stō vacuo. Et h
 de ianitiōe ⁊ replōne dca sufficiāt: qz in seqntibus alia istā
 māz pñernētia sū dō auxiliāte tractatur: cui sit la⁹ ifinita
 C. Dñtie 2. Tractat⁹ scōs 4. i se pñtēs capla icipit.

De nā tam farmacie q flōmie.

CAP. I.

SEx vero reruz nāliū pñcedēti re
 gimine diligēter
 obfuoato magna: imo potissima ps pñseruatōis
 existit a peste sic vt idubie glibz co vtens deo
 cooperāte pmo ab ipsa liber euadit. nam ma
 xima particula generationis egritudinuz est pessima cor
 poris pñatio: qz i pñcordātib⁹ pñpta ē lesio: ⁊ Ba. p de dñ
 tys feb. ca. de febre pestilēiali dixit qz q moderatis labo
 rib⁹: ⁊ vita decora vti oio ipassibil⁹ pñseruat fm oēs has
 dispōnes. f. pestilētales. S3 qz hūana nā ē in deterī pla
 bi semp. pna nō erūt suprascripta adunguez cōiter obser
 uata. qre nisi aliq medicinalia sumenda in quottidiāo vfu
 subiūgerē mlti in hac tremēdā pestē icurrerēt: ea pp nō
 nulla pestis bezaardica ab acre venēoso seu quis ca pestē
 iducere potēte dei oipotētis grā idubitatē defendētia h
 iferius anotoabo. Que si cōmuniter ab auctoribus scripta

*A pshibitum in Casu pshibito in Casu
 2 q. Casu qd 2 q. Casu qd 2 q. Casu qd
 purgatio quando et v. purgatio in Casu
 B*

Differentia .II.

*San pshibito in Casu
 Agaricus laudat in pag. 8*

foran nō fuerit simplicitatē et nedū ipa vep ex his po
 sita iſpicietes debere effici qdū efficere opiet iſallāter.
 Nā atq pbi de mitridati pōne et ſuccellue tyriace pmi
 tus pp idigētā appenter i ſria veberiter admirati ſunt.
 Cūq illa ſollicite examinauerit nibil ſine miniſterio igref
 ſus pperitū ē qd de mixtiōib⁹ deſcribēdis fiet deo dāte : et
 iō aliq bezardica tā ſimplicia qz ppoſita ponā tā a pſcis
 qz a modernis i B caſu expta pbiſ : alia ac ē ſubiūgā qdā
 quoz vtutes in quodā atigſſimo libro ſcriptas iueni. Tu
 iqr bōc ſūū q me nūq i neccitatib⁹ reliqſti icepti faueas.
 mētēq meā i becillē tuo celeſti roze pfunde : vt talia iſcri
 bere valeas : qb⁹ vtētes poſſint a terribili tā feroci tā rapa
 ciſſimo morbo ſe ſalubriter cuſtodire Amē. ¶ Deinceps
 itaq tā ab itus qz ab ex medicinalia applicāda deſcribāz.
 De flōmia et farmacia aliqz pmit⁹ faciēs mētēz. ¶ Pro
 q nōn⁹ qz adoleſcēs a. ruy. ānis ſupra pſiſtēs : et in p ſenio
 pſtitut⁹ robuſt⁹ carnoſus vēas hīs amplas repletas bu
 ni et rubri coloris : vlt ex rubeo cū fuſco pmixto : vt placuit
 Raſi. 7. Almā. nō ſupfluo vtēs coitu copioſe ac delicate
 cibus ſanguinē mltiplicātib⁹ nutrit⁹ flōmiā in vō de vena
 media ſp facere dōz. ¶ Lū q ē ſi humoz fuerit abūdiācia
 cū pmiſſioe digeſtiui ipz peccātē būozē pcerētis farma
 cū qz exhibēdū laudare : cū deſcriptōz aſtātū medico
 derelinq. Itē ſi i aliq būoz aliqz ſupabūdarē : quē p me
 dic⁹ cōmixtū ſanguini iudicaret eo caſu flōmiā ē facere
 puenit. Poſtea ſcā p pūſilli⁹ būozis digōne farmaci ſeq
 dōz. Et B ē ſnīa Ra. 4. Almā. ca. de regimie corpis fm tpa
 dū dixit. Ille pterea q tpe bycmis mltū auidē et ſil in ſtō
 recepit atqz q bonoz cibarioz multitudinē cū vīo ſuſce
 pit ſibi cito flōmia ſubueire dōz. Qui āt cibus groſſis vti
 mal⁹ ventris ſolone ſibi ſuccurrere cogit. B idē in pte teti
 git ſupra caplis de purgatoib⁹ corpis a ſupfluis būozib⁹ :
 et de iunamēto flōmie et ei⁹ nocumēto : et iō i his caſib⁹ flō
 miā fieri laudo. alio vō mīme. Laue gne flōmes aliqz nī
 ſi fuerit neccia : qz colāz rubē ebullire facit : vt Au. 4. pmi.
 ca. de flōmia. et p pſis patiorē ipz in peſte redderet. ¶ Ex
 q clūdo q oī mēſe pū et vlt facere flōmiā tpe pſiſtēs : vt
 nōnulli pariſſēs et de mōte peſſulā iubebāt p ouas aut
 tres dies aſ plenilūniū ē timoroſus et icōueniēs. Nā et ſi i
 corpe pmit⁹ deſcripto i q maxie ſanguis abūdar⁹ : B foran
 nō multū noceret. Colici vō ſtatici et mellici b⁹ ſubtiliter
 mīme facere poſſent et rōne et auctoris teſtimonio pclūdī
 facillime poſſz. ¶ Nō ē q pueria et ſcrepiti ac pgnātib⁹
 niſi foran i pmiſ mēſib⁹ in qb⁹ maxie ſanguinē abūdare
 viderem⁹ vtētoſe iter ſpatulas cū ſcarificatiōe pnt appōi
 ſūt. n. vicarie vne medic⁹ : vt iqr Au. 4. pmi. allega. cap.
 vel ponat iter renes et āchas : qz tenēt locū baſilice. ¶ De
 flōmia. n. iā peſte būtib⁹ fiēda aliud dōm erit : p q iſra in
 ppo ca. aliq bū nōnda deo duce deſcribā. ¶ Scias iſtup
 q ille q bono vti regimie nec vomitu nec ſolone vētris
 nec ſilīb⁹ idiget euōnib⁹. Nā ſi i ipo būoz aliqz abūdaret
 maxie erit ſanguis : cū peccatū ſolū erit i qſto : ad cui⁹ re
 motiōz ſolū ſuffic flōmia. Et B ē ſnīa Au. 4. pmi. ca. 4.
 Et Hypo. 2. ptiā affōz. illo affō. Sana būtes corpa far
 macys vti tē. Laudo tū in ſupflue būozib⁹ repletis q vīs
 tpe ſz ipo : expigētā fiat cūo : qz aſtātes medici ſz būoz
 dinerſitatē facere cā debent : nec glqz ita auſus exiſtat : vt
 ſine medici pſilio fortes recipiat medicas. Nā pſepe bo
 nus būoz cūat peccātē derelictio : qre humor ille peccans
 de facili peſtis recipit impreſſionē : virtute quoqz dereli
 cta moriunt in breui. Et hec de ſtobothomia et farmacia
 dicta ſufficiant in generali tē. ¶ De quibſdam pil
 lulis ac leuibus ſolutiuis. CAP. II.

Lobothomie pti⁹ debitis et farmacia fm exi
 gētā iā exhibitis vnā tres vel qnqz ex iſſaſcri
 ptis pillis i bebdomada bis qzqz ſumere dōz vel

ſingula die vnā aſ cenā : et hoc itellexit Au. pma qri. ca.
 de pſeruatiōe a peſtilētia : dū dixit. Et de medicamine fa
 cto ex aloē croco. et mirra ſumant omni die circiter .3. i. qm
 eſt iuuatiniū tē. Et Raſ. 4. Almā. ca. de peſtilētia et eius
 cautela. Unus qdez antiquoz pboz dixit qz ſi due ptes
 aloes ſumant⁹ et croci oriētāl⁹ et mirre vniuſuiusqz añ. pte
 vnā : et de ex eis i pncipio peſtilētie cuiqz pōdus duodeci
 kirat qd ē in ſūma pōdus qdragita octo grāoz. ordci ſim
 gulis dieb⁹ cū .3. i. vini tēpati maximū aſſert remediū : ita
 vt aſſerat ſe neminē vidīſſe hāc medicinā in pñ mortali
 tatis bibētēq nō euāſſet : B idē pōit Auerro. 6. colliger.
 vltio ca. qz ē dōz. Sigs. n. igrediētia examinauerit : mirabi
 le in his pillulis ſue pulueris iueniet ppetatē : aloes nāqz
 eſt adeo mirabil⁹ vtutis : vt iqr Meſue in de ſolatōe mel
 dicinaz. ppo caplo qz q aſſiduāt acceptōz ei⁹ ptiue nō
 videbit in corpe ſuo : iſt ſenſui ei⁹ egritudine q nō ſit
 habil⁹ ſanari : et pſeruāt a putrefactōe. Mirra quoqz vt to
 ſtāt auctores ne dū corpa viua : imo mortua a corruptio
 ne pſeruāt. Croc⁹ vt iqr Au. caſi. 2. ca. ppo nūqz alterat
 būozes : imo pſeruāt eos fm eqliatē et rectificat putrefa
 ctionē : quātēqz ſit alacritatis iuductiū ille nonit qz nō
 ignorat : et tu vide ibi. qre iter alia medicamina ſine laudi
 bus vltiorib⁹ B qmaxie laudo. Sd qz i puluerē ipz ſu
 mere valde exiſtit abhominabile ſiāt pillule iſto mō. B
 aloes .3. y. mirre croci añ. 3. i. formēt pillule decētis Ma
 gnitudis cū vino optimo vel ſyrupo acetofitatis citri vel
 de ribes vel de limōib⁹ de qb⁹ vna tres vel qnqz ſuman
 tur mō : quo ſupra. Laudarē tū et maxie eſtatis tpe : vt cū
 aq ro. acetosē ſeu endiuie ter p pūſ aloes et mirra lauarē
 tur. Nāz vt ingt Berardus in gloſis ſup viatico : caplo de
 hydropiſi. in aloē loto partes ignee diſſolūntur et ſeparā
 tur : et ſi aloes lorio vltima vice cum aceto forti fieret illo
 tpe maxie pueniret. Siat g ſic. puluerizet aloes ſup quo
 aliqua pdictaz aquaz in fundat : deinde exiccat pmiſta
 tur : et itez puluerizet ſuper quo aqua : vt pūſ fundatur :
 et exiccet. tertio in puluerē redigat : ſup quo piecta aqua vt
 aceto deſiccet adhuc et in puluerē reductū vti ſeruiat.
 Eodem mō laue mirra ſi placet. Et ſi pdictis pillulis pa
 ruz maſticis adderet ſecuri ab aliqbus eſſemus nocumē
 tis ab eo vñire potētibus. ¶ Siat g ſic. B aloes loto vt
 ſupra. 3. y. mirre loto : croci maſticis añ. 3. i. ſiāt pillule cū
 aliquo ſupradictoz ſyrupoz. ¶ Nota tamē q aliqui mo
 dernī in his pillulis nibil addi pmitterēt nec lauarēt con
 ſimiliter aloē ſup dicto Auicē. 5. caſi. caplo de tyriaca
 fundātes ibi in tyriaca fm deſcriptiōz andromaci nibil
 addēdū nec diminūdū : qz ppo capz rerū : vt ait cū tanto
 pōdere illaz virtutē bz et idem dñt iſti de iſtis pillulis. Ca
 ſi oppoſitū eius demōſtrari nō poſſet : nō vitupero tū taz
 in his qz in gbuſcūqz alijs compoſitōibus addere aliqd
 et diminuerē : et ſit hoc fm rōnem : imo facere oppoſitū po
 tius iſſimilitati attribuit itellectus. Qd etiā expſſe Auery.
 inuit. 5. colliger. caplo vltimo ptra Auic. illo. 5. Et ideo di
 cit ille homo quē tu ſcis tē. ¶ Mirabiles ſunt in hoc ca
 ſu pillule ſupraſcripte : nō tamē minus pficue ſunt que ſe
 quunt⁹ vt ingrediētia examinātī clare patebit q etiā ex
 perimento iādū comprobatū extitit : qz inſtrūmēta oīuz
 ſenſuuz a ſupfluis humorib⁹ oīno mundificant mēbraqz
 confortant pncipalia atqz virtutē habent omne peſtilen
 tiale venenum a tota ſubſtantia corrumpere et laudo po
 tius : quarū paſta per mēſes aliquot ante facta fuerit : qz
 que nouiter ſit : non ſit attamen ita antiqua vt duos tran
 ſeat annos. ¶ Siat g ſic. B pulueris zinziberis electi .3.
 iy. infundatur in aqua ſcabiōſe et bugloſe ſine roſarū ana.
 3. iy. 8. buliant vſqz ad cōſumptionem tertie partis : et ſiat
 expreſſio in qua expreſſione pone agarici electi pulueri
 zati .3. f. quā in ſole deſiccari permittē. ¶ Deinde Reci

*Ble. mōſſaſia
 in Caſu pſerua
 Cū B*

purgatio morbi

*Casus qd nō
 dñt ſtara
 18.*

*V. ſupra
 purgatio a pſer.
 maior uerſſ*

De peste

aloes: vt supra loti. 3. i. mirre lote croci ana. 3. f. agarici: vt supra pparati. 3. i. mirabolaoz citrinoz. 3. i. f. kebuloz. 3. i. f. radicu diptami: tozmentille 2 tunici an. 3. i. masticias cinamomi. an. 3. i. spice. 3. f. musci in tpe frido granuz. i. fiat pillule cu aliquo syrupoz pdictoz qbus vti pot sicut pcedentib: tpe vo calo dimitte muscu: 2 pone grana. iij. caphoze: 2 fac pillulas vt supra. ¶ S3 h nota vnu qd no nulli ex vsu quaruz vs pillulaz supradictaz icurrut ali qñ vtris tortione ac alia plurima nocumeta: qd tn no puenit rone pillulaz: s3 igrediētū: vt aloes no boni vel aliterius 2c. nā aloes no bonū multa pot iducere nocumeta descripta a Joāne Mesue i de psolatōe medicinar. cap: de aloes. Et iō has pillas fieri faciētes bonū: ac p bonū eligant apothecariū. Et nota bñ h q tñ in hac qñ in alyz medicis medico sepe magna psecuta est verecūdia 2 ifirmo dānū. ¶ S3 qñ tñ pp qñis cām: vt emoroydas vel aliō h3 pillas suprascriptas sumere nō aunderet pfens medic? Ani. nō auscultādo s3 exigētiā addēdo masticē vel aliud correctōi appropriatū eas pficere pot. Itē d3 qñ in his pil lul fm itentōez quā bz respectu alie pseruade pfone singularē lapsus aliqñ hntis adiūgere in recepta illū respiciētia lapsus dūmō p bafi in sua recepta pillas habeat suprascriptas. Dis sup pillulas 4. āno supra 1 qñis qñs fuerit etate vti pōepluz tñ de eis vel min? fm pfone ex gentiā. ¶ Et si quis cā vel ipregnatōis: vel aliquo h3 pillulas recipe nō valeat māna vel cassia fistula semel vti in hebdomada cū brodio pulli vel aq lactis vel aliquo talū q soluta semp addēdo pap pulueris cinamomi 2 ēsto maco vacuo an pādū bibēda p borā. ¶ Clisteria quoqz cōia in B casu puenirēt silr. nāq: si corpa fuerit mūda cū infrascriptoz tyriacaliū vsu: tñ dico forsan: imo erit quodāmo ipole q peste moriat. Et si in aliquo euenerit verū poti dno iudicio puenit qñ alr. Actus. n. actiuoz nō recipiunt nisi in patiete dispositio: 2 cū B sit totāl idispositus p3 qd dcm est: 2 tantū de pillulis sit dcm.

De quibusdam bezaardicis.

CAP. III.

Et si ex pillaz vsu in pcedēti cap: positaz alio bono obseruato regimie cōp: ita mūdū pmāe at vt qdāmo ipole sit ipm in peste icurrere: qdā tñ in pñti ca: positur? suz: qd? deo duce ip3 corpus talr disponet qd aer siue qdlibet aliud pestis i eo nullā facere poterit ipressionē. vñ talia merito pestis bezaardica appellari p dñgnū est. Nā sic Mitrída tes rex ponti a q mitridatū cūqz assumpsit nomē ex eius vsu talē i mēbris acqsiuit dispōnez q pñtiosissimū bau stū venenū nullā in eo penit? lesione ipressit: vt i bistorijs legi? romāoz: dū a pōpeo 2 romanis i esbro vrbe eēt obfessus: ita nec dubiū ex vsu reo deiceps scribēdaz corp talr disponet: q pestis isfectio deo puio eidē oīno nihil nocuit. ¶ Dico q q lutū armenū ē tali vtute donatū: vt si solū ex ei? vsu hō pseruet: vep liberet iā ab ipsa peste deprehēsus. vt testant auctores: 2 pcpue fili? aboali. 2. cañ. caplo ppo: igt. n. q plures iā sanati sunt ex pestilētia magna pp cōsuetudinē bibēdi ipm cū vino subtili. Et subium git q si bibi? i febre pestilēiali neciū est vinū vt cū pducat ad cor: 2 d3 illud cūqz aq rosaz pmisceri: nō tñ aq acetose min? laudo cū ppeste maxia sibi vtus icxistat: vt statiz dicer? Hal. vo pcpit: vt cū aceto aq pmixto bibat q si in alyz nō multū laudē in colericis tñ non vitupo: cū acētū sit multū colere atqz sanguis feruoris extictiū: 2 p cōsequēs coz adustionis phibitiū: bi aut nullā aliā de ipo luto armeno faciūt pparatōem: s3 laudo vt cū bono vino maluatico aut simili aut aq acetose buglose rosaz abstinthy vel scabiose ter p pus an ei? exhibitiōez lauet ad minus. Est. n. spēs terre: 2 pñs opilatiū: vt q angustas venas facili? valeat penetrare h lotio sibi cōuenit iuxta

sniaz Joānis Mesue i de psolatōe medicinar. cap: de modis lauatiōnū ipaz. p q si q ptes sordide i eo fuerit amouent: 2 ēt put ibidē dicit aliq sunt medicie q ex lotōe acq rūt: vt magis existāt opilonū apitiue: 2 pp hāc cām laudo vt cū pauco vio subtili aq rosaz vel acetosa pmixto bibatur: vt voluit Ani. alleg. cap: vel cū vno cocleari aq iferi? describēde: debetqz eadē cā subtilissime pteri iux doctri nā eiusdē Mesue. ca: de modis triturationū medicinar: vt Ani. 2. cañ. ca: s3 pati tñ in opilonē cadere nisi cū alio adiūga? diuretico: cui? dosis sit a. 3. i. vsqz ad. y. mane. s. anq domū egrediat q nisi necitas coegerit minime egredi debes si p pus aer a radys solarib? nō fuerit expurgatus. Ipñ itaqz lutū armenū talr pparet. Lōteraf subtilr 2 sup ip3 aliq ex ago vel vio fundat suprascriptis tātuz. s. qñtū bibere pot B facto pmittat desiccari 2 iterato pteratur. 2 fiat vt p trib? aut qñtuor vicib? vltimo vō pterat 2 vñi referuet. ¶ Acetosa qñ in pseruādo a peste mirabilē bz efficaciā vt a fide digno quodā habui q nec aliqz ex ei? familia pp qñis peste vñq locū mutauit: 2 die singla an pādū 2 an cenā: 2 ex suis qlibz vñū bolū acetose sum pferat: 2 carēte ipa pluerē ipsi? recipiebat: cū q ēt pillulis suprascriptis iterdū vtebat q de re ex suis nullus dei do no fuit vñq peste perēpt? Inspectis qñ tā qlitatib? manifestis q occultis p qñ agit ipsius vsuz q multiplr laudo. Sēdo mō magis q ipa sumpta nedū morfus a scorpione libat vep an morfuram accepta ipa siue semē venenū po stea scorpōis nullā i corpe finit facere ipressionē: vt Ani. 2. cañ. ca: ppo. Cū h sibi isit ppuetas vñlū ppeste hāc eadē vel pñlez d3 hre. D. quor 2 qñtas gloriofus iste Jhs de nazareth ppetates reb? iposuit q adhuc existit nobis ignote. ¶ Eadē ppetas 2 maior attribuit radici tozmentillo: vt iā anis plāmis pp idubitatāz expiētiā apud vulg? famosissima existat. d3. n. radix illa in vmbra desiccari 2 i puluerē redigi. Cui? dosis est a. 3. f. vsqz ad. 3. i. cūqz vio aq acetose vel rosaz pmixto aut aceto cū bis ago 2 maxie in colericis. In quodā. n. atigissimo libro iueni ipsaz mirabiles ppetates hre: 2 q in ea potissimū nfoqz maxie pñtēs pposito est q ei? radix p pestilētiā mirabilr opat ac cor dis dolorē remouet indilate: 2 potata venenū oē in breui a corpe facit exire. ¶ Puluis quoqz radices diptami isto qmaxie pfert in casu: qd lōga ē iā expiētia pprobatū: 2 nil mix si bec sibi vt? ict: qz venenū mirabilr opat: vt sensist Serap. in suo de simplicib? cap: de diptamo. 2 lau des mirabiles de ipo ponit circa istas: caplo ppo. Un va leri? maximus. lib. p. titulo de miracul. ingt. q i creta ad siluestres capras cū venēatis telis venenānt q pēusse salutare auxiliū herbe diptami petunt q comesta a tali pñtioso venēo euadūt illece: 2 si eadē nō iueniūt ibidē mortue breue cadūt ifra tps. Idē ponit Virgili? iz? encidos dū igt. Dic veri? idigno nati pculsa dolor: Diptamū genitrix diptea capit abida p luerib? caulē folys 2 flore comātē pūrpureo nō illa feris icognita capris Bramia de tergo volucres besere sagite. Dui? aut radices dosis. 3. i. cū aceto 2 aq rosaz: pp ei? calitatē potat. ¶ Et qd ad expiētiā vidi pñlis vtutis antore radix existit: 2 est herba q iux thozā illā. s. herbā nasci? ex q venenū pficiē: cū quoi alpib? salutiārū 2 piaroly ad capras siluestres venāt: 2 h radix simillat nucleis oliuaz d q i sindimio suis Simō ianuēf fac mētōz: 2 ē bezear illi? thore q ē adeo venēosa: q oia aīalia sua iterficat venēositate. Nimir q si ipsi? pestis āthora illa bezear existat pñlr. Et ei? vsus ē: vt radices diptami. ¶ Pluis ēt radices herbe tunici quociūqz sumat maximū i B casu pñtat iuuamētū. Idē dico d3 pimpinella. ¶ Nōnulli pterea idē dixerūt scabiosa 2 tāta i ea hnt cō fidētiā: vt nō solū vtutē pseruadi: imo q ifra duodecimā borā hnti pestilētiā succus dat? potui ipaz peste extinguit

Acetosa

radix Tozmentillo

radix diptami

Herba nascentia in creta ad siluestres capras

Herba Tunica

Differentia .II.

Terra sigillata

et si non habet succum aqua exhibet sublimatam eiusdem. **T**erra itez sigillata in hoc casu offert mirabiliter ita ut luto armeno egpolleat in virtute ut senserat Auerro. 6. colli. cap. de pferuariis ab egritudinibus pestilentialibus. Et si id elici potest ex dictis Aui. 2. can. ca. ppo. q. terra ipaz lutu dnu appellat. Et id viribus cordis dicit ipaz mirabile ppetate hre ad pforadum cor et ipz lctificadu. Un aserit q si bibid ea. et pve nenu sumat ipz fac p vomitu exire sup q morsura veneo. fac cu aceto limita illi mofure resistit. Et ego nonnullos trufantulos vidi q p gra sci Pauli vedunt. et post morsura venenosoz cu panco vini exhibet. et cuilibz morsure venose resistit ut ipm expimetat ostendunt. Un Rasis. 8. almi. pmo caplo. tyriaca ex ipa et bacia lauri cōficere docet. et illi trufantuli puluerē pās affi adiugut et ipaz p optima tyriaca vedunt. Aui. talē tyriacā facit ex terra sigillata bacis lauri. et tyrcos. ut ipse ponit 6. qrti. cap. 4. Et qz ita mirabilis hec terra existit et venēa dicit ille solēnis speculator. Petri de ebao i suo de venenis. q reges et pncipes orientaliū priū sup oēs alios veneni haustu timētes cū illa patria venēa fiat excellētissima. vii. f. hec nephada boius pnties traxit originē in suis semp cenis et pādys terras comedūt sigillatā. et id sigillo regū talis terra sigillat. vñ terra sigillata cōiter ē appellata. Dec. n. comesta nullum in corpe venenū qdvis facere sinit ipressione ut idē pōit. Ex qb? ps qte et pestē virtutis existat. f. laudare ut eodem mō ppararet ac sumeret sicut lutu armenū cū spēs terre silr existat. ut ps. **C**epe quoqz cum lacte siue butiro comestū mirabilr offert in hoc casu. ut ex dictis Aui. 3. pmi. doctria 5. cap. 3. bēri pōt. vbi dicit q q venenosoz vapores aeris timuerit nares et os ista sibi ligare dicit et cū la cte absqz butiro p pus cepas comedere dicit. nā cepe gnat i stō hūiorē humidū plin frāgentē hūiorē venenosum. ut ipse ponit 2. can. ca. de cepe. 5. Venēa tē. **N**onnulli idē dixerūt de alio q ē tyriaca rusticoz q est satis verisilē. qz bibitū cū vīo morsure serpentū canis rabidi et vmiū venosoz mirabilr pdest. ut Aui. 2. can. hōz tñ assiduū nō laudo vñz. et si mirabilr pnt. et maxie i delicatis. ut Ita licis talib? vtpm i suctis. qz sanguinē et colaz ei? nūmiz i cēderēt. Grossi tñ rustici et citra mōtani talib? assueti vñz eoz sine nocumēto magis pnt frequētare. **Q**uidā cyrugie q diu cū sarracenis bitauit mibi rettulit q sarraceno reges baroēs et pncipes et pestē puluere ex aliq ifrascriptoz utebant ut ē puluis diptai pipinelle tormētille scabiose boliarme. terre sigil. qdlibz. n. p se sumptū boiez sic disponit. ut pestis neqzqz timeat ipressione ut aserit se vidisse i illis pibus. qd est visile. ut ps ex dictis. Et si libere ex plib? vel duob? posses pluerē cōficere. **A**bsolute autē venenū bis vtunt idēnter ut ab ipo pseruent. f. ypi con. radice enule capae diptamo aristologia rot. et lon. rafano. et terra sigil. et vicitosico seu antifarmaco qd idē ē. **D**ec. n. simplicia nos a peste pseruadi hre virtutē iueni q iter alia obtinēt pncipatū. Et id B in subonōnulli valentes phisici qdā fecerūt pponē in qb? si qs subtilr ispeperit aliqd illoz semp p basi repiet. Et si plēs iaz viderim illas h solū ānotabo qdā p me iuctas adiugā. q ifallāter nō alr et pestē examinatis oib? diligēter se hnt q magna tyriaca et venenū. **P**rima qdē talis ē. R. boli arme. ut supra pparati. 3. i. radicū tormētille tunici diptami sandaloz rub. añ. 3. i. rasure eboris spody corticiz citri anthos. añ. 3. f. margaritaz splēdidaz. 3. y. fragmētoz rubini faphiri granati smaraldi iaciti añ. 3. i. fiat pluis cui si addere rasure ynicornu. 3. i. f. vsqz ad 3. f. oi mae in vīo subtili aqz rosaz. vel acetose pmixto. Et potes si libz ut h puluis existat magis delicat? addere zuccari ad pōdus oīuz. et tūc de ipo in maiori sumat dosi. Si qs. n. igredictia diligēter examinauerit ipz pōiosiorē tyriaca ppiet in hoc casu.

Et qz isto tpe gētes sunt adeo delicate q in quotidianano vñ plueres quodā mō recipe abhorēt. **F**acias sic. R. pulueris supra scripti sine zuccaro. 3. i. zuccari tabarzet lib. 3. i. demū accipe succi acetose succi pomoz redolētūz añ. 3. vi. buliat vsqz ad psumptōez tertie ptis semp dispu mado in quo dissolue zuccaz. et fac pfectōez in morsellis occētis magnitudis de qb? exhibe vñū omni mane bibēdo. f. paz. boni vini liphati. ut supra vel vñū coclear aque iferi? describēdo. **P**osses et hac pfectōez in modū optatā cōficere ponēdo p qlibz libra zucca. 3. x. illi? pulueris q ponit d3 cum zuccaz quasi frigidū fuerit ne puluis ipse aliqz a zuccari caliditate recipiat alteratōez. et sit dosi ut castanea bibēdo post vinūz vel aqz ut supra. Et si nō hēs istos succos p dissoluēdo zuccaz pone aqz rosatā vel acetose vel aquā alicuius simplicii nōminatoz ut est diptamus tormētilla tē. faciēdo aquaz tam de radicibus qz de herba lauādo radices ipsas cū bono vino. **U**el facias sic. R. sete noniter in grana tiete lib. 3. i. immergat p oīez noctē in aqz rosaz acetose et succo pomoz redolētū ana li brā. i. deinde buliat donec aqua rubeat. et in tali aqz dissolue zuccari libras. iij. et cū fuerit debite coctū adde illi? pulueris vel alterius describēdi. 3. iij. si p bolos facere volueris. vel. 3. iij. si opiatāz modū et vtere ut supra. **D**ec. n. cōfectio erit mirabil? ut ps. **P**osses tñ hac et alias describēdas pfectōez cū syrupis iuleb. et cū sferuis facere infra scriptis factis cū zuccaro tabarzet et nō cū puluere zuccari. ut cōiter isti faciūt apothecarij. et pnt fieri p bolos ut in opiatarum. f. modūz fm q magis libuerit. **S**yru p hūic pposito pntētes sunt syrupus de ribes de acetosita te citri de limōib? de succo acetose de pscis de pomis de granatis acetosis de succo cucurbitae de pūnis de corticibus citri de granatis dulcib?. **S**yru? rosa. et violatus valēt. et alij syrupi magis in cura febzis pestilentialis deo duce describēdi. **I**uleb sunt ista violatū tā cū aqz qz cū violaz succo. et iuleb rosatū codē mō factū. potes et iuleb facere de melissa et buglosa. Et cū florib? et de florib? boraginis et nenupharis de scabiosa. et pipinella et fm itēntōez quā hūeris potes iuleb ex qbus volueris herbis cōficere. puta stomaticis epaticis capitalib? cordialib? tē. ut mēta endi. sticados buglosa tē. Et f3 etiā quā hūeris itēntōez respectu illi? quē itēdis pseruare poteris cala cum fridis epatica cū cordialib? et sic de alijs facere cōmisceri. **A**mplia g fantasiā ad etates tēpora āni pplones regiones tē. Et fm exigētā vtere syrupis iuleb pseruis aqz calis vel fridis vel tēpatis tē. in h3 pscidēdis pfectōib?. Et pariter vdm est de puluerib? tā descriptis qz describēdis. qz cōst dera magis vel min? cala. et eis fm nēcitātē vtere. **I**te poteris si libuerit syrupos iuleb et zuccaz cū qb? pfectiōnes facere itēdis aromatizare cū aliquo ex pulueribus i caplo pnti descriptis vel cum sandal ambra vel musco vel trociscis de cāphora vel aliquo h3. **I**tez poteris in his pfectōib? addere succū limōis aracy pomoz redolētū acetositatē citri vinum granatoz vinū seu succum citonioz succum boraginis buglose vel quariūis herbarum tue intentioni appropriatā. **I**tem si pfectiones in modū opiatāz fieri feceris poteris in qualibet lib. zucca. addere. 3. f. tyriace fine vel mitridati. **C**onueniunt et in cōficiēdis confectionibus infra scripte conferre facite cum optimo zuccaro. f. cōserua rosaz violaz floz nenufaris acetose buglose boraginis floz anthos mellisse corticū citri arancy seu citranguli. **I**tem si p potētib? omnes feceris cōfectiōes deaurari. f. tam in morsellis qz aliter bonum erit. **N**ota insuper q herbe poma talia ex quibus succi extrahunt. vel syrupi iuleb vel pulueres et conserue cōficiunt debent esse in aere saluo collecte q si esse non possit colligantur saltem iam roze consumpto.

Canones itaq; istos diligēter i mēte reserua: nā si ipos bñ reseruaueris tibi hos pseruado magnavtilitas cōsequē.
 ¶ Et si virtuosus imo virtuosissim⁹ pulvis descript⁹ exstat nō tñ min⁹ virtuosus est qui sequit⁹ vt. B. boli armeni vt supra pparati. 3. y. cinamomi electi. 3. f. radici⁹ tormentille: diptami tunici sandalozū rubeoz: ana. 3. y. f. rasura eboris. 3. i. f. spody. anthore. ana. 3. duos: margaritaz. corticiū citri. ana. 3. f. sinaragdi granati. rubini. iacincti saphiri. ana. 3. i. karabe. 3. f. et si pōt bēri de vnicornu tātū de ossis de corde cerui. 3. f. auri et argēti folioz: añ nume ro. v. fiat pluis cui adde cūcharz si eo i puluere vt volueris. Vel de eo fac cōfectionez vt supra scriptū ē.
 ¶ Alius pulvis qui diuin⁹ a sarracenis merito nūcupat⁹: credunt enīz ipoz plurimi pestez iudiciū fore diuinū: sed cū quis puluere vt i isto diuina gratia pseruat⁹ ab eo: iō diuin⁹ meruit appellari: vepz pponētib⁹ inspectis dē cōtētē a peste idubie pseruare: et est vt. B. boli armeni vt supra pparati. 3. i. f. cinamōi. 3. i. karabe: macis. ana. 3. i. feminū acetose: endiuie: portulace: spody: ligni aloes ossis de corde cerui: ana. 3. duos. sete cōbuste et nō p̄buste: añ. 3. f. auri et argēti limatoz: ana. 3. i. ambze grana. vi. spice nardi grana. iij. musci granū. i. Et in estate pone loco musci cāp̄os grana. vi. et si habes vnicornu. 3. i. et anthore. 3. i. et fiat pulvis.
 ¶ Alius pulvis quo siliter vtūtur i pseruatōe a peste sarraceni. B. tormentille: diptami: tunici: ana. 3. mediaz seminis citri: boli armeni: ana. 3. y. ossis de corde cerui: coralloz alboz et rubeoz. añ. 3. i. f. triū sādalozū: ana. 3. f. reubarbari. 3. f. spice nardi. grana quatuor. cāphore. 3. i. et fiat pluis.
 ¶ Alius pulvis cū quo quidā iudeus in peste mirabilia faciebat vt. B. cinamomi. 3. f. cedoarie. 3. y. boli armeni preparati. 3. vi. seminis acetose: seminis citri: corticiū citri: ana. 3. iij. radici⁹ tunici: diptami et tormentille limature eboris: ana. 3. i. f. ossis de corde cerui. 3. i. fragmentozum sinaragdi rubini granati et saphiri: ana. 3. i. fiat pluis d q̄ pfectionez fieri faciebat cū pserue acetose buglosse. ana. 3. iij. cūchari albi libā vñā et mediā: meli⁹ tamē esset qz magis delicatū ponere cūchari libras. iij. qz nimis est de puluere i cōparatione ad cūchari qd ipse ponit.
 ¶ Pulvis alius quez brisillies asserūt hominē nō solū a peste pseruare sed infectū liberare et dosis est: a. 3. i. vsq; ad duas cū aqua rosata vel acetose modico aceti addito. et i pseruatōe dat mane stomacho vacuo: i pestilētiato vō deē q̄to citius tanto meli⁹: qz infra. vi. y. horas pestilētiat⁹ q postq̄ se captū sēserit acceperit idubie liberaf vt a qbusdā platis fide dignis hūi. B. diptami tormentille corallozū ru. gētiane boli armeni terre sigillate añ. ptes eq̄les qdlibz per se teraf: cū quis vō sumere voluerit oīum ptes eq̄les ponat. Si tñ libet de eo veluti de alijs pfectionib⁹ facere potest ē.
 ¶ Et qz infantilis et puerilis etas sepissime abundat i vermib⁹: a quib⁹ nōnūquam pestis i eis puenit vt sil ab ipsis. f. vermib⁹ et a peste pseruent⁹: facias sic. B. cētōni ci i aceto fortissimo p diē nālē ifusi boli armeni ppati añ. 3. i. radiciū diptami. 3. mediaz. rasura cornu cerui adusti. seminis cauliz: añ. 3. y. seminis citri corticiū citri: radici⁹ tormentille tunici terre sigillate margaritaz splēdidarū coriādroz ppatoz. añ. 3. y. f. fragmētoz saphiri sinaraldi iacincti granate: ana. 3. i. coralloz rubeoz. 3. f. sete p̄buste. seminis plantaginis. añ. 3. y. ossis de corde cerui rasura eboris. añ. 3. f. et si bēri pōt de vnicornu ponas. 3. i. et ambze. 3. i. et fiat pulvis. Cui⁹ virt⁹ tāta ē i hoc cāu qz scribere nequirit: iō ei⁹ laudes nō scribo. Vt⁹ ei⁹ talis erit de ipo

cū pserua rosaz facias p̄misceri et exhibe pueris stomacho vacuo vel cū modica aqua portulace v l vini liphati cū aq acetose et portulace. Lactantib⁹ vō cūz modico lactis sup coclear exhibe si vinū sumere nequiverit. vel fieri facias cōfectionē solidā per modū opiate cūz cūcharo sirupo iuy lepyel cōfemis prout de supra scriptis cōfectionib⁹ dictū ē: et eis vtēre tuo mō.
 ¶ Ampli⁹ recitat Huido de daliato i tractatu suo de cirugia ca: de apostematib⁹ pectoris i trāslatione ad mortalitatē qd est de itētiōe Arnaldi de villa noua magistroz mōtis pessulani ac ēt parisiensiu 3 pestē tale tyriacale electuariū adiuenerūt vt. B. seminis iunipi. 3. y. f. gariofiloz. macis nucis muscate. cūciberis: cedoa rie: añ. 3. y. vtriusq; aristologie radiciū gētiane: tormentille. radiciū diptami: tunici herbe radiciū enule campane ana. 3. y. salutē rute: balsamite: mente polipe menō et pulegiū ceruinū qd est diptam⁹ vt ponit Diascorides i. c. de diptamoz: Simō ianuesis. et etiā Aristotiles septimo de histoz animalū. c. tertioz bi dicit qz ceruus cūz ferro vulne rat⁹ statiz qrit pullegiū ceruinū et in eo se inuoluit et idila te egredit⁹ ferrū. tale pullegiū vt supra dictū fuit ē diptamnis. et magis puenit i pestilētiā qz pullegiū vel celidōis. pone ergo qd vis: de his ergo accipe añ. 3. i. bacarum lauri doronici romani: semis acetose seminu citri cinamomi. macis olibāi boli armeni terre sigillate. spody ossis de corde cerui. rasura eboris margaritarū fragmentoz saphiri. sinaraldi. coralli rubei ligni aloes sādaloz rubeoz et muscatellini. añ. 3. f. cōserue rosaz buglosse nenufaris tyriace fine. añ. 3. i. p̄tis cūc. libras tres. fac electuariū cūz aq scabiose et rosaz cū modico camphore. B enīz electuario. qz vt pōt vt pcedētib⁹ qz et si virtuosus existat vt ex pponētib⁹ elicitur: magis tamē sine pparatiōe ad ppositū faciūt supra scripta: vt patet diligenter consideranti.
 ¶ Vir tuosa existunt omnia supra scripta sed in infinitū virtuosior ē q̄ sequit⁹ aq. Tanta ē. n. iter cor et ipaz pueniētiā vt i nō pceptibili quasi tēpore attrahat ab ipo attractaq; multat i bēni et i spumosa substātiā cōuersa nō solūz a cōplexionali virtute: verū etiā tota forma oī pestilētiāli venēo resistit ac ips p̄mit idilate. Et iō tāta ē ei⁹ excellēs virtus qd ei⁹ vsus hominē nō solū pseruat a peste: imo ab ipa deprehēssu celeriter liberat: cui⁹ hec ē p̄mixtio. B. radiciū tormentille viridiū si haberi possūt libā vñā. radiciū herbe tunici et diptami. añ. libras. 3. f. radici⁹ enule cāpane. 3. iij. acetose cū seminib⁹ si haberi possūt libras duas v l acetose libā vñā. et. 3. viij. et seminis ei⁹. 3. iij. buglosse et boraginis cū eo: flozib⁹ rosaz rubeaz siluestriū ana libā vñā pimpinelle scabiose ana. libā mediā. succi limonū libā vñā. tyriace fine libā mediā: aq ardētis facte cū vino optimo et pluries reiterate. 3. duas: terre sigillate boli armeni ana. 3. y. sandaloz alboz et rubeoz spody been albi et rubei margaritarū splēdidarū. ana. 3. i. f. ossis de corde cerui. 3. i. rasura eboris. 3. f. croci. 3. iij. cāphore. 3. y. folioz auri. 3. f. fac sic aquā. pmo accipe folia auri et ea cū cardōe v l forfice diuide i frusta minuta quātū poteris: v l ipz super porphiro cū melle diu ducas. qz i puluere n tactu pceptibile eū rediges. postea pone ea i aq ardēti bene obturādo āpulā ne r̄spiret: et sic dimitte p dies quideci. deinde accipe margaritas subtilissime tritas et ipas pone i alia ampula cū succo limonū q bene obturef. et dimittat p tātū dēz tēporis. postea cū optimo vino radices lauent bene: sic qz a terra existat bene mūde demū i ymbria a vino desiccate i mortario cōquassent et silr herbe flores et rose cū semine. Quo facto oīa ista i vase qdaz terreo vitreato ponant in quo postea pone triacā cū illis puluerib⁹ et alijs reb⁹. Deinde isimul pone illā aquā ardētez cūz illis folijs auri ac etiā succū limonū cū margaritis taliter vas sigilando qz neqat expirare. postea facies foueā i terra i loco humido

Differentia II.

ad pfunditatē triū pedū & solariū dimidū pedis ex viua calce i fundo fouee cōstituas. deinde illud vas i medio col- loca cū fumo egno seu vinacys circūdando & cooperiēdo sup qd vñā vñā situlas aq postea ifidas: & sic sepultū postea p dices. xj. nāles dimitte oib' trib' vñā qtuor dieb' simū vñā vinacias renouādo. gbus ppletis extrabe & totā māz illā accipe & pde i vesica vitrea & dū sup alembicū talr sigillādo ne respiret & cū igne molliū lignoz lēto sine fu- mo aquā extrabe & i ampulā talr ad rostrū alembici liga ne respiret. Extractū vñā aquā itez. pyce s' feces & vt post itez distillet. Tercio vñā ponat i alembico sine fecib'. & ite- rū i balneo marie de nouo distillet. demū i ampulā bene clausa vsui referuef. De q accipe coctear vñū bñ parū p se. vel cū alia cōfectione vel puluere pdictā. hec nāq aq spiritus multiplicat ipfos clarificat: mēbra pfortat prin- cipalia: ipsoq disponit: vt ipseffoz culuscūq pestē indu- cere potētis neq qz recipiat: etiaz facit pestis mirabiliter impūfioi opitulat. Duz. n. res ille sepulte pmanebāt i eis qdaz ē facta fermētatio. Demū p distillationē i eis noua itroducta ē forma: p quā nō ratiōe quatuor qtitatū: s' ga- tale vt auctoz nostroz modū loquēdi ifequar cuiuslibz pe- stez inducere potēti opponit corruptiue. Mod' nāqz hui' optime fermētationis qdāmodo elici potest a Mēlie in de cōsolatiōe medicinarū. caplo de modis coctionuz. illo. 5. Et quomō miscēt' zc. Sublimationis quoqz modos s'g. Et separa terram ex igne: qz subtili' dignius est gros- so: potest enim ex calore ignis temperato sicyna res a suo terreo & ab alijs qtitatib' caloz nāli i digerēdo resistenti- bus denudari: vt supia i nō pceptibili tēpore ab ipo calor naturali deducat ad actū: qd hui' mixtiōi i distillādo ac- quirir ifallāter. Nota hic vñū q si gponeret tres bu- iusmodi aq partes: & vñā auri potabilis sine pparatiōe fo- ret virtuosior. Et licet de auro potabili mibi videat ab- surdū: vt ex dictis Aui. & Alberti magni i suis de mino- ralib' elici potest: cū aurū sit mā ita pfecte digesta sū qsi cōtrario admixta q potētia ignis sine alio adiutorio n- bil vel pene parūz alterat. Hui' tñ a duob' alchimistis fide dignis q ipz idubie facere sciūt sine salis armoniaci seu alteri' corrosiui siue venenosi admixtiōe: immo q cū quita essētia aq vitis ipz sicut cerā fluere faciūt: qd si fie- ri potest cū hac aq vt supra dictū ē aux iungēdo potabile nihil dici supra potest. Tyriaca quoqz magna ex oīum auctozū testimonio a pseruādo a peste etiā mirabl' ope- rat: s' sufficit si semel aut bis sumat i bebbomoda: que ē i tēpore calido cū aqua acetose: endiuie: rosarū vñ buglose sumēda. & in omni sumi pōt etate. cui' dosi sit a. 3. i. vsqz ad. 3. i. f. fm etates: cōplexiones zc. Post cui' assūptionē p- horas qtuor ad min' debet assūmēs pmanere ieiunus. Et iō allegato caplo sepe dicebat Auerois q post tyriace as- sumptionē comedere nemo debet: nisi prius i oibus mē- bris digestiōe celebrata: q de re nōnullos practicos valē- tes vidi sup hūc credo textuz se fundasse: q post tyriace as- sumptionē p sex horaz spaciū phibent comestione. quod facias si libz. Et hec de cōfectiōib'. puluerib' & aqz pestis beccaricis inter' approximādis dicta sufficiant.

De his q sūt ab extra approximāda. CAP. III.

Scriptis his q sūt ab intra sumēda: & si ad p- seruandū boiez a peste sufficerēt: vt tñ adhuc nobis maior securitas tribuat: cū cohabitatio personarū sit quodāmo necessaria: & cū p locū magis alio ifectū habeam' trāsire qdaz extri- seca applicant. q hūc attrahēdū aerē depurare ac cor ce- rebzū & cū hoc etiā alia mēbra vt forti' tali impēfioi resi- stāt pparare sūt i hoc capitulo describēda. De quozū

numero sūt breuita siue oratiōes sup se portate: qd sūme laudo. Nā gloriofius ille Iesus de nazareth sanctis suis i hoc casu mirabiles tribuit potestates. vt sanctis Antonio Sebastiano. Crisostomo & alijs plurimis sicut i hoc deuote faciētib' quidie experimur. Sigs igit i illorū aliq spem firmā hūerit: & ob ei' reuerētiā deuote pure & sincere ali- qd sup se portauerit. vt orōnes vel sanctoz reliqas & silia nō ē dubiū ipozū vtute a pio Iesu eisdē pcessā a peste hū- sus euadet. Sūt & aliq pciōsi lapides sicut ille i B casu q carbūclis seu antraz a pciōs pbiis nūcupat. & q bon' exi- stit velut carbo lucet i tenebris. Vniūsmodi aut tres sūt spēs vt refert Albert' magn' i suo de lapidib' pciōsis. c. de carbūculo siue antraze. s. balagius granatū & rubinū. Vi- eteniz lapides & si inuerabiles alias hūt vtutes. pncipalr tñ oē aerē venenū atq vapores fugāt venenosos vt ipe asserit. Et subiūgit q i granato hec vñ atqz alie existit pncipalr. s. apud gēmarios minoz pciō cōtiter efiunt: q p- to ei' faciūt exuberātia. qz vt iqt vulg' oē rap pciōsi: & d3 eligi granatū violatū. Jacit' ac ēt saphir' vt ponit ibi- de: Idē facit qd auctoritate Aristotilis i suo de lapidib' pciōsis affirmat. Et idē refert Constantinus i libello de i- cātatiōe & colli suspēsiōe. Et si solū aerē pestiferū corrigit & purificat verū cor cōstringit ac ei' vtutes ifil coadunat. itayt i gbuscūqz ipz alterare potētib' firmi' ac potētē ref- fere valeat: & i hoc oēs philosophi de lapidū pciōforiz tractātes pueniūt: bonū ē ēt sup cor de ferre saphirū. tol- lit. n. suspitiōē & liberat a cōtagiōe pnt dicit Albert' & va- let cōtra venēa. Et idē asserit d agate. Itē i suo de ima- ginib' recitat q portator ymaginū astis serpētary pciōso alicui lapidi ife pparū venena fugat oia. Ex q ifero q si in lapide vtutē hūte aerē fugādi venenū fuerit sculpra i B casu pderit mirabl' & ē ymagovir cict' serpēte: cui' caput man' dextera tenet: caudā vñ sinistra: bos. n. pciōsi ptra aerē venenū vtutē maximā hūtes iueni. S3 oēs lapi- des alij pciōsi i digito vñ qmōdociqz portati i pseruando nos a peste magnū asserūt inuamētū. Quidā. n. cerebzuz vtutē vt sinaragd'. aliq epar vt saphirū. aliq stōacu p- corallus: & si aliud i eis nō eēt q pciōsitas q pnumiter eis attribuit valēt: & portātes letificāt q in hoc casu vt supra patuit maxie pferūt. Cōsulo igit vñ qsqz pciōsos lapides portet eosqz sepe itueat: & maxie carbūculū balagiū. rubi- nū siue granatū & itē iaciētū q singuli i hoc casu hūt ppter- tatē vt dictū ē: oib' ēt hī cōueniūt etatib'. cōplexiōib' & se- xib'. S3 de odoramētis q multū pueniūt i hoc casu sūt aliq pmo cōsiderāda: quozū ratiōe sūt multipliciter vari- anda. vt sūt anni tēpora: cōplexiōes: etates: dīspōitio ae- ris quo ad qtuor qualitates. ac etiaz ianitiō & repletio. Et iō alia i hieme. & alia i estate. alia i cōplexiōe calida. alia i frigida: alia i senectute: alia i iuētute: alia i aere hūido: alia i aere sicco: alia i anitio: alia repleto cōueniunt: hec eniz habēt odoramēta variare: vt p3 cōsideranti. Debent ifup talia odoramēta capite repleto vitari. Dico ergo q tēpore calido odorāda sūt frigida: vt rose: viole: flores nennifaris & alij psimiliter flores: pira: poma: sādali: & alia h3 odor aut cāphore debet omnino vitari: nisi cuz aliquo corrigat: vt ifra dicef. Tēpore vñ frigido calida vt cin- momū gariofol'. nux muscata: ambra: muscens & silia. & fo- lia fructuū vt citrāgli limōis: & ifup oēs cortex citri mira- biliter cōuenit i hoc casu. qz vt supra dictū ē de mēte Aui. secūdo canōe. cap' de citro rectificat corruptionez aeris ac pestilētiā. Et si de ipso cū cūcharo condito teneat i ore: singularissimū pstat inuamētū: odorēf. etiaz lignū aloes: cipressus: lauēdula: mēta: balsamita: oīumz gariofilatuz: sanfue: rosmarinū & silia. Laueat tñ q ex silibus odoratis capitis doloze iaureret cū cōtrarijs odoratis illū doloze penit' remouebit: puta si ex fridīs cū calidijs: & ex calidijs

cū frigidis vt Aui. prima terti. caplo de cura fode pue-
niētis ex odorib⁹ bonis: et ex odorib⁹ fetidis: et qd dictū ē d
tēpore calido vel frigido: de regione: cōplexiōe: etate et si
milib⁹ calidis vt frigidis et cōdē modo dicēdū ē. ¶ Ace-
tū qd i isto casu tēpore calido cōuenit i odoratu: nō ita
forte eē debet vt strenuatiōe iducat. imo laudo vt cūz
aq̄ ros. vt vio. misceat. qd si ei tūc parū addideris cāphor
nō malū erit: verūtāmē z si visus eius noceat coitui vt au-
ctores fferūt. qz tū sensus cōfortat calefactos vt Aui. sce-
cundo canone nō vitupero. Et si cū istis addideris parūz
musci: meli⁹ ad huc erit. ¶ Facias g sic. R. aceti albi. 3. vi.
aq̄ ro. vel viol. 3. ii. pl⁹ vt min⁹ fm fortitudinē aceti cāpho-
re. 3. i. musci granū. i. f. abradat cāphora. z musc⁹ cōtera f
z oia siml postea agitent i qb⁹ parū spōgie itingaf. qd sepe
odozet. ¶ Et si pfecti hoc odoramētū hēre vis facias sic.
R. folioz ros. ru. siluestriū lib. ii. y. vio. lib. i. vel. f. aq̄ ipaz
si co tēpore ipse haberi nō possūt: aceti fortissimi lib. ij. cam-
phore. 3. ii. musci. 3. y. cōquassent oia simul: z ponant in
elābico vitri z cū claro z lēto igne aq̄ extrahat. z amoris
fecib⁹ itez distillet z i ampula bñ clausa vsui reseruetur.
Si tū ipaz magis odoriferaz hēre volueris sine musco z
cāphora primo aquā pfice: demū i illa aq̄ aliq̄liter calefa-
cta ponat cāphora z musc⁹ siue alterū ipsoz fm itētiōe
quā habueris: z vas illud postea diligenter obture: quia
aquā habebis mirabiliter odoriferaz. Dui. n. odor mira-
biliter cōfortat cūz qd si anteq̄ domū egrediatis faciē tu-
az laueris: bonū erit. ¶ Pro hieme vō addere poteris pl⁹ de
musco: vel min⁹ de cāphora: z poteris cū hoc addere am-
bre ligni aloes añ. 3. y. Itē potes accipere aquā ro. vt vio.
z in eis ponere cāphora z muscū lignū aloes z aliq̄ tale.
fm qd volueris: erit aq̄ optima quā postea cōmiscere po-
teris cū aceto. ¶ Et qz aliq̄ pdictarū aq̄rū forsan i domi-
narū facieb⁹ aliquid maculā iducet postea desideratū nō
min⁹ qd boves a peste pferuari: vt p me descriptoz odora-
mētōz utilitatē aliq̄ valeat sportare. ¶ Faciat sic. R.
litargiri argēti lib. f. pulueris subtilissime. z decoquat i
duab⁹ libris aceti vini albi optimi vsqz ad cōsūptionē me-
diatatis semp cū spatula cōmiscēdo: deinde p filtrū distil-
let z i ampula bene mūdā vsui reseruet. Demū. R. cāpho-
re. 3. ii. allumis. iamēni boracis añ. 3. vi. musci g. ii. terat
oia. qb⁹ adde olei tartari. 3. i. f. z oia pone i lib. y. aq̄ rosa. z
bulliat vsqz ad cōsūptionē tertie ptis: vel pl⁹ semp cū spa-
tula cōmiscēdo: z postea p filtrū distillet: z in ampula bñ
clausa vsui reseruet: mane itaqz facie p pti⁹ cūz pāno aliq̄
terfa accipiat bona domina gutā vnā aq̄ priue z aliā gu-
tā aq̄ secūde. deinde faciē sibi fricat: bec nāqz odore suo cō-
fortat spīrit⁹ fouēdo multiplicat: z vbiqz ipaz fricate
ris: mirabile iducit albedinē. ¶ Solēt i B tēpore poma
odorifera confici. ¶ Pro hieme ergo facias sic. R. storacis
calamite cortici citri añ. 3. y. been albi z rubei mēte sicce
gariofiloz cardamomi ligni aloes valerianē: calamī arōa-
tici: mirtilloz añ. 3. i. sandaloz citrinoz: mastice cāpho-
re añ. 3. i. f. macis nucis muscate. cinamomi: ambre: osimi
gariofilati añ. 3. f. musci. 3. i. laudani purissimi. 3. ii. y. f. f. f.
ciant poma cūz aq̄ melisse: z si ipsa cōficiēdo pistello calī-
do necesse sit vt mollicata tota pasta addat malaxādo
cū māib⁹ ambra z musc⁹. Et nota qd si bonū purū z electū
laudani habueris mirabilia erūt illa poma. qz ipm ē ba-
sis i eis. ¶ Estate vō facias sic. R. floz nenufaris: violaz
floz buglose: ro. ru. sandaloz ru. z citrinoz spody añ. 3. i.
f. cāphore. 3. ii. cortici citri. 3. y. macis: nucis muscate ma-
iorane: ozimi: gariofilati. karabe storacis calamite: carda-
momi: mastice: cedoarie: ligni aloes: cubebaz añ. 3. f. am-
bre. 3. i. musci. 3. f. laudani. 3. ii. y. cōquassent cūz aq̄ rosa.
vltimo vō addat ambra z musc⁹: z oib⁹ in siml malaxatis
fiat poma perforata decētis magnitudis: bec nāqz poma

modo qd supra odorāda sūt p sepe. ¶ Bic tū nota qd si p te
regēdus lapsū aliq̄ i capite: pectore vel alibi habuerit.
cui acētū vt odor alicui illoz noceret addere debes vel
minuere illū respiciētia lapsū: vbi gratia: figs frigidū vel
catorosū hūerit: cerebri: vt pect⁹ strictū: acētū in odoratu
z filia derelinqz: z alijs descriptis vt ere odoramentis: vel
alia cōfice: put tue videbis descriptioni cōuenire: qd ex di-
ctis elicere poteris. ¶ Itē nota qd posses ex multis odori-
feris suprascriptis tā simplicib⁹ qd cōpositis puluerē cōfi-
cere: z ipz i sindone ligare et vt i odoratu: qd facias si pl⁹
qd poma vel aliq̄ dilexeris ex suprascriptis. ¶ Itē lau-
dat super oia Auerois. vi. colliget. vltimo caplo. sepe hirci
vinā odorare: qd i quadā apoteca gebenis tēpore cuius-
dā pestis vbi multi habitabāt facere vidi z nō vīnaz. sed
sepe se sup hircū pyciētes ipz odorabāt: nec in illa domo
dei dono qd mortuus fuit. ¶ Itē i hoc casu multū cō-
fert gingiuas ac dentes mūdōs ab oī sorde tenere sic. f. vt
ipsoz ratiōe anhelit cōtinue redolēs egrediat. Cū pecia
igit i aceto sglitico madefacta z fricat sepe gingiue. qd p-
fecto cū iscripto puluerē dētes sūt cōsūliter fricadi. vt
R. salis cōmunis vsti marmoris albi pumicis coralloz
alboz añ. 3. y. cortici citri. 3. i. f. mastice. 3. i. musci g. ii. y.
oia subtilissime pulueris: z oī mane ex ill⁹ puluerē dē-
tes cōfricent. Deinde cū pāno nouo i gra. tincto int⁹ abster-
gant z extra. acētū. n. sglitici gingiuas cōstrigit: dētiū ra-
dices cōfortat. ac oris odorez bonū efficit. Puluis vō ille
ab oī sorde nitidos reddit. ac eos facit albisimōs. cū qd filr
bonū facit oris odore. Et bec de regimine pferuatiōis pe-
stis sufficiāt ad laudē z honorez Jesu crucifixi. q me alios
qz homines ab hac tremēda peste sui pyssima gratia pre-
seruare z custodire dignetur.

¶ Differentia tertia septem continet capitula.

¶ De signis febris pestilentialis tam pronosticis qd de-
monstratiuis. CAP. I.

S pcedēs regimē diligēter obfua-
uerit diuio suffragio a peste seu
pestilēiali febre idubie liber euadet. z si
i aere qd tūcūqz pestifero moriet assidue.
Sed qz ppter regiminis defectūz pestis
plūmos rapit ac deuorat iā ordinez pmi-
sū obseruādo d febre. ac alijs apostematib⁹ pestilēialib⁹
ē i pnti differētia faciēda mentio z tractatio. ¶ Primo
igr ponēda sūt signa: demū cura: qd nō facile imo difficile
mibi plurimū existit: cū de ipsis auctores nostri satis leui-
ter trāsierit. Sz tuo pic Jesu p̄sus auxilio hoc op⁹ aggre-
di nō formido. Imbecillē ergo meū itellectū gratia tua be-
nigne corrobora vt hui⁹ immutis morbi tā pntia qd pno-
stica signa: tā dē curā sic pillicide iscriber possis. qd qlibz
ei⁹ valeat i cognitionē deuēire: salubriaqz successiue adhi-
bere remedia. q sis bñdict⁹ i secula seculoz amē. ¶ Pro
itaqz notādū qd absqz pestilēiali febre potest qd peste mo-
ri: tāta. n. potest eē aeris infectio venenosa absqz hoc qd ei⁹
aucta sit caliditas nātis: immo stat frigiditatē ad bonū i
tellectū sibi iesse. vt i byeme pestilēiali frigidissima sepe
ptingit: qd ille attract⁹ aer spīrit⁹ z cordis cōplexiōe talr
alterabit z idisponet absqz hoc qd i ipsis spīritib⁹ z humo-
rib⁹ nātis corū calor supintēdat: qd opera vite ampli⁹ ex-
ercere nō poterūt: nā spīrit⁹ vitales debitū organū: i q re-
sideāt nō habētes cedūt forme: z egrediētes de corde cū
derelliquūt. z sic accidit mori. hūc mortis modū tetigit il-
le solēnis speculator. Petrus de ebano i suo de venēis. c.
3: quē si qd bñ notauerit. multas solnet altercatōes scās
iter oīs Gentilē z Joāninū de sartirana: z ipsū petz oīa
93. vt appet i eo z scriptis sup q̄rta pmi tractatu 4. cap.
y. illo. f. Et ex his qd febribus. ¶ Notādū z qd si effi-
mera cā bubonū nō pestilentialiū possit prouenire d ipsa

Differentia II.

nec de bubonib⁹. vt sic alia i isto tractatu habere facere mentione. Sed q² pestilentialis febris nō solū ex quatuor humorib⁹ pot⁹ puenire: sed etia esse potest effimera. Attēde qd infra describā: q² fm febriū pestilentialiū varietatē cōsimiliter variāda ē cura. ¶ Omnis itaq² pestilentialis febris signa cōmunia sunt: q² sine magno exteriori calore i firmū iūctioes igetū. ita vt sine apparēti causa ipz plus debito reperies cōturbatū. Calor eniz pp maximū cordis nocumētū trahit ad intra: ideo iterū incēdit & cōturbat. Unde refert ifirm⁹ se i interiorib⁹ cauma itātū sentire: vt ardere videat. qd ppter vaporū venenosorū malignitatē circa cor & pulmonē existētū accidit. vnde necessario magnificat anhelit⁹: vel frequētat. Aūnt cū hoc astātes in nō pceptibili tēpore sine māifesta occasione ipz a nā sua fore i morib⁹ & alijs totaliter extrāeatū. Repies isup virtutē multū pstratā: pulsus vō in oī tali febre vtplurimū debilis velox ac spissus & fistoles diastole maior existit. ¶ Q² si cū hoc alieatio furor: ac istātia vigiliariū fuerit facies & oculorū citrinitas cū nigredie lingue: oris amaritudi- dine vel salsedine cū itēta siti a calore vel flegmate salso hoc puenire iudicabis. In flegmate tñ salso accidētia oīa magis q² i colera debet esse geta. ¶ Si aut ifirmo appa- reat vt circa pcor dialia suffocet & i ore dulcedine aliqua senserit: rubedo quoq² i facie & oculis videat. Cūq² ipm tetigeris & facie maxime quasi madidā ac si sudare vellet iuenies: nec ei magn⁹ insit furor alijs signis cōmūiter ap- parētib⁹ sanguinē i cā fore pñucies. ¶ Sed si a flegmate puenit paliditas poti⁹ q² rubedo erit i facie ac oīa erunt quietiora accidētia & maxime ceteris parib⁹ q² i alijs iue- nies diuersitatē i pulsū & stat qūq² i isto casu vt nō loqua- tur. nec bene sētiat pp defectū virtutis aīalis. Idēz de me- lācolia dico: sed erit ifirm⁹ magis tristis atq² timens: cūz quo de salute min⁹ sperabit. ¶ Et si vis sup illa certū iudicare: cōsidera iter cetera cōplonē & pcedēs regimē dei- de etatē: regionē: tēp⁹ anni &c. p bec. n. fm būorē cui magl attestat: certi iudicabis. ¶ Omnib⁹ isup febrib⁹ pestile- tialib⁹: & maxime cōfirmatis ppiū inest: vt oīa oleat exi- stētia: vt anhelit⁹: egestiones: vrina & sudores. Et si cū hoc aerē ifectū iūctioes: vel febre mori aliquot pestilentiali oī- bus seu plurib⁹ ex supradictis apparētib⁹ signis sup pesti- lentialē febre certissime iudicabis: de cui⁹ nā vtplurimū ē variolas vel morbillos: qbus vel aliq² illorū apparētib⁹ de hac fe- bre nullatenus dubitabis: q pp caloris retractionē vtplu- rimū maior in nocte existit q² i die. Infirmusq² nōnūq² in ipsoz aliqua cadit i sincopi ac ēt corz succedit extremi- tū frigiditas. Interdūq² sudore frigido sudant ac ppter vētositates grossas venenosas in neruis iclusas p sepe ca- dūt i spasmū. Et qūq² vter iflat & ylia ac si esset ydrops. flux⁹ similiter vteris iterdū eis accidit vinctuosus ppter caloriē itus vebemēter iclusū potētē. i. pinguēdinē cliqre. Et q² ad os stōaci mā decurrit iterdū p sepe eis vomitus diuersūz accidit materierū ac colorū. ¶ Urina vt dictū ē de mēte Aui. tibi semp cert⁹ nūci⁹ nō existat. Si tñ a nā- li sua fuerit dispositiōe mutata cū bec febris possit ab oī- bus humorib⁹ puenire sup illā indica q² tibi būorē peccatē demonstrat: q² hoc declarare nimis foret plixū: sed alioz auctozū doctrina illud clare apprehendes. qd ēt similiter in meo de febribus ppijs capitulis aperte demonstram. ¶ Si aut tēpore pestis sine māifesta occasiōe aliquē in- ueneris cōtristari: & de nullo alio q² de corde cōgrat cū q² ingetat & angustiat: & pulsus ē magn⁹ & velox & frequens nullaq² sit vel pauca i facie & vrina mutatio talē scias effi- merā pati pestilentialē: & siue appareat bubo siue ātrax vel alia pestilentialia apostemata siue nō: vtplurimū nisi eide succurrat: eadē moriet⁹ i die: q² pestilential⁹ aer ille impissio-

nez suā fixit in corde: ppter qd spirit⁹ vitales pternāliter iflāmauit: & sic effimera pestilentialē iduxit. ¶ Cū ergo in isto casu ifirmū videris i quietū ac pter nām suā cōturbatūz cū pstratiōe virtutis scias aerē illuz venenosissimū i- pressionē suā iā i corde firmasse: q² sua malignitate vita- les spirit⁹ taliter idisposuit vt ampl⁹ opera vite nequeat exercere nulla alia i corpore facta mutatiōe: & iō tales ifra paucas horas moriunt⁹: & credo q² hoc itēdebat marfilius dū dixit q² effimera forsan iter pestilentialis peior existit. ¶ Ego autē āno elapso nōnullos hic vidi thiri bauurig in vrute nāli & aīali ppetēter se habebāt: nec de alio q² de corde cōquerebant cū grandi angustia & pstratiōe itan- tū q² diceret cor sibi cōtinue deficere: & oī hora vitaz exa- lare: & nullo alio pestilentiali apostemate apparēte tñ mē- te sana ifra triginta horas moriū sūt: qd i alijs pestilentiali- bus febrib⁹ rarissime cōtigit: vt p⁹ immo vsq² ad quartūz mortē vtplurimū expectat. ¶ Nec q² mirari debz si isti mortē pferiat. Nā recitat Valeri⁹ max⁹ de illa vetula q² cūcūte venenū hausit: qd in publico armario reponebat ad hoc vt nolētes ampl⁹ p senectute viuēf mortē qñ vel- lēt possent eligere: qre in pferia Pompey illud supsit ve- nenū: & i filiaz gremio existēs dicebat ipz sētere cordi ap- propinquare: & cū cor sētit attingere ait: q² venenū cor igres- sus ē fuit mortua: & statz expirauit: & sic pestis tēpore p se- pe accidit idubitatē. S⁹ q² tā antig q² moderni valētes pbfici pestilentialos fugiūt tanquā diaboli: nō repit bec pestis mā sic ad plenū tractata. ¶ Dis habitis attēde d⁹ i ceps aliq² paucula signa pñostica: & primo i signis quatū- cūq² bonis nūq² cōfidas. Nā sicut dicit ille solēnis Spe- culator petr⁹ d⁹ ebāo allegata ofia ppiū ē febris pestilentiali- li vt cordi inhereat: & si in alijs principalib⁹ mēbris adhuc radicaliter icestit: pot⁹ tñ nocumētū sic cordi iesse q² nō opati v⁹ cerebro vt stat dictū ē: qd re virt⁹ pterita i nul- lo attēptat ifurgere cōtra morbū sed corp⁹ gubernare vt i sanitate conat. Et ideo sepe apparet pulsus bon⁹ & vrina cū q² velociter moriunt⁹. Et si multi antiquoz i hoc admi- ratī sūt nō pñsiderauerūt q² iter i chronicis egritudinib⁹ vt i ethica cū ex pauca vel quasi sepe nulla & maxie in vrina varietas existat: cū q² tñ in firm⁹ cōtinue tēdit ad mores. Unde dicit Hētilis sup q²ta p⁹mi q² quēdā vidit ita leni- ter febrietē vt neq² sōnū neq² cibū pl⁹ solito dimitteret & hora surgēs pñtera scā sua vt antea faciebat. In septima vō ipm i capite sudor fridus rapuit: & stat pestē pēpt⁹ est. Nōnullos ēt narrat in crisi⁹ i fine. s. vel post paucas ifra horas fuisse pestifera morte psumptos: & ipas crises oīa bona signa precesserant: & appenter laudabiles fuerāt euacuationes: ex quibus se multum senserūt alieniatis. bonis ergo non confidas in signis in isto casu: quare bo- nis quibuscūq² non obstantibus signis in isto casu: quare bo- nis sollicitus. ¶ Sincopis cerebro eueniens. sudor frigi- dus: diuersorum colorum vomitus: & maxime ad sangui- nem tendēs. Egestiōes ligide & vinctuose. vrina nigra v⁹ li- nida. fetēs anhelit⁹: spasm⁹ v⁹ appens ydrops: qdlibz illo- rū vtplurimū significat pñtiōes. q² si oīa v⁹ ex his plura fuerit ifil cōplicata de futura morte nullaten⁹ dubitabis. Cōtraria vō nō tñ salutē sed spem salutis aliq² pnt bre.

¶ Prostratio appetit⁹: nigredo lingue ingetudo: aliena- tio ifonietas absq² signis supiorib⁹ appetit⁹: & si totale de ifirmo despatioes nō pñciēt: signa att⁹ existūt timoro- sa. Et bec d⁹ signis actualis febzis pestilentialis sufficiāt. ¶ De signis bubonis carbunculi antracis morbillorum & variolarum &c. CAP. II.

Bubones carbunculi antracis morbilli & vario- le p sepe i his apparēt febrib⁹ pestilentialib⁹ q² de corū signis aliqd dicēdū v⁹. ¶ Pro q² notā- dū q² & si bubo multipl⁹ accipi possit. i. pposito

et p apostemate emūctorioꝝ cordis cerebri ⁊ epati acci-
pit q in circuitu vesicas nullas hñs nec diuersos coloꝝ
venulas apparētes i et exitura nullā escarā dēclingit. Ex
q bñ signa satis nobis existūt manifestā. Quotienſcūq
enī i tactis emūctorijs apostēa talr circūstātionatuz īspe-
xeris: illud nō ambiges eē bubonē: vñ aliqs cū febre ⁊ ali-
qs accidit sine febre: ⁊ aliqs ē pestilētiālis: q intrinsecū apo-
stema demōstrat: de q itelligit in pñti: ⁊ aliqs nō. Sz has
dñas i signis pñsticis te īfra docebo. Carbūculus vō ē
pustula mala locū cōbūrēs cū q ē nigra seu citrina cū ru-
bedine obscura do loꝝ itolerabili cū ardore: ⁊ in circuitu
vesicationez escarāz qñs ex cautērio seu cōbūstioe solet
puenire corūpū declingit: q tertia qrti ignis pficus seu
pruna: ⁊ a nōnullis ignis sacer appellat: licet forte p ignē
pficu ⁊ p prunā Aui. ibi antracē itellexerit: vt. s. p. hec no-
mina grad⁹ malignitatis nobis daret ad itelligēdū: qd est
satis verisile: lz speciali⁹ īfra de antracē. c. de altoym tra-
ctare videat. ¶ Tā antrax vt aliq volūt nihil aliud ē q
carbūculus malignat⁹ cui debita statū nō fuerūt applicata
remedia: vñ ei⁹ color pmo mutat⁹ i viridē: deide in nigrū:
vltimo vō loc⁹ corrodīt ⁊ vlceraf: ⁊ sic fit antrax. ¶ Et p
B p pmo q antrax ⁊ carbūculus isto mō nō differunt: tñ
fm maiorē vel minorē malignitatis itēfionē. ¶ Pz sō q
accipiedo antracē isto mō tñ antrax ē pmo carbūcul⁹
successiue fit antrax: p pñs tñ antrax ē pustula maligna in
circuitu qñdā venlas ad modū yridis hñs citrinas nigras
⁊ rubeas. cui⁹ magnitudo i pñcipio vtplurimū quātitate
lēticule nō excedit cū cuspide iteri⁹ pressa itolerabilibus
angustys ⁊ accidētū itēfissima scūle ad vltimū corro-
dīt loc⁹: ⁊ vlceraf: ⁊ fit antrū. Sz antrax ab antro nūcupa-
tur: vl ab antrox grece latine pruna: seu ignis carbo. nā si
cut pruna seu carbo ignis possit sup mēbzū ipz corrodīt ⁊
mortificat: ita antrax. ¶ Carbūculus vō dicit qz mem-
brū i q ē rubet inflāmat: caler ⁊ doler: ac si carbo sup ipm
posit⁹ eēt: antrūz nōdūz faciēs: pz ergo ex dictis carbūcu-
li ⁊ antracis dñas: ex qbus oib⁹ eoz signa patēt subtiliter
intuētū cōplicādo qñ maxie signa pestilētiālis febris ante-
scripta. ¶ Variolę sunt pustule parue rotūde i febre cō-
clusa aliq tñ eminētia extra cutim eueniētes. Qz si Aui.
dicat salui⁹ fore variolas sup febrē venire: qz febrē sup
variolas: pp qd qd dicit vellet possibile fore aliqs vario-
las sine febre posse venire: qd eēt cōtra datā descriptōez.
Dicēdū ē q possibile ē aliqū māz abiq ebullitiōe ad cu-
tiz pelliā quādo icipit putrefcere tā cito ad bonū itelle-
ctū icipit variolari: ⁊ tūc febrē causat cōclusā. Salui⁹ ergo
variolas sup febrez creticaliter euenire ⁊ ipsas getare: qz
modo dicto febrē sup variolas accidere: vt pz cōsiderātū:
⁊ hoc voluit Aui. p illū textū: quarta primi: ex q nō tñ se-
quif sine febre posse variolas euenire. ¶ Quorum signa
sūt febris cōtinua cū quadā facie ac oculorū rubedine a
qbus ppter vapores ad caput ascēdētes sintille vt lapa-
des egredi videant. Adest similitr plenitudo ac venarū tē-
sio cū qdā i timpozib⁹ pulsatiōe ac capitis grauedie: ⁊ vt
plurimū dulcedinē i ore pēpiūt cū nariū puritu ac dolo-
re doꝝsi ppter extēfionē vene sup doꝝso existētis q ptunc
sanguie replent nimis: i totoꝝ ⁊ circa cutiz maxime qdā
punctio sentit cū difficultate ⁊ rauedine vocis: ⁊ cū hoc
multū angustiaf ⁊ getat⁹ ifirmi cui tremor cordis nōnū-
quā accidit: ⁊ ppter calozē eliquātē māz i capite: cui⁹ aliq
pars tēdit ad oclōs. ⁊ aliq ad guttur: lacrimatur ⁊ sputū
reddīt grossū solito. Et qz vt īquit ysaac variolę ex quoli-
bet qñor humoz possūt puenire tibi pulsus ⁊ vrina nō
forēt significatio certa sed cū vtplimū variolę a sāguie p-
ueniat erit vtplimū pulsus magn⁹ plen⁹ vndosus ⁊ vrina
rubea grossa. ¶ Morbillus autē ē pustula parua colerica
i febre cōtinua cū pua aut nulla sup cutiz eminētia. Et dñ

morbillus quasi morb⁹ minut⁹. Hec descriptio elici pōt
ex dictis Aui. prima. iij. c. de morbillis: p quā pz dñā iter
variola ⁊ morbillū. Et qā ita modicū dñt signa variola/
rū sūt signa morbillorū sed i morbillo accidētia oia sūt in-
tensiora: iō i ipso maior ē inflāmatio ⁊ maior angustia ⁊ plu-
res lacrimę. Et qz i morbillo vena doꝝsi ē min⁹ repleta qz
i variolis minor adest doꝝsi dolor: ⁊ vt dixit Aui. variolę
vtplimū pueniūt a sāguie iō cū signa sinoche putride vi-
deris cū variolarū signis i hoc caplo dñscriptis ifirmū de-
bere variolari pñcipes. ¶ Vis habitis ad istoz quiqz si-
gna pñstica ē de cetero veniēdū. Pzo q notādū q si su-
praſcriptoz aliq apparuerit: deide sine ifirmi alleniatōe
delitescat ipfi ifirmi ē pñsticis signū: lz i variolis ⁊ morbil-
lis opposituz ptingat interdū: sed raro tñ. ¶ Ampli⁹ qto
ipsoz magis cita appitio fuerit dñmō ifirmi sequat alle-
uiatio erit min⁹ verēdū de eis. Qz si alleniatio nō sequat
maior est timor: cū maiorē iteri⁹ mēbzū a q venit significet
lesionē: ceteris tñ parib⁹ quāto citius apparēt tāto minus
verēda crūt. ¶ Rursus vō qñtū bubo carbūculus vel an-
trax a pñcipalib⁹ mēbzis fuerit distātiō ⁊ maxie a corde
tāto ceteris parib⁹ min⁹ erūt piculosa. ¶ Sed cū antrax
fuerit i remotis ⁊ circa diafragma pñctura sciat⁹ cūz quo
sudor supueniat ⁊ maxime frigid⁹ ppinquā mortē erit p-
nūciās. ¶ Itē si i directo cordis fuerit vl stomachi erit vt
plurimū mortale. ¶ Pterea cū antrax qñqz ad colozē
rubeū qñqz ad citrinū qñqz ad viridē ⁊ qñqz vertat ad ni-
grū min⁹ periculofus rube⁹ deinde citrin⁹ existit. Viridis
vō vtplurimū pñtionē ifirmi dñciat: niger aut mortem
portēdit oio: vt Aui. tertia. iij. c. de altoym. ¶ Et cū i pñ-
cipaliū mēbzorū emūctorijs qñqz nascat⁹ magis verēd⁹ ē
q ē cordis: deide cerebri: ⁊ in iij. epatis emūctorijs existit.
Nōnulli tñ crediderūt Aui. i illo. c. de bubone itellexisse:
q si sic: idē eēt iudiciū: vt pz itelligēt. ¶ In carbōis qz
pñsticatiōe ē pñstic⁹ colozē attēdēd⁹. nā rube⁹ ⁊ citrin⁹ mi-
n⁹ timorofus existit: niger vō ⁊ viridis magis: cū q tñ i an-
tracē qz i carbūculo viridē citrinū vel liuidū: si loc⁹ i q fue-
rit erit exiccat⁹ mortē ppinquā significat. Juxta sniaz Bp-
po. pmo pñsticorū dñ dixit. Si i egro coꝝpof fuerit ātrax
vl carbūculus siue pccēserit siue egrū supuenerit op⁹ ē at-
tēdere q si exiccat⁹ fuit loc⁹ ei⁹ vl colozē viridē vl citrinū
vel liuidū ptulerit: mortē dixit pñmā. ¶ Ex bubonibus
vō ⁊ si ex ipsis aliqs nōnūqz penit⁹ appeat sine febre: vel
ex nimio labore vel repletioe pueniēs ⁊ nimio coitu vl
cere aliq i pputio exite coꝝis vel tibys cuius virtute vel
dolore ad inguia iterdū icurrunt humores apostemata
ibidē generātes siue i claudicatiōe vel alio bñ. saluior at-
tamē oib⁹ iudicat q in exteriorib⁹ citius apparēt qz acci-
dentū ⁊ febris remissiōe. ¶ In variolaz ac morbillorū
pñsticatiōe q sequunt⁹ sūt attēdēda. s. eoz appitio: qz ci-
ta vel tarda puitas ⁊ magnitudo nūeri mltitudo: pñua-
tio ⁊ discōtinuatio: duricies ⁊ mollicies ⁊ colozē ⁊ respectu
ifirmi sitis ⁊ anbelit⁹ respectu pñi: q citi⁹ appent ceteris
parib⁹ sunt min⁹ timorofe: parue vō pauci numeri discō-
tinuate ⁊ molles pñstiter ceteris parib⁹ suis cppoſitis mi-
n⁹ sunt periculofe. ¶ De colozē at qñqz albi: qñqz citrini:
qñqz viridis iterdū violacei ⁊ nōnūqz nigri existūt colo-
ris vñ pp varietatē colozis dñ variola: ⁊ fm illuz ordinez
qto magis nigredini appropiāat tāto magis sūt pericu-
loſe: qto min⁹: min⁹. ¶ Dēs īsup febrez ⁊ alia accētia h
pñtia cū h nōre: ⁊ si vis pñsticari fete h ⁊ illa applica sil.
vbigratiā variolę cito appentes pue pauci nūeri discōti-
nuate molles ⁊ albe cū pauca aut nulla siti ⁊ anbelit⁹ bōi-
tate cū febris ⁊ alioz accētiū getatiōe salutēz oio signifi-
cāt. Vis vō pñtraria mortē. vñ q istoz extremoz mortē:
aliud vō salutē pñciat. Et iō h oia signa diligēter exami-
na q si salubria pñciat: salutē pñciat timorofa vō mortē: ⁊

Differentia II.

pniciosa mortē. Raro tñ visu fuit vāiolas siue morbilos violaceos vñ nigros fore z ifirmū mortē euasisse. ¶ Ut plurimū q ex variolis moriunt: ex ignātia pfocati peūt: z si ptingat exteriora nō solū: s; et testia variolari: vt sepe ptingit ex fluxu vētris tūc z ex itestioz rasura moriunt. nō nūq; et variolati sanguine mingūt cū q si vīnā nigraz videri futura mortē pnūcia: q si cū h fuerit casus vtut moriunt i breui. ¶ Et qz h quicq; vt dictū ē. s. bubo carbūculus antrax variolae morbilli febrē vtplius pestilētiales cōcomitant: ac et put pestilētiales de eis pmozatio fit in pnti: si in corū pnosticis nūq; falli desideras: adde q i pnti. c. annotata his q i pcedēti de pnosticis pestilētiales febris describitur. ¶ Et pmo vtut aspice: q si pntas fuerit bōis alyz appentib; signis salutē pnūcia. Si vō tiorosa timorē z si mala signa cū vtutis pstratiōe fuerit ifirmū solū pscibitō de relinā: quoz est viuos z mortuos mādūcare. Et hec de bubōis carbūculi antracis morbilloz ac vāiolaz signis tā pnosticis q pntib; sic pntib; oca sufficiāt.

De cura febris pestilētiales. CAP. III.

DEiceps tā pestilētiales febris q apostematuz pestilētiales cura ponēda gbnisi i breui cursuz dderis laborabis i vanū. Nā hic rapax morbi ita sū mīa velociter agit q si paucas i fra horas pfirmat: quos rapit nullaz ad curaz respiciēs mīaz deuorat imitissimē. Et si q petat terminū talis pfirmatiōis horaz vt ex supradictis p: certū terminus limitari nō pōt. Pestilētiales nāq; effimera infirmuz suū trigita expedit infra horas: būoralis vō quāto ex acutiori humore puenit: tāto citi se expedit. De apostematib; aut pz qd dicēdū ex signis pnosticis in pcedēti caplo positis. Evt mlti moderni dixerūt pfirmatiōis cōez terminū fore. xxiij. horarū aly. xij. aly. vi. z aly aliū zc. Sed cū vt pz ex dictis hoc metiri pp morbi ac corpoz diuersitatē minime possit: attēde q ifra docebo: z ad curā qccitū potes festinā accedas: nā te reddo certissimū q si hic tremendus morbus nō fuerit confirmatus: quotquot cure boni assuipieris xpo iuuante ab ipso voracissimis faucib; extirpabis. ¶ A cura itaq; pestilētiales febris pnti inchoādo rez sex nō nālū regimē aū scribā: p q satis liq; aerē oī die cū odorifero igne fore frouādū. Deiceps ad frigiditātē z tēperatā būiditātē debes cū odoriferis alterādo reducere. Deas ergo cameras duas vel plures: z in vna aere p ignē renouato atq; s; exigētiā alterato portet ifirmū. Et si possibile ē ipse teryl qter i tali aere renouato oī die mutet. Et si aer ille fuerit septētrionalis vētis expositi si vt ab alyz libere valeat enētari: salubrior adhuc erit iūz sūiaz. Rā lib. iij. almā. c. d cautela egritudinū ab vno loco ad aliū trāseūtiū. ingt. n. locūq; q veto supest infirmi eligez zc. Sed qualr aer renouādus atq; s; exigentiā cū alterātib; cor rigēdū existit respice supra dñā fa. c. d aeris regimie. Ibidē nāq; fm q būeris itētiōez res taz simplices inuenies q; cōpositas: gbus z renouare aerē poteris z alterare. Et si i aliq; ppiqua villa i q sanus aer extit ifirmū statiz accederet: vel faceret se portari: maxie si i illa domo nulli ali ex peste fuerit defūcti securi adhuc eēt: qz renouādi aerē cāz nō hēres: s; eēt tātūmō cū odoriferis alterādus. ¶ Preterea particularis aspectus huius domi pōt eē talis vt ipaz bitātes ad ifectionē pestilētiāle disponant. Et sic pp hoc iterdū ificiū vna villa z alia nō. Uā nōnllū iā ob hoc pceperūt vt i ifecta domo vsq; ad xl. dies nō hitef. Aly vsq; ad sex mēses zc. Et ego dico q nō ē saltez vsq; ad tres mēses ibitanda. Nā ille pestilētiā ab aspectu pcculari pūciētes vtplimū ad min pynā durāt signo rū triplicitatē. Quāto tñ pl ad illā habitādū domū distuleris: tāto meli erit. Et qz eādē domū bitantes vtplimūz eodē vñ regimie: z eūdē attrahūt aerē: optimū remediū ē vt cū vñ ifirmat: aly fugiāt oēs: z maxime exstētes etati: pplexiōis zc. In aeris ergo rectificatiōe q maxime debes eē sollicit: nā cū euētiōis cā ad cor ptime defertur: si debite correct fuerit: maxima erit huius imitis morbi curatio. ¶ Sed i hoc casu vñz generale circa oēs res nō naturales bene memorie cōmitte. Nā sūt he res i suis qualitātib; disponēde diuersimode fm morbi essētiā. s. tps anni: etatē: sexū: cōplexiōē: artē: virtutē: z repletiōē z aerē. Dia. n. ista s; eoz variatē sex rez nō nālū regimē hnt diuersimode variare: nā si p oib; aerē semp equa liter z vno mō dispōeres cibū z potū cōsili pparez z vni formiter de alyz nō nālū reb; faciēs maximū errorē cōmitteres: tñ boz notitiā s; dñā fa. ppyz caplis s; exigētiā clari būisti. ¶ Vis itaq; habitis ad cibi z potū regimē deuenio. Pro q nota q vñ i hoc casu p viā resolutionis maxie pstermit. Jō debem z si egritudo qstūciū sit acutā ipz ifirmū psepe reficere. Nā vt dicit Aue. qra pmi: ipse qz. s. medicū semp sit sollicit de eo qd magi suspectū ē. vt ē vñ si fuerit valde dūbilis aut egritudo si fuerit mltū fortis zc. Uā i hoc casu plurimi eoz q virilr agūt z sup illud comedūt violētē absolunt: z vñt: pma c. d. de cura febris pestilētiales. Unde Hētilis sup illo passū ingt q spiritū sūt ifecti: z ptime ab aere ificiunt: nō cadit appetit: z pstermit vñt: qre egēt ptime restauratiōē z spiritū renouatiōē. Et ideo Rā quarto almā. c. de febre pnti. Pac pteza laborātes passiōe ad comedēdū aliqd sūt cogēdi zc. Scōz ergo vtutis tenorē sūt ifirmi tales dietādi. Nā si pntas valde fuerit: poteris subtili dietare: z nō auscultes pntes fūdātes se sup illo affo. pme pntule. Ad vltimas egritudines zc. qz pma die nihil dare iubent pter parū aq frigide aceto pmiere: secūda vō z tertia die parū offe facte i colatura lētiū cū modico aceto. naz talr dietatis vt ex dictis patere pōt vtplimū male succedit. Ex istis igit modis oib; qb; poteris d pseruāda vtute sollicit sis. ¶ Et qz febrū etatū regionū: cōplexiōnū zc. varietas in cibo z potu habz dietādi modū multipliciter variare. Attēde cōia cibaria q statiz scribaz z his pcculariter vteris put discretiōi tue videbis puenire. Lōueniūt igit pultes ex farina ordeī vñ mltū ei vñ auena: pueniet z triticū cū lacte amigdalārū vel sine: qz falsa sūt iterdū pbuliantur z abyciat pma aqua. amigdo z simula sily pueniūt. Et qz hec vtplimū cū lacte amigdalārū solent pparari extrabe tpm cūz aq ordeī. Et si h nutritilioza facere volueris in brodio galloz nōdū cocētiū vñ pulloz iuuenū vñ edi decog facias: s; talia brodia cū lactuca ptime sūt alterāda: vñ endinia cucurbita acerosa vñ portulaca: z si i sano tēpore hec orta sint multū sūt meliora: vñ saltē colligant iā ro re pūpto: vel habeas scia cōia i notabili qstitate z aliq; lter aquassata: z i petia rara ligata bullāt cū carnib; ill. Et si iūstiatū videat nō vitupare vt i petia liget modicū sandaloz rubeoz vñ citrinoz z modicū cāphoze cū modico spody cū berberis quātitate que tibi videbis conuenire. Dec. n. vt pz brodiū z carnes potēter alterāt: cū h ē mirabilr pfortāt: tale brodiū ad oīa decoquēda ferela pueniet: atq; fiendū pūstuz: cū q ē magis carnes sic alterate cōueniūt. Et si ipsoz brodiū volueris exhibere bonū pstrit erit. Sed vt sit magis nutritibile facias carnes illas decoq vsq; ad carniū separationē: z iter duo icisoria vñ alr ppi mant et tale brodiū tribuaf: i q si pap succi limōis citraguli citri pomoz acetozoz acetose: ppuioz vitis agreste vini berberl vel gnatoz bullierit: laudabilr adhuc eēt vñ aceti pap. ¶ Ut tale brodiū qd cū oib; finis fercul posses facere pmisseri. hēas gallinā iuuenē caponē fasianūz vel iuuenes plices vñ carnē edinaz: debet volatilia sine aq deplumari z iteriozib; abiectis i frustra minuta quātum poteris totū icidat. postea pone i vase terreo bñ intus vñ

creato vlt ampula vitrea i qua pone aq acetose aq ro. f. aq violaz. an. ptes. ij. vini maluatici vlt alteri albi bene odo rifici parte. f. z. f. z. carniū quātitate accipe addēdo ex suc cis p dicitis quātitate sufficiētē: q b oib addēdo sandalo. ci trino. aqua fatio. z. y. podu. z. i. croci. z. i. capbore gra. y. liget i pecia vlt simul ex carniū ipastent ac ucati. so. vlt plures ponant euz eis ifundo vasis: deide vas illud di ligēter obtures: sic tñ vt aliqd expiret: postea i cacabo ma gno aq repleto ponas ad ignē clarū z sine fumo ipz ptnu ando z addēdo cū op fuerit aqua calidā sicut buliat ide finēter z hoc saltez p qtuor vlt. y. horas ptnuet: deide ab igne remoto caro tota bene p staminea euz suo brodio q in fūdo vasis existit expūmat z totū vsui reseruet. Et po teris tale brodiū fz itētiōez quā hūeris diuersimode cō ficere addēdo i eo vlt minuedo put discretioni tue vide biū cōuenire. De tali nāqz brodio i suis qbuscūqz fercul taz i ptno q in alyis addere poteris z erit res in hoc casu maxime cōueniēs vt pz poteris z ifirmo de ipso exhiber simplr. Nā mibi tale brodiū fm quā hūi itētiōē altera tū singularē sepe fecit bonoz. ¶ Fiat et alr brodiūz qd aqua carnis de q auctores faciūt mētiōē eē credo: licet marfili p aqua carnis aliud itellexerit vt statiz dicef: nā accipiūt allas pulpas pectoris z laciolas quarūuis auius suprascriptaz oi amora pinguedie z cū filo i aliq p dicitoz vafoz appēdūt sic q fundū tāgere neqant cū modico aq ro. vini optimi z alicui ex pnoiatis succis p pz aspsse: sed deberēt be aq eē i pauca quātitate: ponēdo in fūdo vasis sandalos ducatos z alia vt supra dimisso croco. f. z. potes ponere paz capbore z i antiq frigidē pplexionis existēte malū nō eēt ponere paz mulci: deide vas illud talr obtu ret ne spiret z i cacabo vt s. collocato p. y. vlt. vi. horas bu lire pmittūt z extracta carne q velut lignū sciccata pinā fit aq mirabil virtutis i fūdo vasis repit quā substātiā vulgares i partib illis appellāt: z ipz duo vlt tria coctoa ria multiplicādo pūs vtutē mirabilr pfortāt z ipfāz solā vlt cū alio mixtā cū q volueris poteris exhibere. ¶ Aliqu tñ alr hāc aquā faciūt accipiēdo quoduis ex volatilibz si pradictis z euisceratū p quos volūt diuidūt bolos: z ē mo dus Aui. i. de viribz cordis. c. de aq carnis seu carniū z euz rebz suprascripti i vase bñ obturāt: postea aquā extrahūt vt supra: quā tñ min imēdiate descripta n laudo. ¶ Aly et aq illā faciūt ad alēbicū vitreū cū cloro lēto igne quā si feceris ex alis z lācolis solū erit laudabilior amora oi pignēdie z tu facias vt libz. Laudare tñ vt vesica alēbic i balneo marie locaref. qz vtus ignis i aq creclitica minor mltū foret. Et istis modis aquā pficiēdo aquā carnis re puto. ¶ Marfili tñ i receptis suis sup primaz qrti. ij. c. d. regimie vomit accidētis i februbz sic aquā carnis pficit. f. beat caro edina q cū lōgis lardōibz ifiltret z fz itētiōez quā hūeris cū aq ro. vino citonioz vlt alio pñli sepe aspsa i veru decoquat: deide i collatello bñ coopto paz dimit tat postea iter duo icifozia fortiter ppmat z qd egreditur aquā carnis appellat. Et ego puto poti hūc succūz carnis appellari p digne eē. fz nō ē de noibz curādus. tali g succo fz tuā itētiōē alterato vter si libuerit. Sz vt magistrali fi at accipe quā vis ex auibz suprascripti vlt carnē edinā z it siue i corpozibz pōe sandalos capbora ducatos z alia put supra te docui: z i veru debite cocta cū igne sine fumo ex trabe quē ifirmo solū vlt cū alio mixtū succū tribue z erit res mira i β casu. Laudat et Raf. x. alin. c. allega. pultez ex farina ordei cū lacte acetoso factū z lac acetosūz silr g bus vtere si libz. ¶ Dis itaqz ferculē vtēdū dū sic obilē ac pstratā virtutē pprehēderis q refocillata ad alia ciba ria magis nature assueta gradati poteris dūire: qruāz do cetrinā supra ofia. ij. ppius capitul hūi. z. tū vide ibi zē. ¶ Circa potū bibat aquā ordei: z vt magistrali fiat in fū

do vas i q coquit pone aliquos ducatos vlt laminā aureā ignitā i tali aq facias extigui p sepe z iterdū de tali ifrigi data aqua i potu magnā quātitate sumere pōt. qz pderit mirabilr maxie si iunēis fuerit coleric: z in tpe calido zē. Nota tñ q si grā pot deī becaq debet aligs z succis p dū ctis misceri cū ea. puta arancy limōis berberis vlt alteri pnoiat. acetū qz aq pmixtū maxie laudat i hoc casu po teris z qucharū ro. cū aq facer cōmisceri vlt aliqū ex mix turis iferi desribēdis z i potu tribuere. Et si febris illa pestilētiā fuerit flatica: vt cōtigit iterdū: lz raro: vinū al bū cū aq ro. pmixtūz maxie laudat i β cāu. poteris z qu charū ro. cū aq facere misceri vlt aliqz ex mixturis iferius desribēdis z i potu tribuere. Et cuiuscūqz spēi sit hec fe bris si vtutē valde pstermi cōcerneres: da paz vini d me liori qd repit: puta vñacinū vlt pñle aq ro. pmixtū qz spūs multiplicādo vtutē potēter pfortat. Lūqz febris z illa ac cidētia remittunt gradati ad sūoz dietā accedas. ¶ Dis igit d cibo z potu breuiter expedit pz qd de ianitiōe z re pletioē dicēdū: nā sepe z paz ifirmo ē tribuēdū. Supflui tates qz put te ifra docebo sūt educēde. ¶ Procures i sup ifirmū tuū semp pmittēdo salutē letū p posse tenere: z ipz qbus sciueris modis a pestis imaginatiōē distrabē: cū vbis iocosis cātileis ac dulcibz melodys vt cū cithara lira vlt alyis bz musicalibz instrumētis. ¶ De somno z vi gilia z si nōnulli eos pēpiūt n dormit: ne. f. ab itrayenēnū icludat. Dico q si β forā pūciet i pma die nāli vt floto mia fieri possit z aliq statū desribēda aūqz morbz pfirmē tur: postea tñ ad dormiēdū puocādi sūt ne spūs p vigilia nimū resoluāt. Et si antrax bubo vlt carbūculus i bis fe bz bñ appuerit ad vigilādū ifirmū cogēdi sūt. nā cū natura māz illā itoxicatā expellere conat somn intra illā retra hēs talē opatiōē ipediret: versūz tñ aurorā paululū dor mire debent: ne vigilia fiat spirituum resolutio.

¶ Dis bitis ad medicinalia pdecedo q fz feb. varietatē ff pñli variāda: nā si solū foret effimera z i corpe illo reple tiōē aliqz n pēpias alterātia solū sufficerēt: q ex dicēdis p te eligere scies. Et si fuerit hūozalis z ab alio puenerit qz a sāguine crūt illi hūozes fm doctrinā Aui. euacuat. Si vō a sanguie fiēda ē mūtio acēt si hūozes alios cū san guine cōcerneres erit silr fiēda flobotomia. Sz nota euz statū ad ifirmū accesseris an oia aliqd vñū ex ifra scriptis pestis beoardicis cidē tribuas i potu. ¶ Primū z supre mū ē. z. f. vlt. z. i. aq supi descripte ofia. y. tractatu. y. c. ij. cū. z. i. alicui ex pulueribz ibide descriptis vlt. z. f. alicui ex ill cōfectiōibz. Et si aquā illā nō hēres da paz vini aq ro. pmixtū cū illo pluer vlt pfectiōē zē. ¶ Vlt. Be. aq ro. aq sca biose sirupi d acetositāte citri vlt d ribes vlt alicui appropi ati siru. an. z. i. f. misce z i potu tribue: z si poneres loco aq scabiose aquā tormētille optia eēt. ¶ Itē. Be. sāguis hūa. sāguis tatonis: an. z. y. radi. tūici diptai gettane tormētille morfus diaboli accipiēdo radice z herbaz sil croci: an. z. i. fiat pluis d q exhibe. z. y. cū vino aq ro. pmixto. Dūc nāqz pluerē a qdā fide digno habui q mibi retlit se nūq alicui pestilētiato statū a pncipio tribuisse q n euasit si flōmia z alyis fz exigētiā fuerit bñ gubernat. vñ igrediētibz ispe ctis cū puto mirabilē fore i β cāu: z tu ipe vtere audacter ¶ Aui. vō i isto cāu statū dabat lutū armenū cū vō aq ro. pmixto vt ipe. y. can. c. d. luto ar. testat. z si tu hūc tribuer volueris. Facias sic. Be. aq ro. z. y. vini albi odoriferi vlt al teri bñ clari z subtil. z. i. boli ar. subtilissime triti. z. i. misce z i potu tribue. ¶ Et nota q si infirmū tales potiōes eno muerit signū ē venenū i cōde iā magnā ipñiōez fecisse: qz statū cū vino vlt alio ore abluto aliā tribue potiōē: z β fa cēt debes si euomerit. si vō n i pñmis. iij. dieb. stomacho va cūo oi die bis vlt ter. Ego aut nullū adhuc vidi q pñaz re tinuerit potiōez q n euaserit. ¶ Dis factis si morbz tibi

Differentia III.

Iducias dederit cōes educ. supfluitates si nā p se n fecerit
cū clisteri vlt suppositoio cōi ne ad itra pp flobōmā tra-
hanē deide statī fac flobōmāz: qz solū pestilētia alr nō habē
h curā ponere itēdo ad opposita pestilētia alr nō habē
do respectū: qz eoz cura piculariter itra deo iuuante po-
nef. Dico q si hec febris a sanguie puenerit statī de vena
media flōtomādus crit ifirm^o si se aliq^r scierit aggraua-
tū vlt basilica si magis ab iferiorib^o p^rib^o vlt de saphe-
na si magis de supiorib^o p^rib^o. Et debz sanguis extrahi i no-
tabili quātitate: n tñ vsq ad sincopi vt nōnulli i hac cura
pēpiūt: si p sincopi pprie dictā itelligāt descriptā ab Aui.
vndecima tertij tractatu scōdo. c. de sincopi: q ē destructio
maioris p^rti zc. Et tales se fūdāt it istō affozismo p^rme p^r-
cūle. Que egerūt n mltitudine p^rsiderari o^r zc. vbi Hypo-
dicit. vbi z o^r ad defectionē deducere. Et Hal. in cōmēto
ibi. vbi rābilr ingt expti sum^r maximū iuenim^r iuuamē
tū. si flobōmādo vsq ad defectionē. Sz si p sincopi itelli-
gāt lipotomiā quā qñq auctores accipiūt p sincopi. Et ē
lipotomia defectio anofitatis. Dicit. n. a lippos qd ē de-
fect^r z thimos anim^r: qñ defectio ai. Dico q flobotomia
ad istū itellectū vsq ad sincopi fieri pōt. z hoc voluit ypo-
z pp hoc forā dicit vsq ad defectionē z nō sincopi vt da-
ret p defectionē iteligere lipotomiā z B voluit Hal. z aly.
tñ cū dicit ifirmū debere vsq ad sincopi mūi: qz ipsope
accipiūt sincopi. f. p lipotomia vlt defectōe. Et q ifero
q Auero. 7° colliget male medicos iprobanit cū arguit.
q in cura sinoche nā nunquā euacuat vsq ad sincopi: g
medic^r B facit nō dz: cū sit nāe minister qd pz. nā p sincopi
medici sincopiz pprie dictā nō itelligūt: vt statiz dictū ē
de q vt spero suū itelligebat argumētū. Preterea nec
argumētū cludit. Nā nō sequit hoc nā n facit: ergo illud
medic^r B facere nō dz: qz si nā i aliq p crifim euacuādo māz
fuerit pigra: illō medic^r artificialr facere dz: vt secūda q^r
ti: z i locis quāplurib^o auctores pēpiūt. Itē si nā pdu-
xerit sextū digitū illū abstrahere deberem^r qd nā nō face-
ret: z sic pz argumētū n valere qd ē validi^r qd ipe facit. Sz
ad alia q ipe fac ibidē facit ē nūfio vt pz p^riderātī. Sz
his omiffis dico vt supra q fienda ē flobōmia z si alie cir-
cūstātie cōuenirēt facere ipaz vsq ad lipotomiā forā nō
eēt itūle. Laudo tñ vt i hoc cāu poti^r fiat secūdatio vtyo
luit Aui. pma q^rti. c. de cura sinoche. Et si B febris ab
alio bñore qz a sūguie puenerit quē p^rmixtū sūguini iudi-
cares egrū flobotomicare filr facias: q si pp etatē aut ali-
ud facere nō posses vētofas i spatulis f3 qz hēs intētiōē
vlt circa nates apponas. pme. n. vicarie medie z scēde bas-
lice exifit vt ē de mēte Aui. vbi. s. c. de flobōmia dz est.
His diligēter factis nō qz si sanguis i isto casu putre-
factionēz ab aere venenoso vltplurimū recipiat: pōt tñ ad
hāc putrefactionē recipiēdā diuerfimode dispōi: qñq. n.
ab itra absqz alicui^r extrifeci admixtiōe: z qñq pp bñozis
alteri^r admixtiōe: puta colere z tūc reddit debito subti-
lioz: aut flegmatis aquosi z ē aq^rfiōz debito: aut grossi fleg-
matis: z sic ē debito grossioz. hec si bñ ispe xris sēties Aui.
voluiff pma q^rti cap^o de febre sanguis. z hec diuerfitas
cognoscit p sūguis ifpectionē: vt Aui. ibi. c. de signis: b eni
varietas bz curā aliquāl^r variare. Et id si puenerit ex so-
la sanguis putrefactiōe nulla alia alteri^r bñozis admixti-
one copiofioz fiet ceteris parib^o flobotomia qz scā. Et
si vēter fuerit ftiptic^r cū ifra scripto clisteri lenire poteris
vt. B. malue blitis matrū vio. añ. M. y. fiat decoctio: d q
accipe lib. i. z f. i q dissolue cassie pulueris cūchari. añ. z. i.
olei vio. z. iij. sal cōis parū: z fiat clistere. Et si egritudo
patiat iducias aliquā ex potōib^o pbeas ifra scriptis: vt B.
capilloz vneris: floz lupulloy boragis buglosse vio. añ.
M. f. tamaridoz. z. f. prunoy nūero decez: fiat decoctio
de q accipe. z. iij. i q dissolue māne vlt cassie. z. x. syrupi vio.

z. i. z fiat pot^r quē p duas horas añ p^radiū tribue caliduz.
Uel potione de duob^o granatis quā te docet Aui. pma
q^rti. c. de febre sanguis. vt. B. aq cūcha. z. f. fiat pot^r. Et si
addideris. z. i. syrupi vio. meli^r erit. hoc eni lenitiū mira-
bile est in hoc cāu. Doc factio ad vltiorē sanguis pu-
trefactionē phibēdā z iductā venenositatē remouēdam
facias B. B. syrupi de acetositate citri vlt de ribes vlt d su-
co acetose vlt de limōib^o. z. vi. aq acetose aq rof. añ. z. y. vi-
ni granatoz. z. i. z. f. fiat iulep arōatiz cū sādalis citri-
nis vlt trociscis de cāphora vlt aliq ex puluerib^o añ scriptis
q sūt pestis becardica: z de tali sepe bibat cū aq cūchari
vlt aqua simplr cocta: pōt ēt de ipso bibere sine aq quādo
cūqz velit. Et si nullū ex supradictis sirupis haberes pone
z. vi. cūchari tabarēt loco syrupoy addēdo. z. i. acetū al-
bi. Uel facias sic. habes herbā z radicē tūci vlt pami-
pipinelle: tozmetille: d gb^o ad elēbicū aquā facias. postea
B. aqz suprascriptay. añ. z. iij. aq scabiose z. vi. aque rof.
z. iij. vini granatoz. z. i. f. acetū. z. i. alicui^r de sirupis su-
prascriptis. z. vi. vlt cūchari tabarēt tantūdem fiat iulep
arōatiz vt supra. Uel facias sic. B. succi acetose. z.
viij. succi boraginis buglosse pomoy redolenti añ. z. iij.
herbay suprascriptay. añ. z. i. aq ro. lib. i. vini granatoz. z.
i. f. acetū albi. z. y. cūchari tabarēt lib. i. z. f. fiat iulep arō-
matiz vt supra. Et si feceris ipuz coqui ad ifissitudine
syrupoy cū gb^o postea libuerit ags poteris iulepicare z d
ipo iulepizato poteris. z. iij. i potū tribuere in auroz. f. vt
cōiter faciūt practicātes z erit digestiū bonū. Et nota vt
sepe dictū ē q herbe z alia ex gb^o trabunt succi i sūo acre
colligi debēt: z debes succos accipē eozū p p^rfecta resi-
dētia. Uel facias sic. B. syrupi de ribes vlt alteri^r ex pre-
dictis. z. iij. aq ro. aq. acetose añ. z. y. f. aq tozmetille. z. y.
misce p duab^o vlt vlt p dūcatis clarifica arōatizādo vt
supra. Cōueniet ēt i B cāu iulep vltamarinū qd cōiter
papie tenere solēt apotecary z iterdū fit ab eis: z interdū
portat d damasco. Et si tu talē facer volueris facias aquā
ro. i q pone cāphor^r paz musci z d tali aq cūz cūcharo ta-
barēt iulep facer poteris: qd erit satis laudabile i B cāu.
Et nota q si poneris d sandal^r rubeis ligatis i pecia rara
p p^r i ifissidē illi^r aq z postea eximeres eos fortiter cū aq
postea faceres iulep redderē meli^r z magis coloratū z tu
facias si libz. Et pfectiōib^o vtere māchrisi cūz plis z
si ē diues facias oēs pfectiōes deaurari: vlt vlt diacoral-
lis vlt hac mixtura quā faciūt cōiter practicātes. B. p^rue
ro. boragis buglosse vio. añ. z. f. p^rue nenufaris. z. y. mā-
chrisi cū plis lib. f. fragmētoz oīuz lapiduz p^rciof. z. y.
alicuius ex puluerib^o becardicis. z. y. folioz auri nūero
duodecim: fiat mixtura z deauret: de qua sepe comedat
atqz de ea bibat cūz aqua frigida loco cūchari ro. Uel
facias sic. B. qtuor p^rue suprascriptay. añ. z. f. p^rue
floy nenufaris. z. iij. cūchari albi vlt māchrisi cum plis
libz. f. margaritay. z. i. sandaloz omniuz coralloz ru. se-
mis acetose cortici citri. añ. z. i. ossis de corde cerui gra-
na. viij. spody. z. f. alicui^r ex puluerib^o sepe dictis. z. f. foli-
oz auri: numero duodecim: fiat mixtura deaurata qvte-
re vt añ scripta. Et si vis facere pfectionēz solidaz acci-
pe pulueres imediate antescritos z libzaz vñaz cūchari
dissoluti cum aq rosaz: z cū q si coctū fuerit adde in fine
cōserue buglosse. z. i. p^rue nenufaris. z. f. decoque debi-
te deide adde plueres z fac cōfectionē i morfellis vlt i mo-
dū opiate ipaz daurādo. Et nota q si vis aquā ro. mira-
bile p p^rilib^o pfectionib^o accipe aq rosate ex rofiss siluestris
b^o libras sex vini maluatizi vlt alteri^r odoriferi libzaz me-
diā: cāphor. z. f. musci. grana. iij. abradat cāphora z p^rqse
tur musc^r: deide pone oīa i alēbico vitreo z debite lutato
z cū lēto igne z sūū fumo aquā extrabe: q semel aut plies
reiteret z poteris ipfaz facere sūū vino z musco. z poteris

alia addere vel omittere fm itēdōz quā hūeris: et sic hē
bis aquā odoriferā et cordiale put volueris q̄ erit mirabi
lis i b casu. ¶ Itē possea alr pfectiōem facere sic. R. si. d
acetositate citri vel alteri pnoiat lib. i. et decoq̄ vltcrius
donec ad spissitudinē vēiat oppiate: cui adde pulueres su
p̄scriptos: et fac pfectionē deaurādo vt supra. ¶ Ani. et
Raf i trociscis de cāphora magnā hūit deuotionē q̄s p̄ci
piūt ifirmis sepe tribuere i die. Et q̄ sūt vtplimū i appe
titu pstrati i plūere tales trociscos recipere nequeūt. Ac
cipe q̄ de bis. 3. f. cū lib. f. cūchari dissoluti cū aq̄ ros. fac
pfectionē solidā: vel cū siru. fac i modū opiate et deaura:
vt s. ¶ Uel alr accipe trociscoz de cāphora: pul. beccar/
dici pestis. añ. 3. y. cuc. vel siru. q̄tū sufficit: et fac pfectiōez
vt s. ¶ Et q̄ itērio tua eē d3 i pfortādo cor tā ab itra q̄
ab e3: vt tali ipressiōi resistere valeat: laudāt auctores et
maxie Raf. x. Almā. c. d3 febre pestilēiali: vt eoz pecto
ra ex sādāl cāphora et aq̄ rosa. epithimē. Et si magnū vi
des icēdiū: et B vi velles medicamē facias sic. R. aq̄ ro.
lib. i. sādāl. oium. añ. 3. i. f. cāphore. 3. i. misce. Ego aut plus
laudo cor solū epithiare: qd̄ tñ i alys febribz nō pestilēia/
libz mā exite i spūalibz regulz fiēdū nō eēt nisi mā tali p
p̄no cūata. ¶ Sed q̄ multa facere cogimur in tali febre
pestilēiali. Jō si ifirmū magnū int̄ cauma nō sēret fac
ias sic. R. aq̄ ros. lib. i. aq̄ buglo. aq̄ viola. aq̄ melisse. añ. 3.
i. y. sandal. oiu3 coralloz vt riu3 ros. ru. beē albi et rubei
añ. 3. i. spody: corticū citri añ. 3. f. croci. 3. i. ossis de corde
cerui. 3. i. fiat epithima cordi cū sindōe vel drappo d3 gra
na. ¶ Qd̄ si magnū cauma i corde p̄senserit: vel circa ip3
cor facias sic. R. aq̄ ros. lib. f. aq̄ viol. 3. i. y. aq̄ buglosse. aq̄
nenufa. añ. 3. y. f. acetū. 3. i. sādāl. oium. rosaz ru. spody
coralloz vt riu3 ros. añ. 3. i. corticū citri. cāphor. añ. 3. f. croci
3. i. oss. d3 corde cerui. 3. f. fiat epithima cordi: vt s. ¶ S3
nō q̄ nūq̄ debes talia epithiata cordi ifirmi actualr frī
da appropiare: s3 drappū aliq̄l exp̄sū vel sindonē i mān
cala debes aliq̄tūlū retieē vlad ignē paululū ondere: vt
actual illa friditas aliq̄l mitiget demū appropia cordi.
¶ Et debes piter odorantia pficere: q̄ sic facias. R. aq̄ ro.
sup̄ descripte vel cois si alia nō hēs. 3. vi. aq̄ viola. aq̄ flo
rū nenufa. añ. 3. i. y. sandalo3 citrio3. 3. i. y. trociscoz de cā
phora. 3. f. cāphore. 3. f. musci. g. v. acetū. 3. f. misce. et i aplla
repōe quā ifirmū sepe odoret vel spōgiā vel sindonē d3 g
na imergas quā i mān teneat ad odorādū vli alī sibi sepe
ad nares applicet. ¶ In sup cū testiculū s3 totū calozē re
flectere hēant debes ipsos cū aliq̄ epithiata cōfortare q̄
sic facias. R. vini maluatici vli alteri albi bñ odoriferi. 3.
y. aq̄ ros. 3. vi. y. musci. g. i. misce. Et petia it̄ madefacta ac
aliq̄l exp̄ssa testiculū applicet q̄ desiccata itēz inouet.
¶ Sis igit bñ diligēs circa ista. talis. n. moras nō patit q̄
bus sollicite ac ordinate p̄patis et appropiatis si matērias
eūandā indicaueris facias sic. R. capul. ve. floz bora. bu
glosse: violaz lupulloy añ. 3. d. f. p̄no3 nūero. x. tamarī
doz. 3. i. fiat decoctio: et si aliq̄s partes colere aduste cum
sanguie fore p̄mixtas cōcerneres: vt est verisile pap̄ epi
thimi i fine q̄si decoctiōis addere poteris. d3 accipe. 3. i. y.
f. in q̄ dissoluemāne vel cassie. 3. i. diaprunis nicolai sine
scamōca. 3. vi. vel. 3. i. vel diacatolicōis d̄scriptiōe cōi. 3. f.
vel. 3. vi. sir. viola. 3. i. fiat pot̄: vel da decoctionē sumi ter
re: d̄scriptiōe 22 desue. Et nō bñ has doses augere vli mi
nuere fm vtutis tenore et alias circūstātiis i exhibitiōe
solutiōz regisitas q̄s bñ mēozie recōmitte. ¶ Et iter ce
tera caue ne eadē die duo exhibeas solutiua ne ad illud
deuēias icōuēiēs ad qd̄ nōnulli deuēiūt moderni q̄ vidē
tes p̄mū solutiū ita citā vt vellēt opōnē nō facere exhi
bēt scdm cū q̄ nō solū hūozē quē q̄rūt itērdū euacuāt sed
cū B aiaz. Jō dicebat Ani. p̄ia p̄mī. c. v. duas p̄terea me
dicinas ventrē soluētēs i die vna p̄tingere est timorolūm

et extra rectitudinē. ¶ Et si infirmū tu potionez recipere
nō valeret facias sic. R. dyacatolicōis. 3. vi. vel dyapūis
3. i. cūchari albi quātūz sufficit: et fiat bolus et deauratur.
¶ Si vō colerā p̄mixtā sanguini iudicares dare poteris d3
pfectiōe de māna sup̄scripta. 3. y. vel elary de succo ro.
tātūde: vel da aque fructū vel decoctiōis capilloz ve
neris mesue. 3. i. y. plus vel min⁹ fm q̄ videi p̄uēire. Ali
ud si op⁹ fuerit fm exigētiā solutiū addēdo. ¶ Uel pōe
si sāguinē p admixtiōnē flegmatis itērdū p̄cerneres i. 3.
i. y. alicui ex decoctiōibz sup̄scriptis turbit. 3. i. 3. 3. i. 3. i.
et p̄ diē in infusiōe p̄mitte: deinde aliq̄l calefacta fortem
fieri facias exp̄sionē: cui adde. 3. i. māne vel cassie. ¶ U
da. 3. i. pillulaz d3 vera simplici Sal. Et si forti⁹. 3. i. pillula
rū cochiaz alinā. 3. i. in oibz bis sit aloes lotū q̄ meli⁹ erit.
¶ Uel facias sic. R. turbit. 3. y. 3. 3. 3. f. agarici. 3. i. f. salis gē
me spice nardi. añ. 3. f. fiat pillule cū suc. rosa. dosis est a
3. i. vsq̄ ad. 3. i. f. ¶ Si aut bec febris a colera puenit:
erit rarissime itēpolata: s3 sp̄ vel vtplimū tertiana cōti
nua vel causō: et cū bec colera i vēis p̄p̄is cordi poti⁹ p̄u
trefcat: et si tal⁹ febris p̄ colere varietatē b̄ret curam ali
q̄l variare. facias tñ put ifra te docebo: ga tuo infirmo
deo dātē bonū erit. nā siue sit colera pura q̄ putrefiat p̄
cāz exite in se ipsa siue nō: qd̄ sit p admixtiōnē flātis: si
ue mioris fame ex admixtiōe melācolie: vt bñ p̄ma p̄mī.
capitulo de humoribz. vtere tñ sex rebz nō naturalibz: vt
supra descriptis. ¶ Et si colera siue flegma falsū a q̄ potu
it talis febris p̄uēire p̄mixtū sāguini iudicares qd̄ ex vri
ne grossicie atq̄ intēsiōe p̄cipies: facias vt supra flōmiā
sed nō ita copiosam vt fecisti p̄cedentē cū sanguis fre
num colere existat. ¶ Et a quouis humore p̄uēiat vtute
et ceteris p̄sentitibz flōmiā fieri laudo in tali febre: maio
rē tñ vel minozē fm q̄ humores videris cū sāguie cō
miseri. ¶ Un tanta istis tpibus in tali casu repit in flo
rboromia p̄fēctia: q̄ infirmi flōmati semiliberatos se in
dicāt: attñ i flōmando semp auisat existas. Nā ipsa debi
te scā est hui⁹ morbi cura potissima. ¶ Infirmo q̄ flōma
to si a colera pura vel minozis fame febris puenit bis
vtere q̄ ponunt in cura febris a sāguie colere p̄mixto p
ueniētis. Et si a colā nō bis q̄ in febris a sāguie p̄mixto
flāte curā notauī. S3 solutiua debēt aliq̄l variari: nāz in
pueniēte a colera pura facias sic. R. capilloz ve. violaz
floz lupulloy añ. quartā partē ma. vni. p̄no3 inui
baz añ. numero. vii. sebestē tamaridoz ligritie rase añ.
3. i. y. fiat decoctio: de q̄ accipe. 3. i. y. f. in qua dissolue mā
ne vel cassie. 3. i. elary de suc. rosaz vel pfectiōis de māna
3. y. sirupi viola. 3. i. et fiat pot̄. ¶ Uel facias sic. R. reu
barbari. 3. y. spice gra. sex. ifunde i aq̄ lactis vel aq̄ edūie
3. i. f. vini al. 3. f. stet saltē p̄ horas. vii. i infusiōe. deide scā
exp̄sīōe adde māne vel cassie dissolute cū antedicta deco
ctiōe. 3. i. siru. vio. 3. i. et fiat pot̄ vt s. ¶ Uel facias sic. R.
corticū mirabolāoz citrio3. 3. i. ifude i aq̄ lactis cū modī
co mellis. et p̄ diē nālē i infusiōe mācat. Deinde scā exp̄s
siōe adde cassie vel māne. 3. i. siru. viol. 3. i. et fac potionez.
Ille due infusiōes sūt solutiua bñ domesticā et bñdicta:
qb⁹ vtere si placet. ¶ Si aut puenit a colera minozis
fame q̄ sit p admixtiōnē melācolie i se genite vel p̄uēit
ab extra oibz similiter vtere sup̄scriptis. s3 loco electua
ry de succo rosaz vel pfectiōis de māna potes vti confe
ctione amech mesue: et loco mirabolāoz citrio3 mirabo
lāis idis. ¶ Et si ifirmū poti⁹ pillulas appeteret facias sic
R. pillulaz de reubarbaro: pillulaz indarū: vel de lapi
de laquli mesue añ. 3. f. fiant pillule septem. ¶ Et si bolū
appeteret facias sic. R. pfectiōis amech. electuary de suc
co rosarum añ. 3. i. f. cūchari albi quantum sufficit: et fiat
bolus: et deauratur. ¶ Et si proueniret a colera nota ga
citrina vel vitellina qd̄ tamen raro contingit et rarius a

Differentia III.

flāte nisi salūz fuerit possea i suis iulep vel sirupis adde-
re aquā melisse ⁊ buglosse i maiori quātitate: ac vti siru-
po de corticib⁹ citri. Et sup cor pmiū descriptus epithima
pōere: cū ita fridū vt secūdu nō existat: neq; tunc i corde
tāta dē caliditatis itēssio: ⁊ vniuersalr debes facere to-
tū regimē ad min⁹ fridū decliare: ⁊ adhuc min⁹ i febre a
flegmate pueniēte. Et si eūone idiges vt ere elio ido vel
diafinicōe vel ifusiōe de turbit supascripta. Et ē i B ca-
su pueniūt pille aggregatiue mesue. Et si hec febris a
flātū puenierit varietate i curavarietate maximā recipe-
ret ppter flegmatū varietatem. Sed a quocūq; pueniat
flegmate facias vt imēdiare dictū est: d his sic breuiter
trāseo. Nā febris pestilētiā rarissime vt dictū est iter-
polata repit: qz mā ipam efficiēs in corde vel venis sibi
ppinquis semp vel vlturimuz putrefit: cuius fuligo ad
cor ptiue pueniēs febrē cāt ptiua. Et hec mā vltimū
est sanguis vel colera adusta vel flā salūm raro cola ru-
bea ⁊ rarissime flā. Et iō p cura talis febris sufficiat q di-
cta sunt. Nec mireris si hic put i cura taliū febrū pu-
ta colericā flāticā ⁊ melicā ⁊ ppius caplis i tractatu
quē de febrīb⁹ pposui digestiua appropriata nō posueris.
Nā cum mā quēcūq; sit illa in febre pestilētiā i corde vt
venis ppinquis vlturimū putrefiat maxie in eo intētio
semp existat: vt patuit supra caplo de signis. Et iō cū hec
mā existat venenosa venēositate pncipalr itēdimus atq;
caloris extinctiō: qd potissime fit cū descriptis i isto ca-
digestiuis. Secus tñ existit de solutiuis: ideo illa defcri-
piti nō digestiua. Et si hec febris pestilētiā solū fue-
rit effimera: vt nōnūq; accidit: put s dictū ē: exhibita p-
ma potiōe becardica: vt i alijs dictū est de cardiaca ve-
na dextri brachy si in toto aderit repletio statū fieri faci-
as flobotomiā. p talē enim aliquāl rāguis enētatur atq;
spūs refrigerant. Et si repletio i toto nō aderit cardiaca
sinistrā: incidere facias. p hāc. n. vapores cordis ⁊ arteria-
rum calidi potēter educant: vt sensu Aui. decima tertij.
cap⁹ de cura asmatas. in illo. s. In asmate aut ⁊ in constri-
ctiōe anhelit⁹ vti. dixit q melior sit illa q fit in latere fini-
stro. Et lz Marfil⁹ ⁊ Hētilis suppleāt ibi basilicā fore in-
cidendā. Credo tñ Aui. potius cardiaca intellexisse cum
magis ad cor pueniat ex directo: vt p3 i anotomia. facias
vt libet. Deide si op⁹ est ⁊ dederit iducias q raro pti-
git vt facias lenitiōe siue clistere vel aliquaz pbe ex po-
tiōib⁹ lenitiuis supra descriptis ⁊ maxie cōueit q de duo-
b⁹ sit granatis. Deide vt ere cōfectiōib⁹ sirupis epithi-
matib⁹ iulep ⁊ alijs q i cura febris pueniēs a sanguie in
se corrupto descripta sunt. Et B tātu de cura febris pesti-
lentialis dictū sit. Nā cura bubōis quā a nullo piculari-
ter descriptā iueni cure hui⁹ pestilētiā febris vt ipas i
mediate describā finē mibi iussit ipōere ad laudē illi⁹ cru-
cifixi Jesu q sit benedictus i secula seculorū amē.

De cura bubonis.

CAP. III.

Nunc aut curā bubōis put pestilētiā existit
xpo auxiliāte describā. Est igit sex rez nō nā-
liū put i pcedēti ca: dictū est regimē obseruā-
dū. Deicepsq; ad medicamā pdescēdens
pmo ⁊ an oia potiōem ex supascriptis aliqūā
ifirmo tribuas becardicā: postea vō ad flōmiā statiz ac-
cedas hore electiōe alia nō expectata. Et p vtutē infirmi
bñ pspicias. Deinde q ⁊ qlis sit hec febris q tale comitat.
apostema: puta an sit effimera sanguinea colerica flegma-
tica vel melica: ⁊ an mltē aut paucē existāt icēsiōes ⁊ an-
gustie. Ulteri⁹ i q loco fuerit ipz apā an. i. i emūctorys ce-
rebrz cordis vel epatis. Dis itaq; pideratis pntiēte
vtute ⁊ alijs ad flōmiā registis ceteris parib⁹ fienda erit
copiosior febre exite sanguinea q; aliq; alia: vt supra di-
ctū ē. Bubōe itaq; i emūctorys cerebri exite qz. i. sub au-

rib⁹ cephalicā eiusdē ptis statū icidi facias i brachio vel i
ramo ei⁹ q ē s manū iter pollicē ⁊ idicē. Qz si sub gūlam
extiterit scā ppus icisiōe cephalice lingue yēas flōmare
maxie pderit. Si aut i subascellis bubo euenerit eiusdē
partis venā mediā facias flobotomari. Et si i iginibus
aut i pti⁹ erit iteriorib⁹ ⁊ versus pudibūda aut exterio-
rib⁹. Si i iteriorib⁹ saphenā q i pte domestica pedis mul-
tū manifesta reperit icidi facias. Et si i aliquo occultare-
tur ei⁹ ram⁹ q ē iter pollicē ⁊ sibi pxiū icidat. Si at fue-
rit i exteriorib⁹ sciatica vena q i exteriorib⁹ pedis pti⁹
supra cauculā repit: flōmet. Et si occultē ram⁹ ei⁹ q ē i-
ter minimū ⁊ ei⁹ pxiū icidat: ⁊ si vt ⁊ alia pnterint in
isto casu facere flōmiā vsq; ad lippotomiā vel defectiōē
vt i pcedēti cap: dictū est. vbi bubo extiterit pntile val-
de erit: vel saltē fieri facias secūdatiōem. Nec vllate-
nus tardāda est flōmiā. Cum. n. nā ab hac mā venenosa
membz aliq; pncipale pnterit insectū sanguine illum
itoxicatū ad ei⁹ emūctoria mādare conat: qre si eo tū fe-
ceris flōmiā nāe duo magna sequūt inuamēta. Primū
qz sāguis ille trahit a pncipali vsus ei⁹ emūctoryū qd etiā
nā facere conabat. Secūdu si ipam feceris copiosaz put
virtute pntiēte fieri d3 nā ipsa multuz exoneratur. vñ
super mae residuū ad benignū reducēdo potētiō multū
existit. Et caue ne aliter vel alio mō q dictū est fieri
facias flōmiā. nā si i emūctorys cerebri fuerit apā ⁊ car-
diacam: vbi gratia vel basilicā flobotomaueris: ad cor vel
epar sanguinē illum traheres itoxicatū. Et si fuerit i sub-
ascella dextra ⁊ cardiaca flōmaueris sinistrā ad partem
sanā venenū attraheres. Et si i iginib⁹ ⁊ basilicaz icide-
res qtuas a loci minera sāguinem minueris: vsus tñ ipsū
sāguinem attraheres itoxicatū q vsus ei⁹ emūctoryū
mittebat. Incide ergo sciaticā vel saphenā: qz i attraben-
do nāz inuabib⁹: cū q ē illi⁹ p ignobilia loca fiet attractio.
Ex quib⁹ p3 q i isto casu errores pmittere i flōmiā ē cā p-
dictiōis ifirmi. Si autē etas vel aliud flobotomiā im-
pediret p emūctorys cerebri sup collū. Et p emūctorys
cordis sup spatulas appōi vētosas facias cū scarificatiōe.
Pro emūctorys vō epatis sup nates: vt nō male faceres
si sup curuaturā poplitis appōerēs: vel sup calcaneuz: at-
trahit. n. mirabilr ab illis pti⁹: vt Aui. zi. tertij. c. de cu-
ra retētōis mēstruoz. Et Raf. s. Almā. codē. c. Per
flōmiā itaq; seu p vētosas vt dictū est sāguie exco cor tā
ab itra q; ab ei⁹ pfortare pures: sic vt se ⁊ tale venenū
defedere valeat. Ultere q potiōib⁹ illis becardicis iulep
clisterib⁹ ⁊ alijs lenitiuis. epithimatib⁹ cōfectiōib⁹ ⁊ ali-
is pnt i capitulo immediate supascripto te docui.

Quātum vō ad localia hui⁹ bubōi applicāda generale
mādātum est vt nūq; repcussuū i talibus appōat sed po-
tius i attractiōe māei ad hūc locū gb⁹ modis cōmodi⁹ fie-
ri poterit ē inuāda nā. Iux sūas Aui. 3. qrti. tractatu p3
caplo de apātib⁹ accidētib⁹ i glādulis. Facias ergo sic.
Accipe vnū cepe duo vel tria fm exigētiam: ⁊ de pte ei⁹
superiori aliquid abscidas: i cui⁹ medio aliqūā postea fa-
cias cōcūitatē: quā tyriaca repleas optima. Deide capi-
tellū qd abscidisti suppōe: ⁊ totū sup pūnas decog pmit-
tas: debiteq; coctū pistet ⁊ more emplī sup bubōe pōat.
Doc. n. ad se venenū trahit attractiū pimit: qz si flōmiā
⁊ alia debite facta fuerit: qui emplō v vsus fuerit xpo au-
xilīate liber euadet. Cepe. n. si morsurā canis rabidi em-
plastratū ⁊ plimoz alioz venēsoz aialū venenū ad se
trahit: attractiūq; interficit: vt Aui. sexta qrti. Et alij pbi-
ci ptractātes de venēo ipso qmaxie yuūf. Tyriaca isup
⁊ venēa oia valet: vt Aui. quito canōe propo caplo. Et B
idē oēs alij i suis laudib⁹ testāt auctores. S3 amald⁹
de villa noua ⁊ pificēs q ips sequūt statū me repbderēt
dicētes q tyriaca extrisecus emplari nō d3: qd sic pbat.

in a caseo itorricato supposita pellit a se venenū: vt expirato monstrat. Si g sup bubonē posueris ad se nō trahit venenū: imo vsus cor vel aliō principale mēbrū pellet cui oppositū qm i b cau. qf fm eos sup talia apāta qlitercū q tyriacā appoximātes pectū mortale mittit. ¶ Pro rīstōe ad ista nō q tyriaca bz virtutē quodlibet interfi ciedi venenū. qd pz expimēto. et p Aui. s. canōc. c. d. troci scis vipere. vbi ingt q caro vipaz bz virtutē venēa iterficiēdē: vt tyriaca eandē virtutē obtineat in eius ingrediuī compositiōem. Et pp B nōnulli dixerūt q si qs venenū a tyriaca i caseo pulsū sumeret nō noceret: q tyriaca in pellēdo ipm sua expolliat venēositate. ¶ Secūdo nō q tyriaca qlitercūq supā pōt altero duoz modorū venenū corrūpe. Uno mō vt ipz ad se trahat sic magnes cā exēpli attrahit ferz attractūq pimit sic vt apli vtutē nō hēat venēosā. Alio mō vt venenū a se pellat et expellēdo corrūpat sic vt sēsbilr apli vtutē venēi nō obtineat. ¶ Cū p mō dico q sup bubone vel moriura venēosa ēplata venenū vbi fuerit itra corp ad se trahit: attractūq pimit. Nec de B admirari debes qa medicīa solutia sū vbi lico ēplata vētrē soluit vt nōnūq de mercuriali pueri sup vmbilico ēplata expirato cognoui. Hoc ēt vt ē d mte Med. i suo de solatiōe medicīaz. c. de ciclamie. et i anti dotario. xi. c. de vngō de artāta magno: qd ad vētrē soluedū emplare docet sup vētrē vel stōm. Doc idēz dixit expmī. ¶ Daly. 3. regni. cōmēto illi. ptis. Antipistos vō cōis. et vbi iquit. Et nobis qdē pparat vt ponam medicīnaz i eo qd est sub vmbilico et attrahet humiditates a corpe: et vt ponat medicīna sub pede et attrahet a capite. Et ego experimētalr vidi in quodā pbisico illustriūssimi oīi mei ducis sabandie p qidā pillulas qd ab apoteca vsq ad pōmū i manu detulit: et isra hōzā vētrē ei talr lapauerūt: ac si eas per itus recepisset. Patet g si tyriaca attrahit ad se venenū et attractū corrūpit qlr exteri emplata pūciat. Si secūdo mō. q venenū a se pellat vt pz expimēto de caseo. et p Aueroyū quinto colliget. ca. de carne tyri. vbi inquit q caro tyri pellit venenū ad cutim et idē ponit Serapio i suo de simplicib. ca. de carne tyri. Dico q pellen do venenū ipsū corrūpit: alr. n. sup moriuram canis rabidi et mustelle tyriacā emplata interi venenū misce ret sz ipz nō corrūperet: cui oppositū pz expimēto p Aui. sexta qrti. c. de moriū mustelle. vbi iubet sup ipm moriurā: et ē canis rabidi tyriacā emplari ingēs qd ē iuuatiua statim sanās. et. Ex qb pz qd ad expimētū de caseo sit v cēdū. ¶ Uel pōt dici q tyriaca exteri emplata et i vapo rē pueria statī cora ppetate petit vel aliud pncipale mēbrū a quo mā bubōis destina. Cūq ibi fuerit venenū a se pellat: et sic a tali veneno pncipalia mēbra defenderet: et per psequēs nō icōuenit vt exteri emplastre. sz forsan p iteri forti opere. Sed i isto casu timem ne nimia induceret calefactiōem. Sed qlreūq tyriaca venenū cor rumpit siue attrahēdo siue fugādo vtēre hoc emplastro. ¶ Quidā illiteratū cirurgicus magnū tñ expimētator anno pterito i delinatu tpe magne pestilētie si i pncipio ad infirmos peruēiebat facta flōmia et empla isto supposito fere oēs sanabat. ¶ Aliter ēt iterdū hoc empla pparat: qd apto cepe et tyriaca imposita paz ad iūgebat aceti vt supra coctū totū expimebat succū q idē egrediebat infirmo potui tribuebat: residuū vō sup apā pōebat: et vltimū sibi bñ succedebat: qd fati extitit rōabile. tyriaca. n. vt statim dictū est mirabilr pfert i hoc casu: pterea cepe co mestū i stō humore generat plurimū frāgētē nocumētuz venenoz vt supra dictū est. Acetū vō duo facit iuuamēta. Primū cordialitate ad cor virtutem illozūm deducit. Secūdū iuuamētum eius est: qd frigiditate sua tyriace et cepe caliditatem remittit. Et sic patet in hoc casu potio

nem hanc maxime cōuenire. Sed laudarem vt sic face res. B. succi suprascripti. 3. f. aque acetose vel rosate: sūpi de acetositate citri vel alterius appropriati añ. 3. i. mī sce. et a principio statim i potu tribue. Est. n. bñ i mītis morbi becardicum: et postea facias flobothomia: et pone emplastrum: et alys vtēre: vt supra scriptū est. ¶ Aly ta liter vtūtur emplastro cuius virtus est venenū ad se trahere attractūq perimere sic vt ad cor vel ad aliud pncipale mēbrū: amplius nequeat reuerti: vt. B. valerīae lib. 3. f. radicū ebulli. 3. i. y. radicū simromon. 3. i. et est simromon species apy: cuius cortex vt inquit Simon ianueſis habet odorē mirre. vñ simromon dictum est. et herba illa multū vtūnt romāi i comestīōe: et si de hac nō repies pone radicē apy: sz nō sic pūciat: vt iquit Aui. 2. c. canōc. cap. de apio. 3. f. Apostema et botbor. vbi simō et simromon ap pellat. qd magis asserit in apostematibus puenire qd apūm. et. B. buliāt ergo radices i aqua dulci: deinde fortiter pistētur. quibus adde olei camemillini in quo dissolutus sit parum cere. 3. i. f. rafine pini. 3. i. f. seminis rute. 3. i. puluericē puluericāda: et fiat vnguetū: nō nimis molle: d q saltē bis i die nālī sup apā ponat. Et nō qd alig loco radicis valerīae ponūt radicē diptami: et credo qd magis pūciat i B casu vt bñ pōt a Serapio: i suo de simplicib. cap. de diptamo. 3. f. Diascorides. et. ¶ Uel facias sic. et nō ē mīoris virtutē qd ali qd suprascriptū. B. cepaz cōiuz. 3. i. y. cepe fgle. 3. i. y. calamēti. origāi. y. sopi sicce. añ. 3. i. y. pterat: et ponātur oia i lixiūo ad buliēdū donec possint pistari. quib postea ad de armoniaci: galbani: serapini: costi: añ. 3. i. y. glutinis albotin vīci et mellis quantū sufficit. et cum pauca cera fiat vnguetū vel sine cera: et fiat empla. hoc. n. attrahit hūiditates venēosas ex pfūdo et attrahat perimit: vt pz sigs grediētia diligēter examiauerit. ¶ Aly vō empla tale supponūt. B. diaglō. 3. i. y. armoniaci: galbani: añ. 3. i. y. f. in corpore rentur: et fiat emplastrum. ¶ Nōnulli vero premissa flobotomia et alys potiōib sanguisugaz sup apostemata ponūt: et est mirabile. et ego vidi. ¶ Aly vō culū galli deplumātū et tāto sale salificatū: et si moriē aliū statim apponūt et i pmo die B faciūt icescātē: et dz rostrum galli vicissim clausū detineri vt cogat acēre p culū attrahere. ¶ Aly at vētosas sine scarificatiōe vel bñ pauca. Aly vō cū magna et bñ pfūda scarificatiōe. Nec ista iuxta doctriam Aui. 3. qrti. allegato cap. 3. f. de apātibus accidētib i glādulis videtur irrōnabilia dū dicit. Nā si fuerit fm semitā expulsiōis a mēbro pncipali tūc nō oz vt phibeat oio: imo attrahat ad mēbrū quacūq attractiōe est possibile ēt cum vētosus. et. ¶ Aly aut ad illā eādē itētiōem supponūt emplastrum: quod sic fit. B. ficuū siccap numero duodecim: salis nitri. 3. f. fermēti acris passularū ab arillis mūdaturum añ. 3. i. olei camemillini quātū sufficit: et fiat emplastrum: quod tepidum superponatur. ¶ Aly autēz statim a pncipio cauterium potēiale faciūt vel actuale. deinde mūdificatiūis et incarnatiūis vtūtur: prout infra te deo dante docebo: et i his bene succedit qd maxime in robustis. Nā de nā cautery ē ad locū mās attrahere. Et cū nā ad locū illū mās mittere itēdat venēosā pz p cauteriū imittēdo iuuari: nōnll tñ pīsiēs ista cauteria mltū vitū pat timētes ne vō pp dolorē quē faciūt psterat: qd i cor pib dōbilib et dōlicatis vep cēt: sz i robustis pmissa flōmia et alys. et. pderit ifallātē. Vidi. n. quēdā fabrū chiāberiaci g cū tenacul cādētib sibi bubonē i ignie expitē cau

Differentia III.

tericanit et liber euasit: qñ in corpib⁹ pmissis ytere si libz.
¶ Et si vis vti cauterio potetiali fac ifra scriptū cuz qñ
 dā cirugie i isto casu mirabilia faciebat: et breui tpe suaz
 pficit opōne: vt. *℞. calcis vine lib. iij. sode li. y. aluminis ro-*
che lib. i. fiat puluis: de qñ fiat lixiuū. tātū i vase vitreato
vel eneo psumere pmittas qñ i lapidē puerat: et statim i
āpula vitrea bñ clausa repōat: alias. n. viso aere imedia-
te i aquā puerit. Et dosis sit qñtitas ciceris vel pue auel
lane. ¶ Uel facias sic. et eiusdē vtrū cū p. vt. ℞. calcis
vine lib. y. ciceris cri bñt: aluminis roche añ. li. f. d. qñ fiat
lixuū: et tātū dē i lapidē puerat vt pñū: qñ silr vt p. yter.
¶ Procuress gmodis oib⁹ qñ potes venenū illd extigue-
 re: ipsiqñ silr attra here: cui⁹ exctioem ex accitū getatōe
 cognosces: qñ ifirmo iocūditas segf: leuitas et ges siue il
 la extictio fiat p potides beccardicas siue p empla siue p
 vngueta: illa sñ oia laudāda sūt i isto casu siue fiat p fan-
 guisugas siue vētosas siue cauteria. Et hec extictio qñq
 accidit i pñā die et i z. et qñq i 3. qñ dōec ifirmū alleuia-
 tū pñeris ab appor: iatiōe taliū nō desistas: et maxie po-
 tionū vngōz siue emplōz. **¶** Quib⁹ oib⁹ diligēter pacti
 si op⁹ sit ad vltioris b⁹ apātis maturationē deuenire: Ac-
 cipe radices maluanisci i aq̄ dulci bñ coctas amoto p pñ
 iterio trūco qñ fortiter pistet: et de his accipe li. i. mucill.
 ficuū. xy. farie fenugre. li. f. et totū isil decoq: dōec ad obī
 tā vēiat spissitudinē: et fiat emplz. **¶** Uel facias sic. *℞. so-*
lioz malue corticū maluanisci radicu lib. añ. M. i. f. co-
quāt i aq̄: deinde fortiter pistet. qñ adde farie fenugre. 3.
ij. farie se. lini. 3. y. assugie porci lib. f. icopenf oia i morta-
rio: et fiat emplz. ¶ Uel facias sic. ℞. aq̄ decoctōis ficuū:
i qñ positi sit pax croci ad buliēdū lib. y. farie fenugre. li.
i. coqñt vsqz ad spissitudinē. deinde ipiguet cū assugia bu-
ty ro vel oleo: et fiat emplm. ¶ Uel facias sic. ℞. farinas
frumeti aquā et oleū: et sil decoq vsqz ad spissitudinē: et ga-
b⁹ triafarmacū ē nimis vulgarib⁹ notū: si cū croco colo-
cau cris ipm nō cognoscet: et maiorē fidē adhibebūt: cū qñ
magis famolis apud eos remāebis. ¶ Et nō qñ talia em-
pla apātī tepida sūt applicāda: deinde stupis aut lana sunt
coopieda. Debetqz talr apā ligari qñ ipsi acumē iteri nō
pñmat: bindā. s. i medio i modūz crucis scidēdo: et si sel in
vno die nālī mutet satis ē: vel saltē i duob⁹ dieb⁹ trib⁹ vi-
cib⁹. ¶ Collecta sanie si apā nō rūpiē cū sagitella vel ru-
ptoris coib⁹ vt est sapo mollis cū mucillagie sinapis vel
calx et sapo mollis qñ ē cōiter vñtatū: vel misce sterc⁹ an-
seris cū oleo et suppone: qñ i breui rūpit apā. ¶ Et nō qñ
salubri⁹ ē ipm apā imatur⁹ apire qñ collectionē sanici cō-
pletā expectare: vt vult Aui. 3. qñti. caplo de regie exin-
raz: apietū qñ sūt mature. Et albucasis lib. 2. c. de aper-
tiōe apātū: et sectiōe eozū. Et Rasis. vy. almāforis. ca. de
collectiōibus et aggregatiōibus sanatiōis vulnez et apo-
stematū. ¶ Et i tali aperiēdo apostemate alique sūt con-
ditōes attēdēde sparim tacte ab Aui. 3. qñti. allega-
to capitulo. et partim quarta pñmi. caplo. xyvi. et ab al-
bucasi et Rasi ybi supra. pñā est vt fiat sectio fm loci qñ
titatē ad modū folij oliue vel mirti: vt iquit albucasis. et
i loco collectiōis mae in pte. s. magis ifirma: et fm magis i-
cessum musculoz: et caueant vene et nerui quātū est pos-
sibile: et debet id olorozi ptractari quātū fieri pōt. ¶ Si
ergo apā cū sagitella aperiat: cū imatur⁹ scidi debeat: do-
lor causabit i loco: qñ licinia i albumie oui itincta impo-
nas sectiōi: et facta debita ligatura p ynā diē nālē ifirmū
quiescere pmitte nisi grādis: vt nōnūqz ptingit cū dolor
iuaderet: quo casu ligaturā solue: et pax olei ros. vel pin-
guedinis galline ad iuge cū albumie oui: et impone sectiōi
licinia i eo itincta vt supra. ¶ Deinde ad apostematis mū-
dificationē accedas. In pñmis cū vitello oui mixto cum
pauca farina ordei vel spelte vel frumenti. Et si addere

modicū mellis ros. melius esset. **¶** Uel facias sic. *℞. sue-*
ci apy lib. f. mell. 3. ij. farie ordei frumeti vel spelte. 3. y.
coquāt vsqz ad spissitudinē: et est mūdificatiū optimum
maxie pueniēs i B casu. ¶ Mūdificatio apātē si ad icar-
nādū pcedere volueris: tali ytere emplō. ℞. pimpinelle:
berbōnice: berbene vñcularis: cetauree mioris: añ. M.
i. buliāt i vino albo vsqz ad psumptionē duaz pñū. dein
de colet: herbas aliqñ pñmēdo. postea talē colaturā ac-
cipe: supra quā puce refine lib. i. sepi arietini lib. f. mastiel
3. y. f. aloes. 3. f. cere. 3. v. et totū isil debite decoquatur.
deinde puce sup lac mulieris et malaxādo fac emplaz.
Multa alia tibi scribere possē: s. B iter alia singulare cū
qñ illis icarnatiūis qñbus cirugie vñt suo mō. ¶ Si vō
apā p cauteriū potetiale rūpat: vt nōnulli nimū timētes
ferz cauterio poti⁹ vñ volūt: albumē oui cū pauco olei
ros. diu agitātū circa locū appōas. deinde si escaras op⁹ sit
remouere butyr bñ lotū mixtū cū pauca farina frumeti
appōas: cū qñ si velles posse vitellū oui modicū adiungere.
postqz vō escara ceciderit yter mūdificatiūis put statū te
docui. Et h p cura pestilētiālis bubonis dicta sufficiant.

De cura carbūculi et antracis. CAP. V.

SUpa satis vñt ē de antracis et carbūculi dif-
 ferentia qñ potissime fm maiorē vel miorē
 malignitatis intēsiōē: qñ dē corz cura caplm
 faciā vñū soluz a leuiozib⁹ icipies de medicis
 gradatim ad fortiora pcedēdo. **¶** Pro sex igi-
 tur rez nō nālūz obseruādo regimie: te ad caplm febris
 pestilētiālis cure remitto. Sed vñū tibi tātū memorie
 bene recōmitte. s. ifirmū tuū pñma die naturali chigila-
 tum semp detinere. **¶** Istis itaqz pnotatis restat ad me-
 dicinalia pdescēdere. ytere g statim a principio potiōib⁹
 illis beccardicis. deinde flōmā: put statim te docebo p
 prius si possibile est: et morbus tibi indicias dederit pñe
 digestiōis supfluitatib⁹ emissis: et his pactis vt cor et alia
 pñcipalia mēbra defendas epistimatib⁹ ytere et iulep sy-
 rupis pfectiōib⁹ odoramētis et alijs put i dicto caplo dēz
 est. **¶** Sed anteqz ad flōmā deuenias nota qñ antrax et
 carbūculus pñt in quacūqz parte corpis euenire: et iō si su-
 per caput faciē collū vel gulā deuenis lingue secūdatiō-
 nē fieri iubeas. Si aut sup toracē vel spatulas appuerint
 seu brachia venā mediā eiusdē partis flōmabis: si a me-
 dio ifra: qñ supra anchas: tibiae: vel coras ab exteriori p-
 te demēnt: sciaticā venā eiusdē pris facias sic flōmari.
 Et si vñs pudibūda coras vel tibiae i iteriori pte magis
 appuerint: saphenā incidī facias. Et qñ scōatio plus mibi
 placeat qñ ifirmū vsqz ad lipotomiaz ducere. vt nōnulli in
 hoc casu precipiunt auctores: sicut Halic. 4. terapēce. c.
 vy. et Aui. 3. quart. c. de cura ignis pfici. Considera illoz
 apostematū colorem infirmi virtutē et complexionē: eta-
 tē pcedēs regimē et febris essentia. Vñ si virt⁹ pñas fue-
 rit: et talia apostemata ad rubedine tēdunt: fuerintqz cō-
 plexio et febris sanguinea pcedēs regimē sāguinis genera-
 tiū: etas iuuētutis et. tam in pñma qñ in secūdatiōe maio-
 rē sāguis quātitatē exire pmitte. S. f. vsqz ad lipotomi-
 am infirmū ducere volueris: qñ nullas tibi morbus idu-
 cias dederit: nō est tibi alia mensura sāguis adhibenda.
 Verūtū ceteris parib⁹ i sanguineo et febre sanguinea añqz
 ad lipotomiā puenias maiorē exbas sāguinis quātitatē
 qñ in colerico. **¶** Et qñ nōnulli parisiēses in isto casu flō-
 miā fieri pbibebāt: dicētes qñ propter flobotomiam ma-
 teria illa venenosa trahit ad interiora: et p consequēs flo-
 botomia ifirmi cā pditōis existit. Nota qñ carbūculus et
 antrax prout febrē pcomittant pestilētiālez de triplici
 mā generant. s. de sanguine habente putredines: et de co-
 lera habente impetū et acumē: et de melancolia habente
 diuturnitatem: et anteqz materia ipsa ad extra propella-

tur carbūculū cāns siue antracē corruptiōem illā venēo-
sam ad itra corp⁹ siue venas iā adeptā est. Et si i sanguie
maior fuerit putredo: talia rubescūt apāta. Si i colera ci-
trinefcūt: si i melācolia rubescūt: siue nigrescūt. Et si ma-
gna i illis humoribus accidat venenosa corruptio: oēs hi
tres colores sūt apparēt. Et i antracē ptingit colorē iridia-
lē hūc vep⁹ carbūcul⁹ potius sit ex sanguie adusto: antrax
vō ex colera: et adustis humorib⁹: et pp⁹ b ceteris parib⁹ si-
ne ppatioe piculofior antrax existit q⁹ carbūcul⁹. Et q⁹ b⁹
p⁹ q⁹ auctores flōmā i isto casu vsq⁹ ad lipotomiaz fieri
iussērūt: vt. s. nā ab illo itoficata sanguine aliq⁹ exoneret-
tur et bñ. Sed illi parisiēses forte credebāt venenū illud
antraci siue carbūculo solū inesse: et nō ad itra corp⁹: q⁹ rū-
rōe dīmissa nullatenus a pncipio postponas flōmā: quā
si pp⁹ etatē vel q⁹uis altaz cām facere nequeris: fm q⁹ o⁹
fieri facias cū scarificatiōe vctōsas ponere sup⁹ collū spa-
tulas anchas vel poplitis curniturā put in hubonis cura
supra te docui. ¶ Dis habitis nō q⁹ hic solū carbūculū et
antracis curā i scribo put febre pcomitantē pestilētiāle: et
iō timēs mām illā venēosā ad itra retrabi q⁹ p viā expul-
siois a nā i tali casu extramittit nō laudares. vbi grā: em-
plastrū de arnoglossa q⁹ dīscribit Bālī. xiiij. terapēce. v⁹
de duob⁹ granatīs i silib⁹ positū ab Aui. 3. q⁹rti. c. de cura
carbūculi. Sed si accētia multū remissā forēt mēbaq⁹ i
q⁹ b⁹ talia i sunt nō multū calerēt siue ruberēt: cū q⁹ i firm⁹
fatis siue dolore gesceret: posses illis vti si placeret. ¶ Et
vt te i isto casu ad actū practiciū reducā facias sic. B. ar-
noglosse. lētiū panis fursuri an. coquā i aqua et fiat em-
plastrū: q⁹ est sup⁹ locū applicandū ac i circuitu. Et si vis
facere mō Aui. adde gallaz pte mediā et fiat emplz vt d⁹.
¶ Aliud fm Aui. pueniēs i pncipio et statu et eradicat car-
būculū tē. vt. B. gnata acetosa itegra q⁹ i aceto coquant⁹
deide trita sup⁹ pāno extēdā: et carbūculo superponā. ¶
Lūq⁹ furiositate aliq⁹ remissā pcepis tali emplō vte-
re: vt. B. nucē recentē: et aliq⁹ recipiūt ei⁹ folia: deide farie
ordē: passulaz caricaz an. ptes eq⁹les terant⁹ silr et coquā
tur cū vino et oleo papaueris nigri: et fiat emplm. ¶ Uel
facias sic. B. acacie: dragagātū: opy: corticū granatē: et flo-
rū etus an. 3. lē. iusq⁹ami albi. 3. f. p⁹ice cū vino: et fiat em-
plastrū. ¶ Q⁹ si his factis carbūcul⁹ ad maturādū dur⁹
existēret: facias sic. B. caricaz pinguiū lib. f. sinapis. 3. iij.
olei de lilio quatū sufficit ad incorporādū: et fiat emplm.
Cū aut rupt⁹ fuerit et maturus: facias put te i sra docebo.
¶ Sed q⁹ carbūculū pestilētiāle pp⁹ impetū et venenosi-
tatē māe nō sic existit geti: et i p⁹is i pestilētiālib⁹ febrib⁹
appetit⁹ ē multū de infirmi p⁹itioe timēdū. Et adhuc
magis de antracib⁹. ¶ Ad eoz curā circa localia taliter
pdescēdas: hēas saphiz quē ātraci siue carbūculo circū-
ducas. deide ipm ex directo retineas. statim. n. necat an-
tracē: vt asserit Albert⁹ magn⁹ i suo de lapidib⁹ pncipio. i
ibi dixit vñ se vidisse saphiz q⁹ ples fugauit antraces: q⁹
erat 3. q⁹dā asserētēs saphiz statim pdere vtutes: cū vñ
solū fugauit antracē. ¶ Idē i tāto horaz spacio facit sca-
biosā trita: et silr emplata: vt macer asserit. Et nōnulli
ipam cū modico pficiētēs assūgie emplm faciūt vt supra.
¶ Idē facit cauda egna minor emplata tē. vt q⁹dā asserūt
Et q⁹dā berbulari⁹ dixit q⁹ est illa quā spērale vocamus.
Alij tñ dicūt q⁹ est illa q⁹ bz stipitē curiū. ¶ Idē facit ras
suis barbasius p⁹it⁹ ēptat⁹: vt alij dicunt. ¶ Itē ille bon⁹
Silbert⁹ anglicus supponebat tyriacā appropriatā: et cūz
icipiebat desiccari aliā ponebat: et b faciebat vsq⁹ ad car-
būculū siue antracis rupturā: cū aq⁹ si mag⁹ febris icēsiō n⁹
erat ipaz p⁹iteri⁹ exhibebat: et iterdū loco tyriace vtebat⁹
mitridato. ¶ Si aut bis nō obstātib⁹ loc⁹ icipit maligna
ri: statim attrahētia illā mām venēosā appōas. Et p⁹ culum
galli deplumātū: cū rostrū vicissim clausus teneat: vt p

culū acré attrahere cogat: vel sanguifugas appōas. ¶ Et
si viteri⁹ pcedere videris malignitate defendētia sūt sta-
tim circa locū apponēda. vbi grā. B. olei ros. 3. iij. aceti. 3.
i. boliar. q⁹tū sufficit ad ispiandū: et fiat vngiū: q⁹ circa
locū appōat. Ad idē valet vngiū populēo. ¶ Uel facias
sic. B. olei ro. olei mirtini. an. 3. iij. vini gnato. 3. i. f. boliar.
terre sigil. an. q⁹tū sufficit ad incorporādū: et fiat vngiū: q⁹
vtere vt supra. Et potes addere si placet succū plātiginis
vel morelle vermicularis vel capolor⁹ vitis: vel eis sim-
pliciter vti: vel circūponas cotulā feridā tritā: et ē mira-
bilis i b casu. ¶ Demū apāti suppone emplm ex oppopo-
naco. cū passulis et modico frumētī factū. ¶ Uel facias
emplm de stercore hūano tepido. ¶ Uel facias sic. acci-
pe vitellū ovi recētis siue albumie et salis triti quatū reci-
pere pōt ad incorporādū: et fiat emplz q⁹ qlibet hora reno-
uet. ¶ Uel facias sic. B. fermētī scabiose pfolide maio-
ris lingue auis ātisfarmaci an. 3. i. passulaz. 3. i. cataridaz
numero. xx. stercozis passep. 3. iij. icorpozenē cū oleo de li-
lio: et suppoat. ¶ Uel facias sic. B. caricaz bñ piguiū. 3.
iij. fermētī. 3. iij. sinapis: rute agrestis: salis cōis: aristolo-
gie lōge. an. 3. i. f. nitri. 3. iij. tritici masticati: fenugreci an.
3. i. mell⁹ q⁹tū sufficit: et fiat emplm: q⁹ calidūz supponat.
¶ Uel facias emplm ex nasturtio seu vrtica trita cūz sale
et pauco olei de lilio. ¶ Uel facias emplm rusticoz cum
aleo pisto. s. q⁹ multū valet. Et aliq⁹ pistat cūz aleo aliqua
grana pipis: et aliquas auclanas depilatas: et faciūt empla-
strū: q⁹ est mirabile. ¶ Uel facias emplz de stercore pas-
sep: cū adipe porcina: vel ex caricis cū stercore colūbino
trito cū aceto: vel ex carnositate passulaz cū sale. ¶ Uel
facias sic. emplm cū terbētina et nitro: et est multū cōueni-
ens: q⁹ i breui rūpit: et sanie ad se trahit: vel sanguinē itopi-
catū. ¶ Uel facias sic. B. auri pignēti: pipis an. 3. iij. cariz
cūz pinguiū nūero. x. fiat emplm cū melle et supponatur.
¶ Uel coque mel cū oleo et multo sale fac ēplm. ¶ Cūz q⁹
ad i firmū tuū puenit carbūculū siue antracis grad⁹ ma-
lignitate p⁹sidera diligēter: et sic gdati vtere sup⁹ scriptis.
Nā pmit⁹ medicamēta leuioza dīscripsi ad fortiora pcedē-
do. Et q⁹ malignitas illa grādīs existit: o⁹ vt i firmo celere
succursū adhibeas: q⁹re vctōsas cū pfūda scarificatiōe ff
locū statim appōas. ¶ Aliq⁹ tñ p⁹ faciūt sic. B. camēil. 3. iij.
spice celrice. 3. i. maiorāe. 3. iij. buliāt i aq⁹: de q⁹ cū spōgia lo-
cus embrocef: vt sanguis ille itopicat⁹ subtilief: et melius
ēfbat. deide vctōsā cū multo igne supponūt. deide pfundā
facientes scarificationē ventosaz reiterāt: aliā embro-
cationē faciūt cū aq⁹ calida salsa vel sola. deide i circuitu
scarificationē pfundā faciētēs vctōsā supponūt. ¶ Nō
nulli i isto casu aliq⁹ supponūt corrosiuū vt arsenicū: q⁹
asserunt in hoc casu pncipatū obtinere: et talia faciūt: q⁹
psepe talis egritudo nullas patit⁹ moras: pp⁹ q⁹ nō solum
immediate pscripta facere cogimur: imo vti canterio ac-
tuali vel potētiāli. Q⁹ si potētiāli vti volueris multa iue-
nies i cura bubōis descripta: iter q⁹ duo pma obtinēt pnci-
patuz. Si aut actuali vti volueris q⁹ bñ laudo: et maxie
cū egritudo sic existēret furiosa vt nobis nllas moras ac-
cōmodet: sic fiat ex calibe vel auro: s. bonū hēas artificē
q⁹ cādēs an⁹ bñ cognoscat: ne decipiaris i colore. Et caue
sup⁹ oia ne canterificatio cadat nisi sup⁹ vlc⁹ efcarosū tātū:
ne flegmōsātes ptes circūstātes tāgāt: q⁹ nocuūtū sine
inuamēto seq⁹ret: et est multū talis canterificatio pndāda.
Nā ppe mām illā venenōsā attrahit a pfundo attractā:
q⁹ i sensibilib⁹ soluit vel effluere facit. Et q⁹q⁹ mō egredi-
tur silis attramēto. ¶ Nōnulli parisiēses cū cera cādē
la cadente ardente sup⁹ fusa locūz canterificabāt: et male.
pmo. q⁹ tale canteriū nō pfundat. pterea cera pgelata
malos humores prohibet exalare: et quia in parte egra et
circūstātib⁹ mala nōnūq⁹ iducunt accidentia: vt ē dolor

Differentia III.

intolerabilis ardor: rubor: infatio &c. tū pp mae maligni-
tate: tū pp medicinas causticas seu actuale canteriu. ¶ **U**el bon^{us} Hilbert^{us} anglie docet in suo p^{ro}p^{ri}o radice lily in
aqua cocta circa locū emplare. ¶ **U**el accipe medulam
panis cū exhib^{is} a furno: & ea infunde i vino acetoso vel suc-
co arnoglossie: & circa locū appōe. Uel decoqs lētes in ace-
to & cū eis & pane fac emplū. Et qz talia empla cito exie-
cant: debēt cito renouari: vel folia supponā arnoglossie.
¶ **I**dē Hilbert^{us} q magn^{us} fuit expmētator in casu despato
dabat attramētū vino mixtū cū aq: de q bñ miroz cū i se
hēat venenositate. vt ingt Alii. y. can. c. ppo. sed tu facias
si libet: qz nisi talia fuisset exp^{er} aut testimōio pboz hūis-
set dare nō pspūisset. nā sepe venenū vnū aliud fugat: vt
troscisci de tiro leproso ppinatū vel de vino in q vipa fuit
exticta. p^{re}terea in expmētis Tadei repi q dare vacce
seu boni pestiferato rasurā puniceis albi & attramētū mix-
tū cū vīo vel aq ad qstitate vni^{us} coclearis statim liberat
eū a pestilētia: qre i pestilētiato hoīe B idē facere nō est i-
cōueniēs. Nā tyriaca a ppetate venenato hoī & venena-
to boni exhibita ābos liberat a venenositate: vt docet ex-
p^{er}imētū. ¶ Alii vidi q i clisteris p illis pestilentiatis loco
salis cōis sal nitrū appōebat: & mihi dixit q: incredibiliter
illas mās adustas eduxit. ¶ Itē recitat Hilbert^{us} vbi s q
cū talia apāta iux^{ta} membra adherēt pncipalia nobilia q
de ppe locū obstracā vna ligabāt: q de sui ppetate ad se
illā trahēbat mās venenosā: attractaqz itez obstracā al-
am vīuā i alio adhuc loco ppinā ligabāt: q itez mām at-
trahēbat. & sic idē finēter faciebāt dōec mās illa tota ad lo-
cū nō timorosi veniebat: & facias si libet. ¶ Antrace g fuit
ue carbūculo mortificato ad ipsoz carnem mortuā siue
escarā remonēdā de cetero ē attēdēdū. ¶ Pro q nō q iter-
dū remāet ibi escara velut clauis q i eqz tergo nonnūqz
repi^{it}: & qz caro mortua: locū g i circuitu ex vnguēto d
bolo sup^{er} descripto: vel alio p^{ro}p^{ri}o sp teneas emplātū: nec
vng^u amoueas cū vncino carnē mortuā siue clauū v^{el} es-
carā violēter. nā pp dolorē mās ibidē attraheret: attracta
qz posset ibi nouū apā gnāre. ¶ Facias g sic. R. radiol al-
tec. M. ij. buglossie. M. ij. buliāt i aq: deinde pistē: qz
adde farie fenugre. & se. lini. añ. 3. ij. i corpeñt sil cū buty-
ro loto v^{el} assūgia porci n salita. ¶ **U**el facias sic. R. radi-
olte: brance yrfine: malue: herbe roberti añ. M. i. alla.
M. ij. coqñt: & optie pistē cū butyro antiq^{uo} & assūgia por-
cina nō salita: & fac mās: quā p tres dies reserua. deinde
pōe ad ignē & cola seu exibe p stamincā: qz adde paz ce-
re & pulueris mastice. 3. i. plus vel min^{us}: qz quātitate quā
facies: & illo vnguēto vtēre vel vt dictū ē i. c. pcedēti. ¶
vt butyro loto mixto cū pauca faria frumēti & modico vi-
telli ouoz. ¶ Pro mūdificatio vtēf mūdificatio d apio
qō ē optimū vel de vitello oui q descripta sūt i. c. pcedēti.
¶ **U**el vtēre vngō de melle. R. af. vy. alimā. c. de carbun-
culo. qō sūme laudat i isto cāu: vt. R. mel l. pul. sarcocolle
añ. ptes eqles icorpa bñ insil: & vtēre. & si vis forti^{us} decoq
mel vsqz ad spissitudinē: vt ipse dicit. deinde misce sarco-
collā: & fac vngū: q vtēre vt s. ¶ Almoz escara & diligen-
ter vlcere mūdificato vtēre vngō icarnatiuo i pcedēti. c.
descripto. ¶ **U**el facias sic. R. mastiel: thur: aristologie
ro. vncis: mirre: farie ozobi: litargi. ceruse: aloes añ. ptes
eqles: pinguedis gallic porci: v^{el} sepi arietini qstū sufficit.
& p^{ro}p^{ri}o vngū cū cera: & p^{ro}p^{ri}o ex ipsoz aliqb^{us}: & erit bonū.
¶ **U**el facias sic. R. olei veter^{is} lib. ij. assūgie porci opura-
te a sale lib. ij. litargi. aurei lib. ij. vitrioli: radicū cāne añ.
3. iij. oleū & assūgia i stagnato cū claro igne liqfiāt: dein-
de addāt alia: & p^{ro}p^{ri}o ducāt dōec depitā hēant spissitu-
dinē cū spatula lignea q si eēt de palma melior eēt. In il-
lo. n. casu nullū vngū p^{ro}p^{ri}o illi repies. ¶ Et qz i facie v^{el}
alia appēte pte nonnūqz talia nascūt apāta: ex qz cicatri-

cib^{us} facies: & maxie muliez vel alia mēbra deturpāt i ci-
catricatiōe vngō tali vtēre. R. boracis. 3. ij. cāphor. 3. i. co-
ralli al. 3. f. amēti dulcis. 3. i. bellirici marini dragagā. al.
amidi cristalli aritalis dētal: olibā al. niri añ. 3. ij. mar-
moris al. 3. ij. p^{ro}p^{ri}o scare añ. 3. i. ceruse. 3. vi. p^{ro}p^{ri}o B mō
dragatū: & bellirici i mortario marmoreo cū pistello fer-
reo sil^{is} otūdāt siue terāt. cetera sigillatī p pānū cribrent
Deide. R. assūgie recētis albissie lib. i. f. sepi capni v^{el} por-
cini. 3. i. f. assūgie gallic. 3. i. ponāt i aliq vase & cacabo p^{ro}p^{ri}o
aq buliēte sic q liqfiāt. deide p pānū i aliq catio colētur.
moz appōat puluis tot^{us} pter cāphorā & boracē: deide pōe
sup p^{ro}p^{ri}as sp cū spatula miscedo: & cū icipit bulire adde
cāphorā & boracē. Et cū coagulātū fuerit vīui reserua: i
cicatricādo vtēre. nā itātū cicatrices subtiliat: vt ē lepro-
soz facies mirabil^{iter} emēdet. ¶ **U**el vtēre capno caseo qz
tere ipm cū melle: & fiat ad modū vngi. vel oleo de vitell
ouoz. vel tere mollicie panis cū folys apy: & suppone. vt
fac ad modū vngi ex faria ozobi & thuris cū melle. ¶ **U**el
facias sic. R. assūgie porci p nouē dies i octo tēpate d ter-
tio i tertū acetū renouādo lib. i. argēti vīui exticti ally-
mis añ. qrtā. f. sulfuris vīui. 3. i. corticū vīui. 3. i. nidi arū
dinū. 3. ij. pistē oia pistāda subtilissie: & i mortario oia sil
misce: & fiat vngū. ¶ **U**el facias sic. R. assūgie p^{ro}p^{ri}o vt
s lib. i. buliāt i vīo al. & cū aliquātulū bulierit colet q pā-
nū lineū i aq plātagio. vel i lacte capno: quā infridat i
mortario pōe: cui adde litargi. aurei sulfuris vīui añ. 3. ij.
thuris. 3. i. f. scorie ferri. 3. i. argēti vīui exticti. 3. f. boracis
3. ij. cāphore. 3. i. Et si illa pignedo nō sufficeret ad ibibē-
dū illos pulueres adde oli ro. p pus i aq plātagi. loti qstū
sufficit: & fiat vngū. ¶ **U**el accipe calcis vīue quantitatē
quā volueris: & ea extingue toties i aq frida q ei^{us} amittat
acuitatē: de q i mortario cū debita olei ro. qstitate fiat
vngū. Talia. n. vnguēta pellē subtiliādo & clarificādo ci-
catrices occultāt. ¶ **U**ni singulare qō ego exp^{er} i i delē-
dis cicatricib^{us} ē balsam^{us}. Cū g videris carnē qsi eqtā bē-
as bonū balsamū i q pēnā itigas cū q sepe cicatricādū lo-
cū illinias: pp B. n. itātū cicatri^{um} subtiliat: vt qsi nō appe-
at. Et B tu facies i dōiaz facieb^{us} q poti^{us} mortē eligerēt q
faciē cicatricatā hēre. Et h d cura illoz apātū dca sufficiat
De cura variolarum. CAP. VI.

Si variolaz febr^{is} vt s. vīuū ē iter pestilētia-
les numerē. ei^{us} tū sex rep nō nālū regimē a
cōi regie febris pestilētiālis sup^{er} posito aliq^{uo}
variā. ¶ Pro q nō q oi tpe añ i oi regione
cuiuscūqz qz etatis fuerit vel p^{ro}p^{ri}o pōt in-
dnter variolari. 3. i. decrepita etate vīuū fuerit rarissime.
vñ f3 etatū diuersitatē regionū: p^{ro}p^{ri}o tēpōz añ febr^{is}
cētiā ac ē cito vel tarde ipsaz apitōes est p^{ro}p^{ri}o regimē
variādū. ¶ Sit itaqz aer añ variolaz appitōez ad sicū
& paululū ad fridū declinās: plus tñ v^{el} min^{us} f3 q i egro-
to maiorē vel minorē icēfōez pcepis. Cūqz icipiūt appē-
re aer ad caliditatē & hūiditatē rducāt tēpātā. Et quō-
cūqz seu q^{uo}litercūqz alteret: reb^{us} vtēre odoriferis: put s
ofia z tractatū pmo. & caplo p^{ro}p^{ri}o docui. ¶ Pro cibo aut
vtaf p^{ro}p^{ri}o ordei nō colata. cū modico zuchari vel oz-
deato siue auenato vel mica panis abluta cū lacte amig-
dalaz p^{ro}p^{ri}o. & in istis si placet potes addere aliqb^{us} ace-
tosū: vt vīnū granatoz berberis agrestā & silia: vel semi-
nū cōium emulsioem: & ex herbis vñ pōt spinachys: bo-
raginib^{us}: lactuca: acetosa: & cucurbita de succis sup^{er}scri-
ptis addēdo p libito. Cōueniūt & lentes excorticate cum
aceto correcte vel aliq ex succis sup^{er}scriptis: & pbuliāt i
duab^{us} ags: & postea ad pfectiōem vsqz decoquantur: & al-
teratis vt supra vtēre: hec dicta puenit vsqz ad duos vel
tres dies dōec variolae icipiūt appere. Et si ad grossiores
dictam venire necesse sit ista i brodio pulle decoqui fa-

cias vt in capto cure febris pestilentialis te docui. vinū q̄s vsq̄ ad B tps est oīo vitādū: sed aquā bibat ordei in qua lamina aliq̄ aurea sit extincta: si omnes fuerit ifirm⁹: post aut variolaz appititōne pōt pax. vini albi aq̄i bibere vel cīfoliaq̄ cocta bñ limphati: qd̄ tñ poti⁹ medicinaliter q̄s cibali exhibeat: vt variolaz inuet egressū: iō i pua sumi d̄s quantitate. ¶ Et scias q̄ variolae sepiissime lactantib⁹ accidunt: q̄ eo tūc regie suprascripto debes nutrice gubernare. nā cū ifans lactas febricitauerit: tunc ōs vt rectificet lac mīis ei⁹. p̄ q̄rti. c. de curatiōib⁹ vlib⁹ februi putridaz: r̄ p̄mi. c. de egritudinib⁹: q̄ ifantib⁹ accidunt. Et si in hoc cāu nutrit calide cōplexionis existeret: debes vnā aliā accipere q̄ frīde cōplexiōis existat. Et debes infantē tenere i aere vt supra correcto: q̄ si oīo obscurus esse nō debeat pauci lumis tñ existat r̄ quiescat ifans i cunabulo: qd̄ mox neri sp̄ ōs leuiter: r̄ maxie p̄ lactis succione a nutrice vel alia p̄sona melodiose cātante vel cū alio musicali instrō sonante: ne ifans ad vagitū vlrā puocet. Et si p̄bēderes nutrice in sanguie vel alyis i būorib⁹ abūdare fiēda esset flōmia: vel fin exigentia alioz būorū cūatio. Et si coitus tali nutrice absolute p̄hibeat: si tñ robusta foret ac coitus assueta: diuq̄ sine ipso permansisset: sibi coitus conueniret: sed tunc lactare infantē vsq̄ post horā non debet.

¶ Dis expeditis ad medicinaliū regimē veniēdo portionez aliquā ex suprascriptis ifirmo tribue becardica: vt mae venēositas extinguat: q̄ i variolado magna r̄ adhuc i morbilado maior: imo maxia repit: iterdū r̄ lactati parū illi⁹ aq̄ becardice maxie p̄uēret. Et si ifirm⁹ ipe i etate v̄eto/ fatōis fuerit r̄ nō flōmie p̄p̄i cōib⁹ eductis supfluitatib⁹ p̄nām vel cōi cū suppositoio vel elisteri: ponēde p̄ sunt sup nates aliq̄ v̄eto se cū scarificatiōe: deide sup spatulas sanguinē fin vtutis tenore p̄plonē febris eēntiā r̄. cūbēdo. Et si in etate fuerit flōmādi basilicā p̄mo: deinde cephalicā incindi facias mēti sp̄ habēdo q̄ si febris hec a sanguine p̄uenerit: alyis p̄sentib⁹ ad lipotomiā vsq̄ flōmiam facere poteris: vel saltē fieri facias sensationē r̄ maxime si cardiacā flōmaueris: q̄ ē i B casu sola pōt cōuenire.

¶ Nota tñ q̄ si nām p̄cipēs sanguis nariū fluxum tētare ipsam innuare debes cū seta vel aliquo h̄s nariū fluxū sanguinis puocare flōmiā si opus fuerit dimittēdo. ¶ Itēz nō q̄ talis flōmia sine v̄etosatio an variolaz aprione fieri debet: post aut nāc opationē impedire: vt ex dictis h̄et. Anī. p̄mi. q̄rti. de cura variolaz. Si attū ad B vsq̄ tps facta nō eēt r̄ magnā sanguinis repletionē p̄prehēderes: flōmia vel v̄etosatio eo tūc maxie p̄ueniret: q̄ nā a multitudinē opp̄sa māci potētior ad residuū expellēdū rediret: r̄ ē dato q̄ ipsa i expellēdo mām potēs existeret: tanta tñ esse pōt vt sepe p̄tingit q̄ membra ad q̄ expellū corūperent. ¶ Itē nota q̄ si mām ipsam ad faciē raptā h̄re cōprehēderes: nec posses sanguinē a narib⁹ puocare. p̄p̄ qd̄ aliq̄ mēbroz faciei destructionē timeres: vt oculoz vel alioz r̄. p̄missa cephalice flōmia iubet Anī. nāsi venā icidere. Tuenf. n. ptes supiores p̄ ipsā a malitia variolaz: vt ipse ingt. r̄ est vena leporis de q̄ quarta p̄mi. c. de flōmia facit mentionē. Et fin exigentia i sanguis cūctiōe sis bene sollicit⁹: q̄si hui⁹ morbi est cura potissima.

¶ Nec vnq̄ fortē medicinā exhibeas: r̄ si pur medicina indiges vtere clisterijs vel aliquib⁹ alyis lenitiuis factis ex māna cassia tamaridis: sirupo viol. diaprūnis nō scamo neato vel diacatolicō descriptiōe cōi. Et potes de aliq̄ istoz cū decoctiōe cōi vel aq̄ fructuū facere potionem.

¶ Ecto itaq̄ s̄guie fin q̄ ōs vtere iulep sirupis mixtur sup̄ descriptis. f. c. de febre pestilentiali cura. vsq̄ variolae incipiāt appere. Sz vnū mēorie bñ retine. f. nūq̄ epithima vel aliud i talib⁹ appropriare vtute cui⁹ mā possit adiutus p̄pelli. Vidi. n. quēdā iudeū q̄ ad pauca respiciēs cor

di epithima cuidā variolado i q̄ salutis signa tā incipiebāt appere appropinquat: r̄ i crastinū p̄focat⁹ perijt. ¶ Cū aut variolae incipiūt appere ē ad mām expellēdā innuāda nā: qd̄ facias prio reducēdo aerē ad aliquale caliditatē: vt supra dictū est. Debesq̄ in hieme ifirmū in drapo de gna: r̄ in estate d̄ sindōe inuolutū tenere. Et caue ne aer frīdus ipm attingat. Et i isto casu girardus cremonēsis sup viati co docet accipere succū feniculi r̄ apy: r̄ in ipso tepefac. o pānū intingere: in q̄ ifirmus inuoluat: qd̄ facias si libet. Si tñ magnā ifirm⁹ estuationē sentiret cū q̄ nigredo lingue r̄ intēsiō caliditatis ad esset reduc aerē quātū possibi le est ad tēperie: cū q̄ ēt leuiter cooptat. ¶ Medicie q̄ i tēri⁹ sūt appropinquade: r̄ si virtutē mām p̄pellēdi ad cuti h̄re debeāt. quantū tñ fieri pōt cōtēperent ne maior flāma in būorib⁹ iducat. ¶ Facias q̄ sic. R. aque endiue. 3. viij. aque feniculi. 3. iij. q̄cha. al. 3. iij. infundat q̄cha i aq̄ decoctiōis fructuū vel ficuū: r̄ cū dissolutū fuerit fiat iulep cū aq̄s suprascriptis: de q̄ ifirm⁹ sepe bibat. ¶ Vel facias sic. R. ficuū siccat⁹ numero. vi. lentiū excoctat⁹ r̄ ordei radicū endiue añ. M. i. se. feniculi. 3. f. fiat decoctio: cui adde q̄cha: r̄ i potu tribue. ¶ Vel facias sicut docet Anī. vt. R. lacce ablute. 3. vi. lentiū excoctat⁹ r̄ 3. vi. dragagati. 3. iij. decoq̄ i media libra aq̄ vsq̄ remācat q̄rtā ps lib. r̄ adde parū q̄cha. r̄ i potu tribue. ¶ Si aut tāta flāma nō fuerit: docet sic facere. R. ficuū citrinarū. 3. viij. lentiū excoctat⁹: r̄ lacce añ. 3. iij. dragagati. se. feniculi. añ. 3. iij. coquāt i lib. i. aq̄ donec veniat ad tertiā p̄tē r̄ p̄a de ea bibere patiēti. Expellit enī caliditatē a corde atq̄ ipsū pulsum p̄hibet. ¶ Vel facias sic. R. ficuū siccat⁹ r̄ 3. iij. passularū lentiū excoctat⁹: se. feniculi. añ. 3. i. lacce sandali r̄. añ. 3. iij. aquasentur: r̄ buliāt in lib. iij. aque vsq̄ ad cōsumptionē medietatis: de q̄ ifirmo sepe exhibe.

¶ Vel facias sic. R. radicū apy. se. feniculi. petrosily añ. 3. i. ficuū siccat⁹. 3. iij. passularū. 3. iij. berberis. 3. vi. sandaloz r̄. 3. iij. q̄stent r̄ buliāt i lib. iij. aq̄: r̄ fiat vt s̄. ¶ Vel facias sic. R. succi mte d̄pirati. 3. iij. succi lapacy acuti. 3. i. succi acetose mucilagis: ficuū citrinaz añ. 3. i. f. oxigā chare simplicis. 3. vi. aq̄ radicū feniculi atq̄ endiue añ. 3. viij. q̄cha. al. 3. iij. fiat iulep: de quo in potu sepe tribue.

¶ Girard⁹ cremonēsis ad pueroz variolaz egressionē solū aquā decoctiōis lēticule exhibebat. Dia igit sup̄scripta facile p̄bēt variolaz exitū. ¶ Sz q̄ in ipsaz egressu p̄p̄ mae multitudinē aut malignitatē aut ipsius ad aliq̄ mēbrū facile occurū de nō nulloz mēbroz destructio: ne timent⁹ de ipsoz defensionē puidēdū existit. ¶ Et p̄ d̄ oculis. nā mām ad ipsos si raptū h̄re p̄ciperes: p̄mo infirmū colloca i loco nō lūoso: nec r̄ rubeā aut luminosam inspiciat. Saphir⁹ q̄s ac smerald⁹ in oculo circūducāt: ac ipm smeraldus sepe intueat: debesq̄ statim a principio aq̄ rosa. aut coriādri miri vel sumach duas vel tres guttas oculis iponere. f. i. lachrymali domestico: deide faciē paulatim ad oppositū vertere: sic vt aqua totū circūat oculū q̄ in estate frīda: i hieme v̄o remissi frīgoris existat: r̄ pariter d̄ oib⁹ i oculis ponēdis aq̄s tā dictis q̄ dicēdis facere debes. ¶ Itē in B casu hec aqua p̄derit mirabilē vt. R. aq̄ ro. 3. iij. succi carnositatis granati. 3. i. sumach. 3. f. conuasces sumach: r̄ liget i pecia rara: r̄ buliāt cū sup̄scrip̄tis vsq̄ ad cōsumptionē tertie p̄tis: r̄ de tali mō q̄ supra pone i oculis infirmi sepe. ¶ Vel facias sic. R. aq̄ decoctiōis sumach: aq̄ rosate añ. 3. iij. misce: cū gb⁹ s̄fricef antimonij: r̄ adde si placet pax cāphorē: r̄ maxie i p̄mis duob⁹ dieb⁹: r̄ vt s̄ vtere. ¶ Vel facias sic. accipe succū coriādri i q̄ atimōiū s̄fricef: r̄ fac vt p̄us. ¶ Vel facias sic. R. aq̄ ro. 3. iij. aq̄ decoctiōis sumach. 3. i. litar. aurei s̄tilisne tñi 3. i. misce: r̄ vtere. ¶ Itē posses m̄az ad aliā diuerter p̄tē s̄fricādo leniter collū r̄ ēt tipoz trahēdo sp̄ vsus p̄tes

Differentia III.

posteriorē. **C** Si aut fluxū sanguis nariū nā tētare: cū pēpes et de nariū destructōe timeres facias sic. **R.** aq. ro. 3. iij. acet. 3. i. cāphore. 3. i. sādaloꝝ citrioꝝ. 3. y. misce fil i ampula quā sepe ifirmo odorē: potes et cū tali aq. nares illinire vel illineas eas cū olo ro. aliq. cāforato aut olo de mirto aut citioꝝ: vel Africa i aliq. eoz antimoiz i aq. plātaginis vel rosaz et illinias nares. **C** Potes pariter et aures si de eis timeres defēdere cum suprascriptis. **C** Ad oris q̄s defēsiōe. **R.** aq. plāta. vel ros. 3. iij. amili. 3. i. f. misce. et os sepe collue. vlt. vtere lacte capzio vlt. asinio cū aq. ros. vel plāta. mixto. **C** Vlt. facias sic. **R.** aq. cūcca. 3. iij. vini gnatōꝝ acetosoꝝ. 3. i. f. misce. et vtere vt supra. **C** Itē ifunde penidias i succo arāci: vel agresta addita aq. ro. vt. s. et. valēt et p. gutturi dēfensiōe oia suprascripta gargarisnata. **C** Itē ad oium idifferēter mēbroꝝ supiorū dēfensiōe bonū est sūere post cibū aliq. gna. granatorū mucōꝝ vel aliq. coriādros vel paz. coctū cū cūcca. ro. cōditū: vel paz. panis i succo berberis agresta vel p̄sili ifusi. **C** Defendim⁹ q̄s meri ac stōm isto mō. **R.** aq. orde i lib. i. aq. endiuie. lib. f. iulep. rosati. 3. iij. sirupi de mirtis. 3. y. fiat iulep. de q̄ ifirmus sepe fugat. Istud ē iulep. valet ad itestinaꝝ supioꝝ dēfensiōe. **C** Ad itestina vō p. inferiora defendēdū debes vti stipticis: vt dicit Auic. facias g. sic. **R.** rosa. ru. M. i. f. rīf. panici an. M. f. fiat decoctio in aq. pluuiāli: vel aq. extictiois calibis: de q̄ accipe lib. i. i. q̄ dissolue cūchari rosa. antiq. olei rosa. an. 3. y. misce et vlt. at clistere. **C** Pro dēfensiōe pulmonis ne vlcere tur et ne anbelit. **C** Strictio vt nōnūq̄ p̄tigit sequat: docet Auicē. loch facere de lētib⁹: facias g. sic. **R.** lētiū extorticatoris subtili tritaz. 3. iij. se. papa. albi. 3. i. cōserue ros. 3. y. iulep. rosati quantū sufficit: fiat loch. de q̄ sepe lābat ifirmus. **C** Lūq̄ variolē sūt extra pulse est eoz maturatio cū coop tura inuāda: et debēt pp. a fōte caloris distātia magis ex tremā coopiri. **C** Cū aut variolē rumpūt cū coto debēt leuiter exiccari a sanie: vtz sepe accidit: vt earū ruptura tardet: postq̄ adhuc mature fuerint q̄re timētes ne sanies membrū corrodāt: i q̄ sunt iubēt auctores eas cum au rea acu apiri p̄tue sanie cū coto leuiter exiccādo. **C** Itē postq̄ mature fuerit earū est resolo nēcia vt exiccent et cadant: et casu multa describit Auic. bona et vtilia. **C** Et vt te ad actū practicū reducā: facias sic. **R.** aq. rosate lib. i. salis cōis. 3. i. croci. 3. f. bulliant fil vsc ad p̄sūptionem tertie ptis: deide hēas petiā lineā ad quātitatē variolaz q̄s itēdis desiccare i aq. ifusa et debite exp̄saz sup vario las appone. Laue tū ne sup imaturas q̄s rupisti variolas petiā illā appōas: ne pp. b. dolor vberis aut apostēa ibi dē eueniret. **C** Aliud medicamē qd̄ Auic. p̄mēdat. qz variolas maturat exiccat ac eas facit cadere cū velocitate. **R.** fol. tamari. rosaz. ru. lētiū an. M. i. sandaloꝝ ru. 3. iij. cāphore. 3. f. salis cōis. 3. i. q̄ssent et bulliāt i lib. f. aq. ros. vsc ad p̄sūptionē tertie ptis: q̄ vtere vt anscripta. **C** Suffumigatio q̄s tamarisci variolas multū exiccat: vt Auic. 2. canōe. ca. p̄p̄io. hēas g. folia et cortices tamarisci: q̄rit fumo pānū lineū suffumiges quē p. desiccandis variolis suppone. **C** In bieme vō si aliq̄z extremitatib⁹ variolas velles velociter exiccare: vt manū vel pedum et. docet Auic. incidere tamariscū ad quā scissionez mēbra applicēt desiccāda. Et i casu q̄ variolē multe eēt būditatē suffūga pānū sup mirto et folys ei⁹. **C** Et si forti⁹ vis. **R.** thurl nucū cīssi an. 3. f. ros. ru. gallaz. an. 3. y. mirtilloꝝ et folio rū ei⁹ an. 3. i. q̄ssent: de q̄b⁹ pōe paz sup p̄tias et suffūga pānū vt s. **C** Vlt. facias sic. et ē q̄ cōiter practicātes et ego vtimur. **R.** farie fabaz p̄tēvnā: farie rīf. mily et orde an. p̄tē. f. ipone ozali et salipica liteamē sup q̄ iacet ifirm⁹. Et si ē delicat⁹ sal. solū culcitā: sup quā pōe postea liteamē rap et bñ subtile. **C** Et qz nōnūq̄ p̄tigit mēbruꝝ aliqd̄ ex

De peste

variolis vlcerari ad tale p̄solidādū vlt. laudat Auic. vnguentū albū cōe: et qd̄ describit nichola⁹: 3. fiat sine aceto. Valet et vngū d̄ cerusa fm p̄mā vlt. 2. descriptōez Auic. 5. can. trac. 2. **C** Alij accipiūt vngū d̄ cerusa descriptū a mef. et tale vngū cū aq. ros. lauāt i mortario fil icorpozāt addēdo paz. cāphore et aliqd̄ d̄ rasura radicū cāne et d̄ rasurayēaz arbori aqarō et ē saliz: vt nōnūq̄ volūt moderni. Ego tū nīllos sūdōmīcātes iuei q̄ illō vocablū exp̄derēt. vtz rasura corticis radicis salicis mltū p̄uēt in isto casu vt p̄s p. aui. et Sera. i. p̄pis caplis. **C** Alij accipiūt vngū tū siue cerotū albū galici sine aceto cui res addūt supra scriptas: et b. vnguentū bñ laudo: qm talia vlcera mltū exp̄ iccat et p̄solidat. facias g. sic. **R.** ol. ro. 3. iij. cere al. 3. i. liq̄si ant fil. deide diu cū aq. ro. lauēt: cui postea rasure radicis cāne. 3. i. rasure radicis salic. 3. f. cāphore. 3. i. fiat vngū tum: quo vtere. **C** Laudat etiam Auicē. vnguentum factū ex litargi. et cerusa cū ol. ro. et cera. **C** Laudat istū p̄ ipse vnguentū rubēū qd̄ ipse describit 5. canōe. tractatu de vnguentis. **C** Et qz q̄nq̄ ex variolis accidūt cruste i naso vlt. alia p̄e ad eoz remotionē laudat vnguentū sc̄m ex ol. ro. cū cera modico ceruse et pauco climie. ad idē valet butyꝝ cū aq. ro. lotū. **C** Vlt. sic facias. **R.** ol. ro. 3. i. piguedinis anguille. 3. f. lauēt cū aq. ro. qd̄ adde paz. cere liq̄. facte et litargi. 3. i. et ceruse. 3. f. fiat vnguentū: cū q̄ illiniēt cruste. **C** Nōnūq̄ a vestigijs violaz facies ac alia apparetia mēbra deturpan: p. qz remotionē mltā laudat Auic. et vt radices arūdinis sarcocollā semē melōis et alia mltā. **C** S. vt te ad actū practicū deducā facias sic. **R.** olei de lilio: olei de p̄siliis. an. lib. f. pinguedinis asini. 3. iij. olei ro. 3. y. lauēt diu ista fil cū aqua ro. et liliop. alborum: deinde accipe albumina q̄tuor ouoꝝ recētū que i testis suis ponant ad ignē vt paz. coagulent: et coagulata misce in mortario cū oib⁹ suprascriptis: postea accipe amigdala rū dulciū et amaraz depillataz an. 3. i. f. pistent diu: dein de icorpa cū reb⁹ suprascriptis q̄b⁹ oib⁹ adde radicū cāna rū. 3. y. f. sarcocolle: se. melōis cū corticib⁹ rici abluti litargi aurei: cūchari tabarēt amili crete: ex q̄ fiūt vasa fiv erilia an. 3. i. oia fil misce i mortario tādū agitando qz ad sp̄situdinē vnguenti deueniāt: q̄ vtere: qz mirabl⁹ variolaz delet vestigia. **C** Ad idē valet aq. sublimatiōis radicū cānaz. **C** Ad idē valet piguedo asini cū ol. ro. liq̄facta. **C** Et sup oia valet hec tria. aq. vngulaz arietis vlt. cape q̄ egredit cū vngule ille affant igne. Sanguis leporis et sanguis tauri valet et: et oia vnguentā q̄ ad cicatrices carbūculoz et antracium remouēdas in capitulo precedenti describuntur. et hec de cura variolarum. **C** De cura morbiloz et b. p̄fecto hui⁹ mēntarioli p̄mē p̄ncipali parti finē imponā: ad quē ille me inuēt feliciter puenire: qz p̄ nobis pepedit i ligno. amē. CAP. VII. **S** Upia dictū ē qz variolē paz differūt a morbilis et qz variolaz signa fil existunt: nīsi qz in morbilis febris et accētia oia sūt itēsioza cū vt plimū a cola pueniāt. Et iō cura variolarū cura existit morbiloz q̄tū ad regimē sex rez nō nālū ac medicatiū: d̄bes ceteris pib⁹ totū regimē magi ad tēperamētū reducere: cū febris sit magis itēsia ac etiā accētia itēsioza vt dictū est. Et qz morbili crustā nō faciunt nec ē vlcus solone nō idiget neqz cōsiliū vt variolē Si tū sedus color remaneret vtere vnguentis et alijs variolaz vestigia remouētib⁹: et hic sit finis cure morbiloz p quā hui⁹ cōmētarioli p̄e p̄ncipali p̄ti finis imponitur. ad laudē dñi iesu xpi crucifixi cūsqz genitricis. amē. **C** Explicit p̄ia p̄ hui⁹ cōmētarioli q̄ est de peste: Ad illu strissimū p̄ncipē et dñm dñm philippū mariā anglū mēdiolani ducē et papie anglicę comitē. Editū p̄ Antonium Suaineriū papiēse artū et medicē doctore eximū.

Secunda pars principalis huius commentarii que est de venenis feliciter incipit.

Primum ponēs. Quid pvenenū sit intelligēdū: aliqua incidentalia mouet dubia. **Liberte** iij. **C**Primum nunquid surdus et cecus a basilisco possit venenari.

CSecundum nunquid basiliscus pmo videns hominē ips perimat: an econtra.

CTertium qualr venenū quodcūq; sit illō: et qualr cūq; appropinquatum interficiat.

CQuartum nūqd ex toto gñe omne venenum pncipalius cor ificiat: q; aliud membris.

CQuintū dubiū qd venenū ceteris parib; citi; iterficiat an agēs itētiōnalr seu spūalr an māliter.

CSextū an possibile sit veneni actionē ad aliqū p̄c̄sum terminū limitari: sic q; ad illud tēpus venenatū meri to talis venenositas moriat: et nō ante nec vltra.

CCaplin. 2^m. Modū edocet p quē q; se sciet ab assūptiōe veneni seu ab el; leione custodire. ii. 4.

CCaplin. 3^m. Res p̄tinet veneni malitiā frāgētes: ac ipsi; imp̄ssionem phibentes. ii. 5.

CCaplin. 4^m. Querit nūqd bñficio medici vel alio quis possit talr disponi: vt nullius exhibiti veneni: siue ab itra: siue ab extra timeat actionem. ii. 5.

CCaplin. 5^m. Modū instruit p quē q; sciet cōplōnē suam facere tyriacalē seu bezargicā: sic q; nullius veneni qualr cūq; appropinquatum timebit actionē. ii. 7.

CCaplin. 6^m. Modum tyriacam magnam: ac mitridatū docet conficiendi. ii. 8.

CCaplin. 7^m. Quis venenoz quomodocūq; et qualr cūq; appropinquatoz curam ponit generalē. ii. 8.

CCaplin. 8^m. Particularē curā ponit mīeraliū venēoz. ii. 9.

CCaplin. 9^m. Curā ponit venenoz vegetabiliū. ii. 9.

CCaplin. 10^m. Curam ponit venenoz animaliz et quartū dam partium ipsorū. i. 10.

CCaplin. 11^m. Curā spālē ponit puncture seu morsure aialū venenosoz: ac vulnez factoz cum cultello sagitta tello vel alia re veneno infecta. i. 11.

CCaplin. 12^m. Curāz ponit morsure canis seu alterius animalis rabidi. i. 11.

CQuid per venenū sit intelligēdū ostēdit: quedam cūz b; incidēter dubia declarans. **CAP. I.**

Si venenum multiplex accipi possit: hic tñ p venenū illd solū itelligo: qd q̄lrcūq; hūa: no corpi appropinquatum: siue a mā fuerit opatiūū: siue nō: est sue cōplōnis mediāte qdā occulta p̄p̄tate corruptiūū: vt napellus: cornu spice: opūū: venena serpētūz: eu-

forbiū zc. **C**Si Aul. ac plūmī auctores de venenis tractātes dixerit opūū et euforbiū: et plā alia venena a q̄litate opari māifesta. **C**Sciēdū q; Aul. et alij sic ponētes p̄fide rauerūt venenū q̄tū ad specificā formā: quāvna spēs distfert ab alia. Et s; hāc p̄siderationē dixerunt q; venenoz qdā opat: nō q; calm aut fridū: s; q; tale hñs. s. vtutē hū mane vite et sanitati dñā. **C**Aliō est qd et si a vtute seu a p̄p̄tate agat cū hoc ēt agit: q; fridū: aut calm zc. vt opūūz euforbiū: et silia. Et pp h̄ orta est tal venenoz distinctio: b; est: venenoz qdā opat a q̄litate manifesta: et qdā ab oculta: cū qua tñ stat: vt pz q; oē venenū agat a p̄p̄tate.

CPro quo notādū q; ois actio ad bonū itellim: aut p̄uēt a q̄litate māifesta: aut ab occulta: aut ab ytraq; sit. **E**xemplū p̄mī. vt actio pipis: aut sinapis: vel alij calitate iducendo: aut lactuce: seu endiuie friditate. **E**xemplū scōi. vt actio iacinti collo suspēsi q; p̄ occultā p̄p̄tate in cor vñū imp̄-

mit q̄litate qua ipm ad opa vite meli; disponit: ac dñs re sistendū: vel vt actio saphyri fugātis antracē vl; sineraldi buffonis oculos ipm fixē itūētes eliquātis: que magis sen suāl; comp̄hēdunt. **D**ec. n. et silia p̄ occultā agūt p̄p̄tate: q̄uis aliq; māifestas q̄litates iducat. **N**ā i buffonis oculos p̄ sineraldū vna iducit occulta q̄litas: qua liq̄fiūt et destruūt: et p̄ p̄is ifridant vel calefiūt: nec est hoc iconueniēs q; ifluētia solis vel saturni calefaciat vel ifridet: **E**xemplū tertij. vt actio euforbi in corpi humani: q; et si caliditate hois iteremptiūā iducit: hoc tñ mediāte qdā opat occulta p̄p̄tate: que illā iuuat q̄litate māifestā. s. calitatem vt sit hois iteremptiūā: qd pz: q; pipis sinapis et silia caliditas que i eodē gradu cū euforbi calitate reponit mor: tē nō iducit. igit in euforbio quedā vt ēē occulta p̄p̄tate: p̄ quā suā iducit calitate hois iteremptiūā. **S**. tyriacā et oia valere venenavidem. **S** si euforbiū vel cōfīle solū agere p̄ q̄litate māifestā: q; p̄ calitate. tyriaca ei; poti; actionēz iuuaret q; ip̄dired cum cala sit: cui; oppositū exp̄imur. **E**x. go zc. **E**t iō Aul. 2^m. canone. c. 4. desribēs venenū ingt. Venenū est medicia q; corruptit cōplōnē nō cum dñetate tñ. s. pueniēte a q̄litate manifesta: s; cū p̄p̄tate que est in ipsa: vt p̄ hāc descriptionē det itelligere: q; si aliq; sit venenū qd opationē suā a q̄litate manifesta facere videat il lam nō tñ cū q̄litate facit manifesta: s; ēt cū p̄p̄tate. **E**t sic pz opūū euforbiū: et silia: et breuiter cibū venenosus medicinā venenosam et venenū absolute ēē venenū ad itellz datū. **C**Accipiendo igit venenū: vt oīn est: sciēdū q; venenoz qdā opat mālr: qdā itentionāl; seu spūalr. **I**llud mālr opari voco qd aliq; mō a corpe nō pati. **I**ntentionāl; itervō seu spūalr qd si actuātū: nec a calore nri corpi alte ratū ab aliq; occulta p̄p̄tate spūs: aut mēbz aliq; p̄nci pale: seu aliud sic idispōnit: vt amplī; deputata a nā opera nequeāt exercere. **S**ic vbi grā. dicim; q; basiliscus vñū hominē p̄mit: et auditur: q; ab oculis ipsi; tanq; ab obo visibi li distindunt radij seu spēs visuales: et ab ei; sibi lo spēs at dibiles que pueniētes ad oculos hois: seu ad aures ibi spiri; exītes seu hūozes ificiūt venenosē: q; ifectio p̄ spūs seu hūozes multiplicata ad cor vñq; puenit ipm sic venenose ificiēs: vt amplius opa vite nequeāt exercere: et sic accidit mors. **E**t pp hoc dixerūt antiq; hoies posse p oēs sensus venenari. s. p̄visum et p̄ auditū. vt statz de basilisco oīn. per odorātū: vt p̄ odorē mellis mali: et ab odore cuiusdā serpētis: atq; quorūdā fungoz q; odorātē iterficiūt. p̄ tactū enī liquet manifeste de his qui in stafa lecto vestib; zc. q̄tidie venenant. **E**t ēt scribit de quodā milite q; laceā cū qua re gulū iterfecerat in manu deferēbat: p̄ quā fuit venenat. **D**e gustu nāq; pz māifeste: et nō solū his modis q; pōt venenari: s; et plūb; alijs. **N**ā sic in sineraldo forma vna specificā in distinteria iunatiua repit: ita in lapide: vel in alia re pōt forma specificā spēi humane venenose destructiua repiri: q; in lapidib; rebusq; alijs varie sunt: ac diuerse virtutes pp quas aliq; p̄ suā occltā p̄p̄tate nocēt aliq; iuuāt: aliq; ad irā puocat: aliq; morsu faciūt: et sic de alijs. nam vt igt Albr; in tractatu suo de mīeralib; de lapidib; p̄ciosis. qdā lapis noie liparia repit: quē bestia quedā a venatozibus: et a canib; ifestata tanq; ad patronū accedit: et quādū lapidē illū p̄tē bz nullū venatores: aut canes cidē iferre p̄t nocumētū: et hoc vt ingt vtutib; celestib; est deputā dum: q; Dermēs p̄ho in lapidib; et plātis mirabiles ēē dixit. **U**ñ vñ hispan; mibi rettulit granate cuiusdā hispanie regis habuit natiuitatē: p̄ quā cū optimi ibi sint astrologi cognouit ipm multū ad bellū iclinari: p̄pter qd ei; timēs potētā vñā sibi stellā mirifice laboratā ac varijs et diuer sis lapidib; p̄ciosis exornatā trāsmisit: quoz vt erat sedē tem māifeste: atq; belli appetitū rep̄mere: q̄re idē fieri posse de reb; venenadi p̄p̄tate bñtib; non repugnat: vt

Tractatus

ps. plura alia vntate lapidū vel plātaz fieri nālī pnt. q hermetis ante p arte magicā fieri credunt. ¶ Precaveant barones et principes: ne eoz natiuitates ab hostib' psciant. nā p eas sepe doctis veniūt aduifamēta: p q illis pncipib' multa dāna sequunt' pcaueāt insup q' pnciosos lapides: et q'maxime non cōiter notos: et alia pnciosa dona suscipiāt: et cū hoc a qb' q' sepe latet ham' i esca: nā sic in qbusdā lapidib' cor' pfortādū pncietas ierit: et alia mēbra pncipalia: vt in pma pncipali pte ostēsum est: ita aliq iueniunt oppo sitū faciētes: ac ēt res alie plime: et sic qnā a lapide a plāta vel a re alia p ei' occultā pncietatē vitales spūs v' alij idī sponunt: vt ampli' pyita nō sufficiāt seu a nā dputata opa exercere nequeāt. Quare multi repētinā morte dephēdū tur: cū cām penit' ignoram': s; talia nunq ad nraz deuere notitiā: q; et si antiquoz aliq s; sciuerit pp nefarios dec ppalare nō voluit: qd tñ fecerūt de ipsoz impssiones pbiētib': vt ifra deo duce patebit. Un pessimi q bis vti sciūt. vt ingt Sētil sup q' qrti. talia deferētes aliq secū por tant illoz impssione pbiētia ne ab illis pmanf.

¶ Sed circa dicta dubia mihi occurrūt aliq. ¶ Primum nungd furdus et cec' a basilisco possit venenari cū ocn sit q ipse p vifum et sibilū hoiez venenat. ¶ Scdm dubium nungd hō pūs vidēs basiliscū ipm pimat: et nō pimat vel ecōtra. ¶ Tertiu quāl venenū qdēcūq sit illud: et q'ret q; appropinquatū itēficiat. ¶ Quartū nungd ex toto gñe oē venenū pncipalius cor inficiat q; aliud mēbz: vt cōciliator: et ples alij voluerūt. ¶ Quintū qd venenū cū itēficiat ceteris pib': an agēs itēcionalr seu spūalr an mālī. ¶ Sextū et vltimū an pole sit veneni actionē ad aliqez pscim terminū limitari sic q; ad illū terminū venenat' merito tal' venenositatis moriat' et nō an.

¶ Ad p'mū dōz q; basilisc' hoiez pōt dupl'r venenare. vno mō p spēs illas itēdōales: vt dēn est: et isto mō cecū: et furdū venenare nō posset. ¶ Alio mō p vaporē ab eo eleuatū seu emissum: sic dicebat Arist. in de ppetatib' eltoz de illis duob' draconib' iuxta radices duoz montiū exētib' g anhelitu et vaporē ab eis eleuato pimebant trāseūtes: et isto mō basilisc' nō soluz hoiez: s; et alia itēficiat aialia sibi adhuc mortuo appropinquātia: vt ingt Aui. p vaporē. s. venenosus ab eo eleuatur: et isto mō furdus et cec' possent a basilisco venenari. ¶ Et hāc cām venenatōis assignat Lxix stophorus de honestis in suis pblematib' de venenis. pblemate de venenatōe reguli seu basilisci nō credēs posse spiritib' vifilib' occultā iesse ppetatē: p quā ipsi recepris in oculis hois hō ipse venenose ificiat. ¶ Ad qd pba dum sic arguit sine sibilō: et oculis clausis pōt regulus seu basilisc' aialia pmerere: imo ipe mortuus: vt statū dēn est: g illud nō facit vifione et sibilō. ¶ S. maiore sonū audim' q; ei' sibilū: et tñ nō morimur. igit' et sed q'tū becyaleant argumenta tu ipse considera.

¶ Ad 2^m. et si Aui. negauerit dubiū eē vep: cum tñ nōnulli hystoriographi ipz affirmauerit dicētes: q; si hō pūs viderit basiliscū ipm itēficiat: et es. hoc p supposito fore veruz pōt tal' cā assignari: p sua sua tñ supponēdo p q a certa di stantia pōt hō basiliscū videre ad quā vapores quomōcūq; ab eo eleuati seu emissi attigere nō pnt: B satis est pole. ¶ Scdo supposito q; spēs vifibiles ab oculis hois tanq; ab obo emisse sic eē pnt basilisci itēreptiue: sic spēs diffuse ab oculis ipf' basilisci hois. B satis ē vifile: cū be pplones extremalr B opponant: s; q; hoc rarissime fuit exptū nō sic nob inotescit. ¶ Istis p suppositis. Dico q; cū basilisc' p videt hoiez pp inimicitia quā nālī secum hz oēs vtutes suas sil coadunat: sic vt postea spēs ab ocul' hois diffuse: et i ocul' basilisci recepte nihil aut pax: in eo impmre pnt: et ecōtra de hoie respectu basilisci: sic de duob' mortalibus ptingeret inimicis. Nā q ipsoi se alteri occurreret ceteri

pib' debilior multo remaneret q; pūsus: q; pūsa minus ledere tela solēt: q're et. Et isto mō ex quo vapor basilisci in isto casu hoicm ipm vidētē attigere nō pōt hō pvidens basiliscus ipsum pimit: qui tñ postea a basilisco vifus non inficietur totalr vt moriatur.

¶ Ad 3^m dōz qd venenū siue itēcionalr agat: siue in vaporē duertat si appropinquat ab ex p porros igredit' spūs et hō res qb' p obuiat ificiēs que infectio intm p spūs et hō res multiplicat donec veniat ad mēbz qd venenū illd respi cit a ppetate: et piter si appropinquat ab itra: nec est plus in cōueniēs q; venenū itēcionalr agēs spūs et hō res qb' obuiat ificiat venenose q; saphyr' antraci circūduct' venenosa illā in hōzib' iductā extingueret q'litatē: et sic iacitus collo suspēsus cordis remoueat egritudies: possum' etiaz imaginari q; sic v' calefactiua sol' aut martis trāsit p mēdiā regionē ipsam nō calefaciēdo: et sic v' iaciti puenit ad cor ipm pfortādo sine alicui' itēmedy alteratōe: ita nō i cōuenit q; vapor siue spēs itēcionalis alie' veneni ad cor pueniat seu ad aliud pncipale mēbz absq; eo q; spūs itēmedy seu hō res venenosaz recipiat ifectionē: cūq; venēi v' ad mēbz attigerit: ei' sic alterat cōpōnē vt dēputata a nā sibi opa nequeat ampli' exercere. Un si fuerit ex ifrigidatib' spūi pgelat atq; sanguinē et calozē extinguit nālē: ad cui' extictionē legi mors. Si aut fuerit ex calefactiōib' bus spūs attenuat et resoluit eos sic psumēdo et exalare faciēdo: vt ampli' pyita nō sufficiat: et piter dōz: si venenū sua fuerit ificiēs siccitate: aut hūiditate vt nōnulli asserit fieri posse. ¶ Ex istis ifero q; nō oē cadat ex ife ex veneno est venenosum: vt dixit cōciliator: q; stat aliqū veneno mori absq; B q; aliqū ei' mēbz remaneat venenatū. Stat eni venenū fridū spūs pgelare: vel calz ipos sic resoluerē: itēcionalr agēs ipos sic idīponere: vt ampli' pyita nō sufficiat: absq; B q; mēbz aliqū venenose ificiat: vt ps. Ila circa alpes salucia: et pinaroly venenūz ex radice herbe tōze publice ificiūt: quā ipsi napellū vocāt: et cū sagittis cū illo veneno itoxicatis ad siluestres venant capras q; pcaf se statū pimunt: et tñ ill' sine nocumto nutriunt: imo carnē sagitta venēosa pcafam dnt eē sapidiorē: qd est oppositū ei' qd cōciliator dicit. ¶ Ex q; legi vltēri' q; nō qd qd tā gīt a venēo in corpe humano cōuertit in illā speciem venenosam vt ipse asserit.

¶ Ad 4^m cū qrit nūqd ex toto gñe oē venenū pncipali' cor inficiat q; aliū mēbz sic dicebat cōciliator: sic arguēs. In venēato veneno pncioso accit sincopis tremor: ac pulsus cordis et alia accētia cardiacē passiois. g et. ¶ Dōz q; nō. Nā sic dicit Aui. aliq sunt venena q; supra vnu et idē mēbz agūt sic cātarides sup vesicā: et lep' marin' sup pulmonez igit' et. ¶ S. sic repiunt aliq simplicia a ppetate cor respi ciētia: vt iacit' et croc'. vbi gñā. aliq cerebz vt smeraldus et sticados: aliq stōz vt corallus et ciamomū: et sic de aliqz ita nō icōuenit aliq repiri venēa: imo de scō repiunt siue itē tionalr siue mālī agāt ad itellz supra datū: q; pncipali' epar cerebz v' aliū ificiūt mēbz venenosū q; cor. Un nōnulli dixerūt q; venēa aialii silē mēbz in hoie p ificiūt illi qd occupabāt: et a q; decidunt: B pbatēs de veneno rabidi canis: q; cū cerebz canis occupet: et ab eo decidat cerebz hois p ificit. ¶ S. cū medicia laxatiua vel alia pfectōe aliqd cōmiscem' cui' vtute sic cerebz vel mēbz aliud p petat: et nō cor: igitur sic fieri de venenis artificialr nō incōuenit. Ex qb' ps q; nō oē venenū pncipalr ex toto gñe cor petat et. ¶ Et ad arg' cōciliatoris facilis est rñsio: q; i qplū bus passionib' accidit tremor cordis sincopis et. Quis le sio pncipalr nō existat in corde sic in lesione ozis stomachi: qd ppter B atq; p cordiū vocabāt: et plimoz alioz mēbro rū cū ipso corde colligantia habentium.

¶ Ad 5^m dubiū cū qrit q; venenū ceteris paribus citius

ificiat. Et dicitur quod illud quod intentionali agit seu spiritualiter: quod non est necessarium: ut ipsi per calorem nostri corporis deducatur ad actum ut de operatione regit a natura. Nam ille qui moritur ex veneno intentionali agit ut plin subito moritur sic visus a basilisco etc.

C Pro ratione vero sexti dubij sit hec prima conclusio. Et si unum venenum tardius ionicat quam aliud: non tamen potest esse aliud venenum actione usque ad unum mensem vel menses: aut annum seu alium periculum terminum limitari: ut nonnulli dixerunt: sic ut venenatus ad illud terminum precise moriatur: et non ante: nec post: et merito ipsi effectus naturalis ipsi veneni. prima pars huius satis de se patet. patet: quod omnis veneni actio naturalis diversificatur ratione ipsi: quod dispositionis passiva: cum ipse sit dispositionis ipsorum: sic precise metiri: ut in tanto: vel tanto tempore actio certa sciat: patet hinc foreverat. prima nota est: maior est manifesta: et minor pars expressa. nam idem venenum mille et quatuordecim liberis in eadem exhibitur dosi quod idem interficit: et quod idem non: ex his quod interficit aliis interficit in una hora: et aliis in sex: et alios in duobus diebus: seu alio tercio: ut patet. quare etc. Et dixi notat merito effectus: nam ipsi veneni. Nam ut patet Virgilius: et Georgicus: venena cum herbis quibusdam miscui: quod ut per verba malefica maxime iuvatur: et hoc est fabulose posuit. Quidam plin in locis: ut de medea: et de circe: et matre maleagris que tyrium cōbures me leagri vitam abstulit: hoc quod suppositio: et oio reicienda potest haberi per ex dictis Aui. 4. sexti naturalium: ubi expressum posuit potest fore aliquem per suam fortē imaginationem alieni corporis posse realiter immutare: quod ubi gra. de sano egz. facere: quod posito in esse: ubi sequeat quod talis illa fortē suā imaginationem vitas illi possit ad certum terminum limitare: sed hoc per se non est merito virtutis veneni: sed potius affectus illi: siue hoc fiat per venenum siue aliter. et id dixerat merito sui effectus naturalis etc. Hinc tamen oporiet: si forsitan a doctoribus defendi posset credendum non existit: cum sit vera et scissimam naturam fide. **C** Secunda pars si sit per pedes asserit: hoc potest tamen esse ut venenum exhibendum taliter disponatur quod si in Socrate. ubi gra. una die operationem suam perficere deberet illa die et ultra transibit. per statim quod eadem caro cum sinapi comesta in Socratis stomacho digere in septem horis. expressum gra. quod ceteris plin comesta cum agresta non digeretur in octo ut docet expressum: quare sic fieri artificialiter de venenis non ideo: venit: quare etc. **C** Tertia pars potest esse venenorum naturalium seu artificiale repiri exhibitur quod aliquem taliter disponatur quod paulatim velut ethio sumat: sic quod si plus calor est naturalis ad sustentandam vitam per quod dragita annis. ubi gra. sufficiebat vno anno vel duobus postea ad plus poteris perdurare. Hanc hinc intellexit. Aui. 6. quartum. et c. cum dixit. Et oio quod quod ionicat cum permutatōe cōplonis: aut cum putrefactōe: aut cum aduētū sup mēbz: potest esse ut sit effectus post tempus. per. sic in iuvene quod cūq; robusto ex aqua fride potatōe iterdū sic calor naturalis quod antea per sustentandam vitam. clanis sufficiebat: nunc aut per vno vel duobus solū sufficit: ut in eo de febribus. c. de ethica senectutis clare monstrat. Ita non repugnat venenum repiri per se: et corpe nro faciēs operationem: imo de feco ut fieri patebit per perit: quare conclusio vera. prima bona et assumptio patet. Et ad istum intellectum forsitan dicitur vulgares atermiari posse venenum. quare etc. Et hoc de primo. c.

C Quomodo quis sciet ab assumptione veneni seu leione se custodire. **CAP. II.**

Multa mihi circa venenorum maius dubia occurrunt: quorum declaratio nisi theozantibus modica affert utilitatem: et quod ut plin in ista leges maius statim ad practica parte de theozica non multum curantes vellēt deuenire. perueniunt regimine Christi auxiliare deiceps scribit. **C** Pro quo sciendum quod ut quod a veneno peruenire iterio duplex potest haberi: una ut se ab assumptione seu a leione veneni precauat. Alia ut assumpti veneni seu ab ex vel alio quibus modo appropriati impediat actionem. **C** Quam ad primū venenum timēs in fuitoz fidelium manibus quod sui

corpis custodia ponere: ac res est quod ad usum sui corporis necessario requiritur. puta vestes lecti camisas caligas et filia. ut securior tamen existat faciat per aliquem lectum intrare quod per horas saltē nudus iacēs ibidem calefiat. Camisas vero duploide caligas et filia: aliquem vel aliis faciat per horas aut maius continue buncide peragere: faciat quod per horas aut equum ascēdat ascēdere alium. Nam si in talibus vel filibus fuerit venenum absconditum: quod calefactum in corpe attigētis operationem aliis facere debeat necesse est: ut ex malignis aut ex pessimis existat: quare si ad ipsos alteri calor per plus attigerit infra horas talis aliis sentiet alterationem quod cum cōphēdit talia fugienda sunt. **C** Circa cibum et potum talē cautela adhibeat. Nam per horas aut cibum accipiat sibi saluā seu credētia fieri faciat per hunc modum si fieri potest. quod beat per vix perstante et senē quod ore per plus ex aqua loro de cibis ad saturitatem usque maducet: et de vino bibant. Nam si in his aliis venenum latuerit infra tres dies in ipsoz aliis aliis accidēs appebit quod in vno solo forsitan non fieret: et hoc per cōplexionem accidit diuersitatem: et hec gustatio seu credētia tutior ceteris existit. Cūq; ipse pastum sumpturus est per os suum aqua frida lauet. Tūc. n. melius dicitur sapor percipiet excellētiam quod dicitur quod maxime precauat: quod in talibus melius venena latet. Nam si venena ipsa aliquem ex neū saporē habuerint ab istis saporibus excellētibus occultat: ut est excellēs dulcedo amaritudo acerbitas etc. Et si cibaria et ex neū aliquem odorem habuerint relinquant. **C** Res ipsa beat sup mēbz de quod per prietate sit perstatū venenorum manifestare. Ad quod singulare est serpētis cornu quod sup sale positum in veneni perstatia rorem per emittere videtur. Hoc idem facit lapis prassius: quod ut prassium ipsi sam huius viriditatem cum quibusdam iterdū maculis rubeis: et iterdū albis: et per lapis prassius nūcupat. Et quod sepe in ipso sine raldus reperit in seu palatium smeraldi a nonnullis noiaur. **C** Quia autem quare talia in veneni perstatia rorem emittere videtur est: quod venena in cibis potibus vel quod quod i aere perstatata aerem ipsum suo vapore vel alio modo alterat seu inficiunt quod aer sic infectus: et ad prassium seu serpētis cornu pueniēs ingrossatur et i rois modum peruertit: eo modo quo fit cum quod sup politū ferrū seu speculū bibat. Un tūc vulgares dicunt talia i veneni perstatia sudare. Nec est plus icōueniēs quod venenum quod cūq; sit illud aerē ionicat venenose absque hoc adhuc quod in vapore peruertat seu ab eo aliud resoluat: quod quod lapis aliis vel alia res aerē pestilēntiali infectū veneno purificet: ut in prima principali parte de m est. **C** Sed hic nota quod in aere vehementer calidus et sicco forsitan talia rorem non emitteret: quod tūc caliditas et siccitas in tūc possit aeris ingrossationem perhibere quod in modum rois peruertit non posset. Et id dicitur aliquod per per hanc cām in fūserit per tale cornu sup sal apponit: quod sal sua virtutē humilitate iuuat: ut aer infectus attigēs cornu in rorem conuertat. **C** Possumus tamen aliter imaginari et forsitan verum. videtur quod cornu ponit super sale: quod sic si siber per occultat perperatē turbit operationem seu ipsi virtutē adauget: ita sal sua occulta perperatē quā maximā huius venena virtutē cornu sup ipsi positi in tūc adauget ut aerē infectū ipsum attigētē sufficiat in rorem mutare non obstat aeris caliditate seu siccitate. Iubeo igitur ut cornu semper sup sale ponatur. Alii dixerunt de prassio quod perstatato veneno statim viriditatem amittit quod cum abluat recuperatur. Sed quod quod faciat: quod siue rorem emittat: aut viriditatem amittat: per prassium ipsum valere quod maxime in casu isto. De isto lapide in suo de venenis auctore esculapio et Ari. singulari facit mentionem. **C** Lapis quod misce quod lapis buffonis existit. Nam si bonus est cum buffoni perstatat ad ipsos osculandū statim accedit. maxime etiā valet in isto casu: quod perstatato veneno varius efficit: ut inquit Albi in suis de mineralibus. tractatu de lapidibus periosis: et ille dicitur eligi qui subalbidus existit. De isto namque lapide legi in quodā libello quod cum crapotina vocatur: et virtutes ipsius describendo dicit ipsum oē perstatatū venenū manifestare hoc modo. scilicet quod debet in anulo auro ligari

Tractatus

ffus carne pforato sic q; dū tenet in digito lapis ipse car-
 nes attrigere possit: et d; continue in digito deferri: vt digiti ca-
 lore calidior exsistat: tūc n. pforato veneno tāta iducit cali-
 ditas in digito vt necesse sit q; anulus abiciat. In eodē libel-
 lo ista exterior sic dicit: q; siq; hūc anulū talī fabricatū hūc-
 rit in digito et fuerit venenatū tāta in ei digito iducit cali-
 tas vt necesse sit q; ipm abiciat: et sic p ipm scilicet nungd aliq;
 fuerit venenatū: an ne. hec nāq; veneni pntia manifestat.
 ¶ S; multi lapides aliaq; resini: de quoz ppietate ē
 oīus venenoz q̄lrcūq; approximator: malicia frāgere: ac
 ipsoz actionē phibere: q; de ipoz ppietate est venēa fu-
 spoliare venenositate: vt testant̄ auctoroz. De q; nūero
 vt ingt Albr⁷ vbi supra lapis draconides exsistit q; draco-
 nū capitib⁷ repit. Dic oia: vt ingt fugat venena: et maxime
 serpētū. Itē imagoz aucte asserit adamātē i sinistro lacer-
 to ligatū valere q; venena. Et idē dicit de agate. Idē aucte
 Arist. dicit iacitū saphyrinū maxie q; tofici valere. Et hoc
 idē affirmat Lōstātīn⁷ in libello de incātārde et colli suspē-
 sione. ¶ Itē dicit Lōciliatorz q; smeraldus optia erit illa
 s. cui⁷ vtute bufonis oculi ipsam fixe itueris eliquant: in
 mēsa tēta multum venena debilitat: et si in ore teneat q̄li-
 ber sua pdit vtutē venenosam. ¶ Itē in suo de imagibus
 dicit Albr⁷ q; imago astri serpētari alicui p̄ciofo lapidi in
 sculpta venena fugat oia: et subiūgit q; talis portat⁷ valet
 q; venena et morius venenosoz: ac ēt si p̄paz rasure de co bi-
 bat: et est talī imago astri serpētari vir sp̄paz cic⁷ caput
 inan⁷ dextra t; sinistra vō caudam. Scito q; si hūc imago
 alicui lapidi hūit p̄petatē fugādū venena fuerit insculpta
 multo p̄ualebit. ¶ Itē dicit Lōciliatorz q; in libro regū p;
 sap. scriptū repperit: q; siq; sculpere fecerit in lapide ema-
 titis virū genu flexū serpēte cicū cui⁷ caput teneat man⁷
 dextera: caudā vō sinistra: feceritq; lapidē sic sculptum in
 anulo alligari auro: et sub ipō radicē apponi faciat sp̄paz
 sic tal⁷ portat⁷ anulus ad oī veneno p̄fuar: et q; ipse de ve-
 neno timebat fecit ad hūc vsūm sibi talē anulū fabricari
 vt ipse refert. ¶ Itē de veneno timētes faciāt vasa i qb;
 cibaria: ac pot⁷ reponunt: puta parasides inciozios cios et
 silia talī fabricari: q; si argētea: aut stannea fieri fecerit p;
 in crucibulo ponat argētū seu stannū: deūi tyriaca optia
 seu de musconib⁷ iseri⁷ describendis: si de⁷ voluerit in ipso
 crucibulo imittat: et ipō coopto ne exalet liq̄iat argētū
 q; liq̄factū sup formā fiēdi vasis pyciat. Nā si in argēto vel
 stanno: siue alio metallo aliq; venenositas ist p istū modū
 amouebit: quo in vase ipō aliq; vt tyriacitas remane-
 bit. Alchimiste. n. ex napello vel alia re venenosa mercuriū
 q; gelates vasa ex argēto illo alchimico sepe pficiunt q;
 for:ancibū: et maxie calin in cistatē ificiūt venēose: et dixi
 for:ancū: q; talia nō fui expt⁷: s; sat⁷ ēvissile q; ponat alchimi-
 ste q; argētū recipit vtutē oīus q; in ipō pyciunt q; eliqua-
 tur. f. ¶ Cūq; ad dealbationē argenti eris: et alioz metal-
 loz sepe arsenici: ac lacticia et alie res venēose pyciant⁷
 est q; maxie ab istis metall alchimistic p̄cauēdū. videm⁷
 n. cibaria in vasis eris stantia ei⁷ sapore: ac vtutē bfe. Vñ
 idē fieri ab alyis metall venenose purificatis seu isectis nō
 icouenit: vt ps. q̄re xē. posset tñ q; loco tyriace in pficien-
 dis vas vti plūmis beazargicis iseri⁷ deo duce scribēdis q;
 in isericidū venena maximā hūit vtutē vt patebit. Qua-
 re si argētū ex imixtiōe isto: tyriacaliū remāsit macula-
 tū dauret: hec nāq; pauca: et si multoz liboz volumia vol-
 uerit: ad hec q; dicta sunt valere cōperi. ¶ S; hic sciēdū
 q; de talib⁷ effectib⁷ lapidū p̄ciofoz tyriacaliū et silii i plū-
 bus hoib⁷ fides pyt nō putātes p̄ciosos lapides tyriacalia
 et silia tal⁷ effect⁷ posse pducere q; euenit: q; plūmi hoīum
 aliq; p̄ciosos lapides expti sūt: nec ab auctorib⁷ d̄scriptos
 effect⁷ secuti sunt: puta q; iā repr⁷ est saphir⁷ q; antracē nō
 fugant smeraldus q; d̄sinteriā nō curauit: vt q; sup se po-

tata in actu coit' nō fracta est: pp qđ vidētes hos ab aucto-
rib' descriptos effect' non p̄duci credūt in his: t' oib' alijs
nullas esse v̄tutes p̄ter v̄tutē pecuniāz attractiua: qđ de
v̄tute p̄ciosoz lapidū est buriāz cūare vt clare docet exp̄i
mētū: t' sic tales hoies de descripti i B.c. trufarent. Et vt
eoꝝ credulitas falsa tollat. Sciēdū qđ multi fūit artificia
liter lapides quos adbus boni reputati lapidary p̄ciosos
ac minerales iudicāt: in qb' tñ nulla v̄t' penit' iest nisi pe-
cuniāz attractiua: vt dcm est. Et ego quādā vidi saphyrū
ex cristallo factū: quā artifices plēs micrales ac magni fū-
cy iudicauerūt: t' p̄sili fieri p̄nt rubini: balagy: t' p̄lres alij
lapides: vt in quodā libe libro qđ tales facere docet. b. n.
si p̄ciosi iudicent: nullam tñ v̄tutē hñt. Itē dato adbus qđ
sint minerales: attēde que dicit Alib'. tractatu de lapidi-
bus p̄ci. Senescūt ingt lapides quo ad virtutes: nec tales
dicunt' nisi equoce: qđ pp feniū v̄tute corrupta in eis solus
color remanet t' figura: t' hoc vt ingt pp iordinationē n̄ae
accidit: aut ppter iordiatissimas v̄tutes celestīū i s̄riū mo-
uentes: t' l̄s hoc accidat: non tñ nisi in longo tpe fit vt iam
exp̄imēto cōphēsum est. p̄s igi qđ tā ppter falsitatē
pidū qđ antigates sepe p̄dit coꝝ v̄tus. ¶ Legi p̄terea in
quodā libello qui docet in qua m̄ā debent p̄ciosi lapides
alligari. quā ip̄i lapides p̄sepe v̄tutes amittūt ppter por-
tantes aliqđ peccatū enorme cōmittere. Et ad recuperan-
dum v̄tute ppter tale vitii docet eos in aq̄ m̄ā daz bene
clara p̄ plēs noctes ponere ad serenū: per hūc. n. modum
suā amissam v̄tutē recuperant. Et iō si ppter istas cās vel
aliqđ ip̄az v̄t' due vel plēs saphyri repte sunt antracu
nō fugare: qđ tñ plimi hoc faciētes inuētū sunt. vt ingt Al-
bert' se vidisse: qđ ego quoq; vidi: nō qđ tñ credere d̄z nul-
lum saphyꝝ antracē fugare. Et pariter si nō oēs smeraldi
in actu coit' frangunt: aliqđ tñ sic vt etiā vidi. ¶ Perit cō-
similr tam dictoz qđ dicēdoz sepe fides p hoc qđ antracē
qui iam p totū corpus: t' maxime in mēbris p̄ncipalibus
suā disp̄sit venenositatē saphyry circūducimus. Et idem
in disinteria cōfirmatu: t' v̄tute iaz p̄strata smeraldū appo-
nimus: que tūc nihil penit' p̄sunt. Et sic tūc dicit b̄s lapi-
des nullā h̄re v̄tutē. Et idē sepe accidit de tyriaca mitri-
dato seu alijs tam simplicib' qđ cōpositis i ferius describē-
dis: qđ tyriacā vel p̄similem in veneno: vel moriura rep̄i-
lium sepe dam'. qñ. s. venenū iaz est in p̄ncipalib' mēbris
cōfirmatus: t' qđ tūc nihil p̄dest credūt plimi talia nullas
h̄re v̄tutes: sed errāt ifallanter: qđ figs istoz aliqđ non so-
p̄histicū esse vitiatū: s̄s bonū t' electū sumperit cū se p̄sent
ferit pervenēnū qualicūq; approximatū ifestari: eo mō.
q in ferius oco duce describet indubie liber euadet: t' ego
smeraldū plies in disinteria exptus sum facieē ip̄am sug-
firmi ventrē alligari: t' nunq; apposui alicui qui nō euase-
rit. Et anno p̄siti qđ hoc potuit facillime exp̄iri: cū alie fe-
re nulle fuerint egritudines qđ disinterie. Istoz igi falsa
tollat opio: in p̄ciosisq; lapidib'. t' alijs sp̄cm ponāt: sed in
electione bonū t' p̄bū habeat lapidariū qui minerales ab
artificialib' discernat: qđ si iuuenes minerales: t' nō pecca-
to vitiatos habuerint hūc t' alios ab auctozib' descriptos
effect' p̄duci ab eis rep̄ient ifallāt. In alijs v̄o artificia-
libus puta tyriaca mitridato: t' per bonū t' fidum habeat
apothecariū qui bñ simplicia noscat: t' q cōposita fidelr
p̄paret: et si illa que sunt ab auctozibus descripta fuerint
fidelr obseruata: talia non p̄tēnt. ¶ Insup qđ aialia plu-
rima venenosa: vt ingt Zui. nāliter vīna diligit: t' nōnum
qđ postqđ de eis biberint in ip̄is venenū euomunt. Custodiat
ne vasa vinaria discopota p̄maneat: qđ aliqñ rep̄ta
sunt in vasis talibus venenosa aialia suffocata: t' hoc plu-
ries cōp̄tus est in butiglis t' potaficulis rusticoꝝ: cum su-
arborib' reponunt: t' isto modo laboratores talia bibētes
vīna sepe venenati sunt: t' rep̄tina morte dep̄dunt: cui

causa pñe ignorat: imo dicunt ipsos malos spiritib' obuias-
se. Precaueat isup ne sup corz domib' nidus ciconie fabri-
cent: et maxime sup camio. Nā sepe reptū est aialia vene-
nosa que ad natoz pastū deferūt ab ipsaz rostro seu vngu-
lis euasisse: et p camini gulā descēdētia in lebetē seu ollam
cecidisse: et sic qui decoctis in illo lebetē māducauerūt ve-
nenati sunt. Et isto modo ab assumptione veneni seu ab
ipsius lesione qñ se poterit custodire que fuit ipsi capituli
intentio pñcipalis. quare etc.

De rebus veneni malitiaz frangentibus: ac ipsius impu-
sionem phibentibus. CAP. III.

Non itaqz qualr ab assumptione veneni seu ab
ipsi lesione qñ se poterit custodire: Est nūc mo-
dus describēdus p quē assumptū venenū vel
qñcūqz alias appropinquat nocere nō possit:
qđ dupl'r fieri cōtingit. ¶ Uno mō p res ante
seu post venenū assumptas: de quaz ppetate sit assumpti
veneni: vel quouis mō alio appropinquati impu-
sionem phibentibus. ¶ Alio mō p cōplōne tyriacalē
seu bezeargicā nālē istā seu ex vsu tyriacaliū vel bezear-
gicōz acq'sitā. ¶ In pñti q caplo solū de reb' veneni impu-
sionē phibētib': aut ei' frāgētib' malitiā faciā mētiōe. Et
p res simplices describā: deide cōpositas. Et i caplo scđm
ti res ponā: ex quaz cōtinuo vsu fiet cōplō bezeargica seu
tyriacalis. ¶ De his igit que ad pñs spectāt capl's est ter-
ra sigillata: que ppter eius mirabiles p venena vtutes lu-
tum diuinū seu macra diuina a phibis appellat. Nam si de
ea cū modico vini paz in ieiuno sumat: nullū venenum
ad cordis intima seu alioz mēbroz penetrare permittit:
imo vomitū saltē ips totū expellit. Et idē facit post assu-
ptum venenū bibita vel gargarizata: vt in lepore marino
et cātaridib' fuit exp't. Salen'. Aui. vō a cane rabido mo-
sis eam exhibebat i potu: et supra morsurā viperē cū aceto
liniebat: et sic oēs tales cū hoc medicamē liberabat. Un i
de virib' cordis ingt qñ in letificādo et cor cōfortādo mira-
bilē habet ppetatē cū tyriacitate manifesta. ppterea qñ
cūctis obuiat venenis. Itaqz siue ante venenū bibat siue
post nām sustinet: et eam ad ipm expellēdū cōfortat: hec
est quā trouātuli vendūt pro grā sancti pauli: qñ cum vino
seu aceto potata seu sup venenosoz morsurā cum aceto li-
nita oēs a reptilib' morfos liberat idilare: vt ipsi sepe mō-
strant exp'tia. Hāc quoqz in isto casu summe laudat con-
siliator dicēs: qñ an venenū sumpta cordis cōseruat humi-
ditates: ipm sic et alia muniēs mēbra: qñ venenum ipm per
corpus ambulare nō valz: ppterea reges ozietales vbi ve-
nena fuit nefandissima in suis semp cenis et pādys terraz
comedūt sigillatā. ¶ Mirabiles quoqz de hac terra i suo
de simplicib' Sēra. laudes describit: ita vt asserat hāc de
meliorib' fore medicinis cōtra venena: et de ipaynū ponit
medicamē iferius describēdū. ¶ Sumere quoqz cū mo-
dico vini. s. i. sc. napi. in ieiuno hoiez a veneno pseruat ille-
sum. Idem faciunt. 3. y. aristologie ro. 2. s. i. carnis dānullē
epiccate et puluerizate vel tñdē scis rassani. vl. 3. y. ossis
de corde cerui: aut paz balsami. ¶ Calamētū vō auctozū
testimonio: si in ieiuno cū vino bibat: oia expellit venena
mortalia. ¶ Maxie qñ in isto yreos cōmēdat: qñ bibitus
cū aceto venenis oib' pferit. ¶ Et idē lac asine in ieiuno
potatū. ¶ Idē qñ faciūt auellane in ieiuno sumpte teste
Isaac in dietis pñcipalib'. ¶ Et nux vna cū vna ficu. qđ
et in colliget affirmat Auerois: et Aui. 2. cas. q cū his vo-
cet sumere paz rute. ¶ Ad idē valent testiculī vsini vel
arietini comesti. ¶ Itē castaneæ ac et cepē: generant. n. in
stō humidū plm frāgētē nocuētū venenosoz. ¶ Ad idē
valet anisum tarasceco: doronicū: sticados arabicu: cortex
citri. ei' foliū: atqz flos: scēba: et est cētonicu abrotanū: et de
ebini. i. scādella de qua mixta cū frumēto rustici in pñbus

nris panē pficiūt. Ad idē valet organū agreste teste Aris-
totele in de hystris aialiu. lib. i. in quētē qñ tortuca post come-
stione vipe statū cōedit organū agreste. Un nōnulli vidē-
tes eā comedere viperā eradicauerūt organū: et eū id nō
iuenerit statū mortua est. Et qñ cludo ipm pvenenū vale-
re: et maxie serpētū. Valet et positū supra plagas tā vene-
nosas qñ nō venenosas: vt habet ibidē etc. Ad idē valz san-
guis leporis an cibū sumpt': vt pōit Hilbr'. ¶ Hec supra
scripta maxie pferūt: s. que sequunt digne debēt veneno-
rū bezear appellari: qñ oib' venenis resistūt a tota spē. vt
sunt semen citri: zedoaria: muscus: gra. i. mipi: bacia lauri: et
eius folia: radix diptami: radix tormētille: kadres qñ anēce
Aui. in de virib' cordis. tyriace magne vires obtinet: et est
herba que nascit iuxta napellum filis aristologie: et napel-
lus ei vicinat: nec fructificat: nec florefcit. Hāc. n. herba
vt habui a fidedigno vtrū romani napello itoficati cū ad
ceruos et capras siluestres venant: cū aut anno elapso fue-
rit vnus ex vna illaz sagittaz pculsus statū de illa herba
suscipiens liber euasit illo pñte. ¶ Hilbr' vō anglie et pēlia
toz has que sequūt dicūt magne egpollece tyriace. s. hype-
ricon vincitoficu: enula cāpana: rassanides: diptam: ari-
stologia lōga et ro. et viticella. Alii. n. istaz herbaz succo
in potu dat: a morfib' siue a vulnerib' qñcūqz veneno-
sis in breui liberat. Et idē facit cornu ceruinū adustū i po-
tu datū: vt ingt Hilbr'. Et per istū modū antiq phib' oia ve-
nena curabāt: qñ vel succū illaz herbaz in potu dabāt: vl
aliquā istaz supra morsurā cōquassatā ponebāt. Et si suc-
cum siue viridē herbā hñe nō poterāt ex aliq istaz pulue-
rem factū cū vino vel aq mellis dabāt in potu. ¶ Itē vi-
num aliud ponit pēliator singulare. v. 3. qñ tpe videmiarū
in vno vasello seu brēda musti duo viui serpētes veneno-
si suffocant: qñ talis purificati vini ciat vnus an pastū bi-
bit: vt asserit boiem ab oī veneno pseruat illesum. Duic
vino magnā fidē adbibeo. nā ipse Lociliator in additōib'
De sue. c. de opifone epari mirabiles laudes de carne ser-
pentis: et corz iure ponit dicēs: qñ sanguinē et alios hūiores
ab oī ifeccionē purificat. Et d3 serpēs abscessis cauida et ca-
pite p qñtuor digitos in aq p decoq que abuyat. Deide in
alia aqua coquat: in cuius decoctiōe diptam nullatenus
omittat. corrigat enī in co qđcūqz corrigibile: et idē diē co-
dē caplo. Graciscus de pede mōriū in suis pñsitr additōib'
De sue. De sue quoqz in de pñolatione medicinar: secū-
da intētiōe. 2. ca: c. pñplariter ponit qñ serpēs p suā speci-
ficā formā boiem iuuenescere facit. Et Aui. 2. cas. c. de
serpēte: dicit qñ caro serpētis cū in vsu habet: plōgat vitā:
et vtutē pfortat. Sēsus quoqz ac iuuenitē pseruat. Et ego
quidā vidi cyrugicu annosum valde qui virib' corpis vl-
tra etatē suffult: valde iuuenis apparebat. Et ad hāc itē-
tiōe de carnib' venenosoz serpētū sicut nos de anguillis
sepiissime māducabat. S3 qñ talis vini ciat in ieiuno sum-
ptus forsan icōstietū venenaret: vt in pcedēti cap: patuit:
psulo vt tali volēs yti vino se ad ipm bibēdū paulatiz as-
suefaciat in pñ: de eo paucā qñtitatē assumēs. ¶ Coagulū
quoqz leporis cū aceto bibitus maxime valet in isto casu.
¶ Et hec sunt simplicia que ad hāc itētiōe valere cōpe-
ri. Quare diligēs medicus fm quam habet itētiōnem re-
spectu hois pseruadi ex his plib' pulueres seu tyriacas
pficere poterit: res addēdo cordiales stomaticas capita-
les epaticas et alias put sue itētiōi videbif puenire: et sic
respectu illi pseruadi medicamē pñs hñs itētiōes hēbit.
¶ Cōposita vō ad huius itētiōe capituli sunt ifrascripta.
Et pñm est tyriaca de terra sigillata: sexta qñti. c. 4. ab. A.
descripta. Ing. n. qñ si sola terra sigillata vl tyriaca talis
ante veneni def assumptionē: ipm sicut est euomere facit
cuius tyriace descriptio ad litterā talis est. R. bacaz la-
ur. an. y. terre sigillate. an. y. yreos: an. y. supple. quia nō

Tractatus

ponit dosim yreos pficiat cū oleo. et dosis sit q̄titas auel-
lane. Aui. nō ponit oleū cū quo d̄z pfici. s. b. oleū irinum
vel oleū de auellanis vel sisaminū. v. de b. isamo. q. pau-
ca sufficit q̄titas ad talia incorporaduz. Laudo tñ poti⁹ vt
ista et oēs describēde tyriace seu p̄fectōes cū melle fiat di-
spumato bñ. s. et electo p. q. talia meli⁹ cōseruent. z. q. mel
decoctū. vt ingt Aui. z. cañ. venenis maxie pfert. Tūmē
igit venenū de tali tyriaca oī mane in ieiuno ad q̄titatez
sumat auellane. Medicamē p̄ciosum de terra sigillata in
pprio caplo describit Serapio i suo de simplicib⁹. iquies
q. qñ bibit ex eo ille q. timet potione veneni p̄hibet nocu-
mētū ei⁹ ab ea. Et si sumpserit in potu ex eo ille q. iā sūpsit
medicinā venenosāz dū adhuc est in stō suo puocat ei⁹ vo-
mitū. et expellit venenū ab eo. et liberat euz a morte. et tale
medicamē fit ex luto sigillato cū iunipo. q. b. admisceat mo-
dicū bolī. et bibat cū vino. Sed vt te ad actū practicū redu-
cam facias sic. b. terre sigillate. 3. iij. granoz iunipi. 3. iij.
boli armeni. 3. i. f. terēda terant. et cum melle despumato
fiat ad modū tyriace. vel misce cum zucchero. et sumat ad
modū pulueris cū vino. Vel fieri facias p̄fectionē in mor-
sellis cū zucchero. et crit res d̄licata valde. et tā huic q̄ alius
poteris addere cinamomū cassiā lignēā. et filia fm itētiō-
nē quā būris. q. ppter hoc minoris nō crit efficacie. imo
maior. q. cinamomū. et cassiā lignea mirabilr valēt dyene-
nū. vt ingt Aui. i. 4. terty. tractatu. z. c. de debilitate epat.
Ingt. n. et ipsa ambo. s. cinamomū. et cassiā lignea sunt tria
p̄ntrefactioni. et rectificāt cōplonē. et expellūt cām corrup-
tē. et mūdificāt virus malū. et expellūt ipm. et resistunt
medicis mortiferis. et veneno. s. sit cinamomū fortius zc.
Utēre igit istis duob⁹ in tuis p̄fectionib⁹. q. eas reddent
gustui magis gratas. Ad idē valet medicamē. 6. q̄rti. p.
c. ab Aui. descriptū. vt. b. ruthe sicce. 3. r. nucum. 3. y. salis
cōis et ficuū. añ. 3. y. mellis q̄tū sufficit. et fiat electuariū.
de quo ad q̄titate pue castance sumat oī mane. q. boiem
a veneno p̄seruat. Rasis aut ad almā. s. c. q. in medica-
mine 3 venena cōponēdo angelicū habuit intellectū. alr B
medicamē descriptit. et est vtilius sup̄ascripto i isto casu.
vt. b. nucū a duab⁹ corticib⁹ mūdatur. pte. i. sal glādinosi
i. splēdidi fol. ruthe amboz. añ. sexta vni⁹ ptis. ficuū alba-
rum q̄tū sufficit ad p̄dictoz cōmixtionē. Ex q. b. cū mī-
ta fuerint nucis fiat similitudo. quā de veneno timēs come-
dat añ cibū. hoc. n. medicamē quādā bz specificā formāz
fozme veneni corruptiū. et sic tale medicamē a morte li-
berat venenatū. q. aut venenū p suā formā specificā expo-
nat venenositate. aut ipm p sudorē. aut alr ei⁹ corp⁹ expel-
lit. Aliud medicamē Rasis. et est optimū in isto casu. et
enī tāte efficacie. vt tyriace magne faciat opationem. Uñ
trouātili cū eo puluerē panis assī cōmiscētes. cū pro opti-
ma tyriaca vēdunt. vt in p̄ma pte d̄cū ē. et tale. b. terre
sigillate. bacaz lauri vtriūsq. ptes equales. terant. et cum
butyro vaccino iungant. q. vt ponit in z. cañ. butyr. ma-
xime valet 3 venena. deinde cū melle pficiant. De B me-
dicamine. vt ingt Rasis. sumat añ cibū vel post. aut etiā
cū malū supuenerit accis. Nā si eo ytes venenū sumpse-
rit ilico eū vomet. et si venenū nō accepit. nequa q. vom-
tum icurret. Itē Aui. z. cañ. c. de ruthe. dicit q. qui sibi
timet a venenositate pūgi. sumat cū vino. 3. i. se. rute cū folys
suis. et subiūgit q. maxime valet. si bibat cum nuce et bolo
oib⁹ tritis et cōmixtis. Facias ḡ sic. b. semis ruthe. 3. y.
folioz ei⁹. 3. f. boli armeni. 3. i. f. nucū cōiū ab ambab⁹ cor-
ticib⁹ enucleat. 3. iij. fiat mixtio. de qua i ieiuno sumat
3. i. in potu cū vino. vel potius cū melle in tyriace modum
pficias electuariū. de quo accipias ad q̄titate pue casta-
nee i ieiuno. Ad idē valet tyriaca magna. et tyriaca dia-
teseron. tyriaca de musconib⁹ et mitridatū. de q. b. tñ in se-
quētib⁹ aliā faciā mētionē. Et hoc de reb⁹ veneni malitiā

frāgētib⁹ tā simplicib⁹ q̄ cōpositis. ac ipsius veneni ip̄es-
sionem p̄hibentibus. ergo zc.

¶ Nunqd beneficio medici vel alio quis possit taliter dis-
poni. vt nullius exhibiti veneni siue ab itra siue ab extra
timeat actionem. CAP. III.

Descriptis his que p suā p̄prietatē veneni assu-
pti vel alio quis mō approximati p̄hibēt imp̄-
sionē. aut ei⁹ frāgūt malitiā. Est nūc modus
ip̄onēdus p quē cōplo fiat tyriacalis seu beze-
argica. sic q. nullius veneni assumpti vel q̄s-
cūq. alr approximati timebit actionē. s. q. p̄lib⁹ B vt ip̄os
sibile. Querit nūqd bñficio medici vel alio q. possit
talr disponi. vt nullius exhibiti veneni seu ab itra seu ab
ex timeat actionē. Arguit q. non p. Nunq. q. poterit talr
disponi qñ piper in debita q̄titate sumptū et p calorē nālē
actuātū ipm calefaciat. et qñ lactuca. et etiā papauer actua-
tum ipm ifridet. Ergo a fili nō poterit vnq. corp⁹ talr dis-
poni qñ venenū i debita q̄titate sumptū et p calorē actua-
tum in ipm agat. Sed veneni actio est cōplonis bois cor-
ruptiua. vt p. ex veneni notificatione. g. zc. p̄ia nota. et as-
sumptū p. itūcti. Sed si qd esset vā. sc̄q. ref. q. venenū
nō eet venenū. p̄is falsū et p̄bas p̄ia. q. B homini in de-
bita q̄titate et debite approximatus nō nocet venenosē p
te dem̄rato veneno. g. hoc nō est venenū. tenet arg⁹. q. ve-
nenū est illud qd q̄lrcūq. humano corpi approximati me-
diātē sua occulta p̄p̄tate. vt supra dicebat. est sue cōplo-
nis corruptiū. Tercio data vitate qd̄nis sc̄q. ref. q. hō
talr disposit⁹ idifferēter oib⁹ venēis equalr resisteret. p̄is
est falsū. et p. p̄ia. ex quo p positionē nullius veneni ti-
mebit actionē. falsitas p̄tis arguit. nāz et si calor nālīs sit
infirmi oīus v̄tutū. vt Aui. z. p̄mi. doc. 3. 3. c. ceteris p̄ibus
plus resistit veneno frido q. calo. als. n. quersio in ḡie p
portionali nō esset facili⁹ 3 Auicē. allegato cas⁹. g. videt q.
q̄to plus disponit vt calo veneno resistat min⁹ frido resi-
stere poterit. et contra. quare conclusio falsa. Ad oppo-
situm arguitur. Indus ad terram sclauoz gradatim de-
portatus. sic paulatine disponitur vt aeris sclauoz veneni ti-
meat actionē. vt docet experientia. et etiam videt de men-
te Aui. p̄ma p̄mi. c. de complexionibus. q. si subito depo-
retur. aut moriē. aut infirmat. ergo non incōuenit boiem
sic paulatine disponi q. nullius veneni timebit actionem
tenet argumētum pro tanto. quia nō plus repugnat assue-
fieri ad hoc mortiferū q. ad aliud. et non obstat q. vnum a
qualitate manifesta. et aliud a p̄prietate put quis dicere
posset. quia vt patet vtrobzq. remouetur dispositio p̄cepti
stems. et noua introducitur. quare questio vā quam affirmat
Symon ianucis auctoritate Drosi hystoriographi. c. de
M. s. Mitridatus. vbi dicit q. mitridates rex ponti tali-
ter se remedijs p̄munuit. q. perniciosissimū haustus
venenū non timuit. Doc idē ponit Jo. boccacius i suo
de casib⁹ viroz illustrium. libro. vi. docens q. dum mitri-
dates esset obsessus cōuersus ad vxorem pellices et filias
moriturus illas p̄mo veneno sustulit omnes nouissimū
ipse sumpsit. Sed cum dū se remedijs aduersus illud
armasset. videns se ab illius viribus superari nō posse. gal-
lum militem qui per murum iam disiectum ab hostibus
vrbē intrauerat vocauit ei⁹ se percussū exhibuit. sic
vitam percussus bellumq. in misera senectute finiuit. Uñ
de igitur qualiter mitridates p̄munitus nullū sumptū
timuit venenū. Pro isto etiam facit Aristot. in de se-
cretis secretorum ad Alexandrum. vbi ponit quandam
venustissimā puellam fuisse ad barones et reges inter-
ficiendos veneno nutritam. Ex quo patet q. non solum
venenū haustum non timuit. verum ipso nutriebatur.
Idē dicit Auicenna sexta quarti. caplo secundoz. au-
toritate Ruffi. Item quidam cyrignicus qui dū cum

sarracenis habitant: de quo in prima parte principali facta fuit mentio: mihi retulit qd cum cum barbaris bitaret. Soldan^{us} ille se talis remedijs pmuniuerat qd nullius veneni hausti timebat actionem. Et sic pz parte qonis affirmatiua fore veraz. ¶ Pro rñsione ad ista qone sunt aliq notada ex qb^{us} zclonē rñsionaz inferā de qñto.

¶ Qñtū ad p^{ri}mā notādū qd per venenū: vt supra dicebat illō intelligere debem^{us} qd humano corpi qñcūqz approximātū fuerit siue a mā fuerit opatiū siue nō est siue cōplexionis mediātē quadā occulta ppetate corruptiū: ideo est qd cūsoforbiū hoīem venenose nō pimit: nisi pp qdā occultaz ppetatē suā faciētē calitatē venenosam z hoīs cōplonīs corruptiū: z pariter dī de opy friditate z similitum. Dico igit qd nisi cū venenis qñcūqz sint illa siue dicātur a qlitate manifesta opari: siue nō aliq eēt iūcta occulta ppetas nō plus nocerēt qd pip: alliu: sinapis: aq frida zc. ¶ Ex qbus seqt^{ur} p qd si daret aliqd cui^{us} vtute talis veneni occulta ppetas corrupet: qd ipm nō plus noceret qd si a qlitate solū ageret manifesta. ¶ Seqt scōo qd nō icōuenit ali qua repiri: qd vtute cuiusqz veneni tam calī qd fridi actio possit ipediri: pz statī nā ex qd oia venena agūt p occultam ppetatē que nec est cala: nec frida: nec ad aliquā qlitatē māifestā reducibilis nō repugnat aliud repiri oppositam bñs ppetatē: p quā cuiusqz veneni actio ipediat: z hoc ē qd cōiter dicim^{us}. s. qd veneni maxime ipedia actio p aliqd bñs formā specificā forme veneni totalr repugnātē. vt pz de aleo cū vino bibito i pūctura scorpiōnū. vt Auic. ponit qd qñti. c. de ei^{us} cura q in potu venenū sumpsit. ¶ Et ibi q tuor modos ponit: qb^{us} veneni actio pōt ipediri: qd pñ^{us} fit p quādā formā specificā forme veneni totalr repugnātē: vt statiz dictū est: z hoc in lapide bezear: z tyriaca magna qd p ipsoz formā specificā extremalr veneni forme repugnātē: oia venena tā calā qd frida: seu quomōcūqz alr agētia sua denudāt venēositate: z h est pñ^{us} modus q actio veneni ipedit. ¶ Scōs est vt ei^{us} frāgāt acuitas: sic vbi grā bonum vinū vel cūsoforbiū assumpti opy frāgūt acuitatez. ¶ Terti^{us} est vt ipm veneni suba resoluat: sic alleū venēa i sudorē resoluūt: iō nōnulli ipz asserūt qd oia valere venēa: vt Sera. i suo de simplici. ¶ Quart^{us} est vt ipz venenū expellat seu ad eē trabat: sic terra sigillata an venenū sumpta p vomitū ipm expellit: vt Auic. ibidē: vñ sic smeraldus ad se assumptū attrahit venenū: vt ingt zclilator: z patuit de illo frācoz rege itosicato: cui smeraldus sub pede aliq liter scarificato posita p illas scarificatiōes oē venenū attraxit: z sic liber euasit. ¶ Istis sic bitis suppono qd nō icōuenit arborē venēosaz fieri nō venēosam: z eē. p^{ri}mū pz de arborē psidis: de pside vbi erat venēosa i egyptū trās latata: vbi scā est esibil. vt ponit Gal. z alimētoz. c. de arborē psidis: z de acēsti. z c. z Auic. 3° qñti. c. de morpbea alba: z appellāt hāc arborē allubecha. Et Auerrois li. col. liget. z c. Scōa ps pz. nā i sectōe vitis cū iserit si apponatur venenū idubie vuas pducit venēosaz: z si apponat sca monea vñ aliō sile solutiū vuas pducit solutiū: vt pōit Symō ianucis i suis sinoā. c. de vino: vbi mltā vīna sino nimis iqt. qd vinū fit laxatiū ex eleboro l^o scamōea seu alio medicamēto laxatiū iposito i vite cū iserit zc. Et idēz ponit Rainaldus de villa noua in suo tractatu de vinis: z ita de qñlib^{et} plātis fieri posset cū iserūt. Et qdā medicīne cōpēdiū vidī qd vuas z plimos alios fruct^{us} docet facere solutiū: z hortulani plimi gariofilos in radice mēthe ponūt: z mēta illa gariofiloz odorē retiet: z pariter fieret muscata vñ alteri odoris: qd eē nō posset: nisi appositoz i ea vñ relinqrēt. qd de venenis sic fieri nō icōuenit: vt pz. Ex qd isero q si i sectōe vitis cū iserit vñ alteri plātē bezear: aliqd ponere: seu tyriacale vapozosuz plātā ac fructus fieret tyriacales seu bezearici: pz qz nō vñ maior re-

pugnātia: qd ex appōne rei bezearice: seu tyriacalis fructus fieret bezearici qd ex appōne rei venēose vñ solutiue fiat fruct^{us} z plātā venēosi vel solutiui: sic zclilator de illa arborē psidis dicebat: qd cū nutrimēto nutriebat venenoso: fruct^{us} pducebat venēosus: z ex nutrimēto nō venēoso pducebat fruct^{us} esibiles: z nō venēosus. qñtē zc.

¶ Istis bitis sit bec qd rñsialis de qñsio. s. pole ē hoīem p vsū rez tyriacaliū seu bezearicaz talr disponi: vt ei^{us} fiat cōplexio tyriacalis seu bezearica: vt ita lo qñtē. s. qd oīs qñli tercūqz approximātū veneni ipediret actionē siue hauriat: siue ab eē approximēf. pz qz non plus repugnat hoīs cōplonē fieri bezearicaz qd plātē. qd zc. ¶ Itē sic pole est p etatis mutationē dispōne seu cōplonē i mēbris acgrī: qd mediātē qd i vna etate: puta puerili erat venēosum i iuuenili vel alia factū sit esibile: vel nō nocēs: ita pole vñ pñū pñū qdā tyriacaliū vel bezearicaz nouā acgrī i mēbris dispōne seu cōplonē: qua mediātē qd erat ipm venenose corruptiū fiat esibile vel nō nocēs: s. pñū est pole. qd z scōm: qd fuit pbāda zclō. qd pñū sit pole: patz p expietia i qñlib^{et}. Nā z sepe in etate pueritē est venenū seu veneni iducit accētia: qd etate pcedēte sit esibile: z nō nocēs. qñtē zc. Et hoc i me ipso exp^{er} sum: qd dū puerilē etatē age rem: porcina caro i me veneni pducebat accētia. nā si de ea vel aliq i quo decoquere i aduertēter māducasem: i fra horā tremorē cordis nausē: z alia mala icurrebā accētia. Unī oīa mea cupiēs me comestione oib^{us} assuefere feculū qdā cōposuit vna vice in quo me iūcio porcinas carnes subtilissime tritas latēter iposuit: cūqz de ipso paz i aduertēter māducasem: i fra horā tremorē cordis: ac sincopim icurri: z vomitū supueniēte vsqz ad viū san guinē emisi intū qd mortis limites fere igressus suz. Trāfacto autē ano itēz de ipsa paz spōte comēdi. quā sapidaz repiēs ea vñs sum sine nocumēto deiceps cuius cā alia neqz assignari nisi pmutatio dispōnis seu pplonis mēbro rum. nā vñplimuz videm^{us} qd in alia z alia etate alia z alia appetim^{us} cibaria: z sic pz hñe eē verā: quā pñū pbat arg^{um} de ido pmutato. Et p ipa etiā faciūt auctes ad ducte. s. de mitridate: z de illa puella. ¶ Ex illa hñe cū suis pbatōne bus seqt^{ur} p qd pole est p pñū assuefactionē rei venenose aliqē fieri venēosū: sic dicebat de illa puella. pz qz nō pl^{us} repugnat hoīez fieri venēosus qd bezearici. Et iō credēdū ē illā ribaldā vetulā: quā recitat Auic. qd qñti. fuisse venēosam qd i pñ^{us} de napello rē pñā accipiens tādē co tanqz cibo sine nocumēto nutriebat. ¶ Ex qb^{us} seqt^{ur} scōo qd nō repugnāt i idividuis eiusdē spēi formas specificas oīo dñas re periri. pz de hoīe venenoso: z alio nō venenoso.

¶ Sed circa dēā aliq occurrūt dubia. Pñmū nūqd venenū quo nutriebat illa puella puerum sit i nutrimēto venenoso: an fuerit sua venenositate spoliātū. ¶ Scōs siue venenū qd sumpsit mitridates: vt se pinceret puerum sit i nutrimēto: vñ qd scā est de eo. ¶ Quātū ad pñū pōt pba bili^{us} dici qd venenū a puella sumptū est i nutrimēto puerum venēosuz i se vtutē veneni retinēs: sic qd ipa tota erat venēosa: pp qd se cū ea cōmiscētes venenabātur: vt dixit Ari. Et nos idē videm^{us} qd gallia frumēto nutrita venēosa i aq. s. remollito i qd spēs venēosus fuit extict^{us} z putrefact^{us} qd qñs tal gallina sit venenū cōdētib^{us}: tñ illo frumēto sine nocumēto nutrit^{us} z impiguit. Nāc gallinā sic nutriti qdā tractat^{ur} docet: qui de auib^{us} rapacib^{us} tractat: iubet enī ipaz ipis auib^{us} exhibere. qñ. s. volum^{us} vt cito mutētur in plumis: qd ipa comesta oēs plume cadūt in breui. Et ob B Gilbert^{us} anglic^{us} gallinā sic nutritā iubet i cura lep^{is} seu tyrie loco troscop^{is} de vipis exhiberi. Patz igit qualr talis gallina: qd tñ a tota spē venenosa nō existit est venenū cōmedētib^{us}: z tñ ipa sine nocumēto veneno nutrit^{us} quare idem fuisse factum de illa puella possumus imaginari.

Tractatus

Et sic p3 ad pmi. ¶ Ad 2^m de mitridate dicendum sic tyriaca seu lapis bezear venena omnia sua expoliatur venenositate: ita coplo seu dispositio mēbroz mitridati acq̃sita ex vsu tyriacaliū que est vnita cū q̃dā occulta p̃p̃etate veneni corruptiua venenū ab ipso assumptū sua expoliatur venenositate: ita vt i corpe suo solū a manifesta ageret q̃litate z nō alr: vel coplone mitridatis: sic tyriacali fuit veneni suba resoluta: vñ ei⁹ acumē extictū fuit ex corp⁹ expulsi eo mō. s. q̃ tyriaca ip̃s expellit in caseo: sic assumpti veneni a coplone tyriacali mitridatis actio phibebat. z p̃ p̃ns illesus p̃manebat. Et p̃ B p3 rñsio ad ista dubia. ¶ Sed 3ª rñsione p̃mi vñ eē Auerrois p̃ colliget. c. 2ª vbi vult q̃ nō sit posse hoīem nutriri veneno: qd̃ se dñsasse dixit in epla de tyriaca ad glauconē z ei⁹ arg⁹ vñ talē tale est. Et sic hōminū latitudinē nō est hō: s. hō nutrit⁹ veneno: qd̃ als ocidit est hō: s. g⁹ rē. minor arguit: qz tota p̃plo hūana dñat veneno: z nullaten⁹ cū eo puenit. s. necesse est vt iter nutritū z ipm venenū q̃ nutrit sit aliq̃ pueniētia z silitudo: qz nutritiō nō est aliud. vt inq̃t Gal. 3^a de coplonib⁹. p. c. q̃ silitudo imperfecta nutritiō cū nutritio: donec ei file fiat. z z^a c. O3 pculdubio inq̃t: vt sit iter totā subam nutritiōis: z totā subaz nutritiōis aliq̃ z silitudo. q̃re rē. Et sic seq̃t q̃ nutrit⁹ veneno est hō: z nō hō: qd̃ iplicat. ¶ Ad B dicit Sētīl. posse est hoīez nutriri veneno: cū q̃ tñ hūanā n̄ exyt latitudinē. s. bñ talis hō ponit in extremo latitudis p̃plo: nis hūane. Pro quo nota q̃ sic dicim⁹ q̃rtū gradū q̃litate manifeste hūane coploni oīo repugnare: ita imagiab⁹ q̃rtū gradū q̃litate occulte humane coploni ēē repugnare: q̃ tñ q̃rt⁹ gradus magnā bz latitudinē. Et sic nō repugnat p̃ paulatinā assuefactionē hoīez ad q̃rtū gradū q̃litate manifeste deuenire ipso stāte in latitudie sanitatis: vt pbab⁹ liter tenuit ille solēnis speculator mag⁹ me⁹ Jacobus de Sorlinio. ita ad q̃rtū poterit q̃s gradū qualitatis occulte deuenire ipso stāte in latitudie hūane coplonis. Et sic sunt mltre māsioēs i latitudie q̃rti gradus q̃litate manifeste cū q̃b⁹ nō stat humana coplo neq̃ vita. Et puto ad istū itell⁹ dixisse Sētīlē talē hoīem veneno nutritū ex latitudinē coplonis humane nō existerē: s. i tra i extremo ei⁹ ad intellectū datū. ¶ Sed 3^a ex hoc seq̃ret⁹ tale venenū ex q̃ ille nutrit nō agit a tota suba: p3 cuz necesse sit vt dicebat in aliq̃ sit assimilatio iter ipm nutritū z venenū quo nutrit: sed venenū agēs a tota suba nullā penit⁹ bz silitudinē cuz coplone hūana: imo sibi extremalr opponit. q̃re rē. et sic reuertit ad pmi: z iō p̃ B alia sum imagiā rñsione. Pro quo nota q̃ venenū a tota suba extremalr opponit hūane coploni: z nullaten⁹ opponit coploni hui⁹ idiuuidui. put est idiuuidū hūane sp̃ei: z hec coplo fluēs a tota sp̃e seu forma se q̃ns a medicis cōiter appellat⁹: z p̃ hāc q̃qd̃ ict vñ idiuuiduo vñ⁹ sp̃ei ict cui⁹ idiuuiduo illi⁹ sp̃ei: z rōne huius ipole cēt aliq̃ nutriti veneno: ex q̃ nulla est cōueniētia: neq̃ silitudo iter venenū z coplonē tal⁹ idiuuidui: put est idiuuidū humane sp̃ei: s. qz q̃libz idiuuidū hūanū bz coplexione sibi p̃p̃ia: vt inq̃t Aui. p̃ma p̃mi. c. de coplonib⁹. in qua aliud associari sibi idiuuidū est oīo ipole: stat vt iter talē coplonē p̃p̃ia: z venenū q̃dā occurrat occulta p̃p̃ietas: p̃ quā tale idiuuidū ipō veneno tāq̃ cibo nutrit⁹: put narrat Albr⁹ magn⁹ p̃ aialū. 8^a c. q̃dā erat puella Colonic: q̃ q̃cito a mīe aufugere poterat: angulos dom⁹ sollicitē pquirebat: z quotquot poterat araneas cape māducabat: q̃b⁹ velut optio cibo: z si sit alyz venenū nutrit⁹ bat: z sic nō min⁹ ista puella q̃ puella Arist. forsan erat venenosa: q̃re nō icōuenit aliq̃ez vel aliq̃ causalr iueniri: q̃ venenū appetat: z ipso sine nocumēto nutrit⁹: z q̃ sic illa puella venenosus existat. Aliq̃. n. cibaria q̃ mala sūt aliq̃bus pueniētia repiunt. vt inq̃t Ra. 13^a ad almā. c. de regimine conestionis: qd̃ eē nō posset nisi merito coplonis ta

li idiuuiduo p̃p̃ie: que coplo fluēs a mā seu mām iseq̃ns a medicis cōiter appellat⁹: z tal⁹ puenit merito alteri⁹ z alterius dispositio celoz: vt inq̃t Albr. i suo de mīeralib⁹ tractatu de lapidib⁹ p̃ciosis. c. 8^a ac ēē alteri⁹ z alterius dispositio mae passe. vt Auerrois. 6ª colliget. p. ca. dicit. n. q̃ q̃l mā bz accētia p̃p̃ia z fixa in ipsa sine accētib⁹ q̃ manāt a forma. Et subiūgit q̃ B accētia q̃ sunt i mā sunt cā varietatū multitudinis q̃ in naturis idiuuiduo iueniunt. Vñ Aui. in de virib⁹ cordis. c. x. de p̃p̃etate loq̃ns q̃ in mixtis corpib⁹ repit has duas cās sumarie tāgit. s. celoz: z mae passe dispositionē sic inq̃uēs. Propetas est nā iucta i mixtis corpibus pcedēs eis a supna z plenissima i fluctia p̃p̃ dispositio. s. mae passe qua. s. mā corpa pticulare z p̃p̃ia dispositio accērit rē. Et ex B appet cā ex vna pte: q̃re aliq̃ sunt idiuuidua in q̃b⁹ vinū est venenū: aut alleū aut caseus: vel p̃sile: q̃ tñ oib⁹ alyz sunt optimi cibi: quāuis hec diuersitas ēē ex alia pte possit rōne cibi puenire: z nō min⁹ q̃ rōne cibari: vt inq̃t Aui. 13ª terty. tractatu 2^a c. de corruptōe digōis cū dixit: aut est phibēs appetitū cibi cū p̃p̃ietate q̃ ēē in ipō: aut in comedēte sic ille cui⁹ nā refugit a cibo aliq̃: q̃uis sit laudabilis: z appetēdus sit ab aliq̃ rē. Et q̃b⁹ p3 q̃ nutritiō nō est assimilatio nutritiōis ad nutritū rōne coplonis iseq̃uētis formā tñ: s. ēē mās. Et p̃ B p3 B arg⁹ nō valere. Iste nutrit⁹ veneno: q̃ B venenū nō agit a tota suba demōstrat veneno quo nutrit⁹: qz z si venenū a tota suba dñat humane coploni fluēt. s. a tota sp̃e: cui⁹ vñ tute ēē ip̃i⁹ coplonis corruptiū: iter ip̃s tñ z coplonē a mā fluēt q̃dā currere pōt occulta p̃p̃ietas phibitū: ne venenū ipm sit coplonis a forma fluēt corruptiū. Et p̃ B p3 solo ad illud arg⁹. hāc. n. s. iaz figs diligeret isperic: itellexit Aui. 6^a q̃rti. ca. 2^a dū dixit: vey p̃portionalitates itez iter vñtutes agentes z patietes sūt ex eis q̃ o3 p̃siderari. Nā alfarfax. i. napellus: z si in op̃atōe ad coplonē q̃ est aialis sit hoīez itefficiens: q̃ s̃firmat ipso fortasse nō est venenū turdis: vt velit dicere: qz in q̃l3 aiali due repiunt coplones: vna q̃ est coplo aial⁹ absolute: a q̃ nullū aial pōt absolui: quā coplonē latā vocat: z rōne tal⁹ coplonis napellus ēē venenū oib⁹ aiali: bus: s. qz q̃libz sp̃ei aial bz coplonē sibi p̃p̃ia: a q̃ nullū idiuuidū illi⁹ sp̃ei pōt absolui: stat vt rōne h⁹ alfarfax sit venenū idiuuiduis sp̃ei hūane: put p̃cipiat coplonē sp̃ei hūane: z si sit venenū turdis. Et p̃ idē dico q̃ aliq̃d pōt ēē venenū oib⁹ idiuuiduis sp̃ei humane rōne coplonis late seu p̃p̃ie sp̃ei a qua. s. nullū idiuuidū pōt absolui: qd̃ tñ nō ēē venenū hui⁹ determinato idiuuiduo: vt dicebat de illa puella araneas comedente: p̃. s. coplonē sibi p̃p̃ia: in qua aliud sibi associari idiuuidū est ipole: z iste modus rñdēdi plus mihi pl3 q̃ modus Sētīl. ¶ S3 istā pōnē: adduc arguit qz ex ipsa seq̃t q̃ hō p̃duci possit venenosus ex g̃litatione: p3 qz cū eisde dispositiōib⁹ pōt forma subalis introduci cū q̃bus p̃seruat: sed p̃positionē forma subalis p̃seruat in hoc idiuuiduo humano cū dispositiōibus venenosus. q̃ rē. ¶ Qd̃ si pcedit: cōtra: coplexio fluēs a tota sp̃e seu formā iseq̃ns est qua habita in mā itroducit forma humana: sed coplo veneni per pōnē totalr z extremalr dñat late: q̃ si in aliq̃ mā fuerit dispositiōes iseq̃uētes formā veneni nunq̃ i eadē humana forma itroducēt: imo si iam ēē itroducta corūp̃ p̃erēt: cum extremalr opponāt⁹ vt dictū est: z sic patet: q̃ homo nunq̃ a generatione p̃duci poterit venenosus. ¶ Ad hoc dicendum q̃ homo pōt a generatione p̃duci venenosus: z hoc venenoso coeūte cum venenosa: vel aliter z cōsimilr p̃duci pōt bezeargicus: qz bezeargico cocunte cum bezeargica. Et tūc ad argumētū. in ista materia sunt due dispositiōes faciētes pro forma veneni: ergo i ea forma humana itroduci non potest: negetur consequētia: quia leproso cocunte cum leprosa p̃ducitur in generatione leprosus: z tunc in illa materia sunt dispositiōes vene

nose repugnantes componi humane fluētes a tota spē: vt
ps: qz sunt tal' p'pōnis venenose corruptiue: q're rē. ¶ Cir
ea istā māz multe caderēt difficultates q's p'nūc omitto.
Nā ad meū p'pōitū sufficit q' aliq's tal' dispōi possit q' i
eo p'pō tyriacalis acgrat p' quā velut tyriaca oīum vene
noz malitiā frāgat put satis fore pole deductū est: q're p
pus solutis argumētis ad oppositū factis bono auxiliāte
Ihu modū deiceps inscribā p' quē q's tal' dispōi poterit
q' nulli' exhibiti venēi timebit actōes. ¶ Ad argumēta
igit ad oppositū facta ad p'mū q'qd sit d' ante pcedo p'is
et p'ntiā. Et vltērius cōcedo q' veneni actōe p'pōnis hoīs
corruptiua. i. apta corrūpe: q' li corruptiua: vel corrupti
uum positū in notificatōe veneni dicit aptitudinem et nō
actū: i. iō nō valet hoc argumētū: hoc venenū puerum et
actuatū nō corrūpit p'plonē hūanā. q' hoc nō est venenū:
q' et si de nā sui sit hoīs p'plonē corrūpe: pōt tñ p' p'plonē
aliq'ā bezcardicā vt erat in mitridate: vel aliq'ā occul
tam p'prietatē in idiuiduo reptā: vt erat i puella araneas
comedēte ei' ipediri actio. ¶ Et p' idē ēt p' ad 2^m et ad 3^m
pcedēdo p'is et p'ntiā. Nā sicut dicebat in p'mo notabili
venenū nō agit: q' fridū aut calin: s' agit p' quandā occul
tā p'prietatē p'ploni hūane extremāl' repugnātē. Deide
ad hoc vt q's oīb' venenis indrnter et cōliter resistat suf
ficit: q' i mēbris suis sit vna p'petas occulta tyriacalis ab
orte vel a nā insita veneni occulte p'prietatis corruptiua.
Et sic p' q' cū q's dispōit ad resistēdū: nō solū tā calidis
q' fridis: s' oīb' indrnter et cōliter: vt p's. Vltimū est q' ce
teris paribus plus frigidis q' calidis: q' cala venena cere
ris parib' citi' interficiūt q' frida. s' nōnulli dicāt opposi
tū: s' hāc difficultatē dimitto p'nunc. Et sic p's qd ad falsi
tatē p'ntis sit rēdēdū: et p'ssū ad totā qōnē: q're rē.

¶ Modus per quem quis sciet complexionē suāz facere
tyriacalē seu bezcardicā: sic q' nullius veneni cōlitercūq'
approximati timeat actōes.

CAP. V.

MAc igit rēta cōclusiōe. s. q' pole ē fieri p'plonē
tyriacalē q' omne venenū quouis mō approxi
matū sua spoliat venenositatē cū q'b' et quō b'
fieri debeat est p'ntib' ānotandū. ¶ Sumat
igit omni mane tyriacalē affectās p'plonē acq
rere cum panco boni vini a. 3. f. vsq' ad 3. i. f. boni et electi
mitridati. Et b' n. medicamīs assiduo vsu talē q's in mē
bris dispōnē acgrat: q' nulla veneni spēs poterit eidez no
cere: vt igt Rāf. s. Alimā. cap. p. Qd ēt affirmat Joānes
Serap. in p'mo sui breuiarij. Et isto mō vt sepe dēci ē mit
ridates rex sua fecit p'plonē tyriacalē. Nā vt igt Bocca
tius vbi supra: oū puer cēt: multū de ei' morte tutores p'
grebāt q' frustra veneno cū p'mere conati sūt: quoz iten
tiōez ipe percipiēs p' plures ānos exulē se spōte fecit. De
inde in regnū reuersus cū nature moriūq' hoīum esset in
uestigator egregius: p'hos medicos ariolos: poetas: bisto
riographos: aliosq' cuiuscūq' p'ditiōis et mancriei sapien
tes fecit h'fe pcurauit: cū q'b' si qd rei bellice t'ps superat
colloq'bat: eosq' s'm exigētā p'sulebat: qd nimis bñ sedet
in pncipe: imo si statū suū vt fecit Mitridates augmētā
re desiderat: sic eū facere opz. Cū igit sūme de veneno ti
meret suos p'suluit p'hos q' grādī cū diligentia qdā cōpo
suerūt electuariū: cui' assiduo vsu talē i suis mēbris acq
sinit dispōnē vt nulli' assumpti veneni timeret actōem.
hoc nāq' idubie si ex reb' electis et f'm p'pōz doctrinā ab
artifice bono fuerit p'paratū quā dixi faciet opatōez. S'z
moderni artifices aut res nō bñ cognoscūt: aut p'pauari
tā corruptas iponūt: aut oīa nō hñtes receptā diminutā
p'ficiūt: et qd plerūq' faciūt vñ p' alio ponūt: qd igt mī
rū si descriptis ab auctorib' effect' nō pducūt: Bonum
igit cupiēs suā p'plonē facere tyriacalē beat mitridatū ac
d' eo: vt dēci ē accipiat oī die. ¶ Ad idē valet tyriaca ma

gna: et ē tyriaca iscripta q' sui merito effect' tyriaca tyria
cap: pōt appellari: c' iuētoz qdā nō fuit p'apiē. p'hs vñ' ex
breccodie ouib'. Nā vidēs vt ipe in quodā suo p'silio nar
rat: q' Aui. 2° can. cap: de napello asserit quēdā murē: vel
aial sile muri pasci ex radice napelli esse bezcar ei' sollici
te cū quodā bono herbulario p'quisiuit si vñū ex illis mu
rib' h'fe posset: et nullū vñq' repiēs nec comestā ei' radice
putauit falsūz ēē qd dixerat Aui. s' cū de mense maij mu
scōes quosdā ip'si' napelli folia depascētes iuenerit p'les
accepit: cū q'b' talē tyriacā p'fecit: vt B. terre sig. bacarus
lauri mitridati. añ. 3. y. musconuz napelli numero. xxiij.
olei et mell' q'stū sufficit. et fiat tyriaca. hāc cū plurib' vene
natis ex napello brutis exptus fuit: et cōpiens q' illa vene
nū illud statiz interfecit: ipe de eo ad q'statitē ciccris spōte
accepit q' asserit ēē vt ligitia dulce: et cum infra paucum
t'ps v'iginē tremorez cordis: talia veneni accētia p'senti
ret de istoz musconū tyriaca accepit: et statī euomuit rez
erugini silez. Sumpsit et scō: et itez euomuit rē nigrā sa
tis. Tercio aut itez de ea suscipiens nihil euomuit et sic li
ber euasit. ¶ Lā aut hūc isignē v'iz ad talē p'ficiēdam ty
riacā icitās talis vt opinor fuit. Nam cū dep'bederet mu
scōes illos napello nutrirī imaginat' ē illos quādā h'ere
vt ita loquar p'plonē bezcardicā napelli venēi destructi
uā. vñ expoliato venēositate napello eo tāq' pueniētī ci
bo nutrirī: et sup' b' se fundās tyriacā illā p'fecit. ¶ Doc
igit hito fundamēto dico q' si fieret tyriaca ex coturnici
bus q's ponit Aui. 2° can. p. ca. napellū depascere: s. 6° q'
ti. 2° ca: dixerit q' sunt turdi: tal' tyriaca ēē deberet p'fe
ctioz sup'ascripta. Nā cū anib' illis nos sine nocuitō nut
riamur: v'sile ē q' ab ip'saz specifica forma napelli vene
nū corrūpit: sic dicebat de mēte Aui. i. ca: pcedēti: et b' est
v'simili' q' qd dixit Bal. s. q' napello aues ille nutrirī: q'
anq's pueniat ad eoz corda p' poroz p'p'cturaz sua expo
liat venenositatē: cui' oppositū p'tingit in hoīe p' p'poroz
āptitudinē rē. Et si b' cā sit vā: p'mā tñ puto pualere. Nā
p' p'p'cturaz formaz specificaz aliud possz ēē venenū
nob' qd nō coturnicib' siue turdis: cō. ¶ Et istaz coturni
cū siue turdoz tyriacā facias sic. B. tyriacā magnā mitri
datū vel quāuis ex tyriacis d'scriptis seu d'scribēdis: et cū
ea misce ex puluere coturnicū vel turdoz si napelluz de
pascunt: et bēbis tyriacā idrnter p' oē venenū p'fectā si d's
voluerit. Et puto q' solus coturnicis puluis vel turdi na
pelli venenūz extingueret. Qui pluis sic fiat p' coturnicū de
plumēf: deide emisceret cor plimonē et epā i suo cōp'e reli
quēdo. Postea i olla noua i furno posita c'cto p'ae et de
bite refrigerato tal' deficcari p'mittat q' i puluerez redi
gi possit: s' caue ne pburat et talē puluere vsui reserua. Et
idē facias de turdis si vt dēci ē napello pascunt. Et si b'
tyriace vep' iudiciū h'fe volueris ip'az p' p'ri' in brutis ex
piaris venēatis: et si a uenēo calibat iudicato hoī ad moy
rē tribuas napellū put faciebat mitridates: q' res mitri
datū ellum igrediētes tal' expiebat: vt pōit Serap. p' sui
breuiarij: allega: ca: et cū iste venēi accētia fenserit bane
sibi tyriacā p'pines q' si cū libat: vt opinor adde de pliere
isto i recepta tyriace magne Auerro. 2. 4. et illud idē dico
de muscōib' iā exptis: et de mure illo Aui. et b' sunt magno
cū studio expiēda. Nā s'm silez fantasia Andromac' tro
ciscos de v'ipis addidit i tyriaca: et vt notū ē bñ sibi succēf
sit. Nā sapiētes et v'itatis speculatores: vt igt Aui. i. de vi
rib' cordis penul. ca: p'cise d'terminant q' directio ad p'pō
nem medicinaz nos a lethib'us venenis liberātium ab
inspiratione ac prouidentia diuina processit et a re inspi
ratiōis sile: et enī deductio rōnis nō p'gitit efficacā p'pōnis
ip'az: q're rē. ¶ Possz et s'ilr fieri tyriaca d' kadres herba
quā ponit Aui. in de virib' cordis tyriace magne h'fe v'itu
tes: vt in caplo 3° dēci est. Nā ex quo herba bec vt ipe re

Tractatus

fert iuxta napellū nascēs ipm. phibet fructificare ⁊ fron-
desere quādā specificā formā oppositā napello d3 bñe: ⁊
pñs esse d3 ipm? napelli beazar. Done igr aures. xxiij.
in recepta tyriace ⁊ hēbis tyriacā optimā q ad tyriacales
faciendā pñonē mirabilis erit. ¶ Ad idē valet medica-
mē serapiōis in quo igreditur iunipus. Et medicamē d nu-
cibus Rasis. Ac medicamē de semie rute Aui. ⁊ cañ. ca.
de ruta. Et ista sunt in ca? pcedēti descripta. ¶ Omnib?
his vti poteris cū vīo seu aceto vel cū aliq aq facta ex ali
quo simpliciu. in caplo pcedēti descripto. Et sup oia lau-
darē in isto casu: vt qs mitridatū vel aliud pñle sumeret
cū modico vini vipini supi? descripti. Nā tale vinū per se
sumptū pñonē faceret bezeardicā seu tyriacalē: nec qsq
de talis vini timeat assumptōe: q vt supra dñm ē tali vīo
se paulatim assuefaciēs eo sine nocumento nutrit. Et si
qs acetū pficeret vipinū eo mō. s. quo vinū pficif. p tpe
calo ac pñonē hñtib? calidā foret laudabili? in hoc casu:
qz ipm miscēdo cū aq acetose vel alia tyriaca mitridatū
vñ aliud tyriacale seu bezeardicū: qd cū eo sumeret mul-
tum in calitate remitteret cū quo nō minoris esset effica-
cie: vt pñ intelligēti. ¶ S3 h caderet dubiū. Supposito q
tale vinū seu acetū sit venēosum si cū eo sumeret tyriaca
vel mitridatū vel aliud pñle. qro an totū remaneat vene-
nosū an totū tyriacale. ¶ Dñm ē q totū illud ē tyriaca-
le: ⁊ q ē vñiq: p se i debita qñtitate sumptū seu dosi ē ty-
riacale: ⁊ sic false supponit q vinū seu acetū eēt venēo-
sū. S3 admissio adhuc q vinū illud seu acetū eēt venēo-
sum. Dico q tāta pōt eē vini vel alteri? venēosi mixti cū
tyriaca vel alio tyriacali seu bezeardico qñtitas q ipsoz
tyriacitas corrūpet. Sed si sit debita dosis mitridati vel
alteri? ⁊ nullū vñq venenū ē in cōi dosi datū ei? tyria-
citātē corrūpet vt velis dicere q cuiusq veneni vñus in
tāta dosi q sufficit boiem iterficere a cōi dosi tyriace seu
mitridati ⁊c. corrūpet idubie. Et sic in isto casu adhuc da-
to q vinū seu acetū foret venēosū nūq nocere posset si
sumat in debita qñtitate dosi tyriace vel mitridati: q sua
expoliare? venēositatē. ¶ S3 vñter? qñreret aliquo suppo-
sito q ille cui? pñonē itendis facere tyriacalē sit iuuēis
coleric? in tpe aere ⁊ regiōe calidis nūq tyriaca mitrida-
tū vel aliud tyriacale seu bezeardicū calū sit ei oī die tri-
buēdū: ⁊ vñ q nō. nā oīs imoderata discrasia ledit a fili:
s3 isto casu talia tribuēdo discrasia augeret: qz tyriaca mī-
tus calefacit ⁊ ericcat. s. ⁊c. apēte. penul. caplo: vt supra
dñm ē. igit ⁊c. Et sic talē boiem posses ad etbica seu aliaz
malā egritudinē deducere mortalē: q mortu? postea nul-
lū venenū timeret. qre ⁊c. ¶ Pro isto dñm q tyriacales
affectās iducere pñonē d3 infrascripta diligēter pñdera-
re vñtū pñ: ⁊ pñcipalr. Deide pñonē sexū regionē etatez
tps anni aere pñuetudinē artē accūs ⁊ repletōes. Nam in
his oib? cetera semp supponēdo paria puto i vñtū fortio-
ri qdūis istoz medicaminū i maiori dosi poteris exhibe-
re. Et idē i pñone frida respectu calē: ⁊ i muliere qñ in vi-
ro: in regiōe frida qñ cala: in etate senectutis qñ iuuetutis:
in hyeme ⁊ vere qñ estate: ⁊ autūno in aere nebuloso? ob-
scuro qñ claro ⁊ sereno: in homine talia assueo recipe qñ
nō assueo: ⁊ respū accūsitiū plus illi q eo nō terref qñ qui
terref: vel p accūs itelligere posses lapsū aliquē pñmā-
lē vt plus daret illi q nō hēret epar seu stōm supcalēfa-
ctum qñ q hēret supcalēfactū: respectu vñ repletōis: qz
plus tribuēdū ē i repleto hñozib? fridis qñ calidis vel ali-
ter: qz plus posses dare repleto cibo vel inanito: vel cō s3
itētoz quā hēres pñc. sunt igit in isto casu h oia dilige-
ter pñdera. ¶ Uel potes alr facere: qz potes cum istis
tyriacalib? calidis aliqd miscere s3 itētoz quā hēs: pu-
ta si colicū iuuenē in regiōe tpe ⁊ aere calis nō assuetis ⁊c.
regēdū babueris talia debes cū aliquo alio cōmiscere il-

loz tēperatē caliditatē: vt videlicet cū aceto cōi vel vñp-
no aq rosa. pñmixto vel acetose seu alia fm q libuerit. Et
n. s3 doctrinā auctoz mīta tyriacalia sūt cū aceto sumē-
da cōi: vt in 3? cap? patuit. ¶ Uel i isto casu facias sic. B.
cōserue rosa. lib. s. mitridati vel alteri? tyriacal lib. i. ⁊ s. f.
ico: pñonē fil: ⁊ de tali vñtē de eo i tāta dosi accipiēdo q
tyriacitatis vñ? pñmaneat i illa. Cōsimilē modū pñt Aui.
in de virib? cordis. penul. ca? vbi docet in hñtib? pñones
calas sumere diamusci: ⁊ ipz cū succo acedule pñmiscere.
addes q de tali cōmixtiōe tāta d3 sumi qñtitas q in illa
dosi vñ? pñmaneat diamusci. sic q fiat d tyriaca mitridato
seu alio tyriacali seu bezeardico. ¶ Potes ⁊ idē alr face-
re. s. qz accipe qñtitatez tyriace mitridati seu alteri? pñlis
quā volueris: ⁊ ipm cū qb? vis succis facias cōmisceri in
fil oia debite decoquēdo: nā isto mō vñtū tyriacali mul-
tum calitas remittit: dñm qd cū ea cōmiscueris tyriace
vel alteri? specificā formā oppositā nō hēat: ⁊ q h mixtio
sit pñueniēs pñ in venēo. nā ipm cū quouis mixtū suā non
pñdit venēositatē nisi oppositā sibi hñcrit pñtates: qd ē
de tyriaca: ⁊ alys possumus imagiari. Laudo tñ poti? vt
hec cū reb? miscant q alia nō egeāt coctōe. Dubiū. n. est
ne tyriaca seu aliud tyriacale p vñterioz decoctōes suaz
pñdat vñtū: s3 h mixtio q decoctōe idiget meli? fieret aqz
reb? bezeardicis qñ tyriacalib?: qñ circa ista tuā āplia fan-
tasia: nec timeas tyriacā mitridatū seu aliud tyriacale s3
quā hñeris itētiōem cū qb? libuerit cōmiscere. Et h ē qd
auctores in istoz laudib? cōiter ponūt dicētes. de i mo-
dū auellane apoplecticis cū tepida: ⁊ ad pectoris pñstric-
tiōē cū dragagāto. pñstaret tñ vt talia cū istis pñmisceris: qñ
nouiter fuit: qz sic oia debite fermētarent. isil. ¶ Si igit
cupis alic? pñonē facere tyriacalē cū ifans lactet bonū
⁊ electū hēas mitridatū seu tyriacam vel aliud tyriacale
seu bezeardicū de q in pñ? cū lacte mixto tribuas sibi pa-
rū oī die paulatim: ⁊ p tps post dosis augēdo. Lūq ad etā-
tē pñit pubescētiē cū vīo vel aceto vel alio poteris epi-
bere vel ipz solū. sic. n. faciēdo tal paucos ifra ānos suam
hēbit pñonē tyriacalē: ⁊ h facillime fiet in tpe ifantie pu-
bescētiē seu adolefcētiē: deide in pñstēte valet nō ita fa-
cile ⁊ piter de pñene respū dērepti dñm: cū vñ q ab in-
fantia talib? vñus fuerit ipsa qñ tpe siue calo siue frido
pp assuetudinē sine nociūto recipiet: ⁊ i ipso oēs tyriace
vñtēs remācēbūt. ⁊ p pñis iuuamēta ab Aui. i de viribus
cordis penul. cap? descripta pñsequē. Ingt. n. q q tyriaca
vñt? secur? erit ab icarū pestilētiāliū accūsitiū: ⁊ a pñuis
hñoz motib? atqz lesiōib? obuiabit venēoz cūctasq vñ-
tēs ei? corroborabit ⁊ sue pñstabit vite lōgitudinē. ¶ S3
h vñū cadit dubiū: qz tyriaca: vt igr Aui. s. cañ. tractatu
de tyriacis: i venēis cōioz existit qñ mitridatū: q tñ in na-
pelli venēo paz aut nihil. pñdest: imo dicit q i co plus dia-
musci? opat. q vñ q si qs pñonē hñet tyriacalē: q adhuc
oēs tyriace vñtēs inēent n oib? venēis adhuc resisteret:
qd ē h? doctrinā cap. ¶ Dñs q tyriaca oib? venēis resi-
stet idubie p suā formā specificā oppositā: ⁊ oīno repugnā-
tē cuiuscūq veneni forme qñuis cū pñb? i qñtitatib? cōne-
niat māifestis: ⁊ sic quāuis taliū nō minuat caliditatē: im-
mo potius augeat: ea tñ spoliāt malitia venēosa sic vt in
corpe a qñtitate solū agāt māifesta calefaciēdo. s. ¶ Et si
dñ q tyriaca nō resisteret venēo napelli. ¶ Dñs q venenū
napelli est sic velocis actiōis q cōiter anq tyriaca potio
nata tribuat suā iā in corpe pñfecit opatōem: ⁊ sic tyriaca
post exhibitā nihil aut paz. pñdest: sicut nec pñdest in alys
venenis quecūq sint illa q suā iā in corpe pñfecissent ope-
rationē. Sed si qs sumeret napellū vel qdūis aliud vene-
num qñtercūqz velocis actiōis: ⁊ post statiz tyriacā bonā
accipet idubie napelli vel alteri? venēositas corrūperet.
Et hoc tetigit Aui. 6. qñti. caplo de cura veneni napelli

ubi dicitur qd tyriaca magna dñfert in eo vsq; ad terminu. i. anq; venen ipseffio fuerit pfirmata: s; in potioato p nape-
lu diamuscu pcpit exhiberi: q; mufc' e' suu ppiu bezar:
est. n. nobilior ceteris tyriacis dñps: vt ipe ponit i de viri-
bus cordis. tractatu 2: cu quo et diamuscu plus cor pfor-
tat q; tyriaca. 7 sic vires cordis augedo melius veneo re-
sistit. ¶ Ex qb' oib' p; q; si p;lo fuerit tyriacalis nape-
lus nuq; sibi nocere poterit: et tyriaca statiz post ip; assu-
pta ip; sua expoliat venositate. ¶ Iste igit e' modus ty-
riacales faciedi p;plones. Na bona bita tyriaca mitrida-
to vel alio tyriacali scu bezardico de ea tribuatur ifanti
puero adolefcenti p;fistit pmo senivel decrepito pnoiat
attetis p;ditibus in dosi: 7 cu correctino tue itetoi appo-
pato. 7 sic facit p;plones facies tyriacale: licet facili: vt s;
ocm e' hoc in etate fiat ifantie pubertatis 7 adolefcentie q;
alteri: 7 sic deiceps p etatu gradus. Attetio igit q; ta fac-
le pot p;lo talis acgr; g;g; deberet filioz ac suam procu-
rare complexionem facere tyriacale. Et hec de modo com-
plexiones faciedi tyriacales.

¶ De modo tyriacam optimam ac mitridatum confi-
ciendi.

CAP. VI.

Quia tyriaca ac mitridatum: vtpm falsificata
repiuntur: suntq; i gradu calitatis aliq; eleua-
ta modu h scriba illa pfectissime faciedi: cu q;
no diminuta: s; poti' adauca vtute multu eo-
ru calitas remittit q; ad fine scdi vsq; puenit: vt alleg; se-
pe cap: i d virib' cordis: potit Aui. iperitos redargues me-
dicos psumetes de diacimio scu d diatritopipeon q;tuor
aureos exhibere. Et pp calitate tyriace vl mitridati auf.
f. exhibere no audeat. Et si istoz mltas videri descrip-
tio nes mibi ifrascriptas elegi: quauis fm auctoz doctrinas
tyriaca q;libz pfecta sit: 7 filr mitridatus. Na ipsoz oium
itetoz ad eude fine pueniunt: s; q; ipsoz varia fuit fanta-
sia: aliq; pmi descriptio: q; fuit Andromaci aliud addide-
rut ac in rez p;dere diuersitate quada habuerut. ¶ Tu
igit facias sic. R. trociscoz sgle. 3. xliij. trociscoz d vipis
trociscoz andaracaron pipis nigri: opy an. 3. xxiij. cinamo-
mi: rosaz rubeaz: semis napi siluestris: scordeo radicu li-
ly celestis: agarici succi: ligritie: olei balsami an. 3. xij. mir-
re croci: s;iberis: reubarbari: radicu petafilon: calameti
motai: prassij: semis petrosily: sticados: costi: piperis albi:
macropipis: dipatit: thuris: floz signati: gummi alboti: cassie
lig. nasturty al. spice ardate: poly an. 3. vi. storacis ligde:
se. apy sileleos: se. leuistici: ameos caedreos: camepiteos:
hypogstidos: spice romae: folij meu getiae: se. feniculiter
re sigil. calcadis ysti fm media adustiones: amomi: acori:
carpobalsami: p;picu fu. gummi arabi. cardamomi: anisi aca-
tie dauci bdelly an. 3. iij. galba: asfalti opopodacis: cetau-
ree minoris: aristologie rotu. an. 3. y. mell. lib. lxxx. acetu
vipini lib. xliij. Lofice sic tyriaca: accipe oes gummas sup
qs tatu funde acetu q; coopte pmaneant in quo tadiu stet
q; remollite in mortario cu pistello possint iuice comisce-
ri: alia vo ptereda ptere pter trociscos: 7 illa infunde resi-
duo acetu i tata. f. q;titate q; coopiat: 7 p tres dies talr
coopata ne respiret in ifusioe pmaneant: 7 deide oia de ace-
to exbe: 7 i ymbra desiccari pmitte. Acetu vo de quo res
illas extraxisti si qd fuerit. 7 aliud qd tibi remasit cu; di-
spumato melle p;miscet: 7 tadiu cu molliu lignoz igne cla-
ro 7 sine fumo mel ip; decoquat: q; acetu fuerit resolutu:
7 qd ipm debite coctu existat 7 ab igne remoto cu incipit
ifrigidari: accipe de eo paz: 7 cu; gumis illis in mortario
p;miscet: cuq; fuerit bene p;mixte adde oleu balsami 7 ter-
betina: 7 alia si qua puluerizari no potuerut: deide ifusos
pulueres cu eis paulatine comisce nuc mel nuc pulueres
adiungendo. Ad vltimu vo trociscos puluerizatos comi-
sce: 7 cu totu mel 7 oia ista fuerit bene p;mixta totu in ya-

se argeteo: vel stanneo reponatur: tertia partes vasis 7 vl-
tra vacua dimittendo 7 in loco ad caliditate declinate col-
loce sepe ea cu ligneo baculo comiscendo: 7 q; ppter ace-
tum verifimilr no ita cito fermetabit anteq; quis ea vti
psumat ibide p. xviij. menses in fermentatoe pmaneat: po-
stea fm exigentia ea exhibe: cui' dosis sit a. 3. f. vsq; ad. 3.
i. f. sic. n. tyriaca p;ficiendo pot ratiobabl; cludi ipfaz val-
de in caliditate remitti pp acetu. f. qd ponit loco vini abs-
q; h q; ei' virt' in nullo diminuat: vt p; itueti. Na vinuz:
vt iquit Htilis sup 5. can. tractatu de tyriaca: ppter tria
ponit i tyriaca. pmi q; est medicina p;feruatunz. 2. q;
pfortat. 7 tertiū q; oib' venenis resistit: s; no min' h tria
iuuameta sequuntur: ex aceto vipino q; ex vio. quare 7c.
Attamen si ea cu vino facere volueris fac de vino: vt de
aceto ocm est. S; meti habeas q; oes trocisci 7 maxime
de vipis sint recetes sic vt anu no ptrafeat: q; anno tran-
facto nihil valer: vt exptus fui in quoda leproso: cui troci-
scos de vipis atiquos exhibui: 7 nihil p;fuerut. Deide re-
cetes habui q; mirabiliter opati sunt.

¶ Trocisci de viperis sic fiunt.

Sumant vipe femie q; sic a mascul' discernuntur: q; ma-
sculi i q;libz madibula vnu detez hnt: femie vo ples vno.
Eligede itaq; sut q; valde mobiles existut: caputq; veloci-
ter agitates in icesu strepitū cu sonitu faciut 7 rufus co-
lorē lata capita rubcosq; oculos hntes: p;guis ac bone ha-
bitudis ee debet: quaz an' iuxta cauda iueniri debz. capi-
quoz debet tpe veris 7 ille maxie q; in locis ficcis comi-
rant oistatib' a mari a lacub': ac alyz oib' hūiditatibus.
Lūq; capte fuerint ilico ex eaz capitibus 7 caudis quan-
tum q;tuor digitoz mēsure abscindat. Et ex his ille con-
uenientes existut q; post capitis ac caude abscissionem diu
monetur 7 agitant: 7 a qb' multitudo sanguis effluxerit:
Brinz vo faciētes remuēde sūt. Hoc facto ipsis p; pus cui-
sceratis statim excozient: deide p; frustra icisa cu aqua sale 7
ancto tadiu decoquant q; caro ab ossib' separet cu igne
f. fortu lignoz: vt quercus ilicis vel filius. Tale igit car-
ne sic decocta expme 7 ab ossib' separe de q; accipe lib. i.
cui adde pulueris p;is fere azimi. 3. iij. 7 fil misce: 7 fiant
trocisci pui: q; in ymbra desiccant o; hora cu resoluendo
donec sicci sint. Deide in vase vitreo vel argeteo repona-
tur. Bon' quoq; eet loco p;is azimi p;is biscoc' nautaz
paz fermetatus. Et aly eos p;ficiut cu faria orde: 7 tu fa-
cias si libet: q; bona est. Artifex vo manus suas iungat cu
oleo balsami: 7 si caro cu puluere illo no pot debite comi-
seci ex derelicto iure paz apponaf: 7 si postqua desiccati
fuerit itez in puluere reduceretur 7 cu derelicto iure re-
formarent adhuc essent meliores. Et isto modo trociscos
de viperis pfectos habebis.

¶ Trocisci squillitici sic fiunt.

Accipe squillas i estiuo tpe collectas iter puas magnas 7
medias q; ex pasta coopatas i furno assari pmitte: 7 cu pa-
sta cocta fuerit exbat q; pasta: 7 q; sibi adheret p;ciatur.
De residuo vo accipe pte vna. farie orde: parte mediaz: 7
ista fil debite malaxent tatu adiungedo de vino q; possint
formari trocisci. Informas vo ex oleo man' iungat: dein
de i ymbra desiccati i vase vitreo vsui referuent.

¶ Trociscos andaracaron sic pficias.

Recipe corticis radice varisabā: 7 e arbor granati sil-
uestris secundum Simonē Januē. que arbor spinosa exi-
stet 7 eius lignum est rubeum vel citrinuz: calami aroma-
tizati: costi: xilobalsami: asari: poly: amomi: armoiaci: masti-
cie: floz corule al. ana. 3. vi. flozum squinanti vel sumita-
tuz eius reubarbari: cassie lignee: cinamomi ana. 3. xx. spi-
ce indice folij an. 3. xvi. mirre. 3. xxiij. croci ozietalis. 3. xxi-
terant oia 7 cum optimo vino formant trocisci p;dere. 3.
f. qui in ymbra desiccati vsui referuent.

Tractatus

¶ Sequitur modus faciendi mitridatum.

[illegible]

¶ Recipe panulaz. enuclea az. ʒ. ʒ. glutis alboti. ʒ. in. q. nati mirre an. ʒ. i. f. clamomni bdeley. blacte bifancie spice romane. cassie lignee mellilotici. epi. becaz. lauri ana. ʒ. iij. calami arōatici ʒ. viij. croci oriētal. ʒ. i. An. subuigir bitu. minis iudaici. ʒ. y. f. Et ʒ. Rasis pōit asfalti q. idē ē. Sēra. pio vō pōit darisfabaz q. sunt cortices radicis granati fil nestris. yt i trociscis andakor dīgi. Et vt ingt Simō 3a. nucē. hanc arborē Diascorides vocat asfaltū. pone igit qd vis fise asfalti. siue asfaltū. q. fuit foris culpa scripto ris q. facere debuit aspalu. ʒ fecit asfalti. Un pp B An. si. nonomizās hoc vocabuluz in isto loco posuit bitumīs iu. daici qd idēs ē. ʒ loco b? nōnulli ponūt fruct? pilocaracte. terēda igit terātur. ʒ cū vino ʒ melle trocisci ʒ ficiātur q. in ymbra deficcāt vñu reseruet. ¶ Sic igit ē modus ty. riaca vel mitridati ʒ ficiēdi q. talr ʒfecta pprietates que cis iūnt a tota suba multo exēssiores habebūt q. ea alr ʒficiēdo. Uex i egritudibus fridīs ʒ quas a q̄litate solū aq̄it manifestā nō sic erūt efficaes. quare ʒē.

C De signis taz demōstratinis q̃ p̃noscicis oīum veneno-
rum quocūq; ⁊ qualitercūq; approximatorum: ⁊ de cura
generalī eorū. CAP. VII.

Et si caplis pcedētib⁹ modū appofueris p que
qs ſciat a leſione ſcu ab aſſumpcioe venēi pcanē
re: et etias ſciot aſſumpti venēi ſine quouis mō
alio appropinmati actōes impedire. ſ. p medic
mia añ v el poſt aſſumpta vel ſua vt pmiſſum
eſt faciēdo pplonē tꝛiacalē: pauciſſimi tñ ſunt q talibus
vtant: qre pſepe tꝛingit vt pſcriptis medicamib⁹ nō niſi
diuerſimodo venenent: tā p venenū itus vel qꝛ exhibitū
qꝛ ēt ex aliū venenozoꝝ punctura vel morſu cū quo vt
plurimū venenū: maxie exhibitūz ignoꝛat: vt ſic niſi p
ſto cis ſuccurraꝛ crudeliter moriunt. vñ añ b⁹ tractatus
pplēmētꝛ pueniēs ē de his oib⁹ curā iponere: qꝛ deo au
piliatē faciā. Et pmo gnālē: ſuccelline vō ſpālē. ¶ pꝛo q
notādū qꝛ ſi venenū oē: vt ſupꝛa deñ ē: ab occulta agat
ppꝛietate: qꝛdā tñ aīz hoc manifeſtā iducit caliditatem
ſicut eufoꝛdiū: qꝛdā friditātē vt opū. Et iſta ſunt qꝛ ſilla
a qūitate dñr agere ſi manifeſta. Alia vō ſunt qꝛ ſolū a tota
ſubā agūt humane pploni extremaliter repugnā: vt na
pellus ei⁹ gūmi coꝛnu ſpice ꝛ ſimilia. ¶ Cū igitꝛ ſm iſtoꝝ
diuerſitatē alia ꝛ alia cura regꝛat: nec ſit poſſibile vt cu
res egritudinem niſi poſt qꝛ cognoueris eam omniūz pꝛe

dictorum sunt primo signa ponenda.

Signa igitur calli veniunt sunt venarum tumor: rubor in facie
sudorosis exuberantia: fertor itesius: agustia magna: sitis vi
lida: oculus: citrinitas fetor oris: cum quo si ex corroderit
fuerit in stoma vetre vel alij ei? prae sentiet torores vel corro
sione cum mordicatione icisioe seu punctura quida pice ac si ca
nes viscera corroderent: vel terebello pforaret. Si si sine
corrosione mordicatione vel punctura et pida signa vel ex
his pluma appuerit scias venenum illud ex calis tunc fore.

Signa veneni frigidi sunt vtigo vel scotomia; stupor; fi
beth & gelatio seu frig⁹; labioꝝ tremor; & nonnūq̃ mebroꝝ
relaxatio seu mollificatio ac fi cēt palit⁹. Si igr oia ista
signa fuerit vel plā ex his scias venenū ex ifridatib⁹ ee.

C Signa veneni a tota substantia seu a forma specifica solum agentis sunt si sine manifesta occasione subita in corpore mutatio supervenerit cum sudore frigido pulsu cordis dissolutione virtutis et syncope.

Uenenoꝝ signa ex aialiu venēatoꝝ pūcturavel morſu
ſeu ex re aliq̃ venēata plagā faciēte ex ip̃a manifeſtatur.

C. Itē ex odor sepe venimus i cognitoꝝ vnei. Nam si
cut dicit Aug. i corpe p opius itopicati odor sentit opus. Itē
sepe ab ore ciꝝ vnenū sumptis putrefaciē: vt ē lep^{ma}
rin⁹ cātarides &c. illi⁹ odor vnei sentit. Itē nōnūqꝫ p vo
mitū in veneni cognitoꝝ filr deuenimus vt in vomente
q̃nsum contināqꝫ litararum vt aliud.

C Dis habitis q̄ti ad signa p̄nostica si ifirmus; alienari;
 ⁊ acc̄tia getari p̄fensis siue hoc p̄ medicam̄ia approp̄a
 ta puencrit siue q̄uolibz alr venenū expulerit talia signa
 salutē denūciāt. S; si acc̄tia nō getant: imo p̄u ifirm⁹
 p̄tine molestā: de ip̄o multū timēdū existit: cui si s̄inco
 pis frequēs acciderit cū magna pulsus debilitate: v̄t̄p̄m
 moriez: q̄ si cū hoc sudor fridus in facie sup̄uenerit cum
 p̄mutatōe pupille ⁊ oculoꝝ nigredis occultatōe vel cum
 ip̄oꝝ rubedine ⁊ lingue egressū cum p̄biteris declin
 que: oīa mozt̄i propinquas existit.

¶ Ad curā itaq; veniēdo sunt aliq̄ pmo gñalia pmissēda
in cuiuslibz veniēti cura indinter exhibēda: deinde si ve
nenū tibi cognitū fuerit aut b̄ erit i gñali siue in spālī. In
gñali qd̄ vt si ex calidis trit: aut ex frigidis tātū aut a tota
sub̄ba: pagētibz ip̄s eē cognoueris. In spālī vō si ip̄s tale v̄
tale scieris eē venenū. ¶ In istoz itaq; cura ē pmo rep
ser: nō nāliū regimē annotādū. Et iō si venenū ex calidis
eē scit i aere frido v̄etofo t claro ifirmū colloca: q̄ si ar
tificialtr ifridare volueris ac eū odozifey reddere fac: vt
supra i p̄ma p̄ncipali pte. ofia 2^a. tractatu pmo: t caplo p̄
te docui. ex illius enī doctrina tu scies aerē in ifridare
calefacere seu aliter q̄o libuerit alterare. Et si venenū
ex frigidis fuerit aerem calefacias. Et si ex operātibus a
tota sub̄stātia aerē prepara temperatū ip̄m in omni ca
cū odozifere alterādō. ¶ Egruz pretereā in p̄ma die na
turali nullaten^{us} dormire pmittas. ¶ Et eū p aere: vt si
pra p̄ditōatū facias ābulare. q̄ si venenū fuerit ex frigidis
totū corp^{us} p̄anis calidis nōniūq; Africa trahēdo semp ife
ri. Et si ex calis fricatōez dimitte. ¶ Letū insup q̄ si
ueris modis ifirmū tenere: paura ei semp salutē pmitte
do. ¶ Quātū ad cibū t potū in p̄ma die nāli cib^{us} medicī
nalis seu medicī cibalis fm exagitiā est pot^{us} tribuēdo t
piter oīm est de potu: t h̄ facias fm venenoz diuersita
tē. Trāfacto vō p̄ die cū iusto aq̄ carnis vel oīli struē
pstratā fortifica: put in cura febris pestilētiālis docui te
supra. ¶ De inanitate aut t repletōe facias: vt te statī vo
cabo. Et h̄ de ser rez nō nāliū regimē sic breuiter dictū
sufficiat: q̄ medicinaliū regimē me attētiuz vocat.

E Pro q̄ nota q̄ statī cū accētia venēati p̄fēseris q̄tuor
debes itētōcs h̄re. p̄ma quaz ad ip̄s expellēdū existat. se
cūda vō ē vt aliqd exhibeas tyriacale seu bezardicū q̄

p sua forma specificā cuilibet venēo resistat. 3° q veneni frāgat acuitatē. 4° q ipm resoluat. ¶ Prima itētio tuti⁹ z securi⁹ cū rebus cōplet ipz p vomitū seu secessus expel lētib⁹. Quis alr fieri possit vt statiz dicet. p vomitū qdē. nā statiz ifirmo tribuas butir⁹ cū aq cali. mixtū. z post cū pēna oleo itincta vel alr cogat enuomere. vel da butir⁹ cū aq mell⁹ vel da oleū sifaminū cū aq mixtū. vel oleū amig dalaz oniciū vel irinuz seu de auellanis vel de balsamo. Et si cū aliquo istoz apposueris paz de terra sigil. vel de ipfi⁹ tyriaca supi⁹ descripta meli⁹ erit. qz si in pn⁹ tribuat oē venenū facit exire. vt sepe dñi est. Ad idē valet decoctio se. lini cūz butiro mixta vel aliquo ex oleis suprascri ptis vel cū pdictoz aliq apponat paz aluminis z baurach vel modicū litij. Valet z cū istis paz adipis anseris cōmi sceri vel facias adipē ipsaz cū vino dulci decog z tribue i potu. Vel fiat decoctio ex semie vrtice z cū butiro bibat. vel da liciuū farmetoz cū butiro. vel alyz suprascriptis mixtū vel cū aliq pdictoz sterc⁹ galli cōmifceas. qz p vo mitū oē venenū expellit. z nō solū ifirmus vna vice cogat tur enuomere. s; pluries. Et si in iteriorib⁹ torsione seu cor rofione aliq ifirmus senserit. facias sic. 78. aq mell⁹ lib. i. adipis anatis vel gallie lib. f. misce z fiat clistere. qd statī apponat. z cū ipz emisit aliud cū lacte calo sibi clistere ponat. Dēs igit qdr p vomitū z p secessus sit expellēdus venenū. ¶ Alr ad eē corp⁹ tñ extrahi pōt vt qdā mibi re tulit in quodā rege frācoz itoyicato fuisse factū. qz hēas smeraldū optimā pbatā. s. i. liquefactōe oculoz bufōis z tritaz subtilissime pone sub pede aliqdr scarificato. qz venenū oē p scarificatiōes illas exibat. z credo B esse veruz. Nā dicit Lōciliator q smeraldus attrahit venenū vsq; i finē extremitatis mēbrū. vel ex cepe sub ciere decocto pe dū plātas emplaz. qz venenū quoq; ad se trahit. ¶ Si at ex morfu vel pūctura fuerit venēosoz aut ex vulnere fa cto cū cultello sagittaz vltia re venēosa aliq hēas psonā vilē. cui⁹ os cū vīo decoctōis diptāi sepe lauet. z facias qz vuln⁹ cū ore sugat assidue. vel hēas gallū vlt gallinā viuā. cui⁹ angs deplumat⁹ sup vuln⁹ apponat z vicissiz rostrū claudat sic vt aerē p anū cogat attrahere qz si morit ali⁹ apponat. qz sic faciēdo ad se venenū trahet. Vel accipias gallinā z viuā p mediū scide. quā sic palpitātē sup vuln⁹ apponas. Quidā tñ barbitōsoz i quodā rustico ab aspidē furda morfo sic opat⁹ ē. Nā cū eēt tot⁹ iflat⁹ z i colore cro cens sic vt astātes cū morituz putatē icōtinētū pp fūco pīm. f. z alia mala accētia eidē supuenientia statim caput abrafit. z gbusdā i sumitate factis scarificatiōib⁹ vētōsaz cū igne supposuit quā paz dimisit z amota vētōsa magna qstitas citrie aq p scarificatiōes illas exiuit i tāta qstitate qz i modū plūmie gutte cadebāt. z sic lib euasit. Et sic B cu ra fuit illi z uenies. qz forsan venenū ad cerebrū seu ad su piora raptū hēbat. z si qs pcipet venenū ad aliq mēbrū repe sibi si pole fuerit paret pillā viā ipz exēbere. Lōstū lo tñ vt nūq; vltis pncipale trahat. si alr fieri pōt. Imo ipz a pncipalib⁹ diuerse qstuz tibi pole fuerit. z mēti sp hēas defendere pncipalia cū epithimatis. z alyz hē calidis z fridis fm quā habueris intēdēs. z p similt tam p cere bro qz p corde semp odoriferis vtere. Dic est igitur mo dus p quē venenū assumptū expellit seu ad extra trahi tur. z per hoc intētio pma complebit⁹.

¶ Dis pactis aliq exhibeas bezcardiaz seu tyriacale. z p B itēdēs secūdā psequere. z qz tuti⁹ ē venenū ex corp⁹ gbus poteris modis expellere qz ipm istis drelinqre. hoc facere pmo te docui z hāc pma volui eē itēdēs. ¶ Uez si venenū tibi specificē cognitū fuerit suū statiz a pn⁹ pre beas bezear iferi⁹ deo cedēte describēdū. Et si in gnālī solū. qz scis. s. ipm calm vel fridū vel a tota suba opatiūū aut ex venenosoz alialiū morfu vel pūctura siue vulnus

cū alia re venēosa factū existat. aliq vñ ex ifrascriptis bezcardicis seu tyriacalibus statim exhibeas. S; vñm tñ faciēdo aliud nō omittas. qz dū q ptinet ad pma inten tionē pparent ipm tyriacalē seu bezcardicū poteris exbi bere z maxime ex ifrascriptis. Nā si fm venēoz diuersi tates alia z alia regant B tñ cuilibet veneno a tota suba indifferenter opponunt. puta tyriaca de terra sigilla. fm quā libuerit descriptionē z p silr medicamē de ruta tyria ca dyateseron. z tyriaca de musconib⁹ seu de turdis vel coturnicib⁹. z oia ista sunt in pcedētibus descripta. ¶ Ad idē valet lapis bezear. qz antonomatice. vt igt Lōciliator d quodā lapide of sic vocat⁹. qz a tota substātia cuilibz le tali veneno repugnat sic q paz de eo trito z in potu dato absq; alio medici ingenio oēm liberat venenatū. est eniz lapis iste rube⁹ puluerulētus leuis vt spōgia z fragibilis vt gipfuz. put igt Lōciliator q vñū vidit. ¶ Ad idēz rasu ra vnicomū cū vino vel aq data. ¶ Ad idē valet smerald di subtilissime triti. gra. ix. z bibat cū lacte amigdalino et aq violaz cū modico aceti. Et scito. vt pōit Auerro. libro col. caplo pmo. q illi q smeraldū biberint multa mala ac cidētia euenēt in pn⁹. nō minora accitibus veneni. s; po stea sanabit subito talr qz in eo nō remanebit aliq debili tas neq; discrasia. ¶ Ad idē valet plima simplicia in ter tio descripta. cap. vt sunt radix diptāi. tormētillē. cadres herba. semen citri. zedoaria. gra. iunipi. musc⁹ bace lauri. z ci⁹ folia coagulū leporis. vincetoxici. ipicon rasan⁹. enu la cāpana. aristologia lon. z ro. Dec. n. sumanē in puluere. si puluerizari pōt z herbe sumanē sicut sūt vel fiat de eis succ⁹. z isto modo intētio secūda complef⁹.

¶ Tertia itētio cōplet venēi acuitatē frāgēdo. Nā si scies ipm ex infridatib⁹ eē. qz stupefacit vel suffocādo mortez iducit. vt ē opū mādragoza fungi zc. Totū regimē ad ca lidū declinās exhibeas tā medicinaliū qz sex rex nō nā lium. z iō exhibe diamuscū diatriō pipēd z silia. vinū qz puz cepe allia z filia. z facias si venenū ex calidis cozo dentibus fuerit tam in regimie medicinaliū qz etiā reruz sex nō nālium. qz vinum. pbibe z alia calida. z lac papaue ris z lac seminum cōium fridoz z similia.

¶ Ultima vō itētio p puocātia sudorē pplebit⁹. z ad hanc itēdēs pnt fieri vntōes p totū corp⁹ ex oleo anetino vel irio vel de enula vel d ciamomo vel de pulgelo aut d cro co z fricatōes cū pānis calidis. ¶ Ad itra vō valet succ⁹ ally cū vino bibit⁹. ac solū ally quoq; cōstū. pip z mirra cū vīo sumpta. z oēs pfectōes potētes subam venēi resol uere. siue sit calm siue fridū. z siue B faciat p se siue p acci dēs. vbi gra. sic dicimus q ruta ifridat resoluēdo z ex ter minādo calorē nālē ita nō incōuenit vt ally mirra mēta ruta pfectiones calide z similia substātiā veneni resol uant. Et si calm existat fit vt ei⁹ venenosam virtutē amie tat. lz per accis hoc fiat. Et ideo supra dicebat auctorita te Serapionis q ally omnibus venenis confert. eorum scilicet resoluendo substātiā. Et h est generalis omniū venenosoz cura. quare zc.

¶ De cura pticulari venēoz micaliū. CAP. VIII.

Posita indifferenter omnium venenosozum ge nerali cura. deinceps breuitati parcens parti cularium z notoz magis venenosozum bezear dica solum cum quibusdā maxime conferen tibus inscribam. Nam cū cognoueris. cuius speciei venenū existat generalibus pmissis que in pre cedenti caplo descripta sunt fac. vt te infra docebo. quia deo duce infirmo tuo bene succedet.

¶ De lapide simili corallo.

¶ A mineralibus itaqz pmo venēis incipiēs qdā repit la pis corallo filis. cui⁹ tertia ps dragme statim iterfic idu cēs scotomiā vtingē tremorē cordis z sincopi z potiōate

Tractatus

lingua et labia apostemantur. huius bezeas est tria grana musci cum vino decoctionis diptami in potu tribuere aut duas vel tres. 3. pulueris radices capparop: ex conferentibus vero est diamusculus et diamargariton.

De argento viuo.

Argentum vniu totius grauedine ac dolore intestinoz facies. ad vltimu epilepsia vel apoplexia inducit. 13 nonnulli dicunt cum bibitu non nocere. Cuius oppositu patuit in quoda apothecario anotomizato quod tpe est loco aq ipm biberat: vt ponit Cociliator. Na cor istius reptu extitit congelatu et sanguis circa ipz. et p silt finia. Ras. cui ipse argetu vniu tribuerat i potu. Na suprascriptis filia habuit accitua: vt ipse. 8. Alman. enarrat. Vniu bezeas est in potu cum vino dare costu vel citrach: et scolopedria. Ex conferentibus vero est in potu cum vino dare. 3. y. vel. 4. y. mirre hora post horam vel. 3. y. pulueris ruthe.

De argento viuo extincto et sublimato et ysfur. i. cinabrio azuro et arsenico.

Hec n. corrosione et rasiura inducit intestinoz: et io vomitu pmissio fm doctrina capli pcedetis clistere ex aq melis et adipe anatis seu galline cidetribuas q emisso aliud ponat ex lacte: deide i cura pcede vt i cura dissinterie.

De litargirio.

Litargiriu dolores intestinoz inducit et ilioz: et qz p sepe steret retinet: vt igt Rasia. tuc miserere mei passione inducit: qz p supi emittit qz piferi emittit debet bar: huius eni bezeas est cum vino decoctiois apy i potu dare spice romane fimi colubini an. 3. i. vel. 3. f. semis pentadactili. Ex conferentibus vo est sumere mirra et pip cu vino vel alteru ipsoz: ac etiam semet apy. Deinde cum clisteribus et solutiuis in cura pcede vt in cura illoz procederes.

De cerusa.

Cerusa potata lingua albificat et dentes denigrat: singulatum quoqz et tussis inducit mebra ac et mollificat et dolores vetricis ac et tenasione cans sanguine egerere facit. Vniu bezeas est bonu vniu in potu tribuere sic vt infirmus ad ebrietate vsqz deuenerit ex pferentibus aut e isfirmo tyriaca magna seu mitridatu cu bono vino dare et eu clisterizare cu solo zodio caulii rubeoz leuiter coctoz et oleo coi.

De gipso.

Gypsum difficultate anbelitus facies in stomacho maxima friditate inducit: pp qd stipticat veter cu quo pp caloris mortificatioz facies liuescit: et labia alba fiut: huius bezeas est. 3. y. cineris sarrintoz vel cineris facti ex ramulis fabaz: sicis cu vino decoctiois herbe yfopi i potu tribuere. Ex pferentibus vo est tyriaca seu mitridatu cu vino calido dare: aut veter ex oleo de kenua calido iungere.

De scorza ferri.

Ex potu scorze ferri accidit dolor vehemens i vetrici et in capite cu ozis ac gutturis islatio: qz si statim no curet quotidie velut ethic: psumet: et tade mox marasmat: huius bezeas est in potu cu succo mercurialis. 3. i. magnetis ex bibere: post que iura pingua tribuenda sunt: vt a corpe lubeat: et hoc viciu aliquot fiendu existit: sed ex pferentibus est pillulas fetidas stomaticas: vel alia ppinare filia solutina. Si aut ad dispo ne simile ethice deuenerit e cura curadus ethice p sepe sup raso capite olea administrando frigida: vt oleum violatum de salicibus et.

De scorza eris.

Ex scorza eris i sto et intestinis dolor causa puctio cu vetricis supflua solutioe ac vomitu. Cuius bezeas est succi apy. 3. y. ppinare cu vino. Ex pferentibus est succu mete exhibere ac stomachu et veter cu oleo rosa. calido iungere: ac puluerem mastice rosaz rub. et gallaz desuper aspergere.

De cre viridi et speciebus attramenti.

Cui in potu dat es viride vel aliq sps attramenti seu vi

trioi anbelit accidit pfocatio sic vt respirare nequeat: et solone stinuitatis patiet in iteriozib cu intestinoz corrosioe ac puctioe: et bezeas e. 3. y. coralli ru. subtilissime triti cum vino dare. Ex conferentibus vo est vomitu puocato vt scis infirmum sepe cum lacte asine et oleo amigdalorum dul. clisterizare: ac terram sigil. cum vino in potu tribuere: ipsuz quoqz lac asine persepe in potu exhibere.

De arsenico sublimato et non sublimato.

Ex arsenico sublimato ligue exicatio: arsura stomachi sitis valida: intestinoz excoziatio cu mordicatioe accidit: et cu doloribus ex no sublimato aut omnia gerioza erunt accidentia. Vniu bezeas est cu oleo amigdal. 3. i. cristalli subtilissime triti exhibere. Ex conferentibus est srru pulz violatu cu decoctioe seminis lini: vel succu malue cu melle: et oes breuiter viscosas mucillagines in potu dare.

De calce.

Calx in potu data accidentia accidetibus arsenici similia inducit. Cuius bezeas est yrina asini: vel. 3. i. fellis caprioli cum aqua calida in potu tribuere. Conferentia vero sunt que arsenico sublimato conferunt.

De realgal.

Potus realgal sitim estuatione ac humiditatz exicatioe inducit: sic q nisi breui curet aut mox: aut in mebris contractus remanebit: huius bezeas est statim oleu de nucleis pini in potu tribuere. Ex conferentibus est lac asini omni die in potu sumere: et corpus ex oleo amigdalorum dul. iungere: sedantia quoqz sitim prebere.

De plumbo vsto.

Qui plumbu vstu sumpserit: lingua ipsius ac labia plumbi sunt coloris: et tandem log no valens suffocatus moritur. Vniu bezeas est in potu tribuere. 3. y. gra. tritoz cu vino. Ex pferentibus est. 3. y. tyriace magne cu aqua mellis omni mae ppinare. Pelles quoqz vulpias vel ouinas no uas iducere veteris asine vel mule calm itrare persepe.

De magnete.

Qui in potu magnetem sumpserit lunaticus fit ac melancolicus: huius bezeas est sineraldi triti quantitate qua volueris tribus vicibus in nouez diebus: qz de tertio in tertium in potu tribuere: ex conferentibus est auri et sineraldi ana. 3. i. in potu dare: cum lacte quoqz ouino et oleo amigdalorum dulcium ipsum persepe clisterizare.

De lapide lazuli non abluto.

Lapis lazuli non ablutus subuersionem stomachi tristitiam et sollicitudinem inducit. Cuius bezeas est. 3. y. kara be in potu cum vino dare: ex conferentibus vo est lac asine omni die in potu sumere: et hec de cura mineralis venenoz comuniter notoz sic breuiter dicta sufficiat.

De cura vegetabilium venenorum. CAP. IX.

De napello siue eius succo.

Ex potu napelli seu eius succi accidit vertigo sincopis defectus cordis et labia ac lingua apostemantur oculi egrediuntur et potionatus sepe tenasione incurrere si cuaserit vplurimum cadit in ethica. Quare statim est ei succo currendum huius bezeas secundum Auicem. est cum vino in potu sumere de puluere illius animalis qd radices eius pascit. Sed secundum doctrinam prehabita darem puluerem musconum napellum depascentiu vel puluerem coturnicis seu turdi vel herbaz kadres seu tyriacz de musconibus superius descripta: ex conferentibus aut iterato sepe vomitu cum terra sigillata: vel eius tyriacz: vt in cura habuisti generali: est in potu cum vino sumere. 3. f. sineraldi trite vel tria gra. musci. est eniz muscis nobilioz tyriacarum contra napellum cornu spice: vt Auic. in d viribus cordis. caplo de iudi. particulariu medicinar. et io nonnulli ips napelli cornu spice et similia dixerunt esse

bezeat rē. vel da diamuscu seu diamargariton: et cor cū cordiali epithimate continue epithimatum tene.

¶ De cornu spice.

¶ Qui i potu sumpserit cornu spice sanguine guttati miniget. Nausea q̄q̄ ac nigredine ligue hīs frenesiz iurret: cui⁹ bezeat ē. s. cāfore cū aq̄ rosaz i potu sumet. Ex pferentib⁹ est cor ac epar cū fridis epithimatis epithimare ac succis pomoz acetosoz vinum de granatis vel succū berberis p̄sepe potare: vel talia cū suis ferculis miscere.

¶ De titimallo et eius lacticinys venenosus. Et precipue de scamonea et mezereon.

¶ Titimallus et oia lacticina venenosa filia iducit accitua: q̄q̄ nauseā singultū dolorē ventris ac tortōez cū fluxu vocis q̄q̄ destrucitōez: deinde spasimū ad quē mors sequi successit. Et q̄ titimalli mltē sūt spēs. Dūz cōe bezeat erit dare tyriace. s. y. dissolute cū vīo decoctōis diptai vī enule cāpane. Propriū tñ bezeat titimalli est. s. i. mumiē cū vīo calō i potu dare. Scamonee ē herba ribes vel ei⁹ succ⁹ et loco h⁹ darē acetosaz. Bezeat vō mezereō ē origanū quocūq̄ datū: q̄ tā i puluere herbā q̄ i succū. Ex pferētib⁹ vō est aq̄ ordēi cui⁹ puluere zucari sepe potata: vel dare. s. y. mastice cū mīa citonioz: ventrē quoq̄ ac stomacū ex oleo ros. bene inungere: et puluere mastice ros. rub. et gallaz desup aspergere: somnū ac etiā puocare.

¶ De kerna seu eius succo.

¶ Ex kerna seu ei⁹ succo dolor stōi ac vōit⁹ iducit: et h⁹ bezeat ē pforata: ex pferētib⁹ vō ē dare. s. y. tyriace magne

¶ De apio ristu.

(cū vīo calō.

¶ Qui apium ristu sumpserit continue ridens amens efficitur: cui⁹ bezeat est succus melisse cum aceto datus: ex pferentibus vō est formū cū vīo inebriatē puocare.

¶ De oleandro.

¶ Qui oleādri herbā vel succū sumpserit isflamatōez ventris tremorē cordis maxia cū anxietate patiet: et tādē sin copiz. h⁹ bezeat ē decoctio agnicasti potata vel succ⁹ ei⁹: et ipse etiā quocūq̄ sumptus. Sūt et hui⁹ bezeat gra. iuni perī cū vīo bibita: ex pferentib⁹ vō est ficus cum melle et zucaro: et etiam diacastoreum in potu datum.

¶ De succo cucumeris asinini.

¶ Qui succus cucumeris asinini in potu sumpserit gutturis excoiatōez: vētrisq̄ solonē cū intenso itestinoz dolore patiet: hui⁹ bezeat ē succus mēte: ex pferentibus vō est tyriaca magna cum decoctione bacaz lauri.

¶ De brionia siue eius succo.

¶ Brionia siue ei⁹ succ⁹ scotomiā angustia ac stoliditatez iducit: cui⁹ bezeat ē pip nigrū: ex pferentib⁹ est. s. y. tyriace cum vīo decoctionis enule campane exhibere.

¶ De belleboro.

¶ Qui elleboz potauerit et nigr⁹ maxie pulsus cordis lingue adustionē: vētris isflatōez: stricturā anhelit⁹ singultū et finaliter spasimū incurrēt: cui⁹ bezeat est. s. y. castorei cū vīo: et fm alios. s. y. pulueris floris nenufaris cū vīo in potu exhibere: et hui⁹ magis assentio: ex pferentib⁹ est dare tyriacam antifarmaci seu gentianam cum vīo.

¶ De ciclamine siue eius succo.

¶ Ciclamē vel eius succus strāgulatōez ac suffocationem iducit: cui⁹ bezeat est pip album: cōferentia vō sunt. s. y. bace lauri puluerizate et cum vīo potate.

¶ De cicuta vel eius succo.

¶ Cicutā vel ei⁹ succū assumēs sensus amittit: et stuporē i currit: et iō si aues frumētū in ei⁹ succo remollitū māducauerit stupefiūt sic vt māu capi possint. Nec B ē venen⁹ q̄ atheniēsēs Socrati tribue: vt pōit xiliator: s. fuit qd̄ dā venenū ppositū qd̄ cicutā vocant: vt i hystorys legi romāoz. d. q̄ Valeri⁹ maxi. facmētōez h⁹ bezeat ē pluis gētiāe cū vīo dat⁹. Tyriaca vō magna ē ex pferētib⁹ rē.

¶ De strāgulatore adip. leopdi et filibus.

¶ Strāgulator adip leopdi et filium q̄ aconita vocant scotomiā et oculoz tenebrositatē cū pfocatōe iducit i palato: et i vīca p̄sepe gñant apā: et in cāna pulmōis tāta idu cū lesio: vt potionat⁹ strāgulari videat⁹ boz bezeat ē coagulū hedi vel cerui vī aristologia lon. vōitū pmissio: et et oleū balsami: ex pferētib⁹ vō ē tyriaca magna cū vīo: in q̄ auz vel argentū cādens fuerit extinctū in potu data.

¶ De succo coriandri.

¶ Succus coriandri vertiginē scotomiā grossitudinē vocis cū permixtiōe rōnis iducēs hominē reddit ac si ebri⁹ foret. q̄ si eius malitia plōget⁹ stupidus mori. Hui⁹ bezeat est viticella in potu data: conferens vero est tyriaca magna cum vīo cocta.

¶ De pomis mandragore.

¶ Poma mādragore et eius radix stuporem mētis alienationem amētiā et ruborez oculoz ac faciētia somnū profundum inducūt: quoz bezeat est radix rafani. Ex conferentibus vero est acetum forte odorare vīnū puz bibere: et per primam diē omnem vitare comestionem.

¶ De papauere nigro.

¶ Papauer nigrū suprascriptis filia iducit accitua: cui⁹ bezeat est allium crudū comedere: pferit autē cōfectio de anacardis dyacastoreū aut tyriaca magna cū vīo data.

¶ De opio.

¶ Opiū sumēs bebes piger dormitans nō intelligens efficit et absq̄ sensu: cui nisi in breui succurrat⁹ stupidus moritur: et hui⁹ bezeat est. s. i. castorei cum vīo dati: ex conferentibus vō est optimum vīnū bibere: ac cum nitro et sapone extrema fricare: cum pipere quoq̄ seu elleboro albo in naribus intromisso sternutationem prouocare.

¶ De fungis.

¶ Qui fungos malos seu mala tubera māducauerit ventris ac stomaci inflatiōem incurrēt cū pectinis dolore ac vīne retentiōe: cui postea succedit pulsus paruitas: pstrictio anhelit⁹: sincopis: sudor fridus: et successit mors. Et ex his fūgis q̄maxime hoc accidit q̄ i vicinitate ferri nascūtur eruginosi: aut triuiaz locis vel rez putridari: aut iuxta radices oleādri vel arboris seu plate alteri⁹ venēose vt lacticinioz rē. vel iuxta māfionē alicuius reptiliuz venenosoz: et nō solū ex ipsoz comestiōe mala eueniunt accitua: imo ex odoratu q̄ sepe epilepsiam incurrit: et nō nūq̄ mortē subitanē. Boz bezeat est allium crudū comestum vel calamētum: seu eius puluis cū optimo vīo in potu datū. Ex cōferentibus vero est diatrion pipereō aut diaciminū sumere cū bono vīo. Patiētes quoq̄ cūz clisteri clisterizare carminatiuo: ac vētrē cū oleo rutacco et nardino bñ calidis iungere: vel facias secretū Salieni: qd̄ ipse in suo libro secretoz describit: q̄ de sicca sterc⁹ gallice: et ipm dissolue cū aceto vīo et melle: et in potu tribue: tale enim inedicamē vomitum puocādo statim gescere facit ifirmū eū liberās rē. Si quis tamē fungos cūz piris frustatis icisis elixauerit eoz remouebit venenositas.

¶ De iusquiamo.

¶ Iusquami semē sumptū mētis alienationem: scotomiā: vertiginem: stuporē et omniū membroz imobilitatē iducit: cūz quo sepe rubent oculi: apostemat⁹ lingua: et spuma ab ore egredit: et sepe ifirmus amēs effectus sicut mulus vel mula rudis. Et hui⁹ bezeat sunt grana fisticozum vel grana pini cum vīo decocta aut. s. y. nasturty agrestis cum vīo dulci. Ex conferentibus autem est piperis longi. s. y. cum vīo decoctionis in potu dare.

¶ De nuce auellana seu alio fructu rancido.

¶ Nux rācida auellane amigdale bace lauri vel ali⁹ fruct⁹ rācidus scissurā ligue iducit cū nauseā āgustia et sincopē et vtutis afalis debilitate. Boz bezeat ē diaciminū vel

Tractatus

diatrion piperon cum vino datum. Ex cōferentibus sunt rob fructuum stipiticorū vt citony pirozum &c.

C De nucē vomica.

C Nucē vomica vomitum pessimum ac virtutis dissolutio nem inducit: cuius bezeat est cortex citri. Ex pferētibz est bonum vinum ac rob citoniorū & mirti.

C De ficu pharaonis.

C Ficus pharaonis febres inducit tertianas ac totius corporis fractōes: & appet infirmo q̄ sit hydropic⁹: quaz bezeat sūt semina cucumeris vel ipoz lac cū aq̄ ordeī cētū. ex pferētib⁹ aut est sepe caprinū & aqua ordeī.

C De colocynthida.

C Colocynthida i arboze solitarie nata mordicatioez i stō i ducit & in vētre cū tāta vritus pstratōe q̄ nisi succursum habuerit infra diē tertiā moriet. Vni⁹ bezeat est sineral di trite. 3. f. cū vino in potu dare. Ex cōferētibz est tyriaca magna cū vino & aqua ordeī cū pulvere succari: ac 3. y. masticis cum mīna citrinorum.

C De semine vrtice.

C Semē vrtice lingue oris & gutturis iducit excoziatōez ac in stō ac vētre arsuram & ardorē maximū. Vni⁹ bezeat sunt gra. citoniorū trita & potata cū aqua calida. Et ex cōferentibus est oleum amigdalorum potare.

C De semine serpentarie.

C Semē spētariē pūctōez gutturis iducit: & tādē ipi⁹ oris & gutturis excoziatōez cū tremore cordis: c⁹ bezeat ē pitiana si colata. Ex pferētib⁹ aut est butir⁹ recēs bibitiū.

C De euforbio.

C Euforbii in supflua q̄titate sumptū angustia inflāma tione & mordicatioez in stō cāns & in vētre psepe singultū iducit: ac ēt fluxū vētris. Vni⁹ bezeat ē semē citri in potu cū vino decoctōis enule exhibere. Et ex pferētibz ē sumere succū pomorū acetosorū lac acetosum ac butirū crudū. Et hec de particulari cura venenoz vegetabilium seu terre nascētium sic breuiter dicta sufficiant.

C De particulari cura venenorum animalium & quozundam partium ipsorum. **CAP. X.**

C De lepore marino.

Qui lepore marini sumpserit vomitus colere & sanguis dolorē stōaci difficultatē vrie rube dinē oculoꝝ: tussis sicca: sputus sang. & anbelitus difficultatē incurrēt: abū quoq; abhorre bit: q̄ si piscib⁹ pūctatis terreat: nulla spes salutis existit: & si nō: adhuc sanari poterit. Vni⁹ bezeat est sanguis hoīs potat⁹ aut sanguis anseris vel 3. y. picis naturalis cū vīo. Et alig dicūt q̄ est vulpis assata & comesta. Ex pferētib⁹ vō est sugere lac asine vel mulieris a manv milla ac caneros fluuiales comedere: & sumere pap⁹ tyriace diatesseron tribus diebus continuis.

C De cantaridibus.

C Ex potu cataridū p hypocūdria pectinez anchas: & vsq; ad gēna dolor accidit. Et sit voluptas mingēdi absq; B q̄ paties mīgere possit. & si minxerit: sanguinē mingit cū dolorē maxio. Et accidit sepe p̄mixtio rōnis cū sincopi: & moriū. Daz bezeat sunt gra. x. semis alkekengi seu lac seminis cucumeris extractū cū aq̄ ordeī. A vulgo tñ ferē q̄ baz bezeat ē acerū sumptū: sed nullibi ab auctorib⁹ B scriptū iueni: q̄ tñ expūto B pphenus facias si libet: ex cōferētib⁹ aut est sumere lac sic exbi⁹ ab vbere & potare aquā psily & portulacē: & lac q̄tuoꝝ seminiū frigidorū.

C De cerebro gatti.

C Cū q̄s gatti cerebrū mādūcauerit: sepe v̄tiginē icurrēs stolidus efficit: & ego talē vidi adeo p̄firmatū q̄ nūq; sanari potuit. Bezeat tñ hui⁹ est tria grana musci cū vīo al bo in potu dare: ex pferētib⁹ ē vomitū sepe cū terra sigillata aut ei⁹ tyriaca puocare: & de diamusco sumere seu de

letitia galieni vni bolū oī die p duas horas añ p̄adiū.

C De felle leopardi.

C Qui fel sumpserit leopardi colere viridis v̄l citrine vomitū icurret. Aloes quoq; odorē sentiet ac sapore: & fact⁹ ictericus nisi in breui succursus b̄uerit: ex frequēta sincopi moriet. Vni⁹ bezeat est 3. f. musci cū vino dare v̄l tyriacā de muscōib⁹: ex pferētib⁹ est diamus⁹ diamargariton: & B vomitū sepe p̄misso vt scis. Jura quoq; galliaz pinguius in q̄b⁹ musci macis & croci aliqd apponat &c.

C De felle canis marini.

C Fel canis marini & si n̄ ita cito iterficiat vt fel leopardi: p̄stia tñ iducit accētia: & ei⁹ cura ē cura fellis leopardi.

C De extremitate caude ceruine.

C Extremitas caude caruine angustia & dolorē vehemētem in stō & viscerib⁹ iducēs sincopim sepe facit euenire: & sic interficit in breui: huius bezeat est tyriaca talis. B. auellanaz fisticoꝝ: fellis eg añ. partes equales cōfice cū melle: & deē in potu de ea cū vino. Alij vō dicūt q̄ suū bezeat est tyriaca magna data cū aqua decoctōis fisticoꝝ & auellanaz. Ex cōferentibus est 3. f. sineraldi subtilissimē trite dare cū vino: ac etiā electuarium de gēmis.

C De sanguine humano.

C Cum in potu dat⁹ fuerit sanguis hoīs rufi extract⁹ tempore rixē vel ire p̄mixtionē intellectus cū furore maximo & inuerecūdiā incurrēns paulatine marasimabit: & tādē p̄sumptus moriet: & huius bezeat est vinū viperinū vel trosciscus vni⁹ de tiro. Ex cōferentibus ē aqua cucumeris vel lac seminiū suoz ac syrupus de nenufa.

C De sanguine tauri.

C Sanguis tauri vel bouis antiq; frusta sanguis expuere facit p̄gelati: & dolorē in brācis & meri cū rubedie lingue ac p̄focatōe: ac spasmū cāns mortē iducit. Huius bezeat est coagulū leporis cū aceto sumptus aut semē caulis vel piper: & etiā sumere acetum fortissimū calidum per se.

C De sanguine bufonis.

C Sanguis bufonis difficultatē anbelit⁹ tremorē cordis ac sincopiz frequēter causans festinā mortē iducit. Et idē facit ei⁹ sputū: & mortē celerē iducit: q̄ ē venenū deterit⁹ sanguie. Daz bezeat est lapis bufonis quē vulgares crapatinā vocant. vt supra dicebat. Ex cōferentib⁹ est 3. f. sineraldi cū vino dare: & ventres calidos aialū q̄drupē dū intrare sepe vt est bos asinus mulus equus &c.

C De sanguine menstruo.

C Qui sanguinē mēstruū sumpserit aut leprosus lunatic⁹ maleficus & obliuiosus efficit: & hui⁹ bezeat est trosciscus vni⁹ de tiro aut de serpētib⁹ a gbus cauda & caput p̄pal mū fuerit abscisa mādūcare: & elixent p̄mo: & p̄ma aby ciatur aqua: deide secūdo decoquant radicez diptami in decoctōe ponēdo. Ex pferentibus aut est 3. i. margaritarum cum aqua melisse potare. In aqua quoq; tepida balneari & cū puellis p̄uersari: cū quibus iterdū coeat &c.

C De castoreo malo.

C Qui malū castoreū in potu sumpserit rixas & clamores incurrēs dolorē maximū sentiet in nutritiis: febrēq; incurret: & extra os linguā tenebit. Vni⁹ bezeat sunt 3. y. coriandroz assatoꝝ. Ex pferentibus vō est tñ vomitū cū butiro & aqua mellis puocare: q̄ amplius castorei odorē nō sentiat siue saporem. Deinde in potu deē lac seminiū cōmuniū frigidorū: aut syrupus de limonibus vel de ribes: vel de succo acetose seu acetositatis citri.

C De piscibus fridis: & de carne corrupta.

C Ex comestione pisciū frigidorū quib⁹ post eoz coctōez corruptio supuenit: & ex comestione carnis p̄die iterfecte aut a fulgore seu pestilētia mortue accidit strāgulatio singult⁹ sudor frigidus & sincopis: & breuiter omnia accidunt fungorūz accētia: & eoz cura est cura fungorum.

De cooperitis affaturis.

Ex cooperitis affaturis: et in panis involutis statim cum cocte sunt accidit cum māducant vertigo et scotomia: ita frequēs vt nōnūq̃ patiens epilepsia incurrat. Hāc cura post vomitum est in potu sumere suchaz ros. cum xilo aloes: et maxie mixtū cū vīo. Et p̃ferētib⁹ est rob fructuū stipticoz et bal neū aq̃ dulcis sepe igredi. Et hec de cura particulari venenorum aialiu et partium ipsoz.

De cura pūcture seu morsure animaliu venenosoz: ac vulnerum factorz cum cultello sagitta: telo vel alia re infecta veneno. **CAP. XI.**

Hec cura pūcture et morsure aialiu venenosoz: et vulneris facti cū cultello sagitta: telo vel alia re infecta veneno. Et si multa sint supra. c. 7. posita hec ex his aliq̃ replicādo nōnulla vtilia se cū annexa spāles curas p̃nūc reliquēdo. Nāz cū aialiu oīuz venenosoz bezear sit tyriaca magna est in eoz morsuris seu pūcturis statū tribuēda. Et si scīf c⁹ spēi venenū existat: sagitta vel alia re vulnera faciētes: ificiēs bezear appropiātū sup̃i descriptū statū infirmo tribuat: ac etiā cura illi veneno appropiata curet. Vēz. n. cūz sepe rabidi canes: et alia rabida aialia nos mordeāt vt est mulus equus etc. hoc cōpleto ca: spālē curam ipsoz iscribam. **Dico** igit q̃ in pūctura morsura vel vulnere venenosoz: si venenū specificē cognoscit suū p̃p̃riū est bezear p̃p̃riādū. Ignorato aut veneno tyriaca magna statū potui tribuat. Doc. n. pōt oīuz aialiu eē cōe bezear. **Ad** idē valz lapis bezear coagulū leporis vnicornu: tormētilla: radix diptami. Et vltra oīa illa valēt bezear gica: seu tyriacalia q̃ sunt sup̃i ca: 3. et 6. descripta. **De** iñ sup̃i morsurā vel pūcturā mēbz stricte liget cū corrigia ceruina poti⁹ q̃ alia re si h̃ri pōt. Nā ceruinū coriū 3 venenū mirabilr opat: q̃ si aial pūgēs seu mordēs h̃ri possit: ex eo statū loc⁹ emplet: p̃ p̃i tñ abscessis extremitatib⁹: si serpens fuerit. Et si tale aial haberi nō pōt: vērōsa cū scarificatōe vulnere vel morsure superponat: vel cū ore p̃sone vilis p̃ prius ex vino decoctōis diptami lotovēl gētiane vulnus: aut morsura sugat: ṽl cū lus viui galli: cū rostrū sepe claudat supponat: aut galli na p̃mediū scissa: et adhuc palpitās ipaz sepiissime renouādo: q̃ cū frida fuerit alia apponat. Itē tyriaca magna sup̃ locū emplata maxie p̃fert. **Ad** idē valēt emplā seq̃ntia de quoz p̃p̃etate est oē venenū ad se trahere. **Primū.** R. cepaz cōiū. 3. iij. cepe squille. 3. iij. calamētū fluminali. 3. iij. p̃sicce origani. añ. 3. iij. p̃terant in līxiuo: donec pistari possint: q̃b⁹ adde galbani serapini. añ. 3. iij. glutinis alborin q̃tū sufficit ad icorporādū: et fiat emplm: cū q̃ loc⁹ emplet. **Uel** facias sic. R. ally alb. lib. i. f. calamētū fluminali. 3. iij. pistent sil: q̃b⁹ adde succi porri. 3. iij. fellis thaurini. 3. i. f. sulfuris. 3. ij. f. castorei. 3. i. et fiat emplm. **Uel** facias sic. R. castorei serapini: affe. sulfuris: fumi: colūbini: mēta: stri: pulegy ceruini oīuz ptes equales: picis: et olei veteris q̃tū ad eoz cōmixtionē sufficere possit: et agitet tñ i mortario q̃ oīuz debita fiat vniō: et fiat emplm. **Uel** facias sic. R. calcis q̃tū quā volueris: eā p̃fice cū melle et olo et fac emplm. **Uel** facias sic. R. calcis li. i. sinapis. lib. f. icorporent cū aceto: et fiat emplm. **Uel** facias sic. R. al kitraz lib. i. pulueriza: et p̃fice cū aq̃ saponis: et fac emplm. **Uel** facias sic: et est mirabile in isto casu. Liq̃ fac picē: et in ea feruētū itinge lanā: et ita calidā loco suppone. **Uel** facias emplm ex cācris tritis vel ex alio solo: ṽl ex alio cū butyro cocto. **Uel** ex castoreo cū oleo mixto: ṽl ex sulfure cū vīna mixto: vel cū calamētō fluminali solo: vel cū radice p̃solide maioris iter duos lapides p̃trita: vel cū scabiosa: seu cauda eq̃na: ṽl tasso barbasso: hec. n. mirabilr valēt in antracē et carbūculo. 3. cū vtrobiq̃ mā existat veneno: sa: debet etiā in isto casu valere. **Ad** idē valēt locū p̃firi

care cū sale solo: aut nitro solo: aut cū sale et aceto: aut cum sale et oleo sil coctis: aut cū cinere vitis vel fici et aceto: aut cū felle tauri: aut cū aq̃ maris cala sola: vel cū aceto mixta: aut cū aq̃ decoctōis muris bitātis in domo: aut aq̃ decoctionis mustelle. **Et** q̃ aialia venenosa p̃sepe aculeos: seu dētes dimittūt in locis morsis: est loc⁹: tūc cum cinere oleo p̃mixto fricādus. **Dis** igit gñalib⁹ remedijs adimpleris: si loc⁹ incipit denigrari: signū est q̃ pūctura: morsura seu vuln⁹ fuit aialis seu alteri⁹ rei p̃nciosissime. Quare si mēbz aptū fuerit abscessioni statū abscedat: et si nō: sine mora cauterizet. Et hec est cura gñalis pūcture seu morsure oīum aialiu venenosoz: ac etiā vulnez cum re infecta veneno factoruz. quare etc.

De cura a cane seu alio aiali rabido morsu. CAP. XII.

Um q̃s a cane rabido morsus fuerit: si vulnus p̃fundet: sit in p̃n: dolorosum. Et sic paucos i fra dies ṽl horas ei accētia su pueniūt ifrascripta. Si ṽo sup̃ficiale fuerit: dūmō solū mēbz: na rūpat: et si p̃tūc aliū dolorē nō fenferit: in p̃cessu tñ accētia icurret ifrascripta: q̃ sine cā timet plus solito: vigilar: boīuz refugit p̃uersationē: et solus esse appetit. Cū aut magis p̃firmat: sit ei⁹ vox rauca: aquaq̃: et oēs abhorret hūiditates. Cūq̃ malitia rabiei in eo p̃firmata est cognosces: q̃ ab aq̃ quismō appropiata terref. Nā ex ṽhemētē: et p̃tinua canū imaginatōe: canes i ea eē imaginat sepe: ac ēt vt canis latrat. Et i humiditatib⁹ aq̃s emittit B est in sp̃mate p̃ pollutionē emissio in vīna: aut i suis flatib⁹ egōnib⁹ nōnūq̃ frustula velut canes exiūt: q̃b⁹ est: q̃ forl imagiatio quā p̃tue de cane h̃z i istas hūiditates canū figurā sigillat. **Et** q̃ ad p̃nostica signa cum ex aq̃ terref: istiq̃ i sup̃fluitatib⁹ canū isignia discernunt: spes nulla salutis existit. Vēz taliū accētiū p̃sepe ṽsq̃ ad xl. diē tardatur euē: et q̃nq̃ ṽsq̃ ad sex mēses: et nōnūq̃ ṽsq̃ ad annū vt nōnulli referūt. Aliq̃ ṽo dñt ṽsq̃ ad annū 7. et ego hūi a fidedigno q̃ post. is. annū cuidā a cane rabido morsu accētia sup̃uenerit supra scripta: et B fuerat: q̃ sub ymbra forbe trāsierat: et ifra 3. rabidus mortu⁹ ē. **O** bone de q̃t ṽtutes a tota suba pueniētes i reb⁹ sigillasti: q̃ adhuc nob̃ existunt icognite. Tale igit ymbraz a cane seu quio alio aiali morsu fugiat: multa. n. aialia vt canis rabie icurrūt: sicut ē hō: lup⁹: mustella: vulpes: simia: equus: mulus: et asin⁹: et talis rabies i eis puenit: aut a frigore itēso sanguis i eis p̃gelat: aut a nimio calore hūozes p̃burēt: et sic p̃p̃ ista istozū alterat cōplo: et fuit mellici: successiue ṽo rabidi. **P̃rit** et cū B alia ex ea fieri rabidi: ṽtputa ex cibo corrupto: et infecto: vel ex potu: vel q̃ sūt ab alio aiali rabido morsu. Et ē p̃t ṽl p̃t tal Bbi a gñatōe: vt accit i leproso. **Uerū** si q̃s a mulo asino: ṽl alio aiali rabido q̃s a cane morsus fuerit: et hidroforbie fiat: q̃ ex aq̃ seu alijs humiditatib⁹ terreat canū effigie i talib⁹ hūiditatib⁹ fore nō p̃sabit: s̃ poti⁹ illi aial a q̃ morsus est. Et idē fiet in hūiditatib⁹ q̃s emittit de frustul illis similitudinē canū h̃ritib⁹ q̃ poti⁹ aiali q̃d monordit assimilabunt. **C**ognoscat aut canis rabidus a nō rabido: q̃ famēs nō māducat: solus libēter morat. ṽnq̃ suuz nō cognoscat: ei⁹ rubēt oculi et terribil fit aspect⁹. Cūq̃ i eo rabies p̃firmata est cū capite demisso pambulās ligūa foris t̃z auresq̃ mollificate p̃dēt: et ab ore ei⁹ salina spūmofa manat: raucēq̃ latrat: et oēs cui obuiat rē inadit. Et hec signa solū a cane rabido veniūt. **R**abidum q̃s canē ex p̃te ifirmi cognosces. Nā si cū buccella panis loc⁹ morsus p̃fricec caniq̃ nō rabido p̃yciat: et eā refugiat mordēs canis rabidus erat: et si eam māducauerit nō: et si galline p̃yciat: et eam māducauerit: et nō moriat infra diem natura lem talis canis rabidus non erat.

Dis igit visis ad curā deueniēs q̃b⁹ poteris modis venenū exbere p̃cura cū ṽtrosis. f. culo galli emplis: alijsq̃ i. c.

Differentia I.

precedenti descriptis statimq; ipsoz bezear pbe: qd est puluis
câcroz fluuialiū adustoz. 3. y. cū aq in potu exhibere: qui
puluis fin doctrinā Sera. in suo de simplicib⁹ sic fit. Acci
pe cācros sole exsiccāte i leone: 7 q luna decet 7 octo dies iaz
trāferit: 7 eos viuos pone i olla ex ere rubeo: qd tñ cōbu
re q ide cinis fieri posset: 7 ex eo vt dcm est vtire. C De
de loc⁹ p funde cauterizet: 7 B añ tertiā diē. Dic aut trāsa
cto 3: cauteriū dimittat: 7 sup vuln⁹ empl⁹ ex allio: 7 buti
ro: vlcpe 7 butyro ponat. C Uel facias sic: 7 est secretū
Bal. q i suo lib⁹ secretoz adiueni. Dic. n. q q B pulue
re cū ifrascripto medicamie p dies. xl. vsus fuerit ab oi ra
biosā morsura libabit. Puluis sic fit. B. cineris cancroz
fluuialiū ptes. x. gētiane. ptes. iij. 7 i alio ptes. v. thuris pte
i. fiat puluis: de q bibat oi mane stō vacuo. 3. iij. ad min⁹ cū
aq lipida p dies 7 tnuādo. xl. Et huic medicamini magna
est fides adhibēda cū cācri q sunt basis i B puluere pfati
veneni bezear existāt: vt dcm est. Dicatq; Bal. aucte Ale
ny medici atq; simi puluere ipo cū emplō ifrascripto nul
lū vnq; fuisse vsus q nō euaserit: 7 meli⁹ erit: si cācroz pul
uerē p fectis sole exsiccāte i leone 7c. vt stat dcm est. C Em
plastrū sic fit. B. acetū fortissimi. li. i. f. oppoponaci. 3. iij. pi
cis albe lib. f. bullāt adiucē donec icor pata sint: sic vt ifri
gidati extēdi possint velut empl⁹ sup aluta: 7 de tali eplo
sup morsurā appone. C Ex fferētib⁹ vō sunt si añ. xl. dies
in aq maris iterdū balneat ifirm⁹. In alyz vō oib⁹ melici
regimie gubnet: 7 ista cura curādū fca cane rabido morfi:
7 ē a qctūq; alio aīali rabioso. C Uex qz vt dcm ē p ānuz
7 vltra tale venenū latere solet. Cōsulo vt regimie supra
scripto p. xl. dies obfuoato ad maiorē cautelā p annū vniū:
postea ad min⁹ tale regimē morsus obfuet. p i sex reb⁹ nō
nālib⁹ regimē obfuet melici. C Deū qū ad medicinalia
sex saltē vicib⁹ in āno tali purgatōe purget. vt. B. succi fiv
miterre. li. iij. succi lupulloy. li. i. succi pomoy redolētū. li.
f. oīuz istoz debita fca refidētia cū lib. iij. zuchari tabar
zet: fiat syr⁹. addendo acetū. 3. iij. De tali aut syrupo debi
te cocto. B. 3. iij. aq fumiterre: aq lupulloy: aq buglose. añ.
3. y. misce p duab⁹ vicib⁹. C Sūpto qter syrupo potionez
recipiat ifrascriptā. vt. B. cassicifistule pguis. 3. i. pfectōis
hamec. 3. y. f. dissoluant cū decoctōe cōi: qb⁹ dissolutis ad
daf. 3. i. syrui suprascripti. 7 fiat pot⁹. C Uel. B. 3. iij. f. cō
fectionis hamec: 7 dissolue cū aq lactis capraz: 7 in potu
tribue: vel cū zucharo bolū pficias: q deaurat⁹ loco potio
nis def. In seqnti vō die tyriacā exhibe. C Scā purgatōe
fiat tal stupha trib⁹ dieb⁹ 7 tnuis stō vacuo. B. fumiterre.
M. iij. lapacy acuti scabioso: boragis bugl. melliloti: epi
thimi. añ. M. y. aquassent. 7 bullāt i duab⁹ fistulis aq vsq;
ad psumptionē tertie ptes. Deū ad ignē i vase coopto dū
stupha 7 tnuie teneant: in q sit ifirm pforatū: p qd ab ipo
7 tnuie in tinā fum⁹ trāseat: 7 in tina illa debite coopra sty
pbe. A stupha vō exeūti tyriaca cū vīo decoctōis bacarū
lauri: gētiane vel diptami offerat: 7 i alia die cōpleta stufa
altera cephalicay apiat: 7 pax sanguis eībat. Plus tñ vt
min⁹ f3 vtutis tenore: cōplonē: etatē 7c. C Alyz vō dieb⁹
puluere vtaf suprascripto: q si nimis foret tediosus facias
sic. B. pulueris suprascripti. 3. i. zuchari alb. lib. i. dissolua
zuchay cū aq buglose: 7 fiat pfectio in morsellis grossis sa
tis: de qb⁹ vniū accipiat oi mane stō vacuo. Tali gīt obser
uato regimie gl3 a casu in rabiem deo duce secur⁹ icedet.
Et B de cura canis: seu alteri aīalis rabiosi: q huic. c. ac to
ti tractatui finē iponit. Nā eo diuino munere vctum est q
ab initio pposuerā. Qua de re si in B tractatu sit aliqd vi
tati diuonū: qd me aduertēte nihil est mee ppatiēdū igno
rantie est nō arrogātie iputādū. Naz illustrissimi dñi dñi
mei philippi marie angli: Mediolani ducis amor mei
q; igenioli exercitatio: ad hūc ipm pficiēdū tractatū idu
xit. Un vos ifignes artū 7 medicine doctores magi Lu

chine de beloculis: 7 Joānes frāscise de balbis meisiole
ctissimi pceptozes q pfati dñi gubnatōis pncipalr on⁹ ge
ritis ipm beniuola mēte suscipite. Et si pre i aliq plus aut
min⁹ q oporteat vitatis tramite deciatū sit: illud i melius
emēdet: ac omīssa supplētes supfluū charitatiue rescet:
vt qd dieb⁹ noctib⁹q; in plib⁹ magno non sine labore suz
adiplere conat⁹ vestris iutū suffragys in lucē deduci: ac in
ipsa valeat diutissime pmanere. Na leatq; q rapacissima
peste imitissimozq; veneno depēdēdi dubitat se ab his sine
lesione custodire: captiq; 7 gna: ac appropatā curā adhi
bere. Ad illi⁹ laudē q celū terrāq; regit i scla scloz amē.
C Explicit scōa ps pncipalis hui⁹ cōmētarioli que est de ve
nenis ad illustrissimū pncipē dñm: dñz philippū mariā
anglū Mediolani ducē: 7 papie anglicęq; comitē Editū
per Antonium de Huaynerijs de papia artium 7 mediv
cine doctorem eximium.

Cōmētariolus de febrib⁹ editus per magist⁹
Antonius Huayneriū artū: ac
medicine doctore egregiū papiensem. Feliciter incipit.

De amoris gra mi Antoni magliane
ad hūc deueni locū cuz q
ad nos i libero: ac dulci acre viuere solitos de
lectatōe pnatū: pp qd adeo plixū mibi vt tps:
vt iā cani qplēs ifra paucos dies mibi exoti
sunt. Quapp tps aliq mō fallere decreui: vt ea q ab aucto
rib⁹ nris de febrib⁹ dicta sunt sumarie ptractādo: vt diffu
se: 7 disparsum tradita in B sumario succiete satis: 7 ordine
qdā qd ispicere possit. C Tu gīt hoiuz deozūq; parēs ter
rarū celiq; sator huic pñ: benign⁹ adsis mibiq; graz iparti
ri digneris: vt qd obilr icepi: gra tua iut⁹ finire feliciter va
lea: 7 pfecte: q viuis 7 regnas trinus 7 vnus. Amē. C Doc
itaq; mi frater sumariū accipe: 7 plege: qd cūq; est dimiū
tū supple: 7 supfluū lima: ficq; tps ambob⁹ ianiter nō trāsi
bit. C S3 vt facili⁹ qd qris iuenias summariū B de febr
bus i tres diuidā ptes siue ofias.

C Pīa ps siue ofia de febrib⁹ erit effimeris.
C Scōa de humoralibus.
C Tertia de ineriscentibus membris.
C Prima pars siue differētia vnum continet caplm de fe
bribus effimeris. Charte. 122.
C Scōa ps siue ofia. y. 2tinet tractat⁹. C Prim⁹ narrat fe
bres sanguineas. C Scōa colicas. C Tert⁹ flaticas
C Quart⁹ melācolicas. C Quint⁹ cōpositas in se pe
silentialem febrem icludendo seu iferendo.

Primus tractat⁹ duo cōtinet capla. 122.
C Caplm p^m. De sinocha iflatina. 122.
C Caplm. 2^m. De sinocha putredinali. 123.

Secundus tractat⁹ octo 2tinet capla. 124.
C Caplm. p^m. Tertianam puram iter
pollatam notificat eius curaz ponens. 124.

C Caplm. 2^m. Tertiane nō pure ponit significatōes. 125.
C Caplm. 3^m. Tertiane non pure ex colera adusta pueniē
tis curam ponit. 125.

C Caplm. 4^m. Tertiane nō pure causate a colera p admix
tionē melie pueniētis ab extra. 126.

C Caplm. 5^m. Erit de cura tertiane a colera citrina proue
nientis. 126.

C Caplm. 6^m. De cura tertiae pueniētis a colā vitellia. 126.
C Caplm. 7^m. Curā 7 signa ponit tertiane 2tinue. 126.

C Caplm. 8^m. Signa ac curā ponit caufonidis. 127.
Tertius tractat⁹ septē cōtinet capla. 127.

C Caplm. p^m. Febrium flegmaticarū su
gnificationes ponit. 127.

C Caplm. 2^m. Se. flegmatice iterpolate a flegmate dulci i
spido 7 aquoso: seu acri pueniētis curā docet. 128.

Cap. 3. 3^m. Feb. pueniētis a flegmate pōtico mucillagio/ fo crudo: ac vitreo curam ponit. 129.

Cap. 4. 4^m. Erit de cura febriū puenientium a flegma/ te melācolie pūmixto. 129.

Cap. 5. 5^m. De cura febriū pueniētis a flegmate cum colera permixto. 129.

Cap. 6. 6^m. De cura empiale: ac lipparie 7 fe. in qua in i/ terioribus 7 exterioribus caliditas simul sentit 7 frigi/ ditas: 7 fe. diurne 7 nocturne. 130.

Cap. 7. 7^m. Quotidiane cōtinue curā ponit. 130.

Quartus **C**ap. 8. 8^m. 7 fe. melancolicarum signa denunciat. 130.

Cap. 9. 9^m. Erit de cura quartane a melācolia fecali p/ uenientis. 131.

Cap. 10. 10^m. De cura quartane colerice. 133.

Cap. 11. 11^m. De cura quartane sanguinee. 133.

Cap. 12. 12^m. De cura flegmatice quartane. 134.

Cap. 13. 13^m. De cura quartane pūmixte. 134.

Quintus **C**ap. 14. 14^m. Quid per duplices: 7 p tri/ plicem tertianā: quotidianā: vel qrtanā. Et qd p duas tertianas vel duas febres: 7 tādē qd per febrem cōpo/ sitā intelligere debemus declarat. 135.

Cap. 15. 15^m. Emitriteoz ponit significationes. 135.

Cap. 16. 16^m. Curā emitritei maioris ponit. 135.

Cap. 17. 17^m. Emitritei nōdū baptizati curā ponit. 136.

Cap. 18. 18^m. Curā minoris 7 medij ponit. 136.

Cap. 19. 19^m. Signa 7 curā feb. ponit pestilentialis. 136.

Tertia **C**ap. 20. 20^m. Signa 7 curā feb. ponit pestilentialis. 137.

Cap. 21. 21^m. Talis febriū curam ponit. 138.

Cap. 22. 22^m. Ethicā notificat senectutē cās signa 7 ipsius curā ponēdo: quo pfecto summariū hoc finē recipiet. 140.

Cap. 23. 23^m. Signa 7 curā feb. ponit pestilentialis. 140.

Cap. 24. 24^m. Signa 7 curā feb. ponit pestilentialis. 140.

Cap. 25. 25^m. Signa 7 curā feb. ponit pestilentialis. 140.

Cap. 26. 26^m. Signa 7 curā feb. ponit pestilentialis. 140.

Cap. 27. 27^m. Signa 7 curā feb. ponit pestilentialis. 140.

Cap. 28. 28^m. Signa 7 curā feb. ponit pestilentialis. 140.

Cap. 29. 29^m. Signa 7 curā feb. ponit pestilentialis. 140.

Cap. 30. 30^m. Signa 7 curā feb. ponit pestilentialis. 140.

Cap. 31. 31^m. Signa 7 curā feb. ponit pestilentialis. 140.

Cap. 32. 32^m. Signa 7 curā feb. ponit pestilentialis. 140.

Cap. 33. 33^m. Signa 7 curā feb. ponit pestilentialis. 140.

Cap. 34. 34^m. Signa 7 curā feb. ponit pestilentialis. 140.

Cap. 35. 35^m. Signa 7 curā feb. ponit pestilentialis. 140.

Cap. 36. 36^m. Signa 7 curā feb. ponit pestilentialis. 140.

Cap. 37. 37^m. Signa 7 curā feb. ponit pestilentialis. 140.

Cap. 38. 38^m. Signa 7 curā feb. ponit pestilentialis. 140.

Cap. 39. 39^m. Signa 7 curā feb. ponit pestilentialis. 140.

Cap. 40. 40^m. Signa 7 curā feb. ponit pestilentialis. 140.

Cap. 41. 41^m. Signa 7 curā feb. ponit pestilentialis. 140.

Cap. 42. 42^m. Signa 7 curā feb. ponit pestilentialis. 140.

Cap. 43. 43^m. Signa 7 curā feb. ponit pestilentialis. 140.

Cap. 44. 44^m. Signa 7 curā feb. ponit pestilentialis. 140.

Cap. 45. 45^m. Signa 7 curā feb. ponit pestilentialis. 140.

Cap. 46. 46^m. Signa 7 curā feb. ponit pestilentialis. 140.

Cap. 47. 47^m. Signa 7 curā feb. ponit pestilentialis. 140.

Cap. 48. 48^m. Signa 7 curā feb. ponit pestilentialis. 140.

Cap. 49. 49^m. Signa 7 curā feb. ponit pestilentialis. 140.

Cap. 50. 50^m. Signa 7 curā feb. ponit pestilentialis. 140.

Cap. 51. 51^m. Signa 7 curā feb. ponit pestilentialis. 140.

Cap. 52. 52^m. Signa 7 curā feb. ponit pestilentialis. 140.

Cap. 53. 53^m. Signa 7 curā feb. ponit pestilentialis. 140.

Cap. 54. 54^m. Signa 7 curā feb. ponit pestilentialis. 140.

Cap. 55. 55^m. Signa 7 curā feb. ponit pestilentialis. 140.

Cap. 56. 56^m. Signa 7 curā feb. ponit pestilentialis. 140.

Cap. 57. 57^m. Signa 7 curā feb. ponit pestilentialis. 140.

Cap. 58. 58^m. Signa 7 curā feb. ponit pestilentialis. 140.

Cap. 59. 59^m. Signa 7 curā feb. ponit pestilentialis. 140.

Cap. 60. 60^m. Signa 7 curā feb. ponit pestilentialis. 140.

Cap. 61. 61^m. Signa 7 curā feb. ponit pestilentialis. 140.

Cap. 62. 62^m. Signa 7 curā feb. ponit pestilentialis. 140.

Cap. 63. 63^m. Signa 7 curā feb. ponit pestilentialis. 140.

Cap. 64. 64^m. Signa 7 curā feb. ponit pestilentialis. 140.

tractiua retētiua digestiua expulsiua. **C** Et glibet istoz ab aliq cā pmitiua pōt iſtāmari. ſicut vbi grā. ex yebemē/ ti ira ſurore: vel pſili vitalis ſpūs ſepe ſupincēdit 7 tpamē/ tus egredit: ppter qd opatōes ſenſibilē ledunt: 7 iſto mō feb. cauſat effimera ex ſpirituū vitaliū diſtēperātia pnci/ palr pueniēs. Cōſiſt ex ſeruoze ſolis vel cōſiſt ſpūs nālis pōt pternāliter caleſieri: ppter qd ſequit effimera. Et q/ uis illa pternālis calefactio cordi ac vitali ſpiritu cōicare/ tur: pncipalr tñ ex ſpirituū aialiū puenit diſtēperātia. Et pariter ptingit ex cibo 7 potu nimiū calidis a qbus nāles ſpūs nōnunq pncipalr caleſiūt ad quā ſupcalefactionez feb. ſegtur effimera pncipalr ex ſpirituū nāliū diſtēperā/ tia pueniēs. **C** Ex qbus pz: q̄liter febriū effimera pcreari pōt tā ex aializ nāliū q̄vitaliū ſpirituū diſtēperātia: que ſic deſcribit. Effimera eſt febriū ex ſpirituū diſtēperātia pueniēs ſin ſe. ſpaciū vniū diei nō excedēs. Et ideo dī effimera q̄ſi vniū diei ſeruoze. Unde effimera grece: latie dī vniū diei opatio. Vel vt placuit qbusdā dī effimera ab effimero aiali marino qd vna ſolū die vniū pōt tñ vſq ad. iij. vel. iij. diē nōnunq plongari: ppter erroze. ſ. vel. p/ pter opilonē quos ſi trāſierit in ethicā vel putridā puer/ teſ. **C** Nota q ois effimera a cā puenit pmitiua: qz talis multiplex eē pōt: multiplicē ptingit eē effimera: vñ pōt ab oib iſtāſcriptis cauſis puenire: vt ſunt labor: anguſtia: vi/ gilia: faſtidii: ebrietat: ira: bubo: ſolo p̄tinui in mēbro ſen/ ſibili: fames: ſpiſſitudo cutis: calor: 7 frig: 7 quāq̄ An. me/ rito cāz multiplicem effimera manifeſtat ad quālibet tñ iſtaz: ſi bñ iſpexeris reducet.

C His viſis deinceps ſigna ponēda ſunt. nā ei iceptio ſine/ treore exiſtit 7 horripilone: calor qz ſi acut i ea: neqz mox/ dicatius neqz pūgitius: ſz eſt mit 7 ſuauis. In pulſu vō/ grādus nō repit diſtēperies. Urina nō multū a ſua nāli di/ ſpōne mutat: pterqz i effimera a cibo 7 potu calis pueniē/ te. In hac. n. vrina aliq̄lis pōt eē tictura cū effimera icipit/ declinare exteri i cute ſudor appet vel hūctatio qdā. Ex/ his. n. ſignis ſup effimera ſatis certe poteris iudicare: qz ſi/ certior volueris eē ab iſſimo nūqd ſe. hec ab aliq cāz ſu/ praſcriptaz pceſſit: vñ ad aliq̄ illaz reducibili diligēter/ ingre. **C** Ex his ſatis pz: qd de ſignis pnoſticis ſit dicēdū. Nā cognita ſe. 7 iſſimo debite recto certifiſſime poteris p/ noſticari illā febze vñ diē nālē nō p̄trāſire: qz ſi ab erroze/ vel aliq cā qrtā p̄trāſierit ethicā in ipaz ſeu putridā iudi/ ca p̄trāſuiſſe. **C** Quātū ad curā vtute p̄ſtāte añ declina/ tionē nihil penit dādū ē: qz ſi ab iſſimo ad aliqd dādū te/ diatū fueris. vbi grā: ſic eſt ſucc granatoz exhibeas vel/ aquā ordeiz aut zuchari vñ aliqd p̄ſile: 7 ſi groſſius exhibe/ manuſcripſi cū plis: vñ ſine: aut zuchaz roſ. vel p̄ſile. In/ decliatōe aut da micā panis ablutā i aq frida: deñ in aq/ zuchari iſuſam: vñ da lac amigdalaz cū aq oz. eēctū vñ ali/ qd tale. Antig aut: qd nos nō hēm i vſu: eos i decliatione/ balneabāt in aqua dulci: 7 poſtea oleo vīo. eos vñgi facie/ bāt: deñ ipos cibis facil digōnis cibabāt: 7 b facias ſi libz. Et qz pp b̄cuitatē ſue afflictōis pauci has febzes patiētes ſe nob offerūt anim me ad alias magis ptractādas feb. dirigūt: pp qd ſpales curas omittā. A. aut 7 mlti alij ſigna/ 7 cās cuiuſqz effimere appropatas reſcripſerūt p̄pazqz au/ ras poſuerūt: ad qz ſi necē fuit recurſū hēas: 7 b d effimerl.

C Segtur differentia ſecūda: qnqz tractat continēs.

C Tractatus p̄mus de feb. ſanguineis duo capla p̄tinet.

C De ſinocha in flatina: 7 eius cura. **CAP. I.**

Secūdum p̄miſſum ordinez eſt ad ſanguineas feb. pncipa/ liter trāſcundū. **C** Pro quo ſciēdū. p̄mo qz ſanguis eſt humor p̄mus quia natura/ li ſua diſpōne nō mutat eſt in cōplone ca/ lidus 7 hūidus in colore rubens in odore

suavis in sapore dulcis p ppatā decoctionē ex scda digōne pduct. C. Scdo est sciēdū q sanguis pōt duplī peccare in qto. s. i. in qli. In qto qdē cum vene sunt adeo replete nāli sanguine q transpiratio debita pibet: tñ in venis: maxime ppingis cordi qdā nōnunq̄ sit coartatio p quam obita trāspiratio pibet: ppter qd sanguis ebullit: et inflātur: et febris idē gñat. S. q. v. ene inflant pp sanguis ebullitionē: q fit cū ipe circa cor inflāat appet infirmo q islef. C. Et pp h tal feb. a medicis cōiter appellat sinocha inflātia que sic describi pōt. Sinocha inflātia est fe. cōtinua a nāli sanguine sua nimia q̄titate itra venas coartato pueniens: et de hac tractabim i pñti. In qli vō sanguine mltiplr ptingit peccare: cū narrationē ad seqns suo capl. C. Si gna igit hui inflatiue sinoche sūt: q. p. pcedit qdā grauitas atq; mēbōz p fractio: pigritia qdā lassitudo: et somn solito lōgior existit. In sōno res q̄s appet rubee: atq; purpuree: in timporibz aut in frōte grauitas qdā sentit cū purrim in naribz: ac in locis in qb vētofe solēt apponi. Cū vō fe. adest in capite existit dolor: i facie rubedo: tēfio: ac plenitudo vēaz: ac si balneū egrederef mādēfactio: et inbelim difficultas: sic vt infirmo videat q islef: et in gustu dulcedo sentit manifesta: et bec semp vel vtrplm sine horripilatione icipit: et sine tremore: et dixit vtrplm: q. q. feb. ptiua pōt icipe cū rigore et extremitatū frigore: q̄uis multū itēfio. et cā eē pōt multitudo mādē: aut acuitas: aut venenositas. In tali nāq; vīna grossa: et rubea semp existit: pulsus vō fortis: et magnus: plen. vndosus: et mollis. Et bec fe. in vē accidit et in hyeme adolefcētibz: et bonas hūitibz hūitidines: et q carnes multas: et pfectōes de melle p̄suerūt comedere: vīoq; multo: ac vīnofo: gete: ac delicias: et vlr regi mine multiplicatio sanguis sunt vīf. C. Quantū ad pnoistica signa sciēdū q. h fe. vt supra dicebat fit a sanguine sine putredie iter venas coartatiuo cui si statū debita adhibeant remedia sepissime in vna die terminat. Et ob h nōnulli eā iter fe. effimeras numerauerūt: s. si statū ei nō sic currat pp sanguis calitātē et humiditātē in putridā facili ter puerit. S. sepīus ex ea piplemonia accidit seu pleurefis. s. si ad curā cito non accesseris: et hoc est: q. vapores ad caput ascēdētes: ppter obturationem poroz ad pectoris prescēdūt. Et his pz: qd in talibz pnoisticādū sit: nāz si affueris in pñt: et debita adhibueris remedia ipaz citra qntā diē ad bonū terminatūrā iudicabis. Si vō pñā vīf scōz diē p̄trāserit: nec debita fuerit applicata remedia timendū erit ne in putridā puerit: et ne statū dictas iducat egritudines: et sic pz qd hēas pnoisticari. C. Dis igit sic hūit ad curā veniēdo sex rez nō nāliū p: medicinaliū regimē a notabo. C. Quātū ad pñū. i. habitet aerē ad fridū et sicū declinatē quē cū aq ro. sandal. et aceto p̄mixta poteris alterare vel aq ro. et aceto: vel aq lipida et aceto. C. De cibo comedat pisanā ordei nō colatā cuz paucō zuchari: vel succo arancy vel agreste: vel comedat micā panis i aq frida sepe lotā. Et q. isto tpe tā vltra mōtes q̄ citra mōtes: cōiter ad dietā grossiorem tēdūt: more papiestū vtr pñt pane cocto in brodio pulli alterato cū lactuca: aut endiuiā: aut cucurbita. Et in partibz istis daret amidū seu amigdonē far: aut ordei cū aq ordei aliq̄l ad ignē inspissatū in quo pōt poni aliqd zuchari: vel aliquod acetosū: vīf emulsio semini cōium fridoy: vīf da cucurbitas cū modico agreste. Et si ad cōtūsum deuenire necesse sit fiat ex pullis pnis alteratis: vt. s. et fiat satis ligdū q. et poteris alterare cū succo arancy: vel granati: vīf modico agreste. C. Et si sublimatū pulli exhibere volueri solū pulpas pulloy accipias abyciēdo piguedinē: q̄s subtilissime tere. deinde aq ro. eas aspgē atq; cū eis puluerē admisceas in frasciprū. vt. B. sandaloy. oīuz. añ. 3. i. rosa. rubea. spody.

añ. 3. i. f. margaritarū coralloz fragmētoz saphiri iacinti granati et rubini. añ. 3. i. fiat plūs: et si adest magna flāma adde cāpore: gra. iij. hoc totū in vase reponē in q aliquot sint ducati. C. Si addideris succi limonis vīf citraguli paz bonū eēt: deīn vas bñ obturef: et i cacabo aq plenoy cōiter fit ad dcoqndū ponat: i quo ad min p horas. v. bulliat idē finēter: et si h ad alēbicū posueris: alēbicū ipm i marie balneo colloca. C. Si vō in declinatōe infirm gelatinā apeteret: fiat ex pullo puo cum carne edina: et pedibz vituli bñ cocti: et i ea paz albi pōat aceti. C. Et ex herbis vtr pōt spinachys: boragie: lactuca acetosa: cucurbita: et endiuiā: et cū his vtr pōt agreste: succo limonum: vel p̄sili: si libuerit. C. Si paz lactuce vna bullitōe bullit: cū modico aceti medie fortitudinis in pñci: mēsis comederit: nō malum foret. C. Oēs fructū vitādū sunt pter damascenā: et qb aliq bñ matura lenitōis cā comedere pōt: et nōnūq; aliq amarilia p sit ac caloris extictōe. C. De potu regulr opando vīnū nō cōpetit: s. aq cocta cū zucharo: et succo granati: vel arācy: vel acetositatē citri p̄mixta: vel bibat aquā ordei cum zucharo ro. Et si cogamur vīnū exhibere sit aqz clarū aliq̄l acidū: et lipbet cū aq oca: vel cū aq dcoctōis sc: cōiū fridoy: vel aq boni fōtis. C. De motu et qete vtrādū ē exercitio: atq; gaudio tpari ira et tristitia et silibz oīo bñiti sint. C. De somno et vigilia sibi assuetum somnū in q̄titate tribue: q. somnus plūx nimis humectaret. C. De ianitiōe et repletionē qd fiēdus sit statim patebit. C. Sex igit rez nō nāliū descripto regimē: ad medicinaliū regimē p̄descēdo: quare quā citius fieri pōt facias flōmiā ex brachy vena media. Si sanū pect habuerit: vt placuit Cōstātino. Si vō nō fiat de basilica: et vsq; ad lipotomiā vtute: et atē: cōplone: et sic de alijs i flōmiā attēdēdis p̄sentibz: que lipotomia est dfect aiositatis: or. n. a lipos qd est dfect: et tim animi qd dfect animi: et hoc est qd oēs volūt antiq cū flōmiā iubēt vsq; ad sincopim fieri. Sincopi iprope accipiēdo. s. p lipotomia. Et ideo Dyp. affo. illo. q egerunt et. ingt: et vbi oz vsq; ad defectionē ducere et. et non dicit sincopim. Nā si Hal. A. et alij acceperūt sincopim ppe dictā. put ab Aui. xi. terty. tractatu 2. c. de sincopi. describit que est destructio maioris ptis plū vtrādū et. tūc eos arg. Auerrōis militaret qd ipe facit. vy. colligert ca: de cura sinoche sic arguēs. Ars imitatur naturā. sed ipa nunq; in laudabili crisi vsq; ad sincopiz euacuat: igit. s. nolo tñ vt potius secūdationē facias q̄ infirmus vsq; ad sincopi: siue lipotomiā pducas: et h pma q̄rti. facere iubet A. c. de cura feb. sanguis p̄ritio qdē ingt melior est i ea et. hoc est in flōmiā: et h idē affirmat. c. de cura fe. putri. in generali. s. Et p̄siliū qdē meū in eo est. nā l3 B. Hal. fecerit vt ipe fecisse attestat cōmēto illi affo. Que egerūt. et 9. tery. p̄tice. y. c. tāta ei et aliquoz alioz fuit: et adhuc existit atozitas q. vnus mors sibi in laudē nob aut i maximū vī tūpiū redūdaret. C. Et si etas vī aliud flōmiā ipediat sanguinē p vētofas in spatulis vel natibz eche: et sumope vīr tūtē p̄spice: qdā. n. iperiti medici in alijs p̄sili circūstātys vtute nō p̄siderata: pp flōmiā egrū vsq; ad mortē pducunt: vt i p̄sili ca: bon. p̄stātū. C. Vīc tñ attende q. si aī flōmiā nō fuerūt feces nālī educte sunt artificialr educe de: ne ppter venaz ianitiōē iste supfluitates ad itra traherent. Facias q̄ sic. B. malue blitis folioz violarum. añ. 20. i. f. fiat decoctio: de qua accipe lib. i. f. in qua dissoluitur cassie pulueris zuchari. añ. 3. i. olei violati. 3. iij. sal triti parū: et fiat clistere. C. Et si clistere sumere non veller: et egritudo iducias patiat sibi hāc p̄be portionē. vt. B. ca. v. floz bug. bora. vīo. añ. 20. f. p̄unoz numero. vy. tamaridoy. 3. f. fiat decoctio: de qua acci. 3. iij. f. in qua dissolue māne vel cassie. 3. x. syrupi vīo. 3. i. et fiat pot. C. Vel facias de duobz granatis cū aq dulci: vt Aui. docet. Qd. B. aq

zuchari. 3. iij. succi granati dulcis. 3. f. et fiat potus. ¶ Uel facias sic. 3. syrapi violati succi granati dulcis. 3. f. aq. zuchari. 3. iij. f. et fiat potus. his factis regulari⁹ ad flōmā accedat. ¶ Qd si nec vētosas apponere potueris fluxū sanguinis nariū: vel emorroydaz vel mēstruoz puoca. Et si eo tūc ptingeret nāz aliūde sanguine emittere: vt a nari⁹ vel emorroydib⁹ zc. nisi superflueret nullatenus restringat. ¶ His pactis ad vltiorē veniēdū est ifridationē q̄ p potū aq. fride pueniētissime fieri pōt: his tñ attētis p̄ditōib⁹. f. q. pect⁹ et viscera: et pncipalia ifirm⁹ sana hēat: sitq. iūue nis carnosus: et in tpe calido. Et si his factis p̄stipat⁹ vēter fuerit clistere fiat antefcriptū: vlt aliq. de supra scriptis portionib⁹ exhibeat. ¶ Deide si mēbra sicut plimū ptingit ex vapo⁹ retēde cū aliq. remāserit iflāmātōe aliq. fien/da erit poroz aptio: qd mediāte quadā leni fricatione fieri poterit clistere fiat antefcriptū: vlt aliq. de supra scriptis portionib⁹ exhibeat. ¶ Deide si mēbra sicut plimū ptingit ex vapo⁹ retēde cū aliq. remāserit iflāmātōe aliq. fien/da erit poroz aptio: qd mediāte quadā leni fricatione fieri poterit clistere fiat antefcriptū: vlt aliq. de supra scriptis portionib⁹ exhibeat. ¶ Itē ad eādē itētiō nē epithimata cordialia: et epatica pueniūt: frida q̄ talis dat descriptio. Epithima cordiale. 3. aq. ro. li. f. aq. vio. aq. bug. añ. 3. iij. sandaloz oīum coralloy vtiusq. ros. spody. añ. 3. i. ossis de corde cerui croci. añ. 3. f. caphoze gra. viij. aceti. 3. f. et fiat epithima cordiale cū pāno vel syndone de grana. Caucas tñ ne nimis actualr ipm fridū cordi supponas. ¶ Epithima p epate. 3. aq. endimie. li. f. aq. ros. 3. iij. aq. cucurbite: aq. lactuce. añ. 3. i. f. aceti fortissimi. 3. i. sandaloy omnium. ante. 3. i. f. spody. 3. f. fiat epithima p epate. ¶ Itē ad eādē itētiō nē puenit iulep. ros. viol. nenufa. ac et syrapi rosa. vio. nenufarin⁹ vel de papauere cū aqua endimie vio. floz nenufaris rosa. lupuloy: vel silij: aut cū aq. zuchari. ¶ Uel facias sic. 3. aq. ros. 3. iij. aq. viol. laque acetose. añ. 3. iij. aq. floz nenufar. 3. iij. vini granatoz. añ. 3. i. f. syrapi de acetositate citri vlt de ribes vlt de limōib⁹ aut de succo acetose. 3. iij. f. zucha. tabarzet. 3. iij. fiat iulep aromatizatū cū sandal. ru. vel muscatellinis. ¶ Ex pfectionibus pueniūt manifestib⁹ cū plis vel dyacozali: vlt facias sic. 3. serue ro. vio. buglose et bozagis. añ. 3. iij. manifestib⁹ cū plis. 3. i. fragitoy: sinaragdi: saphyri: rubini granati et iaciti. añ. 3. f. margaritaz. 3. f. pānoz auri: nūero. x. fiat mixtura: de auref. ¶ Itē fieri pōt vinctōes circa renes: et spinā ex ceroto seu ynguēto albo galieni. vel facias sic. 3. olei violati: olei ros. añ. 3. i. cere albe q̄tū sufficit: et fiat ynguentū qd oīū in aq. ros. lauef addēdo cū bñ lotum fuerit pax aceti albi: et pax caphoze si magna fuerit iflāmatio. ¶ In declinatōe vō cū flāma fuerit exticta quasi laudat An. trocif. de caphoza vel spodio: quoz descriptiōe hēl a mēse. 3. qñ isto tpe nō vtinur trocifcis: facias sic. 3. troci. de caphoza vel spodio. 3. iij. margaritaz. 3. f. fragmētoz saphyri: iaciti: granati: rubini: et sinaragdi. añ. 3. f. 3u. albi lib. f. dissoluat zuchaz cū aq. endimie vlt ros. et fiat cōfectio in mortellio: vlt vterē triasandal. descriptōe nicolai. Et hōe sinocha iflatiua et eius cura.

¶ De sinocha putrido.

CAP. II.

In pcedēti. c. dēsi fuit q sanguis est humor g a nāli dispōne sua nō mutat⁹ zc. et tal vt dictus est nōnunq. sua peccat q̄titate: et cū itra venas coartef itēdit et iflāmāt: et sinochā causat iflatiua de qua satis dēsi est: peccat et interdū sanguis sua q̄litate per quā putrefactionē recipit: et a sua nāli dispōne mutat⁹: qd fieri ad itra qñq. ptingit sine alteri⁹ ex trinfeci admixtione: qñ si in nimia fuerit q̄titate: aut non fuerit debite q̄litate: eū natura regere nō valet: et sic ebullit: qdā recipit putrefactionē p quā i eo cōneus calor accendit. ¶ Qñq. vō in eo accidit putrefactio ab eē ppter .f. humoris admixtione vtputa colere: et tūc reddit debito subtilior aut flātis aquosior: sic aquosior debito: aut flātis grossior: et tūc est debito grossior: et hīnebat An. ca: de fe.

sanguis: et hec diuersitas ipsi sanguis cognoscit inspectione ipsius. Et fin hāc diuersitate sinoche putride: vt statū ap parebit cura recipit diuersitate. ¶ Cū aut talis sanguis itra venas putrefiat sumi putridi: et corrupti p̄tinue ad cor pueniētes se. causant p̄tinue que synoch⁹ putridus dē a fin q. est fil: et noebus labor quasi p̄tinue labor: q. et si ex alijs humorib⁹ se. cōtinue genrent: p̄tū medicus qdā interpolationē itra illas cōprehēdere poterit: quā in sinocho mīme cōprehēdet: q. si eger v̄sus diē aliquāl minus male se hēat hoc nō fit rōne febris: sed fridi aeris cui⁹ frigiditate se. aliq. r. mitigat. ¶ Ex qb⁹ p̄s qd per sinochum putridū itelligere debeamus. Est. n. Sinochus putridus feb. cōtinua a sanguine putrido itra venas p̄tēto pueniēs: cuius tres sūt spēs augmasticus: homoten⁹: paugmastic⁹. in paugmastico cōtinue maior fit resolutio q̄ putrefactio ppter qd semp declinādo pcedet. In homoteno tanta fit putrefactio q̄ta resolutio. ppter qd cōtinue yniformiter affligit: et ideo dē homotenus ab homos qd est ynū: in augmastico vō maior est putrefactio q̄ resolutio: ppter qd semp augēdo pcedit: vnde augmasticus dē ab augēo auges. ¶ His sic habitis de tēpo⁹ huius se. cognitione nō imerito alijs dubitabit cū vna semp declinādo alia augēdo: et alia semp in eodē sistēdo pcedat: quare v̄s q. ex modo afflictiōis hec tpa distinguere nō valeamus. ¶ Dicedū q. in omni egritudine duplex est stat⁹. vnus quo ad materie digōnē. Alius quo ad accidentiū seuitatē. Vñ qñ isti duo qñq. coincidūt: et qñq. nō: vt in trib⁹ istis febriū spēs⁹ vep ex ip̄s afflictiōe ista tpa mīme cognoscunt: sed solū ex v̄sne inspectione: q. tūc est pncipiū cū nōdū vestigiū ali quod digōnis incipit apparere in salubri: augmētum vō est cū vestigiū digōnis incipit appere in salubri: et in mortali cū malitia digestionis incipit augeri. Status aut in salubri cū pfecte signa digestionis appeant. In mortali cū pfecte signa cruditatis et malignitatis appareāt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic⁹. ¶ Sig⁹. hāc feb. signa sinoche manifestāt iflatine: 3. bec sunt illis fortiora. Itē bec ab illa distinguūt. Et isto modo h tpa cognoscunt. Hāz aut triū febriū specie: deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala homoten⁹. i. tertio paugmastic

Differentia II.

sudore: aut fluxu sanguinis narium. ¶ Item nota q̄ quā-
 to vīna est magis intēsa ceteris parib⁹ morib⁹ citius termi-
 nabit⁹: ideo si cū vīna valde itēsa signa digōnis incipiūt
 apparere hec febrib⁹ ad bonū cito terminabit⁹: si cū remissa tar-
 dīus. Ex q̄bus apparet qd per vīnam habeas p̄noscari.
 ¶ Præterea signū: vt supra dicebat q̄ in augmāstico ca-
 lor est dissoluēs plusq̄ sūmēs: sic calorē p̄dedit fore de-
 bilē qd de ifirmo timēdū existit. In paugmāstico vō est
 ecōtra: q̄ plus cōsumēs q̄ resoluēs q̄ caloris arguit for-
 titudinē: sic est de salute sperandū. In homoteno est eq̄-
 lis cōsumptio et dissolutio: sic rōne huius taz de salute q̄
 de morte equū existit iudiciū. ¶ Itē si ifirmus multū an-
 gustiat⁹: modo de vno latere modo ad aliud se reuoluat
 malū signū existit: si habuerit inflationē in vētre et rugi-
 tum quendam que ex solone non cessauerit mortale est.
 ¶ Itē si aliquē pustule nigre: aut liuide appareāt moriet⁹.
 ¶ Lachryme quoq̄ si ppter huius febris malitiā appue-
 rint cū anhelit⁹ difficultate cū quo post somnū ifirmus se
 solito magis grauātū senserit ip̄s denūcia moriturū.
 ¶ Dis sic visis si sanguis nimis subtilis fuerit: qd ex inspe-
 ctione ipsius vīne subtilitate et itēsiōne cognosceat per co-
 lere admixtionē hec fiet: q̄re p̄me digōnis supfluitatibus
 emissis per se vel cū clisteri: vel portione aliqua. c̄ pcedēti
 descripta egrum minue vel vētōsas appone: nō tñ ceteris
 paribus tāta est extrahēda sanguis quātitas q̄ta in sino-
 cha iflatiua. Aui. n. d. vena frōtis flōmā facere docet: quā
 in vsu nō hēmus. ¶ Dis sic pactis si vēter stipticus fuerit
 cū clisteri vel aliq̄ p̄actaz portio nū leniat⁹: deide ad vltē-
 riorē sanguis putrefactionē phibēdā: iductā remouē-
 dam facias sic. R. aq̄ endiuie. 3. vi. aq̄ lupullop̄ aq̄ cicoree
 ros. 7. buglo. añ. 3. y. de acetositate citri: de ribes de succo
 acetose: vel de limonib⁹. 3. vi. fiat iulep aromatizatū cum
 3. i. sandal. rub. cāphorē: gra. iij. et ambre: gra. i. et si nō hēas
 istos syrpos pone. 3. i. zucha. albi: et adde. 3. i. aceti vel. 3. i.
 3. vini granatoz: et fiat syr⁹. p̄ q̄tuor vicib⁹: et fridum da in
 potu in auroza diei. ¶ Uel facias sic. R. syrpi rosati. 3. i.
 3. aq̄ endiuie: aque zucharate. añ. 3. i. 3. misce p̄ vna vice: et i
 potu tribue. ¶ Uel facias sic. R. succi endiuie cicoree bu-
 glose: et lupullop̄. añ. 3. y. buliāt p̄az: deide colent⁹: deinde
 R. ca. ve. M. i. 3. fumiterre. M. i. iuiubaz. numero. xy. fi-
 at decoctio: de qua acci. lib. i. misce cū succis: q̄b⁹ adde zuc.
 lib. 3. aceti. 3. i. 3. fiat iulep aromatizatū cū sandal. rub. et
 p̄be in q̄tuor vicib⁹. ¶ Uel facias sic. R. endiuie scariole
 cicoree. añ. M. y. q̄tuor se. fridoz. añ. 3. i. zuchari tabarzet
 lib. i. et fiat syr⁹ addēdo vini granatoz. 3. iij. aromatizet
 cū sanda. ru. da. 3. i. 3. p̄vice cū. 3. iij. aq̄ zuch. vel aq̄ cicoree
 vel fumiterre. añ. 3. i. 3. ¶ Digesta mā si tibi eūandavide-
 ref: q̄ nām aliūde crisiz tētare nō comprehendēdes facias
 sic. R. cassie bñ pignis. 3. i. dyaprunis nicolai: sine scamōea
 3. 3. vel dyacatoliconis: tñdē dissoluat cū decoctiōe cōi: et
 facta dissolōne addat. 3. i. syru. vio. et fiat pot⁹. ¶ Uel loco
 dyaprunis pone p̄fectionē hamech electuary de suc. ros.
 añ. 3. i. Uel pone reubarbari ifusi in aq̄ lactis capraz. 3. y.
 spice. 3. 3. deide fiat exp̄ssio que addat cū cassia vel māna
 dissoluta cū decoctiōe supra scripta. ¶ Uel accipe si portio-
 nem noluerit. 3. vi. dyacatoliconis vel tñdem dyaprunis
 vel electuary de succo ros. p̄fectionis hamech. añ. 3. i. 3. et
 cū quo istoꝝ volueris adde zuchari q̄tū sufficit: et fiat bo-
 lus q̄ dāret. ista oīa pueniūt si sanguis putrefieret p ad-
 mixtionē colē: et si ab itriseco corripere sine alicui⁹ ex-
 trinseci admixtiōe: q̄ tūc satis rōnabile est q̄ sanguis ille
 aliq̄s p̄tes colicas secū habeat admixtas: ideo in isto ca-
 su pueniret etiā decoctio de fumoterre descriptiōe mesue.
 ¶ Uel da. 3. y. p̄fectionis de māna mesue cū aq̄ lactis yf

Tractatus II.

adde zuchaz: et fac bolus. ¶ Uel q̄ ex adustione colere
 sanguis vt p̄missum est debito reddit subtilior: ad ipsū in-
 grossationē aliq̄ sic faciūt: et est Aui. R. iuiubaz. nūero. c.
 decoquant in lib. v. aq̄ vsq̄ ad p̄sumptionē tertie ptis: q̄b⁹
 adde. 3. viij. zuchari: et fiat iulep: qd in potu tribue. ¶ Uel
 facias sic. R. iuiubaz. numero. xy. carnositatis piri. 3. i. gra-
 nati musci. 3. 3. fiat decoctio in lib. y. aq̄ vsq̄ ad p̄sumptio-
 nem tertie ptis: et cū lib. 3. zuchari fiat iulep p̄ q̄tuor vicib⁹
 bus: et potes dimittere granatū: et addere vini granati. 3. i.
 et aromatizet cū sandalis citrinis. His factis si mām eūan-
 dam comp̄hēderes: qd vis p̄be ex solutiōis supra scriptis.
 de cū frictionib⁹ vtere c̄p̄thimatis p̄fectionibus: et alijs
 h̄s: vt in p̄cedēti caplo tactū est: et idē dico ad sex rep. non
 nālū regimē: sed nutrimētū q̄ esse magis sanguis in gross-
 satū i quo casu Aui. lētes docet exhibere cū aceto: alijs
 vō cibarijs poni p̄t sumac: aut gnatū vel berber: aut pira
 vel citonia per frusta icisa. Nos itālicī istū cibū lenitiū cū
 aceto nō multū hēmus in vsu: sed si eo vti volueris fac sic:
 p̄mo eas elixabis: et aquā p̄mā abyctas: postea debite de-
 coquant: et etiam eas aceto: et vino granatoz: vel berberis
 vel aliquo similitum aspergas.

¶ Si aut sanguis fuerit aquosus per admixtionem flatis
 aquosi nō ita copiosa fiat flōmia: vt si sanguis sola q̄ritate
 peccaret: cetera fiat vt in p̄cedētib⁹: eius tñ regimēn mag-
 is ad siccū q̄ in alijs facias declinare: et ob hoc lactuca: et
 cucurbita nō sic sibi pueniūt: et si vinū biberit cū aqua sibi
 limphet in qua sit extinct⁹ calib⁹. ¶ Et si añ flōmā cliste-
 re recipe nollet facias sic. R. ca. ve. M. i. floz. vio. et buglo
 se. añ. 3. y. iuiubaz. numero. xy. p̄vinoz. numero. vi. tamar-
 rindoz. 3. 3. ligritie. 3. i. 3. passulaz. 3. y. 3. fiat decoctio de
 qua accipe. 3. iij. 3. et in ea dissolue. 3. i. māne vel cassie succi
 granatoz muscoz. 3. 3. fiat pot⁹. ¶ Facta flōmia aliq̄s p̄be
 ex syrpi supra scriptis. ¶ Quo facto si euacuare intēdis
 hāc p̄be portione. R. ca. ve. M. i. thimi. 3. y. alr. 3. i. 3. 3. 3.
 i. parum buliāt: et fiat exp̄ssio: cui adde manne vel cassie
 vt supra distemperate. 3. i. et fiat potus.

¶ Si aut sanguis fuerit multū grossus q̄tū ad lenitionē
 et flōmā fiat vt supra. Facta igit flōmia: q̄ sanguis regrit
 subtiliatio. R. syrpi acetosi simplicis. oximellis simplicis.
 añ. 3. i. 3. aq̄ endiuie: aq̄ cap. ve. yfopi. añ. 3. y. clarificet
 pro duab⁹ vicib⁹: et aromatizet cū optimo cinamomo. sumat
 de isto quater. ¶ Uel R. aq̄ ca. ve. 3. iij. aq̄ cicoree: aq̄ en-
 diuie. añ. 3. y. aceti. 3. i. zuchari albi. 3. iij. 3. fiat iulep pro tri-
 bus vicib⁹: et aromatizet cū optimo ciamomo. ¶ Hoc scō
 portione tribue ifra scriptā. R. ca. ve. yfopi cuscute. añ. 3. 3.
 cicoree endiuie. añ. quartā p̄tē. M. i. passularuz. 3. iij. ligritie
 3. y. fiat decoctio de qua. R. 3. iij. 3. in qua ifunde de tur-
 bit. 3. i. vel. 3. iij. 3. 3. p̄az claresciāt: et fortis fiat exp̄s-
 sio in qua dissolue cassie vel māne. 3. i. mellis ros. 3. i. et fiat
 pot⁹. ¶ Uel facias sic. R. turbit boni et electi. 3. y. 3. 3. i.
 salis gēme spice nardi. añ. 3. 3. capi. ve. 3. i. forment pillule
 cū oximelle sgilitico: quaz dosis sit. 3. i. vel. 3. iij. ¶ Uel
 R. diafiniconis. 3. iij. zuchari albi quātū sufficit: et fiat bo-
 lus. In alijs vō tā in regimie sex rep. nō nālū q̄ medicia-
 lium facias vt in c. sinoche iflatiue dēū est.

¶ Tractat⁹ scōs de febrib⁹ colicis octo p̄tinent in se capla.
 ¶ De febre tertiana pura interpolata: et ei⁹ cura. CAP. I.

Avidentiam febriū colericarū.
 Sciēdū est q̄ cola-
 vt ponit Aui. p̄mā p̄mā ca. de humorib⁹ est du-
 plex: nālīs. et nō nālīs. Nālīs vt cōiter dicitur
 est humor purus qui i sua dispōne nālī nō mu-
 tatus est calidus et ficcus: in colore rubescit: in sapore ama-
 rus: i odore horridus: sanguis spume assumilat: p̄ decoctio-
 nem supflūa ex scōa digōne pductus. ¶ Nō nālīs vō est
 duplex. i. pura et non pura: pura generat ppter causam in

naturalis colera exstet ipaz extra nūm ppiā extrahētes: ex ista tertiana pura generat. ¶ Non pura est duplex: qz quedā per admixtionē flegmatis: quedā per admixtionem mellis. Prima vocat nota vel famosa. Scda vō minoris fame: ex his tertiana nota gñat de qua fiet mēto in seqntib' caplis. ¶ Ex cola triplex gñat feb. s. tertiana piodica que est febris ex colera ex venas exstete pueniēs. cuius est de tertio in tertiu isfirmus affligere. ¶ Cōtinua est febris pueniēs a cola intra venas exstete non multū cordi ppinqua in qua: si cōtinue affligat isfirmus de tertio in tertiu manifesta pcpit excrecētia qua de re: cōtinua pportionalis de colera cōiter nūcupat. ¶ Lauson est fe. ex cola itra venas cordi ppinquas existente pueniēs sicut in pulmone stomaco vel epate rē. que p similit' cōtinue egrum affligit: istaz aut differētia isfra deo duce patebit. ¶ Itēz tertiana piodica quedā est pura: quedā non pura. De pura aut sit pfcns sermo que est fe. ex pura cola extra venas putrescēte pueniēs. cuius est de tertio in tertiu facere paroxysmum qui citra. xij. horā terminat semp. ¶ Cuius signa sunt: qz incipit cum horripilatiōe simili pūcture acui: frigus aut siqde affuerit cū quodā admixto calore pcpit. Calor aut in breui ad extra expandit: et fit magnus: et itensius valde: ppter qd infirmus angustiat: et sitis causat validā: ad tactū aut fenties mordicationez caloris. Pulsus in pncipio paroxysmi est parvus spissus et tardus notabile nō hīs dīneritatē: in statu tū est magnus et velox. Urina in colore est ignea: aut ruffa vel citrina cū suba tenui hīs malum odorē. Et in hac feb. sepe fit alienatio: et vomitus colere qzqz: et sit fluxus vētris spontaneus: et interdum sudor copiosus: qz eius paroxysmus cū sudore sensibili et manifesto terminat qui vltimū in octo finit horis: lōgiōr tamē duodecimā nō trāsit horā. Et h febris vltimū accidit in pplexionib': et atib': regionib': tpius calidis: et in his maxime qui regimine colē multiplicatiōe vtunt: qz si cōtūpēs in hac febrem tertianā inciderint infirmū ipsam pati his signis vel ipsoz plurib' apparentibus nō dubitabis. ¶ Quātum ad signa pnostica hec feb. in septimo finit paroxysmo: vt infra. et eius paroxysmus in. xij. hora vel citra terminat cum sudore. s. ideo quātō afflictio fuerit mior et sudor copiosior ceteris paribus tāto magis feb. terminabit: vnde et sudore copioso vlt fluxu vētris spontaneo fe. h in vno paroxysmo sepe terminat. Sed eius plicitatem ex accidentiuz seuitatē comprehendes in paroxysmis. Nam si accidētia secūdo paroxysmo fuerint fortiora. In tertio vō remissiora scias ipsum finiturā in quarto: qd sepissime accidit. Sed si in paroxysmo septimo terminari debet i quarto egritudo erit in statu: et in qnto accidentia remitti incipiunt. Et quia in hac feb. terribilia sunt accidētia semp talia pdicere mēto esto: qz si in tertio paroxysmo flōmiam vel aliud infirmo feceris: et nō pduxeris quartum paroxysmum debere infirmū magis affligere: tūc in quarto dicēt astātes flōmiam tuam: vel aliud qd ante appropinquaueris infirmum interfecisse.

¶ Vis expeditis ad curam venio qd sit fiēdū hora paroxysmi. Primo est dicēdū vt infirmus vsqz ad declinationem dormire non pmittat. In declinatione vō si dormierit et sudauerit bonū erit: et si in pncipio paroxysmi nausea superuenerit cum aqua tepida ad vomēdum irritet cum modico aceti mixta. ¶ Vel facias sic. B. syrapi acetosi simplicis. 3. i. f. aque tepide. 3. v. misce et in potu tribue: deide cūz digito vel pēna oleo intincta vomitū puoca quo facto os cum aqua ordeī collue. ¶ Cū aut calor incipit expādī cūz leui fricatione inuef. nihil comedat neqz bibat durāte paroxysmo vsqz ad declinationem vel in fine stat' si fieri pōt. Sed sepe sibi os cum aqua frida lauet vel alr sitim decipere pures cū sucharo cādī vel manuscripti: vel cū gra-

nis granatoz vel cum silib'. ¶ Et si cum a potatione abstinerere non vales da suchaz ros. cū aq frida boni fontis: vel simplr bulitā vel da suchaz vio. fluxu vētris non pibente: vel aquā ordeī: aut suchari vel aquaz simplr cotam cū iulep ros. vel vio. vel cūz iulep qd portari solebat de damasco facto cū aqua ros. et sucharo tabazet. ¶ Sed de h sucharo rosa. in his febribus: mi Antoni magliane veluti et practicaes iam fecerunt plurimi me redargues qui auctoritate sola pteē dicto Ras. 3. alimā. facit accescunt: qui ingt sucharū ros. stomaco humorib' repleto: si a seiuino sumat et bene masticef cōfert qñ post ipsum aqua bibit calida hī qui calore et ardorem patiunt nullo mō comedere debēt: et maxime si estas affuerit: calefacit. n. et sitim inducit: hī enim ppter hūc textū suchaz ros. dare in feb. his execrabile putāt. ¶ Sed ne tuū animū credere his inducas. Scito suchaz ros. fm qd dixi modo exhibiturum in hoc casu cōuenire: cū cola que hāc feb. causat subtilis sit et valde intēsa: cuius ex causa sitis fit valde valida: ro. vō sucharū et pcpue nouū modo quo supra datū colerā illaz ingrossat et intēsiōe eius remittit: sitim extinguit: et spūs cōtemperado virtutem auget ex quo in hoc casu qm maxime cōuenire liquet. ¶ Et ad auctoritatē Ras. dicē nō de sucharo ros. sed de melle ro. intellexisse qd vt pz calefacit: et sitim inducit: vt pz ex cōcordia quā noster videt Symon ianuefio suis in sinonimis caplo de. B. 5. De geleniabin inter Aui. 6. cañ. et ipsum Ras. facit. vbi inquit illud trāslatoris vel scriptoris vitio puenisse: et hoc ppter equocationem illius termini geleniabin: qz tam mel ro. qz sucharūz ro. idifferēter importat. alicui igit auctoritati credere sine rōne isfirmitas intellectus est. vt ille ppius dīs magister Blasius de Parma sepe dicebat: tu igit in isto casu sucharum ros. exhibe. ¶ Vel facies sic. B. pserue vio. 3. iij. bu. glose boragi. et rosarū. añ. 3. i. manuscripti cum plis. 3. y. f. fragmentoz saphyri: smaragdi: rubini: granati: facinti. añ. 3. i. folioz auri: numero. x. fiat mixtura et deauref: de qua sumat infirmus ad quantitatē parue castanee provice: vlt de ea bibat cum aqua loco suchari rosati. ¶ Et vt plura facere vidcaris: et vt infirmus maiorē spem in medicinis habeat cum aquas suas bulire facis pone in eis. xij. vlt. x. duca. ¶ In fine status si sudare incipit da. 3. y. vel. iij. vini albi subtilis mediocris fortitudinis limphati cum aqua suchari. ¶ Vel in isto casu syrupum sancti Ambrosij audacter exhibeas cum quo oēs infirmos in Mediolano curabatur: adhuc Mediolanēses tēpore magni estus vtunt cōciter: et appellāt ipsum pistuz vini: qd sic fit. Accipiūt parum milij a cortice supiori depillati qd pistum appellāt: et pedemōtani panici: et decog faciūt i aqua donec crepet: quia cito decogitur: deinde de tali buliēte brodio accipiūt verbi grā. 3. iij. et imponūt. 3. y. vini: et ita calidum bibūt: et mirabilr sudorē puocat atqz sitim extinguit: et tu facias si libet: deīn cū leuiter coopi facias: et cū aliquat' sudauerit absterge: et iterum magis sudabit.

¶ Dec igit fiēda sunt hora paroxysmi quo finit cum ciba: et sit eius cibus ptisana facta de farina ordeī non colata cum sucharo vel panata cocta in brodio pulli parui alterato cum lactuca: cucurbita: portulaca: semib' cōibus: vlt aliquo similiū: sed qz falsa sunt facias pmo vna bulitione bulire: et abiecta pma aqua in brodio postea ipsum decog facias: vel comedat cucurbitas in simili brodio coctas alteratas cum agresta vel spinachias: aut boragines iterdū cōueniūt et simula amidū anēatū: aut ordeatū: aut mica panis ter in aqua frigida lota: postea succi arancy: vel granati: aut citri: vel alicuius huiusmodi absterfa super quaz parum suchari puluerizetur. ¶ Et si ad exhibitionē carminum deuenieris: quod tamē regulariter operādo: et cōstāte virtute fieri nō debet: pulli sint parui: vel carnes edine

Differentia II.

vel parue alicule in rubis degentes: vel fassian: vel perdi
tes iuuenes alterate cum lactuco cucurbita: vel semib^o co
munibus agresta succi granati berberis: vel aliquo simi
lium: si contusum fiat: abyciatur pinguedo: et si cogamur
oua dare sint in aqua cocta et trementia: et alterentur cum
agresta succo limonum: vel aliquo tali: et si vis magis frigi
da facere per horā anteq̃ decoq̃nt frāgant: in aq̃ frida py
ciant quā sepe mutes: vel pone ea in aqua acetose vel ro
sarum. ¶ Item aliter pullum poteris decoqui facere: vt
p̃mo elixetur in brodio supra alterato: et non permittatur
totaliter decoqui: deinde ponatur in veru in quo comple
te decoquat: postea calidus mēbratim incidatur: et paucis
simo cinamomo cum pauco salis: deinde aqua rosa. succo
arancy limonis acetositate citri vel consimili aspergatur:
et si parus addatur zuchari erit gustui sapidior: et hic sapor
a sacerdotibus aqua benedicta nūcupatur. ¶ Uel facias
sic: et est cibus vltimontanoz et theutonicoz magis
q̃ italicozum. decoq̃ brodium cum pullo alterato vt supra
deinde membratim diuisus aliquantulum assetur: deinde cō
tūde amigdalas quas in brodio pulli: et aliquo succoz ta
ctorum distempera: et in eis imerge pullum illū mēbratim
incisum. Et si vis facere more teuthonicoz decoq̃ oua
dura: et illa per medium scissa in illis amigdalas contusis
imerge. nam si eis dederis oua mollia in ipozus stomacis
corruptent: q̃ stomacos habent structionum. ¶ Item
si infirmus tuus bolos duos vel tres comederet lactuce:
vna bulitione bulite cum modico agreste vel aceti medie
fortitudinis multum pdest: et in p̃ma mensa: quādoq̃ reci
pere pōt quatuor: p̃ma damascena depilata: et in aqua fri
gida posita pauco aspersa zucharo. ¶ Ex p̃scriptis igit̃
elige qd̃ infirmo tuo familiarius videat: ac sibi magis co
ueniens: et fac vt in principio vniuersali grossius cibet seu
dieretur: q̃ in augmento vel statu. Et hec gradatim fa
cias fm q̃ statum magis vel minus remotum comprebē
des: et memor esto virtutes examinare nunquid sufficiat.
¶ De potu abstineat a vino etate et alijs huiusmodi con
suetudinib^o. Et si vinus volumus exhibere sit albu aqueū
vel rubeum clarum. et sit potius aqua vino limphata q̃ vi
num aqua limphatum. ¶ De aere: aerem inhabitet frigi
dum et humidum alteratum cum folijs salicis ppli. viola.
ros. et similibus: et aspergatur camera aqua: et aceto: et sit aq̃
in p̃portione dupla ad acetum: et camera subterni potest
ex herbis p̃ati cum suis floribus bene redolentibus: et si
vis vt omnia magis redolent: cameram asperge cum aq̃
ros. et aceto in gbus ponantur sandali rubei et muscateli
ni. Et ad modum Aui. habeas calata in quibus habeas pi
ra: et poma redolentia per frusta incisa: vel illos fruct^o cum
aqua ros. cum pauco aceti: et sandalis citrinis admixta ir
roza: et calata per cameram loca: alterant enim aerē ipm̃q̃
bene redolentem efficiunt. non iaceat super plumas: sed
super mataratio coctone pleno: vel sub linteamine ponat̃
coopertura de tela coctone plena: dupla vel tripla fm q̃
tibi videbitur. ¶ Quies huic infirmo conuenit atq̃ gau
dium temperatum. nam ira: furor et similia: omnino vitā
da sunt. Similiter et coitus. ¶ Semp̃ paroxysmus occur
rat emissis superfluitatibus omnibus: et cibetur semper p̃
quatuor horas ante paroxysmum: et si natura supfluitates
nō emitteret: facias vt statim te docebo.

¶ Vis expeditis ad medicinalia condescendo. Tempore
ergo quietis si infirmus constipatus fuerit tale sibi prebe
clistere. R. malue blitis matrum violarum. añ. M. i. iiii
barum sebesten liquorit. añ. M. f. fiat decoctio: de qua
accipe lib. i. f. in qua dissolue cassie pulueris zuchari. añ. 3.
i. olei vio. 3. iij. salis triti parum: et fiat clistere. ¶ Uel loco
decoctionis sup̃scripte accipe lib. i. f. istius. vt. R. malue
blitis mercurial. spinachiarum anast. viol. ordei. añ. M. i.

Tractatus II.

fiat decoctio. vt decoctionis sup̃scripte accipe lib. i. f. in
qua dissolue succi sicile vel merca. 3. i. olei violati. 3. iij. et sa
lis triti parum: et fiat clistere. ¶ Uel. R. pulli brodiuz. lib.
v. i. quo bulliant sup̃scripte res: et fiat decoctio: de qua ac
cipe lib. i. f. cum cassia: et oleo vio. vt supra fiat clistere: quo
isti indei ribaldi maxime vtunt in istis ptib^o. ¶ Et si in
firmus tuus citius per os q̃ per clistere recipe vellet sibi
tale prebe lenitium. R. florum lupullos. M. i. prunoz
numero. vi. tamarindozum. 3. f. fiat decoctio: de qua acci
pe. 3. iij. f. in qua dissolue cassie: aut manne. 3. p. syrupi vio
lati. 3. i. et fiat potus. ¶ Uel facias sic. sicut dicit Auicē. de
mucillagine psily. vt. R. prunorum. 3. i. tamarindorum. 3.
f. violarum florum lupullosum capil. vener. añ. quartam
partes vnius. M. fiat decoctio: de qua accipe. 3. iij. f. i qua
pone mucillaginis psily syrupi viol. añ. 3. f. et fiat potus.
¶ Uel exhibe. 3. iij. f. aque fructuum descriptione mesue
in qua dissolue cassie vel manne. 3. p. vel. 3. i. f. ¶ Uel fa
cias sic. R. prunorum. 3. i. tamarindorum. 3. f. violarum lu
pulloz. añ. 3. vi. et fiat decoctio que cum zucharo ad mo
dum syrupi dulcoretur. de quo syrupo accipe postea. 3. iij.
et dissolue i co māne: vel cassie. 3. i. dyaprunis nico. sine sca
monea. 3. iij. et fiat potus. ¶ Et si potionē recipere nō vel
let in forma boli sic potes facere. R. dyaprunis nō scam
neati. 3. vi. vel. 3. i. zuchari albi quantum sufficit: et fiat bo
lus qui deauret. ¶ Uel. R. māne. 3. p. vel. 3. i. f. et cā tere
aliquantulum cum zucharo rosa. vel conserua viola. fiet bo
lus et deauret. ¶ Uel in forma pillularum facias sic. R.
aloes epatici. 3. f. mirre croci. añ. 3. y. lauetur aloes et mir
rba cum aqua rosata. deinde cum succo rosarum fiant pil
lule. de quibus da. 3. y. vel. 3. i.

¶ Sed si a p̃ncipio minoratium proprium propter mate
rie furiositatem: aut ipsius multitudinē exhibere volue
ris: facias sic. R. florum violarum: capil. veneris lupullo
rum. añ. M. f. iuuabarum numero. x. sebesten: ligritie ra
se. añ. 3. iij. fiat decoctio de qua sume. 3. iij. f. in qua dissolue
cassie vel māne. 3. i. electuary de succo ros. 3. y. vel p̃fectio
nis de māna. 3. i. f. syrupi viola. 3. i. et fiat potus. ¶ Uel fa
cias sic. R. reubarbari electi. 3. y. spice nardi gra. vi. infun
de in aque lactis caprarū: vel aque cndinie. 3. iij. vini odo
riferi parum: et per. x. horas in infusione permancat: dein
de fortis fiat expressio: cui adde cassie vel māne dissolute
cum aqua lactis: vel decoctione sup̃scripta. 3. i. et fiat po
tus. ¶ Uel exhibe infusionem mira
bol. citri. quā sic facias. R. corticu mirabo. citrinor. 3. i. in
fundantur in aqua lactis cum modico mellis: et per diem
in infusione pmancat: dein fortis fiat exp̃ssio: cui adde cas
sie vel māne dissolute cū decoctōe sup̃scripta. 3. i. et fiat po
tus. ¶ Nec in p̃ncipio talia p̃bere solutina est 3. Aui. p̃ma
quarti. c. de cura tertiane pure. ibi. Et tu nō auscultes et.
Et q̃ si p̃cipiat ibi talia solutina fortia in p̃n: nō eē exhibē
da subiūgit: nisi tñ ppter illud qd̃ dicimus. f. i. cura febriz
putridarū in gñali vbi snialr: vult q̃ si m̃ fuerit furiosa
aut plurima: tūc audacter aliqd̃ ex istis solutinis possum^o
exhibere: qd̃ facias si tibi opportunū videat: et tu vide ibi.

¶ In forma aut̃ boli sic posses facere. R. electuary succi
ros. 3. iij. zuchari albi quantum sufficit: et fiat bolus et deaure
tur: et si fuerit in forma solida. vt cōter sit in istis partibus
3. iij. vel. 3. f. fm operationē quā scis ipsum facere. ¶ Uel
accipe de confectione māne. 3. y. et cum zucharo fiat bo
lus et deauret.

¶ Doc factio scilicet exhibito lenitio: aut minoratino si vi
deris sanguinem peccare vsque ad tertium paroxysmum
minue. vt Auicenna docet: et non cures de Almanfore in
hoc casu: si in hoc casu facta prohibeatur flobotomia: quia
ipse respicit essentiam materie et non multitudinē: cuius
mundificatio fit melius cum tamarindis et mirabolanis:

et ipse docet q̄ aliter. **A**ui. aut duo considerat. p̄mo disposi-
tionē materie que leuiter inflāmat. ideo nō cōcessit in p̄-
cipio mirabo. sed tamaridos qui plus extinguit q̄ mūdi-
ficant in cōparatiōe ad mirabo. Secūdo cōsiderat multi-
tudinē materie que melius ceteris parib⁹ et facilius p̄ flo-
botomiā educit q̄ aliter. ideo ipsas fieri p̄cipit. Si igitur
dominiū colere aut eius acuitatē nō timueris p̄pter sub-
tractōz sanguis qui colere frenū existit audacter facias
minutiōez. et si bene isperis hoc voluit Auicē. caplo de
cura febriū putridaz in generali. illo. §. Et opz vt obser-
ues et cetera. ibi enī vult q̄ si materia fuerit admixta san-
guini q̄ tunc flobotomiā sit cōueniēs: attēde tamē virtu-
tem et alias sepe dictas cōditiōes. ¶ Nec in q̄cūq; tertia-
na sic p̄sumptuose fieri facias flobotomiā. p̄mo q̄ humo-
res subtiliat: ipsos fluere facit. vt. A. 4. p̄mi. caplo de flo-
botomiā ideo in feb. uehemētis inflāmatiōis eā phibet.
Secūdo flōmia euacuat venas: vt ibi ponit Aui. q̄ cūate
humores exites eē venas attrahūt ad intra. et sic ex iter-
polata fieri pōt cōtinua: q̄ sepiissime accidit. Nā plurimi
medicorū cū ad tertianariū pueniūt inueniē alia sine cōsi-
deratiōe flōmiam iubent: quare bonus homo ex tertia-
na piodica ad tertianā cōtinuā transiēs sepe morit⁹. Sane
igif cōsideres ante q̄ flobotomiaz fieri facias: quā si fieri
iudicaueris incide basilicam dextrā. si magis ab epate et
iferiorib⁹ queris euacuatiōem et si magis a corde et a toto
corpore icide medianā q̄ si etate phibēte vel alio flōmiā
facere neq; v̄tōfas sup nates cūz scarificatiōe iubeas ap-
poni. Et esto memor semp i die getis talia facere.

¶ Dis factis si natura ad supfluitates expellēdūz nō mo-
uetur: iuuā eam cū aliquo clisteri supascripto: deide tale
pbe digestiui. B. syrūpi acetosi simplicis. 3. i. f. vel orizaca-
re tantūde aq̄ succari. 3. ij. misce p̄ vna vice: et da in potu
mane: si distās fuerit a p̄n: paroxisimi p̄ tres horas ad mi-
nus: et si nō: expecta post poxisimū et poteris loco aq̄ succa-
ri ponere aquā endi. 3. ij. aq̄ buglose vel absinthij: vbi ma-
gis queris stomaci cōfortatiōem. 3. i. ¶ Et si magis deli-
cate facere vis. B. syrūpi acetosi simplicis vel orizacare.
3. ij. f. aq̄ succari. 3. vi. vel aq̄ endiui. 3. iij. aq̄ absinthij. 3.
ij. clarificetur p̄ duabus vicib⁹: et si stomaci frigidum ha-
uerit aromatiza cū modico cinamomi: et si mām magis
respicias aromatize cūz sandalis muscatell. nis: de isto sy-
rupō tantūz pbeas donec tibi materia digesta videatur.

¶ Vel tale poteris facere syrūpū magis: vt B. florūz
boragis buglos. ro. rub. añ. M. f. violaz lactucay folioz
papaueris alb. end. scariolē añ. M. i. f. end. se. lactuce añ.
3. f. quattuor se. cōium frigidorū añ. 3. vi. et fiat decoctio cū
lib. i. succari aceti. 3. ij. et vini granatoz. 3. i. et fiat syrūpus
de quo si lōgus fuerit p̄be. 3. ij. f. p̄ vice: et si fuerit debi-
te coctus da. 3. ij. cū aqua endi. et potes ipsum cūz sandalis
aromatizare si volueris. ¶ Digesta materia si natura cri-
sim tētat: vel tentasset vel tētaturaz fore putares: sine eā
et in die quietis ante crisiū si v̄ter cōstipatus fuerit cum
aliquo p̄cede ex clisteribus supascriptis: vel cum suppo-
sitorio cōi facto ex melle et sale. Sed si iudicares ante cri-
sim fore bonū mām euacuare: q̄ si mām digesta fore: et nō
perciperes aliūde nām crisiū tentare seu facere posse: ex
supascriptis solutiūis elige tibi vñū. ¶ Si si natura cri-
sim tētauerit: nec eam facere posset: sed ipsaz incomplete
faceret siue facere pciperes iuuā ipsam: q̄ si per sudorez
lenib⁹ intēde fricatiōibus: vel exhibe vinum albū subtile
debite limphatū: da syrūpū sancti Ambro. supius descri-
ptū: est. n. mirabile in hoc casu. ¶ Si per yrinā iuuā exhi-
bendo. 3. ij. decoctiōis quattuor seminū frigidorū cōium
3. i. aque feniculi. ¶ Et si p̄ vomitū cum aqua cala et ace-
to vel syrūpo acetoso: vt dñ est supra. ¶ Si per fluxum
sanguis nariū ipsum facias res rubeas itueri vel aliquid

leuiter ptingēs naribus immitte: vel instrumētum q̄d fit
cū setis porci: vel nasus aliquāliter cū manibus frica. aut
collū leuiter stringas. ¶ Si vō p̄ fluxū ventris fecerit: et
diminute ipm per illam diē dimitte quiescere: deide vñū
ex supascriptis solutiūis tibi elige: q̄d infirmo exhibeas.

¶ Esto tamē memor q̄ melius est subsistere infra q̄ ex-
quisite euacuare: s; hic vñū scito q̄ in isto tractatu do-
ses ponaz: put eis cōmuniter vtor: et deo dante mihi scm-
per bene succedit: tu autem cōsidera virtutem: et etatem: re-
gionem: cōsuetudinē: et fm hoc dosim augere vel dimi-
nuere potes. ¶ Post aut completā crisiū si yrina tincta
remanerit epithima epar B leui epithimate. B. aque en-
diui. 3. iij. aque cucurbite: aque lactuce añ. 3. ij. f. sandal.
rubeorū. 3. ij. f. spody. 3. f. canfore gra. quattuor: et hoc si yri-
na remāserit inflāmata misce: et fiat epithima: q̄d ante cū-
bum emissis superfluitatibus ponatur sup epar. Cautē ta-
mē ne sit nimis intēse frigiditatis actualiter. ¶ Item in
isto casu exhibe vñū bolū confectiōis triasandalorū de-
scriptione nicolai p̄ tres horas ante cibum vel ad minus
duas: et extincta aliquāliter inflāmatiōe loco triasandalo-
rum dare potes vñū bolūz diarodon abbat. amota feb.
memor esto ifirmū per aliquot dies regere: ac si intra tps
foret sue egritudinis paulatim et gradatim ipm ad ipsam re-
ducēdo fluctudinē. Et h de tertiaa pura.

¶ De significatiōib⁹ tertiane nō pure.

CAP. II.

Tertiana non pura iterpolata est febris a cole-
ra non pura extra venas putrescente pueniēs.
cuius est de tertio in tertium infirmū afflige-
re: cuiusq; poxisim⁹ ad. 30. vsq; horas nōnunq;
prologatur. ¶ Pro quo nota sicut multiplex
est colera non pura ita multiplicem tertianam nō puram
esse contingit. Nam sicut dicebat colera nō pura quedā
generatur ex admixtiōe flegmatis: quedam ex admixtiō-
ne melancolie. Prima vocatur famosa: et est duplex: que-
dā citrina: et generatur per flegmatis aquosi subtilis ad-
mixtionem: et quedā vitellina que generatur per admix-
tionem flegmatis grossi: et est vitellis ouorū similis. Secū-
da vocatur minoris fame que similiter est duplex respe-
ctu sue generationis: quia quedā est cū colera in se adu-
ritur: et remanet cineritas in ipa: et fit vna colera per ad-
mixtionem melancolie in se genite. Alia vero fit vt melā-
colia cum ea misceatur: et fit vna colera per admixtiōez
melancolie ab extra veniētis. Ex his duabus coleris scilicet
famosa et minoris fame generat tertiana nō pura seu
nō vera que tertiana nota cōmuniter appellatur: et hoc
fm materie diuersitatem curam diuersam recipit. Item
ex vitellina p̄ adustione generatur prassina ex qua p̄ adu-
stione vltiorē generat eruginosa. Et si a p̄dictiōe de-
fendi posset ex his duab⁹ feb. posse generari: q̄ tamē au-
ctozes volūt q̄ per eoz malignitatē nō tādū morientur
in corpore q̄ feb. causare possunt aliā de his nō faciā mē-
tionem. ¶ Signa igif tertiane note seu non pure sunt: q̄
icipit cū horripilatione sicut et pura: sed magis in ea repe-
ritur frig⁹: nec ita cito calor expādif ad extra: et est magis
mitis ceteris paribus: q̄ in alijs. p̄pter q̄d nō tantū infir-
mus angustiat⁹: nec fit sitis ita valida. Et si infirmū terti-
geris: nō tñ senties in manu mordicationem caloris et for-
tasse icipit sine rigore et sine horripilatione: vt ingt Aui. cu-
ius causa pōt esse tarditas vel debilitas motus materie:
et in p̄cipio paroxisimi pulsus nō est ita spissus: vt i pura:
aliquā tamē inuenies in eo diuersitatē. In statu aut nō ē
ita vclor nec ita eq̄lis. Urina aut est citria vel subrubea
cū substātia mediocri. poxisimus est lōgiōz q̄ i pura: et v-
plurimū nō eradicat cum sudore copioso: q̄d pp materie
accidit grossitiem: vt inquit Auicenna. et patiens ex potu
aque frigide plurimū sentit grauitates in capite: q̄d nō fit

Differentia .II.

In pura: imo in ea ex potu aq frigide humectat corpus: et qñq sudat. Cui? cā est: qz aqua ppter materie subtilitatē ad cutim perueniēs calefit: et cōuertitur in vaporē. In nō pura aut cum materia sit grossa: grossiores generantur vapores: q ppter opilonē venar: et porroz ad caput ascēdūt: ibiqz retinēnt: et ad humoris nām puerunt: quare grauitas sentit plurima: et isto mō deñ Auicē. iterptat. Et ego aliter dicere: vt videlicet ex potu aq frigide in pura tertiana pcedit in corpore hūectatio: aut sudor: ppter cāz dictā: qd tamē supple nō fit in tertiana nota. ppter grossitudinē et materie rebellionē: vt cōuertat in sudorē: et sub iungēs tertiane nō pure ait q in ipsa iuenit grauitas plurima in capite quātā supple nō reperit in pura: cui? causa sunt vapores grossiores et cetera: put añ statim deñ est. et sic in signis distinguētib? inter purā et nō purā est qd i nō pura reperit grauitas in capite qta in pura nō reperit. Itē in nō pura augmētū nō est cāle: et itelligat taz de vli qd particulari: et hoc ex mae diuersitate et eterogeneitate venar: ex quo pssimilr puenit porisimoz icqualitas: qd in pura nō fit. Et si in ea hoc ptingeret lōgitudinem denūciat egritudis: et maxime si tps: regio et etas: regimē pteritum et cetera ad frigiditatē declinauerint: et plōgat qñq vsqz ad horas triginta: et tanto a pura declinat quanto paroxysmus duodecimam horam excedit.

Pronostica et vt te ad pronostica signa deducas ex quibus inter istas tertianas non puras noscas differētiās. Scias qz bec febris durat quādoqz per sex menses et maxime si venerit in autūno. Et si vis ad notitiā materie hāc feb. cāntis deuenire cōsidera pponem: etatē: habitudinē: regionē: tps: āni: aerē: regimē pcedēs rigorē et paroxysmi durabilitatez: sudorē vomitum: yrinā egestiōes. Dis aut diligēter cōsideratis scias quātum bec febris elōgauit a pura. Si. n. videris rigorē cū magna velut acū punctōe nō multū durātem: paroxysmū inter terminū duodecim horaz: statē sudorē copiosuz yrinā subtilē igneaz: egestiōes ligdas satis nō nimis citrinas cū quo etas regio: cōplo: habitudo: tps: āni: aer: et regimē pcedēs ad calidū et siccū declinat. Dis omnib? simul pcurrētibz vel ex his plurib? hāc esse tertianam purā nō dubitabis. Et iō diligēter pssideratis his scies quātū nō pura distat ab ista. nā si rigor cū pauca fuerit punctiōe et frigus paroxysmus lōgus terminū duodecim horaz excedēs paucis sudor vel nullus. Urina non multū ignea substantie mediocris: egestiōes magis tincte: vomitus colere citrine vel vitelline. Et si cū B pplo: etas habitudo: regio: tps: et aer fuerit calida et sicca: regimē vō pteritū ad frigidū et humidū declinās: et per pñs magis flegnatis generatiū: hāc feb. a colera non pura prouenire veraciter videbis. Et si ex colera citria vel vitellia p uenerit porisimus magis hora flegnatis cuenerit: et qto frigus si cū rigore icepit lōgus fuerit minorqz sudoris copia paroxysmus lōgior. Uria nō ita ignea et magis grossa et egestiōes magis mucillagiose: tāto hāc tertiana pura elōgari iudicabis: et per pñs de colera magis grossa generabit: qz de vitellina. Nā si generat ex colera citrina minus ceteris parib? a pura distabit: qz si generat ex colera vitellina: et de B vomit? si sibi affuerit tibi magnū prestabit iudiciū. Et si aut bec febr. ex colera minoris fame puenit: vt deñ est. dupliciter fieri pōt: aut p admixtionem melancolie per adustionē ipsiusmet colere in ea genite: aut per admixtionē melancolie que eidem deforis accessit. Et in hoc etiā sunt suprascripta diligēter cōsideranda: qz si vsus fuerit regimē melancolie generatiū vt leguminibus caulib? bñ coctis: caseo duro: carnib? boninis: et similibus et cetera: vel regimē calido et sicco: cuius causa pssimilr colera in se aduri potuit: vt sunt piper: alliu: ce-

Tractatus .II.

pe et porri: et similia: regio calida et sicca: tps calidū et siccū: fueritqz vomitus et egestiōes magis melancolicę: yria subtilis versus quādam tendēs obscuritatem: et paroxysmus magis vsus horā melancolie venire tardauerit: et si cū hoc quasi frig? pur? sentiat cū aliquali dētium cōmoriōe: et in pncipio paroxysmi quādam habere videt in ossib? cōfractionez hāc esse tertianā minoris fame ex colera pueniētem poteris affirmare: qd inuabit pulsus duricies: que ceteris parib? magis in ista qz in alijs esse debz. Et si flōmiā fieri feceris multuz sanguis inuabit inspectio in iudicādo: qd et somnia faciet: si magis super melancoliam qz coleraz qz flegma significauerint. Et ex his pñs istaz feb. differētia. nam si puenit a colera nota per adustionē in fe ipsa erit in omnibus pure tertiane satis ppinqua: sed facilius irascit: et maxime tēpore paroxysmi: imo quādoqz fit maniacus. Et si fit ex colera per admixtionem melancolie pueniētis ab extra nō sic irascit: sed est magis tristis et timidus et c. Et ex quibus omnibus patet quid de omnib? his febribus habeas pñsticari. nam cum tertiana pura. xliij. nō pcrtrāsit diez. Et tertiana nota ex colera per admixtionem melancolie in se genite magis appropinquet ceteris paribus citius cā ceteris terminaturaz iudicabis: et post ipsam proueniētem ex colera per admixtionem melancolie ab extra pueniētes: deinde ex colera citrina: et vltimo ex colera vitellina: que per sex mēses durat sepe: et forsan qz ceteris paribus a colera pueniēs per admixtionem melancolie lōgius durat qz ex colera citrina cū melancolia sit magis resolutioni rebellis qz flegma: vt patet in tueti. Sed tertiana quecūqz sit illa si erroze nō cōmiseris: infirmuz semp ad bonū finem deducet: ex erroze in alias sepe deducit egritudines: qz iterdū ad quartanaz in quā ex colera minoris fame tertiana pueniens facillime trāsit: et iterdū ad cōtinuā ex qua vplurimuz infirmus morit: et cū ex erroze tuo causa hui? mortis existas: et si nō in hoc seculo: in alio tamen reddes rōnez. Nō. n. tam nobilis aialis veluti est homo cure onus assumere debes: nisi de egritudibus ipsis causisqz ipsaz fueris ad plenū certificatus. Et bec de signis tertianē nō pure et c.

De cura tertiane note pueniētis ex colera p admixtionem melancolie in se genite. CAP. III.

Um tertiana nota ex colā p admixtionem melancolie in se genite magis pure appropinquat qz alia. Ipsi? purā curā pñstibus anoto. In hac igit tā tpe porisimi qz alijs fiēdū ē: vt i tertiana pura fiebat: s; facias oia magis ad hūi: dū decliare qz i illa: in suisqz medicinalib? sint eqliter melancoliā respiciētia exhibēda: qre exhibitis lenitiis factaqz si opus fuerit flōmia: pro digōne mae facias sic. R. syrupi aceto. simplicis: syrupi viol. añ. 3. i. f. aq. zuccari. 3. vi. vel aq. buglose: aq. endiu. aq. viol. añ. 3. y. misce et clarifica p duabus vicibus. Vel facias sic. R. aq. buglose. aq. viol. aq. ros. aq. endi. añ. 3. y. aq. fumi ter. 3. y. aceti. 3. i. zuccari alb. 3. y. fiat iulcp bñ claz aromatizatū cū sādalis citrinis: et def i trib? aut qtuor vicib?. Et si vis facere syrupū magrālē facias sic. R. floz viol. boragis: buglose: rosaz rub. endiuic: scariolē: lactuce añ. 3. i. qtuor seminū frigidorum cōiū añ. 3. i. scolopendrie. 3. i. f. succi boraginis: succi pomoz redolentiū acetosoz añ. 3. y. succi fumi ter. 3. i. f. bulliāt oia fil in lib. vi. aq. vsqz ad psumptiōez tertie ptis: et cū lib. iij. zuccari: fiat syrupus. addēdo aceti lq litici. 3. y. et clarificat? tātum decoquat qz ad spissitudinē syrupoz deueniat: de quo postea accipe. 3. i. f. aque zuccari. 3. y. vel aq. endi. et fumi ter. añ. 3. i. f. misce p vna vice. Digesta mā cuz ista euacuet potione: vt R. reubarba. 3. iij. spice gra. vi. ifundatur in aq. lactis: et modico vini i mane in sero: aut fortis fiat expressio: cui adde mae vel

castie. 3. i. dissolue cū aliquali decoctioe ex tactis in cura tertiane pure: et in ista decoctioe adde pap. epithimi. et im/ pone. 3. iij. affectiois bamech. et 3. i. f. syrapi vio. et fac po/ tus. ¶ Uel facias sic. R. corticū mirab. idoz. 3. vi. ifunde in aq. lactis capraz et modico mellis: et stēt in ifusioe p ho/ ras duodeci ad min⁹: deide pap. calefiat: et fortis fiat exps/ sio cui adde reubarbari ifusi: vt supra. 3. i. castie vel māne dissolue in aq. lactis vel decoctioe aliq. ex pdictis. 3. vi. sy/ rupi viol. 3. i. et fiat pot⁹. ¶ Uel facias sic. R. electuary d/ succo ro. affectiois amech. añ. 3. i. f. dissolue cū aq. lactis ad dēdo. 3. i. syrapi viol. et fiat pot⁹: vel cū eis misce zuccarū: et fiat bolus q. deauref. ¶ Uel i forma pillaz. R. pillaz de reubar. pillulaz indaz vel de lapide lazuli añ. 3. f. fiat pillule. viij. ¶ Et si in pñt. mām forte multā aut furiosam pbbēderis minora cā. in fine vō egritudis de epithimati/ bus fricatioib⁹: ac alyis b⁹ fac vt in cura tertiane pure di/ ctū est. Et h⁹ de cura tertiane note ex colera per admixtio/ nem melacolie in se genite prouenientis.

De cura tertiane prouenientis a colera per admixtiōe melacolie prouenientis ab extra. CAP. III.

Sicut tertiana puenit a colera p admixtiōe melacolie puenit ab ex totuz regimen declinet ad min⁹ friduz: aliq. luter ad magis būiduz q. in tertiana pura: et in isto casu frica/ tiones fortiores q. in illa facere debes. Et si clisteria postueris loco olei ui. ponere poteris oleuz cōc. ¶ Uel facias sic. R. ordei mercurial. blitis malue: folio/ rū viol. spinachie boragi. añ. 3. i. fiat decoctio. de q. acci/ pe lib. i. f. in q. dissoluat castie pulueris zuccari añ. 3. i. olei cōis. 3. iij. salis cōis triti. 3. i. f. et aliq. addunt vitellos duos ouoz: et fiat clistere. ¶ Uel facias suppositoziuz ex melle et sale gēme vel puluere yere. simplicis galie. ¶ Et si ali/ qd lenitiuū p os exhibere volueris fiat vt tactū est in ter/ tiana pura. ¶ Et si a pñt. pp. cām sepe dictā ad minorati/ ūū ppiū te venire opz: exhibe ex solutiuis i pñenti caplo scriptis qd volueris. ¶ Et si volueris mām digerere fa/ cias sic. R. syrapi vio. 3. ij. syrapi acet. simplicis. 3. i. aq. bug/ lose: aq. endi. añ. 3. iij. misce et clarifica p duabus vicibus. ¶ Uel facias sic. R. aq. vio. aq. buglose: aq. sumiter. aq. en/ diuie añ. 3. iij. aq. decoctiois epithimi. 3. iij. f. zuccari al. 3. viij. acet. 3. i. fiat inlep clarificatū p qtuor vicib⁹. ¶ Et si ad hāc itentōez syrapi magalez facere volueris. R. me/ lisse scolop. endi. scariol. floz buglose: boragis viol. añ. 3. i. radicu femi. petrosil. añ. 3. i. f. ligritie ruse. passulari añ. 3. i. fiat decoct⁹: et cū li. i. zuc. et acet. 3. iij. et fiat syrapi de/ bite coct⁹: de q. accipiet. 3. i. f. aq. end. aq. buglo. añ. 3. i. f. v. aq. zuccari. 3. iij. misce p vna vice. ¶ Digesta mā euacue/ tur: cū aliquo solutiūo ex scriptis i pcedēt cap⁹. ¶ Amota feb. p vna hora et dimidiā añ pastū accipiat bolū vnuz diarodon abba. Uel accipe spērū triasandal. spērū diaro/ don abba. spērū electuary de gēmis añ. 3. iij. zuccari al. lib. f. fiat affectio i morsellis cū aq. ro. de gb⁹ da ci vñū bo/ lum: vt supra. In epithimatis: et alyis si opus fuerit fac vt in tertiana pura. ¶ De cura tertiane prouenientis a colera citrina: et est parum rubea. CAP. V.

Sicut a colā citrina puenit facias vt in pxi/ mo caplo tactū ē: nō tñ regit vt regimē ad tā tū gradū friditatis pueniat: vt in tertiana pu/ ra deñ ē: s. magis ad siccū declinare facias: et q. ipaz magis videbis a pura decliare vsus pñt grossiori vtaris dieta: vt vsq. ad statuz sufficere pos/ sit. In tpe porissimi obseruet regimē quo supra. S. vt ca/ lor ad ex cū expadat facias fieri fricationes fortiores. ¶ Quātū vō ad medicinalia posses vt in suis clisteribus yerepi. 3. f. ¶ Et si pos lenire volueris. R. floz vio. bora/ ginis: buglos. et yfopi añ. 3. i. ligrit. passul. añ. 3. f. iuinba.

prunoz añ. nūero. ix. tamaridoz. 3. i. fiat decoctio de q. ac/ cipe. 3. iij. f. in q. dissolue castie vel māne. 3. x. mellis ros. 3. i. et fiat pot⁹. ¶ Et si sit a pñt. nece mām minozare. R. de/ coctionis supra scripte. 3. iij. f. māne vel castie. 3. i. electua/ ry idi vel diafiniconis. 3. ij. f. mellis rosa. 3. i. et fiat potus. ¶ Et si maior fuerit ipuritas. R. decoctiois supra scripte. 3. iij. f. turbit electi. 3. iij. 3. f. buliat pap: deide co/ leni faciēdo fortē expmōne: et i colaturā adde castie mel/ lis ro. añ. 3. i. et fiat potus. ¶ Hoc a pñt. facto de flōmia fa/ cias vt exigit neccitas: et dū mās digeris ytere enemate si opus fuerit. ¶ Materia aut sic digerat. R. syrapi acet. si simplicis. 3. ij. mell. ros. colati. 3. i. aq. absinthij: aq. buglo/ se: aq. endi. añ. 3. ij. misce. Pro duab⁹ vicib⁹ clarificet aro/ matizādo cū cinamomo. ¶ Et si materia magis impura videat tibi. R. oximellis simplicis. 3. iij. et misce cū aquis supra scriptis vel syrapi de endiuiā. 3. ij. mellis rosa. 3. i. ¶ Et si ad hāc itentionē facere volueris syrapi magā/ lem. R. endiuiē scariol. lactuce scolopē. yfopi dianos: cū corze añ. 3. i. radices feniculi. 3. ij. f. radicu apy. 3. i. f. et fiat decoctio cū lib. i. f. zuccari: et 3. iij. acet. fiat syrapi aro/ matizat⁹ cū cinamomo: de quo cū aq. zuccari vel cūz aq. supra scriptis pone. 3. i. f. p vice. ¶ Digesta mā aliq. pbe/ potiōez ex his imediate descriptis: vel in forma boli. R. electuary idi vel oiafini. 3. iij. zuccari al. q. tū sufficit: et vt/ at bolus q. deauref. ¶ Uel i forma pillulaz. R. pillulaz aggregatū: Desue ex itētiōe nra. 3. i. et fiat pillule. v. ¶ Amota flāma et exticta fe. ytere diarodon abbatis. Et hec de cura tertiane puenientis a colera citrina tē.

De cura tertiane puenientis a colā vitellia. CAP. VI.

In cura tertiane puenientis a colera vitellina regimē nō sic declinet ad fridū et būidū: vt in alyis. et iō eucurbita et lactuca et silia nō sic con/ ueniūt: tpe aut paroxismi regimie obseruato: vt in alyis fortiores tñ fiat fricationes. ¶ Dein/ de p supfluitatibus cōibus euacuandis. R. malae blitis mercurialis: floz camomille fursuris: qd q. in fine deco/ ctiois ponat añ. 3. i. matris violaz: ordei añ. 3. i. fiat decoctio: de qua accipe lib. i. f. i qua dissolue castie pulue/ ris zuccari añ. 3. i. olei cōis. 3. iij. salis gēme vel cōis. 3. i. et fiat enema. Et si magnāz impuritatem videris accipe de decoctioe supra scripta lib. ij. in q. buliant. 3. ij. agarici pul/ uerizati: et postea in ea dissolue cassiaz et alia: et fac enema: et adde vitellos duos ouoz: et si placet loco agarici buliat. 3. ij. turbit puluerizati: et fac enema cūz alyis et cetera: vt supra in pmo enemate dimitte yeras pigram: et loco eius pone. 3. iij. electuary indi vel diafiniconis. ¶ Uel facias sic. R. malue blitis: floz camomill. cuscute yfop. viol. añ. 3. i. iuinbaz sebesten ficuum sicca. pinguiū ana. 3. i. fiat decoctio: de qua accipe lib. ij. in qua pap. buliant. 3. ij. tur/ bith puluerizati. 3. 3. i. deide coles: et colature addatur castie pulueris zuccari añ. 3. i. olei cōmunis. 3. iij. salis. 3. i. f. et fiat enema: et hoc est magis de mēte Auic. caplo de cu/ ra tertiane nō pure: vbi in principio magis laudat enema/ ta q. solutiua alia. Unde scias q. lenitiua tam per os q. per enemata in comparatiōe ad alias tertianas minozan/ tur. ¶ In ista ergo facto clisteri si vrina et alia de flōboto mia indicauerint facias: vt supra te docui. ¶ Et si ppter causas sepe dictas a principio materiam minuendam iu/ dicaueris ytere solutiūo aliquo ex tactis. in capitulo pro/ pmo: et da portione boluz vel pillulas. Et ad hanc intētiōe/ nez cōueniunt pillule aggregatiue: vt dictū est: et etiā pil/ lule auree seu turbitate. ¶ Aut pillule quas in hoc cap⁹ descripsit Auicenna: vt R. pulueris yere pigre: que de/ scribit. 7. terapē. vel. 5. cañ. et sic sit. R. masticis cinamo. assari spice carobalsami croci xilobalsami castie lig. añ. 3. i. aloes i duplū oīuz: et fiat puluis. de quo accipe. 3. v. sic

ei lactem eupatorij ana. 3. iij. semis apij mirabol. citri. 2. kei
bulañ. 3. v. turbit electi. 3. vi. fiat pille cū aq apij 2. da. 3. i.
¶ Itē pueniūt pille stomatice. Meste fm itē oēs nām
2. fm alias ēt duas descriptiōes eiusdē. ¶ Uel in forma
pulueris facias sic. R. turbit boni. 3. y. vel. 3. i. 3. i.
reubarbari mudi. 3. i. spice gra. iij. zuccari alb. 3. y. fiat pul
uis quē paties i diuora recipiat cū modico aq lactis: vel
zuccari vel vini al. vel brodio cicez rub. vel gallie: 2. cau
liū ru. leuiter coctoz. ¶ Minozata mā residuū sic dige
ras. R. syrui acetosi simplicis. 3. iij. mellis ro. 3. i. f. aq fer
niculi. 3. iij. aq absinthij. 3. y. misce: 2. clarifica p duab⁹
cibus: 2. aromatize cū cinamo. hoc vti poteris vsq; ad sex
dies i quo si tibi mā cūanda vñ ex suprascriptis aliq vte
re solutiuo. ¶ S3 si mām vltcrius volueris digerere fa
cias sic. R. syrui acetosi de radicib⁹. 3. y. mellis ros. 3. i. aq
zuccari. 3. vi. vel aquaz endi. feni. 2. absinthij añ. 3. y. clari
fica p duab⁹ vicib⁹ 2. aromatiza cū cinamomo: 2. da de ta
li syrui vsq; ad mā digestionē. ¶ Et si ad hanc itentio
nē syrui volueris facere magis. R. radicū feni. spagi
brufel añ. 3. y. scolop. endi. scariole cicoree añ. 3. i. absin
thij. 3. i. ligri. vnaq; passari añ. 3. i. se. endi. scariole apij
añ. 3. i. f. fiat decoctio: 2. cū lib. i. f. zuccari. 3. iij. aceti sglitici
fiat syrup⁹ sufficiēter coctus de quo accipe. 3. y. f. aq zuc.
3. vi. vel aque feni. absinthij endi. añ. 3. y. clarificet p dua
bus vicib⁹: 2. aromatize cū cinamomo. Uel facias syru
pum lōgū aromatizatū cū cinamomo: 2. da. 3. iij. f. p vna
vice. ¶ Digesta aut materia euacua cā cum aliquo ex so
lutiuis dictis. ¶ Et nota q; h egritudo est ex cronicis. iō
te forsan ifirmū aliqbz vicibus oportebit cūare: 3. añ q;
hec facias semp p plures dies añ de syrui suprascriptis
aliq; exhibeas: 2. tpe medio vtere enematis⁹ 2. supposi
toijs si opus fuerit. ¶ Itē bonū est vt semp p hora cū oi
midia añ pastū ei bolū exhibeas pfectiōis infra scripte: vt
R. spērū diarodon abbatis. 3. y. f. spērū aromatici ro.
descriptiōe habiet. 3. i. f. zuccari lib. f. fiat pfectio in mor
sellis. 2. h pfectio multū puenit si status fuerit remotus.
Si vō ppinquus sit: sufficiat diarodō abbatis. ¶ Et tpe
porissimi puenit mixtura: vt R. serue buglose: viol. ros. 2.
anthos añ. 3. iij. manus christi cū plis. 3. i. f. electuary d gē
mis. 3. i. fiat mixtura: 2. deauref. pone plus vel minus ele
ctuary de gēmis fm q; magis vel minus ipsam distare a
pura videbis. ¶ Nota isup fm q; videbis statum magis
ppiquū vel remotū: fm hoc o3 te a pñ: grossius vel subti
lius dictare. Utat g; carnibus pullinis: edinis: vitulinis:
puaz amū: pdiciū 2. fastanoz iuuenū capolo: 2. lepufculo
rū: 2. sint iste carnes elixate: in brodio quoz fercula sua fa
cere poteris: sicut ē simula: amidū: far auenatū oxideatū
2. silia. Et de istis carnib⁹ si op⁹ fuerit facias ptusuz: bora
go quoz petrosilinū feni. brodiū caulū leuiter coctozū:
ac brodiū cicorū rub. silr pueniūt. oēs fructus 2. pisces vi
tadi sūt. Vinū sit albū vel rubcū claz aliqliter acerbū
lipbatū cū aq zuccari facta cū zucaro rub. si stat⁹ fuerit
lōgiquus. Et de tali aq ēt bibere poterit in q; fm nēcitātē
buliat: vt dicit Aui. ylop⁹ vel organū pulegiū vel pap. spi
ce. Et si fuerit expediēs pone aliq grana pipis. 13 de licen
tia pma i nullis febrib⁹ pueniat. In tertiana tñ nō pura 2
febrib⁹ fridis de licētia scda pcedi pōt: vt. f. mā subtilief.
Et h finit cura tertiane note interpolate.

De tertiana pūna 2 eius cura.

CAP. VII.

Tertiana cōtinua est febris a colera itra venas
nō multū cordi ppinquas exīte pueniēs i q;
2. si cōtinue affligat infirmus: de tertio in ter
tium manifesta pcepit exēscētia. Et q; iter
hāc 2 causonē magna exīst pueniētia: vt i se
quēti ca: deo duce patebit de hac leuiter ptrafibo. ¶ Si
gna eius sūt hec: q; icipit sine tremore 2 bozopilatiōe nec

in ea nisi in die critica sudor apparet: 2 est lingue aspi tas
cū citrinitate aut nigredine: istis quoq; 2 allenatio maior
ceteris parib⁹ q; in tertiana interpolata: pulsus aut est ve
lox 2 spissus cū diuersitate qdā. exspiratio maior exīst i
spiratiōe. Uria vō ē intēsa valde subtili sube rub. vel sub
ruffa cū liniditate qdā: 2 si ptinue ifirmū affligat de 3° in
3° qdā bz exēscētia. Et reliq; signa q; sunt i tertiana i
terpolata: s3 i ista sunt itēstora atq; fortiora. pñecte g; cū il
lis si vis certissime iudicare dñam iter istā 2 sinochū pur
tridū ex his: vt supra caplo de sinochū putrido ps. ¶ Si
gna pñostica: 2 q; h cū causonide: vt dēñ ē magnā bz cō
ueniētiā q; tū ad signa pñostica scāns inspicie caplin: q; il
lic repies signa salutis: signa timozosa: 2 signa mortl. Nā
ista ad hoc volui reseruari: cū causon magis piculosus sit
q; tertiana ptinua. ¶ Vis visis ad curā veniēdo. In pze
paratiōe acris cibi 2 pot⁹: 2 alioz bñ fac: vt i tertiana pura
interpolata dēñ ē: q; magis cū ista q; cū alijs puenit. Sed
in hac subtili ē vādū pp ei⁹ ptinua afflictoz: 2 pp accide
tiū seuitatē: q; fortiora sunt i ista q; i illa. Un in hac se. nec
carnes pueniūt neq; vinū regulariter opando: tñ si vinū
exhibere cogimur: sit albū aqueū rubcū claz bñ limpha
tū. Carnes pñt cū aliquo ex tacti fridis alterari. Et si ptu
suz dederis: piguedo totāl abyciat. Consilt⁹ 2 si sublima
tū feceris: 2 deide caro cū aq ro. bñ lauet: 2 i fundo vasis
aliquot ponēdi sunt ducati: cū carne puluis misceat ifri
gidatiuis: vt R. san. omniū. 3. i. spody. 3. f. poteris addere
magna exīte flāma gra. iij. cā fore margaritaz. 3. i. frag
mētoz lapidū pñosoz. f. sapbiri smaragd: iaciti 2 grana
ti añ. 3. f. fiat pluis: 2 misce cū carnib⁹: deide sublimatū
facias: vt i ca: de sinocha iflatiua te docuit: s3 nota ifirmū
tpe minozis afflictois semp cibare: 2 tpe exacerbatōis re
gimē obseruare sicut tpe porissimi obseruabā. ¶ Vis ha
bit ad medicinalia veniēdo si vter ptipat⁹ fuerit: leni cū
cū aliquo de enematis⁹ suprascriptis: vñ potiōe posita su
pra in caplo de tertiana pura: 2 h facto flōmā aut vento
sas facias: vt in caplis suprascriptis dēñ est. ¶ Sacta flo
botomia si op⁹ est vtere ex enematis⁹ suprascriptis aliq.
Deide mā attēdas digōni: qd sic facias. R. syrui acetosi
simplicis: vel oxizacare. 3. y. f. syrui de end. 3. i. aq en
diuic. 3. iij. aq acetosi. 3. y. clarifica p duab⁹ vicib⁹: 2 aroma
tiza cū sandal citrinis vel ru. vel misce cū syrui. 3. vi. aq
zuccari: 2 da i duab⁹ vicib⁹: 2 sit ab exacerbatione distās
fuerit p horas tres ad minus: 2 si nō expecta p⁹ exacerba
tiōes. ¶ Itē tpe q; sitit puenit iulep ros. vel aq bōi fontis
aut aq simplr cocta. Uel da iulep vitramarinū vel d ale
xandria. Itē i isto casu si se. fuerit multū itēsa puenit mul
tū iulep scñ cū succo bathece aut cucurbite: aut aq frigi
da. Est. n. batheca melō magn⁹: qd a venetis vocat lāgu
ria: 2 facias vt docet Mef. i. ātidora. distictiōe 6^a. Accipe
cucurbitā 2 batheca iuolue eā i pasta postea infurno de
coq; deide succū cūbe d q. R. lib. y. zuccari al. 3. y. y. fiat
iulep: 2 poteris addere vini granatoz aut acetosistatis ci
tri. 3. y. 2 erit optimū i isto cāu. ¶ Uel facias sic. R. aq ro.
li. i. aq acet. li. f. vini gra. 3. iij. zuccari. 3. y. y. fiat iulep aro
matizatū cū sandal. rub. ¶ Itē puenit aq bulita vel aq sim
plex si robust⁹ fuerit i q; ponat. 3. f. tal mixtura: vt R. cō
serue viol. 3. vi. serue buglos. 3. y. manus xpi cū plis. 3. iij.
fragmētoz oīuz lapidūz pñosoz añ. 3. i. f. folioz auri nūe
ro. 2. fiat mixtura 2 dauref: 2 pt vti de isto oi bora q; vult:
ēt sine aq puenit manus xpi cū plis. Qd si magis dlicatū vis
atq; cōdiale fac daurari. ¶ Si āt male dormit 2 n bñ ge
scit in nocte: da in sero syrui de papauere. 3. i. f. cū aqua
zuccari. 3. iij. vel lactuce aut cucur. ¶ Uel fac iulep cum
aq flozum nenufaris cum zucaro 2 cum dormire volue
rit de eo. 3. iij. tribue. ¶ Item si fuerit iuuenis carnosus
robustus cum virtute forti: interiori carens apostemate

cōplexionaliter calidus aquas frigidam aliqñ consuetus bibere et materia existente digesta cum intensa siti aqua frida vsq; ad saturitatem ei tribuas in tanta quantitate q; color ei viridis appeat vel efficiat et tremat. Et si in tpe et regione calis fuerit magis secure hoc facere poteris. Et si crisis expectaueris supfluitates si opus fuerit cum aliq ex sepe dictis educas: et si fuerit neciū: vt tu mām cū aliquo euacues solutiuo facias: vt in cura tertianae pure dcm ē: et illa tanta diligēter obserua et mēti hēas. Si enema vel potōem vel flōmiā feceris tpe minoris afflictōis illa fac in die in q crisis expectas nihil penit facias itus nec ab ē: et itate virtute cū tenuissima diēta guberna ne nā circa aliud q; morbi maneat occupata. Annota se. si epar remāserit istāmātū epithimātib⁹ et pfectōib⁹ vtē: vt in suprascripto ca: dcm ē. De nigredine lingue dolore capitis sinco pi: alyis accitib⁹ in hac: et alyis venire poterib⁹ plenam tractatōez ad vñū tractatū referuo quē de egritudinibus a capite vsq; ad pedes factur⁹ suz si altissimus mihi tāta vi tā plōgare dignet. Vex qñtū ad nigredinē lingue q sepe in h casu accidit ipsaz cū aq ordeī lana sepi: et cū coleari argēteo seu alio absterge istō. Itē multū valet sup eam plumazeolū de tela lini subtili imersuz i mucillagie dragātū et psily. Quātū vō ad capitis dolorē cū leuibus fricatōib⁹ diuerse mām: vel lana tibias et brachia cū decoctioe salicis et vitio portatis vnas albas cum folijs viole. Et p istātia vigiliāz da syrupū de papauere: vt dicruz est. Vel facias sic. B. olei viola. olei nenufari. añ. 3. i. aceti pap. lactis mulieris lactatis puellā. 3. y. agita sll et ea immerge petias q; applica frōti et temporib⁹ sllr. ad fumos reprimēdū posses. p dolore capitis epithimare frontē cū oleo rosa. mixto cū pauco aceto. Et qz deo duce alias hāc materias applicabo hec pauca sufficiant. Et hec de tertia na continua et eius cura.

De signis et cura caufonidis.

CAP. VIII.

Causon est feb. continua a mā colica seu f late salso in ppingis ptibus cordi existente pueniens. Pro q nō vt alig volūt q caufon qñq; sit a cola ignea et icēsa valde itra venas cordi ppin q; xculcata sic vt debite euētiā nō possit: pp qd incēdit et inflāmā absq; h q putrefactōez recipiat: et se. cāt q caufon appellat. Vñ et si hoc sit pole raro tñ accidit. Nā semp vel vtpm fit a cola putrefacta in venis cor di ppingis exite: pp qd fit magna caloriz icēcio et magnū cauma: et iō dī caufon a caumate: est. n. se. icēsa valde: imo in ista incēdiū mā picipit q; i alyis ceteris: et quāmaxime si a cola putrida gñet. Nā si fiat a cola sine putredine: qd rarissime fit: ista 4. diē iclusue terminat: vel i putridam puerter. Causon qd ē pur⁹ et fit a cola pura: aut nō pur⁹: et fit a cola si pura: q; famosa seu minoris fame. Quq; tñ fit a f late salso: vt dcm ē. Nā si f late salū. vt sentit Aui. p. pmi. ca: de hūozib⁹ fit padmixtionē cole cū f late aqo istū pido vel pauci saporis. et iō ē ceteris spēb⁹ f latis acuti: et leui: iōq; ips f la coliciū appellat. Qd si i venis epatis pul monis vel ozis stōi putruerit hāc se. spēs gñabit.

Signa caufonis h sūt: qz icipit sine tremore et horripilatione: et in ipo maxie sentit calitas in toto: et maxie circa spiritalia: adeo q; i firmo vt q; totus ardeat: sitis adest valida: et maxie circa statū: et patit dolorē capitis cū istātia vigiliāz et inquietudie: et mētis alieatio fit in hac maior q; in alyis et adest lique citrinitas vel nigredo validiusq; de 3. in 3. i firmū affligit. Qd si fuerit purus vñus hora cole magis ifestat: et si nō pur⁹ et a cola fuerit famosa hora f latis magis iuxlescit. Si aut fuerit minoris fame hora mlie. Et si de his certā notitiā hēe volueris. Cōsidera regionē etate pplonez regimē pcedēs: et oia alia q dicta sunt in signis tertiane nō pure. In causone quoq; nō puro erūt ceteris

pib⁹ accitū remissioza q; in puro. Et si fuerit a f late salso manifestā sentit i gustu salcedinez. Pulsus i caufonide est frequens velox cū qdā duricie. Urina est subtilis ignea rubea seu ruffa cū fetore et aliqñ liuiditate. Quātū vō ad pnostica signa qdā sūt significatiua timoris: qdā moris: qdā salutis. Significatiua timoris sunt caliditas multū intēsa cū estuatōe magna: et vebemēti siti cū vigiliāz istātia: et alienatōe: mutatio coloris faciei cū qdā dētib⁹ liositate vomit⁹ et egōnes de cola ignea rubea et in vrina nulluz signū digestionis appet: sepeq; de salute i firmus despat: et si a naso aliq gutte sanguis iterdū egrediant nō nūq; sudat his appetitib⁹ signis et se. iualescere dubitādū est de i firmi pditōe. Et si cū his pstratōez appetit⁹ vide ris pulsus et anhelitus diuersitatē: nec i vno loco i firmus gescere pōt: et i die si cretica sāguis fluit a narib⁹ et iterdū sudore frido sudat: et pcedēs sit siue tussicula aliq supie niēte subito recedit extremaq; ptnue sunt frida: nec vllū signū digōnis appeat i vria: cū quo ē se. ptnue iualescit cū tormalitate faciei: et añ. vii. fit ycterice. his signis vel ex his plurib⁹ i simul cōplicatis pituz i firmū denūcia. Et si cū his cū sine manifesta occasiōe lachrymari aspexeris. oregonēq; hūerit ipm scias morti esse ppinquū. S; si feb. mitis fuerit nec appetit⁹ nūmū pstrat⁹ mens illeca somnus getus: statio in suo loco nec faciei color multum mutatus cū quo i firmus de salute cōfidit: q; pars sanitatis velle sanari: fuit Seneca tragediāz quarta. spē salutē bonā hēre poteris. Et si cū his añ quartā vrina remittat icipietq; aliqñ sequestrationē facere: et in quarta signū digestionis apparet certū signū salutis erit in septima in qua crisis expecta p sudorē vel fluxū sanguis narium vel aliquo taliuz de quo eris certificatus fm q; in quarta natura crisin tētare videbis. Itē si virtus erit constans: et si gna digestionis pcesserint fueritq; eger in die cretica et rigoz supuenerit fit talis feb. solutio: vt Dyppo. 4. affdūz. affoz. illo. A causone habito rigore supue. et. et pma qrti. caplo de rigore dū ingt: et qñq; significat rigor in feb. inseparabilib⁹ sanitate et. Et sic pz q; h ē intelligi potest d oi feb. isepabili. Nā in his feb. rigore supueniente significat mām illā extra venas impetuoze et velociter expelli q; sup per musculos expulsa rigore causat: et est signū dñy virtutis super mām: et hoc est vex vt in pluribus: q; stat q; materia nō tota expellat: et sic nō fiat ex toto se. solutio. Vel stat q; ad aliquā partē debile tota illa mā expellat et causat itē polata: vel forsan ibi fiet apostema: et tñ febr. tal in illo casu fiet solo cū in aliā se. spēm mutabit.

Disigif pnostica bene notatis. Scies satis qd in causone habebas pnosticare: et si casus acciderit tu ipse cōsidera. Deinceps itaq; ad curaz venio. Primo caufonidis puri que eadē est cum cura tertiane pure cōtinue. Sed auz existat incendium malus in ista q; in illa ceteris paribus magis frida et humida in istis sunt exhibēda facias quantum est de cibo et potu: et alyis reb⁹ naturalibus: vt in illa. Ad medicinalia si opus fuerit. pmo ventrē lenias cū aliquo ex clisterib⁹ suprascriptis: et si magnū incendiū videris pone in illo clisteri plus de oleo violato: et minus de decoctōe: q; verisimilr feces debent esse magis siue multum epicate. Vel facias sic si libet. B. malue folioz viol. lactuce añ. ad. i. floz nenufa. sempui. añ. ad. i. fiat decoctio de q accipe. 3. xvi. in qua distēpa cassie. 3. i. f. pul. succari. 3. i. olei viola. 3. iij. salis triti. 3. i. fiat clistere: vlex potionibus suprascriptis aliqñ fac lenitionem. Lenito ventre. Si vrina et alia de flobotomia iudicauerint basilicā dextrā incide. Sed cū sanguis existat frenū colore ipsius sanguis paucitas extrahat. Et ideo cōditiones in flōmia artēdēdas diligēter cōsidera. Est igit i firmus in mane flōmandus cū illa hora minus ceteris pibus male

Differentia .II.

se bfe debeat. Uel elige horā diei magis fridā si fuerit in estate: illā q̄ infirmus min⁹ male se hz: r flōmā facias in pñ: r nō alr. C Istis factis mēti bēas semp: vt infirmus omni die vētris bēat bñficiū. Deide p digestiūo vtēre sy rupis pfectōib⁹ iulep: r alyis q̄ in cura teruane cōtinue dī eta sunt. C Itē in isto casu uenit dyacoralū qd sic fit: vt Be. coralloz ru. 3. iij. zuccari lib. 3. r dissolue zuccaz cū aq̄ ro. in qua in ifusione steterit. 3. i. sandaloꝝ muscatellinoꝝ: r gra. iij. cāphore r istoz forti facta expsiōe in illa aq̄ zū ebaz dissoluat: r fiat cōfectio in morcellis. C Uel facias sic: r est pfectio multū ytil⁹ in isto casu. Be. zuccari al. lib. i. amidū. 3. y. pone amidū p̄ritū cū. 3. iij. acetositis citri: r dissolue zuccaz in aq̄ ro. cū ifusione sandal. suprascriptoꝝ rū: deinde pone ad ignē: r cū icipit ip̄siliari adde amidū paulatī: r cū spatula lignea p̄tinue p̄forata misce adiūgē do paulatī olei viola. 3. y. nec vñ qd desinas cū dicta spatula p̄tinue oīa mouere. nūc addēdo amidū: nunc oleūz do nec totū coctūz fuerit: deide in scatulis pone puis ad modū paste regal: r cū fridū fuerit deauref. hec. n. p̄fectio maxie uenit qñ sunt ita in appetitū p̄strati: qd qñi nihil sumere pñt: r qz sit alteratiua r ēt cū hoc multū resumptiua: vt pz. C Et si mae minoratiūz exhibere volueris da ifusione reubarba. cūz cassia vel māna supius descripta. C Uel si bolū facere velles. Be. māne. 3. f. reubarba. 3. i. electi. spice gra. iij. misce cū s̄serua vio. vel succo ro. r fiat bolus r deauref. C Uel in modū pillularū. Be. reubarb. 3. y. spice. 3. f. sup qd p̄uce paz aq̄ endi. r paz vini odoriferi: deinde in ymbra desiccari p̄mitte: r postea fac pil. cū succo ro. vel viola. s̄serua r da. 3. i. f. vel. 3. y. C Uel facias sic: r crit res delicata satis: accipe lib. 3. electuarij de succo ro. r in puo alēbico vitri cū lēto igne pone ad distil lādū: r de aq̄ q̄ egrediū da p̄tē. xy. m. est. n. res dīcata satis r notabiliter opaf: potcris tñ dosz augere fm q̄ ea opvri videbis. Et p̄ter oīa q̄ opari volueris poteris electuaria distillare seu sublimare. C Digesta mā si crisiz nō expectas cā vacua cū aliquo ex iā dictis solutinis. Et si opoz tuerit te iunare nām in faciēdo crisiz fac: vt supra docui. Unū tñ scito qd digesta mā vbi oīa ueniāt in ista aquā fridā poteris securius ad saturitatē p̄bere qd i alia cete ris parib⁹. Itē pp magnā iflāmātoz tpe augmētī: aut sta tus oz te iterdū cor r epar epithimare soluz. epithimata i decliatōe ueniūt regulariter r nō aī. C Sz i hac fe. tan ta existit iflāmatio qd nisi aliq̄l mitiget. ifirm⁹ sepe p̄fima iaurrit accētia: r ex p̄nti mouit. facias igit epithima supra. caplo de sinocha descriptuz. C Et si alr facere vis fac sic. Be. aq̄ ro. lib. 3. aq̄ bugl. 3. y. f. aq̄ viola. 3. iij. aq̄ ace. 3. y. sandal. oīum coralloz vtriūsq̄ ro. ana. 3. i. sirici crudi minutiz icisi ossis de corde cerui aī. 3. i. spody. 3. f. croci. 3. f. cāphore gra. vi. r fiat epithima. Et potes si libet ad dere margaritaz subtilissime tritaz. 3. f. r fragmētōzū oīuz lapidū p̄ciosoz. 3. i. C Epithima p̄ epe. Be. aq̄ end. 3. y. aq̄ cucurbi. aq̄ lactice: aq̄ ro. aī. 3. y. aceti. 3. i. sandalo. omniū aī. 3. i. ro. spody aī. 3. f. cāphore gra. iij. fiat epithi ma. vel loco b⁹ epithimatis vtēre ceroto de sandal. Mes. C Debes r cōsili renēs yngere ex ceroto albo Galieni. C Itēz tale facias odoramentū. Be. aq̄ floz nenufari. 3. iij. aq̄ ro. 3. i. f. sandal. citrio. 3. i. f. sandalo. rub. 3. i. misceaf totū in āpula quā agitātā sepe odorēt. C Et ad p̄hibēdū vapoꝝ ascēsiuz. Be. aq̄ ro. 3. iij. aq̄ floz nenufar. aq̄ vio. aī. 3. i. f. aceti. 3. i. f. sandalo. ru. 3. y. boli ar. 3. i. misce r agita sil. r epithimenē frōs: r tipora. C Et p̄ istātia vigiliariū fac: vt in caplo p̄cedenti te docui. C Uel facias sic. Be. pulueris papaueris al. 3. iij. distēperet cū albumie oīi: r aq̄ ro. ad dēdo paz aceti: r modicū olei de papauere vel nenufar. r epithima frōtem r timpora. C Uel facias sic: accipias opy iūsgami succi mādrago. succi moroz imaturoz: suc

Tractatus .III.

ci lactu. succi hedere arboꝝe aī. 3. i. cū succis istis distēpa p̄dictū opy in qd sic distēpatis itingaf spōgia q̄ ad solē p. xy. dies exicari p̄mittat: r cū ea vñ volueris submer gar in aq̄ tepida: r narib⁹ applica patiētis: qz post horam statī dormiet. Et si ipm excitare volueris decoq̄ semē pe trofily feniculi apy i aceto in quo aliā spōgiā itinge: r na rib⁹ patiētis appone: qz statī excitabit. Et nō qz pma spō gia p̄ānos. xy. pōt in bonitate p̄seruari. C Et ne de cōtin gentib⁹ aliqd emittēre videaris. Be. vini maluatici vel al bi boni. 3. i. aq̄ ro. 3. y. sandaloꝝ citri. r rub. aī. 3. i. misce: r fiat epithima testiculū ipz sepe inouādo. C Et qz ifirmus itantū estuat: vt videat tor⁹ iflāmari potes p̄ct⁹ tali iun gere ynguēto: vt Be. olei vio. 3. i. f. olei nenufar. p̄igne dia gallie aī. 3. i. cere al. paz: r fiat ynguētū: qd cū aq̄ plātagi. diu lauet: postea p̄ct⁹ inūge. C Si aut fuerit causon nō ver⁹ fm gradū suūz oīa obseruent q̄ in tertiana nō pura dicta sunt. C Uel totū regimē tā medicinaliū q̄ sex re rum nō nāliū magis ad fridū declinet r humidū q̄ in alyis: r cū fe. velocis terminatōis existat debet ifirmi subti lissime dietari. Et h de causone r ei⁹ cura.

Tractatus tert⁹ de feb. f. laticis. vy. p̄tinēs capla. C De significatōib⁹ fe. flegmaticaz.

CAP. I.

Via de febribus f. laticis in hac pte aliquid tra ctare volo. Quotuplex sit flegma pmo viden dū ē cū fm ei⁹ varietatē variet fe. hec. C Est igit duplex flegma: qdā nāle: r qdāz nō nā le: quoz qdlibet tā itra venas qz ex venas putrefactōem recipere pōt. Et ex eoz diuersitate diuerse spēs febriū fleg maticaz gñant. C Nāle igit f. lā ē hūo: p̄mus q̄ in sua na turali dispōne exis est in p̄plone fridus r hūidus colore alb⁹ in sapore dulcis p̄diminutā decoctōez ex seba digōv n. pductus p̄ vltēriorē decoctōez in sanguinē trāsmuta ri dispōsit. C Nō nāle est duplex: qdā rōne sue eēntie: r qdā sui rōne saporis. Ratione essētie est qdruplex. f. aquosus vitreū mucillagiosus: sub quo p̄bēdiū crudus r gipsū. Rōne saporis est ē qdruplex. f. acre ispidum: dulce r salis: r ex eoz putrefactōe: videntur Anī. p. q̄rti. be fe. spēs gñant. f. quotidiana interpolata: quotidiana p̄ti nua. Empiela lipparia vna fe. in q̄ idē puenit qd in amba bus fe. f. sincopalis diurna r nocturna: r oēs iste feb. spēs nālra f. late puenire pñt. C Interpolata quotidiana est fe. a flegmate ex venas putrefcēte pueniēs: cui⁹ est infir mū iuadere omni die: r cū in falsa gete p. vi. horas vidēf p̄mittere. C Quotidiana p̄tinua ē fe. lēta a f. late itra ve nas putrefcēte pueniēs: cui⁹ ē ifirmus p̄tinue affligere r vsus horam flegmatis: vt plm iualefcere. C De empiela auctores diuersimode loquunt. Quidā. n. accipiūt eaz p lipparia: dicētes qd ab epi. qd est supra: r algoz: qñi exte rius hñs algozē: r iteri⁹ calozē: r h cōiter dicimus lippa ria: vt statiz ex ei⁹ descriptōe patebit. Itē diuersificantur ēt rōne materie ex q̄ gñat. Unū nōnulli dicūt qd fit a f. la te vitreo vel a melācolia spissa qd colā rub. adusta semp admixta existit q̄ putrefacta p̄ eius lenitatē exteriora pe tit r ea calefacit. Flegma vō vel melācolia pp eoz cōpa ctionē r grossitiē iteri⁹ pmanēt: pp qd iteriora frigent. Et aly volunt qd gñet ex flegmate vitreo in aliq̄ pte p̄fun da corpis putrefcēte rōne cui⁹ caliditas i exteriorib⁹ r fri giditas i iteriorib⁹ sentit. C Et qz fm fere oēs i empiela exteriora calent r frigēt iteriora. Dico qd empiela ē febr. p̄p̄imal omni die de f. late vitreo i aliq̄ pte corpis p̄fun da putrefcēte pueniēs: rōne cui⁹ i exteriorib⁹ caliditas in iterioribus friditas manifesta sentit. C Lipparia vō r si possit a colera p̄uēire: quātū tñ p̄posito p̄tinet est fe. suūz omni die facies p̄p̄imal: qd a f. late crudo putrefcēte pue nit: ratione cuius in exterioribus frigiditas: r in interiori

bns calitas manifesta sentit. ¶ Febbris vō in q̄ si p̄cipit calor et frigus iterius et exteri⁹ est fe. pueniēs a duab⁹ materijs f laticis ad putrefactiōes motis vna. f. in interiorib⁹ et alia i exteriorib⁹ singulis dieb⁹ suū p̄fili facies paropisimū. ¶ Febbris diurna est fe. a f late ex venas in die putre scēte pueniēs. Et nocturna est in q̄ flegma i nocte putre scit. ¶ Sincopalis vō: et si a flegmate puenire possit: qz tñ raro accidit nisi flegma ipm venenositatē quādā acgrat. Aliā de ipo h nō faciā mētoz ad caplū de feb. pestilētia li ipas reseruās. ¶ Et de sunt oīuz flegmaticaz fe. spēs. Pro q̄ruz significatiōe pmo signa gñalia i satis oib⁹ ponā. Scō vō spālia i cuilibet spēi magis appropata.

¶ Signa cōia sunt friditas i extremitatib⁹ pmo incipies q̄ p̄nter magis in totū corp⁹ sentit: ac si in ipm glacies qdā ipimeret q̄ quodam rigore minima aut nulla horripilatiōe: nisi vbi a flegmate falso puenit. Cui⁹ ppa signa inferi⁹ ponent: deide calor mitis nō multū acutus succedit cum ēt in hac minor q̄ i tertiana rigor existat pp māz nō esse ita acutus aut pūgitinā pauca vel nulla adest sitis: os cū qdā mucilage viscosa existit insipidū: faciei calor liuidus siue palidus plūbens: stomaci adest lesio pp ipm esse flegmatis lacunā: ob h vomit⁹ sepe accidit flegmaticus: splenis quoqz dolor i p̄cessu nōnūqz succedit: sudor i p̄m: aut i augmēto pauc⁹ aut nullus. In statu autē digesta mā mult⁹. Pulsus mollis debilitardus cū manifesta qdā diuersitate repit: q̄ cuiuscūqz feb. flegmatice p̄pziū signum existit: cū tñ puenit a f late magis aquoso: et min⁹ spisso: alyz pib⁹ erit pulsus mollior: cūqz flegma magis diuersū i sua fuerit eēntia ceteris parib⁹ i pulsū maior diuersitas repit. et inter cetera f lata flegma falsū minorē efficit diuersitatē: nec ē vt in alyz ita debilis nec ita tardus. Et qz fe. f latica p pulsū dñas ab alyz q̄maxie dignoscit cōsideratis p p̄s circūstātijs ip̄s pulsus dñas variare potētib⁹ dñam quā flegma pōt iducere diligēter p̄sidera: et p hoc in fe. flegmaticaz notitiā duenies. Nā q̄sto flegma i suba magis diuersificat: tāto ceteris pib⁹ maiorē repies in pulsū diuersitatē. Urina in pmo ē alba: subtilis et cū materia incipit dīgeri fit colorata turbida. Termin⁹ porisimū est horaz. xviij. si fuerit interpolata: et ifirmū p horas. vi. i falsa gete relingit. Dis igr vel ex his plurib⁹ apparentib⁹ signis hac fe. ēē f laticā nullaten⁹ dubitabis: et maxime si tps fuerit fridū et humidū patiensqz fridaz et hūidā hūerit p̄lonē: et regimie flegmatis multiplicatiōis fuerit.

¶ Dis p̄missis signis gñalib⁹ ad spālia p̄descēdo. Si ḡ fe. a f late dulci prouenerit siue a f late aquoso siue insipido incipit cū rigore et lēto frigore cui mitis: postea calor succedit et est oris insipiditas: et h vtp̄m venit hora flegmatis: et in p̄mis porisimū q̄ncz incipit sine rigore: et sine horripilatiōe. In p̄cessu aut qz i statu: et declatiōe magna succedit sudoris copia. Urina erit subtilis alba q̄ q̄si p̄guis p totū videat. Vomitus aut si qz fuerit flegmatis aquosi erit pulsus debilis tardus: et multū mollis existit cū qdā diuersitate. Is nō magna in p̄paratiōe ad aliqz alias: vt statim patebit.

¶ Signa flegmatis mucilaginosi acris pōtici siue acetosi sūt: qz rigor maior erit q̄ i p̄cedēti maiusqz frig⁹ cui lenius valde postea calor succedit cū oris acetositatē et pauc⁹ erit sudor i p̄paratiōe ad an̄scriptas: et h incipit cū grauitate soni: et multoties sine rigore q̄ vsqz ad tps postponit: et fortasse erit frig⁹ et nō erit rigor: et q̄ncz hora f laticis et q̄ncz hora melacolie poti⁹ ex melacolie erit admixtiōe. Urina i hac pallida vel subpallida existit cū suba mediocri: et interdū spissa multū. Et erit vomit⁹ flegmatis mucilaginosi. In pulsū vō maiorē senties diuersitatē q̄ in antedicta.

¶ Si feb. a flegmate vitreo p̄cedat cū frigore itenso incipit et rigore: maius tñ erit frigus q̄ rigor et frigus incipit in extremitatib⁹ paulatim: et adeo itēse succedit p totū corp⁹:

vt ifirmus q̄si se gelatū sentiat seu iudicet cū magna iūcturaz fractiōe: et in porisimū status rigor et frigus multiplicat⁹: et incipit cū grauitate soni. Et in p̄mis porisimū sepe absqz rigore venit. In h quoqz calor lent⁹ existit: et ad vltimū sudoris copia adest. Urina ē glauca: vel trumbosa ac si globi f laticis eēnt i ea positi: et q̄ncz horis flegmatis et melacolie ifestat: qz si vomitū ispereris i h tibi magnum p̄stabit iudiciū. Et i hac i plū magnā repies diuersitatē. ¶ Si aut puenit a flegmate falso incipit cū horripilatiōe et frigore: is nō est itēsi in p̄paratiōe ad an̄scriptas: et maior succedit calor q̄ i ceteris: et maior sudoris copia et oris sal sedo cum siti q̄ in alyz maiori: et magis venit hora colere. Urina vō est ruffa vel citria alias subcitria itēsa satis in p̄paratiōe ad alias cūz suba mediocri: q̄ncz tñ est subtilis q̄ncz valde grossa: et in hac nō tāta repies diuersitatē in pulsū quātā in alyz. Iste aut oēs febzis spēs sub quotidiana interpolata reponunt. ¶ Et si quotidiana p̄tinua a nō nālī flegmate possit puenire: vtp̄m tñ a nālī itra vasa putrescēte gñat. Si igr ifirmū sine frigore et rigore videris febrē icidisse p̄tinuē: et sine magna vel manifesta interpolatiōe ifestari ab ipsa fe. que tamē hora flegmatis seniper inualecit: et hui⁹ calor suauis et mitis q̄si interi⁹ latens. Urina vō liuida et discolorata spissa et i p̄cessu in augmēto et statu colorata alyzqz signis tā in pulsū q̄ in alyz interpolatis descriptis apparētib⁹: vel ex his plurib⁹ hanc quotidianā p̄tinuā fore iudicabis q̄ latica a medicis cōiter appellat⁹: et dñ latica q̄si intus latēs a calore nālī p̄p exneata: pp qd ad pauca respiciētes ethica ipsam iudicat: cuius dñas comp̄hēdes. si hec scripta signa et q̄ in caplo de ethica deo duce scribent anōtabis. ¶ Signa quotidiana iterpolata a flegmate vitreo puenientis: sunt signa empiale. hoc excepto qz in epiala p̄tinuē iteri⁹ friditas: exteri⁹ vō calitas: et ea manifesta sentit interpolatio. In lipparia sentit interi⁹ calitas: exteri⁹ vō friditas: pueniēs a flegmate de quo ē sermo ad p̄s: accidit omni die cū alicib⁹ et horis itatib⁹: vt ifirmus h oia sentiat. Urina colorata et subtilis existit. Alia vō signa sup̄ tacta in interpolata de flegmate vitreo pueniēte p̄sidera si vis bñ indicare. Nā cūz puenire possit a colā nisi talia p̄sideraueris errorē cōmittere posses. ¶ Signa fe. in q̄ calitas sit et friditas tā i exteriorib⁹ q̄ in interiorib⁹ sentit ex tactis in empiala et lipparia clare p̄bēdere poteris. ¶ Signa p̄similr diurne et nocturne de se sunt manifesta: qz illa diurna vocat⁹: cuius porisimū in die accidit. Et nocturna cui⁹ i nocte.

¶ Quātū ad signa p̄nostica hui⁹ fe. termin⁹ ē. xliij. dīcrū et fm alios. xliij. q̄ncz tñ vsqz ad. vi. mēses p̄durat: qd accidit pp materie mltitudine grossiciē et viscositatē: ad qd multū facit qz fe. est morib⁹ calius et sic⁹: mā aut h⁹ est humida et frida: quare q̄qd vni p̄fert alteri nocet: et ē. et ob hoc de difficili curat⁹: pp qd inter cronicas egritudines numerat⁹. ¶ Itē quotidiana interpolata p. vi. horas ifirmū in falsa gete relingit. Et dñ falsa qz ifirmus nūqz vere mūdā: qd est: qz flegma nullū p̄pziū hz receptaculū: imo vt ingt Aui. p̄ma p̄mi. caplo de humorib⁹. flegma iter venas sanguinē p̄comitat⁹: vt necitatis tpe in sanguinē p̄uertat⁹: cū sit sanguis diminute decoct⁹: et vt sanguis apt⁹ reddat ad mēbra flegmaticaz p̄lonū nutriendū: et cū hoc vt hūmectet iūcturas: et mēbra que multe existūt motiōis: et p̄pter has causas mltē existit q̄ntitatis et viscositatis poros opilat⁹: et sic cum incipit putrefieri in p̄tinua q̄si existit putrefactiōe: et ob hoc p̄tinuē infirmus affligit. Et si illis. vi. horis aliquat⁹ gescere videat⁹ hoc fit: qz nō tñ q̄ntū i alyz. xviij. horis molestat⁹. ¶ Cōtinua ab interpolata cognoscit⁹: qz intra venas cōtinuē existit putrefactiō: et ob hoc i ea nullā getē p̄bēdimus: exacerbatōne tñ sic. q̄ hora flegmatis vtp̄m accidit. ¶ Et nō qz in hac fe. stomacius

Differentia .II.

multū debilitat cū sit f latis lacūa z ad eius debilitatē se
quitur epatis debilitatio nōnūq; qre sepe ifirmi cazetici
fiūt: z successiue hydropici. Et q; in hac se. cōtinua fit flā
tis putrefactio ipsū f la sic adurūt: z in māz melicaz pueri
tur q ad splenē pueniēs ipsū cāt dolorē: z successiue qrtar
nā nōnūq;. Itē nota q illa quotidiana citi ceteris pa
rib terminat in q sudor citi z copiosus appet. Signus ē
enī qd mā est magis obediēs resolutiōi: z ibi nō ē magna
poroz opilo. Et vt quo ad materie digōnem statū co
gnoscere scias. Nota q mā digesta maior solito erit yrie
qritas: z spissitudo z frigoris minoratio caloris augmēta
tio z accessiōis plōgatio: bec. n. mām fore digestas signifi
cant. Et ad b sciēdū de ipsi materie eūone: z de morbi p
licitate tibi magnū pstatit iudiciū. P. nō q; porximus
cū multis icipit alicib: z hōstiatōib: cū stupore quodā et
sōmni pfunditate cū quo si ifirmus cū quodaz liuore fa
ciē tūdas habuerit talis facilliter cadit in subeth. Si g b
oia diligēter examinaueris scies sp qd de ifirmo tuo bēas
iudicare. Et iō si a p n. mām nosces fore grossas z mul
tā z viscosas tps fridū z hūidū etatē psonē f laticā paro
xismū lōgū cū pauco: aut nullo sudore stōaci debilitatem
appetit. pstratōes sōmni pfunditatē z nām debile pitu
rū ifirmū nūciabis. Nā his oibus apparētib: anq; mā di
geri possit verisimiliter cadet vtus z ifirmus moriet. Sz oppo
sita oia salutē significabūt. Mediocria vō medio mō se
būt qrtū. f. ad salutē seu mortē pnosticādū de dolore sto
maci seu lesiōe epatis: splenis seu alioz mēbrozū. f. caecētia
z hydropis: z de alijs pz ex dictis qd bēas pnosticari. Et
hoc significatiōibus feb. flegmaticaz.

De cura feb. f laticē interpolare a f late dulci: aut isipido
vel aquoso seu acetoso vel acri. CAP. II.

Feb. flegmatica a flegmate dulci isipido vel
aquoso seu acetoso vel acri puenit in aere
declinatē ad calitātē z siccitatēz situet ifirmū
quē si nālē nō hūeris: z tps fridū z hūidū fue
rit cū ptnuo i camera igne: z si in estate fuerit
cū suffumigatiōib: facere poteris: factis. f. cū iunipo: thur
re mastice: sandaraca cortice citri: vel aliq; taliū. Quā
tum ad cibū. pmo nota: q in omni se. est ei p fiderāda p
licitas. f. fm q; magis z min statū ppinquū viderimus:
cū hoc ē subtili aut grossi reficiēdū a p n. Si g stat fue
rit remor: debes a p n. grossius reficere ptnue gradatim
subtiliāda dictā vsq; ad declinatōez exclusiue. Si tamē
plectoria grādis fuerit in toto debes in p n. subtiliori yti
dieta q; i augmēto: sed i declinatōe semp grossiori est vtē
dū dicta. In statu vō tenuissima: vt nā non ipedita a cibo
meli possit circa mām digōnē z ipsi expulsiōe vacare: z
iter cetera semp mēti bēas ifirmi vtutē pspicere: cum b
egritudo pp ei plicitatē z ei ptnuā afflictōez multum
suspecta reddat. Sis g pmo de vtute sollicitus. Secūdo
vō ad egritudinē diligēter ispias. Et sūmope huic attē
das pcepto. Vidi nāq; aliquos in p n. ita ifirmū tenuiter
diētare vtutē n p fiderātes q; i statu qū nēciūz vti erat te
nuissima dicta vtutis debilitate z morbi validitate subcu
buit. His bitis i illo casu pueniūt gallie iuuenes: aues
pue in rubis degētes: z nō i ags p dices fastiā iuuenes cō
tēniūt ēt carnes edine mōronine duoz dentū vitelline:
cuniculoz lepuseuloz caprioloz. Qd si cogaris dare
psum carniū ex aq; buglosse cū modico vini citonioruz:
cū puluere cinamomi: z modico mastice erit aspgēdum:
deide mō sepe dicto cū ducatis ad alēbicū vel in alio va
se: z facias sublimatū. Pro ferculo aut pōt vti pānata
simla: vel amig. ferculo de amigdalīs hauenato z ordea
to. Ex herbis cōueniūt boragi. z radices petro. z feniculi:
z poteris vti leui decoctōe caulū: z brodio cicerum rub.
Pro sapore seu p dmeto pōt vti salsa facta ex amigda

Tractatus .III.

lis pauco aceti: modico vini granatoz: dulcius siue succo
arantioz: cū cinamomo z pauco succari: z q; q pluribus
placet alēu facias dolore capitis: z alio b nō p bēte: et
cū amigdal suprascriptis allei odor solū apponat: qd fiat
alēu pistādo i mortario: quo amoto sine lotiōe mortariū i
eodē pistent amigdale: vel aliter cōtunde alleuz: z ips in
petia mūda pone p quā distilla brodiū: cūz quo postea di
stēperēt amigdale: z sic ille sapor erit quāplurib: delecta
bilis: z maxime in istis ptib. Nota tū i decliatōe magis
hoc q; i alio cōuenire tpe. Pisces recētes regulariter
nō conueniūt saliti: tamē gā appetit. p uocandi in pauca
qritate nōnūq; in p n. pastus pōt exhiberi: sicut sunt qui
in sportis apporātūz z anclūde cūz modico aceti: z olei z
cinamomi pparētūz. Ex fructib: pōt vti passul: amig
dalis: auellanis aliqualr vstis fisticiis pistachyis z pincis:
pp ifirmoz lassiniā modicū vne albe. z p dies aliquot añ
collecte interdūz pōt sibi exhiberi. z cōsili ficiis aliquas
añ pastū. Itē post cibū poma cocta vel potius pira cū zuc
caro p dita vel anissis pfectis pteris exhibere. Et si quis
fructū arguat in stōacis febricitatiū pp corruptōez z ebu
litōez suā nō puenire dōm q; nō solū psetudini etati zē.
est aliqd dādū: vep ēt hōiūz lassuie. vñ in plib ptib mū
di vinū z carnes: z alia b nō i colericis se. cōiter exhibem.
Et si auctoritas z rō dicerent oppositū. attū si bene cōspe
xeris suprascripta: notabilis nō erūt nociūti. Panis
sit bñ fermētatus aliquatūlū cū sale bñ pīnat: z si in de
clinatōe aliqua anisoz grana impositus nō erit malus.
Sit ei vinū albū vel vinū claz: rubēū: nō tamē nimis
aquo sum limphatū cū aq; succari magis z min fm potē
tiā vini: aq; ordeī cū zucaro p dita rubeo similr pueniret.
Et hoc regimē ad oēs feb. flegmaticas existit gñale māz
feb. diligēter p fiderāti: q; fm q; flegma fuerit magis vel
min fridū debes hoc pcedēs regimē totū ad magis vel
min siccū facere decliare: z hoc in alijs nō nālibus reb:
tibi existit generale: quare regimē ex p bābitis poteris fa
bricare: cui tū magnā pte ex p dicitis cōpcedēs. Da
bitis his ad medicinalia p dēscēdēs. pmo describā qd sien
dū sit hora paroxisimi. In cui p n. ifirmus nullaten p
mittat dormire. cū linteis calidis calefiant extrema: si cū
rigore accesserit aut frigore. Et si illud nō sufficiat habea
tur later igne calefact: z linceis pannis iuolut: q pedibus
applicet vel habeat instm qd in Italia remediū nūci
pat: z est duplex qdā aq; replet bulita aliud laminā fer
reā beat q cadēs in ipso ponit instro altez: quoz poteris
extremitatib: applicare: z si ifirmus ad vomitū z excitat
iūua ipm cū oximelle simplici: z aq; succari vel aq; deco
ctōis rafani adiūcet. Lūq; calor ad extra incipit appare
re fiat fricatōes: quousq; calor totaliter fuerit ab eē expā
sus: in paroxismo cibis z potus oīno subtrahat. Et si pur
te sitis cogat potū aque succari vel aque ordeī cūz zucca
ro rubeo tribuas ifirmo. Et si apud declinatōez syrupum
acetosum cū aqua succari exhibueris bene erit. Dora
aut getis si opus fuerit ventris attēde lenitioni cū cliste
ri. f. vel potione. Si per clistere. B. malue blitis flozuz ca
momille añ. M. i. fursuris pugillum. i. z fiat decoctio de
qua accipe lib. i. f. in qua dissolue cassie pulueris succari.
añ. z. i. yere pigre. z. f. olei cōmunis. z. iij. salis triti. z. i. f. fi
at clistere aliqui dimittunt yeram pigrā: z addūt mellis
rosa. z. i. f. z. y. vitellos ouozum: z fiat cliste. si libet. Si
cum potione lenire volueris facias sic. B. cassie vel man
ne. z. i. f. dissoluat cum aqua lactuce vel aqua succari ru
bei vel aqua mellis rosa. cū modico cinamomo: z fiat po
tio quā per tres horas ante prādium calidūz in potu tri
bue. Facta ventris lenitione si yrina z alia iudicau
rint de flobotomia icide basilicam vel nigram quo facto
ifirmū per diem ynam gescere permitte. Et si mām

minuenda iudicaueris alia non expectando digones: vt. si na
residuū māe meli⁹ digerere possit facias sic. R. aq. lactis
3. iij. turbith boni ⁊ electi. 3. iij. 33. 3. i. spice gra. iij. pap.
buliāt: deide colent⁹ debita faciēdo exp̄ssionē: i q. distēpe
ra cassia aut māne. 3. i. mellis ros. 3. i. f. ⁊ fiat por⁹. ¶ Uel
R. turbit. 3. i. agarici. 3. f. 33. 3. i. spice sal. gēme: añ. gra. iij.
ifundant⁹ i aq. lactis. 3. iij. ⁊ oximellis simplicis. 3. i. paruz
buliāt ⁊ vt supra fiat exp̄ssio addēdo cassia aut mānā: ⁊ fi
at por⁹. ¶ In modū p̄fectiōis ⁊ i forma solida. R. galāge
piperis longi añ. 3. y. 33. 3. iij. macis croci añ. 3. f. turbith
electi. 3. y. cūchari al. lib. i. siropicef. cūchar. cū aq. absin
thy addēdo pap. vini citionioz ⁊ fiat p̄fectio i morsellis ci
uis dos ē. 3. i. Uel facias cū lib. f. cūchari ⁊ da. 3. f. 3. i. n̄ erit
ita delectabilis. ¶ In modū pillulaz facias sic. R. turbith
electi. 3. y. 33. 3. iij. mastice. 3. i. cūchari ad pōdus
oñz ⁊ fiat puluis cui⁹ dos. sit. 3. y. cū aq. mellis vñ cūchari
rub. vñ aq. lactis. ¶ Uel. R. 33. 3. y. turbith mūdāt. 3. y. cū
chari ad pōd⁹ oñz ⁊ fiat puluis: cui⁹ dos sit. 3. y. cū aq. vt
supra. ¶ Itē i forma pillulaz facias sic. R. turbith mun
dati. 3. y. 33. 3. i. f. galāge pipis lōgi añ. 3. i. macis croci añ.
gra. vi. fiat pillule cū oximell. simplici ⁊ da. 3. i. f. ¶ Uel fa
cias sic. R. turbith. 3. iij. absinthi. 3. i. colloquintide. 3. y.
agarici yerepigre: añ. 3. i. mastice. 3. y. ⁊ fiat pillule ⁊ da
3. i. ¶ Uel facias sic. R. turbith. 3. iij. agarici. 3. i. f. spice sal
gēme añ. 3. f. 33. 3. i. fiat puluis ⁊ ifundant⁹ i aq. eupatory.
deide exicari p̄mittat⁹: itādē cū oximelle simplici fiat pil
lule ⁊ da. 3. i. vel. 3. iij. ¶ Exhibito minoratino put tibi
visū fuerit vel nō exhibito tale a p̄o: exhibeas digestiū
R. oximellis simplicis. 3. iij. aq. cūchari vñ aq. mellis. 3. vi.
misce vñ clarificet p. delicatis p. duab⁹ vicib⁹ ardaticef
cū cinamomo optimo. Uloco sup̄ascriptaz aq. rū pone
aq. absinthi. 3. iij. aq. feni. 3. y. clarificet vt supra ⁊ da q̄ter
aut septies istū sirupū i auroa calidū. ¶ Uel facias sic. R.
mellis ros. colati. 3. y. sirupū acetosi simplicis. 3. i. ⁊ cū qui
bus vis aq. sup̄ascriptis misce p. duab⁹ vicib⁹ clarificet:
⁊ hora q̄ supra i potu tribue. ¶ Deide cū q̄ volueris ex so
lutiū sup̄ascriptis leuiter euacua: ⁊ q̄ stat⁹ i hac egritu
dine ē remot⁹ iubet abolay filius: si p. se eger oī die bis nō
assellauerit qd̄ medicamē de turbith oī nocte p̄p̄et eide
Nec vt ipse velut i hac fe. ē expectāda digestio s; dietim
poti⁹ est aliqd̄ euacuādū: vt supra māe residuū ad digerē
dus n̄ potēti⁹ existat. Landat ē i hoc casu pillulas ale
phanginas qbus potius vtere q̄ medicamine de turbith.
¶ Uel facias sic. ⁊ ē i hoc casu multū pueniēs. R. pulueris
yef. simplicis galie. 3. iij. agarici. 3. i. salis gēme grā. vi. ma
stice. 3. i. fiat pillule cū oximelle simplici q̄ru3 dos ē. 3.
y. vñ. 3. i. ¶ Et q̄ dare solutiū oī die est laboriosū nāc vt
dicit Auic. tale exhibe iterdū clistere vt. R. malue blitis
flop. camēmille fursuris ordeī extremitatū caulū ru. añ.
3. i. anisi maratri añ. 3. i. f. agarici. 3. i. cōquassent⁹ ⁊ fiat
decoctio de q̄ accipe: lib. i. f. i. q̄ dissoluē cassie pul. cūchari
ru. añ. 3. i. yerepigre. 3. f. olei cōis. 3. iij. salis triti. 3. i. f. ⁊ fiat
clistere. ¶ Hoc facto p. vltiori digēstioē māe. R. ox. cō
positi. 3. iij. aq. mellis vñ cūchari rubei. 3. vi. vñ aq. absin.
thy. 3. y. aq. feni. 3. y. misce ⁊ clarificent p. duab⁹ vicib⁹ ⁊ arda
ticef. cū cinamomo optimo: ⁊ d. tali sirupo septies exhibe.
¶ Uel. R. aq. feni. aq. bugl. añ. 3. y. aq. absin. aq. eupatory
añ. 3. iij. aque cicore. 3. iij. mellis despumati lib. f. fiat iu
lep aromaticatū cū optimo cinamomo ⁊ denf. 3. iij. p. vi
ce. ¶ Et si vis sirupū magistralē. R. eupatory absin. spine
albe añ. 3. i. radicū feni. apy ligritie passularū añ. 3. f. ros.
rub. se. ameos añ. 3. iij. se. endiue ⁊ feni. añ. 3. y. buliāt i lib.
iij. aque vsq. ad cōsumptionē medietatis cū lib. i. mellis de
spumati fiat sirup⁹ aromaticat⁹ cū cinamomo: d. q̄ denf. oī
die. 3. y. cū. 3. iij. aque mellis vñ cūcha. rub. ¶ Digesta mā
aliqd̄ de solutiū sup̄ascriptis vñ exhibeas qd̄ sit infir

mo magl gratū. Et q̄ vt dictū ē i tali morbo māe nō ē ex
pectāda digestio: ⁊ maxie si statū remotū videri: s; semel
saltē i hebdomoda v̄tute etate ⁊ alio h̄s p̄fetiōib⁹: ⁊ cū
aliq. ex solutiū dictis purgād⁹ ifirm⁹: leniori semp vtarl
lenitio saltē i minori dosi: q̄ si q̄ter vñ gnquies assella
uerit p. vice erit satis. Sed digesta mā forti⁹ debes solutiū
vñ exhibere: ⁊ cū statū magis appropinqs fortiori debes
vti aperitino plus i statu ⁊ i declatiōe magis: sic ē i hac
feb. gradatiz pcedēdū. ¶ Et q̄ nihil facere videris nisi
ifirmo tuo aliquas confectiōes ordines: si mixtura3 vis
quā citramōtani restauratiū vocāt: facias sic. R. p̄stue
rosa. 3. y. f. p̄stue vio. borag. buglo. ⁊ anthos. añ. 3. y. oya
rodō abbat. 3. i. f. electuary d. gēmis ardati añ. 3. vi. fiat
mixtura ⁊ deauref de q̄ infirmo exhibe oī hora q̄ vult ⁊
multū puenit si de ea p. vñā hora3 ante cibuz exhibueris.
¶ Uel i forma solida. R. specierū dyarodō abba. 3. f. spe
ciez electuary de gēmis ⁊ aromatici ros. añ. 3. iij. cūcha
ri albi dissoluti cū aq. absinthi lib. f. fiat cōfectio i morsel
lis: de qbus vñū p. hora3 añ pastū exhibe. ¶ Uel facias sic.
R. coralo3 rubeoz speciez dyarodō abba. cinamo. electi
añ. 3. i. f. cūchari lib. f. fiat p̄fectio multū delicata. ¶ Ani.
⁊ Almāfor quosdā trociscos multū cōmēdāt i hoc casu: ⁊
q̄ eos nō sic habem⁹ i vñū fac sic. R. trocif. d. ros. 3. iij. ci
namomi. 3. i. cūchari lib. i. f. fiat cōfectio i morsell. vter vt
supra. trocisci d. ros. sic fiūt. R. rosarū rub. 3. y. succi eupa
to3. 3. y. mastice. 3. i. spice assari ignanti anisi añ. 3. i. fiat
trocisci q̄ in vmbra desiccari permittant⁹. ¶ Et q̄ in hac
feb. stōus mltū debilitat⁹: ad cui⁹ p̄fortationē cū sup̄ascri
pta nō sufficiāt ab extra talē poteris facere vnctionē ante
pastū. R. olei hardi. 3. i. olei mastice: olei absinthi añ. 3. f.
pulueris mastice. 3. i. pul. gario. ligni aloes: galie mus. añ.
3. i. corticum citri: coralo. rub. añ. 3. f. cere pap. ⁊ fiat vñ
guētū: ⁊ maxie hoc fieri o3 i declinatōe: ⁊ maxie cū a feb.
mūdus fuerit. ¶ Et si vis vt ifirm⁹ tu⁹ releuef cito cū fe.
cū dimiserit facias eū vti aromatico ros. fco cū sirupo ro.
cū q̄ sepe pillulas alephāginas sumat añ pastū sero vñ ma
ne: q̄ nō ē vis: ⁊ et iterdū aliqd̄ clistere. Et hec de cura fe.
flegmatice interpolate pueniētis a flegmate dulci.

De cura fe. flegmatice puenientis a flegmate ponti
co aut macillaginoso crudo vel vitreo. CAP. III.

Svo fe. puenierit a flegmate pōico vel mucil
laginoso crudo vel vitreo: totuz regimē ad ca
lidū declinet: s; ad tāta nō deueniat siccitatē.
Et q̄ ista flegmata magis q̄ pcedenti in
pta sunt resolutioni in paroxismo cum calor
egreditur fortioribus ⁊ longioribus vtendum. est: frica
tionibus. ¶ Et si lenire ventres volueris p. clisteria faci
as vt supra ⁊ similr p̄potionē. Uel facias sic. R. p̄sopi. 3. i.
i. capilli ve. 3. i. f. ligritie passularū añ. 3. f. fiat decoctio d
q̄ accipe. 3. iij. i qua dissoluē cassie vñ māne. 3. y. oximellis
simplicis. 3. i. fiat por⁹. ¶ Facta lenitiōe si floborhomiā fi
endā iudicaueris facias vt supra dictū ē: deide mā3 dige
ras cū melle ros. colla. 3. f. oximell. simplicis. 3. i. aq. absin
thy. 3. y. aque feni. 3. i. misce p. vna vice. ¶ Aliquot dieb⁹
exhibito dicto digestiū mā3 euacua cū aliquo de supra
scriptis: vel 3. iij. vel. 3. f. pillulaz ifra scriptaz q̄ multuz
laudātur in hoc casu: vt. R. pulueris bierepigre scripte qn
to canone: ⁊ septimo terapentice turbith mūdāt agarici
añ. 3. i. spice. 33. añ. 3. i. f. salis gēme gra. vi. formētur pillule
cū oximelle simplici. ¶ Illo facto si ad digestiōē mate
rie vltioriē procedere necesse est. R. oximellis cōpositi.
3. iij. aquarū feniculi absinthi. buglose: añ. 3. y. misce vñ
p. delicatis clarificet pro duab⁹ vicibus: ⁊ aromaticetur p.
optimo cinamomo: ⁊ sex vicibus ifirmo tribuas. ¶ Quo
facto si materia digesta fuerit: aliqd̄ exhibe d. solutiū su
p̄ascriptis: ⁊ si nondū fuerit digesta: idē facias: s; solutiū

ita forte nō exhibeas. Deinde vero tales facias sirupus magistralē: vt. R. radicū sparagi feni. brusci añ. 3. y. yfopi. buglosse melisse añ. 2. i. semis anisi feni. añ. 3. i. ameos. 3. f. passulaz. 3. vi. fiat decoctio: 7 cū lib. i. mellis despumati 7 aceti fortissimi. 3. y. fiat sirupus: de quo exhibe. 3. i. f. 3. y. aq. cūchari rub. vel aque feniculis absinthij: buglosse añ. 3. i. misce p. vna vice vñ aliquor vicib⁹ potu tribue: hoc enī facto si tibi visus fuerit euacua mām: vt supra. ¶ In fine aut stat⁹ aut declinatiōe poteris exhibere sirupū de eupatorio mesue: 7 da. 3. i. f. p. vice cū aq. suprascripti vñ duplica receptā: 7 p. delicatis clarifica: deinde si libuerit exhibe solutiū. p. restauratiōe suprascriptis vt ere cōferctiōib⁹. ¶ Et nota si flegma vitreū fuit i cā subtilitatis 7 icisius yti magis debes q̄ in alijs p̄tinue a leuiozib⁹ inchoado 7 gradatiz vsq; ad fines ad semp fortiora pcedēdo. ¶ Scias insup q̄ i principio pastus i declinatiōe hui⁹ febris pueniunt dactili 7 diti cūz aceto: oleo 7 pauco cinamomo 7 oliue condite similiter 7 sparagi. Et hec de cura febris prouenientis a flegmate pontico.

¶ De cura febris flegmatice a flegmate melancolie per mixto proueniētis. CAP. III.

Si vero feb. puenit a flegmate melancolie p mixto fm varietatē flegmatis in effētia: 7 fm maiore vñ minore flegmatis admixtionē ē regimen diuersimode variandū: qm̄ 7 si totūz debeat ad calidū declinare: debet tñ in siccitate fore temperatū. Itēz tā in digestiuis mām q̄ solutiuis debēt melā colā respiciētia: miseri. Lenitiōē igit si facere volueris cū clisteri vñ potiōe facta facias vt supra pmissū ē: pariter 7 de flobotomia. ¶ Et pro mā digerēda facias pmo sic. R. oximellis simplicis. 3. y. mellis rosa. cola. 3. i. aque buglo. 3. iij. aq. absinthij. 3. y. misce: 7 clarifica p duab⁹ vicib⁹ aromatizādo cū cinamomo. ¶ Aliquot dieb⁹ exhibito isto digestiū sic euacua mām. R. turbith. 3. i. agari ci. 3. i. 3. f. spice salis gēme añ. gra. vi. buliāt paz cū 3. iij. decoctionis ligritie passulaz: capil. vene. thimi epithimi cuscute 7 polipody: deide coles debita faciēdo expressiōē cui addant cassie vñ māne. 3. vi. mellis ros. 3. i. 7 fiat pot⁹. ¶ In modū cōfectionis solide. R. turbith mūdāt. 3. f. 3. 3. i. masticis. 3. y. spice croci assari añ. 3. f. sene lapidi 3. v. fiat cōfectio in mortellis: dosis ē. 3. v. vel. 3. vi. vel illis speciebus adde cūchari puluericati ad pōdus oīuz: 7 fiat p̄uis: cui pulueris dosis ē. 3. y. f. vel. 3. y. cū aqua lactis vel brodio cicex rube. vel vino vñ aliq talū. ¶ In modū pillularū. R. ex pillulis suprascriptis: 7 pillularū de lapide lazuli vñ indarū descriptiōe mesue añ. 3. f. 7 fiant pillule 7 da vt supra. ¶ Hoc facto p. yteriori materie digestiōe. R. oximellis cōpositi. 3. iij. aq. absinthij: aq. fumi terre: aq. scolopēdrie añ. 3. y. misce p. duab⁹ vicib⁹ 7 clarificet vt supra. ¶ Uel facias sic. R. aq. absinthij. aque radicū feniculi 7 petrosily añ. 3. iij. aq. scolopēdrie. 3. vi. aque fumi terre. 3. y. cūchari. 3. iij. aceti. 3. i. f. misce 7 fiat iulep arōticatū cū nuce muscata vñ cinamo. 7 sumat i q̄tuor vicib⁹. ¶ Uel. R. sirupi de epithimo mesue. oximel. simplicis añ. 3. i. f. aq. buglosse feni. absinthij añ. 3. y. clarificet 7 aromatizet vt supra. ¶ Uel talē facias sirupū magistralē. R. scolopēdrie. 2. i. florū boza. bugl. cuscū. absinthij añ. 2. i. f. radi cū sparagi brusci petrosily. añ. 3. i. f. ligritie passularū añ. 3. i. f. anisi feni. añ. 3. vi. polipody thimi epithimi añ. 3. f. fiat decoctio in lib. iij. aq. vsq; ad cōsumptiōē medietatis. 7 cū lib. i. mellis despumati. 3. vi. cūcha. 3. y. f. aceti fortissimi fiat sirupus arōticat⁹ cū cinamomo 7 nuce muscata de q̄ accipe. 3. i. f. 7 aq. cūchari rub. 3. iij. misce p. vna vice 7 da vicib⁹ plurib⁹. ¶ Postea qd vis ex solutiuis suprascriptis exhibeas: vñ in modū pulueris poteris sic facere. R.

turbith mūdāt. 3. f. pulueris sene. 3. y. pulueris lapidis lazuli ablut. 3. f. 3. 3. f. cūchari ad pōdus oīuz. fiat pluis 7 sit dosis vna 7 det vt supra. ¶ Uel facias hoc totū de mpro cūcharo bulire i. iij. 3. aq. lactis capzari. deide coles fortē faciēdo expressiōē cui adde cassie vel māne. 3. vi. mellis rosati. 3. i. 7 fiat pot⁹. ¶ Si vis i isto casu mīstura seu restauratiū exhibere. R. sene buglosse bozaginis añ. 3. iij. cōserue rosa. violarū añ. 3. i. f. Electuary de gēmis cōfectionis de musco dulcis vel letitie galieni diarodō abbat. añ. 3. i. fiat mixtura que deuret: potes tñ addere meli⁹ smaragdī iacicti gnati saphiri añ. 3. f. 7 margaritarū. 3. i. foliorū auri nūero. x. 7 fiat mixtura de qua def oī hora indifferēter. ¶ In forma solida 7 i declinatiōe magis. R. specierū diarodon abbat. specierū electuary de gemmis: vel cōfectionis de musco dulcis. specierū arōtici ros. añ. 3. i. f. cūchari dissoluti cū aq. buglos. lib. f. fiat cōfectio i mortellis: q̄bus p. hora ante cibū vñ exhibeas: hec vñ fm q̄ videris mās magis vñ min⁹ spissas magis vel min⁹ melancolie mixtā f3 hec oīa debes cōponere medicinā ex magis vel min⁹ apitiuis 7 magis vel minus melancoliam respicientibus. ¶ Itēz in fine declinationis huius febris conueniunt capares oliue cōdite sparagi: 7 radices petrosilyni. Et hec de cura febris flegmatice a flegmate melancolie permixto prouenientis.

¶ De cura flegmatice febris cū colera permixte seu a flegmate falso prouenientis. CAP. V

Si vero febris prouenerit a flegmate p mixto colere: qz a flegmate falso totum regimen ad temperatum frigidū 7 siccum facias declinare. Et pro superfluitatibus communibus educēdis vt ere clisteribus suprascriptis in cura tertiane note a colera vitellina prouenientis. ¶ Si autem per os lenire volueris facias cūz cassia vel māna vt in anscripto capitulo dictū est. Uel facias sic. 7 est magis appropriatum. R. capil. ve. 2. i. lupulorū florū bozaginis: buglosse cū carbite. añ. q̄rtaz partes. 2. i. passularū liquiritie añ. 3. iij. fiat decoctio: de qua accipe. 3. iij. f. i. q̄ dissolue cassie vñ māne. 3. x. mell. ros. 3. i. 7 fiat pot⁹. ¶ Et facta lenitione si flobotomia fiendā iudicaueris basilicaz vñ nigrā incide. postea si minoratiūz dare volueris facias sic. R. lupull. cuscute añ. 2. i. f. florū bozag. bugl. capil. vene. añ. quar. taz partes. 2. i. passu. liquiritie añ. 3. y. fiat decoctio: de q̄ accipe. 3. iij. f. in qua dissolue cassie vel māne. 3. vi. diaphn. 3. y. f. vñ ellary idi tātū dē. ellary de sic. ros. 3. i. mell. ros. 3. i. 7 fiat pot⁹. ¶ Uel facias sic. R. agarici. 3. iij. vl. 3. i. f. salis gēme spice añ. gra. vi. infundant in oximelle squibitico: 7 stet per horas. x. in infusione: deinde fortis fiat exp̄sio: cui adde cassie vel manne distemperate cū decoctiōe suprascripta. 3. vi. turbith. 3. i. 3. 3. g. vi. 7 fiat pot⁹. ¶ Uel si libet poteris infundere. 3. i. reubar. cūz 3. f. spice in aq. lactis 7 modico vini debita facta expressiōe: adde māne vel cassie vt supra dissolute. 3. vi. turbith. 3. f. 3. 3. 3. i. f. mell. ro. 3. i. 7 fiat potus. ¶ Et si vis pillulas exhibere da. 3. i. pillularū aggregatiuarum. ¶ Et si vis in modum cōfectionis solide facias sic. R. turbith electi. 3. y. f. agarici. 3. i. reubarbari. 3. i. f. diagridy. 3. i. 3. 3. i. cinamo. gariosi. macis. nucis musca. añ. 3. f. spice. 3. i. f. salis gēme. 3. i. cūchari lib. f. fiat cōfectio in mortellis. dosis est. 3. vi. Uel fac puluerē addendo cūchari. 3. i. 7 da cum aqua lactis. 3. y. f. ¶ Et nota hic fm q̄ videris maiore vel minore colere cū flegmate mixtionē debes in omnib⁹ istis ponere plus vel minus de respicientibus colerā: nec sic leuiter transeas i B. s3 bonā adhibeas diligētiā. nā si colerā euacuabis dimisso flegmate ipsum incurdabitur: 7 prolixior fiet egritudo magisq; periculosa. Si vero flegma fuerit euacuātū colera derelicta posset furere: 7 egrū ad vñā egritudine p̄f.

simā deducere. Sit igitur hoc preceptū qbuscūq; materijs cōmixtis generale. ¶ Admodum mā si digestiū residui volueris: facias sic. R. sirupi acetosi simplicis. 3. y. mellis ros. 3. i. aque feni. aque absinthij. aq. endi. añ. 3. y. misce 2 clarifica pro duab; vicib; 2 aromatice cū cinamomo: 2 da ali quot vicib; deinde aliqđ prebe ex solutijs suprascriptis.

¶ Quo facto si op^o fuerit ad vltiores mā digestionē pcedere facias sic. R. sirupi endi. 3. y. sirupi acetosi simpli. 3. i. aquaz feni. absinthij. buglos. añ. 3. y. misce pro duabus vicibus: 2 clarifica p delicatis. ¶ Et si magis aperire volueris. R. sirupi de bisantys. 3. y. sirupi acetosi simplicis. 3. i. cūz aquis suprascriptis clarifica pro duabus vicibus.

¶ Vel sirupum magistralez sic facias. R. endiuie: scarior. buglos. oīz cū radicibus añ. 20. i. radicu feni. 2 apy añ. 3. y. florū buglos. borag. 2 viol. añ. 3. i. qtuor se. frigidorū añ. 3. f. liquiritie passul. añ. 3. vi. anisi maratri añ. 3. f. fiat decoctio in .iiij. lib. aque vsq; ad consumptionez medietatis deinde cūz lib. i. mell. despumati vel sucha. fiat sirup^o de quo accipe. 3. y. 2. 3. y. aque suchari vel aque endi. buglo. 2 absinthij añ. 3. i. misce pynavice 2 in potu tribue. Et mā digesta cūz aliquo ex tactis solutijs ipsaz euacuabis. ¶ In isto casu restauratiū seu mixturaz sic facias. R. cōserue viol. ros. borag. buglo. añ. 3. y. f. manuscripi diarodon abbat añ. 3. x. electuarij de gēmis. 3. f. fiat mixtura 2 deauretur. Et si libz addere fac additionē lapidū preciosorū predictorum. 3. i. margaritar. 3. f. foliorū auri nūero. x. ¶ In forma solida sic facias. R. corallorū puluerizatoz subtilissime. 3. i. cina. electi. 3. y. margaritar. 3. f. sandalorum omniū añ. 3. f. ligni aloes macis añ. 3. f. such. albi dissoluti cūz aq. rosa. lib. f. fiat cōfectio in mortellis. Et si delicate facere vis 2 fuerit potēs facias oēs mortellos deaurari. ¶ In declinatione facias sic. R. specierū diarodon abbat ispep de gēmis añ. 3. y. suchari albi li. f. dissoluaf suchaz cū aqua rosa. 2 fiat cōfectio in mortell. ¶ De stomachi custodia p vñctiones fiat vt sepe dictū ē. Et h de cura fe. flātie salse fm magistrū Antonijz guayneriū.

¶ De cura empiale lipparie ac fe. in qua in interioribus 2 exterioribus caliditas sentitur 2 frigiditas: 2 febris diurne simul 2 nocturne. CAP. VI.

Era empiale variatur fm materie dispositio: nez a qua pōt prouenire: nam si a flegmate vitreo prouenit de quo est sermo c^o vapor exteriora petēs illa calefacit: residui vero materie intus remanēs ineptus existit putrefactiō. pp qđ sua frigiditate ifrigidat interiora 2 ideo in isto casu taz in sex rez nō nālium regimine qđ medicinaliū ē infirmus regēdus vt i cura flegmatica a flegmate vitreo pendētis dictū ē. ¶ S; qñ istud flegma a quo hec feb. generat ē nāc multū rebelle: 2 stomachū qmaxime debilitat: ad ipsius digestionē 2 stomachi pfortationē sollicite attēder debes. Dis enī fe. flegmatica associat corruptioni 2 debilitati in ore stomachi q nō excusaf: 2 illud ē de illis q attrahūt accidentia mala ex sincopi 2 pulsu cordis: 2 casu appetit^o 2 ē. vt igitur Auic. pma quarti. c. de his in gbus cōueniūt: 2 differūt fe. putredinis: id ēz medicū in cura hui^o fe. ēē sollicitū: qz hec inter alias stomachū maxime debilitat: 2 mala iducit accidentia. Si igitur lenitiūz per clistere siue per os exhibere volueris facias vt i cura feb. flegmatica a vitreo flegmate prouenientis dictū ē. ¶ Et si infirm^o incitē ad vomitū. iuna ipm cūz gbus suprascriptis ē: vel cūz eo quod docet Auic. Sed facit Auic. vñ vomitū de faecolis. Et tu sic facias. R. faecolorū. 3. i. aneti raffani calamētī añ. 3. f. conqf sent aliquāliter: 2 bulliant in lib. i. aq. vsq; ad consumptionē tertie partis: 2 coletur: 2 colature addat oximellis simplicis. 3. i. 2 tepidūz i potu tribue: 2 si ipm diu retinuerit illic ad medias horas cūz pēna oleo intincta vel cūz digitoyo-

mituz prouoca. ¶ Ad digestionē hui^o mae sicut i alijs oīs te gradatiz pcedere incipiendo ab oximelle simplici siue ad alios sirupos in cura fe. flegmatica a flegmate vitreo prouenientis descriptos ordinate pcedendo. ¶ Auic. pp magnūz nocumētuz quod hec fe. ifert ori stomachi: doct miferi rob. d. agresta cū suis sirupis: qñ vñt 2 corrumpat os stomachi: 2 sic ipm cōfortat. Facias ergo sic. R. oximell simplicis. 3. f. rob. de agresta. 3. y. aq. such. 3. vi. vl aq. buglos. feni. absinthij añ. 3. y. clarificet p duab; vicibus: 2 aromatice cū cinamomo. Facias pariter de alijs sirupis eodez mō magis vel min^o de rob addēdo fm q tibi videbitur cōuenire. ¶ Ex solutijs pōrti pill. ab Auic. descriptis i caplo de cura flegmatica 2 alijs solutijs ibi ēt positis si op^o fuerit. ¶ Et qz hoc flegma sepe descēdit ad intestina vbi dolores 2 ēt alia accidentia mala causat: clisteria fortia maxime laudat pnceps Auic. s. ex cartamo cētaurea Si igitur tale facere volueris clistere. R. camemille meliloti. cētauree mioris añ. 20. i. medule cartami. 3. vi. se. ane. 3. i. almuri: 2 ē salmuriā encludaz 2 alioz pisciū salfoz vl ēt oliuaz pditaz. 3. i. f. adde tñ plus vel min^o de isto almu ri. fm q magis vel min^o ipisuz de sale cōprehēdes: fac ex oibus istis decoctionem de qua accipe. lib. i. cui adde olei aneti. 3. y. 2 fiat clistere. ¶ Ego tñ i isto casu sic facere cōfueui. R. camemille melilo. sumitatu foliorū caulii ru. cētauree mioris cucurbitē pullegij añ. 20. i. se. aneti. 3. y. f. anisi maratri añ. 3. y. agarici. 3. i. medule cartami. 3. vi. qđ sent: 2 fiat decoctio: in q dissolue pcrepigre pulueris succi. añ. 3. i. cassie. 3. f. olei ane. 3. y. sal. gēme. 3. y. 2 fiat clistere. Est. n. clistere familiare. educit mirabilr flegma vitreū ab intestinis: quib; exoneratis facili^o stomach^o ipse fe exonerat. ¶ Cōuenit ēt i isto casu clistere factuz ex bzodio galli antiq fatigati 2 bñ correcti: vt docet mētur i caplo de consolatione medicinar: 2 i eo potes ponere polipodiū 2 alia fm intentionez quas pñchaberes: 2 ad illud capituluz recurrere si op^o fuerit. Et si velles forti^o facere: posses addere loco pcrepigre. 3. i. diafinicōis. vl electuarij indi. Vel posses omnia simul ponere. Et si empiala proueniret a melancolia grossa vt antiqui dicunt prouenire posse: vt ere regimine superius descripto i cura interpolate quotidiane prouenientis a flegmate melancolie permixto: vel quere i fra in cura quartane interpolate prouenientis a materia flegmatica. ¶ Et si ex permixtione colere prouenerit: qđ pprehēdes: qz validius de tertio in tertius affliget: facias vt supra posui i cura tertiāe a colerayitellina prouenientis ¶ Auic. aut vñ solutiūz ponit qđ cōueniret: si hec feb. si eret a flegmate vitreo 2 a melancolia spissa: quibus colera adusta rubea foret admixta: vt nōnulli voluerunt: 2 hoc solutiū sit cūz mirabolanis nigris citrinis turbit sucha. qz. Si ergo isto idigeres solutiū facias sic. R. mirabol. citri. nigro. añ. 3. f. turbit. 3. y. 3. i. ifunde in oximell. simplici: 2 stēt in infusione per horas decem. deinde ad de aque lactis capraz. 3. y. 2 pap. calefiat: quib; fortis fiat expressio: cui adde manne: vel cassie. 3. vi. 2 in potu tribue Ex istis solutijs plus de illo adde q peccantez materias respiciat. ¶ Inter cetera memeto stōaco succurrere cūz ynguento superius descripto in cura quotidiane a flāte dulci prouenientis. Et si calefeceris absinthij super regulā bono vino aspersam: 2 stomacho applicaueris multuz iuna bit. ¶ Et si deus permiserit vñz facias tractatū de egritudinibus a capite vsq; ad pedes in quo de remedijs passionū stomachi inuenies ad plenuz: 2 iō circa istaz materiā feb. volui pertractare: 2 de eaz accidentibus velociter ptransire. ¶ De pfectionibus mixturis seu restauratijs 2 alijs facias fm materias peccante: put i suprascriptis capitulis descriptū est. ¶ Et hec de cura empial per quā cura lipparie fiet tibi plana: 2 qmaxie si a flegmate vitreo

proveniret: si a colera ut dicit Avic. ut in cura tertiane note a colera vitellia pueniatis. Ex his cōfili p3 cura feb. in qua i interioribz et exterioribz caliditas sentit filz frigiditas ad bonū intellectuz: qz bz cura ē cura empiale et lipparie. Et ex dictis i hoc caplo et pcedētibz cura p3 diurne et nocturne: qz pēpue ut pcedētes curant. Sz i fir mus cibari o3 hora q min male se bz: siue sit de die siue de nocte. Et filz elisteria et farmacia et alia: et pp hoc omni u3 quotidianaz interpolatarū cure finē impono.

De cura quotidiane continue. CAP. VII.

Um quotidiane continue mā interuenas exi stat que ptime ifirmuz affligit ceteris paribz subtiliori dieta qz i interpolata ē vt dū: minusqz calida et sicca: qre attēde virtuti et stat distātie seu propinquitati: quibz oibus diligēter cōfide ratis cibū et potū et alia bz fac ad min caliduz et siccu de clinare: ifirmuzqz magis tenuiter dietes hora qua minus infestat ipm cibando. Quātū vero ad medicinalia clu steribz seu potiōibus lenitiuis suprascriptis fm exigentiā habitis flobotomiā facias si ipsaz siendā indicaueris. Et hoc facto si mām minorare volueris solutiū aliqd vnu3 ex his exhibitis q i cura flegmatica a flegmate dulci pro ueniētis describit. Et ad materie digestionēz veniēdo a min aperitiuis ad magis aperitiua gradati ut supra tac tu3 ē accedas: qz in principio sirupū acetosuz simplicē cū melle rosa. et aquis ibidē in potu tribue vel oximellis sim plicis postea da solutiū: deinde transi ad sirupū acetosuz de radicibz: et si fortius ad oximel cōpositū vel ad sirupuz magistralē in capitulo suprascripto tactū et pariter grada tim ad solutiua accedere debes mixturis et pfectionibus filz ibidē scriptis uti debes: et fm hāc debes plus de frigi dis min de calidis cōmiscere: qd tue reliquo discretioni. Et qz auctores et maxime Avic. multū laudant descri ptiōē trociscoz: quos tñ nō hēmus in vsu: de his cū que caro facias fieri confectiones: ut supra te docui: et erit res magis delicata: de illis tñ in quibus ingredit aloes et alia amara: fac fieri pillulas: et doses illaz diligēter pside ra: quas infirmo tribuas. Nā magis delicatū erit i pillulaz forma qz pulueris. Et hic oīuz febrium flegmaticaz cura finitur ad dei laudem. Amen.

Quart tractat de fe. mēcis sex in se continēs capitula. De signis febriū melancolicarū tam pronosticis qz de monstratiuis. CAP. I.

Unsequenter melancolicaz fe. vario mō se ha bentiu huic annectaz curā sumario. qre cuz diuersimode ex melica mā pceuntur aliqd de ipsa pmo tractādūz videt. Et n. melancolia duplex: nālis et nō naturalis. Naturalis est hūoz pms qui in sua naturali dipositiōe. exis ē i colore opac. i cōplexiōe frigidus et siccus: et sapor ponticus tanqz sex bipostasica ex digestionē resecatus. Non nālis aut ē velut sex seu cinis sanguis colere fleg matis: vel ipf melancolie naturalis. Cuz n. sanguis adu ritur resoluū subtile et cinis remanēs melia sanguica nū cupatur. Idēz fit si colera adurat siue putrefiat. cinis enī relictus est alia spēs melie non nālis que differt a colera adusta: de qua supra tractatu de fe. coleri. cap. 2: facta est mētio: qz cū adurit colera et adustū cū ea pmisset colera pcreatur adusta. Cuz aut cinis seorsū remanet melancolia colerica cōiter appellat. Est et alia nō naturalis melia: q. i. fit ex putrefactione seu adustione flegmatis. Ex melāco lie aut naturalis adustioe fit melancolia nō nālis. qd cōtin git fieri dupliciter: que si adustio in melancolia subtili acci dat fit melancolia nō naturalis acris seu pōtica: et si i grossa fit pauce acredinis seu pauce pōticitatis. Ex his nāqz

melie spēbus diuersa genera egritudinū fiūt: qz si ad vnu mēbuz fluxerit materia melancolica ibi duricies accidit. et causat sephiros aut estiomē: et hoc fit bz ipf materie melancolicē diuersitate. Si aut ad superficiē siue cutē gene rat postea albaras: et aliqd tale: si intra corp nō putrefiat: sed spargit i totū corp ictericia nigra cātur: qz si ibidē co agulet ita: ut aliquid icēdat: lepra generabit. ut Avic. ter tia quarti. caplo de lepra. Si vero itra corp putrefiat: aut hoc fit intra venas: et tūc generat quartana ptnua: qd tñ raro accidit. Aut putrefit extra venas: et tūc quartana fit interpolata. Ex quibz p3 q quartana ptnua ē fe. a mā melancolica itra venas putrefacta pueniēs: qz si hora me lancolie de quarto i quartū magis moleste temp ifellare soler sine interpolatiōe tñ affligit ifirmū. Interpolata qz tana ē feb. a mā melancolica extra venas putrefcēte. pue niēs: cui ē ifirmū de quarto in quartū molestare. Dis bitis signa deinceps quartane describā. Et primo ite rpolate: qz ex his quartane ptime signa cure patebūt: ois ita qz qrtāe interpolate satis cōia signa sunt: qz icipit cū alici bus ossitatiōibz: qz horripilatio succedit: deinde rigor: po stea frigus: pp qd incipit ifirmū quādā i ossibz pēre dispo sitionē: ac si frāgerent: et fieret iūcturaz dislocatio: et tre mor ita intēsus ut dētes nullo mō neqant retineri: et post hoc et calor iter quotidianā et colericā medi succedit: po stre mo nullus aut pauc sudor. Pulsus i pncipio porisimi ē durus iordinat: paru frequēs tardus et strictus: et ver sus status porisimi fit velox et magis frequēs. Et si hec signa oibus spēbz quartane cōia satis existāt: siunt tñ ma gis ppta qrtane ex nāli melancolia pueniēt: qz hora melā colie accidit ut plurimū. Et i pncipio vrina ē alba subtilis et cruda sed paulatiz vtq ad statū coloraz et i grossat: et cō pleta digestionē fit nigra: bitudo. n. ut plurimū ē melāco lica. Et ad verā hui fe. cognitiōēz cōfert si pcedēs regimē fuerit melancolie generatiū: temp vo et regio fuerit frigi da et sicca. Sic vo a melancolia sanguica pueire cogno sces: si habitudo fuerit sanguica. si pcecesserit sinocha pu trida aut regimē potēs sanguis adurere. In ore qd oqz sē tit dulcedinē: et erit infirmū parū aut nihil sities sine ira et furore: somn erit grauis. Et certi iudicabis. si aer temp anni: et regio ad caliduz et hūidū declinauerit. Pulsus erit qz i pcedēti latior et vrina ruffa vel subruffa cū obsuri tate quadaz et grossicie. Et si a melancolia colerica pue nerit cognosce: si habitudo fuerit colerica: si colerice fe. aut regimē potēs coleras adurere pcecesserit: et vrina erit itēse citrina ruffa vel subruffa tenuis substatie. Pulsus qz i ceteris velocior et spissior erit: horripilatio: sitis: sudor: vi gilic: calor: furoz: ira i hac filz maiores erūt. qz si cū hoc tē pus anni aer regio ad caliduz et siccuz declinauerit certi supra melancolia colericaz iudicabis. Si autē a mate ria flegmatica pueiret regimē habitudo et flegmaticaruz feb. pcecessio te inuabit i iudicādo: frigus diutius qz i pcedētibz durabit. Et quādoqz ifirmū icipit calefieri de i de frigus reuertit et propter materie viscositates paroxis mi fiūt lōgiores: et per idēz sudor tardior. In pulsu magna diuersitas: cū quādā tamē mollicie. Urina est quaz i cete ris grossior: min tamē itensa: sitis pauca somn grauis. qz si aer tempus anni regio ad frigiduz declinauerit et hūiduz certins poteris iudicare. Dis diligēter pside rat ad noti tiaz cuiuslibet speciei fe. quartane interpolate idubitāter potes deueire. Quartana ptnua siū rigore icipit et hor ripilatiōe: et i ipsa i pncipio calor est lēnis et cōtinu et ho ra melancolie de quarto i quartū cōtinne inalefcit et adest vigiliaz istātia et nigroruz corporuz et rez terribiluz i sō no apparitio ligue siccitas cū asperitate et vētris pspitatio Pulsus i pncipio strictus paruis existit et tardus versus statū: et i statu maior et velocior fit. Uria i pncipio ē citria

vel subcitra cū mediocri quadā substantia. In statu vō est nigra que tūc m̄ae digestiōes significat: q̄ si cū hoc regio aer: tēpus anni fuerit frigida et sicca regimē precedēs melancolie generatiū: cōplexio i fimi melācolica. Cuius faciei et labiorū color ad plumbeū tēdit: hāc fore quartanā cōtinuā nullatenus dubitabis.

C Raro vel nunq̄ quartana sine vicio splēis accidit: quia aut ē apostema i splene aut opilatio aut duricies. Et si aliq̄ quartana sine istis reperiat erit ceteris salubrior. **C** In ter quartanas sanguinea ac colerica sunt saluiores et citius curabiles: et de se oīs interpolata quartana cū fortitudine virtutis sana existit. Verum si senibus aut decrepitis acciderit: plerūq̄ cū eis moriūtur. **C** Et q̄ quartana aut alie egritudines cronice vt sensu Salie. i. de ceticis sequūtur motū solis et acute motū lune: et si error nō affuerit cura earū annū nō trāst: durat q̄q̄ tñ vsq̄ ad annos. xy. vt refert Aui. et hoc pp errores cōmissos puenit. **C** In q̄rtana quoq̄ sepe viū obscurat: sed apud m̄ae digestiōes viū obscurus remittit. **C** Itē m̄ae digestiōne arguere poteris cū tremor remittit: calorq̄ intēdit et porisū plon gatur: in cui fine maior existit copia sudoris. Et si i estate febre aliq̄ i suis paroxysmis videris ordinē nō seruare futurā q̄rtanā tūcas i autūno: q̄ filr et biemis sūt tpa magis amica sibi. **C** Terminū porisū ē horarū. et 4. postq̄ infirmus nō totalit̄ mud̄ existit. **C** Quātū ad vrinā. Uria alba aut glauca et tenuis m̄ae significat idigōnez. fiet aut tenuis pp victoriā h̄ m̄ae i humorib̄. An i grossiā hūores: et ob h̄ ipsoz humorū nulla sit resolutio q̄ egritudinis vrinā possit inspissare. Sit aut alba pp humorē grossū meat: vti ne opilates: vt nō possit egredi aliqd vrinā tingēs. Cuz vō sfortat calor et agit in mām vt dissoluat aliqd de humoribus: mutat vrinā ad ticturā et mediocritatē substantie ex qbus materie arguit digestio. Et si ex tali digestiōe accidit expulsio m̄ae cuz vrinā ipsa reddat nigra cū sedimē multū nigro fūdū petēte: et iō si digesta m̄a talis vrinā: appauerit morbi solutionē: et m̄ae cū vrinā expulsionem significat. **C** S; q̄ p̄die cū magistro Jacobo iudeo de post positione paroxysmōz q̄rtane nobilibus viri transiit de saluagio magnā hūi alterationē: q̄ dicebat eūz cē i augmētore: ego in declinatiōe hic de postpositiōe et anticipatiōe porisū aliq̄ volo facere mētē: p quā scies i quibus eūz egritudinib̄ porisū alibus qd p anticipatiōes et post positionē debes pnotificari. **C** Pro quo nota q̄ taz anticipatio q̄ postpositio pōt p̄cipiū augmētus: status et declinatiōes significare. Pro cui declaratiōe sciēdū ē q̄ q̄ materia morbi ē vniformis vñ q̄q̄ ē equalr grossa seu viscosa vñ subtilis: et equalr frigida vel calida: et q̄q̄ ē difformis: vñ q̄q̄ vna ps est subtilis et alia grossa: vñ vna ps est viscosa et alia nō: aut vna pars est calida et alia frigida. **C** In m̄a aut vniformi paroxysmōz anticipatio significat augmētus: vt ingt Aui. p̄ma quarti de cognitiōe horarū egritudinis: ubi. Et cognoscant hore. Signū est. n. q̄ nā iaz agit manifeste in materia ipsaz subtiliādo: diuidēdo et seq̄ strando: pp qd materia ipsa cōtinue citi ad motū mouet et anticipatiōne. Sed si fiat postpositio significat declinatiōez: naz paucitas materie vt infra iquit Aui. de signis empiatē ē cā elōgatiōis peridi: q̄ m̄a pauca fere relingit: tur a nā: et postpositionē facit. **C** S; i m̄a difformi aliud est: q̄ si ps subtilis et nō viscosa aut calida pmo icipiat putrescere semp fiet porisū postpositio: qd ē q̄ materia remanēs semp ē grossior: et p̄ns ad motū ceteris parib̄ tardior: et p hoc postponūtū paroxysmū: et ecōtra fieret si m̄a grossa p̄ns icipiat putrescere: naz semp cū materia remanēs sit subtilior et p̄ns ceteris parib̄ facili mobilis p̄tinue anticipādo pcedit. Et ita dicēdū ē de m̄a calida respectu frigide: q̄ si m̄a viscosa vel frigida pmo putrescit

porisū anticipabūt: et ecōtra si nō viscosa s; calida et q̄ postponēt. **C** Sed vt ex tali anticipatiōe vel postpositiōe ne scias qd pnotificari habeas. Nota q̄ si feb. semp postpositio postpositio minor significat augmētus. Significat. n. nāz manifeste agere i m̄a et ipiaz p̄tinue magis aptaz ad motū reddere: et p̄sequēs minor fit. postpositio. Maior vō postpositio significat declinatiōes. Significat. n. materia fore pauca et q̄si a nā derelictaz: pp qd maior fiet postpositio. Sed equalis postpositio significat aut p̄ncipiū aut status: p̄cipiū qdēz q̄ signū est q̄ nā manifeste agit i materia: ppter quod porisū equalr postponūtur. Statū vō quia cūz nā vltimate egit i m̄a: sic q̄ vltimē agere nō possit: tūc cōlitas fit postpositiōis. **C** Sed ecōtra ē de anticipatiōe: q̄ maior anticipatio significat augmētū. significat. n. p̄tinue nāz meli d̄spōere et habilitare m̄a ad putredines: et p̄ns citius mouet. et maior fit anticipatio. Et si minus anticipet significat declinatiōes: significat. n. mām fore dimiūtaz: vt supra dictū est. et quia nā ipiaz q̄si negligit: ob hoc min⁹ anticipat. Sed equalis anticipatio significat aut p̄cipiū aut status: p̄cipiū qdēz: q̄ nulla i ipsa facta ipressiōe materia mouet motū p̄prio et cōsuetore quo p̄cipiū arguit. Status qdēz: q̄ nā vltimate agere i materia cūz i tali actiōe fieri nō possit additio m̄a ipsa equaliter mouet: et p̄ns eqliter anticipat: et statū significat. Ex quib̄ oibus ps qualr taz anticipatio q̄ postpositio pōt significare p̄cipiū: augmētus: status et declinatiōes: q̄ ex maiori vel minori anticipatiōe vel postpositiōe significat sup augmētum vel declinatiōes cuz equalitate anticipatiōis vel postpositiōis sup p̄cipiū et status. Sed inter ista discernes ex signis digestiōis q̄ si appareāt signa digestiōis: tūc anticipatio vel postpositio equalis significat status: et si nō appareāt significat p̄cipiū. Ita cōsilt anticipatio maior vel minor si p̄ns apparuerit signa digestiōis semp significat declinatiōes: et si nō: significat augmētum. Itē postpositio si p̄ns signa digestiōis apparuerit semp significat declinatiōem: et hoc tali m̄a exite vñ formi. **C** Itē nota q̄ si m̄a fuerit difformis. verbigratia subtilis et grossa vel viscosa et nō viscosa calida et frigida: et ad putredies nūc grossa. nūc subtilis moueat: vt est possibile. Aliq̄ paroxysmi i isto casu anticipabūt et aliq̄ postponēt et de his p̄portionalr iudica s; q̄ statū dictū ē. **C** S; statū dicet q̄ nō est possibilis anticipatio i materia difformi. s. quo ad subtilitatem et grossiciem: ps q̄ calore agere i tali difformi materia citius semp mouebit ad putredinem subtilis q̄ grossa: et sic i tali nunq̄ fiet anticipatio sed postpositio. **C** Dicēdū q̄ calor agēs i m̄a difformi i grossicie et subtilitate ceteris paribus i putredies p̄ez subtilē citi mouebit q̄ grossā. Sed stat q̄ cetera nō sint paria. s. quia grossa reliquit a regimine nature: et subtilis nō grossa tūc putrescit: et nō subtilis: nunq̄. n. m̄a putrescit que regulat a natura: vt elici pōt ex dictis Salie. xi. de igenio sanitatis caplo. iij. Corpora iquit q̄ trāspirationez recipiūt vel flabellatiōez si a natura regulantur: p̄nt iputrescibilia custodiri. Et sic ps q̄ illa materia q̄ a natura regulat nunq̄ putrescit. Et pp hoc ps quid sit dicēdū ad argumētū. Ex his oibus ps quid ex anticipatiōe vel postpositiōe porisūrum debeas pnotificari. Et si ista noueris adhuc faciet tibi honores magnū: q̄ hec notula nō solū i quartana sed i gbuscūq̄ egritudinib̄ paroxysmātibus tibi regulā p̄bet generalē. Et hec de signis feb. melācolicaz.

C De cura q̄rtane a melia fecali pueniētis. CAP. II.
Pro cura quartane a melācolia fecali pueniētis sex rex nō naturalū regimē antepozas ab aere p̄cipiū faciēdo: q̄ i calore tēperat: exis aliqualr declinet ad humidū. Et talez biemis tpe leuiter hēre poteris i camera similē ignez

ex mollib' lignis: sicut salicis & h' p'ime faciēdo. Et si ipsi odoriferi volueri facere facias sic. B. thuris masticis sandarace an. 3. f. corticū citri & citraguli siccoz an. 3. i. floz. cis ligni aloes: gallic mus. an. 3. y. f. Et vt oia ista magis ad tēperatū deueniāt adde cāphore. 3. i. cōquassē & vni cō clear vel dimidiū ponat sup pūnas: Et si fuerit i cstate q multuz fuerit calida & sicca cū viol. ros. fol. salicis vitis & populi: & cū h' aerē tēpa. Dec. n. sine alia fumigatiōe redolētis satis ipm efficiāt. Et cū magnū sequat i quar tana iuuamētū ex humectatiōe poteris somnū puocare vel plongare magis: mai. n. iuuamētuz ex buiūmodi hu mectatiōe q nocumētū ex ifrigidatiōe sequet. Lēu ē vtēdū exercitio an cibū. cū icipit fatigari gescat. Lauda rē tū vt mae supfluitatib' p pū emissis leues p totū corp' fierēt fricatiōes ab iferioribus icipiēdo. Trā tristitiā & alia h' euitet oī gaudio & letitia p posse vtēdo: res quoq; sibi letitiā iferētes respiciat. Un p'ciosos anulos portet in digito ac vestes iduat delicatas & maxime tictas in grana coitū enitet oīo. Quantū ad cibū pane vtaf ex farina bñ a fursure mūdāta cū modico aut nullo sale pīfata: a su pīozib' & iferiorib' crustulis bñ mūdāto triū ad plus eta te dierū. Ex carnib' vtaf bene edinis mōtoninis iuu nib' vitulinis & nōnunq; agninis aut porcū lactātiū taz domesticōz q siluestriū: q p'imo elixē vsquequo qsi co cte sint: i verū suā cōpleāt coctionē leporine cuniculine & capoline: nō cōueniūt nisi fuerit lactātes natūritati ppin que qtuor mēsiūz pulli galinaz galie iuuenes & etiā pulli colūbarūz capones p'dices fassani auicule rubales filr cō nēniūt. Et be carnes sint potius elixē: q assate. Et si eas assare volueris p plus q dimidiā a in qua ppi' hēant de coctōez: quaz postea coctio p assatiōē cōpleat: & earum superior crusta abyciat oua recētia & siml'r tremētia con tēniūt. Causus quoq; p cōdimēto: parū tñ antiqu' p ozis stomaci pfortatiōe exhibeat: & si cēt recēs ouin' paz sal tus ceteris min' nocu' esset. Si pur eo i aliquib' cōdimē tis vt iuvellet. Pro saporib' suis vtēdis carnib' sit succ' granati dulcis v' arātū cū modico cūchari v' cinamomo. Itē sapor fac' cū amigdalīs cūz pauco agreste: & rob vini cū cinamomo. Vel accipiat parū brody suarū carnūz in quo paz agreste: & de puluere ponat ifra scripto. B. cinamomi optimi a cortice supiori mūdātū. 3. i. gari. 3. i. nucis mus. an. 3. y. cūchari. 3. iij. fiat puluis de quo i sapor supia scripto ponat addēdo pū de cūcharo si libuerit. Et si so la agresta nō pueniret: cū istis tñ saporib' gratia appetit' puocādū paz vt dictū ē p' audacter p'miscere. Itē pōt aliquātulū pullus elixari: cui coctio demū p assatōez ter minef: & mēbratiz icisus ita calidus aq benedicta aspgat que fiat ex vino pauco succo arātū vel granati dulcis vel succo pomoz redolētūz cūz puluere imēdiate descripto. Vel loco vini pone aquā ros. Vel aliter bēas succūz vne semimatur cū mollitie panis aliq'lr ispissatū: v' cū amig dalis: & puluer e supascripto fiat sapor quo pullus mēbra tiz icisus aspgat vt dictū ē. Ex piscib' cōueniūt perrini aque libere fluentis timali lucy pue trutule. Et sint bi pi sces i aqua cocti & fiat sapor cū modico panis inispissato & cū supascripto puluere cōdito. vel coquant supa craticu la sepe cū oleo olīue v' amigdalārū dulciū aspgant v' in angātur. Et p sapore taliū accipe succū arātū vel granati dulcis vel pomoz redolētū & cū eo misce cūchar & cina momū. Vel accipe modicūz agreste: & cūz cinamomo fac tuū saporē. Cancrī nōnunq; cōuenire pnt s' si cū aceto eis vti vis aliq' i eo pmo facias bulire passulas. Pro fer culo vti pōt amigdal. siml'r ordeato seu auenato ferculo de amigdal. pane cocto seu panata. Et pōt ei' brodiū iter duz inispillari cū onis recētib': sen cū vitellīs bñ agitatīs cū pane tritūrato tyocat i yglia brodetū aut fiat brodiū

granatū: nō tñ apponas agrestā q cōiter sit: q si sic pauca existat in quātitate. Et nota q quādo sit ferculūz ex onis paz vel nihil bulire debet. Ex herbis vti potest bora gine spinac. cūz ferculo tenero aut brodio caulūz leuiter coctoz & cicez rubroz. Ex radicib' vti pōt rapis ali quātulū pmo bulitis & abiecta p' aqua & iterū z' que i sua rū carnūz brodio: tñ pignū coquant i igne quoq; dcoctas pōt iterdū comedere. sunt. n. ad lat' caliditatis tēdētes: & būiditate sua būoz melicōz obuāt siccitati. Deide Ab bas noster de boturia mihi retulit vna vice: q ex come stione ipsaz a quartana liber euasit. Itē & radices petro fily suarūz carnūz brodio: cocte filr cōueniūt & hoc dige sta mēz in declatiōe magis. Ex fructib' in p' mēna pōt comedere vnas albas p aliq' dies an collectas. Sic' ficas passulas i aqua cūchari aliquātulū diu retētas. Itē cappares cūz aceto & oleo p'diti: olīue filr cōdite. Digesta mē filr & i declatiōe pueniūt i secūda mēna grana pini: & amigdale depilate i aq cūchari aliquātulū retēte: cūcha ro deide asperse cōueniūt. ac ēt pira vel poma bene cocta cōueniūt cū cūcharo seu cū aniso pfectis cōdita siml' cūz cūcharo cōueniūt rōe. s. cōfortatiōis oris stōaci & iuuade digestiōis poti' q aliter. Quantūz vō ad potū. Sit ei' vinū albū clarū odoriferū: nō sit rubeū & pmo facta vīna cirifolia cōueniūt: debet bec vīna poti' ad latus dulcedi nis declinare q acerbitati attinere: & fm eoz potentiam limphari debet siml'r cū aqua cūchari v' aq filr cocta nō tñ nimis actualr frigida: & qmaxie i die porisimi. Quā tūz ad sanitiōez & repletionē: facias vt oī die vētris hēat bificiū: q si nā n fecerit facias tu cū suppositoio: v' alio vt clisteri: vt te ifra docebo. oēz cuiet repletionē & vīute forti si corp' nō nimis fuerit plectoricū grossū a p'io aug mēto semp reficias cū egritudo existit valde cronica & cū status appropinquauerit gradati subtilia rgimē: i ipso qz statu i cōparatiōe ad alia tpa tenuissima vīa: & in de clinatiōe ipaz gradati pcedas igroflādo. Si tñ corp' val de fuerit plectoricū oz a p'io subtil' dietari q i augmen ta: imo stāte vīute: vt iquit Auic. meli' ē vsq; ad tres beb domadas tenuiter dictare carnes. s. nō exhibendo. Erro reni i hac se. ē cā plixitans ipfi' vt dictū est. Disig' b' tis ad medicinalia cōdescēdēs qd ficiū sit bora porisimi enarrabo. Ante ergo aduētū eius p qtuor horas v' quīqz cibet semp ifirm' ex aliq' leni cibo vt pīfana ordeci simu la amido. vel aliq' tali. Melius ē tñ vt illa die sine cibo si virtus paret pmaneret: sed i oī egritudine primo virtu tem conspice. prohibeatur somnus in paroxismo vsq; ad ipfi' declatiōez saltē. siliter & potus quo tēpore si sitiret & sudor ad extra expādū iciperet: da. 3. iij. vini albi bene l' phati. Vel da sirupū sancti Ambrosy superi' i cura tertia ne scriptūz. Vel ad puocādū sudorez facias sic. B. ro risinari. thimi ru. came drosos camepiticos: gariofilate: ne pite marub' mēte camemi. folioz lauri: lauendule an. M. i. & filr origani: & calamētū: & absinth' & oibus v' plu rib' fiat decoctio i vino albo vel aq: & i eo buliēte infunde lateres: g postea voluāt i petus: & ita calidi dorso appli cēt: & ēt pectori ac extremitatib'. Quo facto da vinūz vel sirupū sancti Ambrosy vt dictū ē. Et si appbēderes mām fore digestā & dōres. 3. i. tyria. sine v' mētridati cū vīo al bo calido mirabil' illa mē: qrtane resolueret: & hoc erit vtile i quacūq; quartane spē. In alio vero porisimi tē pōre si siti ifestē cūz aqua frigida sepe sibi os colluat: vel ipsaz deludere pquirat cū cūcharo cando vel cūz nucleis pūnoz in ore retētis: sup gb' paz: carnis pauni existat. Et si a potione abstinerē nō veller: da aquā ordeci cūcharatā: nō tñ actualr nimis frigida: die. n. porisimi nihil frigidi ex bibere debes: qmaxime aquā. Vel facias sic. B. cō ferue buglo. bozag. mellis rosa. an. 3. i. f. manuscristi cūz

perlis. 3. y. letitie galleni. 3. i. fiat mixtura: et deauretur. an
adde si libz saphiri iacti rubini granati smaragdi añ. 3.
i. margaritar. 3. i. folioz auri nūero. x. deinde accipe aque
simp̄r cocte. 3. vi. mixture nūc facit. 3. i. misceat et i potu
tribue. ¶ Uel facias sic. R. aque boragi. vel melisse rosa.
viol. añ. 3. iij. cūchari albi. 3. iij. f. et fiat iulep. bene claz de
quo accipe. 3. iij. cū. 3. iij. aque simp̄r cocte misce et i potu
tribue. Itē pp̄ lōgitudine porisimi ne virtus deficiat de so
la mixtura poteris iterdū exhibere. ¶ Et qz rigor i quar
tana accipiedo large rigore p̄ frigore et horripilatione mul
tus grauat infirmus. p̄ eo eius succursu aliqua hic dicā. fr̄
giditati igit̄ extremitatū succurras cū linteis calidis et in
strumētis superius i cura flātic feb. a flāte dulci pueni
tis descriptis. ¶ Uel facias yf quidā mens socius padue
faciebat. dū. n. rigor ipsuz iuadebat quādā inuēculā. xviij.
annoꝝ etate et bone hūdinis secū i lecto ponebat q̄ stric
te euz amplexas pedes socy itra cura sua ponēs taliter tri
gore amouebat: yf leuiter et q̄si nullo sine nocumēto tran
siret. ¶ Qz si hoc nō sufficeret: cū oleo anetio calido spina
collū et pulpe crurū inūgāt vel ex oleo anetino: camēllio
equali mixtis. ¶ Uel facias sic. R. abrotani calamēti ab
sinthy: lauendule añ. 3. i. camēlle melliloti añ. 3. i. f.
et fiat decoctio i qua iūse spōgie et fortiter expresse calide
spine aplicent. Quā aliquoties facto ex oleis p̄dictis cali
dis postea fiat iunctio. ¶ Uel facias sic. et ē exp̄tū. R. po
mū coloquintide euacuātū i quo ponas pipis p̄retri añ. 3.
f. enforby. 3. i. pulueris et pomū postea oleo anetino i
pleat et sup̄ cinere calido decoqui p̄mittat: cūqz oleus q̄
cōsumptū fuerit: totū p̄ petiā exprimat et de tali oleo iun
gat calido spina ap̄ ignē p̄ duas horas añ accessione feb.
quo facto patiens se p̄dat i lecto et bñ pānis coopiat. ¶ In
prin? n. porisimi vomit? ē valde vtilis. q̄ si tūc patiens nau
leauit vomitū puoca euz aqua tepida et modico aceti. et
sirupo acetoso simplici. Qd si forti? vis. R. aq̄ raffani. 3. vi.
oximel. simplici. 3. y. misce et tepidū i potu tribue: quo ali
quātulū retēto si nō vomuerit cū digito: aut pēna oleo in
tincta vomitū puoca. ¶ Quid aut facere debeas hora ge
tis attende. Et p̄io hec ifra documēta ab Aui. Constanti
no et alijs nostris auctorib? collecta i oi quartana fe. obser
uanda firmiter i mēte tua sigilla. ¶ P̄rio ne nimīū cale
faciētia aut ifrigidātia in prin? infirmo p̄pines. Ex nimia
enī i prin? calefaciētia resoluūt subtile: et remanet grossus
terrestre: et fit digestiō ineptū: et rebelli? et sic egritudo p̄lō
gat: velut dicit Aui. et Constantius ne ex nimia calefaciētia
fe. genere cōtinua aut q̄rtana cū q̄rtana p̄iungat. ex cui?
causa infirmi perditio possit leuiter cōsequi ex nimia q̄qz
ifrigidatiōe ierudat mā q̄ digestiōi fit rebellior: et est cā
plexitatis i egritudie. ¶ Secūdu est ne forte puocās ex
hibeas i prin? sicut oximel cōpositū sirupū de epithimo: et
similib? Et hui? cā est ne mā melācolica ad vias ductuuz
strictas ducat: que ibidē opilationē faciens egrū ad alias
pessimas egritudines ducere possit. Uel possit educi subti
le: vñ grossū remanēs magis digestiōi fit ineptū. ¶ Ter
tiu est: ne forte farmacū deē in prin? Lūi? cā ē cū mā me
lācolica nō digesta sit multū rebellis educiōi i prin? non
nisi cū magna turbatiōe et dispēdio educet infirmi. Nota
qz nō esset icōueniēs in principio cū farmaco forti educet
dūmodo ipsa mā multa foret et hoc maxime possit facere
de materia antecedere p̄out infra te docebo. ¶ Quartū
est supradictū qd egrū i principio nō nimis subtili? dices
ne p̄lixitate morbi vñ debilitata succubat. ¶ Istis di
ligēter notatis p̄ diez añ porisimū multis ab auctorib? vo
mitus cōmēdat q̄nis cōiter practicaēs istis tēporib? nō
habeāt i vsu. S3 si libet ipsuz facere poteris et maxime in
quartana flātica. Facias ergo sic. Lomedat infirm? pisces
salso cū sinapi erica cepe carnes bouinas et similit̄ acuta

ebaria. Et si in prin? pass? comederet rasanū eēt vtile val
de. Transacta hora post p̄adiū si nō vomuerit da aquaz
tepidā cū aceto v̄l aliq̄ ex sup̄ascrip̄tis et puoca vomitū
Deinde os infirmi ex aq̄ ordeī vel ex aqua v̄io mixta col
lue. ¶ Pro sup̄fluitatū comūiū educiōe si op? fuerit cli
stere facias ifra scriptū. R. malue blitis folioz camemil.
añ. 3. i. furfuris. 3. i. fiat decoctio de qua accipe lib. 1. f.
i qua dissolue cassie pulueris cūchari añ. 3. i. olei cōis. 3. iij.
salis triti pap. et fiat clistere. Uel facias aliquod ex sup̄a
scriptis cap? de flāticis fe. ¶ Si lenitiū per os exhibere
volueris facias sic. R. sticados lupuloz floꝝ borag. bugl.
capil. ve. añ. 3. i. f. ligritie passulaz añ. 3. iij. fiat decoctio
de qua accipe. 3. iij. f. i qua dissolue cassie. 3. x. vel māne. 3.
x. mellis rosa. 3. i. et fiat potus. Uel loco decoctiōis p̄dicte
accipe serū caprinū vel cū alijs reb? potione facias vt sup̄
pra. ¶ Facta lenitiōe si s̄guinē cū melia reperies et vir
tus et etas et talia cōcesserit venā basilice dextre icide: pau
ca tñ sanguis quātitas in illo casu tibi sufficiet. ¶ Et hoc
facto ad digestiōez m̄ac p̄cedēdo facias sic. R. oximellis
simplici. 3. iij. aq̄ bugl. 3. iij. absinthij. 3. y. misce p̄ delica
tis clarifica p̄ duab? vicib? ardētēdo cū cinam? seruyici
bus ips? exhibeas sirupū i auroza calidū. Et si forte conti
gerit paroxisimū illa horavenire: qua. i. sirup? esset exhibē
dus differ post ipsuz. ¶ Exhibito sirupo cū leui farmaco
māz euacues: qd sic facias. R. floꝝ bugl. 3. i. borag. stic
cados. lupul. añ. 3. i. f. passulaz. 3. i. fiat decoctio: de q̄ ac
cipe. 3. iij. et pone i ea pulueris epithimi. 3. y. f. mellis de
spumati. 3. y. 33. f. aliq̄liter calefiat: deinde fortiter ex
primat: cui adde cassie vel māne. 3. i. mellis rosa. 3. f. et fiat
pot? que tribue i auroza calidū: et hoc i die secūda post po
xismū v̄l loco epithimi pōe pulueris sene. 3. y. f. et mitte
illas. 3. y. mellis. ¶ Uel facias sic. R. mirabola. indoz. 3.
iij. mirabo. citri. 3. y. ifridan? i. 3. iij. aq̄ lactis et stēt i ifi
sior ne per horas. xij. deinde calefiat et fiat fortis exp̄ssio: cui ad
de cassie v̄l māne dissolute cū decoctiōe sup̄ascripta. 3. i.
pulueris epithimi. 3. f. aut. 3. y. 33. gra. vi. mellis ros. 3. f. et
fiat potus. ¶ In modū pillulaz. R. pillulaz indaz. 3. i. et
fiat. viij. vel. viij. ¶ Uel facias sic. R. pulueris epithi. 3. f.
pul. floꝝ sene. 3. iij. agarici. 3. y. lapidis lazuli abluti. 3. i. sal
gēme. 33. spice añ. gra. vi. cōfice pillulas isto mō. R. passu
laruz. 3. i. f. buliat in. 3. iij. aq̄ vsqz ad cōsūptionē tertie py
tis. deinde exprime leuiter: et illa exp̄ssione pone. 3. i. amig
dalaz dulciū mūdaz fortiter trita: deinde exprimat
et cū tali exp̄ssione pillule cōficiant̄ cuius dosia sit. 3. i. f.
¶ Uel facias sic. R. pulueris epithimi. 3. f. ifunde i modi
co olei amigdalaz dulciū et p̄mitte aliquāl? exicare: cui
adde lapidis lazuli abluti pulue. sene añ. 3. y. 33. salis gē
me spice añ. gra. vi. forment pillule euz melle ros. et si op?
fuerit da. 3. i. f. ¶ In modū pulueris. R. pul. sene pulue.
epith. añ. 3. f. lapidis lazuli. 3. i. f. 33. 3. f. cinamo. 3. i. salis
gēme gra. iij. cūcha. 3. x. fiat puluis. Cuius dos ē. 3. f. cū aq̄
lactis brodio cicez. v̄l aliq̄ taliū. ¶ Uel facias sic. R. mi
rabol. nigro. sticados epithimi passulaz enucleataz. añ. 3.
i. Rebuloz sumiterre añ. 3. f. folioz sene polipody añ. 3.
vi. eupatory. 3. y. buliat p̄ter epithimū in lib. y. f. aq̄ lactis
vsqz ad cōsūptionē medietatis. Ultimo vo ponat epithi
mū: et solū buliat vna bulitiōe cui postea adde elebori ni
gri. 3. i. agarici. 3. f. salis ind. 3. y. deinde desiccari p̄mittat
i fornello p̄fectionū et fac p̄liere: cui adde tātūde cūchari
et b̄ totū ē dos. x. vel. xij. Uel facias pillas et da i dosi sup̄a
scripta. ¶ Uel facias aliter et erit magis delicatū: cōquas
sa res sup̄ascriptas: et fac decoctionē in aqua lactis sup̄a
scripta vsqz ad tertie partis cōsūptiōez. deinde colef fortiter
exprimēdo: cui adde cūchari. 3. vi. fac sirupū lōgū aroma
tizatū cū optimo cinamo. vsqz ad lib. i. f. et da. 3. iij. ¶ Et si
magis delicatū adhuc facere volueris accipe res p̄dictas

cōquassatas: & pone i alembico vitri cū lib. i. aq. lactis: & 3. y. cūchari al. 3. i. cinamo. debite lutato cū suau igne aquā distilla: cui da sextā pte: plus vñ min⁹ fm qd ipaz videris operari: augeas tñ & diminuas ipsoz solutiūoz doles fm qd ipaz videris operari. Sed meti semp teneas in prin⁹: & augmēto leue dare farmacū vel salre i iniori dosi. Dige/ sta aut mā facias forti⁹ vel in maiori dosi. ¶ Dis factis & aliqb⁹ hebdomadis trāfactis p digestiōe materie facias sic. R. sirupi de epithimo vñ oximellis diuretici. 3. y. sirup. acetosi simplicis. 3. i. aque buglos. scolopēdrie: & absinthij añ. 3. y. clarificet pro duab⁹ vicib⁹: & ardati⁹ cū cinamo. de quo pluribus vicib⁹ exhibeas. ¶ Ad hāc itētiōē nūc facias sirupū magistralē. R. radicū bursi spagi apy feni. añ. 3. y. floz boragi. & buglos. añ. 3. y. scolopendrie came/ dreos camepitheos. añ. 3. y. passulaz. 3. y. fiat decoctio i lib. iij. aque ad cōsūptionē tertie partis. deide adde epithi mi. 3. y. & solū bulliat vna bullitiōe: deide cū lib. i. cūchari & mellis lib. f. aceti squilitici passulati. 3. y. & fiat sirup⁹ debi/ te coctus: de quo acipe. 3. iij. f. & cū aquis suprascriptis cla/ rificet pro duab⁹ vicibus. Uel facias sirupū longū & da. 3. iij. p vice. Uel facias sic. R. organi calamēti sticados sco/ lopēdrie eupatory añ. 3. y. radicū apy maratri cortici⁹ genestre frassani añ. 3. y. epithi. 3. y. thimi. 3. y. fiat deco/ ctio in lib. iij. aq. & in fine adde thimū: & epithimū cōsūpta/ tercia pte colē: cui adde succi boragi. depurati. 3. i. f. aceti passulati. 3. y. mellis despumati cūchari añ. 3. y. & fiat siru/ pus sufficēter coct⁹: de quo cū suprascriptis aquis facias vt supra. Uel facias sirupū longū da. 3. iij. p vice. Est hic sirup⁹ i hoc casu mirabilis. ¶ Ex puluerib⁹ solutiūis su/ prascriptis exhibe & da ei forti⁹ vel auge dosim si materia tibi digesta videat. ¶ Et nota i dādo sirupos aliq aucto/ res volūt qd dēt vnus bolus alicui cōfectionis illi speciei qrtane appropate: post quā statū detur sirup⁹. Et hoc facie/ bat quidā bone memorie Magister Dugo albi de mō/ te caleris & adhuc faciūt aliqui practicātes: qz per tres ho/ ras ante cibū dāt cōfectionē: & postea sirupū meli⁹ tñ mī/ bi videf inseq stiluz modernoz: hoc est vt dem⁹ sirupū in auroza diei calidū: & similr die potissim⁹ si sumus distātes ab eo p horas. iij. dem⁹ cōfectionē p duas horas añ cenaz & hic est modus nunc practicātū & maxime in ytaliz: & tu facias si libet. Similiter memorie tue reducas i die seqn/ ti post farmacū exhibere. 3. i. tyriace fine cū vino calido: & cū xl. diez ptrafieri: dare semel in septimana vñ bis si ti/ bi materia appareat digesta de tyriaca cōsimili modo iu/ uabit. ¶ Itē digesta materia laudat An. clisteria fortia que tamē nō hēmus in vsu: s; pot⁹ vtimur illo cān clisteri ex cassia puluere cūchari oleo oliue añ decoctiōe cōi & sa/ le facto: & p os ēt farmacū appropriatū exhibem⁹. S; si cli/ steri forti vti velis poteris sic facere. R. malue floz came/ mille melilo. calamēti absinthij came dreos scolopēdrie añ. 3. y. se. aneti & fenic. añ. 3. i. f. agarici. 3. i. cōquassent⁹ & fiat decoctio de qua accipe lib. i. f. cassie pulueris cūchari añ. 3. i. cōfectionis amech. 3. iij. Uel loco hui⁹ plueris pilu. inda. 3. i. olei cōis. 3. iij. salis gēme. 3. i. & fiat clistere quo vte/ re si libet. ¶ Aliq sunt qui digesta materia si sāguinē abū dare viderit i quacūq; spē quartane minutionez faciunt de basilica sinistra. vel saluatella: qd si tibi bonuz videat alyz ad flobotomiā registis cōsentientib⁹ facere poteris qz maxime in hoc casu inueni vtilitatē & sup sanguinē dū exit ipsicias. Et si fuerit turbidus ipsuz exire pmittas. Et si clarus ilico ipm restringes. ¶ In hoc casu vñ notabi/ le cuidā nobili facef vidi p illū dominū medicie illustra/ torē dñz meū magistrū Jacobuz de la turre de forliuio. Emorroydas enī puocauit: vnde pp facile sanguinis me/ lācolici per illa loca egressionē infra paucos dies est sani/ tas cōsecuta. ¶ Itēz cū plus elaborandū sit contra siccī/

tatez humois melancolici quaz frigiditatem ipsum non tamen relinquendo multi auctores laudant balneum ex aqua pulci die quietis: in quo tamen nō sūdet. & hoc fieri poterit ante materie digestionem. In declinatione vero & materia digesta addunt camemillam lauendulaz apū calamentuz origanum & familia: hora vero balnei et sero vel mane stomacho ieiuno & a quarta vñ⁹ hore vsq; ad ho/ ram vñaz in balneo moraz facere pōt: & aliqui post egres/ siones pēpiunt inungi corpus ex oleo viol. & vino mixtis: & hoc ante materie digestionem. Digesta autem materia ex oleo camemillino vel anctino. ¶ Aliqui vero stupbā fieri pēcipiunt quā sic facere poteris. R. calamenti origa/ ni rute gemandree: gūme edere folioz lauri serpilli came/ mille meliloti añ. 3. y. fiat decoctio i cacabo cooperto & super ignem existente fumus per conductū in tina coop/ ta recipiatur: in qua infirmus existens sūdet: & cūz aliqū/ tulum sudauerit in lectuluz reponatur cui tyriace fine. 3. i. cum vino calido tribuatur: & hoc stupba fiet materia di/ gesta & non ante stomacho vacuo debilitate virtutis non prohibēte: quo casu per duas horas ante duo oia foribilia tribuantur: vñ aliud digestionis facillime: vt melius sudo/ rem stupbe aut balnei tolerare possit: balnea stupbas vñ/ ctiones in alemania & in alyz partibus mundi vbi sunt ta/ libus assueti facere posses. istis non vtuntur i nostris par/ tibus. ¶ Et cōfectiones quibus vtendū est in hac se. ē/ leticia galieni & dyamargariton & confectio de musco dul/ cis & dyacalamentum &c. Comuniter sic practicantes faci/ unt illo tempore: quia cū. 3. i. spērum cuius vis pfectionis suprascripte: & lib. i. cūchari cōfectionem in morzellis fie/ ri faciūt: & per horas ante cenā & ante prandiū exhibēt cū modico vini boni. Uel teri facimus ipz boluz & cum vino mixtū potui damus. ¶ Nota tñ qd ille cōfectiones per earū caliditatē nō sic i prin⁹ cōueniūt: & augmēto: vt ex p/ notatis habemus. Si ergo illis temporibus vti volueri/ mus his sic facias. R. spēz galieni vñ alterius. 3. iij. cūcha/ ri al. lib. f. dissoluatur cūchariz in aqua ros. vel viol. & cū quasi coctuz fuerit adde conferue viola. 3. y. deinde debi/ te coquatur: & cum istis mixtis speciebus fiat cōfectio in morzellis: & si feceris letitam galie. pone proportionabili/ ter succos suos. ¶ Uel facias aliter decoqui tantuz siru/ pum ros. aut viol. descriptione nicolai qd icidi possit & ad/ iunctis speciebus fac cōfectionem in morzellis. ¶ Uel fa/ cias sic: & est cōfectio mirabilis in hoc casu. R. xilaloca/ macis folij karabe coraloꝝ ru. oçimi garosil. 3. y. piperis lō/ gi añ. 3. y. margaritarum splendidarum. 3. i. f. rasure ebo/ ris sandal. citri. añ. 3. y. smaragdi iacincti granati. ossis de/ corde cerui añ. 3. y. auri subtilissime limati. 3. y. vel folio/ rum auri. xxy. numero musci gra. i. oia subtilissime pulue/ rigeantur & facias cōfectionem sic. recipe sete nouiter ex/ trache in grana tineta: lib. f. & infunde eam in succo pomo/ rum redolentium facta residētia: & aqua ros. añ. lib. i. & stent in infusione per diem vnam naturalem. deinde pa/ rum calefiant donec aqua rubere incipiat: & tunc ex seta fiat fortis expressio & in tali expressiōe ponātur. 3. xvi. cū/ ca. tabarget & debite cocto suprascripti pulueres addan/ tur: & fiat cōfectio in morzellis: & hoc ante materie dige/ stionem vti poteris audacter. ¶ Uel facias cōfectionez domini gentilis d fulgineo que erat singularissima: & ipi/ us gratia tractatum suum de corde composuit. vt. R. cina/ momi liquiritie ro. se. cucumeris melonis cucurbi. citruli añ. 3. i. pinearum infusarum in aqua calida passularuz añ. 3. y. vnam. fistulicorum. 3. y. cūchari candi. 3. y. vñaz. nucis mu/ scate. gariofilo. ligni aloes mastice blacce bigantie: sirici/ crudi: reubarbari electi añ. 3. y. vnam. folij been albi & ru/ bei seminis oçimi gariofil. cedoarie dozonici galange. 3. y. calamenti arōatici & cardamoi añ. 3. i. spice croci mastice

añ. 3. f. se. ani. feni. corticū citri añ. 3. i. f. offis de corde cer-
uimargaritarū granatoz fragmentoz saphiri. 22. lima-
ture auri 7 argenti: coralloz rub. añ. 3. i. sanda. alb. 7 rube.
añ. 3. f. cucha. lib. y. dissoluat cucha: cum succo boragi. 7
buglo. 7 maxime i estate 7 hyeme potes dissoluere cū vi-
no optimo: 7 aromaticez cū ambre: 7 musci. añ. gra. y. sed
in estate sufficit gra. i. 7 fiat pfectio i morfellis. ¶ Auicē.
aut i cura qrtane troscos quosdā describit qui in hac et
et i alijs quartane spēbus pueniunt: quoz descriptionez
p te vide. Et alios i vsu nō hēmus cū cūcharo pfectiōem
facere poteris. Itē digesta mā pueniret succus absin. me-
te germādreē calamētī. vt gal. voluit 7 et Ani. Sed quia
abominabiles sunt nō grati gustui cū cūcharo si vti vo-
lueris facta residētia sirupū fieri facias 7 aromatizatū
aliqñ succos dimittētes aquā sublimatiōis supacriptaz
rep. calidā cū cūcharo tribuūt. 3. iij. vel. iij. p vice ieiuno
stomato. Et alij faciūt ex aqz cū cūcha. iulep. 7 est bñ de-
licatū. ¶ Itē sepe mēti tūe bēas tāgere splenē 7 epar: 7 si
ibi fuerit durities sine dolore i ppris capitulis curā qre
ab auctorib: 7 facias vt te docent: qz in hoc sumario mea
fuit intētiō solā mām febriū prāfire: 7 accidētia que ex
eis puenire pnt relinquēdo: qz si deus mihi vitā pcesserit
tractatū vnus de egritudinibus a capite vsqz ad pedes
facturus sū. In q grā hui tractat de oib accitib: spālē fa-
ciā mētiōē. Et B de cura qrtane a melia fecali puētiētis.

De cura qrtane a melia colica pueniētis. CAP. III.

Et si regimē medicinaliū colerice qrtane a p-
cedētī diuersum existat. pp tñ simboleitates
quādā regiminis nō nāliū rep. quā bz ad pce-
dēs placitū est mihi i B caplo ptractare de ip-
sa: in quo casu igeniandū est p posse vt colera
nō aduratur: 7 adusta ad benignū reducat: 7 qz membrū
seu calor adurēs vel putrefaciēs corrigat pterea meliam
genitā nō relinquēdo. ¶ Et iō aer ad humidū declinans
in frigiditate temperat existat. quies ē potiū laudāda qz
motus: leues tñ cmissis superfluitatib: debēt fieri frica-
tiones. somnus itē plus solito prolonget: iram 7 tristitiāz
relinquēs letitiā 7 gaudiū in ipsos loco reponat: pciosos
lapides 7 delicatissimas reponat vestes 7 dulciū cantile-
naz: 7 delectabiliū cōsonatiāz nō careat instrumētis: et
cum amicis 7 personis valde gratis habitatiōem habeat
coytū nisi iuuenis bene carnosus 7 robustus fuerit 7 assue-
tus oio euitet. Cibis 7 potus vt in pcedētibus ordinet.
hoc tñ excepto qz epatis inflāmatiōe exāte: cuius cā co-
lerā ptingit aduri: 7 p pñs in melācoliā cōuerit erunt cuz
lactuca endiuiā cucurbita. 7 hōz carnes alterāde: quib: et
i cibis nōnūqz poterit vri. Et ad hāc intētiōem pueniunt
interdū melones: puma depilata aspersa cūcharo vel sic-
ca aliquādiu in aqua cūchari retēta ante pastum. Sed et
vinū quoqz ceteris parib: magis limphatur esse debet qz
in pcedētī cum aqua simplici cocta cū modico cūchari.
Et si fuerit iuuenis robustus: 7 tpe calido 7 ē. in principio
biberet de aqua ordeī 7 de aquis pdictis vinū dimittēdo
esset vtile: 7 huic regimini finē imponā cū sentia qz apud
subtilia igenia adhuc de prolixitate arguat totū sex rerū
nō nāliū regimē humidū existens ad latus frigiditatis
declinet. qñ satis ex pdictis quisqz sciet sibi eligere. De
repletiōe autem in qrtu: temporibus vniuersalib: hui
feb. faciat vt i antedicto capitulo dictū est. ¶ De ianitōe
autē omni die beneficium ventris habere procuret. Qd
si natura nō fecerit facias sic. Et per hoc me ad medicia-
lia conuerto. B. malue: blitis: mercurialis: floz: camemil-
le: floz: viol. añ. 3. i. f. fiat decoctio: de qua accipe lib. i. f. i
qua dissolue cassie pulueris cūchari. añ. 3. i. Et si inflāma-
tiōē videris rōne cuius illa colera adurif adde olei vio-
lati. 3. iij. 7 salis. 3. i. f. 7 fiat clistere. Et si illud nō placet et

aliud facere vis quere supra cap: de tertiana pura vel nō
pura a colera pura vel nō pura pueniēte. ibi enim mul-
tiplicē clisteriorū descriptionē inuenies: 7 similiter potio-
num lenitiuarū qd tibi ex illis magis placet elige. ¶ U
facias sic. B. capil. ve. lupul. boragi. 7 buglo. añ. 3. i. f. pru-
noz. 3. i. f. tamarindoz. 3. iij. fiat decoctio. d qua accipe. 3.
iij. f. i qua distēperet cassie vel māne. 3. x. sirupi viola. 3.
i. Uel loco supradicte decoctiōis accipe aque lactis vel
sirui. viol. 3. iij. 7 det i potu. ¶ Sca vo solutiōe vētris 7 vri-
na si de flōmia iudicauerit basilicā dextrā icidi facias: 7
mēti sp bēas qz sāguis ē frenū colere. iō si nimis pūptuo-
sus existas i exctiōe: 7 i illo cāu laudabili ē facere flōmiā
cū mā icipit digeri qz añ. vt communiter volūt doctores.
¶ Dis factis p māe digestionē primo facias sic. B. sirupi
viol. 3. y. sirupi aceto. simplicis. 3. i. aque endiuiē. 3. iij. aq
buglo. 3. y. clarificet p duabus vicibus. Uel loco aquarū
pone aque cūcha. 3. vi. misce vel clarifica. ¶ Et si sirupū
nō habueris vel infirm: eū abhorreat facias sic. B. aque
viol. 3. vi. aq endi. 3. iij. aq buglo. 3. iij. aceti. 3. i. 7 fiat iulep
cūchari da. 3. iij. p vice. Uel da. 3. iij. aqz suprascriptarū
cū modico cūchari. ¶ Et facta digōne leuiter mām eua-
cuabis. B. cassie vel māne. 3. i. pfectiōis amech. 3. y. oya-
catholicōis descriptiōe cōi. 3. f. distēperet cū decoctione
pdicta i lenitiuis: 7 adde facta potiōe. 3. i. cūcha. viol. 7 fac
potiū. ¶ Alij aut aliter faciūt 7 est potiū multū delicatū.
B. passul. 3. i. floz lupulo. boragi. buglo. viol. añ. 3. i. f. ta-
marindoz. 3. f. pruna nūero. vi. 7 fiat decoctio. de qua ac-
cipe. 3. iij. f. cūch. al. 3. i. iulepicez. deinde dissolue i eo cas-
sie vel māne. 3. i. cōfectiōis amech. aut dracatolic. vt ē. et
fiat potiū. ¶ Uel fac sic. B. mirabo. citri. 3. f. indoz. 3. iij. i-
fundant i aque lactis. 3. iij. f. mellis. 3. y. stent in infusione
p horas. xij. deinde papz calefiant: 7 fortis fiat expressio in
qua dissoluat cassie vel māne. 3. i. sirupi violati. 3. i. Uel i-
funde i aqua lactis. 3. y. 7 distēpera cassiam aut mānaz
cū decoctione pdicta: 7 fac potiōē. ¶ Et si solutiū p
pncipib: 7 oñab: delicatis hre volueris facias sic. B. mi-
rabilia. citri. 3. i. f. idoz. bñ gūmosoz. 3. i. ifunde i aq lacti.
3. viij. mellis. 3. i. 3. 3. i. cinamomi. 3. f. stent in infusiōe p
horas. xij. deinde cū tali infusiōe extrabe cassie vel māne
3. iij. postea adde sirupi viola. 3. y. f. 7 totum pone in vesi-
ca vitrea 7 alembico de supraposito debite sigilletur: po-
sitqz in balneo marie a qua distilletur: cuius da medie-
tatē plus vel minus fm qd eam videris plus 7 min: opa-
ri. ¶ Et licet in illo casu solutiū potabile magis pueiat.
Si tñ infirm: eū abhorreret facias sic. B. pfectiōis amech
3. iij. f. diacatholiconis. 3. vi. cūcha. albi quātū sufficit: 7 fi-
at bolus: 7 deaurē. ¶ In modū pfectiōis solide. B. ep-
thimi. 3. f. lapidis laquli abluti. 3. y. mirabol. citri. 3. iij. 3. 3.
3. i. cinamo. piperis añ. 3. i. dyagridy. 3. f. salis gēme. 3.
iij. fiat puluis: cū quo facias sic pfectionē. B. passularūz
3. i. facias decoctionem: 7 ex passulis aliquibus postea fi-
at leuis expressio: cum qua sirupica cūcha. lib. f. 7 debite
cocto puluis misceatur suprascriptus: 7 fiat confectio in
morfellis: de qua exhibe. 3. i. Uel adde pdictis cūchaz
ad pōdus omnium: 7 fiat puluis: cuius dosis est. 3. iij. f. cū
aqua lactis. Et si placet dupla receptā 7 res oēs aquassa.
qbus adde cūchari. 3. i. f. mellis. 3. vi. aque lactis. 3. vi. vel
plus si placet: 7 pone ad alembicū 7 mō quo supra aquam
ēbbe octauā pte da p vice pzia. deinde dosis auge vel mi-
nue fm qd tibi videbitur. ¶ In modum pillularum. B.
pillaz de sūoterre nicholai. 3. i. Uel facias sic. B. lapidis
laquli abluti. 3. iij. reubar. 3. y. f. epithimi. 3. f. elebori ni-
gri. 3. y. 3. 3. f. ligni aloes masticis. añ. 3. i. spicenardi. 3.
f. salis gēme. 3. vi. ofice pillulas cū succo fumiterre 7 siru-
po ei: 7 da. 3. i. ¶ Et qd sepe dictū ē obliuioi nō tradas. f.
dare in oi quartana feb. semp ante materie digestionem

Differentia II.

farmacū leuius vel saltem in minori doſi. digeſta ſo mā
fortius ⁊ i maiori doſi: ⁊ B facias i die ſcda poſt poſiſimus
⁊ ſi i die ſeqnti farmacū tyriacā exhibere volueri: vt cōi
ter faciūt oēs practicaēs: da. 3. i. cū aq̄ roſ. aut acetofe. et
hoc ante mae digeſtionem: q̄ digeſta mā eā cū vino cali
do vel cū aliquo taliū exhibere poteris ſi placet.

C His facti ſi ad vltioriē digōnē deuenire oportuerit: ſi
mū p dies aliquot geſcere pmitte. deinde facias ſic. B. ſir.
de endimia. 3. ij. aq̄ endi. buglo. ſumiterre añ. 3. y. clarifi
ceſ p duab⁹ vicib⁹. **C** O ſi forti⁹ apire volueris. B. ſir.
de epithimo. 3. y. ſiru. viol. 3. i. aq̄ cucha. 3. vi. ⁊ ſi forti⁹ ad
de aq̄s ſupraſcriptas: ⁊ clarifica p duab⁹ vicibus. **C** Et ſi
poti⁹ inlep facere volueris. B. aq̄ endi. aq̄ buglo. aq̄ lupu.
añ. 3. ij. aq̄ ſumiter. 3. ij. cucha. al. 3. iij. fiat iulep. ⁊ da. 3.
ij. p vice. **C** Uel facias ſiru. magalez iſto mō. B. endi.
M. i. floz capil. ve. ſpine al. ſumiterre. lupu. añ. M. f. paſ
ſulaz. 3. f. ⁊ lib. ij. aq̄ fiat decoctio vſq̄ ad cōſumptionē ter
tie ptis. ⁊ ſine adde epithi. 3. f. ⁊ cū lib. i. cucha. vel. 3. viij
cucha. ⁊ 3. iij. mellis. fiat ſiru. lōgus addendo aceti. 3. y. ⁊
da. 3. iij. vel debite coquat. ⁊ da. 3. i. f. cū aq̄ endi. bugl. ſu
miterre añ. 3. i. **U** duplex recepta ⁊ clarifica p duab⁹ vicib⁹
bus. **C** Et ſi abbozreret ſirupū ⁊ inlep facias ſic. B. aq̄ bu
glo. 3. i. f. aq̄ endi. aq̄ ſumiterre añ. 3. i. cucha. 3. i. f. miſce
p vna vice: ⁊ calidū i potu tribue. **C** Hoc facto ſi ſup mām
eūandaz iudicaueris aliq̄ ex ſolutiuis da ſupraſcriptis.
Laudabilis. n. eēt ſignis appetitib⁹ digōnis ſlōmia vt di
ctū ē: quā ſi fieri iudicaueri ſic de baſilicā ſiniſtrā vel ei⁹
dē ſaluatellā: ⁊ reſpicias prius ſanguinē: q̄ ſi clarus fuerit:
illo illū ſtringe vt tute forti⁹ exiſte nō eſt maluz emorroy
das puocare. **C** Quid de balneis ſiendū ſit pz: q̄ añ ma
terie digōnē ex aq̄ dulci fieri pſit. In q̄b⁹ tñ ſudare nō oꝝ:
ſed i eis ſolū mō oblectet. Digeſta ſo mā pōt fieri balne
um ſi ſufa: vt in precedētī ca: dictū eſt. Si igit bis vti
volueris: obſerues q̄ ibidē facta ſūt. **C** Pariter facias de
vnciōib⁹ ⁊ pfectōib⁹. añ digōnē vtēdi ſūt diacozallētria/
ſandali nicolai: ⁊ maxie i epate magna apparete ſlāma: q̄
caſu prius facta euacuatiōe vniuerſali ſibi fieri poteſt ali
quod ex ſupraſcriptis epitimab⁹: i augmēto ſo ⁊ verſus
ſtatum conuenit diarodon abbatis diamargaritō: vſ. B.
ſpeciez diarodō abbatis. diamargariton. añ. 3. y. fiat cōfe
ctio i morſellis. cū lib. f. cucha. ⁊ aq̄ bugl. In declinatōe
aut vti potes diamargaritō pfectiōe de muſco dulci. Et ſi
has pfectiōes magis ad temperamētū adducere vis acci
pe ſucci pomoz redolētū ſcā reſidētia aque roſa. quātū
ſufficit: ⁊ cum his ſirupicez cucha: cū quo poſtea fiat cō
fectio. Et ſi vis more quorūdā ſupraſcriptoz imediate añ
ſirupū vnum bolum conſectōis exhibere da ex ſupraſcri
ptis ſm feb. tempora vt ſupra deſcribitur.

C In poſiſmo quātū ad regimē cibationū: ⁊ alioz hō fiat
vt i pñti ca: dictū eſt. Sitis q̄ ex crebra oris lotiōe cū aq̄
frida decipiat: vel cū manuſcriſti vel cucha candi: vſ
aliquo taliū. ⁊ ſi bibere iſirmū ptingat ſit aq̄ ozdei vel aq̄
ſimplr bulita nō nimio: vt ſepe dictū eſt actualiter frida
cū modico cucha. al. vel cucha. ro. vel cū. 3. f. mixture i
fraſcripte. B. cōſerue bugl. roſa. boraginis: viola. añ. 3. y.
manuſcriſti. 3. y. f. margarita. 3. i. fragmētoz oium la
pidū precioſoz. 3. i. folioz auri numero. x. fiat mixtura et
deaurē. de hac iterdū pōt exhiberi ⁊ de manuſcriſti cū
plis p virtutis ſuſtētatiōe: ⁊ maxie ſi longus fuerit paro
xiſmus. **C** Uel facias ſic. B. corallo. rub. ſubtiliſſime tri
toz. margaritaz añ. 3. i. ſmaragdi ſaphiri iacin. gñati añ.
3. i. auri ſubtiliſſime limati. 3. f. cucha. al. lib. f. ⁊ cū aq̄
ro. ⁊ buglo. fiat pfectio i morſellis: de q̄b⁹ comedat tpe po
ſiſmi: vel de hac pteraf cū aq̄ quā eſt bibiturus. **C** Mā
vō ſciptēte digerit pōt tā in hac pfectiōe q̄ i mixtura pre
dicta addere. 3. i. corticum citri. conditarum: vel in mixtu

Tractatus III.

ra maxime verſus ſtatum ⁊ in ſtatu minue medietatem
manuſcriſti: vel ſi tibi videbitur in loco eius pone ele
ctuarium de gēmis: vel conſectionē de muſco dulci: dia
margariton vel letitiam ſal. Et hec de cura quartane a
melancolia colerica puenientis ⁊c.

C De cura q̄rtāe a melia ſanguinea pueniētis. CAP. IIII

Um cura h⁹ ſc. pap. differat a pcedētī p̄dignū
eſt de ea i B loco tractare. Regimē igit cibi ⁊
pot⁹ ſoni ⁊ vigiliē mor⁹ ⁊ getis ⁊ aie accitū. ⁊
ſi ad humiditatē tēdere debeat: nō tñ ad tātā
ceteris parib⁹ quātū pcedēs. Iſta ḡ p te corri
ge q̄ anteſcriptis inſpectis erit facillimū de modo ciba
tiōis tam tpe paroxiſmi q̄ alio facias vt ſ dictus ē. **C** Et
ad medicinalia p̄deſcendens: p̄mo ſuperfluitatū q̄raf
expulſio cum aliquo ex cliſterib⁹ lenitiuis ſuperi⁹ in p̄e
cedētī ca: deſcriptis. Uel i cura ſinoche putride: vſ ex ad
mixtiōe colere pueniētis vel in cura tertiae pure. Et ſi le
nitū p os exhibere volueris ibidē ſitr q̄re. **C** Facta er
go lenitiōe vētris cōueniētior eſt ſlōmia in hac q̄ in aliq̄
aliarū. Quare virtute cōſentiēte: ⁊ alyz cōſentiētib⁹ baſili
cam incide dextrā: ⁊ ſm abundantiaz de ipſo extrabe. Et
ſi in multo eger abundauerit ſanguine exire permittatur
donec ipſius permutatur color. deinde ſubſequenti trāſ
acto poſiſmo ex baſilica ſiniſtra. vel ſaluatella iterū fiat
ſlōmia. Memēto tñ q̄ bonuz eſt dimittere eā quātū poſ
ſibile ē: ⁊ ſi nō multiplicatio nūeri melior ē q̄ multiplica
tio q̄ntitatis: vt Aui. 4. p̄mi. ca: de cura putridaz i gñali.

C His factis procures vt eger oī die hēat bñficiū vētris
cum cliſteri ſuppoſitorio vel lenitino portabili: que tamē i
die quietis ⁊ nō paroxiſmi ſiēda ſunt. **C** Deinde ad mae
digōnē veniēs facias ſic. B. ſiru. aceto. ſimplicis. 3. y. ſiru.
viol. 3. i. aq̄ endi. aq̄ capil. ve. aque lupul. añ. 3. y. clarificeſ
pro duabus vicibus. **C** Et ſi nō vis ſiru. iulep. facias ſic.
B. aque endi. capil. ve. aque lupul. añ. 3. vi. aque ſumi
ter. 3. ij. cucha. al. 3. iij. f. aceti. 3. i. ⁊ fac iulep. ⁊ da. 3. iij.
pro vice. **C** Uel accipe de aquis ſupraſcriptis. 3. ij. f. ⁊ p
ne i eis. 3. f. cucha. al. ⁊ calidū i potu tribue. **C** Uel facias
ſirupū magalez. B. endi. lupul. añ. M. i. floz borag. bugl.
ſpine albe añ. M. f. fiat decoctio i lib. ij. aq̄ vſq̄ ad cō
ptionē tertie ptis. Deinde cū lib. i. cucha. ⁊ 3. i. ſiru. acetoſi
fiat ſirup⁹ lōgus. de quo. 3. ij. p vice dabis: vel decog ad
ſpiſſitudinē facias. ⁊ da. 3. i. f. cū. 3. ij. aq̄ cucha. **C** Iſtis
factis eſt leniter mā eūanda cū his q̄ ſanguinē mūdificāt.
Et i hac ſpecie q̄rtane debili vtendū eſt farmaco q̄ in ali
qua aliaz: ⁊ iō facias ſic. B. capil. ve. M. i. ſumiter. viol.
lupu. añ. M. f. p̄mox numero. iij. iniubaz nūcro. vi. ta
marindoz. 3. f. fiat decoctio. de q̄ accipe. 3. iij. in qua diſ
ſolue caſſie vel māne. 3. i. cui adde reubar. triti. 3. y. ſpice
gra. iij. ſiru. viol. 3. i. fiat pot⁹. **C** Uel iſunde. 3. i. reubar. i
3. i. f. aq̄ lactis: ⁊ modico vini albi: ⁊ ſpice gra. iij. ⁊ ſtēt i
fuſiōe p horas. viij. deinde caleſiat: ⁊ fortis fiat exp̄ſſio. cui
adde caſſie vel māne diſſēpate cū decoctōe p̄dicta. 3. i. ſi
rupi viol. 3. i. ⁊ fiat pot⁹. Cōuenit et i B caſu aqua fructuū
⁊ decoctio ſumiterre meſue. **C** Uel facias ſic. B. ſuc. en
di. lupulo. ⁊ buglo. facta reſidētia añ. iij. f. mirabo. citri. 3.
f. tamarindoz. 3. y. reubar. 3. i. ſpice g. iij. bullāt vna bu
litiōe ſolū. deinde fortis fiat exp̄ſſio. i q̄ diſſolue caſſie vel
māne. 3. vi. ſiru. viol. 3. f. ⁊ fiat potus. **C** Aly ſic faciūt. B.
bugl. M. i. f. lupul. M. i. paſſulaz. 3. f. mellis. 3. iij. fiat d
coctio: de q̄ accipe. 3. iij. i q̄ diſſolue caſſie vel manne. 3. i.
p̄fectiōis de māna meſue: vel electuary de ſuc. roſ. 3. i. f. ⁊
fiat potus. **C** Poſſes has receptas multiplicare: ⁊ per
alembicum vt ſupra dictum eſt aquas diſtillare: ⁊ doſim
exhibere ſz q̄ videris eā opari. **C** Et ſi p bolū facere vis
fiat vt dēz ē. diap̄ūis nō ſcamōcati. 3. vi. ⁊ cū cuc. fac bo
lū deauratū. **C** Itē. B. māne. 3. x. teraf aliq̄l cū cucha.

rosato fiat bolus. ¶ Itē in modū pillularū fac pillas cōes de aloē ⁊ mirra lot. ⁊ croco ⁊ da. 3. i. ¶ Uel facias sic. R. reubar. 3. ij. spice gra. vi. ifunde i aq lacti. 3. ij. vini odorū. 3. f. deide mirabo. citri. ⁊ idoz añ. 3. ij. infunde i modico decoctōis passulaz: cui adde paz mellis. Itē due ifusio- nes i furnello vel ad solē desicari pmittat. sint tñ ex p gameno balneato vel aliq bñ taliter coopte q expirare neqant. deinde. R. fumiterre epitbi. folliculoz sene añ. 3. i. fac puluerē: ⁊ misce cū reubar. ⁊ cū mirabola. supascri ptis cū epiccati fuerit: demū cū electuario de succo ro. cō fice pillulas. ⁊ da. 3. i. f. vel duas audacter. ¶ Itē ex oib⁹ imediate prescriptis posset fieri puluis addendo cūchari ad pōdus oium. Cuius dosis sit a. 3. ij. vīq ad. vi. cū 3 aq lactis. ¶ Uel fac sic. R. reubar. 3. ij. spice gra. vi. epitbi. 3. i. f. salis gēme gra. iij. diagredy. 3. i. mirabola. citri. 3. i. i doz. 3. f. cūchari ad pōdus oium: ⁊ fiat puluis. ⁊ da. 3. ij. vī q ad. ij. vel facias cū lib. f. cūcha. cōfectionē per bolos. ⁊ adde cinamo. 3. i. 3. gario. añ. 3. i. ⁊ erit satis dlicata. cui⁹ dosis erit a. 3. vi. vīq ad. 3. i. ¶ Si tyriacā exhibere vo- lueris sit i quantitate modica: ⁊ cū aq ro. distēpata. ¶ Et cōfectiōib⁹ i principio vtēre diacoral. ⁊ magna exīte iflā matiōe triafada. ⁊ sup oia puenit manuschrisli cum plis. qd facias sic. R. margaritaz splēdidaz tritaz subtilissie 3. f. cūcha. in aq rosa. dissoluti lib. f. ⁊ fiat cōfectio in pla ta q cōiter in italia manuschrisli appellat: sed in istis pri- bus fit manuschrisli i morsellis cū. 3. 3. cinamo. quē oio vi- tes illo casu. ¶ In fine augmēti ⁊ i statu. R. spēz diaro- don abba. 3. ij. cozalo. rube. margaritaz añ. 3. i. cūchar. al. lib. f. ⁊ fiat pfectio i morsellis cū aq buglo. ¶ In declina tiōe aut vtēre diarodō abba. ⁊ i die potissimi facias vt i p- cedēti dictū est. s. quantū ad rigore ⁊ alia bñ. ⁊ vtēre illa mixtura: ⁊ illa pfectiōe que illic scribitur: q valde vtilis existit. ¶ Et scias q si de ifirmo tuo bonā habueris dili- gentiā: supascripūq regimē obseruauerit de facili: ⁊ in breui tpe i ppariōe ad alias qrtanas pfecte liberabit. Et hec de cura qrtane se. pueniētis a melācolia sanguinea. ¶ De cura se. qrtane a melia flātica pueniētis. CA. V.

Regimē sex rez nō nāliū i cura quartane flāti- ce i actiuis mediū teneat ⁊ passiuis ne antece- dēs mā q est flā augeat: ⁊ cōtinue poroz clau- sione resoluto phibeat. Et iō pro taliū ordia- tiōe breuitatis cā ad caplm cure qrtane melā colice te remitto. Aliq tñ corrigā q vident mibi corrigē- da. Unā aer clarus exis odoriferus ⁊ nō vōtosus tā i acti- uis q i passiuis meli⁹ eligat: quē si nālem non habueris tibi artificialē pstrue: qd supascriptis ispectis leuiter fa- cere scies. somn⁹ aut lōgior existat: exercitiū quoq ma- gis q in ceteris cōuenit: ⁊ fricatiōes fortiores de accide- tibus aīe q fortis ira ⁊ tristitia nō cōueniūt gaudium ⁊ le- titia supflua sūt ēt vitāda. Quantū ad cibū ⁊ potū vtatur pane vt illic habet. q si aliq ltr magis salit⁹ esset magisq fursure⁹ satis eēt tolerabilis. Carnib⁹ itidē descriptis vta- tur. sed porcine: agnine: cuniculine sūt oio vitāde. oua cō- ueniūt. cascus p pdimēto oio vitet. Pro cōfortatiōe oris stōi paz antiqui i secūda mensa iterduz pōt exhiberi. Si sapozib⁹ vti voluerit: dimittat agrestā penit⁹: ⁊ vtat illo puluere illic descripto. cui⁹. R. cinamo. 3. i. ⁊ pisces in illo casu raro pueniūt: q tūc p dīant: vt i sepe dicto caplo dēm est: sed plus de cinamo. addere debes. Pro ferculo vtat illic descriptis: s. dimittat spinachias ⁊ rapas. radic. fenī. petrosily apy i isto casu pueniūt: ⁊ maxie i decliatōe: ⁊ si militer cappares ⁊ silia: ⁊ oline p dīte ⁊ alys ibidē descri- ptis. pōt ēt vti illis fructib⁹. Unū ei⁹ sit albū odoriferus: vel rubeū claz: satis potēs: debite limphatū: l3 nō tārum ceteris parib⁹ qrtū i alys qrtanis: oēm euiret repletiōem ⁊ vtute pstate i pncipio mediocriter i tenuitate dietetur.

Carnes vīq ad tres hebdomadas euiret. deide vīq ad statū grossius dietādo reficias: i q postea tenuiter dietet. In declinatiōe aut icipiēs igrossare gradatim ad ingros- sationem vīq ad finem procedendo.

¶ De ianitiōe vō facias vt sel aut bis assellet oī die. Qd si nā nō fecerit facias sic. Et p b. plixitati pēs ad medicia- lia pdecedo. R. malue blitis mercurialis floz camemil. sūmitatū caulū rub. añ. 3. i. ordei. 3. i. f. ⁊ fiat decoctio flores qsi i fine pone: ⁊ de tali decoctiōe accipe lib. i. f. in qua dissolue cassie pulueris cūcha. añ. 3. i. olei cōis. 3. ij. sa- lis triti paz: ⁊ fiat clistere. ¶ Et si pos lenire vis facias sic. R. yfopi. 3. i. capil. ve. ordei añ. 3. i. f. ⁊ fiat decoctio. 3. f. ligritie. 3. ij. fiat decoctio. ⁊ i. 3. ij. f. dissolue cassie aut mā- ne. 3. x. mellis ro. 3. f. ⁊ si adderes pulueris ciamo. 3. i. bo- nū eēt ⁊ fac potū. Si ifirm⁹ sel aut bis p se assellauerit ta- lia dimittas. ¶ Dis factis qūis erit de raro ptingētib⁹ si flōmiā siendā iudicaueris: qz ifirm⁹ eēt iuuenis ⁊ robust⁹ multū replet: talr q ex flōmiā iudicaueris nām fore ali- qualr exonerādā: illud facere posses. Sed cā ne p ifrm deducas egrū ad humoz fridoz cruditatē vt dicit filius aboali qrtā pmi. c. de flōmiā. ¶ Deide ad mē digōnes veniēdo facias sic. R. oximel. simplicis. 3. f. aq feni. aque absinthij: aq fumiterre. añ. 3. ij. clarificet p duab⁹ vicibus aromatiget cū optimo cinamomo. ¶ Si nō vis sirupus facias iulep isto mō. R. aquaz fenic. absin. añ. 3. ij. sumi- terre. 3. vi. aceti. 3. i. cūchari. 3. ij. f. ⁊ fiat iulep aromatiza- tū cū cinamo. ⁊ da. 3. ij. p vice caliduz. ¶ Uel da aquas simplices isto mō. R. aque feni. aq absin. añ. 3. i. aq sumi- terre. 3. i. f. cūcha. 3. f. ⁊ calidas i potu tribue p vna vice. ¶ Quicq vicib⁹ vel sex exhibito digestiū o cū aliquo ex in- frascriptis solutiūis mā euacuet: vt. R. capil. ve. flōz bu- glo. cuscute. añ. 3. i. f. ordei quartā pte. 3. i. ligritie pas- sulaz añ. 3. f. ani. 3. i. fiat decoctio. de qua accipe. 3. ij. ⁊ in ea infunde turbith. 3. ij. 3. 3. f. polipody. 3. i. calefiat pa- rum. deinde colent fortem faciendo expressionē: in q dis- solue cassie aut māne. 3. i. mellis ros. 3. f. fiat potio. ¶ Uel facias sic. R. aque lactis in qua bulita sit prio. 3. f. passula- rū: ⁊ postea colate. 3. ij. f. in tali aqua infude turbith. 3. ij. polipody. 3. i. vt supra fiat expsio cū. 3. i. cassie. aut mā- ne. ⁊. 3. f. mellis ros. fac potione. ¶ Uel facias sic. R. aga- rici. 3. i. salis gēme gra. vi. ifunde i aq lactis: ⁊ oximel. i gl- litici añ. 3. i. stēt p horas. xij. i infusiōe. deide fortis fiat ex- psio: cui adde cassie vel māne dissolute cū decoctione p- vel cū aq lactis. 3. vi. turbith puluericati. 3. i. 3. 3. gra. iij. ⁊ fiat pot⁹. ¶ Et si vis aquā ad alembicū facere facias sic. R. agarici. 3. vi. polipody. 3. f. turbith. 3. ij. 3. 3. cinamo. añ. 3. ij. salis gēme. spice nardi añ. 3. f. passulaz. 3. i. ista oia p qssent simul: ⁊ ifundant i aq lactis lib. i. oximellis igli- tici. 3. ij. vini optimi. 3. i. cui adde. 3. ij. māne. ⁊ hec bñ coo- perta stent: ne respirēt in ifusiōe p qttuor dies. deinde ad alembicū pone i balneo marie collocatum: deinde aquā distilla: cuius da sextam partē: ⁊ augeas ⁊ minuas dosim si tibi videbit. ⁊ hec est aqua p delicatis. ¶ In modum pillularū facias sic. R. epitbi. turbith. añ. 3. v. carui anisi añ. 3. ij. f. ameos. 3. f. apy ⁊ feni. añ. 3. i. f. salis idi. 3. ij. f. ye- re. simplicis gallie. 3. i. fiat pille cū aqua mēte. ⁊ da. 3. i. Et sūt An. i ca: de cura qrtane. ¶ Et etiā iste que sequitur: vt. R. agarici ameos epitbimi añ. 3. f. se. apy: anisi: fenicu- li añ. 3. i. f. salis indi. 3. ij. f. yere. simplicis. turbith añ. 3. v. pssic cū oximelle simplici. ⁊ da. 3. i. Uel facias sic. R. pil- lularū indaz: pillularū de fumo terre añ. 3. f. fac quot vis i vna vice. ¶ Uel facias sic. R. 3. 3. ij. f. p qssent fortiter. ⁊ ifunde i. 3. vi. aque lactis. ⁊. 3. ij. f. vini optimi: ⁊ buliant vīq ad psumptionē tertie partis. deinde fortis fiat exps- fio: in q pone agarici optimi. 3. f. pmittatur epicari in so- le. deinde. R. turbith. 3. ij. polipody. 3. ij. f. anisi: ameos:

an. 3. i. f. spice. 3. i. yere simplicis. 3. f. office pillulas cū suc
co mēte. vel cū opimelle squillitico addēdo agaricū iluz
exiccatū. 2. da. 3. i. alias. n. vñs sum eis: 2. sū mirabiles in
isto casu. ¶ In modū pulueris facias sic. R. turbit. 3. iij.
mastic. 3. iij. an. 3. f. polipody. 3. i. f. anisi danci an. 3. i. f. cūc.
ad pōdus oīum: 2. fiat puluis. Cuius dof. est. 3. iij. cū aqua
mellis vel ordet aut aqua lactis vel brodio cicez rube. i
qua parum buliat mellis: vel da cū decoctōe passulaz.
¶ Uel ex puluere suprascripto cū 3. lib. f. cūc. fiat pfectio i
mozellis: de q̄ tribue. 3. i. 2. plus si liber: q̄ i tāto cūcharo
ē solutiū facile. Potes igit exhibito digestino suprascri
pro ḡra mae minozāde aliqd ex istis solutiis exhibere.
debes tamen ipsum materia non digesta in minoz exhi
bere dofē q̄ si materia digesta foret.
¶ Exhibito itaq̄ miorat. no ad viteriorē trāsies mae di
gōnē facias sic. R. oximel. cōpositi. 3. y. siru. de endiuia. 3.
i. aq̄ feni. buglos. 2. absinthij an. 3. y. clarificet p duab⁹ vi
cib⁹: 2. aromaticez cū cinamo. ¶ Uel fiat iulep. R. aq̄ ra
dicū feni. 2. apy an. 3. vi. aq̄ buglos. 3. iij. aq̄ betoīce. aq̄ fu
miterre an. 3. y. aceti. 3. i. cūcha. 3. iij. mellis despumati. 3.
y. fiat iulep aromatizatum cū cinamo. 2. da. 3. iij. p vice.
¶ Uel da ex ags suprascriptis. 3. iij. cū. 3. f. cūchari. ¶ Uel
ad eādē intētiōē facias sirupū magālē isto mō. R. istica
dos. melisse. floz. buglos. 2. boraz. an. 3. i. germā driesco
lopē. an. 3. i. f. radīcū apy. se. petrosi. an. 3. vi. polipody. 3.
iij. passulaz. 3. f. fiat decoctio i lib. iij. aq̄ vsq̄ ad cōsumpti
ōē tertie ptis. deide coles 2 cū lib. i. cūcha. 2. aceti. 3. y. fiat
sirupus lōgus aromatizatz cū optimo cinamo. 2. da. 3. iij. y.
p vice. vel sufficienter decoquat. de quo accipe. 3. iij. aq̄
feni. fumiterre. 2. buglo. an. 3. y. clarifica pro duab⁹ vicib⁹
¶ Septies aliq̄ ex istis digestiis exhibito da qd vis ex
dictis solutiis: post qd mae sequēti da. 3. y. tyriace optie.
¶ Et qz vplurimū hec egritudo est lōgior p aliquot dies
infirmitatē quiescere permittit. Deinde da digestiū tale.
R. sirupi de epib. 3. y. oximellis simplicis. 3. i. aquarum
absinthij. fenici. 2. buglo. an. 3. y. clarificet pro duabus vi
cibus aromatizādo cum cinamo. Et si videres materias
magis ad digestiōē deuenire. adde loco oximellis sim
plicis oximel cōpositū. 2. dimitte aquā fenici. 2. loco ipsi⁹
pone aquā fumiterre. ¶ Uel facias sic sirupū magālē.
R. radīcū brusci. paragi. apy. petrosil. feni. an. 3. f. came
dros. eupato. calam. cicore. scolo. an. 3. f. melisse floz
bora. et buglo. an. 3. f. se. ani. 2. feni. an. 3. iij. spice nardi. 3. y.
f. polipody. 3. y. f. passulaz. 3. vi. fiat decoctio i lib. iij. aq̄
vsq̄ ad cōsumptionē tertie ptis. deide coles. 2 cū lib. f. aq̄
fumiterre. 2. 3. iij. aceti. 2. 3. f. cūchari lib. f. mellis dispu
mati fiat sirup⁹ lōgus aromatizatz cū cinamo. 2. da. 3. iij. f.
vel. iij. vel vsq̄ ad spissitudinē decoquat. de quo accipe
3. iij. aq̄ buglo. fenici. betonice an. 3. y. clarificet p duab⁹
vicib⁹. 2. aliquot vicib⁹ da. deide ex suprascriptis aliquod
exhibeat solutiū. ¶ Debes igit mō dicto gdati pcede
re quātū ē de digestiis pariter 2 solutiis vsq̄ ad finem
egritudis: min⁹ apitū a picipio exhibēdo: ad mai⁹ apitū
gradatū ascēdēdo seu pcedēdo. pariter a miori soluti
no vel i miori dofi ad forti⁹ vel ad maiore dofi. Et si cli
steri forti vti volueris: vt pcpit Aui. q̄re descriptiōes i cu
ra q̄rtāe melie fecalis: 2 loco pfectionis amech pone ele
ctuariū idū vel diaphinicon. ¶ Et nota ppter longitudinē
egritudinis debes dimittere iter vñū solutiū 2 aliud p
aliquot dies ifirmū gescere. 2 illo itē medio tpe si iterdū
an. cenā. 3. y. pillulaz alefangi. exhibueris bonū erit. vñ
3. y. pillulaz cōiuz aloes 2 mirrā lauādo p pus. ¶ Et si
immediate an sirupoz exhibitionē volueris q̄rūdas more
supi⁹ noiatoz pfectionē aliquā pbere facias sic. R. spērū
diarodō abba. spēz ellarij de gemis vel diamarga. ac cō
fectionis de musco dulcis vel diapliris arcoticon. an. 3. y.

cūchari albi lib. f. fiat confectio in mozellis cū aqua bu
glosse. de quibus vñū ante sirupi exhibitionē pbeas.
versus statū aut pone solū. 3. i. specie 2 diarodō. 2. 3. iij. al
terius cōfectionis. In statu vñ 2 declinatiōē vtere quo vo
lueris ex eis dimittēdo diarodō abbatiz: 2 tūc eo maxie
puenit letitia galie. ¶ Quid siendū sit circa stōm epar
2 splenē cum mea in hoc sūmario nō sit intētiō de ipsorū
egritudinib⁹ ptractare quere alios doctores: 2 fac vt ipfi
te docent. ¶ Circa porisimi regimē quantū est de rigore:
cibatiōe 2 alijs huiusmodi facias: vt supra te docui. i. cu
ra q̄rtāe meliacolice fecalis puocādo vomitū si opus fue
rit cū eis q̄ illic scripta sunt. Et si p diē ante paroxysmū
vomitū prouocare volueris: facias vt illic tangit. qz cete
ris parib⁹ magis i ista q̄ i alijs speciebus quartane vomit⁹
conuenit. tyriaca 2 filr metridatū tranfactis dieb⁹. xl. cū
vino calido semel aut bis in septimana est exhibenda in
isto casu. Balnea 2 stufe digesta materia i hoc quoq̄: pue
niūt. ante vñ minime. quibus si vti volueris descriptum
illic ordinē obserues. Et idē dico de vntiōib⁹. De troci
scis vñ 2 succis quos ponit Aui. vt ibi docet facias: qz ma
xime pueniūt illo casu. ¶ Sitim qz decipias i paroxys
mo vt ibi tangit. Et si ifirmus a potatiōē abstinere nō po
test. da aquā ordeī vel aquā simpliciter coctā. nō tñ vt se
pe dictū est actualiter frigidaz. 3. f. mixture infra scripte.
R. cōserue bugl. 3. iij. serue boraginis melisse 2 rosa. an.
3. i. f. manusechisti. 3. y. diamargari. 3. i. fragmētoz oīum
lapidū preciosorū an. 3. i. margaritaz. 3. f. foliorū auri nu
mero. x. fiat mixtura: 2 deaurē. De hac quoq̄: quādo li
bet sine aqua comedere potest pro virtutis sustentatiōe:
quam continue querunt astantes. ¶ Et si nō placet ista
mixtura cum aqua pro sitis extinctionē facias iulep isto
modo. R. aque melisse: aque buglo. bora. 2. ros. an. 3. iij. fi
at iulep cū 3. iij. cūcha. al. aromaticez cū optimo cinamo.
2 misce cū ags pscriptis: qz aquā ordeī vñ simplr decoctā
equis portiōib⁹ in potu tribue: vel adde plus de cūcharo.
adde quoq̄ ad siruporum spissitudinem: 2 da tempore su
tis. 3. y. cum aqua ordeī. 3. iij. vel aque simpliciter cocte.
Et hic quartanaz interpolataz finitur cura.

De cura quartane continue 22. CAP. VI.

Mellicaz se narratio ppleat q̄rtane p̄tintie
istabat ponere curā: vñ vt oēs testant aucto
res hec raro accidit: quā si pur curādā hūcis
oēs attēde diuersitates q̄ i mā melica eē p̄it.
vñ. i. sit melica nālis sanguinea: colerica aut
flātica: ad cuius certitudinē ex p̄habitis poteris venire: 2
post h debes curaz variare: vt te docui i pcedētib⁹. In
ter tñ hūi curā 2 illaz hoc interest: qz totum regimē ce
teris paribus in hac plus ad frigidum debet declinare: 2
pterea cum materia inter vasa cōtineatur: 2 per psequēs
sanguini sit admixta sōmia fienda etate cōplexiōe 2 h
alys ad ipsam regitū p̄sentitētib⁹ p prius facta cōmuniū
superfluitatū expulsiōe cum suppositoio cōi vel aliquo
ex clisteribus seu potiōib⁹ lenitiis suprascriptis. ¶ Dic
tū vñū nota qz digesta mā si emorroydes potes prouo
care vtilissimū valde foret cū illa melica mā admixta sā
guini sua grauitate optime p vias illas euacuet. ¶ Cura
igit pportionabiliter in hac correspondet cure interpola
te faciēdo nō naturalium rerum regimen plus i hac q̄
i alijs ceteris paribus vt dictū est ad frigidū declinare.
Ideo carnes subtrahere oportet vel saltē cūz appropatis
frigidis eas magis alterare. Vñū qz magis limphādum
vel forsan totalr abstrahēdū vt ex p̄habitis clare p̄pbe
dere poteris. ¶ Medicialia debēt magis ad fridū decli
nare. vñ sirup⁹ acetosus potest in cura hū exhiberi: vt re
fert Aboali filius. Et si fortius oximel simplex 2 styteris
aqua de radīcib⁹ vt ipse dicit sint radices endiuie scario

le buglos. Et p semina itellige frigida vt cucurbite melo-
nis. Solutiua pla bēs supra loco suo descripta: quoz si ti-
bi vsus fuerit nequius illa tuo mō corrige. Et nō obliuiscas
ris quattuor canonū i cura quartae melancolice fecalis
superi^o descriptoz. Di. n. sūt q̄maxie obseruādi i hac cu-
ra. Et qz si interpolataz cura diligēter p̄sideraueris de-
scriptis hic paucis attētis q̄rtane p̄tinue cura planissima
tibi fiet. Cūqz eueniat rarissime melic^o febrib^o finē ipono.

Tractatus quintus in se cōtinet capitula sex.

Quid itelligere debeamus p duplicē tertianā seu tripli-
ces tertianam seu quotidianā: et quid per duas tertianas
vel duas febr^o compositas.

CAP. I.

Lacet in B loco iuxta cōem modū loquēdi medicorū qd ipsi p
simplicē duplicē: et triplicē tertianā quo-
tidianā vel quartanā intelligant. Subse-
quēter qd p duas febr. vel duas tertianas
quotidianas vel q̄rtanas. deinde qd per
febr. ppositā declarare. Ad primū. si m-

plex d^r tertiana cū aliqua mā colerica eiusdē speciei spe-
cialissime vel eiusdē denotatiōis i aliquo vno loco extra
venas putrefit: et de tertio i tertiū vnicuz causat paroxis-
mū. Duplex vō si in duob^o distinctis locis colera putre-
fiat. exempli grā: si colera nālīs seu nota putrefiat in stō:
et hoc mō suū facit paroxysmū: alia vero colera eiusdē
denotatiōis in epate cras aliū paroxysmū produxerit hāc
tertianā duplicē sermo cois appellat. Et ita pōt imaginari
triplicē quadruplicē: et pariter de quotidiana et quarta-
na dicendū ē. Duas vō febres esse dicimus qū diuer-
sarū denotatiōnū due vni accidunt. exempli grā. Sicut q̄rtidia-
na et tertiana v^l tertiana et q̄rtana. Et ita dicendū ē d^r trib^o
febr. Per duas vō tertianas et q̄rtanas itelligim^o si due
tertiae v^l q̄rtae nō eiusdē denotatiōis vni eueniāt. puta
vna tertiana pura et vna nota. Et ita d^r q̄rtidiana et q̄rtana
dicendū. Per se. vō ppositā itelligim^o. Si due se. inui-
cē pponāt vt putrida cū ethica aut tertiana cū quotidiana
vel q̄rtana vel tertiana nota interpolata cū tertiana
pura p̄tinua: et sic de alijs. Et pmo p3 qd nō d^r fe. pposi-
ta rōne compositiōis materie: qz tūc qlibet tertiana nota
et quartana diceret^r fe. pposita qd nō est vep. Et quo ad
imaginationē istarum febrū compositarū infinitas pos-
ses facere combinatiōes. Et quibus p3 qd si tot fe. pos-
sunt isimul componi alicui paroxysmi quādoqz simul p-
ceptibiliter possunt euenire: vel simul incipient ad istū in-
tellectū. i. quādo vnus incipit alteri post paz inceptiōem
picipies: et tales paroxysmi a medicis cōicantes appellātur.
Et quādoqz vō aīqz prim^o finiatur alter supuenit: et tales
subintrātes dicunt. Quādoqz vero inter vnum et aliū
cadit modica ges: et tales coalternātes siue coalterni di-
cunt. De cura istarū fe. si fuerit simplex tertiana: scis
ex p̄habitis canonicis eas curare debeas. Si vero duplex
fuerit: eā curatiōe simplicis curas: si autē fuerint due ter-
tiane: cura eas curatiōe eis corespondēte: qd ex antesci-
ptis scies. Et idē de quartana et quotidiana dicendū est.
Et si sint febres compositae fm diuersitatem compositio-
nis curande sunt. Inter has tamen aliquae sunt famo-
se propter earum periculum atqz curam laboriosam. Vñ
sollicite et prudenter est ad eas procedēdum. Et de talib^o
febr. cōdignū ē vt sequēs capitulū faciat mētiōē: que fe.
emitriteus nuncupatur. Et sic huic caplo finē impono.

De signis emitriteoz tā p̄nostici q̄ dīnfatiuis. CA. II.

Magna fuit inter nōnullos antiquos de emitri-
teo verborū agitatio ponētes ipsi^o vnicuz esse
speciem: alij tres alij quattuor. Sed hoc reli-
quens atqz ratiōes eos mouētes dico qd emit-
riteus est febr. composita ex quab^o febr. quaz

altera tertiana semp existit: et hoc est qd sonat vocabulū
nam emitriteus dicit^r ab emi grece qd est mediū latine. et
triteus tertiana. quia in emitriteo vna febris est semper
tertiana. scdm hoc plures possunt esse species emitritei:
ratione scilz compositionis tertiane cum alijs. De famo-
sioribus tamen faciām mentionem que tres ab auctori-
bus esse dicuntur: maior scilz minor et medius. Maior
est dum melancolia itra venas: colera vero extra venas.
putrefiunt. Sed cum pluries contingat melancoliaz ex-
tra vasa putrefieri q̄ intra: et coleram intra q̄ melancoli-
am: et quartana rariū veniat continua q̄ tertiana conti-
nua. potes hanc speciem emitritei cum alijs coniungere.
et sic quattuor habebis species emitritei diuersas curas
recipientes. sed ista quarta species nōdum est baptizata.
Minor vero emitriteus est cum flegma intra venas et
colera extra venas putrefit. et iste verus dicitur emitrite-
us apud auctores. Medius vero econtra. scilicet cūz
colera intra et flegma extra putrefit.

Signa istarum specierum emitritei sunt satis cognitu
difficilia: quia paroxysmi siue exacerbationes rarissime
sunt subalternantes. sepe vero cōmunicantes vel subin-
trantes. Et nisi signa febrū simplicū habueris bene p̄o-
pta nunquā venies ad istarum cognitionem febrū. Et ta-
men si predictarum febrū signa tantū notaueris: hec
tibi nota fient per illa: quia scdm earum compositionem
erunt signa quoqz composita. his nō obstantibus aliqua
ponā hic: vt leui^o in ipsaz cognitionem valeas deuenire.
Maioris emitritei signa sūt: qz ifirm^o p̄tinue affligit cū
lēto calore satis et hora melie de q̄rto i q̄rtū magis infesta-
tur: siccitas adest cū nigredie lingue et istātia vigiliā: et
q̄qz i sōnis nigra corpa et mortua ifirmū terrētia appēt.
Iz rōe colere res citrias et rubeas nōnūqz p̄cipiat: ac ignē:
et sibi videt^r qd volet iterdū. de tertio vō i tertiū supuenit
tertiae paroxysm^o i horis colere cū horripilatione et alijs si-
gnis tertiae interpolat. Sz qz paroxysm^o eē pōt tā tertiane
pure q̄ tertiae note. Quaz signa distincta sūt sup^o: illa tibi
mēorie recōmitte: qz tūc cognitio paroxysmi facillima erit
Uria erit subtilis rubea: ad quādā tñ tēdēs nigredinē si-
ue limiditate: imo q̄qz plūbea p totū appebit. Pulsus vō
erit strict^o p̄uus et tard^o: in statu aut paroxysmi fiet magn^o
et veloc^o: lz nō tāta magnitudo ei aegra^o: et velocitas quāta
melia exite itra venas: et trāfacto paroxysmo fiet strictus et
p̄u^o et rarus vt p̄rio. Et si ifirmus fuerit i tpe ani etate: re-
giōe: complexiōe: aere frigidis et siccis. Regimen vō p̄ce-
dēs fuerit colere generatiū: vel cōtra si fuerit i tpe ani
et etate: cōplexiōe: et aere: et regiōe calidis et siccis regimen
p̄cedēs melie generatiū sup maiorē emitriteū certius
iudicabis. Et si ifirm^o p̄tinue febrat de tertio i tertiū
et hora colere magis infestat: de q̄rto aut i q̄rtum p̄ci^o ha-
buerit quē ex signis q̄rtane sup̄scriptis aliq̄ h̄re p̄bē-
des. Et yria sit ignea ruffa magis q̄ i p̄cedēt. Pulsus vō
sit veloc^o et spissus cū lingue nigredie asperitate cū magna
firi et alienatiōe et vigiliā istātia. cum hoc et sūt que ime-
diatē de etate et complexiōe et similib^o dicta sūt quartā speci-
em emitritei ab auctoribus nō cōiter baptizatam ponere
nō vereris. Si aut fuerit febr. cōtinua cū lēto calore: et
oī die flegmatis hora extrema frigēt aliq̄lt. ita vt illa ho-
ra aliq̄lis exerecētia p̄tinue febr. percipiat. adest i capite
grauitas. et p̄pter multitudinē vaporū ad ipm ascēdētus
multo somno grauaf: ita vt q̄si subeticus vidcat^r de ter-
tio i tertium paroxysmus tertiane accidit eadem cū hor-
ripilatione et alijs signis i paroxysmis tertiane venire so-
litis. que menti continue tene. si bonorem de febr. habere
volueris. Uria subruffa i colore tamē remissa spissa et li-
uida: et maxie circa p̄tes superiores. vomitus q̄qz si affue-
rit ex colera erit et flegmate mixtus. Et si infirmus fuerit

In tempore anni: complexionis: regione: etate: aere frigidis et humidis. Precedens vero regimine: colore: etate: et regione calidis et siccis et precedens regimine flegmaticis gnatum: fies de minori certior emitriteo. Et si videris infirmum continue febrientem cum calore acuto et interio valde cum alie natione furore et vigiliis instans et nigredine et asperitate lingue cum vehementi siti de tertio tertium et hora colere febris hec magis inualecat: singulo vero die et hora flegmaticis cum paroxysmus inuadit cum rigore frigore et alius accidentibus paroxysmum quotidianum feb. comitare solentibus loquingua a tua memoria hinc non debes: si de his feb. bene vis indicare. Urina vero ruffa vel subruffa fuerit mediocri cum substantia liues a media regione supra: hunc fore medius emitriteum pronuntiabis. et si tpe: complexionis et similibus calidis et siccis. regimen vero humidum et frigidum preceserit vel e contra: certius habebis iudicium de hoc.

Pronostica autem maior emitriteus raro accidit: et si euenit raro curam recipit. De emitriteo vero non baptizato buic opposito si venerit in breui terminat: quia rone colere intra vasa putrescentis erit tertiana continua que per velocem motum eius finit in breui: sed paroxysmum quartane manebit. et per hoc in breui iter facit vel feb. simplex remanet: quia quartana interpolata nuncupatur: et quia talis emitriteus accidit raro: et cum adest per eius velocem terminationem a medicis ceter non discernit. id auctores de eo non alia fecerunt mentionem.

Item emitriteorum terminatio est secundum maiorem ipsos cantem: et secundum quod intra vel extra venas putrescit. Unde colla dñans eum abbreviat. Nam aut siue melia ipsa plorat. et ob id aliquid iter acuitas egredietur ipsum ponit: quod de re ultra sex menses ut refert Avicenna. non attingit aliquem plorari. Et si quod tante fuerit solertia ut hoc emitriteorum spes bene prebendat ex phabitis leuiter fit et cura: sciatque curam adhibere: quia secundum huius positionem deest et cura posita. quia secundum exigentiam calida cum frigidis et humida cum siccis debes miscere. Nam ut inquit aboali per quartam. per prius. iter calidum discernit et fridum cum frigidis si oportuerit cordis calore eum extinguendo: et cum calidis maiorem digerendo e contra sed rei necessitate. Et subiungens ait: quod est quod curat emitriteus absque hoc: quod si non fortis non fuerit in discernendo tunc non potest curatio quocumque modo fiat. Considera igitur hanc fe. positionem et secundum nam maiorem ponentis et loci dñam: hoc est quod intra vel extra venas putrescit. De his pronosticari bene leuiter facere scies si precedentium pronostica bene memorie commendaue ris. Et hec tamen de signis pronosticis quod demeritis emitriteorum.

De cura emitritei maioris.

CAP. III.

Curam emitriteorum deueniens a maiori primo inchoado. Qui et si sit de raro attingentibus ipsum fieri: non tamen includit repugnantiam. Sit igitur aer temperat in frigore ad humiditatem declinans tamen. que si nalis non habueris secundum necessitatem tibi fabri-

ca. quod leuiter facere scies si preteritum fueris recordat. Eligat quietem motum relinquens. somnus solito longior conueniret. inter anime accidentia gaudium conueniret temperatum. sed aliorum supfluitas est oio vitanda. Et regimen tibi memeto. Sit panis bene a furem munda: et sit sine sale pisat crustis inferioribus et superioribus abiectis etate trium dierum. Carnes sint edine galine iuuenes: vituline: caprioline lactates et natiuitati propinque: et similiter cuniculine: lepore: et porcine nonnullas possint exhiberi fastiant: pedices: et aucule rubales sicut pueniunt: et hec carnes elixare potius quam veru coquant: et si fuerit assate cruste deponant. Pro ferculo tamen in brodio suaz carniarum quod aliter puenit amidum simula auentum ordeatum amigdalem. panata: spinachia: borago: lactuca: endivia: cucurbita. Pro saporibus elige ex habitis superius in cura quartane et tertiane: quas indicaueris secundum exigentiam conuenire. Et scias quod secundum cole-

ram huiusmodi paroxysmi inductiua debes totum regimen ad magis vel minus frigidum facere declinare: principaliter tamen habito respectu ad materiam intra venas putrescentem. Vinum sit album vel rubrum clare iter dulce et acerbum medium tenens. potius versus latus acerbis declinans cum aqua cichari secundum eius potentiam limbatum. Libere aque pisces eligantur: ut temali: lucy: perge etc. Et fructus propter eorum in stomacho corruptionem facile vitandi sunt: et repletio similiter ois. De inanitione autem ex infrascriptis patebit: quare de eis breuiter expeditur: quia non naturalium regimine ex scriptis per te eligere scies ad medicinalia cedere. Pro quo nota quod si veteris constipatus fuerit cibus superfluitatum primo fiateductio cum supposito comuni vel alio simili. Vel fiat tale clistere. Be. malue: blitis mercurialis: ordeum: an. ad. i. fiat decoctio: de qua accipe libram. i. f. in qua dissolue cassie pulueris cichari an. 3. i. olei violae. 3. iij. salis par. et fiat clistere. Et si pos lenire volueris. Be. lupu. capilloz ve. florum boraginis: buglosse: et viola. an. ad. i. et fiat decoctio: de qua accipe. 3. iij. f. i. qua dissolue mane aut cassie. 3. i. f. sirupi violae. 3. i. et fiat potus. Cibus auteductis supfluitatibus fiat flobotomia de basilica dextra. vel de vena media requisitis ad flobotomiam consentientibus. materia intra vasa existente conueniens est flobotomia: ut sentit Avicenna. prima quarti. caplo de cura quartane et continue: et meti habeas flobotomiam. et solutina semper in die quietis seu minoris afflictionis exhibere. His factis si videris materiam per multitudinem naturam opprimere: quam minoradaz indicaueris: facias sic. Be. reubar. 3. y. spice gra. iij. polipody. 3. i. infundant in aqua lactis. 3. iij. deinde calefiat: et fortis fiat expressio. cui adde cassie vel mane. 3. i. sirupi violae. 3. f. fiat potus. Vel facias sic. Be. capill. vene. lupulo. floz boragi. buglosse. an. ad. f. tamarindoz. 3. f. fiat decoctio. in cuius quasi fine addatur epithimi. 3. iij. de tali decoctione accipe. 3. iij. f. in qua dissolue cassie vel manne. 3. i. elary de succo rosar. 3. y. cofectionis amech. 3. iij. sirupi violae. 3. i. et fiat potus. In modum pillule. Be. pillul. de reubar. pillul. indarum an. 3. f. fi ant pillule. viij. vel. viij. Vel per bolum facias sic. Be. electuary de succo rosa. 3. i. cofectionis amech. 3. y. cichari quantum sufficit: et fiat bolus et deauratur. Et semper habeas menti solutina componere sed humorum compositio: ne quod si plus abundat cola: et ei furiositate times de farina copius ea respiciere adde: et si minus. si egerit. Et idem pla describere solutina mihi supfluum videf. sed respice supra caplis de tertiana et quartana. quia illic de solutinis iuenies oes manerie administrationis solutiuorum. Illa igitur secundum necessitatem istam pone: siue sint cofectiones siue potiones: siue plures: pille siue aque. Exhibito itaque minoratuo si oportuerit ad maiorem digone facias sic. Be. siru. acetosi. simplicis violae. an. 3. i. f. aque endiuie. 3. iij. aque buglo. 3. y. misce per dua b'vicibus: et i potu tribue. Et si vis clarifica. et aromatica cum sandalis citrinis. vel da. 3. iij. p'dictaz aque cum cicharo: si at inleper aromaticatum cum sandalis digesta manna euacua eas quis solutiuo secundum regulas statim descriptas. Et si egritudo plangere posses dare oximel diureticum cum siru. viol. facto sic. Be. oximel. diureticum. 3. y. siru. violae. 3. i. aque buglo. et endi. an. 3. iij. clarificet per duab'vicibus. Et si materia in cipienti digeri posses addere aquam fumiterre: et isto digesti uo pluries exhibito euacua ut supra. Confectiones in hac emitritei specie puenientes sunt diacoralli et manuschrisi cum plis. Vel facias sic. Be. margaritar. 3. i. f. corallo ru ru. 3. y. sapphiri granati: smarag. rubini an. 3. f. ciamo. 3. f. cucha. al. lib. f. fiat cofection in morsellis cum aqua rosa. et buglo. Vel fiat talis mixtura. Be. serue borag. rosa. buglo. et viola. an. 3. y. manuschrisi cum plis. 3. y. diacoral. 3. i. folio. auri numero. xy. fiat mixtura et deaurat. Et si magna

fuerit i epate flāma posses in declinatōe addere triasāda loz vel diarodō abbatīs q̄ tñ plus i sine declinatōis pue-
niūt q̄ i alio tpe. ¶ Uel facias sic. B. speciez triasādalor
ruz spēz diarodō abba. añ. 3. y. cūchari al. lib. f. et fiat pfe-
ctio i morsellis. ¶ Si iudicares cor 2 epar fore multū in-
flāmata pp qd velles eis epithia applicare: qre s. de sino-
cha iflatiua. 2. c. d. tertiaia pura. ibi te docui. ¶ De facto
cibatiōis fm stat' longitudinē vel ppingtatē debes a pñ-
cipio grossi' vel magis tenuiter cibare vel dietare: qd su-
pra scriptis inspectis leuiter facere scies. Doza vō cibatiōis
fit cū magis gescit ifirm'. Et hec d. cura maior' emittitei.

¶ De cura emittitei nondū baptizati. CAP. III.

Emittitei nondū baptizati: cōiter est cū colera
itra venas 2 melia ex putruerit. ¶ Pro cui'
cura totū regimē ad magis fridū 2 hūidū q̄ i
pcedēti facias declinare: 2 pp b. carnes exhi-
bēde nō sunt. q̄ si exhibeat alterent cū lactu-
ca: cucurbita: endiua: portulaca: vel agresta: sic. arātū: g.
nati: acetositate citri: vel cuz q̄ttuo: se. frigidop: emulsio
ne. Et si colerica se. recesserit melica remanēte: cura vt i
ppius capitulis supra tāgīt. ¶ Unū q̄z nō det: 3. aq. oz.
dei vel cūcha. 3. si etas vel sūctudo vliq̄d b. se coege-
rit ad dādū vinū sit albus bñ limphatū. ¶ Ex cōfectio-
nib' vtere sup' descriptis imediate: 2 si supfluitatūz cōi-
um eductio fuerit neā vtere clisterib' vel potiōib' leni-
tiuis i cura tertiane positio. Deide si flōmā iudicaueris si
endā basilicā dextrā icide. ¶ Successiue ad mae digō:
nem trāsēs. B. siru. ace. simpli. 3. y. siru. vio. 3. y. aq. endi.
3. iij. aq. buglosse. 3. y. vel aque cūcha. 3. vi. clarifica p. dua-
bus vicib'. aromaticef cū sādalis citri. 2 da de co. vsq. ad
māe digestiōe. ¶ Deinde si solutiū dare volueris qre
i cura tertiae pure: 2 ex eis facias pponē cuz descriptis in
cura q̄rtae corridētis hūic p. p. sūmo. adde tñ plus de so-
lutiuis colere. Itē multa solutiua ad hāc intētiōez: descri-
pta inuenies in cura q̄rtane colerice: 2 pp b. cā breuitatis
hic ea ponere dimitto. ¶ Unū tñ hēas in oi emittiteo ge-
nerale: 2 est q. sis magis sollicit' de mā intra venas q̄ ex
ceteris paribus putrescēt. Et si ppter materie furiosita-
tem vel eius multitudinem ante digestiōem minozati-
uum dare volueris ex his q̄ dixi vnūz tribue. ¶ Et si ne-
cesse fuerit te ad vltiorē pcedere digestiōe. B. siru. de
endi. 3. y. siru. aceto. simpli. 3. i. aq. p. endi. buglosse. ana
3. iij. vel aque cūcha. 3. vi. clarificet 2 aromaticef cū san-
dalis: quo pluries exhibito reitēra solutiū. Si epithima
fuerit necessarium: qre vt supra. Et hec si bñ notātur suf-
ficiūt p cura quarte speciei emittitei nōdū baptizati.

¶ De cura minoris 2 veri emittitei 2 et medij. CAP. V.

Innois 2 veri emittitei cura sic ordiā. ¶ Pro
facias vt frigiditate 2 humiditate flā i suis q̄-
litateb' nō augeat: 2 siccitate 2 caliditate cole-
ra i suis qualitatibus nō augeat: pp qd facias
vt aer tam i actiuis q̄ in passiuis tempat' exi-
stat: quē si nō habueris 3. necessitate altera ipz: qd ex se
pe dictis facere scias. Notū relinques q̄te vras ifirm'.
Sonn' vō cū colere flātis solito minor ceteris parib' esse
debeat: 2 rōe colere maior cum ifirmi sūctudie adequa-
bis. ¶ Et si nōnulli laudāt nō fore malū ifirmū nōnūq̄
ad iram puocari: 2 p idē ad timorē: vt interi' calore forti-
ficato psumat: vel in suis excessiuis qualitatibus alteret.
Dico q. tutius 2 regulari' ē nullū accidēs aīe excessiuum
iducere. cōtingēs. n. est vt ex ira vel timore colera magis
q̄ pñ itēdat. vñ ex tertiana interpolata posset fieri tertia-
na p̄tinua. 2 sic sil' essēt due p̄tinue quaz similitatē hūic.
2 multi alij nō negauerūt: tūc infirmi p̄ditio valde timē-
da foret. ¶ De cibo 2 potu a pane inchoās dico q. d. esse
a fursure mūdus cū sale 2 fermēto p̄peret p̄tinuus. Et

carnib' vtatur mōroninis: edinis: vitulinis: leporinis: cu-
niculinis inuēib': auicell' parue: 2 fastiā p̄uēiūt. Et has car-
nes p̄uēienti' ē in aq. q̄ i veru decog facere. ¶ In fercu-
lo vitāda est cucurbita: lactuca: portulaca: endi. Alys vō
i caplo de maiori emittiteo descriptis vti pōt. respectū tñ
hēas ad colerā hāc iducētē se. si ipsā ad iflāmatioēz mari-
me acutā cerneret leuiter cū supra scriptis cibaria sua po-
teris alterare. ¶ Sapores in b. p̄uēictes ex supra scriptis
sibi elige. Unū sepe dictū memorie semp hēas. 3. grossius
vel magis tenuiter dietare a p̄cipio fm q. statūz magis
vel min'. p̄pinqū iudicaueris. In statu vō tenuiter 2 i dē-
cliatōe gdati ad igrostatōez dūctes. ¶ Pisces 2 fruct' sē-
oio vitādi. S. si pur iterdū vteret piscib' sint bōe aq. sūa
mosi: vt p̄gre luty temali. 2. Et si modico cina. i suis p̄di-
mētis plus fuerit vtile valde erit. Unū sit albus vel ru-
beū claz vel limphatū 3. potētia. Ois vitāda ē repletio.
De inanitiōe vō ifra dicit. ¶ Ad medicinalia enim trā-
seundo: si necessaria fuerit lenitio facias sic. B. malue bli-
tis mercurialis sūmitatū caulū rube. añ. 3. i. fiat deco-
ctio: cui' lib. i. f. dissolue cassie pulueris cūcha. añ. 3. i. olei
cōis. 3. iij. sal. triti paz: 2 fiat clistere. ¶ Uel da. 3. x. cassie
aut māne dissolute cū decoctiōe lupul. capil. ve. cuscute:
passulaz: addēdo mell. ro. 3. i. 2 fiat potus. Scā lenitiōe si
op' est flōmie venā mediā vel basilicāz icide. ¶ Deinde
ad māe digōne veniēdo si magis respicias flegma. B. ox.
mellis simplicis. 3. y. mell. ro. colla. 3. i. aque endiue: aque
absinthij: aque feniculi añ. 3. y. clarificet p. duab' vicib':
2 aromaticef cum cinamomo. 2 B. si magis respicias fleg-
ma. Et si magis respicias colerā pōe loco oximellis simpli-
cis siru. aceto. simplicem. ¶ Et si sirupos abhorret 2 aq̄s
inlepicare velles: debes fm itētiōem quā hēas ad colerāz
plus vel min' de aq. endiue vel alys p̄miscere: 2 si volue-
ris poteris dare solas aq̄s cū cūcharo. ¶ Si añ digōnez
mām minozare volueris: vel digestā euare: debes respi-
ciētia flā 2 colerā p̄miscere magis 2 minus fm intentio-
nem quā habeas. Et q. solutiua sic scribere longus foret.
Require supra i capitulis de quotidiana 2 tertiana: 2 ex
illis solutiuis mō q. dictū ē facias mxtione. ¶ Exhibito
solutiū si ad vltiorē digōne 2 maiorē optiōez venire
oporteat ad sirupū acetosū de radicib' vel oximelle p̄po-
sitū. Uel sirupū magis sic facias. B. radi. fenicli: apy: en-
di. añ. 3. i. se. anisi: fenicli: apy: añ. 3. f. rof. m. 3. vi. ligritie. pas-
sul. añ. 3. iij. sic. endi. sic. apy: añ. lib. i. decoq̄nt i lib. iij. aq.
ad p̄sūptiōem tertie p̄tis: deide colēt: cui addat lib. f. ace-
ti fortissimi. que. lib. i. f. fiat siru. lōg: 2 aromaticef cū cina.
2 da. 3. iij. p. vice: vel isipisset. 2 da. 3. i. f. cū. 3. iij. aq. cūcha. p.
vice: dato sepi' digestiū fac de solutiū vt sepi' dictū est.
¶ Ex cōfectiōib' mxturis 2. vtere appropriatis māe ca-
lide 2 fride fm itētiōez quā hēas: q̄s elige ex supra scriptis.
¶ Et si tacta i isto casu 2 duob' p̄cedētib' bñ notaueris cu-
ra medij emittitei fiet tibi plana: d. tñ totum regimē pp
colerā itra venas putrescētē plus ad frigidūz decliare: et
iō vtaf lactuca: cucurbita: endi. 2 alys bñ securius q̄ i mi-
noiz: 2 dāda est i p̄cipio alys p̄sentitib': 2 i augmēto aq.
ordei: 2 aq. cūchari i potu: 2 dimittat carnes: vel cū supra-
scriptis alterent. In lenitiuis 2 flōmia. Facias vt sepe di-
ctū est. In digestiuis vō: 2 in solutiuis fm māe dispōnem:
2 idem dico de cōfectiōib' 2 alys huiusmodi. Quā de re
si fe. aliq̄s p̄positas curādas habueris cuz multiplicēs eē
possint: vt habitū est fm exigitiā curā compositiue bu-
morales iter se p̄ponūt: vel humorales 2 ethica. ¶ Et cu-
ram se. q. p̄ponūt cū apātib' ex cura dep̄hēdes apātū. S. 3.
cū in b. sūmario mea nō sit itētiō tractare de eis cā dimit-
to. 2 illā cura vt te docent auctores: q. fe. ab illis p̄cedē-
tē curabis: 2 magis si qdē antēscriptū memorie comēda-
ueris. Et hec de emittiteis 2 p̄positis se. dicta sufficiāt.

De signis tam pronosticis q̄s demonstratiuis se. pestilē-
tialis et eius cura. CAP. VI.

Mālib⁹ se. finē imponere: restabat d̄ pestilē-
tiali se. aliq̄uā facere mētionē. Et q̄a in tracta-
tu de peste: quē ad illūstrē dūcē mediolāi p̄se-
ci postq̄ hūc tractatū de se. vsq̄ ad capl⁹ p̄is
exclusiue p̄fecerā: nō solū apātū pestilētialiū
mām: s̄z et ip̄s⁹ se. pestilētialis cās. et signa taz. p̄nostica q̄s
demonstratiua: et curā p̄tractant: de ea hic nō multū fūmbias
p̄tractabo: attē de ip̄sa hic aliq̄ paucula ad apātā pestilē-
tialia nullū h̄ndō respectū satis vtilia: et hūc p̄posito p̄ri-
nētia scribere disposui. ¶ Pro q̄ nō q̄ se. pestilētialis pōt
ab oib⁹ hūozib⁹ indifferēter puenire. Nā p̄tingit iterdūz
aerē eē infectū venōsitate: puta a p̄stellatiōe vel ab aliq̄
vapore ab aliq̄ corpe resolutio: sicut exēpli grā. siab ifecti
cadauerib⁹: et a stagnis corruptis a cimiterijs sterlineis
aut p̄slib⁹: q̄ aer sic ifect⁹ ad cor attract⁹ sp̄is ificit vene-
nositate: q̄ ifecti hūozē magis aptū talē ifectionē suscipe-
inficiūt: et sic se. cās pestilētialis. Interdū tñ in vifcerib⁹
terre vapores icludūt venōsi q̄ plātas inficiūt aut plan-
taz nutritiū: pp̄ q̄ illa terre nascētia comesta nō solū
hūozes q̄s gnāt inficiūt. vep̄ et i corpe exītes. Jo dice-
bat Aui. 2° p̄mi. doctrina. 2° ca. de iudicijs p̄plonis āni. q̄
mortalitates corūpūt arbores et vegetabilia: iōq̄ corri-
punt ea ex aialib⁹ q̄ ea cōedūt. Et iō hoies q̄ eis vefcunt:
corūpūt. et. ¶ Dui⁹ aut se. signa cōia sūt. q̄ sine magno
exteriori calore ifirmū interi⁹ ingētū reddit. Calor. n. pp̄
maximū cordis nocuitū trahit ad itra: iō solū i iteri⁹ icē-
dit. Uā nō illi iterdū ifect se tātū cauma ad itra sētere: vt
aduri videāt: et iō necciō in talib⁹ magnificat anhelit⁹ vel
frequētat: pulsus i oī tali se. vtp̄lurimū ē debilis veloz: et
sp̄isus et sifstoles maior dyastole existit. ¶ Q̄ si cū B alie-
natio furoz aut istātia affuerit vigiliāz faciei ac oculoꝝ
citritas cū nigredie ligue ozis amaritudie vel falsedie
cūz itensa siti a colera seu a flāte falso hāc se. puenire indi-
cabis. In flāte tñ falso accidētia oia q̄s in colera magi de-
bēt eē q̄eta. ¶ Si aut ifirmo appeat vt circa p̄cordialia
suffocet: et i ore dulcedinē aliq̄uā sēserit: rubedoq̄ i facie
et oculis appeat: cūq̄ ip̄m tetigeris: et facie q̄si madidā ac
si sudare vellet iuenies nec ei magnū ifit furoz alyis signis
cōib⁹ appentib⁹ sāguinē fore in cā p̄nūciabis. ¶ Sed si a
flāte puenierit paliditas poti⁹ q̄ rubedo erit i facie: ac q̄e-
tiora oia accētia erūt: et ceteris parib⁹ maiorē q̄s in alyis i-
uenies diuersitatē i pulsi: et stat q̄siq̄ i isto casu vt nō loq̄
neq̄ bñ sentiat pp̄ defectū aīalis vītutis. ¶ Et si a melia
puenerit ifirm⁹ erit magis tristis minūq̄ de salute cōfi-
dēs. Et vt breuiter me de his expēdiā: si vis certi iudica-
re iter cetera p̄sidera p̄plonē et regimē p̄cedēs: deide eta-
tē et regionē: tps āni: et silia sepe dicta. Et de his iudica-
sim humozē cui magis p̄uēiūt. ¶ De nā aut hūi⁹ se. est vt p̄li-
mū variolas: et morbillos antracē carbūculū vel bubonē
demonstret. De q̄b⁹ si notitiā h̄re volueris recurrere ad tracta-
tū de peste. q̄ de illis illic plene tractat. ¶ Urina aut in
tali se. tibi sp̄nū certior nō existit. Nā ex his q̄dē se. vt
igt Aui. est i q̄ nō sētit eger: neq̄ tāgēs p̄pinquū multitudine
caloris: neq̄ alterat pulsus aliq̄ alteratōe magna: et tñ
ip̄a ē iterficiēs velociter. Cui⁹ cā ē vt igt Lōcilia. d̄ria. 95°
q̄ p̄p̄riū est se. pestilētiali vt cordi inhereat. et si alyis mē-
bris p̄ncipalib⁹ adhuc radicalr̄ existat. Uā nā si grādis i
corde fuerit ifectio p̄territa i nullo attētar isurgere d̄ mor-
bū. S̄z corpe velut i sanitate gubernare conat: et iō vrina
sepe apper bōa et pulsus bon⁹ et ifirm⁹ velociter morit. Si
tñ a sua nāli dispōne fuerit mutata sup̄ illū hūozē iudica-
quē tibi peccare demonstabit. q̄d facere scies ex aliāz se. p̄-
tridaz doctrina p̄babita. ¶ In tali se. q̄plima sepe mala
eueniūt accētia: vt sincopis friditas extremoz: sudor fri-

gidus spasm⁹. iterdū iflat v̄eter ac ylia sicut si eēt ydropi-
cus. fluxus q̄s v̄etris accidit vinctuosus ac v̄oit diuersoz
coloz ac materiez diuersarum. Et si infectio fuerit con-
firmata proprium est ei vt omnia oleant exētia.
¶ His h̄itis attēde p̄nostica q̄ ifra te docebo. ¶ Primo i si
gnis quātūcūq̄ bōis nūq̄ p̄fidās. q̄a vt stat dictū ē pul-
sus et vrina sepe bōa sūt: cū q̄b⁹ tñ ifirm⁹ velociter mori-
tur. Uā refert Hētil. s̄. p̄ q̄rti. q̄ quēdā vidit ita febrētē
lēiter: vt nec cibū neq̄ sōnū solito dimitteret: et hora p̄sur-
gēs p̄sueta scā sua p̄silt vt antea faciebat: q̄rta vō i capi-
te ip̄o sudor fridus appuit statim et signis pestis appentib⁹
mortu⁹. ¶ Sincopis vō cerebro eueniēs sudor frid⁹: oī
uerioz coloz v̄oit: et maxie ad nigredinē tēdēs egōnes
ligdē et vinctuose. Urina nigra et liuida anhelit⁹ fetēs sp̄as-
mus vel appens ydropis. q̄libet istoz ifirmi vtp̄lurimūz
significat p̄ditionē. Et si oia vel ex his plima fuerit inifil
p̄plicata de futura morte nullaten⁹ dubitabis: P̄ria vō nō
tñ salutē sed spem salutis p̄it asferre aliq̄lē. ¶ Prostra-
tio appetit⁹: ligue nigredo i gētudo aliēatō isonietas abs-
q̄ signis supiorib⁹ appentia et si totalē de infirmo despa-
tionē nō p̄nūciāt: signa tamē valde timorosa existunt.
¶ His h̄itis ad curā deueniēs p̄mo sex rez nō nāliū regū
mē ascribā. ¶ Et igit aer ad friditātē tēpatā et hūidita-
tē reducēd⁹: q̄d facias cūz folijs salicis q̄rcinis et silib⁹. ac
cū herbis cū florib⁹ collectis oī die camerā substernēdo:
vō et si fuerit diues pauimētū camere ex aq̄ ro. cūz acetō
mixta irrozare i q̄ iponāt sādali rub. et citrini cū trociscis
de cāphora: possēs et de ip̄sis trociscis sup̄ p̄nas pōere et
camerā suffūigare. In hieme renoua aerē cū igne claro et
sine fumo et cū salice vel iunipo: et possēs camerā suffūiga-
re cū iunipo: et sup̄ p̄nas pōere possēs de trociscis de li-
gno aloes vel cipis mesue vel galliā muscatā vel aliptaz
muscatā. Et sup̄ oia i aeris rectificatiōe sis bñ sollicitus.
¶ Quātū ad somnū et vigiliā n̄ cures i p̄ma die nā li q̄ ip̄e
dormiat nisi paz vsus auroz ne pp̄ sōnū mā illa venēo-
sa magis it̄cludat. Et vt possis flōmā et alia facere q̄ te
statiz docebo. ¶ Procures isup modis oib⁹ q̄b⁹ poteris ifir-
mū sine terrore detinere ei sp̄mittēdo salutē. Uā in B
casu dulces melodie p̄uēiūt et dulces cātēlene: ac son⁹ mu-
sicaliū istoz vt cū lyra cythara et b̄s. ¶ Quātū ad cibūz
et potū cū pp̄ venēositatē mē v̄t talib⁹ maxie p̄sternat
p̄tinua idiger restauratiōe. Uā i B casu plimi corpe q̄ viri-
liter et sup̄ illud cōedūt violēter: absolūt et v̄inūt. p̄ q̄rti.
de cura se. pestilē. Et iō Rāf. x. almā. et de se. pestilē. hac
p̄terea igt laborātes passiōe ad cōedēdū aliq̄d sūt cogen-
di. S̄z aut tenozē v̄tutis sūt ifirmi tales dictadi. Nā si cō-
stās valde fuerit poteris subtili⁹ dietare. Lōueniūt igit ei
pultes ex fāria ordeī vel muletū ei⁹ aut auēa et triticū euz
lacte amigd. p̄pata. amidū et silia. Et q̄z cā cū lacte amig-
dal. dulciū p̄penē cūz aq̄ ordeī. Et si talia nutribilia fa-
cere volueris i brodyz galloz nōdū cōeūtiū vel pulloꝝ
iuuenū aut edi. decoq̄ facias. s. talia brodia cū lactuca al-
terādo vel endiuia cucurbita vel portulaca vel hēas scia
cōia q̄ aliq̄l̄r p̄q̄stata et in petia ligata buliāt et carnib⁹ illis
vel tales carnes vsq̄ ad ossiū sepationē decoq̄ facias. et for-
titer exp̄ssis brodiū exp̄ssū exhibe. i q̄ si paz succi limōis
acerositatis citri. pomoz acetosoz acetosē p̄patoz vini
agreste vini berberis vel gnatoz bulierit eēt laudabili⁹
ad B. Uel facias p̄tūssū ex istis carnib⁹ alteratū cū aliq̄ su-
prascriptoz. Uel exhibe aquā carnis seu sublimatū car-
nis eodē mō: et cū illis factū put describif. s. d̄ria. 2°. c. p̄.
ponēdo illa q̄tuoꝝ ḡna cāphore cū illo puluere. Et tu vi-
de ibi. debes tñ illū puluere q̄ cū carnib⁹ ex q̄b⁹ sublima-
tū efficiē p̄miscere ordiate fin diuersitatē se. cōiūz etatū
et b̄s. Nā i se. flātica possēs addere paz vini cūz aq̄ q̄ asp̄-
gi. Et B sublimatū q̄d i pede mōtiū subam vocāt facere

posse ad alēbicū: vel i alio vase. Et tu facias vt liber. Ra. allato. c. laudat pultē ex farina ordeī cū lacte acetoso scā p̄silt lac acetosus: q̄b̄ vtēre si plz. ¶ In potu vti aq̄ oz. in q̄ lamia aurea sepe ignita extinguit. Vel pone ou caros ad bulliēdū i vase cū ordeo: accitū q̄s aq̄ p̄mixtū landat i B ca su. ¶ Uda zuchap̄ ro. cū aq̄ ordeī bulita: vlt loco ei pone de mixtura isra scripta. Et si feb. illa pestilentialis flegmatica fuerit: etas z p̄plo frida z p̄silia: da vinū albū cū aq̄ ro. mix tū. Et si videris vntes p̄sterni cuiuscūq̄ sp̄ei h̄ feb. existit da pap̄ melioris vini qd̄ repit cū aq̄ ro. mixti. ¶ Vis ita/ q̄s de cibo: z potu bitis. p̄z qd̄ de sanītōe z repletōe sit dōz. Nā sepe z pap̄ isfirmo est tribuendū: sup̄fluitates quoq̄ p ut te infra docebo sunt educende.

¶ De sex rez nō nālū regimie: sic breuiter expeditus. Ad medicinalia p̄descedo. P̄rio doctrinā ifeq̄s Aui. Si fe. ab alio hūore deuenerit q̄s a sanguie sunt illi hūores eūandi: qd̄ ex p̄bita doctria facere scies: si aut a sanguie puenit: statī fieri facias flōmiā de vena mediā: si ifirmo eq̄l̄r sensē rit se gnatū: vlt d̄ basilica si magi ab iferiorib̄: vlt de cepha lica: si magis a supiorib̄ etate cōplone: z alyc cōsentientib̄ ipaz facere vsq̄ ad lipotomiā nō vitupo. ¶ U saltē fieri fa cias scōtationez: q̄ si etas vlt aliq̄d taliū flōmiā p̄hibuerit v̄etofas sup̄ nates: vlt spatulas cū scarificatōe fm̄ exigētā apponi facias. ¶ Si aut ab alio hūore q̄s a sanguine pue nerit quē sanguini iudicares p̄mixtū p̄silt fieri facias flō miā vlt v̄etofas: nō tñ sanguis i tāta ex̄ba q̄titate: vt i cāu p̄cedētī. Et nota q̄ si etas z v̄t p̄ferferint a q̄cūq̄ hūore h̄ fe. puenit audacter facias fieri flōmiā: sāguis tñ paucā ex̄bendo q̄titate. Nā h̄ tpe vulgares tātā in flōmiā acci piūt p̄fidentia: vt flebotomati statī se libos iudicēt. ¶ Nota tñ q̄ si h̄ fe. tibi iducias dederit aū flōmiā dōes p̄me digō nis sup̄fluitates educere si nā p̄ se nō fecerit: qd̄ facias cū elisterib̄ vlt potōib̄ lenitiuis sup̄ascrip̄tis. ¶ De sinocha i flati. ¶ Et licet h̄ fe. vt d̄cū ē possit a q̄cūq̄ hūore pueire id̄nter: p̄ncipalr tñ hūori nō attēdim̄: s̄z extictōi caloriz: z venēositati m̄ae cor. s̄z fortādo. Jō ad hui m̄ae digōnē alia regimū q̄ in p̄cedētib̄. Nā talis m̄ae digō est ipsius venenositatis correctio. Et iō facias sic. Be. aq̄ ro. lib. f. aq̄ vio. aq̄ bug. aq̄ pipinell. aū. 3. iij. vini gnatōz. 3. y. syrupi de acetositate citri: vlt de ribes: de limonib̄. vlt de succo ace tof. 3. vi. fiat iulep aromatizātū cū sandal muscatelinis: o tali bibat sepe in oī hora q̄ vult. Jtē multū valet in isto ca/ su aq̄ diptami: aq̄ herbe tunici scā cū suis radicib̄: z aqua tomentille scā p̄silt cum radicib̄: z aq̄ acetose z scabiose. Sac igr cū aliq̄ syrupo sup̄ascrip̄to. Ex istis ago vlt aliqua istaz iulep: z ifirmo tribue addēdo vinū gnatōz: vlt succū berbis: z aromatizet cū sandal: z in flāma magna cū troci scis de camphora vel cum camphora ipsa: z in flegmatica feb. z homine antiquo cum musco. Et poteris moze practi cantium modernorum sic facere. Be. syrup. de acetof. citri vel alterius p̄nominati. 3. iij. f. aque acetose. 3. iij. aque herbe pipinelle: aq̄ herbe tunici. aū. 3. i. f. clarificet p̄ dua bus vicib̄: z aromatizet cū sandal: z de f. auroza. Nota tñ hic vñū q̄ ista q̄ h̄ sup̄ascrip̄ta sūt: maxie valēt v̄enēosi tatē m̄ae: z flāme extictionē. vñ i colica: z sanguica fe. bec maxie puenirēt. S̄z si fe. alia pestilential fuerit flatica: aut mellica poteris aliqd̄ m̄az istā respiciēs cū ill cōmiscere: z sic recte opaberis. ¶ Exticta flāma z digesta m̄a. si opus fuerit ipaz eūare: z h̄ fe. fuerit sanguica vtēre f̄z extictā solutiuis d̄scrip̄t. s̄z de cura sinocha putride. Et si fuerit colica his q̄ scribunt i. c. colicaz fe. Jdē dico de flaticis z mellicis. Nā sic d̄cū ē h̄ digestiua i oī pestilentiali fe. pue niāt: pp̄ m̄ae venēositatē. s̄z tñ si solutiua pp̄ ip̄sī m̄ae diuer sitatē. ¶ Jtē nota q̄ tota tua itētiō d̄z cē i cordis cōforta tione: vt forti tali venenose imp̄ssōi resistere valeat. Et go a p̄n: cōdi ep̄thima facias. nā pp̄ m̄ae venēositatē i hac

fe. multū facere cogin̄ur q̄ regulr in alyc nō fierent vtēre ep̄thimate. s̄z i. c. de sinocha iflatina d̄scrip̄to. Jtē pueniūt i isto casu odorantia ep̄thimate: z vngiēta p̄ corde epate capite testicul: z renib̄ acalyz q̄. s̄z c. de causonide scripta sūt: z tu vide ibi si op̄ fuit. ¶ P̄rio p̄fectōe da manuscrib̄ sti cū plis d̄aurat vlt oyacora. vlt h̄ac mixturā. Be. p̄sue ro. bug. bora. z violaz. aū. 3. f. p̄sue floz. nenufar. 3. y. manus criasti cū plis li. f. fragm̄toz oīz lapidū p̄cio. 3. y. margari taz s̄btiliū siue tritaz. 3. f. folioz auri: nūero. xvi. fiat mix tura deaurata de q̄ sepe cōcedat: z de ea bibat cū aq̄ zuc. ro. si libuerit. Et h̄ de fe. pestilentiali sic breuiter d̄cā sufficiāt. Nā i tractatu de peste h̄ m̄a lati d̄scrip̄ta est.

¶ Differentia tertia tria in se p̄tinens capla.

¶ De signis fe. ethicaz tā p̄notici q̄ d̄m̄fatiuis. CAP. I.

In hoc sumario fm̄ p̄missū ordi nē cedat hūoraliz feb. narratōe p̄habita ē i p̄nti ethice fiēda tra ctatio tā. s̄z febril q̄s senectutl. ¶ P̄rio q̄ nō vt p̄posito spectat i corpe n̄o duplices re piri hūiditates. Quēda p̄rie: qd̄a scōe. p̄rie me vt sanguis colā flāz: z melia. Et ex his:

vt bitū est feb. causant putride. Secūda aut vt nomē non habēs ros. cābiū z gluten ex quaz cōsumptione: vt statim apparebit ethica generat. Licet Ari. dixit istas duas hūi ditates a sanguine nō differre. Medici tñ cum anteq̄ san guis in os cōuertat. vbi grā. de eo q̄tuor notabiles cogno uerūt mutatiōes q̄s posuerūt a sanguine differētes. P̄ria quaz in vasis sanguis repit: q̄ in foraminib̄ parua: ve narum: vt ingt Aui. Secūda est velut ros in mēbroz per manēs p̄cauitatibus. Tertia est mēbroz p̄ humiditas: que lz aliquid sit coagulata: nōdū tñ est i mēbroz substā tiam cōuersa. Et quarta est humiditas in mēbroz substā tiam cōuersa mēbriz pars iam effecta: z ob hoc nōnulli h̄ac esse aiātā affirmāt. ¶ Cū igr cōtingit venaz subam nōnunq̄ p̄ternāliter calefieri. Sicut exēpli grā in feb. effi mera cōmūnē terminū trāseūte: aut in feb. p̄tinuaz: aut q̄li bet alr interdū nālīs calor: z tali p̄ternāli fortificāc p̄maz z secūda cōsumūt humiditatē stantē. s̄z in mēbroz cōcanti tate que erat in mēbroz subaz trāsmutāda. Unde mēbra nutrimēto carētia necessario cōsumunt z arefiūt. Et bec est p̄ma spēs ethice que nostris ab auctozib̄ difficilis co gnitionis: z facilis curationis iudicat: q̄ si ifirmi regimen ad frigidatē z humiditatē facias declinare facile calor ex tignet: z p̄ p̄ns leuiter ifirmo sanitati restituet. Si aut tal fortificat calor pp̄ diuturnitatē: aut ei augm̄tū: ad h̄ pue nerit: vt tertiā deficet hūiditatez sic: z talr vt mēbris ne queat assimilari: scōa spēs ethice p̄creat q̄ apud Aui. z ali os difficilis curatōis existit. Et si adhuc ille calor eūgnē tar diutū p̄māserit sic vt q̄rtā deficet hūiditatē hūidūq̄ radicale mēbroz: s̄z fiet ethice spēs ipolis curatōis oīo i q̄ inata corpis hūiditas sic paulatine deficcet: q̄z ampli nāl caloriz pabulū esse nequit: vñ calor ipse extinguit.

¶ P̄rio cui euidētia sciēdū q̄ calor pōt triplr extingui: vt po nit. Al. p̄ma p̄mi. c. de etatib̄. z z p̄mi. c. de causis ifridatib̄ bus. P̄rio p̄ solā simplicē alterationē a d̄rio ifridatē: q̄ ad iductionē vñ d̄rio p̄ seḡ alteri corruptio. Scōo p̄ viam suffocatiōis: sic i corde debita trāspiratōe seu euētatōe p̄bi bira calor: vt p̄z extinguit. Tercio per resolutionē humidi seu terrefrificationē q̄ cē d̄z caloriz nālīs pabulū i lūpe so mētū. Sic exēpli grā flāma oleo p̄supto extinguit i lapade p̄ terrefrificationē humidi: aut ei resolutionem.

¶ Sed vltēri sciēdū q̄ triplr p̄tingit humidiz resolui seu terrefrificari. Uno mō a calore nālī: calor. n. nālīs p̄tinue in humidū agēs ipm̄ resoluit: z sumit: z nutrimētū suo cedere cōtinue terrefrictius restaurat: z interdū puenit ad terrefrictatē: vt amplius caloriz nālīs pabulū cē neq̄at.

Differentia .III.

Alio modo a calore pternaturali: vt in fe. adurentibus vel in ethica febrili. Et 3^a ab aliq^a ca poteste ipsi hūidi vinctuofitate et acritate pternālī deficcare calore nālī non aucto: nec fupitefo. Sic vbi gra. Accidit iterduz tpe magni est? p aq^a fride potatione: vt cū pp vebemēs exercitiū. poros q^a multū bz aptos: de cū frido aere se statiz exponit: tūc. n. pp aeris friditate seu aeris fridi igressione humidū gēlat et terrestrificat: et ei^a a calore nālī nō aucto nec fupitefo: pp qd et si ille q^a ad ānos i iuuenili existit etate: sibi tū decrepita accidit dispō quā atiq^a ethycā senectutis seu ptisiz appellant: post terrestrificationē ethycā segit senectutis: vt segit. ti. c. deo duce patebit. Et q^a b^a oib^a p^a qd p ethycā febrile qd p ethycā senectutē intelligere debeam^a. Est. n. ethica febrilis calor pternālīs in corde ceterisq^a mēbris accēsus et actōe pūna aliq^a hūiditas de scōis seu radicale humidū paulatine terrestrificādo cōsumit. Senilis vō ethycā ē cōsumptio toti hūidi siue caloris nālīs fupitefoe a qdā pueniēs in mēbris pternālī dispōne: p quā in decrepita etate terrestricitas accidit humido radicali.

¶ Vtō igit qd p febrile ethycā: ac ē senectutis intelligere debem^a. Sciēduz ē q^a fe. ethycā: q^aq^a ē morbz p se icipiēs Aliq^a fit successioe alioz morboz. Per se nāq^a fieri pōt a qbuscūq^a caus^a corp^a cū calefactōe p se siue p accēsis exicare potētib^a: vt est aeris calitas itēsa: et siccitas nimia: calor fupflu^a: rez calaz et acutaz vsus: fupflue vigilie: nimia a cibo et potu abstinētia: aie imoderata accētia: calitas enī aeris v^a alys cāis pcreata ad cor: et ab eo ad alia mēbra radicalia: v^a lēd^a: seu ad oia pueniēs sū si sua fuerit fipione fuficiēs aliq^a de p dicit^a cōsumere hūiditate: ethycā tūc febrile cābit. ¶ Uerūnī B raro accidit imo rarissime. nā cū spūs et hūores magis ceteris parib^a sint apti inflāmatōez recipe q^a mēbra rarissime accit: qn poti^a inflāment^a q^a mēbra ipa. Et ob B nōnulli dixerūt ethycā icipiētē posse fieri nō esse posse: qd modernoz plimi cē credidef^a ad huc. B^a tū polittas sic pōt pūaderi. Nā videm^a fulgur pecunias liq^a facere in bursa ipa illefa pmanēte: ita imaginari calozē possum^a ali quē tātē cē acuitatis et potentie: vt spūs et hūores pgrāseat ad fixaq^a mēbra: q^a sic erūt isti^a impūsiōis receptiua q^a nō illius: pueiat. Et B vt clari^a appeat pūpono p q^a oē alte ro cali^a sibi p^a debitas circūstācias apporiatū ē calitatis ipf^a augmētatiū. Et 2^a q^a p pporiōe mioris eq^a litatis non puenit actio. Iste due supponēs i pbia sūt note: vt ē apō tractātes de reductōe mediciaz ad actum. Et 3^a suppo. q^a spūs ē calioz corde. p^a q^a ista ē res calioz q^a sit in corpe nro. pma pmi. c. dō cōplone mēbroz. Et istis segit 4^a. si cor ad tātā de uenit calitatē itēsiue ad qdā spūs possit deueni re: istis stātib^a iter latitudine sue tēpici q^a ipz exibit pūiū tēpamētū. p^a B: q^a dato opposito seq^a ret spūs nō ē calioz cōde: qd ē 3ª tertiā supponē: et p^a p^a q^a pte repugnat cor hūc tātā calitatē itēsiue ipō stāte in termis sue tēpici qdā spūs hūc possit. ¶ Quia suppo. q^a nō icōuenit vñū cē alte ro cali^a: q^a tū maiorē nō bz itēsiōne: q^a pono q^a cor hēas ita calz sic tūz habēā cerebz: et alia mēbra fridiora: p^a q^a tū es calioz merz tū nō hēs itēsiōne calitatē. ¶ Istis positis accipio vñū cē itēse calitatis cū spūs: qd tū sit spūs cali^a. vt s. fore posse ponit suppo vltia debite cordi apporiatū: et p^a q^a fufficit cor ponere i calefco cē p pma supponē: et tū p se cūdā nō inflāmabit spūs: et ita dicem^a de oib^a alys mēbris a cōde. ¶ S. ponam^a q^a illō agēs cor: et alia mēbra sibi ppor tiōabilr assimilet i calitate spiritib^a itātib^a itra latitudine sue tēpici: et p^a q^a cor: et alia mēbra: tūc tātā hēant calitatez qdā spūs ipf^a ad itellz datū. i q^a casu p qdā supponē erūt i calitate: q^a si tūc p pma supponē et scōaz deficcāt hūidita tē: tūc pma fiet spēs ethyce: et si scōaz 2^a: et si tertiā 3^a. Et il lo mō ethica febrile fieri nō repugnat. vt p^a. Uñ Hal. p de vryō fe. ingt. q^a cor pa i q^a ethica febrilis pōt fieri icipiēs

maxie sunt corpa secca in laborib^a et exercitijs vigilijs sollicitudib^a et dicta tenui vitā eoz ducētia: et q^a in irā facillime cadūt: ad qd multū iuuat si etas ac regio multū cala fuerit q^a regimē exiccatiū pcesserit. In his. n. ethycā icipiētē a pmissiscansis fieri q^a maxie pole erit. ¶ Sed p ex dicti seq^a ret q^a q^a fieret ethic^a: q^a nō ē falsū: et p^a p^a q^a spūs sūt cordi et alys mēbris debite apporiatū pporiōne obtinentes maioris icōlitatis fup ipsoz calitatē. q^a si eq^a itēse calitatis cūz spūs fufficit cor: et alia mēbra pternālī inflāmare: et ista ponere in calefacto esse: vt oēnī est. Et idēz spūs posse facere videbunt. Quo posito in cē segit 5^a. ¶ Dōz q^a arg^a nō valet. a. est eq^a itēse calitatis cū. b. et a. debite apporiatū. c. ipm calefacit. g. b. debite apporiatū. c. idē face re poterit: q^a accipio ferrū inflāmarz. vbi gra. summiā hūs calitatē: et paleas inflāmatas sūf calitatē summiā hūites: et p^a q^a ferrū fufficit inflāmare aliq^a cōbustibile: vt lignū vride: aut aliq^a aliud et nō palee: nō appet q^a quō est posse q^a agēs nō itēsiōri calitate q^a spūs debite cordi apporiatū pōt ipm ponere i calefacto esse: qd tū nō sufficiūt spūs: nec ēt spūs ipfos. pūc pternālī inflāmabit. S^a h sunt ex ppariter deā. Nā bec difficultas fecit mltas traheret difficultates: q^a pūc omitto tanq^a hūc loco impitnētes.

¶ Dis hitis feb. ethice signa sunt amodo describēda. Pro quo nota q^a et si calor pternālīs ipfam efficiēs ppe mēbris solidis icēstiat: oib^a tū mēbris hūiorib^a et spiritib^a ad bonū itellctū eq^a l^a dñat. Nā calor ille pternālīs cōmixt^a calori nālī nequaq^a ab eo se iūgit: Sed veluti ipse existat a mēbris itēpabilis lētus: nullū tū augmentū parorismālī seu acerbālī faciēs: neq^a decremētū. Uñ ifirmi nullā feb. hūc pēfant. Et pp B cū antiq^a cū calozī nālī assimilaerūt: vōz si pma spēs ethice difficilis cognitōis existit: vt oēs testantur auctores plecturatiue: tū ipfam sic cōmpēdere poteris: q^a si in aliq^a auctū calozē pp effimerā cōez terminū trāseūtē: v^a pp aliā quāuis cāz in eodē sistere pcpis: illā. s. p. ximalr seu exacerbatiōis hora nō augeri: neq^a diminui: et maxie si illi mēbra nālī vel pternālī fuerit deficcata: que facillime caloris cēnei sit apta impūsiōne recipe: color ei^a plūbe^a obscurus seu luidus fuerit cū cutis duritie qdāz: et manu fup ipm aliq^a diu retēta calozē acutū et pūgiū pceperis: cū q^a vrina nō multū mutata pulsus frēq^ans pūus duris ac debilis existit. Et ifirmo hōis diuerfis cū silicibo cibato calor remitti aliq^a l^a pcpif^a fup pma spēs ethice certissime indicab^a. Et si cū his signis ifirmo vt pmiū est diuerfis hōis cū silicibo cibato calor augeat cū q^a in vria nō multū a nālī mutata dispōne fupnatās piguēdo velut aranea tela appeat talē scōaz ethice spēs pati iudica. Et si cū his signis ifirmi nares subtiles et acute: oculiq^a siccam hūites lipitudine pcati fuerit: sint et tīpa plana: cutis aspa: mor^a palpebray et fupcilioz gūis: et cū B ifirmo iacēs alia sine volūtate sōno gūat^a oculos sepe claudat: quē cū tetigeris p^a fridū repies: et māu fupra retēta paulatī afcēdere cōprehēdes calozē ei^a vēter dorfo alligat^a cutis elcūata digitis ad ppa nō reuertit^a: ynquefcq^a icuriant^a: et cadūt capilli: et vrina oleagina: in cui^a fupficie nōnunq^a veniūt olei gutte cū resolonib^a iterdū fuffureis: iterdū petaloydib^a: et q^aq^a crinoydib^a talē tertiā specie ethice nullaten^a dubitabis.

¶ Dōz aut oīz talis rō est. Et p ethicoz color luidus seu plūbe^a: aut obscurus existit pp sanguis: aut spiritū: et calor nālīs dimiūtiōne ac deficcatoez: et p idē cuti duricies: et pp spiritū: et caloris nālīs dimiūtiōnem vel puatiōne ta ctu p sunt fridi: deinde calor in nālīb^a mēbris solidis fixus a calore tāgentis fortificat^a sentit acutus: et ppter ipm in materia solida fore fundatum. ¶ Vrina aut in prima: et secūda specie non multum a naturali dispositione mutatur: q^a calor ille extraneus ifixus mēbris sit in ifirmo cōnaturalis. Et pp B vrina ipfa nō multū mutat^a vel variat

in ei⁹ tñ supficie in scda specie pinguedo velut aranee tela supnatās appet: qz a calore illo cñeo piguedo resoluif in toto: qz p longinq loca puenit ad vesica pmisset cū vzia: et in modū nebule seu tele aranee sibi supnatar. Oppositū de piguedie renū et lūboz ptingit a calore ipoz. s. resoluta: qz cū vzia pp vesice ppingatē nō multū cōmisceat: nec ille calor illā mltū pōt psumere sic calor ethice: vñ magis se gregata et magis grossa vñ. Per h̄ distinguēdū iter piguedi nē q̄ a renib⁹ venit: et a lūbis: et eā q̄ a toto vt i ethica. Sed i 3° spē vzia appet oleaginea: qz fit a magna piguedis resolu: ne toti⁹ corpis: q̄ cū vzia pmisset: et reddat ipaz oleagineā. Aliq p resoluēdū appetē i vzia supra ethice spēs distigue re voluerūt dicētes de cis: vt statū de piguedie dcm ē: ma/ xime de petaloide et crinoide resolonib⁹. Tales nā reni/ bus: a vesica: et a toto puenire pnt: vt i ethica. Et si pueniūt a renib⁹ rubei exiūt: a vesica vō et a toto albe: s̄ iter albas discernit: qz si fuerit sine feb. et fuerit dolor renū vñ vesice veniūt ab illis locis. Et si cū feb. et sine dolore illaz ptiū a toto: et tūc dñt q̄ cū pfūdat resolo i venis et arterijs fiunt petaloydes: sic fit p̄se in cute exteriori ipa mltū exiccata et supra scdaz spēs indicat ethice: cū aut magis pfūdat re/ solutio illa fit i mēbris: et tūc fiūt resolones crinoyses ma/ iorē hñtes pfunditatē q̄ petaloydes: et pp h̄ supra tertiaz spēs ethice indicat. Ista tñ mā dilucidationē maiorē exi/ geret: quā ad tractatū de vziis refuo: quē si mibi altissim⁹ vitā plōgauerit post hūc factur⁹ sum. ¶ Et iō his omisissis ad ppositū rediēs dico q̄ i ethicis pulsus fit freqns pp ne cessitatē euētiādū: et pp defectū hūiditatis nālis arteriarū fit durus: debilis et puius pp debilitatez vtutis. ¶ In p^o vō spē ethice cibato ifirmo color remittit: qd est: qz mā pme spē: vt dcm fuit ē q̄ nimis frida ligda passibil⁹ valde. vñ fumi et vapores ab hūiditate assūpti i pma et 2° digōne re/ soluti illū febrile calozē facillie suffocāt et remittunt. Lūi⁹ opp⁹ in 2° spē ptingit: qd est: qz mā scde spē ē mā solida: nec pōt accēdi nisi ros silr accēdat: vñ hec duo supicēsa igniū/ tur: et iō qd i pma et in 2° digōne resoluif talē ignitū calozē suffocare nō pōt: s̄ pōt⁹ ab illo calore ignit⁹: et ita calor au/ get: sua. s. mā aucta: et p^o nñs sentit q̄ non an sentiebat. Alij dicūt q̄ ē ros silis sepo. qd anq̄ ignia stridet: et h̄ pp ptes aqas secū admixtas sufficiētes anq̄ psumat calozē ignis i eo accēsi remittere: et illo mō i pma spē caloz remittit as/ sumpto cibo: et a fumositatib⁹. s. a massa pisanaria resolu/ tis et potētib⁹ calozē naturalē illū suffocare seu remittere. ¶ Labiū vō ē velut oleū: s̄ cū ipm flāme quā nutrit paz resistit: flāma crescit et auget: et ita ptingit de cābio respectu ethici calozis. Alij dñt q̄ sic calor vtual siue potētia calcl viue: qz nō curo: an sit potētia: an vtual: p nūc ab hūidita te friditate aq sup irrozate ad actū reducūt: et sentit: qd an tea nō sentiebat: ita et de calore ethici ptingit cū mēbris so/ lidis isit: et h̄ assūpto cibo. Vñ si calor iste nāl debil fuerit: vt ē in pma spē: suffocāt a fumositatib⁹ et resolonib⁹ assūm pto cibo: et p^o nñs remittit. Si vō potēs fuerit: vt i 2° spē ab ill⁹ fumositatib⁹ et resolonib⁹ excitat: q̄ q̄si erat sopit⁹: vt in carcere: et tūc suū fugiēs oriū exteriora petit: et sic sentit q̄ antea nō sentiebat: et isto ē euētiēs tal⁹ ppo quā nōnulli ma le iterptates vitupāt. S̄z nihil ē tā bñ dcm: vt igt Lomic⁹ terēt⁹: qn male in narrādo vitupari possit. ¶ S̄z statū q̄s possz istare ddo: qz si h̄ rō eēt vā: seqret: qz i 3° spē ethice au get calor inālis assūpto cibo: qd est 3° expientia: et p3 oña. cū ille calor sit nālis: fit fortior in 3° q̄ i 2°. vt p3. et tu dōes pcedere anis et oñam. Et ad expientia dicat q̄ q̄uis ille ca/ lor augeat: nō tñ sentit: qz calor tertie spē ethice ē ita ite/ sus q̄ illud augmētū nō pcepit: sic pcepue ptingeret si adde res. x. gna frumēti vñ sextario. nā et si x. gra. sint q̄ritatis sensibilib⁹: sensibilib⁹ tñ sextariū nō augeat: vt p3. qre et. Vñ di cere potes expientia fore ad oppositū. nā sp i 3° spē caloz as/

sumpto cibo augeri pcepit donec hūiditas fere fuerit tota psumpta: et nōnunq̄ expientia notauit. Et si alig dicat calozes tertie spē in eodē sp sistere tā supto cibo q̄ an itelligit in fine: aut vñs finē: cū. s. fuerit totalr desiccata: qz tūc calor ille inālis multū igne existit cū sit in mā valde solida: et multū hūiditate pūata: vñ si tūc auget assūpto cibo illud augmētū nō pcepit. Ex qb⁹ p3: qz p calozē augeri: et si auge/ ri nō pnt tertiaz spēs a 2° discernere. S̄z p̄sidera alia signa sup⁹ dca: vtputa nariū subtilitatē oclōz p̄cauitatē et tipo/ ruz applanationē. ¶ Itē dicebat q̄ nares subtiles sunt et acute: qd est pp hūiditātū nāliū p̄sūptionē. ¶ Et p idem fiūt oculi p̄caui: sicca vō lipitudo cāf pp vtut⁹ digestiue de/ fectū nō potētis nutrimentū ad oculos pueniēs imutare: et ēt rōne nutrimentū: qd male existit q̄ritatis: vñ remanet in angulis oculoz: et ibi tā a calore aeris q̄ feb. desiccāt: et sic angulis oculoz sicca existit lipitudo. ¶ Mor⁹ aut palpe/ braz et supcilioz fit gnis pp mām lacertoz siccitatē: et pp vtut⁹ de defectū: et p idē claudūt oculos iuolūtariē: ac si sōno guati eēnt: applanant et tipoza: qz caro lacertosa exiēs sup ea p quā mouent exiccata ē: et psumpta: et sic plana fiūt: et tūc osiū appet p̄sūptio: tracta vō cutis digitis sursum ad ppa n̄ reuertit pp ei⁹ nimia desiccationē: capilli vō cadūt pp sub tractionē nutrimentū. p̄inde curuāt vngues: et sic p3 dcoz rō. ¶ Pronostica. si ad fridū et hūidū mutato regimie ifirmū reasumere calozem eiusqz carnez augeri pcepit: scias qz ifirm⁹ in breui libabit⁹: qz tūc scdaz spēs ethice nō trāsiuit nec ad finē ipsi⁹ vñs puenit: q̄ existit icurabil⁹: vt ponit. A. S̄z si vt pmissū ē mutato regimie p̄dca si euenerit senties/ qz auctū calozē i eodē sistere: cū q̄ applanant tipa: et p̄caui/ tur oculi: et aspat cutis: sup quā velut puluis esse vñ p̄tinne: icurant⁹ vngues: cadūt capilli: et si pellē duob⁹ digitis tra/ xeris ad locū p̄pū nō reuertit: talē nūq̄ libari videb. vñ si cū his signis vene albe appeāt: et vzia piccta sup lapidē sonat velut oleū: ifirmoqz dyaria cūz vinctuosa egōne sine alienatōe pseuerās supueniat: ifra dies paucos ipm mori/ tur indicabis. Et si cū his liēteria supuenit ifra q̄rtā diez vturā mortem pñcia: qz tūc nā ab oi regimie destituta oēs corpis hūiditates p̄prie nāe reliqt: et sic fit dyaria sine alienatōe pseuerās cū cōmisceat liēteria: pp qd seq̄ mors in breui. ¶ In sup nota q̄ sic supra dicebat oña 2°. tracta tu. 3°. p. fe. adiuicē diuersimode cōponi. vñ ethica sepe cō misceat cū putrida: quā sic p̄cipies: qz si putrida illa fuit i terpolata: puta tertiana: q̄rtana: vñ q̄tidiana: et ipa exiēte in gete signa simplicis ethyce anscripta p̄benderis: ethyca cū illa fe. putrida erit cōplicita: quā h̄ ethycā cōpositā ap/ pellam⁹. Si vō ethyca cū alia fe. p̄tinua fuerit p̄iūcta diffi cillime p̄bēdit: vñ plimi pp signoz coicidētia laticā ethi cas iudicauerūt. S̄z ex p̄scriptis imediate signis i.e. laticō supra positis vñā ab alia discernere scies. Si tñ tuo p̄bē/ so ethyco: pp malū regimie: vñ aliū putridaz feb. p̄tinuarū aliq supuenerit: qd sepe accit: hāc p̄silr ethicā fore p̄positā iudicab. Et hec p nūc de fe. ethyca cōposita sufficiāt. Nāz putridaz curā late deo duce sup⁹ babuisti: qre cū simpli cis ethyce curā hic anotanero scies si composita fuerit cō uenietē curā adhibere. Et h̄ de signis ethyce feb. tam pno sticis q̄ demonstratiuis.

De cura ethyce feb.

CAP. II.

De cura ethyce simplicis: notādū q̄ ex supra/ scripto regimie pma et 2° spēs ethyce facillime ac i breui curat. S̄z si ethyca calor ad h̄ iā de/ uenit. vt tertiaz de scōis hūiditātib⁹ iā deficeat hūiditate ad q̄rtā trāsitū facere icipiēdo: talis nūq̄ curat. Quō ḡ si 4° hūiditas desiccāt q̄ de re h̄ scri/ ptū regimie nō ponit vt tales ad pfectā deuēniāt curam. sed potius vt eoz vita quantū fuerit possibile plongeretur. ¶ Pro cura simplicis ethyce p̄ sex rez nō nāliū regimie in

Differentia .III.

scribit. Et 2ª medicinaliū. Quātū gād p̄mū. Facias ifirmi aerē ad fridū et humidū decliare. Un̄ estate nās p̄p̄iā feruāte terrenā: nō reumaticā tñ eligere camerā aeris septētrionalis libez: igrēssū hñtē: quē cū redolētib⁹ fridis: et buimidis alterabis: vt cū viol. et ro. et sic de alijs herbis cū florib⁹ suis odoriferis substernēdo: et ēt alterabis cū aq̄ ro. et cū nenufare: et pauco aceti sandal. irroza. Et q̄ difficile est inuenire tātā aq̄ supradictā: bona ēt cēt aq̄ boni fontis vel putei cū modico aceti p̄mixta: vlt ad modū ras. camera cū p̄nis i aq̄ frida ifusis circūdet: atq̄ i diuersis camere p̄tib⁹ bñs: et maxie corā ifirmo vasa magna aq̄ plēa situent. Itē si possēt alijs rinulus p camera decurrere p̄tinue bonum ēt. vt ait Aui. Itē ramos odoriferaz herbaz: et arborz p̄sternere in camera: vt p̄p̄i salicis vitis et. Itē frusta puoz pomoz in camera ponant odorifera sepe irroza do cū ags dictis. Itē aerē poteris fridū facere cū suffumigis: vt ponere supra prunas vnū vel duos trociscos de cāphora ip̄is aliq̄lr aquasat. Uel sic. R. corticū pomoz redolētū sic: corz corticū citri vlt citrāguloz. añ. 3. f. floz nenufa. viola. añ. 3. vl. cāphore. 3. l. fiat trocisci cū aq̄ vio. duaz vel triū. 3. et cū necē fuerit vn̄ sup prunas pyciaf. In v̄c v̄o talē aerē vt plin ibi p̄paratū inuenies: q̄ si nimis excederet in fridita te tēpa modicū cū igne lignoz molliū: vt vitl salic sine fumo: tñ i ip̄s ad quāuis tēp̄e ducere poterl. Nota tñ q̄ aer sp̄ dū declinare ad hūidū et fridū: q̄ maxime sup calefacto cordi p̄stat inuamētū: et sp̄ ifirmi mēbra exteriora i calitate retine t̄pata cū leuib⁹ coopimētis vlt cū vestib⁹ simplici bus vel suffultis agnellis pellib⁹ vlt ex marturib⁹ vlt ossis varijs: et B ne friditas p̄tib⁹ corp̄is dñef q̄ cuti exiccādo fu mos ad iteriora recludit. Laue tñ ne itēsa friditas in acre iducaf: ip̄sa. n. corpi occurrēs depaupato sanguie: et spū illū sp̄m̄ quē modicū bz corp⁹ extigueret: et p̄p̄is mortē iduce ret. Nota tñ q̄ aer ip̄oz magis declinare dū ad hūidū q̄ ad fridū. p̄ Bal. 6° de igrē. sani. ca. 7° lōgeua correctio corz que desiccata sunt existit p̄ humidū: et min⁹ fallax est q̄ p̄ fridū. Quātū ad sōnū et vigiliā. Et si sōn⁹ lōgior q̄ i sanitate pueniat: tñ in die dormire nō dū: et dū ad min⁹ p̄ tres horas post cenā tardare dormitiōē: vt ex cibo supaddita calefactio sit extincta vel satis diminuta: q̄ si in nocte male dormierit: sic q̄ in die dormire cogat p̄ horas tres sit ad min⁹ a p̄adio distās: et i estate sup lecto de corio v̄eto ple no vlt aq̄ placuit Aui. In hyeme v̄o sup culcitra: caueat: p̄ posse ne dormiat sup dorsum. et liteamia sint mollia de li no scā dealbata cū aq̄ bona: q̄ linteamia i sericeo odorifero teneant: i q̄ sint poma mollia et. Et ex bis dū sepe lectu lus renouari: et bonū ēt et illa liteamia aqua ro. aspgere. Cū aut exp̄gefact⁹ est anteq̄ aliq̄dū surgat gescat i lecto: et exercitū loco vt calor aliq̄lr viuificet et cutance retē te supfluitates egrediant liberi fieri facias leues fricationes: et be fricatōes fiāt post exp̄gefactionē de modico icu piēdo p̄ a tibys ad coras successiue ad brachia demuz vel dorsum: et pect⁹ sp̄ iferi trabēdo: et sic fricare fac loca emū: et roza: et ea teneri mūda fricatōe: vt post aures sub assellis iguā. Et cū surrexerit caput suū leuiter pectinet: et fiet cū gete: et audiat musicalia istra: gaudio stet: et laute viuat cū amicis et beniuol quiescat: et audiat cātilenas delectabiles: et plegat h̄s sepe. Ap̄fūdis caueat tñ cogitatōib⁹ vesti mēta portet iocalia: lapides portet p̄ciosos delectabiles vt saphyros: iacitos: smaragdos: gnatā: et filia. Nā et si miorl existat p̄cy q̄ balastū: vel rubinū: tñ i B casu p̄ualent. Itēz delectet i aspectu pulchraz mulierū sine nocimēto fieri pōt: et caueat a coitu tanq̄ a morte. Et vitet repletionē oēz: imo est bonū suū cibū diuidere i ples pres q̄ multū i quab⁹ vicib⁹ p̄bere i die. Itē v̄etris beat bñficiū oī die: et si n̄ nāl tñ artificialr: vt docebo te cū de medicis tractabo. Dis breuiter exp̄ditis ad regimē cibi et pot⁹ cōmiscēdo

Sit panis ei⁹ frumēti boni i bono aere sanaz mēse colle ctus sitq̄ sine sale: et fursure pisat⁹ q̄ bora cōsticiōis mūde tur a crusta supiori: et iferiori a p̄n⁹ v̄sq̄ ad q̄rtū diē iclusi ue bon⁹ existit. Et carnib⁹ eligat gallos nōdū cocūtes: q̄z testiculi in illo cāu maxie pueniūt ac pulle iuuenes gallie atq̄ capones medie piguedis: et illa debēt i aere nutrir i li bero q̄z past⁹ sit ordeū. Uel facias sic. R. ranulas viri des in ficcis locis sup arbores viuentēs: q̄z v̄etres lactei existāt: et capitib⁹ abscissis: et viscerib⁹ eiectis: et in aq̄ tādiū coq̄nt: vt eaz caro ab ossib⁹ sepef: deñ hēas farinā ordeū vel frumēti q̄ p̄ualet in isto ca. et cū brodio et carnib⁹ ill⁹ fac pastā: et da gallinis: et pullis illis ad mādudā dū. Uel alr loco ranaz accipe anguillas seu q̄s vis pisces ex q̄z carnib⁹ bus brodiū sic ranaz oficias pastā: q̄ pulli talr nutriti mirabilr p̄ferūt in B casu. Et q̄ a vulgo exp̄imēto cōper tum est pullos albos in sō nō facile digeri illos dimittet re bonum est. vt diē Hilbr⁹ anglie: et si rō dicitet oppositū. nā rōne pcludit albos pullos ceteris pib⁹ friditatis magis appropinque. Et iō Darfil⁹ plus laudat illos in isto cām. Cōueniūt. n. aues q̄ in nocte capiunt: et rubales: et alau de p̄dices starne: fastiāt: et quales septēbr̄ie medie piguedi nis. Et q̄ drupedib⁹ carnes vitulic lactātes edine mō tonine ab octauo mēse v̄sq̄ ad annū porcine iterdū maxi me nutrite i nemozibus: capoline: ceruine: annuales: v̄n et lactētes duoz vel triū mēsiū: laudabiliores: et ad hoc lepo rine. Et nota q̄ iste carnes magis pueniūt elixē q̄ asla te. Et si pur assatas vellet nō coq̄nt i patella: s̄ i veru: q̄ i ipsa patella oīa vitāda sunt. i veru p̄nt dari alterādo ip̄sas carnes cū lactuca agresta: et filib⁹: abiecta crusta supiori il lius carnis assate: et cū cucurbita: et portulaca corrigant. Et nota q̄ ille assate i veru sūt hūidiores hūiditate nālī q̄ elixate. vt 4° metauro. b̄f. cū in hūido p̄po decoq̄nt. Et si p̄dca alterātia deficerēt. acc. q̄ tuoz scia frida cū carnibus coq̄nt: ip̄a tñ ligata i petia subtili: et coq̄nt cum carnib⁹ po ma frustati icisa: et ipleat v̄etec carniū cū pomis odoriferl. Et p̄nt be carnes in aq̄ oz. decoq̄ facias: q̄ ifirmo fastidiū fa ciat: q̄ ip̄sis cocti alterabis cū reb⁹ nō fastidiētib⁹: put sta tim iferib⁹. Cōueniūt oua foribilia. Et ex herbis spina chia blit: bora. bug. ēdi. cucurbita: lactuca portula. et filia. et ex bis p̄nt fercula fieri. In p̄n⁹ tñ past⁹ pōt de cucumerib⁹ bus mādudare: correctis tñ cū oleo: et aceto medie fortitu dinis. Itē pueniūt pultes ex farina oz. cū lacte amigda laz p̄p̄ati: aut cū brodio suaz carniū vlt albie micas cū la cte capno: seu yaccio et misce: q̄ tñ p̄ lapides fluuiales vlt calib⁹ sepe fuerūt exticti: et erit cib⁹ mltū pueniēs et fercu luz ex amigdal. amigdū simula auenatū: seu ordeatū colat tura fursur brodiū gnatū cū agresta alteratū cōiter cum succi stati ofcribēdis. Uel acc. vitellos duoz ouoz recētū et illos diu agita sup q̄s de brodio suaz carniū pyce buliē te q̄d brodiū i p̄n⁹ past⁹ assumat. Cōueniūt et offe sec cū recē ti caseo dulci i q̄ coaguli vis et sal nōdū ip̄sserit. Uel fac tale brodiū cū q̄ cuipiā Ep̄o plōgau vitā. Hēas pullos iu uenes capōes: seu gallos: vlt gallias: fastianos: seu p̄dices: q̄ sine aq̄ deplumēt: post aut cuiuscationē mūti p̄tūde car ne et ossa fil: et sic fac de carne edia vitellia vlt alia pueniēti: deñ pōe i vase vitreo carnes istas addēdo aliq̄t ducatos: addēdo. 3. vi. aq̄ vio. aut aq̄ ēdi. cuscute nenufa. portulace: lactuce: et pomoz redolētū aq̄ ro. bug. et vini odoriferi. añ. 3. y. misce: ita q̄d aq̄ et vinū sit. li. i. et i vase p̄tulis istis carni b⁹ misceat addēdo puluerē ifrascriptū. Ut. R. sandaloz citri. 3. i. spody margaritaz. añ. 3. y. fragmētoz: iaciti: sīna ragdi: saphyri: rubini: et similiū lapidū p̄ciosozū. añ. 3. i. croci. 3. f. seminum frigidorum berberis. añ. 3. y. campbo re gra. quatuor. conquasentur: et misce cum carnib⁹ istis. Tale autem yas debet poni in alio vase pleno aqua: et

buliat per quatuor horas id est in ether: unde et habent carnes
et colent per stamigna fortiter exprimendo. Et hoc brodium
vni refusa. Nam in oī suo ferculo de tali brodio ponere po-
teris: qz in B casu cōpetit. ¶ Si vō vī fuerit multū debi-
litata suas carnes decoq facias vsqz ad offiū septionē po-
stea iter duo incisoria exprimat: et hoc brodio vtere simplr:
vel vitellouoz ouoz: vel vtere pūso carniū. Vel facias
aquā carnis mō quo supra describit: vt orīa 2^a. c. p. Impa-
sta cū carniū puluere hūc imediate descriptū: et da coctea
ria qtuor p vice cū brodio suaz carniū. Vel loco eius da
tridē succi carnis talr facti. R. ex quibz pdictis qz volue-
ris qritatē sufficiētē: et in vtere eaz ponant odorifera fru-
statim icisa. Vel puluis suprascrip: et hāc decoq facias in
veru cū cocta fuerit in platello coopiat: et succus ille qui
inde egrediet tā per se qz expssione forti recōdat: talis enī
succus mirabilis existit ī isto casu: de quo exhibe cū brodio
vel solū fm qz libuerit. ¶ Qui. ca. de ethica: et Sera. 5^a. sui
breuiary. ca. de ethica aquā carnis talr cōficiūt. Accipiūt
carnē edinā minuti icisam quā cū aliqstulo salis ī olla no-
ua reponūt: et tādū ad ignē decoquāt: qz aq egrediat. De
tali igit aq accipe. 3. ij. aq pomoz redolētū. 3. i. f. vini opti-
mi. 3. f. misce ī potu pro vna vice tribue. Et hāc aquā de oī-
bus sibi cōueniētibz carniū facere poteris: et loco aque po-
moz vti aq endiuū: vel aq sibi appropata. Nec enī aqua
multū pueniēs existit in hoc casu: et maxime vbi sincopis
affuerit. Primā tñ magis laudo quā pñt dare poteris cū
aq pomoz redolētū: et vino redolētū. Et in pporione di-
cta: et fac si libet. ¶ Pro sapore et dīmetō vitet oīa acuta.
Sapores igit pueniētes fiāt ex amigdalīs rufis agresta
vino granatoz berberis succi arācy: pomoz redolētū p-
putioz vitis: tales. n. amigdale cū zucharo cōdite pueniūt
in hoc casu. Posce tñ cū mollitie panis salsam cōficere ex
his succis: seu rob vini zuchaz adiūgēdo ad libitū de isto
puluere. R. cinamomi mūdātī electi a cortice supiori. 3. i.
gariof. 3. i. n. n. n. nucis muscate grano. paradisi. añ. 3. i. croci. 3.
f. zuchari albi. 3. v. fiat puluis. Et qz vulgares nīl vñt fa-
cere nisi sup dīmetīs suis vtant aliqz spēs in quōtidia-
no vsu sup eoz ferculis vti poteris īsto puluere cū quo sal-
sa dīscripta pñt. Poteris ēt dare gelatinā cū vino aq: et
paucō aceti pfectā addēdo aliqū de succis supradictis si
libet cū zucharo: et bñ erit. Et poteris ipsam cūz croco: aut
sandalis citrinis colorare. Et si ex succis aliqz cū paucō
brodio vna bullitione bulire facias: in quo tuas carnes in-
tingere: bonū ē: addēdo paz: si libuerit de puluere su-
prascrip. Pro assati carniū poteris accipe aliqū de suc-
cis suprascriptis: et maxie succū berberis vī granati seu ci-
trāguli dulcis: et in eo pone zuchari notabilē qritatē cum
modico ciomomo electi puluerizati. Vt accipe succū qui
egredit cū carnes ille assate in patella ita calē reponūt:
et ei paz misce ex succis imediate descriptis cū zucharo et
puluere ciomomo. et erit sapor mirabil in B casu. ¶ Ex piscibz
pueniūt marini: vel aq dulcis libe fluētis: et nō stantis seu
lacumalis nisi fundū hūerit arenosum: seu ex trāsitu alie
fluminis gñet. Et oēs iuxta villas seu ciuitates nutriti pi-
sces vitādī sunt: et maxie ī locis ī qbz cloace veniūt et alie ex
purgant īmūdicie. Cōueniūt aut pisces aq dulcis paz pe-
trini cōiter vocati striguli: lucy: teinali: carpiones: anguīl-
le: et raro tñ in vsu sint. Pisces aut maris noīarē: sed mībī
cōiter notī nō exīt illi: bī potius elixi pueniūt qz assati pi-
sces elige squamosos qz boni sunt odoris tactu non limosi
carnēqz albā hūtes et cōpactaz. Si vō pisces assaueris sup
prunas: et nō in patella decoqñt: qz si necē sit ī patella eos
decoq. vt de pūis piscibz cōiter fit hēas vas terreū vitrea-
tum in quo oleo cōi dulci cū oleo amigdalaz dulciū deco-
quant: et hoz sapores fiūt ex vino granatoz vel succo ber-
beris: et arācy: vel ex pñli puluere addito cinamomo et zū

charo. Pro elixis vō piscibz falsa vtere cū modico panis: et
puluere sepe dicto paz: pp pisciū viscositate adiūgēdo ace-
tū. Lācri laudan ī īsto casu: qui p in līxiuio tñ buliāt: qz
eoz testa possit remoueri: deīn in aq ordeī vsqz ad pfectaz
decoctionē decoqñt qz in eadē mēsa cū alio cibo sumant
leuior pponat: qz bī digōni rebelles exīt: vel abiectis ex-
tremitatibz tot vicibz in līxiuio forti lauent qz eoz grauis
odor nō sentiat: deīn in aq ordeī debite decoqñt: deīn eis
vtere. ¶ Ex fructibz in pma mēsa puenire pñt sic vñt al-
be p dies aliquot añ collecte amarilia cerasa pruna: et ne-
spila bñ matura pñca: et mora non bñ matura. Si tñc duo
vel tria nespila bñ manura vī dimidiū pñcū seu qrtā prez
vel ēt aliqz granatoz grana ī fine pastū assumeret peccatū
mortale nō pmitteret. Vt si pruna cerasa amarilia mor-
ra: melones magis medicinalr qz cibālī assumere vellet p
duas horas sumēda sunt añ pastū: et si timeret ne talia ī co-
lerā in quā facillime trāsēūt mutarent. Post eoz come-
stionē paz aq bibat vel oxizachare. bec. n. talr sumpta ca-
lorē in ethico: et in mēbris acuitatē sanguis et colē repmūt.
valde īfridāt et humectāt. pōt et pñli aliqz granatoz grana
iterdū accipe nīl bibēdo. In 2^a vō mēsa cōueniūt pira:
et poma cocta cū zucharo: et amigdale depillate ī aq zucha-
ri lote: ac pinee cū mātūli albo aliqstulū pñcāt. ¶ Por-
aūt ei fit vinū albū vel rubēū claz boni odoris atqz sapo-
ris ad aliqle potū declinās dulcedinē qz acerbitatē: qd f3
ei potētā ē liphādū. Et si aq cū vīo mixtio fieret p duas
aut tres horas añ comestionē bonū ē. Vt facias vt rusti-
ci patauīses faciūt tpe vindemiāz cū vñs in tina aqz ad
buliēdū ponūt: deīn vinū sic mixtū īde exhūt qd ī vase pu-
rificatum aliqz alia nō idiget admixtiōe. Et īsto modo īsti-
ribaldi rustici scolares decipiūt tale vinum p puro vedē-
tes. Si vō in loco fueris vbi vīa crescūt talia vīa facias
tpe vindemiāz: vtute tñ forti exīte. Interdū aq potatio-
nē nō pñbem. Et dico ī simplici ethica d q ē fmo. Si tñ
ex pastū quis mō streret sic qz a potatōe se abstinere nō pos-
set syrupū vīo. nenufarinū vel pñlez cū aq endiuū vel cu-
cūbite: vel cōsitr: vel aq boni fontis: vel saltem simplicis
bulite mixtam ī potu tribue.

¶ Sex rex nō nāliū descripto regimie ad medicinalia de-
scēda. Pño illa describā. Scōdo notabo qñ sit eis vtēdū.
S3 qz medicinaliū qdā ad itra quedaz ab ex pñt applicari.
p. de pñis. 2^a. de scōis faciā mētionē. ¶ Quātū ad pñum
nota qz si ismū debitu nō hūerit ventris bñficiū sibi tale
clistere puenit. R. malue blitis. añ. 2. i. matrū viol. 2. i.
ij. ordeī. p. i. et fiat decoctio: de q acc. li. i. f. in q dissolue cas-
sic. 3. i. f. olei vīo. 3. ij. sal triti paz. et fiat clistere: qd ponat
ieciū sō añ cibū cenā vī pñdiū. ¶ Vt suppositoria cōia
pbe: puta de radice blitis melle cūz stercore muris. ¶ Si
tñ clisteria alteratiua facere volueris. R. lactis asine. 3. ij.
aq vīo. aq ro. olei vīo. añ. 3. ij. misce: et fiat clistere. Vt ipm
facias ex decoctōe blitis lactuce endi. matrū vīo. et fillum
olei vīo. paz addito si libuerit. ¶ S3 si poti p os qz p cli-
stere sumere vellet. R. cassie. 3. i. vī māne: et cā dissolue cū
aq endi. vī absinthij. addēdo. 3. i. syrupi vīo. et fac potū quē
añ pñdiū p duas horas sibi tribue: necvñqz ī simplici ethi-
ca pñmas dare medicinā violētā: qz ī hac egritudine nīl
deteri qz supuenerit fluxū vētris quocūqz. ¶ Dis bitl.
dico aqz ordeī inlep syrupos pñre: aqz or. ī B casu pñciēs
talr fit. R. li. i. ordeī cū pāno aspo tādū fricet qz cortex su-
pior abyciat: deīn lana pñb loriōibz: et postea acc. aq boni
fōtis vī putei clare lib. vi. et decoq fac: et cole: et īde fuet: et
d3 bulire vsqz ad pñptionē tertie ptis. S3 Sera. aquā or.
p ethicis sic fac. R. cācros flumales recētes amotis pedis-
bus: et testa tādū lauent donec odor eoz abyciat: qz facto-
pquassent: deīn acc. lib. i. or. vt supra buliti: et aq lib. vi. can-
eroz pparatoz seu lotoz. 3. xij. et buliāt vsqz ad tertie ptis

Differentia .III.

Assumptione: postea colet et vsui refuet. Alij accipiunt aq̃
ordei mō q̃ supra facta. et in q̃libet lib. aque ponūt. 3. y. can
croz lotoz. et bulire faciūt vsq̃ ad tertie ptis assumptionē
Et hāc bñ laudo. ¶ Iulep ad hāc itentionē faciētia bñ sūt
iulep facta ex aqua vio. et rof. endiuie lactuce cucurbite:
portulace: sempuine: pomoz redolētū: melonis bathece:
floz boragi. bug. ex quavis istaz poteris facere iulep. B.
aq̃ vio. exēpli grā lib. iij. zuc. tabarzet. lib. y. cū lēto et claro
igne sine fumo obite coquant: et sic vt ad formā iulep de
ueniāt: et silt d̃ alijs aq̃s fiēdū sic erit. ¶ Mesue ī ātidota
rio suo. ois. vi. docet facere iulep vio. in īfusiōe vio. ac rof.
q̃ multū uenit ī B. casu: et si tu B. facere vis facias: vt ipse
te docz. Et si fantasiā tuā aliq̃l eleuare uolueri mltiplex
iulep facere poteris fm itentionē quā būeris ex suprascrip
tis aq̃s duas vel tres īfili cōmiscēdo: vel cōmiscēas iulep
ex eis facto. Uel poteris isto mō facere recipiēdo: vt faciē
do ex herbis cū florib⁹ suis: et aquā ex eis exbe sublimādo:
et postea iulep fieri facias. ¶ Et ista oia iulep sunt magi al
teratiua q̃ resūptiua rōne aq̃rū. s. q̃uis rōne zuchari sint
resūptiua. Nā vt īngt Aui. pma q̃rti. c. de cura se. effime
re ab opifone pueniētis zuchaz est ppinquū cibo: et p p̃is
nutrimētū. ¶ Et si tu vis resūptiū facere iulep acci. gal
los nōdū cocūtes vel pullos: aut p̃dices: capōes: fassianos:
aues rubales: vt carnes testudinū nemozaliū: et obite eni
fcerate cū aliq̃ ex aq̃s suprascriptis bñ lauet: deīn aquam
sublimando exbe: ex q̃ aq̃ velut ex suprascriptis iulep fac
tuo mō. Mōli tñ est cū aq̃ tuaz carniū tertiā prē adiūge
re alie ex aq̃s suprascriptis. Uel potes cū carniū ponere ī
sublimatōe rosas et violas nenufar. endi. poma redolētia:
vel aliā quā uolueris herbā: tūc appropatā itetōi tue et si
millia: vel q̃tuoz se. frida addēdo pap. cāphore si libuerit.
¶ Uel facias sic. B. ligritie rase. 3. f. se. fridoz. 3. i. triūsan
da. añ. 3. i. se. citonioz: gūmi arabici: dragaganti. añ. 3. y. co
riādrī. 3. y. gariof. cinamomi. añ. 3. iij. cāphore. 3. f. deī
de accipe quā vis de carniū suprascriptis quā post cuiſcera
tionē cū fructib⁹ fortiter ptere: et postea illos pulneres ma
lassando fil bñ misce: et tandē sublima: deīn ex aqua ista iu
lep fac tuo mō. ¶ Uel facias sic. B. ranas virides in locis
ficcis et sup arbores bitātes q̃z vēter: vt supra dicebat la
cteus existat: et cū roze colligant: deīn extremitatib⁹ abscis
sis bñ lauent: et sublima: vel sublima anguillas p p̃fectis
viscerib⁹ et coys: B. idē facere potes ex piscib⁹ fluuiatib⁹: et
ex istoz aq̃ iulep pficias tuo mō: vt facias aq̃ ex limacis
talr pparatis: hoc est magis in vsu: q̃s collige cū roze: et vi
uas in fursure pone: q̃ ibi expurgant: expurgate vō cū aq̃
oz. bñ lauent: q̃s postea sublima: vel sublima cācros p pus
tādiu lotos: vt odor grauis eoz remoneat: et sublima oua
recētia. ¶ Alr tñ et multo meli⁹ has aq̃s facere poteris: et
B. fm doctrinā Joānis de rupe assa in suo de gnta cēntia:
q̃ oēs herbas vel fruct⁹ q̃s sublimare uolueris in morta
rio subtili tere: deīn in aliq̃ vase debite lutato ne respiret
recōde: q̃d vās in egno fimo sepelias. Uel iterdū loco fimi
accipe vinacias que pualēt in isto casu: et boc vās p. xl. dies
sepultū pmaneat: deīn hoc q̃d est in vase putrefactū subli
ma. Cūq̃ aquā exheris feces sup marmore ptere: et iteruz
ad alēbicū pone: et exbe aquā: et sic fac ter vel quater vt gn
quies: et hēbis aquā mirabilē. s. istā yltimā que est p̃fectis
fima. Ego tñ solū vidi alchimistā qui solū herbaz seu fru
ctuum succū accipiebat mō quo supra pficiebat. Eodē mō
ex carniū: et piscib⁹: q̃n ī fimo mittis pap. salis pone. ¶ Et
nōnulli magnū festū de sanguie būano sublimato faciūt.
vt qdā Bartholomeus de mōtagnana padue faciebat: sed
certe ipm pparare nesciebat: quo si vti uolueris facias sic.
Accipe sanguinē a sanguicis iuuenib⁹ bono vtētib⁹ regimi
ne nouiter exctū: quē pausare pmitte: et aquā supnatātem
abycias: deīn cū modico salis triti fortiter agita: et in vase

talr sigillato ne respiret recōde: ipm q̃ in fimo vt supra col
loca: deīn post q̃dragesimū diē sublima vicib⁹ aliquot sup
feces semp aquā reitērado. vltimo vō hēbis aquā mirabi
lem: que iulepizata maximū in hoc casu p̃stabit iuyamen
tum. Et nota si edē aq̃ excre in fimo itēz reponēt in vase
p. xl. dies meliores ad huc eēt. Et ac q̃ foueaz in terra quā
ex pasta frida circūdata illiniās: in cui⁹ medio colloca vas
ipm ex fimo egno bñ pisto circūdato: q̃d iterdū renoua: s.
vassis medietas in aere pmaneat. nā ipso p̃dies q̃dragita
pmanēte aquā hēbis p̃fectissimā: Et cēs si q̃ ī fundo p̃mā
serint abyiciēdo. Uel pone loco fimi vinacias et teneas has
aq̃s tpe canicule ad solē: q̃z crūt mltō p̃fectiores. Poterl
ēt cōmiscere sanguinē cū alijs reb⁹ que fm quā itentionem
habes videbunt uenire. ¶ Si aut syrups facere uolue
ris: facias decoctionē: de gb⁹ vis reb⁹ suprascriptis: et cū aq̃
et zucharo syrups pficias. Uel ex syrups simplicib⁹ in B.
casu uenientib⁹ sunt īftrascripti. s. syrups de pomis: de p̃s
cis: de succo acetose: et de succo endiuie: cucurbite de pau
nis: de granatis dulcib⁹ et acetos. de acetositate citri: ma
xime: si bi syrups cū aqua lactuce cucurbite vio. endiuie: et
silt fuerit admixti ad ipsoz. s. tēperandā: si quā habuerit
ficcitatē. ¶ Ex cōpositis uenientib⁹ hēmus syrups de pa
uere factū cum zucharo solū: et non cū penidys: syrups
de portulaca factū sine aceto: syrups vio. syrups de iuu
bis. ¶ Uel facias talē syrups magistralē. B. duas vt tres
testudines nemozales in feruētī aq̃ bene lotas suis abscis
sis extremitatib⁹: et eas debite coque: quo facto accipe pul
pas: et eas in mortario bñ ptere: quas in vase vitro bñ re
conde. Deinde accipe succi ligritie: gūmi arabici: dragagā
ti se. papaueris albi: lactuce: portulace: malue: et q̃tuoz se.
frigi. añ. 3. f. se. citonioz. se. bōbacias. añ. 3. vi. passulaz p enu
cleataz mundataz sebesten berberis. añ. 3. f. spody. 3. iij.
rof. viol. ordeī ex corticatī: ca. ve. borag. bug. añ. 3. i. p̃tū
danē et ponant cū carniū illis sup q̃s p̃yee tres vel q̃tuoz
pitas aque boni fontis: deinde vas cū argilla vel pasta vi
ligēter obturetur: sic vt nequeat expirare: et vsq̃ ad tertie
ptis assumptionē in alio vase aq̃ pleno buliat: deīn totuz
exbat: et fortiter exp̃mat: et cum tali exp̃sione in lib. iij. zu
chari fiat syrups. ¶ Ex p̃fectionib⁹ in hoc casu cōueniēt
bus sunt p̃mo mixture tales. B. cōserue viol. bug. añ. 3. y.
p̃serue borag. et floz nenufar. añ. 3. i. zuchari al. 3. y. marga
rita. 3. y. fragmētoz saphyri: sinaragdi iacinti granati ru
bini. añ. 3. i. p̃anoz auri: numero. y. fiat mixtura et de aure
tur: et debes istaz p̃seruaz dosim augere fm quā habueri
in tentionē: vt puta si maiorē ifridationē plus de p̃serua flozuz
nenufa. et cū istis cōseruis addere poteris de p̃serua ca. ve.
p. libito. ¶ Ex p̃fectionib⁹ solidis ueniunt manuscr̃isti
cū plis factum cū aq̃ viol. opapauer oparodon abbatīs
dyadragātum fridū: et stomaticū fridū nicolai poteris et
cū troci. de cāphora statī describēdis solidā facere p̃fectio
nē. vt. B. pul. troci. de cāphora. 3. i. zuchari al. lib. i. dissolu
tur zuchaz cū aq̃ viol. vel alia: et fiat p̃fectio in morſellis.
Et nota q̃ cū mixturis suprascriptis poteris loco zuchari
ponere quā uolueris ex his p̃fectionib⁹. ¶ Et si vis potes
has cōfectiones in modū opiatōz facere. vt. v3. accipe de
sp̃ibus p̃fectionū suprascriptaz quā uolueris: et cū aliquo
iuleb suprascripto: vel syrupo debite cocto fac electuariū
in forma molli vt est tyriaca: vel alia opiatā: et pone auda
cter pro q̃libet libra syrups vel iulep. 3. i. specierū. ¶ Uel
facias sic. B. succi ligritie dragagātī: gūmi arab. se. bom
bacias se. malue. se. portulace viol. rof. añ. 3. iij. cancrozum
flumiozuz adustoz se. citonioz: cucumeris: melonis citru.
cucur. cina. xilobalsa. gariofilo. p̃sily spody amili: floz bo
rag. et buglose. añ. 3. y. 3. iij. sanda. rub. al. et croci. añ. 3. i. cam
phore. 3. y. alcinus ex iulep vel ex syrups suprascriptis.

quā sufficit: et fiat elixir faciēdo ex reb^{us} suprascriptis puerē.
Et potes ex spēs^{us} suprascriptis facere pfectiōes si libuerit
p bolos cū zuccaro faciēdo. ¶ Ad idē valet marzapanū
qđ citramōtani pastū regalē appellāt: et Ianuē. optimū
aloe et alij caloe. Nō qđ aloe et caloe ē pfectio scā ex zucca
ro faria et oleo: vt ī quodā libello adiuueni qđ cacinūū sanī
tati appellāt. Lōueniēter aut ianuēses hāc pfectiōes aloe
seu caloe vocāt: cū fiat ex zucca et oleo amigdōe: vt p^{er} zc.
Facias g sic. R. zuccari al. lib. i. f. amili subtilissime pulue
ri. 3. iij. olei amigdal. dulci. nouiter facti. 3. iij. dissoluat cū
aq̄ ro. vel vio. seu floz nenufa. vel alyz: cū p coctōez īci
pit īspissari adde: nūc de amilo nūc de oleo cum spatula li
gnea pforata p̄tinue mīscēdo donec oīa mīxta debite ha
beāt decoctōez: deide totū in aliq̄ vase recode qđ deaurā
si vis magis delicatū: et ī B casu p̄uēret loco olei amigda
laz oleū vio. Et p̄sili^{er} facere poteris cū oleo ros. nenufari
no vel p̄sili. ¶ Ad idē valet elixir Mesue qđ vtiū reges et
plati descriptiōe p̄. illas tñ spēs dimittēdo. ¶ Uel facias
sic et erit mirabile ī B casu: qđ alteratiūz et maxie resūpti
uū. accipe. i. v. y. nemozales testudis et abscessis pedib^{us} et
capite amotifq̄ viscerib^{us} ac testa debite lauē: deide de
cog facias in aq̄ vio. vel ro. vel p̄sili aut aq̄ cōi boni fōtis.
Quo facto accip. de pulpis lib. f. q̄s cū cultello minuti īci
de: et postea ī mortario vitimata pteritōe terant vel poti^{us}
in mola in qđ sinapis terit: p̄ pus tñ bñ lota addēdo tñ de
brodio sic vt meli^{us} p̄teri possint vel de aq̄ ro. vel vio. de
de accipe q̄tuor se. cōiuz añ. 3. f. se. lactu. se. end. se. portula
ce papauer^{is} al. añ. 3. f. ista fortiter pistent: supra qđ p̄ciaz
pap. brody: vel aquaz p̄dicat: et colent ex his vltimata
exp̄ssione faciēdo: qđ fco accip. amigdalaz. dul. mūdaz.
3. vi. grāoz pini. 3. f. fisticoz. 3. iij. ista vltia p̄tritōe terāt:
et cū exp̄ssioe suprascripta fiat lac: cū qđ dissolue li. i. f. zucc.
alb. addēdo d brodio testudis si op^{er} fuerit: deide coq̄: cū
coctū fuerit: et īcipit īfridari adde carnes illas p̄tusas: et il
las cū zuc. illo ī caziola et mortario debite mīscē. Vltio ad
de plures īfrascriptos. R. gūmi arab. dragagātī añ. 3. i. f.
margaritaz triasāda. añ. 3. f. corallo. ru. 3. iij. ciamo. 3.
iij. et fiat puluis: et si adderes. 3. f. succi liq. meli^{us} eēt: s; for
san elixir ē eēt ita gustui dīlectabile. ¶ Posses et B elixir cū
galliaz fasia. caponū vel p̄dicū pulp. p̄ficere: qđ fac: vt
de testudinū carnib^{us} p̄ fiebat: et B cōiter faciūt practican
tes: s; testudis caro p̄ualet ī isto casu. ¶ Trocisci huic p
posito p̄tinētes sūt trocisci de cāphora: et sunt Aui. R. spo
dy boli ar. añ. 3. f. ro. 3. vi. carabe. se. portula. cucur. als cu
cume. añ. 3. iij. fiat trocisci cū mucill. p̄sily vel dragagātī.
¶ Uel fac sic et sūt ciuidē vtutis: et sūt Serapi. 6. breuia.
ca: de ethica. 13. i. dosib^{us} aliq̄l^{iter} variēt. R. amoglose amili.
gūmi ara. dragagātī añ. 3. iij. boli arme. spody: papauē. al.
añ. 3. v. ros. et se. cōiuz cucurbi. citruli cucume. et portu. añ.
3. vi. se. citonio. excocticoz: et se. melo. añ. 3. vi. succi liq. 3.
x. p̄ficiāt cū mucilla. p̄sily: et h sūt qđ ad itra pueniūt.
¶ De his vō qđ ad eē pueniūt: sunt balnea vinctiōes: epithi
mata: odoramta. Et vt ad actū practiciū te reducā sex rez
nō nāliū regimie p̄ordiatō ī qđ potissima ps exīstī cure ī
firmo tuo ī auroza ex iulep seu ex syrups suprascriptis ali
quē tribuas: vt vbi grā. R. iulep vio. vel syru. vio. vel alte
ri^{us} magis resūptini fm itētoez quā nūc hēs. 3. i. f. aq̄ ozdei
vel end. vel p̄siliuz. 3. iij. mīscē p vna vice: et ī potu tribue.
Trib^{us} vō trāfactis horis p̄cura: vt īpe nāl^{iter} aut artificial^{iter}
hēat vētris bñficiū: qđ fco ī balneo ponēdus ē: qđ nāl^{iter} fie
ri pōt ex aq̄ dulci solū: vlt ex aq̄ decoctōis ozdei excoctica
ti: folioz cucurbite vio. lactucaz: floz nenuf. folio. salicis
vitis viuas albas p̄ortāt ac vior. et siliū. ¶ Uel fac sic. et ē
balneū pfectissimū ī illo casu. R. pla capita mōtonuz: et ea
decoq̄ facias vsq̄ ad ossiū sepatōez: deide bñ colēt: et ī illa
solatura herbe buliāt supradicte. Et aliq̄ loco decoctiōis

capitū accipitū decoctōez ītestinoz bou^{is} et siliū. Deas igr
tinā apud lectū nō cooptā: et sit balneū aq̄ tepide in qđ īfir
mus p vice p̄ nō multū stet. S; si eū balneare volueris
ī aq̄ frida vt aliq̄ volūt: laudo vt ibi sint tres tīne. P̄zima
sit balnei tepidi. et fac vt ā. Scōa sit iter tepidā et fridā: ī qđ
ēt paz moref. In 3^a vō sit aq̄ vi frigoris ī qđ ē paululū mo
ref. Nec ēt audeas īfirmū balneare ex aq̄ frida īpo nō aui
sato. f. īfirmo: vt qđā fecit qđ posuerat īfirmū ī balneo sat
calo: et eū volēs ēbere dicit. Bonū ē app̄ximare reme
diū: et statiz piecit situlā plenā aq̄ frida sup eū: et extictus
fuit ille pauc^{us} calor quē hēbat ille: et mortu^{us} fuit ī manib^{us}
suoz suoz. Et iō bonū est vt ī qđ aq̄ tepida: qđ aq̄ veri fri
goris nōnūq̄ p̄tigat vt īfirm^{us} ethica febrili curet: vt īngt
Aui. et in ethica cadit senectutis. In qđ casu tps mortis tar
dā: et fortasse cū ea tpe viuit cui est q̄titas: et iō si tale bal
neū facere itēdis: gradatiz illud facias: et fm modū statiz
descriptū balneato īfirmo mō qđ supra ī lectulū deponet:
cui tota spina ex aliq̄ vng^{uentis}: vel oleo īferi^{us} descripto iungat
tur. ¶ Facias g sic. R. olei vio. olei d cucurbita: olei d sali
cib^{us} añ. 3. i. butiri sine sale p̄iguedis recētis porci masculi:
mucilla. dragagā. añ. 3. f. medulle cruris vituli. 3. vi. cere
al. paz: et fiat vng^{uentum} qđ cū aq̄ frida pluries lauet: et vltio. 3.
i. lactis mulieris puellā lactātis: cū eo ī mōtario mīscat.
¶ Uel facias sic. R. olei vio. 3. i. olei ro. olei de salicib^{us} p̄i
guedis porci recētis añ. 3. f. cere paz: et fiat vng^{uentum}. qđ vt p̄
lauct. ¶ Ad idē valet vng^{uentum} vel cerotū albū galic. et etiaz
olea īfrascripta: vt oleū vio. oleū de salicib^{us} de nenufa. de
cucurb. d lactuca: de papauere. vñ ex aliq̄ īstoz vlt plurib^{us}
sūt vinctiōez facere poteris. S; esto memor semp cum his
paz olei de citoni. vel mirtillo: mīscere: eo qđ erit cā p̄sti
patōis porrostatū: et tūc illa alia olea meli^{us} recludent: et p
p̄ns meli^{us} hūectabūt: et tūc scā vinctiōe gescat īfirmus: bo
nū eēt si totū pect^{us} iungere: cui postea p̄adiū exp̄beas:
nūq̄ tñ ad saturitatē māducat. Laueas et ne famē et sitiz
toleret. ¶ Sūptio itaq̄ cibo et horis tribus trāfactis pote
ris īfirmū itez balneare: et h si postq̄ cibū assumpserit:
stōm sēserit alleuiatū: qđ illa ē hora p̄grua balneandi: vt
vult Aui. 2^a p̄mi. doc. 2^a. ca: de his qđ pueniunt ex balnea
tiōe: tūc p̄fert et īpignat mediocriter: vt īpe igt. Vñ Sa. in
lib^{ro} d tabe. vltio ca: Suscipe qđē balneū iā cibo digesto
sup. qđ v3 et nō supra īdigentia lōgiore. huic. n. piter reple:
to illatū balneū crudis īdīgēstis hūozib^{us} replet corp^{us}. illi
vō sup īdīgētia lōgiore virtutē dimīnuīt magis oib^{us} cōsti
tutiōib^{us} corporeis maxime: tūc piacētī tētādū: vt deū est
balneare iā p̄pleta digestione. f. p̄ma. ¶ Ex qđ p3 qđ et bī
cū balneādus nō est ou3 sit ianit: nec cibo replet^{us}. Et iō
hora ī qđ a cibo stōm sēntit alleuiatū balneet. Balneato
itaq̄ īfirmo ī lecto posito vinctiōes fiāt: cui postea ex elio
resūptiuo vel marzapāo seu alia ex suprascriptis p̄fectiōi
b^{us} ab. 3. f. vsq̄ ad. 3. i. tribuat. ¶ Uel da ab. 3. i. vsq̄ ad. v.
lactis mulieris vel asine vel cap^{re}: qđ si ab ybere sugeret:
meli^{us} eēt: et si nō: hēas tazcā argēteā vel papsidē stanncāz
in aq̄ calā ablūtā: ī cui^{us} fundo paz sit zuccari puluerizatī:
et ea ī alio vase aq̄ calā plēo teneat: dū se mulget mulier:
vel asina vel capra hēas iux lectū si fieri pōt: et ī illa tazcā
seu papside lac mulgeas: et ita calū sic ab ybere egredi^{at}
īfirmo tribuat horis trib^{us} vel duab^{us} trāfactis: et maxie si
a lacte vel alia p̄fectiōe sēntit stōacū alleuiatū: suā su
mat cenā: tal^{iter} igit p̄ q̄tuor dies regat p̄tinue. p totidē aut
plures gescat a balneo: i sero tñ et mane fac fieri vinctiōes.
Lac qđq̄ sibi tribue añ p̄adiū p duas horas: et sic añ cenā
iter vñū pastū et alii. Si debilis fuerit poterit suis vti cō
fectiōib^{us} qđ voluerit bonū erit sibi ī illo casu. sup oīa ob
tinēt p̄ncipatū lac et balneuz. ¶ Et nō qđ lac muliebre est
p̄fectū: qđ mulier sit alba bone hitudis. xx. ānoz nō vltra
nō multū a ptu distat īpaz cū carnib^{us} alteratis cū lactu

Differentia III.

ea end. cucurbita: et sili nutrire debet. Eligat asina femel la iuuenis piquis q̄ ex ordeo et lactuca et sili nutria. La pia alba q̄q̄ iuuenis piquis ac pti ppiq̄ sili existat: q̄ et ordeo lactuca frōdib⁹ ppli et sili nutria. ¶ De balneo vo dico q̄ si firm⁹ p aliquot dies a balneo generit: d3 tñ forti exite vtute itez de nouo balneari. Nā ingt Sal. de tabe. ca. 7. Balnei est piculosus vsus i ethicis feb. vbi ali cui q̄ suspicauerit vtute esse ifirmā. Subiūgit. et nos plurimos curauim⁹ apparentes tabefieri p h auxilia: quapp balnei vsus approbo: et maxie i isto casu. vñ laudare si i p vice se solū cū aq̄ simplici balneauerit. In 2° vo i aq̄ decoctōis herbaz. In 3° i aq̄ decoctōis capitū mōtonū vel capaz. In alia aut vice balneū solū lactis pueniret. ¶ Et alig vt Scrap. et Aui. dicunt q̄ vtute exite forti aq̄q̄ balneū igrediat bonū ē sup eū lac mulieris vel asine vñ cap mulgere. vtute debili debet lac cū aq̄ cū q̄ balneandus ē pmiscere. Nā sup Raf. io. Alimā. eos iubet in semicupio balneari. Pro q̄ scias q̄ semicupiu dī a femi: qd est dimidiū: et capio capis. Et pp hoc dicit Marfilī velle q̄ tales balneadi nō sūt nisi f3 corz medietatē: et credo eū dixisse B pp tex. q̄ segē. Ingt. n. nos nolum⁹ neq̄q̄ ipz intrare balneū: nisi cū semicupiu iucure nō possumus. Vñ viz voca buli iseqns Marfilī sic hūc tex. interpretatus ē. S3 ego credo Raf. B n voluisse: imo p semicupiu intellexit tinā. p balneū intellexit hūc cām seu ptes diuisas i calitate: de q̄ loq̄ tur Sal. i. io. terap. ca. de cura ethice p balneū. Et. A. z. p. mi. doc. 2°. ca. 5. Et iō omīssa opi. Marfilī laudo: vt tot⁹ ifirm⁹ vsq̄ ad mētū balneet mō. s. quo ifantuli in p mēse cōiter balneat. Nā sup fundo d3 eē aliq̄d molle: vt litea: mē sup qd ifirm⁹ iaceat cū capite tñ alto: sic vt oia membra pter caput i aq̄ submersa pinaneāt. Uel alr i tina collocet dūmō mēbra oia sine fatigatōe q̄scāt: et h aq̄ d3 sp vsq̄ ad mētū attigere. ¶ S3 vt pla magisq̄ circūspect⁹ a vulgarib⁹ videaris sic balnea: ita d3es oia alia mutare remedia: vtputa si p syr. v. io. exēpli grā. tribuisti: debes postea ex resumptiuis aliq̄d vel aliū exhibere: et ita fien: dū ē d3 ags pfectōib⁹ et epithimib⁹ vinctōib⁹ et odoramētis tuo infirmo semp dicēdo rē nouā eē facere maioris. s. efficacie i ifinitū q̄ p. ¶ Est igit ifirmi tā epar q̄ corz epithimādū. Pro corde igit facias sic. Raf. aq̄ vio. aq̄ nenufa. añ. 3. iij. aceti. 3. f. ro. ru. sandal. oīuz. coraz. ytriusq̄ añ. 3. i. f. spody. 3. i. cāfore. 3. i. ossis de corde cerui croci añ. 3. f. fiat epithima qd cordi iter fridū et tepidū apponat añ ce: nā. s. et añ pradiū hora q̄ a cibo senserit stōm alleuiatur. ¶ Et p epe sili hora fac tale epithima. Raf. aq̄ ru. ro. end. lactuce añ. 3. iij. aceti. 3. i. f. adal. omniuz añ. 3. y. spody. 3. f. cāphore. 3. f. misce: et fiat epithima. Uel loco ei⁹ pōe sup epar frustū cucurbitae: q̄ supra positū multum refrigerat epar. ¶ Deb3 et ifirm⁹ tu⁹ sepe tale odoramētū odorare. Raf. aq̄ floz nenuf. 3. iij. aq̄ vio. 3. y. aceti paz: sandalo. muscatellioz. 3. y. f. adal. al. et ru. añ. 3. i. cāphore gra. iij. misce: et i āpulla ponat quā sepe odorat: et si loco aceti addideris. 3. i. f. optimi vini poterit pecias immergere et testicul appli care: q̄ multū puenit i isto casu. ¶ Itē alr poteris odoramētū pficere. Raf. f. adal. oīuz añ. 3. iij. floz nenufa. ros. rub. vio. añ. 3. f. cāfore gra. iij. fiat puluis q̄ i pecia rarayel sin done d3 grana liget: et i aq̄ ro. vel vio. aut floz nenufa. im mergat: q̄ postea odorat p sepe. ¶ Uel facias sic. Raf. olei de nenuf. 3. i. f. olei d3 cucur. olei vio. añ. 3. f. f. adal. oīuz añ. 3. i. cāfore gra. iij. misce: et ponant in āpulla quā sepe odorat. Et h odoramēta maxie pueniūt p horā añq̄ ifirmus ire dormitū affectet. ¶ Aui. q̄q̄ et Rafis immergere docet camifas i aq̄ ro. cū sandal et cāfora mixta: et iubet vt infirmus eas sic madefactas iduat: qd vtute constāt et flāma magna exite facere poteris: et maxie ne aliq̄d de p̄tigētib⁹ omittre videaris. ¶ Sal. i lib. de tabe. penul. ca. 20

cet succū facere ex endi. portula. ac spuiua et lactuca: i quo paz farie ponat subtil: et i ipo duplicate immergant pecie q̄ ita actualr fride sup hipocundria ponant: et cū tepescere incipiūt amoueant: sic idēfīnēter faciēdo donec infirmus vsq̄ ad iteriora senserit friditatē penetrare: qd forti exite virtute facere poteris. S3 ne decipiaris añq̄ frida au deas appropinquare libra virtutes. Et hec sunt que in cura simplicis ethice fiēda vidētur.

De signis et cāis et cura ethice senectutis. CAP. III.

Tota sub B vocabulo ethica p̄phensa eueni: qd de ethica febrili et de ethica senectutis dī equiuoce. d3 ethica senectutis restabat facere mētoz: quīs nō legitime. Cū b⁹ sūmary solū sit de feb. p̄tractare. ¶ Est igit vt s tractabat vñ dicebat senectutis ethica p̄suptio toti sine caloris nā: lis sup icensidē a qdā mēbroz p̄ternāli dispōne pueniēs: p quā vt in decrepita etate terrestres itas accidit hūido radicali. ¶ Pro qd nō q̄ talis p̄ternālis dispō pōt taz a calore q̄ a frido puenire. A calo qdē resoluēt et liq̄faciēt cor poris nri hūiditates nāles: ad quaz liq̄factōz et resoluē segē toti⁹ corpis siccitas ac inate calitatis debilitas. Vñ talia corpora sunt frida et sic. et dispōnē acgrūt: q̄ ethica seny appellat: et sic tale corp⁹ p accis ifridat a calo: et B i fe. aduretib⁹ sepe p̄tiget. Uel ab aeris calitate icēsuā: et i lo bardia vidi multos adhuc nō sunt ani. xx. tāta. n. i fine Ju ny: et in pñ. July faciebat calitas q̄ laborātes i cāpis plurimi moriebant: et plurimi hoies robusti fuerunt resoluti q̄ in ethica seny iciderūt: et sic p̄sumpti paucos ifra ānos mortui sūt. ¶ A frido inq̄ ethica puenit senectutis potē te calore nāles debilitare: hūiditates nāles cōgelare ac terreficere: pp qd huic corpi dñans accidit friditas et siccitas: et p p̄ns ethica seny. et B sepe: vt igt. A. ex potu aq̄ fride accidit i n sua horay i febrib⁹. vbi. g. vt qs aquā fri. hora n d3bita potat i nimia q̄titate: vñ cū pp exercitiū vel pp aliā cāz qs beāt porros aptos: deii potat aq̄. In istis. n. casib⁹ aq̄ potate friditas ad p̄cōdia vsq̄ pueniēs cōdis. et alioz mēbroz calore extigit nālē hūidūz cōgelādo hūidū terreficat: et isto mō ethica iducit senectutis. Et ego quēdā vidi iuuenē ānoz. xv. vñ circa q̄ post forte exercitiū aquā fridissimā i magna hausit q̄titate: cuius friditas ad viscera penetrās calore extigit nālē hūidūz cōgelauit: et sic in hac cecidit ethica senectutis: et h cū maxia remāsit stōaci debilitate: et tā i estate q̄ i hyeme ad tactum fridissimū sp iueni. Ad tantā finalr marasmatōez puenit q̄ oia ossa poterāt nūerari: et āno 3 mortu⁹ ē. ¶ Pōt et h sili exgritudo puenire pp rez nimū infridatiū emplatōez extrisecā vel ex aq̄ fride balneo: vt i p̄cedēti cap. dicebat. qs iterduz i ethica cadit senectutis. P̄nt et vapores fridi ad cor vsq̄ attigētes ei⁹ p̄lōnē ifridare ad quā ifridatio nē sepe dicta accidit dispō q̄ ethica senectutis. ¶ S3 nō q̄ et si raro accidit q̄ tal dispō cū q̄litarū actinaz eq̄litate posset puenire: vt igt Aui. Imagiet q̄ exēpli cā q̄ p lib. xv. hūidi radical. vi. lib. caloris nālis sufficiat: et q̄ ab aliq̄ cā. vi. resoluant lib. hūiditatis: et iij. caloris nālis. Et p3 q̄ tūc tal erit dispō ethica senectutis: q̄ erit p̄suptio toti⁹ et. et tñ ibi erit eq̄litas q̄litarū et. actinaz q̄ debita pportio: nabilitas cali ad hūidū: vt suppono. vñ et si iste q̄ ad ānos i iuēlli existit etate i decrepita q̄ ad dispōnē existit. q̄ et. Uez in hyeme pp simboleitarē ceteris pib⁹ facili⁹ senes icurrūt: deide iuuenes et vltimo pueri: quīs nōnulli camil lādo dicāt pueros iuēib⁹ talē dispōnē facili⁹ icurrere pp. s. hūmidū pueri magis acruz: et p p̄ns magis resolubile. S3 p nunc de hac nō curo difficultate.

Dis itaq̄ visis ethice senectutis signa sunt cū aliq̄d vñ ceris pter sue etatis nālē cursuz fm oia mēbra marasma tū seu exiccatū: sic breuiter: q̄ faciē beāt tornatīle oculos

Deatios naves acutitas et tempora plana et ad tactus vtplin: qz stat vt dcm ē eū in calitate fore tepatū pulsus erit puus et debil pp vtutis debilitatē dur pp instri duriciē: tardus et rar pp caloris dimiutōez: qz mltia si idiget euētarōez: qre oz vt sibi p frequentia succurraf. Uria vtplin ē alba et subtilis: pp friditatē. s. et siccitatē. Et dixi vtplin qz stat eā fore grossaz si mā flatica secū expellat. vt i senib sepe stiguit. Quātū ad signa pnostica: vt igt. A. p. qrti. et B. 7. tera petice. ca. 6. in lib. de tabe. ca. vltio. Si ē pfirmata nō ē igeniū: sicut nec mortū ē igeniū: qd ē qz cū i tali ifirmo hui midū terrestificatū existat nālis calor diminutus senis seu decrepiti hz dispōnē qd ē dispō ad mortē ppinq. Si qz g possz senilē dispōnē ad iuuenilē reducere: possz et hanc curare egritudinē. Sz cū p sit nālri ipole: ita erit et z. Et iō cū mortū nālri iuuenire igeniū sit ipole dicebat Aui. ē ei? igeniū: si ē mortū igeniū. iuuenit. s. qn sancti mortuos resu scitāt. Possez et p silt iuuenire igeniū: si pstellatōez herbas et alia hz: vt medea cognoscere scires. s. qn Jasonē de suo ipo iugulato et sanguine cēcto senili pp itromissionē succorū et decoctōis illaz herbarū: qd describit ad adolescētie etatē deduxerit: qd si vey sit: de nouit. Et si i B expiri vo lueris: Quid iū lege: silt et receptā quā tu iuuenies in. 7. me tamozpo. circa pn. illā prē memorie mandes. tū B non plus repugnat: qz Alb. magn. fecerat caput ex succis herbarū ex tali pstellatōez: qd velut hō loqbat: vt isti fces pdi catōz asserūt: s. qstū ad hoc nālri sit pole p sidera: s. o bo ne de? qz poteris istos ribaldos fces ifatuire.

Sz omisiss istis fratrib garulātib ad curā ē de cetero trāseūdus: in q pposui satis breuiter et succēcter ptrasire. Nā sp vel vtplin cū hac egritudine pplicat alia egritudo stōaci cordis vel alteri? membz q velut h curā ad se vo cat: q ē i p pps caplis pgrēda. Sz si cōfirmata fuerit: et si cura aliqua p pleari poterit: tū vt dictū est nunq recipiet. si vō nō fuerit pfirmata ex paucis h ifrascriptis egz facile p sine restitues sanitati. Sz facigif sex rez nō nālriū regimē ad calin et hūidū decliare. Et p rectifica aerē sōnūq solito lōgiozē exhibe. Et exercitū loco fricatiōib vtere: aie vō accētiū supfluitatē vita accoitū oio nūq: ac ē ifirmū ad saturitatē māducare pmitte. Sz cibū i ples diuide ptes q facilis digōnis paucay supfluitatū et multi existat nutrimti. Et si an pscripta bī notaueris oia ista le uiter facere scies. Sz supfluitates pime digōnis si retineant cū clisteri fco ex brodyz piguib: vt brodio monto num caputū et similibus: et oleo et panco salis educende sunt: et poteris addere paz cassie si libuerit. Sz duos vitel los ouoz vel paz butiri recētis et talia clisteria multū cō ueniūt. Et ex maxie pferētib sūt balnea qd eē debēt tā in calitate vuali qz actuali tēpata exhibeant fm moduz et ordinē i ca pcedēti descriptū: et illa maxie pueniūt: quorū decoctio sit ex capitib arietū: in q postea buliāt melis fa camomil. folia lauri: lauēdu. et filia. Sz pfectōibus marzapanē scm cū oleo amigdal. dul. et elium restaurati uū scm cū pulpis carniū dimissio ill scmib et spēb fridis addito cinamomo cubeb. 33. granis paradisi. Uel loco taliū accipe de spēb pfectionū fridarū: et eis vtere fm intē tionē quā habueris: et be pfectōez pueniētes sūt diarodō abba. electuary q vtunt reges et plati diafatirion: pfectio de musco dulcis: diamargaritō: diacameron: diātos: diadragantuz calin diambra elium pliris arcoticon elec. ad restauratōem hūiditatis Nicolai stōaticū calin eiusdē et filia. Et si has pfectōes ad tēpamētū reducere volueris: qz vbi excessiue calitatis videant dissolue succaz cuz aq rosaz vel vio. vel misce cū spēb pfectionū suprascriptaz de spēb diadragati fridi dyapapa. et filiiū: vel i lib. i. succa ri dissoluti: vt supza ponc solū. 3. f. spērū vel ifundaz spēs p oie et noctē in aq rosaz vel vio. qz postea cū succaro de

cocto cōmisceas: et fac tuo mō pfectōez. Zulep quoqz et sy rupos facere poteris. put i ca pcedēti dcm ē ex sublima tiōe carniū vel herbis vel ex alyz reb? tue appropatis in tentiōi. Et h de ethica senectutis et ei? cura sic breuiter oi eta sufficiāt: q huic sūmario finē iponunt. Pro quo Ihesu Christo crucifixo infinite sint laudes Amen.

Antonij Suainerij de balneis aq ciuitatis antiquis sine Lōmentariolus feliciter icipit. quin que continens capitula.

Caplin. p. De notificatiōe balneoz et coz munere.

Caplin. 2. De balneoz extrinsecoz notificatiōe atqz qualis sit tam extrinsecorum qz intrinsecorum minera: quibus quoqz in generali egritudibus pueniāt.

Caplin. 3. Que sunt balneozum prescriptozum ppricta tes: ac qbus picularibus egritudinibus pueniant.

Caplin. 4. Qualiter tā balneis qz ceno qz stussa vti de beamus: et de modo fontis aquā bibendi.

Caplin. 5. De mō succurrēdi accētib? q ex his balneis accidet qn pfectiora sūt: et qstū sit ibi tps imozādū.

De notificatiōe balneoz et coz munere. CAP. I.

Quia nōnulli

viri doctissimi bal neoz quozundā in Italia exntiū vtutes descripterūt pp mirabiles ipsoz effect? adeo famosa habita sūt: vt a remotissimis et pti? ad ea caterua lāguētū pfluat. Sūt itē alia qz b? tū pp guerras: tū pp eueniētes tā frequē ter pestes apud modernos nulla scriptura repit. Et nisi superexcellētis vtutis eēt de eis ampli? nulla mētio fieret. Dec q dixi vtiosa balnea i marchidatu mōtiferati i nobilissimo oli aq sane comitatu in simulatō vni? ciuitatis q ab ipsis ags calis nomē retinuit sita sūt. Ea. n. Ags ciuitas illi? antiquissimi comitat? caput est: et qz aq ille cale i nūerabilib? egritudib? subueniebāt aq sane antiq? noia bāt. Et itez aq sane comitat? dict? ē. Sūt h q dixi tā ātiq ciuitas a Siluio p latioz rege odita: vt ei? in analib? legi Aq. et tūc siluia deā ē. Post aduētū vō xpi hī sp fidelissimi fuere xpiani: sic vt heresis i eis nūqz repta sit. Lui? cā beatus Siluester papa epālē sedē sibi pdonauit: a q deiceps siluestris deā ē. Uez totiēns h misella ciuitas euerfa ē: vt tā silue qz siluestris noib? abolitis antiquū solū Ags nomē retinuit q octigētos tā ānos sub vitōe supillustri alarā mi familie Marchionū fuit: interpolatē tū: vt i ipoz marchionū croniciis sepe legi: s. ei? vltia destructio Robti regis tpe fuit. Tūc. n. pp ptialitates depopulata remāsit: et q ibidē pulcherrima palatia fuerāt fundit? euerfa: solum tēploz vestigys derelictis: q vere fabrice et ingētis adeo erāt pulchritudis: vt ciuitatē illā magnificaz fuisse facile iudicares. attū viz tāta subuersio illa hē nō potuit: pestes itez nec guerre: quin ad ea balnea anno singulo ob admirabiles ipoz vtutes plurimi lāguētes puenirēt: pp qd te guria aliq: tūc circū edificata sūt: et ei? cā ciuitatis illi? nomē extigni nō potuit. Tādē gentib? pfati Robti regis cū gētib? cuiusdā Joānis mōtis ferrati Marchiois viri i armis victoriosissimi sup keriefti territorio i gamēarie campō i bello pueniētib? fuit Marchio ipse victor. vñ Robto rege tam a Janua qz alyz ab oris Italic pulso antiquū marchidale dñiū h nra Ags ciuitas resūpsit: et ad bitādū illie inest plimi ita vt adolef icepit: et dō laudes i diē cre scūt: accitra ānos 4. tū vbiqz balneoz illoz fama excre uit: q tot ānis pp assignatas cās suffocata fmaserat: qz ali qui illustres viri magnifici qz nōnulli varys oppsi lāgo rib? veniūt. Inter qz fuit bestēsis: Marchio qz Marchio: quoz gra cū meo illusterrimo dño dño mōtiferati marchidē pfate ciuitatis dño nālri illuc accessi. tūc. n. ples

De balneis

diversis egritudinibus infecti illie aderat: de quorum qualescentia admirabant oēs: sic ut effectus illos dicitur potius pueri quā nāle arbitrentur. Quā ob cāz ut vntes eorum potius iustigare plures ex aq̄ fortū balneorum sublimatōe fecit feces p̄cepti: quarū ut q̄tatis p̄patōes faciā: tres ptes salis continēt: nitri vñā: aluminis p̄p̄: sulfuris vñ q̄ ad apparatū: ipm. n. cū sale an nitro cū q̄ subleuitatē maiore h̄z est cōmixtū. Et lz appenter de eo nibil sit tāt est ei odor ut submī minerā illā sulfurē totā indicaret. Vñ eius pauca q̄tatis alioz multā q̄tate viceret in odore. Cuius aut il li loq̄ntes sensuāt nitrosam minerā istā a p̄dominio esse aut: et b̄ ex nitro cē arguit qd̄ i fortis balnei pietib⁹ adberet. S̄z mām illā p̄cepti i q̄ salis portio notabil erat plus tñ nitri ē: qz vbi cetera sint pia q̄ sal nitrū facili⁹ sublimatur. Cū q̄ fōs ille circū lapidib⁹ involuat vapores ab ags illis eleuat q̄ pietib⁹ adberet p̄ maiori pte a nitro q̄ a sale resoluūt. Nil itaqz mīz si nitri q̄ sal q̄tatis sit maior: s̄z i fecib⁹ p̄ sublimatōe derelictis maior sal erat q̄tatis. At q̄tū ad vntes p̄p̄ de hac diuersitate curare cū oēs nitri spēs cōuersi s̄m magis et min⁹ in vntute tñ salis satis p̄p̄nquat: ut p̄bi de vntutib⁹ nitri tractates inquit. S̄z his balneis nō aliter q̄ tyriace magne accidit: i q̄ corruptis p̄p̄nentiū formis i ea resultat p̄plo qdā p̄ quā venenū oēne cat: qd̄ tñ simplex nullū p̄ se faceret. Sic ex sale nitro alumie et q̄ i ags istis repiunt: qdā sit p̄mixtio p̄ quā p̄plexio vna resultat: vntute cui⁹ balnea illa sic vntiosa fiunt. Ad qd̄ sup̄celestis ēt i flux⁹ adiunat: q̄ mediante ex vntute miscibiliū i ags illie vñ sic p̄ciosa manet: qz q̄tūcūqz sal nitri aluminis ac sulfuris q̄qz minere: q̄ i his balneis repit: pōdus sciens: et cū qbus vis ags ea cōmisceret: i his tñ vntute talē q̄lis ea ē: q̄ dictis i balneis vntute sup̄celestiū p̄ncipalr resuētē repit: tribuere posses: nūqz fōs adeo itēse ē calitatē ut iposita depillāda gallia veluti sūtpuli. sues: et talia statim depillāt: nec qz sine nocumēto calitatē illā pati possz. Balnea vñ polita satis: et sub diūo posita ibi p̄pe fontē situata sūt: qb⁹ p̄ canale qdā fontis aq̄ cū libz defluit: et tale i eis tēp̄ez recipit: ut qz i ea trahere morā deiceps sine lesiōe possit: sunt et ibi p̄pe alia coopta balnea q̄ ab eodez fōte aq̄ recipiūt polita valde: i qb⁹ honeste magis tā viri q̄ mulieres se balneāt: iux q̄ sudatoria seu stufia ē p̄polita satis: et ad hāc nō ē vulgariū lib adit. Clara ē balneoz aq̄: adeo puia vt denari⁹ i fundo piet⁹ videri q̄at. S̄z d mēse May ei⁹ color ad aliq̄l viriditatē mutat: qd̄ ē qz tūc de minera plus cuz ags illis cōmiscet: p̄p̄ qd̄ grossioris ac maioris fiūt pōderis. Nā q̄libz minerā vñ a sole ab alys qz stellis vntute recipit: q̄ illo mēse q̄ alys i n̄foz balneoz minerā mltō fortior repit: nec ē de B mirādū. Nāz vt igt Januē. Simō. auctate Pliny: i macedōia ē lac qdā in q̄ circa canis ortū nouēnis dieb⁹ fit nitri: totidēqz cessat ac rursus inatat: et deinde cessat. Et b̄ est nā sol q̄ tūc nitri gignit: vt igt. tal q̄ vñ vt exp̄ctia docet i balneis n̄is d mēse may q̄ alys i mētib⁹ est fortior. Nimirū q̄ si co tpe p̄dicta balnea i colorē viridē cōmutat: qz tūc i fluxū talē recipiūt: vt plus d minera q̄ alys i mētib⁹ cuz aq̄ misceat: qz potētiōra tūc fiūt: vt ciues inquit: aq̄ illa gustui est grata satis: de q̄ ciues illi fercula multa conficiūt: panē quoqz et plurimi lāguētes ex ea bibūt: qz sitis extinguit et vētrez laxat: vt ex eis mibi qdā retulest. Et in B balneoz n̄fozū q̄ ad itra ciuitatē scita sunt notificatio finem recipit.

De balneoz extrisecoz notificatiōe atqz q̄lis sit taz ex trisecozū q̄ intrisecozū minerā: qbus quoqz in gñali egritudinib⁹ vniāt. CAP. II.

Luminis qdā burida noie ab Ags ciuitate p passus fere gngētos ip̄scētiarū distat: sup cuius vltiori ripa ē p̄ratū qdā qd̄ oliz vt atig qdā referūt ad intra menia ciuitatis fuerat: et

tātē tūc erat amplitudis. illa mire pulchritudis erat balnea: et de p̄nti q̄qz sunt: et p̄p̄ ibitatōez sup ea tñ terra creuit vt de eis vestigiū nullū appeat: ibi sunt fōtes aliquor calidissimi nō artificios: s̄z sua sp̄ote facti: quoz minerā vt diligēter exaiāni a balneis ciuitatis parum differt: plus tñ aluminis tenet: in quozū ceno sal et alumē visibilr appz. de qb⁹ ip̄e collegi: gustauī quozqz id at cenū tactui ē adeo suaue vt setā tāgere iudicares: in q̄ vñ aquarū fontū viget: aut multū. ex ags aut illis nō min⁹ q̄ ex illis q̄ i ciuitate scaturiūt posset p̄ais p̄fici: et alia itē fercula. Est. n. clara lipida valde: q̄ vt balneatiū exp̄ctia docet ei⁹dē ē fere vntutis cū ea. rōne tñ aluminis plus stipticat. Ac ex oib⁹ his taz boz fortū q̄ balneoz ciuitatis facile ē p̄petates iustigare. nā tā rōne sal q̄ nitri q̄ aluminis calefaciūt et exiccat: et eoz stipticitate plz mēbra p̄fortat. Pz itaqz q̄ i egritudinibus in qb⁹ calefactio: exiccatio et stipticatio fuerit necia plm valēt. S̄z p̄bantiū pace de his balneis miraculūz qdā mibi a fidedignis enarratū describā: nec ea q̄ vltra buridā sunt p̄polita plm erāt et lāguētib⁹ cōmoda: ad q̄ lib erat adit⁹ nemini q̄cūqz ēt ifect⁹ egritudie p̄hibet. Cuius at ne leprosi et filib⁹ polluti maculis sua itrarēt balnea p̄hibebāt. Qd̄ Jhs crucifixus pati nō volēs quā tūc hebāt vntutē oēs subtraxit calitatē ibi solā drelinques: et extrisecoz vñ adauctā est. vñ q̄ se i ciuitate balneabāt nociuētū poti⁹ q̄ iunamētū faciētes q̄rebāt. Sūt ciues et nō ab re b̄ cām ignozātes grādi admiratōe cōmoti. Tādeqz quē tūc amicu di hebāt ep̄z p̄suluert. Is vt glōsio Jhu placuit p̄hibetōez igressus leprosoz ad balnea depeditiōis tā mirifice vntutis fuisse cām arbitrat⁹ totū pplm fecit i p̄cessiōe p̄duxit: debic vñ oēū dūote p̄p̄cat⁹ ē vt eoz balneis restituere p̄stinā vntutē dignaret: p̄mittens eoz igressus deiceps vetitū nemini. Sūt ei⁹ ofo exaudita: et quā hebāt vntutē i hodiernū vñqz diē tenet. B. n. ciuitati dicit⁹ p̄cessū est. ne. s. nomē ei⁹ extingueret. nisi. n. balnea ista tā vntiosa fozēt abolita iā cēt: nec i ea aplius: vt vulgariū vño vtar: gallus vel gallia cātare. Nō q̄ ab re p̄nceps p̄boz Arist. balnea nālia sacerrima noiauit. p̄p. n. mirabiles taliū vntutes cē vñr sacra. Nec mīz si his i n̄fis balneis miraculū istud appuit. nā i balneis appōi i territorio paduā: vt ingt Cassiodorus vir notatissim⁹: duo erāt balnea i viris vñū aliud p̄ mulierib⁹ deputatū. Et si mulier aliq̄ in balneū viroz intrasset sufferre ea haud q̄qz poterat: imo velut a buliēre oleo cōburebat. B. n. fecit de glōsio vt vellet nos scire idignū esse mlierē cū viro se sil eodē balneo balneare. Narrat itē q̄ si raptū furto aial ibi vt fit d̄pilā dū portaret poti⁹ caro fuisset ab ossib⁹ sepata q̄ pillus minimus cuelli potuisset. Pz igt q̄liter in qbusdāz alys balneis nālib⁹ miracula nō min⁹ q̄ i n̄fis appuerit. habetis itaqz q̄ et q̄lis sit balneoz n̄foz minerā: qbus quoqz in generalis egritudinibus conueniunt.

Que sūt balneoz p̄scriptoz p̄petates: ac qb⁹ p̄ticularibus egritudinib⁹ vniāt. CAP. III.

De balneoz istoz p̄petates vobis facili⁹ note fiāt: qbusqz p̄ticularib⁹ egritudinib⁹ vniāt: q̄s vidi effect⁹ fferā. Illustre Mātuanū marchionē mēses septē podagric⁹ dolor sine interpolatiōe molestauerat et adeo crudelr vt coacti medici nō solū domesticis stupefactiuis vñ sūt: s̄z iterdū opy. 3. y. cū cāomillio olo p̄cutiētes pedē nō solū semel: s̄z p̄lica ebroz cauerūt. remittebat⁹ dolor: s̄z i totū potuit amoueri nūqz. Miroz cur ex ebocatōe illa tā p̄tinua pes vitā nō p̄diderit. p̄refat⁹ d̄is terna vice balneatus dolorē ex toto p̄didit: vt tñ mēbruz vltiori p̄fortaret: et oēs malā q̄litate si q̄ derelicta fuisset amoueret p̄lib⁹ se itē vicibus iustiscriptū obseruās ordinē balneauit. Nā sero tibias i ceno extriseci balnei p̄ mediā ampl⁹ boze p̄tez ad genu vñqz tenebat.

Mane vo balnea ciuitat[is] itrabat. Mo ita q[ue] obseruato re-
gimie ifra dies. xx. dolor cu[m] ex toto dreligt: et isto tpe fuit
vltra solitu[m] ipiguar. ¶ Vestis marchio podagrico do-
lore sepe detentus ex balneis ipsis pficiunt grade suscepit.
¶ Quidā capalēsis ex dolore genu iā ānis aliquot trāsa-
ctis sine baclo ire haud q[ue] poterat: magna itē cū pēa: q[ue] i
ciuitatis balneo mae itras cū sero tibias i extriseo ceno
tenēs i die. io. baculū dseruit: et debic sin pēa q[ue] voluit p li
bito iuit. ¶ Parmēsis qdā pp casū eg sup pedē iā elapso
vno āno claudicabat pedē illū idignatū habebat: nec ma-
gno sin dolore icedere poterat. Et tā i ceno q[ue] balneo plu-
ries itras fuit sanitati restituit. et. ¶ Ibi q[ue] qdā cōciuis
mē aderat q pp qdā cronica egritudine iam decē ānis
tibiaz dolore poterat pīre: q psepe ēt tunc fcebat. cū taz i
ceno q[ue] balneo iscriptū ordinē p. xj. soluz dies obfua pa-
piā lib accessit. ¶ Armigez itē q pp varias pcussioēs ma-
nō flectere neqbat p tertiā balneatōez libez motū mani-
bus p libito dabat. ¶ Erat t ali q sub castro qdaz vclut
stephan lapidar tā brachiū q manu paliticū hēbat his
psilio meo vsus nuchā ebrocavit: et i s dieb lib fact est.
Est. n. i vno balneorū āgulo i supascriptū lapideū qdā
q vbi ebrocari op ē aq fōtis ipellit: q postea ab eo gutta-
tiz descēdit: sic qdlibz mēbz facile ebrocari pōt. ¶ Al-
ter ātiqū tinitū auriū paties sup caput ebrocā recepit. in
totū ille tinit recessit. ¶ Erat alter pp ātiqū catarrhi de-
scēstz asmatic: et adeo i ābelitu difficultat vt vix ire pos-
setis iterdū balneū igressus ē: et aliq[ue] ceruicē ebrocavit:
q[ue]q[ue] vo sūmo mane aq fōtis pintā vnā: et vltra bibebat: s[ed]
māe illo balneū n itrabat: q. xv. diernz spacio ābelitū cū
dei auxilio recupauit: et curat ē. ¶ Calculosus alter o aq
illa copiose bibēs arēularū copiā ad ex mādauit. ¶ Qui-
dā colic ex aq fōtis clisteria cū oleo et bñdicta aliq[ue] vici-
b recepit: q mucosē mae q[ue]titatē magnā eduxerūt: et sta-
tiz bon colic libat ē. ¶ Ali defectu lapidē misere nō
valēs ad 3° vsq celū lamitabiles voces mittebat q de aq
illa copiose bibēs die eadem lapidē ad ex p frusta mādauit.
¶ Ali a vulgarib leprosis reputat p dies. xx. se q[ue]q[ue]
die balneauit et mūdus fact ē. ¶ Quidā dñs Jaco. d i su-
la vir boziane cardial. et fere oib i mēbz spacio artetico te-
nebat: cā sue p[er]sone ipotēs nec egitare nec suis pedibus
ābulare poterat: q de n[ost]r balneoz vtutib audies: illuc
sup leticia dportari se fecit: et ordiate se balneās paucos ifra
dies sāitati rstituit. Januā galiarditer accessit. ¶ Ego āt
vum i Veriēsi studio legerē ad h balnea nobilē qdā mu-
liere mādauit: q ātiqū vultu casū adeo piclosū iterdū pa-
tiebat vt suffocari psepe crederet: h semel in die ceruicē
embrocabat: vice vo alia se balneans liba domuz redyt.
¶ Quidā vo asclitice vt ea se solū balnearet inuixi. S3 ci-
uis qdā q balneorū illorū expiētia vidicrat: vt mae pitā
vnā illi aq bibet p[er]sultit: et die alia i vespis solū balneū i-
traret h sanitatis recupāde cupida tres iterdū aq pintas
mane vno bibebat: et p dies. xl. p[er]tinuās. f. se iterdū bal-
neādo: iterdū vo aq bibēdo liba fca ē. ¶ Alia: vt vulga-
riū mulierū vbo vtat: pp ātiqū mēstruoz alborū fluxū
mūq[ue] pcepat: et erat iterdū mā illa adeo ferens vt ipamet
odio seipam b[er]et: purgata ad balnea h iuit: q n iusu meo:
s3 spōte sua psepe de fōtis aq bibebat: et ill albis mēstruis
expurgatis cū domi fuit pgnās fca puellū enixa ē. ¶ De
bis n[ost]r balneis mirāda recēdere posses: q[ue]n p[er]tē ipe vidi:
et p[er]tē a fidedignis accepti: q si oia d[es]cribere vellē: tedio ni-
miū legētes afficerē. Qui h tpe v[er]bis omisiss ad actū pra-
cticū imēdiatē deuēire cupiūt. S3 illoz aq vsuū balneo
rū p[er]siderat miera: his q[ue]q[ue] vidi effectib cūidēter cō-
cludi pōt ea fridis egritudib cōualere q[ue]maxie: vt ē anti-
qu dolor capitis palefis spasm timor: toitura oris litar-
gia obliuio p[er]gelatio abūdātia fridi catarrhi et vbe valent

oib neruorū fridis egritudib. valēt itē lacrimaz erube-
ratic d[es]cēsi aq cū p catarrate sibilo auriū opilonib a fri-
da hūiditate pueniētib. valēt itē defectui odorat molli-
ficatōi ligue defectui gust stupor ac ipoz p[er]gelatōi mol-
lificatōi giginaz fluxui hūiditatū ab ore tussi asmati: et
fridis egritudib stōaci yctericie nigre casefie bidropifi.
valēt yliacis ac colicis vmes necāt matricū hūiditates
d[es]iccāt. Seraticos vo podagricos et ciragricos curant. Et
alt oib iūcturaz egritudib q sūt ab hūorib fridis sub-
ueniūt: scabiosos liberāt et leprosis pferūt: aco b cutis i-
fectionib valēt. Nec sunt qb particularibus egritudini-
bus hec n[ost]ra facerrima balnea pueniunt.

¶ Qualr tā balneis q[ue] ceno q[ue] fluffa vt debeam: et d mō
(fontis aquā bibendi. CAP. IIII.

Sup[er]est balneoz n[ost]roz pueniētē vsū d[es]cribere:
q egritudib diuersitate variat. ¶ Circa B igf
sūt ifrascripti canōes obseruadi: et p nisi factis
vlib cūonib in eis itrare nemo audeat. mās
n. p. cor p fluere faciūt: cui cā accitā piculosa facile i re-
pletū corp iducet: vt ē v[er]igo: scotomia: epilepsia: apo-
plexia: palefis: spasmus: et talia et oib p[er]icularib mēbz
ad q mae ille raptū h[ab]et: nociūta grādia iducere q[ue]q[ue] pos-
sent. vñ ille dilectissim pceptoz me magf Philippo De
diolanēsis dūcal phicus rettulit mibi: cūz ad h balnea sci-
philipi cū vno semel adeēt: vir qdā valde repletū caput
h[ab]is alia sūt p[er]uicē sup ceruicē ebrocatiōez recepit ad c[er]-
oculos: tūc tāta mā dfluxit q eos p[er]didit. Sūmo g ope ca-
uēdū ē ne sine p[er]uicē balnea q[ue]q[ue] itret. ¶ Et vice p[er] nō
ibidē diu morā faciat: deide vo q[ue]q[ue] ad min[us] horis a p[er]-
dio distātib se q[ue]q[ue] balneet. Sāc vbi ex his fuerit q resol-
uūt facile p duas horas: vel circa sero vel aū igressus bal-
nei vitellos duos ouoz recētū assumat: pfectōez aliq[ue] re-
stauratiūā vel aliq[ue] tale: ei sp i balneo tāta sit mora q[ue]tū
cū ibi stare delectat: vel donec digitoz pulpe i rugis p[er]te
fuerit: ceteris tū pib lōgi mae q[ue] sero balneis imorādū
erit. ¶ Cūq[ue] ab eis egrediē lectū itret: et ne a frido tāgaf
aere se p[er]anis coopiat: obic i lecto sudorē toletet: et cū mi-
nucere tū pcepit: abstergat: se postea iduat: et p[er] acroz aliq[ue]
tulū distātē a balneo p morulā ābulet: succēssine vo cibū
bōi chimi aut nutritiū et facil digōnis recipiat ab imodo-
rato tū cibi et pot vsu: et ab alyz h[ab] se custodiat: et a coitu
q[ue]maxie. ¶ Et q[ue] fm diuersitatē egritudinū diuersimo-
de alyz balneis vtimur: q vbi. g. egritudine neruoz pati-
unt: n mō corp totū balneari necē ē: s3 psepe loca vbi ner-
ui sensū et motū mēbz lefis dātes oriūt: ebrocāt et iter-
dū nucha aliq[ue] dozi spondilca: et q[ue]q[ue] mēbz cetera fm
exigētiā ebrocant: regulari vo est sup mēbz illud ebroca-
tio fiēda: a q nerui q mēbro leso deseruiūt oriūt. ¶ Nō-
nllū q[ue]q[ue] i coopro balneo se libēt balneāt: qd n laudo. nā
vapores ab eo eleuati: male tū spirāt: et i se flexos balnea-
tis caput plm replēt: pp qd nōnunq accitā pessima cōse-
quūt velut v[er]igo: scotomia: palefis et. S3 si pluuiē v[er]ali-
q[ue] tale iterdū balneāt fuerit ipedimēto: coopitū tūc bal-
neū itrare poterit. ¶ At bi q tibiaz dolore vexat seu ifla-
tas hūerit i extriseo: cū fōtiū ceno eas tenere putile erit.
Id. n. dolore tollit tumorē remouet et stipticitate sua eas
valde p[er]fortat: sic vt deiceps hūores descēdere neqant: o
q ipe mirabiles vidi effectus: q si ad vles corpis hūidita-
tes d[es]iccadas totū balneat neciū sit mae ciuitat balneū
itret: sero vo cenū. plimi q[ue]q[ue] tibias suas s[ed] vno pforato la-
pide q sup quodā fōtis balneo sit ē stuphāt. S3 eas i ex-
triseo ceno tenere vtili ē. Accidit itē sepe vt marasmati
seu resolutōi pati tibiaz iflatōe seu dolore molestē. Ta-
le itaq[ue] cenū itrare q[ue] balneū p[er]stat. Stuphare q[ue] se volē-
tes caute id faciāt. Nā aer stuphe vaporib aq fōtis reple-
tus ē: q ad itra corp maxie penetrat et hūores subtiliā

Antidotarius

multo forti⁹ q̄ balneū sudare facit. Et iō in p̄n⁹ vitāda ē q̄ i repleto corpe mās magis q̄ balneū fluere facit & ipe tuos⁹ qdē ita q̄ maloz accitū cā eē pōt. S̄z circa finem ea putilioz erit. Nā si q̄ mās grosse i corpe drelacte fuerit facilius p̄stipbā q̄ p balneū subtiliant⁹ & i sudore puerse ēt facili⁹ euaporāt. ¶ Rursus h̄ balneoz n̄fop aq̄ est ad bibēdū vtil. Nā vt. s̄. tetigi qdā i balneo exites de ea bi būtz sitz extinguit & vētrē laxat. S̄z asinatici hydropici calculosi iliaci colici stomatici & p̄siles de ea fm dispōnez vnā duas aut plies illi⁹ aq̄ pitas vtiliter iterdū bibūt. Et mēsurā i iudicio astātis medici drelinq̄: s̄z g aq̄ illā mās bibit ad sero vsq̄ balneū n̄ strene assūpta aq̄ q̄ a circūfē rētia ad cētū trahit opatōz ipediat. Et sic bēs tā balnea di q̄ i ceno stādī stupbādiq̄ aq̄ q̄q̄ bibēdi modū.

De mō succurrēdi accitib⁹ q̄ ex his balneis accidēt: q̄ p̄fectiora sūt: q̄tū sit ibi tps imorādū. CAP. V.

Dueria accitū balneatib⁹ nōnūq̄ accit: vt ē tā ad oculos q̄ ad nares: aures: palatū: q̄ als ad p̄tes capitis mās de flux⁹. Et iterū balnea illa epar calin sup̄cedūt: renes itē: s̄ti aliq̄ i ducūt: & corpe nōnūq̄ stipticāt. Dis oib⁹ quō succurrēdū sit in p̄nti exēplo p̄ ordine describet: & q̄n itē p̄fectiora sūt: & tāde q̄tū sit ibi tps imorādū. ¶ Qui ḡ ce rebz plimas humiditates h̄is exicare cupit sup̄ ceruicē ebzocā vt recipiat necē ē. Ne itaq̄ ad oculos sine ad alia capitis mēbra mās defluat: q̄ plerūq̄ ē v̄sitis dep̄ditōis cā et aliaz egritudinū pessimaz aq̄q̄ ceruix ebzocē tipora atq̄ frōs ex oleo mirtio cuz masticio mixta erūt pūgēda. ¶ Vel facias sic. R. olei mirti. olei mast. añ. 3. i. pulueris mirtilloz: cips. bistoz. masti. terre figi. añ. 3. y. cere pap: & fiat yng⁹. q̄ tipora atq̄ frōs pungat. ¶ Qui at epar calz nimis h̄nt eū añ igressūz balnei ex ceroto fādālio pūgat. ¶ Vel facias sic. R. vngueti al. gal. 3. y. cāfore: & hoc vbi ma gna affuerit flāma. 3. y. fāda. ru. spody ro. añ. 3. f. icōpore tur sil pap: acci p̄miscēdo: & epi vinctio fiat. ¶ Iste piter iunctōes renib⁹ calis puenirēt ad q̄s sp̄ aduertēdū ē. ¶ U di. n. aliq̄s ḡ nullā aliā rēib⁹ p̄uisione faciētes i t̄m p̄cale: facti sūt: vt ex vrie adustioe ardorē icurrerēt: debic exco riatōez: succēssue vlc⁹: & mortē finalē. Ad h̄ igit sp̄ mentē hēas. Syrupi itē aceto. 3. y. vel de ribes d̄ succo acetose d̄ acetositare citri: d̄ limōib⁹ de agresta vlc⁹ cōsiliis cū. 3. i. y. aq̄ end. exhibē i auroza mltū p̄fert: & isto mō dū epistit i bal neo ex potatōe aq̄ fōtis plimū securat q̄ nisi epar & renes calos h̄ntib⁹ oib⁹ laudo. Uex cū znc: cādo pomis grana tis amarēate vlc⁹ aliq̄ b̄z p̄fectōe seu cū aliq̄ ex tactis syru pis deludere s̄ti bonū ē. Ab exitu t̄m balnei nō sic imēdia te q̄q̄ fridi actuali bibēdū erit. ¶ Corpis stipticitati cū clisterib⁹: ac cōib⁹ supposito: q̄s succurrēdū ē. Et talia se ro vlc⁹ mās aq̄q̄ q̄s balneū itret fiēda sūt. At qdē clisteria & talia abhoiantes p̄ pap aq̄q̄ ea balnea itret d̄ aq̄ fōtis pitā dimidiā bibūt si n̄ plus. Illa aut vētrē laxat. Alij añ cenā vel cū dormitū eūt pillas de yera simplici alefangi nas vlc⁹ p̄siles igb⁹ nullū laboriozū solutiū i grediat assu mūt: & mās aq̄q̄ sit balneādi hora suā opatōz pficiūt. Et bi tā sero q̄ mās balnea igredi p̄nt. Alij mānā cassiam ta maridos vlc⁹ aliq̄d s̄ile recipiūt. Nā laboriosa farmaca vi tāda sūt oia: s̄z sint oēs q̄ solutiū recipiūt pos auisati ne balneū donec solutiū opatōez suā p̄fecerit igrediant. ¶ Eligēdū balnei tps est mēsis may. Tūc. n. vt hitū ē s̄. balnea illa sūt i suo eē p̄fecto. Sūt d̄ mense septēbris que niētia: n̄ sic veluti i maio vtuosa. ¶ Balneādi at mora f̄z diuersitate egritudinū variat. vñ si q̄s hūidus valde fue rit: & tali hūiditate egritudo ipa puenit p̄ mēse itegz balnea se pōt. Quēcūq̄ t̄m fuerit egritudo diez q̄ndēci termin⁹ minor erit. Nō. n. vñ i corpe minor tpe suā vtutē imp̄uere. ¶ Postq̄ balneat⁹ domū redierit p̄ mēses

ad min⁹ sex tā i cibo q̄ i potu q̄ i alijs n̄ nālīb⁹ reb⁹ codē se oz regimie q̄ i balneo gubnare. Nā balnea ipa q̄litate vnā i corpe dereliquit q̄ i cū p̄ assignatū tps agit p̄tinue. Et h̄ cā ab exordiaris canēdū ē. Dēs itaq̄ q̄l accitib⁹ q̄ a balneo puenire p̄nt succurrēdū sitibi stādū: ac q̄lter balneat⁹ domū reuersus se hēat custodire: q̄ p̄tis capitu li intentionis fuerāt &c. Amen.

¶ Sinis tractatus de balneis montisferati.

Incipit antidotariū eiusdē clarissimi doctoris Anto ny Suaineri nō min⁹ vtile q̄ cōpēdiōsūz & ad op⁹ practiū marie neciū p̄tines capla viginti.

- ¶ Caplm. p^m. De Clisteribus.
- ¶ Caplm. 2^m. De Decoctionibus.
- ¶ Caplm. 3^m. De Minoratiuis.
- ¶ Caplm. 4^m. De Digestiuis.
- ¶ Caplm. 5^m. De Solutiuis.
- ¶ Caplm. 6^m. De correctione medicinarum solutiuarum.
- ¶ Caplm. 7^m. De dosib⁹ solutiūz tā simpliciū q̄ p̄positoz.
- ¶ Caplm. 8^m. De potionibus & pillulis & bolis solutētib⁹ humores tam simplices q̄ compositos. (bra.)
- ¶ Caplm. 9^m. De medicis dirigētib⁹ alias medicis ad mē.
- ¶ Caplm. 10^m. De medicis solutiuis appropatis mēbris.
- ¶ Caplm. 11^m. De medicinis alterantibus caput tam calefaciendo q̄ infrigidando.
- ¶ Caplm. 12^m. De medicinis alterantibus pectus & pulmo nem tam calefaciendo q̄ infrigidando.
- ¶ Caplm. 13^m. De medicinis alterantibus cor. tam calefaciendo q̄ infrigidando.
- ¶ Caplm. 14^m. De medicinis alterantibus stomachū taz calefaciendo q̄ infrigidando.
- ¶ Caplm. 15^m. De medicinis alterantibus epar tam calefaciendo q̄ infrigidando.
- ¶ Caplm. 16^m. De medicinis alterantibus splenez tam calefaciendo q̄ infrigidando.
- ¶ Caplm. 17^m. De medicinis alterantibus renes tam calefaciendo q̄ infrigidando.
- ¶ Caplm. 18^m. De medicinis alterantibus matricem tam calefaciendo q̄ infrigidando.
- ¶ Caplm. 19^m. De medicinis alterantibus iuncturas tam calefaciendo q̄ infrigidando.
- ¶ Caplm. 20^m. De restauratiuis tā ligdis q̄ solidis.

¶ De clisteribus. CAP. I.

Listere cōc lētinū. R. malue ma trū vio. añ. 20. i. fiat deco ctio de q̄ accip. 3. xy. vlc⁹ xvi. cassiē fi. ex te noui. mell. pul. zucca. añ. 3. vi. olei cōis. 3. i. y. sal cōis. 3. y. misce: & fiat clistere. Ulo co decoctōis dicte ponat brodiū pulli vlc⁹ carniū. dosis dicta etiam erit conueniens.

¶ Clistere lenitiū & alteratiūz pueniēs i febrīb⁹ magne i flāmatiois. R. matz viol. malue añ. 20. i. mercurial spi nachie nēnufa. añ. tertiā ptē. 20. i. lactuce vel porul. vel vge pasto. vel sempuine añ. q̄rtā ptē. 20. i. fiat decoct⁹ cuz lib. xy. aq̄ vsq̄ ad p̄suptōez tertiē ptis de q̄ colatura acci pe. 3. xy. vel. xvi. olei vio. 3. i. y. salis triti. 3. y. misce. ¶ Clistere lētinū & absteritiū pueniēs i feb. colicis & f lū ticis. R. blitis malue mercurial añ. 20. i. ord. matz viol. añ. tertiā ptē. 20. i. fiat decoct⁹ i libz. xy. aq̄ vsq̄ ad p̄sum ptōez tertiē ptis: & in fine decoctōis addat caulū. 20. i. & itez buliāt p̄ ynica bulitōez: deide R. dicte decoctōis. 3. xy. vlc⁹ xvi. cassi. mel. znc. ru. añ. 3. vi. vel. 3. i. mellis viol. 3. i. olei cōmūis. 3. i. y. salis triti. 3. y. misce & fiat clistere. ¶ Clistere pueniēs apopleie subet litargie palisi. R. cētau rec mioris abrotāi calami origāi: vtriusq̄ saluie vtriusq̄ rute. s̄. domesticæ & silue. ana. 20. f. semi. añ. mara. se. s̄. f. f.

leos añ. 3. y. stica. arab. 3. y. plpe collo. agari. añ. 3. y. cassie. 5. y. vel. 3. y. r. f. fiat deco. i sufficiei q̄titate aq̄ vsq; ad cō-
suptōez. iij. ptis. deide. R. dicte decoctōis. 3. xy. vel. xvi.
yere pig. 3. vi. salis gēme. 3. i. f. misce. r. fiat clistere. etiā pos-
set addi. 3. y. vel. iij. olei de castoreo r. erit meli⁹ r. forti⁹.

Clisterie pueniēs paliticiis. R. saluie rute stica. mal. mer-
ci. cētau. furfu. cāomil. añ. iij. ptē. x. i. fiat deco. i aq̄ suffi-
ciēti vsq; ad cōsuptōez. iij. ptis. de q̄ post colaturā: acci. 3.
xy. vel. xvi. yere pi. vel bñdicte simplicis vel yeralogodiō
3. f. cassie. 3. i. mellis ro. colati. 3. f. vel. 3. vi. olei cōis vl' ca-
momille. 3. iij. salis cōis triti. 3. y. pōt etiā addi ad p̄dictaz
decoctōez semi. ani. r. feni. r. cimi. r. tūc erit forti⁹.

Clisterie carminatiuū yētoſitatis. R. se. ani. feni. aneti. car-
ui. cimi. floz. cāomil. mellil. añ. 3. f. floz. rute. x. f. furfu.
x. i. fiat deco. vsq; ad cōsuptōez. iij. ptis. vel medietatis. d̄
q̄ colatura acci. 3. xy. vel. xvi. mell. ros. colati medule cas-
sie. yere pi. vel bñdicte añ. 3. f. olei rute vl' aneti vel camo-
mil. 3. iij. sal. triti. 3. y. misce. r. calin iponaf. p̄t ēt addi ista
r. fiet forti⁹. f. bace lauri ameos centauree minoris. carta-
mi polipody. semi. lini. semi. feni. origani calamenti.

Clisterie lauatiuū r. absterſiuū pueniēs in fluxib⁹. R. aq̄
decoctōis ordei. 3. xy. vel. xvi. pulueris zuccari mellis ro-
fati colati añ. 3. f. vitelli ouoz recentium numero. iij. olei
vio. 3. y. misce oia bñ incopozandoz. fiat clistere.

Clisterie p̄strictiuū. r. cōsolidatiuū pueniēs in fluxib⁹. R.
plātag. 3. f. rorismarini siccap. galla. mirtillo. sumac. añ. 3.
f. fiat deco. i sufficiei q̄titate aq̄ pluuiā vel aq̄ extictōis
calibis vsq; ad cōsumptōez tertie ptis. de q̄ colatura: acci-
pe. 3. xy. vel. xvi. r. in ea dissolue sepi byrcini. 3. i. succi plan-
tagis. 3. y. r. addatur ifraſcripti pulueris. R. gūmi ara. ter
re sigil. boli arme. añ. 3. i. puluerizent r. addantur.

Clisterie p̄fortatiuū absterſiuū r. icitatiuū appetit⁹. R. vi-
ni al. odoriferi. 3. viij. vrie pueri. 3. iij. vel. vi. mell. colati r.
d̄spuati. 3. iij. sal. cōis triti. 3. y. olī cōis. 3. iij. misce. r. fiat cli-
stere.

CAP. II.

Decoctio pectoral. R. passu. enucleata. lig. mū.
añ. 3. i. tamari. iuinba. radicū yreos yfopi añ. 3.
f. ordei. 3. y. se. fenugre. 3. i. capil. ve. 3. f. aq̄ plu-
uialis vel flumialis lib. iij. buliat sil vsq; ad cō-
suptōez medietatis. r. sua vsq; ad t̄po necitatē.

Decoctio cōis. R. or. 3. iij. pumoz damascēoz numero
xy. ligri. mū. tamaridoz. passulaz enucleatarū añ. 3. f. se.
ani. feni. añ. 3. iij. aque flumialis vel fontis lib. iij. buliant
lento igne vsq; ad consumptionem medietatis.

Decoctio purgās r. digerēs colerā. R. pumoz damasce-
noz nūero. xy. tamari. 3. f. floz. viol. 3. y. 4. se. cōis frig-
exortica. 3. i. ordei. 3. i. f. fiat deco. i li. iij. aq̄ flumial vl' plu-
uial vsq; ad cōsumptōez medietatis. vl' i li. iij. r. reserua.

Deco. purgās r. digerēs flā. R. radicū fen. r. petro. añ. 3.
f. radicū yreos yfo. añ. 3. iij. capillo. ve. 3. f. mell. 3. y. r. fiat
dco. i li. iij. aq̄ flumial vl' plu. vsq; ad cōsumptōez medietati.

Decoctio purgās r. digerēs melācolia. R. floz. borag. r.
buglos. añ. 3. f. passulaz enucleat. corticū radicū capparo-
rū corticū tamari. scolop. polipody. añ. 3. y. se. ani. se. fe. cul.
añ. 3. iij. fiat deco. i li. iij. aq̄ vsq; ad cōsumptōez medietatis.

Decoctio purgās r. digerēs colerā r. flā sil. R. pumoz
dama. nūero. x. radicū feni. 3. y. capil. ve. 3. f. q̄tmor se. cō-
muniū frig. r. excocticoz. 3. f. ordei mū. 3. i. fiat deco. i li.
iij. aq̄ flumialis vel plu. vsq; ad cōsumptōez r. reserua.

Decoctio purgās r. digerēs flā r. meliā. R. floz. borag. r.
bugl. añ. 3. f. radi. fen. petrosi. yreos yfopi. añ. 3. iij. se. ani. fe-
ni. añ. 3. y. corti. radic. cappari. tamarisci. scolopen. polipody
añ. 3. i. f. capilloz. ve. 3. f. fiat decoctio in lib. iij. aque vsq;
ad cōsumptionem medietatis.

Decoctio carminatiua. R. se. ani. feni. carui. aneti ameos
rute. añ. 3. f. fiat deco. i li. iij. aq̄ vsq; ad cōsumptōez. r. sua.

*Posset ēt p̄clisterib⁹ addi d̄ florib⁹ camomil. stica. arabi. r.
melliloti. r. sic erit decoctio notabilr carminatiua.

CAP. III.

Minoratiuū cōe i forma ligda. R. medule cassie
electe r. nouiter c̄ctē. 3. i. vl. 3. y. vel loco cassie
pone mānā in eadē doſit. r. cū decoctōe cōi fiat
potio q̄ admistret summo māe. r. nota q̄ post
medicinas mioratiuas debiles lōga dormitio n̄ puenit. 3.
breuis ne vt̄ ipſi corrupat. r. substātia eius in nutrimē-
tum conuertatur. vt patet intelligenti.

Minoratiuū cōe in forma boli. R. cassie electe. r. tapella
te. 3. i. vl. 3. y. r. cū zucharo. r. fiat bolus. r. sume. vt supra.

Minoratiū cole i forma ligda. R. dyaprunis n̄ soluti cas-
sie electe. r. nouiter c̄ctē succi ro. añ. 3. f. misce cū decoctōe
purgāte colerā fiat potio. cui addat sy. vio. 3. f. r. deſ i potu.

Minoratiū flat i forma ligda. R. cassie ele. r. nouiter c̄ctē
cte. 3. i. ely idi maioris. 3. y. misce cū decoctōe purgāte r. di-
gerēte flā. cui addat mell. ro. colati. 3. f. r. i potu tribuat.

Minoratiū melie i forma ligda. R. medule cassie elec. r.
nouiter c̄ctē dyaprunis n̄ solutiui. añ. 3. f. p̄fectōis hamech
3. y. misce cū decoctōe purgāte r. digerēte meliā. r. fiat po-
tio r. tribuat. r. pōt addi. 3. i. syrui violati.

Minora. cole r. flatis sil in forma ligda. R. cassie nouiter
c̄ctē dyaprunis n̄ solutiui. añ. 3. f. dyafi. 3. y. misce cū de-
coctōe purgāte r. digerēte colerā r. flegma sil. fiat potio.
cui addat syrui vio. mellis ro. cola. añ. 3. f. deſ. vt. s.

Minoratiū flatis r. melie sil i forma ligda. R. cassie no-
uiter c̄ctē. 3. i. elary idi maioris p̄fectōis hamech. añ. 3. i.
bōi pōderi. r. cū decoctōe purgāte flegma r. meliā siml fiat
potio. cui addat mell. ro. cola. syrui vio. añ. 3. f.

Minoratiū cole r. melie sil in forma ligda. R. cassie noui-
ter c̄ctē. 3. i. p̄fectōis hamech. 3. y. elary succi ros. 3. i. fiat
potio cū decoctione purgāte r. digerēte colerā r. meliā sil.
cui addat syrui vio. 3. i. r. dectur. vt. s.

CAP. III.

Digestiua cole simplicia sūt endiuia ros. poru.
cucur. lactu. v̄micularis viol. sempuina solatz
yga pastozis. v̄mbilic⁹ veneris nenufa. r. silr aq̄
eoz distillate r. c. Cōposita sūt syr⁹ acetosus

simplex syr⁹ de endiuia. syr⁹ de succo endiu. syr⁹ viol. syr⁹
de granatis. syr⁹ de acetositate citri. syr⁹ de iuinbis. syr⁹
ros. syr⁹ de nenufar. syr⁹ de succo acetos. syr⁹ de agreſta.
syr⁹ de papauere. syr⁹ de pomis mesue. syr⁹ de limonibus.
orizacara iulep ros. r. viola.

Digestiua flatis simplicia sunt yfopus. betonica. pulegiū
calamitū. satiregia. scabiosa. maiorana. ca. ve. mēta. serpil-
lum. origanū. melissa. peonia mel. r. aque eoz. Cōposita
sunt syr⁹ acetosus cōpositus. syr⁹ de bisantys mel. ro. cola.
oximel simplex. syr⁹ de yfopo. syr⁹ de sticados. syr⁹ de lig-
ritia. syr⁹ de eupatorio. syr⁹ de prassio. syr⁹ de absinthio.

Digestiua mlie simplicia sūt borago bugloſa scolop. fur-
m⁹ ter. tamaris⁹ calamētū nasturtiū rubca tictoz r. eoz
aq̄. Cōposita sūt syr⁹ de fumo ter. syr⁹ d̄ epithimo. syr⁹
acetosus simplex. syr⁹ de pomis p̄posit⁹ que ponit ad ef.
in cap. de soda ab hūore melācolico circa fine. regre ibi.

CAP. V.

Simplicia solutiua cole sunt reubar. scamonea.
mirab. citrini cassiafi. māna succ⁹ ros. tamarin.
aloe aq̄ casei. Cōposita elii de succo ro. dy-
aprunis solutiui dyarob. cū reubarb. elii de p̄si-

lio dyacassiafi. Confectio de ramedeni mesue yera sim-
plex syrupus acetosus. Solutiuis pillule de reubarbaro.
pillule auree. pille aggregatiue.

Solutiua simplicia flatis sūt agarie. turbit⁹. kebuli em-
blici belirici. cologn. euforbiū efula cassiafi. bermodac.

Cōposita dyafinicon elariū indū mesue dyacitoniton

Antidotarium

solutium flegmatis mesue dyarob cum turbith secania/ bin. Solutium mesue blanca nicolai benedicta bycrapi/ gra pillule alessangie aggregatiue de agarico cochie: de ye/ ra fetide: de hermodactil. pillule lucis pillule sine gbus/ esse nolo. pillu. stomatice.

Solutiua simplicia melancolie sunt mirabolani indi la/ pis laçuli lapis armen. epithimum. polipodium sene.

Composita confectio hamech diacitoniton solutium melancolie secaniabin. Solutium educens melancolia. yera ruffini. pillu. inde de lapide laçuli de lapide armeno: de fumo terre.

De correctoe medicinaz solutiua. CAP. VI.

Rubarbarum corrigitur et preparatur adden/ do ei tertiam partem spice nardi vel ciamomi vel masti. vel squinanti et datur cum aqua casci vel cum decoctione purgate et digerete colera vel alys decoctionibus: et fm necessitate: et qñ ifundit debet ifundi in aqua endiuie si est in estate: et in vi no albo odorifero bono in hyeme.

Scamonea preparat si decoquit in citonio et corrigitur si datur cum aqua mirabo. citrinor. vel mastice vel cito/ niorum vel cum zucharo viola. vel cum syru. ro. et nota q maxime eget pparatione et correctione.

Turbith corrigitur et preparatur si addatur ei tertia ps zinz. electi: et quando administrat dat cum melle ros. cola/ to vel conserua viola. vel cum decoctione passularum. Et nota q non debet nimis conteri: sed tantus mediocriter vt patet intelligenti mesue et aliorum dicta.

Agaricus corrigitur et preparatur addendo ei tertiaz vl quartam partem. 33. salis geme: et datur cum oximelle sglitico qd e ex maxime vigoratib. et velocitatibus eius ope/ rationem: vel etiam cum melle ro. cola.

Mirabolani corriguntur et preparantur quando terunt cum amigdalibus: aut cum passul. enuclea. aut cum semi. ani. aut spica nardi: et quando dant in forma potabili. dantur cum decoctione comuni: vel cum sero caprino spe/ cialiter dantur hoc modo.

Citrini dantur cum decoctoe purgate et digerete colera. **I**ndi dantur cum decoctione purgante et digerente me/ lancoliam.

Aly vo kebuli emblici bellirici dant cum decoctoe pur/ gante et digerete flegma vel melancoliam.

Lapis laçuli corrigitur et preparatur diligentissime sup lapidem vel in mortario lapideo: et sic tere: et lauetur trige/ fies cum aqua dulci: et similiter iterum sic terendo lauaf decies cum aqua ro. et administratur cum dyabozaginato vel cum aqua buglose et vino odorifero: et similiter cu de/ coctione purgante melancoliam.

Sene corrigitur et preparatur: si addatur ei tantundem zinzib. vel salis gemme: et qñ admistratur datur cum aqua decoctionis florum bozagini buglose: gariofilorum ma/ cis et cardamo. et potest etiam decoq in qstitate magna cu brodio carniū vel pulli absq trituratione: et brodiuz illud opationes suas placide: et sine molestia opat.

Polipodium corrigitur et preparatur cum redolentibus: sicut sunt semi. ani. et fenicu. zinzib. cinamomi gariofila. et quandoq administratur cum aqua mellis: aut cum aqua decoctionis passularum.

Dermodactil. corriguntur et preparantur cum cinamo/ mo masti. cinçib. et pipere longo: et qñ admistrant dant cu oximelle sglitico: et melle ro. cola.

Colloquinti. corrigitur et preparatur cum mastice et gal/ la: et qñ administratur dat cu aqua mellis. Modus. n. recti/ ficationis fm mesue est. Incidatur minutissime cum inci/ sorio: et inuoluatur subtili inuolutione cum glutino draga/ gant: aut bdely et excetur et terat illud contritione for/

ti: et fiat troisci cum pauco mastice resoluti in oleo rosa/ vel cum laudano: aut aq mellis. Et dicitur vterius. Et scias de decoctione: et est qd completam sustinet decoctionem.

Euforbium corrigitur et preparatur si inunctum cu oleo amigdalino intra frusta citri inuoluatur in pasta: et deco/ quatur et corrigitur si addatur ei masti. et spice. añ. fm qsti/ tatem suam: et qñ dat cum aqua mellis datur.

Epitimum corrigitur: et preparatur si addatur ei tertia pars salis geme vel salis indi: et debet incorporari cu oleo amigdalino dulci: et qñ administrat dat cum decoctione mirab. nigroz mellis et passularu. Et nota q magnam no sustinet decoctione s3 parum debet decoq.

De dosib solinoz ta simpliciu qz ppositoz. CA. VII.

Rubarb. dosis est fm mesue in substantia et fm alios a. 3. y. vsq ad. iij. et in infusione a. 3. y. et f. vsq ad. x. Comunis aut dosis est in substantia et fm alios a. 3. y. vsq ad. iij. per se: et in infuso/ ne a. 3. iij. vsq ad. viij. No tamē q dosis dicte

et alioz sequentium solutiū conuenientes: si vnūq/ q solutium datur per se et sine permiſſione aliorum so/ lutiū. Si autem permiscerentur solutiua considera/ de sunt dosis eorum siue debiles siue mediocres vel for/ tes sint: et ceteris paribus quantum additur de vno tñ di/ minuitur de reliquo: et sic surgit dosis alia communis que ex parte aggregati: nihil tñ differt a prima: vt p3 considerati.

Scamonee fm mesue per se dosis est gra. v. vsq ad. xij.

Mirabolanz citrinorū fm Mesue in substantia dosis est a. 3. y. vsq ad. quatuor: vt dicit liber meus: sed re/ peri in alio: et forte sic vult dicere dosis est in infusum a. 3. v. vsque ad. 3. x.

Cassie fistu. per se dosis est cōis a. 3. vi. vsq ad. 3. i. et f. Et fm alios ab. 3. i. vsq ad. duas: et ipsa qdem mirabilis opat qñ dat cu aqua caſei: vt ait mesue caplo ppro.

Manne fm Mesue dosis est a. 3. vi. vsq ad. xxv. et fm alios sicut cassie.

Succi ro. fm Mesue caplo de ros. est. 3. i. cum aqua ca/ ſei: et spice modico: et in fine capituli dicte dosis succi ros. ē ab. 3. i. vsq ad. ij. cum zucharo: et potio filr facta cum succo eoz est ab. 3. ij. vsque ad. v.

Tamaridoz fm mesue est dosis a. 3. ij. vsq ad. v. Et f3 alios in decoctione sunt eiusde dosis cu cassia: aut māna.

Aloes fm mesue dosis ē ab auf. f. vsq ad. 3. y. et in ifusio ne ab auf. i. vsq ad. 3. ij.

Anteq ad doses compositoz solutiū vterius pce/ dam: qprimū ponendus est modus ad inueniēdum do/ ses ipsorū: vt si receptas aliquas in ipsis error sit ipsas ad/ auctas discere et corrigere valeas. Modus aut talis est. Accipiat qdvis compositum solutium: et consideretur quantitas solutiū simplicium intrantiū: et similiter nō solutiū per se: quo facto diuide solutiua fm doses p se cōuenientes. vbi gra. si sunt duo solutiua vel tria eiusdem dosis aggrega p se: et filr fac de alys: tunc vide doses cōes aggregati ipsoz solutiū: et similr aggregati nō solutiū: et tūc surgit dosis vera non fallibilis vt manifeste p3.

Si aut vis scire qstū vadit de quolibet solutiū pro q/ libet diuide solutiū in tot partes quot sunt omnium so/ lutiū: et tūc pars tibi dicet qstū illi solutiū cuius per se intrat: et in qualibet dosi: vt p3 consideranti.

Electuary de succo rosaz scdm Mesue dosis est. 3. v. et secundum Nicolaum dosis est quāritas castanee et in ma/ tutinali hora.

Drapzunis nō solutiū fm mesue dosis est qstitas casta/ nee et cōueniens dosis est ab. 3. f. vsq ad. i.

Drapzunis solutiū cōis dosis est a. 3. y. vsq ad. 3. f.

Syru acetosi solū educēt coleras dosis pōt ē ab. 3. f. vsq ad. 3. i. f. 3 mesue: neq nicolaus nibil dicat d ei dosi.

C Dyareubarbari scdm nicolaum dosis est .i.iiij. vel .i.iii. f. et forte vult dicere vt credo. .i.iiij. vel .i.iii. f. et dicitur cum apo zimate de aniso.

Electuary de psilio secundum Mesue dosis est a .i.ij. vsq ad .i.iiij. f.

C Dyacassie fistulate dosis est ab .i.ij. vsq ad .i.iii. f.

C Confectio d'raued seni mesue: dato qd ipse non ponat dosim: tamen potest esse ab .i.ij. f. ad .i.iii. vel .i.iii. f.

C Syracost fin mesue dos est a .i.ij. vsq ad .i.ij. in estate.

C Pillularum de reubarbaro fin mesue dos est .i.ij. cu aqua casei calida in sero.

C Pillul. aur. dosis .i. ad .i.iiij.

C Agarici fin mesue i suba dosis est a .i.ij. vsq ad .i.ij. in decoctione vel in infusione. a .i.ij. vsq ad .i.ij.

C Turbith fin mesue dosis est a .i.ij. vsq ad .i.ij. et etiam potio eius a .i.ij. vsq ad .i.iiij.

C Mirabolanoz kebuloz in suba dosis est a .i.ij. vsq ad .i.ij. sed in infusione ab .i.ij. f. vsq ad .i.iii. f.

C Mirabolanoz emblico: f3 mesue in suba dosis est ab aur. .ij. vsq ad .i.ij. et in infusione ab aur. .ij. vsq ad .i.ij.

C Belliricorum dosis est sicut emblicorum et citrinorum vt alij dicunt.

C Collogintide dosis est f3 mesue a kirat. vi. vsq ad .x. et capiunt cum caueant frigus.

C Euforby f3 mesue dosis est a kirat. i. vsq ad .i.ij. f3 alios dosis est a gra. iij. vsq ad .xij.

C Vermodactilo: dosis est fin mesue ab aur. i. ad aur. .ij.

C Eule dosis est a .i.ij. f. ad .i.ij. in puluere in decoctione. a .i.ij. vsq ad .i.ij.

C Dyafinicon dosis est a .i.ij. vsq ad .i.ij. Et fin alios dosis est ab .i.ij. vsq ad .i.ij.

C Dyacitoniten solutini flegmatis est a .i.ij. vsq ad .i.ij.

C Blance nicoli fin ipsum dosis est quantitas castanee fin alios a .i.ij. vsq ad .i.iiij.

C Secaniabin solutione educens flegma dosis est ab .i.ij. vsq ad .i.iii. f.

C Benedicte fin Nicolaum dosis est ad modum castanee: et fin alios est ab .i.ij. f. vsq ad .i.ij.

C Dyerepigre galieni fin nicolaum in potu dosis est a .i.ij. ad .i.ij. v. et fin alios dosis est ab .i.ij. f. vsq ad .i.ij. et maxime pro clisteribus.

C Pillularum alefanginarum comunis dosis est a .i.ij. f. vsq ad .i.ij. vel a .i.iiij. vsq ad .i.ij.

C Pillulaz aggregatiuaz f3 mesue dos est a .i.ij. vsq ad .i.ij.

C Pillularum de agarico fin antidotarium magnum dosis est .i.ij. et fin alios dosis est a .i.ij. ad .i.ij.

C Pillularum de vera dosis est a .i.ij. ad .i.ij.

C Pillularum aur. dosis est a .i.ij. vsq ad .i.iiij. vel .i.ij.

C Pillularum fetidarum mesue dosis est a .i.ij. vsq ad .i.ij. et comunis dosis est a .i.ij. vsq ad .i.iiij.

C Pillularum hermodacti. fin mesue dosis est a .i.ij. vsq ad .i.ij. comunis dosis est a .i.ij. ad .i.ij.

C Pillularum sine qbus esse nolo fin nicolaum dosis est pillu. xij. vel .xij. fin qd dicit in antidotario magno comunis dosis est a .i.ij. ad .i.ij.

C Pillularum stomaticaru fin mesue dosis est a .i.ij. ad .i.ij.

C Mirabolanoz idoz fin mesue dosis est sicut kebuloz: et est in suba a .i.ij. vsq ad .i.ij. et in infusione a .i.iiij. ad .i.ij.

C Lapi. lazuli vel stellati abluti fin mesue dosis est a .i.ij. ad .i.ij. f. non loti vero est a .i.ij. f. vsq ad .i.ij. et non debet aplicari nisi lotus.

C Lapi. armeni scdm mesue non loti dosis est a .i.ij. f. vsq ad .i.ij. et loti a .i.ij. vsq ad .i.ij.

C Epithimi scdm mesue dosis est a .i.ij. vsq ad .i.ij. in puluere potio eius in decoctione a .i.ij. vsque ad .x. et non accipitur in estate.

C Polipody fin mesue est dosis a .i.ij. vsq ad aur. iij.

C Sene fin mesue in fusio et potio est ab aur. .ij. vsq ad .i.ij. et pulueris eius fin alios est a .i.ij. vsq ad .i.ij. f.

C Confectio bamech f3 mesue dosis est a .i.ij. vsq ad aur. .ij. et fin alios dosis est a .i.ij. vsq ad .i.ij. f.

C Dyacitoniten solutini melie dos est ab aur. i. vsq ad .i.ij.

C Secaniabin solutione educens melacoliā dosis est ab .i.ij. vsq ad .i.ij. vel ad .i.ij.

C Jera ruffini scdm nicolaum in antidotario magno dosis est quantitas castanee cu aq calida et de sero.

C Catartici imperialis fin nicolaum in dicto antidotario dosis est quantitas nucis magne de sero an vel post cenam.

C Dyacatolicon fin nicolaum in dicto antidotario sine lapide lazuli dosis est .i.ij. vel plus vel minus fin quantitates recipientis. Quando autem in eo ponit lapis lazuli bñ ablutus dosis est minor: vt pz: quia pro qualibet lib. ipsi trant .i.ij. lapidis lazuli abluti fin antidotarium.

C Pillularum indarum descriptione haly. quas ponit mesue. dosis est a .i.ij. vsq ad aur. .ij. et dantur cum aqua casei et sunt sane et experte.

C Pillularum de lapide lazuli secundum mesue. dosis est .i.ij. cum aqua casei.

C Pill. de lapide armeno fin mesue dosis est .i.ij. vt .i.ij.

C Pill. de fumo terre dosis est a .i.iiij. ad .i.ij.

C De potionibus et pillulis et bolis soluentibus humores tam simplices q̄ compositos. **CAP. VIII.**

Potio reubarbari in fusi. R. reubar. boni electi .i.iiij. vel .i.ij. spice. .i.ij. vel .i.ij. inciduntur minutissime et terant in mortario cu pistello: deinde infundant per horas sex in .i.ij. vini albi boni et odoriferi: si est in hyeme. Et si in estate. .i.ij. f. aque endiue postea fiat fortis expressio in qua dissolue electuary de succo rosa. .i.ij. vel .i.ij. vsq ad .i.ij. f. casie nouiter extracte. .i.ij. vel loco casie pone dyaprunis non solutini vel mane in eade dosi. et cum decoctione purgante coleram fiat potio: cui addatur syrupi violati. .i.ij. et calida administretur.

C Potio reubarba in substantia. R. reubarba. .i.iiij. vel .i.ij. spice. .i.ij. vel .i.ij. plus vel minus fin considerationem etatis vel squinanti vel cinamomi. .i.ij. torrefiat aliquantulum super lamina ferrea calida: deinde subtiliter puluerizentur. Et nota qd si talis medicina detur temperata cu aqua plantaginis vel aqua extinctionis calibis addendo .i.ij. miue citoniorum vel syrupi mirtini vel syrupi ro. mirabiliter valet in cura fluxuum in quibus est necesse euacuare confortare et stipticare.

C Potio alia in cura disinterie. R. corticuz mirabolanoz citrinorum kebuloz. an. .i.ij. f. terantur grosso modo: et cu .i.ij. aque plantagi. fiat decoctio vsq ad consumptionem medietatis cum qua dissolue reubarba. boni et electi torrefacti: et puluerizati. .i.ij. squanti. .i.ij. miue citoniorum de zubarro ro. .i.ij. et tepida summo administretur mane.

C Potio alia familiaris et visitata. R. casie electe: et nouiter extracte. .i.ij. vel loco casie pone manā vel dyaprunis non solutini fin dosim dictam electuary de succo ros. vel dyaprunis solutini. .i.ij. vel .i.ij. f. et cum decoctione purgante coleram fiat potio cui addat syrupi vio. .i.ij.

C Potio mirabola. citrinorum. .i.ij. f. spice. .i.ij. f. puluerizent et infundantur per horas sex in .i.ij. decoctionis passularum: deinde fiat fortis expressio in qua dissolue electuary de succo rosa. .i.ij. vel .i.ij. f. vel dyaprunis solutini fin dosim dictam casie electe: et nouiter extracte. .i.ij. vel loco casie pone mannam cum decoctione purgante coleram cum sero caprino: fiat potio: cui addatur syrupi viola. .i.ij. et administretur vt supra.

C Potio alia mirabilis in suba. R. mirabolanoz citrinorum

Antidotarium

℞. iij. vel. 3. y. spice. gra. v. torrefiat aliq̃tulum sup lamia ferrea cala: & subtilr puluerizent: & cum vino citonioz. 3. y. aq̃ plātag. q. f. & fiat potio. Vel loco mīue citonioz pone syrupū mirtinū: & loco aq̃ plātag. pone aq̃ extinctionis calibis: & illa medicina maxime puenit in fluxibus in gbus necesse est cuacuare cōfortare & stipticare.

℞. Potio scamonee correcte. i. dyagridy & cōpetēter trite. gra. viij. vl. x. zuchari ro. iulep ro. f. an. 3. f. q̃ decoctōe mirabolanoz citri. 33. masticis parum fiat potio & administretur vbi o3. Et nota dato q̃ talis medicina nō sit vsualis: ē tamen satis gratiose solutina.

℞. Pille de reubar. magfales. ℞. reubarb. boni & electi. 3. i. vel. 3. iij. spice gra. v. puluerizet subtilr: & cum sufficiēti q̃titate ely de succo ro. fiat pasta: cui addant gra. iij. dyagridy & forment. x. vel. xi. pille: & ita est dosis vna.

℞. Pille de mirabolans citris magfales. ℞. mirabo. citri. vel corticū ipsoz. 3. y. reubarb. 3. i. f. spice gra. viij. puluerizent subtilr: & cū elario de succo ro. & passulaz enucleatay q̃titate sufficiēti fiat pasta: cui addat dyagridy. 8. iij. & forment pillule. ix. vel. xi. & deſ cum aqua casei: & vna ē dosis pro vna vice tantū.

℞. Potio agarici ex ifusione. ℞. agarici. 3. iij. 313. sal gēme. an. 3. i. puluerizent & ifundant p horas. viij. vel. x. in. 3. i. vini albi odoriferi. vel in aliq̃ ex ags digestiuis flatis: deinde fiat fortis exp̃ssio in qua dissolue cassie electe: & nouiter eſte. 3. vi. vl. loco cassie pone mānā ely indi maioris. 3. iij. vl. 3. iij. f. sideratis p̃speritate: & cōplone & cū decoctōe purgāte & digerēte flegma fiat potio: cui addat oximel. sglitici. 3. i. & detur vt supra.

℞. Potio turbith ex ifusione. ℞. turbith boni & mūdati a cortice exteriori. 3. i. f. vel. 3. y. 313. boni. 3. i. terant: & ifundant p horas. viij. in. 3. i. f. vini odoriferi vel in aqua decoctionis passul. demū fiat fortis exp̃ssio in q̃ dissolue medula cassie nouiter eſte. 3. vi. ely indi maioris. 3. iij. cū decoctione purgāte flā fiat potio: cui addat mell. ro. cola. 3. i.

℞. Potio alia agarici & turbith mūdati. an. 3. y. 313. spice. an. 3. f. & ifundant per horas. viij. vel. x. in. 3. i. f. vini albi odoriferi: vel in aliq̃ ex ags digestiuis flatis: deinde fiat fortis exp̃ssio: in qua dissolue cassie nouiter eſte. 3. vi. ely indi maioris. 3. iij. vl. 3. iij. f. cū decoctōe purgāte & digerēte flegma fiat decoctio cui addatur oximellis squilitici mellis rosati colati. an. 3. f.

℞. Potio agarici in suba. ℞. agarici boni. 3. i. vel. 3. iij. 313. salis gēme. an. 3. f. terant: elary indi maio. 3. y. f. vel. iij. & cū aq̃ decoctōis passulaz vel sero capno vl decoctōe purgante vel digerēte flā fiat potio: cui addat oximellis sglitici mell. ro. colati. an. 3. f. & sumat de mane.

℞. Potio turbith in suba. ℞. turbith boni & mūdati: & mediocriter triti. 3. i. vel. 3. iij. 313. 3. i. ely indi maioris. 3. iij. & cū decoctōe purgāte & digerēte flegma fiat potio: cui addat 2fue vio. 3. f. mellis ro. colati. 3. i. & deſ vt supra.

℞. Potio soluēs meliā. ℞. decoctōis purgātis & digerentis meliā. 3. iij. epithimi. 3. y. bulliāt p spaciū duoꝝ p̃f noster: & anc maria. deinde colet: & in dicta colatura dissolue cassie nouiter extracte. 3. vi. 2fectionis hamech. 3. iij. f. vel. iij. syruvi vio. 3. i. & detur vt supra.

℞. Potio alia. ℞. cassie nouiter eſte. 3. vi. 2fectionis hamech. 3. iij. f. vel. iij. & cū decoctōe purgāte & digerēte meliā fiat potio: cui addat syruvi vio. 3. i. & deſ vt supra.

℞. Potio alia. ℞. 2fectionis hamech. 3. y. lapidis lazuli igniti extincti abluti & pparati debite. 3. i. dyacatoliconis. 3. f. dyaboraginati. 3. f. cū decoctōe purgāte vel digerēte melācollā fiat potio: cui addat syruvi vio. 3. i. & deſ vt supra.

℞. Potio eadē in forma boli. ℞. dyacatolicōis. 3. f. 2fectionis hamech. 3. y. lapi. lazuli extincti igniti abluti: & pparati. 3. i. dyaboraginati. 3. y. & fiat bolus cum zucharo qui de

auretur pro nobilibus.

℞. Potio alia. ℞. corticū mirabolanoz idoy & electoy. 3. y. vel. iij. spice. 3. f. passulaz enucleatay. 3. i. pistent oia sil & infundant p horas. viij. in decoctione purgāte & digerēte meliā: deinde fiat fortis exp̃ssio: in qua dissolue cassie nouiter eſte. 3. vi. 2fectionis hamech. 3. iij. vl. iij. vl cū decoctōe p̃dicta fiat potio: cui addat syru. vio. 3. i. & deſ in mane.

℞. Pille magfales. ℞. corticū mirab. indoy & electoy. 3. i. lapidis lazuli vel armeni optime pparati fin artem. 3. y. epithimi. 3. i. salis indi spice. an. gra. iij. cū dyaboragina to & passul. enuclea. an. quātū sufficit fiat pasta: de qua formentur pille & sumat ante diem.

℞. Potio. ℞. reubarba. electi agarici. an. 3. y. vel. iij. spice. 313. an. 3. f. terant p horas octo in. 3. i. f. vini albi odoriferi: deinde fiat fortis exp̃ssio: in qua dissolue cassie vel māne. 3. vi. dyafinico. 3. y. electuary de succo ro. 3. y. f. cum decoctōe digerēte & purgāte flegma & colerā sil: & fiat potio cui addat oximellis sglitici syruvi vio. an. 3. f.

℞. Potio alia. ℞. mirabo. citri. agarici turbith. an. 3. i. spice 313. an. 3. f. terant mediocriter: & ifundant per horas octo in vino odorifero subtili decoctionis passularum. an. 3. f. deinde fiat fortis exp̃ssio: in qua dissolue cassie nouiter eſte. 3. vi. vl māne dyafiniconis. 3. y. electuary de succo ro. 3. i. f. cū decoctōe purgāte & digerente flegma & colerā sil fiat potio: cui addat syruvi vio. 3. i.

℞. Potio alia. ℞. cassie nouiter extracte: vl loco cassie pone mānā dyafiniconis electuary de succo ro. an. 3. y. cū decoctione cōi vel purgāte & digerēte colerā & flegma simul fiat potio: cui addat syruvi vio. 3. i.

℞. Potio alia. ℞. dyaprunis non solutini: cassie nouiter eſte. an. 3. iij. electuary idi maioris. 3. y. ely d succo ro. 3. i. f. cū decoctōe purgante & digerēte coleraz & flegma simul. fiat potio: cui addatur syruvi vio. 3. i.

℞. Alia medicina in forma boli. ℞. cassie electe & tapellate. 3. vi. dyafiniconis. 3. y. electuary de succo ro. 3. i. f. vel. y. & cū zucharo fiat bolus q̃ p nobilib' deauret: & deſ in māe.

℞. Pillule magistrates. ℞. reubarba. electi agarici. an. 3. f. vel. 3. y. spice salis gēme. an. gra. iij. puluerizentur & impastentur cum oximelle squilitico quātū sufficit pro forma paste: cui addat dyagridy. gra. iij. & forment pille. ix. vl xi. & sumantur cum aqua casei.

℞. Potio alia laudabilis. ℞. reubarb. 3. y. spice. 3. i. icidā tur minutissime & terant in mortario: deinde ifundantur per horas octo in. 3. i. vini albi odoriferi calidi: deinde fiat fortis exp̃ssio: in qua dissolue cassie. 3. vi. 2fectionis hamech. 3. iij. electuary de succo ro. 3. i. & cum aqua casei: & cum decoctione purgante coleram & melācollaz simul fiat potio cui addat syruvi vio. 3. i.

℞. Potio alia. ℞. corticū mirabolanoz citrinoy & indorum. an. 3. i. spice. 3. i. terātur in mortario & ifundantur per horas. viij. in. 3. i. vini albi odoriferi: deinde fiat fortis exp̃ssio: in qua dissolue cassie electe. 3. iij. dyacatoliconis. 3. iij. confectionis hamech. 3. y. electuary de succo ro. 3. i. cū aqua casei vel decoctione purgāte & digerente colerā & meliā sil: & fiat potio: cui addat syr. vio. 3. i.

℞. Potio alia. ℞. lapidis lazuli: lapidis armeni igniti extincti & puluerizati & pparati. 3. y. vel. iij. cōfectionis hamech. 3. y. electuary de succo rosa. 3. i. dyaprunis nō solutini dyaboraginati. an. 3. iij. & cum decoctione purgante & digerente colerā & meliā simul fiat potio: cui addat syruvi vio. 3. i. & deſ in mane.

℞. Medicina in forma boli ℞. cassie electe tapellate. 3. iij. confectionis hamech. 3. y. f. electuary de succo ro. dyaprunis non solutini. an. 3. i. f. misce cum zucharo: & fiat bolus qui pro nobilibus deauret.

℞. Pille magfales. ℞. reubar. boni. 3. y. spice. gra. iij. lapi

dis lazuli v'l armeni exticti et pparati. 3. f. sal gēme gra. iij. scamōee correcte gra. ij. dyaboraginati q̄tū suffic fiat pa- sta de q̄ fiat pille nouē. et dent cū aq̄ casei.

¶ Potio. R. agarici boni et electi mira. idoz. añ. 3. i. 3. f. spi- ce. añ. 3. f. terant mediocriter et ifundant p horas. viij. in 3. i. decoctōis passulaz in. 3. i. f. aq̄ scabiose: deñ fiat fortis exp̄ssio in q̄ dissolue ely idi maioris pfectōis hamec. añ. 3. ij. Uel loco pfectōis hamec pone yerā ruffini: et cū deco- ctiōe purgāte flā et meliā sil fiat potio: cui addat oximell sglitici syrui vio. 3. f. et def p duas horas añ diem.

¶ Potio alia. R. turbit electi mundati triti mediocriter 3. ij. lapi. lazuli vel armeni. 3. i. 3. f. pfectōis hamech elary idi maioris. añ. 3. i. f. cassie nouiter ex̄cte. 3. vi. et cum decoctōe purgāte et digerēte flā: et meliā sil: fiat potio: cui addat dyaboraginati mellis ros. colati. añ. 3. f.

¶ Potio alia. R. cassie electe nouiter ex̄cte. 3. vi. elary idi maioris cōfectōis hamech. añ. 3. ij. vel loco hamech pone yerā ruffini: et cū decoctione digerēte flegma et meliā fiat potio: cui addat syrui. vio. 3. i.

¶ Medicia in forma boli. R. māne vel cassie tapellate. 3. vi. pfectōis hamec elec. indi maio. añ. 3. ij. et cum zucharo fiat bolus et deauref p nobilibus.

¶ Medicia in forma boli. R. agarici boni. 3. ij. lapidis la- zuli pparati et puluerizati. 3. ij. vel. 3. f. elary indi maioris pfectionis hamec dyacatolicon. añ. 3. ij. 3. f. siberis. 3. f. mi- sce oia puluerizādo et impistādo cū oximelle sglitico: et oia boraginato quātum sufficit p forma paste: de qua fiat bo- lus qui pro nobilibus deauretur.

¶ Pille magrales. R. yere ruffini lapidis lazuli correcti: puluerizati et pparati turbit mundi. añ. 3. i. agarici. 3. f. 3. f. g. iij. misce oia ipastādo cū dyaboragiato. q. f. p forma pa- ste: et forment pille. ix. v'l. xi. accipiat cū vino odorifero.

¶ Potio. R. corticu mirab. idoz citroz. añ. 3. ij. spice. 3. f. passulaz enuel. 3. i. pistent oia et ifundant p horas. viij. in. 3. f. decoctōis passulaz: deñ fiat fortis exp̄ssio in q̄ dissol- ue cassie ele. nouiter ex̄cte dyacatoliconis. añ. 3. iij. ely d succo ro. 3. i. cū decoctōe cōi fiat potio: cui addat syr. vio. 3. i.

¶ Potio alia. R. reubar. boni et ele. 3. i. spice. 3. f. añ. 3. f. terā- tur debite et ifundant debite p horas. viij. in. 3. i. f. boni vi- ni albi odoriferi: deñ fiat fortis exp̄ssio in qua dissolue cas- sie nouiter ex̄cte dyacatolicōis. añ. 3. ij. lapidis lazuli igni- ti extincti et pparati abluti. 3. f. dyafiniconis elec. de succo ro. pfectionis hamech. añ. 3. i. et cū decoctōe cōi fiat potio: cui addat syrui. vio. dyaboraginati. añ. 3. f.

¶ Potio alia. R. dyacatoliconis. 3. f. lapi. lazuli igniti pul- uerizati et pparati. 3. ij. dyafiniconis. 3. ij. ely de succo ros. 3. i. cū decoctōe cōi fiat potio: et addat dyaboraginati syrui pi violati. añ. 3. f.

¶ Potio alia. R. cassie nouiter ex̄cte. 3. vi. pfectōis hamec 3. ij. dyafiniconis ely de succo rosaz. añ. 3. i. misce cum aq̄ casei fiat potio: cui addat syrui vio. 3. i.

¶ Medicia in forma boli. R. dyacatoliconis. 3. f. v'l cassie tapellate. 3. ij. dyafiniconis ely de succo ro. pfectionis ha- mec. añ. 3. iij. et cū zuchā: fiat bolus q̄ deauref p nobilibus.

¶ Pille magrales. R. reubar. boni electi: agarici electi: la- pidis lazuli v'l armeni preparati. añ. 3. i. dyagridy. gra. iij. salis gēme: gra. iij. puluerizāda puluerizent et cū oximelle sglitico et dyaboraginato. añ. q̄tū sufficit. et fiat pasta de q̄ forment pille octo: et sumātur cū aqua casei.

¶ De medicinis dirigentibus alias medicinas ad mem- bra. CAP. IX.

Ad caput salua peonia maiorana: sticados: et eo- rum aque distillate nux muscata cubebe: folia lauri: balsamus: et eius lignum laudanum thūs muscus acorus.

¶ Ad pectus scariola: ca. ye. f. fopos passule: sic dactili vio-

le amili dragagati: pinee: fenugrecum: iuiube: amigdale: pulmo vulpis: ordecum mel.

¶ Ad cor bugiosa acetosa mellissa: et aq̄ eaz ambra: musc:

os de corde cerui: fragmēta lapidū p̄ciosoz. ¶ Ad epar endiua eupatorium absinthii nenifar. fumus terre: et earum aque aq̄ ordei spica spodiū sandali: squinan- tum assaz cuscuta lactuca squilla anisum feniculus dauc cinamomū se. melo. cucur. citruli cucumeris.

¶ Ad splenē. scolopendria tamariscus rubea tinctoz cala- mentū eupatorium: et eaz aq̄ cappare: et cortices radices fraxini. gētia. spagus cuscuta anisus feniculus acorus dau- cus asarum scordeon squilla.

¶ Ad renes et vesicā saxifragia pipinella scolopendria pari- taria millefoliū et aque earum milium solis q̄q̄ radices calide apy: fenicu. petroselin: sparagi et brusci: et semia ca- rum cantarides et macedonicus.

¶ Ad matricez artbemisā matricaria sauina calamētum pulegiū rubea tinctozum: et aq̄ eaz: et similiter alie medici- ne ducentes ad renes et vesicam.

¶ Ad iūcturas. 3. f. et pip acorus: oppoponacū: sglla: assa. aq̄ porri: polium: camedreos. camepitheos amomum: carda- momum: et succus caulium.

¶ De medicinis solutiuis appropatis mēbris. CAP. X.

Capite soluētia simplicia agaricus: aloes collo- quintida: sene epitimū: euforbū: lapis lazuli sarcocolla: oppoponacū sticados et squilla.

¶ Composita pillule cochie auree lucis pillule sine qbus esse nolo: bycrapigra: byeralogodiō blāca nicolai yera hermetis: yera colloquintide.

¶ Apectore solutiua simplicia agaricus: yreos: colloquin- tida: yfop: volubilis cassia serpētaria: aristolo. rotū. ca. ye.

¶ Composita pill. de agarico diasene paulinum nicolai.

¶ Astomaco soluētia simplicia: aloes cassia fist. māna pav- na mirabo. absinthium: psiliuz et oēs medicine euacuātes ab alijs mēbris. ¶ Composita pillule cochie auree lu- cis pillule sine quibus esse nolo bycrapigra: byeralogo- dion: blanca nicolai et c.

¶ Ab epate soluētia simplicia reubar. mirabolani succo ro. mezereon: absinthii: fumus terre: eupatorium: yreos: sera- pinū sarcocolla: calamentū montanū. ¶ Composita pillule de reubarbaro trifera sarracenicā.

¶ Asplene soluētia simplicia: agaric: absinthii: sene. elle- borus niger: lapis lazuli: lapis armeni: mirabol. idi. ¶ Com- posita pillule de lapide lazuli: de lapide armeno: de fumo terre: dyasene. cōfectio hamech.

¶ Arenib: et a vesica solutiua simplicia: agaric: turbit: ber- modactili: euforbū: sapinū: oppopona. sal gēme. ¶ Com- posita pillule d bñdca nicolai catarticu ipiale iustinū elec. idū.

¶ Amrice soluētia simplicia colloquintida: agaric: turbit: et nota sūt alie medicine solutiue p̄t eūare: a matrice: et sūt ab alijs mēbris si dant cū diureticis et appropriatis ad ea mēbra. ¶ Composita pil. fetide de bñdicta nicolai.

¶ Aiūcturis simplicia soluētia hermoda. turbit: euforbū: serapinū agaric: oppona. diagrid. assaz. ¶ Composita pille añ. de hermodactil. fetide colloquintide: oppona. sarcocol- la de serapino de euforbio: yera hermetis benedicta nico- lai: et alia cū diureticis appropriatis.

¶ De medicinis alterantibus caput tam calefaciendo q̄ in frigidando. CAP. XI.

Simplicia calefaciētia caput salua rutba: ma- iorana: betonica: peonia: saturegia: calamentū pulegium: serpillum: filer montanū: camomil- la: mellilo. sticados: feniculus aque eoz: aqua vite: lignum aloes: xilobalsamum: cārpobalsamum: foliū thūs: laudanum: folia laurialegete: nux muscata: cube- be: muscus: ambra: squilla.

Antidotarium

Composita sunt syrapi de sticados: syrapi de acoro pliris arcoticon aurea alexandrina tyriaca fermetata: metrida: tū dyacozi: dyacolibanū: dyacalozēū. Potio sancti Pauli paulinū theodoricon: pfectio anacardina: pfectio de musco: diambra acori: diti kebuli: diti gallia muscata.

Embrocatio calefactina capiti. R. sticados arabici: maiorane rute: camomille: melliloti: folioz lauri: origani: betonice. añ. $\mathcal{M}$. f. misce: et fiat decoctio in sufficiēti q̄titate aq̄ vsq̄ ad s̄s̄ptionē medietatis: et q̄n neēia erit embrocatio fiat faciēdo dictā decoctionē calidam cadere ab alto: post vō dictā decoctionē pōt imēdiate applicari anteriori parti capitis petia dupla in dicta decoctione infusa: et anteq̄ refrigeretur remoueat ne actuali frigiditate inferat postea nocumentum.

Pnt̄ fieri embrocationes ex oleis calis vel ex aliq̄ ex ipsis actu calidis embrocando supra ab alto. Olea calida sunt ista oleum nardinū laurinum de euforbio de castoreo de piperibus: de aneto: de sambuco.

Ephibina calefaciens: et fortis caput et resoluēs catarrū descēdētē ad mēbra inferiora. R. vini. al. potētī odoriferi aq̄ vite. añ. $\mathcal{Z}$. vi. sal. cōis triti. $\mathcal{Z}$. i. liq̄ fiat p̄ sal bulliendo ad ignē: et post ebullitiōē addat aq̄ vite: et cū op̄ fuerit in dicta compositione taliter balnea petiam lini duplam: quā pus expressam applica parti anteriori capitis: et sic reitera bis in die vel plus si oportū: et est res experta.

Unguētū calefactiuū capitis. R. olei nardini: olei de eufor. olei laurini. añ. $\mathcal{Z}$. i. f. castorei euforby pipis. añ. $\mathcal{Z}$. i. be tonicē sicce: rute sicce: maiorāe sicce: gariof. puluerizatoz añ. $\mathcal{Z}$. f. nucis musca. gra. vi. puluerizatis om̄ibus misce: et cum modico cere fiat ynguentum.

Empl̄s q̄d sit ex tyriaca: et metridato cum succo mente ē exptū d̄ dolorē capiti: vt dic̄ Mesue i. c. de soda frigida.

Sacculus calefaciēs caput. R. sticados arab. camomil. melliloti. añ. $\mathcal{Z}$. f. floz anthos: betonice sicce saluie sicce: rute sicce. añ. $\mathcal{Z}$. y. pulue. gariof. $\mathcal{Z}$. i. f. nucis mus. $\mathcal{Z}$. f. piperis. $\mathcal{Z}$. i. gallie muscate descriptōe mesue gra. vi. vel. $\mathcal{Z}$. f. tere terēda mediocriter: et infundant in sacculo de sindone de grana q̄ applicet anteriori pti capitis: posset et calefieri: et aspergi aq̄ vite: et postea applicari: et fortius opabit. **U**n nota q̄d oca localia nō debēt applicari nisi post d̄bita purgationē: et in statu vel in declinatōe egritudinis: nō aut̄ in p̄n? vel angmēto: neq̄ as purgationem: ne v̄tute sua actuali et virtuali caliditate magis attrahat de materia ad locum: quā p̄pter peior erit error p̄or: vt patet.

Simplicia ifridantia caput sūt papauer albū: nenufar. lactuca: infusquamus: viole rose: et aque eorum camphora: opium: acetum: folia salicis.

Composita sunt syrapi de papauere de nenufare: syrapi ros. dyacodion: zuchari ros. zucharium vio. loch de papauere: et ynguentū: et olea frigida: vt clare patet.

Embrocatio ifridās caput et phibēs ascēsus vaporū calidoz ad caput ipm. R. olei ro. aq̄ ros. añ. $\mathcal{Z}$. y. aceti. $\mathcal{Z}$. i. f. misce oia oprie agitādo donec p̄iugant: deīn pone ad ifridā dū in aq̄ frida in ampulla: et dū erit neēe embrocā āteriorē pte capiti faciēdo dictā embrocationē cadere de alto: et supponēdo petiā balneatā i eadē: et sic reitera f̄z neēitatē.

Si aut̄ facere vis embrocatiōes cū succis fridis pōt sic fieri. R. suc. sempuine suc. plātagi. succi solatri: succi iulga. suc. granatoz. añ. q̄tū sufficit. Vel potes accipe vnū ex dictis succis vel duos: vel tres ad placitū embrocādo vt supra et petiā: vel stupā balneatā in dictis succis applicādo: vt supra a cōmissura coronali vsq̄ ad dimidium fontis.

Et si p̄posset fieri embrocatio cū oleis fridis embrocando vt supra. Olea frida sunt oleū ro. oleū viol. oleū de papauere: oleū de nenufa. oleū de mādragora et c. **E**t non postponat qn dictis embrocatoib? cadat modicu aceti: vt

ibi gr̄a. $\mathcal{Z}$. i. f. q̄ ei dat viā penetrādī: et modū meli? ifridā di. **E**t si iterū vis magis ifridare: et puocare sōnū. vbi oz. f. vbi sunt vigilie adde dictis embrocationib? modicu de opio vel de succo mādragore. **N**ota tñ q̄ talia neq̄ alia nō debēt applicari nisi in vltimis. i. q̄n alie medicine nō p̄ferūt: applicant et securi? in p̄n? et augmēto egritudinis et maxime si p̄cesserūt sufficiētes et debite purgationes: vt patet manifeste intuenti.

Sacculus ifridās caput. R. sandal. alb. rub. citrinor. añ. $\mathcal{Z}$. i. f. ro. rub. floz vio. floz nenufa. añ. $\mathcal{Z}$. y. f. corallo. rub. $\mathcal{Z}$. i. cāphore. $\mathcal{Z}$. f. misce puluerizā puluerizanda: et fiat sacculus q̄ q̄n erit oportū asp̄gat aqua ro. vel nenufa: et applicetur parti anteriori capitis.

Unguētū ifridās caput. R. olei ro. de nenufa. añ. $\mathcal{Z}$. f. suc ci sempuine: succi solatri. succi plātagi. añ. $\mathcal{Z}$. y. misce optie in ampulla agitādo: deīn adde ynguētūz populeonis. $\mathcal{Z}$. f. sanda. albo. et rub. et citri. añ. $\mathcal{Z}$. f. floz nenufar. $\mathcal{Z}$. i. cāphore. $\mathcal{Z}$. i. tere terēda miscēdo: et cū modico cere fiat ynguētūz addēdo aceti. $\mathcal{Z}$. f. et yngat ps anterior capitis in cōmissura coronali in antea. **E**t si vis somnū puocare et forti? ifridare: adde dco ynguēto opy gra. iij. vel plus f̄m neēitatē.

De medicinis alterantibus pect? et pulmone tam calefaciēdo q̄ in ifridando. **CAP. XII.** **S**implicia calefacientia pect? et pulmone sunt r̄sop? prassiū betonica: scabiosa: ca. ve. et caruz aq̄ yreos: ligritia: passile. ficus dactili: lilium: cnula serpētaria: mellissa: yrtica: aristo. rotū.

Composita sūt syrapi de r̄sop. de prassia: de ligritia: de calamēto: diaris: diapiēdiō: diapassiū: diacalamitū: diadragātū calin loch de pino loch sanū et exptūz loch de galla.

Unguētū valēs d̄ ifridatē pectoris. R. olei irini: olei camomil. olei amigdalaz. añ. $\mathcal{Z}$. f. mucil. fenug. mucila. se. lini añ. $\mathcal{Z}$. y. butiri recētis sine sale. $\mathcal{Z}$. f. misce. et cū modico cere fiat ynguentū p vinctōe pectoris ante pastum.

Simplicia ifridantia pectus: et pulmonez sunt viole papauer album sebesten: et coz aq̄ dragagantum: gummi arabi. amiliū: semi. papa. al. iuuibe. mora celsi.

Composita sunt syrapi viola. de iuuibis: de papauere. zuccarum rosa. viola. diapapauer. diadragantum frigiduz: diapenidion sine speciebus calidis penidū mel violatum.

Ung^m valēs d̄ calitatē et siccitatē pectoris. R. olei viol. $\mathcal{Z}$. i. amigda. añ. $\mathcal{Z}$. f. pignedis gallie vel anatis medule vituli. añ. $\mathcal{Z}$. iij. mucillag. p̄sily dragagātū vel gūmi ara. añ. $\mathcal{Z}$. y. misce: et cū modico cere fiat ynguentū añ pastum.

De medicinis alterantibus cor tam calefaciēdo q̄ in ifridando. **CAP. XIII.**

Medicine calefaciētes cor sunt melissa: buglosa: bozag. rosmarinus: et coz aq̄: croc?: ambra muscus cortices citri: et folia citri: folia radices ben en al. et rub. cnula cāpana doronici sedoaria: cotula mōtana xilaloes: ozimū aurū gariofi. cinamomum macis se. maiora. se. basiliconis nux muscata.

Composita sunt electuariū de gemis: pfectio de musco: cōfectio de xilaloes: electuariū letificās aromaticum muscatum: pfectio de citro pliris arcoticon cortices citri con diti diābra diacincti: diāthos gallia musca. diti de bug.

Ephibina cordiale calin. R. aq̄rū melis. buglo. añ. $\mathcal{Z}$. iij. gariofi. ligni aloes corticū citri: nucis mu. añ. $\mathcal{Z}$. f. se. maio. se. basilicōis añ. $\mathcal{Z}$. i. croci. $\mathcal{Z}$. f. terāf oia: et misceat agitādo bñ in ampulla: et q̄n erit neēe: petiā duplā lini ifunde: et facta expressione tepidam applica regioni cordis.

Ephibina aliud cordiale caliduz. R. succi mellisse: succi buglo. factis p̄mo refidētis. añ. $\mathcal{Z}$. iij. macis ligni aloes nucis musca. añ. $\mathcal{Z}$. y. croci. $\mathcal{Z}$. f. musci. ambre. añ. gra. i. puluerizentur puluerizanda miscendo et infundendo petiāq̄ et applica: vt supra.

Ung^o cordiale calm. R. olei de spica: olei cāmil. añ. 3. i. f. Uel si vis forti^o facere pone oleū de croco oleū de be- en loco dicto^o gariofi. ligni aloes corticū citri nucis mu. añ. 3. i. doronici zedoiarie: pilos aloes: ozimi. fe. basiliconis: maiorā añ. 3. f. ambre croci musci añ. gra. y. gallie mus. gra. vi. et fiat puluis miscēdo: cu^o modico cere noue: et fiat ynguētū: cū quo yngat regio cordis añ pastū per horam.

Sacculus cordialis callis. R. floz borag. et buglose añ. 3. y. been alb. et ru. añ. 3. i. croci. 3. f. strici de grana 2 busti. 3. i. macis cinamōi gariofi. coralloz rubeoz rosa. ru. añ. 3. f. ossis de corde cerui. 3. f. musci ambre añ. gra. y. gallie mu. descriptōe De sue gra. vi. se. maiorā. fe. basilicōis añ si calami aromatici añ. 3. f. puluerizent oīa mediocriter et iponan^t i sacculo de sindone de grana: et qñ erit necē asp/ gat dict^o sacculus cū aq buglose cala et loco applicet.

Simplicia ifridātia cor sunt acetosa nenufar. rose vio/ le: et eaz aq cāfoza margarite coralli sandali oēs iacincti: smeraldi: karabe: os d cōde cerui: rasura eboris: spodiū lu tū sigilla: acetositas citri: se. acetose: coriandri: acetū agre sta acetositas limonū et citragulo. citōia pira lac acetosū.

Cōposita sunt syrui de acetositate citri syrui d succo acetose: syrui borag. ro. succaz ro. trocisci de sandal. tro/ cisci de berber. et trocisci de cāfoza: trocisci de spodio cū se mine acetose: diamargariton: diarodon abbatiss sine spe ciebus calidis triasandali manuschrifti cum perlis.

Epithima cordiale frigidū. R. aq ro. aq endiuie añ. 3. y. sandal. rub. subtilissime puluerizatoz. 3. i. corallo. rub. 3. i. croci cāfoze añ. grana qttuor vel tria: misce oīa agitādo in āpulla: et facta expressione applicetur regiō cordis.

Epithima aliud cordiale forti^o ifridās. R. aq nenuf. aq ro. aq acedule añ. 3. y. sanda. ru. corallo. ru. se. acetose añ. 3. i. aceti. 3. y. cāfoze gra. liij. misce oīa puluerizando et agi tando in ampulla: deinde madesac peciam lineaz et expui me. et loco cordis applica.

Unguentū cordiale fridū: et ita mirabil^o opaf calori fe/ brili sicut venenū opaf cordi: et ifallāter iumat ad curādū oēs febres: et maxie si applicet post vles et debitas purga/ tiones. R. olei de nenufar. citrino. 3. y. pulueris floz ne/ nufar. citrinoz. 3. y. sandal. rub. se. acetose: corallo. ru. añ. 3. i. margaritar. nouaz ossis de corde cerui. añ. 3. f. cam phoze gra. liij. misce oīa puluerizādo: et cū modico cere no/ ue ablute in aq ro. vel in aq nenufaris citrini fiat yng^o de quo yngat regio cordis añ pastū et ante accessionem fe/ bris per horam: et est res mirabilis.

Sacculus cordialis. R. floz nenufaris. ro. rub. violariū. añ. 3. y. sanda. alb. et ru. et citrini. añ. 3. i. f. coriādri: labrusce acedule sicce. se. acetose. ana. 3. y. ossis de corde cerui. 3. i. margaritar. nouaz. 3. f. cāphoze gra. liij. puluerizent oīa mediocriter et ponant in sacculū sete de grana q postea ap plicet regiō cordis sub māmilla sinistra: et possit aspergi aq ro. vel aq floz nenufa. vel aq acetose: vel aq endiuie: et sifr regiō cordis applicari possit.

Puluis cordialis. R. fragmētōz: rubini granati: iacicti sinaragdi et saphiri: marga. nouaz añ. 3. i. corallo. alboz et ru. añ. 3. f. ossis de corde cerui: vnicornū añ. 3. f. musci ambre añ. gra. liij. foliozum auri et argenti añ. gra. vi. folia omnia subtilissime puluerizentur: et extrahantur a pecia excepto auro et argento: que postea addantur.

Mixtura cordialis cōis. R. diaboragiati diabuglosati añ. 3. i. ananusepi cum perlis. 3. f. fragmentoz p̄ciosorum subtilissime puluerizatorum. 3. f. fiat mixtura: et deaure tur cum folys duobus auri et exhibeatur.

Nota q scā ē mētio de fragmētis p̄ciosis: s3 fragmēta p/ ciosa sunt qnq3. v3. iacicti: granate: rubini: saphiri: sinarag/ di. Aliq ē computant margaritas et corallōs iter ista: et sic fragmēta p̄ciosa sunt septē nūcro: vt p3. Et nō q dato

q talis mixtura deā succurrat alyis mēbris: vt epati stō: et pōt alyis mēbris validi^o succurrere Bmō: si vis succur rere pectori adde mixture de dyairis vel diapenidi. vel d diadragāto: vel de aliq loche: et h fm exigentiā egritudis: et si vis succurrere epati: da de triasāda. vel diarodō abba tis: vel de diarodō descriptōe cōi vel spēb^o coz: et h f3 di/ stēperātiā coz calam vel fridā: et si vis succurrere relaxa tiōi stōaci vel itestinoz potes addere de succaro ros. et de mastice et de puluere mēte: et sic de alyis vt p3 p̄siderāti.

De medicinis alterantibus stōum tam calefaciendo q̄ infrigidando. CAP. XIII.

Simplicia calefaciētia stōm sunt absinthiū: mē ta: feniculus serpillū anisū et aq coz: aq vite: ci minū: galāga macis: gariofi. 33. pip. ciamomū: ameos: me legeta: cardamomū: calamus aro maticus: rafanus: galia musca. nux muscata: squilla maxi me cortices interiores: et sic de alyis.

Composita sunt syrui^o de absinthio: syr^o de mēta mel. ros. oximel compositū oximel sgliti. tyriaca fermentata metridatū dyaciminū dyanisū aromati. rosatū aromati cum nardinū rosata nouella. 33. cōditū nuces p̄dite troci. de ligno aloes: suffus. de aromatibus suffus. diarodon.

Unguentū d debilitatē stōi frigi. R. olei de absinthio olei de spica añ. 3. i. olei cāmil. 3. f. pulueris gario. galan. macis nucis musca. añ. 3. i. gallie mu. descriptōe De sue gra. liij. puluerizent puluerizāda: et cū modico cere fiat ynguētū pro vnctione stomaci ante pastum.

Sacculus d debilitatē stōi fridi tñ. R. mēte sicce absin/ thy añ. 3. f. vel. i. pulueris gariof. nucis mus. galie mu. descri/ ptōe De. añ. gra. vi. misce pulueriza grosso mō: et fiat sac culus q aspgat aq absinthi: et sic tepidus applicat stō.

Epithima d debilitatē stōi fridi tñ. R. absinthi mēte sicce pulegy añ. 3. i. spice sgnā. añ. 3. f. pulueris gario. ga lāge cinamo. macl nuc. mu. añ. 3. i. fiat deco. li. viij. aq vs/ q3 ad p̄sumptōes medietatis: et deinde i deā decoctōe cala madesac spōgia et post expressionē stomacho applicet.

Ung^o d debilitatē stomachi ppter hūiditatē. R. olei de spica: olei de absinthio: olei mastice: olei ro. añ. 3. i. pulue. absinthi rosa. rub. maiorā. rute sicce añ. 3. i. pul. gario. ga lang. ciamo. macis corallo. rub. coriādrozū pparatoz añ. 3. f. galie mu. grana. vi. misce oīa puluerizādo: et cū modi co cere fiat ynguētū p vnctōe stomachi ante pastum.

Sacculus d debilitatē stōaci pp hūiditatē. R. absinthi mēte sicce pulegy: mentastri maiorā. sicce añ. 3. y. pul. ga riofi. galange macis: cinamo. coriādroz pparatoz añ. 3. i. terant oīa mediocriter: et ponant in sacculū: q aspgat cū decoctōe ani. feni. carui: et cimi. cala: et sic applicet.

Epithima d debilitatē stōi pp hūiditatē. R. se. ani. feni. cimini carui: ameos añ. 3. f. absinthi mēte sicce maiorā. pulegy siccoz añ. 3. f. galāge gariofi. ciamo. añ. 3. f. fiat decoctio in lib. viij. aq vs/ q3 ad consumptōes medietatis: deinde in dicta decoctōe calida madesac spongiā: et expui me et stomacho applica inter vmblicum et fureculam.

Simplicia stōum ifridātia sunt rose viole solatz: poz tulaca plātago et sempuua: et eaz aq cucurbite melōes ci trulicucumeres: poma gran. arācia citōia spica pira agre sta acetositas citri. vinū berb. pumelli: forbelle: nespille.

Cōposita sunt syr^o acetosus simplex: syr^o ro. syr^o de gra. oxizacara: diacitonitē: de zucca. triasandali: diarodon. ro. nouella zuccaz ros. zuccaz viola. trocisci de spodio cū se. acetō. trocisc. de cāphoze: troci. de sanda. troci. de berbe.

Ung^o d debilitatē stōaci calidi tñ. R. olei ros. 3. y. vel loco ei^o pone aliqd ex oleis fridis: sandaloz albo. rubeo. atq3 citrinoz: coriandri ppara. rosa. rube. se. acetose: se. ci ro. berbe. añ. 3. i. pistent oīa miscendo: et cū modico cere. fiat ynguentum pro stomacho ante pastum.

Antidotarium

Sacculus debilitatē stōi calī tñ. *R.* rosa. rub. sandal. rub. citrioz. añ. 3. i. f. se. acetose. coriādroz. pparatoz. añ. 3. i. puluerizent oia mediocriter: et ponant in sacculo: et aspergatur aqua rosa. tepida. et loco applica tē.

Epithima debilitatē stōi calī tñ. *R.* aq. ro. succi plātag. colati añ. lib. f. acetī. 3. i. sādalo. oīuz. se. acetose añ. 3. f. mī. sce oia bñ agitādo: et qñ op^{us} fuerit balnea peciā lineā i di cto epithimate: et post exp̄sionē stomacho applica.

Epithima debilitatē stōi pp siccitatē. *R.* floz. malue: matrū violaz. furfuris añ. *M.* f. floz. camo. floz. vio. añ. *M.* f. fiat decoctio in bocalib^{us}. viij. aq. vsq. ad cōsuptōez me dietatis et infundat spōgia: et facta exp̄sione stō applicet.

Epithima aliud ad idem. *R.* olei amigdalariū dulcium: olei violari camomillini añ. 3. iij. misce et tepidum ponat in vesica porci que stomacho applicetur.

Ung^{uentum} cōe p stō. *R.* olei de spica: olei citonio. olei masti. olei vio. añ. 3. i. pul. gario. sādalo. rub. macis galāge cinamo. añ. 3. i. gallie musca. gra. vi. misce. terēda terant: et cū mo dico cere et fiat vnguentū. de quo vngat stōus añ cibū.

Ung^{uentum} 3 vomitū et relaxatōez stomachi. *R.* masticio olei rosa. olei de mēta añ. 3. i. olivani: masticio añ. 3. f. mēte sic ce corallo. rubeo. acatie terre sigil. rosa. rub. añ. 3. f. terē da teratur: et cū modico cere fiat vnguentum.

De medicinis alterantibus epar tā calefaciendo q̄s i frigidando. CAP. XV.

Simplicia calefacientia epar sunt absinthium cupatoriu: fumus terre aq. coz. spica ignantū cinamomūz assaz radices gn qz cōes calide. f. apy: feniculi: petrosi. brusci sparagi tē.

Composita vero sunt syrui de eupatorio: de absinthio: de fumo terre diacini. dyacalamentum dyagalan.

Epithima calefaciēs epar. *R.* absinthij eupato. añ. *M.* i. se. ani. feni. ameos añ. 3. i. f. spice squināti cinamo. galan. gario. añ. 3. i. fiat decoctio in bocalib^{us}. viij. aq. ad cōsum p̄tionez medietatis: deinde mādē fiat peciā lineā vel spon gia: et sic calida post exp̄sionem epari applicetur.

Unguentū calefaciēs epar. *R.* olei. de absinthio. 3. ij. suc ci eupatorij: succi absinthij añ. 3. ij. spice squināti añ. 3. i. f. cinamo. galāge gario. ligni aloes añ. 3. i. galie musca. gra. vi. misce. terēda teratur: et cū modico cere fiat vnguentū.

Sacculus calefaciēs epar. *R.* eupatorij succi absinthij: succi floz. camo. añ. *M.* f. cina. gario. galā. spice sq. añ. 3. i. f. misce mediocriter. terēda terat et iponāt in sacculo: et as p̄gat cū aq. absinthij vel eupatorij cala: et sic calz applicet.

Medicine simplices infrigidātes epar sunt endiua la ctuca portula. rosa. solatp. nenufar: et aq. coz. spodiū sanda li canfora acetū berber. liij. se. cōia maiora et minora. scu rurbat. melon. cucume. citruli. liij. se. cōmunia mīora sunt sicut endiua: lactuca: portulaca et scariola.

Cōposita sunt syrui. de endiui. syr^{us} de succo endiue. ace tosus simplex rosatus de granatis: de nenufare viola. zuc cap. rosa. viola. triasand. iulep. ros. diarodon abbatis: dia rodō descriptiōe cōi: troci. de spodio: trocisci de sandalis: troci. de camphora: troci. de berbe. trocisci dyarodon.

Epithima infrigidās epar. *R.* aq. endi. 3. iij. aq. ros. 3. ij. sādalo. ru. acetī añ. 3. ij. spody. 3. i. misce bñ agitādo i āpulla et infundēdo petiā lini q. post exp̄sionē regiōi epari appli cet: et ē maximū post purgatōes v̄les: vt ps.

Epithima aliud forti^{us} infrigidās epar. *R.* aq. endi. aq. ne nufar. añ. 3. ij. vel loco hāz aquarūz pōt poni aq. solatri et aq. ros. spody añ. 3. i. sanda. alb. et ru. añ. 3. i. acetī. 3. ij. cāfo. gra. iij. misce terēda terant: et agitādo i āpulla: deinde mādē fiat petiā lini: q. post exp̄sionē epari regiōi applicet.

Ung^{uentum} infrigidās epar. *R.* olei ros. olei de nenufar. añ. 3. i. f. sanda. alb. et rub. añ. 3. ij. spody. 3. i. f. pul. ro. rub. 3. i. acetī. 3. ij. cāfoze gra. iij. pōt et addi. 3. ij. vel. iij. mucillag.

psily cū modico cere ablute in aq. ros. et fiat vnguentū ad vngendū epar añ pastū post debitā purgationem.

Sacculus ifrigidās epar. *R.* floz. nenufa. ros. rub. añ. 3. f. sandal. albo. et rub. et citrino. corall. albo. et rub. añ. 3. i. spo dy. 3. ij. camphore gra. vi. berber. 3. i. f. terant omnia gros so modo: et ponatur in sacculo: et qñ vis applicare sacculūz asperge cum aqua rosa. vel de nenufa.

De medicinis alterantibus splenē tam calefaciēdo q̄s in frigidando. CAP. XV.

Simplicia calefaciētia splenē sunt scolopen. ta mari. calamē. nasturtiū rubea tictoz: et aq. co rī caparoz corticū radicū gētiane thimū epi thimū aristo. amigdale ama. se. ani. cuscū. car ui radices quinqz calide. f. feniculi apy petrosi. brusci spa ragi: radices fragini radices acori.

Cōposita sūt syrui de eupatorio: de epithimo et calamē to secaniabin de radicib^{us} de kersim: acetū sgliticū: diaca lamē. diacostū: diacappa. troci. de berbe. de cappare.

Epithima resoluēs ventositatē splenis. *R.* folioz. rute. *M.* i. mēta stri. *M.* f. salis. 3. i. fiat deco. in li. iij. acetī al. vi qz ad cōsuptōez medietatis: deinde infundat spōgia v̄l filtrū.

Emplū dūriciē et vētositatē splenis. *R.* yfopi cerotūz descriptiōe Silagry vel descriptiōe Sal. 3. i. yfopi hūide. 3. i. pul. radi. yrcos succi apy absinthij eupatorij mēta stri ru te añ. 3. ij. corticū radicū capparoz tamarisci genestre fra xini añ. 3. i. sal. 3. f. olei d. cappari. vel olei yri. vel olei lau rini. 3. ij. farie se. lini. 3. ij. misce i corozado ad lentū ignē: deinde extēdat super petiā: et calm applicetur.

Unguentū dūlozē et ventositatē splenis. *R.* armonia ci bdelly añ. 3. i. infundant p noctez in aceto: et dissoluatur. Deinde. *R.* picis nautalis: corticū radicūz capparoz: se. si naps albi siluestris folioz et corticū scolopendrie añ. 3. f. mucillag. fenugre. et se. lini añ. 3. ij. olei de cappari: olei yri vel laurini añ. 3. f. puluerizāda puluerizetur misce: et cum cera fiat vnguentū pro vnctione splenis.

Unguentū dūriciē splenis. *R.* folioz. malue bis malue radicū lily añ. 3. f. farie se. lini et fenugre. añ. 3. ij. caricaz pinguiū passulaz enucleatarū añ. 3. ij. pistent oia simul: et infundatur p horas octo in aceto forti: deinde buliat in aq. vsq. ad spissitudinē qbus addat vnguenti dialtee. po natur de yfopi ceroto descriptiōe Silagry recētis añ. 3. f. olei amigdalariū dulcium. 3. ij. vel. iij. et cum modico cere fiat vnguentum pro splene.

Sacculus resoluēs vētositatem splenis. *R.* folioz. rute mēta stri: calamēti: eupatorij absinthij paritarie: scolopē drie bethonice añ. p. f. calefiāt sup regula calida aspgen do cum vino albo et potēti: et cū modico acetī: deinde appli cetur spleni in sacculo quātum calidū fieri potest.

Sacculus resoluēs vētositatē splenis et vētris. *R.* milij vel panici furfu. frumēti salis mediocriter triti añ. scutel lā mediā misce: et calefiāt in caldario cōtinue remouēdo: deinde reponat in sacculo qui sic calidus applicetur.

Medicine infrigidātes splenem sunt lactuca. endiui. et aque eozūz sandali spodiū acetūz: et quattuor femi. com munia maiora. et similiter minora.

Cōposita sūt syr^{us} aceto. simplex: syr^{us} de endi. triasanda li: diarodon: trocif. de spodio: de cāphora: de sandalis: de diarodon p̄cipue si datur cū aquis ad splenē ducētib^{us}.

Nota etiā q. vnguentū empla: epithimata: et embroca tiōes ifrigidātes epar et renes similiter valent ad ifrigi dādum splenem applicando ei.

De medicinis alterantibus renes tam calefaciēdo q̄s in frigidando. CAP. XVII.

Simplicia calefacientia renes et vesicā sunt sa xifragia pitaria: pētafilon: arthemisia: vrtica: eruca: et semē ei: et eaz aq. brodinūz cicēri rub.

cubebe: iuniperis: grantis pini: spica nardi: spica celtica.

Composita sunt diacalametum: electuarium oucis: electuarium dulce: electuarium iustum: filantropos.

Epithima calefaciens renes: **R.** pitarie. arthemise. saxifragie. **℞.** grano. iuniper. spice nardi. **℞.** y. cubebari. **℞.** i. f. misce: et fiat decoctio in lib. vi. aque vsq; ad consumptionem medietatis: deinde infundatur spongia vel filtrum et post expressionem renibus applicetur.

Unguētū calefaciens renes: **R.** olei de spica vel de absinthio vel aliq; ex oleis calidis secundum necessitatem. **℞.** y. nucis musc. gariofi. spice. grano. iunip. galage ligni aloes. **℞.** i. f. misce omnia pulverizādo cū cera et fiat unguētus.

Sacculus calefaciens renes: **R.** arthemise floz. camomille. **℞.** f. cubebe spice nardi puluis gariofil. nucis musc. cinamomi signati. **℞.** y. misce terēdo terenda mediocriter ponendo in sacculo: et quando vis operari asperge ipsum cū aqua arthemise. calida vel cū epithimate prescripto: et sic calidum renibus applicetur.

Balneū in dolore renū vel vesicę vel virgę ex lapide qđ aperit et molificat meatu dictorū. **R.** paritarie senationum malue bisinalue abrotani caulium. **℞.** i. cicorum rubę. **℞.** f. semi. ani. fenic. cinimi carui. amos. **℞.** i. f. tribuli marini. semi. lini. fenugreci et altee. **℞.** i. misce et fiat decoctio in situlis. **℞.** y. aq; vsq; ad consumptionem tertie partis: deinde ponat in pcha vel alio vase apto in quo sedeat patiens q in introitu balnei sumat iustum. **℞.** i. vel. i. f. cum vino albo odosifero: et sic stet per horas magnam faciendo de dicto balneo continue embrocationes locis dolorosis semper sedendo in dicto balneo.

Simplicia ifrigidantia renes et vesicā sunt nenufar. cnd. lactu. portula. virga pasto. papauer alb. plātago sempui. et aq; eaz. vinus citoniorū. q̄ttuor se. frida maiora et minora.

Cōposita sunt syr̄ acetosus: syr̄ de succo endiuie: syr̄ pus de nenufa. troci. alkekegi: de spodio: de cāfora: de diaodon: de sandal. olei viol. ros. de nenufa. de papauere. et alia olea frigida: vnguētū galieni: vnguētū sandalinum.

Epithima ifrigidans renes. **R.** aque ros. endiuie lactuce. **℞.** y. albu. oui recētis misce bñ agitādo: deinde stupā vel pecia ista renib; applicet. **℞.** Si aut oz fortius ifrigidare: pone loco dictarū aq; ruz alias aquas magis fridas sicut est aq; sempuiue: aq; vnicularis et nenuf. et cucurbite addēdo ēt gra. iij. vel. iij. cāphore: et applicetur vt ps.

Unguētum ifrigidans renes. **R.** olei ros. **℞.** i. olei viol. **℞.** i. sanda. rub. et citri. **℞.** i. cāphore gra. iij. acet. **℞.** i. f. misce: et cum modico cere fiat vnguētum.

Unguētū p vncione renū: et si in renibus esset magna siccitas puncta cū caliditate etiā loco olei rosati esset bonum solū imponere oleū viola. Et si oporteret fortius ifrigidare: tūc esset bonū addere oleū de nenufare: vel de alijs oleis magis frigidis: etiā de succo sempuiue: vel de alijs succis fridis. Vñ nō q epithimata: embrocationes sacculi vnguēta bona p epate: et valēt in ifrigidatōe renū.

Restrietiū p renib; valēs p piculū abozus et p fluxū mēstruorū. **R.** pulue. boli ar. mirtilo. sanguis dracois: terre sigillate. **℞.** i. albumina ouorū duorū recētium misce oia bñ agitādo cū spatula: deinde stupā madefactā i acetō et exp̄ssam emplā cū oca pōne: et applica renibus. Si aut oporteret fortiter restringere poss; addi de trocis. de terra sigillata et acacia: de puluere ematit: et similiter de succis frigidis et oleis fridis oia bene patēt p̄siderati.

De medicinis alterantibus matricem tam calefaciēdo q̄ ifrigidādo. **CAP. XVIII.**

Simplicia calefaciētia matricē sunt arthemise. sanina: pulegium: calametum: ruta rubea tinctorum: et aque corū iuniperis: nux musca. mirra serapiniū assa. oppoponacū: muscus.

Cōposita sunt syr̄ de arthemisia syr̄ de calameto dyacalamē. dyābra triffera magna elin oucis: elin dulce.

Balneū calefaciēs matricē. **R.** arthemise saue rubee tinctoz floz. camomille. **℞.** i. absinthij calamēti mōtani origani. **℞.** f. calami aromatici spice nardi squinati rute: anisi maratri fiseleos. **℞.** f. fiat decoctio in situlis. **℞.** y. aque vsq; ad consumptionē tertie ptis vel medietatis: deinde ponat in pcha: vel alio vase apto vt intus mulier sedeat vsq; ad vmblicū: et dū stat in balneo: pōt de dictis rebus facere sacculum et super ipm in dicto balneo sedere: et sic stare potest vsq; ad magnam horā et continua re ad dies secundum necessitatem.

Stuffa calefaciens matricē. **R.** arthemise saue. **℞.** si mulier sit cū reb; p̄scriptis et mō p̄scripto: sed nō oz q mulier intus sedeat: q̄ sumi dicti balnei per scānū p̄foratū ad ptes pudibūdas recipiat: bene se circūuoluēdo pānis ne fumus exeat: et sic quiescat per horā.

Pessariū notabile puocās mēstrua. **R.** se. iunipi. **℞.** i. radicum gentiane. **℞.** y. radicum rubee tinctoz: origani. **℞.** f. nigelle colognide. **℞.** y. misce et fiat decoctio in boca lino vno aq; ad consumptionē medietatis et coles: deinde addat colature succi mercurialis. **℞.** y. succi cucumeris asinini. **℞.** i. triffere sine opio benedictę carniū ficū pinguiū. **℞.** i. et diligentissime misceant: deinde formet pessariū: de bōbice ad formā magni digiti cum filo lōgo appēto: et quādo erit necesse balneet in dicto liquore et iponat fm formationē ligādo filiū ad corā. Et si oporteret vt fortius operaret. **R.** rubee tinctoz alocs mirre croci. **℞.** y. cologntide euforby. **℞.** i. misce: et fiat puluis: de quo ante applicationē asperge: deinde pessariū: et vt supra applicet.

Unguēta calefaciētia matricē sunt vnguēta confortantia renes et calefaciētia q̄ oca sunt loco suo: et locus vncionis matricis: ab eē est ps que est inter caudā et renes et in parte anteriori pectinis. i. supra pudibunda.

Medicie ifrigidātes matricē sunt nenufar. cndi. rosa. lactuca semperui. cucur. portu. virga pasto. papauer alb. et corū aque. vinum citoniorū et omnia semina cōmunia frigida maiora et minora.

Cōposita sunt syr̄ acetosus simplex: et ēt alij syr̄upi frigidati si dētur cū ducētibus ad matricē: et silr troci. ifrigidantes epas: splenē: renes et vesicā ad hoc p̄cipue si dētur cū reb; aliquib; ducētibus ad matricē vt supra.

Balneū ifrigidans matricē. **R.** endiuie lactuce ros. rub. floz nenufaris papaueris alb. virgę pasto. folioz salicis: folioz vitis portatis vias albas. **℞.** i. malue bisinalue cuius radiceb; matrū vio. **℞.** i. f. se. melo. cucurbite: citruli: endiu. portulacę: lactu. scariole. **℞.** f. misce: et fiat decoctio in situlis. **℞.** y. aq; vsq; ad consumptionē tertie ptis: deinde in dicto balneo tepido in vase apto et stomacho icui no mulier sedeat discoopta pānis ne sudet: et sic stet p magnā horā: et si necesse fuerit sic p̄nuet p plures dies.

Unguēta ifrigidantia matricē sunt vnguēta dicta q̄ ifrigidāt caput renes et debēt applicari: vt supra. vs. in loco q̄ est iter caudā et regionē renū i pte anteriori. s. pudibūda.

De medicinis alterantibus iuncturas tā calefaciēdo q̄ ifrigidando. **CAP. XIX.**

Simplicia calefaciētia iuncturas sunt saluia rosamarin: ruta nasturtiū ypicon sticados arabī. camomilla mellilotis et aq; eaz. bermoda ctili costū. **℞.** y. sinapis sglla castoreum eupatoriū eu

forbiū armoniacū storax ligda mira sterc; capraz vacca rū: oleū petroleū: oleū p̄bisticorū: oleū balsami. oleū d ter bētia: oleū d iunipo: et silr alia olea simpli. cala et pposita.

Cōposita sunt syr̄ de sticados: syr̄ de acoro acetosus cōpositus oximel sglicitū p̄fectio anacardina: oya. **℞.** y. acori p̄diti: diacori: et cetera oleū yulpinū: et alia olea cala

Antidotarium

oleū de ranis et fraxino: de euforbio: de piperibus: emplin de sinapi Mesue: cerotum andromaci factū ex. xij. medi cinis: cerotum diapente. vnguentum de lilio.

Unguētū notabile calefaciēs iuncturas. *R.* olei anti qui vini maluatici añ. 3. liij. se. rute abrotani añ. 3. ij. eufor by. 3. i. castorei. 3. f. pistēt pistāda diligēter: et sūl decoquant vsq; ad cōsumptōez maluatici: et cū cera noua fiat yng^m.

Unguētū aliud calefaciēs iuncturas. *R.* olei vulpini: olei de pigib⁹: vel olei de fraxino añ. 3. i. succi saluie: succi absinthij: succi rute añ. 3. f. bacarū lauri iunigi casto. añ. 3. i. f. misce terēdo terēda: et cū modico cere et fiat yng^m.

Unguētū aliud Bentilis qd mirabiliter calefacit ner uos et iuncturas. *R.* anserem vnū qui sup anum deplumet et euisceret et lauet cum vino pap: deinde accipiat media vulpis et medius gattus pinguis: et caro eoz cū ossib⁹ con tundat et addat eis terbetine serapini bdellij vermiū ter restrius exiccatoz añ. 3. f. castorei. 3. i. f. misce: et ex eis im pleatur corp⁹ anseris vel ouoz anser et diligenter suma tur: deinde ponat ad asandū in veru. cū igne temperato facto de lignis lauri iuniperi et cipressi vel de lignis vitis: et primum qd exierit erit aquosus pyciatur: qz nihil valet: re liquum vero qd descendit collige diligenter.

Balneū siue stupba vel embrocatio calefaciens iunctu ras. *R.* saluie: rozmarini mēstastri: pullegij: nasturtij floz camomille melliloti sticados arabi. folioz lauri rute ype riconis añ. 3. f. semi. anisi feniculi carui ameos petrosi lini cimi. añ. 3. f. misce et fiat decoctio in situlis. liij. aq vsq; ad cōsumptionem tertie partis. Deinde si vis facere bal netum cola in vase p toto corpore apto: vel p iunctura se cundū necessitatē: et tempore ieiunio et post debitas purga tiones eger intret totus aut membrū egrotum: et diligen ter cooperiat pānis: et sic stet vsq; ad horam vel postet in exitu balnei post exiccatoez et terfione iuncturā yngat cū aliqua ex predictis vncionibus. **S**i aut vis facere stu pham colloca oclū membrū in vase apto: ita qz membrū vel membra solū fumū et calorem recipiat bene et dilige ter cooperiēdo pānis ne fumus exeat quātū possibile ē: post hec similiter dicte vncioēs fiat: vt supra. **S**i aut vis facere embrocationez: embroca cū dicta decoctioe ca lida faciendo cadere ab alto sup membrum: et iterum po stea fiant vncioēs vt scis.

Simplicia in frigidātia iūcturas sunt lactuca ēdiuia so latruz iusq; amarus sempuiua rose viole: et apz aq folia sali cis folia vitis gra. miri. boli arme. sanguis dra. albu. ouo rum mucillag. psily: terra figilla. acatia acetum.

Composita sunt syrūp. rosa. acetosus simplex syrū. limo num de endi. et alij si dent cum ducentibus ad iuncturas. Olea frigida et ynguēta frigida sunt sicut ynguētū popu leonis: et ynguētū albi gal. ynguētū sandalinū: oleū rosa. viola. mādragorinum de nenufare.

Balneū vl embrocatio ifrigidās iūcturas. *R.* iusq. flo rū nenuf. solatri lactuce sempui. folioz vitis albe: folioz salicis ros. yio. añ. 3. i. se. melo. cucume. cucurb. portula. endi. scario. psily añ. 3. f. decoquant i situlis. liij. aq vsq; ad cōsumptōez tertie ptis: et i deo balneo tepido ponat iūctu re vase discepto ne fudet. **E**t si vis ebrocare faciēdo cadere dictā decoctioem ab alto: et aduertat semp qz ista talia balnea ebrocatoēs et vncioēs: et alia localia regulari ter nō debēt fieri nisi post purgatoēs vles: qz tūc meli⁹ et qtuos⁹ opat et vncioēs ifridātes caput et renes: et alia mē bra ifrigidāt sūl iūcturas et debēt applicari: vt s oclū ē.

De restauratiuis tā ligdis qz solidis. CAP. XXX.

Restauratiuum in forma liquida. *R.* caponem vnū vnus añ et mediocris piguedinis deplu met et euisceret sine aq: et amotis pedib⁹ et ro stro icidat in frustis magnitudinis nucis que

frusta cum aqua ponatur in chordā rubeaz de serico: de inde accipe ex aligb⁹ aquis iuenietib⁹ in casu. 3. ij. fragmē toz lapidū pcciosoz subtilissime puluerizatoz. 3. i. asper gant picta frusta cum dictis ags postea ponēdo de dicto puluere iter frustū et frustū: quo facto ponatur in ampho ra vitri paulatine pmo ponatur in amphora ducati. x. vel .xx. postea vo iponef cū duob⁹ capitib⁹ corde trahat i su periori parte colli. ita vt nihil carnis tāgat funduz: et nihil tāgat neq; exeat: et diligētissime obtura os amphore cum pecia lini in bombice bñ sigillando: imo cūz pelle capre si plz. et circūuoluēdo cū capitibus corde: ita vt nihil ad fun dum cadat: quo facto pone ad decoquendum in caldario pleno aqua taliter qz amphora stet recta in aqua vsq; p pe per duos digitos ad clausurā orificij: et qz per ebullitio nem nō moueat: sed quiescat: et hoc fit cum diuersis bacu lis lateraliter ligatis ad capita baculoz et situatis sup ba culos et sup ripas caldary. sic aut decoquēdo distillabit p defensoriū liquoz mirabilis restaurans: de quo si plz cūz zucca. pōt fieri inleup de fasanis et pdicib⁹: vt p3.

Restauratiuum aliud i forma ligda. *R.* capones fasanos vel perdices et post deplumatiōez et euisceratiōez sine aq vt supra tapellētur minutissime. et ponatur ad distillādū ad alēbicū vitri in balneo marie vel sup3 furnellū i cine ribus cū igne lētissimo qd inde distillabit detur restaurā do. Et si placet: vt supra dictum est ex ipso pōt fieri inleup cum zucaro albo: qz reddif placabile.

Restauratiuum aliud in forma ligda. *R.* sanguis boiū iuuenū et sanoz cēcti p flobotomiā libz. ij. vel plus radi. celidonie bene ablute cūz vino trite et exiccate mediocri ter ad ymbzam cum igne suau in alembico vitri: qd aut distillabit cūz infra scriptis misce. *R.* macis galange cina. nucis musca. ligni aloes gar. añ. 3. f. et cū sufficiēti quātita te zuccari fiat inleup mirabiliter restaurās. Similr etiam alia restauratiua supradicta cū his dictis aromatib⁹ pos sunt aromatizari: et erūt magis delicata.

Restauratiuum in forma solida. *R.* capones vnū vel fasanū vel perdices duas et post deplumatiōez et euiscera tionem decoquant completa decoctioe. donec caro ab os sibus separetur: tūc *R.* de pulpis ipsoz lib. i. et minutissi me pistētur quātū possibile est: deinde *R.* macis: carda. cinamo. gari. nucis musca. galāge cube. gūmi arabici: dra ganti añ. 3. i. amigdal. dulc. mundatay passulay dulciuz enucleatay: succi liquiritie amili añ. 3. ij. se. melois cucur bite citruli: semi. end. lactuce portula. scariole papaueris añ. 3. ij. terātur oia diligētissime miscendo cū pdictis pul pis: et cū lib. i. zuccari albi clarificata cum aqua ro. fiat cōfectio in morzellis et deaurari pōt p potētibus.

Restauratiuum aliud in forma ferculi vel in forma so lida. *R.* molene panis recentis et boni frumēti. 3. ij. infun datur in prescripto brodio. i. in aliquo ex restaurantibus in forma liquida et post completam imbibitionem minu tissime attrahendo per cribrūz pulparū caponis vel per dicis vel fasanū coctarū et pistatarum: vt supra. 3. ij. amig dalarum dulcium mundatarū pinearum mundatarum añ. 3. ij. passulay. 3. i. f. macis cinamo. galan. nucis muscat. añ. 3. f. vel manuscribisti cū perlis. 3. f. puluerētur pulue rizanda: et cum sufficiēti quantitate brody: vel cūz aliquo ex prescriptis restaurantibus in forma liquida quantum sufficit fiat ferculum. de quo restaurandus recipiat in pī ma comestione. Et si ex predictis facere vis cōfectioēz. *R.* omnia predicta anteqz distemperētur cum brodio: et cum lib. f. zuccari albi primo clarificati cum aqua rosa. fiat confectio in morzellis: de qua accipiat restaurandus añ cibum. 3. i. vel plus ad beneplacitum.

Restauratiuum in forma solida. *R.* ex pulpis caponuz vel fasanorum vel perdicum bene coctis et minutissime

pistatis: vt supra. 3. vi. ex aliquo de restituantibus in for-
ma solida. 3. liij. vel. vi. amigdalaz dulcium excorticataz
pinearum mundatarum ana. 3. y. amili: passularum mun-
datarum ana. 3. i. f. succi liquiritie draga. gum. arabi. ana.
3. i. q̄ttuor semi. cōium frigidop̄ excorticatoz añ. 3. f. ma-
cis cinamom̄ galan. gariofilo. nucis musca. cardamo. pul-
ueris coriandri añ. 3. i. misce. minutissime terendo teren-
da: et cum lib. i. zuccari finissimi fiat confectio in morcellis
si placet cum folijs auri deauretur. licet fiat primo zucca-
rum clarificando et decoquendo cum aqua rosa. et cū igne
suauit: et imponēdo predicias pulpas: et etiam bene miscen-
do cum pistello vel spatula: tunc post decoctionem zucca-
ri deponatur ab igne dimittendo aliquantulum refrige-
rari quo facto imponantur aromata: et omnia alia predi-
cta continue miscendo cum pistello et bene incorporando:
et cum totum coagulatum fuerit ante indurationem cum
spatula et cultello ligneis incidatur in morcellis qui post
infrigidationē balneando cum spongia humida ex aqua
rosata: cum folijs auri et argenti decoquantur. Laus deo
nostro Iesu Christo.

Et sic est finis huius antidotarij per famosissimum ar-
tium et medicine monarchā magrū Antonij Guaynerij
Papiensem: cuius anima requiescat in pace Amen.

In hoc volumine aggregati sunt omnes tractatus quos
clarissimus et verissimus medicine interpres Antonius
Guaynerius Papiensis ad diuersas corporis humani egri-
tudines edidit. Et aureum est volumen: et iuuenibus ad
opus practicum nouiter accedentibus maxime vtile. Et
diligentissime emendati per prestantissimū artium et me-
dicine doctorem magrū Hieronymū Sauentinum.

Impressus opus mandato et expensis Nobilis viri Dñi
Octauiani Scoti ciuis Modociensis. i. 4. 9. 7. 16. Kalen.
Martias. per Bonetū Locatellū Bergomensem.

Infrascripti tractatus i
hoc continent volumine.
C Primus.
C De egritudinib⁹ capitis.
C De pleurexi.
C De passioib⁹ stomaci.
C De fluxibus.
C De matrice.

C De arthetica passioe.
C De calculosa passioe.
C De peste.
C De vcnenis.
C De febribus.
C De balneis.
C Antidotarium.

Registrum

A
C Practica Antony
C Incipit tractatus
C Tractatus primus de
C Qualiter dolor

B
faris: viol. añ.
sine scarificatione
dilatationem apparet.
titur. C Et si ab

C
queant. Posite quoq̄
Sal. q̄ cum talis
teria illa subtilis
motus contrarij

D
si canonicè facere
C Sed ego consilio
frigiditatem venire
tudo. tanta enim

E
vbi materiei facilem
lenire oporteat.
zuchari mel violatum
sectur. Cum quo postea

F
do q̄ tibi materia
amissit. vnde non fuit
q̄ hoc fieri debet
uerizati. 3. viij. et

G
venter ad expellendū
ricon. vt inquit
quo libuerit istorum
qualiter materiam illā

H
molestauerint: modo
ditionē de ea solum
tius q̄ eligentur
de cortice citri

I
Sperma eniz mulieris
rum ru. fenugreci
animalium incensas
C Pro quo sex rerum

K
ctione carmedreos
prouocat: et in dextra
sanguis multiplicatū
materie planetas

L
suas superfluitates
et altera die non
piosum facient:
cum addendo: et cum

M
decoctio et cum portiumcula
rane pedem abscinderis
appellat: et abbinē
renum q̄ vesice q̄

N
dignissimo preceptori
anteq̄ magna pestis
isto casu vsulecti de
aliquo succorum: 13 in

O
Lanones itaq̄ istos
cum frigidis. vt
tamē pro apostemate
treato vel ampulla

P
C Secunda pars
inficiat rē. Dicēdum
causa protunc ignoratur
sarracenis habitauit:

Q
C De coopertis assaturis
C Laplin. 3. m. Geb.
zuchari. 3. iij. succi
naturalis colera

R
minuendam iudicaueris
simam deducere:
vel subcitrina cum
perlis. 3. y. letitie

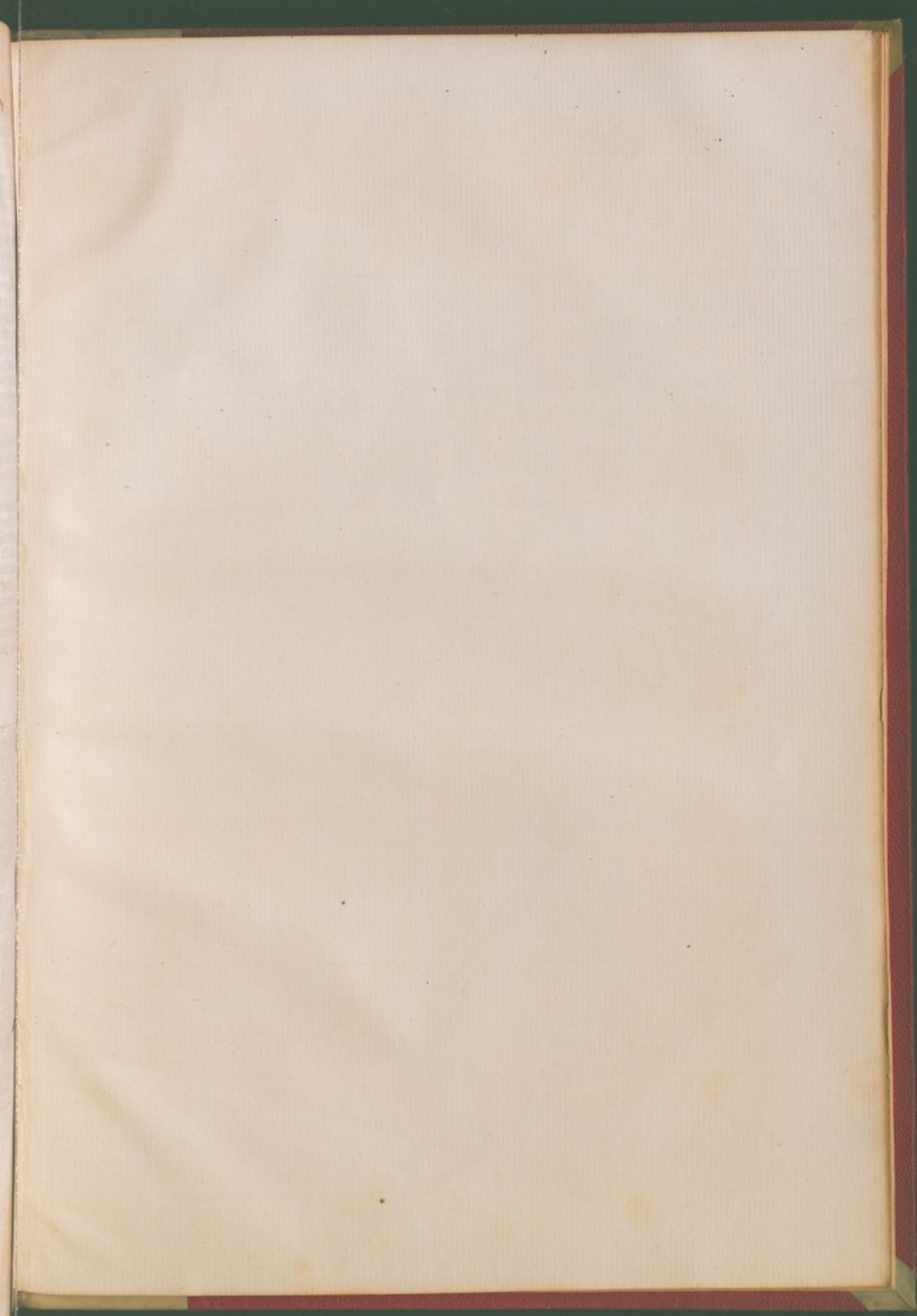
S
posses ad alembicum:
in eius tamen superficie
buliant simul per

T
leos añ. 3. y. sticad.
C Dyarcubarbari fm
dis laguli vel armeni
Sinis

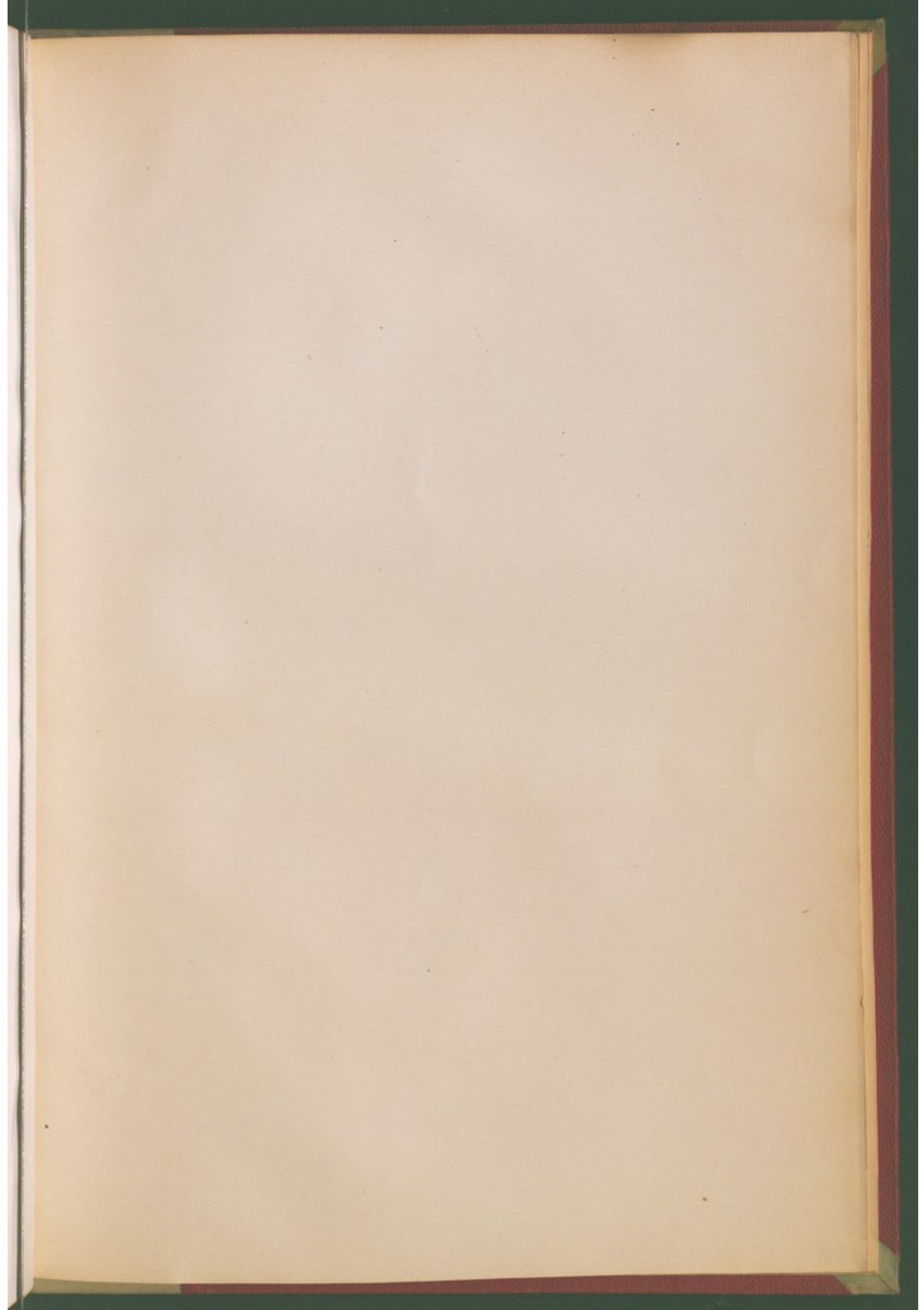

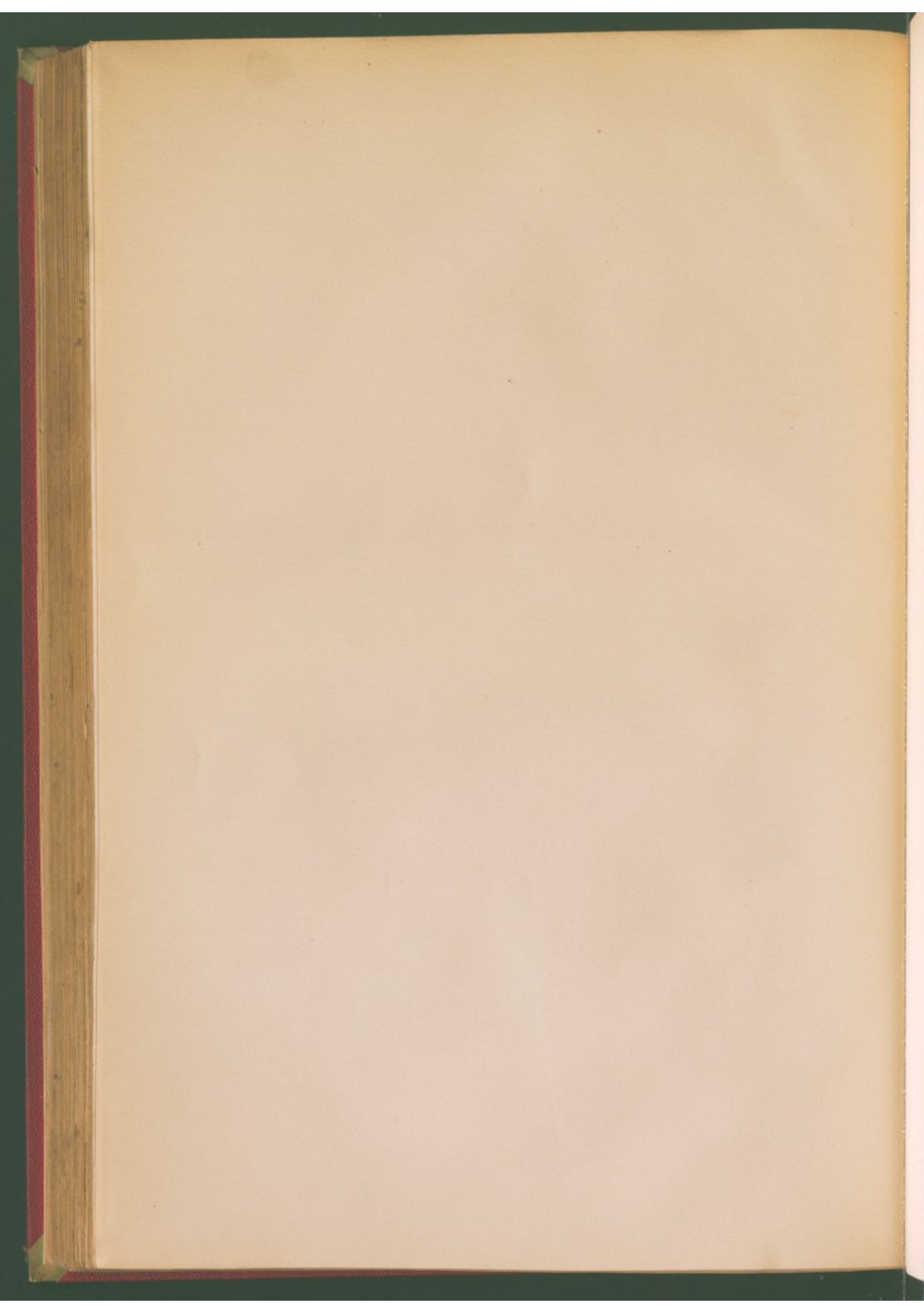

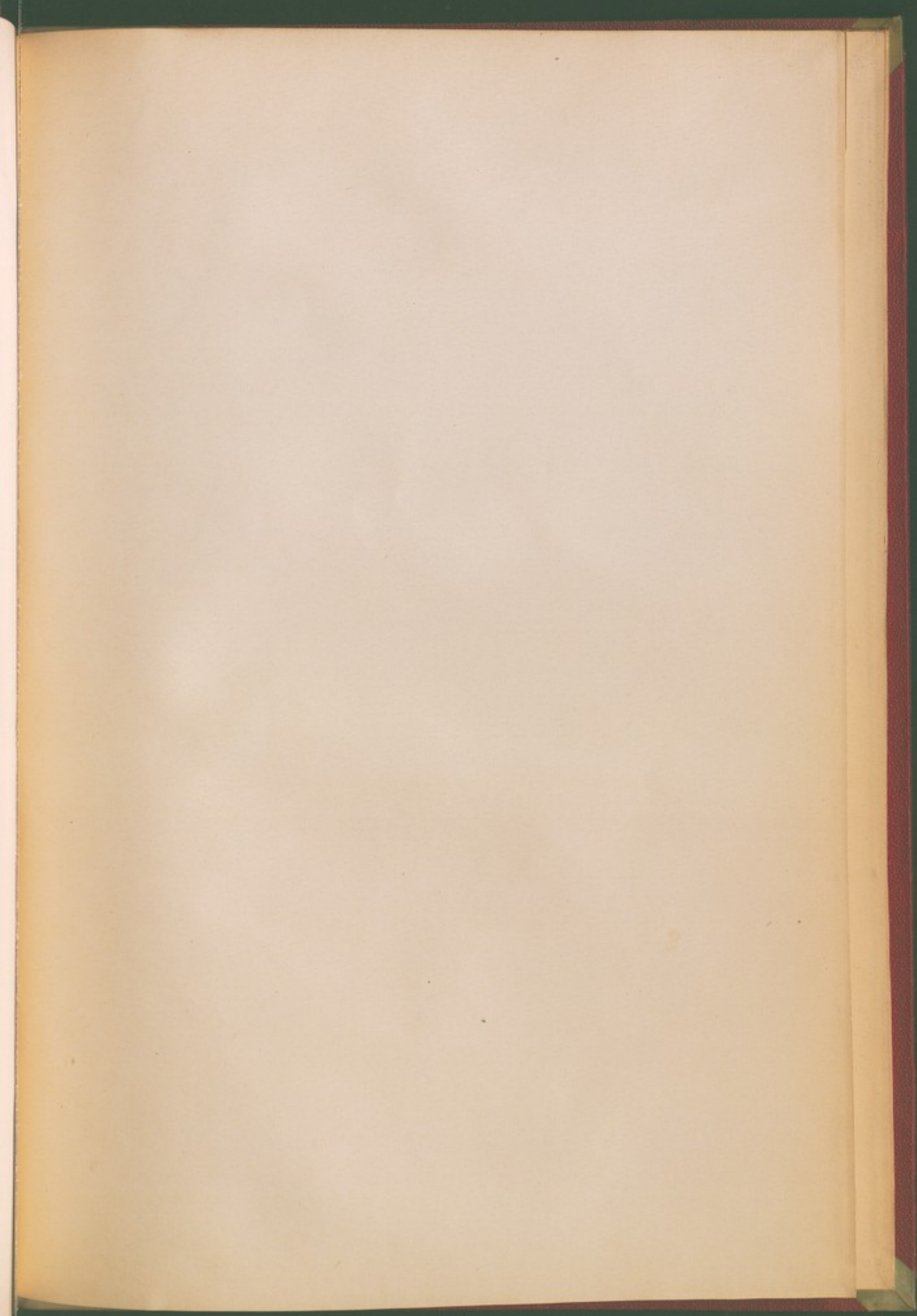

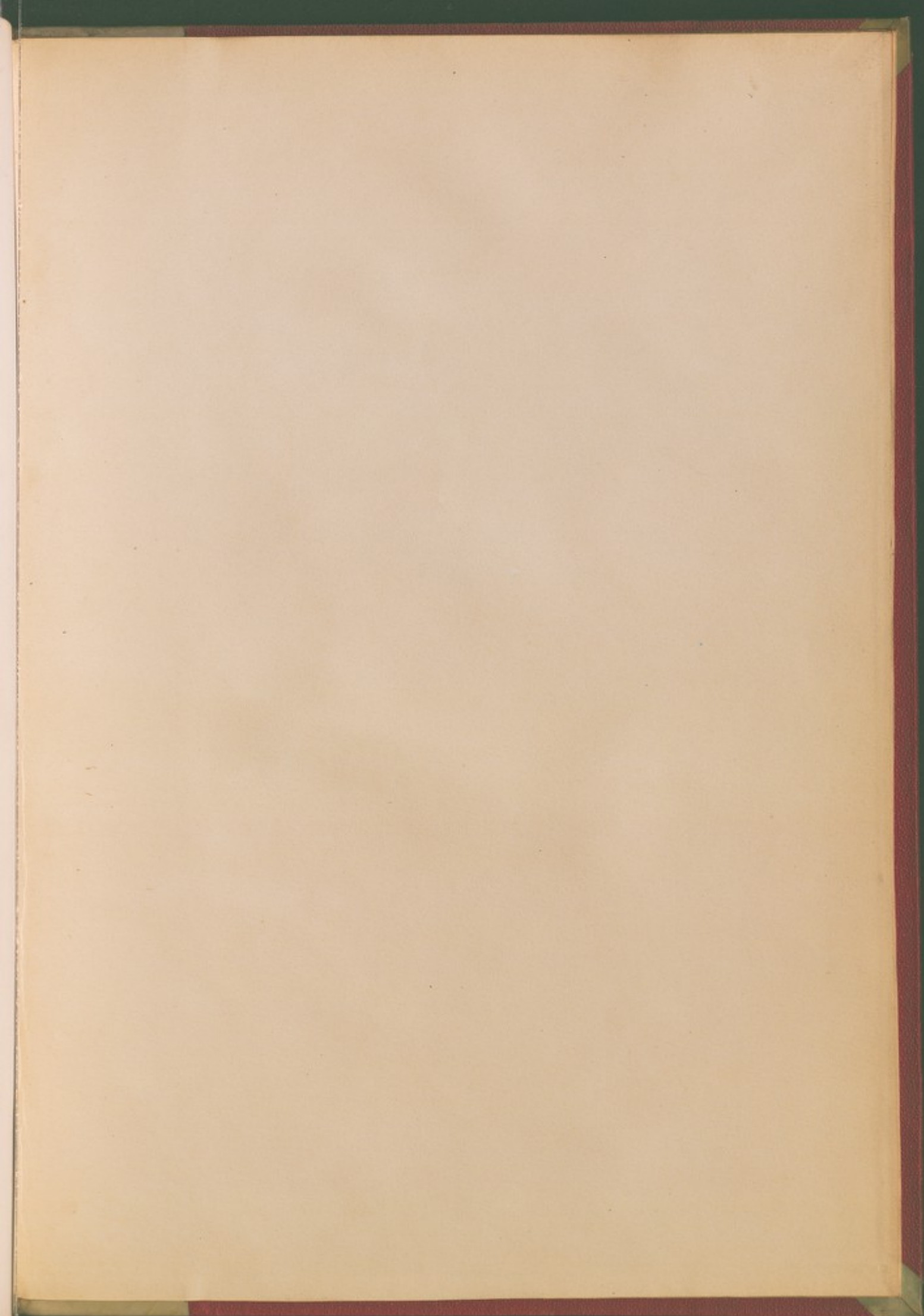

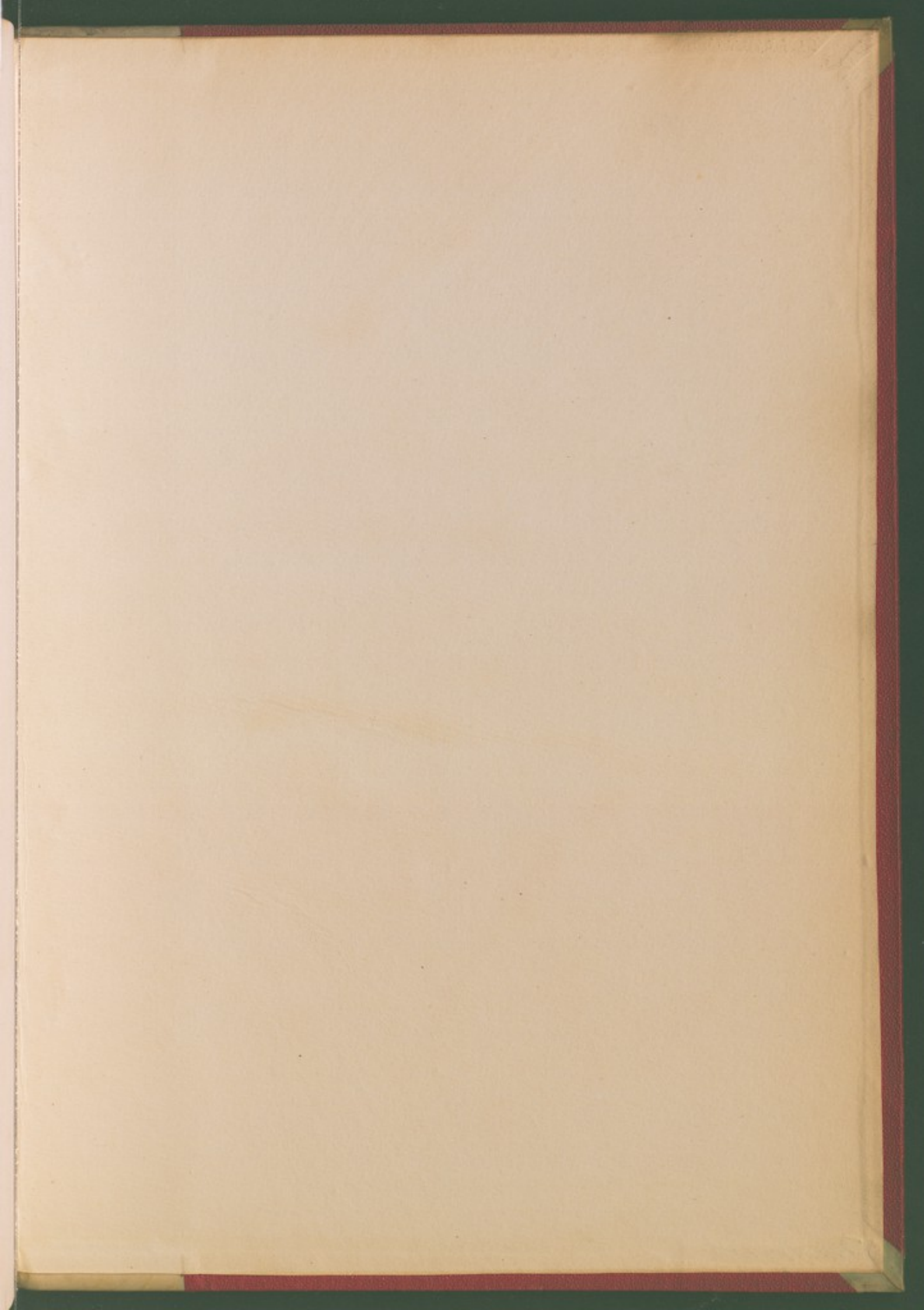

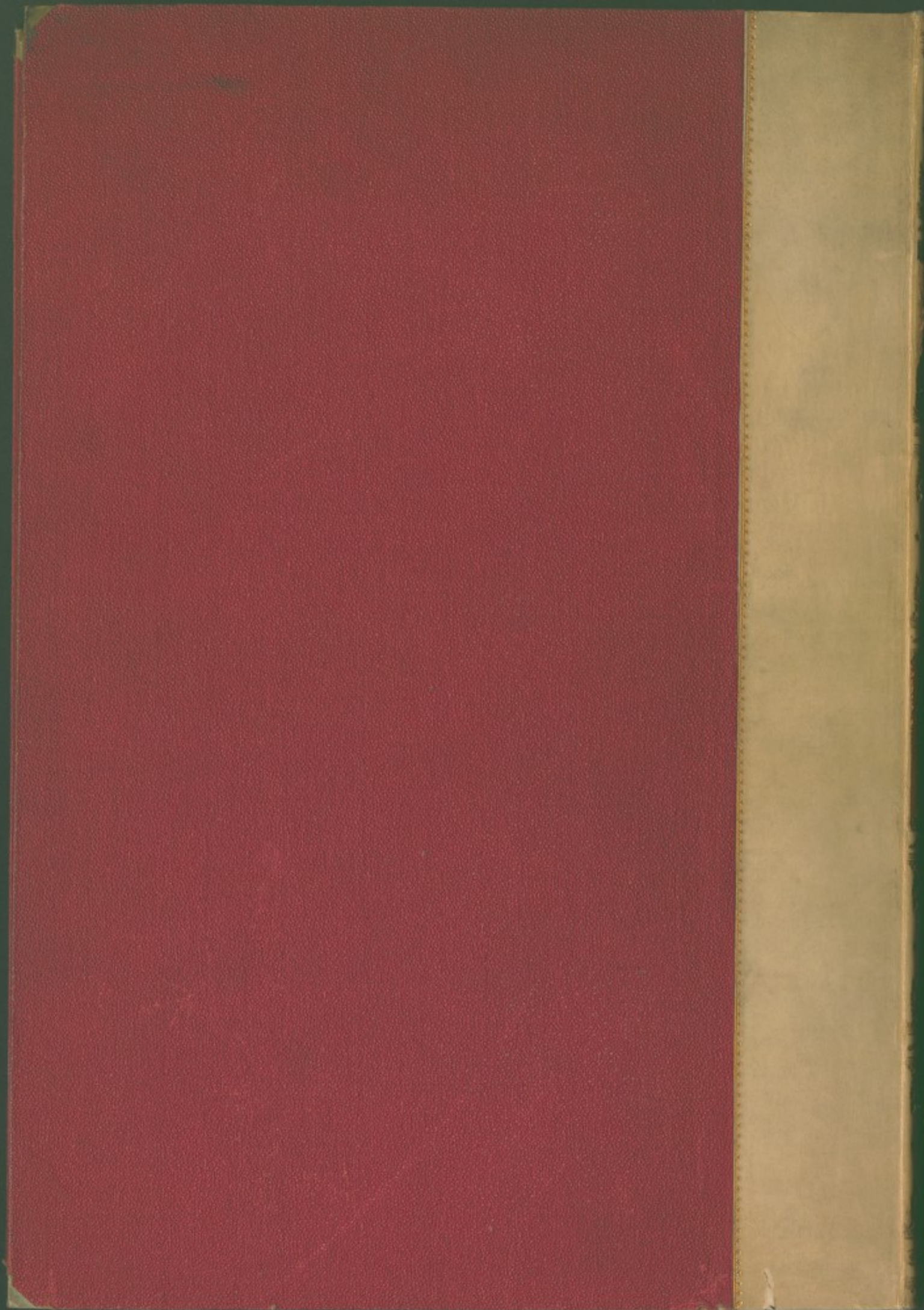

RUINERII
PRACTICA

VENETIIS

1497.

1

Ven

97198

